Bundel van de Gemeenteraad van 7 december 2017

Agenda bijlagen

Agenda_Gemeenteraad_7_december_2017.docx

Lijst van ingekomen stukken PDF.pdf

1.a Opening en vaststellen lijst van ingekomen stukken

1.b Opheffing geheimhouding

Conform Artikel 25, lid 4 van de Gemeentewet verzoekt het college de geheimhouding van het raadsvoorstel met kenmerk 09.028949 en de geheime notulen van de raadsvergadering van 7 mei 2009 op te heffen.

Op 07122017 OPENBAAR GEMAAKT RVS Aankoop Vredenburg 40.pdf

Op 07122017 Openbaar gemaakt verslag besloten S&R 2-4-2009.doc

Op 07122017 Openbaar gemaakte notulen van geheime 4e vergadering, 7 mei 2009.doc

2 Notulen Vragenuur 23 november 2017

2017-11-23 Vragenuur.doc

3 Actuele motie(s) (vindt in het avonddeel plaats)

Actuele Motie M234 Statiegeldalliantie.pdf

4 Aanbieden van het Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden

indicatieve spreektijd: 10 minuten

Dossier 143 voorblad

Initiatiefvoorstel bijlage Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden.docx

Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden.docx

5 Initiatiefvoorstel van mevrouw Podt, D66, over Jongeren onder dak

Status: B

Indicatieve spreektijd: 45 minuten

Dossier 75 voorblad

Begeleidende brief STV.docx

STV Initiatiefvoorstel AMPodt Jongeren onder Dak.docx

STV Bijlage initiatiefvoorstel AMPodt Jongeren onder Dak final.docx

getekend raadsbesluit nr. 109.pdf

5.a Raadsbrief Proces n.a.v. initiatiefvoorstel Jongeren onder dak

Dossier 129 voorblad

Raadsbrief Proces n.a.v. initiatiefvoorstel Jongeren onder dak.pdf

6 Social Impact Factory

Verzoek van de heer van Waveren/Brussaard (CDA), de heer Bos (Stadsbelang), de heer Van Eijndhoven (VVD), de heer Post (PvdA) en mevrouw Van Gemert (SP)

Op donderdag 23 november is in de commissie M&S gesproken over het onderwerp 'Social Impact Factory'. Bovenstaande leden/fracties verzoeken om de bespreking hiervan voort te zetten tijdens de raadsvergadering van 7 december zodat over nog openstaande vragen conclusies getrokken kunnen worden.

Daarbij wensen zij in ieder geval te spreken over:
(a) de, door het college voorgenomen, wijziging van de subsidieregels, waarbij het college eerst aangaf een gewijzigde ASV voor te leggen, maar later aangaf alleen met een beperktere wijziging van de Utrechtse Voorwaarden voor Goed Bestuur te komen. De fractie wil in de raad en met het college in ieder geval heldere afspraken maken over de wijze waarop subsidieverlening in het vervolg wordt ingericht.
(b) de duiding door wethouder Jansen van het proces waarbij afgeweken werd van het Uitgifteproces Vastgoed, de formele rol van een collegedelegatie in onderhandelingen met derden en de rechtsgrond voor het sluiten van de overeenkomst.
De fractie van Stadsbelang wil aanvullend ook spreken over:
(c) de waardering van het pand Vredenburg 40, waarbij duidelijk moet worden of het pand voor beleidsdoelen wordt ingezet (zo ja, welke) of voor commerciële doeleinden. Daarbij is het voor de fractie van belang welke consequenties dit heeft voor de boekhoudkundige waarde van het pand voor de gemeente.
De fractie van de VVD wil aanvullend ook spreken over:
(d) het aangaan van vastgoedrelaties enerzijds en subsidierelaties anderzijds met een partij, waardoor in de ogen van de VVD fractie complexe kruissubsidie relaties ontstaan. De VVD zou dit in de toekomst willen voorkomen.

Status: B

Indicatieve spreektijd: 45 minuten.

Dossier 109 voorblad

Raadsbrief Toezeggingen Social Impact Factory.pdf

Locatieonderzoek Social Impact Factory.pdf

6.a Beantwoording SV 2017, nr. 69 inzake Relatie Gemeente Utrecht, Stichting SIF, en de SIF B.V.'s

Dossier 50 voorblad

Beantwoording SV 2017 nr 69.pdf

Bijlage 1 bij SV 2017 nr 69 - Schematische weergave relatie gemeente Utrecht met SIF Utrecht BV en Stichting SIF.pdf

Bijlage 2 bij SV 2017 nr 69 - Opdrachten en subsidies aan Stichting SIF en SIF Utrecht BV.pdf

20170712-DEF-rapport-SIF.pdf

6.b Beantwoording SV 2017, nr. 74 inzake Gesubsidieerde horeca in het oude Staffhorstpand

Dossier 51 voorblad

Beantwoording SV 2017 nr 74 inzake Gesubsidieerde horeca in het oude Staffhorstpand.pdf

6.c Juridisch advies t.b.v. commissiebehandeling Social Impact Factory

171110 Advies aan de leden van de gemeenteraad Utrecht.pdf

6.d Raadsbrief Beantwoording toezegging SV 2017 nr 69 over Social Impact Factory

Dossier 78 voorblad

Raadsbrief Beantwoording toezegging SV 2017 nr 69 over Social Impact Factory.pdf

Bijlagen i.a tot en met ii.pdf

Bijlage iv-deel 1.pdf

Bijlage iv-deel 2.pdf

Bijlagen v tot en met viii.b2.pdf

Bijlagen viii.c1 tot en met x.a.pdf

Bijlagen x.b tot en met x.f.pdf

7 Vaststelling van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

Wethouder Kreijkamp
Status: B
Indicatieve spreektijd: 10 minuten

Dossier 107 voorblad

Voorstel_8936.pdf

Verordening onroerende zaakbelastingen 2018.pdf

getekend raadsbesluit nr. 107.pdf

8 Voorstel inzake de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Wethouder Everhardt
Status: B
Indicatieve spreektijd: 120 minuten.

Dossier 19 voorblad

Voorstel_8658.pdf

Reactienota Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein en MER.pdf

Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.pdf

2e Actualisatie aanvullende MER stationsgebied Utrecht.pdf

Eindrapport Economische effecten Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein voor de binnenstad van Utrecht.pdf

getekend raadsbesluit nr. 96.pdf

8.a Raadsbrief Omgevingsvisie deelgebied Beurskwartier en Lombokplein

Dossier 98 voorblad

Raadsbrief Omgevingsvisie deelgebied Beurskwartier en Lombokplein.pdf

Notitie Westplein naar minder motorvoertuigen.pdf

8.b Memo wethouder Everhardt met nadere toelichting Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Memo Everhardt (stationsgebied) met nadere toelichting Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.docx

Onderbouwing sloop en inpassing van woningen aan de Croeselaan 2017.09.2....pdf

8.c Memo omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein; toezeggingen tijdens technische

Memo Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein; toezeggingen tijdens technische bijeenkomst 30 november jl..pdf

Presentatie Lombokplein resultaten stresstest.pdf

9 Voorstel inzake Actieplan Middenhuur

Wethouder Jansen
Status: B
Indicatieve spreektijd: 90 minuten

Dossier 16 voorblad

Voorstel_8582.pdf

Actieplan Middenhuur.pdf

Stec Groep Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht.pdf

Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.pdf

9.a Raadsbrief Actieplan Middenhuur

Dossier 48 voorblad

Raadsbrief Actieplan Middenhuur.pdf

9.b Raadsbrief beantwoording aanvullende vragen Middenhuur

Dossier 132 voorblad

Raadsbrief beantwoording aanvullende vragen Middenhuur.pdf

Inhoudelijke vragen voorstel Middenhuur.pdf

Extern advies toetsing juridische aspecten Actieplan Middenhuur.pdf

9.c Raadsbrief Doorrekeningen actieplan Middenhuur

Dossier 131 voorblad

Raadsbrief Doorrekeningen actieplan Middenhuur.pdf

Openbare informatie doorrekeningen middenhuur.pdf

9.d Memo Actieplan middenhuur

Dossier 55 voorblad

Memo Actieplan middenhuur.pdf

9.e Memo Actieplan Middenhuur 2

Dossier 110 voorblad

Memo Actieplan Middenhuur.pdf

Verslag brede bijeenkomst middenhuur.pdf

10 Voorstel inzake de Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Wethouder Diepeveen
Status: B
Indicatieve spreektijd: 45 minuten.

Dossier 84 voorblad

Voorstel_8871.pdf

Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.pdf

10.a Raadsbrief Toezeggingen Regionale koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Dossier 145 voorblad

Raadsbrief Toezeggingen Regionale koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.pdf

11 Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024

Wethouder Diepeveen
Status: B
Indicatieve spreektijd: 30 minuten

Dossier 81 voorblad

Voorstel_8834.pdf

STREKT TER VERVANGING Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024 (na MS).pdf

12 Voorstel inzake Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Wethouder Everhardt
Status: B
Indicatieve spreektijd: 45 minuten

Dossier 82 voorblad

Voorstel 8892.docx

Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie studietoeslag en tegenprestatie (november 2017).pdf

Toelichting bij de Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie.pdf

Beleidsregel Beschut Werk.pdf

Bijlage bij invulling Nieuw Beschut Werk; het doorlopen proces en oplossingsrichtingen van andere gemeenten.pdf

STVV Raadsvoorstel Beschut Werk Wijzigingsverordening Participatiewet 2015 (na MS).pdf

STVV Wijzigingsverordening re-integratie studietoeslag en tegenprestatie (na MS).pdf

12.a Raadsbrief Beantwoording toezeggingen Raadsvoorstel nieuw Beschut Werk

Dossier 147 voorblad

Raadsbrief Beantwoording toezeggingen Raadsvoorstel nieuw Beschut Werk.pdf

13 Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024

Wethouder Diepeveen
Status: B
Indicatieve spreektijd 45 minuten.

Dossier 83 voorblad

Voorstel_8843.pdf

Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening_ Avies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019 - 2024.pdf

13.a Raadsbrief Toelichting op Nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning

Dossier 146 voorblad

Raadsbrief Toelichting op Nota van uitgangspunten Informatievoorziening_ Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning.pdf

14 Voorstel inzake de Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

wethouder Jansen
Status: B
Indicatieve spreektijd: 20 minuten

Dossier 69 voorblad

Voorstel_8738.pdf

Nota van uitgangspunten sport_ bewegen_ verenigingsondersteuning 2018-2024.pdf

Gemeente Utrecht

Agenda Gemeenteraad

Datum	07-12-2017
Tijd	9:30 - 22.30 uur
Locatie	Stadhuis Raadzaal, Korte Minrebroederstraat 2
Voorzitter	Maarten Koning
Omschrijving	De plv. voorzitter van de gemeenteraad roept de gemeenteraad bijeen voor:

De volgende ceremoniële aangelegenheden vinden plaats om 19.30 uur:
* In memoriam: oud- raadslid de heer T. Jouwstra
* afscheid raadslid mevrouw Tielen VVD
* afscheid raadslid de heer Sienot D66

Kenmerk	Omschrijving
1.a	**Opening en vaststellen lijst van ingekomen stukken**
1.b	**Opheffing geheimhouding**
2	**Notulen Vragenuur 23 november 2017**
3	**Actuele motie(s) (vindt in het avonddeel plaats)**
4	**Aanbieden van het Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden** Indicatieve spreektijd: 10 minuten
5	**Initiatiefvoorstel van mevrouw Podt, D66, over Jongeren onder dak** (Jaargang 2017, nr. 109) Status: B Indicatieve spreektijd: 45 minuten
5.a	**Raadsbrief Proces n.a.v. initiatiefvoorstel Jongeren onder dak**
6	**Social Impact Factory** Verzoek van de heer van Waveren/Brussaard (CDA), de heer Bos (Stadsbelang), de heer Van Eijndhoven (VVD), de heer Post (PvdA) en mevrouw Van Gemert (SP) Op donderdag 23 november is in de commissie M&S gesproken over het onderwerp 'Social Impact Factory'. Bovenstaande leden/fracties verzoeken om de bespreking hiervan voort te zetten tijdens de raadsvergadering van 7 december zodat over nog openstaande vragen conclusies getrokken kunnen worden.

Daarbij wensen zij in ieder geval te spreken over:
(a) de, door het college voorgenomen, wijziging van de subsidieregels, waarbij het college eerst aangaf een gewijzigde ASV voor te leggen, maar later aangaf alleen met een beperktere wijziging van de Utrechtse Voorwaarden voor Goed Bestuur te komen. De fractie wil in de raad en met het college in ieder geval heldere afspraken maken over de wijze waarop subsidieverlening in het vervolg wordt ingericht.
(b) de duiding door wethouder Jansen van het proces waarbij afgeweken werd van het Uitgifteproces Vastgoed, de formele rol van een collegedelegatie in onderhandelingen met derden en de rechtsgrond voor het sluiten van de overeenkomst.
De fractie van Stadsbelang wil aanvullend ook spreken over:
(c) de waardering van het pand Vredenburg 40, waarbij duidelijk moet worden of het pand voor beleidsdoelen wordt ingezet (zo ja, welke) of voor commerciële doeleinden. Daarbij is het voor de fractie van belang welke consequenties dit heeft voor de boekhoudkundige waarde van het pand voor de gemeente.
De fractie van de VVD wil aanvullend ook spreken over:
(d) het aangaan van vastgoedrelaties enerzijds en subsidierelaties anderzijds met een partij, waardoor in de ogen van de VVD fractie complexe kruissubsidie relaties ontstaan. De VVD zou dit in de toekomst willen voorkomen.

Status: B

Indicatieve spreektijd: 45 minuten

7 Vaststelling van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

(Jaargang 2017, nr. 107)

wethouder Kreijkamp
Status: B

Indicatieve spreektijd: 10 minuten

8 Voorstel inzake de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

(Jaargang 2017, nr. 96)

wethouder Everhardt
Status: B

Indicatieve spreektijd: 120 minuten

9 Voorstel inzake Actieplan Middenhuur

(Jaargang 2017, nr. 99)

wethouder Jansen
Status: B

Indicatieve spreektijd: 90 minuten

9.a Raadsbrief beantwoording aanvullende vragen Middenhuur

9.b Raadsbrief Doorrekeningen actieplan Middenhuur

10 Voorstel inzake de Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

(Jaargang 2017, 102)

wethouder Diepeveen
Status: B

Indicatieve spreektijd: 45 minuten.

11 Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024

(Jaargang 2017, nr. 103)

wethouder Diepeveen
Status: B

indicatieve spreektijd: 30 minuten

12 Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024

(Jaargang 2017, nr. 101)

wethouder Diepeveen
Status: B

indicatieve spreektijd 45 minuten

13 Voorstel inzake Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

(Jaargang 2017, nr. 101)

wethouder Everhardt
Status: B

Indicatieve spreektijd: 45 minuten

14 Voorstel inzake de Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

(Jaargang 2017, nr. 110)

wethouder Jansen

Status: B

Indicatieve spreektijd: 20 minuten

Utrecht, 30 november 2017

De plv. voorzitter van de gemeenteraad
voornoemd, M.A. Koning MSc

Gemeente Utrecht

DEFINITIEVE LIJST VAN INGEKOMEN STUKKEN

(raadsvergadering van 7 december 2017)

1. Een ingekomen petitie d.d. 26 oktober 2017 van Singelbedreigd@utrecht.nl, alhier, over de extra loopbrug nabij hotel karel V.

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening.

2. Een ingekomen petitie d.d. 2 november 2017, van heer Ahmet Akbulut van IJssalon Dam, alhier, voor bankjes binnen en buiten zijn ijssalon (17/br.44)

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

3. Een ingekomen brief d.d. 10 november 2017, van Centrummanagement Utrecht, alhier over de Ruimtelijk-economische koers U10 (brf.

   Voorgesteld wordt deze brief in handen stellen van Burgemeester en Wethouders college met het verzoek de brief ter kennis te brengen van de betreffende bestuurstafel in het U10 netwerk.

4. Een ingekomen brief d.d. 14 november 2017, van Vereniging Buren van Rijnenburg, alhier, over hoe de voortgang van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop in een vervolgproces vorm is gegeven.(17/brf. 40)

   Deze brief is reeds door het college van Burgemeester en Wethouders afgehandeld en de raad heeft hiervan een kopie ontvangen op 22 november jl.

5. Een ingekomen brief d.d. 15 november 2017, van de GGD Regio Utrecht, alhier, over een voorstel tot oprichting van een coöperatie (17/brf 41)

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouder, om advies.

6. Een ingekomen brief d.d. 10 november 2017, van bewoners van de 1e Korte Baanstraat, alhier, over de herinrichting Malibaan. (17/brf42).

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

7. Een ingekomen burgerinitiatief dat als petititie is aangeboden d.d. 26 september 2017, van S.a.K., ahier, over de toegang Amazonedreef (2017/brf 43).

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

8. Een ingekomen brief d.d. 29 oktober 2017, van Split 030, alhier, over het bestemmingsplan 'Chw Algemene regels over bouwen en gebruik' (2017/br 39).

   Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

9. Een ingekomen brief d.d. 8 november 2017, van de heer T.J. alhier, over de zienswijze van een vestiging van een crematorium op de begraafplaats Kovelswade (17 Brf/46/4937906).

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

10. Een ingekomen brief d.d. 8 november 2017, van de directie Intratuin, alhier, over de zienswijze van een vestiging van een crematorium op de begraafplaats Kovelswade (17/47).

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

11. Een ingekomen petitie d.d. 21 september 2017, van speeltuin De Duizendpoot, alhier, over de verzelfstandiging van speeltuinen en het behoud van sociaal makelaars (17/brf. 48).

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

12. Een ingekomen brief d.d. 22 november 2017, van R.v.D en E.S. van Coöperatie Agrobosbouw NL, over agrobosbouw en het klimaatverbond (4961156) 17/brf 49

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

13. Een ingekomen brief d.d. 24 november 2017, van Landelijke Woonboten Organisatie (LWO), alhier, over bestemmingsplan en havenatlas (4975590.)

Voorgesteld wordt deze brief in handen te stellen van Burgemeester en Wethouders, ter afdoening en een kopie hiervan te sturen aan de raad.

Brief 2

Geachte leden van de Raad,

Zoals u bekend kan zijn is er door ons een petitie op touw gezet waarin de ondertekenaars zich keren tegen een **extra** brug over de Stadsbuitengracht (Catharijnesingel), tussen de Bartholomeïbrug (Lange Smeestraat) en de Marga Klompébrug (Mariaplaats).
De petitie is gemeten aan het aantal ondertekenaars **329** een groot succes. **101** personen uit de buurt van de locatie tekenden een papieren petitielijst en **228** tekenden de internetpetitie. Peilmomenten: 25 oktober 2017.
Vergezeld van een brief is deze opbrengst vandaag zowel voor uw raad als voor het college van B&W in het stadskantoor afgegeven, wat blijkens de twee ontvangstbewijzen geslaagd is.
De petitie komt daardoor binnenkort op de lijst ingekomen stukken voor uw raad.

De internetpetitie is te vinden op https://www.change.org/p/gemeente-utrecht-singelpark-bedreigd-geen-extra-brug-over-de-catharijnesingel?recruiter=803758708&utm_source=share_petition&utm_medium=email&utm_campaign=share_email_responsive&utm_term=151993

Mede namens de ondertekenaars van de petitie hebben wij u verzocht om geen gehoor te geven aan de aandrang om tegenover of nabij Hotel Karel V een voetgangersbrug over de singel te bouwen, waarvoor het beschikbare budget voor singelherstel een hele grote veer moet laten.
Wij roepen u op om het herstel van het singelplantsoen in de lijn van de door de raad vastgestelde Beheervisie Singelplantsoen door te zetten.

Kort nadat de petitie in circulatie werd gebracht ontvingen wij een e-mail van de directeur van hotel Karel V, die zich stoorde aan de petitiepassage "*Hotel Karel V ziet graag op gemeenschapskosten een brug ten behoeve van zijn klantenkring gerealiseerd.*" Deze uitspraak was in de petitietekst opgenomen omdat het hotel tot aan de petitie overduidelijk voor de brug opteerde.

De mailtekst luidde: *"Ten aanzien van jullie petitie aangaande de brug over de singel het volgende: jullie aanname dat Karel V op gemeenschapsgeld een brug wilt realiseren is onjuist. In eerste instantie waren wij tegen, later in het gesprek leek het ons een mooie toevoeging en werden wij voorstander maar uiteindelijk hebben wij een neutrale positie ingenomen. Gaande weg het proces is mij/ons duidelijk geworden dat het ons in feite niets uitmaakt, het stoort ons niet als de brug er wel komt en we missen deze niet als het blijft zoals het is. Wij hebben er gewoon onvoldoende belang bij en in dat geval vindt Karel V dat je er neutraal in moet staan. We laten het dan liever aan de werkelijke belanghebbenden over.*
Conclusie: Het gebruik van Grand Hotel Karel V als voorstander van een brug om je petitie kracht bij te zetten is ongegrond. Ik ga er van uit dat je dit zult aanpassen in de verklarende tekst van de petitie, zie link."

Daarop hebben wij als volgt geantwoord:
"Uw tekst is helder. Ongegrond zouden wij het vermelden van Karel V als voorstander van de brug niet willen noemen, daar (in uw persoon) Karel V bij de laatste gelegenheid nog aangaf voorstander van de brug te zijn. Maar het doet ons plezier dat u met betrekking tot de brug van mening veranderd bent.

Wij hebben geprobeerd de tekst van de petitie te wijzigen, maar dat blijkt niet te kunnen. Eigenlijk is het ook begrijpelijk want anders zouden vroege ondertekenaars van de petitie een andere tekst voor ogen hebben gekregen dan latere ondertekenaars.
Wij beloven u uw aanvulling kenbaar te maken aan het gemeentebestuur, zodra de petitie wordt aangeboden."
De belofte is hiermee ingelost.

Hoewel er nogal wat politieke steun lijkt te zijn om aan het beschikbare budget voor singelherstel een groot bedrag te onttrekken om een brug vlak voor of zeer nabij Karel V te bouwen, hoeft het voor Karel V zelf niet zo nodig.
Dit is een nieuw feit dat voor het gemeentebestuur van niet geringe betekenis is.

Uitgesproken voorstanders van de dure brug (een deel van de belanghebbenden) zijn nu vooral een gedeelte van het kleine aantal huishoudens in Sterrenhof en Sterrenbos dat nu via het Magistratenpaadje en later eventueel via de brug gemakkelijk de buitenrand van het perifere winkel- en uitgaansgebied bereikt, hogere functionarissen van de rechtbank, de NVWA, de belastingdienst e.d. die op dezelfde wijze de lunch bij Hotel Karel V bereiken en een aantal automobilisten die hun auto in het gebied tussen Catharijnesingel en spoorbaan hebben geparkeerd en op de aangegeven wijze te voet de binnenstad bereiken.
Zou de extra brug wel gerealiseerd worden, dan moet gezegd zijn dat de geringe afstandwinst die de extra brug voor een beperkt aantal (deels voorname) personen oplevert en de hoge investering die dat vraagt, de kwestie extra navrant.

De ondertekenaars van de petitie belichamen een ander belang, namelijk het verder ongeschonden in stand houden van het singelplantsoen, overigens een opgave die het gemeentebestuur zichzelf in verschillende beleidsdocumenten stelde.
Een extra brug verstoort het singelbeeld in hoge mate, brengt met zich mee dat de rijke bollen- en stinzenstructuur voor hotel Karel V, het 'Truus Van Lierplantsoen', door doorgraving in tweeën uiteenvalt en door formele paden die

zijwaarts flink uitwaaieren alsook olifantenpaadjes ernstig aangetast wordt, dat het herstel van het singelplantsoen (Zocherplantsoen) heel erg schraal uitgevoerd moet worden om kapitaal voor de bouw van de brug vrij te spelen.

Met vriendelijke groet,

namens de initiatiefgroep,

Brief 3

CENTRUM MANAGEMENT UTRECHT

Aan de gemeenteraad van Utrecht
i.a.a. Burgemeester & Wethouders van Utrecht

Onderwerp: Ruimtelijk-economische koers U10 Utrecht, 10 november 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

Onlangs kwamen wij via MKB Nederland in bezit van de Ruimtelijk-economische koers van de U10. Op de website van uw raad zagen wij dat deze visie in uw vergadering van 2 november j.l. aan de orde is geweest. Graag zouden wij in de gelegenheid zijn geweest hierop te reageren. Gelet op de strekking en de reikwijdte doen wij dit alsnog door middel van deze brief.

Algemeen
NRC Handelsblad besteedde het afgelopen weekend veel aandacht aan 'Brainport Eindhoven'. Een goed voorbeeld hoe een regio door een gedeelde koers en samenwerking zich vanuit een economisch dal heeft ontwikkeld tot een wereldspeler op technologisch gebied. Dat de U10 gemeenten een gedeelde ruimtelijk-economische koers formuleren is dus verheugend. Het onderkennen dat de concurrentie in Europa vraagt om gezamenlijk optrekken van gemeenten, bedrijven en instellingen vinden wij met de U10 belangrijk.

In de ruimtelijk-economische koers staat de agenda van de Economic Board Utrecht centraal, gericht op het als regio innemen van een internationale positie op het gebied van life sciences, gezondheid en duurzaamheid. Hieraan wordt op tal van plekken veel aandacht besteed. Slechts in een enkele zin wordt gepleit voor vitale en economische winkelgebieden als plekken van ontmoeting. Naar onze mening is sprake van een belangrijke onevenwichtigheid in het voorstel van de U10, zeker als het gaat om de functie van het Utrechtse centrum als economische motor.

Het Utrechtse centrum
Het centrum van Utrecht is na de centra van Amsterdam en Rotterdam het meest bezochte centrum van Nederland - nog vóór 's-Gravenhage - met jaarlijks tussen de 35 en 40 miljoen bezoekers. Ongeveer de helft van deze bezoekers vindt de weg van elders naar ons centrum. De jaarlijkse omzet aan dagelijkse en niet-dagelijkse goederen in de retail ligt boven de € 1 miljard per jaar. De aantrekkelijkheid van Utrecht blijkt ook uit de snelle groei in bezoekers van bijvoorbeeld muziekcentrum Tivoli/Vredenburg en musea. Er ligt nog veel potentieel zodra Hoog Catharijne gereed is, de singels weer open zijn, (zakelijke) bezoekers meer verblijfsmogelijkheden hebben in hotels en er verder wordt geïnvesteerd in de historische binnenstad als aantrekkelijk verblijfsgebied. Dit alles is zeer belangrijk voor de werkgelegenheid. Niet alleen banen op academisch- of HBO niveau, maar juist ook heel veel banen voor MBO-ers. Het centrum genereert op dit moment ca. 55.000 banen, meer dan enig ander gebied in de regio.

Stichting Centrum Management Utrecht (CMU)
Postbus 506, 3500 AM UTRECHT, info@cmutrecht.nl, www.cmutrecht.nl, 06-39719777

Het centrum van Utrecht is in de regio dé plek waar op (inter-)nationaal niveau retail, horeca, cultuur, kennis en andere grootstedelijke voorzieningen bij elkaar te vinden zijn.
De ontwikkeling van nieuwe gebieden aan de rand van het bestaande centrum- zoals Rotsoord en de Merwedekanaal zone- leveren een nieuwe bijdrage aan het centrum als plek voor ontmoeting en als vestigingsplaats voor creatieve en innovatieve bedrijvigheid. De historische binnenstad is van grote kwaliteit met de grachten en de vele monumentale gebouwen.
Het centrum kent belangrijke vraagstukken als gevolg van overbelasting door OV en fietsverkeer en te weinig ruimte voor voetgangers. De vraag welke kansen kunnen worden benut om deze economische motor verder te versterken in het belang van stad en regio komt niet uit de verf.

Wij spreken de verwachting uit dat het centrum van Utrecht bij de verdere uitwerking van de ruimtelijk-economische koers van de U10 een prominente plaats krijgt. Van onze kant zullen wij hieraan bijdragen. Wij hebben inmiddels een gerenommeerd adviesbureau gevraagd ons te helpen bij het ontwikkelen van een visie op het Utrechtse centrum tot 2030. In het voorjaar van 2018 gaan wij hierover graag met u het gesprek aan.

Retail
De U10 wil een retailvisie ontwikkelen en onderling afspraken maken over de ontwikkeling van retail en voorzieningen - wat wordt hiermee bedoeld? - en wel zo dat dit leidt tot sterke stads- en dorpscentra. Gelukkig is het economische tij gekeerd. Voor de lange termijn waar de U10 zich op richt is dit evenwel geen zekerheid zoals we allen hebben ervaren vanaf 2008. Ook nu ervaren retailers in veel gevallen nog weinig van de florerende economie.

In algemene zin onderschrijven wij de wenselijkheid van het gesprek over de retailfunctie. De vraag is evenwel of dit onder de regie van de U10 moet worden gedaan. Er zijn grote belangen in het spel waaraan geen aandacht wordt besteed: het publieke belang, het belang van investeerders, de belangen van consumenten en die van ondernemers. Dit vraagt om een benadering die resulteert in een samenwerkingsverband van overheden, investeerders en ondernemersorganisaties. Voor het Utrechtse centrum willen wij nadrukkelijk hieraan deelnemen.

Met deze reactie spreken wij de wens uit bij te dragen aan een meer evenwichtige benadering van de ruimtelijk-economische koers van de regio.

Met vriendelijke groet namens het bestuur van de Stichting Centrummanagement Utrecht,

Brief 4

Geachte raad,

Wij, betrokken belangengroep met ca. 1000 sympathiseerde burgers (inwoners en omwonenden van Rijnenbrug en Reijerscop, Vereniging Buren van Rijnenburg VBVR) zijn ontsteld over de wijze waarop de voortgang van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop in een vervolgproces vorm is gegeven (bijlage 1). Wij hebben onze bezwaren uiteengezet in onze brief aan B&W (bijlage 2).

De regie van het project voor deze duurzame energie transitie schiet wederom schromelijk te kort:

- De aangestelde onafhankelijke procesbegeleider n [redacted], met wie wij een gesprek hebben gehad, kan nu nog geen helderheid geven over taken, verantwoordelijkheden, inbreng deskundigheid, inbreng VBVR en selectie van de 15 personen voor de "uitwerkingsgroep". Het procesmodel in bijlage 1 viel voor haar ook niet (goed) uit te leggen.
- De essentie van het Raadsbesluit met randvoorwaarden (bijlage 3) vinden wij niet terug in het procesmodel.
- Men mag vrijblijvend alles zeggen in "werkbijeenkomsten", maar wat daarmee inhoudelijk gebeurt en of iets relevant is, is ons niet bekend.

Daarom vragen wij aan de Raad B&W met spoed hierop aan te spreken. Het kan niet zo zijn, dat de raad het idee krijgt dat het participatie proces prima geregeld is, terwijl onze mensen er geen touw aan vast kunnen knopen en bovendien al binnen 24 uur moeten besluiten tot een aanzienlijke nog niet op datum vastgelegde tijdsinvestering voor een onduidelijke "uitwerkingsgroep".

Met vriendelijke groet,

Namens Vereniging Buren van Rijnenburg

Bijlage 1: brief B&W aan de raad 1 nov 2017, kenmerk 4445445/171030/09.30-JE, Voortgang Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Bijlage 2: Brief aan B&W Utrecht 11 nov 2017, voortgang Duurzame Energie Rijnenburg en Reijerscop

Bijlage 3: Raadsbesluit 6 juli 2017, kenmerk 4445445, 2017 49 (S.A.G. Van Wersch)

GGD regio Utrecht

Aan de raden van de deelnemende gemeenten

Kenmerk	:	Uit/7260/NR/RvW/jg
Doorkiesnr.	:	030 6086030
Bijlagen	:	
Datum	:	15 november 2017
Onderwerp	:	voorstel tot oprichting van een coöperatie

Geachte raad,

Wij zijn voornemens aan het algemeen bestuur voor te stellen te besluiten tot oprichting van een coöperatie met als doel met drie GGD'en (Utrecht, Hollands Noorden en Twente) gezamenlijk een nieuw digitaal dossier jeugdgezondheidszorg te ontwikkelen en implementeren.

Het algemeen bestuur kan hiertoe, conform artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen, niet eerder besluiten dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen hierover ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. Dit artikel is opgenomen in de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in 2016 mede, zoals destijds ook aangegeven, met het oog op de mogelijkheid om voor het Digitaal Dossier JGZ deel te nemen in een coöperatie. Alle gemeenteraden stemden in met deze wijziging.

Daarom treft u bijgevoegd aan het conceptvoorstel aan het algemeen bestuur tot oprichting van een coöperatie door GGD regio Utrecht, GGD Hollands Noorden en GGD Twente (bijlage A). Deze bijlage bestaat uit de oplegnotitie met het voorgestelde besluit en een bijlage 1 bij het voorstel. Voor de verdere toelichting verwijzen wij u naar het conceptvoorstel.

U ontving eerder, 4 oktober jl., het voorstel voor deelname in een coöperatie. Wij hebben u verzocht dit voorstel aan te houden. In dit voorstel was nog sprake van toetreding tot een bestaande coöperatie, voortschrijdend inzicht en een aanvullend advies van Infense (ondersteunend advocaat in het proces tot aanbesteding)(bijlage 1 bij het voorstel) leidt tot dit nieuwe voorstel. Het voorstel voor deelname in een coöperatie van 4 oktober jl. wordt bij deze ingetrokken.

Wij stellen u daarom in de gelegenheid uiterlijk 12 februari 2018 desgewenst uw wensen en bedenkingen bij het algemeen bestuur kenbaar te maken. Wij zullen eventuele reacties betrekken bij het voorstel dat wij aan het algemeen bestuur voorleggen. De besluitvorming is voorzien op 28 maart 2018.

Hoogachtend,

Namens het dagelijks bestuur van GGD regio Utrecht,

drs. N.A.M. Rigter

Bijlage A: Conceptvoorstel algemeen bestuur

Bijlage A: Oplegnotitie bestuur

AGENDAPUNT 2017.	**AB -**
Voorstel voor de vergadering van:	algemeen bestuur
Datum vergadering:	28 maart 2018
Onderwerp:	oprichting van een coöperatie
Portefeuillehouder:	dhr. Everhardt / mw. Overduin
Indiener:	secretaris
Bijlage:	Bijlage 1: Memo Aanbesteding 'GGD Digitaal Dossier'; toetreding coöperatie

Gevraagd besluit

Het algemeen bestuur van de GGDrU besluit:

- gelezen de zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten tot oprichting van een coöperatie.

Toelichting

Inleiding
De GGD'en regio Utrecht, Hollands Noorden en Twente hebben besloten gezamenlijk voor de jeugdgezondheidszorg een nieuw digitaal dossier te ontwikkelen en te implementeren. Onderstaand wordt achtereenvolgens ingegaan op het beoogd resultaat, de achtergrond van het digitaal dossier, waarom hierin samengewerkt wordt en welke juridische vorm dan daarvoor het meest geëigend is. Voor de juridische vorm van deze samenwerking zijn verschillende vormen mogelijk. Drie vormen zijn verkend; een zogenaamde meerpartijen overeenkomst, opdrachtgeverschap door één GGD en een coöperatie. Een coöperatie wordt het meest geëigend geacht.

Beoogd resultaat
De samenwerking van (vooralsnog) drie GGD'en op het gebied van het ontwikkelen en implementeren van het digitaal dossier jeugdgezondheidszorg, en in tweede instantie

voor het komen tot een GGD breed digitaal dossier, voorzien van een daarvoor geëigende juridische vorm.

Waarom een nieuw digitaal dossier?
Binnen de jeugdgezondheidszorg van GGD regio Utrecht wordt gewerkt met een digitaal dossier jeugdgezondheidszorg. De Wet publieke gezondheid verplicht alle jeugdgezondheidszorgorganisaties hiertoe. Daartoe is indertijd samen met enkele andere GGD'en het systeem MLCas aangeschaft. Het softwarepakket MLCas, in gebruik bij de drie GGDen kent een 'end of live' en wordt in die zin niet verder doorontwikkeld. De leverancier heeft om die reden niet ingeschreven op de aanbesteding. Ook voldoet het huidige systeem niet meer aan de huidige eisen en wordt het niet meer goed ondersteund. Bovendien willen de GGD'en een dossier dat meer mogelijkheden kan bieden voor de cliënten (bijvoorbeeld zelf het eigen dossier inzien) en dat breder in de GGD benut kan worden. Voor de aanschaf van een nieuw systeem is, vanwege de daaraan verbonden kosten, het volgen van een aanbestedingsprocedure verplicht. Deze procedure is gaande.

Samenwerking met andere GGD'en
De markt levert op dit moment geen kant en klare oplossing voor een GGD-dossier, maar wel oplossingen voor digitale JGZ dossiers (DD JGZ). Deze oplossingen kenmerken zich door een systeemgerichte benadering, waarbij het proces volgend is op de systeeminrichting die door leveranciers is gekozen. De GGD'en Hollands Noorden, Regio Utrecht en Twente hebben het initiatief genomen om de krachten te bundelen om te komen tot de gezamenlijke ontwikkeling van een GGD-dossier waarbij juist het GGD-werkproces leidend is voor de systeeminrichting. Door de krachten te bundelen ontstaat inkoopkracht, waarmee een verandering in de markt kan worden gerealiseerd.
Naast de eenmalige ontwikkeling is het de ambitie om zowel beheer en onderhoud als verdere doorontwikkeling onder te brengen in een samenwerkingsvorm die voldoende waarborgen biedt voor contractmanagement, het ondervangen van aansprakelijkheidsrisico's en financiële transparantie.

Waarom een coöperatie?
Samenwerking brengt altijd een juridische en bestuurlijke complexiteit met zich mee. Op grond van bovenstaande argumentatie wegen de voordelen van samenwerking op tegen het nadeel van deze toegenomen complexiteit. Om deze complexiteit beheersbaar te krijgen en te houden zijn er verschillende opties. Belangrijk is dat duidelijkheid en rechtszekerheid wordt geboden voor alle partijen, zowel GGD'en als opdrachtnemers.

GGD'en kunnen komen tot samenwerking via een gedeeld opdrachtgeverschap, een zogenaamde meerpartijenovereenkomst. Nadeel is dat dit soort overeenkomsten onvermijdelijk leiden tot problemen in de aansturing van de software ontwikkeling, omdat de leverancier als opdrachtnemer niet met één opdrachtgever overeenstemming moet bereiken maar met drie. Daarnaast kan dit leiden tot complexe juridische constructies omdat meerdere overeenkomsten nodig zijn om aansprakelijkheid goed te regelen. In dat geval zullen de GGD'en per contractsonderwerp moeten onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de rechten en plichten te delen dan wel te verdelen en

zullen de GGD'en reeds voorafgaand aan het opstellen van de overeenkomst overeenstemming moeten bereiken welke rechten en plichten iedere partij zal dragen.

Ook kan het opdrachtgeverschap belegd worden bij één GGD. Deze mogelijkheid betekent dat deze ene GGD die contractspartij is voor de ontwikkelfase, de rechten krijgt maar ook alle risico's loopt voor de ontwikkeling van het GGD Digitaal Dossier. De andere GGD'en kunnen formeel geen rechten en plichten jegens opdrachtnemer inroepen. Om dat wel te kunnen, zal de opdrachtgevende GGD zich jegens de andere GGD'en die inspraak wensen te hebben in de ontwikkelfase, moeten verbinden door middel van overeenkomsten met de andere GGD'en. Dan zouden wel meerdere overeenkomsten gemaakt moeten worden die de verhoudingen en aansprakelijkheden regelen tussen de drie GGD'en en opdrachtnemer, ook juridisch complex.

De meest eenvoudige oplossing voor samenwerking blijkt de coöperatieve vereniging te zijn, een coöperatie. Bij een coöperatie zijn alle rechten en plichten jegens opdrachtnemer belegd in één rechtspersoon. Eén overeenkomst regelt vervolgens de verhouding tussen de coöperatie en de opdrachtnemer. Dit biedt het voordeel dat het binden van partijen minder complex is, meer rechtszekerheid geeft, minder kosten meebrengt en sneller geregeld is. De wetgever heeft juist de coöperatie als rechtsvorm in het leven geroepen voor situaties waarin partijen vergaande samenwerking op voet van gelijkwaardigheid zoeken om schaalvoordeel te realiseren. Daarvan is sprake bij het ontwikkelen van het GGD Digitaal Dossier. Hiermee zijn het beste de risico's op bestuurlijke complexiteit en de juridische aansprakelijkheid ondervangen. De genoemde GGD'en kiezen er daarom voor samen te werken in een coöperatie.

Daarnaast biedt de coöperatie de voordelen van schaalbaarheid, zodat ook nieuwe GGD-organisaties eenvoudig kunnen toetreden. De coöperatie biedt ruimte aan de wens van de GGD'en om in de toekomst ook andere GGD'en gebruik te laten maken van het GGD Dossier. Iedere nieuwe GGD kan door middel van een lidmaatschap toetreden tot de coöperatie, waarna de nieuwe GGD haar invloed jegens de leverancier in gezamenlijkheid kan uitoefenen via de coöperatie.

Tot slot kan de aansprakelijkheid van de leden van de coöperatie bij een vereffening worden uitgesloten en bij de coöperatie worden belegd, een zogenaamde Uitgesloten Aansprakelijkheid (UA). Dat houdt in dat de aansprakelijkheid van de GGD'en die lid zijn, uitgesloten is bij een faillissement van de coöperatie. Financiële gevolgen bij vereffening berusten bij de coöperatie en kunnen niet terugslaan op de GGD of zijn deelnemende gemeenten.

Het gebruik van coöperaties in het publieke domein neemt toe. Met name in het sociaal domein wordt de rechtsvorm coöperatie, vanwege hierboven genoemde overwegingen, meer gebruikt.

De beoogde coöperatie zal geen medewerkers in dienst hebben en hieraan worden geen taken, verantwoordlijkheden of bevoegdheden overgedragen. Het bestuur bestaat uit de directies van de deelnemende GGD'en, die uiteraard binnen het mandaat kunnen handelen dat ze van hun bestuur hebben gekregen. De coöperatie treedt vooral als

contractspartij op bij de ontwikkeling van het dossier, maar ook als contractspartij voor de doorontwikkeling van het digitaal dossier en de beschikbaarstelling aan andere GGD'en. Deze doorontwikkeling betreft niet alleen wijzigingen in opgeleverde software maar ook doorontwikkeling tot het GGD-dossier. Daarnaast treedt de coöperatie op als contractpartij bij andere registraties t.b.v. koppelvlakken.

Nieuwe coöperatie
In het voorstel van 4 oktober jl. was nog sprake van toetreding tot een bestaande coöperatie. Voortschrijdend inzicht en een aanvullend advies van Infense (ondersteunend advocaat in het kort geding m.b.t. de selectiefase in de aanbesteding)(Bijlage 1) leidt tot dit nieuwe voorstel.

Het risico van eventuele claims (bijv. beslaglegging) door de oude contractpartij vanuit de niet realiseerde aanbesteding voor GGD HM en HN of derden t.l.v. coöperatie Support Centrum blijkt niet te kunnen worden uitgesloten. Vanuit operationeel en juridisch oogpunt is het aan te raden een nieuwe/afzonderlijke coöperatie op te richten waarin de eenmalige ontwikkeling, maar ook het beheer, onderhoud en doorontwikkeling van het nieuwe digitaal dossier jeugdgezondheidszorg/GGD dossier wordt ondergebracht.
Dit heeft als voordeel dat met een schone lei wordt gestart, zonder nasleep of restrisico's van de bestaande coöperatie. Er wordt daarom door de drie GGD'en een nieuwe coöperatie opgericht. Deze coöperatie wordt opgericht met uitgesloten aansprakelijkheid.

Formele aspecten
In artikel 31a van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is bepaald dat het algemeen bestuur bevoegd is te besluiten tot deelneming in een vereniging indien de gemeenschappelijke regeling dit mogelijk maakt. Dit is geregeld Artikel 38, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling van GGDrU. Het algemeen bestuur kan evenwel op grond van de Wgr pas een besluit nemen nadat de gemeenteraden in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van uw bestuur te brengen.

Financiële consequenties

Uitgangspunt is dat de kosten van de aanschaf van het digitale dossier jeugdgezondheidszorg en werken met de coöperatie binnen de reguliere bedrijfsvoering van de GGD worden gedekt. Binnen de coöperatie worden geen reserves aangehouden.

Verdere behandeling

geen

brief 6

Ingekomen PLC d.d.
13 NOV 2017

Leden van de Gemeenteraad
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Betreft: Herinrichting Maliebaan

10 november 2017

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Met deze brief verzoeken wij, de bewoners van de 1e Korte Baanstraat, u dringend om geen overhaaste beslissingen te nemen met betrekking tot de herinrichting van de Maliebaan. Wij beseffen dat het aantrekkelijk kan zijn om nog voor de gemeenteraadsverkiezingen daadkracht te tonen en met een mooi plan de zittingsperiode af te sluiten. Het ontwikkelen van een visie op lange termijn met een duurzaam verkeersplan voor de stad in haar geheel rekening houdend met alle belanghebbenden getuigt echter nog meer van goed, betrokken en wijs bestuur.

De afgelopen jaren is al veelvuldig nagedacht en gesproken over de herinrichting van de Maliebaan. De plannen maken deel uit van, of volgen uit de zoektocht naar een oplossing voor een aantal verkeersproblemen in Utrecht, zoals de verkeersdoorloop op de kruising van de Maliebaan met de Burg. Reigerstraat en de Nachtegaalstraat als ook de behoefte tot een betere doorstroming van het fietsverkeer in Utrecht Oost.
In de maand september is een enquête gehouden onder geïnteresseerden waarin een drietal varianten voor de herinrichting van de Maliebaan is voorgelegd. De uitkomst van de enquête maakt dat wij ons genoodzaakt zien een aantal knelpunten nader te belichten.

Voordat wij ingaan op de inhoudelijke bezwaren tegen het plan zijn er enkele opmerkingen over het proces en de enquête.

Procesniveau:

Allereerst zijn wij van mening dat de wijze waarop de plannen gepresenteerd zijn in de enquête, misleidend waren of op zijn minst verwarrend.
- Het eerste ontwerp dat werd genoemd 'Maliebaan promenade' werd gepresenteerd als een beperkte aanpassing van het plan "van Rossum", terwijl sprake is van een ingrijpende aantasting van het oorspronkelijke karakter en beeld van de Maliebaan, hetgeen nu juist niet de intentie was van het oorspronkelijke plan.
- In het voorstel 'Maliebaan promenade' is sprake van niet onderbouwde en onjuiste aannames over verkeersafname en is niet doorgerekend wat de gevolgen zijn voor de parallelbanen als ook voor de omliggende straten. Dit is in de toelichting bij het plan in de enquête niet aangegeven.
- Tenslotte was de enquête opengesteld voor iedereen die zijn of haar visie wilde geven waarbij geen onderscheid is gemaakt tussen direct omwonenden /belanghebbenden en anderen. De stem van de direct betrokkenen die dagelijks de gevolgen van de maatregelen ondervinden is daardoor ondergesneeuwd en ondergeschikt gemaakt.

Uit de resultaten van de enquête is gebleken van een voorkeur voor de afsluiting van de zuidelijke Maliebaan waarbij de beide parallelwegen tweerichtingsverkeer worden. Bij het bespreken van onze bezwaren richten wij ons daarom verder op die variant.

Historisch karakter:

De Maliebaan is in 1637 aangelegd voor het maliespel. Naast de Maliebaan als lange baan, lagen ook een drietal korte banen. Dit verklaart de namen van de korte Baanstraten die uitkomen op de zuidelijke Maliebaan. Een stad die zich voorstaat op haar historisch karakter en cultuur en geschiedenis voortdurend als speerpunt noemt zou trots moeten zijn op het bezit van een van de laatste maliebanen van Europa en de baan in haar geheel en context moeten beschermen.

Het afsluiten van de zuidelijke helft van de Maliebaan leidt tot een tweedeling van de historische laan. Het afsluiten van de zuidelijke helft van de Maliebaan schaadt het karakter, het visuele beeld en sfeer van de laan. Het zuidelijke deel zal het karakter krijgen van een park, zeker in combinatie met de thans voorgestelde inrichting van het Malieblad. Het zuidelijke deel van de Maliebaan zal gaan behoren bij Park Lepelenburg en het Malieblad en niet meer bij de historische Maliebaan.

Verkeerstechnisch:

In onze visie biedt het voorgestelde plan geen totaaloplossing voor de genoemde problemen of verslechtert de verkeerssituatie alsmede het milieu juist op belangrijke onderdelen. Het plan sluit ook niet aan bij de eerder geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten die zijn geformuleerd zoals bijvoorbeeld de verbetering van de Herenroute. Met het afsluiten van de zuidelijke Maliebaan ontstaat er geen makkelijkere toegang tot de Herenroute. Fietsers moeten in het ontwerp nog steeds linksaf slaan door het recht doorgaand verkeer van de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat.

Bij het ontwerpen van de nieuwe verkeersplannen is vooral gekeken naar de verkeerssituatie op de kruising van de Maliebaan met de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Onvoldoende in kaart is gebracht wat verkeerstechnisch de gevolgen zijn voor het verkeer in heel Utrecht Oost en wat ons betreft vooral op de gevolgen voor de parallelbanen. Dit is vooral van belang voor de drukke zuidelijke parallelbaan/ventweg aan de spoorzijde.

Toename verkeersdruk zuidelijke parallelbaan spoorzijde:

In het voorgestelde plan 'Maliebaan promenade' is men uitgegaan van een afname van het verkeer op de Maliebaan door het verdampen van het doorgaand verkeer.
Als bewoners van de 1e Korte Baanstraat voorzien wij echter een toename van de verkeersdrukte op de zuidelijke parallelweg spoorwegzijde. Het afnemen van het doorgaand verkeer is bij de voorgestelde verkeerssituatie met afsluiting van de zuidelijke Maliebaan voor parallelwegen niet relevant. Dit deel heeft altijd al alleen te maken met enkel bestemmingsverkeer. Daarbij is het zuidelijke deel aan de spoorwegzijde het meest drukke deel.

Verkeersveiligheid en parkeergelegenheid:

Er staan aan deze parallelweg vergeleken met de andere stukken van de Maliebaan meer panden en ook de bezetting daarvan is intensiever dan elders. Kantoren hebben op twee na geen parkeergelegenheid achter het pand en zijn dus aangewezen op parkeren aan de Maliebaan. Daarnaast liggen er aan dit stuk meerdere woningen, panden die opgedeeld zijn in appartementen met in totaal meer dan 30 wooneenheden en zijn er twee zijstraten met ieder minstens acht woningen. Veel verkeers- en parkeerdrukte komt door ouders die hun kinderen brengen en halen bij twee grote kinderdagverblijven en bezoekers van het Spoorwegmuseum. Wie niet kan parkeren bij het museum rijdt in eerste instantie dit deel van de Maliebaan op.

Met het afsluiten van de parallelbaan kan al het genoemde verkeer niet meer uitstromen richting de noordelijke Maliebaan/Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Dit verkeer zal ergens willen en moeten keren.
Ook auto's die de parallelweg afrijden op zoek naar een parkeerplek moeten keren en terug wanneer er geen parkeerruimte is.

In het thans voorgestelde plan is niet uitgewerkt hoe vorm wordt gegeven aan het tweerichtingsverkeer. In de huidige situatie is al sprake van chaotische situaties door het drukke bestemmingsverkeer op de smalle zuidelijke parallelbaan aan de spoorwegzijde. Dit stukje van de Maliebaan staat vaak helemaal vol met geparkeerde auto's: van de kantoren; van bezoekers van het museum en begin van de ochtend en in de namiddag komt daar nog bovenop het komen en gaan van auto's die kinderen komen brengen of halen. Dit leidt nu al vaak tot chaotische en gevaarlijke situaties. Wanneer al dit bestemmingsverkeer heen en terug moet op hetzelfde stuk en er ook nog fietsers van twee kanten rijden wordt dit deel overbelast en nog gevaarlijker. Juist dit stuk van de Maliebaan is gebaat bij doorstroming in plaats van afsluiting.

Milieu:

Ook blijkt niet dat gekeken is naar de milieueffecten van het verkeersplan.
Met het afsluiten van de zuidelijke parallelbaan aan de spoorwegzijde zal het autoverkeer vanwege het tweerichtingsverkeer verdubbelen. Er zal verder sprake zijn van een toename van auto's die keren en terugrijden over de parallelweg, er zal sprake zijn van stagnatie bij achteruit inparkeren. Auto's zullen keren in de beide Korte Baanstraten; beide doodlopende straten.
Dit zal leiden tot een toename van uitstoot CO2 op dit deel van de Maliebaan.

Het effect van het afsluiten van de parallelbaan leidt feitelijk tot een grotere belasting van het verkeer dan wanneer de parallelbaan open en ook beschikbaar blijft voor doorgaand verkeer. Ook dit pleit voor het maken van een totaalplan waarbij verder wordt gekeken dan alleen de doorstroom op de kruising bij de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Dit ziet niet alleen op de verkeerstechnische en milieuaspecten maar ook op de leefbaarheid voor de bewoners. Ten aanzien daarvan wijzen wij nog op de directe gevolgen van de plannen voor de bewoners van de 1e Korte Baanstraat.

Gevolgen bewoners van de 1e Korte Baanstraat:

Bovengenoemd zijn al de toename van het kerend autoverkeer in de doodlopende straat alsmede de toename van de uitstoot CO2.

Afgelopen jaren hebben wij ervaring opgedaan bij diverse evenementen op de Maliebaan en in park Lepelenburg. Hierbij was soms sprake van een afsluiting van de gehele Maliebaan en soms sprake van alleen de afsluiting van de zuidelijke zijde. Met name in het laatste geval ligt de 1e Korte Baanstraat centraal in het gebied en is er – mede omdat het een doodlopende straat is - telkens sprake van overlast door rondhangende jongeren, wildplassers en zwerfafval. Ook politiesurveillances hebben dit niet kunnen voorkomen. Verder achten wij de kans groot dat de overlast van de gebruikers van Park Lepelenburg zich gaat uitbreiden naar deze straat.

Conclusie en verzoek:

Wij staan open voor veranderingen en verbeteringen zoals de Gemeente nastreeft, maar verzoeken u geen overhaaste beslissingen te nemen met betrekking tot de herinrichting van de Maliebaan zolang niet goed is bekeken en berekend wat de gevolgen zijn voor de buurt en de omliggende straten. Zolang er geen goed doordacht en doorgerekend alternatief is verzoeken wij u dringend om het handhaven van de huidige situatie.

Uw reactie zien we met grote belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Brief 7

Betreft: Burgerinitiatief toegang Amazonedreef

Utrecht, september 2017

Geachte Gemeenteraad,

Bij deze wil ik jullie namens de wijkbewoners van Overvecht, buurtbewoners en ondergetekenden het volgende verzoeken. Wij als Overvechters en met name buurtbewoners en andere omliggenden, willen jullie verzoeken om ons te helpen en willen ons verzoek laten inwilligen door de Gemeenteraad. Het gaat om een bussluis op de Amazonedreef ter hoogte van Paranadreef (bij Zwembad de Kwakel) die wij ten zeerste graag verwijderd willen hebben zodat auto verkeer ook toegestaan is via deze weg.

Wijkbewoners, buurtbewoners en winkelcentrum De Klop zijn dit al jaren zat maar hebben nooit actie ondernomen omdat niemand het initiatief nam. Daarom heb ik het initiatief genomen om het voortouw te nemen hierin en wat met de opgekropte emoties van de wijkbewoners te doen.
Als wijkraadslid Overvecht, voel ik mij extra geroepen om deze taak op mij te nemen.

De redenen hiervoor zijn als volgt:

- **Verkeersveiligheid:** mensen, bewoners en ondernemers moeten nu via de Carnegiedreef omrijden om bij hun bestemming te komen namelijk de/in de/via de buurt van Amazonedreef etcetera. Dit zorgt voor stijging in het aantal auto's en verkeer op de Carnegiedreef die nog in 2015 verkozen werd tot de 2e gevaarlijkste weg van Nederland (wegens het hoge aantal ongelukken die daar bijna maandelijks plaats vinden). Begin dit jaar hadden een aantal partijen binnen de Gemeenteraad al vragen gesteld over de verkeersveiligheid van onder andere deze gevaarlijke route (Carnegiedreef).
  Het omrijden zorgt met spitsuur bijna elke dag voor verkeersopstopping en file op de Carnegiedreef waar zoveel ongelukken gebeuren en een groot gedeelte van het verkeer is bestemmingsverkeer naar de buurt van de Amazonedreef waarbij de verlengde route en het omrijden voor meer uitstootgassen zorgt en daarmee slechter voor het milieu is.

- **Wijkeconomie:** door het verwijderen van de bussluis kunnen winkelende buurtbewoners, wijkbewoners, bewoners van de stad eindelijk normaal naar het winkelcentrum om te winkelen i.p.v. een hele grote omrijding waardoor het minder aantrekkelijk is voor mensen (*met name de nieuw aangebouwde buurt op het terrein van voormalig Ziekenhuis Overvecht*) om naar winkelcentrum De Klop te gaan die al jaren vecht tegen het dalende aantal bezoekers en kiezen daarom vaak ervoor om naar "groot-winkelcentrum" Overvecht te gaan.

- **Woonbeleving bewoners:** de bewoners van omgeving Amazonedreef en Japuradreef, vinden het zeer hinderlijk en letterlijk pesterij van de Gemeente Utrecht om de bewoners een hele omweg te laten maken naar hun eigen huizen en daarmee de bestemmingsverkeer te verhinderen. Dit zorgt voor heel veel stress bij de buurtbewoners en rijden dagelijks langs de bussluis met de gedachte; haal alstublieft de onnodige bussluis weg daar die voor zoveel voordelen zal zorgen in de buurt en wijk. Bewoners vinden het veel prettiger als zij weer direct en normaal toegang kunnen krijgen tot hun eigen buurt en wijk.

Verbouwing Amazonedreef 2018 (gelegenheid!)
De voorzitter van de ondernemersvereniging van winkelcentrum De Klop, had een aantal jaar geleden op het wijkbureau gevraagd of de bussluis weg kan. Hij kreeg als antwoord dat er iets tegenover moet staan en dat de verkeersveiligheid niet achteruit mag gaan hierdoor (meer snelheidsovertreders). Nu wordt gelukkig de Amazonedreef in 2018 verbouwd en veiliger gemaakt door er een 30km zone van te maken met hoge drempels die voorkomen dat mensen te hard rijden

en de veiligheid verbeterd wordt op de Amazonedreef. Nu staat er iets tegenover en wordt de Amazonedreef veiliger maar willen we als buurt en wijk graag dat het weghalen van de bussluis ook moet gebeuren. De verbouwing is een hele grote en mooie gelegenheid voor de Gemeente(raad) en college B&W om het verwijderen van de bussluis er in mee te nemen en tegelijkertijd met de verbouwing dit ook te laten verwijderen. Het vereist weinig geld en de goedkoopste optie zou zijn om de bussluis weg te halen en alles zo te behouden waarbij de bussen ook een remmende factor en werking zal hebben voor snelheidsovertreders.

Het weghalen van de bussluis draagt bij aan het volgende:

- Door de bussluis weg te halen, verminder je het hoge verkeer op de Carnegiedreef waardoor je de kans op ongelukken daarmee drastisch doet verlagen.
- Wijkeconomie gaat erop vooruit doordat winkelcentrum De Klop weer veel beter bereikbaar en toegankelijker wordt voor mensen om daar te gaan winkelen. Aantal bezoekers winkelcentrum de Klop zal weer stijgen en dit zal het winkelcentrum weer aantrekkelijker maken voor zowel bezoekers als ondernemers om zich daar te gaan vestigen aangezien er veel leegstand in het winkelcentrum is.
- Woonplezier en beleving van bewoners zal aanzienlijk veel gaan verbeteren en toenemen. Mensen hebben dan eindelijk het gevoel dat zij weer normaal toegang hebben tot hun eigen wijk en buurt. Dit zal voor veel vreugde zorgen en de woonplezier enorm doen toe nemen.

Wij hopen op jullie hulp, de gemeenteraad en vertegenwoordigers van de bewoners van Utrecht en Overvecht. Wij uiten deze zorgen bij jullie omdat jullie de enigste zijn die ons kunnen helpen.
Weet dat de wijkbewoners van Overvecht en met name de buurtbewoners nooit zullen vergeten wat voor goeds jullie dan voor hen gedaan hebben. De bewoners zullen jullie eeuwig dankbaar zijn, iets wat mogelijk klein in jullie ogen lijkt, is iets heel groots in de ogen van de bewoners en doet hen weer hoop en geloof hebben in de gemeente en laat weer zien dat de gemeente inderdaad wel luistert naar haar bewoners.

Vele bewoners die ik heb gesproken zijn vaak teleurgesteld in de politiek en hebben het gevoel dat de gemeente hen in de steek heeft gelaten en niks voor bewoners doet (vooral de Overvechter).
Ik als initiatiefnemer en bewoner wil hen het tegendeel bewijzen en hen weer hoop geven in de gemeente en met name de Gemeenteraad. Ik heb hen bij de schouders gepakt, hoop ingesproken en aangegeven dat we samen als bewoners de Gemeenteraad om hulp zullen vragen bij deze kwestie. Ik wil hen versteld laten staan van jullie kracht en hun eigen kracht als bewoner. Daarmee hen weer laten geloven in de kracht van de democratie en dat de bewoners weer kunnen geloven in de lokale politiek en dat zij zeker een rol, bijdrage en input mogen hebben in hun eigen stad, wijk en buurt.

Wij hopen dat jullie unaniem als één blok achter de bewoners zullen staan en aan hun roep om hulp gehoor zullen geven. Zij zullen weer geloven in jullie en ik ben zelfs van mening dat dit effect zal hebben op de participatie en stemgedrag bij de aankomende Gemeenteraadsverkiezingen.
Laat ons alstublieft de kracht van de Gemeentraad zien en laat ons zien waarom het belangrijk is dat wij moeten stemmen en moeten meedoen op 21 maart 2018 bij de Gemeenteraadsverkiezingen.

In afwachting op reactie.

Hoogachtend,

brief 8

Utrecht, 29-10-2017

Gemeenteraad Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 26 november 2015 heeft u de beleidsnotitie omzetten en splitsen vastgesteld. Op dat moment is ook de voorbereidingsbescherming ingegaan.

Met de inwerkingtreding van dit beleid zijn er in onze buurt geen nieuwe vergunningen meer verleend voor de verbouw van woningen naar studentenhuizen en (te) kleine appartementen. Dit beleid heeft naar onze mening daadwerkelijk een positief effect gesorteerd. We zien dat er in verkochte huizen jonge gezinnen zijn komen te wonen. Wat ons betreft een positieve ontwikkeling die de sociale coherentie van de wijken verhoogt. Daarvoor geven wij het college en u, raad, een groot compliment.

Wij zien echter dat ontwikkelaars en huisjesmelkers blijven proberen om in onze buurt naarstig elke vierkante meter te gebruiken voor kamerverhuur of mini appartementjes. Dat is voor de huidige bewoners een slechte zaak: nog meer druk op de fietsenstallingen, vuilnis, geluid en andere overlast. Maar ook voor de toekomstige bewoners. Omdat deze nieuwe kamers en woningen niet voldoen aan de kwaliteitseisen die u als raad heeft vastgesteld. Zoals bijvoorbeeld de minimale oppervlakte. Om dit soort uitwassen te blijven voorkomen en om hier tegen op te kunnen treden is het belangrijk dat het beleid daadwerkelijk goed verankerd wordt in een bestemmingsplan. Binnenkort wordt aan u het bestemmingsplan 'Chw Algemene regels over bouwen en gebruik' , ter besluitvorming voorgelegd. Dit bestemmingsplan zal in onze ogen op een goede wijze het huidige beleid over splitsen en omzetten juridisch borgen.

Wij doen dan ook een dringend beroep op u om het bestemmingsplan 'Chw Algemene regels over bouwen en gebruik' vast te stellen.

Daarnaast vragen we voor twee zaken aandacht. Ten eerste: transformaties hebben ook impact op de leefomgeving. Of deze nu groot- of kleinschalige zijn of langs een uitvalsweg liggen. Een leefbaarheidstoets is wat ons betreft dan ook in alle gevallen noodzakelijk. Het tweede aspect betreft handhaving en het adequaat optreden tegen illegale kamerbewoning en verbouwingen naar mini-appartementen. Wij ervaren dat de gemeente te weinig

handhavingscapaciteit heeft en daardoor te weinig controle op daadwerkelijke uitvoering van de kwaliteitseisen uitvoert. Wij verzoeken u te zorgen dat de gemeente wel adequaat gaat handhaven.

Met vriendelijke groet ,

Brief (9)

Ingekomen PLC d.d.

08 NOV 2017

De gemeenteraad van Utrecht

Postbus 16200

3500 CE Utrecht

Utrecht, 28 oktober 2017

Zienswijze tegen de vestiging van een crematorium op de begraafplaats Kovelswade

Geacht raadsleden,

Ik heb kennisgenomen van het onzalige voornemen van uw college om achter mijn woning en mijn grond (waarop het tuincentrum staat) een crematorium te vestigen. Dit crematorium zal de nodige milieuoverlast (in ruime zin van het woord) gaan veroorzaken. Kennelijk hebben de bewoners van de Koningsweg en omgeving niet genoeg aan de fijnstof problematiek van de Waterlinieweg en Koningsweg (extreme toename van sluipverkeer). U vindt het kennelijk geen probleem om daar nog een milieuschepje bovenop te gooien. Daarnaast houdt u op geen enkele wijze rekening met de huidige problematiek in de omgeving van mijn woning ten aanzien van de parkeer- en verkeersoverlast (parkeerplaats zoekende supporters) van de voetbalwedstrijden van FC Utrecht. De toename van het verkeer zal alleen maar zorgen voor nog meer fijnstof uitstoot en geluidsoverlast. Ik vraag me überhaupt af hoe deze extra verkeersaantrekkende voorziening past in uw voornemen om de fijnstof in Utrecht naar beneden te brengen. Zeer aannemelijk is namelijk dat ook vanuit de gemeenten buiten Utrecht gebruik zal worden gemaakt van deze extra crematiemogelijkheid. Dit mag u dus als een component zien die negatief werkt ten aanzien van de (infrastructurele)maatregelen die u had gepland in de rekensom voor fijnstof om deze voor de hele stad naar beneden te brengen. Ik neem dan ook zondermeer aan dat dit negatieve aspect terug te vinden is in uw verantwoording van de aanpak fijnstof aan het rijk.

Ondanks de stijgende huizenprijzen in Utrecht zal deze ontwikkeling een negatieve invloed hebben op de waardestijging van de woningen die zijn gelegen aan de begraafplaats. Ik neem aan dat de bewoners hiervoor gecompenseerd zullen worden.

Als grondeigenaar van de locatie waarop het tuincentrum is geprojecteerd zie ik door de vestiging van het crematorium en de daarbij behorende afstandsnormering tot woningen een toekomstige ontwikkelingsmogelijkheid verloren gaan. U zorgt er eerst voor dat Intratuin niet meer exploitabel is en u regelt vervolgens met de komst van het crematorium dat de economische waarde van de grond (eventuele woningbouwmogelijkheden etc.) als nihil kan worden beschouwd. Vreemd dat u bij woningbouw beperkende voorzieningen geen rekening houdt met toekomstige mogelijkheden. De stad zal ook in de toekomst extra woonruimte nodig hebben. De grond van het tuincentrum is in potentie namelijk een geweldig gebied voor woningbouw aan de oostkant van de stad (woongebied Uithof). Waarom wordt een crematorium niet gewoon gevestigd op een bedrijventerrein? Daar hoort een dergelijke voorziening thuis. De vestiging van een crematorium op de huidige begraafplaats lijkt

mij een ordinaire manier om de exploitatie van deze zwaar verwaarloosde begraafplaats enigszins op orde te krijgen ten koste van de woon- en leefomgeving.

U zult begrijpen dat mijn zienswijze uit twee delen bestaat. Ten eerste de overlast voor mij als bewoner en ten tweede de beperking voor mijn toekomstige mogelijkheden voor het terrein dat ik bezit.

Brief 10

Ingekomen PLC d.d.

0 8 NOV 2017

Aan de gemeenteraad van Utrecht,

Postbus 16200

3500 CE Utrecht

Utrecht, 28 oktober 2017

Zienswijze tegen vestiging crematorium op begraafplaats Kovelswade

Geacht college,

Tot onze grote schrik werden wij geconfronteerd (niet uitgenodigd voor inspraakavond) met uw voornemen om op het terrein van de begraafplaats Kovelswade een grootschalig crematorium te vestigen.

Gelet op de huidige verkeers- en parkeerproblematiek rondom ons bedrijf aan de Koningsweg verwachten wij grote nadelige gevolgen voor onze bedrijfsvoering. In de huidige situatie wordt al ruim gebruik gemaakt van onze parkeerplaats door bezoekers van de begraafplaats. Dit geeft al aan dat de parkeermogelijkheden bij de begraafplaats nu al zwaar onvoldoende zijn. Bij een toename van ten minste 600 crematies per jaar zal een groot deel van de parkeerplaats niet meer kunnen worden gebruikt voor ons tuincentrum. Zoals u zult weten is een parkeerplaats voor een tuincentrum van essentieel belang voor de bedrijfsvoering. Een exploitatieverlies van mogelijk 25% zal al snel in de miljoenen gaan lopen. Zeker op de vrijdagen en zaterdagen (topdagen) zal dit probleem in alle hevigheid duidelijk worden. In de nabije omgeving zijn dan ook, op deze dagen, bij de woningen geen parkeerplaatsen beschikbaar. De parkeerplaats van Intratuin blijft dan als enige mogelijkheid over. Uiteraard speelt hierbij ook de verkeerssituatie een rol. Door de verwachte toename van verkeer in dit gebied (sluipverkeer) kan een toename hiervan ten gevolge van de grote hoeveelheid crematies desastreuze gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van ons bedrijf. Eerdere infrastructurele ingrepen in het gebied hebben al aangetoond hoe schade veroorzakend deze kunnen zijn voor de bedrijfsvoering van Intratuin.

Als goede buur heeft Intratuin een aantal maatregelen genomen om het bedrijf zo goed mogelijk te laten functioneren in de woonomgeving. Zo hebben wij de openingstijden in de ochtend verlaat om geen extra druk op het ochtendverkeer in de omgeving te veroorzaken. Bevoorrading is zoveel mogelijk gecombineerd. Deze extra kosten hebben wij als bedrijf genomen om de buurt zo weinig mogelijk te belasten.

Wij zullen dan ook bij eventuele besluitvorming gebruik gaan maken van onze rechtsmogelijkheden (planschade).

Coöperatie Agrobosbouw NL

Brief 12

Aan het gemeentebestuur van Utrecht

De belangstelling voor agrobosbouw stijgt wereldwijd al jaren, in Europa mede dankzij EU onderzoeksprojecten als het bijna afgeronde AGFORWARD (ARroFORestry that Will Advance Rural Development). De reden waarom wij u daarop willen attenderen, is dat een moderne toekomstgerichte en toekomstbestendige agrobosbouw om te beginnen een interessante optie is voor boeren als het om hun inkomen c.q. hun inkomenszekerheid gaat. Maar ook dat agrobosbouw een interessante optie is voor ons allemaal: deze agro-ecologische vorm van landbouw levert daarnaast namelijk natuur c.q. biodiversiteit op, (biologisch) voedsel, inlands hout, een aantrekkelijk(er) landschap, recreatiemogelijkheden, etc. En het is een op zijn minst ook interessante optie bij onze pogingen om te gaan voldoen aan datgene waarvoor we hebben getekend in het Klimaatakkoord van Parijs: een sterke reductie van onze CO_2-uitstoot.

De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties hanteert deze definitie voor agrobosbouw: "Agrobosbouw is de collectieve naam voor landgebruikssystemen en -technologieën waarbij houtige en vaste planten (bomen, struiken, kruiden, etc.) weloverwogen worden gebruikt op dezelfde percelen als landbouwkundige gewassen en/of dieren, in een bepaalde ruimtelijke indeling of in een bepaalde volgorde in tijd. In agrobosbouw systemen vinden er zowel ecologische als economische interacties plaats tussen de verschillende onderdelen." Zie voor aanvullende informatie de bijlagen.

Agrobosbouw is overigens niet nieuw. Europa kent nog ruim 15 miljoen hectare agrobosbouw, ongeveer 6,5% uitmakend van alle voor landbouw in Europa in gebruik zijnde grond. Bij de WUR (en andere onderzoeks- en onderwijsinstellingen) neemt de belangstelling voor agrobosbouw de laatste tijd sterk toe: "We willen de komende jaren als WUR stevig op dit thema inzetten. We noemen het een investeringsthema waar je echt kennis en kunde voor gaat verzamelen en in de praktijk gaat beproeven. Agrobosbouw is positief voor de biodiversiteit, gunstig voor de opslag van koolstof, goed voor de bodemvruchtbaarheid en het helpt op een natuurlijke manier bij plaagbestrijding." (Marcel Vijn, WUR, in Nieuwe Oogst van 30 september). In dat kader start er in de serie 'Wageningen Dialogues' bijvoorbeeld nog voor het einde van dit jaar de 'agrobosbouwdialoog' en hebben Praktijkonderzoek Akkerbouw, Groene ruimte & Vollegrondsgroenten en Praktijkonderzoek Bollen, Bomen & Fruit van de WUR onlangs al een eerste inspiratiebijeenkomst georganiseerd die vooral was gericht op de vraag hoe met proefvelden de potentie van agrobosbouw in de praktijk nader kan worden onderzocht.

En de belangstelling voor agrobosbouw bij agrariërs neemt ook toe. Zo leverde een oproep onlangs bijvoorbeeld enkele tientallen reacties op van boeren (van akkerbouwers en tuinbouwers tot rundvee-, varkens- en pluimveehouders), overheden, landgoed- en andere grondeigenaren verspreid over het hele land die op de een of andere manier medewerking willen gaan verlenen aan het realiseren van pilots op het gebied van agrobosbouw waarin gedurende langere tijd praktijkervaring kan worden opgedaan met de uitbouw van de gehele agrobosbouwketen.

Mede met het oog op de doelstellingen van het Klimaatverbond waarvan uw gemeente lid is, hebben we de volgende vragen voor u: beschikt u over grond die in aanmerking zou kunnen komen voor (een pilot op het gebied van) agrobosbouw? Of bestaat er bij u belangstelling voor (de toepassing van) agrobosbouw in uw gemeente, bijvoorbeeld in het kader van uw klimaatbeleid; van uw landbouwbeleid; bij projecten in de ruimtelijke ordening sfeer zoals bij wijk- en landschapsinrichting; of rondom het betrekken van uw inwoners bij ons voedsel en onze voedselproductie? Laat ons dat dan weten via info@agrobosbouw.nl!

Altijd openstaand voor uw vragen verblijven we,

Brief 13

DIGITAAL EN PER POST AANGETEKEND

griffie.gemeenteraad@utrecht.nl

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Betreft: bestemmingsplan en havenatlas
Ons kenmerk: 2017/B-1

Utrecht, 24 november 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Landelijke Woonboten Organisatie (LWO) heeft al jaren een kantoor op haar woonboot 'Boulotte' aan de Vaartscherijnstraat te Utrecht.

In het bestemmingsplan Watervogelbuurt, Hoograven, Tolsteeg uit 2012 (ruimtelijkeplannen.nl: NL.IMRO.0344.BPWATERHOOGTOLSTGC-0611) is de locatie van de 'Boulotte' bestemd als 'ligplaats woonboot'. In deze bestemming is tevens een kantoor of bedrijf aan huis mogelijk.

In de havenatlas uit 2006 (blad 5-4) staat de Boulotte vermeld als 'kantoorboot LWO' met een rode asterix. Op pagina 4 van deze Havenatlas staat dat deze asterix betekent dat deze ligplaats komt te vervallen bij vertrek van dit vaartuig en dat het hier geen woonboot betreft. Deze omschrijving is niet in overeenstemming met de bestemming en functieaanduiding van het bestemmingsplan.

Conform vastgesteld beleid, zie hiervoor de nota 'Woonbotenbeleid 2007' (pag. 27, laatste alinea) moet de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan tevens opdracht geven aan het college om de Havenatlas in overeenstemming te brengen met het bestemmingsplan. Deze opdracht is kennelijk niet verstrekt.

Wij verzoeken u derhalve het College van B&W opdracht te geven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of bij het ontbreken daarvan, binnen redelijke termijn, de Havenatlas in overeenstemming te brengen met het bestemmingsplan. Meer specifiek dient op blad 5-4 van de Havenatlas de ligplaats van de LWO te worden aangeduid met 'woonboot' en de asterix boven de ligplaats dient te worden verwijderd.

Ten overvloede wijzen wij erop dat de Boulotte op grond van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten per 1 januari 2018 een omgevingsvergunning van rechtswege verkrijgt.

In afwachting van verdere berichtgeving verblijven wij,

hoogachtend,

Brief 2

Geachte leden van de Raad,

Zoals u bekend kan zijn is er door ons een petitie op touw gezet waarin de ondertekenaars zich keren tegen een **extra** brug over de Stadsbuitengracht (Catharijnesingel), tussen de Bartholomeïbrug (Lange Smeestraat) en de Marga Klompébrug (Mariaplaats).
De petitie is gemeten aan het aantal ondertekenaars **329** een groot succes. **101** personen uit de buurt van de locatie tekenden een papieren petitielijst en **228** tekenden de internetpetitie. Peilmomenten: 25 oktober 2017.
Vergezeld van een brief is deze opbrengst vandaag zowel voor uw raad als voor het college van B&W in het stadskantoor afgegeven, wat blijkens de twee ontvangstbewijzen geslaagd is.
De petitie komt daardoor binnenkort op de lijst ingekomen stukken voor uw raad.

De internetpetitie is te vinden op https://www.change.org/p/gemeente-utrecht-singelpark-bedreigd-geen-extra-brug-over-de-catharijnesingel?recruiter=803758708&utm_source=share_petition&utm_medium=email&utm_campaign=share_email_responsive&utm_term=151993

Mede namens de ondertekenaars van de petitie hebben wij u verzocht om geen gehoor te geven aan de aandrang om tegenover of nabij Hotel Karel V een voetgangersbrug over de singel te bouwen, waarvoor het beschikbare budget voor singelherstel een hele grote veer moet laten.
Wij roepen u op om het herstel van het singelplantsoen in de lijn van de door de raad vastgestelde Beheervisie Singelplantsoen door te zetten.

Kort nadat de petitie in circulatie werd gebracht ontvingen wij een e-mail van de directeur van hotel Karel V, die zich stoorde aan de petitiepassage "*Hotel Karel V ziet graag op gemeenschapskosten een brug ten behoeve van zijn klantenkring gerealiseerd.*" Deze uitspraak was in de petitietekst opgenomen omdat het hotel tot aan de petitie overduidelijk voor de brug opteerde.

De mailtekst luidde: *"Ten aanzien van jullie petitie aangaande de brug over de singel het volgende: jullie aanname dat Karel V op gemeenschapsgeld een brug wilt realiseren is onjuist. In eerste instantie waren wij tegen, later in het gesprek leek het ons een mooie toevoeging en werden wij voorstander maar uiteindelijk hebben wij een neutrale positie ingenomen. Gaande weg het proces is mij/ons duidelijk geworden dat het ons in feite niets uitmaakt, het stoort ons niet als de brug er wel komt en we missen deze niet als het blijft zoals het is. Wij hebben er gewoon onvoldoende belang bij en in dat geval vindt Karel V dat je er neutraal in moet staan. We laten het dan liever aan de werkelijke belanghebbenden over.*
Conclusie: Het gebruik van Grand Hotel Karel V als voorstander van een brug om je petitie kracht bij te zetten is ongegrond. Ik ga er van uit dat je dit zult aanpassen in de verklarende tekst van de petitie, zie link."

Daarop hebben wij als volgt geantwoord:
"Uw tekst is helder. Ongegrond zouden wij het vermelden van Karel V als voorstander van de brug niet willen noemen, daar (in uw persoon) Karel V bij de laatste gelegenheid nog aangaf voorstander van de brug te zijn. Maar het doet ons plezier dat u met betrekking tot de brug van mening veranderd bent.

Wij hebben geprobeerd de tekst van de petitie te wijzigen, maar dat blijkt niet te kunnen. Eigenlijk is het ook begrijpelijk want anders zouden vroege ondertekenaars van de petitie een andere tekst voor ogen hebben gekregen dan latere ondertekenaars.
Wij beloven u uw aanvulling kenbaar te maken aan het gemeentebestuur, zodra de petitie wordt aangeboden."
De belofte is hiermee ingelost.

Hoewel er nogal wat politieke steun lijkt te zijn om aan het beschikbare budget voor singelherstel een groot bedrag te onttrekken om een brug vlak voor of zeer nabij Karel V te bouwen, hoeft het voor Karel V zelf niet zo nodig.
Dit is een nieuw feit dat voor het gemeentebestuur van niet geringe betekenis is.

Uitgesproken voorstanders van de dure brug (een deel van de belanghebbenden) zijn nu vooral een gedeelte van het kleine aantal huishoudens in Sterrenhof en Sterrenbos dat nu via het Magistratenpaadje en later eventueel via de brug gemakkelijk de buitenrand van het perifere winkel- en uitgaansgebied bereikt, hogere functionarissen van de rechtbank, de NVWA, de belastingdienst e.d. die op dezelfde wijze de lunch bij Hotel Karel V bereiken en een aantal automobilisten die hun auto in het gebied tussen Catharijnesingel en spoorbaan hebben geparkeerd en op de aangegeven wijze te voet de binnenstad bereiken.
Zou de extra brug wel gerealiseerd worden, dan moet gezegd zijn dat de geringe afstandwinst die de extra brug voor een beperkt aantal (deels voorname) personen oplevert en de hoge investering die dat vraagt, de kwestie extra navrant.

De ondertekenaars van de petitie belichamen een ander belang, namelijk het verder ongeschonden in stand houden van het singelplantsoen, overigens een opgave die het gemeentebestuur zichzelf in verschillende beleidsdocumenten stelde.
Een extra brug verstoort het singelbeeld in hoge mate, brengt met zich mee dat de rijke bollen- en stinzenstructuur voor hotel Karel V, het 'Truus Van Lierplantsoen', door doorgraving in tweeën uiteenvalt en door formele paden die

zijwaarts flink uitwaaieren alsook olifantenpaadjes ernstig aangetast wordt, dat het herstel van het singelplantsoen (Zocherplantsoen) heel erg schraal uitgevoerd moet worden om kapitaal voor de bouw van de brug vrij te spelen.

Met vriendelijke groet,

namens de initiatiefgroep,

Brief 3

CENTRUM MANAGEMENT UTRECHT

Aan de gemeenteraad van Utrecht
i.a.a. Burgemeester & Wethouders van Utrecht

Onderwerp: Ruimtelijk-economische koers U10 Utrecht, 10 november 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

Onlangs kwamen wij via MKB Nederland in bezit van de Ruimtelijk-economische koers van de U10. Op de website van uw raad zagen wij dat deze visie in uw vergadering van 2 november j.l. aan de orde is geweest. Graag zouden wij in de gelegenheid zijn geweest hierop te reageren. Gelet op de strekking en de reikwijdte doen wij dit alsnog door middel van deze brief.

Algemeen
NRC Handelsblad besteedde het afgelopen weekend veel aandacht aan 'Brainport Eindhoven'. Een goed voorbeeld hoe een regio door een gedeelde koers en samenwerking zich vanuit een economisch dal heeft ontwikkeld tot een wereldspeler op technologisch gebied. Dat de U10 gemeenten een gedeelde ruimtelijk-economische koers formuleren is dus verheugend. Het onderkennen dat de concurrentie in Europa vraagt om gezamenlijk optrekken van gemeenten, bedrijven en instellingen vinden wij met de U10 belangrijk.

In de ruimtelijk-economische koers staat de agenda van de Economic Board Utrecht centraal, gericht op het als regio innemen van een internationale positie op het gebied van life sciences, gezondheid en duurzaamheid. Hieraan wordt op tal van plekken veel aandacht besteed. Slechts in een enkele zin wordt gepleit voor vitale en economische winkelgebieden als plekken van ontmoeting. Naar onze mening is sprake van een belangrijke onevenwichtigheid in het voorstel van de U10, zeker als het gaat om de functie van het Utrechtse centrum als economische motor.

Het Utrechtse centrum
Het centrum van Utrecht is na de centra van Amsterdam en Rotterdam het meest bezochte centrum van Nederland - nog vóór 's-Gravenhage - met jaarlijks tussen de 35 en 40 miljoen bezoekers. Ongeveer de helft van deze bezoekers vindt de weg van elders naar ons centrum. De jaarlijkse omzet aan dagelijkse en niet-dagelijkse goederen in de retail ligt boven de € 1 miljard per jaar. De aantrekkelijkheid van Utrecht blijkt ook uit de snelle groei in bezoekers van bijvoorbeeld muziekcentrum Tivoli/Vredenburg en musea. Er ligt nog veel potentieel zodra Hoog Catharijne gereed is, de singels weer open zijn, (zakelijke) bezoekers meer verblijfsmogelijkheden hebben in hotels en er verder wordt geïnvesteerd in de historische binnenstad als aantrekkelijk verblijfsgebied. Dit alles is zeer belangrijk voor de werkgelegenheid. Niet alleen banen op academisch- of HBO niveau, maar juist ook heel veel banen voor MBO-ers. Het centrum genereert op dit moment ca. 55.000 banen, meer dan enig ander gebied in de regio.

Stichting Centrum Management Utrecht (CMU)
Postbus 506, 3500 AM UTRECHT, info@cmutrecht.nl, www.cmutrecht.nl, 06-39719777

Het centrum van Utrecht is in de regio dé plek waar op (inter-)nationaal niveau retail, horeca, cultuur, kennis en andere grootstedelijke voorzieningen bij elkaar te vinden zijn.
De ontwikkeling van nieuwe gebieden aan de rand van het bestaande centrum- zoals Rotsoord en de Merwedekanaal zone- leveren een nieuwe bijdrage aan het centrum als plek voor ontmoeting en als vestigingsplaats voor creatieve en innovatieve bedrijvigheid. De historische binnenstad is van grote kwaliteit met de grachten en de vele monumentale gebouwen.
Het centrum kent belangrijke vraagstukken als gevolg van overbelasting door OV en fietsverkeer en te weinig ruimte voor voetgangers. De vraag welke kansen kunnen worden benut om deze economische motor verder te versterken in het belang van stad en regio komt niet uit de verf.

Wij spreken de verwachting uit dat het centrum van Utrecht bij de verdere uitwerking van de ruimtelijk-economische koers van de U10 een prominente plaats krijgt. Van onze kant zullen wij hieraan bijdragen. Wij hebben inmiddels een gerenommeerd adviesbureau gevraagd ons te helpen bij het ontwikkelen van een visie op het Utrechtse centrum tot 2030. In het voorjaar van 2018 gaan wij hierover graag met u het gesprek aan.

Retail
De U10 wil een retailvisie ontwikkelen en onderling afspraken maken over de ontwikkeling van retail en voorzieningen - wat wordt hiermee bedoeld? - en wel zo dat dit leidt tot sterke stads- en dorpscentra. Gelukkig is het economische tij gekeerd. Voor de lange termijn waar de U10 zich op richt is dit evenwel geen zekerheid zoals we allen hebben ervaren vanaf 2008. Ook nu ervaren retailers in veel gevallen nog weinig van de florerende economie.

In algemene zin onderschrijven wij de wenselijkheid van het gesprek over de retailfunctie. De vraag is evenwel of dit onder de regie van de U10 moet worden gedaan. Er zijn grote belangen in het spel waaraan geen aandacht wordt besteed: het publieke belang, het belang van investeerders, de belangen van consumenten en die van ondernemers. Dit vraagt om een benadering die resulteert in een samenwerkingsverband van overheden, investeerders en ondernemersorganisaties. Voor het Utrechtse centrum willen wij nadrukkelijk hieraan deelnemen.

Met deze reactie spreken wij de wens uit bij te dragen aan een meer evenwichtige benadering van de ruimtelijk-economische koers van de regio.

Met vriendelijke groet namens het bestuur van de Stichting Centrummanagement Utrecht,

Brief 4

Geachte raad,

Wij, betrokken belangengroep met ca. 1000 sympathiseerde burgers (inwoners en omwonenden van Rijnenbrug en Reijerscop, Vereniging Buren van Rijnenburg VBVR) zijn ontsteld over de wijze waarop de voortgang van het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop in een vervolgproces vorm is gegeven (bijlage 1). Wij hebben onze bezwaren uiteengezet in onze brief aan B&W (bijlage 2).

De regie van het project voor deze duurzame energie transitie schiet wederom schromelijk te kort:

- De aangestelde onafhankelijke procesbegeleider n [redacted], met wie wij een gesprek hebben gehad, kan nu nog geen helderheid geven over taken, verantwoordelijkheden, inbreng deskundigheid, inbreng VBVR en selectie van de 15 personen voor de "uitwerkingsgroep". Het procesmodel in bijlage 1 viel voor haar ook niet (goed) uit te leggen.
- De essentie van het Raadsbesluit met randvoorwaarden (bijlage 3) vinden wij niet terug in het procesmodel.
- Men mag vrijblijvend alles zeggen in "werkbijeenkomsten", maar wat daarmee inhoudelijk gebeurt en of iets relevant is, is ons niet bekend.

Daarom vragen wij aan de Raad B&W met spoed hierop aan te spreken. Het kan niet zo zijn, dat de raad het idee krijgt dat het participatie proces prima geregeld is, terwijl onze mensen er geen touw aan vast kunnen knopen en bovendien al binnen 24 uur moeten besluiten tot een aanzienlijke nog niet op datum vastgelegde tijdsinvestering voor een onduidelijke "uitwerkingsgroep".

Met vriendelijke groet,

Namens Vereniging Buren van Rijnenburg

Bijlage 1: brief B&W aan de raad 1 nov 2017, kenmerk 4445445/171030/09.30-JE, Voortgang Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

Bijlage 2: Brief aan B&W Utrecht 11 nov 2017, voortgang Duurzame Energie Rijnenburg en Reijerscop

Bijlage 3: Raadsbesluit 6 juli 2017, kenmerk 4445445, 2017 49 (S.A.G. Van Wersch)

brief 6

Ingekomen PLC d.d.
13 NOV 2017

Leden van de Gemeenteraad
Gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Betreft: Herinrichting Maliebaan

10 november 2017

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Met deze brief verzoeken wij, de bewoners van de 1e Korte Baanstraat, u dringend om geen overhaaste beslissingen te nemen met betrekking tot de herinrichting van de Maliebaan. Wij beseffen dat het aantrekkelijk kan zijn om nog voor de gemeenteraadsverkiezingen daadkracht te tonen en met een mooi plan de zittingsperiode af te sluiten. Het ontwikkelen van een visie op lange termijn met een duurzaam verkeersplan voor de stad in haar geheel rekening houdend met alle belanghebbenden getuigt echter nog meer van goed, betrokken en wijs bestuur.

De afgelopen jaren is al veelvuldig nagedacht en gesproken over de herinrichting van de Maliebaan. De plannen maken deel uit van, of volgen uit de zoektocht naar een oplossing voor een aantal verkeersproblemen in Utrecht, zoals de verkeersdoorloop op de kruising van de Maliebaan met de Burg. Reigerstraat en de Nachtegaalstraat als ook de behoefte tot een betere doorstroming van het fietsverkeer in Utrecht Oost.
In de maand september is een enquête gehouden onder geïnteresseerden waarin een drietal varianten voor de herinrichting van de Maliebaan is voorgelegd. De uitkomst van de enquête maakt dat wij ons genoodzaakt zien een aantal knelpunten nader te belichten.

Voordat wij ingaan op de inhoudelijke bezwaren tegen het plan zijn er enkele opmerkingen over het proces en de enquête.

Procesniveau:

Allereerst zijn wij van mening dat de wijze waarop de plannen gepresenteerd zijn in de enquête, misleidend waren of op zijn minst verwarrend.
- Het eerste ontwerp dat werd genoemd 'Maliebaan promenade' werd gepresenteerd als een beperkte aanpassing van het plan "van Rossum", terwijl sprake is van een ingrijpende aantasting van het oorspronkelijke karakter en beeld van de Maliebaan, hetgeen nu juist niet de intentie was van het oorspronkelijke plan.
- In het voorstel 'Maliebaan promenade' is sprake van niet onderbouwde en onjuiste aannames over verkeersafname en is niet doorgerekend wat de gevolgen zijn voor de parallelbanen als ook voor de omliggende straten. Dit is in de toelichting bij het plan in de enquête niet aangegeven.
- Tenslotte was de enquête opengesteld voor iedereen die zijn of haar visie wilde geven waarbij geen onderscheid is gemaakt tussen direct omwonenden /belanghebbenden en anderen. De stem van de direct betrokkenen die dagelijks de gevolgen van de maatregelen ondervinden is daardoor ondergesneeuwd en ondergeschikt gemaakt.

Uit de resultaten van de enquête is gebleken van een voorkeur voor de afsluiting van de zuidelijke Maliebaan waarbij de beide parallelwegen tweerichtingsverkeer worden. Bij het bespreken van onze bezwaren richten wij ons daarom verder op die variant.

Historisch karakter:

De Maliebaan is in 1637 aangelegd voor het maliespel. Naast de Maliebaan als lange baan, lagen ook een drietal korte banen. Dit verklaart de namen van de korte Baanstraten die uitkomen op de zuidelijke Maliebaan. Een stad die zich voorstaat op haar historisch karakter en cultuur en geschiedenis voortdurend als speerpunt noemt zou trots moeten zijn op het bezit van een van de laatste maliebanen van Europa en de baan in haar geheel en context moeten beschermen.

Het afsluiten van de zuidelijke helft van de Maliebaan leidt tot een tweedeling van de historische laan. Het afsluiten van de zuidelijke helft van de Maliebaan schaadt het karakter, het visuele beeld en sfeer van de laan. Het zuidelijke deel zal het karakter krijgen van een park, zeker in combinatie met de thans voorgestelde inrichting van het Malieblad. Het zuidelijke deel van de Maliebaan zal gaan behoren bij Park Lepelenburg en het Malieblad en niet meer bij de historische Maliebaan.

Verkeerstechnisch:

In onze visie biedt het voorgestelde plan geen totaaloplossing voor de genoemde problemen of verslechtert de verkeerssituatie alsmede het milieu juist op belangrijke onderdelen. Het plan sluit ook niet aan bij de eerder geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten die zijn geformuleerd zoals bijvoorbeeld de verbetering van de Herenroute. Met het afsluiten van de zuidelijke Maliebaan ontstaat er geen makkelijkere toegang tot de Herenroute. Fietsers moeten in het ontwerp nog steeds linksaf slaan door het recht doorgaand verkeer van de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat.

Bij het ontwerpen van de nieuwe verkeersplannen is vooral gekeken naar de verkeerssituatie op de kruising van de Maliebaan met de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Onvoldoende in kaart is gebracht wat verkeerstechnisch de gevolgen zijn voor het verkeer in heel Utrecht Oost en wat ons betreft vooral op de gevolgen voor de parallelbanen. Dit is vooral van belang voor de drukke zuidelijke parallelbaan/ventweg aan de spoorzijde.

Toename verkeersdruk zuidelijke parallelbaan spoorzijde:

In het voorgestelde plan 'Maliebaan promenade' is men uitgegaan van een afname van het verkeer op de Maliebaan door het verdampen van het doorgaand verkeer.
Als bewoners van de 1e Korte Baanstraat voorzien wij echter een toename van de verkeersdrukte op de zuidelijke parallelweg spoorwegzijde. Het afnemen van het doorgaand verkeer is bij de voorgestelde verkeerssituatie met afsluiting van de zuidelijke Maliebaan voor parallelwegen niet relevant. Dit deel heeft altijd al alleen te maken met enkel bestemmingsverkeer. Daarbij is het zuidelijke deel aan de spoorwegzijde het meest drukke deel.

Verkeersveiligheid en parkeergelegenheid:

Er staan aan deze parallelweg vergeleken met de andere stukken van de Maliebaan meer panden en ook de bezetting daarvan is intensiever dan elders. Kantoren hebben op twee na geen parkeergelegenheid achter het pand en zijn dus aangewezen op parkeren aan de Maliebaan. Daarnaast liggen er aan dit stuk meerdere woningen, panden die opgedeeld zijn in appartementen met in totaal meer dan 30 wooneenheden en zijn er twee zijstraten met ieder minstens acht woningen. Veel verkeers- en parkeerdrukte komt door ouders die hun kinderen brengen en halen bij twee grote kinderdagverblijven en bezoekers van het Spoorwegmuseum. Wie niet kan parkeren bij het museum rijdt in eerste instantie dit deel van de Maliebaan op.

Met het afsluiten van de parallelbaan kan al het genoemde verkeer niet meer uitstromen richting de noordelijke Maliebaan/Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Dit verkeer zal ergens willen en moeten keren.
Ook auto's die de parallelweg afrijden op zoek naar een parkeerplek moeten keren en terug wanneer er geen parkeerruimte is.

In het thans voorgestelde plan is niet uitgewerkt hoe vorm wordt gegeven aan het tweerichtingsverkeer. In de huidige situatie is al sprake van chaotische situaties door het drukke bestemmingsverkeer op de smalle zuidelijke parallelbaan aan de spoorwegzijde. Dit stukje van de Maliebaan staat vaak helemaal vol met geparkeerde auto's: van de kantoren; van bezoekers van het museum en begin van de ochtend en in de namiddag komt daar nog bovenop het komen en gaan van auto's die kinderen komen brengen of halen. Dit leidt nu al vaak tot chaotische en gevaarlijke situaties. Wanneer al dit bestemmingsverkeer heen en terug moet op hetzelfde stuk en er ook nog fietsers van twee kanten rijden wordt dit deel overbelast en nog gevaarlijker. Juist dit stuk van de Maliebaan is gebaat bij doorstroming in plaats van afsluiting.

Milieu:

Ook blijkt niet dat gekeken is naar de milieueffecten van het verkeersplan.
Met het afsluiten van de zuidelijke parallelbaan aan de spoorwegzijde zal het autoverkeer vanwege het tweerichtingsverkeer verdubbelen. Er zal verder sprake zijn van een toename van auto's die keren en terugrijden over de parallelweg, er zal sprake zijn van stagnatie bij achteruit inparkeren. Auto's zullen keren in de beide Korte Baanstraten; beide doodlopende straten.
Dit zal leiden tot een toename van uitstoot CO2 op dit deel van de Maliebaan.

Het effect van het afsluiten van de parallelbaan leidt feitelijk tot een grotere belasting van het verkeer dan wanneer de parallelbaan open en ook beschikbaar blijft voor doorgaand verkeer. Ook dit pleit voor het maken van een totaalplan waarbij verder wordt gekeken dan alleen de doorstroom op de kruising bij de Burg. Reigerstraat-Nachtegaalstraat. Dit ziet niet alleen op de verkeerstechnische en milieuaspecten maar ook op de leefbaarheid voor de bewoners. Ten aanzien daarvan wijzen wij nog op de directe gevolgen van de plannen voor de bewoners van de 1e Korte Baanstraat.

Gevolgen bewoners van de 1e Korte Baanstraat:

Bovengenoemd zijn al de toename van het kerend autoverkeer in de doodlopende straat alsmede de toename van de uitstoot CO2.

Afgelopen jaren hebben wij ervaring opgedaan bij diverse evenementen op de Maliebaan en in park Lepelenburg. Hierbij was soms sprake van een afsluiting van de gehele Maliebaan en soms sprake van alleen de afsluiting van de zuidelijke zijde. Met name in het laatste geval ligt de 1e Korte Baanstraat centraal in het gebied en is er – mede omdat het een doodlopende straat is - telkens sprake van overlast door rondhangende jongeren, wildplassers en zwerfafval. Ook politiesurveillances hebben dit niet kunnen voorkomen. Verder achten wij de kans groot dat de overlast van de gebruikers van Park Lepelenburg zich gaat uitbreiden naar deze straat.

Conclusie en verzoek:

Wij staan open voor veranderingen en verbeteringen zoals de Gemeente nastreeft, maar verzoeken u geen overhaaste beslissingen te nemen met betrekking tot de herinrichting van de Maliebaan zolang niet goed is bekeken en berekend wat de gevolgen zijn voor de buurt en de omliggende straten. Zolang er geen goed doordacht en doorgerekend alternatief is verzoeken wij u dringend om het handhaven van de huidige situatie.

Uw reactie zien we met grote belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Brief 7

Betreft: Burgerinitiatief toegang Amazonedreef

Utrecht, september 2017

Geachte Gemeenteraad,

Bij deze wil ik jullie namens de wijkbewoners van Overvecht, buurtbewoners en ondergetekenden het volgende verzoeken. Wij als Overvechters en met name buurtbewoners en andere omliggenden, willen jullie verzoeken om ons te helpen en willen ons verzoek laten inwilligen door de Gemeenteraad. Het gaat om een bussluis op de Amazonedreef ter hoogte van Paranadreef (bij Zwembad de Kwakel) die wij ten zeerste graag verwijderd willen hebben zodat auto verkeer ook toegestaan is via deze weg.

Wijkbewoners, buurtbewoners en winkelcentrum De Klop zijn dit al jaren zat maar hebben nooit actie ondernomen omdat niemand het initiatief nam. Daarom heb ik het initiatief genomen om het voortouw te nemen hierin en wat met de opgekropte emoties van de wijkbewoners te doen.
Als wijkraadslid Overvecht, voel ik mij extra geroepen om deze taak op mij te nemen.

De redenen hiervoor zijn als volgt:

- **Verkeersveiligheid:** mensen, bewoners en ondernemers moeten nu via de Carnegiedreef omrijden om bij hun bestemming te komen namelijk de/in de/via de buurt van Amazonedreef etcetera. Dit zorgt voor stijging in het aantal auto's en verkeer op de Carnegiedreef die nog in 2015 verkozen werd tot de 2e gevaarlijkste weg van Nederland (wegens het hoge aantal ongelukken die daar bijna maandelijks plaats vinden). Begin dit jaar hadden een aantal partijen binnen de Gemeenteraad al vragen gesteld over de verkeersveiligheid van onder andere deze gevaarlijke route (Carnegiedreef).
  Het omrijden zorgt met spitsuur bijna elke dag voor verkeersopstopping en file op de Carnegiedreef waar zoveel ongelukken gebeuren en een groot gedeelte van het verkeer is bestemmingsverkeer naar de buurt van de Amazonedreef waarbij de verlengde route en het omrijden voor meer uitstootgassen zorgt en daarmee slechter voor het milieu is.

- **Wijkeconomie:** door het verwijderen van de bussluis kunnen winkelende buurtbewoners, wijkbewoners, bewoners van de stad eindelijk normaal naar het winkelcentrum om te winkelen i.p.v. een hele grote omrijding waardoor het minder aantrekkelijk is voor mensen (*met name de nieuw aangebouwde buurt op het terrein van voormalig Ziekenhuis Overvecht*) om naar winkelcentrum De Klop te gaan die al jaren vecht tegen het dalende aantal bezoekers en kiezen daarom vaak ervoor om naar "groot-winkelcentrum" Overvecht te gaan.

- **Woonbeleving bewoners:** de bewoners van omgeving Amazonedreef en Japuradreef, vinden het zeer hinderlijk en letterlijk pesterij van de Gemeente Utrecht om de bewoners een hele omweg te laten maken naar hun eigen huizen en daarmee de bestemmingsverkeer te verhinderen. Dit zorgt voor heel veel stress bij de buurtbewoners en rijden dagelijks langs de bussluis met de gedachte; haal alstublieft de onnodige bussluis weg daar die voor zoveel voordelen zal zorgen in de buurt en wijk. Bewoners vinden het veel prettiger als zij weer direct en normaal toegang kunnen krijgen tot hun eigen buurt en wijk.

Verbouwing Amazonedreef 2018 (gelegenheid!)
De voorzitter van de ondernemersvereniging van winkelcentrum De Klop, had een aantal jaar geleden op het wijkbureau gevraagd of de bussluis weg kan. Hij kreeg als antwoord dat er iets tegenover moet staan en dat de verkeersveiligheid niet achteruit mag gaan hierdoor (meer snelheidsovertreders). Nu wordt gelukkig de Amazonedreef in 2018 verbouwd en veiliger gemaakt door er een 30km zone van te maken met hoge drempels die voorkomen dat mensen te hard rijden

en de veiligheid verbeterd wordt op de Amazonedreef. Nu staat er iets tegenover en wordt de Amazonedreef veiliger maar willen we als buurt en wijk graag dat het weghalen van de bussluis ook moet gebeuren. De verbouwing is een hele grote en mooie gelegenheid voor de Gemeente(raad) en college B&W om het verwijderen van de bussluis er in mee te nemen en tegelijkertijd met de verbouwing dit ook te laten verwijderen. Het vereist weinig geld en de goedkoopste optie zou zijn om de bussluis weg te halen en alles zo te behouden waarbij de bussen ook een remmende factor en werking zal hebben voor snelheidsovertreders.

Het weghalen van de bussluis draagt bij aan het volgende:

- Door de bussluis weg te halen, verminder je het hoge verkeer op de Carnegiedreef waardoor je de kans op ongelukken daarmee drastisch doet verlagen.
- Wijkeconomie gaat erop vooruit doordat winkelcentrum De Klop weer veel beter bereikbaar en toegankelijker wordt voor mensen om daar te gaan winkelen. Aantal bezoekers winkelcentrum de Klop zal weer stijgen en dit zal het winkelcentrum weer aantrekkelijker maken voor zowel bezoekers als ondernemers om zich daar te gaan vestigen aangezien er veel leegstand in het winkelcentrum is.
- Woonplezier en beleving van bewoners zal aanzienlijk veel gaan verbeteren en toenemen. Mensen hebben dan eindelijk het gevoel dat zij weer normaal toegang hebben tot hun eigen wijk en buurt. Dit zal voor veel vreugde zorgen en de woonplezier enorm doen toe nemen.

Wij hopen op jullie hulp, de gemeenteraad en vertegenwoordigers van de bewoners van Utrecht en Overvecht. Wij uiten deze zorgen bij jullie omdat jullie de enigste zijn die ons kunnen helpen.
Weet dat de wijkbewoners van Overvecht en met name de buurtbewoners nooit zullen vergeten wat voor goeds jullie dan voor hen gedaan hebben. De bewoners zullen jullie eeuwig dankbaar zijn, iets wat mogelijk klein in jullie ogen lijkt, is iets heel groots in de ogen van de bewoners en doet hen weer hoop en geloof hebben in de gemeente en laat weer zien dat de gemeente inderdaad wel luistert naar haar bewoners.

Vele bewoners die ik heb gesproken zijn vaak teleurgesteld in de politiek en hebben het gevoel dat de gemeente hen in de steek heeft gelaten en niks voor bewoners doet (vooral de Overvechter).
Ik als initiatiefnemer en bewoner wil hen het tegendeel bewijzen en hen weer hoop geven in de gemeente en met name de Gemeenteraad. Ik heb hen bij de schouders gepakt, hoop ingesproken en aangegeven dat we samen als bewoners de Gemeenteraad om hulp zullen vragen bij deze kwestie. Ik wil hen versteld laten staan van jullie kracht en hun eigen kracht als bewoner. Daarmee hen weer laten geloven in de kracht van de democratie en dat de bewoners weer kunnen geloven in de lokale politiek en dat zij zeker een rol, bijdrage en input mogen hebben in hun eigen stad, wijk en buurt.

Wij hopen dat jullie unaniem als één blok achter de bewoners zullen staan en aan hun roep om hulp gehoor zullen geven. Zij zullen weer geloven in jullie en ik ben zelfs van mening dat dit effect zal hebben op de participatie en stemgedrag bij de aankomende Gemeenteraadsverkiezingen.
Laat ons alstublieft de kracht van de Gemeentraad zien en laat ons zien waarom het belangrijk is dat wij moeten stemmen en moeten meedoen op 21 maart 2018 bij de Gemeenteraadsverkiezingen.

In afwachting op reactie.

Hoogachtend,

Brief (9)

Ingekomen PLC d.d.

08 NOV 2017

De gemeenteraad van Utrecht

Postbus 16200

3500 CE Utrecht

Utrecht, 28 oktober 2017

Zienswijze tegen de vestiging van een crematorium op de begraafplaats Kovelswade

Geacht raadsleden,

Ik heb kennisgenomen van het onzalige voornemen van uw college om achter mijn woning en mijn grond (waarop het tuincentrum staat) een crematorium te vestigen. Dit crematorium zal de nodige milieuoverlast (in ruime zin van het woord) gaan veroorzaken. Kennelijk hebben de bewoners van de Koningsweg en omgeving niet genoeg aan de fijnstof problematiek van de Waterlinieweg en Koningsweg (extreme toename van sluipverkeer). U vindt het kennelijk geen probleem om daar nog een milieuschepje bovenop te gooien. Daarnaast houdt u op geen enkele wijze rekening met de huidige problematiek in de omgeving van mijn woning ten aanzien van de parkeer- en verkeersoverlast (parkeerplaats zoekende supporters) van de voetbalwedstrijden van FC Utrecht. De toename van het verkeer zal alleen maar zorgen voor nog meer fijnstof uitstoot en geluidsoverlast. Ik vraag me überhaupt af hoe deze extra verkeersaantrekkende voorziening past in uw voornemen om de fijnstof in Utrecht naar beneden te brengen. Zeer aannemelijk is namelijk dat ook vanuit de gemeenten buiten Utrecht gebruik zal worden gemaakt van deze extra crematiemogelijkheid. Dit mag u dus als een component zien die negatief werkt ten aanzien van de (infrastructurele)maatregelen die u had gepland in de rekensom voor fijnstof om deze voor de hele stad naar beneden te brengen. Ik neem dan ook zondermeer aan dat dit negatieve aspect terug te vinden is in uw verantwoording van de aanpak fijnstof aan het rijk.

Ondanks de stijgende huizenprijzen in Utrecht zal deze ontwikkeling een negatieve invloed hebben op de waardestijging van de woningen die zijn gelegen aan de begraafplaats. Ik neem aan dat de bewoners hiervoor gecompenseerd zullen worden.

Als grondeigenaar van de locatie waarop het tuincentrum is geprojecteerd zie ik door de vestiging van het crematorium en de daarbij behorende afstandsnormering tot woningen een toekomstige ontwikkelingsmogelijkheid verloren gaan. U zorgt er eerst voor dat Intratuin niet meer exploitabel is en u regelt vervolgens met de komst van het crematorium dat de economische waarde van de grond (eventuele woningbouwmogelijkheden etc.) als nihil kan worden beschouwd. Vreemd dat u bij woningbouw beperkende voorzieningen geen rekening houdt met toekomstige mogelijkheden. De stad zal ook in de toekomst extra woonruimte nodig hebben. De grond van het tuincentrum is in potentie namelijk een geweldig gebied voor woningbouw aan de oostkant van de stad (woongebied Uithof). Waarom wordt een crematorium niet gewoon gevestigd op een bedrijventerrein? Daar hoort een dergelijke voorziening thuis. De vestiging van een crematorium op de huidige begraafplaats lijkt

mij een ordinaire manier om de exploitatie van deze zwaar verwaarloosde begraafplaats enigszins op orde te krijgen ten koste van de woon- en leefomgeving.

U zult begrijpen dat mijn zienswijze uit twee delen bestaat. Ten eerste de overlast voor mij als bewoner en ten tweede de beperking voor mijn toekomstige mogelijkheden voor het terrein dat ik bezit.

Brief 10

Ingekomen PLC d.d.

0 8 NOV 2017

Aan de gemeenteraad van Utrecht,

Postbus 16200

3500 CE Utrecht

Utrecht, 28 oktober 2017

Zienswijze tegen vestiging crematorium op begraafplaats Kovelswade

Geacht college,

Tot onze grote schrik werden wij geconfronteerd (niet uitgenodigd voor inspraakavond) met uw voornemen om op het terrein van de begraafplaats Kovelswade een grootschalig crematorium te vestigen.

Gelet op de huidige verkeers- en parkeerproblematiek rondom ons bedrijf aan de Koningsweg verwachten wij grote nadelige gevolgen voor onze bedrijfsvoering. In de huidige situatie wordt al ruim gebruik gemaakt van onze parkeerplaats door bezoekers van de begraafplaats. Dit geeft al aan dat de parkeermogelijkheden bij de begraafplaats nu al zwaar onvoldoende zijn. Bij een toename van ten minste 600 crematies per jaar zal een groot deel van de parkeerplaats niet meer kunnen worden gebruikt voor ons tuincentrum. Zoals u zult weten is een parkeerplaats voor een tuincentrum van essentieel belang voor de bedrijfsvoering. Een exploitatieverlies van mogelijk 25% zal al snel in de miljoenen gaan lopen. Zeker op de vrijdagen en zaterdagen (topdagen) zal dit probleem in alle hevigheid duidelijk worden. In de nabije omgeving zijn dan ook, op deze dagen, bij de woningen geen parkeerplaatsen beschikbaar. De parkeerplaats van Intratuin blijft dan als enige mogelijkheid over. Uiteraard speelt hierbij ook de verkeerssituatie een rol. Door de verwachte toename van verkeer in dit gebied (sluipverkeer) kan een toename hiervan ten gevolge van de grote hoeveelheid crematies desastreuze gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van ons bedrijf. Eerdere infrastructurele ingrepen in het gebied hebben al aangetoond hoe schade veroorzakend deze kunnen zijn voor de bedrijfsvoering van Intratuin.

Als goede buur heeft Intratuin een aantal maatregelen genomen om het bedrijf zo goed mogelijk te laten functioneren in de woonomgeving. Zo hebben wij de openingstijden in de ochtend verlaat om geen extra druk op het ochtendverkeer in de omgeving te veroorzaken. Bevoorrading is zoveel mogelijk gecombineerd. Deze extra kosten hebben wij als bedrijf genomen om de buurt zo weinig mogelijk te belasten.

Wij zullen dan ook bij eventuele besluitvorming gebruik gaan maken van onze rechtsmogelijkheden (planschade).

Coöperatie Agrobosbouw NL

Brief 12

Aan het gemeentebestuur van Utrecht

De belangstelling voor agrobosbouw stijgt wereldwijd al jaren, in Europa mede dankzij EU onderzoeksprojecten als het bijna afgeronde AGFORWARD (ARroFORestry that Will Advance Rural Development). De reden waarom wij u daarop willen attenderen, is dat een moderne toekomstgerichte en toekomstbestendige agrobosbouw om te beginnen een interessante optie is voor boeren als het om hun inkomen c.q. hun inkomenszekerheid gaat. Maar ook dat agrobosbouw een interessante optie is voor ons allemaal: deze agro-ecologische vorm van landbouw levert daarnaast namelijk natuur c.q. biodiversiteit op, (biologisch) voedsel, inlands hout, een aantrekkelijk(er) landschap, recreatiemogelijkheden, etc. En het is een op zijn minst ook interessante optie bij onze pogingen om te gaan voldoen aan datgene waarvoor we hebben getekend in het Klimaatakkoord van Parijs: een sterke reductie van onze CO_2-uitstoot.

De Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties hanteert deze definitie voor agrobosbouw: "Agrobosbouw is de collectieve naam voor landgebruikssystemen en -technologieën waarbij houtige en vaste planten (bomen, struiken, kruiden, etc.) weloverwogen worden gebruikt op dezelfde percelen als landbouwkundige gewassen en/of dieren, in een bepaalde ruimtelijke indeling of in een bepaalde volgorde in tijd. In agrobosbouw systemen vinden er zowel ecologische als economische interacties plaats tussen de verschillende onderdelen." Zie voor aanvullende informatie de bijlagen.

Agrobosbouw is overigens niet nieuw. Europa kent nog ruim 15 miljoen hectare agrobosbouw, ongeveer 6,5% uitmakend van alle voor landbouw in Europa in gebruik zijnde grond. Bij de WUR (en andere onderzoeks- en onderwijsinstellingen) neemt de belangstelling voor agrobosbouw de laatste tijd sterk toe: "We willen de komende jaren als WUR stevig op dit thema inzetten. We noemen het een investeringsthema waar je echt kennis en kunde voor gaat verzamelen en in de praktijk gaat beproeven. Agrobosbouw is positief voor de biodiversiteit, gunstig voor de opslag van koolstof, goed voor de bodemvruchtbaarheid en het helpt op een natuurlijke manier bij plaagbestrijding." (Marcel Vijn, WUR, in Nieuwe Oogst van 30 september). In dat kader start er in de serie 'Wageningen Dialogues' bijvoorbeeld nog voor het einde van dit jaar de 'agrobosbouwdialoog' en hebben Praktijkonderzoek Akkerbouw, Groene ruimte & Vollegrondsgroenten en Praktijkonderzoek Bollen, Bomen & Fruit van de WUR onlangs al een eerste inspiratiebijeenkomst georganiseerd die vooral was gericht op de vraag hoe met proefvelden de potentie van agrobosbouw in de praktijk nader kan worden onderzocht.

En de belangstelling voor agrobosbouw bij agrariërs neemt ook toe. Zo leverde een oproep onlangs bijvoorbeeld enkele tientallen reacties op van boeren (van akkerbouwers en tuinbouwers tot rundvee-, varkens- en pluimveehouders), overheden, landgoed- en andere grondeigenaren verspreid over het hele land die op de een of andere manier medewerking willen gaan verlenen aan het realiseren van pilots op het gebied van agrobosbouw waarin gedurende langere tijd praktijkervaring kan worden opgedaan met de uitbouw van de gehele agrobosbouwketen.

Mede met het oog op de doelstellingen van het Klimaatverbond waarvan uw gemeente lid is, hebben we de volgende vragen voor u: beschikt u over grond die in aanmerking zou kunnen komen voor (een pilot op het gebied van) agrobosbouw? Of bestaat er bij u belangstelling voor (de toepassing van) agrobosbouw in uw gemeente, bijvoorbeeld in het kader van uw klimaatbeleid; van uw landbouwbeleid; bij projecten in de ruimtelijke ordening sfeer zoals bij wijk- en landschapsinrichting; of rondom het betrekken van uw inwoners bij ons voedsel en onze voedselproductie? Laat ons dat dan weten via info@agrobosbouw.nl!

Altijd openstaand voor uw vragen verblijven we,

Brief 13

DIGITAAL EN PER POST AANGETEKEND

griffie.gemeenteraad@utrecht.nl

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Betreft: bestemmingsplan en havenatlas
Ons kenmerk: 2017/B-1

Utrecht, 24 november 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Landelijke Woonboten Organisatie (LWO) heeft al jaren een kantoor op haar woonboot 'Boulotte' aan de Vaartscherijnstraat te Utrecht.

In het bestemmingsplan Watervogelbuurt, Hoograven, Tolsteeg uit 2012 (ruimtelijkeplannen.nl: NL.IMRO.0344.BPWATERHOOGTOLSTGC-0611) is de locatie van de 'Boulotte' bestemd als 'ligplaats woonboot'. In deze bestemming is tevens een kantoor of bedrijf aan huis mogelijk.

In de havenatlas uit 2006 (blad 5-4) staat de Boulotte vermeld als 'kantoorboot LWO' met een rode asterix. Op pagina 4 van deze Havenatlas staat dat deze asterix betekent dat deze ligplaats komt te vervallen bij vertrek van dit vaartuig en dat het hier geen woonboot betreft. Deze omschrijving is niet in overeenstemming met de bestemming en functieaanduiding van het bestemmingsplan.

Conform vastgesteld beleid, zie hiervoor de nota 'Woonbotenbeleid 2007' (pag. 27, laatste alinea) moet de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan tevens opdracht geven aan het college om de Havenatlas in overeenstemming te brengen met het bestemmingsplan. Deze opdracht is kennelijk niet verstrekt.

Wij verzoeken u derhalve het College van B&W opdracht te geven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of bij het ontbreken daarvan, binnen redelijke termijn, de Havenatlas in overeenstemming te brengen met het bestemmingsplan. Meer specifiek dient op blad 5-4 van de Havenatlas de ligplaats van de LWO te worden aangeduid met 'woonboot' en de asterix boven de ligplaats dient te worden verwijderd.

Ten overvloede wijzen wij erop dat de Boulotte op grond van de Wet verduidelijking voorschriften woonboten per 1 januari 2018 een omgevingsvergunning van rechtswege verkrijgt.

In afwachting van verdere berichtgeving verblijven wij,

hoogachtend,

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt raadsvoorstel

Aankoop Vredenburg 40

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 het erfpachtsrecht Vredenburg 40 te Utrecht, kadastraal bekend gemeente Utrecht, sectie C, nummers 8119 en 8120, respectievelijk groot 713 m2 en 7 m2 , op tekening A 35.958 met een enkelvoudige arcering aangegeven, aan te kopen van Nedgoed BV, statutair gevestigd te Ouderkerk aan de Amstel en kantoorhoudende Rondehoep West 47 te 1191 KL Ouderkerk aan de Amstel;

2 ten behoeve van deze aankoop een krediet ad EUR 4.900.000,00 beschikbaar te stellen, te vermeerderen met kosten koper;

3 een investeringsbedrag ad EUR 1.660.000,00 beschikbaar te stellen voor het aanpassen van het gebouw Vredenburg 40.

4 de Projectorganisatie Stationsgebied (POS) te huisvesten in Vredenburg 40.

5 De door het college opgelegde geheimhouding van dit advies en de bijlagen conform artikel 25 lid 3 gemeentewet te bekrachtigen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. J. Schuilenburg	Mr. A.Wolfsen

Conclusie commissie Stad en Ruimte:

De wethouder zal voorafgaand aan de raadsbehandeling nog de volgende informatie aanleveren: - mogelijkheden voor het creëren van een fietsenstalling in het souterrain; - de situatie m.b.t. verzakkingen Smakkelaarsveld; - de ruimte die POS nodig heeft in relatie tot de hoeveelheid ruimte die in het betreffende pand aanwezig is en - de tijdelijkheid van de situatie: het voorziene overgangsmoment van POS naar het Stadskantoor.
datum: 31 mrt 2009

status: **B**

samenvatting

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt
raadsvoorstel

Aankoop Vredenburg 40

Raadsvoorstel:

1 het erfpachtsrecht Vredenburg 40 te Utrecht, kadastraal bekend gemeente Utrecht, sectie C, nummers 8119 en 8120, respectievelijk groot 713 m2 en 7 m2 , op tekening A 35.958 met een enkelvoudige arcering aangegeven, aan te kopen van Nedgoed BV, statutair gevestigd te Ouderkerk aan de Amstel en kantoorhoudende Rondehoep West 47 te 1191 KL Ouderkerk aan de Amstel;

2 ten behoeve van deze aankoop een krediet ad EUR 4.900.000,00 beschikbaar te stellen, te vermeerderen met kosten koper;

3 een investeringsbedrag ad EUR 1.660.000,00 beschikbaar te stellen voor het aanpassen van het gebouw Vredenburg 40.

4 de Projectorganisatie Stationsgebied (POS) te huisvesten in Vredenburg 40.

5 De door het college opgelegde geheimhouding van dit advies en de bijlagen conform artikel 25 lid 3 gemeentewet te bekrachtigen.

Argumenten

2.1 De aankoopsom is een marktconforme prijs.

3.1 Het gebouw dient na aankoop aangepast te worden aan de toekomstige functie, met name de klimaatinstallatie. Deze investering is rendabel.

3.2 Na afronding van de bouwwerkzaamheden in de omgeving (Muziekpaleis en Vredenburgknoop) en inhuizing van POS in het Stadskantoor kan het pand in principe afgestoten worden naar de markt.

4.1 De Projectorganisatie Stationsgebied (POS) dient per november 2009 te verhuizen.

5.1 de bij de aangelegenheid betrokken personen worden onredelijk benadeeld bij openbaarmaking (artikel 10 lid2g WOB).

Kanttekeningen

3.1 In verband met een functiewijziging dient het gebouw te worden aangepast.

4.1 Om het voorgenomen gebruik als informatiecentrum met een baliefunctie op de begane grond en deels op de eerste verdieping en kantoorruimte op de verdiepingen te realiseren zal een bestemmmingswijziging moeten plaatsvinden.

toelichting

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt
raadsvoorstel

Aankoop Vredenburg 40

Context

De Projectorganisatie Stationsgebied (POS) is gehuisvest aan de Catharijnesingel 30 te Utrecht. Dienst Ondersteuning (voorheen Ontwikkelingsbedrijf) huurt deze kantoorruimte van Còrio en verhuurt deze 'intern' door aan POS.
In de huurovereenkomst is opgenomen dat Còrio -gelet op de herontwikkeling van Hoog Catharijne- de huurovereenkomst tussentijds kan beëindigen, met een opzegtermijn van twaalf maanden. Inmiddels heeft Còrio de huurovereenkomst opgezegd tegen november 2009. Dit betekent dat voor POS nieuwe huisvesting moet worden gezocht. Binnen de gemeentelijke huisvestingsportefeuille is gezocht naar een geschikte locatie, maar niet gevonden. Om die reden heeft de DO een locatieonderzoek laten verrichten ten aanzien van beschikbare kantoorruimte binnen het stationsgebied. Randvoorwaarden hierbij waren een vergelijkbaar aantal m2's met de huidige situatie en de huisvesting van het informatiecentrum en het kantoor op één locatie binnen het Stationsgebied.
Uit deze verkenning blijkt dat de locatie Vredenburg 40 (winkel RAF) geschikt is. Op basis van het inrichtingsplan is door DO in overleg met POS bepaald dat het object voldoende ruimte biedt voor de huisvesting van het informatiecentrum en het kantoor. POS geeft aan dat deze locatie in het hart van het Stationsgebied ligt en aan een drukke loopstroom. Hierdoor ontstaat een sterke relatie tussen het informatiecentrum en de realisatie van de plannen voor het Stationsgebied. Daarnaast wordt een hoog bezoekersaantal voor het informatiecentrum verwacht, waardoor het informatiecentrum van optimaal nut zal zijn. Voorts ligt de locatie nabij de bouwput, hetgeen betrokkenheid bij de realisatie van de plannen weergeeft. Daarnaast zal in de toekomst meer overleg plaatsvinden tussen POS en de uitvoerende partijen. Door een centrale locatie in het plangebied ontstaan korte lijnen tussen de partijen.
Op basis van deze voordelen heeft het Managementteam POS aangegeven op Vredenburg 40 haar informatiecentrum en kantoor te willen huisvesten. Tijdens onze vergadering van 2 september 2008 hebben wij medegedeeld dat ook wij dit een goede ontwikkeling acht.

Argumenten

2.1 De aankoopsom is een marktconforme prijs.
Taxatierapport met daarin opgenomen een waardeberekening is bijgevoegd.

3.1 Het gebouw dient na aankoop aangepast te worden aan de toekomstige functie, met name de klimaatinstallatie. Deze investering is rendabel.

toelichting

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt
raadsvoorstel

Vredenburg 40 zal worden verhuurd tegen een marktconforme prijs als genoemd in bijgevoegd taxatierapport. Op basis van deze huurprijs is het bedrag van de aankoop inclusief de aanpassingen geheel rendabel voor het Meerjarenprogramma Vastgoed (MPV), beschouwd over een periode van 40 jaar. Een gebouwexploitatie is bijgevoegd. De aanvangsverliezen kunnen in het MPV worden opgevangen.

3.2 Na afronding van de bouwwerkzaamheden in de omgeving (Muziekpaleis en Vredenburgknoop) en inhuizing van POS in het Stadskantoor kan het pand in principe afgestoten worden naar de markt.
Te zijner tijd zal door StadOntwikkeling daartoe een afgewogen voorstel worden ingediend.

4.1 De Projectorganisatie Stationsgebied (POS) dient per november 2009 te verhuizen.
De Projectorganisatie Stationsgebied (POS) is gehuisvest aan de Catharijnesingel 30 te Utrecht. Dienst Ondersteuning (voorheen Ontwikkelingsbedrijf) huurt deze kantoorruimte van Còrio en verhuurt deze 'intern' door aan POS.
In de huurovereenkomst is opgenomen dat Còrio -gelet op de herontwikkeling van Hoog Catharijne- de huurovereenkomst tussentijds kan beëindigen, met een opzegtermijn van twaalf maanden. Inmiddels heeft Còrio de huurovereenkomst opgezegd tegen november 2009. Dit betekent dat voor POS nieuwe huisvesting moet worden gezocht. Binnen de gemeentelijke huisvestingsportefeuille is gezocht naar een geschikte locatie, maar niet gevonden. Om die reden heeft de DO een locatieonderzoek laten verrichten ten aanzien van beschikbare kantoorruimte binnen het stationsgebied. Randvoorwaarden hierbij waren een vergelijkbaar aantal m2's met de huidige situatie en de huisvesting van het informatiecentrum en het kantoor op één locatie binnen het Stationsgebied.
Uit deze verkenning blijkt dat de locatie Vredenburg 40 (winkel RAF) geschikt is. Op basis van het inrichtingsplan is door DO in overleg met POS bepaald dat het object voldoende ruimte biedt voor de huisvesting van het informatiecentrum en het kantoor. POS geeft aan dat deze locatie in het hart van het Stationsgebied ligt en aan een drukke loopstroom. Hierdoor ontstaat een sterke relatie tussen het informatiecentrum en de realisatie van de plannen voor het Stationsgebied. Daarnaast wordt een hoog bezoekersaantal voor het informatiecentrum verwacht, waardoor het informatiecentrum van optimaal nut zal zijn. Voorts ligt de locatie nabij de bouwput, hetgeen betrokkenheid bij de realisatie van de plannen weergeeft. Daarnaast zal in de toekomst meer overleg plaatsvinden tussen POS en de uitvoerende partijen.

toelichting

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt raadsvoorstel

Door een centrale locatie in het plangebied ontstaan korte lijnen tussen de partijen.

5.1 *de bij de aangelegenheid betrokken personen worden onredelijk benadeeld bij openbaarmaking (artikel 10 lid2g WOB).*
Met de huidige eigenaar zijn afspraken gemaakt over de geheimhouding tot de raadsbehandeling. De reden hiervoor is dat de eigenaar zijn presoneel eerst wil inlichten over de transactie en de gevolgen daarvan. Het stuk wordt pas openbaar gemaakt na de raadsvergadering.

Kanttekeningen

3.1 *In verband met een functiewijziging dient het gebouw te worden aangepast.*
Alvorens POS zijn intrek kan nemen in het onderhavige gebouw zal het gebouw in verhuurbare staat moeten worden gebracht. Dit betekent dat de installaties (klimaat, elektra, sanitair) voor kantoorgebruik geschikt gemaakt en op het niveau van de hedendaagse eisen gebracht moeten worden en dat er herstelwerkzaamheden en aanpassingen moeten plaatsvinden. Een en ander zal op een dusdanige wijze geschieden, dat verhuur na vertrek van POS zondermeer mogelijk is, ongeacht de bestemming die daarna aan het gebouw gegeven wordt.

4.1 *Om het voorgenomen gebruik als informatiecentrum met een baliefunctie op de begane grond en deels op de eerste verdieping en kantoorruimte op de verdiepingen te realiseren zal een bestemmmingswijziging moeten plaatsvinden.*
In het vigerende bestemmingsplan heeft het gebouw de bestemming winkelruimte. De procedure om te komen tot een kantoorbestemming kan mogelijk langer duren dan de beschikbare tijd die nodig is voor herhuisvesting van POS.

Uitvoering

De notariële akte van eigendomsoverdracht zal naar verwachting plaatsvinden uiterlijk op 9 juli 2009.
De feitelijke levering zal plaatsvinden ongevorderd, vrij van huur en andere gebruikersrechten op datum van eigendomsoverdracht.

Bijlagen voor de raad en/of raadscommissie

In de leeskamer ligt ter inzage (vak geheime stukken)

toelichting

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt
raadsvoorstel

- Koopovereenkomst met daarin opgenomen tekening A 35.958
- Taxatierapport met daarin opgenomen een waardebepaling
- Gebouwexploitatie

raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	StadsOntwikkeling Sector Ontwikkeling Grondzaken
Kenmerk	09.028949
Vergadering	Raad
Vergaderdatum	7 mei 2009
Jaargang en nummer	2009 - 4V

Op 7 12 2017 openbaar gemaakt
raadsvoorstel

Aankoop Vredenburg 40

Besluit

1 het erfpachtsrecht Vredenburg 40 te Utrecht, kadastraal bekend gemeente Utrecht, sectie C, nummers 8119 en 8120, respectievelijk groot 713 m2 en 7 m2 , op tekening A 35.958 met een enkelvoudige arcering aangegeven, aan te kopen van Nedgoed BV, statutair gevestigd te Ouderkerk aan de Amstel en kantoorhoudende Rondehoep West 47 te 1191 KL Ouderkerk aan de Amstel;

2 ten behoeve van deze aankoop een krediet ad EUR 4.900.000,00 beschikbaar te stellen, te vermeerderen met kosten koper;

3 een investeringsbedrag ad EUR 1.660.000,00 beschikbaar te stellen voor het aanpassen van het gebouw Vredenburg 40.

4 de Projectorganisatie Stationsgebied (POS) te huisvesten in Vredenburg 40.

5 De door het college opgelegde geheimhouding van dit advies en de bijlagen conform artikel 25 lid 3 gemeentewet te bekrachtigen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 mei 2009.

De griffier, De burgemeester,

OP 7 december 2017 OPENBAAR GEMAAKT Verslag van het besloten gedeelte van de middagvergadering van de raadscommissie voor Stad en Ruimte, gehouden op 2 april 2009 in de raadzaal van het stadhuis te Utrecht.

Aanwezig: de voorzitter, mevrouw A. van Rooij, de (waarnemend) wethouder, de heer H. Bosch, M. Eggermont (SP), V. Oldenborg (Leefbaar Utrecht), W.G. Rietkerk (ChristenUnie), M.E. van Stuijvenberg (ChristenUnie), C.G. Jansen op de Haar (PvdA), H.IJ. Van der Roest (PvdA), A. van Zoeren (Burger en Gemeenschap), M. Mos (GroenLinks), P.H. van Corler (GroenLinks), J.A. Kleuver (D66), G.A. Oskam (D66), W.W. Buunk (VVD), M. Taskan (CDA), N.A.M.E. Wigny (CDA), de commissiesecretaris, de heer H. Peters, en de commissiegriffier, mevrouw A. Berghuizen.
Voorts aanwezig diverse medewerkers.

Verslag: C.L. Beuger (Notuleerservice Nederland)

INHOUD VAN DIT VERSLAG

1. Opening en mededelingen 1
2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten 2
3. Verslag van de besloten vergadering van de commissie Stad en Ruimte van 5 maart 2009 2
4. Aankoop Vredenburg 40 2
5. Aankoop Waterstraat 29 5
Toezeggingen in deze vergadering 5

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent het besloten gedeelte van de vergadering van de commissie Stad en Ruimte. Zij geeft het woord aan wethouder Bosch.

- Ballast Nedam

Wethouder Bosch deelt mee dat Ballast Nedam inmiddels heeft getekend. De vervolgstappen die nu gezet kunnen worden, waaronder een gesprek tussen Van Hees en Ballast Nedam, bieden een kans op een goede afloop.

- Werven

Vervolgens deelt de wethouder mee dat een groot deel van de houten funderingen van de wal- en kluismuren van de werven in slechte staat verkeert. Dit is gebleken uit het onderzoek dat is uitgevoerd nadat bij reguliere onderhoudswerkzaamheden in 2007 werd ontdekt dat de fundering van de walmuur bij de Geertebrug in slechte staat verkeerde. Restauratie van walmuren en funderingen zal de gemeente veel geld gaan kosten. TNO is benaderd voor een second opinion. De wethouder zal de raad over aanpak en duur van dit onderzoek informeren zodra dit bekend is.

De heer Buunk (VVD) vraagt waarom deze mededeling vertrouwelijk wordt gedaan.

De wethouder geeft aan dat het college geen onrust wil veroorzaken zolang de staat van de werven nog niet definitief is vastgesteld.

Mevrouw Mos (GroenLinks) vraagt de wethouder om bij een second opinion de vraag mee te nemen hoe bij een renovatie voorkomen kan worden dat bomen eventueel geveld of verplaatst moeten worden.

Wethouder Bosch neemt deze vraag mee. Bij een toekomstige aanpak is het vanzelfsprekend dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de bomen.

De heer Eggermont (SP) vraagt hoelang de vertrouwelijkheid zal duren.

Wethouder Bosch geeft aan dat het college de informatie in de openbaarheid wil brengen zodra de resultaten van de second opinion bekend zijn.

De heer Kleuver (D66) ziet niet in waarom het college een vertrouwelijke mededeling over dit punt noodzakelijk acht.

De heer Buunk (VVD) sluit zich hierbij aan.

Wethouder Bosch zegt toe dat hij de overweging op dit punt opnieuw in het college zal bespreken en de commissie zo spoedig mogelijk over de uitkomst zal informeren.

De heer Oldenborg (Leefbaar Utrecht) refereert aan een excursie waarbij – niet vertrouwelijk – werd aangegeven dat er sprake was van aantasting, met name als gevolg van de verlaging van het waterpeil bij eerdere werkzaamheden. Hij geeft het college ter overweging om transparant met de informatie over dit onderwerp om te gaan.

De heer Taskan (CDA) vraagt waarom de informatie over de slechte staat van de muren niet eerder bekend is geworden.

Wethouder Bosch geeft aan dat de resultaten van dit eerste onderzoek niet eerder bekend waren. Het college wil met behulp van een second opinion te weten te komen hoe groot en hoe complex het probleem is. Ook de vraag naar de oorzaken en of dit voorkomen had kunnen worden komt aan de orde.

Mevrouw Mos (GroenLinks) vraagt in hoeverre de veiligheid in het geding is.

Wethouder Bosch geeft aan dat dit de aandacht heeft. Voorlopig zullen er geen grootschalige evenementen op de werven plaatsvinden. De prognose van het eerste onderzoek is dat er over vijf tot tien jaar serieuze problemen met betrekking tot de veiligheid zullen ontstaan.

- Onteigeningen Leidsche Rijn

Mevrouw Oskam (D66) heeft een vraag over onteigeningen in het Leidsche Rijn Park. Eerder is aangedrongen op kwaliteitstoetsing. Bij diverse onteigeningen is een bodemsaneringsonderzoek uitgevoerd. In de opdracht van de gemeente Utrecht staat dat de te onderzoeken gronden bestemd zijn voor park of voor bouwkavels. Verder zijn verschillende bezwaren van de eigenaars weggeraakt. Zij vraagt de wethouder om dit onteigeningsproces op een goede wijze af te ronden. De huidige methode leidt tot wantrouwen en tot hoge kosten voor de gemeente. Spreekster vraagt de wethouder om de kwaliteit van de inbreng van de juridische afdeling te verbeteren.

- Cereol

Mevrouw Wigny (CDA) informeert naar de stand van zaken met betrekking tot Cereol.

Wethouder Bosch geeft aan dat er nog geen doorbraak is met betrekking tot Cereol.
Op de vragen over onteigening zal zo spoedig mogelijk geantwoord worden. Bekeken wordt hoe de problemen opgelost kunnen worden. Er loopt een onafhankelijk onderzoek naar het verloop van onteigeningsprocessen, dat in de loop van april afgerond zal zijn.
Een medewerker voegt toe dat alle betrokken partijen worden benaderd door de onderzoekers. Er zijn gesprekken geweest met twee eigenaren in Leidsche Rijn Park.

2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

3. Verslag van de besloten vergadering van de commissie Stad en Ruimte van 5 maart 2009

Het verslag wordt vastgesteld.

4. Aankoop Vredenburg 40

De heer Eggermont (SP) is geen voorstander van het voorstel vanwege de hoge kosten, het risico dat de gemeente gaat lopen en het feit dat er een bestemmingsplanwijziging moet plaatsvinden. POS ligt nu ook niet aan een drukke loopstroom en dat wordt niet als een probleem gezien. Hij doet de suggestie om POS net als eerder het projectbureau Leidsche Rijn ergens in het stationsgebied in een aantal bouwketen te vestigen.

De heer Jansen op de Haar (PvdA) merkt op dat de prijs relatief laag is voor deze locatie, maar dat het alsnog om veel geld gaat. Hij vraagt of er ook andere locaties zijn bekeken en hoelang de huisvesting op deze locatie gaat het duren.

Mevrouw Oskam (D66) stelt voor om ook buiten de gemeentelijke huisvestingsportefeuille te zoeken. Zij kan zich voorstellen dat er misschien ergens ruimte gehuurd kan worden. Het betreft een forse investering en aan de verkoop zijn gezien de huidige markt risico's verbonden. Er is op betrekkelijk korte afstand een ander gemeentelijk informatiecentrum. Voor de dienstverlening is het beter om één informatiecentrum te hebben. Zij wijst op alternatieve mogelijkheden als het Beatrixtheater en vraagt de wethouder hoe goed het onderzoek is geweest.

Mevrouw Mos (GroenLinks) vraagt in hoeverre de exploitatie gevaar loopt. Uit navraag blijkt dat de huur die POS uiteindelijk betaalt aan Corio gelijk is aan de huur op de voorgestelde locatie en dat de exploitatie er dus vrij goed uitziet. GroenLinks heeft daarom geen bezwaren tegen de aankoop, maar heeft wel enkele aanvullende vragen. Een bestemmingsplanwijziging neemt doorgaans een halfjaar in beslag. Hoe voorkomt het college dat POS tijdelijk dakloos wordt en aan welke overbruggingsmogelijkheden wordt gedacht? Als het pand wordt aangekocht, is het college dan bereid het souterrain als openbare fietsenstalling te gebruiken? Vernomen is dat panden in dit rijtje sinds kort aan het verzakken zijn als gevolg van de grondwaterverzakking aan het Smakkelaarsveld. Is het college hiermee bekend en wat denkt het eraan te gaan doen, ook richting de overige eigenaren. Het is belangrijk dat het college kritisch kijkt naar de bouwkundige staat van het pand.

De heer Taskan (CDA) betwijfelt de noodzaak van deze aankoop. Het betreft een grote investering in een voorziening van tijdelijke aard. Zijn de alternatieven wel goed onderzocht?

De heer Buunk (VVD) is voorstander van de aankoop. Hij vraagt zich wel af hoeveel ruimte POS echt nodig heeft.

De heer Rietkerk (ChristenUnie) vraagt hoe groot het risico wordt ingeschat dat bij verkoop over een jaar of vijf een groot verlies wordt geleden.

De heer Oldenborg (Leefbaar Utrecht) vindt het een goede locatie voor een goede prijs. Het gebouw biedt goede mogelijkheden om er een multifunctioneel gebouw van te maken. Hij verwacht niet dat het gebouw binnen enkele jaren al verkocht zal worden.

De heer Taskan (CDA) vindt dat er een noodzakelijkheid moet zijn vanuit de gemeente om precies dit pand te kopen. Het moet duidelijk zijn dat er geen alternatieven zijn.

Mevrouw Mos (GroenLinks) merkt op dat hier invulling wordt gegeven aan het vastgestelde actieve grondbeleid van de gemeente.

De heer Buunk (VVD) stelt naar aanleiding van de opmerking van de heer Oldenborg dat het niet de bedoeling kan zijn dat het pand permanent wordt toegevoegd aan het gemeentelijk vastgoed. Hij vraagt hoe de heer Oldenborg dat ziet

De heer Oldenborg (Leefbaar Utrecht) wijst erop dat het een goede zaak is om voorlopig een ruimte te hebben dicht bij het toekomstige stadskantoor. Hij verwacht niet dat verkoop binnen een jaar of vijf al aan de orde zijn. Hij ziet voldoende mogelijkheden voor het te zijner tijd afstoten van het pand.

Mevrouw Oskam (D66) vraagt aan de wethouder of het de bedoeling is dat een complete verhuizing naar het stadskantoor plaats zal vinden zodra dat klaar is.

Wethouder Bosch merkt op dat dit onderwerp niets te maken heeft met actief grondbeleid. Het gaat hier om een locatie voor eigen huisvesting, die na gebruik weer wordt afgestoten. Strategisch grondbeleid betreft panden waarmee de gemeente structureel iets wil. Hij licht toe dat POS haar huidige pand moet verlaten. Een financiële vergelijking toont aan dat de voorgestelde oplossing in exploitatietermen vergelijkbaar is. Er is breed gekeken, maar de wethouder vindt dit de beste locatie. Toegevoegde waarde is de informatiefunctie voor het Stationsgebied. Als er

ruimte over is, zal worden gekeken naar de mogelijkheden voor aanvullend gebruik. De wethouder wil daarover meer informatie geven als deze beschikbaar is.

Mevrouw Oskam (D66) wijst erop dat de informatiefunctie ook bij het huidige informatiecentrum in de Neudeflat gevestigd zou kunnen worden. Het in stand houden van twee informatiecentra werkt complicerend.

Wethouder Bosch is het daar niet mee eens. De omvang van de ontwikkelingen in het Stationsgebied en de behoefte aan informatie van de betrokken vormen een essentieel verschil. Hij trekt een vergelijking met het informatiecentrum in Leidsche Rijn. Een locatie in het gebied waar het gebeurt en in de natuurlijke loop is een vanzelfsprekend argument, en ook deels een antwoord op de suggestie van de SP.

De heer Eggermont (SP) wijst erop dat vanuit de Jaarbeurskant gezien een andere, goedkopere locatie niet zou misstaan.

Wethouder Bosch geeft aan dat er is gekeken naar mogelijkheden. De voorgestelde locatie is zeer geschikt en ligt qua loop beter dan de westkant van het gebied. Mogelijk is ook voor bouwketen een bestemmingsplanwijziging nodig. De kosten van tijdelijke oplossingen kunnen oplopen. De aangegeven bedragen betreffende Vredenburg 40 zijn gebaseerd op taxatierapporten; zo is ernaar gestreefd om op een reële manier tot een waardebepaling te komen.

Mevrouw Oskam (D66) merkt op dat het informatiecentrum Leidsche Rijn deels betaald wordt door de partners in dat gebied. Zij kan zich voorstellen dat ook aan partners in het Stationsgebied om een bijdrage wordt gevraagd. Verder wijst zij erop dat het de bedoeling is dat er aan de andere kant van het station meer levendigheid komt.

Wethouder Bosch noemt als belangrijk verschil dat het informatiecentrum Leidsche Rijn zich ook bezighoudt met de verkoop van woningen. Wat betreft de exploitatie is berekend dat zelfs bij een termijn van veertig jaar het gebruik van Vredenburg 40 budgettair neutraal zou zijn. Het is een reële verwachting dat het pand over aantal jaren voor een goede prijs verkocht kan worden. De bedragen waarom het gaat zijn normaal in termen van vastgoed. De wethouder ***zegt toe dat hij zal nagaan of het mogelijk is een fietsenstalling in het souterrain te huisvesten. Ook zal hij nader onderzoek doen naar mogelijke verzakking en de commissie daarover berichten.***

Tweede termijn
De heer Eggermont (SP) concludeert uit het antwoord van de wethouder dat hij niet heeft onderzocht wat een tijdelijke maatregel zou kosten.

De heer Buunk (VVD) wil graag weten hoeveel vierkante meter POS nodig heeft, hoeveel vierkante meter het gebouw heeft en of er dus ruimte over is bijvoorbeeld voor een fietsenstalling.

De heer Taskan (CDA) geeft aan dat dit agendapunt als A-punt naar de raad kan.

Mevrouw Oskam (D66) wil nog graag antwoord op haar vraag over de overgang naar het stadskantoor. Ook vraagt zij meer informatie over de onderzochte alternatieven.

Wethouder Bosch zegt toe nadere informatie te zullen verstrekken over de fietsenstalling, het aantal benodigde vierkante meters, de verzakking en de overgang naar het stadskantoor.
Wat betreft de alternatieven geeft hij aan dat er goed gekeken is naar andere mogelijkheden in het gebied. Verder heeft hij in zijn eerste termijn al aangegeven dat tijdelijke voorzieningen mogelijk duurder zouden kunnen uitvallen dan deze structurele investering met goed perspectief en ook waarom hij de door de SP gesuggereerde oplossing ongeschikt en ongewenst vindt.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen van de wethouder en constateert dat het punt als B-punt naar de raad gaat.

5. Aankoop Waterstraat 29

De voorzitter constateert dat dit punt als A-punt naar de raad gaat.
Zij besluit hiermee het vertrouwelijke gedeelte van deze commissievergadering.

Toezeggingen in deze commissievergadering

Wethouder Bosch

- De wethouder zal de overweging om de informatie over de staat van de wal- en kluismuren van de werven vertrouwelijk te behandelen opnieuw aan de orde stellen in het college en de commissie zo spoedig mogelijk over de uitkomst informeren.
- De wethouder zal de commissie nader informeren over een aantal zaken betreffende Vredenburg 40. Het betreft de mogelijkheid van een fietsenstalling, het aantal benodigde vierkante meters voor POS, de mogelijk recente verzakking en de overgang naar het stadskantoor.

Gemeente Utrecht

Op 7 december 2017 OPENBAAR GEMAAKTE NOTULEN van de G E H E I ME raadsvergadering van 7 mei 2009

Nr. 4

Bekrachtiging geheimhouding

Voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de aankoop van het erfpachtrecht Vredenburg 40 te Utrecht van Nedgoed BV en tot aanpassing van dat gebouw (Jaargang 2009, nr. 4V)

Voorzitter: mr. A. Wolfsen.

Tegenwoordig zijn de leden: Aydemir, Beerlage, mevr. Bikker, mevr. Bottse, mevr. Bouazani, mevr. Boudewijns, Buunk, Çavuşoğlu, Van Corler, mevr. Dibi, Dijk, Van Ditmarsch, Eggermont, Essousi, Geldof, Gravesteijn, Hoek, mevr. Van Iperen, Isabella, Jansen op de Haar, Kleuver, mevr. Koenders-van den Hurk, mevr. Kroes-van Sauers, Van der Marel, mevr. Monnink, mevr. Mos, Oldenborg, mevr. Oskam, mevr. Peetoom, Ravesteijn, Rietkerk, Van der Roest, mevr. Van Rooij, mevr. Schell, Schipper, mevr. Schuring, Smid, Taskan, mevr. Willemsen en Zwanenberg.

Tevens zijn aanwezig de wethouders mevr. Den Besten, mevr. De Bondt, Bosch, De Gelder, Janssen, Van der Sluijs en mevr. Spit.

Griffier: drs. A.A.H. Smits, griffier.

De VOORZITTER opent de vergadering en deelt mede dat met kennisgeving zijn mevrouw Mossel, mevrouw Schipper, de heer Verhoef en de heer Baerveldt.
De voorzitter sluit hierna, aangezien niets meer aan de orde is, de vergadering.

Bekrachtiging geheimhouding besluiten en bijlagen:

De **VOORZITTER** verzoekt op grond van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet, de geheimhouding te bekrachtigen van het onder punt 3 geagendeerde voorstel.

Wordt z.h.o. overeenkomstig het voorstel besloten.

3. Voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet ten behoeve van de aankoop van erfpachtrecht Vredenburg 40 te Utrecht van Netgoed B.V. en tot aanpassing van dat gebouw (Jaargang 2009, nr. 4V).

De heer **SCHIPPER** (SP): Voorzitter! De SP-fractie heeft in de commissiebehandeling redenen gegeven waarom zij dit een heel vreemd voorstel vindt. Zij steunt het voorstel niet.

Hierna wordt z.h.o. overeenkomstig het voorstel besloten.

De aanwezige leden van de SP-fractie verkrijgen op hun verzoek aantekening in de notulen, dat zij zich met de genomen beslissing niet hebben verenigd.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Wethouder Janssen heeft een mededeling over de Giro d'Italia.

De heer **JANSSEN** (wethouder): Voorzitter! Als ik naar het buitenland ga, hoor ik dat aan de raad te melden. Ik kreeg vanmiddag een telefoontje van mijn collega van Sport in Amsterdam. Er bestaat een kans dat ik morgenavond met haar naar Italië moet vliegen om de laatste puntjes op de i van de onderhandelingen te zetten. Mocht het doorgaan, dan ben ik daar morgen en zaterdag.

Aldus vastgesteld in de besloten vergadering van de gemeenteraad, gehouden op

De griffier, De burgemeester,

Gemeente Utrecht

2 0 1 7

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur – 23 november 2017

Vragenuur, gehouden op donderdag 23 november 2017 te 17.05 uur.

Voorzitter: de heer Van Schie.

Aanwezig zijn de leden Van Corler, Van Esch, Van Eijndhoven, Gilissen, Te Hoonte, Işik, Metaal, Meijer, Van Ooijen, Rajkowski, Scally, Van Schie en Schreuder.

Namens het college zijn aanwezig de wethouders Diepeveen, Everhardt en Kreijkamp.

Tevens zijn aanwezig de fractiemedewerkers Homan, Jonk en Sasbrink.

Griffier: de heer Lith.

Opening van het vragenuur door de voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik open de vergadering. Welkom bij het vragenuurtje van de gemeenteraad van Utrecht. Wij beginnen iets te laat omdat de commissievergadering is uitgelopen. Het is fijn dat iedereen er is.

1. Vragen van de heer Post (PvdA) inzake de verkeersveiligheid in Vleuterweide.

De heer **POST** (PvdA): Voorzitter! Recent zijn de eerste van een serie maatregelen doorgevoerd in het kader van het verbeteren van de verkeersveiligheid in Vleuterweide. Deze maatregelen zijn dringend noodzakelijk en hebben de steun van de PvdA-fractie.

Echter, met name uit de buurt De Hoven komen signalen dat de maatregelen leiden tot een toename van autoverkeer in woonstraten, met name in Sparrendaal. Ook het college erkent dit in zijn raadsbrief van 15 september 2017. Bewoners signaleren als gevolg hiervan gevaarlijke situaties, mede gelet op het grote aantal kinderen in de buurt.

De PvdA-fractie wil voorkomen dat het verbeteren van de verkeersveiligheid op de ene plek leidt tot het verslechteren van de verkeersveiligheid op de andere plek en stelt daarom het college twee vragen.

1. Welke maatregelen zijn of worden genomen om de gesignaleerde toename van doorgaand verkeer door straten als Sparrendaal te voorkomen? Tot welke resultaten heeft dit tot nu toe geleid?
2. Op welke wijze worden bewoners geïnformeerd over en betrokken bij deze aanvullende maatregelen?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen. Ik beantwoord ze namens wethouder Van Hooijdonk.

Het antwoord op vraag 1. Het knelpunt en de klachten die de heer Post in zijn vragen noemt, zijn bij het college bekend. Die kwamen aan het licht tijdens en na de uitvoering van de werkzaamheden ter verbetering van de verkeersveiligheid rond de busbaan Vleuterweide. De werkzaamheden rond het winkelcentrum vielen door een knelpunt in de planning samen met een afsluiting in het dorp Vleuten zelf als gevolg van rioolwerkzaamheden in de Stationsstraat. Wij zien een duidelijke afname van de klachten nu veel van deze werkzaamheden zijn afgerond. Een punt van mogelijk onnodig verkeer door de woonstraten maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de evaluatie van de maatregelen. Wij laten verkeerstellingen doen en maken een analyse van zowel het verkeer zelf als van de bestemming ervan. Omdat naar verwachting de situatie over twee maanden opnieuw verandert als gevolg van de verlegging van de ontsluiting van parkeerterrein Noord van de Utrechtse Heuvelrug naar de Landschapsbaan, voeren

wij het onderzoek pas uit na uitvoering van deze werkzaamheden omdat wordt verondersteld dat op dat moment een meer stabiele situatie zal intreden.

Het antwoord op vraag 2. Medio december a.s. wordt een tweede schouw georganiseerd. Wij nodigen daarvoor de eerder betrokken klankbordgroep en de belanghebbenden uit. Ook de bewoners van Sparrendaal kunnen aansluiten. Mocht uit de verkeersanalyse blijken dat aanvullende maatregelen nodig zijn, betrekken wij de omwonenden erbij. Hierbij moet worden gedacht aan een bijeenkomst waarin wij de uitkomsten van de onderzoeker toelichten en bespreken. Wij hebben dan de mogelijkheid om gezamenlijk aanvullende maatregelen te verkennen.

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Het klopt dat een aantal werkzaamheden moeten plaatsvinden voordat de eindsituatie is bereikt. Wij krijgen signalen binnen dat het niet goed gaat. Is het college bereid om na het bereiken van de eindsituatie en de eerste schouwen de raad te informeren over de uitkomsten en het welbevinden over de nieuwe verkeerssituatie rond Vleuterweide?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Dat zal het college graag doen.

2. Vragen van mevrouw Scally (GroenLinks) en mevrouw Podt (D66), mevrouw Metaal (CDA), mevrouw Dibi (PvdA), de heer Van Ooijen (ChristenUnie), mevrouw Van Gemert (SP) en mevrouw Van Esch (PvdD) inzake 'Voortbestaan Villa Vrede'.

Mevrouw **SCALLY** (GroenLinks): Voorzitter! De dagopvang voor ongedocumenteerde vluchtelingen 'Villa Vrede' dreigt per 1 januari 2018 dakloos te worden. Het gebouw van de Marcuskerk waar Villa Vrede nu gebruik van maakt, zal voor andere doeleinden worden gebruikt en de huur is opgezegd.

Net als veel andere initiatieven uit de stad is Villa Vrede al langer op zoek naar onderdak. Dat is een onderwerp waarvoor de raad al langer aandacht vraagt. De beoogde nieuwe locatie voor Villa Vrede - bij het Rode Kruis aan de Koningsweg - dreigt niet te kunnen doorgaan. Wij vernemen dat omwonenden bij de gemeente bezwaar hebben ingediend en dat door de gemeente de toezegging van geen bezwaar aan het Rode Kruis is ingetrokken. De afdeling Vastgoed zegt dat een ontheffing op het bestemmingsplan moet worden aangevraagd en dat ze ernstige twijfels heeft of deze ontheffing zal worden verleend. De fracties van GroenLinks, D66, CDA, PvdA, ChristenUnie, SP en Partij voor de Dieren stellen hierover de volgende vragen.

1. Is het college het met deze fracties eens dat Villa Vrede een belangrijke rol speelt in de opvang en de begeleiding van ongedocumenteerden in Utrecht?
2. Klopt het dat omwonenden bezwaar hebben ingediend bij de gemeente en dat de toezegging van geen bezwaar is ingetrokken? Zo ja, wat heeft het college gedaan om te bemiddelen tussen Villa Vrede en omwonenden?
3. Kan het college zorgdragen voor goede begeleiding aan Villa Vrede, door bijvoorbeeld het Makelpunt, zodat het beter op de hoogte is van de benodigde bestemmingen en ontheffingen?
4. Welke mogelijkheden ziet het college op dit moment verder voor Villa Vrede en wat kan de gemeente hierbij betekenen?
5. Is het college bereid al het mogelijke in het werk te stellen - via het Makelpunt en/of via andere (maatschappelijke) partners in de stad - om te zorgen voor een nieuwe locatie voor Villa Vrede en om ervoor te zorgen dat gebruikers in het nieuwe jaar niet in de kou komen te staan?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. Villa Vrede speelt een onafhankelijke rol. Ze organiseert dagactiviteiten voor een zeer diverse groep ongedocumenteerden. Uit maatschappelijk perspectief hebben wij daar waardering voor. Tegelijkertijd maakt Villa Vrede om een aantal redenen geen deel uit van de gemeentelijke keten in het kader van Bed, bad, brood en begeleiding. Villa Vrede krijgt derhalve geen gemeentelijke financiering. Het is een echt particulier initiatief op ideële grond.

Het antwoord op vraag 2. Het huidige bestemmingsplan "kantoor, industrieel" laat op deze locatie de dagactiviteiten van Villa Vrede niet toe. Er zijn door verscheidene bedrijven en omwonenden bezwaren geuit. Bemiddelen is wat ons betreft niet aan de orde. De locatie blijkt geen reële optie te zijn.

Het antwoord op de vragen 3 en 4. Wij vinden dat Villa Vrede zelf primair verantwoordelijk is voor het vinden van een alternatieve locatie. De gemeente kan daarbij vanuit het makelpunt een steunende en faciliterende rol spelen. Ze heeft dat gedaan en zal dat de komende tijd blijven doen. Villa Vrede is de afgelopen periode vanuit het makelpunt gefaciliteerd met enkele tientallen opties. Dat heeft helaas tot nog toe niet tot een match geleid. Momenteel zijn er geen nieuwe mogelijkheden voor locaties

voorhanden. Het makelpunt houdt uiteraard voor Villa Vrede de oren en ogen open. De gemeente zal blijven meedenken en nauw met Villa Vrede in contact blijven. De gemeente kan echter de zoektocht niet overnemen. Dat is primair aan de organisatie zelf. Mogelijkheden voor Villa Vrede zijn het verkennen van de verhuurmarkt. Het lijkt logisch om samen met de huidige verhuurder, de Marcuskerk of met andere kerken in Utrecht te zoeken naar een oplossing.

De heer **VAN OOIJEN** (ChristenUnie): Voorzitter! De wethouder zegt dat er verschillende redenen zijn waarom Villa Vrede geen deel uitmaakt van het gemeentelijke beleid voor Bed, bad, brood en begeleiding. Daarom bespeur ik bij de gemeente een zekere afhoudende houding. Kan de wethouder aangeven waarom die er is?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Wij kunnen daarover nog wel eens spreken, maar niet in het bestek van deze vragen. Wij hebben Villa Vrede niet in de gemeentelijke regeling opgenomen. Men krijgt geen financiering. Villa Vrede is een particulier initiatief. Onze verhouding met Villa Vrede is wezenlijk anders dan die met De Toevlucht, Noodopvang en Weerdsingel.

3. Vragen van de heer Van Corler (GroenLinks), mevrouw Metaal (CDA), mevrouw Baş (D66) en mevrouw Bouazani (PvdA) inzake gym op de Rafaelschool.

De heer **VAN CORLER** (GroenLinks): Voorzitter! Een aantal raadsleden is op bezoek geweest bij de Rafaelschool, een school voor zeer moeilijk lerende kinderen in Utrecht en omstreken. De aanleiding voor het bezoek was het signaal over de tijdelijke oplossing voor het gymmen. Deze tijdelijke oplossing is nodig omdat er een nieuw schoolgebouw komt. Uit het gesprek bleek dat men zich ook zorgen maakt over het gymmen in de nieuwe situatie.

Zeker voor deze kinderen is bewegen en het kwijt kunnen van energie in de gymlessen belangrijk. Er is van alle kanten begrip voor deze specifieke situatie, maar er is niet direct een oplossing in zicht. Daarom stellen wij deze vragen.

Eerst de tijdelijke situatie. De kinderen moeten zo'n 600 m lopen naar een andere gymzaal; dat is voor reguliere basisschoolkinderen geen probleem. Kinderen van de Rafaelschool gedragen zich echter vaak moeilijk voorspelbaar. Dat maakt het voor de begeleiders niet mogelijk om op een verantwoorde manier de beperkte afstand tot de tijdelijke gymzaal te overbruggen.

1. Is het college bereid om met de Rafael op korte termijn een oplossing voor deze specifieke doelgroep te zoeken? Zo nee, waarom niet?

In de nieuwe school zou op basis van het aantal leerlingen recht zijn op 1,48 gymzaal. Dit wordt afgerond op één gymzaal. Dat inmiddels meer kinderen op de school zijn en men recht heeft op meer dan anderhalve gymzaal (wat afgerond wordt op twee gymzalen) speelt geen rol. Wij begrijpen dat de ontwikkeling stilligt vanwege de onduidelijkheid over de vraag of er één dan wel twee gymzalen komen.

2. Klopt de bovenstaande lezing? Zo nee, kan het college schetsen hoe deze zaak dan in elkaar steekt?

Hier lijkt, zeker gezien de behoefte aan bewegen en gym van deze specifieke doelgroep, het logischer te zijn om in het nieuwe schoolgebouw direct voor een goede oplossing te kiezen.

3. Is het college bereid om in deze specifieke situatie creatieve oplossingen te bekijken, namelijk of er één dan wel twee gymzalen bij de nieuwbouw van de Rafaelschool kunnen komen? Wij denken bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone en de behoefte aan sportfaciliteiten daar.
4. De school heeft een regionale functie. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om in regionaal verband zowel voor de tijdelijke als voor de definitieve situatie een bijdrage te krijgen?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Ik dank de heer Van Corler voor het stellen van de vragen.

Ik schets kort de achtergrond van de Rafaelschool. Voor de tijdelijke huisvesting waren twee opties beschikbaar: de Bontekoelaan en de Marco Pololaan. Op de locatie Marco Pololaan was een gymzaal aanwezig, maar op de Bontekoelaan niet. Het schoolbestuur heeft de voorkeur gegeven aan de laatstgenoemde locatie in de wetenschap dat er geen gymvoorziening beschikbaar is. Momenteel is er op 300 m afstand een gymvoorziening beschikbaar. De heer Van Corler noemt een afstand van 600 m. De afstand klopt, maar die betrof de vorige locatie. Inmiddels hebben wij een aantal scholen moeten verwijzen naar een andere gymlocatie zodat men dichter bij school kan gymmen. Dat was in eerste instantie voor de school een werkbare oplossing, maar er wordt nu niet gegymd. Er is geen werkbare oplossing.

De gemeente heeft geen wettelijke zorgplicht voor wat betreft het vervoer van de leerlingen naar het gymlokaal. Die plicht heeft het schoolbestuur. In vergelijkbare situaties, ook voor speciaal onderwijs, zijn er schoolbesturen die extra maatregelen nemen voor het vervoer en de begeleiding.

Op zeer korte termijn heb ik een gesprek met de voorzitter van het schoolbestuur om deze casus zo snel mogelijk tot een goed einde te brengen door gezamenlijk een oplossing te vinden. Ik heb willen schetsen hoe de verantwoordelijkheden liggen. Dat zal tevens de insteek van mijn gesprek zijn.

De lezing van de heer Van Corler inzake de definitieve huisvesting van de school klopt niet. De ontwikkelingen van het project liggen niet stil. Er wordt gewerkt aan de ruimtelijke procedure waarvoor afstemming nodig is. Daar wordt hard aan gewerkt.

Wij zijn met het schoolbestuur in gesprek over de definitieve functionele oplossing van de gymcapaciteit. De mogelijkheid van realisatie van een tweede gymzaal wordt als optie meegenomen. Dit is ook het antwoord op vraag 3. Die mogelijkheid wordt zeker overwogen gezien de feiten die de heer Van Corler naar voren heeft gebracht.

De Rafaelschool is een Utrechtse school. Ze heeft echter ook een regionale functie. Er zijn scholen in de regio, maar niet in onze gemeente, die ook een regionale functie hebben. De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor de scholen in de stad. Wij zullen onze verantwoordelijkheden op ons nemen. Het is niet aan de orde dat wij van de regio een bijdrage vragen. Dan zou dat ook in andere gevallen zo zijn. Ook in de regio zijn veel regionale scholen. Zo werkt de situatie niet.

De heer **VAN CORLER** (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de wethouder voor de beantwoording. Het is goed om te horen dat er een gesprek met het schoolbestuur zal komen om een oplossing voor de tijdelijke situatie te bewerkstelligen. De wethouder zegt dat twee gymzalen worden bekeken in het licht van de ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone. Dat lijkt ons goed. Betekent dit dat hoewel formeel misschien niet aan de specifieke normen van de scholen wordt voldaan er wel een soort voorfinanciering of een andere creatieve oplossing kan worden gevonden en dat er een tweede gymzaal zal komen?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Op dat laatste punt ben ik niet gedetailleerd ingegaan. Ik wil niet vooruitlopen op ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone. Die kunnen zeker interessant zijn. Wij bekijken bij dit project hoe de ontwikkeling van het aantal leerlingen eruitziet en wat wij moeten doen. Wij nemen zeker het punt mee dat een tweede gymzaal in die school of ergens anders een oplossing is. Wij bekijken dat nog. Ik stel voor dat wij de raad over dat proces informeren.

4. <u>Mondelinge vragen van de heer Meijer (D66) over het opnemen van een Kinderparagraaf in plannen van de gemeente</u>.

De heer **MEIJER** (D66): Voorzitter! Afgelopen maandag, 20 november 2017, was een bijzondere dag: het VN-Kinderrechtenverdrag bestond 28 jaar. Dat is in de hele wereld gevierd. De D66-fractie deed dat door afgelopen maandag haar Junior Verkiezingsprogramma te presenteren. Dat kan u niet zijn ontgaan.

Kinderrechtenstad Utrecht organiseerde een tijdje geleden een bijeenkomst alwaar vertegenwoordigers van veel gemeenten spraken over de rechten van kinderen en hoe daarmee in de praktijk wordt omgegaan. Ook sprak men over een kindvriendelijke stad.

Het VN-Kinderrechtenverdrag gaat over alles waar kinderen mee te maken kunnen krijgen, zoals het recht op toegang tot informatie uit verschillende bronnen en het recht om gehoord te worden over zaken die ze aangaan. Over dat laatste punt gaat mijn vraag.

De gemeente maakt vaak plannen die invloed hebben op kinderen. Kinderen willen en kunnen daarover best meepraten. Het is dus gewenst dat die plannen in een voor kinderen begrijpelijke taal zijn opgeschreven en dat wordt uitgelegd hoe die de belangen van kinderen raken. Het moet duidelijk zijn hoe kinderen erbij zijn betrokken en wanneer ze nog kunnen meepraten via een kinderparagraaf.

Is het college bereid om een begin te maken met het opnemen van een kinderparagraaf in plannen van de gemeente die op kinderen invloed hebben? Denk daarbij aan het plan over de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. Daarin is dan in een voor kinderen makkelijk te begrijpen taal een samenvatting van het plan opgenomen alsmede een verhandeling over hoe het plan de belangen of rechten van de kinderen raakt en hoe ze daarbij zijn of worden betrokken.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vraag over het in de plannen opnemen van een kinderparagraaf. Volgens mij is de raad op de hoogte van het feit dat wij hiermee al zijn begonnen. Een concreet voorbeeld ervan is de doorvertaling van de uitvoeringsagenda "Zorg voor jeugd"

naar een kindvriendelijke versie. Die is de afgelopen zomer uitgebracht. Daarmee maken wij het jeugdbeleid in Utrecht begrijpelijk voor kinderen. Deze versie is via de gemeentelijke website beschikbaar gesteld. Ook in het geval van ruimtelijke vraagstukken, zoals de inrichting van het Stationsgebied, hebben wij de stem van jongeren en kinderen een plek gegeven, bijvoorbeeld in de raadsbrief van 24 oktober jl. Het afgelopen jaar hebben wij geleerd dat het betrekken van kinderen en jongeren vraagt om maatwerk. Ik wil ervoor waken dat wij om de stem van de jeugd een plek te geven een standaardproduct inzetten. Natuurlijk blijven wij ons inzetten om jeugdigen een duidelijke stem te geven. Wij zullen dat per project bekijken.

De heer **VAN EIJNDHOVEN** (VVD): Voorzitter! 20 november is niet alleen de dag van het kind, maar ook de internationale transgendergedenkdag. Daarvoor kunnen wij een paragraaf verzinnen, maar eigenlijk, om toch bij Utrecht aan te sluiten, vraag ik of het college bereid is om aan elk voorstel een Sint Maartenparagraaf toe te voegen. Utrecht is ook de Sint Maartenstad.

De heer **EVERHARDT** (wethouder): Voorzitter! Wij moeten maatwerk leveren per onderdeel. Als kinderrechtenstad zijn wij het aan onze stand verplicht om dat punt goed te bekijken. Dat doen wij daadwerkelijk.

Als Sint Maartenstad geven wij bij andere gelegenheden invulling aan de viering van Sint Maarten. Daarmee treden wij dan duidelijk voor het voetlicht.

5. Vragen van de heer Van Ooijen inzake Urgente ondersteuning nodig voor Stichting Eet Mee!

De heer **VAN OOIJEN** (ChristenUnie): Voorzitter! Stichting Eet Mee! brengt Utrechters die graag in contact willen komen met andere Utrechters bij elkaar rondom een maaltijd. Mensen kunnen zich opgeven als eetadres of als gast. Op die manier worden Utrechters op een betrouwbare en professionele manier met elkaar verbonden. Stichting Eet Mee! is er voor alle leeftijden en voor iedereen, met het accent op vluchtelingen, senioren en studenten. De cijfers liggen er niet om: in 2016 zijn er ruim 2.000 matches gemaakt. De etentjes zijn erg waardevol. Er ontstaan nieuwe sociale relaties, meer onderlinge saamhorigheid en mensen groeien in hun zelfredzaamheid. Met het project Eet Mee Vaste Gast kreeg de stichting zelfs de 'Utrecht maken we samen-trofee' uitgereikt.

De financiering van Stichting Eet mee! droogt echter op. Tot nog toe heeft de stichting alleen steun ontvangen uit projectsubsidies met een looptijd van 1 of 2 jaar. De stichting is ongelooflijk slim en zuinig. Huisvesting is om niet door de woningcorporatie beschikbaar gesteld en de inventaris is geschonken. Voor niets gaat echter de zon op. Nu de projectsubsidies opdrogen, moet er een oplossing komen.

De ChristenUnie-fractie stelt daarover de volgende vragen.

1. Is het college bekend met dreiging dat subsidies voor Stichting Eet Mee! opdrogen en wegvallen? Klopt het dat de stichting inderdaad kan omvallen als er niet snel een oplossing komt?
2. Wij hebben begrepen dat het college met de stichting in gesprek is, waarvoor dank. Is het college bereid om gezamenlijk een plan te maken voor een oplossing?
3. Maakt de Stichting Eet Mee! deel uit van de bijlage bij de raadsbrief "initiatievenfonds driejarentermijn", waarin initiatieven en organisaties zijn opgenomen waarvoor de gemeente een oplossing zoekt?
4. Is het college bereid om de gemeenteraad binnen twee maanden te vertellen of deze stichting financieel stabiel verder kan?

De heer **DIEPEVEEN** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. De door de heer Van Ooijen genoemde stichting heeft voor haar activiteiten een bijdrage gekregen uit het flexibel welzijn en uit het initiatievenfonds. Dit jaar heeft de stichting twee aanvragen gedaan die allebei zijn gehonoreerd, één uit het Initiatievenfonds voor activiteiten gericht op vluchtelingen en één vanuit de informele zorg voor activiteiten gericht op senioren. De stichting heeft beide activiteiten zelf stopgezet. Tegelijkertijd hebben wij een oriënterend gesprek gevoerd over een vervolg, gebaseerd op hetzelfde concept, maar gericht op bredere doelgroepen.

Het antwoord op vraag 2. Zowel vanuit de informele zorg als vanuit het initiatievenfonds hebben wij contacten gehad met de stichting. Naar aanleiding van de vragen van de heer Van Ooijen zullen wij de stichting opnieuw uitnodigen voor een gesprek, na het gesprek dat onlangs heeft plaatsgevonden.

Het antwoord op vraag 3. Stichting Eet Mee! is voor alle duidelijkheid geen onderdeel van de bekende bijlage B bij de raadbrief Initiatievenfonds voor de meerjarig gesubsidieerde activiteiten.

Stichting Eet Mee! zou in 2018 nog maar twee jaar subsidie hebben gekregen en kan nog in 2018 een aanvraag doen voor 2019.

Het antwoord op vraag 4. Wij nodigen de stichting uit voor een gesprek om samen mogelijkheden te bekijken die er zijn. Wij zullen de raad van de voortgang op de hoogte houden.

6. Vragen van mevrouw Van Esch (PvdD), mede namens mevrouw Bollen (GroenLinks) en de heer Schreuder (D66) en mevrouw Freytag (Student & Starter) inzake de ja/ja stickers in 2018.

Mevrouw **VAN ESCH** (PvdD): Voorzitter! Gisteren werd bekend dat de gemeente Amsterdam van de rechter gelijk heeft gekregen en maatregelen mag invoeren om de verspreiding van reclamedrukwerk op adressen die daar niet expliciet om vragen te verbieden. De Wet milieubeheer geeft de gemeente volgens de rechter ruime wettelijke bevoegdheden om het milieu te beschermen. De opt-in regeling valt binnen deze bevoegdheden. De bezwaren van drukwerkproducenten en -verspreiders zijn door de rechter afgewezen. In reactie op eerdere vragen van de fracties van PvdD, GL en D66 over dit onderwerp gaf het college aan twijfels te hebben over de juridische haalbaarheid hiervan, op grond van de lopende procedures in Amsterdam.

1. Klopt het dat er, nu het juridische bezwaar ongegrond blijkt te zijn, geen belemmeringen meer zijn om de invoer van een opt-in systeem voor reclamefolders in Utrecht beperken?
2. Hoe ver is het college met uitvoering van het tweede punt van motie 2016/137, het maken van een plan van aanpak voor de invoering van dit systeem in Utrecht?
3. Is het college bereid om zo snel mogelijk, uiterlijk in het eerste kwartaal van 2018, een opt-in systeem voor reclamedrukwerk in Utrecht in te voeren?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Dank voor de vragen.

Het antwoord op vraag 1. De Rechtbank Amsterdam heeft inderdaad geoordeeld dat de genoemde juridische bezwaren ongegrond zijn. Wij bestuderen de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam. Zoals eerder is aangegeven en ook in de genoemde motie staat, is juridische helderheid randvoorwaardelijk geweest voor het verder onderzoek doen en het aanvangen van de gesprekken. Nu deze helderheid er voorlopig is, onderzoeken wij de invoering van het opt-in systeem en bekijken wij hoe wij dat een stap verder kunnen brengen. Zoals aangegeven in de brief die het college of wethouder Geldof eerder heeft gestuurd en ook op eerder gestelde mondelinge vragen is geantwoord, moet de gemeenteraad van Utrecht de APV aanpassen. Overigens heeft de reclamebranche in Amsterdam aangegeven in hoger beroep te gaan. Dat neemt echter niet weg dat wij hierin voldoende aanleiding zien om verder onderzoek in gang te zetten. Dit is ook het antwoord op vraag 2. Wij zullen ook het tweede deel van het dictum van de motie uitvoeren. Aan de voorwaarden van dat dictum is voldaan.

Het antwoord op vraag 3. Het invoeren zal naar verwachting zeker een positief effect hebben op de hoeveelheid afval, dus zal zeker bijdragen aan de ambitie om huishoudelijk afval te verminderen. Zoals in de motie is aangegeven, gaan wij nu in overleg met ondernemers door verder aan de slag te gaan met de uitvoering van de in deze raad aangenomen motie. Wij zullen de raad vóór het einde van dit jaar informeren over de voortgang en over de termijn waarop een mogelijke invoering haalbaar is.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! Ik heb de ontwikkelingen gevolgd. Ik zie veel interviews en lezingen over het feit dat veel mensen graag de folders in de bus willen krijgen. Zij gaan dan, voorzien van een kopje koffie, de folders bekijken. Is het college bereid om bij het verdere onderzoek te bekijken hoe de zaak wordt aangepakt en om rekening te houden met de doelgroep die de flyers en de folders graag in de bus willen krijgen? Hoe zal het college dat oplossen?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Het college kiest voor de lijn dat het motie 137-2016 uitvoert. Het is een duidelijke motie. Wij zullen daartoe de raad een plan van aanpak toesturen.

De heer **HOMAN** (Student & Starter): Voorzitter! De wethouder spreekt over "een stap verder". Wat houdt die in? In de derde vraag wordt het eerste kwartaal van 2018 genoemd. Waarom moet het langer duren?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Ik ben op al deze punten ingegaan. Met "een stap verder" bedoel ik: "Indien het invoeren juridisch mogelijk is in overleg te gaan met ondernemers, een plan van aanpak te maken voor de invoering van het systeem in Utrecht waarbij de volgende punten worden

meegenomen: het verwachte economische effect, het verwachte milieueffect, de mogelijke wijze van introductie in Utrecht". Dat zullen wij uitvoeren.

De heer **GILISSEN** (VVD): Voorzitter! Het college besluit na een uitspraak van een rechtbank, terwijl een hoger beroep mogelijk is, om dingen in gang te zetten. Ik vraag mij af of het college één consequente lijn hanteert door om te gaan met enerzijds een uitspraak in eerste aanleg, dan wel te wachten op een beslissing in hoger beroep. Is dat een consequente lijn of is dat afhankelijk van het onderwerp waarover het gaat?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Wij zullen de uitspraak nauwkeurig bestuderen. Uiteraard staat hoger beroep vrij, maar wij vinden het opportuun om gezien de uitspraak en de reactie van de gemeente Amsterdam nu het tweede deel te starten.

Mevrouw **VAN ESCH** (PvdD): Voorzitter! Ik begrijp dat het moeilijk is om nu een tijdsplan te maken, maar toch vraag ik mij af of het mogelijk is om iets concreter in te gaan op de vraag hoe de wethouder de mogelijkheden ziet om het systeem in 2018 in Utrecht in te voeren. De wethouder zegt de raad vóór het einde van het jaar een brief te sturen. Dat is fijn, maar wij willen graag weten wat de vervolgstappen zijn en of wij in 2018 op dit systeem kunnen overgaan.

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Ik blijf bij het antwoord dat wij de uitspraak goed hebben gehoord. Wij zullen die goed bestuderen. Wij zullen de vervolgstappen in gang zetten. Vóór het einde van het jaar - ik wijs erop dat het al snel zover is - zullen wij de raad een uitgebreide brief over het vervolg sturen. Het college zal dan ingaan op de nu door mevrouw Van Esch gestelde vragen.

7. Vragen van mevrouw Sasbrink (PvdD) inzake Waar laten we ons frituurvet?

Mevrouw **SASBRINK** (fractiemedewerker PvdD): Voorzitter! Op 19 januari 2017 stelden de fracties van PvdA en PvdD mondelinge vragen over het recyclen van frituurvet. Op onze vraag naar het aantal inzamelpunten en de verspreiding ervan over de stad antwoordde de wethouder dat hij het overzicht van inzamelpunten zou bekijken en tevens zou bekijken of meer supermarkten geïnteresseerd zijn om een inzamelpunt te faciliteren.

Onlangs kreeg de gemeenteraad een e-mailbericht van iemand die bij het Willem van Noortplein woont. Hij gaf aan dat op de site www.frituurvetrecyclehet.nl slechts enkele inzamelpunten worden vermeld. De fracties van PvdD en PvdA constateerden in januari jl. hetzelfde. Vragenstellers onderschrijven het pleidooi voor meer inzamelpunten en stellen daarom de volgende vragen:

1. Heeft het college het overzicht en de verspreiding van de inzamelpunten van frituurvet inmiddels bekeken? Zo nee, waarom niet?
2. Op deze site staan vier Utrechtse inzamelpunten, waarbij de gemeentelijke afvalscheidingstations al worden meegerekend. Vindt het college niet dat dit veel te weinig inzamelpunten zijn?
3. Welke actie heeft het college na de beantwoording van onze vragen in januari ondernomen om het aantal en de verspreiding van inzamelpunten te bekijken en om het aantal inzamelpunten in Utrecht te vergroten en deze ook in het overzicht op www.frituurvetrecyclehet.nl op te nemen?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Het is altijd goed om de VVD-fractie dicht in de buurt te hebben als wij over bitterbal-gerelateerde zaken spreken.

Het antwoord op vraag 1. Ja. Ook het college heeft het overzicht bekeken. Deze wethouder woont ook in de buurt van het Willem van Noortplein en is dus zeker geïnteresseerd.

Het antwoord op vraag 2. Naar aanleiding van de vragen van de raad in januari jl. hebben wij bekeken of de bestaande spreiding van de frituurvetinzamelpunten voldoende was. Destijds ging het om ongeveer 12 punten verspreid over Utrecht die op de betreffende website werden aangegeven. Hieronder vallen ook de drie afvalscheidingstations. Op basis hiervan is geconstateerd dat de spreiding voldoende is maar dat de informatie op de website en de afvalwijzer veel beter kan. Het huidige aantal vermelde inzamelpunten op de site, inderdaad 4, is niet alleen onvoldoende, maar klopt ook niet. Er zijn er meer.

Op 14 november jl. ontvingen wij een vraag van een buurtbewoner, het zou dezelfde kunnen zijn. Op basis van die vraag hebben wij het aantal punten op de site bekeken. Er is meteen geconstateerd dat de afvalscheidingstations er niet meer op staan en een aantal andere ook niet meer. Wethouder Geldof heeft het afgelopen weekend in het grootwinkelcentrum Overvecht geconstateerd dat ook daar een inzamelpunt is. Dat heeft hij mij vanmiddag laten weten. Ook die staat niet op de website.

Het antwoord op vraag 3. Wij zijn in overleg met de beheerder van de website om ervoor te zorgen dat het aantal weer correct wordt weergegeven. Uiteraard zijn de afvalscheidingstations gemakkelijker toe te voegen. Wij kunnen die zelf aangeven. Supermarkten zijn wat ingewikkelder, maar wij hebben de websitebeheerder gevraagd om hiermee zo snel mogelijk aan de gang te gaan zodat het voor onze inwoners duidelijk is waar men zijn frituurvet naartoe kan brengen.

De heer **IŞIK** (PvdA): Voorzitter! De stad groeit. Het aantal mensen dat in deze stad wil wonen neemt toe. Is het college het met de PvdA-fractie eens dat meer werk moet worden gemaakt van het bekijken hoe het inzamelen van frituurvet op een goede manier kan worden georganiseerd, bijvoorbeeld bij voetbalclubs en allerlei andere instanties? Er kan een jaarlijkse activiteit worden bedacht om hiervoor extra aandacht te vragen. Is het college daartoe bereid?

De heer **KREIJKAMP** (wethouder): Voorzitter! Het college is van mening dat voor het frituurvet veel alternatieven zijn, maar dat daargelaten. Wij vinden dat de spreiding die in januari jl. bleek voldoende is, maar die moet duidelijk zijn en goed worden gecommuniceerd. Daarin hebben mevrouw Van Esch en haar collega volslagen gelijk. Het moet beter. Wij zullen contact opnemen met de beheerder van de website om ervoor te zorgen dat dit in orde komt.
Ik ben het niet met de heer Işik eens.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Ik dank de wethouder voor de beantwoording en de ambtelijke ondersteuning voor het verzorgen van de juiste antwoorden.

Hierna sluit de voorzitter, aangezien niets meer aan de orde is, het vragenuur.

Actuele Motie Aansluiten bij Statiegeldalliantie

De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 7 december 2017;

Constaterende dat:

- PET flessen en blikjes een substantieel deel uitmaken van zwerfafval;
- onderzoeksbureau CE Delft becijferde dat invoering van statiegeld op PET flessen en blikjes 70% tot 90% afname van hun aandeel in zwerfafval bewerkstelligt;
- op 27 november 2017 de Statiegeldalliantie is gelanceerd, welke invoering van statiegeld op PET flessen en blikjes nastreeft;
- de gemeenten Weert, Purmerend en Amsterdam zich reeds hierbij aangesloten hebben;
- de Tweede Kamer op 13 december 2017 in de commissie Infrastructuur en Milieu spreekt over dit onderwerp;
- via een statiegeldsysteem teruggehaald restafval van hogere kwaliteit is en daardoor met hogere opbrengst gerecycled kan worden;
- plastic en blik restafval leidt tot schade aan flora en fauna in de stad.

Overwegende dat:

- statiegeld een directe uitwerking geeft aan het principe “de vervuiler betaalt” door ingeleverd afval geen geld te laten kosten, en zwerfafval wel;
- vermindering van zwerfafval leidt tot lagere kosten voor de gemeente in opruimen;
- een brede steun vanuit het land kan bijdragen aan de besluitvorming in de Tweede Kamer.

Verzoekt het college:

- namens de gemeente Utrecht steun uit te spreken voor de Statiegeldalliantie door zich hier bij aan te sluiten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Jelmer Schreuder
D66

Monique Bollen
GroenLinks

Eva van Esch
Partij voor de Dieren

Jolande Uringa
ChristenUnie

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	143
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	4
Omschrijving	Aanbieden van het Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	7 december 2017

Ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden

Naar een duurzame toekomst voor mensen zonder status

Het huidige rijksbeleid belemmert zowel inburgering als terugkeer van ongedocumenteerden. Met dit initiatiefvoorstel stelt GroenLinks voor om cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de Utrechtse B4-aanpak zodat ongedocumenteerden, die nu een uitzichtloos bestaan leiden, een betere toekomst tegemoet gaan. Dit verbetert hun psychische gezondheid gedurende hun verblijf in Nederland en zorgt voor snellere inburgering of duurzame terugkeer.

Initiatiefvoorstel Tara Scally, GroenLinks

Inhoudsopgave

Samenvatting....2
1. Inleiding....3
2. Aanleiding....4
3. Leidende principes....7
4. Werkwijze....10
5. Financieel overzicht....12
6. Conclusie....14
Bijlage 1: definitie ongedocumenteerde....15
Bijlage 2: juridisch kader....16
Bronnen....20
Verwijzingen....22

Samenvatting

Momenteel verblijven 225 mensen in Utrechtse bed, bad, brood en begeleiding (B4) voorzieningen waarvan een (eerste) asielaanvraag is afgewezen. Zij kunnen niet terugkeren naar hun herkomstland maar hebben op basis van internationale verdragen wel recht op opvang. Binnen Nederland mogen zij niet zelfstandig werken of wonen. In deze situatie zijn zij compleet afhankelijk van overheidsvoorzieningen. De omstandigheden in Nederland beïnvloeden het psychologisch welbevinden van een ongedocumenteerde aanzienlijk. De restrictieve en vaak neerbuigende manier waarop ongedocumenteerden benaderd worden door rijksinstellingen heeft vaak een passieve houding en laag zelfvertrouwen tot gevolg. Deze uitgangspositie belemmert zowel inburgering als terugkeer.

Uit onderzoek en praktijkervaring is gebleken dat ontwikkelingstrajecten goed zijn voor het psychisch welbevinden van mensen en bijdragen aan zowel snelle inburgering als terugkeer. Door actief bezig te zijn, blijven mensen weerbaarder en ervaren zij meer regie over hun leven. Vanuit die houding is het makkelijk om de stap te zetten naar terugkeer en gaat inburgering soepeler. Naast ontwikkelingsmogelijkheden in Nederland, speelt ook het perspectief in het land van herkomst een belangrijke rol in terugkeer. Het gebrek aan kansen op de arbeidsmarkt in het herkomstland is één van de belangrijkste belemmeringen om terug te keren. Dit wordt versterkt door het feit dat veel ongedocumenteerden naar Nederland reizen op een leeftijd waarop zij eigenlijk onderwijs zouden moeten volgen. Door kennis en ervaring op te doen in Nederland, hebben zij een betere startpositie in het herkomstland. Andere belemmerende factoren zijn het gebrek aan sociale netwerken of huisvesting in het herkomstland. Het rijksbeleid houdt te weinig rekening met deze factoren.

Het Utrechtse beleid heeft aandacht voor perspectief. Dankzij goede begeleiding gaat 80% van de ongedocumenteerden een toekomst tegemoet met status in Nederland of naar duurzame terugkeer. Dit initiatiefvoorstel stelt voor om cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de Utrechtse B4-aanpak om zo het werken aan perspectief te verbreden. Om de kennis en ervaring opgedaan in Utrecht, tot haar recht te laten komen in het land van herkomst is het van belang dat rekening wordt gehouden met de belemmerende factoren in het herkomstland. De randvoorwaarden voor perspectief moeten goed in beeld worden gebracht. Door middel van persoonlijke, flexibele begeleiding door vluchtelingorganisaties en andere NGO's, kan een brug geslagen worden tussen de activering in Utrecht en een duurzame toekomst in het herkomstland.

De financiering voor dit initiatiefvoorstel zal gevonden worden binnen de bestaande middelen voor vreemdelingenbeleid. Voor de opstartkosten wordt een bedrag van €15.000,- gereserveerd. Na de opstartfase worden de ontwikkelingstrajecten onderdeel van het bestaande B4-beleid en -budget. Dit voorstel bouwt voort op het succesvolle B4-beleid en zet werken aan perspectief breder neer met scholing en activering. Deze aanpak zal stagnatie voorkomen en doorstroom bevorderen waardoor de investering voor deze verdiepte B4-aanpak zichzelf naar verwachting zal terugverdienen.

1. Inleiding

In Nederland verblijven duizenden mensen zonder verblijfsvergunning, ook wel ongedocumenteerden[i] genoemd. Zij zijn in afwachting van hun procedure of hebben niet de mogelijkheid om terug te keren naar hun herkomstland. In deze positie zijn zij afhankelijk van de overheid en hebben zij weinig bewegingsvrijheid om een actief leven te leiden en mee te doen in de samenleving. Dit is slecht voor de maatschappij en voor het psychisch welbevinden van ongedocumenteerden. Daarnaast belemmert zowel duurzame terugkeer als inburgering. Onderzoeken en adviesrapporten [1] bevelen aan om de ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden te vergroten. Ook vanuit de maatschappij neemt de druk op dit onderwerp toe. In mei 2014 riepen werkgevers en de vakbeweging het kabinet op om stages mogelijk te maken voor ongedocumenteerde jongeren [2] en de afgelopen jaren heeft de beweging Aan de Slag[ii] steeds meer steun ontvangen. Ook Utrechtse organisaties hebben aandacht gevraagd voor het belang van ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden [3]. Op kleine schaal hebben deze organisaties geëxperimenteerd met ontwikkelingstrajecten. Om deze initiatieven tot een groter en blijvend succes te brengen is een regierol van de gemeente nodig. Dit initiatiefvoorstel beschrijft hoe ontwikkelingstrajecten opgenomen kunnen worden in de Utrechtse B4-aanpak.

Leeswijzer

Na de inleiding in het eerste hoofdstuk, schetst het tweede hoofdstuk het huidige asielbeleid en geeft de noodzaak voor het initiatiefvoorstel weer. Gebaseerd op praktijkervaring en wetenschappelijk onderzoek, beschrijf hoofdstuk drie de leidende principes die ten grondslag liggen aan dit initiatiefvoorstel. Hoofdstuk vier omschrijft de doelgroep en werkwijze van het voorstel. Het vijfde hoofdstuk geeft in het financieel overzicht de kosten en dekking weer. Bij dit document zijn twee bijlage toegevoegd. Één bijlage beschrijft de definitiebepaling, de ander beslaat het juridische kader dat van toepassing is op dit voorstel.

[i] Meer uitleg en onderbouwing voor deze definitie is te vinden in de bijlage.

[ii] Aan de Slag is een lobbygroep gericht op het verhogen van ontwikkelingsmogelijkheden voor mensen zonder status. Zie voor meer informatie http://iedereen-aandeslag.nl/

2. Aanleiding

Utrecht kent al jaren een effectief beleid op het gebied van bed, bad, brood én begeleiding (B4) voor ongedocumenteerden. Tachtig procent van de mensen in een zogenaamde B4-voorziening hebben dankzij persoonlijke, flexibele begeleiding uiteindelijk zicht op een toekomt in Nederland, dan wel elders. Een vervolgstap richting een verblijfsvergunning of duurzame terugkeer duurt vaak lang, soms jaren. In de tussentijd zijn de mogelijkheden van ongedocumenteerden zeer beperkt. Dit draagt niet bij aan de zelfredzaamheid van mensen. Sterker nog, het belemmert zowel inburgering als terugkeer. Dit hoofdstuk geeft de huidige asielprocedure weer en laat de tegenstrijdigheden in het beleid zien.

De huidige asielprocedure

Wanneer iemand in Nederland aankomt, wordt een eerste inventarisatie gemaakt van de kans op asiel. Als dit positief is, volgt een langer verhoor en een beschikking. Wordt deze afgewezen dan kan iemand in bezwaar, vervolgens in beroep en uiteindelijk een laatste beroep doen op het Europees hof voor de rechten van de mens[4]. Ontvangt iemand geen verblijfsvergunning dan moet de ongedocumenteerde terugkeren naar het land van herkomst. Daar kan ondersteuning bij gevraagd worden door het *International Office for Migration* (IOM). Zij begeleiden iemand maximaal twee maanden en ondersteunen bij de benodigde middelen om terug te keren tot een maximale hoogte van €16.000,-[5]. De Dienst Terugkeer en Vertrek (DTV&V) ziet als regievoerder toe op de organisatie van vertrek. Gedurende deze periode verblijft iemand in een Asielzoekerscentrum (AZC) of, als sprake is van terugkeer binnen twaalf weken, in een vrijheidsbeperkende locatie (VBL). Wanneer men geen verblijfsvergunning ontvangt en niet direct mee kan werken aan terugkeer, kan men een beroep doen op de B4-voorzieningen. Het komt regelmatig voor dat een herhaald beroep toch gewonnen wordt omdat sprake is van nieuw bewijsmateriaal of nieuwe omstandigheden. Ook komen situaties voor waarin mensen na lange tijd een verblijfsvergunning ontvangen omdat zij buiten hun eigen schuld Nederland niet kunnen verlaten[6]. De ontwikkelingsmogelijkheden en activering in deze periode, verblijvend in een B4-voorziening, zijn zeer beperkt. Deze stilstand zorgt op verschillende vlakken voor problemen. Allereerst tijdens het verblijf in Nederland, met name op het gebied van psychisch welbevinden. Het gebrek aan mogelijkheden om een onafhankelijk en actief leven te leiden beschadigt daarnaast zowel de inburgering in Nederland[7] als ook de kansen op duurzame terugkeer.

Psychisch welbevinden

De omstandigheden in Nederland beïnvloeden het psychologisch welbevinden van een ongedocumenteerde aanzienlijk. De restrictieve en vaak neerbuigende manier waarop ongedocumenteerden benaderd worden door rijksinstellingen resulteert in een passieve houding en laag zelfvertrouwen[8]. Deze groep blijft vaak in een onduidelijke complexe juridische situatie, waarbij de leefomstandigheden zwaar zijn. Het leven van een ongedocumenteerde hangt aaneen van de

onzekerheden. Van een onzekere slaapplaats en angst om uitgezet te worden tot onzekerheden over gezondheid en veiligheid[9]. De leefomstandigheden zorgen voor maatschappelijke kosten, persoonlijk leed en dragen niet bij aan de terugkeer van ongedocumenteerden naar het land van herkomst.

Terugkeer

Het gebrek aan zelfvertrouwen en de aangeleerde afhankelijkheid die dit rijksbeleid aanwakkert zijn bijna onomkeerbaar en staan in schril contrast met de actieve houding die nodig is om succesvol terug te keren naar het land van herkomst. De beperkte mogelijkheden die terugkeerassistentie nu biedt, kan dit niet oplossen. Met dit migratiebeleid ondermijnt Nederland haar eigen terugkeerbeleid[10]. Het restrictieve symboolbeleid[11] lijkt dan ook weinig effectief in het terugsturen van ongedocumenteerde migranten[12]. Van alle mensen die in 2001 een asielaanvraag deden en in 2007 geen verblijfsvergunning (meer) had, had 20% het land aantoonbaar verlaten[13]. Van de overige 80% is onduidelijk of zij zonder hulp van de overheid het land hebben verlaten of zonder verblijfsvergunning in Nederland verblijven[14]. In 2014 moesten 33.735 uitgeprocedeerden Nederland verlaten. Slecht 8000 hiervan hebben in dat jaar Nederland aantoonbaar verlaten[15].

Naast het eerdergenoemde gebrek aan zelfredzaamheid, zijn een aantal veelvoorkomende problemen in het land van herkomst te benoemen die terugkeer in de weg staan. Dit zijn onder andere psychische drempels en verliezen in het land van herkomst, zoals het verlies van sociale netwerken, van bezittingen, land en werk[16].

Arbeidskansen

Stabiel en voldoende inkomen genereren is een van de moeilijkste en meest uitdagende zaken na terugkeer. Uit de beperkte onderzoeksresultaten die over dit onderwerp beschikbaar zijn blijkt dat slechts 50% van de terugkeerders zichzelf kan onderhouden[iii]. De overige 50% is afhankelijk van andere inkomstenbronnen zoals leningen, geldzendingen, goede doelen, humanitaire ondersteuning of leefgeld van familie. De drempel om terug te keren wordt versterkt door het feit dat veel van de ongedocumenteerden op een leeftijd zijn gemigreerd waarop zij onderwijs hadden moeten volgen [17].

Sociale netwerken

Niet alle terugkeerders hebben familie of vrienden om op terug te vallen. Soms zijn familieleden verhuisd of overleden als gevolg van oorlog. In andere gevallen leidt de teleurstelling en onbegrip na gefaalde migratie tot zulke verstoorde relaties met familieleden dat terugkeer niet meer mogelijk is[18].

[iii] Een bijkomend gevolg hiervan is dat kinderen van deze gezinnen niet naar school gaan. Al is educatie in sommige landen gratis, bijkomende kosten als schoolboeken, kleding en materiaal zijn vaak duur en onbetaalbaar voor terugkeerders die werkeloos zijn (Van Houte en de Koning 2008: 27).

Huisvesting

Ook huisvesting is een groot probleem. Het huren van een huis is vaak prijzig en neemt een significant deel van het terugkeergeld in beslag. Dit gaat vaak via het informele circuit. Het gebrek aan een eigen netwerk maakt mensen hierbij kwetsbaar voor uitbuiting. Onverwachte prijsstijgingen en de kans om uit huis gezet te worden creëren onstabiele leefomstandigheden. Een groot deel van de terugkeerders zou dan ook opnieuw het land verlaten als zij daar de kans voor zouden hebben.

Hoewel de Utrechtse B4-aanpak oog heeft voor dit soort complexe situaties, houdt het huidige rijksbeleid te weinig rekening met bovenstaande factoren. Het regeerakkoord dat onlangs is gepresenteerd lijkt ruimte te bieden voor verandering. Het akkoord stelt dat uitgeprocedeerde asielzoekers Nederland zo snel mogelijk moeten verlaten. 'Dat kan in de praktijk op problemen stuiten, omdat de bereidheid van de uitgeprocedeerde om mee te werken ontbreekt, dan wel omdat de bereidheid van landen van herkomst om mee te werken ontbreekt' zo stelt het akkoord. Intensiever casemanagement zal ingezet worden ter behoeven van een hoger percentage zelfstandig vertrek. 'Bijvoorbeeld door terugkeerbereidheid van groepen te stimuleren waarvan die bereidheid nu laag is. Samenwerking met gemeenten is hiervoor ook cruciaal.'[19]

Inburgering

De passieve houding en het gebrek aan zelfvertrouwen dat het huidige beleid aanwakkert, zit ook snelle inburgering in de weg. Na jaren van stilstand is het voor vluchtelingen veel lastiger om in de actiestand te komen en regie te nemen over hun eigen leven. Door mensen betrokken te houden bij de samenleving zullen zij sneller inburgeren in Nederland[20] als zij na jaren van juridische procedures toch een verblijfsvergunning ontvangen. Het onlangs gepresenteerde kabinetsakkoord lijkt dit punt te onderschrijven daar zij stelt snelle inburgering te stimuleren door onder andere activerende activiteiten.

Voorbeeld

Osman komt als jongeman, na zijn middelbare school vanuit Sierra Leone naar Nederland. Nadat zijn eerste asielaanvraag wordt afgewezen ontstaat een lange juridische procedure. Hij kan moeilijk bewijsmateriaal verzamelen. Tijdens de procedure wil hij niets liever dan actief bijdragen aan de samenleving. Overal waar hij aanklopt wordt hij echter geweigerd. Zonder verblijfsvergunning mag hij immers niet werken, ook niet vrijwillig. Ook mag hij geen opleiding volgen. Na een aantal jaar in Utrecht, slapend op straat of in de noodopvang, kent hij de stad zo goed dat hij besluit toeristen rond te leiden. Zijn Engels is redelijk goed en op eigen initiatief is dit een van de weinige mogelijkheden om actief te blijven.

Na acht jaar juridische strijd, ontvangt Osman eindelijk zijn verblijfsvergunning. Hij wil werken. Al van kinds af aan heeft hij een fascinatie voor treinen. Hij wil graag als conducteur aan de slag. Hoewel hij nu eindelijk de benodigde verblijfsvergunning heeft, kan hij niet instromen bij de NS, zelfs op het laagste niveau niet. Hij kan nog steeds nergens terecht. Door de vele afwijzingen stort hij in en raakt hij steeds verder van de samenleving af.

Met meer ontwikkelingsmogelijkheden tijdens zijn juridische strijd, had Osman waarschijnlijk sneller kunnen inburgeren en een betere bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. (Om privacy redenen is de casus geanonimiseerd)

3. Leidende principes

Dit initiatiefvoorstel is gebaseerd op een combinatie van drie leidende principes: ontwikkeling, perspectief en goede begeleiding. Onderzoek toont aan dat deze combinatie de meeste kans biedt op duurzame terugkeer[21]. Dit hoofdstuk geeft de academische, maatschappelijke en politieke onderbouwing weer voor deze leidende principes als alternatief op het huidige beleid.

Ontwikkeling: kennis en ervaring opdoen

Meerdere onderzoeken tonen aan dat kennis [22] en ervaring opdoen in Nederland, bijdragen aan duurzame terugkeer[23] dan wel snellere inburgering[24].

Weerbaarheid en een actieve houding

Een actieve houding zorgt voor betere psychische weerbaarheid tijdens het verblijf in Nederland[25] en vergoot tegelijkertijd de terugkeerbereidheid omdat men zelfverzekerder is en meer vertrouwen heeft in de toekomst[26]. Meedraaien in een werkende omgeving zorgt voor het behoud van zelfvertrouwen en overlevingsskills[27]. Voor ongedocumenteerden is het verkeren op de arbeidsmarkt op geen enkele manier mogelijk[iv]. Zelfvertrouwen en overlevingsskills kunnen op eenzelfde soort wijze opgedaan worden door praktijkleertrajcten. Dit zijn trajecten waarbij concrete vaardigheden aangeleerd worden, zoals meubels maken of lassen.

Kansen op de arbeidsmarkt

Naast dat de deelname aan deze trajecten de weerbaarheid van iemand vergroot, zijn de kennis en ervaring die mensen opdoen met dergelijke trajecten bruikbaar op de arbeidsmarkt in het herkomstland en in Nederland.

Voorbeelden uit andere steden

In Amsterdam organiseert het Project Activering Ongedocumenteerden (PAO) een pakket van dagactiviteiten, praktijkleertrajecten en cursussen waarmee ongedocumenteerden kunnen werken aan een realistische toekomst. In Eckelrade (Stichting Wereldwijd) en Ter Apel (IETA) zijn vergelijkbare initiatieven te vinden. De resultaten tot nu toe zijn positief.

Perspectief: bij vrijwillige terugkeer

Veel ongedocumenteerden hebben niks om naar terug te keren. Hoe langer zij in Nederland zijn, des te minder is het contact met het thuisland. (Economisch) perspectief in het land van herkomst is dan ook een belangrijke bepalende factor voor duurzame terugkeer. Dit kan op het gebied van arbeid zijn, zoals werkmateriaal, landbouwmateriaal of andere opstartmogelijkheden voor een eigen bedrijf. Daarnaast zijn ook een vaste verblijfplaats in het herkomstland en het opbouwen van sociale netwerken, bijvoorbeeld contact met

[iv] Zie voor meer informatie het juridisch kader in de bijlage.

familieleden, van belang voor de re-integratie[28]. Een belangrijke voorwaarde voor effectieve interventies is dat zij goed aansluiten bij de problematiek van terugkeer[29]. Om de ervaringen in Utrecht tot hun recht te laten komen in het land van herkomst is het van belang dat deze randvoorwaarden goed in beeld worden gebracht. Door middel van persoonlijke, flexibele begeleiding kan een brug geslagen worden tussen de activering in Utrecht en een duurzame toekomst in het herkomstland.

Goede begeleiding: persoonlijk en flexibel casemanagement

Casemanagement, de ondersteuning voor en na vertrek uit Nederland, speelt een belangrijke rol in de kans van slagen van duurzame terugkeer[30v]. Zeggenschap in de manier waarop iemand terugkeert is daarin een belangrijke factor[31]. Het werk van het IOM is beperkt tot het implementeren van het Nederlandse terugkeerbeleid. Dit betekent dat voornamelijk financiële ondersteuning geboden wordt en beperkte ruimte is voor individuele ondersteuning. Dit in tegenstelling tot NGO's, die door hun kleinschalige, persoonlijke en flexibele aanpak meer potentieel hebben. Het potentieel van deze kleine organisaties wordt op dit moment nog niet genoeg benut[32]. Utrecht heeft in haar B4-aanpak ruime ervaring opgedaan in casemanagement door vluchtelingorganisaties. Dit voorstel slaat een brug tussen de kleinschalige, effectieve Utrechtse aanpak en het landelijke regeerakkoord gericht op snelle(re) doorstroom naar inburgering, duurzame terugkeer of een toekomst elders.

Voorbeeld

Charles komt uit Guinee. Zijn hele straat heeft geld verzameld zodat hij, 9 jaar geleden, naar Engeland zou kunnen vertrekken om daar geld te verdienen. Zelf heeft hij geld geleend om het laatste deel van het bedrag aan een mensensmokkelaar te kunnen betalen. Uiteindelijk is het Charles niet gelukt om Engeland te bereiken. Zijn asielaanvraag in Nederland werd afgewezen. Inmiddels is hij al jaren in Nederland. Hij heeft op verschillende plekken geslapen, waaronder maanden op straat. Zijn gezondheid gaat achteruit, zijn psychische gesteldheid ook. Hij heeft allang door dat hij in Nederland nooit een toekomst op zal bouwen, hij merkt dat de Nederlandse samenleving niet op hem zit te wachten. Hij ziet geen reden meer om hier te blijven maar met lege handen terugkeren, dat nooit! In zijn geboortedorp zal hij vernederd worden, gezichtsverlies lijden. Hij zou het maken in Europa maar nu is hij een zwervende nietsnut. Ook vreest hij voor de mensen van wie hij geld heeft geleend. Hij blijft dus in Nederland rondzwerven. Om zijn uitzichtloze positie aan te kunnen drinkt hij veel. Dit kost veel geld dus af en toe 'leent' hij wat bij de winkel. Toen Charles naar Nederland kwam was het een jongeman met ambities. Nu dreigt hij af te glijden in een uitzichtloze positie, die niet goed is voor hem maar ook niet voor de stad.

In Guinee heeft Charles lange tijd geholpen in de garage van een achterneef. Hij is handig met auto's maar heeft hier geen relevante diploma's voor. Via de praktijkleertrajecten doet hij kennis en ervaring op op het gebied van autoreparatie. Hij leert veel, de afleiding zorgt ervoor dat hij beter in zijn vel komt te zitten en hij droomt van een eigen garage. Na afronding van het traject ontvangt hij een certificaat als bewijs van de opgedane kennis. Met hulp van het IOM stelt Charles een plan voor terugkeer op. Hij heeft nu een certificaat op zak en via het IOM een startbedrag voor zijn onderneming. Op deze manier wordt vrijwillige en duurzame terugkeer bevorderd. (Om privacy redenen is de casus geanonimiseerd)

[v] Hiernaast zijn ook naast individuele kenmerken van de migrant van invloed en de positie in migratie cyclus (vrijwillige terugkeer of niet).

4. Werkwijze

Op basis van bovengenoemde leidende principes van ontwikkeling, perspectief en goede begeleiding, stelt dit initiatiefvoorstel voor om cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de begeleiding binnen de Utrechtse B4-aanpak. De kern van het voorstel draait om de opzet van cursussen en praktijkleertrajecten. Voor ongedocumenteerden die openstaan voor vrijwillige terugkeer, worden de ontwikkelingsmogelijkheden gecombineerd met andere activiteiten om perspectief in het herkomstland te vergroten, zoals het bouwen aan sociale netwerken, huisvesting of arbeidskansen. Dit hoofdstuk beschrijft de doelgroep en werkwijze van het voorstel.

4.1. Doelgroep

In de Utrechtse B4-voorzieningen verblijven momenteel 225 ongedocumenteerden. Naar verwachting komen voor een eerste trajectronde, een twintigtal[vi] mensen in aanmerking. Dit zijn met name jonge mannen uit landen als Guinee, Sierra Leone, Ethiopië, Irak en Afghanistan.

4.2. Praktijkleertrajecten en cursussen

Voor veel ongedocumenteerden is het onduidelijk of zij (uiteindelijk) een verblijfsvergunning zullen ontvangen, terug zullen gaan naar hun herkomstlanden of naar een ander land zullen migreren. De cursussen en praktijkleertrajecten zijn daarom gericht op '*future free*' vaardigheden, oftewel kwaliteiten die men in Nederland én in andere landen kan gebruiken. De cursussen en praktijkleertrajecten worden aangeboden via vluchtelingenorganisaties en waar mogelijk opgezet in samenwerking met onderwijsinstelling, ondernemers (buurt)initiatieven en/of organisaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het vrijwilligersnetwerk van deze organisaties. De gemeente Utrecht fungeert als verbindende schakel tussen deze partijen.

Praktijkleertrajecten

De praktijkleertrajecten zijn erop gericht om concrete kennis en ervaring op te doen voor het uitoefenen van een beroep. Het gaat niet om een 'verkapte arbeidsplaats' maar om het opdoen van praktische kennis en ervaring die nodig is om een duurzame toekomst op te bouwen in het land van herkomst, of in Nederland. Een aantal voorbeelden zijn:

- Ambachtscursussen zoals meubels of kleding maken, hout- en metaalbewerking, motortechniek, installatietechniek, fietsen maken, kapperscursus
- ICT vaardigheden zoals websites bouwen, programmeren

[vi] Dit getal berust op schattingen van vluchtelingorganisaties en de gemeente Utrecht. Na vaststelling van dit initiatiefvoorstel zal een officiële inventarisatie plaatsvinden.

Cursussen

Door middel van cursussen doen ongedocumenteerden kennis op die zij nodig hebben om bij terugkeer of inburgering sneller een zelfstandig bestaan op te bouwen. De cursussen worden op verschillende niveaus aangeboden, zodat ze geschikt zijn voor ongedocumenteerden met uiteenlopende kwalificaties en competenties[33]. Een aantal concrete voorbeelden:

- Trainingen met het oog op bedrijfsvoering, zoals computervaardigheden, bedrijfsadministratie, het opstellen van een ondernemingsplan)
- Taalcursussen, zoals Engels, Frans of computertalen (html, css)
- Trainingen op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, zoals empowerment of weerbaarheid

4.3. Begeleiding en perspectief in het herkomstland

Als blijkt dat de ongedocumenteerde terug moet keren, wordt samen gekeken welke stappen nodig zijn om perspectief te bieden in het land van herkomst. Dit gebeurt op het gebied van sociale netwerken, werk en onderdak. Utrechtse vluchtelingorganisaties begeleiden ongedocumenteerden in (vrijwillige) terugkeer. Waar nodig bemiddelt de gemeente tussen de lokale vluchtelingorganisaties en landelijke instanties als het IOM, Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en DT&V.

Opbouwen sociale netwerken

Het beschikken over een sociaal netwerk is essentieel in het opbouwen van een toekomst in het herkomstland. NGO's kunnen helpen bij het opsporen van familieleden of andere kennissen. Te denken valt aan het netwerk van het vluchtelingenorganisaties zelf, van IOM, het Rode Kruis en andere NGO's.

Perspectief op de arbeidsmarkt

Als het starten van een onderneming onderdeel uitmaakt van het plan van de ongedocumenteerde, zal hij middelen ontvangen die helpen bij het opzetten van dit bedrijf. Dit kan bijvoorbeeld een aanbetaling van een pand zijn, materiaal om een restaurant te beginnen of landbouwwerktuigen om als boer aan de slag te gaan. Uitbetaling en bemiddeling zal in nauwe samenwerking gebeuren met lokale NGO's. Naast de middeleden van het IOM kan hierbij gedacht worden aan een doorverwijzing naar ontwikkelingsprogramma's zoals microkredieten[34].

Onderdak

Onderdak is een belangrijke bevorderaar voor duurzame terugkeer. De in Utrecht gevestigde stichting Barka werkt al jaren samen met Habitat for Humanity in het bouwen van huizen in de herkomstlanden van Oost-Europese migranten. Deze werkwijze is zeer effectief gebleken. Waar mogelijk, zal deze werkwijze overgenomen worden voor de landen voor de ongedocumenteerde in de B4 voorziening.

5. Financieel overzicht

Voor dit initiatiefvoorstel wordt een éénmalig startbudget van €15.000,- gevonden binnen de bestaande middelen voor het vreemdelingenbeleid. Na de opstartfase van twee jaar, is de coördinatie van deze aanpak onderdeel van de Utrechtse B4-aanpak. Voor de overgebleven kosten, zoals zaalverhuur en materiaal, wordt na de opstartfase (deels) gebruik gemaakt van externe financiering.

Kosten lange termijn
Ongedocumenteerden hebben op dit moment geen kans om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Zij zijn afhankelijk van ondersteuning vanuit de overheid. Kwetsbare ongedocumenteerden hebben op basis van internationale mensenrechtenverdragen en de Europese terugkeerrichtlijn, recht op basisvoorzieningen als bed, bad en brood. De kosten voor bed, bad, brood en begeleiding bedraagt nu gemiddeld zo'n €13.000 per persoon per jaar. Over de jaren kunnen deze kosten oplopen. Wanneer geen perspectief geboden wordt, bestaat de kans dat iemand afglijdt. Wanneer iemand de rest van zijn/haar leven in opvang verblijft, onderdak nodig heeft, medische kosten heeft, wellicht verslaafd raakt, werkt zonder belasting af te dragen kunnen de kosten voor de overheid en de gemeente over de jaren oplopen. Deze kosten kunnen daartegenover ook ingezet worden om te investeren in een toekomst voor de ongedocumenteerde. De huidige B4-aanpak in Utrecht blijkt succesvol, zo'n 80% van de mensen gaat perspectief tegemoet, in Utrecht of elders. Dit voorstel zal voortbouwen op dit succes door het werken aan perspectief breder in te zetten door middel van scholing en activering. Deze aanpak zal stagnatie voorkomen en doorstroom bevorderen waardoor de kosten voor deze verdiepte B4-aanpak zichzelf waarschijnlijk zal terugverdienen.

Kosten korte termijn
Bij dit initiatiefvoorstel zullen éénmalige kosten verbonden zijn aan het opzetten van samenwerkingsverbanden, cursussen en leerwerktrajecten. Vanuit de gemeente zal beleid vormgegeven worden rondom de ontwikkelingsmogelijkheden van ongedocumenteerden en de samenwerking tussen verschillende partners in de stad. Voor de eerste inventaris van de praktijkleertrajecten wordt onder andere gezocht naar giften vanuit het netwerk van vluchtelingorganisaties, zoals oude computers of naaimachines. De cursussen worden waar mogelijk gegeven door vrijwilligers. Vluchtelingorganisaties hebben trainers beschikbaar die hiertoe bereid zijn. Voor de zaalverhuur wordt ingezet op samenwerking met organisaties uit de stad die voor een maatschappelijk tarief zalen verhuren. Uit andere steden zijn voorbeelden bekend waar zaalverhuur zonder kosten wordt geregeld.

Dekking
Voor dit initiatiefvoorstel wordt een éénmalig startbudget van €15.000,- gevonden binnen de bestaande middelen voor het vreemdelingenbeleid. Na de opstartfase van twee jaar, maakt de coördinatie van de

ontwikkelingstrajecten onderdeel uit van de begeleiding binnen het Utrechtse B4-beleid en -budget. Voor kosten als zaalverhuur en materiaal, wordt na de opstartfase onder andere gebruik gemaakt van externe financiering. Daarbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van het vrijwilligersnetwerk van vluchtelingeorganisaties en (hun) externe fondsen. De gemeente fungeert als achtervang en kan indien nodig aanvullen.

Voorbeeld
Farid komt uit Irak. Hij vluchtte vanwege de onrust in zijn land en kreeg een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Gedurende deze periode werkte hij legaal als installatiemonteur bij een woningcorporatie. Hij spreekt goed Nederlands, heeft goed contact met zijn buren, heeft vrienden gemaakt in Utrecht en heeft het naar zijn zin in Nederland.

Inmiddels is zijn verblijfsvergunning verlopen en moet hij terug naar Irak. Hij heeft zich zo gericht op meedoen in Nederland dat hij zich al die tijd niet heeft voorbereid op terugkeer. Het bericht komt als een schok. Hij vraagt zich af wat hij zou moeten doen in Irak. Veel van zijn familieleden zijn ook gevlucht of overleden, hij heeft geen contact meer gehad met kennissen uit zijn voormalige stad. In Nederland heeft hij een goed betaalde baan maar niemand in Irak gebruikt een verwarming dus hoe gaat hij daar ooit geld verdienen?

Via de praktijkleertrajecten krijgt Farid begeleiding om de eerste schok te boven te komen en na te denken over zijn toekomst. Doormiddel van bijscholing kan zijn kennis als installatiemonteur verbreed worden naar meer relevante kennis in Irak, zoals airconditioning of beveiliging. Voor zijn deelname aan deze cursus ontvangt hij een certificaat. Ondertussen krijgt hij begeleiding bij het opsporen van familieleden en oude kennissen in het land van herkomst. Langzamerhand kan hij zich iets meer voorstellen dat hij een toekomst kan opbouwen in Irak. (Om privacy redenen is de casus geanonimiseerd)

6. Conclusie

Met dit initiatiefvoorstel kan met een klein startbudget een duurzame toekomst geboden worden aan ongedocumenteerden. Door praktijkleertrajecten en cursussen onderdeel te maken van het Utrechtse B4-beleid zal het psychisch welbevinden van mensen verbeteren, inburgering sneller gaan of terugkeer bevorderen. Met persoonlijk, flexibel casemanagement wordt een brug geslagen tussen de ontwikkelingsmogelijkheden in Utrecht en een realistisch toekomstperspectief, in Nederland of elders. Hiermee slaat dit voorstel een brug tussen de wensen in het regeerakkoord en de succesvolle Utrechtse B4 aanpak. Zowel Utrecht als de ongedocumenteerden hebben baat bij het duurzame perspectief dat dit voorstel biedt.

Bijlage 1: definitie ongedocumenteerde

Dit initiatiefvoorstel heeft betrekking op een groep migranten die in Nederland een (deel van een) asielprocedure hebben doorlopen of zich daar in bevinden. Het betreft een groep die (nog) geen verblijfsvergunning heeft ontvangen. Voor deze groep worden verschillende definities gebruikt. Hieronder volgt een overzicht van de verschillende benamingen en de overweging om in deze nota te kiezen voor 'ongedocumenteerden'.

Een definitie die men vaak tegenkomt is 'vreemdeling'. Volgens de Vreemdelingenwet verwijst dit naar ieder die de Nederlandse nationaliteit niet bezit en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander moet worden behandeld. De term vreemdeling raakt in toenemende mate verouderd. Als gevolg van de ontwikkeling van het unierecht wordt het belang van het onderscheid tussen burgers van de Unie en hun familieleden en mensen die de nationaliteit van een ander, derde, land bezitten steeds groter. Mensen die de nationaliteit van een derde land bezitten worden in het spraakgebruik vaak derdelanders genoemd (Lodder 2014: 18).

Een andere term die gebruikt wordt is 'illegale migrant' of 'illegaal'. De Nederlandse overheid verstaat onder illegaliteit het verblijf in Nederland van mensen die niet beschikken over de Nederlandse nationaliteit (vreemdelingen) en die niet beschikken over een rechtsgeldige titel om in Nederland te mogen verblijven (een verblijfsvergunning). De term 'illegalen' wordt in de literatuur, de beleidsstukken van de overheid en in de volksmond vaak gebruikt. Er bestaan echter bezwaren tegen het gebruik van de term, daar een persoon niet onrechtmatig of illegaal kan zijn. Personen kunnen onrechtmatig in een land verblijven of illegale acties plegen (Kox 2009: 8). Een andere reden om deze term te vermijden is dat het woord 'illegaal' verward kan worden met criminaliteit (Bouter 2013: 7).

Een laatste, veelgebruikt term is 'ongedocumenteerde'. Deze term komt vanuit het Franse 'sans-papier'. Dit kan een enigszins misleidende term zijn omdat sommige migranten wel een aantal papieren hebben (Bouter 2013: 7). Zij beschikker echter (nog) niet over de juiste documenten om tot een verblijfsvergunning te komen. Gezien de term ongedocumenteerde het meest neutraal is van bovengenoemde definities en daarbij in veel beleidsstukken van de gemeente Utrecht terugkomt, is besloten om voor dit initiatiefvoorstel de definitie ongedocumenteerde aan te houden.

Bijlage 2: juridisch kader

Op dit initiatiefvoorstel zijn een aantal wetten en regels van toepassing. Hieronder zullen de verschillende juridische kaders geschetst worden die relevant zijn voor dit voorstel. Landelijke wetgeving is leidend maar deze mag nooit in strijd zijn met Europese of universele verdragen. Wanneer nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput kan een individu een beroep indienen bij het Europees Hof van de Rechten van de Mens (Lodder 2014: 111).

Universeel

Mensenrechtenverdragen, Verenigde Naties

Mensenrechten gelden voor 'een ieder' die zich binnen de rechtsmacht of in elk geval op het grondgebied van een verdragsstaat bevindt (Lodder 2014: 22). Nationale wet- en regelgeving mag niet in strijd zijn met deze verdragen. Één van de universele mensenrechtenverdragen is het Vluchtelingenverdrag, oftewel het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, Genève 1951, en het aanvullende Protocol 1967.

Vluchtelingenverdrag

De definitie van een vluchteling is niet in de Nederlandse wettekst opgenomen (zie artikel 29 lid 1 sub a Vw). In plaats daarvan is in artikel 1 onder 1 van de Vreemdelingenwet een vluchteling omschreven als een vreemdeling die vluchteling is in de zin van het Vluchtelingenverdrag Genève van 1951. Voor toepassing van deze toelatingsproef is daarom het Vluchtelingenverdrag en de interpretatie die aan de belangrijkste bepalingen wordt gegeven van groot belang. Individuen kunnen zich voor de Nederlandse rechter beroepen op bepaling uit het Vluchtelingenverdrag, maar zijn voor toepassing afhankelijk van de Nederlandse rechtsorde (Lodders 2014: 120).

Europees

Het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM)

In tegenstelling tot het Vluchtelingenverdrag waar individuen voor de naleving van het verdrag uitsluitend afhankelijk zijn van de nationale rechtsorde, kent het EVRM aan individuen een internationaal klachtrecht toe. Wanneer alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput kan een individu een klacht indienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Op grond van artikel 46 van het EVRM doet het hof juridisch bindende uitspraken (Lodder 2014: 111).

Het recht op onderwijs

Het recht op onderwijs staat niet in de Nederlandse Grondwet maar is wel geformuleerd in enkele verdragen waarbij Nederland partij is, zoals het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (art. 28) en het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten (art. 13).

Voor het recht op onderwijs wordt veelal verwezen naar artikel 2, Eerste Protocol van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (art. 2 EP EVRM), waarin is vastgelegd dat 'niemand het recht op onderwijs zal worden ontzegd'. Artikel 2 EP EVRM garandeert dat iedereen die zich bevindt binnen de jurisdictie van een verdragsstaat het recht heeft van toegang tot de bestaande onderwijsvoorzieningen. Ook de nationale rechter heeft zich herhaaldelijk uitgesproken over dit artikel. Zo oordeelde de Centrale Raad van Beroep dat de eerste volzin van artikel 2 EP EVRM absoluut is geformuleerd en geen uitdrukkelijke beperkingenclausule kent. Aan het door artikel 2 gegarandeerde recht op onderwijs is echter inherent dat de effectuering ervan wordt gereguleerd. Bij die regulering mag het recht op onderwijs niet in de kern worden aangetast en mag er evenmin sprake zijn van schending van andere door het EVRM gegarandeerde rechten. Beperkingen van het recht op onderwijs moeten bovendien zijn gericht op een legitiem doel en er moet sprake zijn van proportionaliteit (Lodder 2014)

Terugkeerrichtlijn

In deze richtlijn[35], die in december 2008 door de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement werd vastgesteld, staan gemeenschappelijke normen en procedures om de terugkeer van illegale vreemdelingen te bevorderen.

Landelijk

Vreemdelingenwet

De vreemdelingenwet, ook wel afgekort met Vw, is voor het laatst vastgesteld in 2000. Deze wet bevat onder andere informatie over toelating, verblijf, handhaving en vertrek[36][vii].

Koppelingswet (artikel 10 Vw)

Het zogenaamde koppelingsbeginsel is neergelegd in artikel 10 Vw. In het eerste lid van dit artikel staat dat de vreemdeling die geen rechtmatig verblijf heeft, geen aanspraak kan maken op toekenning van verstrekking, voorzieningen en uitkeringen door een overheidsorganisatie (Lodder 2014: 34). Tot 1991 konden illegale migranten een sofinummer (nu Burgerservicenummer genoemd) aanvragen en was het mogelijk om als ongedocumenteerde migrant een semi-formele baan te hebben waarbij men ook belasting afdroeg (Van der Leun & Kloosterman 2006: 64). Bij het invoeren van de koppelingswet in 1991 is het sofinummer echter gebonden aan de verblijfsstatus (Engbersen & Broeders 2009: 872). Mensen zonder geldige verblijfsstatus kunnen nu geen Burgerservicenummer aanvragen waardoor de arbeidsmarkt wettelijk gezien afgesloten is voor ongedocumenteerde migranten en zij zich niet meer in kunnen schrijven in het bevolkingsregister (Van der Leun & Kloosterman 2006: 61).

[vii] Zie voor meer informatie: http://wetten.overheid.nl/BWBR0011823/2017-10-01

Wet arbeid vreemdelingen (WAV)

Migranten zonder verblijfsvergunning mogen sinds 1991 niet in loondienst werken en mogen ook geen vrijwilligerswerk doen. Loondienst wil zeggen dat er sprake is van een werkgeversrelatie waarin diegene waarvoor gewerkt wordt de opdrachten geeft, de werktijden bepaalt en/of gereedschap levert. Artikel 2 lid 1 van de Wav verbiedt de werkgever om een vreemdeling arbeid te laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning. Die vergunning wordt geweigerd als de vreemdeling niet over een verblijfsvergunning beschikt (art. 8 lid 1, sub c Wav). Het doel dat de staat nastreeft met deze bepaling is dat vreemdelingen zonder verblijfsstatus geen arbeid verrichten (Lodder 2014: 103). De wet arbeid vreemdelingen (WAV) schrijft voor dat werkgevers die een niet-Europese werknemer in dienst willen nemen, een vergunning aan moet vragen. Een vergunning wordt enkel afgegeven als er geen alternatieve arbeidskrachten binnen de EU beschikbaar zijn (Van der Leun 2003: 37). Rechtspersonen die de wet overtreden krijgen een boete van €8000 per illegale werknemer. Natuurlijke personen krijgen een boete van €4000 (Frouws 2010: 7)

In het recente verleden zijn stages in het kader van een mbo- of universitaire opleiding door verschillende bewindslieden én in de rechtspraak aangemerkt als arbeid in de zin van de Wav.17 De vraag is of dat terecht is en of jongeren zonder verblijfsvergunning stage ontzegd mag worden op grond van de Wav, terwijl de WEB, en de (jurisprudentie aangaande) verdragsartikelen met betrekking tot het recht op onderwijs uitgaan van de mogelijkheid om stage te lopen als wezenlijk onderdeel van de opleiding.

Een vreemdeling die rechtmatig in Nederland verblijft op grond van de regels met betrekking tot de vrije termijn heeft geen verblijfsvergunning. Toch kent de Wet arbeid vreemdelingen verschillende mogelijkheden voor een vreemdeling die in de vrije termijn wil werken. De verplichte tewerkstellingsvergunning geldt niet voor alle werkzaamheden en voor alle vreemdelingen. Er bestaan nogal wat uitzonderingen op het uitgangspunt van de Wav dat het een werkgever verboden is een vreemdeling te laten werken zonder tewerkstellingsvergunning. Voor mensen die kort in Nederland verblijven en incidenteel bepaalde werkzaamheden verrichten geldt een uitzondering op de verplichte tewerkstellingsvergunning. In artikel 1 lid 1 sub a van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen wordt een opsomming gegeven van de incidentele werkzaamheden waarvoor geen tewerkstelling nodig is. Het betreft hier onder meer de volgende werkzaamheden:

1. het monteren of repareren van door zijn, buiten Nederland gevestigde, werkgever geleverde werktuigen, machines of apparatuur, dan wel het installeren en aanpassen van door zijn, buiten Nederland gevestigde werkgever geleverde software of het instrueren in het gebruik daarvan;
2. het voeren van zakelijke besprekingen en het sluiten van overeenkomsten met bedrijven en instellingen voor een buiten Nederland gevestigde opdrachtgever;
3. het voorbereiden, inrichten, houden en afbreken van een tentoonstelling of stand voor een buiten Nederland gevestigde opdrachtgever;
4. het verzorgen van rapportages of het maken van documentaires voor een buiten Nederland gevestigd publiciteitsmedium;

5. het werkzaam zijn in de huishouding van toeristen;
6. het deelnemen aan sportwedstrijden;
7. het werkzaam zijn als artiest, musicus, beeldend kunstenaar, conservator (Lodder: 2014: 52)

Buiten de vrije termijn, hebben ongedocumenteerde migranten drie mogelijkheden om toch een inkomen te genereren: het starten van een eigen bedrijf, formeel of informeel in loondienst treden of inkomsten uit het illegale circuit (Van der Leun 2003:30).

Vreemdelingencirculaire

De voorwaarden voor toekenning van een vergunning op grond van 'buiten schuld' zijn opgenomen in de vreemdelingencirculaire (Vc B8/4) (Lodders 2014: 124).

Illegalennota 2004

De illegalennota 2004 beslaat vier onderwerpen: het vreemdelingenbeleid, bewoning door en verhuur aan personen die illegaal in Nederland verblijven, illegale tewerkstelling en mensenhandel.

Wet op ketenaansprakelijkheid

De wet op ketenaansprakelijkheid is onderdeel van de Invorderingswet 1990[37]. Deze beschouwt indirect dienstverband (bijvoorbeeld via een intermediair of uitwisseling van werknemers) van een non-EU migrant zonder verblijfsvergunning als een strafbaar feit (Van der Leun 2003: 37).

Bronnen

Abilov, Atachan (2017) Basisrechten van ongedocumenteerden in theorie en praktijk, InHolland Hogeschool

ACVZ (2013a) Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken, Advies *'Verloren Tijd'*, uitgebracht aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, maart 2013

ACVZ (2013b) Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) Advies 'Waar een wil is, maar geen weg' uitgebracht aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, juli 2013

Bouter, H. (2013) Giving Shelter: The logics and likelihood of irregular migrants receiving shelter from nongovernmental organizations in the Netherlands, Master Human Geography, Radboud Universiteit

Chavez, L.R. (1994) The power of imagined community: The settlement of undocumented Mexicans and Central Amricans in the United States, *Amarican Anthropologist*, Vol. 96 (1), 52-73

Davids, T, Ruben R. en van Houte, M (2009) What Determines Embeddedness of Forced-Return Migrants? Rethinking the role of pre- and post-return assistance, *IMR*, volume 43 winter 2009, 908-937

Diepenhorst, D. (2012) Praktische maatregelen tegen illegale migratie in Nederland, Rijswijk, Europees Migratie Netwerk

Engbersen, G., van der Leun, J., Staring, R. en Kehla, J., (1999) De ongekende stad 2: Inbedding en uitsluiting van illegale vreemdelingen, Boom, Amsterdam

Frouws, B., de Ruig, L en Grijpstra, D. (2010) Illegaal aan de slag: onderzoek naar illegale tewerkstelling in Nederland, Zoetermeer 15 december 2010, eindrapport, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Frouws, B., Grimmius, T.K. en Bourdrez, L.B.F. (2011) Evaluatie Stichting Duurzame Terugkeer, Eindrapport, Een onderzoek in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Zoetermeer, 2 februari 2011

De Haas, H. en Fokkema, T. (2011) The effects of integration and transnational ties on international return intentions, *Demographic Research*, volume 25, article 24, pp 755-782

Habets, R. (2012) Sustainable return migration, Radboud Universiteit Nijmegen

Heckmann, F. (2004). Illegal migration: What can we know and what can we explain? The case of Germany. *International Migration Review*, 38(3), 1103-1125

Van der Heijden, P., van Gils, G., Cruijff, M. en Hessen, D. Een schatting van het aantal in Nederland verblijvende illegale vreemdelingen in 2005; in opdracht van het Ministerie van Justitie, 2006-2, IOPS-Utrecht Universiteit Utrecht 2006

Heijnis, G. J. (2013) Tussen beleid en realiteit, Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie, Universiteit Leiden

Van Houte, M. en de Koning, M. (2008) Towards better embeddedness? Report prepared for Bureau Maatwerk bij Terugkeer

INDIAC (2007) Cohortanalyse asielprocedure 2001-2006, Rijswijk, ministerie van Veiligheid en Justitie, Kamerstukken (2004) 29537, Illegalennota, Tweede Kamer der Staten-Generaal

Klaver, J., S. Telli en Witvliet, M. (2015), Terugkeer van Vertrekplichtige Vreemdelingen, WODC, ministerie van Veiligheid en Justitie, juli 2015

Laemers, M. (2014) Illegaal verblijvende jongeren legaal op stage, Nijmegen Sociology of Law Working Papers series 2014/05

Leerkes, A., van Os, R. en Boersema, E. (2016) What drives 'soft deportation'? Understanding the rise in Assisted Voluntary Return among rejected asylum seekers in the Netherlands, Popul Space Place 20017; 1-11

Van der Leun, J. (2000) Embeddedness and exclusion. Undocumented immigrants in the Netherlands, *Bulletin of the Royal Institute for Inter-faith Studies*, Vol.2 (1) 71-95.

Van der Leun, J. (2003) *Looking for Loopholes*, Amsterdam University Press

Van der Leun, J. (2006) Excluding illegal migrants in The Netherlands: Between national policies and local implementation, *West European Politics*, Vol. 29, No. 2, 310 – 326, March 2006

Van der Leun J. en Kloosterman, R. (2006) Going Underground: immigration policy changes and shifts in modes of provision of undocumented immigrants in the Netherlands, *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, February 2006

Lodder, G. (2014) *Vreemdelingenrecht in vogelvlucht*, Sdu Uitgevers: Den Haag.

Van der Meulen (2015) Kansen creëren op verboden terrein, onderzoek naar sociale activering van ongedocumenteerde immigranten

VVD e.a. (2017) Regeerakkoord VVD, CDA, D66, CU 2017 – 2021 'Vertrouwen in de Toekomst', 10 oktober 2017.

Verwijzingen

[1] Zie onder andere ACVZ (2013a)
[2] Laemers (2014: 4)
[3] Omduw e.a. (2017: 2)
[4] Lodder (2014: 28)
[5] Zie http://www.iom-nederland.nl/nl/ voor meer informatie
[6] Dit wordt ook wel 'buitenschuld' genoemd. Zie voor meer informatie ACVZ (2013b)
[7] Van der Leun (2000)
[8] Van Houte en de Koning (2008: 29) en Van der Meulen (2015: 20)
[9] Zie onder andere Van der Leun (2006)
[10] Van Houte en de Koning (2008: 29:62)
[11] Zo stellen onderzoekers als Engbersen, Van der Leun, Staring & Kehla (1999: 250) en Kox (2009: 10)
[12] Ook ontbreekt overtuigend bewijs dat het beleid illegale migratie tegengaat (Diepenhorst 2012: 3)
[13] Cijfers uit INDIAC 2007
[14] Leerkes, van Os en Boersema (2016: 1)
[15] CBS 2017 Derdelanders, verplichting tot vertrek, aantoonbaar vertrek; nationaliteit', Centraal Bureau voor de Statistiek 17 april 2015, Statline.cbs.nl
[16] Hammond 1999 in Davids en van Houte 2009: 912 en Van Houte en de Koning (2008: 24:34)
[17] Van Houte en de Koning (2008)
[18] Klaver, J., S. Telli en M. Witvliet (2015: 63) en Van Houte en de Koning (2008: 24)
[19] VVD e.a. (2017: 53)
[20] Van der Meulen (2015: 40)
[21] Zie onder andere Habets (2012: 52) en Davids, Ruben en van Houte (2009: 48)
[22] Van Houte en de Koning 2008: 41 en Haas en Fokkema (2003: 774)
[23] Davids 2009, Haas en Fokkema (2003: 759)
[24] Guarnizo, Portes en Haller 2003, Haas en Fokkema (2003: 758)
[25] In onderzoek door Van der Meulen (2015: 39) geven ongedocumenteerden aan dat zij meer zingeving en structuur hebben in hun leven. Zij ervaren de activiteiten als behulpzaam en voelen zich hierdoor weer mens
[26] Klaver, Telli en Witvliet (2015: 68)
[27] Van Houte en de Koning (2008: 40)
[28] Van Houte en de Koning (2008)
[29] Klaver, J., S. Telli en M. Witvliet (2015: 63)
[30] Habets (2012: 50) en Davids (2009: 914)
[31] Klaver, Telli en Witvliet (2015: 68) en Van Houte en de Koning (2008: 42)
[32] Van Houte en de Koning (2008: 47)
[33] Dit adviseert de ACVZ (2013a)
[34] Onder andere Van Houte en de Koning (2008: 61) raden een dergelijke constructie aan.
[35] Zie voor de gehele richtlijn http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:NL:PDF
[36] Zie voor meer informatie: http://wetten.overheid.nl/BWBR0011823/2017-10-01
[37] Zie voor meer informatie: http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2017-09-01

Initiatiefvoorstel

Gemeente Utrecht

Kenmerk	
Vergadering	Commissie Mens en Samenleving/Gemeenteraad
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	2017,
Geheim	Nee

Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden

Het raadslid Tara Scally stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 als beleid vast te stellen dat cursussen en praktijkleertrajecten voor ongedocumenteerden onderdeel uitmaken van de Utrechtse B4-aanpak en het college opdracht te geven deze cursussen en praktijkleertrajecten op te zetten in samenwerking met initiatieven uit de stad;

2 het college opdracht te geven ondersteuning te bieden aan Utrechtse organisaties in hun werk om duurzame terugkeer mogelijk te maken;

3 het college opdracht te geven om eenmalig 15.000 euro vrij te maken uit het vreemdelingenbudget als opstartkosten voor deze uitbreiding van de B4-aanpak;

4 het college op te dragen de raad vóór 1 juni 2018 te informeren over de voortgang.

Het raadslid,

Tara Scally,

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden

Eerdere besluitvorming
Raadsbrief Utrechtse aanmeldingen spoedopvang bed, bad, brood asielzoekers (01-11-2017)
Raadsbrief Bed, bad, brood en begeleiding van asielzoekers (23-05-2017)
Memo uitblijven bestuursovereenkomst Bed Bad en Brood (21-11-2016)
Commissiebrief M&S: Overzichtsnotitie integratie van asielzoekers en statushouders (23-09-2016)
Commissiebrief M&S: Bed, bad, brood asielzoekers (29-04-2016)
M16 Kleinschalige opvang van asielzoekers in Utrecht (11-02-2016)
M147 Bed, bad en brood gelden ook voor STIL (12-11-2015)
Tijdelijke vergoeding Rijk: bed, bad brood uitgeprocedeerde asielzoekers (20-07-2015)
M34 Bed-Bad-Brood én Begeleiding Blijven (30-04-2015)
Raadsbrief bed, bad, brood (29-04-2015)

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

Momenteel verblijven 225 mensen in Utrechtse bed, bad, brood en begeleiding (B4) voorzieningen waarvan een (eerste) asielaanvraag is afgewezen. Zij kunnen niet terugkeren naar hun herkomstland maar hebben op basis van internationale verdragen wel recht op opvang. De omstandigheden in Nederland beïnvloeden het psychologisch welbevinden van een ongedocumenteerde aanzienlijk. Binnen Nederland mogen zij niet zelfstandig werken of wonen. In deze situatie zijn zij compleet afhankelijk van overheidsvoorzieningen. Dit heeft vaak een passieve houding en laag zelfvertrouwen tot gevolg. Deze uitgangspositie belemmert zowel inburgering als terugkeer.

Uit onderzoek en praktijkervaring is gebleken dat ontwikkelingstrajecten goed zijn voor het psychisch welbevinden van mensen én bijdragen aan een snellere inburgering of terugkeer. Door actief bezig te zijn, blijven mensen weerbaarder en ervaren zij meer regie over hun leven. Vanuit die houding is het makkelijk om de stap te zetten naar terugkeer of inburgering.

Naast ontwikkelingsmogelijkheden in Nederland, speelt ook het perspectief in het land van herkomst een belangrijke rol in terugkeer. Het gebrek aan kansen op de arbeidsmarkt in het herkomstland is één van de belangrijkste belemmeringen om terug te keren. Dit wordt versterkt door het feit dat veel ongedocumenteerden naar Nederland reizen op een leeftijd waarop zij eigenlijk onderwijs zouden moeten volgen. Door kennis en ervaring op te doen in Nederland, hebben zij een betere startpositie in het herkomstland. Andere belemmerende factoren zijn het gebrek aan sociale netwerken of huisvesting in het herkomstland. Het huidige rijksbeleid houdt te weinig rekening met deze factoren.

Het Utrechtse beleid heeft aandacht voor perspectief. Dankzij goede begeleiding gaat 80% van de ongedocumenteerden een toekomst tegemoet met status in Nederland of naar duurzame terugkeer. Dit initiatiefvoorstel stelt voor om cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de Utrechtse B4-aanpak om zo het werken aan perspectief te verbreden. Om de kennis en ervaring opgedaan in Utrecht, tot haar recht te laten komen in het land van herkomst, is het van belang dat rekening wordt gehouden met de belemmerende factoren in het herkomstland. De randvoorwaarden voor perspectief moeten goed in beeld worden gebracht. Door middel van persoonlijke, flexibele begeleiding door vluchtelingorganisaties en andere NGO's, kan een brug geslagen worden tussen de activering in Utrecht en een duurzame toekomst in het herkomstland.

De financiering voor dit initiatiefvoorstel zal gevonden worden binnen de bestaande middelen voor vreemdelingenbeleid. Voor de opstartkosten wordt een bedrag van €15.000,- gereserveerd. Daarmee kan het project 1 tot 2 jaar vooruit. Na de opstartfase worden de ontwikkelingstrajecten onderdeel van het bestaande B4-beleid en -budget. Dit voorstel bouwt voort op de succesvolle B4-aanpak en zet werken aan perspectief breder neer met scholing en activering. Deze aanpak zal stagnatie voorkomen en doorstroom bevorderen waardoor de investering voor deze verdiepte B4-aanpak zichzelf naar verwachting zal terugverdienen.

Beslispunt

1 Als beleid vast te stellen dat cursussen en praktijkleertrajecten voor ongedocumenteerden onderdeel uitmaken van de Utrechtse B4-aanpak en het college opdracht te geven deze cursussen en praktijkleertrajecten op te zetten in samenwerking met initiatieven uit de stad.

Argumenten

1.1

Het vergroten van ontwikkelingsmogelijkheden en dagbesteding voor ongedocumenteerden bevordert zowel terugkeer als inburgering. Uit onderzoek (zie de bij dit voorstel behorende bijlage: Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden) en praktijkervaringen blijkt dat het investeren in een toekomstperspectief van ongedocumenteerden bijdraagt aan een snellere, duurzame terugkeer naar het land van herkomst. Als er blijkt dat na verloop van tijd toch recht is op een verblijfvergunning, zorgt deze aanpak voor een snellere inburgering.

1.2

Ontwikkelingsmogelijkheden en dagbesteding bevordert het psychisch welbevinden van mensen. Omdat ongedocumenteerden geen mogelijkheid hebben om te werken en een erg onzeker toekomstperspectief hebben, staat hun psychisch welbevinden sterk onder druk. Werken aan kennis en vaardigheden die in ieder toekomstscenario waardevol zijn, draagt bij aan een verbetering van hun weerbaarheid en psychisch welbevinden.

1.3

Een aanzienlijk deel van de ongedocumenteerden is jong, of Nederland binnengekomen op jonge leeftijd. Onderzoek laat zien dat jonge mensen over het algemeen meer moeite hebben met terugkeer omdat zij gemigreerd zijn op het moment dat zij eigenlijk onderwijs hadden moeten volgen (zie bijlage: Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden). Door ontwikkelingsmogelijkheden in Nederland te bieden, doen jonge mensen kennis en ervaring op waardoor zij meer perspectief hebben in hun herkomstland.

1.4

Dit voorstel slaat een brug tussen het succesvolle Utrechtse B4-beleid en de wensen rondom inburgering en terugkeer uit het regeerakkoord.

1.4.1 In het regeerakkoord staat dat de terugkeerbereidheid van groepen extra gestimuleerd moet worden. Onderzoek toont aan dat de terugkeerbereidheid toeneemt bij ontwikkelingsmogelijkheden en heldere kansen in het herkomstland. Het voorstel is er op gericht om ongedocumenteerden kennis en vaardigheden te bieden waarmee drempels om terug te keren worden verlaagd.

1.4.2

In het regeerakkoord staat dat snelle inburgering gestimuleerd moet worden door onder andere activerende activiteiten. Met dit initiatiefvoorstel wordt de wachttijd op een status benut om voor te bereiden op inburgering. De aanpak uit dit voorstel zorgt voor psychische weerbaarheid, een actieve houding, kennis en vaardigheden die allen bijdragen aan snelle inburgering in Nederland als men na verloop van tijd een verblijfsvergunning ontvangt.

Kanttekeningen

1.1 Op gemeentelijke invulling van B4-voorzieningen is landelijke wet- en regelgeving van toepassing wat betreft toelating en terugkeer. Dit voorstel past binnen de huidige kaders die landelijk gesteld zijn (zie juridisch kader in de bijlage).

1.2 De nadere uitwerking van het regeerakkoord kan van invloed zijn op de uitwerking van dit voorstel. Het is nog niet duidelijk wanneer deze nadere uitwerking zal plaatsvinden. De uitwerking van dit voorstel hoeft hier niet op te wachten, aangezien het voorstel zich richt op het aanleren van vaardigheden en kennis die in ieder toekomstscenario van de ongedocumenteerden bruikbaar zijn.

1.3 Om dit project te laten slagen is samenwerking met verschillende initiatieven noodzakelijk. Heldere taakverdeling en goede communicatie zijn vereisten voor de slagingskans van dit voorstel. Op dit moment zoeken diverse (Utrechtse) organisaties elkaar op via de lobbygroep ‘Aan de Slag’. De verwachting is dan ook dat afstemming rondom dit voorstel redelijk voorspoedig zal verlopen.

Beslispunt

2. Het college opdracht te geven ondersteuning te bieden aan Utrechtse organisaties in hun werk om duurzame terugkeer mogelijk te maken.

Argumenten

2.1

Naast ontwikkelingsmogelijkheden in Nederland, speelt perspectief in het herkomstland een belangrijke rol in de terugkeermogelijkheden. Om de cursussen en praktijkleertrajecten in Utrecht tot hun recht te laten komen in het land van herkomst is het van belang dat de randvoorwaarden voor perspectief goed in beeld worden gebracht. Door middel van persoonlijke, flexibele begeleiding kan een brug geslagen worden tussen de activering in Utrecht en een duurzame toekomst in het herkomstland.

2.2

De gemeente heeft zelf geen uitvoerende taak in terugkeerbegeleiding maar speelt een belangrijke schakel tussen lokale organisaties, het rijk en andere samenwerkingspartners. Ondersteuning is met name gericht op verbinding en communicatie tussen diverse betrokken organisaties.

2.3

In het regeerakkoord staat dat intensiever casemanagement zal worden ingezet ter behoeven van een hoger percentage zelfstandig vertrek en samenwerking met gemeenten daarin cruciaal is. Dit voorstel beoogt intensiever casemanager te laten plaatsvinden door Utrechtse organisaties. Daarmee is geeft het voorstel invulling aan landelijke kaders gebruikmakend van bewezen effectief Utrechts beleid.

2.4

Lokale vluchtelingorganisaties en andere non-profitorganisaties (NGO's) hebben door hun kleinschalige, persoonlijke en flexibele aanpak meer potentieel dan nationale instanties in de begeleiding bij vrijwillige terugkeer. Adviesrapporten geven aan dat het potentieel van deze kleine organisaties op dit moment onvoldoende wordt benut (zie de bij dit voorstel behorende bijlage: Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden). Dit voorstel geeft NGO's een prominentere rol in de begeleiding aan ongedocumenteerden.

2.5

Onderzoeken (zie de bij dit voorstel behorende bijlage: Nota Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden) tonen aan dat ondersteuning voor en na vertrek uit Nederland een belangrijke rol speelt in de slagingskans van terugkeer. Om terugkeer een succes te maken is goede voorbereiding in Nederland van belang. Perspectief op het gebied van sociale netwerken, huisvesting en werk zijn belangrijke elementen om duurzame terugkeer te bevorderen. (Vluchteling)organisaties hebben het netwerk en capaciteiten om contacten te leggen in herkomstlanden.

Kanttekeningen

2.1 Terugkeerbereidheid is een complex geheel waarbij zowel veiligheidssituatie en perspectief in land van herkomst een rol speelt, als de wijze waarop de vreemdelingen in Nederland wordt begeleid. Het activeren is maar één onderdeel in dit complex van factoren.

2.2 De nadere uitwerking van het regeerakkoord kan van invloed zijn op de uitwerking van dit voorstel. Het is nog niet duidelijk wanneer deze nadere uitwerking zal plaatsvinden. De uitwerking van dit voorstel hoeft hier niet op te wachten, aangezien het richt op het aanleren van vaardigheden en kennis die in ieder toekomstscenario van de ongedocumenteerden bruikbaar zijn.

Beslispunt

3 Het college opdracht te geven om eenmalig 15.000 euro vrij te maken uit het vreemdelingenbudget als opstartkosten voor deze uitbreiding van de B4-aanpak.

Argumenten

3.1

Dit voorstel bouwt voort op de succesvolle B4-aanpak van Utrecht, gericht op perspectief. Deze aanpak zal stagnatie voorkomen en doorstroom bevorderen waardoor de investering voor deze verdiepte B4-aanpak zichzelf naar verwachting zal terugverdienen.

3.2

Na de opstartfase zullen de cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel worden van het Utrechtse B4-beleid en -budget. Het startbedrag is bedoeld om samenwerkingsverbanden op te zetten en een werkwijze vast te stellen. Een groot deel van het uitvoerende werk wordt door maatschappelijke organisaties gedaan.

3.3

Door als gemeente een startbudget neer te zetten, zijn externe partijen eerder bereid om fondsen te bieden.

3.4

Bed, bad, brood en begeleiding aan ongedocumenteerden kost de stad zo'n 13.000 euro per persoon per jaar. Dit voorstel bevordert de terugkeer van ongedocumenteerden, waardoor het aannemelijk is dat deze regeling zichzelf terugverdient.

Gemeente Utrecht

Kanttekeningen

3.1 Op de lange termijn zal deze aanpak onderdeel worden van het Utrechtse B4-beleid. Net als de inhoud van dit beleid, zal ook de dekking afhangen van de onderhandelingen met het rijk.

3.2 Op de lange termijn zullen de grootte en omvang van cursussen en praktijkleertrajecten afhangen van externe financiering. Vluchtelingorganisaties zijn bereid om op zoek te gaan naar fondsen.

Beslispunt

4. Het college op te dragen de raad vóór 1 juni 2018 te informeren over de voortgang.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Opgesteld door	Raadsorganen Ulsamer, L. (Linda)
Kenmerk	
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	xxxx
Jaargang en nummer	2017,

Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor Ongedocumenteerden

besluit

1 als beleid vast te stellen dat cursussen en praktijkleertrajecten voor ongedocumenteerden onderdeel uitmaken van de Utrechtse B4-aanpak en het college opdracht te geven deze cursussen en praktijkleertrajecten op te zetten in samenwerking met initiatieven uit de stad;

2 het college opdracht te geven ondersteuning te bieden aan Utrechtse organisaties in hun werk om duurzame terugkeer mogelijk te maken;

3 het college opdracht te geven om eenmalig 15.000 euro vrij te maken uit het vreemdelingenbudget als opstartkosten voor deze uitbreiding van de B4-aanpak;

4 het college op te dragen de raad vóór 1 juni 2018 te informeren over de voortgang.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op xxxxx 2018

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	75
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	5
Omschrijving	Initiatiefvoorstel van mevrouw Podt, D66, over Jongeren onder dak

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	16 november 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Beste leden van de raad,

Bijgevoegd treft u een aangepaste versie van mijn initiatiefvoorstel 'Jongeren onder Dak'.

Zoals in de commissievergadering besproken zijn de volgende punten in het voorstel en de bijlage aangepast:

- Een extra beslispunt is toegevoegd dat het college opdraagt in de opzet van het Plan van Aanpak en de uitvoering ervan lessen uit andere steden mee te nemen;
- De JIM-aanpak ("Jouw Ingebrachte Mentor") is toegevoegd aan voorstel 1;
- Aan voorstel 4 (Afspraken vastleggen) is het idee toegevoegd om jongeren zélf toegang te geven tot hun dossier;
- Op een aantal plaatsen is "pleegzorg" toegevoegd (Bijlage, voorstellen 5, 10, 12);
- "Gestippeld wonen" is gewijzigd in "Gespikkeld wonen" (Bijlage, voorstel 7);
- Aan Voorstel 10 is de studiefinanciering als onderwerp toegevoegd – de naam van het voorstel is hierdoor ook gewijzigd in "Breng problemen rond *inkomen* in kaart";
- De rol van de leerplichtambtenaar is nader toegelicht in Voorstel 17;
- Een extra voorstel (Bijlage, voorstel 19) is toegevoegd over de specifieke problematiek (en aanpak) ten aanzien van tienermoeders en zwangere meiden.

Alle wijzigingen zijn met gele markering aangegeven.
Het voorstel ligt 7 december aanstaande voor ter bespreking in de Gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Anne-Marijke Podt

Gemeente Utrecht

Initiatiefvoorstel Jongeren onder dak

Voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen en versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht

Opgesteld door	Anne-Marijke Podt
Kenmerk	xxx
Vergadering	Commissie Mens en Samenleving
Vergaderdatum	7 december 2017
Jaargang en nummer	2017, 109
Geheim	nee

Voorstel:

Het raadslid mevrouw Podt, D66 stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Het college opdracht te geven, in samenwerking met partners uit de stad, een breed gedragen, gezamenlijk Plan van Aanpak voor de komende 4 jaar op te stellen voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen (18-27 jaar) en voor en voor het versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht en dit Plan van Aanpak voor de zomer van 2018 ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.
2. Voor dit Plan van Aanpak, waar mogelijk, gebruik te maken van de in de bijlage geschetste voorstellen – en in elk geval op alle voorstellen een reactie te geven.
3. Jongeren uit de doelgroep actief te betrekken bij de opzet van het Plan van Aanpak en in het plan aan te geven hoe deze doelgroep betrokken kan worden bij de uitvoering van het plan.
4. Bij het opstellen van het Plan van Aanpak gebruik te maken van lessen uit andere gemeenten met vergelijkbare plannen en tijdens de uitvoering aandacht te besteden aan uitwisseling van kennis met deze gemeenten.
5. Als onderdeel van het Plan van Aanpak een pilot te formuleren waarbij:

Gemeente Utrecht

a. voor een beperkte groep jongeren uit de stad – zowel jongeren die al dak of thuisloos zijn als kwetsbare jongeren die dit risico lopen - op alle benodigde terreinen (wonen, inkomen, schulden, (vrijwilligers)werk, onderwijs, ondersteuning en/of zorg) naar concrete oplossingen wordt gezocht;

b. wordt bekeken waar betrokkenen beter moeten aansluiten of samenwerken en waar de betrokkenen meer slagkracht kunnen gebruiken;

c. de geleerde lessen van deze pilot worden gebruikt om de aanpak verder te verbeteren.

6. Over de ervaringen met het Plan van Aanpak jaarlijks (bij de Voorjaarsnota) te rapporteren aan de gemeenteraad.

7. Binnen de collegiale verantwoordelijkheid van het college één wethouder aan te wijzen als integraal portefeuillehouder.

Het raadslid,

Anne-Marijke Podt

Gemeente Utrecht

Bijlagen

Eerdere besluitvorming

Het initiatiefvoorstel sluit aan bij een aantal brieven waar eerder besluiten over zijn genomen, zoals de volgende brieven:

Regionale overeenkomst over jongeren in kwetsbare posities
Actieplan Jeugdwerkeloosheid
Monitor Daklozenopvang 2016
Raadsbrief Regioconvenant Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Raadsbrief Actieplan Jeugdwerkeloosheid 2017
Uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd 2017
Actieplan sociale woningbouw 2016
Commissiebrief 18 -/18+
Raadsbrief Bevorderen uitstroom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen door aanpak financiële problematiek (2017)
Raadsbrief Toekomst van de Daklozenopvang (2017)

In verschillende brieven wordt aandacht besteed aan dak- en thuisloze jongeren, vaak met zinnige activiteiten. Wat er mist is een meer samenhangende blik op deze problematiek en de mogelijke oplossingen – juist ook omdat problemen op één levensgebied bij de jongere vaak samenhangen met die op (veel) andere gebieden: één oplossing is geen oplossing.

Gemeente Utrecht

Context

In Utrecht maken ieder jaar zo'n 1000 mensen voor langere of kortere duur gebruik van een vorm van maatschappelijke opvang, omdat ze het even, of wat langer, niet zelfstandig redden. Op dit moment worden er in Utrecht stappen gezet naar een andere inrichting van deze opvang. De afgelopen maanden zijn er extra plaatsen gerealiseerd, de doorstroom in de keten is verbeterd, het Stadsteam Herstel werkt outreachend[1] in de stad om mensen vroeg te signaleren en ze op weg te helpen. Er wordt inzet gepleegd om te voorkomen dat mensen dak- of thuisloos worden, bijvoorbeeld door schuldhulpverlening en het voorkomen van huisuitzettingen. De komende tijd komen daar de nieuwe ontwikkelingen rond het Catharijnehuis (dagopvang) en de inzet op meer preventie en 24-uurs opvang bij[2]. Deze ontwikkelingen zijn positief, maar dit wil niet zeggen dat alles goed gaat: met name de groep relatief jonge mensen die dak- of thuisloos zijn, of die dit risico lopen, ervaren nog vaak problemen of een manier van organiseren die niet helpt.

Voor dit initiatiefvoorstel zijn gesprekken gevoerd met partners uit de stad die met kwetsbare of dak- en thuisloze jongvolwassenen werken, maar ook gesprekken met de jongeren zelf. Uit deze gesprekken kwam naar voren dat er verschillende knelpunten spelen: van onderlinge afstemming tussen betrokken organisaties, tot inkomens die te laag zijn voor het huren van een kamer. Van moeite met zelfstandig wonen, tot de noodzaak van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) om te solliciteren op een baan of stage. Veel van deze knelpunten (en oplossingen)[3] zijn specifiek voor de jongvolwassen groep. De keten van organisaties is (bijvoorbeeld omdat ook scholen en jeugdzorg betrokken zijn) ook anders dan die van 'volwassen' dak- en thuislozen. Dat maakt dat een specifieke aanpak[4] nodig is om te voorkomen dat jongeren dak- of thuisloos worden en om die jongeren te (blijven) ondersteunen die hun leven terug op de rails willen krijgen en houden.

Het kan en moet beter: Iedere jongere heeft het recht wat van haar of zijn leven te maken en om daadwerkelijk mee te kunnen doen in Utrecht.

Dit is de aanleiding om dit initiatiefvoorstel te schrijven. Het initiatiefvoorstel moet bijdragen aan het voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongeren en tot het versterken van de gezamenlijke aanpak van alle partners in de stad die met deze jongeren werken. Het doel is om jongeren zo snel mogelijk uit een (dreigende) situatie van dak- of thuisloosheid te krijgen. Uiteindelijk willen we er daarmee voor zorgen dat zo veel mogelijk jongeren doorstromen naar een eigen woonplek (al dan niet begeleid) waarbij ze duurzaam en zo veel mogelijk zelf(redzaam) hun leven inrichten.

---

[1] Outreached werken is het actief inzetten van het contact leggen met de doelgroep, het onderzoeken van de vragen en het motiveren en verwijzen van de doelgroep naar vormen van hulpverlening en/of Maatschappelijke Opvang anderszins.

[2] Zie voor deze ontwikkelingen de in de bijlagen genoemde raadsbrieven

[3] In de bijlage behorend bij dit initiatiefvoorstel worden de knelpunten in meer detail en met voorstellen voor oplossingen genoemd.

[4] Zie ook deze recente petitie van de jongeren zelf: https://geenzwerfjongeren.petities.nl/

Gemeente Utrecht

Waar hebben we het over – begrippen, cijfers en kaders

In dit initiatiefvoorstel hebben we het in feite over twee verschillende doelgroepen die niet heel nauw af te bakenen zijn:

- In de eerste plaats gaat het om **kwetsbare jongvolwassenen** die het risico lopen dak- of thuisloos te worden. Ze komen net uit de jeugdzorg of van school, zijn al dan niet in beeld bij de gemeente (bijvoorbeeld omdat ze een uitkering krijgen) en hebben vaak meervoudige problematiek. In de bijlage bij dit initiatiefvoorstel doen we **voorstellen in de preventieve** sfeer: om te zorgen dat deze kwetsbare jongeren niet dak- of thuisloos worden. Hoewel het voorstel zich richt op jongvolwassenen vanaf 18 jaar, kan het zeker in het geval van preventieve acties voorkomen dat hiermee al eerder mee wordt begonnen.
- In de tweede plaats gaat het om **jongvolwassenen die al dakloos of thuisloos** zijn. Het zijn jongeren die gebruikmaken van 24-uurs zorg in de vorm van maatschappelijke opvang of begeleid wonen, of zij die geen (stabiel) dak boven hun hoofd hebben. In dit voorstel gaan we er vanuit dat thuisloze jongeren een adres hebben omdat ze gebruik maken van een vorm van opvang of omdat ze tijdelijk ergens verblijven. Dakloze jongeren slapen daadwerkelijk op straat. In de bijlage bij dit initiatiefvoorstel doen we **voorstellen om de gezamenlijke aanpak voor jongeren uit deze groep te verbeteren**.

Uit onderzoek in 2014[5] bleek dat ongeveer 9000 jongeren (landelijk) gebruik maakten van opvang of op straat sliepen. In dit onderzoek ging het *"feitelijk of residentieel daklozen onder de 23 jaar met meervoudige problemen"*: jongeren die daadwerkelijk dakloos waren, dakloze jongeren die verbleven in specifieke voorzieningen voor zwerfjongeren en dakloze jongeren die verbleven in volwassenen voorzieningen (MO).

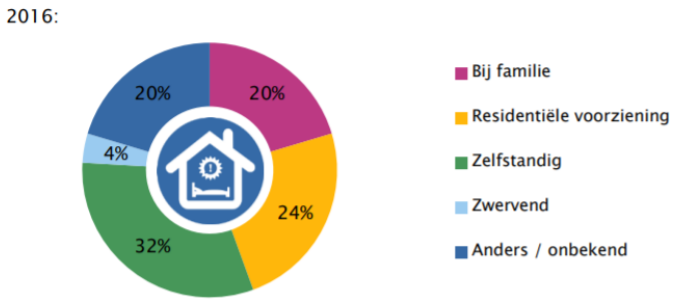
Zo'n 60% van deze dak- en thuisloze jongeren hebben een verleden in Jeugdzorg. Wanneer de jeugdzorg stopt, weten jongeren vaak niet de weg naar de juiste hulp te vinden. Soms sluit die hulp ook niet aan bij hun behoeften. Veel van de onderzochte jongeren hebben echter geen stabiel adres. Ze slapen niet letterlijk op straat, maar zwerven heen en weer tussen logeeradressen en slaapplaatsen bij instanties als de crisisopvang. Hun precieze aantal is daarom niet bekend.

Dak- en thuisloze jongeren hebben vrijwel allemaal te maken met complexe, meervoudige problematiek. Vanzelfsprekend staat passende huisvesting hoog op de lijst, maar veel jongeren hebben ook inkomensproblemen (onder meer schulden), problemen of moeite met school en/of werk, gezondheidsproblemen (waaronder middelengebruik) en behoefte aan passende zorg of begeleiding.

In Utrecht maakten in 2016 34 jongvolwassenen tussen 18 en 23 jaar gebruik van de nachtopvang. 75 jongvolwassenen (18-23 jaar) kregen in 2016 een bed en begeleiding in de crisisopvang, 62 hiervan kwamen dat jaar voor het eerst in de Utrechtse crisisopvang (de anderen waren hier al

[5] https://www.hhm.nl/projecten/telonderzoek-zwerfjongeren

langer). Er stroomden ook 62 jongeren uit. Van de jongeren die uitstroomden bij jongvolwassenen crisisopvang De Dijk (54 jongvolwassenen) ging 32% zelfstandig wonen, waarvan 29% alleen en 3% met partner en/of kind. Daarnaast stroomde 24% uit naar een andere residentiële voorziening. Ook hier geldt de aanmerking dat (lang) niet alle jongeren in deze cijfers terugkomen.

1 Uitstroom uit De Dijk

Het is belangrijk om hier op te merken dat de kaders voor dit initiatiefvoorstel breder zijn dan bij de hierboven geschetste groep. Hoewel de een bovengrens van 23 jaar vaak wordt aangehouden voor specifieke vormen van maatschappelijke opvang voor jongeren (zie ook de cijfers hierboven), maakt de participatiewet een belangrijke 'knip' bij 27 jaar[6]. Dit is de reden om in dit initiatiefvoorstel uit te gaan van jongeren vanaf 18 jaar. Daarbij merken we, zoals hierboven ook aangegeven op, dat om dak- en thuisloosheid bij deze groep te voorkómen, je vaak al voor het 18e jaar moet starten.

[6] In de Participatiewet is een jongere iemand die nog geen 27 jaar is – voor deze groep geldt onder meer de verplichte zoekperiode van 4 weken voor iemand aanspraak kan maken op een uitkering.

Gemeente Utrecht

Beslispunt

1. Het college opdracht te geven, in samenwerking met partners uit de stad, een breed gedragen, gezamenlijk Plan van Aanpak voor de komende 4 jaar op te stellen voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen (18-27 jaar) en voor en voor het versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht en dit Plan van Aanpak voor de zomer van 2018 ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

Argumenten

1.1 De aanpak ten aanzien van dak- en thuisloze jongvolwassenen is op dit moment onderdeel van de reguliere aanpak voor volwassenen. Hoewel jongvolwassenen juridisch gezien volwassen zijn, wijkt de problematiek én de samenstelling van de keten af van dat van volwassen dak- en thuislozen. Dit is een reden voor veel ketenpartners om expliciet te vragen om een specifieke aanpak.

1.2 Naast het beleid gericht op volwassen dak- en thuislozen zijn er verschillende losse plannen en een groot aantal partners in de keten. Op dit moment is er echter geen samenhangende aanpak waarin alle levensgebieden integraal bij elkaar komen. Zo'n aanpak is ook bij uitstek iets dat vanuit de gemeente, breed geïnitieerd zou moeten worden.

1.3 De decentralisaties bieden een unieke kans om tot een samenhangende aanpak te komen, nu jeugdzorg, WMO en Werk & Inkomen allen onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen.

1.4 Door krachtig in te zetten op preventie van dak- en thuisloosheid onder jongeren en door jongeren die reeds dak- en thuisloos zijn te ondersteunen om zo snel mogelijk weer zo zelfstandig mogelijk mee te doen, voorkomen we mogelijk een levenslange 'carrière' in de maatschappelijke opvang.

Kanttekeningen

1.1 Hoewel de gemeente nu meer mogelijkheden heeft om te komen tot een samenhangende aanpak wil dat niet zeggen dat ze ook alles zelf in de hand heeft. Veel regelgeving op het gebied van inkomen is landelijk geregeld en voor huisvesting is de gemeente afhankelijk van externe partijen. Dat neemt niet weg dat externe partijen kunnen worden gefaciliteerd en dat er gezocht kan worden naar creatieve oplossingen. Zie hiervoor ook de bijlage bij dit voorstel.

1.2 Het slagen van de implementatie van een Plan van Aanpak is maar ten dele afhankelijk van nieuw beleid. Wellicht veel belangrijker is de regelruimte die ambtenaren, organisaties en individuele professionals krijgen (en voelen) om te komen tot echte oplossingen. Zie hiervoor ook beslispunt 4.

1.3 Een van de huidige knelpunten in de regels rond kwetsbare jongeren is de harde leeftijdsgrens bij 18 jaar. Vanzelfsprekend is het niet de bedoeling om een nieuwe harde grens te stellen voor dit voorstel. Het is daarom belangrijk de aangegeven leeftijd van 18-27 vooral te zien als een indicatie, niet als een harde leeftijdsgrens voor het Plan van Aanpak.

Beslispunt

2. Voor dit Plan van Aanpak, waar mogelijk, gebruik te maken van de in de bijlage geschetste voorstellen – en in elk geval op alle voorstellen een reactie te geven.

Argumenten

2.1 Alle voorstellen in de bijlage zijn gebaseerd op knelpunten en oplossingen van de jongeren zelf of vanuit ketenpartners in Utrecht.

Beslispunt

3. Jongeren uit de doelgroep actief te betrekken bij de opzet van het Plan van Aanpak en in het plan aan te geven hoe deze doelgroep betrokken kan worden bij de uitvoering van het plan.

Argumenten

3.1 *Utrecht Maken We Samen*: bij het maken van plannen stelt Utrecht bewoners centraal en er wordt steeds gezocht naar nieuwe manieren om bewoners te betrekken. Plannen en besluiten worden nu eenmaal beter als de mensen waar het om gaat betrokken zijn bij het maken van de plannen en de uitvoering hiervan. Dit gaat natuurlijk ook op bij dak- en thuisloze jongeren. U2Bheard en andere partners in de stad hebben al uitgebreide ervaring met de inzet van ervaringsdeskundigen.

3.2 *Utrecht Kinderrechtenstad* wil een stad zijn waarin naar jeugd geluisterd wordt, waarin zij een stem hebben in ontwikkelingen die voor hen belangrijk zijn. Participatie van jongeren krijgt speciale aandacht in de Uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd (2017) – het lijkt alleen maar logisch om daar ook bij jongvolwassenen mee verder te gaan.

Beslispunt

4. Bij het opstellen van het Plan van Aanpak gebruik te maken van lessen uit andere gemeenten met vergelijkbare plannen en tijdens de uitvoering aandacht te besteden aan uitwisseling van kennis met deze gemeenten.

Argumenten

4.1 In verschillende steden, waaronder Rotterdam, Den Haag, Leeuwarden en Amsterdam wordt reeds ervaring opgedaan met een specifieke aanpak voor dak- en thuisloze jongeren. Het zou goed zijn om gebruik te maken van de kennis en ervaring die daar al wordt opgedaan en om dit ook tijdens de uitvoering te blijven doen.

Beslispunt

5. Als onderdeel van het Plan van Aanpak een pilot te formuleren waarbij:

   a. voor een beperkte groep jongeren uit de stad – zowel jongeren die al dak of thuisloos zijn als kwetsbare jongeren die dit risico lopen - op alle benodigde terreinen (wonen, inkomen, schulden, (vrijwilligers)werk, onderwijs, ondersteuning en/of zorg) naar concrete oplossingen wordt gezocht;

   b. wordt bekeken waar betrokkenen beter moeten aansluiten of samenwerken en waar de betrokkenen meer slagkracht kunnen gebruiken;

   c. de geleerde lessen van deze pilot worden gebruikt om de aanpak verder te verbeteren.

Argumenten

5.1 Zoals ook aangegeven onder beslispunt 1 is het slagen van de implementatie van het Plan van Aanpak is voor een groot deel afhankelijk van de regelruimte die ambtenaren, organisaties en individuele professionals krijgen (en voelen) om te komen tot echte oplossingen, desnoods op casusniveau. Dit past bij de aanpak van het CityDeal overleg.

5.2 Hoewel er soms kleine pilots zijn gericht op kwetsbare jongeren (bijvoorbeeld de “We All” pilot[7]) met specifieke ketenpartners op specifieke terreinen, zijn deze niet gericht op leren en verbetering van de aanpak als geheel.

[7] https://www.legerdesheils.nl/midden-nederland/actueel/we-all-deskundig-in-cultuursensitief-werken

Beslispunt

6. Over de ervaringen met het Plan van Aanpak jaarlijks (bij de Voorjaarsnota) te rapporteren aan de gemeenteraad.

Beslispunt

7. Binnen de collegiale verantwoordelijkheid van het college één wethouder aan te wijzen als integraal portefeuillehouder.

Argumenten

7.1 De knelpunten én de oplossingen voor dak- en thuisloosheid onder jongvolwassenen vallen onder de portefeuilles maatschappelijke opvang, WMO, jeugd, onderwijs, werk en inkomen en wonen. Met name in de overgang van jeugd naar WMO/maatschappelijke opvang is het vaak onduidelijk wie wanneer verantwoordelijk is.

Gemeente Utrecht

Initiatiefvoorstel

Opgesteld door	Anne-Marijke Podt
Kenmerk	xxxxxx
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	7 december 2017

Jongeren onder dak

Voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen en versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht

Besluit:

1. Het college opdracht te geven, in samenwerking met partners uit de stad, een breed gedragen, gezamenlijk Plan van Aanpak voor de komende 4 jaar op te stellen voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen (18-27 jaar) en voor en voor het versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht en dit Plan van Aanpak voor de zomer van 2018 ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

2. Voor dit Plan van Aanpak, waar mogelijk, gebruik te maken van de in de bijlage geschetste voorstellen – en in elk geval op alle voorstellen een reactie te geven.

3. Jongeren uit de doelgroep actief te betrekken bij de opzet van het Plan van Aanpak en in het plan aan te geven hoe deze doelgroep betrokken kan worden bij de uitvoering van het plan.

4. Bij het opstellen van het Plan van Aanpak gebruik te maken van lessen uit andere gemeenten met vergelijkbare plannen en tijdens de uitvoering aandacht te besteden aan uitwisseling van kennis met deze gemeenten.

5. Als onderdeel van het Plan van Aanpak een pilot te formuleren waarbij:

    a. voor een beperkte groep jongeren uit de stad – zowel jongeren die al dak of thuisloos zijn als kwetsbare jongeren die dit risico lopen - op alle benodigde terreinen (wonen, inkomen, schulden, (vrijwilligers)werk, onderwijs, ondersteuning en/of zorg) naar concrete oplossingen wordt gezocht;

    b. wordt bekeken waar betrokkenen beter moeten aansluiten of samenwerken en waar de betrokkenen meer slagkracht kunnen gebruiken;

Gemeente Utrecht

c. de geleerde lessen van deze pilot worden gebruikt om de aanpak verder te verbeteren.

6. Over de ervaringen met het Plan van Aanpak jaarlijks (bij de Voorjaarsnota) te rapporteren aan de gemeenteraad.
7. Binnen de collegiale verantwoordelijkheid van het college één wethouder aan te wijzen als integraal portefeuillehouder.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 december 2017

De griffier	De plv. voorzitter
mr. M. van Hall	M.A. Koning MSc

Bijlage Initiatiefvoorstel: Jongeren onder dak

Inleiding en leeswijzer

Deze bijlage hoort bij het initiatiefvoorstel "Jongeren onder Dak" en is een reflectie van de **knelpunten en oplossingen** die naar voren kwamen door gesprekken met de jongeren en de betrokken ketenpartners in de stad. De centrale vragen waren steeds: Wat zou er moeten gebeuren om dak- en thuisloosheid vaker te voorkomen, hoe helpen we jongeren die dreigen dak- of thuisloos te worden (of die dit al zijn) weer op weg en wat zou de gemeente, vanuit haar regierol, beter of anders moeten doen om dit te bewerkstelligen?

De oplossingen in deze bijlage zijn allemaal bedoeld om bij te dragen aan een verbetering van de situatie van dak- en thuisloze jongeren, of om te zorgen dat kwetsbare jongeren niet dak- of thuisloos worden – in plaats daarvan kunnen deze jongeren volwaardig meedoen in de stad. We weten dat, door vroegtijdig in te zetten op oplossingen, **latere problemen én kosten worden voorkomen**. Tenslotte is het interessant om te zien dat veel van de voor en door jongeren aangedragen voorstellen, **oplossingen kunnen zijn voor een veel bredere groep mensen**: van (bijvoorbeeld) een betere communicatie, betere aansluiting van ketens en een betere toegang tot de Verklaring Omtrent Gedrag, profiteren ook anderen die niet jong of kwetsbaar zijn.

Aan het begin van ieder voorstel is steeds eerst kort aangegeven waar het om draait: wat is er straks opgelost, waar draagt het voorstel aan bij? In hetzelfde kader staat steeds welke doelgroep het precies betreft: is het voorstel gericht op jongeren die al dak- of thuisloos zijn (een voorstel dat de aanpak verbetert) of is het gericht op jongen die kwetsbaar zijn en risico lopen dak- of thuisloos te worden (een voorstel ter preventie van dak- of thuisloosheid)? Hoewel 'Ontschotting' wellicht de kern van deze voorstellen is zijn in deze bijlage, om enige ordening aan te brengen, voorstellen weer in de 'hokjes' geplaatst die gaan over verschillende levensterreinen: van wonen tot inkomen en van werk tot jezelf dagelijks redden.

Het voorstel raakt aan verschillende beleidsterreinen en er zijn veel verschillende partners in de stad bij betrokken. Daarom is gebruik gemaakt van veel bronnen en kennis van verschillende mensen. Deze zijn te vinden in de Verantwoording in paragraaf 9.

Bij het schrijven van het voorstel is, naast de geweldige input uit het Utrechtse veld, veel inspiratie opgehaald bij het werk dat er op dit vlak in andere steden wordt gedaan. In verschillende steden, waaronder Rotterdam, Den Haag, Leeuwarden en Amsterdam wordt reeds ervaring opgedaan met een specifieke aanpak voor dak- en thuisloze jongeren, soms in samenwerking met de Stichting Zwerfjongeren. Het zou goed zijn om, naast de hieronder genoemde voorstellen, ook te **leren van de ervaringen** die daar worden opgedaan.

1. Afstemming in de keten(s)

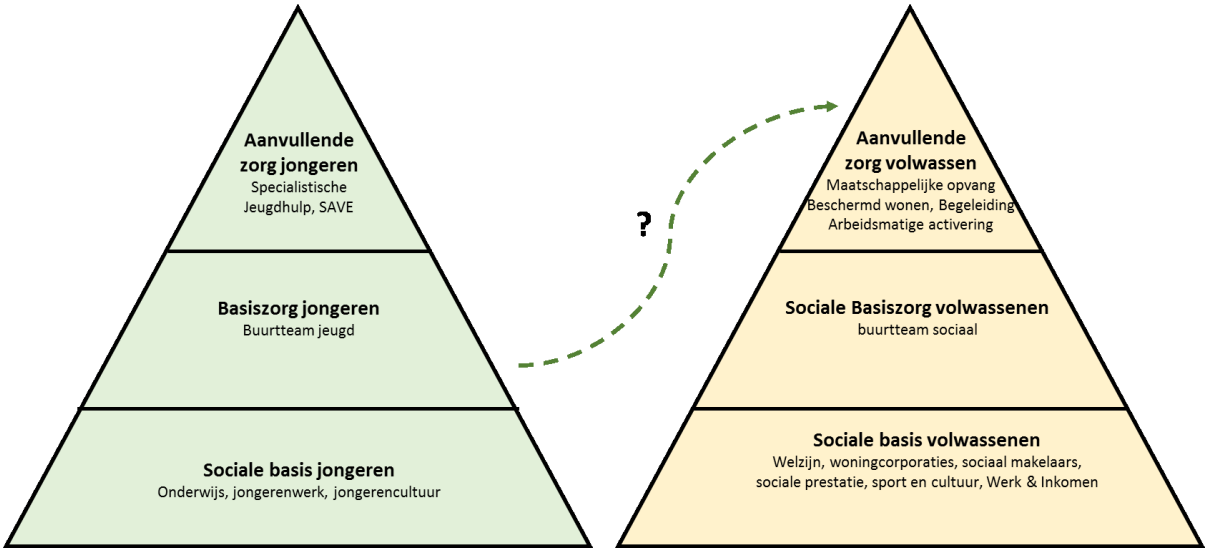
In Utrecht zijn veel verschillende ketenpartners betrokken bij dak- en thuisloze jongeren of jongeren met een kwetsbaarheid (die het risico lopen dak- of thuisloos te worden). Voor de doelgroep waar het in dit initiatiefvoorstel om gaat is het belangrijk te benadrukken dat zij feitelijk **te maken hebben met twee afzonderlijke ketens**:

- *Een keten onder de 18*
  Jongeren onder de 18 hebben te maken met de jongerenketen: ze zitten op school en komen wellicht bij het jongerenwerk (sociale basis). Mocht er behoefte zijn aan zorg dan doen zij (of hun ouders) in eerste instantie een beroep op basiszorg, bijvoorbeeld via het buurtteam jeugd. Bij behoefte aan zwaardere zorg komt de aanvullende zorg in beeld, zoals specialistische jeugdhulp, bijvoorbeeld met verblijf in een instelling.
- *Een keten boven de 18*
  Jongvolwassenen vanaf 18 jaar kunnen gebruik maken van dezelfde 3 niveaus van zorg en ondersteuning, maar deze worden vaak wel door andere organisaties ingevuld. School is (vaak) geen onderdeel meer van de sociale basis, jongerenwerk soms nog wel. Bij behoefte aan zorg is de basiszorg soms in handen van het

buurtteam jeugd, maar vaker van het buurtteam sociaal. Instellingen voor aanvullende zorg (als deze nodig is) zijn vaak gericht op volwassenen. Vanaf hun 18e krijgen jongeren naast zorgpartners ook (zelf) te maken met veel andere instanties zoals zorgverzekeraars, woningbouwcorporaties en de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente.

Een belangrijk knelpunt is het gat tussen de keten van (aanvullende) jeugdzorg en de keten van en zorg. Maar ook voor veel jongeren die niet uit de jeugdzorg komen is 18 jaar een nogal willekeurige overgang naar volwassenheid – lang niet alle jongeren zijn op hun 18e jaar al zelfstandig genoeg om op eigen benen te staan. Als een jongere een goed functionerend eigen netwerk van ouders of andere volwassenen om zich heen heeft hoeft dat geen probleem te zijn. Maar is dat er niet, dan is vaak aanvullende begeleiding of ondersteuning nodig. En die begeleiding moet dan vaak komen uit de volwassen keten.

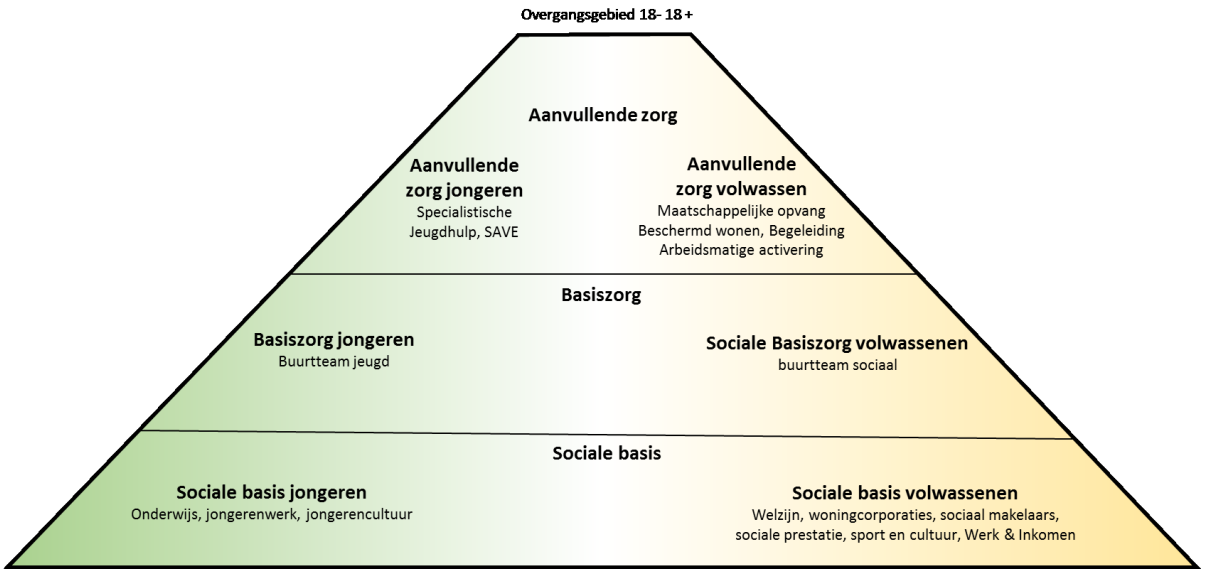
De laatste jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor deze **'knip' tussen 18- en 18+**. Ook in Utrecht is veel gedaan om deze overgang soepeler te laten verlopen. In de praktijk zien we echter nog steeds dat er een gat zit tussen beide ketens. Dit komt onder andere door het feit dat jongeren vanaf hun 18e zelf beslissen, maar ook door **verschillende betrokken partners, verschillende afdelingen en verschillende manieren van financiering** is het lastig om de 'overstap' te maken van de jongere, naar de volwassen keten. Daarnaast kunnen of willen jongeren soms ook geen zorg- of ondersteuningsvraag formuleren, of ligt de belangrijkste vraag op het terrein van wonen, of inkomen. Het gevolg is dan vaak dat jongeren die in het onderwijs als 'kwetsbaar' worden gesignaleerd, uiteindelijk soms in veel zwaardere vormen van zorg terecht komen dan strikt noodzakelijk of dat ze op een andere manier niet de meest passende zorg of ondersteuning krijgen.

1 Het gat tussen de twee ketens in de huidige situatie: doordat de aansluiting mist stromen jongeren vaak door naar een zwaardere vorm van zorg dan strikt noodzakelijk

Betere afstemming in de keten kan zorgen dat **jongeren op de juiste plek terecht komen**, zo zelfstandig als mogelijk en, zo nodig, met de juiste ondersteuning of zorg. Zo zullen jongeren minder dan nu het gevoel hebben 'van het kastje naar de muur' te worden gestuurd. Het is daarbij van belang te onderkennen dat **'de keten' (veel) breder is dan alleen een zorgketen**: het gaat hier om de combinatie van wonen, inkomen, werk, onderwijs, ondersteuning én zorg die relevant is voor de betreffende jongere. De recente rapportage van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, over de soms gebrekkige aansluiting tussen jeugdzorg en de uitvoering van de participatiewet, is daarvan een goed voorbeeld.

Jongeren hebben er soms al een hele 'loopbaan' in de keten op zitten: ze zetten stappen vooruit, soms ook (tijdelijk) terug en bij iedere stap hebben ze te maken met verschillende ketenpartners die zorgen voor opvang, begeleiding, hun inkomen, dagbesteding en ontwikkeling. Weinig mensen, anders dan de jongere zelf, hebben het héle overzicht. Deze afstemming vraagt om **een integrale aanpak op het grensvlak van de participatiewet, de Jeugdwet, de WMO en het onderwijs**.

2 In de gewenste situatie sluiten de twee ketens (naadloos) aan en stromen jongeren meer logisch door van de ene naar de andere keten – met de gewenste, juiste zwaarte van zorg

Voorstel 1: Begeleiden door de keten heen

Dit voorstel voorkomt dat jongeren, terwijl ze 'door de keten bewegen' terugvallen. En als ze tóch terugvallen helpt het om ze weer snel op weg te helpen. Het voorstel is gericht op jongeren die thuisloos zijn en al gebruik maken van opvang en/of begeleiding.

Vrijwel iedere betrokken organisatie in de keten van zorg en ondersteuning voor thuisloze jongeren zorgt voor een vorm van persoonlijke begeleiding van hun eigen cliënten. Maar als een jongere stappen maakt: naar een andere organisatie of naar zelfstandigheid, krijgt zij vaak weer te maken met andere begeleiders. Ook een organisatie als BackUp, die jongeren gedurende een langere tijd begeleid, is niet betrokken als de jongere bijvoorbeeld (tijdelijk) in 24-uurs opvang verblijft. Het zorgt dat **de jongere continue uit beeld verdwijnt en dat zij zelf steeds opnieuw relaties moet opbouwen met begeleiders en hulpverleners**. De vraag is wie, met de jongere, het overzicht en de regie houdt onderweg naar zelfstandigheid – zeker als ouders of andere familieleden deze rol niet kunnen of willen vervullen. Iemand die doet wat nodig is in de kwetsbare periode met al die verschillende betrokkenen tussen (grofweg) de laatste jaren op school tot (maximaal) 27 jaar. Iemand die verder vooral op de achtergrond aanwezig is en die de jongere haar eigen fouten laat maken en verantwoordelijkheid laat nemen.

De gemeente kan met partners uit de stad en jongeren bekijken wat er nodig zou zijn voor de organisatie van zo'n **doorgaande lijn of 'levensloopbenadering'**. Wellicht zijn jongeren gebaat bij iemand die coachend meeloopt. Hierbij kan worden geleerd van de ervaringen in andere velden, zoals bijvoorbeeld coaches van Vluchtelingenwerk, die vluchtelingen de eerste 1-2 jaar begeleiden naar zelfredzaamheid – waarbij de verantwoordelijkheid en regie altijd bij de cliënt blijft liggen en bij de JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)[1] aanpak.

Het is belangrijk om bij een coach of begeleider na te denken over de **keuze van de jongere zelf**: begeleiding gaat een stuk beter als een jongere vertrouwen heeft in en een klik heeft met haar begeleider. Net als in de buurtteams is keuzevrijheid het uitgangspunt.

[1] http://www.jimwerkt.nl/

Voorstel 2: Integreer Werk & Inkomen beter in de keten

Dit voorstel zorgt voor een betere aansluiting tussen de verschillende instanties waar jongeren mee te maken krijgen. Het zorgt dat jongeren die kwetsbaar zijn beter ondersteund worden als ze 18 jaar worden. Het voorstel is zowel gericht op jongeren die al dak- of thuisloos zijn als op kwetsbare jongeren waarbij dak- en thuisloosheid een risico is.

Veel jongeren gaven in de gesprekken aan het eerste contact met Werk & Inkomen (vaak vanaf het 18e jaar) lastig te vinden. Er komen veel nieuwe zaken op hen af en de aansluiting, bijvoorbeeld voor jongeren afkomstig uit de jeugdzorg, is soms ingewikkeld. Dit beeld wordt bevestigd door het rapport "Met 18 jaar ben je (niet) volwassen" van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid[2]: Medewerkers van Werk en Inkomen geven in dit onderzoek aan niet op de hoogte te zijn van beleid of werkwijzen ten aanzien van continuïteit van zorg voor jongeren afkomstig uit jeugdhulp, of zorg aan jongeren die anderszins kwetsbaar zijn. **Op dit moment worden de oplossingen voor 18-/18+ problematiek nog te vaak als zorgproblemen gezien, terwijl juist inkomen vaak een cruciale factor in de oplossing is.**

Het is daarom van belang dat, binnen de gemeente, de **afdeling Werk & Inkomen veel meer integraal gaat werken met de afdelingen die gaan over Jeugd en WMO**. Dat gaat verder dan overleg – het gaat echt om het samen werken aan gezamenlijke opdrachten, met één opdrachtgever en één doel. Het samenwerken aan het in dit initiatiefvoorstel beschreven Plan van Aanpak en de pilot kan hier een start voor zijn. Het kan ook gaan over samenwerking aan toekomstplannen die met jongeren worden gemaakt door jeugdzorgorganisaties en door samen te werken aan werkwijzen voor W&I medewerkers die met jongeren werken (zie hiervoor bijvoorbeeld ook de voorstellen 10 en 14).

Voorstel 3: Zorg voor vaste aanspreekpunten bij de gemeente

Dit voorstel zorgt voor een betere afstemming van afspraken met en rond de betrokken jongeren, voor meer vertrouwen bij de jongeren in de gemeente en voor een beter begrip bij jongeren over wat er gebeurt en van ze wordt verwacht, waardoor er minder jongeren tussentijds 'afhaken'. Het voorstel is zowel gericht op jongeren die al dak- of thuisloos zijn als op kwetsbare jongeren waarbij dak- en thuisloosheid een risico is.

Jongeren gaven in de gesprekken aan te worstelen met de **vele verschillende medewerkers waar ze binnen de gemeente mee te maken krijgen**. Ze vonden het lastig dat gemaakte afspraken niet altijd helder waren tussen verschillende medewerkers en afdelingen.

Zeker binnen één afdeling moet de gemeente daarom meer gebruik maken van vaste aanspreekpunten voor de jongere. Een jongere heeft nu bijvoorbeeld een vaste werkcoach, maar deze weet niets van de afspraken die de jongere maakt met haar/zijn collega over werken met behoud van inkomen. Leer van de ervaringen bij de buurtteams waar één plan en één gezicht de norm is. En kijk naar de ervaringen van het initiatievennetwerk, waar één aanspeekpunt initiatiefnemers verder helpt door de gemeentelijke organisatie en ervoor zorgt dat de benodigde afdelingen aan tafel komen. Waar regelgeving in de weg zit, moet gezocht worden naar creatieve oplossingen, zoals gezamenlijk met mensen van verschillende afdelingen en de jongere aan tafel gaan. Uiteindelijk moet **vermeden worden dat een jongere binnen één organisatie of afdeling over één vraagstuk met verschillende mensen moet overleggen.**

Voorstel 4: Leg afspraken vast

Dit voorstel zorgt dat jongeren én betrokken instanties een beter overzicht hebben over de gemaakte afspraken en dat jongeren ook meer eigenaar zijn van (het verloop van) deze afspraken. Het voorstel is gericht op jongeren die thuisloos zijn en al gebruik maken van opvang en/of begeleiding.

Ook voor de vele organisaties die betrokken zijn bij de jongere is het niet altijd eenvoudig **om zicht te houden op afspraken die gemaakt zijn binnen andere organisaties**. Dit bemoeilijkt onderlinge coördinatie.

[2] Alle genoemde rapporten zijn terug te vinden in de verantwoording in paragraaf 9

Afspraken en coördinatie kunnen beter worden geborgd door bijvoorbeeld **beter (of anders) gebruik te maken van het registratiesysteem KRIS**. Op dit moment wordt dit op kleine schaal gedaan door hulpverleners van De Dijk, het Leger des Heils en BackUp. Op termijn zouden meer ketenpartners en de gemeente gemaakte afspraken met de jongere in het systeem vast kunnen leggen. Om jongeren meer eigen regie te geven zou het goed zijn te onderzoeken of jongeren zelf op een laagdrempelige manier toegang kunnen krijgen tot hun dossier in dit systeem. Zij kunnen, zo nodig, hun eigen dossier dan ook eenvoudig 'meenemen' naar verschillende betrokken partners.

Vanzelfsprekend **blijft de jongere, net als nu, altijd zélf eigenaar van haar dossier** en bepaalt zij ook wie er partner in het dossier mogen zijn. Als de jongere weigert een hulpverlener, partner of de gemeente toegang te geven tot haar dossier mag dit ook nooit een reden zijn om afspraken of zorg te weigeren.

Voorstel 5: Houd jongeren in beeld bij de juiste gemeente

Dit voorstel zorgt dat de zorg- of ondersteuningsbehoefte van jongeren al zo vroeg mogelijk in beeld is en dat de aansluiting voor begeleiding tussen de gemeente Utrecht en gemeenten in de regio wordt verbeterd. Het is gericht op kwetsbare jongeren waarbij dak- of thuisloosheid een risico is.

Jongeren die pleegzorg, een jeugdzorginstelling of jeugddetentie-instelling verlaten moeten waar mogelijk **in beeld worden gebracht bij de gemeente waar ze gaan wonen**. Op dit moment zijn jongeren hier niet bekend en weet de gemeente dus ook niets over hun zorg- of ondersteuningsbehoefte. Het risico is dat deze kwetsbare jongeren op deze manier uit beeld raken. Voor die jongeren die daarvoor toestemming geven[3] moet het mogelijk zijn om de **gegevens automatisch over te dragen aan de nieuwe gemeente**. De gemeente Utrecht kan hierover afspraken maken met regiogemeenten en met jeugdzorgaanbieders.

In het Regioconvenant Uitstroom Maatschappelijke Opvang en Begeleid wonen is afgesproken dat de gemeente moet **garanderen dat de bijstandsuitkering van mensen die uitstromen uit de opvang vanaf de start goed is geregeld**. Voor jongeren (en overigens ook anderen) die in Utrecht gebruik maken van opvang maar in de regio gaan wonen is dit vaak problematisch. Ook hier kan de gemeente betere afspraken maken om de aansluiting te verbeteren.

2. Geschikte woningen

De beschikbaarheid van een passende woonruimte voor deze jongeren (veelal kamerbewoning) is van cruciaal belang. Op deze manier kunnen jongeren vanuit jeugdzorg door- of uitstromen en komen ze niet op straat of in een 24-uurs opvang terecht. **Veel jongeren kunnen, al dan niet met wat begeleiding, prima zelfstandig wonen, maar dan moet de ruimte er wel zijn**[4].

Vanzelfsprekend is woonruimte niet alleen voor deze jongeren een probleem. De gemeente Utrecht en partners werken daarom hard aan oplossingen: in het Actieplan Sociale Huurwoningen (2016) worden 'kwetsbare jongvolwassenen' als bijzondere doelgroep beschreven, als ook de inzet voor een aantal specifieke locaties waar jongeren snel terecht kunnen. De Tussenvoorziening en het Leger des Heils zijn bovendien een taskforce gestart met de gemeente Utrecht om de komende tijd te werken aan de knelpunten in de uitstroom. Jongeren geven zelf aan dat ze voor veel bestaande woonruimte niet in aanmerking komen. Vaak is studeren een eis (kamerverhuurder SSH verhuurt bijna alleen aan studenten) en ligt de huurprijs voor reguliere kamers te hoog, vanwege hun lage inkomen(zie ook paragraaf 3). Dit geldt met name voor de groep van 18-21 jaar en is Het gebrek aan betaalbare woningen is ook een focuspunt van de genoemde taskforce.

Voorstel 6: Maak ruimte voor innovatieve woonprojecten met een korting op de huurprijs

Dit voorstel zorgt ervoor dat jongeren makkelijker aan een passende woning voor een passend budget komen en wordt voorkomen dat ze in (vaak veel duurdere) maatschappelijke opvang terecht komen - of onnodig in

[3] Dit is een belangrijke randvoorwaarde: met het oog op privacy kan dit alléén voor jongeren die dit ook zelf willen.

[4] Zie ook de oproep van Stichting Zwerfjongeren voor betaalbare jongerenhuisvesting: http://zwerfjongeren.nl/opinie-actie/veilige-woonplek-jongere/

maatschappelijke opvang blijven. Het voorstel is zowel gericht op jongeren die al dak- of thuisloos zijn als op kwetsbare jongeren waarbij dak- en thuisloosheid een risico is.

Omdat inkomen voor veel jongeren een belemmerende factor is bij het vinden van passende woonruimte is het zinvol te kijken naar **innovatieve projecten die een korting op de huurprijs geven aan jongeren die meehelpen in de transformatie van het pand waar ze gaan wonen of die (vrijwilligers)werk in of rond het pand doen** (vergelijkbaar met de huisvesting in het Krachtstation in Kanaleneiland). Op die manier wordt niet alleen huisvesting bereikbaar, maar wordt ook een vorm van werk onderdeel van het leven van de jongere. Hoewel deze woonprojecten starten bij externe partners (zoals Socius Wonen) kan er met ketenpartners worden gekeken wat gedaan kan worden om deze in Utrecht verder te stimuleren.

Voorstel 7: Zorg voor huisvesting op maat

Dit voorstel zorgt ervoor dat jongeren makkelijker aan een passende woning voor een passend budget komen en wordt voorkomen dat ze in (vaak veel duurdere) maatschappelijke opvang terecht komen - of onnodig in maatschappelijke opvang blijven. Het voorstel is zowel gericht op jongeren die al dak- of thuisloos zijn als op kwetsbare jongeren waarbij dak- en thuisloosheid een risico is.

De laatste tijd is er (terecht) veel aandacht besteed aan huisvestingsprojecten op wat grotere schaal, waar op korte termijn veel jongeren terecht kunnen. Dit soort huisvesting is echter niet geschikt voor alle jongeren. In toekomstige plannen moet er daarom aandacht blijven voor **verschillende vormen van huisvesting**:

- Naast grootschalige huisvesting ook locaties voor jongeren die beter passen in een **kleinschaligere setting** (ook mogelijk in transformatiepanden).
- Naast aandacht voor kleinschaligheid blijft het goed in te zetten op 'Huisvesting op maat in een gezonde omgeving' (ook wel: **gespikkeld wonen**) – breng kwetsbare jongeren samen met jongeren die werken en studeren. Het helpt hierbij als de betrokken partner(s) ervaring hebben met de selectie en begeleiding van verschillende jongeren die op een plek gaan samenwonen.
- Bij al deze vormen van maatwerk blijft het belangrijk aan **verwachtingsmanagement** te doen bij medebewoners en beheerders: (binnen bepaalde grenzen) hoort ook fouten maken bij zelfstandig wonen! Vanzelfsprekend moeten jongeren zelf ook toe zijn aan zelfstandig wonen.

'Toekomstige plannen' voor jongerenhuisvesting is bewust breed geformuleerd. Op de korte termijn is het goed om dit onderdeel te maken van **gesprekken met ontwikkelaars**. Op de langere termijn kan dit meer structureel: door het bijvoorbeeld op te nemen in tenders en prestatieafspraken.

Voorstel 8: Biedt ruimte en begeleiding om te oefenen met zelfstandig wonen

Dit voorstel zorgt ervoor dat jongeren de kans krijgen om eerst te oefenen met op eigen benen staan. Hierdoor wordt de kans op 'uitval' in een échte woning kleiner. Het voorstel is gericht op kwetsbare jongeren waarbij dak- of thuisloosheid een risico is.

Kwetsbare jongeren staan niet altijd vanzelf op eigen benen. Zoals we ook zien in paragraaf 4 ontbreekt het veel kwetsbare jongeren aan de vaardigheden om een eigen huishouden te voeren.

Een oplossing voor sommige jongeren zou kunnen zijn om te oefenen met zelfstandig wonen. Dit kan bijvoorbeeld in **tijdelijke oefenwoningen met speciale begeleiding**, gericht op jongeren die uitstromen uit het onderwijs die deze vaardigheden missen[5]. Ook voor jongeren met een Licht Verstandelijke Beperking is dit een mogelijkheid om uiteindelijk beter voorbereid zelfstandig te kunnen wonen. De gemeente kan, samen met partners, kijken of (tijdelijke) ruimte en bijbehorende begeleiding beschikbaar kan worden gemaakt. In eerste instantie kan dit op kleine schaal gebeuren om te kijken wat werkt.

[5] Dit is dus anders dan kamertraining vanuit de Wet Langdurige Zorg voor jongeren die uit de jeugdzorg komen. Het gaat om een andere groep, met andere behoeften.

3. Inkomen

Vanaf 18 jaar is iedereen zelf verantwoordelijk voor zijn inkomen. Jongeren hebben drie opties om inkomen te genereren: werk, studiefinanciering of een uitkering. Op werk en onderwijs gaat deze bijlage in volgende paragrafen verder in.

Voor een aanzienlijk deel van de jongeren is **inkomen een belangrijk knelpunt** bij het vinden van passende woonruimte en het zelfstandig inrichten van hun leven. Jongeren tussen de 18 en de 21 hebben een lager jeugdloon of een lager bijstandsinkomen, wat het betalen van huur en levensonderhoud nog lastiger maakt. Het zorgt ervoor dat, in bepaalde gevallen, jongeren (langer) in de maatschappelijke opvang blijven die met minimale begeleiding best zelfstandig kunnen wonen. Of dat organisaties worstelen met aanvragen voor opvang van jongeren die verder geen echte zorgvraag hebben.

Dit is geen onbekend probleem en de gemeente heeft daarom voor jongeren afhankelijk van een bijstandsuitkering een aantal regelingen in de inkomenssfeer **uitzonderingen 'op casusniveau'** mogelijk gemaakt, bijvoorbeeld waar het gaat over een te laag inkomen voor woonruimte of waar het gaat om de kostendelersnorm. Daarnaast zijn er een aantal relatief nieuwe regelingen, zoals de proef met huurkorting voor inwoners met een U-pas.

Specifiek op het kruispunt van wonen en inkomen is de eerder beschreven taskforce bezig (zie ook paragraaf 2) die kijkt naar de financiële problematiek rond de uitstroom uit de maatschappelijke opvang. Deze taskforce is in december klaar met de uitvoering van haar werk rond deze knelpunten en zal onder meer ook kijken naar de regelruimte rondom het inkomen/uitkering van jongvolwassenen van 18 t/m 20 jaar. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen worden meegenomen in het te ontwikkelen Plan van Aanpak.

Ook wordt er op dit moment gekeken naar oplossingen voor de problematische grote schulden waarmee sommige jongeren worstelen[6]. Deze worden niet opgenomen in het recent gestarte schuldenfonds (dat zich richt op kleinere schulden), maar samen met partners uit de stad wordt ook hier gezocht naar oplossingen.

Voorstel 9: Regelruimte en regelingen bekend maken

Dit voorstel zorgt dat jongeren (al dan niet samen met hun ouders) beter gebruik kunnen maken van de regelingen die er al zijn. Ze krijgen daarom meer duidelijkheid over hun inkomen en soms (zo nodig) ook daadwerkelijk meer inkomen. Het voorstel is gericht op kwetsbare jongeren waarbij dak- of thuisloosheid een risico is.

Het is fijn dat er regelingen voor inkomen bestaan en dat er ruimte op casusniveau wordt gegeven om maatwerk te leveren. In de praktijk lijkt het er echter op dat er nog **veel informatie onbekend is of dat informatie waar ouders, jongeren en hulpverleners vanuit gaan niet klopt**. Hierdoor wordt er niet in alle relevante gevallen gebruik gemaakt van de beschikbare mogelijkheden. Organisaties geven aan dat zij zelf, of hun collega's, nog lang niet altijd op de hoogte zijn van wat er kan en wannéér wat kan. Onder jongeren, hun ouders én professionals in zowel zorg, begeleiding en onderwijs, is veel onbegrip over de gevolgen van bijvoorbeeld de **kostendelersnorm** en hoe onvermijdelijk deze zijn.

Het **in kaart brengen van waar wel en waar geen gebruik wordt gemaakt van de bestaande regelingen** en het in kaart brengen van wat professionals, ouders en jongeren eventueel tegenhoudt bij het aanspraak maken van deze regelingen is een stap in de goede richting. Op basis van deze gegevens kan worden gekeken hoe de bekendheid met bepaalde regelingen kan worden vergroot en hoe professionals daadwerkelijk de ruimte kunnen pakken die er is.

Voorstel 10: Breng problemen rond inkomen in kaart

Dit voorstel zorgt dat er voor jongeren die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering geen onnodig (groot) financieel 'gat' ontstaat. Dit gat leidt met name tot problemen bij jongeren die zelfstandig gaan wonen. Het

[6] In de brief 'Fonds jongvolwassenen met schulden' staat dat er in Utrecht ongeveer 80 (bekende) jongvolwassenen zijn met een schuld van meer dan 12.000EUR

voorstel is zowel gericht op jongeren die thuisloos zijn, die kunnen uitstromen uit een instelling of die vanuit een andere situatie zelfstandig gaan wonen, als op kwetsbare jongeren voor wie dak- of thuisloosheid een risico is.

Veel jongeren geven aan in de knel te komen door de **zoekperiode**[7] **en de daaropvolgende administratieve behandeling voor het krijgen van een bijstandsuitkering**. Daarnaast gaat er vaak tijd overheen voor de administratie is verwerkt en de uitkering daadwerkelijk wordt uitgekeerd. Als gevolg hiervan zitten jongeren soms enkele maanden zonder inkomen, wat weer gevolgen heeft voor levensonderhoud en woonruimte.

Om het bovenstaande te vermijden zijn verschillende oplossingen mogelijk. Voor kwetsbare jongeren die rond hun 18e vanuit school uitstromen wordt in Utrecht vaak **al op het 17e jaar een aanvraag** voor een bijstandsuitkering gedaan, waardoor zij niet hoeven te wachten. Voor jongeren die uitstromen uit de pleeg- of jeugdzorg zou waar nodig hetzelfde moeten gebeuren – de gemeente kan dit aankaarten bij de aanbieders waar dit nog niet het geval is. Voor anderen is soms een voorschot mogelijk, maar het risico hierbij is dat terugbetalen van dit voorschot later alleen maar grotere problemen geeft. In de gemeente Leiden stuurt de afdeling Werk & Inkomen jongeren van 17,5 jaar uit de doelgroep een brief om zich te melden.

Om dit knelpunt structureler op te lossen is het **in kaart brengen hoe lang de periode tussen aanvraag en het ontvangen van het eerste bijstandsbedrag** een belangrijke stap. Neem hierin mee waar eventuele knelpunten liggen en of er, bij gemeente, partnerorganisaties, ouders of de jongeren zelf meer kan worden gedaan om deze periode zonder inkomen zo kort mogelijk te houden.

In het verlengde hiervan lijkt het goed ook in kaart te brengen in hoeverre jongeren gebruik maken van alternatieve vormen van inkomen om 'gaten te dichten'. Zo schrijven sommige jongeren zich in voor een studie om **studiefinanciering** te ontvangen, waardoor schulden alleen maar verder oplopen. Een beter inzicht in de aard en omvang van dit probleem kan helpen bij het voorkomen ervan – bijvoorbeeld door de voorlichting genoemd in Voorstel 12.

Rond de aanvraag van de bijstandsuitkering in andere gemeenten is ook specifieke afstemming gewenst – deze is beschreven onder Voorstel 5.

4. Begeleiding naar zelfredzaamheid

Een belangrijke factor in het dakloos of thuisloos worden van jongeren is dat ze vaak **slecht zijn voorbereid op een leven waarin ze zichzelf moeten redden**. Veel van de jongeren waar 'Jongeren onder Dak' (dit initiatiefvoorstel) over gaat hebben niet zozeer een hele grote zorgvraag. Waar het misgaat is dat ze nooit geleerd hebben zelf hun financiën te regelen, te kijken wat contracten inhouden, een zorgverzekering af te sluiten of meer in het algemeen een huishouden te voeren. Daarnaast hebben ze in veel gevallen ook geen (betrouwbaar) netwerk waar ze op terug kunnen vallen. Juist voor deze jongeren is 'het systeem' waar ze mee te maken krijgen behoorlijk ondoorgrondelijk: de **afstand tot de gemeente en zelfs tot sommige hulpverleners wordt vaak ervaren als heel groot**.

Voorstel 11: Pas communicatie aan

Dit voorstel zorgt dat jongeren beter geïnformeerd zijn over hun situatie, de regelingen waar ze mee te maken hebben, wat er van ze verwacht wordt en op welke zaken ze recht hebben. Hierdoor is de kans op 'afhaken' kleiner. Het voorstel is gericht op zowel jongeren die dak- of thuisloos zijn en op kwetsbare jongeren voor wie dak- en thuisloosheid een risico is.

Veel jongeren gaven aan **moeite te hebben met de manier van communiceren van de gemeente**. Zo worden brieven met daarin essentiële informatie vaak maar matig begrepen en ook aan loketten is het voor jongeren niet altijd onmiddellijk duidelijk wat er van ze wordt verwacht.

De gemeente moet daarom op alle afdelingen die met jongeren te maken hebben zorgen voor **brieven, visuele en mondelinge communicatie die aansluit bij het niveau en de leefwereld van deze jongeren**. In de nieuwe

[7] Jongeren worden geacht 4 weken naar werk te zoeken voor ze een uitkering kunnen aanvragen.

indicatoren toegankelijkheid wordt hier in brieven van de afdeling Werk en Inkomen al op ingezet[8] en ook het project Dat Kan Beter[9] sluit aan bij deze vraag – het lijkt daarom logisch dat hierbij in het te ontwikkelen Plan van Aanpak wordt aangesloten – en dan niet alleen bij brieven en online, maar ook bij mondelinge communicatie.

Voorstel 12: Licht jongeren (beter) voor

Dit voorstel zorgt dat jongeren op tijd worden voorbereid voor de veranderingen na hun 18e jaar. Doordat ze eerder en betere informatie hebben over wat het betekent om op eigen benen te staan worden grotere problemen op de langere duur voorkomen. Het voorstel richt zich op kwetsbare jongeren voor wie dak- en thuisloosheid een risico is.

Alle jongeren, maar zeker kwetsbare jongeren, zouden beter **op de hoogte moeten zijn wat het inhoudt om na je 18e jaar op eigen benen te staan**. Op dit moment wordt van jeugdzorgaanbieders verwacht dat ze, voor jongeren uit de jeugd- of pleegzorg voor wie dit nodig is, ruim voor het 18e jaar een plan maken voor de tijd daarna. Zoals eerder aangegeven komen echter niet alle jongeren die het risico lopen op dak- en thuisloosheid uit de jeugdzorg. Daardoor mist een grote groep de boot.

U2Bheard is recent gestart met het geven van **voorlichting op scholen** met extra aandacht voor precies deze zaken. Sommige Nederlandse gemeenten organiseren voor álle jongeren die 18 jaar worden een informatiebijeenkomst (of liever nog: een laagdrempelige informele bijeenkomst) om hen voor te lichten over de praktische en juridische gevolgen van 18 jaar worden[10]. Bekijken welke informatie er ontbreekt bij welke groepen en op welke manier voorlichting (liefst door jongeren zelf bijvoorbeeld via U2Bheard, Stichting GOUD en vergelijkbare organisaties) een bijdrage kan leveren in het meer zelfredzaam maken van jongeren lost veel van bovenstaande knelpunten op. **Voorlichting hoeft niet altijd talig te zijn**: wellicht kan het betrekken van bijvoorbeeld STUT theater de informatie nog breder toegankelijk maken.

Bij dit soort voorlichting is het van belang ook (pleeg-)ouders en scholen (bijvoorbeeld ROCs, VSOs en praktijkonderwijs) te betrekken. **Ook scholen en ouders zijn vaak beperkt op de hoogte van veranderingen, rechten en plichten na het 18e jaar** en spelen een belangrijke rol in het vergroten van de kennis van jongeren.

Voorstel 13: Stimuleer kennisontwikkeling en -deling over diversiteit

Dit voorstel zorgt dat de afstand tot hulpverlening voor jongeren wordt verkleind en dat de kennis van 'wat werkt' onder professionals wordt vergroot. Op deze wijze kunnen jongeren effectiever geholpen worden. Het voorstel is gericht op zowel jongeren die al dak- of thuisloos zijn en kwetsbare jongeren voor wie dak- en thuisloosheid een risico is.

Sommige jongeren ervaren een nog grotere afstand tot hulpverlening en begeleiding – bijvoorbeeld door hun **achtergrond, beperking, genderidentiteit of seksuele oriëntatie**. Iedere jongere heeft echter het recht op passende begeleiding. Een aantal partners in de stad besteden expliciet aandacht aan bijvoorbeeld jongeren met een licht verstandelijke beperking of met een andere culturele achtergrond. Movisie verricht op het ogenblik in opdracht van de gemeente Amsterdam onderzoek naar de problematiek van LHBTI-jongeren die dak- of thuisloos zijn[11].

De gemeente Utrecht zou moeten inzetten op **uitwisseling en ontwikkeling van kennis met partners en andere gemeenten, op het gebied van diversiteit (in brede zin) onder dak- en thuisloze jongeren**. Door meer bewustzijn onder professionals houden we voor alle jongeren de drempel zo laag mogelijk.

[8] Zie de Voorjaarsnota 2017, pagina 69: https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/bestuur-en-organisatie/college-van-b-en-w/begroting_en_verantwoording/voorjaarsnota/2017-voorjaarsnota_2017.pdf
[9] Dat Kan Beter: https://www.utrecht.nl/contact/melding-klacht-bezwaar/dat-kan-beter/
[10] http://www.sociaalteam.nu/nieuws/20/2016/02/18_jaar_en_dan_leer_alles_over_wat_je_moet_regelen
[11] https://www.movisie.nl/persbericht/persbericht-amsterdam-doet-onderzoek-naar-dak-thuisloze-lhbti-jongeren

Voorstel 14: Geef speciale aandacht aan LVB jongeren

Dit voorstel zorgt dat er specifieke aandacht komt voor de behoeften van jongeren met een licht verstandelijke beperking (en anderen die om welke reden dan ook iets meer tijd nodig hebben). Door beter in te spelen op hun behoeften kunnen grotere problemen worden voorkomen. Dit voorstel is gericht op zowel jongeren die al dak- of thuisloos zijn en kwetsbare jongeren voor wie dak- en thuisloosheid een risico is.

Relatief veel licht verstandelijk beperkte jongeren (LVB) zijn dak- of thuisloos of lopen het risico dit te worden. Veel van de regelingen en brieven zijn moeilijk te begrijpen en deze groep heeft meer moeite met plannen en het maken van afspraken. Iets dat wel van ze wordt verwacht. **Jongeren met LVB zijn voor lang niet alle professionals makkelijk 'herkenbaar'**, waardoor ze vaak op dezelfde manier worden aangesproken als anderen. Ze hebben bovendien vaak geen zorgvraag, maar missen de nodige levensvaardigheden. Daarnaast speelt nog dat, waar jongeren in jeugdzorg of GGZ vaak wel in beeld zijn, veel LVB jongeren uitstromen uit het onderwijs zonder een diagnose of ondersteuning. Door deze ondersteuning te bieden kunnen LVB jongeren in veel gevallen alsnog goed meedraaien.

In de raadsbrief over 18-/18+ wordt specifiek aandacht besteed aan ondersteuning van LVB jongeren bij zelfstandig wonen (bijvoorbeeld door het buurtteam). Die inzet is zeker zinnig, maar omdat zoveel LVB jongeren buiten beeld blijven missen veel jongeren de benodigde inzet. **Er is meer kennis van en ruimte voor LVB nodig waar deze jongeren dat nodig hebben.**

Veel huisartsen, organisaties die werken met verstandelijk beperkten en het buurtteam sociaal werken op dit moment al met een standaard **screeningsinstrument voor vroegsignalering van LVB** (SCIL[12]). Het gebruik van deze, of een soortgelijke tool kan ook op andere plekken waar veel kwetsbare jongeren komen handvatten bieden om jongeren de juiste ondersteuning te bieden. De gemeente kan hierover met alle partners in gesprek gaan en ook binnen de eigen organisatie kijken waar dit instrument kan helpen.

Specifiek valt hier te denken aan het team Jongeren van Werk & Inkomen. In het recente rapport van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden zorgen uitgesproken over het gebrek aan kennis over deze doelgroep bij de gemeentelijke afdelingen verantwoordelijk voor Werk en Inkomen. Door **medewerkers van Werk & Inkomen te trainen** in hoe ze LVB kunnen herkennen, hoe hiermee om te gaan en het team waar nodig meer ruimte (en tijd!) te bieden tijdens afspraken met deze jongeren, kan beter worden ingespeeld op de behoeften van deze doelgroep.

5. Stage of werk

Een stage of werk is niet alleen een manier om een opleiding af te maken of een inkomen te verdienen – het is voor veel mensen, ook kwetsbare jongeren, een manier om méé te doen. Veel kwetsbare jongeren hebben wel extra struikelblokken in de zoektocht naar werk, bijvoorbeeld door **gebrek aan startkwalificatie of doordat ze een strafblad hebben**.

Voorstel 15: Neem de VOG als struikelblok weg

Dit voorstel kan ervoor zorgen dat meer van jongeren een VOG aanvragen (en wellicht ook krijgen). Hierdoor hebben ze meer kans op (vrijwilligers)werk, een afgeronde opleiding en een inkomen. Het voorstel is gericht op zowel jongeren die dak- of thuisloos zijn als kwetsbare jongeren die het risico lopen dit te worden. Maar vanzelfsprekend is het zinnig voor een bredere groep mensen die (denken) een VOG nodig te hebben voor het krijgen van een baan of stage.

Een belangrijk struikelblok dat jongeren zelf aangeven in het vinden van een stage of (vrijwilligers)werk is de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Mensen met een strafblad kunnen vaak lastiger een (bepaalde) VOG

[12] http://www.hogrefe.nl/klinische-diagnostiek/producten-single/scil-screener-voor-intelligentie-en-licht-verstandelijke-beperking.html

krijgen[13]. In de gesprekken rond dit initiatiefvoorstel kwam het ook met de jongeren regelmatig op: zij gaven aan vaak **niet eens te beginnen aan een aanvraag van een VOG** omdat zij (terecht of onterecht) denken dat zij deze toch niet zullen krijgen. Bovendien zijn er aan de aanvraag kosten verbonden – ook als VOG uiteindelijk wordt afgewezen[14]. Voor sommige beroepen is de VOG verplicht en in gevallen waar personeel omgaat met vertrouwelijke gegevens, kwetsbare personen, geld of goederen is het zinvol dat bedrijven bepaalde risico's kunnen verminderen. Tegelijk blijft het van belang dat ook jongeren die in het verleden een misstap hebben begaan een eerlijke (tweede) kans krijgen op een stage of (vrijwilligers)werk. Mogelijkheden om de VOG als struikelblok weg te nemen liggen in een verbeterde communicatie en voorlichting, in als gemeente het goede voorbeeld geven en in gesprekken met werkgevers.

Veel jongeren hebben onterecht het idee dat de kans op een VOG definitief verkeken is als ze eenmaal een strafbaar feit hebben begaan. De regels voor afgifte van een VOG hangen af van de leeftijd waarop een strafbaar feit is begaan, van welk strafbaar feit is begaan, van de staf en van de baan waarop wordt gesolliciteerd. **Het is dus niet zo dat iedere overtreding leidt tot een VOG-afwijzing.** Er is meer mogelijk dan jongeren en hulpverleners denken.

De gemeente kan meer doen om de **communicatie over de VOG richting jongeren, hulpverleners en scholen** te verbeteren. Dit kan onder meer door gebruik te maken van de landelijke campagne 'Wat de VOG?'[15]. Deze kan worden benoemd in relevante informatiematerialen van de gemeente en gekeken kan worden hoe deze ook op scholen kan worden gedeeld. Specifiek voor (jeugd)professionals lijkt het goed het voorbeeld van de gemeente Amsterdam te volgen, waar door de Dienst Justis voorlichtingen zijn gegeven aan intermediairs en waar een pilot draait om jongeren te ondersteunen bij de VOG aanvraag.

Naast voorlichting kan de gemeente **zelf het goede voorbeeld geven** door alleen een VOG te verlangen van nieuwe medewerkers indien strikt noodzakelijk. Bij het verstrekken van screeningsformulieren kan aan jongeren actief voorlichting worden gegeven over kansen en bezwaarmogelijkheden bij het aanvragen van het VOG, over hoe er wordt beoordeeld (het beoordelingskader) en wat jongeren zelf kunnen doen om hun beoordeling positief te beïnvloeden (bijvoorbeeld door uit te leggen welke ontwikkeling ze hebben heeft doorgemaakt sinds het plegen van het strafbare feit of door de omstandigheden rond het strafbare feit uit te leggen). De gemeente Amsterdam heeft op dit punt specifiek haar P&O-beleid aangepast.

Tenslotte is het van belang **in gesprek te gaan met werkgevers en opleidingen in de Utrechtse arbeidsmarktregio**. Er kan gekeken worden naar het op realistische wijze beperken van het aantal VOG-eisen bij relevante functies. Hiermee kunnen gezamenlijk de kansen van kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt worden vergroot. Vanzelfsprekend blijft het al dan niet vragen om een VOG de verantwoordelijkheid van de werkgever, maar het Werkgeversservicepunt zou onder meer in gesprek kunnen gaan over het aantal screeningsvelden dat werkgevers vaak invullen – die niet altijd relevant zijn voor de betreffende functie[16]. Daarnaast zou het mooi zijn te kijken of een aantal werkgevers op dit vlak een soort 'ambassadeursfunctie' zouden kunnen vervullen.

Voorstel 16: Neem behoeftes kwetsbare jongeren mee in het Actieplan Jeugdwerkeloosheid

Dit voorstel zorgt dat meer jongeren een kans op werk en een inkomen krijgen. Het is gericht op kwetsbare jongeren die het risico lopen op dak- en thuisloosheid.

In 2017 stopt de regionale extra inzet op jeugdwerkeloosheid. In 2015 en 2016 zijn er middels dit plan bijna 1100 jongeren in kwetsbare posities begeleid naar werk. De **behoeftes van deze kwetsbare jongeren moeten specifiek mee worden genomen in de evaluatie en de plannen** voor het vervolg van de bestrijding van jeugdwerkeloosheid.

6. Onderwijs

[13] Een VOG kan geweigerd worden indien de recidive van het strafbare feit een risico voor de maatschappij oplevert of wanneer het strafbare feit direct te maken heeft met het doel waarvoor de VOG wordt aangevraagd.
[14] https://pki.utrecht.nl/Loket/prodcat/products/getProductDetailsAction.do?id=647
[15] https://watdevog.nl
[16] Zie ook het voorbeeld uit Amsterdam: https://wspgrootamsterdam.nl/2016/09/verklaring-omtrent-gedrag-vog/

Hoewel voor veel van de jongeren die meepraatten over de ontwikkeling van dit initiatiefvoorstel hun onderwijs alweer enige tijd achter ze lag, werd school vaak genoemd als een belangrijke factor. In negatieve zin – omdat veel kwetsbare jongeren school verlaten zonder startkwalificatie – en soms omdat school helpt: bij het signaleren van de eerste problemen en bij het vinden van oplossingen. In de regio Utrecht zijn er afspraken gemaakt rondom kwetsbare jongeren in het onderwijs. Deze plannen kunnen beter verbonden worden aan de andere plannen rond zorg, inkomen en wonen van kwetsbare jongeren.

Voorstel 17: Betrek onderwijspartners

Dit voorstel zorgt dat scholen en gemeente beter samenwerken om te voorkomen dat jongeren uitvallen, te zorgen en dat eventuele zorgvragen eerder worden gezien en opgepakt. Het voorstel is gericht op kwetsbare jongeren waarbij dak- en thuisloosheid een risico is.

Het is opvallend dat **het onderwijsveld in veel van de plannen die de laatste tijd zijn ontwikkeld rond kwetsbare jongeren zo weinig wordt meegenomen**. ROCs, VSOs, praktijkscholen en leerplichtambtenaren worden nu vaak betrokken in de uitvoering van beleid. Er valt er veel winst te halen door onderwijspartijen meer dan nu onderdeel van de keten rond de jongere te maken. Zo zouden leerplichtambtenaren bijvoorbeeld niet alleen verzuim moeten kunnen constateren, maar ook met andere partners kunnen samenwerken aan oplossingen. En Onderwijspartners hebben veel toegevoegde waarde bij het ontwikkelen van mogelijkheden voor jongeren om ook later nog een (vorm van een) startkwalificatie te behalen. Onderwijspartners ook betrekken bij het máken van het beleid kan beginnen bij het Plan van Aanpak waar dit initiatiefvoorstel om verzoekt.

Het beter betrekken van scholen is (nog) relevanter geworden sinds gemeenten in 2015 verantwoordelijk werden voor de ondersteuning van jongeren. Regionale opleidingen (ROCs en praktijkscholen) hadden in het verleden te maken met één regionale partner op het gebied van bijvoorbeeld jeugdhulp. **Sinds de decentralisaties hebben veel van deze scholen nu te maken met een veelheid aan gemeenten**, met elk hun beleid, ambtenaren en regelingen. De gemeente moet daarom beter met (met name) (entreeopleidingen) ROCs, VSOs en Praktijkscholen samenwerken op dit onderwerp en **scholen tijdig en gedegen voorlichten over onderwerpen die hen en hun leerlingen aangaan.**

7. Maatschappelijke opvang

Naast inzet op zelfredzaamheid en het verbeteren van de mogelijkheden voor jongeren om zelfstandig te wonen blijft er ook aandacht nodig voor plekken in de maatschappelijke opvang voor deze groep. In 2016 is extra geld uitgetrokken voor het creëren van 150 extra plekken in de maatschappelijke opvang (ambulant en 24-uurs), waaronder ook extra plekken voor jongeren.

De komende jaren verandert er heel wat in de maatschappelijke opvang: de adviezen van de VNG commissie over de toekomst van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (“Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis”) zullen worden geïmplementeerd. Dat wil zeggen dat er **in de toekomst meer wordt ingezet op kleinschalige beschermde woonplekken in de wijk**. In Utrecht worden deze plekken zowel benut als opvangmogelijkheid bij daklоosheid en als preventieve time-out plek.

Voorstel 18: Zorg voor een specifieke aanpak voor jongvolwassenen

Dit voorstel zorgt voor meer duidelijkheid over de behoeften en mogelijkheden voor specifieke vormen van opvang voor jongvolwassenen. Door verschillende soorten opvang te creëren is maatwerk mogelijk voor zowel kwetsbare jongeren als thuisloze jongeren die vanuit andere plekken in de keten uitstromen en voor dakloze jongeren die een tijdelijke plek nodig hebben.

De nieuwe visie op maatschappelijke opvang biedt ook voor dak- en thuisloze jongeren mogelijkheden. Zo is terugkeer naar een zelfstandig bestaan na een periode in een ‘Beschermd thuis’ wellicht laagdrempeliger dan nu het geval is. Dat neemt niet weg dat de specifieke knelpunten en de specifieke keten van dak- en thuisloze

jongeren ook in de toekomst vraagt om een specifieke aanpak – maar daarvoor zullen we wel **meer duidelijkheid moeten krijgen over waar nog 'gaten' zitten in opvang en bekostiging.**

Op dit moment zien we dat er door landelijk beleid vaak nog van deze gaten vallen: groepen jongeren worden 'te licht bevonden' voor 24-uurs begeleiding. In andere gevallen is er voor jongeren geen adequate vorm van opvang mogelijk en is het enige alternatief de 'volwassen' (nacht)opvang. Dit is iets dat, parallel aan de Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang die nu in voorbereiding is nader moet worden uitgezocht: aan welke vormen van opvang is behoefte[17], in welke mate en waar zitten de (financiële) knelpunten?

Uiteindelijk moet maatwerk, net als voor volwassenen, mogelijk zijn: een kortdurende 'pitstop' om dakloosheid te voorkomen of een wat langer durende crisisopvang om toe te werken naar een stabiele woonplek – voor álle jongeren die dat nodig hebben, ongeacht hun problematiek.

Voorstel 19: Geef speciale aandacht aan tienermoeders en zwangere jongeren

Dit voorstel moet zorgen voor meer duidelijkheid en betere oplossingen voor zwangere jongeren en tienermoeders. Door te zorgen voor voldoende aangepaste opvang en zo nodig huisvesting voorkomt dit voorstel dat deze jongeren, en hun kinderen, dak- of thuisloos worden en zorgt het voor oplossingen voor hen die dak- of thuisloos zijn.

Jonge meiden die zwanger zijn en tienermoeders vormen een specifieke, in sommige gevallen heel kwetsbare groep. Zeker waar het gaat om jongeren die weinig ondersteuning van hun netwerk hebben is het risico op dak- of thuisloosheid aanwezig en extra risicovol: **niet alleen de jongere zelf, maar ook hun kind(eren)** krijgt (krijgen) zo te maken met een zeer instabiele thuissituatie. Oplossingen voor deze groep zijn vaak complex, maar zeer belangrijk: Hoe gezonder het kindje opgroeit, hoe minder kans op latere problemen van soortgelijke aard.

Op dit moment worstelen hulpverlenende organisaties met een **gebrek aan capaciteit** om deze groep goed op te vangen. Dit heel deels te maken met problemen in de uitstroom – het is moeilijk huisvesting te vinden voor de heel specifieke gezinssituaties waar de jongeren in verkeren.

In het Plan van Aanpak zou specifieke aandacht geschonken moeten worden aan deze groep – te beginnen met het in kaart brengen van de capaciteitsproblemen in de opvang en het met alle partners gezamenlijk kijken naar oplossingen. In het verlengde van oplossingen in de opvang moet gekeken worden of aparte afspraken rond de huisvesting van jonge moeders gemaakt moeten worden.

[17] In de "Toekomst Daklozenopvang" (zie bronnen) wordt al kort gesproken over aparte, kleinschalige 24-uurs opvang voor korte tijd gericht op jongvolwassenen.

8. Financiën

Het initiatiefvoorstel verzoekt het college een Plan van Aanpak voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen en voor het versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht voor te leggen aan de gemeenteraad. Uitwerking van deze aanpak met verschillende partijen vergt een tijd en coördinatie die de scope van dit initiatiefvoorstel te boven gaat. In het uiteindelijke Plan van Aanpak zal, waar relevant, moeten worden aangegeven waaruit de aanpak wordt gedekt.

De bovenstaande losse voorstellen betreffen veelal voorstellen die te maken hebben met verbeterde afstemming en communicatie, een andere manier van werken of samenwerken. Deze voorstellen zijn uiteraard niet gratis, maar de gemaakte kosten maken normaal gesproken deel uit van reguliere organisatiekosten. De weinige voorstellen die wellicht andere, initiële kosten met zich meebrengen dienen nader te worden uitgewerkt – de kosten zullen afhangen van de gekozen aanpak en zullen ook niet in alle gevallen op conto van de gemeente Utrecht komen.

Het lijkt verstandig om naast de uiteindelijke kosten, in het Plan van Aanpak ook een schatting te maken van de besparingen die door dit plan (op verschillende beleidsterreinen) worden gerealiseerd.

9. Verantwoording

Voor dit initiatiefvoorstel hebben is gebruik gemaakt van verschillende bronnen, waaronder veel beleidsstukken van de gemeente Utrecht. Vanzelfsprekend zijn de belangrijkste knelpunten en oplossingen niet achter een bureau verzonnen. We zijn daarom de volgende personen en organisaties bijzonder dankbaar voor hun hulp, ideeën en suggesties – zowel in de verkennende fase als daarna:

- U2Bheard - Bea van Doorn (coordinator), Sander Schevelier en Linda Zengerink (stagiairs), Marvin de Vos, Malaaz Dafalla, Stefan Noordijk, Fatima Doudouh, Juanita Semper (vrijwilligers)
- Leger des Heils - Yvonne Meijer (manager Jeugd & Opvoedhulp)
- De Dijk/Youké - Ton van Rijswijk (teamhoofd Youké)
- BackUp - Hassan Slassi en Tom Wigbold
- Inaya zorg - Kim Jung Im Koomans (directeur/bestuurder)
- De Tussenvoorziening - Guusta van der Zwaart (clustermanager opvang) en Elles van der Gaag (trajectregisseur)
- Stichting Zwerfjongeren - Hella Masuger (directeur) en Marleen van der Kolk (programmamanager)
- Buurteam Zuilen – Isabell Boesveld (buurtondernemer buurtteam Zuilen)

Papieren bronnen:

Gemeente Utrecht:

Regionale overeenkomst over jongeren in kwetsbare posities
Actieplan Jeugdwerkeloosheid
Monitor Daklozenopvang 2016
Raadsbrief Regioconvenant Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Raadsbrief Actieplan Jeugdwerkeloosheid 2017
Uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd 2017
Actieplan sociale woningbouw 2016
Commissiebrief 18 -/18+
Raadsbrief Bevorderen uitstroom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen door aanpak financiële problematiek (2017)
Raadsbrief Toekomst van de Daklozenopvang (2017)

Andere documenten, onderzoeken, artikelen en plannen:

Elke jongere telt (Gemeente Rotterdam)
Plan van Aanpak Zwerfjongeren (Gemeente Amsterdam)
Kamerbrief over ondersteuning van kwetsbare jongeren

Het roer om! Inspiratiemagazine Stichting Zwerfjongeren
Rapport Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Met 18 jaar ben je (niet) volwassen
Artikelen De Correspondent over Stichting Zwerfjongeren: deel 1 en deel 2
Artikel Volkskrant “Drie maanden in een tentje”
Onderzoek naar aanpak 18- / 18+ in andere landen
Van Beschermd wonen naar Beschermd Thuis (Commissie Toekomst Beschermd wonen)
Bestuurlijke reactie op Raadsinitiatief “Geef Jongeren een nieuwe Kans” gemeente Amsterdam

Gemeente Utrecht

Initiatiefvoorstel

Opgesteld door	Anne-Marijke Podt
Kenmerk	4987603
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	7 december 2017
Jaargang en nummer	2017, 109

Jongeren onder dak

Voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen en versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht

Besluit:

1. Het college opdracht te geven, in samenwerking met partners uit de stad, een breed gedragen, gezamenlijk Plan van Aanpak voor de komende 4 jaar op te stellen voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen (18-27 jaar) en voor en voor het versterken van de gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen in Utrecht en dit Plan van Aanpak voor de zomer van 2018 ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

2. Voor dit Plan van Aanpak, waar mogelijk, gebruik te maken van de in de bijlage geschetste voorstellen – en in elk geval op alle voorstellen een reactie te geven.

3. Jongeren uit de doelgroep actief te betrekken bij de opzet van het Plan van Aanpak en in het plan aan te geven hoe deze doelgroep betrokken kan worden bij de uitvoering van het plan.

4. Bij het opstellen van het Plan van Aanpak gebruik te maken van lessen uit andere gemeenten met vergelijkbare plannen en tijdens de uitvoering aandacht te besteden aan uitwisseling van kennis met deze gemeenten.

5. Als onderdeel van het Plan van Aanpak een pilot te formuleren waarbij:

    a. voor een beperkte groep jongeren uit de stad – zowel jongeren die al dak of thuisloos zijn als kwetsbare jongeren die dit risico lopen - op alle benodigde terreinen (wonen, inkomen, schulden, (vrijwilligers)werk, onderwijs, ondersteuning en/of zorg) naar concrete oplossingen wordt gezocht;

Gemeente Utrecht

b. wordt bekeken waar betrokkenen beter moeten aansluiten of samenwerken en waar de betrokkenen meer slagkracht kunnen gebruiken;

c. de geleerde lessen van deze pilot worden gebruikt om de aanpak verder te verbeteren.

6. Over de ervaringen met het Plan van Aanpak jaarlijks (bij de Voorjaarsnota) te rapporteren aan de gemeenteraad.

7. Binnen de collegiale verantwoordelijkheid van het college één wethouder aan te wijzen als integraal portefeuillehouder.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 december 2017

De griffier

mr. M. van Hall

De plv. voorzitter

M.A. Koning MSc

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	129
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	5.a
Omschrijving	Raadsbrief Proces n.a.v. initiatiefvoorstel Jongeren onder dak

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	16 november 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Opgave Jongvolwassenen	**Datum**	10 november 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 626 63	**Ons kenmerk**	4871434/20171016
E-mail	w.ten.voorde@utrecht.nl	**Onderwerp**	Proces n.a.v. initiatiefvoorstel Jongeren onder dak
Bijlage(n)			
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Jeugd en Jeugdzorg

Geachte leden van de raad,

Op 21 september jongstleden heeft de fractie van D66 het initiatiefvoorstel 'Jongeren onder dak' aangeboden. Bij deze willen wij nogmaals onze waardering uitspreken voor de inzet van de diverse ervaringsdeskundigen, betrokken organisaties en mevrouw Podt om in de volle breedte aandacht te vragen voor het voorkomen van dak- en thuisloosheid van jongvolwassenen. Zoals toegezegd bij de aanbieding ontvangt u hierbij een eerste collegereactie. Op 16 november aanstaande is over dit voorstel een Raadsinformatiebijeenkomst ingepland.

Het initiatiefvoorstel vraagt aandacht voor knelpunten die jongeren ervaren bij de overgang naar volwassenheid en sluit aan bij de opgave die wij zien om alle Utrechtse jongvolwassenen[1] te laten meedoen aan de samenleving, perspectief te bieden en daarbij steun ervaren in hun eigen omgeving. We willen voor alle jongvolwassenen een stabiele woon- en veilige leefomgeving, inkomen, school, werk(ervaring), een goede fysieke en mentale gezondheid. We willen waar nodig (continuïteit in) ondersteuning bieden, waarbij de mogelijkheden van de jongvolwassene uitgangspunt vormen.

De afgelopen jaren is er op meerdere gebieden aandacht geweest voor het versterken van het toekomstperspectief van jongeren in kwetsbare positie. U bent eerder (dd. 29 maart 2016) via een commissiebrief '18-/18+ in Zorg voor Jeugd en WMO' (kenmerk: 16.502601) geïnformeerd over een eerste analyse van problemen die zich voordoen bij zorgbehoevende jeugdigen in de leeftijdsfase van 18 - 23 (jongvolwassenen). Een aantal voorbeelden van acties die we hebben ingezet zijn:

- De woongemeenschap Place2BU, waar jongeren in een kwetsbare positie huisvesting en passende begeleiding krijgen, en met betrokken medebewoners een netwerk om zich heen hebben.
- Het voorkomen van schulden. Samen met jongeren is er vormgegeven aan peer to peer voorlichting op VMBO scholen over armoede schulden en financiële vragen , wordt een workshop '18 jaar? Word Geldwijzer!' aangeboden en wordt een campagne voorbereid om jongeren informatie te bieden over de regelingen die zij kunnen gebruiken.
- De thuisbezoeken die we doen bij jongeren zonder startkwalificatie en geen of weinig inkomen, waarin deze jongeren actief gestimuleerd en begeleid worden naar werk of onderwijs.

[1] Met jongvolwassenen is voor ons als gemeente de leeftijdsgroep 16 tot 27 jaar het uitgangspunt. Hiermee zorgen we dat we ervoor dat we alle mogelijkheden benutten om jongeren tijdig voor te bereiden op volwassenheid en waar nodig te ondersteunen bij het krijgen van een stabiele situatie na hun 18-de en meedoen in de samenleving. En creëren we een doorgaande lijn tot aan de leeftijdsgrens van de Participatiewet.

- De citydeal Inclusieve Stad en de pilot Ondiep Ontregelt waarbij we maatwerk organiseren wanneer de systeemwereld knelt.

Tegelijkertijd zien we de noodzaak om de integraliteit van de inzet de komende tijd verder te versterken, de wettelijke kaders en benaderingen 'tot 18 jaar' en 'vanaf 18 jaar' goed in elkaar te laten overlopen, preventief te werken en te onderzoeken hoe belemmeringen in de overgang naar volwassenheid weggenomen kunnen worden.

Om dit vraagstuk in dialoog met jongvolwassenen verder uit te werken, organiseren we binnen twee maanden een stedelijke bijeenkomst met ervaringsdeskundige jongvolwassenen, U-2B Heard!, BackUp professionals bij relevante zorginstellingen, van Praktijk- en Voortgezet Speciaal Onderwijs en andere partners. Opbrengst van deze bijeenkomsten is een visie, werkafspraken en proces op jongeren die kwetsbaar zijn in de overgang naar zelfstandigheid en volwassenheid. We benutten ook inzichten die zijn opgedaan uit casuïstiekbesprekingen jongvolwassenen, alsook de uitkomsten uit de landelijk Jongvolwassenentop van 27 november aanstaande[2] en de ervaringen die in andere gemeenten zijn opgedaan rondom jongvolwassenen.

Het college gaat graag met de raad in gesprek over het initiatiefvoorstel. We vinden het van groot belang dat Utrechtse jongvolwassenen goed, gezond en veilig hun weg vinden in de belangrijke levensfase van 16 tot 27.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

[2] Dit initiatief van de VNG, Divosa, het Netwerk Directeuren Sociaal Domein, de ministeries van OCW, SZW, VenJ en VWS en het NJi wil verkennen welke rol alle betrokken verantwoordelijken kunnen spelen om met zijn allen slagvaardiger te worden en slimme oplossingen te vinden voor de knelpunten waar we nu tegenaan lopen.

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	109
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	6
Omschrijving	Social Impact Factory

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	C.J.M. Bont-Tiebosch	**Datum**	7 november 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 62891	**Ons kenmerk**	4915136-20171102
E-mail	c.bonttiebosch@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toezeggingen Social Impact Factory
Bijlage(n)	Locatieonderzoek Social Impact Factory	**Beleidsveld**	Vastgoed, Werk en Inkomen
Uw kenmerk		**Verzonden**	
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Op 12 oktober jl. hebben de ambtenaren die betrokken zijn bij de Social Impact Factory's technische vragen van de raad beantwoord. Tijdens deze bijeenkomst zijn er enkele toezeggingen gedaan om u extra informatie te verstrekken. Met deze brief komen wij tegemoet aan deze toezeggingen.

<u>Rapportage locatieonderzoek Social Impact Factory</u>
Bijgevoegd vindt u de door u gevraagde rapportage locatieonderzoek hotspot voor sociaal ondernemen. Het document is beoordeeld op basis van de Wet openbaar bestuur, voor zover het persoonsgegevens betreft of bedrijfsgevoelige informatie zijn de passages 'zwart' gemaakt. Omdat het interne documenten betreft, zijn ook bedrijfsnamen die genoemd worden en geen relatie hebben op de samenwerking tussen de gemeente Utrecht en de SIF Utrecht BV 'zwart' gemaakt.

<u>Vragen met betrekking tot vastgoed</u>
Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst is op twee vragen gevraagd om verheldering.

1. *Waarom zijn twee andere afwijkingen (nl. Ravellaan 96 en Groeneweg 46) ten opzichte van het uitgifteproces niet gerapporteerd in het MPUV?*

De besluitvorming over Ravellaan 96 en Groeneweg 46 dateren beide van voor het Uitgifteproces gemeentelijk Vastgoed en de daarin vastgelegde rapporteringsverplichting in het MPUV.
De gemeente heeft voor het pand Ravellaan 96 een tenderprocedure gevoerd voor de aanbesteding van een concessieovereenkomst over de tijdelijke transformatie van het kantorencomplex naar een studentencomplex voor de periode van 10 jaar. Het besluit voor deze tenderprocedure is genomen voordat het Uitgifteproces gemeentelijk Vastgoed in maart 2015 is vastgesteld. Per brief is de raad in 2013 geïnformeerd over de afwegingen die hebben geleid tot deze keuze voor de tenderprocedure.
Voor de Groeneweg 46 geldt dat al voor het vaststellen van het Uitgifteproces gemeentelijk Vastgoed in mandaat is besloten het betreffende appartementsrecht te verhuren. Medio november 2014 zijn onderhandelingen gevoerd over de huurvoorwaarden. Eind januari 2015 is een definitieve huuraanbieding aan huurder verstrekt, deze is geaccepteerd en voorts is de huurovereenkomst in mandaat afgedaan.

2. *Waarom is er bij de verhuring van Vredenburg 40 aan SIF Utrecht BV pas in later stadium een besluit genomen over de afwijking van het Uitgifteproces gemeentelijk Vastgoed?*

De huurovereenkomst is te doen gebruikelijk onder mandaat aangegaan. Het sluiten van een uitgifteovereenkomst is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De afwijking van het Uitgifteproces is de resultante van het onderhandelingsgesprek over de uiteindelijke huurovereenkomst tussen gemeente en SIF Utrecht BV, dat gevoerd is naar aanleiding van het commissiedebat op 7 juli 2016. Het onderhandelingsresultaat maakte het nodig om formeel nog te besluiten over een afwijking ten opzichte van het Uitgifteproces gemeentelijk Vastgoed. Het betreft hier overigens twee verschillende bevoegdheden die geen tijd volgordelijke rangorde kennen.

<u>Proces subsidieverstrekking Plan Einstein</u>

U vraagt om nadere informatie met betrekking tot het verleningsproces dat is gevolgd bij het verstrekken van een subsidie aan de stichting Social Impact Factory met betrekking op de voorbereiding op het plan Einstein. De stichting Social Impact Factory heeft op 10 juni 2016 een subsidieaanvraag ingediend. Op 13 juni 2016 is de formele toetsing uitgevoerd door het subsidiebureau en de vakinhoudelijke toetsing door de inhoudelijke betrokken beleidsadviseur. De manager Meedoen naar Vermogen heeft vervolgens de verleningsbeschikking akkoord bevonden. Bij deze subsidie is niet gecontroleerd op de Eigen Verklaring Governance Code, omdat dit eerder al was getoetst.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Memo
Aan: Maarten Schurink en Toke Tom
Van: Jo de Viet
Betreft: **Verkenning offline locatie Social Impact Factory**
Datum: 7 juli 2015

SOCIAL IMPACT FACTORY
GOOD FOR WE

Aanpak
Op grond van gesprekken met direct betrokkenen en bezoeken aan diverse referentieprojecten is de 'formule' voor de beoogde offline locatie beschreven en geconcretiseerd in een Programma van Eisen (ruimtebehoefte in soort en metrage voor drie fasen ('pionieren', 'groeien' en 'hotspot', zie bijlage 1: 'Een pand voor de Social Impact Factory').
Deskresearch en gesprekken leidden tot een longlist van ca. 30 mogelijke locaties. Op grond van nadere analyse is hieruit een shortlist van 7 mogelijke locaties uitgewerkt (zie bijlage 2: 'Factsheets shortlist panden voor de Social Impact Factory').
Er is voorts een longlist van mogelijke huurders opgesteld (zie bijlage 3: 'Longlist mogelijke huurders Social Impact Factory').
Tenslotte leverden de gesprekken met allerlei soorten betrokkenen en geïnteresseerden in het domein van sociaal ondernemen ook interessante 'bijvangsten' op.

Appels en peren in wisselende snelheden
De 7 panden die op de shortlist staan zijn alle realistisch in de zin van (potentiële) geschiktheid (PvE) en (potentiële) beschikbaarheid. De panden verschillen fors wat betreft kwaliteit, ligging en governance (planning, proces, exploitatie). Enkele panden zijn thans beschikbaar en snel geschikt te maken, voor andere panden is er nog een pittig proces nodig om zover te komen. Er zijn enkele panden waar een exploitant aanwezig is, andere waar dat nog niet het geval is. In bijlage 2 Factsheets is relevante info per pand opgenomen.
Hieronder een overzicht van de panden in volgorde van voorkeur, met argumenten en overige opmerkingen.
NB kwetsbaar is dat programma SIF vooralsnog geen begrotingsruimte heeft voor ontwikkeling en/of exploitatie van een fysieke locatie.

Pand in aflopende voorkeur	Argumenten en overige opmerkingen
1. **Mitros-vleugel KW7**	• Beoogde exploitant geeft vertrouwen i.v.m. succes [redacted] • 'Practice what you preache': de geformuleerde visie van de beoogde exploitant geeft vertrouwen dat inrichting en exploitatie van het pand op een sociaal ondernemende wijze tot stand zal worden gebracht • Lege vloeren bieden veel mogelijkheid voor passende invulling. • Biedt gelegenheid om [redacted] te verbinden met SIF. • Kans op financiering uit Kansen voor West 2. • Context [redacted] • Binnen een half jaar beschikbaar én ruimte om te groeien.
2. **UcO**	• Markant pand, industrieel erfgoed. • Visie beoogde exploitant sluit goed aan op SIF. Kansen op synergie. • Kansen op financiering Kansen voor West 2. • Aandachtspunt is bestemming (bedrijf – kantoor) • Kans op partnership SIF met [redacted]

	• Wel: (zeer) hoog huurniveau. • Pand moet verbouwd en ingericht worden, planning nog onduidelijk.
3. Staffhorst	• Pand heeft grote potentie, echter thans onzeker of UVO en S2M tot een deal komen en zo ja, welke doorlooptijd nodig is om het pand geschikt te maken en onder welke condities SIF een deel kan gebruiken binnen de formule S2M. • Ligging pand biedt grote kansen voor (boven)regionale 'hub'. • Geen kansen op financiering Kansen voor West 2. • Interessante link met visie eigenaren S2M en met deelnemers in het Groeiprogramma [redacted] zoals [redacted]. • Hoe dan ook, pand zeker in gedachten houden als onderdeel van het netwerk van locaties en als 'icoon'.
4. Poort-gebouw	• Onduidelijk wie exploitatie gaat doen. Governancediscussie ([redacted], [redacted], [redacted] én bestemmingsplan vergt mogelijk tijd en energie). • Verbouwing nodig, veel kleine ruimten. • Geen kansen op financiering Kansen voor West 2. • Context gebied is minder logisch. • Pand zeker in gedachten houden als onderdeel van netwerk van locaties, m.n. als '[redacted]' en mogelijk ook netwerklocatie.
5. The Office	• In het pand zijn reeds enkele sociaal ondernemers gehuisvest en aanpak en visie exploitant sluit goed aan. • Kans om netwerk met [redacted] en [redacted] verder te versterken. • Beoogde etage(s) niet snel beschikbaar i.v.m. asbestsanering en verbouwing. • Excentrische ligging De Uithof en studentikoze uitstraling. • Geen kansen op financiering Kansen voor West 2. • Pand zeker in gedachten als onderdeel netwerk locaties, m.n. t.b.v. focus studentenstarters sociaal ondernemen.
6. Stadstuin	• [redacted] • Geen voorstel voor community-vorming en programmering. • Ligging pand is niet gemakkelijk (Tippelzone). • Relatief hoog huurniveau • Ligt in gebied Kansen voor West 2.
7. Vm. Kantoor Mediq	• Snel beschikbaar. • Context past: [redacted] is reeds gevestigd. • Bestrijdt leegstand gemeentelijk vastgoed. • Kansen op financiering Kansen voor West 2. • Geen exploitant aanwezig. • Kantoorgebruik sociaal ondernemen past ws. niet in de bestemming 'maatschappelijke doeleinden' noch in bestemming 'bedrijf'.

Bijvangst

N.a.v. de gesprekken in het netwerk zijn er twee Utrechtse ondernemers gesproken, die zich – afzonderlijk van elkaar – oriënteren op de vraag of ook Utrecht – naast Amsterdam en Rotterdam – een vestiging van de Impact Hub (franchiseformule) zou kunnen krijgen. Beide ondernemers hebben diverse 'leads' van bedrijven en ZZP-ers die hierin geïnteresseerd zijn. Met beide ondernemers wordt contact onderhouden. De Impact Hub is workspace voor m.n. ZZP-ers, heeft een incubatorfunctie en kent een rijk programma.

Er is intensief contact met het [redacted]. Zij hebben n.a.v. het symposium Serious Social Value van 4 februari 2015 in Utrecht (Maxima en Van Zanen aanwezig) een impuls gegeven aan idee S2M te vestigen in Staffhorstpand. Ik heb verhuurgesprekken tussen UVO en S2M vervolgens op gang gebracht. [redacted] geeft aan dat een van hun financiers, het [redacted] geïnteresseerd is in samenwerking m.b.t. localisering van hun programma's in dit beoogde pand. Afgesproken is dat UVO eerst proces van verhuur met S2M opstart en als dat ik aanschuif als dat goed loopt om de link met ambitie sociaal ondernemen verder te verkennen.
De [redacted] is geïnteresseerd in evt. samenwerking t.b.v. het [redacted] creatief ondernemen, waar ook sprake is van behoefte aan fysieke ruimte. Ook dit contact wordt vastgehouden.

Vervolg

Gesprekspartners van de 7 locaties heb ik aangegeven, dat we op 8 juli een top 3 kiezen van plekken die we verder gaan uitwerken om tot een definitieve keuze te kunnen komen.

Ik heb aangegeven dat voor SIF het ontwikkelen en/of exploiteren van een gebouw niet aan de orde is en dat we ons willen verbinden aan een partner die de goede context (programma, community, vibe) kan creëren, waardoor voor SIF en partners en gebruikers van het pand synergie ontstaat.

Ik hoop dat we zo'n sterke 'beweging' op gang kunnen brengen, dat we meerdere vliegen in één klap kunnen slaan, een 'netwerk' van locaties, die bij elkaar laten zien dat Utrecht hotspot sociaal ondernemen is :

- De lege kantoorvloer Mitrosvleugel inrichten als workspace voor kernorganisatie SIF en partners
- Staffhorst als 'sociaal ondernemend' icoon van S2M, met huisvesting van programma's/events gefinancierd door [redacted]
- Poortgebouw UC als [redacted] sociaal ondernemen, waaronder ook meeting point bedrijvennetwerk van Social Enterprise Initiative.
- Uitbreiding The Office als workspace voor startende studenten/alumni en ook workspace voor projecten SIF.

Voorstel is om nu eerst vervolgstappen voor concretisering Mitrosvleugel uit te werken en vervolgens een procesvoorstel te doen welke inzet gedaan kan worden om ook de 'beweging' m.b.t. de andere panden op gang te krijgen.

Bijlage 1

Een pand voor de Social Impact Factory te Utrecht

Inleiding

De Social Impact Factory is het platform waar organisaties, sociaal ondernemers en initiatieven samen aan ondernemende werken voor maatschappelijke en ecologische uitdagingen. De Social Impact Factory is opgericht vanuit de ambitie om meer te doen met sociaal ondernemers, organisaties en initiatieven die er al in Utrecht zijn. De centrale vraag was hierbij; hoe kunnen we door samen te werken het oplossen van maatschappelijke vraagstukken versnellen. Door heel verschillende partijen met elkaar in contact te brengen, ontstaat out-of-the-box denken, oude denkpatronen worden doorbroken, en er kunnen nieuwe slimme samenwerkingsvormen ontstaan. Daarmee moet het mogelijk zijn om met creatieve en ondernemende partijen business modellen te maken die zichzelf bedruipen en daarmee mensen en/of milieu nieuwe kansen geven.

Concept voor een fysieke plek voor de Social Impact Factory

Naast de netwerken en samenwerking via het online platform is er behoefte aan een fysieke plek, die letterlijk als 'fabriek' zal functioneren voor het platform: een werkplaats voor de medewerkers, foundingpartners en deelnemers van het platform; een werkplaats voor bestaande sociaal ondernemers, een ontmoetingsplek ('makelen en schakelen') voor het brede netwerk van sociale initiatieven in Utrecht en een kennis- en expertise centrum voor grotere gevestigde bedrijven, die willen transformeren naar sociaal ondernemen.
Zo ontstaat een mooie community van kleine en grotere bedrijven en instellingen, waarin inspiratie, betrokkenheid en kruisbestuiving tot synergie leiden. Een impuls voor het sociaal ondernemen in Utrecht in het algemeen en voor het programma van de Social Impact Factory in het bijzonder. Hoe dan ook moet het een fijne werkplek en inspirerende ontmoetingsplek worden, waar het bruist, waar je graag komt en waar nieuwe sociaal ondernemende business wordt gecreëerd.
Mogelijk kan de plek zich in enkele fasen van pionieren en groeien doorontwikkelen tot een echte 'hotspot', waarin ook ruimte is voor gevestigde ondernemers, bedrijven en organisaties, die hun eigen identiteit willen behouden, maar ook willen investeren in de community; waarin ook ruimte is voor incubatie- en acceleratieprogramma's voor startups sociaal ondernemers en waarin ruimte is voor grotere – landelijke - bijeenkomsten, workshops en events in de sfeer van sociaal ondernemen. De Social Impact Factory ontwikkelt zich steeds meer tot een innovatieplatform rondom maatschappelijke vraagstukken. Het gaat dus om sociaal ondernemende innovatie en daarvoor is ontmoeting van essentieel belang!

Uitwerking

De kernfuncties van het programma Social Impact Factory die in het pand uitgevoerd gaan worden, worden uitgewerkt in ruimtelijke functies, zoals werkplekken (flexspaces, bureauplekken), ruimte voor overleg, workshops, bijeenkomsten, kantoorunits en diverse voorzieningen. Met een inschatting van benodigde vierkante meters per functie leidt dit tot de ruimtevraag.
Deze wordt in drie fasen uitgewerkt, de startfase is 'pionieren', de volgende stap is 'groeien' bij gebleken succes en tenslotte de volwassen fase, de 'hotspot'.
Bij de match van het PvE met de shortlist panden zal meegenomen worden of de doorgroei naar fase 2 en fase 3 al dan niet in de panden zelf mogelijk is.

Ruimtevraag per fase

Fase Ruimte in m2	Fase 1 pionieren	Fase 2 groeien	Fase 3 hotspot
Werkplekken medewerkers SIF			
Flexspace (5m2/p)	30	30	30
Bureauplekken (8m2/p)		30	30
Flexplekken partners en deelnemers platform SIF			
Flexspace	50	100	200
Bureauplekken	50	160	320
Flexplekken sociale ondernemers			
Flexspace	50	100	300
Bureauplekken	50	160	320
Kantoorunits sociale ondernemers (20m2)		60	200
Kantoorunits organisaties en instellingen (20m2)		60	100
Overlegruimte (20m2)	40	60	60
Overleg / atelier / workshopruimte (40m2)		80	120
Belplekken	20	30	40
Ontvangstruimte / receptie			50
Grote 'Vergaderzaal'		80	80
Zitjes / lounge	40	80	120
Multi-functionele ruimte voor events, conferenties, werkplaats		150	150
Pantry / keuken		30	30
Kantine / Café		80	80
Restaurant			100
Toiletten	20	40	60
Loopzones / verkeersruimte	50	100	110
TOTAAL	**400**	**1.430**	**2.500**

JdV 17 juni 2015

Bijlage 2

Factsheets shortlist panden voor de Social Impact Factory

In alfabetische volgorde

1. Mitrosvleugel KW7

Locatie:
Koningin Wilhelminalaan 7 (Kanaleneiland, gebied Kansen voor West 2)

Ligging:
tegenover De Alchemist en de Vechtclub in Merwedestrook, goede bereikbaarheid auto, redelijke bereikbaarheid OV, goede bereikbaarheid fiets

Ruimte:
ca. 2.500 m2 BVO, nog geheel in te vullen

Eigenaar:
[redacted] (adviseur voor te werven exploitant; [redacted])

Beoogde exploitant:
Exploitant van gebouw [redacted], [redacted] (namens [redacted] van R[redacted] [redacted] en [redacted])

Planning:
Globale planning: ruimte beschikbaar eind 2015/begin 2016

Financiën:
Huurniveau nog onbekend, het zijn geheel lege vloeren, inbouwpakket moet nog worden bepaald. Uitgaande van De Alchemist gaat het om ca. € [redacted] á € [redacted] per m2/j. Voor 400 m2 dus € [redacted] á € [redacted]

Situatie:
[redacted] is een succesvolle tijdelijke exploitatie (tot 2020) van een gebouw van de gemeente Utrecht (verworven van Mediq) in de Merwedestrook. Gezien ruimtevraag is de exploitant op zoek naar een tweede gebouw. [redacted] heeft ruimte voor flexwerkers, kantoren, vergaderen en events / programma en huisvest al veel sociale ondernemers en kent ook een sociale aanpak bv. met de inzet van facilitair personeel en leerplekken. Heeft een goede reputatie opgebouwd.
[redacted] heeft tegenover [redacted] een vleugel van hun kantoor leegstaan. Via [redacted] is [redacted] van [redacted] geselecteerd om voorstellen te ontwikkelen voor hergebruik van dit kantoor. Het gebouw bestaat uit 5 lagen, twee grotere en twee kleinere; op de derde etage is ook een grote buitenruimte/balkon; het pand heeft een eigen ingang. De etages zijn geheel leeg en dus alle ruimte om tot een passende invulling te komen. [redacted] is gevraagd om voor de zomer 2015 met voorstellen voor indeling/inbouw te komen, zodat de inrichting kan plaatsvinden en een huurniveau kan worden bepaald.

Kansen:
Dit pand biedt de gelegenheid om met de exploitant tot een geheel passende invulling te komen voor de formule voor de fysieke Social Impact Factory (SIF), in ieder geval voor de fase pionieren en desgewenst voor de fase doorgroeien. De SIF krijgt de positie van huurder en afnemer van de faciliteiten in het pand, bijvoorbeeld in de vorm van een eigen etage. De exploitant wil gaarne de aanpak van verbouwing/inrichting vormgeven met de principes van sociaal ondernemen (inzet mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, leerplekken, hergebruik oude materialen, enzovoorts). In de exploitatie van het pand zijn community en programmering uitgangspunten, hetgeen ook goed aansluit bij de formule SIF. Daarmee kan voor de SIF een passende omgeving/biotoop ontstaan, zonder dat de SIF voor exploitatie van alle ruimten in het gebouw verantwoordelijk is.
Niet uitgesloten is dat [redacted] wil aansluiten bij het platform SIF wat van betekenis kan zijn voor inrichting en exploitatie van het gebouw.

2. Poortgebouw

Locatie: University College Utrecht, Prins Hendriklaan (Utrecht Oost), aan de fietsroute binnenstad – De Uithof
Ligging: oud poortgebouw van Kromhout Kazerne, karakteristiek pand. Goede bereikbaarheid fiets en auto, matige bereikbaarheid OV (stuk lopen vanaf halte Krommerijn)
Ruimte: ca. 500 á 700 m2 BVO in drie lagen; indeling in kleinere en diverse middelgrote ruimten
Eigenaar: [redacted]
Beoogde exploitant: onduidelijk, vergt nader overleg met [redacted]
Planning: het pand staat leeg, onduidelijk is wat er bouwkundig nog moet gebeuren
Financiën: Huurniveau nog onbekend. [redacted] vraagt tot welke investering de SIF zelf bereid is.
Situatie: Leegstaand pand. Door indeling ongeschikt voor [redacted] Suggestie gedaan door samenwerkingspartner [redacted], [redacted] en [redacted] van [redacted] Het is een Rijksmonument, gebouwd 1910 – 1912.
Kansen: Karakteristiek, mooi pand. Alles wijst erop dat de [redacted] 'momentum' zoekt om iets bijzonders met het pand te doen, samen met maatschappelijke partners, zodat het ook 'icoon' wordt van de [redacted] SIF zou (in bescheiden omvang, fase 'pionieren') hierin ondergebracht kunnen worden, mogelijk in combinatie met enkele werkplekken van zowel [redacted] als [redacted] De zolder is zeer geschikt als Conference Room voor ca. 100 pp. B.g.g. biedt goede mogelijkheid voor kantine met terras. [redacted] heeft groeiende groep samenwerkingspartners, m.n. bedrijven, die willen innoveren met principes sociaal ondernemen, social impact. Dit pand zou door zijn uitstraling, ligging en kwaliteit de rol niet alleen de rol van werkplek kunnen vervullen, maar ook van landelijk 'icoon' / ontmoetingsplaats voor breed netwerk van partners in het domein social impact, bv. door periodieke netwerkbijeenkomsten.

.

3. De Stadstuin

Locatie:
Europalaan 20 (Kanaleneiland, gebied Kansen voor West 2)

Ligging:
Leeg kantoorpand naast expeditie terrein van Post.NL, Qbuzz en braakliggende kavel van vm. Distributiecentrum V&D. Nabijheid De Alchemist en De Vechtclub XL en City Campus Max. Goede bereikbaarheid fiets en auto, redelijke bereikbaarheid OV. Matige uitstraling omgeving, matige uitstraling pand. Direct gelegen aan de tippelzone Europalaan.

Ruimte:
Het gehele pand is ca. 6.000 m2 groot, waarvan ruim de helft leeg

Eigenaar:
[redacted]

Beoogde exploitant:
[redacted] en [redacted]

Planning:
ruimte is per direct beschikbaar, er wordt nog op korte termijn geïnvesteerd in glasvezel en electra. Uiteraard vergt evt. inbouw en inrichting tijd.

Financiën:
Investeringsniveau nog onbekend.
Huur ca. € [redacted] m2/jaar, servicekosten ca. € [redacted] m2/jaar. Voor 400 m2 is dat € [redacted] per jaar.

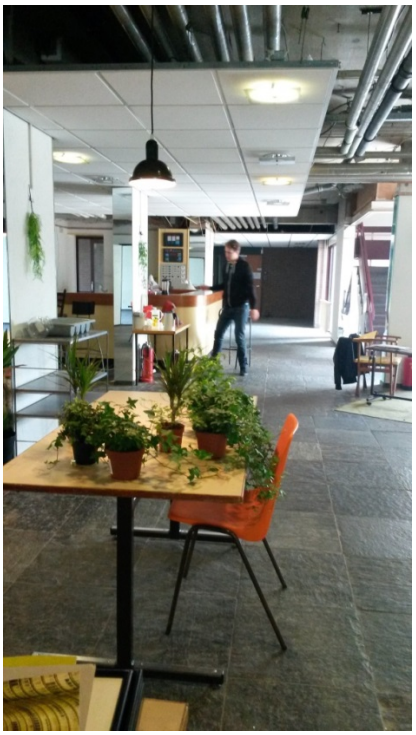
Situatie:
Het pand is eigendom van … die streeft naar herontwikkeling tot woningbouw, ervan uitgaande dat de prosititutiezone Europalaan verdwijnt. Voor ongeveer drie jaar is pand in beheer bij enkele jonge ondernemers, die al … m2 hebben verhuurd, aan:
- 3 productontwerpers
- 3 mode ontwerpers
- 1 goudsmit
- 2 preperateurs (dierenopzetten)
- 1 kantoor ruimte voor bedrijf die lokaal geproduceerd bier inblikken
- evenementen organisator
- [redacted] (delen van materialen, sportspullen)
- 6 autonome kunstenaars
- 2 interieurontwerpers
- opslag/klusbedrijf
- 2 studioruimten

Voorts zijn er aanvragen voor een aantal fotostudio ruimten, ateliers, productontwerpers, mediabedrijven/webontwikkelaars, een bemiddelaar voor bedrijven die de Chinese markt op willen, losse werkplekken, startend advocaten kantoor en nog wat opslagruimte.

Kansen:
Het pand is nog kort na leegstand in hergebruik. Er heerst een 'pioniersgeest', het is weer een nieuwe hippe plek in Utrecht, waar ook al enige 'guerilla-events' zijn georganiseerd, zoals een Open Lucht Bioscoop. De huurders zijn niet uitsluitend sociale ondernemers.
Dit pand biedt gelegenheid om de Social Impact Factory geheel naar eigen inzicht op te bouwen. [redacted]

.

4. **Staffhorst**

Locatie: Vredenburg Noord (binnenstad / stationsgebied)
Ligging: Tegenover TivoliVredenburg, nabij Utrecht Centraal. Prominente zichtlocatie, high traffic locatie; karakteristiek oud pand, echter geen historisch interieur.
Ruimte: ca. 2.500 m2 BVO, nog geheel in te vullen
Eigenaar: Gemeente Utrecht, UVO wil het voor 5 á 10 jaar verhuren, daarna verkopen
Beoogde exploitant: Zeer geïnteresseerde partij: Seats2Meet
Planning: Het pand is beschikbaar met huidig inbouwpakket
Financiën: Huur voor het gehele pand € 400.000 á € 450.000 per jaar. Onbekend hoe m2 voor SIF berekend gaan worden indien S2M de exploitant wordt.
Situatie: Het pand staat leeg, UVO wil nog niet verkopen i.v.m. markt en locatie (bouwactiviteiten herstel singel). In 2e instantie is S2M geïnteresseerd, concrete onderhandeling is gestart nadat een eerste kandidaat recent is afgevallen.
Kansen: S2M heeft op 4 februari jl. conferentie Serious Social Value gefaciliteerd, georganiseerd door [redacted], i.a.v. Máxima en Van Zanen. Er zijn warme contacten ontstaan tussen S2M, [redacted] en [redacted] Men wil graag in dit pand landelijke activiteiten uitvoeren voor sociaal ondernemers o.a. vanuit [redacted] en gefinancierd vanuit het Groeiprogramma van het [redacted] Indien de Social Impact Factory tevens in dit pand kan worden ondergebracht kan dit pand wel eens de hotspot c.q. verzamelgebouw voor sociaal ondernemen worden, waar we naar streven. W.b. exploitatie en marketing kan geprofiteerd worden van het gebleken ondernemerschap van Seats2Meet. Deze kans vraagt op een goed gekozen moment in het proces van onderhandeling over huur een overleg met [redacted] [redacted] en gemeente Utrecht, als follow up van conferentie van 4 februari jl.

.

COMPUTER
MULTIMEDIA
DIGITALE FOTO

Wonen
Winkelen
Werken
Reizen
Uitgaan
Sophie
CU
'K ZIE JE IN
UTRECHT

5. The Office

Locatie:
Heidelberglaan (De Uithof, Utrecht Science Park)

Ligging:
Aan de hoofdas in het centrumgebied van De Uithof. Optimale ligging aan OV, in 2018 aan de Uithoflijn. Goede autobereikbaarheid (A28, A27), goede fietsbereikbaarheid).
Context is studenten, onderwijs, onderzoek, instellingen.

Ruimte:
Er staan twee etages van elk 300 m2 boven de etage van The Office leeg.

Eigenaar:
[redacted].

Beoogde exploitant:
[redacted], directeur van [redacted].

Planning:
Globale planning: ruimte beschikbaar te maken eind 2015

Financiën:
Huurniveau: In overleg met de [redacted] moet een huurniveau bepaald worden. Wenselijk en bespreekbaar is dat dit een groeimodel wordt, waarin de [redacted] in afnemende mate de locatie sponsort. Het groeimodel zou er als volgt uit kunnen zien:
Fase 1: Geen huur, slechts onkosten (zoals The Office zelf op dit moment).
Fase 2: niet-commerciële huur + onkosten.
Fase 3: commerciële huur + onkosten.

Situatie:
The Office is een werklocatie voor sociaal ondernemen van studenten, zoals de stichtingen [redacted], [redacted] en [redacted]. Het is tijdelijk gebruik in een leegstaande vleugel van het Van Unnikgebouw, vm. bibliotheekruimte. Men wil graag de leegstaande etages betrekken. Er dient nog asbestsanering plaats te vinden. Met de groei kan ook een optimalisatie van het ruimtegebruik en enkele nieuwe faciliteiten gerealiseerd worden.

Kansen:
De [redacted] hecht grote waarde aan sociaal ondernemen, zoals blijkt uit het beschikbaar stellen van de leegstaande vleugel aan The Office. Het onderbrengen van de Social Impact Factory in het pand sluit aan bij de ambitie van de [redacted] en geeft nieuwe impuls aan de samenwerking met de gemeente Utrecht. De doorontwikkeling van The Office vraagt om een gezamenlijke partnership tussen Social Impact Factory, [redacted] en de ondernemers in The Office gerepresenteerd door [redacted] Hoe deze partnering er precies uit komt te zien moet verder verkend worden maar op basis van de huidige situatie liggen de volgende rollen voor handen:
Social Impact Factory: Huurder, verbinder, investeerder.
[redacted]: Kennispartner, huisbaas, investeerder.
[redacted] Uitbater en/of projectmanager Locatie.
Ook de stichting [redacted] hecht grote waarde aan het versterken van ondernemerschap binnen het [redacted] en zal deze ambitie richting [redacted] ondersteunen. Op deze wijze zou de Social Impact Factory in een passende context komen, zonder de 'last' van de exploitatie van een gebouw en mét de lusten van passende faciliteiten.

.

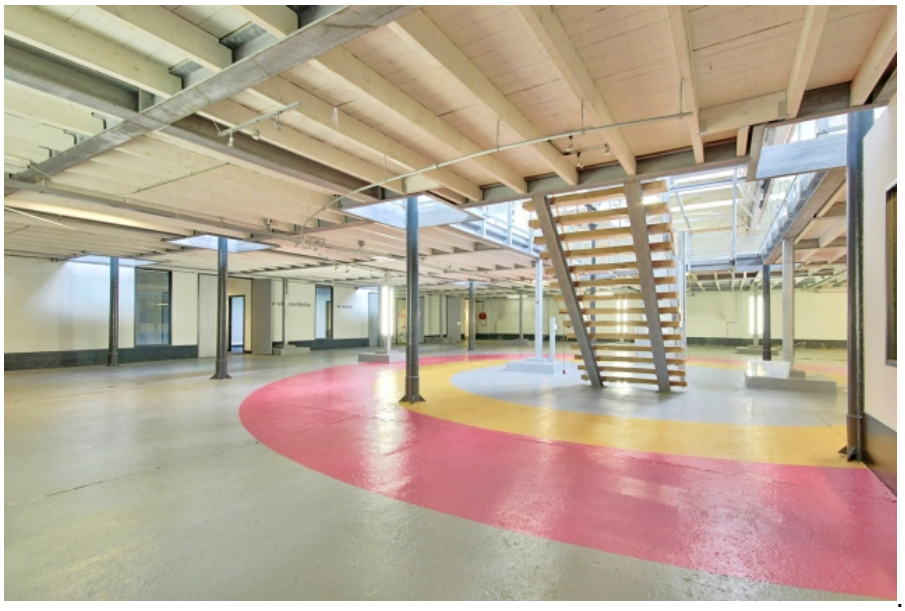
6. UcO (Utrecht Community)

Locatie: 2e Daalsedijk (Noord West, gebied Kansen voor West 2)
Ligging: oud NS terrein dichtbij de Amsterdamse Straatweg, herontwikkelingslocatie, goede bereikbaarheid fiets, redelijke bereikbaarheid auto, redelijke bereikbaarheid OV
Ruimte: Totaal ca. 4.100 m2 BVO, waarvan nog ca. 40% nog niet is ingevuld
Eigenaar: [redacted]
Beoogde exploitant: [redacted] ([redacted] te Rotterdam)
Planning: Globale planning: ruimte beschikbaar eind 2015/begin 2016
Financiën: Huurniveau € [redacted] per m2 per jaar, incl. servicekosten inclusief en alle voorzieningen zijn (zoals meeting rooms, professionele printers, servers, etc.). Bij gebruik 400 m2 gaat het om € [redacted] p/j.
Situatie: Al sinds 2011 is [redacted] via [redacted] op zoek naar een locatie in Utrecht voor een 'broedplaats' in de sfeer van duurzaam ondernemen, de stichting [redacted]. Men wil kleinere en grotere bedrijven vestigen, ZZP-ers werkplekken bieden en ruimte maken voor programma en events. Voorkeur gaat uit naar oud hallencomplex van NS aan de 2e Daalsedijk. Het geheel past in de visie voor duurzame herontwikkeling (wonen/werken) van dat gebied. De visie is recent vastgesteld. De invulling van het pand met het concept [redacted] vergt aanpassing bestemming. Dit is op hoofdlijnen akkoord vanuit de integrale werkgroep commercieel vastgoed, maar is nog niet geheel uitgekristalliseerd.
Kansen: Uit een gesprek met de initiatiefnemers blijkt een grote overeenkomst in visie, ambitie en aanpak. Het concept wil men graag verrijken met sociaal ondernemen. Hun invulling van 'duurzaam' is veel breder dan milieu-gerelateerd. De Social Impact Factory zou ruimte kunnen huren en gebruik kunnen maken van de faciliteiten die voor [redacted] ontwikkeld worden, zoals ruimte voor events, workshops, horeca etc. [redacted] is bereid te investeren in het pand. Op deze wijze komt de Social Impact Factory in een passende context, zonder de 'last' van de exploitatie van een gebouw en mét de lusten van passende faciliteiten.

.

7. Vm. Kantoor Mediq

Locatie: Europalaan 2 (Kanaleneiland, gebied Kansen voor West 2)
Ligging: Naast De Alchemist en de Vechtclub in Merwedestrook, zelfde pand als Harten voor Sport; goede bereikbaarheid auto, redelijke bereikbaarheid OV, goede bereikbaarheid fiets
Ruimte: ca. 3.000 m2 BVO nog beschikbaar
Eigenaar: Gemeente Utrecht, tijdelijke verhuur tot 2020 via UVO
Beoogde exploitant: De reeds gevestigde partijen in dit pand huren direct van UVO.
Planning: De ruimte is op korte termijn beschikbaar
Financiën: Huurniveau € [redacted] m2 per jaar, servicekosten € [redacted] m2 per jaar incl. warmte, water, electra. Bij huur 400m2 dus ca. € [redacted] p/j.
Situatie: Vm. Hoofdkantoor [redacted] Probleem is dat de huidige bestemming bedrijfsbestemming is. Uitzondering hierop is de eerste verdieping deze verdieping heeft als bestemming maatschappelijke doeleinden. Hier heeft [redacted] de rechter helft in gebruik. De linker helft van de tweede verdieping is in gebruik bij [redacted] Leeg staan de b.g.g., de helft van de eerste verdieping (m.n. v.m. kantine) en de helft van de 2e verdieping. Ook twee vleugels tussen dit oude kantoor en het gebouw waarin nu [redacted] is gevestigd staan leeg (eveneens bedrijfsbestemming).
Kansen: Context gebied (buren) en pand ([redacted]) is passend. Vm. Kantineruimte is goed in te richten als flexspace. Voldoende ruimte voor kantoorunits en events/programma. Opgave is op een 'zuivere' manier de activiteiten SIF te scharen onder bestemming Maatschappelijke Doeleinden. Omzetten naar bestemming kantoor is ws. geen optie i.v.m. kantoorbeleid en level playing field.

GVU
2
GVU N.V.
Hart voor de klant

Bijlage 3
Longlist mogelijke huurders Social Impact Factory

Gevestigde organisaties, met name hun innovatie-afdeling dan, niet de gehele organisatie:

- [redacted]

Sociale ondernemingen (partijen die op de door jouw bezochte netwerkbijeenkomst aangaven graag mee te doen met de Social Impact Factory):

- [redacted]

- [redacted]

Financiers (mogelijk om dicht bij hun doelgroep te zitten):

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Nationale netwerkorganisaties

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Founding Partners

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Netwerkpartners

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Deelnemers getekend op 21 mei 2015

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Overig

- [redacted]
-

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	50
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	6.a
Omschrijving	Beantwoording SV 2017, nr. 69 inzake Relatie Gemeente Utrecht, Stichting SIF, en de SIF B.V.'s

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	12 oktober 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2017, NUMMER 69

Datum	31 augustus 2017
Van	College B&W
Behandeld door	C.J.M. Bont-Tiebosch en J.A. Bodewitz
Doorkiesnummer	030 - 28 62890
E-mailadres	c.bonttiebosch@utrecht.nl
Kenmerk	4737616
Beleidsveld	Werk en Inkomen en Vastgoed

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen die op 12 juli 2017 zijn gesteld door van Waveren en Brussaard (CDA) naar aanleiding van een onderzoek naar de relatie van de gemeente Utrecht met de Stichting Social Impact Factory, de Social Impact Factory BV's en de verhuur van Vredenburg 40.

<u>Over de structuur van de SIF''s en de relaties tussen de SIF's en de gemeente</u>

Vraag 1

Kan het college (uitgebreid) beschrijven hoe de stichting, de 'hotspot' en de B.V.'s zijn opgericht en welke rol het college bij elk heeft gespeeld (initiërend, stimulerend, geen rol..?)?

Antwoord 1

In juni 2015 is de stichting Social Impact Factory opgericht. De gemeente Utrecht is als founding father betrokken bij de oprichting van deze stichting. De stichting heeft een eenmalige opstartsubsidie ontvangen voor de periode van 2015-2018. Doelstelling van de deze opstartsubsidie is het vormgeven van een subsidieonafhankelijk, inclusief platform voor sociaal ondernemen en een bijdrage te leveren aan het realiseren van meer sociale impact op een ondernemende wijze. In de gemeente Utrecht willen we in samenwerking met de stichting Social Impact Factory een gunstig klimaat creëren voor sociaal ondernemen.

In 2015 is er tevens een verkenning uitgevoerd naar een fysieke plek voor sociaal ondernemen om deze beweging een extra impuls te geven en het ecosysteem rond sociaal ondernemerschap te versterken. Een belangrijke randvoorwaarde was dat een of enkele ondernemers het initiatief zouden nemen voor de ontwikkeling en exploitatie van deze mogelijke hotspot. Deze verkenning is uitgevoerd door het projectmanagementbureau van de gemeente waarbij gesproken is met verschillende partijen. De stichting Social Impact Factory heeft zich samen met de andere partners (dit zijn Kirkman BV, Legal Holding BV (gelieerd aan Brugging & Van der Velden Advocaten Belastingadviseurs) en SOL Beheer BV en Stichting Society 3.0 (beiden aandeelhouders van Seats2Meet)) verbonden aan deze 'hotspot' en hebben daartoe in 2016 de SIF Utrecht BV opgericht die deze hotspot ontwikkelt en exploiteert.

Vraag 2

Heeft de gemeente als 'founding father' nog formele of informele zeggenschap over de stichting? Hoe wordt de gemeente betrokken bij besluitvorming en/of bestuursbenoemingen?

Antwoord 2

De gemeente heeft als founding father geen formele of informele zeggenschap over de stichting. Wel is er regelmatig overleg met de stichting over de realisatie van de doelstellingen met betrekking tot de opstartsubsidie. Daarnaast is er jaarlijks overleg met alle founding fathers en partners waarin er ruimte is voor een adviserende rol. De gemeente is niet betrokken bij besluitvorming en/of bestuursbenoemingen van de stichting.

Vraag 3

Is er na 9 januari 2017 (toen het CDA de bestuurssamenstelling ambtelijk aankaartte) contact geweest tussen de gemeente en Stichting SIF over de governance? Zo ja, wat was de inhoudelijke strekking van die contacten?

Antwoord 3

Ja. Er is navraag gedaan over hoe het ervoor stond met de vorming van het bestuur.

Vraag 4

Waarom zijn naast de stichting SIF nog twee aparte B.V.'s 'SIF Utrecht' en 'SIF International' opgericht? Heeft het college daar op aangestuurd of daar juist bezwaar tegen gemaakt? Waarom?

Antwoord 4

Er is een aparte B.V. – Social Impact Factory International BV – opgericht, omdat het een initiatief is van meerdere partijen waarbij de stichting één van de partners is. Naast de stichting zijn SOL Beheer BV, Stichting Society 3.0, Legal Impact Holding BV en Kirkman Company BV aandeelhouders van de SIF International BV. De SIF International BV is voorts enige aandeelhouder van SIF Utrecht BV. Deze laatst genoemde BV is de huurder en exploitant. SIF International BV is aldus te kwalificeren als holding die mogelijk in de toekomst elders hotspots sociaal ondernemen zal initiëren.
Het college heeft geen rol bij het oprichten van de verschillende BV's.

Vraag 5

Waarom is de ontwikkeling van de hotspot niet door de Stichting uitgevoerd? Heeft het college daarop aangestuurd of daar bezwaar tegen gemaakt? Waarom?

Antwoord 5

De ontwikkeling en exploitatie van de hotspot draagt bij aan het realiseren van een inclusief platform voor sociaal ondernemers. Het is echter een apart initiatief waarbij meerdere partners zijn betrokken. Deze partners hebben ervoor gekozen deze samenwerking middels het oprichten van een vennootschapsstructuur vorm te geven. De deelname van de andere partners was nodig voor de financiële haalbaarheid van de exploitatie van deze fysieke locatie.

Vraag 6

Klopt ons schema (in bijlage 2)? Zo nee, kunt u ons voorzien van een correct een compleet overzicht van de relaties tussen de gemeente, Stichting SIF, de SIF B.V.'s en andere partijen in de stad?

Antwoord 6

De gemeente heeft een relatie met de stichting SIF en een relatie met de SIF Utrecht BV. Het schema is hierop aangepast. Zie bijlage 1.

Vraag 7

Is of was er binnen de gemeente één accountmanager of aanspreekpunt die het overzicht behoudt op alle relaties tussen de gemeente en de verschillende SIF's? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u meer inzicht geven in de rol en positie van deze functionaris en op welke wijze hij of zij de afgelopen 3 jaar invulling aan die rol heeft gegeven?

Antwoord 7

Binnen de gemeente is de subsidierelatie met de stichting en met de B.V. bij dezelfde beleidsmedewerker belegd. De beleidsmedewerker is onderdeel van een kernteam bestaande uit medewerkers vanuit Werk & Inkomen, Maatschappelijke Ontwikkeling en Ruimte die het beleid rond sociaal ondernemershap verder vormgeven en aanspreekpunt zijn binnen en buiten de organisatie op dit thema. Niet alle contacten lopen echter via deze weg en dat is ook niet wenselijk. Medewerkers kunnen bijvoorbeeld voor het boeken van een ruimte bij de Social Impact Factory Utrecht B.V, , het inkopen bij de social impact market bij sociaal ondernemers of een challenge aan te vragen rechtstreeks contact opnemen met de stichting Social Impact Factory.
De accounthouder heeft eens per half jaar voortgangsoverleg met de stichting SIF over de resultaatafspraken in de verstrekte subsidie.
De SIF Utrecht BV heeft een huurrelatie en contact hierover met UVO.

<u>Over de subsidieverstrekking aan de Stichting SIF</u>

Vraag 8

Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid voor het toetsen van subsidieaanvragen en de onderliggende verklaringen? Bij de beleidsafdeling of bij het subsidiebureau? Hoe is dat in het geval van subsidieverlening aan Stichting SIF verlopen?

Antwoord 8

De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor de inhoudelijke beoordeling van de subsidieaanvraag. Het subsidiebureau toetst of is voldaan aan formele voorwaarden. Deze toetsing is ook toegepast bij de verlening van de subsidie aan de Stichting SIF.

Vraag 9

Controleert het college actief de correctheid van eigen verklaringen? Wordt hier steekproefsgewijs op gecontroleerd?

Antwoord 9

Het subsidiebureau toetst op het afgeven van een eigen verklaring. In het geval van een nieuwe stichting kennen we de werkwijze dat er afspraken worden gemaakt over het voldoen aan de governance code en het vormen van een nieuw bestuur. Zie verder ook vraag 11.

Vraag 10

Heeft het college de indruk dat subsidieverstrekking en de controle daarop over het algemeen volgens de regels verloopt en de controle voldoende is? Zo ja, waar baseert het college dat op?

Antwoord 10

Het college is van mening dat de subsidieverstrekking over het algemeen verloopt volgens de regels. Door de accountant is het proces voor de subsidieverstrekking positief beoordeeld en uit de controle door de accountant op de subsidieverstrekking blijkt dat de regels in het algemeen worden gevolgd en dat de controles voldoende zijn. Bij de subsidieverstrekking gaat de gemeente uit van vertrouwen in combinatie met controle.

Vraag 11

Is deze subsidieverstrekking volgens het college een incident waarbij verkeerd is gehandeld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe denkt het college dan dat dit gebeurd is?

Antwoord 11

Bij deze subsidieverstrekking is volgens het college niet verkeerd gehandeld. De regels voor de subsidieverstrekking zijn gevolgd. Er is door het subsidiebureau gecontroleerd of de eigen verklaring omtrent het voldoen aan de eisen voor goed bestuur is getekend. Achteraf gezien zou het beter zijn geweest als er in de subsidiebeschikking een bindende termijn zou zijn opgenomen waarbinnen het volwaardig bestuur zou moeten zijn gevormd. Artikel 19.1 geeft de bevoegdheid om deze ruimte te geven. Vanuit de nauwe betrokkenheid van de gemeente als founding father bij de stichting, was er regelmatig overleg en is het vormen van het bestuur gevolgd.

Vraag 12

Hoe beoordeelt het college de governance van Stichting SIF gedurende het eerste jaar? Vindt het college dat de situatie wenselijk was? Vindt het college dat de situatie toelaatbaar was? Hoe heeft het college daar toezicht op gehouden?

Antwoord 12

Het college vindt het ongewenst dat het bestuur van de stichting niet conform de statuten was samengesteld gedurende het eerste jaar.
Er is echter gedurende de subsidieperiode middels gesprekken en rapportages toezicht gehouden op de uitvoering van de activiteiten van de stichting. Daarbij heeft het college geen reden gehad om te twijfelen aan de correcte uitvoering van de activiteiten en de juiste besteding van de subsidiegelden.

<u>Over de uitgifte van Vredenburg 40</u>

Vraag 13

Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid en het mandaat om onderhandelingen te voeren met potentiële huurders, een potentiële huurder te selecteren en de huurovereenkomst aan te gaan? Op welke wijze was in dit proces geborgd dat dit organisatieonderdeel een zelfstandige afweging kon maken?

Antwoord 13

Afhankelijk van de hoogte van het huurbedrag ligt het mandaat om onderhandelingen te voeren met potentiële huurders, een potentiële huurder te selecteren en de huurovereenkomst aan te gaan ambtelijk bij de IRM-er UVO (jaarlijks te betalen bedrag huur, service- en andere kosten tot €1 mio.), Manager Vastgoed (tot €200.000,-) of Portefeuillemanager (tot €50.000,-). In dit proces was niet anders dan normaal via de werking van het mandaatregister het organisatieonderdeel aan zet.

Vraag 14

Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een kostprijsdekkende huurprijs?

Antwoord 14

Met geen partijen. Het pand Vredenburg 40 diende geen beleidsdoel meer en kwam daarmee in aanmerking voor uitgifte. Kostprijs dekkend verhuren ten behoeve van een beleidsdoel was niet meer uitgangspunt. Vanwege bedrijfseconomische redenen kan worden afgeweken van uitgifte. Alvorens het pand wordt uitgegeven wordt het belang van maximalisatie opbrengst en vergroten kans van slagen uitgifte / verkoop beoordeeld. Verkoop van het pand op een later moment wanneer de gebiedsontwikkeling in een verder gevorderd stadium is, geeft het gebouw een veel betere positie op de vastgoedmarkt en dat zal de waarde ten goede komen. Het pand is daarom aangehouden en marktconform en conform vigerende bestemming verhuurd.

Vraag 15
Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een marktconforme huurprijs? Met hoeveel partijen hebben serieuze onderhandelingen plaatsgevonden?
Antwoord 15
Er is van vier partijen uit de markt een serieus voorstel gekomen. Betreffende partijen zijn: Randstad, iGluu, TivoliVredenburg en Social Impact Factory Utrecht. Na een zorgvuldige afweging is de keuze op de Social Impact Factory Utrecht BV (SIF) gevallen. De belangrijkste afweging bij deze keuze is dat de SIF de enige partij is die een marktconforme huur gaat betalen en de intentie heeft het gebouw voor langere tijd te gaan huren.

Vraag 16
Hoe is het college tot de afweging gekomen om het pand niet voor de marktconforme huur actief in de markt te zetten? Hoe heeft het college daarbij de vergaande eisen (in afwijking van de gemeentelijke beleidsregel) van de SIF meegewogen?
Antwoord 16
Zie antwoord onder 15.

Vraag 17
In hoeveel gevallen heeft het college sinds het vaststellen van het uitgifteproces Vastgoed door de gemeenteraad afgeweken van de vuistregel om vastgoed voor 5 jaar te verhuren omdat een pand in de huidige markt te weinig oplevert?
Antwoord 17
Hoofdregel is dat vastgoed wordt uitgegeven indien het geen beleidsdoel meer ondersteunt. Vanwege bedrijfseconomische redenen kan worden afgeweken van uitgifte. Eén van de drie genoemde redenen in het door uw raad vastgestelde beleid om vanwege bedrijfseconomische redenen af te wijken van uitgifte is: "in de huidige markt levert het pand weinig op en levert het pand meer op om het pand voor een korte periode (vuistregel hiervoor is 5 jaar) te verhuren en na die huurperiode opnieuw een afweging te maken"
De navolgende drie verhuringen wijken af van de vuistregel om 5 jaar te verhuren. Dit betekent echter niet dat vanzelfsprekend ook wordt afgeweken van de andere twee genoemde bedrijfseconomische redenen. Elke casus kent zijn eigen overwegingen en zijn niet direct vergelijkbaar.
- *Ravellaan 96, verhuurd voor 10 jaar aan Socius Wonen B.V.*
- *Groeneweg 46, verhuurd voor 15 jaar aan Newstyle Fitness Holding B.V.*
- *Vredenburg 40, verhuurd voor 10 jaar aan SIF Utrecht B.V.*

Vraag 18
Waarom was wethouder Everhardt aanwezig bij het overleg op 24 oktober, dat in feite tot doel had een vastgoedobject tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te verhuren? Is het college bereid het verslag van het overleg op 24 oktober tussen wethouders Jansen en Everhardt en de SIF met de raad te delen? Zo nee, waarom niet?
Antwoord 18
Er is geen apart verslag gemaakt van de bijeenkomst op 24 oktober 2016. De afspraken die daar zijn gemaakt, zijn geland in de huurovereenkomst. Deze is als geheime bijlage meegestuurd met de commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40 op 29 juni 2016.
Omdat het een belangrijk dossier betreft die meerdere portefeuilles raakt, waaronder Vastgoed en Werk en Inkomen maar ook EZ en Onderwijs, zijn meerdere bestuurders betrokken. Net als tijdens de bespreking in de commissie op 7 juli 2016 heeft wethouder Everhardt daarom als wethouder als dossierhouder van sociaal ondernemerschap deelgenomen aan het bestuurlijk overleg.

Over de overeenkomsten met en subsidies aan de verschillende B.V.'s

Vraag 19

Heeft het college de huurovereenkomst (of één van de eerdere concepten) met het oog op de afwijking van het eigen beleidsregel laten toetsen aan de wet- en regelgeving ten aanzien van staatssteun en de wet markt & overheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 19

Zoals gemeld in de commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40 (28 juni 2016, kenmerk 3703424) betaalt SIF een marktconforme huur conform de vigerende bestemming. Indien SIF gebruikmaakt van het voorkeursrecht voor verkrijging van het gehuurde in erfpacht, zoals gemeld in de commissiebrief Verhuur Vredenburg 40 (4 november 2016, kenmerk 3997161), geschiedt dit dan tegen (markt) taxatiewaarde. Omdat de huurovereenkomst met daarin opgenomen een voorkeursrecht kwalificeert als marktconform, is er geen aanleiding geweest dit expliciet te toetsen aan staatssteun regelgeving en wet Markt & Overheid.

Vraag 20

Heeft het college bij het verstrekken van de opstartsubsidie van €350.000 ook onderzocht of ditzelfde doel met een lagere bijdrage te realiseren was, bijvoorbeeld in een ander pand of een andere vorm? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was de uitkomst van dat onderzoek?

Antwoord 20

Er is een verkenning geweest op basis van een longlist van 30 mogelijke locaties voor deze hotspot. Uiteindelijk is er een top 3 uitgekomen, waarvan Vredenburg 40 het meest passend bleek. SIF Utrecht BV heeft deze locatie weloverwogen gekozen op basis van de omvang, mogelijkheden en ligging van het pand. De businesscase liet zien dat op basis hiervan een rendabele exploitatie op termijn haalbaar is, maar dat er ook sprake is van een risicoprofiel. De gevraagde opstartsubsidie is onderbouwd in de businesscase, getoetst aan de criteria staatssteun en vormde daarom de basis voor de beschikking. De subsidieaanvraag is vervolgens beoordeeld op basis van wat project bijdraagt aan het versterken van het ecosysteem voor sociaal ondernemers in de stad en de profilering van Utrecht als hoofdstad voor sociaal ondernemen.
U bent hierover geïnformeerd per brief d.d. 1 juni 2016 (Hotspot voor sociaal ondernemen, kenmerk 16.504302).

Vraag 21

De gemeente is de huurovereenkomst aangegaan met de SIF Utrecht B.V. Wanneer deze niet in staat blijkt om aan de verplichtingen te voldoen, welke mogelijkheden heeft het college dan om die verplichtingen te verhalen op de SIF International B.V. of de aandeelhouders?

Antwoord 21

Indien huurverplichtingen niet worden voldaan dan kan de huurder hier op basis van het huurrecht op worden aangesproken. Afhankelijk van de aard en de omstandigheden kunnen hiertegen (juridische) stappen worden genomen. Bij het niet nakomen van financiële (huur)verplichtingen is het uiteindelijk te doen gebruikelijk, na eerst aangemaand te hebben, een gerechtelijke procedure te starten. De situatie kan tevens ontstaan dat naast nakoming de gemeente eveneens genoodzaakt is beëindiging van de huurovereenkomst te vorderen. Er zijn situaties denkbaar dat ook bestuurders worden aangesproken.

Vraag 22

Ziet het college met de CDA-fractie het risico dat het pand in de toekomst, o.a. vanwege de gekozen constructie met het voorkeursrecht, zal worden gebruikt voor andere doeleinden dan een sociale 'hotspot'? Zo ja, wat heeft het college hieraan gedaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 22

Nee, zolang er sprake is van huur dient het gehuurde uitsluitend te worden bestemd als sociale hotspot, een en ander zoals nader beschreven in de huurovereenkomst. Na verkoop is het aan de (toekomstig) eigenaar/erfpachter om te bepalen hoe hij het vastgoed gebruikt, een en ander uiteraard in overeenstemming met wat de publiekrechtelijke bestemming en de erfpachtvoorwaarden toestaan.

Over de informatievoorziening aan de raad rond het sluiten van het huurcontract

Vraag 23

Waarom heeft het college de raad niet vooraf, formeel en volledig, geïnformeerd dat het de toezegging ten aanzien van de huurovereenkomst niet ging nakomen? Hoe beoordeelt het college de eigen handelswijze in deze casus in het licht van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet?

Antwoord 23

Wij zijn van mening, en zo ook met uw raad gedeeld per brief d.d. 4 november 2016 (Verhuur Vredenburg 40, kenmerk 3997161), dat de gedane toezegging is ingevuld.
Destijds viel de concept huurovereenkomst als reguliere huurovereenkomst onder het mandaatreglement en was deze niet aan te merken als een overeenkomst met ingrijpende gevolgen in het licht van artikel 169, lid 4 Gemeentewet.
Desondanks, hebben wij uw raad in lijn met het bepaalde in artikel 169 lid 4 juncto 160 lid onder e Gemeentewet voor het aangaan van de huurovereenkomst geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zienswijzen bedenkingen kenbaar te maken middels de aanbieding en bespreking van de brief d.d.28 juni 2016 (Huuroverwegingen Vredenburg 40, kenmerk 3703424).

Vraag 24

Waarom heeft het college, ondanks de bezwaren die vanuit de raadscommissie geuit zijn, besloten deze verhuur op deze manier door te zetten (voor een langere periode dan 5 jaar incl. een voorkeursrecht?

Antwoord 24

Zie antwoord onder 23.

Vraag 25

Is het college het met CDA eens dat de gesloten overeenkomst de mogelijkheid beperkt om in de toekomst het pand conform het vastgestelde uitgifteproces te verkopen? Zo ja, is er dan een collegebesluit genomen en waarom is de raad dan niet geïnformeerd via het MPUV? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 25

Het college heeft conform het Uitgifteproces gemeentelijk vastgoed maart 2015 een besluit genomen. De raad is tijdig per brief d.d. 4 november 2016 (Verhuur Vredenburg 40, kenmerk 3997161) geïnformeerd.
In het MPUV 2017 is ervoor gekozen om voornamelijk terug te kijken en rapporteren over 2016. Aangezien er in 2016 nog geen sprake is geweest is van daadwerkelijke uitgifte van het pand Vredenburg 40 en dat dat ook een voorwaardelijke en toekomstige mogelijkheid betreft, is na de eerdere raadsbrief niet meer specifiek hierop in gegaan in het MPUV 2017. Conform het Uitgifteproces rapporteren wij jaarlijks over de uitgifte van panden en eventuele uitzonderingen op het beleid in het voorgaande jaar.
Een verwijzing naar voornoemde brief in het MPUV 2017 was vollediger geweest.

Vraag 26

Is het college het eens dat de (vanwege oplopende onderhouds- en renovatiekosten stijgende) boekwaarde steeds verder uit de pas loopt t.o.v. de marktwaarde? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 26

Nee, de renovatie leidt tot een kwalitatief hoogwaardig monument. Zowel de kwaliteit evenals de uitstraling van het gebouw komt de verkoopwaarde ten goede. Al het groot onderhoud aan de buiten schil is met de renovatie uitgevoerd. De onderhoudskosten tijdens de verhuurperiode zullen hierdoor relatief laag zijn.

Eind december 2015 werd duidelijk dat er onderhoud aan de gevel van het pand noodzakelijk was voor het behoud van het gebouw en de monumentale waarde daarvan. De keuze was toen om het gebouw optisch en kostenbesparend te herstellen of om het in een keer grondig te doen. Gaandeweg het onderzoek blijkt dat de renovatie uit 1989 op een verkeerde manier is uitgevoerd en dat de schade aan het gebouw aanzienlijk groter was dan vooraf in te schatten was. Gezien de omvang van het herstel wordt besloten om de gevel te renoveren. Als eigenaar van een Rijksmonument hebben wij een instandhoudingsplicht. Een eigenaar voldoet niet aan de instandhoudingsplicht als langdurig geen of gebrekkig onderhoud is uitgevoerd en daarbij van een of meer onderdelen van het monument bijvoorbeeld dak, muren, schilderwerk of constructie) de onderhoudstermijn aantoonbaar is verlopen, en deze situatie tot gevolg heeft dat de instandhouding van het monument gevaar loopt.

<u>Over de resultaten van de SIF's en de opdrachten van de gemeente</u>

Vraag 27

Het college geeft in de commissiebrief van 21 februari 2017 aan dat de stichting SIF in 2016 voor slechts 13% van de startsubsidie afhankelijk was. Volgens onze berekening was de verwachting dat de stichting SIF in 2016 voor ca. 35% zou steunen op gemeentelijke opdrachten en subsidies.
Kan het college aangeven hoe de andere 87% was opgebouwd? Welk deel daarvan bestond uit opdrachten of subsidies die door, of door tussenkomst van de gemeente Utrecht, zijn verstrekt?
Als de bijdrage van de gemeente Utrecht meer was dan de genoemde 13% (waaronder enkel de startsubsidie lijkt te worden gezien), vindt het college dan niet met het CDA dat het onder de actieve informatieplicht had gevallen om dit op z'n minst te melden in de brief?

Antwoord 27

Met de startsubsidie heeft de gemeente Utrecht de stichting SIF de mogelijkheid geboden om binnen drie jaar een subsidieonafhankelijk inclusief platform voor sociaal ondernemen neer te zetten. Met deze startsubsidie heeft de stichting dienstverlening ontwikkeld om zelfstandig in de markt te gaan functioneren. In de commissiebrief waarnaar u verwijst geven wij inzicht in de resultaten met betrekking tot deze startsubsidie en geven wij tevens aan een opdrachten te hebben verstrekt aan de stichting. Naast opdrachten die zijn toegekend door de gemeente Utrecht heeft de stichting ook opdrachten verkregen van andere gemeenten en instanties. Daaruit blijkt dat er vraag is naar de geboden dienstverlening.

Op basis van de jaarcijfers 2016 van de stichting leiden wij af dat 12% van de omzet afkomstig is van de startsubsidie van de gemeente Utrecht. Daarnaast is 20% van de omzet afkomstig uit van de gemeente Utrecht. De gemeente Utrecht draagt in totaal voor 32% bij aan de omzet van 2016.

Vraag 28

Welke opdrachten en subsidies zijn door of via de gemeente aan de Stichting SIF of de SIF B.V.'s gegund? Verwacht u de komende tijd nog meer opdrachten te gunnen? Kunt u voor elk van de opdrachten en subsidies aangeven: omvang, doelstelling, looptijd, of er andere partijen benaderd zijn (zo ja, welke) en de reden waarom voor één van de SIF's is gekozen?

Antwoord 28
In bijlage 2 vindt u een overzicht van de opdrachten die de gemeente Utrecht heeft verstrekt, inclusief de door u gevraagde specificering. Wij verwachten ook in 2017 opdrachten te verstrekken aan de stichting SIF. De stichting SIF heeft een relevant netwerk en dienstenaanbod ontwikkeld, waarmee zij een toegevoegde kennis en expertise hebben ontwikkeld. Tot heden heeft de stichting toegevoegde waarde laten zien in de uitvoering van de opdrachten en aangetoond een waardevolle partner te zijn om de samenwerking met sociaal ondernemers in Utrecht te vergroten.

Vraag 29
Hoe zorgt het college dat er een open speelveld is voor (sociale) ondernemers en initiatiefnemers in de stad, terwijl de SIF's met budgetten en ondersteuning van de gemeente voor velen in de stad bijna een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie lijkt te worden?
Antwoord 29
De stichting is opgericht om juist voor een open speelveld te zorgen en als schakelpunt en verbinder te fungeren tussen verschillende partijen rond het thema sociaal ondernemerschap. Met bijvoorbeeld de social impact market is er een etalage van de verschillende sociaal ondernemers in de stad en in het land waar iedereen sociaal kunnen inkopen. Met de uitgeschreven challenges hebben ondernemers met een ontwikkelsubsidie hun businessplan verder vorm kunnen geven.
De B.V. is opgericht om een fysieke locatie te realiseren die ruimte biedt aan werkplekken, netwerkbijeenkomsten, programma's en ontmoetingen voor sociaal ondernemers.
Beide organisaties dragen bij aan een verbeterde omgeving voor alle sociaal ondernemers en initiatiefnemers.

Vraag 30
Hoeveel organisaties die een (substantiële) bijdrage krijgen van de gemeente, via subsidie of inkoop, dragen ook als partner bij aan de stichting SIF? Om welk bedrag gaat dit in totaal?
Antwoord 30
Dit is niet bekend bij de gemeente. De gemeente controleert of de subsidiemiddelen rechtmatig zijn besteed en of de eisen die in de subsidieverlening zijn gesteld zijn nagekomen.
Om partner te worden van de stichting SIF wordt een bijdrage gevraagd op basis van de omzet. Volgens de website van de Stichting SIF dragen partners met een omzet tussen de 50.000 en 1.000.000 euro 150 euro bij, en als de omzet hoger is kan de bijdrage oplopen tot maximaal 1000 euro per jaar.

<u>Over de dossiervorming en de inzichtelijkheid voor andere raadsleden ten behoeve van vervolgbespreking in commissie en (zo nodig) raad</u>
Vraag 31
Is het college het met het CDA eens dat alle subsidieverzoeken, zeker wanneer die gehonoreerd worden, die aan de gemeente worden gedaan voor de gemeenteraad in te zien moeten zijn? Zo nee, waarom niet?
Antwoord 31
Over de subsidieverzoeken wordt u op hoofdlijnen openbaar geïnformeerd middels de subsidiestaten bij Programmabegroting en Voorjaarsnota.
De Raad kan in het kader van haar controlerende rol altijd de dossiers inzien, met dien verstande dat het dossier bedrijfsgevoelige en privacygegevens kan bevatten die in vertrouwen door derden aan de gemeente zijn verstrekt en die slechts openbaar gemaakt kunnen worden indien de betreffende derde partij daar toestemming voor geeft.

Vraag 32
Is het college bereid een dossier aan te maken, zoveel mogelijk openbaar, en dat aan de raad beschikbaar te stellen waarin in ieder geval opgenomen:
i. Subsidieaanvraag Stichting SIF 29 juni 2015, inclusief de eigen verklaring Governance Code en andere bijlagen.
ii. Subsidiebeschikking aan Stichting SIF 31 augustus 2015
iii. Activiteitenplan Stichting SIF, eind 2015
iv. Subsidieaanvraag SIF Utrecht B.V. voor €350.000 (ongedateerd)
v. Subsidiebeschikking aan SIF Utrecht B.V. 26 november 2016
vi. Tussenverantwoording Stichting SIF 2015-2016
vii. Alle overige subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen aan de verschillende SIF's,
viii. Alle overeenkomsten tussen de gemeente en de verschillende SIF's
ix. Een eventueel collegebesluit over de verhuur van het pand Vredenburg 40 in afwijking van de beleidsregel,
x. Alle andere beschikbare jaarverslagen en rapportages van de verschillende SIF's die aan de gemeente zijn aangeboden,
xi. Het verslag van het bestuurlijk overleg tussen gemeente en SIF op 24 oktober 2016,
xii. Alle andere stukken die van belang zijn of kunnen zijn om de relatie tussen de gemeente en de verschillende SIF's goed in beeld te krijgen.

Daarbij ook te voegen de volgende reeds beschikbare stukken, zodat er één dossier ontstaat:
xiii. Commissiebrief hotspot Sociaal Ondernemen, 1 juni 2016
xiv. Commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40, 29 juni 2016
xv. Verslag commissie S&R 7 juli 2016 over de voorgenomen verhuur
xvi. Commissiebrief Verhuur Vredenburg 40, 4 november 2016
xvii. Huurovereenkomst Vredenburg 40 (geheim), inclusief de nog niet eerder verstrekte bijlage 3 (uitwerking van het concept)

Antwoord 32
Ja, wij zullen u hierover in september middels een raadsbrief separaat informeren. Met dien verstande dat stukken waarop geheimhouding rust niet openbaar beschikbaar worden gesteld en het dossier aan de hand van Wet openbaar bestuur wordt beoordeeld. Dit kan betekenen dat passages uit de stukken (zoals bijvoorbeeld persoonsgegevens) worden 'zwart' gemaakt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen – Relatie Gemeente Utrecht, Stichting SIF, en de SIF B.V.'s
Van Waveren & Brussaard (CDA)

Bij deze vragen hoort een notitie, die te vinden is op http://www.cda-utrecht.nl/wp-content/uploads/20170712-DEF-rapport-SIF.pdf

Over de structuur van de SIF's en de relaties tussen de SIF's en de gemeente

1. Kan het college (uitgebreid) beschrijven hoe de stichting, de 'hotspot' en de B.V.'s zijn opgericht en welke rol het college bij elk heeft gespeeld (initiërend, stimulerend, geen rol..?)?
2. Heeft de gemeente als 'founding father' nog formele of informele zeggenschap over de stichting? Hoe wordt de gemeente betrokken bij besluitvorming en/of bestuursbenoemingen?
3. Is er na 9 januari 2017 (toen het CDA de bestuurssamenstelling ambtelijk aankaartte) contact geweest tussen de gemeente en Stichting SIF over de governance? Zo ja, wat was de inhoudelijke strekking van die contacten?
4. Waarom zijn naast de stichting SIF nog twee aparte B.V.'s 'SIF Utrecht' en 'SIF International' opgericht? Heeft het college daar op aangestuurd of daar juist bezwaar tegen gemaakt? Waarom?
5. Waarom is de ontwikkeling van de *hotspot* niet door de Stichting uitgevoerd? Heeft het college daarop aangestuurd of daar bezwaar tegen gemaakt? Waarom?
6. Klopt ons schema (in bijlage 2)? Zo nee, kunt u ons voorzien van een correct een compleet overzicht van de relaties tussen de gemeente, Stichting SIF, de SIF B.V.'s en andere partijen in de stad?
7. Is of was er binnen de gemeente één accountmanager of aanspreekpunt die het overzicht behoudt op alle relaties tussen de gemeente en de verschillende SIF's? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u meer inzicht geven in de rol en positie van deze functionaris en op welke wijze hij of zij de afgelopen 3 jaar invulling aan die rol heeft gegeven?

Over de subsidieverstrekking aan de Stichting SIF

8. Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid voor het toetsen van subsidieaanvragen en de onderliggende verklaringen? Bij de beleidsafdeling of bij het subsidiebureau? Hoe is dat in het geval van subsidieverlening aan Stichting SIF verlopen?
9. Controleert het college actief de correctheid van eigen verklaringen? Wordt hier steekproefsgewijs op gecontroleerd?
10. Heeft het college de indruk dat subsidieverstrekking en de controle daarop over het algemeen volgens de regels verloopt en de controle voldoende is? Zo ja, waar baseert het college dat op?
11. Is deze subsidieverstrekking volgens het college een incident waarbij verkeerd is gehandeld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe denkt het college dan dat dit gebeurd is?
12. Hoe beoordeelt het college de governance van Stichting SIF gedurende het eerste jaar? Vindt het college dat de situatie wenselijk was? Vindt het college dat de situatie toelaatbaar was? Hoe heeft het college daar toezicht op gehouden?

Over de uitgifte van Vredenburg 40

13. Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid en het mandaat om onderhandelingen te voeren met potentiële huurders, een potentiële huurder te selecteren en de huurovereenkomst aan te gaan? Op welke wijze was in dit proces geborgd dat dit organisatieonderdeel een zelfstandige afweging kon maken?
14. Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een kostprijsdekkende huurprijs?
15. Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een marktconforme huurprijs? Met hoeveel partijen hebben serieuze onderhandelingen plaatsgevonden?
16. Hoe is het college tot de afweging gekomen om het pand niet voor de marktconforme huur actief in de markt te zetten? Hoe heeft het college daarbij de vergaande eisen (in afwijking van de gemeentelijke beleidsregel) van de SIF meegewogen?
17. In hoeveel gevallen heeft het college sinds het vaststellen van het uitgifteproces Vastgoed door de gemeenteraad afgeweken van de vuistregel om vastgoed voor 5 jaar te verhuren omdat een pand in de huidige markt te weinig oplevert?
18. Waarom was wethouder Everhardt aanwezig bij het overleg op 24 oktober, dat in feite tot doel had een vastgoedobject tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te verhuren? Is het college bereid het verslag van het overleg op 24 oktober tussen wethouders Jansen en Everhardt en de SIF met de raad te delen? Zo nee, waarom niet?

Over de overeenkomsten met en subsidies aan de verschillende B.V.'s

19. Heeft het college de huurovereenkomst (of één van de eerdere concepten) met het oog op de afwijking van het eigen beleid laten toetsen aan de wet- en regelgeving ten aanzien van staatssteun en de wet markt & overheid? Zo nee, waarom niet?
20. Heeft het college bij het verstrekken van de opstartsubsidie van €350.000 ook onderzocht of ditzelfde doel met een lagere bijdrage te realiseren was, bijvoorbeeld in een ander pand of een andere vorm? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was de uitkomst van dat onderzoek?
21. De gemeente is de huurovereenkomst aangegaan met de SIF Utrecht B.V.
    Wanneer deze niet in staat blijkt om aan de verplichtingen te voldoen, welke mogelijkheden heeft het college dan om die verplichtingen te verhalen op de SIF International B.V. of de aandeelhouders?
22. Ziet het college met de CDA-fractie het risico dat het pand in de toekomst, o.a. vanwege de gekozen constructie met het voorkeursrecht, zal worden gebruikt voor andere doeleinden dan een sociale 'hotspot'? Zo ja, wat heeft het college hieraan gedaan? Zo nee, waarom niet?

Over de informatievoorziening aan de raad rond het sluiten van het huurcontract

23. Waarom heeft het college de raad niet vooraf, formeel en volledig, geïnformeerd dat het de toezegging ten aanzien van de huurovereenkomst niet ging nakomen? Hoe beoordeelt het college de eigen handelswijze in deze casus in het licht van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet?

24. Waarom heeft het college, ondanks de bezwaren die vanuit de raadscommissie geuit zijn, besloten deze verhuur op deze manier door te zetten (voor een langere periode dan 5 jaar incl. een voorkeursrecht?
25. Is het college het met CDA eens dat de gesloten overeenkomst de mogelijkheid beperkt om in de toekomst het pand conform het vastgestelde uitgifteproces te verkopen? Zo ja, is er dan een collegebesluit genomen en waarom is de raad dan niet geïnformeerd via het MPUV? Zo nee, waarom niet?

26. Is het college het eens dat de (vanwege oplopende onderhouds- en renovatiekosten stijgende) boekwaarde steeds verder uit de pas loopt t.o.v. de marktwaarde? Zo nee, waarom niet?

Over de resultaten van de SIF's en de opdrachten van de gemeente

27. Het college geeft in de commissiebrief van 21 februari 2017 aan dat de stichting SIF in 2016 voor slechts 13% van de startsubsidie afhankelijk was. Volgens onze berekening was de verwachting dat de stichting SIF in 2016 voor ca. 35% zou steunen op gemeentelijke opdrachten en subsidies.
    Kan het college aangeven hoe de andere 87% was opgebouwd? Welk deel daarvan bestond uit opdrachten of subsidies die door, of door tussenkomst van de gemeente Utrecht, zijn verstrekt?
    Als de bijdrage van de gemeente Utrecht meer was dan de genoemde 13% (waaronder enkel de startsubsidie lijkt te worden gezien), vindt het college dan niet met het CDA dat het onder de actieve informatieplicht had gevallen om dit op z'n minst te melden in de brief?
28. Welke opdrachten en subsidies zijn door of via de gemeente aan de Stichting SIF of de SIF B.V.'s gegund? Verwacht u de komende tijd nog meer opdrachten te gunnen? Kunt u voor elk van de opdrachten en subsidies aangeven: omvang, doelstelling, looptijd, of er andere partijen benaderd zijn (zo ja, welke) en de reden waarom voor één van de SIF's is gekozen?
29. Hoe zorgt het college dat er een open speelveld is voor (sociale) ondernemers en initiatiefnemers in de stad, terwijl de SIF's met budgetten en ondersteuning van de gemeente voor velen in de stad bijna een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie lijkt te worden?
30. Hoeveel organisaties die een (substantiële) bijdrage krijgen van de gemeente, via subsidie of inkoop, dragen ook als partner bij aan de stichting SIF? Om welk bedrag gaat dit in totaal?

Voor de dossiervorming en de inzichtelijkheid voor andere raadsleden ten behoeve van vervolgbespreking in commissie en (zo nodig) raad

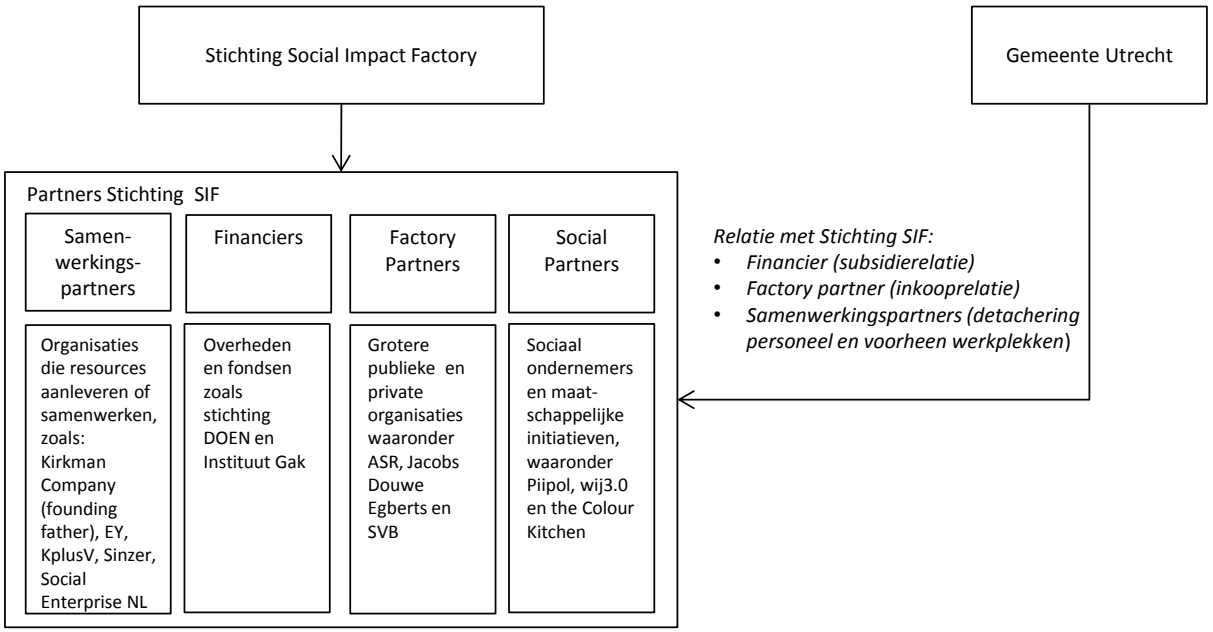
31. Is het college het met het CDA eens dat alle subsidieverzoeken, zeker wanneer die gehonoreerd worden, die aan de gemeente worden gedaan voor de gemeenteraad in te zien moeten zijn? Zo nee, waarom niet?
32. Is het college bereid een dossier aan te maken, zoveel mogelijk openbaar, en dat aan de raad beschikbaar te stellen waarin in ieder geval opgenomen:
    i. Subsidieaanvraag Stichting SIF 29 juni 2015, inclusief de eigen verklaring Governance Code en andere bijlagen.
    ii. Subsidiebeschikking aan Stichting SIF 31 augustus 2015
    iii. Activiteitenplan Stichting SIF, eind 2015
    iv. Subsidieaanvraag SIF Utrecht B.V. voor €350.000 (ongedateerd)
    v. Subsidiebeschikking aan SIF Utrecht B.V. 26 november 2016
    vi. Tussenverantwoording Stichting SIF 2015-2016
    vii. Alle overige subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen aan de verschillende SIF's,
    viii. Alle overeenkomsten tussen de gemeente en de verschillende SIF's
    ix. Een eventueel collegebesluit over de verhuur van het pand Vredenburg 40 in afwijking van de beleidsregel,
    x. Alle andere beschikbare jaarverslagen en rapportages van de verschillende SIF's die aan de gemeente zijn aangeboden,
    xi. Het verslag van het bestuurlijk overleg tussen gemeente en SIF op 24 oktober 2016,

xii. Alle andere stukken die van belang zijn of kunnen zijn om de relatie tussen de gemeente en de verschillende SIF's goed in beeld te krijgen.

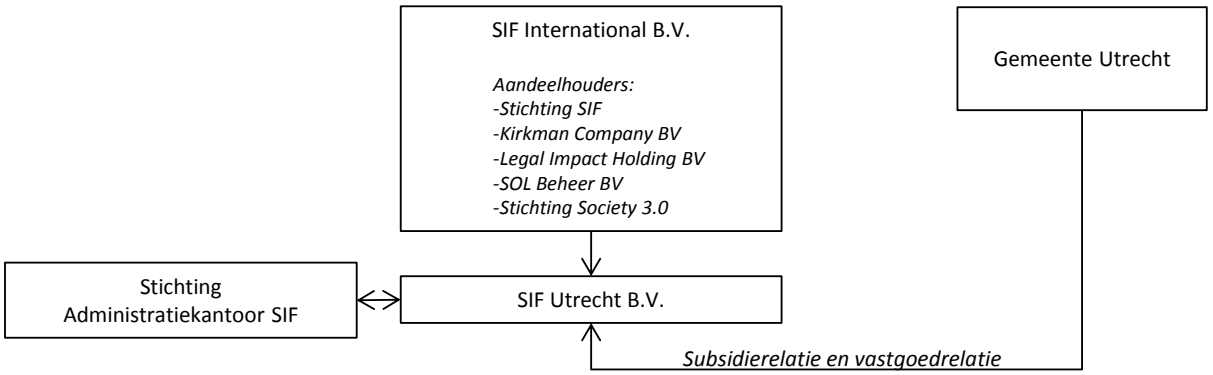
Daarbij ook te voegen de volgende reeds beschikbare stukken, zodat er één dossier ontstaat:

xiii. Commissiebrief hotspot Sociaal Ondernemen, 1 juni 2016
xiv. Commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40, 29 juni 2016
xv. Verslag commissie S&R 7 juli 2016 over de voorgenomen verhuur
xvi. Commissiebrief Verhuur Vredenburg 40, 4 november 2016
xvii. Huurovereenkomst Vredenburg 40 (geheim), *inclusief de nog niet eerder verstrekte bijlage 3 (uitwerking van het concept)*

Bijlage 1 – Schematische weergave relatie gemeente Utrecht met SIF Utrecht BV en Stichting SIF

Schema 1 – Structuur Stichting SIF en relatie met Gemeente Utrecht

Schema 2– Structuur SIF Utrecht BV en relatie met Gemeente Utrecht

Bijlage 2 - Opdrachten en subsidies aan Stichting SIF en SIF Utrecht BV

	2015	2016	2017	Toelichting
Subsidies				
Eenmalige opstartsubsidie (totaal 200.000 euro)	€ 90.000	€ 75.000	€ 25.000	
Lokaal Economisch Fonds (7.560,00)		€ 5.904		
Vooronderzoek plan Einstein		€ 18.304		
Opdrachten				
Organisatie bijeenkomst Social Entrepreneurship Festival		€ 20.000		enkelvoudig aanbesteed
Challenge Future specs		€ 19.000	€ 11.000	enkelvoudig aanbesteed
Challenge Statushouders		€ 39.000		enkelvoudig aanbesteed
Vooronderzoek verkoop dagbestedingsproducten		€ 18.710		enkelvoudig aanbesteed
MKBA I-did		€ 8.725		enkelvoudig aanbesteed
Opdracht Mobiliteit		€ 29.700		meervoudig aanbesteed
Opdracht Wijken (sociaal ondernemers op 1 locatie?)		€ 19.975		enkelvoudig aanbesteed
Offertes aangevraagd				
Startup in residence			x	meervoudig aanbesteed (Students inc. en citychallenges)
Challenge werkgelegenheid financieel administratief medewerkers			x	Volgt, meervoudige aanbesteding
Overige samenwerking				
Partnership met Gemeente Utrecht, Universiteit Utrecht, Socios, Volksuniversiteit Utrecht, Vluchtelingenwerk Midden-Nederland en Universiteit van Oxford				zie memo: Europese honorering Plan Einstein opvang Overvecht, 12 oktober kenmerk 16.507633

Tabel 1 - Opdrachten en subsidies aan Stichting SIF

	2017
Subsidie	
Eenmalige opstartsubsidie (350.000 euro)	€ 315.000

Tabel 2 - Subsidie aan SIF Utrecht B.V.

Onderzoek naar de relatie van de gemeente Utrecht met de Stichting Social Impact Factory, de Social Impact Factory B.V.'s en naar de verhuur van Vredenburg 40

Sander van Waveren & Bert-Jan Brussaard
CDA Utrecht

1. Aanleiding

Afgelopen anderhalf jaar is door het CDA en door andere fracties in de gemeenteraad regelmatig gevraagd naar de Social Impact Factory (SIF), naar de subsidies daarvoor, de resultaten en naar de verhuur van Vredenburg 40.
De aanleidingen hiervoor waren voor onze fractie divers: financiële tegenvallers door slecht bestuur bij andere stichtingen (Willibrord, Domunder), zorgen over de effectiviteit van instrumenten in het re-integratiebeleid en de kritische blik die voortkomt uit raadsbesluiten de afgelopen jaren over het vastgoedbeleid en de subsidieverstrekking. Wanneer bovendien stichtingen, B.V.'s en internationale ambities nauw verweven raken is er alle reden eens dieper te graven.
Al snel werd wij gesterkt door reacties die wij in de stad hoorden: van verschillende (sociaal) ondernemers en vrijwilligers die ook niet enthousiast waren over de Social Impact Factory of hun contacten daarmee.
Eind 2016 hebben we daarom besloten om ons verder te verdiepen in het dossier en de zorgen vanuit verschillende portefeuilles bij elkaar te brengen.

2. Informatie

Het afgelopen half jaar hebben we veel informatie opgevraagd en een aantal verdiepingsgesprekken gevoerd met ambtenaren, met betrokkenen bij de Social Impact Factory (werkbezoek en vervolgafspraak) en mensen in de stad die (professioneel) contact hebben gehad met de SIF. Daarnaast hebben we informatie per mail opgevraagd en (deels) gekregen. Wij zijn blij met alle informatie die gegeven is en beseffen dat daar aan ambtelijke zijde de nodige tijd in is gestoken. In het afgelopen jaar is er ook nog het nodige gewijzigd: informatie op de sites van de SIF's verandert, personeel, partners en eigendomsverhoudingen lijken te schuiven. We hebben geprobeerd zo actueel mogelijk te zijn.
Tegelijkertijd constateren we dat het niet gelukt is om alles boven tafel te krijgen en dat veel processen blijkbaar niet of slecht gedocumenteerd zijn. Vandaar dat wij op dit moment met schriftelijke vragen de laatste informatie boven tafel proberen te krijgen en ook een politieke reactie van het college willen over de informatie die wel boven tafel is gekomen.
We verzoeken het college om de documenten die wij hebben ingezien en die waar we nog naar vragen als informatiepakket ook voor andere fracties beschikbaar te maken, zodat zij niet dezelfde zoektocht hoeven uit te voeren als wij hebben gedaan.

3. Opbouw.

In paragraaf 4 beschrijven we – zo feitelijk mogelijk – alles wat we geconstateerd hebben. In paragraaf 5 trekken we vervolgens (politieke) conclusies en komen we tot een (soms voorlopig) oordeel over de handelswijze van de gemeente.
In de bijlagen hebben we vervolgens (1) een set schriftelijke vragen, (2) een schematisch overzicht van de organisatorische relatie tussen gemeente en SIF en (3) een overzicht van de financiële relatie opgenomen.

4. Constateringen

In deze paragraaf lopen we een aantal feitelijke constateringen langs, waarmee we de onderbouwing voor onze conclusies in het volgende hoofdstuk te geven.

4.1 De structuur van SIF en aanverwante organisaties

De gemeente Utrecht stond aan de wieg van de stichting SIF, samen met het consultancybedrijf 'Kirkman Company'. De stichting SIF heeft een subsidierelatie met de gemeente en kreeg daarnaast personeel uitgeleend, kreeg tijdelijk werkruimte van de gemeente en voert opdrachten voor de gemeente uit.
De stichting heeft samenwerkingsovereenkomsten met een aantal bureaus, waaronder met Kirkman Company. Aan de stichting (en aan de directeur van Kirkman Company) is gevraagd om de samenwerkingsovereenkomst in te mogen zien. Zij willen hier niet aan meewerken.
De stichting staat in het handelsregister van de Kamer van Koophandel ingeschreven op het adres van Kirkman Company in Baarn.

Later zijn de Social Impact Factory *Utrecht* B.V., Social Impact Factory *International* B.V. en de stichting Administratiekantoor Social Impact Factory Utrecht opgericht. Deze zijn alle drie gevestigd aan de Wittevrouwensingel 1, het adres van Bruggink & Van der Velden advocaten, het moederbedrijf van Legal Impact, één van de aandeelhouders in de B.V.'s.

De SIF *Utrecht* B.V. is exploitant geworden van het pand Vredenburg 40, maar liet zich daarbij vertegenwoordigen door de SIF *International* B.V. De SIF *Utrecht* B.V. wordt namelijk bestuurd door SIF *International* B.V.
SIF *Utrecht* B.V. kreeg vervolgens een opstartsubsidie van de gemeente van €350.000,-.
Als bijlage bij deze notitie voegen we een schematisch overzicht waarin wij zoveel mogelijk de verschillende relaties in beeld proberen te brengen.

4.2 De subsidieverlening aan Stichting SIF

De stichting SIF is in juni 2015 opgericht. Rond die tijd werd ook een subsidieaanvraag aan de gemeente voorbereid, die uiteindelijk leidde tot een subsidiebeschikking op 31 augustus 2015, ter hoogte van €200.000,- voor een periode van 3 jaar. Pas eind 2015 werd het activiteitenplan aan de gemeente aangeboden waarin werd vastgelegd welke activiteiten de stichting ging ondernemen.
In het daaropvolgende jaren heeft de Stichting SIF nog voor ongeveer €300.000,- aan subsidies en opdrachten van de gemeente gekregen of in het vooruitzicht staan, bijvoorbeeld voor het organiseren van zogenaamde 'challenges' of vanuit het Lokaal Economisch Fonds.

Stichtingsbestuur en subsidievoorwaarden
De gemeente heeft dus op 31 augustus 2015 subsidie van €200.000,- gegeven aan de *stichting SIF*. De subsidieaanvraag die hiervoor gedaan is hebben wij ook niet (ter inzage) kunnen krijgen. De stichting had op dat moment maar één bestuurder, HH, een bestuurder die bovendien als directeur van adviesbureau Kirkman Company een groot deel (ca. 50% afgaande op de namen op de site) van het personeel van die stichting leverde. Deze situatie heeft ruim een jaar kunnen voortduren. Pas in oktober 2016 trad HH af als voorzitter van de stichting en werd opgevolgd door de net daarvoor vertrokken (en daarmee voormalige) Utrechtse gemeentesecretaris MS. Het stichtingsbestuur kwam pas op de verplichte sterkte van drie leden nadat de CDA-fractie hier begin januari 2017 (in gesprek met ambtenaren) vragen over stelde.

Bij de subsidieaanvraag is door de aanvrager (HH) schriftelijk verklaard dat de stichting voldoet aan '*alle eisen gesteld in de Utrechtse voorwaarden voor goed bestuur'*. Deze verklaring is overigens pas daags voor de vaststelling van de subsidie, op 25 augustus, getekend.
De eerste bepaling in de Utrechtse voorwaarden voor goed bestuur[1] is dat er een bestuur is bestaand uit ten minste drie personen (voorzitter, secretaris en penningmeester). Het formulier voor deze verklaring biedt ruimte voor drie handtekeningen, waarvan er dan ook maar één benut is. De verklaring is dus onjuist ingevuld.
Dit is door de gemeente niet geconstateerd of niet bezwaarlijk gevonden.

De governance van de stichting en de geldstromen
In het activiteitenplan dat de stichting (een paar maanden na de subsidiebeschikking, eind 2015) indiende blijkt hoe de governance is geregeld. Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het toezicht op het rechtmatig en correct besteden van de inkomsten (op dat moment voornamelijk de gemeentelijke subsidie). Het stichtingsbestuur bestond gedurende meer dan een half jaar enkel uit HH die tevens directeur was van Kirkman Company, de grootste leverancier van personeel aan de stichting. De samenwerkingsovereenkomst op basis waarvan dit gebeurde willen zij, zoals gezegd, niet laten inzien. Pas na een jaar trad de directeur uit het stichtingsbestuur.
De gemeente heeft hier – voor zover wij hebben kunnen constateren – nooit opmerkingen of kanttekening bij gemaakt.

4.3 De verhuur van Vredenburg 40 aan SIF International B.V.

Vredenburg 40 (ook wel bekend als het Vinkepand of Staffhorstpand) is sinds 2007 in bezit van de gemeente. Voor de crisis is het door de gemeente voor een forse prijs aangekocht. Voordat de gemeentelijke afdeling die zich bezighield met de ontwikkeling van het stationsgebied erin kwam, is het pand flink verbouwd. Hierdoor is de boekwaarde gestegen tot ca. 2 maal de huidige marktwaarde. Na het vertrek van de Projectorganisatie Stationsgebied (oktober 2014) kwam het pand leeg te staan. Conform het uitgifteproces gemeentelijk vastgoed moet een pand dat geen beleidsdoelstelling meer heeft en niet meer nodig is voor de huisvesting van een gemeentelijke afdeling, worden verkocht. Desondanks wilde het college aanvankelijk het pand langdurig verhuren (5+5 jaar) aan SIF International B.V (zie commissiebrief d.d. 1 juni 2016). SIF zou het pand gaan gebruiken als 'hotspot voor sociaal ondernemen'. Grote delen van het pand zullen door SIF worden (onder)verhuurd als horecaruimte voor de benodigde opbrengsten om de huursom te kunnen voldoen. Op initiatief van de CDA-fractie en de fracties van VVD, D66, SBU vond voor het zomerreces van 2016 nog een commissievergadering plaats. Hierin stelde de CDA-fractie o.a. aan de orde:

- de afwijking van de beleidsregel (uitgifteproces vastgoed) t.b.v. 10 jaar verhuur aan SIF;
- de subsidiestroom van de gemeente naar SIF (o.a. opstartsubsidie en huurvrije periode)
- de renovatie van het pand voor 1,2 miljoen euro (o.a. de gevel) op het moment dat het wordt verhuurd aan SIF, incl. de kosten voor regulier onderhoud tijdens de verhuurperiode;
- de keuze van het college om SIF op deze locatie te huisvesten voor een huurprijs die naar het oordeel van de fractie lager is dan marktconform of kostendekkend (de boekwaarde bedraagt meer dan 2x de marktwaarde).

Tijdens de commissievergadering gaf het college (bij monde van wethouder Jansen) aan dat de reden om het pand voor 10 jaar te verhuren zou zijn omdat het pand na afloop van de huurperiode meer oplevert. Deze huurperiode wijkt af van de – in eerdergenoemde beleidsregel opgenomen – vuistregel

[1] *https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/9.digitaalloket/Wijken/Utrechtse-voorwaarden-voor-goed-bestuur-2013.pdf*

dat een pand voor 5 jaar in bezit gehouden mag worden als verwacht wordt dat de waarde in die periode zal stijgen.
Onduidelijk blijft waarom het pand 10 jaar verhuurd moest worden en waarom precies nu (vlak voor het ingaan van de huurovereenkomst) het pand wordt gerenoveerd. Na veel discussie in de commissie (zie commissieverslag S&R van 7 juli 2016) zegt wethouder Jansen toe dat hij slechts voor 5 jaar zal verhuren aan SIF en dat hij 4 jaar na aanvang van de huurovereenkomst de raad zal informeren over een evt. verlenging en dat daarbij de mening van de raad goed zal worden meegenomen.

Gedurende de zomermaanden vindt vervolgens druk ambtelijk overleg plaats met de SIF B.V. om binnen de uitkomsten van de raadscommissie tot een overeenkomst te komen. Omdat de door SIF B.V. gewenste overeenkomst daar niet binnen paste volgens de UVO, is op 24 oktober een bestuurlijk overleg georganiseerd tussen wethouders Jansen en Everhardt en de SIF om uit de patstelling te komen. De uitkomsten daarvan worden in de huurovereenkomst verwerkt, die op 31 oktober wordt getekend.
De gemeenteraad wordt in een commissiebrief d.d. 4 november 2016 achteraf meegedeeld dat met SIF een huurovereenkomst is aangegaan voor tenminste een periode van 5 jaar en 2 maanden, maar dat de SIF de enige is die het daarna kan opzeggen. De gemeente kan er niet zelfstandig binnen 10 jaar vanaf.
Daarnaast is er ook een voorkeursrecht tot verkrijging van het pand in de overeenkomst opgenomen t.b.v. SIF (met evt. verlenging van de huurovereenkomst afhankelijk van de taxatie)[2]. Op basis van de huurovereenkomst heeft SIF de mogelijkheid om afhankelijk van de taxaties (deskundigenprocedures) in 2021 voor dat moment en voor 2027 een voorkeursrecht in te roepen (waarbij de huurovereenkomst met 5 jaar wordt verlengd als SIF het voorkeursrecht niet inroept). Ook zijn er afspraken gemaakt bij evt. waardestijging van het pand op het moment dat het pand wordt verkocht aan SIF (d.m.v. de deskundigenprocedure waardoor de prijs wordt bepaald).
De beleidsregel uitgifteproces vastgoed stelt dat bedrijfsonroerend goed altijd aan de markt wordt uitgegeven. Het college heeft met deze overeenkomst die mogelijkheden voor de gemeente beperkt. Het is niet duidelijk of daar een collegebesluit over is genomen, zoals het uitgifteproces vereist. In ieder geval is de raad niet in het MPUV geïnformeerd over de afwijking.

Ook is onduidelijk waarom de keuze voor SIF als huurder op deze locatie en voor dit pand is gemaakt. Volgens de commissiebrief van 28 juni 2016 hebben zich bij de gemeente zich 4 partijen gemeld, waarbij uiteindelijk SIF 'na zorgvuldige selectie' als huurder wordt gekozen. Belangrijk hierbij is dat SIF, aldus de commissiebrief, een marktconforme huur gaat betalen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het pand niet in de markt is gezet via de gemeentelijke vastgoedwebsite of bedrijfsmakelaars en dat het pand dus onderhands is verhuurd aan SIF, onder eerdergenoemde condities, die van het eigen gemeentelijk beleid afwijken.

Ook de (vermoedelijke) afhankelijkheid van de onderverhuur van de horecaruimte en werkplekken om de huurprijs te kunnen betalen is opmerkelijk, te meer daar zou kunnen worden betoogd dat sprake is van marktverstoring doordat deze exploitanten worden bevoordeeld t.o.v. andere horecaondernemers.

---

[2] *In een informele werkbijeenkomst over beeldbepalend (gemeentelijk) vastgoed d.d. 6 oktober 2016 deelt wethouder Jansen de aanwezige raadsleden mee dat hij de toezegging aan de raadscommissie van 7 juli jl. niet gestand doet en meldt hij voor het eerst dat SIF een voorkeursrecht heeft afgedwongen in de onderhandelingen. De overige details van de afspraak worden pas duidelijk nadat het contract is ondertekend en nadat – nog weer later – op aandringen van de raad het huurcontract (vertrouwelijk) wordt gedeeld.*

4.4 De subsidieverlening aan SIF Utrecht B.V.

In de commissiebrief 1 juni 2016 schrijft het college dat een subsidie verleend wordt van €350.000 aan de Social Impact Factory *Utrecht* B.V. voor de realisatie van een 'sociaal ondernemers hotspot'. Deze subsidiebeschikking wordt separaat op de gemeentewebsite gepubliceerd omdat er sprake is van (toegestane) staatssteun.
Het blijkt uit de stukken niet of de gemeente heeft afgewogen of het inrichten van een hotspot op een andere locatie lagere kosten met zich mee zou brengen en/of een lagere behoefte aan subsidie.

4.5 De samenhang tussen de verhuur (4.3) en de subsidieverlening (4.4) aan SIF B.V.

De verhuur en subsidieverlening zijn onmiskenbaar onderdeel van één geheel. In de brief van 1 juni van het college is die samenhang ook duidelijk. Het college is in mei geïnformeerd over het voornemen de subsidie te verstrekken en daarna is dit ambtelijk afgedaan. Het feit dat de subsidieverlening uiteindelijk pas op 26 november – na het sluiten van de huurovereenkomst – plaatsvindt roept vragen op over de samenhang met de huuronderhandelingen. Bij het bestuurlijk overleg over het huurcontract was wethouder Everhardt aanwezig, terwijl het niet zijn portefeuille betrof.
Het is niet inzichtelijk te krijgen voor ons in hoeverre die twee trajecten op elkaar hebben ingewerkt of dat zij enkel in de tijd gelijk opliepen.
De afweging of de verhuur van het pand en de voorwaarden waaronder ook onderdeel is van de staatssteun lijkt door de gemeente niet gesteld of beantwoord te zijn.

4.6 De maatschappelijke effecten van de Stichting SIF en SIF International B.V.

Het model van de stichting SIF gaat – deels – uit van financiering door partners. Een heel aantal daarvan zijn organisaties in onze stad die deels of geheel door de gemeente worden gefinancierd. Dit betekent dat er indirect nog een grotere financieringsstroom van gemeenschapsgeld naar de SIF loopt. In sommige gevallen zal dit wellicht zijn omdat de SIF een meerwaarde heeft of werk uit handen neemt. Wij kunnen ons echter ook voorstellen dat er een sociale druk ontstaat om mee te doen: de gemeente verwacht het en dan is het moeilijk als subsidieafhankelijke organisatie om nee te zeggen.

Op verzoek van het CDA heeft het college op 21 februari 2017 heeft het college een brief gestuurd waarin de resultaten van de Stichting SIF tot nog toe in beeld zijn gebracht. Daarin zijn een aantal resultaten opgenomen. Daar zitten mooie resultaten tussen, maar het is de vraag of de initiatieven die genoemd worden het niet gered zouden hebben zonder de bemiddeling van SIF. Datzelfde geldt voor de challenges: was 'gewoon' subsidieverlening aan de betreffende initiatieven niet minder omslachtig en effectiever geweest? De social impact market is een mooi concept, maar de opdracht om die te ontwikkelen had ook door de gemeente of een andere partij gegeven kunnen worden: de omzet op het platform (€165.000 in 2016) valt in het niet bij het inkoopvolume van de gemeente.

De eventuele meerwaarde voor de stad van de SIF B.V.'s en het gebruik van het pand Vredenburg 40 is nog niet in te schatten, deze is immers pas een paar maanden gestart.

Afgelopen jaar hebben wij met veel (sociaal) ondernemers in de stad gesproken. Een aantal daarvan heeft met de SIF's samengewerkt of via de SIF's financiering gekregen. De reacties zijn over het algemeen echter niet positief. Kritiek richt zich onder andere op gebrekkige ondersteuning en op de keuze om met een consultantsbureau op het duurste plekje van de stad te gaan zitten. Deze signalen waren mede aanleiding om er verder in te duiken. Wij hoorden[3] hierbij termen als '*gebakken lucht*',

[3] *Cursieve termen zijn letterlijke citaten van verschillende ondernemers in de stad*

opmerkingen als '*of de keuze voor deze partner de juiste is betwijfelen wij op basis van onze ervaringen*' en vooral veel kritiek dat bestaande (sociaal) ondernemers jaren moeite moeten doen om elders in de stad hun huisvestingswensen rond te krijgen, terwijl het de SIF's op een presenteerblaadje wordt aangeboden. Een ander citaat van een (sociaal) ondernemer onderstreept dit: '*dat wij alles op eigen kracht doen en dat aan de andere kant de gemeente Utrecht commerciële clubs zoals de Kirkmann company uit Baarn sponsort*'.
Ook de ondoorzichtigheid van de SIF's roept her en der irritatie op: "*wie zitten er nu achter, wat is de rol van Kirkman?*"
Vanuit de Horeca is er kritiek op nog een concurrent erbij in een gemeentelijk pand, met inrichtingsubsidie en onder bijzondere voorwaarden.

4.7 Overige constateringen ('bijvangst')

Tijdens ons onderzoek zijn we een aantal zaken tegengekomen die niet direct op de relatie tussen gemeente en SIF te maken hebben, maar we toch graag vermelden, voor wie er kennis van wil nemen.

Social Impact Bonds
De Stichting SIF ziet zichzelf volgens het activiteitenplan als 'makelaar voor Social Impact Bonds (SIBs)'. Binnen het pand Vredenburg 40 wordt ruimte verhuurd aan de Buzinezzclub Utrecht[4], die vervolgens ook weer aandeelhouder in de SIF B.V.'s is. Door deze organisatie worden jongeren aan het werk geholpen, waarbij de financiering loopt via een zogenaamde *Social Impact Bond*, waarbij financiering vanuit de markt wordt aangetrokken en de gemeente pas betaalt als prestaties geleverd worden.
Wat daarbij niet duidelijk gecommuniceerd wordt, is dat op dit moment nog geen partijen 'commercieel' ingestapt zijn. De financierende partijen doen dat elk vanuit een maatschappelijk oogmerk en nemen bewust genoegen met een lager rendement. Dit beperkt de mogelijkheid om in de toekomst het instrument op te schalen omdat dit soort financiering lang niet altijd beschikbaar is.
Bij de behandeling van de jaarstukken 2016 is door de fracties van PvdA en CDA gevraagd naar het zichtbaar maken van het revolverend effect van dit instrument, omdat het college dat in het geheel van de W&I systematiek niet inzichtelijk maakte. In de daarop volgende commissievergadering heeft wethouder Everhardt toegezegd de effecten op het niveau van dit instrument wél zichtbaar te gaan maken.

Opdrachten
De Stichting SIF heeft een (groot?) aantal opdrachten van de gemeente gekregen, onder andere in de begeleiding van vluchtelingen in de opvang aan de Einsteindreef. De expertise en aanleiding om deze opdrachten met de stichting SIF uit te voeren en de wijze waarop deze en andere opdrachten bij of via SIF worden uitgezet is ons niet duidelijk. Het is ook niet duidelijk hoe andere partijen en/of sociaal ondernemers in de gelegenheid worden gesteld die opdrachten binnen te halen.

[4] *https://www.utrecht.nl/nieuws/artikel/financiele-impuls-biedt-extra-werk-voor-540-jongeren-in-utrecht/*

5. Beoordeling & conclusies

Conclusie op hoofdlijnen
Wij constateren dat het project 'SIF' moet en zal slagen en daardoor kritiekloos kan groeien. Veel beleidsambities worden erin ondergebracht en er is een enorm vertrouwen in de initiatiefnemers, zonder dat duidelijk wordt waar dit op gebaseerd is. Dat staat een kritische houding en het basaal naleven van bestaande procedures in de weg. Op beleidsterreinen (subsidies, vastgoed) waar de raad de afgelopen jaren duidelijke regels heeft vastgesteld, worden die niet nageleefd door het college en de organisatie. Het maatschappelijk effect dat met (naar schatting) minstens €1 miljoen belastinggeld wordt bereikt is niet duidelijk.

Over de structuur van SIF en de relatie met de gemeente
In verschillende gesprekken die wij gevoerd hebben wordt benadrukt dat beide SIF's echt als aparte losstaande organisaties moeten worden beschouwd. Dit is nauwelijks geloofwaardig: naast grote personele overlap en gelijke namen, delen beide organisaties één adres. De stichting is bovendien aandeelhouder in de B.V.'s.
Het zijn aparte juridische entiteiten, die deels verschillende opdrachten/doelstellingen nastreven, maar in de praktijk is er sprake van één conglomeraat met verschillende onderdelen.

Beide organisaties (stichting en B.V.) hebben een systeem van partnerschappen, waarvoor bijdragen betaald moeten worden[5]. Soms kleinere bedragen, soms ook forse bijdragen. Bij elkaar telt dit op tot een forse geldstroom die deels direct of indirect voortkomt uit publieke middelen.

Uit de stukken en informatiebronnen blijkt vanuit de gemeente geen coherente sturing op de relatie met deze partner, die weliswaar niet één van de grootste samenwerkingspartijen in de stad is, maar toch een flinke bijdrage uit de gemeentebegroting krijgt en verschillende taken voor de gemeente uitvoert.

Over de controle van de gemeente op de inzet van middelen
Uit de gemeentelijke inzet blijkt een (zeer) hoge mate van vertrouwen in de SIF's, in Kirkman Company, zowel de organisaties als de personen die daar op belangrijke posities zaten. De consequentie hiervan is dat het toezicht op de subsidieverstrekking volstrekt onvoldoende was. Ook later werd niet geconstateerd dat het controlemechanisme binnen de stichting SIF niet op orde was. Informatie werd niet gecontroleerd op juistheid en er ontstond een volstrekt onwenselijke organisatievorm, waarbij controle op én het verdienen aan de Stichting SIF in één hand lagen. De ondertekening en indiening van de eigen verklaring over de Utrechtse voorwaarden voor goed bestuur lijkt een administratieve nagedachte te zijn geweest, niet een integraal onderdeel van de beoordeling. Dit is om twee redenen extra zorgelijk:

1. De regels voor subsidieverstrekking zijn juist aangescherpt naar aanleiding van het rapport van de onderzoekscommissie van de gemeenteraad uit 2012. Veel verenigingen en stichtingen klagen over de extra verantwoordingsplicht die dit met zich meebrengt, maar begrijpen het doel. Wanneer het college daar achteloos mee omspringt verdwijnt dit draagvlak, los nog van de financiële risico's die de gemeente daarmee loopt.

[5] *Zie https://www.socialimpactfactory.com/factory-ecosysteem/ en https://sifutrecht.nl/strategisch-partners/*

2. De afgelopen 2 jaar is de relatie met verschillende stichtingen (Willibrord, Domunder) en de financieel nadelige gevolgen daarvan reden geweest om daar kritischer naar te kijken. In beide gevallen was er een financiële relatie/verplichting met een stichting aangegaan, waarbij het bestuur niet adequaat functioneerde.
   Vanuit de raad zijn ook vragen gesteld over de relatie met de SIF. Er was dus alle reden om kritisch te kijken of het klopte.

Wij kunnen niet constateren dat het geld verkeerd is uitgegeven, maar we kunnen het ook niet controleren. En de gelegenheid voor misbruik is in ieder geval gegeven, terwijl er waarborgen waren om dit te voorkomen.

Over de totstandkoming van de huurovereenkomst voor Vredenburg 40
Het college heeft zowel in de voorbereiding van de huurovereenkomst als in de afronding daarvan bewust afgeweken (1) van de beleidsregel uitgifteproces vastgoed, (2) van de wens, zoals die in de raadscommissie geuit is en (3) van de toezegging die daar door het college is gedaan.
Het college wijkt in ieder geval op twee punten af:

- de vuistregel voor maximale verhuur voor 5 jaar wordt niet gehanteerd, maar (ruim) verdubbeld en
- het college beperkt de eigen mogelijkheid om het pand in de markt te verkopen na afloop van het huurcontract.

Hierbij lijken de formele stappen, die in de beleidsregel zijn opgenomen, namelijk een collegebesluit en informatie aan de raad via het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV), niet te zijn nageleefd.

Het college heeft de raad bovendien pas na afloop van het sluiten van de definitieve overeenkomst geïnformeerd, zodat bijsturen niet meer mogelijk was.

Er is slechts beperkt onderzocht of er andere partijen waren dan de partijen die zich 'uit zichzelf' bij de gemeente hebben gemeld (zie de commissiebrief van 28 juni 2016), die de marktconforme huurprijs willen betalen. De verhuur van het pand Vredenburg 40 aan de *SIF Utrecht B.V.* is dus ondershands gebeurd, waarbij onvoldoende waarborgen zijn ingebouwd om in het uitgifteproces het maximale beleidsmatige en/of financiële resultaat voor de gemeente te halen.
De verhuur van het pand aan SIF ging (in de tijd) gepaard met een renovatie van het pand van € 1.2 miljoen euro (waardoor de boekwaarde van 2x de marktprijs verder oploopt).
Onder deze omstandigheden was het niet meer dan logisch om het pand openlijk aan te bieden voor een marktconforme huurprijs.

De CDA-fractie betwijfelt ten zeerste of de huurprijs in combinatie met de uiteindelijk overeengekomen huurvoorwaarden én de opstartsubsidie marktconform is.

Het gehele proces van uitgifte overziend lijkt het college duidelijk één doel voor ogen te hebben gehad: verhuur aan de SIF B.V. De aanwezigheid van wethouder Everhardt, die niet over vastgoed gaat, bij het bestuurlijk overleg over de afwikkeling van het vastgoedcontract lijkt dit te bevestigen, zijn deelname daaraan is niet op een andere wijze te verklaren.
Ook is de koppige afwijking van het beleid, van de eigen toezegging en van het uiteindelijke gemeentelijke belang om maximaal rendement te boeken niet anders uit te leggen.

De CDA-fractie vindt de afwijkingen die het college zich gepermitteerd heeft extra kwalijk omdat de beleidsregel Uitgifteproces Vastgoed in maart 2015 is vastgesteld vanuit de behoefte hier extra, duidelijker kaders aan het college mee te geven.

Over de samenhang tussen de huurovereenkomst en de opstartsubsidie
Het is niet duidelijk in hoeverre de subsidieverlening onderdeel is geweest van de huurafspraken. Was het verkrijgen van het pand Vredenburg 40 voor de SIF B.V. bijvoorbeeld een vereiste voor het opstarten van de hotspot en daarmee voor het indienen van de subsidieaanvraag? Welke wisselwerking bestond er tussen financiële voor- en nadelen van de aanpassing van het huurcontract en in hoeverre is de subsidieverlening ingezet als onderhandelingsmiddel in de huurbesprekingen?
Het is niet duidelijk of het college 'mee aan het stuur' zat bij het bedenken en ontwikkelen van de hotspot of dat het echt een zelfstandig initiatief was. De vraag in hoeverre de gemeente betrokken was bij de gedachte dat een dure locatie midden in het centrum noodzakelijk was, blijft dan ook onbeantwoord.

Over het waarom van de nauwe samenwerking
Een belangrijke vraag voor ons was 'Waarom wordt er zo op de SIF's ingezet? Wie stuurt daar op?'. Dat is niet geheel duidelijk geworden.
In (delen van) het college en de ambtelijke organisatie is een sfeer ontstaan waarbij niet meer kritisch naar de te maken keuzes is gekeken. Dit blijkt onder andere uit de subsidieverlening, maar ook uit het feit dat verhuur van Vredenburg 40 werd doorgezet, terwijl er tal van aanleidingen waren om dat niet te doen.
In algemene zin concluderen wij dat:

- Er onvoldoende overzicht is gehouden over de vele geldstromen die van de gemeente naar de SIF (B.V.'s en stichting) lopen om daar een samenhangende sturing en controle op te houden. Telkens is opnieuw tegemoetgekomen aan nieuwe groeiwensen en plannen, terwijl de praktijk nog op gang moest komen.
- De informatievoorziening door het college aan de raad is reactief en versnipperd geweest, waardoor het voor de raad moeilijk is geweest om de keuzes en besluitvorming door het college te controleren en zo nodig bij te sturen.

De enige manier waarop dit gebeurd kan zijn is dat er een vorm van bestuurlijke en/of ambtelijke tunnelvisie is opgetreden. Er is intern geen of onvoldoende controle georganiseerd en er is niet of te weinig in de stad nagegaan of de SIF's wel aansloten bij de behoefte van bestaande ondernemers.
De wens om Utrecht (internationaal) op de kaart te zetten als stad van sociaal ondernemen en de gedachte dat de SIF's daar het middel voor waren, heeft normale voorzorgsmechanismen ondermijnd.

Over de resultaten van de SIF's
Wij constateren dat de SIF's de nodige activiteit en zichtbaarheid creëren. Daarvoor betrekken ze ook verschillende bestaande initiatieven. Op twee onderdelen is het de vraag of de gemeentelijke relatie met de SIF's wenselijk is.

1. De effectiviteit van de ingezette middelen. In totaal investeert de gemeente (minstens) ruim een miljoen euro in de stichting en de B.V.'s. Dat is een fors bedrag en wij betwijfelen of de maatschappelijke meerwaarde zodanig is dat deze investering goed is. Dit kan uiteraard nog bijtrekken als de SIF's zich doorontwikkelen.
2. De nauwe band van de gemeente met de SIF's sluit andere (sociaal) ondernemers in de stad uit. De monopoliepositie wekt wrevel in de stad, maar maakt ook dat de gemeente minder open staat om andere initiatieven te helpen. Dit is zorgelijk voor een gemeente die daar juist

koploper in wil zijn. Het 'uitbesteden' van deze rol aan de SIF's met de gedachte dat daar een ondernemender klimaat ontstaat klinkt logisch, maar kan dus juist een averechts effect hebben.

Over de informatievoorziening door de SIF's

Wij constateren een tegenstrijdigheid in de open houding naar de stad en naar ondernemers die de SIF's willen uitstralen enerzijds en hun geslotenheid waar het om informatie en verantwoording gaat anderzijds. Meer zicht op de inkomsten en uitgaven en op de relatie met commerciële adviesbureaus daarachter zou wellicht ook zorgen kunnen wegnemen. De sterke mate waarin de SIF's steunen op (indirecte) financiering door overheden, in het bijzonder de gemeente Utrecht, rechtvaardigt een meer transparante opstelling.

Tot slot

Wij hechten er aan te concluderen dat wij geen beeld hebben van kwade wil, bewuste misleiding of misbruik van gemeentelijke middelen. Voor zover wij kunnen overzien zijn alle betrokkenen met goede bedoelingen aan het werk. Als het om een paar honderd euro en een vrijwilligersvereniging zou gaan is dat voldoende.
In dit geval gaat het echter om een meerjarige samenwerking, waar duidelijke (juridische, beleidsmatige, politieke) kaders voor bestaan en waar ruim meer dan een miljoen euro mee gemoeid is. En dan mag van alle betrokkenen een hoger niveau verwacht worden, dat in dit geval niet gehaald is.

Dit is extra kwalijk omdat het twee onderwerpen betrof (subsidiebeleid en uitgifte van vastgoed) waarover de gemeenteraad de afgelopen jaren juist gedetailleerde uitspraken heeft gedaan en kaders heeft gesteld vanuit de overtuiging dat het anders niet goed gaat.

Tot slot moeten we nog constateren dat het soms grote moeite kostte om stukken te krijgen of in te kunnen zien. De CDA-fractie stelt zich op het standpunt dat alles wat onder de gemeente ressorteert – met uitzondering van interne beraadslagingen van het college, ambtelijke opvattingen en van persoonsgegevens – in principe voor de raad toegankelijk moet zijn. Dat betekent dus ook opdrachten aan of subsidieaanvragen van organisaties of bedrijven in de stad.

Bijlage 1: Schriftelijke vragen

Over de structuur van de SIF's en de relaties tussen de SIF's en de gemeente

1. Kan het college (uitgebreid) beschrijven hoe de stichting, de 'hotspot' en de B.V.'s zijn opgericht en welke rol het college bij elk heeft gespeeld (initiërend, stimulerend, geen rol..?)?
2. Heeft de gemeente als 'founding father' nog formele of informele zeggenschap over de stichting? Hoe wordt de gemeente betrokken bij besluitvorming en/of bestuursbenoemingen?
3. Is er na 9 januari 2017 (toen het CDA de bestuurssamenstelling ambtelijk aankaartte) contact geweest tussen de gemeente en Stichting SIF over de governance? Zo ja, wat was de inhoudelijke strekking van die contacten?
4. Waarom zijn naast de stichting SIF nog twee aparte B.V.'s 'SIF Utrecht' en 'SIF International' opgericht? Heeft het college daar op aangestuurd of daar juist bezwaar tegen gemaakt? Waarom?
5. Waarom is de ontwikkeling van de *hotspot* niet door de Stichting uitgevoerd? Heeft het college daarop aangestuurd of daar bezwaar tegen gemaakt? Waarom?
6. Klopt ons schema (in bijlage 2)? Zo nee, kunt u ons voorzien van een correct een compleet overzicht van de relaties tussen de gemeente, Stichting SIF, de SIF B.V.'s en andere partijen in de stad?
7. Is of was er binnen de gemeente één accountmanager of aanspreekpunt die het overzicht behoudt op alle relaties tussen de gemeente en de verschillende SIF's? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u meer inzicht geven in de rol en positie van deze functionaris en op welke wijze hij of zij de afgelopen 3 jaar invulling aan die rol heeft gegeven?

Over de subsidieverstrekking aan de Stichting SIF

8. Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid voor het toetsen van subsidieaanvragen en de onderliggende verklaringen? Bij de beleidsafdeling of bij het subsidiebureau? Hoe is dat in het geval van subsidieverlening aan Stichting SIF verlopen?
9. Controleert het college actief de correctheid van eigen verklaringen? Wordt hier steekproefsgewijs op gecontroleerd?
10. Heeft het college de indruk dat subsidieverstrekking en de controle daarop over het algemeen volgens de regels verloopt en de controle voldoende is? Zo ja, waar baseert het college dat op?
11. Is deze subsidieverstrekking volgens het college een incident waarbij verkeerd is gehandeld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe denkt het college dan dat dit gebeurd is?
12. Hoe beoordeelt het college de governance van Stichting SIF gedurende het eerste jaar? Vindt het college dat de situatie wenselijk was? Vindt het college dat de situatie toelaatbaar was? Hoe heeft het college daar toezicht op gehouden?

Over de uitgifte van Vredenburg 40

13. Waar ligt binnen de gemeentelijke organisatie de verantwoordelijkheid en het mandaat om onderhandelingen te voeren met potentiële huurders, een potentiële huurder te selecteren en de huurovereenkomst aan te gaan? Op welke wijze was in dit proces geborgd dat dit organisatieonderdeel een zelfstandige afweging kon maken?
14. Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een kostprijsdekkende huurprijs?
15. Met hoeveel partijen heeft het college gesproken over verhuur voor een marktconforme huurprijs? Met hoeveel partijen hebben serieuze onderhandelingen plaatsgevonden?

16. Hoe is het college tot de afweging gekomen om het pand niet voor de marktconforme huur actief in de markt te zetten? Hoe heeft het college daarbij de vergaande eisen (in afwijking van de gemeentelijke beleidsregel) van de SIF meegewogen?
17. In hoeveel gevallen heeft het college sinds het vaststellen van het uitgifteproces Vastgoed door de gemeenteraad afgeweken van de vuistregel om vastgoed voor 5 jaar te verhuren omdat een pand in de huidige markt te weinig oplevert?
18. Waarom was wethouder Everhardt aanwezig bij het overleg op 24 oktober, dat in feite tot doel had een vastgoedobject tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te verhuren? Is het college bereid het verslag van het overleg op 24 oktober tussen wethouders Jansen en Everhardt en de SIF met de raad te delen? Zo nee, waarom niet?

Over de overeenkomsten met en subsidies aan de verschillende B.V.'s

19. Heeft het college de huurovereenkomst (of één van de eerdere concepten) met het oog op de afwijking van het eigen beleidsregel laten toetsen aan de wet- en regelgeving ten aanzien van staatssteun en de wet markt & overheid? Zo nee, waarom niet?
20. Heeft het college bij het verstrekken van de opstartsubsidie van €350.000 ook onderzocht of ditzelfde doel met een lagere bijdrage te realiseren was, bijvoorbeeld in een ander pand of een andere vorm? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was de uitkomst van dat onderzoek?
21. De gemeente is de huurovereenkomst aangegaan met de SIF Utrecht B.V.
    Wanneer deze niet in staat blijkt om aan de verplichtingen te voldoen, welke mogelijkheden heeft het college dan om die verplichtingen te verhalen op de SIF International B.V. of de aandeelhouders?
22. Ziet het college met de CDA-fractie het risico dat het pand in de toekomst, o.a. vanwege de gekozen constructie met het voorkeursrecht, zal worden gebruikt voor andere doeleinden dan een sociale 'hotspot'? Zo ja, wat heeft het college hieraan gedaan? Zo nee, waarom niet?

Over de informatievoorziening aan de raad rond het sluiten van het huurcontract

23. Waarom heeft het college de raad niet vooraf, formeel en volledig, geïnformeerd dat het de toezegging ten aanzien van de huurovereenkomst niet ging nakomen? Hoe beoordeelt het college de eigen handelswijze in deze casus in het licht van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet?
24. Waarom heeft het college, ondanks de bezwaren die vanuit de raadscommissie geuit zijn, besloten deze verhuur op deze manier door te zetten (voor een langere periode dan 5 jaar incl. een voorkeursrecht?
25. Is het college het met CDA eens dat de gesloten overeenkomst de mogelijkheid beperkt om in de toekomst het pand conform het vastgestelde uitgifteproces te verkopen? Zo ja, is er dan een collegebesluit genomen en waarom is de raad dan niet geïnformeerd via het MPUV? Zo nee, waarom niet?
26. Is het college het eens dat de (vanwege oplopende onderhouds- en renovatiekosten stijgende) boekwaarde steeds verder uit de pas loopt t.o.v. de marktwaarde? Zo nee, waarom niet?

Over de resultaten van de SIF's en de opdrachten van de gemeente

27. Het college geeft in de commissiebrief van 21 februari 2017 aan dat de stichting SIF in 2016 voor slechts 13% van de startsubsidie afhankelijk was. Volgens onze berekening was de verwachting dat de stichting SIF in 2016 voor ca. 35% zou steunen op gemeentelijke opdrachten en subsidies.

Kan het college aangeven hoe de andere 87% was opgebouwd? Welk deel daarvan bestond uit opdrachten of subsidies die door, of door tussenkomst van de gemeente Utrecht, zijn verstrekt?
Als de bijdrage van de gemeente Utrecht meer was dan de genoemde 13% (waaronder enkel de startsubsidie lijkt te worden gezien), vindt het college dan niet met het CDA dat het onder de actieve informatieplicht had gevallen om dit op z'n minst te melden in de brief?

28. Welke opdrachten en subsidies zijn door of via de gemeente aan de Stichting SIF of de SIF B.V.'s gegund? Verwacht u de komende tijd nog meer opdrachten te gunnen? Kunt u voor elk van de opdrachten en subsidies aangeven: omvang, doelstelling, looptijd, of er andere partijen benaderd zijn (zo ja, welke) en de reden waarom voor één van de SIF's is gekozen?
29. Hoe zorgt het college dat er een open speelveld is voor (sociale) ondernemers en initiatiefnemers in de stad, terwijl de SIF's met budgetten en ondersteuning van de gemeente voor velen in de stad bijna een gemeentelijke uitvoeringsorganisatie lijkt te worden?
30. Hoeveel organisaties die een (substantiële) bijdrage krijgen van de gemeente, via subsidie of inkoop, dragen ook als partner bij aan de stichting SIF? Om welk bedrag gaat dit in totaal?

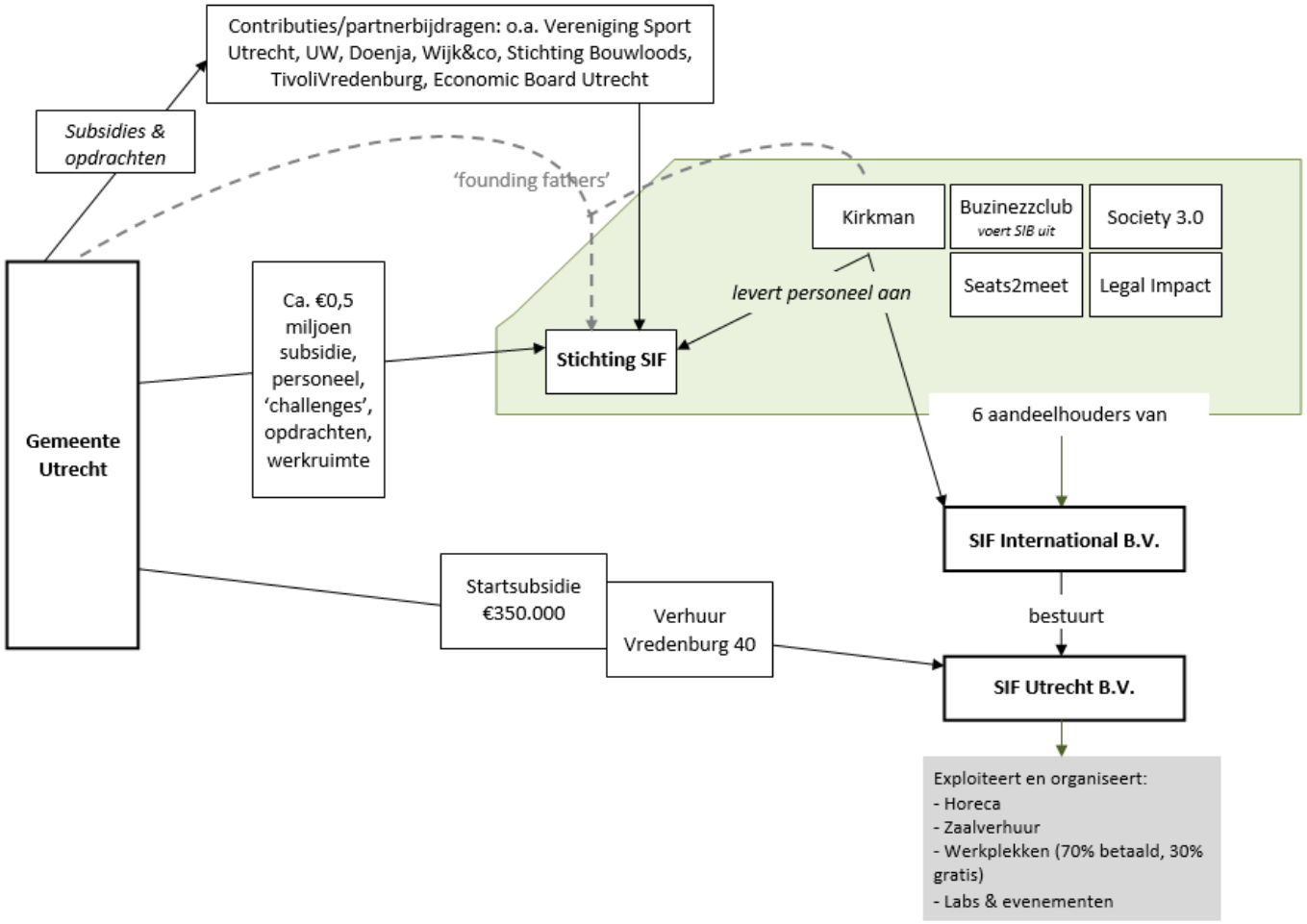
Voor de dossiervorming en de inzichtelijkheid voor andere raadsleden ten behoeve van vervolgbespreking in commissie en (zo nodig) raad

31. Is het college het met het CDA eens dat alle subsidieverzoeken, zeker wanneer die gehonoreerd worden, die aan de gemeente worden gedaan voor de gemeenteraad in te zien moeten zijn? Zo nee, waarom niet?
32. Is het college bereid een dossier aan te maken, zoveel mogelijk openbaar, en dat aan de raad beschikbaar te stellen waarin in ieder geval opgenomen:
    i. Subsidieaanvraag Stichting SIF 29 juni 2015, inclusief de eigen verklaring Governance Code en andere bijlagen.
    ii. Subsidiebeschikking aan Stichting SIF 31 augustus 2015
    iii. Activiteitenplan Stichting SIF, eind 2015
    iv. Subsidieaanvraag SIF Utrecht B.V. voor €350.000 (ongedateerd)
    v. Subsidiebeschikking aan SIF Utrecht B.V. 26 november 2016
    vi. Tussenverantwoording Stichting SIF 2015-2016
    vii. Alle overige subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen aan de verschillende SIF's,
    viii. Alle overeenkomsten tussen de gemeente en de verschillende SIF's
    ix. Een eventueel collegebesluit over de verhuur van het pand Vredenburg 40 in afwijking van de beleidsregel,
    x. Alle andere beschikbare jaarverslagen en rapportages van de verschillende SIF's die aan de gemeente zijn aangeboden,
    xi. Het verslag van het bestuurlijk overleg tussen gemeente en SIF op 24 oktober 2016,
    xii. Alle andere stukken die van belang zijn of kunnen zijn om de relatie tussen de gemeente en de verschillende SIF's goed in beeld te krijgen.

    Daarbij ook te voegen de volgende reeds beschikbare stukken, zodat er één dossier ontstaat:
    xiii. Commissiebrief hotspot Sociaal Ondernemen, 1 juni 2016
    xiv. Commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40, 29 juni 2016
    xv. Verslag commissie S&R 7 juli 2016 over de voorgenomen verhuur
    xvi. Commissiebrief Verhuur Vredenburg 40, 4 november 2016
    xvii. Huurovereenkomst Vredenburg 40 (geheim), *inclusief de nog niet eerder verstrekte bijlage 3 (uitwerking van het concept)*

BIJLAGE 2: Schema onderlinge relaties SIF's en gemeente

NB! Dit schema beoogt de belangrijkste relaties en verbindingen in beeld te brengen, niet om compleet te zijn.

BIJLAGE 3:

Financiële bijdragen gemeente aan Stichting SIF en SIF B.V. in de periode 2015-2018

NB! Indicatief op basis van beschikbare cijfers in begroting en subsidiestaat

Aan Stichting SIF			
1	*Subsidie*	€200.000,-	Voor 3 jaar (juli '15 - juni '18)
2	*Subsidie (LEF)*	€6.560.-	
3	*Challenges*	€180.000,-	In begroting opgenomen (verspreid over '16, '17 en '18)
4	*Opdrachten & programmering*	€113.000,-	
5	*Formatie (ca. 0,5 fte)*		Looptijd onbekend
6	*Werkplekken in opstartfase*		Beschikbaar gesteld in stadskantoor
	TOTAAL STICHTING SIF	**Minimaal €500.000,-**	

Aan SIF B.V. 's			
1	*Startsubsidie*	€350.000	Eenmalig
2	*Huur Vredenburg 40*	PM	Recht van eerste koop, looptijd, huurkorting etc.
	TOTAAL SIF B.V.	**Minimaal €350.000,-**	

Totaal aan SIF's samen	**> €850.000,-**

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	51
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	6.b
Omschrijving	Beantwoording SV 2017, nr. 74 inzake Gesubsidieerde horeca in het oude Staffhorstpand

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	12 oktober 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2017, NUMMER 74

Datum	31 augustus 2017
Van	College B&W
Behandeld door	J.A. Bodewitz en C.J.M. Bont-Tiebosch
Doorkiesnummer	030 - 28 61054
E-mailadres	j.bodewitz@utrecht.nl
Kenmerk	4666650
Beleidsvelden	Vastgoed en Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2017 nummer 74 van de heren Brussaard (CDA) en Van Eijndhoven (VVD) van 14 juli 2017 over Gesubsidieerde horeca in het oude Staffhorstpand.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Welke afspraken heeft het college uiteindelijk gemaakt met de Social Impact Factory (SIF) over onderverhuur van (delen van) het pand? Zijn er afspraken gemaakt en/of al dan niet uitgevoerd anders dan in de huurovereenkomst (die vertrouwelijk met de raad is gedeeld) is opgenomen? Zo ja, kan het college dit met de raad delen?
Antwoord 1
Het college heeft geen (nadere) afspraken gemaakt met SIF Utrecht BV over onderverhuur van (delen van) het pand anders dan vastgelegd in de (vertrouwelijk met uw raad gedeelde) huurovereenkomst.

Vraag 2
Kan het college bevestigen dat de onderhuur beëindigd kan worden, wanneer na 5 jaar en 2 maanden het huurcontract af zou lopen? Zo nee, waarom niet?
Antwoord 2:
De huurovereenkomst tussen gemeente en SIF Utrecht BV eindigt na 5 jaar en 2 maanden als SIF Utrecht BV dan gebruik maakt van het voorkeursrecht tot uitgifte in erfpacht. Indien SIF Utrecht BV geen gebruik maakt van het voorkeursrecht tot uitgifte in erfpacht, wordt de huurovereenkomst voortgezet tot en met 31 december 2026 en eindigt op die datum van rechtswege. Indien SIF Utrecht BV na ommekomst van de eerste huurperiode (5 jaar en 2 maanden) de huurovereenkomst opzegt en geen gebruik maakt van het voorkeursrecht tot uitgifte in erfpacht, dient SIF Utrecht BV het pand leeg en ontruimd, vrij van huur en gebruik op te leveren aan de gemeente. SIF Utrecht BV blijft hoofdelijk volledig aansprakelijk voor de juiste nakoming van alle uit de huurovereenkomst voortvloeiende verplichtingen en draagt er zorg voor en is ervoor aansprakelijk dat onderhuurder(s) niet in strijd met enige in de huurovereenkomst opgenomen bepalingen handelt en dat het gehuurde bij beëindiging van de huurovereenkomst zonder onderhuurder(s) wordt opgeleverd.

Vraag 3
Is het college door de SIF B.V. geïnformeerd, gehoord of anderszins betrokken bij de keuze voor een horeca-exploitant?
Antwoord 3:
Nee, het college is niet betrokken bij de keuze voor een horeca-exploitant.

Vraag 4
Vindt het college dat het concept van 'Stadsbrasserie De Utrechter' voldoet aan de gedachte dat het ondersteunend is aan het concept van de gehele hotspot? Zo ja, waarom?
Antwoord 4
In de subsidieaanvraag heeft de SIF BV aangegeven dat de horecapartner waarmee wordt samengewerkt een sociaal ondernemer is en dat de horecaondernemer zich committeert aan de formule van het pand en het realiseren van maatschappelijke impact. De gemeente zal bij de verantwoording toetsen of hieraan wordt voldaan.

Vraag 5
Is het college op de hoogte van de door Social Impact Factory gevraagde huurtarieven? Kan het college deze tarieven met de raad delen? Is het college het met VVD en CDA eens dat onderverhuur tegen marktconforme prijs zou moeten plaatsvinden? Zo nee, waarom niet?
Antwoord 5
Nee, het college is en behoeft niet op de hoogte te zijn van de door SIF Utrecht BV gevraagde huurtarieven, noch van de inhoud van onderhuurovereenkomst(en). Zoals vastgelegd in de met uw raad gedeelde huurovereenkomst is het toegestaan om: "zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van verhuurder delen van het gebouw te gebruiken en door anderen te doen gebruiken, alsmede onder te verhuren aan derden, voor zover dit gebruik plaatsvindt (..) binnen het beschreven concept en (…) onderhuurovereenkomst(en) dienen in overeenstemming te zijn met bepalingen van deze huurovereenkomst".

Vraag 6
Zijn of worden er kosten gemaakt voor het aanpassen van het pand om gebruik als horecavoorziening mogelijk te maken? Zo ja, hoeveel bedragen die en voor wiens rekening zijn deze kosten?
Antwoord 6
Ja, er worden kosten gemaakt voor het aanpassen van het pand om gebruik als horecavoorziening mogelijk te maken. Aanpassingen aan het pand om gebruik als horecavoorziening mogelijk te maken worden door de horecapartner zelf bekostigd.

Vraag 7
Kan het college bevestigen dat het "sponsoren" van activiteiten die concurreren met marktpartijen, zoals horeca en ruimteverhuur geen onderdeel uitmaken van de bestedingen van subsidiegeld? Zo nee, is het college het met de VVD en het CDA eens dat dergelijke bestedingen van subsidiegeld ongeoorloofd is en zo snel mogelijk moet worden beëindigd?
Antwoord 7
De genoemde opstartsubsidie is bedoeld voor het realiseren en neerzetten van de hotspot sociaal ondernemen. In deze hotspot is er sprake van verbinding, kennisdeling en uitwisseling rondom sociaal ondernemerschap en geeft bekendheid aan Utrecht als hoofdstad voor sociaal ondernemen. Voor deze subsidie worden activiteiten georganiseerd voor sociaal ondernemers, is er een ontmoetingsplek, is er landelijke uitstraling en wordt maatschappelijke impact gerealiseerd. De activiteiten waarvoor subsidie is verleend kunnen concurreren met andere marktpartijen. Het betreft hier echter een incidentele opstartsubsidie. Deze subsidie valt gelet op het innovatieve karakter onder Algemene groepsvrijstellingsverordening voor staatssteun. Gelet hierop achten wij de subsidieverlening geoorloofd en is beëindiging niet aan de orde.
De horeca is ondersteunend aan het ontwikkelen van deze hotspot, maar staat als bedrijfsvoering los van de SIF B.V.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

SCHRIFTELIJKE VRAGEN
Gesubsidieerde horeca in het oude Staffhorstpand?
Raadsleden Bert-Jan Brussaard (CDA) & Lex van Eijndhoven (VVD)
(14 juli 2017)

Via een bericht op DUIC[1] hebben VVD en CDA vernomen dat dit najaar een restaurant met klein terras opent in het oude Staffhorstpand (Vinkepad). Hoewel we ons ongetwijfeld kunnen verheugen op een culinaire verrijking voor onze stad roept dit bericht bij de VVD en het CDA vragen op – in aanvulling op de vragen die het CDA eerder deze week stelde over de ontwikkelingen in het pand. Beide partijen vinden dat met gemeentelijk subsidiegeld geen valse concurrentie mag ontstaan voor andere horeca. Dat risico is in dit geval wel aanwezig: de hoofdhuurder van het pand is de Social Impact Factory Utrecht B.V., een organisatie die subsidie ontvangt van de gemeente. Daarnaast is de gemeente eigenaar van het pand.

Tijdens de commissievergadering van 7 juli 2016 heeft wethouder Jansen gezegd dat: "*De horeca in het pand zou ondersteunend zijn aan het concept van de gehele 'hotspot' van de Social Impact Factory*."
In diezelfde commissie was onder andere de vraag aan de orde of een onderhuurcontract (bijvoorbeeld aan de horecaexploitant) ook zou aflopen, na afloop van het contract met de SIF B.V., waarbij de wethouder aangaf dat dit uiteraard een punt van aandacht is.

De VVD en het CDA hebben daarover de volgende vragen:

1. Welke afspraken heeft het college uiteindelijk gemaakt met de Social Impact Factory over onderverhuur van (delen van) het pand? Zijn er afspraken gemaakt en/of al dan niet uitgevoerd anders dan in de huurovereenkomst (die vertrouwelijk met de raad is gedeeld) is opgenomen? Zo ja, kan het college dit met de raad delen?
2. Kan het college bevestigen dat de onderhuur beëindigd kan worden, wanneer na 5 jaar en 2 maanden het huurcontract af zou lopen? Zo nee, waarom niet?
3. Is het college door de SIF B.V. geïnformeerd, gehoord of anderszins betrokken bij de keuze voor een horeca-exploitant?
4. Vindt het college dat het concept van 'Stadsbrasserie De Utrechter' voldoet aan de gedachte dat het ondersteunend is aan het concept van de gehele hotspot? Zo ja, waarom?
5. Is het college op de hoogte van de door Social Impact Factory gevraagde huurtarieven? Kan het college deze tarieven met de raad delen? Is het college het met VVD en CDA eens dat onderverhuur tegen een marktconforme prijs zou moeten plaatsvinden? Zo nee, waarom niet?
6. Zijn of worden er kosten gemaakt voor het aanpassen van het pand om gebruik als horecavoorziening mogelijk te maken? Zo ja, hoeveel bedragen die en voor wiens rekening zijn deze kosten?

1 https://www.duic.nl/horeca/nieuwe-stadsbrasserie-en-bar-aan-singel-oud-staffhorst-pand/

7. Kan het college bevestigen dat het "sponsoren" van activiteiten die concurreren met marktpartijen, zoals horeca en ruimteverhuur geen onderdeel uitmaken van de bestedingen van het subsidiegeld? Zo nee, is het college het met de VVD en het CDA eens dat dergelijke besteding van subsidiegeld ongeoorloofd is en zo snel mogelijk moet worden beëindigd?

nysingh
advocaten-notarissen

Gemeente Utrecht
t.a.v. de leden van de gemeenteraad
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Apeldoorn
Arnhem
Utrecht
Zwolle

Zwolle, 10 november 2017

Inzake : Gemeente Utrecht / Subsidieverordening
Behandeld door : mr. W.E.M. Klostermann, advocaat
Tel. / Fax : +31 (0)38 425 92 49 / +31 (0)38 425 92 52
E-mail : wim.klostermann@nysingh.nl

Onze referentie: 227887/WEMK
Uw referentie:

088 - 752 00 00
info@nysingh.nl
www.nysingh.nl

Geachte raadsleden,

Op 19 oktober 2017 heeft de raadsgriffie mij verzocht om een tweetal vragen te beantwoorden over de subsidierelatie tussen de gemeente Utrecht (hierna: "de gemeente") en de stichting *Social Impact Factory* (hierna: "SIF"). Het betreft de volgende vragen:

1. *Op welke wijze kan aan de ontheffing uit artikel 19, lid 1 van de Subsidieverordening vorm worden gegeven? Moet dit in een apart besluit worden opgenomen of is vermelding in de brief voldoende? Of kan, zoals het College aangeeft, deze bepaling buiten formele besluitvorming ingevuld worden?*

2. *Deelt u de stelling van de gemeente dat het in dit geval (wenselijk achteraf, maar) niet noodzakelijk was om een termijn te stellen voor het voldoen aan de eisen? Of is het op grond van de verordening verplicht om die eisen te stellen, wanneer afgeweken wordt? Met andere woorden: is in dit dossier rechtmatig gehandeld?*

Bij email van 7 november 2017 heeft de raadsgriffie de vraagstelling nog aangevuld met het volgende:

3. *Ten tijde van de besluitvorming bestond het bestuur nog niet uit deze drie personen. Wel is in de statuten expliciet vastgelegd dat het bestuur uit ten minste drie personen bestaat. Was deze bepaling in de statuten (ten tijde van de besluitvorming) voldoende basis om te oordelen, dat aan de verplichting uit de Utrechtse Voorwaarden – dat een bestuur wordt samengesteld – wordt voldaan, zodat ontheffing verlening niet aan de orde was?*

Graag voldoe ik aan uw verzoek.

aangesloten bij:
TAGLaw

De Stichting Derdengelden Nysingh advocaten voert het beheer over de gelden die cliënten aan het advocatenkantoor hebben toevertrouwd.

bankrelatie van de Stichting:
IBAN NL66 ABNA 0488255953
BIC: ABNANL2A

BTW NL8124.01.207.B01

Nysingh advocaten-notarissen N.V. is gevestigd in Apeldoorn en ingeschreven in het handelsregister onder nr. 08118371. Alle diensten en (andere) werkzaamheden worden verricht krachtens een overeenkomst van opdracht, waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Apeldoorn.
In deze voorwaarden is onder meer onze aansprakelijkheid beperkt tot het bedrag waarop de beroepsaansprakelijkheidsverzekering in het desbetreffende geval aanspraak op uitkering geeft.
Deze voorwaarden liggen ter inzage en worden op verzoek kosteloos toegezonden en kunnen worden geraadpleegd op onze website www.nysingh.nl.

Feiten

1.
Op 30 juni 2015 is door de gemeente een subsidieaanvraag van SIF ontvangen. Het college heeft op 31 augustus 2015 een subsidiebeschikking afgegeven aan SIF. In de subsidiebeschikking is onder meer het volgende opgenomen:

> *Eigen verklaring Governance Code*
>
> *U heeft middels de Eigen Verklaring Governance Code aangegeven volledig aan de eisen van de Governance Code van uw branche te voldoen. U hoeft bij nieuwe aanvragen geen Eigen verklaring meer mee te sturen, zolang u volledig aan deze eisen blijft voldoen.*

De subsidie is verleend voor een bedrag van € 200.000. Naar ik aanneem, is deze verlening conform de aanvraag.[1]

2.
De eigen verklaring zelf, die door SIF is ingediend op 25 augustus 2015, vermeldt niet dat SIF voldoet aan de Governance Code. Aangekruist met ja is slechts de volgende tekst (vraag 6):

> *Voldoet uw organisatie aan alle eisen gesteld in de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur?*

De doorverwijzing naar vraag 6 sluit aan op het antwoord dat is gegeven op vraag 1 van de eigen verklaring:

> *Vraagt uw organisatie meer dan € 100.000 subsidie aan bij de gemeente Utrecht?*

Die vraag is met 'nee' beantwoord, waarna is doorverwezen naar vraag 6. Dit sluit ook aan bij de inleiding van de eigen verklaring:

> *Organisaties die op jaarbasis minder dan € 100.000 subsidie ontvangen van de gemeente Utrecht of organisaties waarbij de eigen branche geen Governance Code heeft, kunnen volstaan met de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur.*

3.
In de inleiding van de Utrechtse Voorwaarden staat onder andere het volgend vermeld:

> *De Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur vormen de ondergrens van regels waaraan de instellingen moeten voldoen. Het opnemen van deze voorwaarden in de statuten van de instelling is een goede waarborg voor goed bestuur. Deze instelling geeft aan welke zaken daaruit al geregeld zijn, welke zaken op termijn gerealiseerd kunnen worden en welke zaken niet toepasbaar zijn binnen de instelling.*[2]

4.
In de Utrechtse Voorwaarden[3] zijn ten aanzien van de samenstelling van het bestuur van stichtingen de volgende bepalingen opgenomen:

---

[1] De subsidiebeschikking maakt melding van een aanvraag van 29 juni 2014. Tot de aan mij aangereikte stukken behoort echter een aanvraag van 30 juni 2015. De achtergrond van deze discrepantie is mij niet duidelijk.
[2] Deze tekst komt uit de mij aangereikte Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur 2016. De subsidiebeschikking dateert van 2015. Het is mij niet bekend of de tekst van de Utrechtse Voorwaarden die in 2015 gold anders luidde.
[3] De tekst van 2016, zie het voorgaande.

1. Het bestuur wordt samengesteld met een voorzitter, secretaris en een penningmeester, zodat onafhankelijke besluitvorming is verzekerd. De meerderheid van het bestuur is geen familie van elkaar in de 1e en 2e graad.

2. De organisatie zorgt dat in de statuten en in het huishoudelijk reglement waarborgen zijn opgenomen voor een goed bestuur.

3. In een profielschets staat welke kwaliteiten van (nieuwe) bestuursleden belangrijk zijn. Deze profielschets wordt opgesteld door het orgaan dat besluit over de benoeming van de bestuursleden.

4. (...)

5. (...)

6. (...)

5.
SIF is opgericht op 22 juni 2015. De volgende bepalingen in de akte van oprichting van SIF hebben betrekking op het bestuur:

1.1. Het Bestuur bestaat uit een door het bestuur te bepalen aantal van ten minste drie bestuurders. Is het aantal bestuurders minder dan drie, dan blijft het bestuur volledig bevoegd; het bestuur neemt alsdan onverwijld maatregelen tot aanvulling van het aantal bestuurders.

1.2. Slechts natuurlijke personen kunnen bestuurder zijn.

1.3. Bestuurders mogen niet met elkaar samenwonend zijn, met elkaar geregistreerd als partner zijn, met elkaar gehuwd zijn of anderszins aanverwant of bloedverwant tot en met de vierde graad van elkaar zijn.

6.
Toen SIF de eigen verklaring ondertekende, had SIF alleen een voorzitter als bestuurder.

7.
In artikel 8 lid 1 sub m van de Algemene subsidieverordening van de gemeente Utrecht (verder: Asv) is bepaald dat naast het bepaalde in artikel 4:25 van de Algemene Wet Bestuursrecht (hierna: "Awb") en artikel 4:35 Awb de subsidie kan worden geweigerd als:

"goed bestuur, dan wel dat het voorkomen van belangenverstrengeling onvoldoende geborgd is; de beoordeling vindt plaats op basis van de gestelde eisen in de Governance Code en de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur."

8.
Artikel 19 van de Asv is het volgende bepaald:

"De subsidieontvanger, uitgezonderd natuurlijke personen, <u>dient te blijven voldoen</u> aan de Governance Code van de eigen branche of indien deze niet aanwezig is aan de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur. Het college kan in een collegebesluit bepalen, dat subsidieontvangers onder een bepaald subsidiebedrag in plaats van aan de Governance Code mogen voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur. Het college kan voor een of meer jaren ontheffing verlenen voor het voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur en/ of de Governance Code."

In de toelichting bij artikel 19 van de Asv staat het volgende vermeld:

> *"Het voldoen aan de Governance Code van de eigen branche is niet altijd passend bij de grootte van de organisatie dan wel bij de hoogte van het subsidiebedrag. Het college heeft daarom de mogelijkheid om organisaties met een beperkte omvang en/of organisaties die beperkte subsidiebedragen ontvangen ontheffing te verlenen van de verplichting te voldoen aan de Governance Code. De mogelijkheid voor het college om ontheffing te verlenen is verder bedoeld om de subsidieontvanger in staat te stellen om op termijn aan de gestelde voorwaarden te voldoen en om het mogelijk te maken om af te wijken als het niet verlenen van subsidie in voorkomende gevallen niet in het belang van de gemeente is. In sommige gevallen is een Governance Code van een branche niet passend voor de subsidieontvangers."*

9.
Gezien uw vraagstelling ga ik ervan uit dat SIFten tijde van de subsidieaanvraag geen aanvraag heeft ingediend tot ontheffing als bedoeld in artikel 19 Asv. Het feit dat SIF in de eigen verklaring verklaard heeft (al) te voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden maakte de aanvraag of het verlenen van een ontheffing in zoverre ook overbodig. Degene die voldoet aan de Utrechtse Voorwaarden heeft immers geen ontheffing nodig van de verplichting daaraan te voldoen.

10.
Gezien de hiervóór aangeduide feiten moet wel geconstateerd worden dat de subsidiebeschikking niet aansluit op de eigen verklaring. De eigen verklaring houdt immers *niet* in dat voldaan wordt aan de Governance Code, maar dat voldaan wordt aan de Utrechtse Voorwaarden.

Beantwoording vraag 1

11.
Het stelsel van de Asv komt erop neer dat de gesubsidieerde *moet* voldoen aan de Governance Code of (beneden de drempel van € 100.000) de Utrechtse Voorwaarden. Van deze verplichting kán door het college ontheffing worden verleend. Zonder verlening van de ontheffing geldt onverkort de betreffende verplichting.

De bevoegdheid tot ontheffing die is neergelegd in artikel 19 van de Asv, is dus aan te merken als een bevoegdheid om de in artikel 19 neergelegde subsidievoorwaarde buiten toepassing te laten in specifieke individuele gevallen, eventueel tijdelijk.

Gebruikmaking van deze bevoegdheid leidt tot een publiekrechtelijk rechtsgevolg: 'u hoeft niet aan de subsidievoorwaarde van artikel 19 Asv te voldoen'. Indien deze beslissing schriftelijk wordt genomen, is er in zoverre sprake van een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.

Systematisch gezien ligt het hierbij ten zeerste voor de hand om een dergelijke ontheffing, indien tot de verlening daarvan besloten wordt, op te nemen in de beschikking tot subsidieverlening zelf, omdat er materieel sprake is van vrijstelling van een subsidievoorwaarde, en dus van een directe verbondenheid met het subsidieverleningsbesluit. Noodzakelijk is dat echter niet. De ontheffing kan ook in een aparte brief worden opgenomen. Deze brief heeft dan ook de juridische status van een besluit in de zin van de Awb.

Toepassing van de ontheffingsbepaling zonder een daartoe strekkend besluit in de zin van de Awb (dus zonder een *schriftelijk* besluit) is juridisch gezien niet mogelijk. De Awb stelt aan een besluit als bedoeld in artikel 1:3 Awb nu eenmaal de eis van schriftelijkheid. Zonder een schriftelijk besluit is er dus geen ontheffing en moeten de Governance Code dan wel de Utrechtse Voorwaarden onverkort in acht genomen worden. Dat is de consequentie van artikel 19 Asv.

In het onderhavige geval is in ieder geval ten tijde van de subsidieverlening geen ontheffing verleend. Er is immers in de beschikking vermeld dat SIF volgens de eigen verklaring voldeed aan de Governance Code.[4] Er was dus in zoverre geen aanleiding tot het verlenen van ontheffing. Die aanleiding tot verlening van een ontheffing was er ook niet indien SIF had te voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden en volgens de eigen verklaring daaraan voldeed.

Samengevat:

- Ontheffing vergt een schriftelijk besluit.
- Dit besluit kan opgenomen worden in de subsidiebeschikking (het meest voor de hand liggend) of in een aparte brief neergelegd worden.
- Verlening van ontheffing zonder schriftelijk besluit is juridisch gezien niet mogelijk.[5]

Beantwoording van vraag 2

12.
Voor zover uit de mij aangereikte stukken blijkt, heeft de gemeente géén ontheffing gegeven, en hoefde zij ook geen ontheffing te geven, aangezien de eigen verklaring inhield dat SIF voldeed aan de Utrechtse Voorwaarden, en dit, gelet op de hoogte van het subsidiebedrag (minder dan € 100.000 per jaar) ook voldoende was.

In zoverre is door de gemeente dus rechtmatig gehandeld.

Onjuist was de subsidiebeschikking daarentegen voor zover het betreft de verwijzing naar de Governance Code. De eigen verklaring zag daar niet op, die zag op de Utrechtse Voorwaarden. De subsidiebeschikking is, voor zover mij bekend, wel onherroepelijk geworden, en geldt dus als rechtmatig naar inhoud en wijze van totstandkoming.

De meest redelijke benadering lijkt mij dat SIF zich gedurende het gehele subsidietraject moet houden aan de eigen verklaring en dus gedurende het subsidietraject moet voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden. Dit sluit ook aan bij artikel 19 Asv.

13.
De omstandigheid dat SIF op 25 augustus 2015 *feitelijk* nog niet voldeed aan de Utrechtse Voorwaarden, maakt de subsidiebeschikking van 30 augustus 2015 ook materieel (afgezien van de formele rechtskracht) niet onjuist. De gemeente mocht afgaan op de eigen verklaring van SIF, en het was bovendien zonder meer mogelijk voor SIF om per direct, dus op 25 augustus 2015, en in ieder geval nog vóór de subsidieverlening, het vereiste aantal bestuurders te benoemen, zodat op de dag van inwerkingtreding van de subsidiebeschikking aan de voorwaarden was voldaan.

Hierbij merk ik op dat naar mijn mening op de dag van inwerkingtreding van de subsidiebeschikking voldaan moet zijn aan de voorwaarden omtrent de samenstelling van het bestuur volgens de Utrechtse Voorwaarden. Weliswaar staat in de tekst van die Voorwaarden dat '*het bestuur wordt samengesteld met ..*', en niet: *...is samengesteld met ..*', maar uit artikel 19 Asv blijkt onomwonden dat *de subsidieontvanger dient te blijven voldoen aan ...* Dat betekent dat van meet af aan de Utrechtse Voorwaarden of de Governance Code in acht genomen moeten worden. Zie hiertoe ook de passage uit de subsidiebeschikking die hiervoor al geciteerd werd:

---

[4] Feitelijk is dat, zoals gezegd, onjuist. SIF heeft immers verklaard te voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden. Daarmee is de subsidiebeschikking in zoverre onduidelijk. Moet SIF op grond van de subsidiebeschikking nu voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden of aan de Governance Code? Of aan geen van beiden? Zie ook hieronder.
[5] Is mondeling ontheffing gegeven, dan kan het gebrek natuurlijk hersteld worden door alsnog een schriftelijk besluit te nemen.

U heeft middels de Eigen Verklaring Governance Code aangegeven volledig aan de eisen van de Governance Code van uw branche te voldoen.

Er had moeten staan: *aan de eisen van de Utrechtse Voorwaarden*. Maar afgezien daarvan: de woorden *volledig aan de eisen te voldoen* laten er geen enkel misverstand over bestaan dat de gemeente ervan uitging dat al aan de eisen werd voldaan.

Anders gezegd: met alleen een *intentie* om te gaan voldoen aan de Voorwaarden is naar mijn mening niet voldaan aan artikel 19 Asv. Dat is ook logisch, omdat artikel 19 Asv anders weinig betekenis heeft. Men kan voor onbepaalde tijd een intentie hebben zonder deze tot uitvoering te brengen. De bedoeling van artikel 19 Asv is om te waarborgen dat subsidiegelden rechtmatig worden aangewend, en die waarborg is nodig vanaf de inwerkingtreding van de beschikking en de uitbetaling van voorschotten.

14.
Indien de gemeente op de dag waarop de subsidiebeschikking werd gegeven, *wist* dat SIF nog niet voldeed aan de Utrechtse Voorwaarden, had zij drie opties:

- de subsidieverlening weigeren;
- op grond van artikel 19 Asv (een al dan niet tijdelijke) ontheffing verlenen;
- ervan uitgaan dat SIF alsnog ten spoedigste aan de Utrechtse Voorwaarden zou gaan voldoen en de subsidie verlenen zonder ontheffing.

Ik beschouw alle drie deze opties als rechtmatig, óók de derde optie. De verplichting tot het voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden gold immers onverkort *voor SIF*. In een situatie waarin SIF zelf heeft verklaard te voldoen aan de voorwaarden, mag de gemeente er redelijkerwijs vanuit gaan dat hier geen enkel probleem ligt en dat de ontbrekende bestuurders dan ook ten spoedigste benoemd zullen zijn. Met de woorden 'ten spoedigste' doel ik op hooguit enkele weken. Indien de aanvrager verklaard heeft dat hij voldoet aan de voorwaarden, mag er immers vanuit gegaan worden dat hij de zaak ook materieel rond heeft en in ieder geval in de afrondende fase verkeert. Het zou naar mijn mening te ver gaan om in dat geval en onder die omstandigheden de vergunningverlening zonder ontheffing als onrechtmatig aan te duiden. Een verbod daartoe is er ook niet. Van belang hierbij is bovendien dat de gemeente door middel van handhaving kan optreden, wanneer een gesubsidieerde instelling feitelijk niet alsnog ten spoedigste ging voldoen aan de subsidievoorwaarden. Het bestuursorgaan kan en moet dan op enig moment een beslissing nemen over de vraag hoe zwaar de niet-naleving van de subsidievoorwaarde weegt en welke maatregel daarvoor passend is. Overigens zou het uit het oogpunt van zorgvuldigheid wel beter zijn om in een situatie waarin de eigen verklaring en de feiten nog niet sporen, direct aan te sturen op klaarheid: *Hoe is uw eigen verklaring te rijmen met de feiten? Wanneer hebt u het bestuur wel rond?* Er kan dán immers ook direct naar bevind van zaken gehandeld worden, bijvoorbeeld door het verleningsbesluit nog op te schorten, of voor een beperkte periode een ontheffing te verlenen. Een dergelijke benadering zou de transparantie en ook de rechtszekerheid ten goede komen.

Voor wat betreft de mogelijkheden tot handhaving kan nog gewezen worden op het volgende.

15.
Artikel 4:46 lid 2 Awb bepaalt dat de subsidie lager kan worden vastgesteld indien:

a) *de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden;*
b) *de subsidie-ontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.*
c) *De subsidie-ontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid.*

Onder de 'verplichtingen' van artikel 4:46 Awb worden alle verplichtingen verstaan die genoemd worden in afdeling 4.2.4 Awb. Bij het niet voldoen aan de verplichtingen moet een afweging worden gemaakt tussen het belang van handhaving van de verplichting en de gevolgen van de verlaging voor de subsidieontvanger (artikel 3:4 lid 1 Awb). Daarbij zijn tevens de ernst van de tekortkoming en de mate waarin deze aan de subsidieontvanger kan worden verweten van belang zijnde factoren.[6] Bij het bepalen van de omvang van de verlaging moet rekening worden gehouden met het evenredigheidsbeginsel van artikel 3:4 lid 2 Awb. Dit gaat echter niet zover dat nihilvaststelling nooit mogelijk is.[7]

Voorts kan de subsidieverstrekker op grond van artikel 4:48 lid 1 sub b Awb – zolang de subsidie nog niet is vastgesteld – de subsidieverlening intrekken of ten nadele van de subsidieontvanger wijzingen, indien de subsidieontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen of onjuiste inlichtingen heeft verstrekt. Dit artikel is een aanvulling op de in artikel 4:46 lid 2 Awb geboden mogelijkheid om de subsidie lager vast te stellen. Het artikel heeft daardoor een beperkte functie.[8] De waarde van het artikel ligt in het feit dat niet tot de subsidievaststelling behoeft te worden gewacht om te kunnen ingrijpen.

Het is aan het college om toepassing te geven aan de aangeduide bevoegdheden, en men kan niet op voorhand zeggen dat het al dan niet gebruik maken daarvan onrechtmatig zou zijn. Zeker kan men niet zeggen dat er op 30 augustus 2015 een rechtsplicht was om de subsidie te weigeren. Er lag immers de eigen verklaring van SIF dat deze volledig aan de Utrechtse Voorwaarden voldeed. SIF was bovendien, op grond van haar eigen statuten, ook *verplicht* om te voorzien in een bestuur van tenminste drie natuurlijke personen. De gemeente mag er ook vanuit gaan dat het bestuur van een stichting haar eigen statuten naleeft.

Uiteraard verdient het, met het oog op het te bereiken doel (rechtmatige aanwending van publieke middelen) wel aanbeveling dat de hand gehouden wordt aan artikel 19 Asv.

Beantwoording van vraag 3

16.

De statuten van SIF voldeden ten tijde van de subsidieverlening aan de Utrechtse Voorwaarden. De eigen verklaring van SIF hield in dat aan alle eisen van de Utrechtse Voorwaarden werd voldaan. De gemeente mocht daarop afgaan. Indien SIF feitelijk niet voldeed aan alle voorwaarden, heeft zij onjuiste informatie verschaft aan de gemeente, en kon (en kan) de gemeente handhaven.

Zoals in het voorgaande aangegeven, moet naar mijn mening de bepaling dat *het bestuur wordt samengesteld met een voorzitter, secretaris en een penningmeester* .. niet gelezen worden als een bepaling waaraan op enige onbepaalde termijn moet zijn voldaan. Een dergelijke lezing verdraagt zich niet met de tekst, strekking en doel van artikel 19 Asv, en evenmin met de passage omtrent de eigen verklaring die is opgenomen in de subsidiebeschikking.

Tenslotte

Tenslotte vraag ik nog uw aandacht voor het volgende, onder verwijzing naar paragraaf 3 van dit advies.

---

[6] *Kamerstukken II* (MvT) 1993/94, 23700, 3, p. 73-74.
[7] *Kamerstukken II* (MvT) 1993/94, 23700, 3, p. 72-73.
[8] *Kamerstukken II* (MvT) 1993/94, 23700, 3, p. 77.

De inleiding op de Utrechtse Voorwaarden bevat de volgende zin:

> *Deze instelling geeft aan welke zaken daaruit al geregeld zijn, welke zaken op termijn gerealiseerd kunnen worden en welke zaken niet toepasbaar zijn binnen de instelling*

Uit deze zin zou geconcludeerd kunnen worden dat wellicht toch niet aan de Utrechtse Voorwaarden behoeft te worden voldaan. Dat is een gevaarlijke en ook wel merkwaardige zin, omdat deze zin voeding zou kunnen geven aan de gedachte dat onder omstandigheden toch *niet* voldaan zou behoeven te worden aan de Utrechtse Voorwaarden of de Governance Code. Dat mag echter alleen het geval zijn indien er een ontheffing wordt aangevraagd en verleend. Daarbuiten zou de betreffende zin in strijd zijn met artikel 19 Asv. Ik geef u dan ook in overweging om de geciteerde zijn te schrappen, daar deze leidt tot rechtsonzekerheid. (In het onderhavige geval speelt dit overigens niet, omdat verklaard is dat SIF aan alle eisen voldoet).

Tot zover mijn beantwoording van uw vragen. Tot nadere toelichting of overleg ben ik graag bereid.

Met vriendelijke groet,

W.E.M. Klostermann

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	78
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	6.d
Omschrijving	Raadsbrief Beantwoording toezegging SV 2017 nr 69 over Social Impact Factory

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	12 oktober 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.A. Bodewitz	**Datum**	26 september 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 61054	**Ons kenmerk**	4813475
E-mail	j.bodewitz@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording toezegging SV 2017 nr 69 over Social Impact Factory (Stichting en BV)
Bijlage(n)	6		
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Vastgoed; Werk&Inkomen
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het dossier betreffende Social Impact Factory (Stichting en BV), zoals aangegeven bij de beantwoording van de schriftelijke vragen nummer 69, inclusief hyperlinks naar de reeds beschikbaar gestelde stukken. Met dien verstande dat stukken waarop geheimhouding ex artikel 55 lid 1 en artikel 86 lid 2 van de Gemeentewet rust niet openbaar beschikbaar worden gesteld. Uw raad is al eerder geïnformeerd over deze geheimhouding. Alle bijgevoegde documenten zijn beoordeeld aan de hand van de Wet openbaar bestuur. Voor zover het persoonsgegevens betreft of bedrijfsgevoelige informatie zijn de passages 'zwart' gemaakt. Dit conform de toezegging van het college bij de beantwoording van raadsvragen 69, vraag 32.

Het dossier omvat de volgende documenten:

i. Subsidieaanvraag Stichting SIF 29 juni 2015, inclusief de eigen verklaring Governance Code en andere bijlagen
    a. Subsidieaanvraag Stichting SIF
    b. Businessplan Stichting SIF
    c. Eigen verklaring GC Stichting SIF
    d. Statuten Stichting SIF
    e. Uittreksel KvK Stichting SIF
ii. Subsidiebeschikking aan Stichting SIF 31 augustus 2015
iii. Activiteitenplan Stichting SIF, eind 2015
    NB: We verwijzen naar het businessplan dat is toegevoegd bij de subsidieaanvraag (i.b).
iv. Subsidieaanvraag SIF Utrecht B.V. voor €350.000 (welke op 20 september 2016 is ingediend bij het subsidiebureau).
v. Subsidiebeschikking aan SIF Utrecht B.V. 26 november 2016
vi. Tussenverantwoording Stichting SIF 2015-2016
    a. Verantwoording subsidie stichting SIF
    b. Projectplan Social Impact Market stichting SIF
    c. Resultaten Impact Challenges stichting SIF

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

vii. Alle overige subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen aan de verschillende SIF's
   a. 1 – Aanvraag financiering URLP stichting SIF
      2 – Verleningsbeschikking Plan Einstein stichting SIF
   b. 1 – Gedeeltelijke LEF verlening stichting SIF
      2 – Wijzigingsbeschikking LEF stichting SIF

viii. Alle overeenkomsten tussen de gemeente en de verschillende SIF's
   a. 1 – Offerte Event Sociaal Inkopen stichting SIF
      2 – Contractbrief Social Entrepreneurship Festival stichting SIF
      NB: Eindverslag is toegevoegd als bijlage x.e.
   b. 1 – Offerte Challenge Multiproblematiek stichting SIF
      2 – Contractbrief Future Specs stichting SIF
      NB: Eindverslag is toegevoegd als bijlage x.f.
   c. 1 – Offerte Traject Statushouders stichting SIF
      2 – Opdrachtbrief Traject Statushouders stichting SIF
      NB1: In bijlage 2 is opgenomen dat deze opdracht een totale omvang kent van €39.000. Reden voor afwijkend bedrag in bijgevoegde opdrachtbrief is dat de meerkosten zijn opgenomen in de hoofdsom.
      NB2: Verslag van resultaten zijn toegevoegd als bijlagen x.b1 en x.b2.
   d. 1a – Offerte vooronderzoek verkoopkanaal dagbestedingsproducten stichting SIF
      1b – Offerte onderzoek verkoopkanaal dagbestedingsproducten stichting SIF
      2a – Opdrachtbrief vooronderzoek verkoopkanaal dagbestedingsproducten st. SIF
      2b – Contractbrief onderzoek verkoopkanaal dagbestedingsproducten stichting SIF
      NB1: In bijlage 2 is het vooronderzoek opgenomen. Het vervolgonderzoek is niet opgenomen in bijlage 2, deze opdracht is wel verstrekt en iets later dan de oorspronkelijke planning gestart. Voor het vervolgonderzoek heeft nog geen facturering plaatsgevonden.
      NB2: Resultaten en eindverslag vooronderzoek zijn toegevoegd als bijlagen x.c1 en x.c2.
   e. Contractbrief opdracht Ididslowfashion Stichting SIF
      NB: Eindrapport is toegevoegd als bijlage x.d.
   f. 1 – Offerte MBO fietsstimuleren Stichting SIF
      2 – Opdrachtbevestiging MBO fietsstimuleren stichting SIF
   g. 1 – Contractbrief 'Alles onder 1 dak' stichting SIF
      2 – Opdrachtbevestiging 'Alles onder 1 dak' stichting SIF

ix. Een collegebesluit over de verhuur van het pand Vredenburg 40 in afwijking van de beleidsregel Openbare besluitenlijst collegevergadering d.d. 29 november 2016, 300.10.UVO Verkoop Vredenburg 40

Alle andere beschikbare jaarverslagen en rapportages van de verschillende SIF's die aan de gemeente zijn aangeboden

   a. Social Impact Factory jaarverslag 2016
   b. 1 – Resultaten Challenge Statushouders 2016 stichting SIF
      2 – Terugkoppeling bedrijvenevent statushouders 2017 stichting SIF
   c. 1 – Resultaten Verkoopkanaal Dagbestedingsproducten stichting SIF
      2 – Eindrapport Verkoopkanaal Dagbestedingsproducten stichting SIF
   d. Eindrapport Ididslowfashion stichting SIF
   e. Resultaten Event Sociaal Inkopen stichting SIF
   f. Eindverslag FutureSpecs Stichting SIF

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

x. Het verslag van het bestuurlijk overleg tussen gemeente en SIF op 24 oktober 2016
Zie antwoord op vraag 18, SV 2017 nummer 69. *Er is geen apart verslag gemaakt van de bijeenkomst op 24 oktober 2016. De afspraken die daar zijn gemaakt, zijn geland in de huurovereenkomst.*

xi. Alle andere stukken die van belang zijn of kunnen zijn om de relatie tussen de gemeente en de verschillende SIF's goed in beeld te krijgen
   a. Memo EC aanvraag Plan Einstein, 12 oktober 2016
   NB: De stichting SIF is samenwerkingspartner van het plan Einstein waarvoor het consortium een Europese Subsidie ontvangt in het kader van het Urban Innovative Actions Programma (2016-2019). De gemeente Utrecht is lead partner van dit consortium en contactpersoon voor de Europese Commissie.

Reeds beschikbaar gestelde documenten:

xiii. Commissiebrief hotspot Sociaal Ondernemen, 1 juni 2016
xiv. Commissiebrief Huuroverwegingen Vredenburg 40, 29 juni 2016, inclusief 4 geheime bijlagen
xv. Verslag commissie S&R 7 juli 2016 over de voorgenomen verhuur
xvi. Commissiebrief Verhuur Vredenburg 40, 4 november 2016
xvii. Huurovereenkomst Vredenburg 40 (geheim) inclusief de nog niet eerder verstrekte bijlage 3 (uitwerking van het concept).
   a. Huurovereenkomst Vredenburg 40
   b. Bijlage 3 bij Huurovereenkomst Vredenburg 40
   NB: In de huurovereenkomst wordt terzake de omschrijving waaraan het gehuurde door of vanwege huurder uitsluitend mag worden bestemd om te worden gebruikt verwezen naar de omschrijving zoals is omschreven in document 'Social Impact Factory Utrecht Aanvraag eenmalige incentive aan de gemeente Utrecht' d.d. 25 mei 2016

Daarnaast verwijzen we ook nog naar de reeds beschikbaar gestelde documenten:

xviii. Commissiebrief Social Impact Bond en Social Impact Factory, 20 april 2015
xix. Raadsbrief met Beantwoording toezegging realisatie Social Impact Factory, 21 februari 2017

Er op vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Utrecht, 30 juni 2015

Betreft: Subsidieaanvraag Social Impact Factory

Beste meneer/mevrouw,

Via deze weg dienen wij graag een subsidieaanvraag in voor de stichting Social Impact Factory. We hebben eerder gesproken met uw collega Rien Kooij over deze aanvraag.

De Social Impact Factory

De Social Impact Factory is het platform waar organisaties, sociaal ondernemers en initiatieven samen ondernemende oplossingen bedenken voor maatschappelijke en ecologische uitdagingen. Denk hierbij aan uitdagingen op het gebied van een beter milieu, meer sociale samenhang in een buurt, het bestrijden van zwerfvuil of welke maatschappelijke of ecologische wens dan ook. In de Factory wordt elke sociale vraag met een ondernemersvisie benaderd: het product levert zowel winst voor de samenleving als financiële winst op om zo voort te kunnen bestaan. Dit zorgt ervoor dat de oplossing ook op lange termijn succesvol is. Samen met onze partner maken we sociaal ondernemerschap toegankelijk voor iedereen en is de term sociaal ondernemerschap over vijf jaar een pleonasme.

Opbouw

De Social Impact Factory is een begrip. Tijdens de Social Enterprise Day op 21 mei is de Social Impact Factory gelanceerd door gemeente Utrecht en Kirkman Company. En daarmee is ook verbeeld waar het om gaat: enthousiaste partners op het podium die hun handtekening zetten. De dag was uitverkocht met meer dan 500 ondernemers, start-ups en maatschappelijke organisaties. Burgemeester Jan van Zanen sprak over “Utrecht als de sociale stad waarbij iedereen kan meedoen”.

Voor gemeente Utrecht (in het college is de Social Impact Factory een belangrijke ontwikkeling vanuit de stad), de regio Utrecht (via netwerkpartner Economic Board Utrecht) en voor de internationale ambities van de gemeente (er zijn ambities om het platform in heel Nederland en zelfs internationaal bekendheid te geven) is de Social Impact Factory van belang. Utrecht is hiermee de eerste lokale overheid die samen met initiatieven uit de wijk, sociaal ondernemers uit de stad en gevestigde bedrijven uit het land, maatschappelijke vraagstukken niet alleen sociaal ondernemend oppakt, maar ook deelt en borgt in de Factory. Al ruim 50 organisaties hebben aangegeven deel te willen nemen aan de Social Impact Factory. Zeven hiervan zijn founding partner en investeren ook financieel in de Social Impact Factory.

De Social Enterprise Day was op 21 mei trending topic op Twitter en de tweets van de Social Impact Factory, bereikte 120.650 mensen. Voor de start van de Social Impact Factory zijn diverse workshops georganiseerd voor managers en medewerkers van alle afdelingen en er waren speciale bijeenkomsten met collega’s van EZ, W&I, Wijken en stadspromotie. Of te wel, het wordt zowel binnen als buiten de gemeente Utrecht breed gedragen en alles en iedereen staat in de startblokken om nu echt impact te gaan maken in de stad!

Doorpakken

Zoals aangegeven zijn de afgelopen maanden gebruikt om partners te verzamelen. Momenteel zijn er zeven founding partners (Rabobank Utrecht, EY, Incluzio, Band op Spanning, Wijk&Co, Specialisterren en De Koekfabriek), zeven netwerkpartners (EBU, MVO NL, Universiteit Utrecht, Utrecht Science Park, Enactus, Platform Society Impact en UW) en ruim dertig deelnemers.

Momenteel voeren we gesprekken met de founding partners om te kijken welke thema's we aan gaan pakken in de tweede helft van 2015 en welke allianties we rondom deze thema's gaan vormen. Om dit goed te kunnen begeleiden en monitoren is er een onafhankelijke stichting opgericht die als makelaar en schakelaar fungeert en helpt in de start van nieuwe businessdevelopment. Hoe de Social Impact Factory dit aanpakt, welke methodiek ze hiervoor gebruikt en welke resultaten behaalt moeten worden is allemaal verwoord in bijgevoegd businessplan.

Resultaten

In bijgevoegd businessplan staan de doelen voor 2015 en daarna toegelicht. Het hoofddoel van de Stichting Social Impact Factory blijft het vervullen van een makel- en schakelrol tussen initiatieven uit de wijk, sociaal ondernemers in de stad en gevestigde organisaties uit het gehele land om in co-creatie innovatieve en ondernemende oplossingen te realiseren voor maatschappelijke vraagstukken. Hoe de Social Impact Factroy dat gaat doen en aan de hand van welke tijdslijn in terug te vinden in het businessplan.

Waarom is het voor de Gemeente Utrecht van belang?

De Social Impact Factory ontwikkelt de komende jaren door naar een subsidie onafhankelijk en inclusief platform om sociaal ondernemerschap te stimuleren. Co-creatie staat centraal. Voor de opstart vraagt de Social Impact Factory incidentele subsidie van €200.000 aan. Dit bedrag zal ingezet worden gedurende een periode van drie jaar in een afbouw constructie. De financiële inrichting is te vinden in bijgevoegd businessplan.

Door een bijdrage aan de opstart van de Social Impact Factory is de Social Impact Factory in staat meerdere partijen uit de stad te mobiliseren om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken op een ondernemende manier. De overheid is niet langer de enige eigenaar van deze vraagstukken, maar is dit samen met een heel scala aan organisaties. Juist de diversiteit aan partijen die een gedeelte van het eigenaarschap oppakken is van meerwaarde voor de gemeente Utrecht. In co-creatie een bijdrage leveren aan de brede aanpak Werken aan Werk. De social impact Factory is daarbij een aanjager, verbinden en versneller. Daarmee is er meer mogelijk met minder middelen en weet de Social Impact Factory een win-win-win te organiseren voor respectievelijk het maatschappelijk vraagstuk, de stakeholders uit de stad die dit ondernemend aanpakken én voor de gemeente Utrecht met haar burgers.

In nauwe samenwerking met de gemeente Utrecht zetten we in op een co-creatierol waarbij er per maatschappelijk thema altijd een liaison zal zijn vanuit de gemeente Utrecht om daarmee echt samen te bouwen aan de innovatieve en ondernemende oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast zal de Gemeente Utrecht als founding father zich blijven inzetten om samen met de Social Impact Factory sociaal ondernemerschap te stimuleren en aan te jagen in Utrecht en de rest van het land. Ten slotte is de Gemeente Utrecht betrokken bij de strategische keuzes in de doorontwikkeling van de Social Impact Factory.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben om een besluit te kunnen nemen over deze subsidieaanvraag. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u met mij contact opnemen via onderstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Social Impact Factory
[redacted]@socialimpactfactory.com
06-[redacted]

BUSINESSPLAN

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk	Pagina
1. Inspiratie en trends	3
2. Kans	5
3. Oplossing	8
4. What's in it for we?	13
5. Impact	16
6. Diensten	21
7. Organisatie	29
8. Doelen 2015	36
9. Governance	39
10. Team	42
11. Begroting	44
12. Meerjarenplan	46

1. INSPIRATIE EN TRENDS

1. INSPIRATIE EN TRENDS

We zien twee maatschappelijke trends die elkaar versterken en verder brengen:
1. De opkomst van de **Doe Democratie**
2. Het inzicht in de waarde van **Maatschappelijke Winstoptimalisatie**

Deze trends zijn samen te vatten in de hiernaast weergegeven tabel:

VAN...	NAAR...
...GLOBAL	...(G)LOCAL
...BEZIT	...GEBRUIK
...AANDEELHOUDERSWAARDE	...STAKEHOLDERSWAARDEN
...EGO	...ECO
...TOP-DOWN	...BOTTOM-UP
...VERANDEREN	...INNOVEREN
...VAN KETEN	...ECOSYSTEEM
...CONCURRENTIE	...SAMENWERKING

Hieronder enkele uitingen van deze bewegingen:

- Burgers als *changemakers*: zij werken krachtig samen met andere burgers om maatschappelijke veranderingen te realiseren;
- In hun ondernemende houding tonen deze burgers ons een betere wereld, ze laten zien hoe het anders kan: goedkoper, efficiënter, effectiever en eerlijker;
- Tegelijkertijd gaan bedrijven steeds vaker terug naar 'het waarom': Wat zijn de actuele maatschappelijke vraagstukken en hoe kunnen zij, alleen of in samenwerking met anderen, bijdragen aan een oplossing? De discussie verschuift van het verminderen van negatieve impact naar het vergroten van positieve impact;
- Deze veranderingen vertalen zich in de razendsnelle opkomst van termen zoals nieuwe business modellen, co-creatie, van bezit naar gebruik, deeleconomie, true pricing, social enterprises, impact denken en integrated thinking. Binnen deze termen staat niet de businesscase van ‘goed doen’ centraal, maar het maatschappelijk nut van de business gekoppeld aan de kernactiviteiten van het bedrijf;
- Meer dan ooit tevoren worden bedrijven dan ook beoordeeld op de waarde die ze aan de maatschappij toevoegen en welke bijdrage ze leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Wie zich enkel nog richt op financiële winst en een 'do no harm'-aanpak hanteert, moet zich afvragen: ben ik deel van het probleem of van de oplossing?*

Hierbij groeien burgerinitiatief en onderneming steeds dichter naar elkaar toe om samen meervoudige waarde te creëren.

* http://www.socialevraagstukken.nl/site/2013/12/05/de-ondernemende-burger-rukt-op-schort-het-oordeel-even-op/

2. KANS

2. KANS

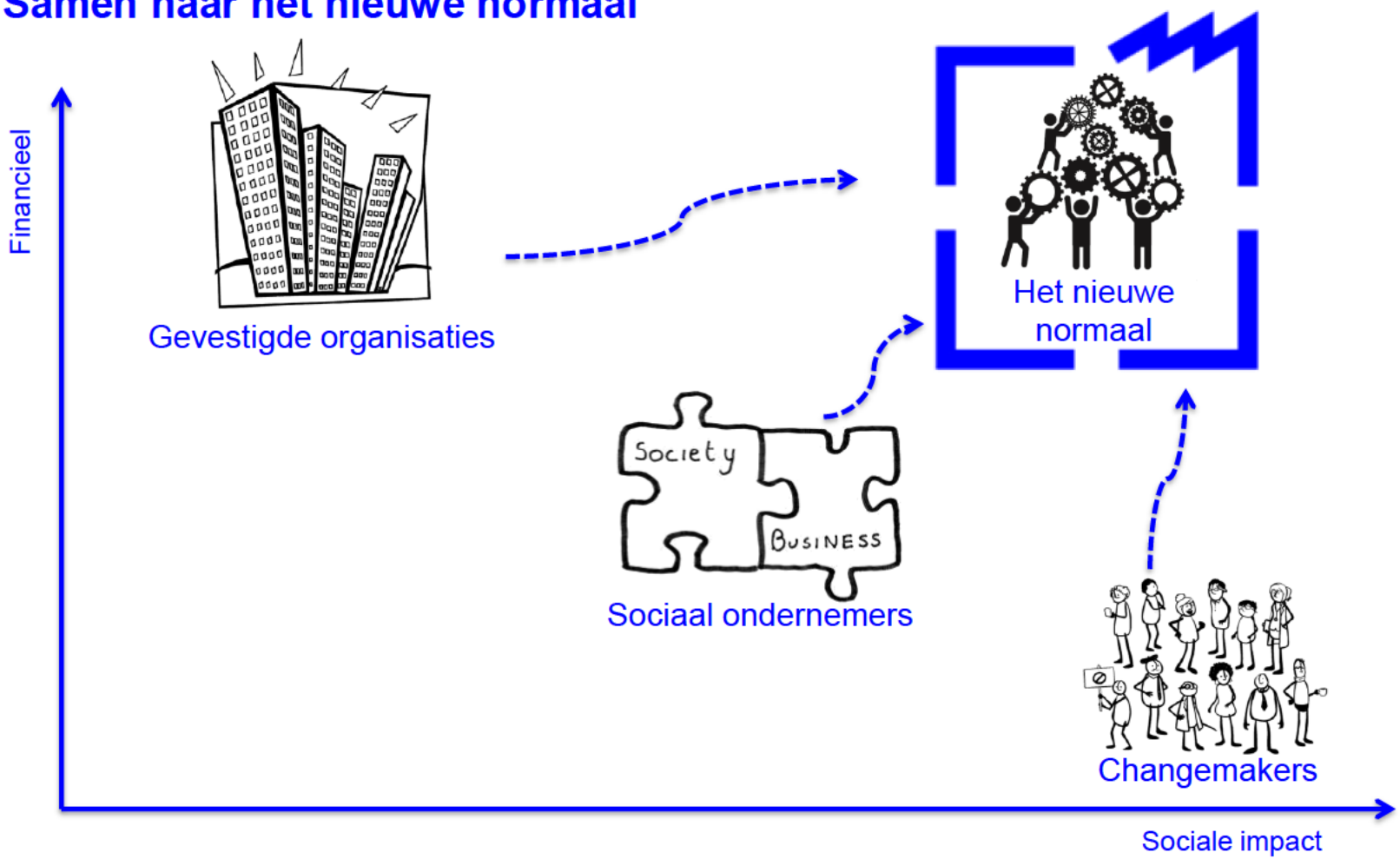
Er zijn vele kansen om invulling te geven aan de geschetste maatschappelijke trends. Dat kan op de volgende manieren:

1. Je geeft invulling aan maatschappelijke winstoptimalisatie. Winst en impact op sociaal en milieugebied zijn expliciete ondernemingsdoelen. Samenwerken tussen groot, klein, publiek, privaat, start-up, gevestigd, commercieel en maatschappelijk is een noodzakelijke randvoorwaarde om mee te bewegen in deze aanpak;
2. Je zet in op onbenut potentieel van vele organisaties en initiatieven. Sleutel tot succes is innovatie en co-creatie gevoed door het verkennen van nieuwe werelden en het durven kijken over de organisatiegrenzen heen;
3. Je creëert impact door toegang te bieden tot een nieuw netwerk, verbindingen te leggen, samen te brengen en te ondersteunen in co-creatie processen, om te komen tot innovatieve en ondernemende businessmodellen voor maatschappelijke vraagstukken.

Sociaal ondernemen is in de toekomst een pleonasme, dus doe mee! Gezamenlijk creëer je een ecosysteem waarbij iedereen inziet hoe hij of zij op een ondernemende manier maatschappelijk en financiële waarde kan creëren. Daarmee geeft iedereen op zijn eigen manier invulling aan ‘het nieuwe normaal’. Op de volgende pagina staat de beweging naar ‘het nieuwe normaal’ schematisch weergegeven voor alle partijen in de samenleving. Je creëert een ecosysteem om de maatschappelijke vraagstukken heen om deze in gezamenlijkheid op te pakken!

2. KANS

Samen naar het nieuwe normaal

3. OPLOSSING

3. OPLOSSING

De kracht van de Social Impact Factory

Good for we
De Social Impact Factory biedt dé kans om een inclusief netwerk van verschillende soorten organisaties op te bouwen om samen innovatieve en ondernemende businessmodellen te ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken. Echt samen: initiatieven in de wijk, sociaal ondernemers in de stad, gevestigde organisaties in gehele land, lokale en regionale overheidsinstellingen, kennisinstellingen en financiers binnen één ecosysteem

De Social Impact Factory is een plek zowel fysiek als online met een sterke eigen identiteit. De Social Impact Factory dient als platform tussen organisaties met verschillende invalshoeken die eenzelfde mindset delen. Centraal staat het versnellen van de ontmoeting en het verbinden van diverse invalshoeken om te komen tot concrete actie. Wij geloven dat je alleen maatschappelijke impact kan creëren door samen te doen!

De relevantie van deze samenwerkende partijen en leden maakt de impact. Centraal staan maatschappelijke vraagstukken, dit leidt tot verrassende samenwerkingen en innovatie maar vooral tot ondernemende oplossingen. Vele individuen maken het collectief. Dit is een platform waarop wordt gewerkt.

Focus
Om meerwaarde te kunnen creëren voor alle leden van de Social Impact Factory zetten we in op twee hoofdzaken:
1. Het versnellen van de ontmoeting tussen verschillende werelden met een belang in het sociaal ondernemende domein;
2. Het spreken van de taal van alle verschillende werelden in het sociaal ondernemende domein om goede makel- en schakelfunctie tussen deze werelden te kunnen vervullen.

Met deze twee elementen wordt het mogelijk om de makel- en schakelrol in te zetten om de parten actiegericht aan de slag te laten gaan. Een stuk business development vanuit de Social Impact Factory zal hierbij ondersteunen.

Aanpak
In de volgende slides wordt eerste de corebusiness van de Social Impact Factory omschreven. Daarna wordt aangegeven welke partners mee doen. Daarna wordt er aangegeven hoe de corebusiness in co-creatie met de partners wordt vormgegeven om daarmee zo veel mogelijk impact te generen: alleen ga je harder maar samen kom je verder! Aan de hand van die drie slides (corebusiness, partners en co-creatie) wordt helder hoe er optimaal gebruik gemaakt wordt van het netwerk om daarmee grote maatschappelijk ondernemende impact te creëren.

3. OPLOSSING

Corebusiness Social Impact Factory

Netwerk
- Changemakers in de wijk
- Sociaal ondernemers in de stad
- Gevestigde organisaties in het land
- Onderwijsinstellingen
- Financiers
- Lokale overheden

Kennis en Expertise Centrum
- Impactmeting
- Borging ‘lessons learned’
- Borging ‘best practices’

SOCIAL IMPACT FACTORY

GOOD FOR WE

- Social Return
- Social Impact Bond
- Business development
- Social Impact Factory als uitvoeringspartner
- Intermediair van specifieke diensten van partners

Diensten

- Programmering
- Manifest
- Communicatie en PR
- Platform en website

Agendasetting

3. OPLOSSING

Partner Social Impact Factory (stand per 23 juni 2015)

Founding Partners

Founding Fathers

Netwerkpartners

Deelnemers

3. OPLOSSING

Co-creatie Social Impact Factory

Netwerk

UTRECHT SCIENCE PARK

enactus

ijk&co

MVO NEDERLAND

EBU ECONOMIC BOARD UTRECHT

Kennis en Expertise Centrum

Universiteit Utrecht

Diensten

INCLUZIO

Rabobank

today designers

EY Building a better working world

Kirkman Company

Agendasetting

today designers

Universiteit Utrecht

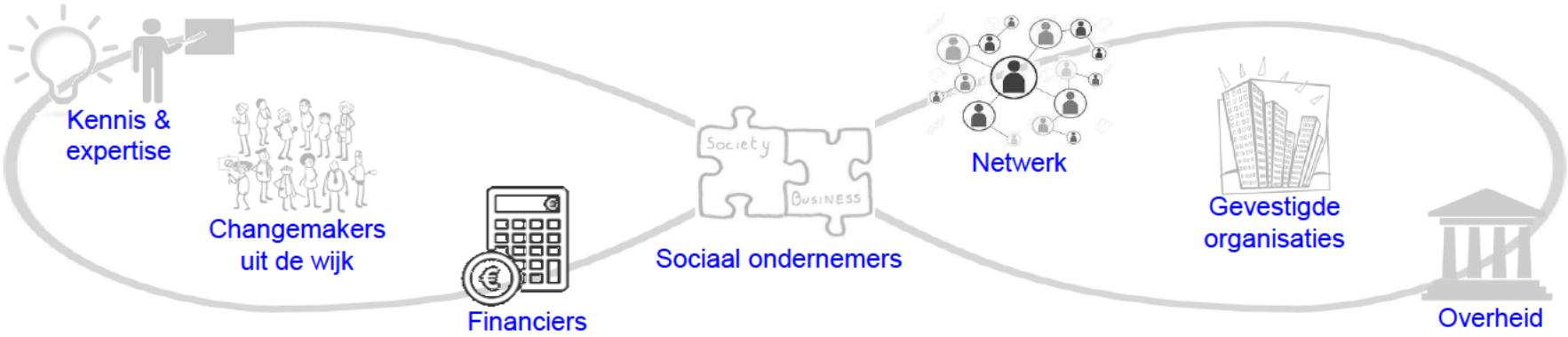
4. WHAT'S IN IT FOR WE?

4. WHAT'S IN IT FOR WE?

Voor wie?

Iedereen! De Social Impact Factory heeft een landelijke dekking, de kennis is openbaar toegankelijk voor iedereen en kan lokaal geïmplementeerd worden.
De Social Impact Factory is de verbinder tussen de volgende partijen:

1. **De changemaker in de wijk:** zij werken krachtig samen met anderen burgers, om maatschappelijke veranderingen te realiseren;
2. **Sociale ondernemingen in de stad:** zij laten zien dat het anders kan! Goedkoper, efficiënter, effectiever en eerlijker. Zij doen met andere woorden een 'claim van het goede' en vragen anderen daarin mee te bewegen;
3. **Gevestigde organisaties in het land:** die veelal een winstoogmerk hebben maar inzien dat de combinatie van maatschappelijke en financiële waardecreatie essentieel is om mee te kunnen in de nieuwe wereld;
4. **(semi-) Overheidsinstanties:** die niet langer de enige probleemeigenaar zijn maar juist in samenwerking met andere willen werken aan oplossingen;
5. **Financiers, zowel publiek als privaat, formeel en informeel:** zij weten dat rendement niet alleen financieel is;
6. **Kennis- en onderwijsinstellingen:** zij doen actief onderzoek en zoeken hierin de verbinding met andere organisaties;
7. **Netwerken:** in verbinding zit de kracht en in samenwerking het resultaat.

4. WHAT'S IN IT FOR WE?

Rendement

De investering geeft je toegang tot eerder omschreven producten in hoofdstuk drie. Deze producten dragen bij aan het realiseren van een groot rendement. Dit rendement uit zicht op verschillende manieren:

1. **Maatschappelijk impact met een verdienmodel:** draag bij aan maatschappelijke vraagstukken zonder afbreuk te doen aan je eigen financiële waarde. Als je het goed doet levert het zelfs extra financiële waarde op. Daarmee heeft de Social Impact Factory een concreet rendement door het creëren van arbeidsplaatsen, draagt bij aan zelfredzaamheid van de burger, verhoogt het de sociale cohesie in de wijk en ontwikkelt het een gezondere leefomgeving;

2. **Innovatie:** krijg direct toegang tot innovatieve concepten die handelingsperspectief bieden om mee te bewegen naar een nieuwe vorm van ondernemen waarbij maatschappelijke en financiële impact hand in hand gaan;

3. **Nieuwe afzetkanalen:** door aan te sluiten bij de Social Impact Factory krijg je direct toegang tot de partners van de Social Impact Factory die allemaal dezelfde filosofie hebben aangaande meervoudige waarde creatie. Het aanbieden van je eigen services aan deze partners kan nieuwe afzetkanalen opleveren;

4. **Nieuwe business partners:** uit het netwerk van de Social Impact Factory kunnen nieuwe *joint ventures* ontstaan en daarmee nieuwe business partners om gezamenlijk de markt van sociaal ondernemerschap te bewerken;

5. **Kans om in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen:** je zit dichter op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen waardoor je daar vanuit de business sneller op in kan spelen;

6. **Exposure:** door aan te sluiten bij de Social Impact Factory wordt het mogelijk om duidelijk te laten zien dat je maatschappelijke en financiële waardecreatie weet te combineren en daarmee koploper bent in een nieuw tijdperk.

5. IMPACT

5. IMPACT

Meer dan **100 gesprekken** met mogelijke deelnemers

50 organisaties zijn aangesloten aan de Social Impact Factory!

200 contacten die we op de hoogte houden over onze ontwikkelingen

PARTNERS

7 Founding Partners: initiatieven, sociaal ondernemingen & gevestigde organisaties

Rabobank, Koekfabriek, Incluzio, Band op Spanning, Specialisterren, ijk&co, EY Building a better working world

Lancering op 21 mei met Founding Fathers & Partners

Groene Trui
10 Groene wielertruien van 100% gerecycled plastic

Social Pop Up Campings
3 Pop-up campings waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring op kunnen doen

IMPACT

Jaarbeurs & Band op Spanning

- 20 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen werkervaring op
- 420 ton Co2 besparing
- 1,9% fijnstof en 0,54% Nox besparing

Arbeidsregio Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Den Bosch en Provincie Utrecht zijn enthousiast over de Social Return matching dienst!

Gesproken met **6 leveranciers**

Social Return matching

wolter & dros | TBI, EBU Economic Board Utrecht, ROC Midden Nederland, KplusV

Social Impact Factory is meegenomen in de **handleiding Social Return** vanuit de Gemeente Utrecht

Invullen van de Social Return verplichting van **KplusV en Wolter & Dros**

170 volgers op Twitter
120 tweets
65 volgers op LinkedIn

Online platform is in ontwikkeling

COMMUNICATIE

Website is live!

Huisstijl en logo zijn ontwikkeld

SOCIAL IMPACT FACTORY
GOOD FOR WE

5. IMPACT

Gerealiseerde impact (1/2)

De Social Impact Factory heeft reeds vele verbindingen gemaakt waardoor maatschappelijke en financiële impact gecombineerd worden. Doe mee en sluit aan in dit rijtje!

Jaarbeurs & Band op Spanning
Om sociale impact met parkeerfaciliteiten van de Jaarbeurs te bereiken, sluiten de Jaarbeurs de sociale onderneming Band op Spanning een samenwerkingsovereenkomst. Bij Band op Spanning gaan mensen met behoud van uitkering autobanden oppompen. Dit draagt bij aan de vermindering van CO2-uitstoot. Deze samenwerking gaat in mei 2015 van start. Verwachte impact: 20 werklozen doen werkervaring op en er wordt 420 ton CO2 bespaard en de fijnstof uitstoot verminder met 1,9% en 0,54% NOx. De pilot is bedoelt om een business model te ontwikkelen en de mensen te begeleiden naar betaald werk.

Social pop-up campings
Op het veld van voetbalveld de Zwaluwen, in de Werkspoor-kathedraal en bij Down Under (Laaggraven) verrijzen campings tijdens en voor de start van de Tour de France. De Social Impact Factory heeft de drie initiatieven gekoppeld aan Werk & Inkomen en Werkgeversservicepunt van de Gemeente Utrecht. Uit de groep werklozen worden mensen tijdens de Tour aan een baan geholpen.

5. IMPACT

Gerealiseerde impact (2/2)

Naast de impact gedreven projecten op vorige pagina is de Social Impact Factory bij meer betrokken. Zo heeft het ook een aandeel gehad in het versnellen van de volgende projecten.

Groene Trui van afvalplastic
Er zijn 10 Groene wielertruien van 100% gerecycled plastic geproduceerd en uitgereikt aan de prijswinnaars van het Festival Groene Peloton. Op deze manier laat de Social Impact Factory zien wat er allemaal mogelijk is met afval en weet de Social Impact Factory het grote publiek te bereiken voor thema duurzaamheid via de Tour de France.

De Koekfabriek
In de horeca worden medewerkers met een aangeboren verstandelijke beperking ingezet voor het ambachtelijk produceren en commercieel verkopen van de lekkerste koekjes van Utrecht. De Social Impact Factory legt verbinding tussen de Koekfabriek en financiers voor verbreding en verspreiding van het concept binnen Nederland.

Handelingskader Social Impact Bond
De Rabobank Foundation, Start Foundation, The Colour Kitchen, Platform Society Impact en de gemeente Utrecht willen samen 250 mensen met een uitkering opleiden voor werk in de horeca. In de regio Utrecht-Midden is de horeca één van de groeisectoren waar de komende jaren meer banen worden verwacht. Op basis van dit goede voorbeeld heeft de Social Impact Factory een handelingskader opgesteld voor de Gemeente Utrecht waarmee de tweede er derde Social Impact Bond snel gevorm kunnen worden. Beide staan nu op de rit om in 2015 of 2016 tot uitvoering te brengen.

5. IMPACT

Samen met de founding partners zijn de volgende drie thema's gekozen waar de Social Impact Factory de komende zes maanden, start 1 juli 2015, impact op gaan maken!

1. Verduurzaming van de gebouwen: gekoppeld aan arbeidsparticipatie en gezondheid van bewoners;
2. Maatwerkvervoer: zowel doelgroep- als gebiedsgericht;
3. Perspectief bieden aan mensen in de schulddienstverlening: doorbreken van de patstelling.

De uitkomst van deze thema's moeten de volgende zaken opleveren. De challenges moeten:

- Binnen 6 maanden tot concrete resultaten leiden;
  - Een challenge heeft eerste resultaten opgeleverd
  - Twee challenges hebben plan van aanpak klaar
- Een economisch duurzaam business model ontwikkelen;
- Mogelijkheid tot schaalbaarheid hebben;
- Leiden tot innovatieve samenwerkingsverbanden;
- Aansluiten bij het netwerk van de Social Impact Factory;
- Publiciteit kunnen generen;
- Bijdragen aan de individuele doelstellingen van de founding partners;

Maar bovenal: echt sociaal ondernemende impact creëren die te repliceren is!

6. DIENSTEN

6. DIENSTEN

Naast de core activiteiten van de stichting: netwerk, kennis & expertise centrum, agendasetting, zal de Social Impact Factory een aantal commerciële diensten door ontwikkelen in fase 2: 21 mei 2016 – december 2016.
Dit zijn inkomen genererende activiteiten voor de stichting. De stichting functioneert als een broedkamer voor deze diensten en geeft ruimte om te experimenteren en te piloten. Zodra deze diensten voldoende op eigen benen staan zullen ze als activiteit ontspruiten aan de stichting en in een andere juridische vorm doorgaan, maar wel een inkomensbron blijven vormen voor de uitvoering van de andere activiteiten Social Impact Factory. Dit kan ook consequenties hebben voor de juridische entiteit van de Social Impact Factory. Dit laatste is de volgende fase, fase drie.

Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld (niet uitsluitend):
- Oprichten van serviceproviders (bv's) voor de verschillende diensten: Statutair gaat een deel van de omzet/winst van deze bv's naar de Social Impact Factory;
- (bestaande) Service providers de mogelijkheid geven om uitvoering te geven aan deze diensten voor een fee;
- De stichting op laten gaan in een vereniging/coöperatie die deze diensten commercieel in de markt zet en uitbreidt.

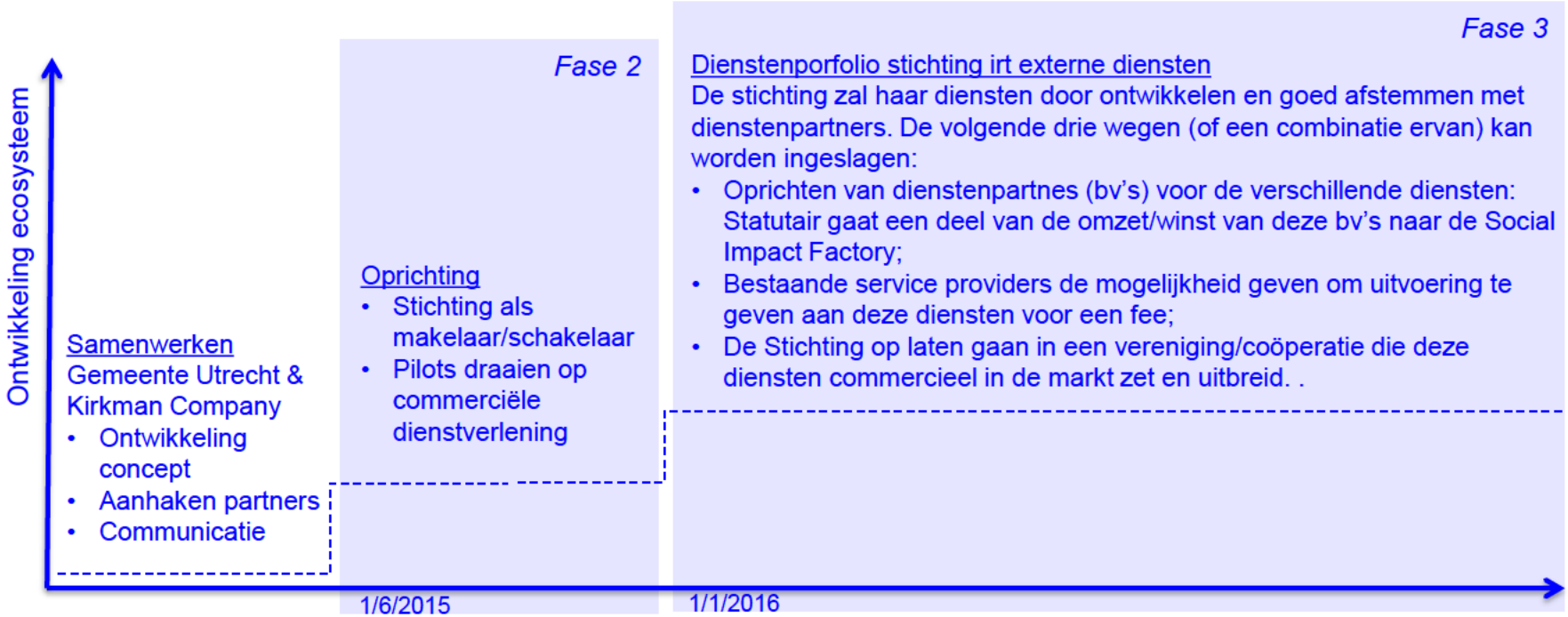
De ontwikkeling van de diensten staat op de volgende slide, daarna worden de losse diensten nader toegelicht.

De volgende diensten worden in fase 2 (vanaf 21 mei 2015) doorontwikkeld (zie voor toelichting volgende slides):
- **Social Return**
- **Business Development**
- **Uitvoeringspartners voor andere platforms/organisaties**
- **Social Impact Bonds**
- **Intermediair van specifieke diensten van partners**

6. DIENSTEN

Ontwikkelfases

De Social Impact Factory zal de komende jaren doorgroeien en meer partners aan zich binden. Daarmee neemt het aanbod aan diensten toe en zal de governance van de organisatie mee moeten ontwikkelen. Op deze manier kan via verschillende wegen de ambitie van de Social Impact Factory, *sociaal ondernemerschap als nieuwe normaal,* steeds verder worden vormgegeven. Deze ontwikkeling heeft invloed op de diensten die de Social Impact Factory aanbiedt en wat zij co-creëert met haar dienstenpartners.

6. DIENSTEN

Social Return

Winnende inschrijvers van aanbestedingen (leveranciers) dienen zich in te spannen voor een waarde van een percentage (veelal 5%) van de opdrachtsom voor Social Return. Social Return maakt het mogelijk dat investeringen die de aanbesteder doet naast het ‘gewone’ rendement, ook een concrete sociale winst opleveren door bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen op werk te bieden. Binnen het inkoopbeleid van arbeidsregio Utrecht is het mogelijk om Social Return op een andere manier te realiseren, als de opdrachtnemer redelijkerwijs geen mogelijkheden heeft om Social Return direct ten behoeve van de opdracht te realiseren of via werktoeleiding. Hiervoor is een bouwblok ontwikkeld, waarin de opdrachtnemer ook een maatschappelijke activiteit mag verrichten of steun, hulp of kennis mag bieden aan een lokaal initiatief.

Het ontbreekt echter nog voor leveranciers aan **handelingsperspectief**. Hoe en met wie gaan ze de Social Return verplichting of kans invullen? Vanuit de Social Impact Factory zien we mogelijkheden om langdurige en duurzame waarde te creëren door deze Social Return te koppelen aan de Social Impact Factory. De koppeling van Social Return aan de Social Impact Factory biedt drie diensten:

1. **Integratie Social Return/bouwblokkenmethode in aanbestedingstraject**: ‘de koek vergroten’. Andere grote inkopers (provincie, woningbouwcoöperaties, commerciële instellingen etc. begeleiden in het integreren van Social return in hun inkoopbeleid en het koppelen aan handelingsperspectief (zie 2).
2. **Matching aan Social Return mogelijkheden voor leverancier**. Dit kan gelinkt zijn aan het primaire proces, een sociaal onderneming gaat een deel van de aanbesteding invulling (perceel) maar ook aan het secundair proces. Bijvoorbeeld door catering door een sociaal onderneming te laten uitvoeren;
3. **Mogelijkheden bieden voor sociale ondernemers en burger- of wijkinitiatieven om (in)direct invulling te geven aan een gewonnen aanbesteding**, door deze partijen een podium te bieden op het platform. Hieraan gekoppeld de mogelijkheid om deze ondernemers of initiatieven door verschillende leveranciers te laten crowdfunden/-sourcen.

Kans: Alleen het inkoopbudget van Gemeente Utrecht is per jaar €800 miljoen. De daaruit vloeiende Social Return verplichting is: €30-40 miljoen per jaar

Partners: Gemeente Utrecht, Adsu, Provincie Utrecht, woningbouwcoöperaties, werkgeversservicepunt, Green Vox

6. DIENSTEN

Business development in challenges

De Social Impact Factory heeft als doel om innovatieve en ondernemende oplossingen te co-creëren met haar partners voor maatschappelijke vraagstukken. Er zijn reeds een drietal maatschappelijke thema's bepaald waar de komende zes maanden impact op gemaakt gaat worden. Doel is om binnen zes maanden aan die thema's innovatieve en oplossingen te verbinden.

Dit kan door:
- Challenges
- Icoonprojecten (bijv. 3D trash experience, gele trui van afvalplastic)

De volgende thema's worden in fase twee opgepakt met behulp van een challengetraject:
- Maatwerkvervoer voor ouderen/ mensen met beperking: Gemeente Utrecht, Provincie Utrecht, Taxi-E, Regiotaxi, Sociale Werkplaats, Q-buzz;
- Schuldhulpverlening: Gemeente Utrecht, Incluzio, a.sr., Over Rood;
- Energie neutrale woningen: Gemeente Utrecht, EBU, Rabobank, SNS Bank.

Mogelijke service Partners: Outside Inc., Next2Company, One Million Snowflakes, Powered by Meaning, Kirkman Company.

Kans: Business creation propositions en een fee ontvangen als lead generator.

6. DIENSTEN

Uitvoeringspartner

De Social Impact Factory heeft in fase een een aantal partners aan haar verbonden die op zoek zijn naar uitvoering van programmalijnen, doelstellingen en opgestelde visies. De meerwaarde van de Social Impact Factory zit o.a. in:

1. Toegang tot breed netwerk met verschillende partners;
2. Concrete realisatiekracht: het van de grond krijgen van ondernemende en innovatieve projecten.

Partners uit fase één:

- Economic Board Utrecht: gesproken over 15% tot 20% uitvoering van de programma' groen, slim en gezond;
- MVO Nederland: verbinding met De Normaalste Zaak en uitvoering programma rondom Social Return matching
- Binnenlandse Zaken: organiseren bijeenkomst rondom gezondheid, Agenda Stad

Kans: fee voor uitvoering

EBU ECONOMIC BOARD UTRECHT

MVO NEDERLAND

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

6. DIENSTEN

Social Impact Bonds

Uit verschillende diensten zoals Business Development en Uitvoeringspartners voor andere platforms/organisaties kunnen mogelijkheden komen om een Social Impact Bonds vorm te geven. De Social Impact Factory heeft daar in deze fase voornamelijk een rol als makelaar in een beginfase.

Dienstenpartners voor de verdere dienstverlening zijn op dit moment:

- Platform Society Impact
- Social Impact Finance
- Rabobank Foundation
- Start Foundation

Kans: Fee voor rol als makelaar in de voorfase

6. DIENSTEN

Intermediair

Betrekken of bieden van diensten tegen gereduceerd tarief aan de leden:

- Juridisch;
- Fiscaal;
- Accountancy;
- Communicatie & PR;
- IT;
- Advies en begeleiding.

Partners: CMS, EY, Today, G-company, Kirkman Company, Rabobank en Incluzio

Kans: Matchings fee, 5% van de omzetwaarde

7. ORGANISATIE

7. ORGANISATIE

Het concept is toegelicht, de diensten uiteengezet, de vraag is nu hoe de organisatie wordt ingericht. Welke backoffice zaken moeten er geregeld worden om de gewenste impact te kunnen bereiken?

In dit hoofdstuk wordt de grotere context van de organisatie geschetst en wordt aangegeven op welk vlak stappen ondernomen kunnen worden. In hoofdstuk negen, governance, wordt toelichting gegeven op de juridische inrichting van de organisatie. In dit hoofdstuk zijn de volgende elementen van belang:

1. Groeimodel: input en impact;
2. Founding partners;
3. SWOT analyse;
4. Communicatie & PR;
5. Businessopportunities.

7. ORGANISATIE

Groeimodel: input en impact

	Tot 1 januari 2016 Met de onder genoemde input weten we de volgende impact te realiseren. De governance groeit mee en wordt nader toegelicht in hoofdstuk negen.	**Vanaf 1 januari 2016** Met de onder genoemde input kan met behulp van de stichting worden omgezet in impact. Het governance model staat uitgelegd in hoofdstuk negen.
Input	Partners • Founding Fathers (2) • Fouding Partners (7) • Netwerkpartners (9) • Sociaal ondernemers / initiatieven (35) Financiering • Founding Fathers (Gemeente Utrecht & Kirkman Company)* • Founding Partners*	Partners • Sociaal ondernemers / Initiatieven (60) • Gevestigde organisaties (15) • Netwerk (10) • Kennis (5) • Financieel (5) • Overheid (3) Financiering • Matchingsfee Social Return • Partners • Fondsen • Franchisemodel andere overheden

Impact	Makelen en schakelen
	• Continu nieuwe verbindingen leggen om sociaal ondernemers verder te helpen (van subsidie naar omzet en van uitkering naar salaris)
	Challenges
	• 3 stuks(thema's: verduurzaming gebouwen, maatwerkvervoer en armoedebestrijding)
	Contouren impactmeting af
	Social Return matching Matching
	• 2 stuks (Wolter Dross & KplusV)
	Programmering
	• Online platform
	• Offline programmering light
	  • Netwerkb jeenkomsten (2)
	  • Social Enterprise Cafe (3)
		Makelen en schakelen
		• Minimaal 70 matches per jaar
		Challenges
		• 8 stuks jaarlijks
		• Diverse thema's
		Impactmeting
		• Handzaam model om impact aan te tonen per project
		Social Return Matching
		• 20 stuks jaarlijks
		• City Deal
		Programmering
		• Online platform
		• Offline programmering
		  • Netwerkbijeenkomsten
		  • Social Enterprise Cafe
		  • Programmering samen met partners

* Partnertoelichting: zie volgende slide

7. ORGANISATIE

Founding partners

De eerste fase van ontwerp en partnerbenadering is met succes afgerond. Er is veel enthousiasme gecreëerd en vele partijen willen meedoen.
Richting 1 januari 2016 sluiten we verschillende partnerschappen af. Deze zijn ook weergegeven in het groeimodel van input en impact (zie vorige pagina):

1. Founding Fathers: investering, ontwikkeling en gedeelde uitvoering van het concept van de Social Impact Factory.
   - Gemeente Utrecht en Kirkman Company
2. Founding partners: mix van grote gevestigde organisaties, goed lopende sociale ondernemers en bewonersinitiatieven uit de wijk die in een vroeg stadium inhoud en financiën leveren om doorontwikkeling van de Social Impact Factory mogelijk te maken.
3. Factory Partners: partijen die in een vroeg stadium aangeven mee te willen bouwen aan de Social Impact Factory door zelf bij te dragen aan ondernemende oplossingen in co-creatie van een maatschappelijk vraagstuk.

7. ORGANISATIE

SWOT analyse

Strengths
- Sterk netwerk van initiatieven, sociaal ondernemers en gevestigde organisaties;
- Actiegericht;
- Gekoppeld aan impactmeeting;
- Focus op meervoudige waardecreatie;
- Actieve verbinding online en offline;
- Verbinding met Social Return matching;
- Communicatie en marketing mogelijkheden.

Weaknesses
- Intensieve matching;
- Veel verschillende partners en belangen;
- Succes gekoppeld aan het netwerk van de medewerkers van de Social Impact Factory.

Opportunities
- Mogelijkheid om Social Return matching module op te schalen naar andere regio's en sectoren;
- Samenwerken aan nieuwe normaal;
- Mogelijkheid om samen te werken met andere netwerken.

Threats
- Doorlooptijden financiering;
- Afschaffing Social Return matching door participatiewetgeving.

7. ORGANISATIE

Communicatie en PR

Communicatiedoelstelling
De doelstelling van de Social Impact Factory is dat de medewerkers van gevestigde organisaties, (burger)initiatieven en sociaal ondernemingen die de noodzaak zien om maatschappelijke impact te creëren op een ondernemende manier, eind 2015 weten wat de Social Impact Factory is en wat het voor hen kan betekenen.
Zij zien de Social Impact Factory als de plek is waar je samen een maatschappelijke uitdaging op creatieve, ondernemende en innovatieve manier kunt oplossen. De Social Impact Factory staat bekend als de verbinder die boordevol ideeën zit en enthousiast is. De Social Impact Factory leert graag van eerdere ervaringen maar brengt ook inspiratie in om het op een andere en innovatieve manier te doen. Op deze manier slaat de Social Impact Factory een brug tussen oud en nieuw, startend en gevestigd, publiek en privaat. Positieve Social Impact Factory ervaringen worden volop en enthousiast gedeeld. De deelnemers delen de doelstelling om sociaal ondernemerschap tot het nieuwe normaal te maken.

Communicatiestrategie
De communicatiestrategie van de Social Impact Factory focust zich met name op het meenemen van partijen in het geloof in het nieuwe normaal voor ondernemerschap: sociaal ondernemerschap. Dit doet de Social Impact Factory door goede voorbeelden van innovatieve samenwerkingen te laten zien met een ondernemend businessmodel. Dit gebeurd zowel online als offline. De volgende communicatiemiddelen worden ingezet.

1. Basiswebsite (www.socialimpactfactory.com) en digitale nieuwsbrief: beide groeien door naar een online samenwerkingsplatform waar deelnemers op de hoogte worden gehouden over de nieuws, data, oogst van sessies, nieuwe samenwerkingsvormen etc.
    - Nodig: web en content beheer, tekstredactie, beheer digitale nieuwsbrief.
2. Social Media strategie: onderhouden, vragen beantwoorden, promotie, opbrengsten.
    - Nodig: content beheer, regelmatig nieuws, delen van nieuws partners en deelnemers.
3. Offline samenwerkingsplatform: bijeenkomsten, sessies.
    - Nodig: evt. advisering over creatieve werkvormen, locatie, ondersteunende communicatiemiddelen, vormgeving communicatiemiddelen, marketingmiddelen, inzet stand/banieren.
4. Monitoring: beeldvorming, analyses, onderzoek.
    - Nodig; media-analyse, communicatieonderzoek, inspringen op issues of mediakansen.

7. ORGANISATIE

Businessopportunities

De kracht van de Social Impact Factory is de verbinding van verschillende werelden en de gezamenlijk ontwikkeling van nieuwe businessmodellen. Door samen te werken worden nieuwe innovatieve businessopportunities ontwikkeld. De diversiteit in het ecosysteem is daarvoor van essentieel belang. Het is dus van belang om een goede diversiteit en hoeveelheid aan partners te hebben binnen de Social Impact Factory. De omvang en diversiteit zijn de stevige financiële basis van de Social Impact Factory. Om de financiële duurzaamheid van de Social Impact Factory te garanderen zijn drie targetgroepen omschreven. Allen zullen een ander bedrag betalen om te participeren in de Social Impact Factory, dit hangt af van je omvang. De targetgroepen om de diversiteit te behouden zijn:

1. Initiatieven uit de wijk die graag een professionaliseringsslag maken
2. Sociale ondernemingen die graag hun impact vergroten en verduurzamen
3. Gevestigde organisaties die open staan voor co-creatie aangaande nieuwe businessmodellen voor maatschappelijke vraagstukken

Met name de derde targetgroep is belangrijk voor de financiële inkomsten van de Social Impact Factory. Deze worden via warme contacten benaderd. Door concrete voorbeelden te laten zien en aan te geven op welk vlak zij nieuwe business kunnen ontwikkelen bieden we een mogelijkheid om concrete stappen te zetten naar het meewerken aan ‘het nieuwe normaal’
Alleen partijen die actief mee doen en daarmee dus jaarlijks participeren in een co-creatie, kunnen meedoen. Doordat deze partners laten zien wat deelname concreet betekent in hun uitvoering, trekt dit nieuwe partners aan. Via de voorbeelden van de bestaande partners worden nieuwe partners geïnformeerd en geënthousiasmeerd. Belangrijk bij de benadering van nieuwe partners is het benaderen van partners waar reeds een persoonlijke relatie is. Via de persoonlijke relatie en concrete voorbeelden zullen veel potentiële partners als partner worden verbonden aan de Social Impact Factory.

8. DOELEN 2015

8. DOELEN

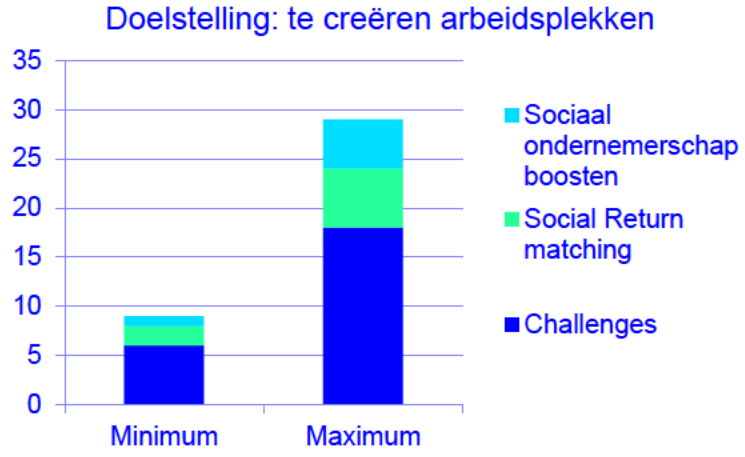
Met de huidige partners gaat de Social Impact Factory in 2015 het onderstaande realiseren! De focus blijft continu liggen op het creëren van nieuwe arbeidsplekken, dan wel door huidige sociaal ondernemers op te schalen, dan wel door nieuwe business modellen te ontwikkelen. Onderstaande activiteiten zijn de basisactiviteiten voor 2015.

Netwerk
- Continu makelen en schakelen: bij 5 sociaal ondernemers omzetstijging en schaalsprong gerealiseerd. Daarmee worden één tot vijf nieuwe arbeidsplekken gecreëerd.

Diensten
- Drie challenges uitgewerkt op basis van behoefte founding partners: per challenge de mogelijkheid voor twee tot zes nieuwe arbeidsplekken:
  - Een challenge heeft eerste resultaten opgeleverd.
  - Twee challenges hebben plan van aanpak klaar.
- Social Return matching op poten krijgen: per challenge potentie voor één tot drie nieuwe arbeidsplekken:
  - Twee matches gemaakt op nieuwe manier .
  - Eén grote inkooppartij erbij.
  - Online matchingsplatform af met 5 tot 10 nieuw gerealiseerde matches.

Kennis & expertisecentrum
- Contouren voor impactmeting helder.

Agendasetting
- Programmering up and running:
  - Netwerkbijeenkomsten (2)
    - ✓ Impactmeting in samenwerking met de UU;
    - ✓ Boostkamp 'Hoe onderneem ik sociaal?' in samenwerking met KplusV.
  - Faciliteren 'Social Enterprise Cafés' (3)
    - ✓ Social Impact Factory faciliterend en niet kartrekker;
    - ✓ Kennisdeling onderling;
    - ✓ Een of twee vraagstukken vastpakken die sociaal ondernemers graag bespreken;
    - ✓ In samenwerking met partners (SE NL, Rabobank Utrecht, Wijk&Co).

8. DOELEN

Wat is er nodig om bovenstaande doelen te bereiken: de kritische randvoorwaarden. En wat kan er tegen extra inzet nog meer gedaan worden?

Kritische randvoorwaarden

1. Communicatie uitingen
   - Website /matching platform
   - Social Media
   - Nieuwsbrief
2. Acquisitie nieuwe leden
   - 5 nieuwe betalende leden
3. Capaciteit (betaald en in kind)

Wat kan de Social Impact Factory nog meer doen tegen bijbetaling? Hieronder de zogenaamde ‘plus’ activiteiten:

- Extra resultaten bovenop slide hiervoor (#matches, challenges, partners etc)
- Uitrol naar andere stedelijke gebieden
- Pilots als uitvoeringspartner van EBU of MVO NL
- Ondernemende verbindingen tussen (nieuwe) deelnemers aan het platform
- Matches gemaakt als intermediair met een van de dienstenpartners
- Makelpunt Social Impact Bonds

9. GOVERNANCE

9. GOVERNANCE

Ontwikkeling governance

De Social Impact Factory zal de komende jaren doorgroeien en meer diensten en partijen aan zich binden. Op deze manier kan via verschillende wegen de ambitie van de Social Impact Factory, *sociaal ondernemerschap als nieuwe normaal*, steeds verder worden vormgegeven. De governance zal zich stapsgewijs ontwikkelen. Hieronder kort de stappen in de tijd weergegeven. Belangrijk hierbij is dat zowel de stichtingsvorm stapsgewijs samen met partners doorontwikkeld wordt en dat er een element kan worden toegevoegd (vehikel om Social Return matching en investeringen mogelijk te maken) dat ook stapsgewijs doorontwikkeld kan worden.

9. GOVERNANCE

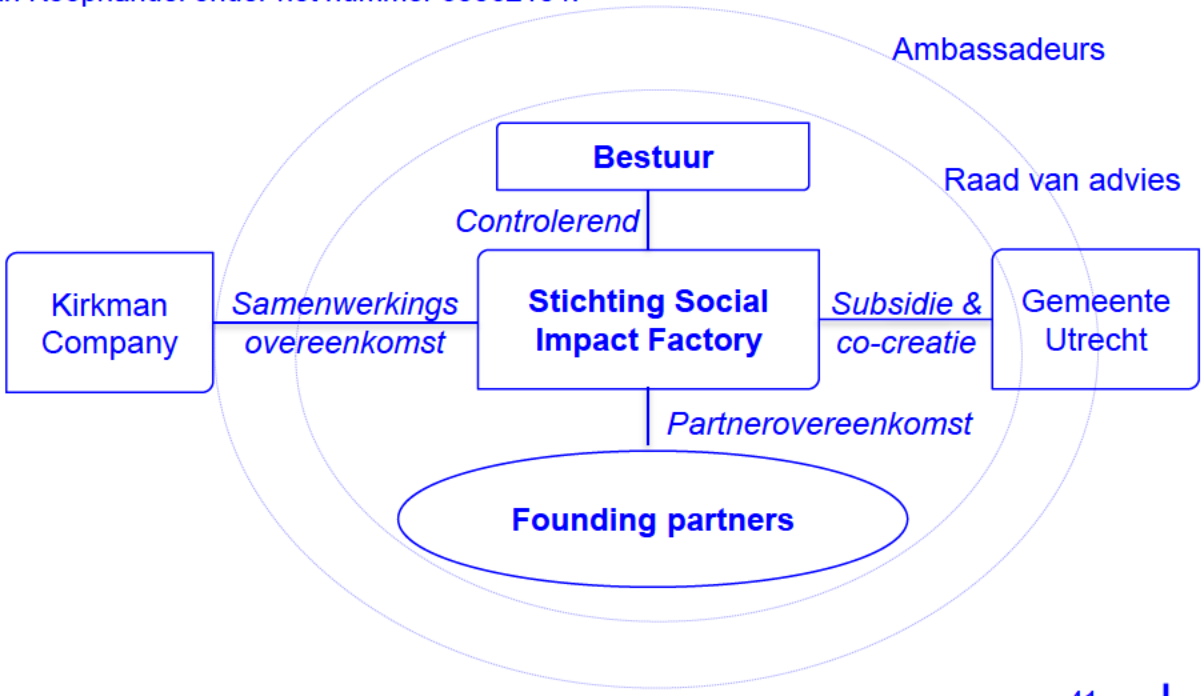
Fase twee

Juridische entiteit

De Social Impact Factory is een lean and mean organisatie. Er is gekozen voor de juridische entiteit van een stichting met als doelstelling: *"De Stichting heeft doel ten behoeve van het algemeen belang actief verbinden van verschillende organisaties rond maatschappelijke vraagstukken, waaronder begrepen doch niet beperkt tot vraagstukken op het gebied van arbeidsparticipatie, zorg, welzijn en milieu, alsmede al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.'*
De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder het nummer 63562154.

Organisatiemodel

Deze stichting wordt aangestuurd door een bestuur bestaande uit 3 mensen (bestuurslid op persoonlijke titel). Daarnaast wordt er een raad van advies gevormd die als sparringpartner en netwerkpartner fungeert voor het bestuur en de uitvoering (bijeenkomst 3x per jaar). De ambassadeurs hebben een rol om nationale impact te realiseren. Ze hebben minder tijd in de agenda maar kunnen wel deuren openen en het verhaal vertellen. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

10. TEAM

10. TEAM

Functies
Binnen de Social Impact Factory zijn verschillende personen aangesteld om de doelstelling te realiseren. De volgende rollen zijn geformuleerd met bijbehorende taken. De taken kunnen continu anders verdeeld worden over de betrokken personen. De volgende drie rollen zijn leidend, die laatste twee ondersteunend.

Kernteam
Projectleiding
- ✓ Continu makelen en schakelen om sociaal ondernemerschap verder te helpen;
- ✓ Begeleiden challenges;
- ✓ Programmamanagement;
- ✓ Social Return matching;
- ✓ Impact meting.

Challengemanagement
- ✓ Continu makelen en schakelen om sociaal ondernemerschap verder te helpen;
- ✓ Begeleiding en monitoring challenges;
- ✓ Businessdevelopment.

Partners en programmering
- ✓ Continu makelen en schakelen om sociaal ondernemerschap verder te helpen;
- ✓ Programmering (netwerkbijeenkomsten en se-cafe's);
- ✓ Relatiemanagement;
- ✓ Businessdevelopment.

Ondersteuning
ICT
- ✓ IT omgeving development;
- ✓ IT omgeving beheer.

Ondersteuning en communicatiemedewerker
- ✓ Communicatie;
- ✓ Programma-ondersteuning.

11. BEGROTING

11. BEGROTING 2015

Uitgangspunten voor begroting tot einde van 2015

- Gemiddelde kosten challenge: €20.000
- Co-creatierol essentieel voor het succes (financieel en in kind)

Begroting		Dekking	
Basisactiviteiten		Basisactiviteiten	
Netwerk		*Financiele bijdrage*	
Makel- en schakelfunctie	€ [redacted]	Partnerbijdrage	€ [redacted]
Relatiemanagement en aquisitie	€ [redacted]	Subsidie Gemeente Utrecht	€ [redacted]
Diensten		*Projectbijdrage*	
Challenges procesmanagement (3 stuks)	€ [redacted]	Bijdrage Rabobank Utrecht	€ [redacted]
Social Return Matches	€ [redacted]	*Acquisitie*	
Agendasetting		Start Foundation	€ [redacted]
Programmering	€ [redacted]		
Kennis en expertise		Plusactiviteiten	
Impactmeting	€ [redacted]	Subsidie Gemeente Utrecht**	€ [redacted]
Kritische randvoorwaarden		Acquisitie andere overheden***	€ [redacted]
Communicatie (out of pocket)	€ [redacted]		
Services Kirkman Company	€ [redacted]		
Projectrealisatie			
Investeringen in sociaal ondernemers	€ [redacted]		
Plusactiviteiten*			
Uitrol andere stedelijke gebieden	€ [redacted]		
Opzetten pilots als uitvoeringspartner	€ [redacted]		
Totaal	€ [redacted]	**Totaal**	€ [redacted]

* De plusactiviteiten zijn interessante potentiele verdienmodellen voor de Social Impact Factory. Het is echter geen corebusiness.
** Wanneer er meer lokale overheden een instap-fee betalen zal de inleg vanuit de subsidie doen afnemen om deze extra te kunnen investeren in 2017.
*** Het voeren van deze acquisitie is de verantwoordel jkheid van de medewerkers van de Stichting en daarmee het ondernemersrisico voor Kirkman Company.

12. MEERJAREN-PLAN

12. MEERJAARENPLAN

De Social Impact Factory kijkt vooruit en wil de impact zo groot mogelijk maken. De sociaal ondernemende impact is landelijk, het hart van de schakel- en makel organisatie is echter gevestigd in Utrecht.

<u>Landelijke Ambitie</u>
De ambitie van de Social Impact Factory is gelaagd. De driejaren ambitie is om landelijk impact te generen door ondernemende oplossingen te co-creëren voor maatschappelijke vraagstukken samen met lokale partners. De Social Impact Factory heeft de mogelijkheid om op te schalen naar andere gemeentes. Deze vraag krijgt de Social Impact Factory momenteel al. Het franchisemodel waar we naar toe werken ziet er als volgt uit:

- Social Impact Factory Utrecht blijft de basis (Research & Development) van een landelijk Social Impact Factory orgaan;
- Vanuit de Social Impact Factory Utrecht wordt de organisatie verder ontwikkeld;
- Gemeentes die ook een Social Impact Factory willen opzetten, komen onder het landelijk Social Impact Factory orgaan. Deze Gemeentes betalen een 'instap fee' (€25.000,-) aan de Social Impact Factory Utrecht voor de basis die door de Social Impact Factory Utrecht al ontwikkeld is (huisstijl, partners, platform etc.). Het opzetten van de Social Impact Factory per gemeente kan in opdracht gedaan worden door Kirkman Company.

<u>Lokale ambitie</u>
De lokale ambitie van de Social Impact Factory is gericht op het bijdragen aan het creëren van de laagste werkloosheid van Nederland in de regio Utrecht door telkens weer ondernemende oplossingen te vinden voor het maatschappelijk vraagstuk werkeloosheid.

<u>Doelen</u>
Om bovenstaande ambitie te realiseren worden de volgende doelstellingen gezet voor over drie jaar (behaald eind 2017):

- De Social Impact Factory is actief in de helft van 100.000 plus gemeentes (gemeentes met meer dan 100.000 inwoners) van Nederland (10 – 15 stuks);
- De Social Impact Factory zet per stedelijk gebied minimaal een project op per thema;
- De Social Impact Factory zet per stedelijk gebied in op minimaal drie verschillende thema's (bijvoorbeeld milieu, zorg, arbeidsparticipatie, welzijn, schulddienstverlening etc.);
- De Social Impact Factory is het landelijke kennis & expertise centrum op het gebied van sociaal ondernemerschap;
- De Social Impact Factory is volledig onafhankelijk van subsidies.

12. MEERJARENPLAN

Met eerder genoemde ambitie en doelstellingen is het belangrijk om continu scherp te blijven over hoe door te ontwikkelen. Hieronder gaan we in op welke programmalijnen van belang zijn om de doelstellingen te kunnen realiseren. Exacte invulling daarvan zal continu worden aanpast waar nodig en in co-creatie met de Gemeente Utrecht worden vormgegeven.

Netwerk

De Social Impact Factory is volledig afhankelijk van de sterkte van het netwerk. Landelijke impact kan alleen gerealiseerd worden door lokale netwerken van de grond te trekken. Lokale dependances van de organisatie zijn daarmee van zeer groot belang om de lokale netwerken op te bouwen en te verstevigen.

Kennis en expertise centrum

Alle lokale kennis die wordt opgedaan dient goed gedeeld te worden zodat het geheel sterker is dan de som der delen. Alleen door open te staan voor kennisdeling kan de gezamenlijke ambitie (sociaal ondernemerschap tot pleonasme laten verworden) gerealiseerd worden. Samen met kennis en onderzoeksinstellingen zal de kennis goed geborgd worden en zullen de praktijkvoorbeelden worden ingezet voor onderzoek.

Diensten

De verschillende diensten van de Social Impact Factory zullen zich continu blijven ontwikkelen. De spanning zit hem in de vraag wanneer iets klaar is voor de markt en dus weer uit de Social Impact Factory los kunnen worden gelaten. Dit is een spel samen met de servicepartners om zo de markt maximaal in haar kracht te zetten en meer partijen uit de samenleving eigenaar te laten zijn van maatschappelijke vraagstukken.

Agendasetting

Samen met kennispartners zal er veel gedaan worden aan communicatie en PR om het onderwerp elke keer weer op de kaart te krijgen. Programmering voor leden (en niet leden) vanuit de Social Impact Factory is daarvoor essentieel. Daarnaast zijn zaken als onderzoek, manifesten en andere communicatie uitingen belangrijk om samen met de partners te co-creëren en de wereld in te helpen. Dit is ondersteunend aan de bovenstaande zaken.

12. MEERJARENPLAN

Social Impact Factory over drie jaar, wat willen we dan bereikt hebben en wat zijn de resultaten! Deze doelstellingen zijn nog onder constructie en worden jaarlijks aangepast.

1. In Utrecht weten we jaarlijks vele arbeidsplekken te creëren waarbij sociaal ondernemende oplossingen een belangrijke rol hebben gespeeld in het halen van de collegedoelstelling om de regio te zijn met de laagste werkloosheid van het land. De ambitie is om jaarlijks enkele tientallen arbeidsplekken te creëren.
2. In Utrecht weet de Social Impact Factory voor 20% van de beschikbare Social Return gelden een goede sociaal ondernemende match te vinden en daarmee jaarlijks voor zo'n €6 miljoen euro sociale waarde te creëren.
3. Jaarlijks weet de Social Impact Factory in Utrecht acht challenges te organiseren waarbij er een maatschappelijk vraagstuk ondernemend wordt opgelost en nieuwe business concepten in de markt worden gezet die schaalbaar zijn binnen en buiten Utrecht.
4. In Utrecht zal de Social Impact Factory een substantiële bijdrage leveren aan het thema verduurzaming van de gebouwen (reductie van 50% van het energieverbruik) en bestrijden van armoede
5. De impact van de sociaal ondernemende oplossing voortgekomen uit de Social Impact Factory heeft landelijke dekking door in totaal in 10 tot 15 zogenaamde 00.000 plus gemeentes actief te zijn.
6. De Social Impact Factory is trekker van het gedachtegoed dat sociaal ondernemerschap de nieuwe normaal is en dat de term sociaal ondernemerschap een pleonasme wordt.
7. De Social Impact Factory wordt landelijk gezien als het kennis en expertise centrum op het gebied van sociaal ondernemerschap op basis van de vele praktijkervaringen voortgekomen uit de Social Impact Factory gecombineerd met het onderzoek van de instellingen.

Continu 'under construction' in afstemming en in co-creatie met Gemeente Utrecht

12. MEERJAARENPLAN

Om alle ambities de komende drie jaar te realiseren is een inschatting gemaakt van de benodigde baten en bijkomende lasten. Belangrijk hierbij te noemen is dat de jaarbegrotingen jaarlijks worden opgesteld en mogelijk gewijzigd naar gelang de context daar om vraagt. Hieronder de geschatte begroting voor 2016.

Begroting			Dekking		
Netwerk			*Financiele bijdrage*		
Makel- en schakelfunctie	€		Partnerbijdrage	€	
Relatiemanagement en aquisitie	€		Subsidie Gemeente Utrecht	€	
Diensten			Fondsen	€	
Challenges procesmanagement (8 stuks)	€		SROI Matching	€	
Social Return Matches	€		*Projectrealisatie*		
Kritische randvoorwaarden			Bijdrage Rabobank Utrecht	€	
Communicatie (out of pocket)	€				
Communicatiemanager	€				
Services Kirkman	€				
Projectrealisatie					
Bijdrage Rabobank Utrecht	€				
Agendasetting					
Programmering (inclusief out of pocket)	€				
Kennis en expertise					
Impactmeting	€				
Beheer					
ICT beheer	€				
Totaal	€		**Totaal**	€	

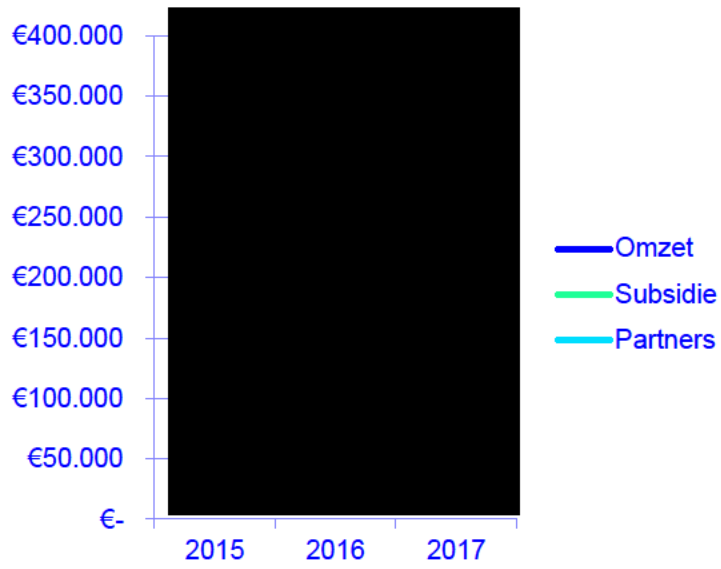
12. MEERJARENPLAN

Geschatte begroting 2017

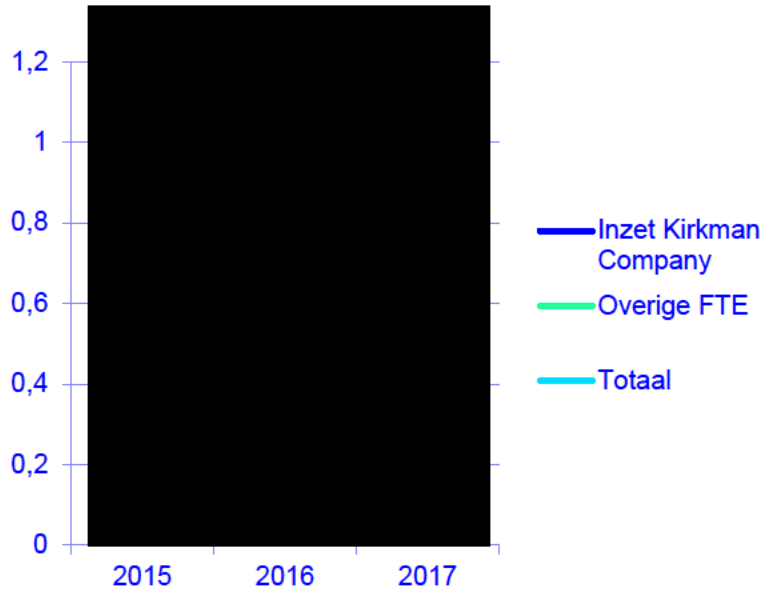
Begroting			Dekking		
Netwerk			*Financiele bijdrage*		
Makel- en schakelfunctie	€	[redacted]	Partnerbijdrage	€	[redacted]
Relatiemanagement en aquisitie	€		Subsidie Gemeente Utrecht	€	
Diensten			Fondsen	€	
Challenges procesmanagement (8 stuks)	€		SROI Matching	€	
Social Return Matches	€		*Projectrealisatie*		
Kritische randvoorwaarden			Bijdrage Rabobank Utrecht	€	
Communicatie (out of pocket)	€				
Communicatiemanager	€				
Services Kirkman	€				
Projectrealisatie					
Bijdrage Rabobank Utrecht	€				
Agendasetting					
Programmering (inclusief out of pocket)	€				
Kennis en expertise					
Impactmeting	€				
Beheer					
ICT beheer	€				
Totaal	**€**	[redacted]	**Totaal**	**€**	[redacted]

12. MEERJAARENPLAN

Hieronder schematisch weergegeven hoe de omzet zal groeien komende jaren en hoe de verdeling van FTE zal zijn over de jaren 2015, 2016 en 2017 zal zijn.

Ontwikkeling begroting, totale omzet

Ontwikkeling FTE inzet

Social Impact Factory

[redacted]@socialimpactfactory.com

[redacted]@socialimpactfactory.com

www.socialimpactfactory.com

Gemeente Utrecht

Eigen verklaring Governance Code

Organisaties die subsidie aanvragen bij de gemeente Utrecht dienen te voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de Governance Code voor goed bestuur van de eigen branche. Organisaties die op jaarbasis minder dan €100.000,- subsidie ontvangen van de gemeente Utrecht of organisaties waarbij de eigen branche geen Governance Code heeft, kunnen volstaan met de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur. Particulieren hoeven niet aan deze eisen te voldoen.

Dit formulier dient ingevuld te worden door rechtspersonen die subsidie aanvragen bij de gemeente Utrecht. De verklaring moet ondertekend worden door één of meerdere bevoegde bestuurders (zoals opgenomen in het handelsregister van de Kamer van Koophandel).

Heeft u bij een subsidieaanvraag voor het jaar 2014 of later een eigen verklaring ingediend en voldeed u aan de eisen voor goed bestuur? Dan hoeft u geen nieuwe eigen verklaring mee te sturen met de aanvraag, tenzij:

- in de verleningsbeschikking anders is bepaald.
- u door wijzigingen niet meer voldoet aan de eisen voor goed bestuur.

Naam organisatie Stichting Social Impact Factory

1 Vraagt uw organisatie op jaarbasis meer dan €100.000-, subsidie aan bij de gemeente Utrecht?

☐ Ja, ga door naar vraag 2.
☑ Nee, ga door naar vraag 6.

2 Is uw organisatie een stichting of vereniging?

☐ Ja, ga door naar vraag 3.
☐ Nee, ga door naar vraag 6.

3 Onder welke branche valt uw organisatie?

4 Heeft uw branche een eigen Governance Code?

☐ Ja, ga door naar vraag 5.
☐ Nee, ga door naar vraag 6.

Gemeente Utrecht

5 Voldoet uw organisatie aan alle eisen gesteld in de Governance Code?

☐ Ja, u kunt deze verklaring ondertekenen.

☐ Nee, ga door naar vraag 5a en/of 5b.

5a Aan welke eisen kan uw organisatie op dit moment nog niet voldoen, maar in de toekomst wel?

Leg uit waarom uw organisatie nog niet aan de eisen voldoet en geef aan wanneer u wel voldoet.

5b Aan welke eisen kan uw organisatie helemaal niet voldoen?

Leg uit waarom uw organisatie niet aan deze eisen kan voldoen. U kunt daarna de verklaring ondertekenen.

6 Voldoet uw organisatie aan alle eisen gesteld in de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur?

☑ Ja, u kunt deze verklaring ondertekenen. U kunt desgewenst hieronder aangeven op welke wijze uw organisatie aan de eisen voldoet.

☐ Nee, u komt in principe niet voor subsidie in aanmerking. De gemeente kan een uitzondering maken als u uitlegt waarom uw organisatie nog niet aan de eisen voldoet en wanneer u dat wel gaat doen.

Gemeente Utrecht

Hierbij verklaren wij/verklaar ik bevoegd te zijn om namens de organisatie deze verklaring te ondertekenen.
Wij verklaren/ik verklaar, dat deze verklaring naar waarheid is ingevuld.

Het is bekend dat, bij het onjuist invullen, een verleende subsidie kan worden ingetrokken en dat reeds betaalde voorschotten volledig worden teruggevorderd.

Plaats	Baarn
Datum	25 augustus 2015
Naam	G.J. Hendriks
Functie	Voorzitter
Handtekening	[redacted]

Naam	
Functie	
Handtekening	

Naam	
Functie	
Handtekening	

C/M/S/
Law.Tax

AKTE VAN OPRICHTING
STICHTING SOCIAL IMPACT FACTORY

Op tweeëntwintig juni tweeduizend vijftien verschijnt voor mij, [redacted] notaris te Amsterdam: ——————————

[redacted] kandidaat-notaris, geboren te [redacted] op [redacted] met kantooradres: Amstelplein 8A, 1096 BC Amsterdam, te dezen handelend als schriftelijk gevolmachtigde van de heer **Gerrit Johannus Hendriks**, geboren te [redacted] op [redacted] met adres: [redacted] houder van een paspoort met nummer [redacted] (de "**Oprichter**"). ——————————

Van het bestaan van de volmacht blijkt uit een onderhandse akte, die aan deze akte is gehecht (bijlage). ——————————

De verschijnende persoon verklaart dat de Oprichter hierbij opricht een stichting, die wordt geregeerd door de volgende statuten: ——————————

STATUTEN ——————————

Artikel 1. Definities en interpretatie ——————————

1.1 In deze statuten hebben de volgende begrippen de volgende betekenis: ——————————

"**bestuur**" betekent het bestuur van de stichting; ——————————

"**bestuurder**" betekent een bestuurder van de stichting; ——————————

"**statuten**" betekent deze statuten; ——————————

"**stichting**" betekent de stichting die wordt geregeerd door deze statuten. ——————————

1.2 In deze statuten en betreffen verwijzingen naar artikelen verwijzingen naar artikelen van deze statuten, tenzij anders aangegeven. ——————————

Artikel 2. Naam en zetel ——————————

2.1 De stichting is genaamd: Stichting Social Impact Factory. ——————————

2.2 De stichting heeft haar zetel te Baarn. ——————————

Artikel 3. Doel ——————————

3.1 De stichting heeft ten doel het ten behoeve van het algemeen belang actief verbinden van verschillende organisaties rond maatschappelijke vraagstukken, waaronder begrepen doch niet beperkt tot vraagstukken op het gebied van arbeidsparticipatie, zorg, welzijn en milieu, alsmede al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. ——————————

3.2 De stichting beoogt haar doel te bereiken door onder meer: ——————————

(a) (netwerk) evenementen te organiseren; ——————————

(b) workshops te organiseren; ——————————

(c) innovatieve financieringsconstructies te faciliteren; ——————————

(d) een online platform ten behoeve van matchmaking en crowd funding te beheren; ——————————

(e) diensten van en voor gebruikers van het online platform ter beschikking te stellen op, onder andere, het gebied van juridische, fiscale en communicatie advisering.

3.3 De stichting beoogt niet het maken van winst.

Artikel 4. Bestuur

4.1 Het bestuur bestaat uit een door het bestuur te bepalen aantal van ten minste drie bestuurders. Is het aantal bestuurders minder dan drie, dan blijft het bestuur volledig bevoegd; het bestuur neemt alsdan onverwijld maatregelen tot aanvulling van het aantal bestuurders.

4.2 Slechts natuurlijke personen kunnen bestuurder zijn.

4.3 Bestuurders mogen niet met elkaar samenwonend zijn, met elkaar geregistreerd als partner zijn, met elkaar gehuwd zijn of anderszins aanverwant of bloedverwant tot en met de vierde graad van elkaar zijn.

Artikel 5. Benoeming en defungeren van bestuurders

5.1 Bestuurders worden benoemd door het bestuur.

5.2 Een bestuurder treedt af volgens een door het bestuur vast te stellen rooster van aftreden. Een wijziging in het rooster kan niet meebrengen dat een bestuurder tegen zijn wil moet aftreden voordat de termijn waarvoor hij is benoemd, verstreken is. Een bestuurder treedt evenwel uiterlijk af op de dag van de eerstvolgende vergadering van het bestuur na afloop van vier jaren na zijn laatste benoeming. Een aftredende bestuurder kan tweemaal worden herbenoemd.

5.3 Een bestuurder defungeert:

(a) door de dood van de bestuurder;

(b) door vrijwillig aftreden dan wel door aftreden volgens het rooster van aftreden als bedoeld in artikel 5.2;

(c) door de ondercuratelestelling, het faillissement van de bestuurder of het ten aanzien van hem van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen;

(d) door ontslag door het bestuur; het bestuur kan een bestuurder slechts ontslaan wegens verwaarlozing van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen of wegens ingrijpende wijziging van de omstandigheden op grond waarvan handhaving als bestuurder redelijkerwijs niet van de stichting kan worden verlangd, waaronder begrepen doordat de betrokken bestuurder de vereiste feitelijke samenstelling van het bestuur als bedoeld in artikel 4.3 verstoort;

(e) door ontslag door de rechtbank ingevolge artikel 2:298 van het Burgerlijk Wetboek.

5.4 Een besluit tot ontslag van een bestuurder kan door het bestuur slechts worden genomen met algemene stemmen van alle overige in functie zijnde bestuurders.

Artikel 6. Bezoldiging van bestuurders

De bestuurders ontvangen geen andere beloning dan een vergoeding voor de gemaakte onkosten en een niet bovenmatig vacatiegeld.

Artikel 7. Taak, taakverdeling en bevoegdheden van het bestuur

7.1 Het bestuur is belast met het besturen van de stichting.

7.2 Het bestuur kan een reglement vaststellen waarin de onderwerpen worden geregeld die het bestuur betreffen. Het reglement mag geen bepalingen bevatten die in strijd zijn met de wet of deze statuten.

7.3 Het bestuur kan, al dan niet bij reglement, bepalen met welke taak iedere bestuurder meer in het bijzonder zal zijn belast.

7.4 Het bestuur benoemt uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De functies van secretaris en penningmeester zijn verenigbaar.

7.5 Het bestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen, en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt.

Artikel 8. Vergaderingen van het bestuur

8.1 Iedere bestuurder is bevoegd tot het bijeenroepen van een vergadering van het bestuur.

8.2 Een vergadering van het bestuur wordt bijeengeroepen zo dikwijls een bestuurder dit wenselijk oordeelt.

8.3 Bestuurders worden tot de vergadering van het bestuur opgeroepen door een bestuurder.

8.4 De oproeping tot een vergadering van het bestuur geschiedt door middel van oproepingsbrieven gericht aan de adressen van de bestuurders. Indien de bestuurder hiermee instemt, kan de oproeping geschieden door een langs elektronische weg toegezonden leesbaar en reproduceerbaar bericht aan het adres dat door hem voor dit doel is bekend gemaakt.

8.5 De oproeping vermeldt de te behandelen onderwerpen en de plaats en het tijdstip van de vergadering van het bestuur. Onderwerpen die niet in de oproeping zijn vermeld, kunnen in een aanvullende oproeping worden aangekondigd. Omtrent onderwerpen die niet in de oproeping zijn vermeld of in een aanvullende oproeping zijn aangekondigd met inachtneming van de voor oproeping gestelde termijn, kan niet wettig worden besloten, tenzij alle bestuurders ermee hebben ingestemd dat de besluitvorming over die onderwerpen plaatsvindt.

8.6 De oproeping geschiedt niet later dan op de achtste dag vóór die van de vergadering. Was die termijn korter of heeft de oproeping niet plaatsgehad, dan kunnen geen wettige besluiten worden genomen, tenzij alle bestuurders ermee hebben ingestemd dat de besluitvorming plaatsvindt.

8.7 De vergadering van het bestuur wordt voorgezeten door de voorzitter van het bestuur, die echter, ook indien hij zelf ter vergadering aanwezig is, een ander in zijn plaats als voorzitter kan aanwijzen. Bij afwezigheid van de voorzitter van het bestuur, zonder dat hij een ander in zijn plaats als voorzitter heeft aangewezen, benoemen de ter vergadering aanwezige bestuurders een van hen tot voorzitter. De secretaris van het bestuur houdt de notulen van het ter vergadering verhandelde. Bij afwezigheid van de

secretaris wijst de voorzitter de secretaris aan. Notulen worden vastgesteld en ten blijke daarvan ondertekend door de voorzitter en de secretaris van de vergadering.

8.8 Toegang tot de vergaderingen van het bestuur hebben de bestuurders en degenen die door de aanwezige bestuurders worden toegelaten.

8.9 Een bestuurder kan zich ter vergadering slechts door een medebestuurder bij schriftelijke volmacht doen vertegenwoordigen. Aan de eis van schriftelijkheid van de volmacht wordt voldaan indien de volmacht elektronisch is vastgelegd.

Artikel 9. Besluitvorming van het bestuur

9.1 Iedere bestuurder heeft één stem. Blanco stemmen en ongeldige stemmen worden als niet uitgebracht aangemerkt.

9.2 Alle besluiten waaromtrent bij deze statuten niet anders is bepaald worden genomen bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen in een vergadering, waarin meer dan de helft van de bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is.

9.3 De voorzitter bepaalt de wijze van stemming, met dien verstande dat, indien een aanwezige bestuurder dit verlangt, stemming bij verkiezing van personen bij gesloten ongetekende briefjes geschiedt.

9.4 Staken de stemmen bij verkiezing van personen, dan komt geen besluit tot stand. Staken de stemmen bij een andere stemming, dan is het voorstel verworpen.

9.5 Besluitvorming van het bestuur kan buiten vergadering geschieden, mits alle bestuurders met deze wijze van besluitvorming hebben ingestemd en de stemmen schriftelijk of langs elektronische weg worden uitgebracht. Op de besluitvorming van het bestuur buiten vergadering zijn de artikelen 9.1, 9.2 en 9.4 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10. Vertegenwoordiging

10.1 Het bestuur vertegenwoordigt de stichting. De bevoegdheid tot vertegenwoordiging komt, behalve aan het bestuur, slechts toe aan twee bestuurders gezamenlijk.

10.2 Het bestuur kan een of meer functionarissen met algemene of beperkte doorlopende bevoegdheid tot vertegenwoordiging aanstellen. Ieder van hen vertegenwoordigt de stichting met inachtneming van de grenzen aan zijn bevoegdheid gesteld. De titel van zodanige functionarissen wordt door het bestuur vastgesteld.

Artikel 11. Boekjaar, balans en staat van baten en lasten

11.1 Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

11.2 Het bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de stichting en van alles betreffende de werkzaamheden van de stichting naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen van de stichting kunnen worden gekend.

11.3 Het bestuur is verplicht jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar een balans en een staat van baten en lasten van de stichting te maken en op papier te stellen, onverminderd de artikelen 2:299a en 2:300 van het Burgerlijk Wetboek.

11.4 Het bestuur is verplicht de in de artikelen 11.2 en 11.3 bedoelde boeken, bescheiden en andere gegevensdragers gedurende zeven jaren te bewaren.

Artikel 12. Accountant

De stichting kan opdracht tot onderzoek van de balans en de staat van baten en lasten aan een accountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek verlenen, onverminderd titel 2.9 van het Burgerlijk Wetboek. De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan het bestuur.

Artikel 13. Statutenwijziging

13.1 Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen.

13.2 Een besluit tot statutenwijziging kan slechts worden genomen bij een meerderheid van ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen.

13.3 De statutenwijziging moet bij notariële akte tot stand komen. Iedere bestuurder afzonderlijk is bevoegd zodanige akte te doen verlijden.

Artikel 14. Ontbinding en vereffening

14.1 Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden.

14.2 Artikel 13.2 is van overeenkomstige toepassing op een besluit tot ontbinding.

14.3 Indien de stichting wordt ontbonden door een besluit van het bestuur, wordt haar vermogen vereffend door de bestuurders, indien en voor zover het bestuur niet anders bepaalt.

14.4 De vereffening geschiedt met inachtneming van het daaromtrent in titel 2.1 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde. Tijdens de vereffening blijven deze statuten, voor zover mogelijk, van kracht.

14.5 Bij het besluit tot ontbinding wordt tevens de bestemming van het batig liquidatiesaldo vastgesteld. Het batig liquidatiesaldo wordt slechts besteed aan een of meer door de belastingdienst erkende algemeen nut beogende instellingen met vergelijkbare doelstellingen als die van de stichting.

14.6 Nadat de stichting heeft opgehouden te bestaan, blijven de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de stichting gedurende zeven jaren berusten onder degene die daartoe door de vereffenaars is aangewezen.

Artikel 15. Overgangsbepaling

Het eerste boekjaar eindigt eenendertig december tweeduizend vijftien. Dit artikel 15 vervalt na afloop van het eerste boekjaar.

SLOTVERKLARING

De verschijnende persoon verklaart ten slotte dat er voorlopig één bestuurder zal zijn en dat de Oprichter voor de eerste maal tot bestuurder van de stichting wordt benoemd in de functie van voorzitter.

De verschijnende persoon is mij, notaris, bekend.

Waarvan akte wordt verleden te Amsterdam op de datum in het hoofd van deze akte vermeld.

Na mededeling van de zakelijke inhoud van deze akte en het geven van een toelichting daarop aan de verschijnende persoon, heeft zij verklaard van de inhoud van deze akte te

hebben kennisgenomen en daarmee in te stemmen. Vervolgens wordt deze akte onmiddellijk na beperkte voorlezing door de verschijnende persoon en mij, notaris, ondertekend.————
(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

[redacted]

NOTARIS te AMSTERDAM

[redacted]

Bericht van registratie - KvK-nummer 63562154

Op 22-06-2015 is de rechtspersoon Stichting Social Impact Factory opgericht.

Woonadressen zijn geen openbare gegevens en alleen zichtbaar voor in artikel 51 Handelsregisterbesluit genoemde organisaties.

Gegevens Stichting

RSIN	855292763
Naam	Stichting Social Impact Factory
Statutaire zetel	Baarn
Datum akte van oprichting	22-06-2015
Activiteitomschrijving	Het ten behoeve van het algemeen belang actief verbinden van verschillende organisaties rond maatschappelijke vraagstukken, waaronder begrepen doch niet beperkt tot vraagstukken op het gebied van arbeidsparticipatie, zorg, welzijn en milieu.
Activiteit	94996 - Overige ideële organisaties n.e.g.
Bezoekadres	Amsterdamsestraatweg 40, 3743DT Baarn
Postadres	Het postadres is gelijk aan het bezoekadres

Gegevens Bestuurder

Datum in functie	22-06-2015
Statutaire titel	Voorzitter
Naam	Gerrit Johannus Hendriks
Geslacht	Mannelijk
Geboortedatum	[redacted]
Geboorteplaats	[redacted]
Geboorteland	Nederland
Woonadres	[redacted]
Bevoegdheid	Alleen/zelfstandig bevoegd

Gemeente Utrecht

Subsidiebureau

Postadres: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht
Telefoon: 030 – 286 33 36
Internet: www.utrecht.nl/subsidie

Stichting Social Impact Factory
t.a.v. het bestuur
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT BAARN

Behandeld door:	R. Kooij	Datum:	31 augustus 2015
		Dossiernr.:	3010367
Bijlage(n)		Onderwerp:	Verleningsbeschikking
Uw kenmerk:		Verzonden:	31 AUG. 2015
Uw brief van:	13 augustus 2015	Bij antwoord datum, dossiernummer en onderwerp vermelden	

Geacht bestuur,

Op 29 juni 2014 hebben wij uw subsidieaanvraag ontvangen voor een subsidie Social impact factory 2015-2018. In deze brief vindt u ons besluit.

Besluit
Wij hebben besloten uw activiteiten te ondersteunen met een subsidie van maximaal € 200.000.00. Deze subsidieverlening heeft betrekking op de periode 1 juli 2015 tot en met 30 juni 2018.

Specificatie activiteiten en subsidiebedrag

Activiteit	Wijk	Bedrag
Social Impact Factory	Niet wijkgebonden	€ 200.000,00

Voor de beoordeling van de realisatie van de activiteiten gaat de gemeente bij de vaststelling van een subsidie uit van de nadere detaillering in uw activiteitenplan.

Motivering
De activiteiten waarvoor u subsidie heeft aangevraagd dragen bij aan onze ambitie in het kader van Werken aan Werk, waaronder het scheppen van kansen om mensen (naar vermogen) aan de slag te helpen, maar ook het stimuleren en faciliteren van (nieuw) ondernemerschap, met bijzondere aandacht voor sociaal ondernemerschap.

Gemeente Utrecht

Subsidiebureau

Dossiernummer: 3010367

Wat is het doel van de subsidie?

Wij verwachten van u het volgende:

- een makel- en schakelfunctie vervullen tussen initiatieven uit de wijk, sociaal ondernemers in de stad en gevestigde organisaties
- het netwerk van de Social Impact Factory te vergroten door het aantal betrokken partners jaarlijks uit te breiden
- opzetten en onderhouden van een online matchingsplatform
- de contouren van een methode van impactmeting helder maken
- (partners) faciliteren bij het opzetten en uitwerken van challenges (in 2015 minimaal 3) die leiden tot een innovatieve en ondernemende oplossing van een maatschappelijk thema
- het organiseren van netwerkbijeenkomsten en faciliteren van social enterprise cafe's (in 2015: 2 netwerkbijeenkomsten en 3 cafe's)
- een subsidie onafhankelijk en inclusief platform aan het einde van de subsidieperiode

U levert een bijdrage aan:

- co-creatie en samenwerking door continu nieuwe verbindingen te leggen
- het mobiliseren van meerdere partijen in de stad om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken op een ondernemende manier en daarbij een diversiteit aan partijen na te streven
- het creëren van maatschappelijke impact en zo een positieve bijdrage te leveren aan onder meer de doelstelling dat alle Utrechters werken of participeren naar vermogen

Bij strategische keuzes in de doorontwikkeling van de Social Impact Factory dient u actief de gemeente Utrecht te betrekken.

Tussentijdse verantwoordingen

Wij vragen van u jaarlijkse inhoudelijke verantwoordingen over de uitgevoerde activiteiten en resultaten die aansluiten bij de vier onderdelen van de core business van de social impact factory: netwerk, kennis- en expertise, diensten en agendasetting.
Uiterlijk 1 oktober 2016 rapporteert u over de periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 en uiterlijk 1 oktober 2017 rapporteert u over de periode 1 juli 2016 tot 1 juli 2017. Over het laatste jaar kunt u de inhoudelijke rapportage combineren met uw eindverantwoording.

Uiterlijk 1 oktober 2016 dient u een bijgesteld activiteitenplan in voor de tweede helft van de subsidieperiode (1 januari 2017 tot en met 30 juni 2018) met een beschrijving van de activiteiten, te verwachte resultaten en de doorontwikkeling van diensten waaronder social return matching. Dit bijgestelde plan dient vergezeld te worden door een tussentijdse financiële verantwoording en een bijgestelde begroting voor de resterende subsidieperiode.

Gemeente Utrecht

Subsidiebureau
Dossiernummer: 3010367

Uw tussentijdse verantwoordingen en uw bijgestelde activiteitenplan kan leiden tot een bijstelling van de verleende subsidie dan wel een beëindiging van de subsidie.

U dient aan de gemeente de jaarrekeningen die u opstelt per kalenderjaar te verstrekken binnen 5 maanden na afloop van het kalenderjaar.

Betaalschema

Betaaldatum	Bedrag	Blokkade
17 september 2015	€ 90.000	-
17 juni 2016	€ 40.000	-
17 november 2016	€ 35.000	Ja
17 juni 2017	€ 25.000	-
Na vaststelling van de subsidie op basis van de eindverantwoording	€ 10.000	Ja

De kolom "blokkade" geeft aan of betaling afhankelijk is gesteld van de ontvangst van (tussentijdse) rapportages. De subsidie wordt overgemaakt op [redacted]

Aanvraag tot vaststelling (eindverantwoording)
Uiterlijk 30 november 2018 dient u de eindverantwoording in. Stuurt u de eindverantwoording niet op tijd? Dan kunnen we de subsidie lager of zelfs op nul vaststellen. Eventuele betalingen moeten dan geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald.
De eindverantwoording bestaat minimaal uit:

- een activiteitenverslag waarin u aantoont dat de activiteiten hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de verleningsbeschikking en de geldende regelgeving;
- een financiële verantwoording, ingericht zoals de begroting bij uw aanvraag;
- een financieel jaarverslag, voorzien van een controleverklaring en een rapport van de accountant;
- alle informatie zoals gevraagd in het controleprotocol Gemeente Utrecht.

Uitgangspunt voor de vaststelling is deze beschikking. De vaststelling vindt plaats op basis van inhoudelijke en kwantitatieve beoordeling van de gerealiseerde activiteiten en behaalde resultaten. Indien de gerealiseerde activiteiten achterblijven bij de beschikte activiteiten kunnen wij een evenredig deel van de subsidie terugvorderen.

Gemeente Utrecht

Subsidiebureau

Dossiernummer: 3010367

De eindverantwoording kunt u - onder vermelding van het dossiernummer - per e-mail of brief versturen aan het college van burgemeester en wethouders van Utrecht. Het adres is:
subsidie@utrecht.nl
of: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht

Regelgeving

Op deze beschikking is de volgende regelgeving van toepassing:

- De Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 4.21 t/m 4.80)
- De Algemene Subsidieverordening 2014 van de Gemeente Utrecht
- Controleprotocol Gemeente Utrecht ASV

Eigen verklaring Governance Code

U heeft middels de Eigen verklaring Governance Code aangegeven volledig aan de eisen van de Governance Code van uw branche te voldoen. U hoeft bij nieuwe aanvragen geen Eigen verklaring meer mee te sturen, zolang u volledig aan deze eisen blijft voldoen.

Vragen

Voor vragen over dit besluit kunt u contact opnemen met Rien Kooij, bereikbaar via telefoonnummer 030-2865921 en via e-mailadres r.kooij@utrecht.nl.

Bezwaarclausule

Als u vindt dat het besluit onjuist is, dan kunt u bezwaar maken. U kunt uw bezwaar digitaal indienen. Daarvoor kunt u alleen gebruik maken van het door de gemeente beschikbaar gestelde digitale formulier. Dit vindt u op www.utrecht.nl/bezwaar. U kunt het bezwaar niet per e-mail insturen. Maakt u liever per brief bezwaar, dan kunt u uw bezwaarschrift sturen aan het college van burgemeester en wethouders.
Het adres is:
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Zorg ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de dag waarop deze brief is verzonden. Daarmee voorkomt u dat wij uw bezwaarschrift niet meer kunnen behandelen.

Gemeente Utrecht

Subsidiebureau

Dossiernummer: 3010367

In het bezwaarschrift neemt u in ieder geval op:

- uw naam, adres, datum en handtekening; graag ook het telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht; vermeld hierbij de verzenddatum en het kenmerk van dat besluit of stuur een kopie daarvan mee;
- de reden waarom u vindt dat het besluit onjuist is.

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Utrecht

Bas Stam
Hoofd Werk en inkomen

Social Impact Factory Utrecht

Aanvraag eenmalige incentive aan de gemeente Utrecht

'SERENDIPITOUS COLLISIONS SHOULD BE THE NORM IN TODAY'S WORKSPACES'

ROHAN SILVA & SAM ALDENTON, FOUNDERS OF SECOND HOME

Social Impact Factory Utrecht BV
Utrecht, 25 mei 2016

INHOUD

Samenvatting

1. **Inleiding**
2. **Doelstelling**
3. **Activiteiten**
   3.1 Inrichten van het pand Vredenburg 40 als hotspot sociaal ondernemen
   3.2 Het tot stand brengen en onderhouden en ontwikkelen ecosysteem
   3.3 Het exploiteren van de hotspot: businesscase
4. **Effecten**
   4.1 Nieuwe werkgelegenheid
   4.2 Maatschappelijke impact
5. **Risico**
6. **Aanvraag eenmalige incidentele subsidie aan de gemeente Utrecht**
7. **Bijlagen**
   7.1 Partnerships en abonnementen flexplekken
   7.2 Opbrengsten vergaderzalen en abonnementen flexplekken
   7.3 Begroting inrichting door Studio Fabrick
   7.4 Werkgelegenheidscreatie social capital seats Social Impact Factory Utrecht
   7.5 Juridische structuur
   7.6 Statuten van de BV Social Impact Factory Utrecht
   7.7 Plattegronden
   7.8 Pand
   7.9 Richtlijn voor toegankelijke activiteiten

SAMENVATTING

De Social Impact Factory Utrecht BV gaat de komende vijf á tien jaar het pand Vredenburg 40 te Utrecht inrichten en exploiteren als hotspot voor sociaal ondernemen: een plek waar kennis, expertise, bedrijven, netwerken, initiatieven, projecten, zelfstandigen en organisaties samenkomen om te werken, projecten te ontwikkelen, kennis te delen en over te dragen, vanuit de doelstelling een stevige impuls te geven aan ondernemende en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken, met nieuwe werkgelegenheid, nieuwe bedrijvigheid en nog meer maatschappelijke impact als resultaat.

De BV gaat het thans leegstaande pand op een innovatieve en bijzondere wijze inrichten en exploiteren. Er zal een ecosysteem van gebruikers en betrokkenen in het domein van sociaal ondernemen in brede zin worden ontwikkeld en geactiveerd met actieve scouting, marketing en acquisitie. De BV zal de samenwerking tussen partijen en personen faciliteren, om meer initiatieven, projecten en maatschappelijke impact tot stand te brengen.

Het is een pand met een verhaal, het verhaal van sociaal ondernemen. Het pand is hier helemaal op ingericht. Fysieke plekken die voorzien zijn van een virtuele informatie laag waarbij groepen van verbonden mensen elkaar gaan helpen om vanuit het ecosysteem meer duurzame sociale impact te creëren. Diverse themalabs zorgen voor dynamiek door steeds bedrijven van buitenaf naar binnen te trekken om te innoveren op deze wisselende thema's. Uiteraard zijn er flexplekken en vergaderkamers die worden verhuurd in verschillende soorten arrangementen. Op de begane grond bevindt zich een horecagelegenheid die volop mogelijkheden biedt om zowel te werken als informeel te netwerken en een belangrijke functie vervult als visitekaart voor het pand en als drager voor de community.

De Stichting Social Impact Factory zorgt in het pand voor een inhoudelijke programmering met o.a. thema bijeenkomsten, challenges, incubatie- en acceleratieprogramma's en netwerkbijeenkomsten om ondernemers, bedrijven en organisaties uit te dagen zich voortdurend te verbinden, te ontwikkelen, te leren en elkaar te versterken.

In de exploitatie van het pand als hotspot zijn de vaste kosten ca. acht ton per jaar. Er zijn incidentele kosten gemoeid met ontwikkeling en inrichting van het pand. De BV voorziet de komende drie jaar een groeiende omzet van bijna [redacted] naar ca. [redacted] per jaar. Na jaar 3 lijkt een rendabele exploitatie haalbaar. Om tot een succesvolle start te kunnen komen van dit project vraagt de BV aan de gemeente Utrecht voor de eerste drie jaar een eenmalige incidentele subsidie van € 350K voor de activiteiten van de BV: het inrichten van het pand Vredenburg 40 als hotspot sociaal ondernemen, het tot stand brengen en onderhouden en ontwikkelen van het ecosysteem sociaal ondernemen en tenslotte het exploiteren van de hotspot: businesscase.

Na de eerste drie jaar neemt de BV de volledige verantwoordelijkheid en het risico van de exploitatie voor zijn rekening. Met deze eenmalige incidentele subsidie kan ontwikkeling en exploitatie van dit innovatieve concept op gang worden gebracht en wordt de basis gelegd voor meer maatschappelijke impact, nieuwe werkgelegenheid en bedrijvigheid, uitgewerkt in concrete streefwaarden.

1. INLEIDING

Samen met Kirkman Company heeft de gemeente Utrecht in 2014 in co-creatie het platform de Social Impact Factory opgericht. Inzet was en is Utrecht verder te optimaliseren voor sociaal ondernemerschap. Ambitie is om ondernemende en innovatieve oplossingen te vinden voor maatschappelijke vraagstukken, met onder andere nieuw ondernemerschap en een bijdrage aan de vermindering van de werkloosheid als effect. Dit gebeurt o.a. door het ontwikkelen van een netwerk en platform voor initiatieven, sociaal ondernemers en bestaande organisaties, waarop kennis, expertise en middelen worden gedeeld. In 2015 zijn de activiteiten en ontwikkelde producten, zoals de market, sociaal inkopen en challenges, ondergebracht in de Stichting Social Impact Factory.

Door de succesvolle ontwikkeling van het platform is medio 2015 in overleg tussen de Stichting Social Impact Factory en de gemeente Utrecht het initiatief genomen een verkenning uit te laten voeren naar formule, locatie en haalbaarheid van een fysieke plek als hotspot voor sociaal ondernemen: een fysieke 'vestigingsplaats' voor sociaal ondernemers en een 'fysiek' platform voor het samenbrengen van kennis, expertise en netwerken van en voor sociaal ondernemen in de stad Utrecht. Met een fysieke plek zou immers een nog grotere impuls aan belang en ontwikkeling van sociaal ondernemen gegeven kunnen worden. Randvoorwaarde, visie en ambitie hierbij was, dat een of enkele - liefst Utrechtse - ondernemers het initiatief zouden nemen voor de ontwikkeling en exploitatie van deze hotspot.
De verkenning werd uitgevoerd door PMB gemeente Utrecht. Er is met allerlei partijen, bedrijven en organisaties gesproken om de wenselijkheid, formule en haalbaarheid van de fysieke hotspot te kunnen bepalen. Uit deze gesprekken is een stevige longlist ontstaan van allerlei partijen die geïnteresseerd zijn in vestiging in het pand. Er is een longlist/shortlist procedure gevolgd om tot een locatievoorstel te komen.
In deze verkenningsfase bleek dat CDEF Holding BV (Seats2meet.com) eerder de mogelijkheid had verkend om het vm. Staffhorstpand aan Vredenburg 40 te ontwikkelen tot een locatie voor sociaal ondernemers. Dit pand staat leeg sinds oktober 2014. Vervolgens zijn op basis van de ontwikkelde formule voor de fysieke hotspot gesprekken tot stand gebracht tussen CDEF Holding, de Stichting Social Impact Factory en de gemeente Utrecht. Resultaat was dat de gemeente Utrecht als verhuurder (UVO) in principe bereid was het pand voor 5 (+ 5) jaar te verhuren aan een op te richten BV die het pand gaat huren en exploiteren. Voorts was de gemeente Utrecht in principe bereid de op te richten BV een incentive te geven om o.a. de planontwikkeling en inrichting van het pand te faciliteren en zo een bijdrage te leveren aan vermindering van het exploitatierisico.

De nieuwe kleine innovatieve onderneming Social Impact Factory Utrecht BV is opgericht door de initiatiefnemers CDEF Holding BV, de Stichting Social Impact Factory en Kirkman Company, aangevuld met de nieuwe partners Buzinezz Club en Bruggink & Van der Velden Adcovaten Belastingadviseurs.

De besprekingen over de huurovereenkomst met UVO/gemeente Utrecht zijn in een afrondende fase. Het Businessplan voor de exploitatie van het pand is gereed en vormt de basis voor deze aanvraag voor een incentive van de gemeente Utrecht voor de hotspot Social Impact Factory Utrecht.

Wij vragen de gemeente een eenmalige incidentele startsubsidie voor drie jaar (eind 2016 - eind 2019), voor het ontwikkelen en exploiteren van deze innovatieve hotspot, welke een stevige impuls zal geven aan sociaal ondernemen in Utrecht en daarbuiten, met meer maatschappelijke impact, nieuwe bedrijvigheid en nieuwe werkgelegenheid als resultaat.

2. DOELSTELLING

Sociaal ondernemen

De Social Impact Factory Utrecht BV wil een wezenlijke bijdrage leveren aan het realiseren van de ambitie om 'sociaal ondernemerschap' tot het 'nieuwe normaal' te laten worden. Doelstelling is om stevige impuls te geven aan maatschappelijke impact: ondernemende en innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Nieuwe werkgelegenheid, nieuwe bedrijvigheid en meer maatschappelijke impact is het resultaat.

Sociaal ondernemen is ondernemen met een maatschappelijke missie. Sociaal ondernemers zoeken innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Een sociale onderneming levert net als elke andere onderneming een product of dienst en heeft een verdienmodel. Geld verdienen is echter niet het hoofddoel, het is een middel om de missie te bereiken. Het doel van de sociale onderneming is maatschappelijke meerwaarde creëren, ook wel 'impact' genoemd.

De partners in de BV geloven in het stimuleren van de beweging waarbij ondernemers handen en voeten weten te geven aan de combinatie van maatschappelijke en financiële waardecreatie. Maatschappelijke problemen op ondernemende wijze oplossen, dat is de inzet. Met deze beweging wil de Social Impact Factory Utrecht, door het bieden van een fysieke hotspot, zowel starters als gevestigde organisaties motiveren om hun bijdrage te leveren aan het creëren van maatschappelijke impact en aan werkgelegenheid, ook aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Tegelijkertijd is sociaal ondernemen nog volop in ontwikkeling. Het zijn niet alleen 'startups', die kansen zien voor nieuw ondernemerschap en bijdragen aan oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Meer en meer gaat ook om gevestigde bedrijven die via de lijnen van sociaal ondernemerschap willen innoveren of zelfs transformeren, al dan niet gestimuleerd door hun financiers. Er zijn ook diverse kenniscentra en organisaties in Nederland actief het concept sociaal ondernemen te onderzoeken, uit te dragen en actief te stimuleren.

Hotspot

Vanuit dit gegeven is de ambitie ontstaan om een inspirerende en onderscheidende fysieke plek te creëren, een 'hotspot', waar alle doelgroepen elkaar kunnen ontmoeten, kunnen samenwerken, kunnen werken en vergaderen. Een pand op een prominente en goed bereikbare locatie, met de potentie en intrinsieke kwaliteiten om alle betrokken doelgroepen, zoals startups, gevestigde ondernemers, bedrijven, kennisdragers en netwerken aan te trekken. Inzet is dat deze hotspot toegevoegde waarde en synergie creëert, omdat het een plek is met een sterke eigen identiteit, een platform waar personen en organisaties met verschillende invalshoeken eenzelfde mindset delen en gedreven zijn in het oplossen van maatschappelijke vraagstukken op een nieuwe ondernemende wijze. De hotspot biedt zowel flexplekken als vaste werkplekken, er kunnen vergaderingen en netwerkbijeenkomsten worden georganiseerd, er kunnen tijdelijke labs en projectruimten worden ingericht. De horecafunctie faciliteert het proces van ontmoeting, leren van elkaar, innovatie en samenwerking.

Uniek

De hotspot heeft een unieke formule, die zicht onderscheidt van reguliere bedrijfsverzamelgebouwen, flexibele kantoorconcepten of zalencentra. Ten opzichte van een regulier bedrijfsverzamelgebouw of bestaande flexibele kantoorconcepten is het onderscheid en toegevoegde waarde door het bieden van

allerlei functies en een inhoudelijk programma, waarin partnership, ontmoeting, kennisdeling, 'kruisbestuiving', netwerken, 'groot helpt klein en klein helpt groot' de kernelementen vormen. Het programma wordt ontwikkeld en geëxploiteerd door de Stichting Social Impact Factory en uitgevoerd in het pand.
Ten opzichte van een reguliere 'incubator'/ broedplaats is het onderscheid en toegevoegde waarde dat er niet alleen startups worden gevestigd, maar ook scaleups, doorgroeiende en gevestigde bedrijven en landelijke kennisdragers en organisaties. Met name de themalabs bieden de gelegenheid voor startups om actief samen te werken met gevestigde bedrijven en een wederzijdse leeromgeving te creëren.
Ten opzichte van reguliere zalencentra is het onderscheid en toegevoegde waarde dat de zalen en zaaltjes alleen worden verhuurd aan sociaal ondernemers of organisaties in de sfeer van sociaal ondernemen, die bewust kiezen voor dit pand vanwege het thema en de aanwezigheid van overige gebruikers in het pand, allen onderdeel van het ecosysteem sociaal ondernemen.

Door het samenbrengen van al deze verschillende soorten functionaliteiten en partijen, kennis, expertise en netwerken zal er serendipiteit ontstaan, nieuwe verbindingen tussen personen en partijen, waaruit nieuwe businesscases kunnen ontstaan. Naar de verwachting van de partners in de BV leidt dit alles tot verrassende samenwerkingen en innovatie, maar vooral van verbinden naar versnellen van sociaal ondernemen. Dit wordt een plek waar echt wordt gewerkt aan maatschappelijke impact, die inspireert tot een nieuwe manier van denken en doen richting het huidige economische en sociale systeem.

Indien het concept succesvol is en rendement gaat realiseren zullen de partners initiatief nemen vergelijkbare plekken elders in Nederland of erbuiten tot stand te brengen.

3. ACTIVITEITEN

Om de doelstelling te bereiken gaat de Social Impact Factory Utrecht BV de volgende activiteiten uitvoeren:

- Inrichten van het pand Vredenburg 40 als bijzondere fysieke locatie voor werken, projecten, initiatieven, netwerken omgeving voor alle doelgroepen sociaal ondernemen
- Het tot stand brengen, managen en verder ontwikkelen van het ecosysteem van sociaal ondernemers, bedrijven en organisaties in het pand
- Het exploiteren van Vredenburg 40 (marketing, acquisitie, verhuur, organisatie events) in de vorm van verhuur van flexplekken (abonnementen), themalabs, projectruimten, vergaderruimten en eventspace en ontwikkeling en organisatie van events (businesscase).

In de volgende paragrafen worden deze activiteiten nader uitgewerkt.

3.1 Inrichten van het pand Vredenburg 40 als hotspot sociaal ondernemen

De inrichting van het pand wordt 'doordacht', want deze moet ontmoeting en samenwerking stimuleren en faciliteren, partijen verbinden en daarbij veel flexibiliteit bieden, waardoor kansen ontstaan om gezamenlijk meer sociale impact te maken, door versnelling en de vertaling tussen verschillende werelden: gevestigde organisaties, sociale initiatieven en sociale ondernemingen. Vanuit deze uitgangspunten en ambitie wordt het thans leegstaande pand Vredenburg 40 ingericht.

Functies

In het pand zijn de volgende functies aanwezig, die richtinggevend zijn voor de inrichting, de sfeer en de flexibiliteit van mogelijkheden:

- Werkplek voor sociaal ondernemers: flexplekken/spaces, community, lunches, borrels, events
- Themalabs: voor bedrijven die op een sociaal thema willen innoveren en co-creëren met pioniers, zelfstandigen en startups
- Impactlab: werk/leer/coaching/training plek voor bedrijven in transitie/innovatie sociaal ondernemen (programma van de Stichting Social Impact Factory, aangeboden in het pand)
- Expertisecentrum: lokaal/regionaal/landelijk ontmoeting/kennis/expertisecentrum (netwerkorganisaties, dienstverleners, financiers, fondsen, brancheorganisaties etc)
- Leerplek voor sociaal ondernemers, startups en scaleups: incubator & accelerator, programma's, workshops en events, alles georganiseerd door de Stichting Social Impact Factory in het pand
- 'Marktplaats' voor vraag en aanbod van maatschappelijke vraagstukken en sociaal ondernemende oplossingen
- Platform (netwerk, bijeenkomsten, vergaderplekken, etc)
- Horeca als verbindende factor en het faciliteren van alle andere functies in het pand
- Huisvesting van de Stichting Social Impact Factory
- Locatie van het programma van evenementen en lezingen gerelateerd aan sociaal ondernemerschap, uitgevoerd door de Stichting Social Impact Factory.

De inrichting van de Social Impact Factory Utrecht is zo gekozen dat verbinding tussen de verschillende partijen centraal staat. Een mooi voorbeeld daarvan is de lab structuur. In de Social Impact Factory Utrecht zijn diverse themalabs waar geïnteresseerden in dat thema bij elkaar komen om samen content te creëren en resultaten en innovaties te delen. Gevestigde organisaties, zoals corporates, die hieraan deelnemen faciliteren hierbij een werkplek voor een startup of een stichting. En daarmee faciliteren wij serendipiteit; waardevolle 'toevallige ontmoetingen' waardoor kansen ontstaan om meer sociale impact te maken. Er wordt gedacht aan themalabs rondom de thema's mobiliteit, social impact investing en healty urban living.

Inrichting

In het pand zijn de voorzieningen van de vorige gebruiker nog in relatief goede staat aanwezig, zoals kabelgoten, tussenwandjes, vloerbedekking, pantry's en vergaderruimten. Daardoor is het pand in de basis goed opnieuw in te richten en in te vullen. Veel bestaande elementen in het pand zullen worden gehandhaafd of hergebruikt. De inrichting voldoet aan de richtlijn toegankelijke activiteiten (bijlage 9). Het pand heeft ca. 2.000 bruikbare m2 en een kelder van ca. 700 m2. Met dit metrage biedt het pand gelegenheid om de beschreven ruime mix van functies onder te brengen. Social Impact Factory Utrecht krijgt ca. 200 werkplekken, 250 vergaderplekken en 100 plaatsen in de horecaruimte op de begane grond, die ook als flexplek gebruikt kunnen worden (zie bijlage 7).

De begane grond is het visitekaartje van het pand. Het bruist van energie en activiteit. Inspirerende plek. De grote zaal op de begane grond (voorheen publieksinformatiecentrum) zal de functie horeca krijgen (café restaurant). Voor de tijdelijke wijziging bestemming voor maximaal 10 jaar zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd (kruimelregeling). In de horecaruimte wordt gewerkt, maar er zijn ook, borrels en diners.
In de grote eventspace op de begane grond zijn conferenties, trainingen en workshops, met uitloop naar de horecaruimte.

Op de etages worden flexplekken en vergader- en projectruimten en themalabs ingericht.

Uitgangspunt is het bieden van heel veel flexibiliteit om allerlei werkvormen mogelijk te maken.
De werkplekken zijn allerlei soorten flexplekken in een open setting. Ook de vergaderruimten zijn zo ingericht dat ze flexibel ingezet kunnen worden voor overleg, projecten en tijdelijke themalabs. Door het hele pand bevinden zich voldoende zitjes en hoekje waar mensen met elkaar in gesprek kunnen. Diverse thema labs zorgen voor dynamiek door steeds bedrijven van buitenaf naar binnen te trekken om te innoveren op deze wisselende thema's. De inrichting is innovatief, creatief, inspirerend, open en flexibel.
Het wordt een gebouw dat ontmoeting en samenwerking stimuleert.

Sociaal en circulair
De ontwikkeling en inrichting van het pand wordt een voorbeeld ('showcase') van sociaal, duurzaam en circulair ondernemen:

- de gekozen interieurpartij heeft een stevig track record op circulair inrichten
- de werkzaamheden (inrichten, stofferen, decoratie, schilderen, aanleg internet en wifi) worden waar mogelijk uitgevoerd door sociale ondernemers en/of met inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, te werven via de Social Impact Market van de Stichting Social Impact Factory
- de in te kopen goederen en producten zullen zoveel mogelijk gebruikt zijn
- vrijkomende materialen zullen in het pand hergebruikt worden (recycling, upcycling).

Tijdens de ontwikkeling werken we volgens de principes van de Social Impact Factory:

- Founding partners en leden betrekken bij planvorming
- Betrekken van de leden bij de ontwikkeling en daarmee inzetten van hun kracht (horecaconcept, met een horecapartner die als sociaal ondernemer wil instappen)
- Bouw van meubilair met houtbewerkingsbedrijf die daarmee banen creëert en gebruik makend van Utrechts hout
- Internet en telefonie worden aangelegd door excellente whizzkids met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Uitvoeringskosten verlichten door inzet stage- en/of leerplekken en met inzet mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bv m.b.v. UW Bedrijven
- De gehele inrichting circulair maken en tijdens uitvoering verduurzamen waar mogelijk.

Horeca
De te ontwikkelen horecafunctie op de begane heeft een cruciale rol: het draagt, faciliteert en inspireert het werken en de ontmoeting en samenwerking in het pand. De horeca is ondersteunend voor de flexwerkers en alle andere gebruikers en functies van het pand.
De horecapartner is een sociale onderneming, die personeel inzet dat deelneemt aan een opleidingsprogramma gefinancierd door een Social Impact Bond. De horecapartner committeert zich uitdrukkelijk aan de realisatie van de formule van het pand, het realiseren van maatschappelijke impact. Duurzaamheid staat hoog in het vaandel van de horecapartner.
Tegelijkertijd is ook de ambitie, dat de horeca in dit beeldbepalende monument aan de herstelde Catharijnesingel, tegenover TivoliVredenburg, iets nieuws en spraakmakends toevoegt aan het horeca-aanbod in de stad Utrecht. Het pand is immers een high traffic en triple A locatie in het centrum van Utrecht, mede gezien de nabijheid Utrecht CS, het kernwinkelgebied en de aanwezigheid van ruime

parkeergelegenheid voor auto's en fietsen in de directe omgeving. Deze positie moet worden uit genut ter versterking van de missie van het pand.
Voor de horecafunctie zal een omgevingsvergunning horecabestemming B en D1 voor tijdelijke wijziging van de bestemming van maximaal 10 jaar worden aangevraagd (kruimelregeling).

Budget
De investering in de inrichting van het pand is begroot op eenmalig € [redacted] zie bijlage 3. De investering in de horecafunctie wordt volledig gerealiseerd door de horecapartner.

3.2 Het tot stand brengen en onderhouden en ontwikkelen ecosysteem

De gebruikers van de Social Impact Factory Utrecht worden zorgvuldig geselecteerd en maken deel uit van een uitgebalanceerd ecosysteem (people connect, collaborate & grow). Dit ecosysteem is essentieel in het concept en een onderscheidend element ten opzichte van reguliere bedrijfsverzamelgebouwen, flexibele kantoorconcepten of zalencentra en van belang om de beoogde impulswerking van sociaal ondernemen door het creëren van deze hotspot tot stand brengen.

Communitybuilding
Er zal een community manager aangetrokken worden door de BV, die de taak heeft deze community tot stand te brengen en levend te houden met nieuwe leden door actieve scouting en acquisitie in het relevante netwerk. Belangrijk onderdeel van de aanpak is het organiseren van aantrekkelijke activiteiten in het pand, zoals het initiëren van nieuwe themalabs, en het verzorgen van de interactie tussen de grote diversiteit van gebruikers in het pand. Ook voor het kunnen ontwikkelen van themalabs is een netwerk van partners nodig - organisaties en bedrijven - die concrete vraagstukken en opdrachten kunnen inbrengen waarvoor nieuwe oplossingen bedacht moeten worden.

Critera
De selectie van gebruikers is gebaseerd op drie kernbegrippen die cruciaal zijn voor het concept:

1. Inclusief denken
   We geloven niet in sectorexclusiviteit, in het hebben van het alleenrecht of het zijn van een unieke partner. De Social Impact Factory Utrecht gaat over verbinding, co-creatie en samenwerking. Daarbij is het inclusief denken essentieel. Concurrentie is het oude denken, samenwerking de toekomst.
2. Sociaal ondernemende impact op één
   Het gaat om de sociaal ondernemende impact die je maakt met je bedrijf, project of werkzaamheden. Dat betekent dat je zowel maatschappelijke impact maakt (op het gebied van werkgelegenheid, milieu, zorg, welzijn, sport etc.) met je werk als dat je je aanpak financieel ondernemend insteekt. Winst maken mag dus zeker maar alleen wanneer je product sociale of maatschappelijke impact maakt.
3. Ondernemende houding
   De partijen die zich verbinden aan de Social Impact Factory Utrecht moeten een ondernemende houding hebben. Het gaat er niet om welke rechtsvorm de organisatie hanteert maar wel om welke houding de personen van de organisatie aannemen. Deze moeten ondernemend en innovatief zijn in plaats van afwachtend en terughoudend.

Doelgroepen

Het gaat om een mix van de volgende doelgroepen, dle gepassioneerd de doelen van de Social Impact Factory Utrecht onderschrijven en daar actief aan mee willen bouwen:

- Zelfstandige sociaal ondernemers
- Social startups
- Sociale groeiondernemers
- Business developers/innovation centers van grote publieke of private organisaties
- Medewerkers van publieke of private organisaties
- Buurt- en wijkinitiatieven

Door deze mix van gebruikers heerst er een stimulerend en inspirerend klimaat, het bruist en er is altijd wat te doen.

Serendipiteit

We faciliteren onverwachte relevante ontmoetingen tussen mensen die elkaar niet kennen, maar elkaar wel veel te bieden hebben. Serendipiteit noemen we dat en daarmee bieden we een podium van economische waarde. Daarbij maken we 'sociaal kapitaal' een vast onderdeel van ons businessmodel. Bij ons kan je een werkplek betalen met sociaal kapitaal, je checkt in en maakt je zelf zichtbaar op onze serendipity-dashboards. Hiermee laat je aanwezigen zien welke kennis jij te delen hebt en je nodigt ze uit om contact met je te maken. De vergaderzalen en abonnementen betaal je met monetair kapitaal (euro's). Op deze manier ontstaan er veel onverwachte ontmoetingen, waarbij bezoekers betere professionals worden omdat ze van elkaar leren. Zo worden er veel nieuwe bedrijven opgestart en worden grote organisaties geholpen bij innoveren. Virtual incubation kun je dat noemen!

3.3 Het exploiteren van de hotspot: businesscase

Om de hotspot te realiseren gaat de BV het pand Vredenburg 40 huren en exploiteren voor 5 jaar en mogelijk voor 10 jaar (nadere uitwerking van 5 + 5 afspraak in de Huurovereenkomst). Deze activiteit is uitgewerkt in een businesscase. Na drie jaar lijkt een rendabele exploitatie haalbaar. In paragraaf 3.3.3 worden kosten, opbrengsten en het resultaat voor de eerste drie jaar inzichtelijk gemaakt, met een vooruitblik op de jaren erna.

3.3.1 Uitgangspunten

In het pand worden flexplekken, werkplekken, spreekkamers en ruimten voor vergaderen, projecten, labs, trainingen, workshops enzovoorts aangeboden. De flexplekken worden aangeboden in de vorm van abonnementen. Ook voor de themalabs en projectruimten zijn er diverse arrangementen ontwikkeld.

Op de begane grond en op de etages worden flexplekken aangeboden waar de gebruikers aan bijdragen met sociaal kapitaal: men betaalt niet voor het gebruik van de plekken, maar biedt kennis en diensten aan. Visie is dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen in het pand.

Voor het dagelijks management van het pand wordt een team aangesteld, dat nauw zal samenwerken met de programmamanager van de Stichting Social Impact Factory (inhoudelijk programma in het pand) en het management van de horecapartner.
De dagelijkse exploitatie van het pand wordt mede uitgevoerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en door leerlingen in opleiding.

De horecapartner is zelf verantwoordelijk voor de investering in de horecafunctie en de exploitatie van de horeca. De horecapartner draagt een vaste en een omzet gerelateerde bijdrage af aan de BV.

Er wordt rekening gehouden met een gestage groei van omzet in het pand door verkoop van abonnementen flexplekken en verhuur van zaalruimte en themalabs, met een daaraan gerelateerde gestage groei van omzet van de horeca. Vervolgens zal echter ten gevolge van reguliere pieken en dalen in het jaar (zoals vakantieperioden) nooit een 100% bezettingsgraad van alle plekken en stoelen bereikt worden. Streven is na ca. 3 jaar een bezettingsgraad van 65 á 75% gemiddeld te bereiken en vast te houden. Vooralsnog is gerekend met het fixeren van het kostenniveau.

3.3.2 Ontwikkelingskosten

Voor de ontwikkeling van het plan en inrichting van het pand gericht op bijzondere werk- en vergaderruimte en eventspace is een begroting opgesteld van Euro [redacted] voor de onderdelen procesmanagement, businessplan, marketing & communicatie, legal, organisatie & besturing en Euro [redacted] voor de inrichting, zie paragraaf 3.1 (m.u.v. de inbouw en inrichting horeca; deze investering komt ten laste van de horecapartner)).

3.3.3 Exploitatie

3.3.3.1 Kosten

In de kostenstructuur zijn alle structurele kosten én de incidentele ontwikkelings- en inrichtingskosten voor de eerste drie jaar in beeld gebracht. In de berekening is thans geen rekening gehouden met evt. stijgende kosten in die periode.

Tabel 1 Jaarlijkse kosten tijdens exploitatiefase en totaal over 3 jaar:

Kostenpost	Omschrijving	Bedrag op maandbasis (euro)
Pand	Huurkosten, onderhoud, G/W/E, schoonmaak, beveiliging, automatisering, audiovisuele middelen, S2M connect systeem	€ [redacted]
Marketing en communicatie	Kosten promotie, website etc	€ [redacted]
Team	Kosten community manager, receptionist en servicemedewerkers	€ [redacted]
Commercie	Kosten voor sales en reserveringen	€ [redacted]
Juridisch/belasting/ verzekering	Kosten voor juridische ondersteuning, accountancy en verzekering	€ [redacted]
Horeca	Zelfstandige horeca, geen kosten aan verbonden	0

Onvoorzien	Reserve voor onvoorziene kosten	€ [redacted]
Totaal op maandbasis		€ [redacted]
Totaal op jaarbasis		€ [redacted]
Totaal 3 jaar		€ [redacted]
Eenmalige kosten ontwikkeling (jaar 0)	[redacted] (voorbereiding, inrichting van het pand)	€ [redacted]
TOTAAL GENERAAL kosten voor 3 jaar		€ [redacted]

3.3.3.2 Opbrengsten

In de opbrengsten gaat het met name om de opbrengsten verkregen uit afnemers van abonnementen voor flexplekken en gebruikers van de diverse themalabs, zalen, zaaltjes en projectruimten. Voorts is er opbrengst uit verhuur van de kelder voor sociaal ondernemende projecten. Ten slotte zal er uit de horecaomzet een percentage worden afgedragen als bijdrage aan de exploitatie van het pand. Aangezien de hotspot Social Impact Factory Utrecht een 'nieuw' product is in de wereld van flexplekken en zalen en ook innovatieve concepten bevat, zoals de Themalabs en er een selectief verhuurbeleid wordt gevoerd vanuit de principes van het ecosysteem, zal de omzetontwikkeling gestaag op gang komen. Dit is tot uitdrukking gebracht in de percentages bezettingsgraden.

Tabel 2 Opbrengsten eerste 3 jaar, groei bezettingsgraden

Opbrengsten	Jaar 1 35%	jaar 2 45%	jaar 3 65%	Totaal
Abonnementen fan/friend/lab	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Vergaderzalen, themalabs, projectruimten	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Kelder	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
Horeca	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
TOTAAL	€ [redacted]	€ [redacted]	[redacted]	€ [redacted]

3.3.3.3. Resultaat

De berekening van vaste kosten en gestaag groeiende opbrengsten leiden tot de volgende exploitatieresultaten op jaarbasis en voor drie jaar als geheel:

Tabel 3 Resultaat Opbrengsten minus Kosten eerste 3 jaar

Exploitatiejaar	Kosten	Opbrengsten	Resultaat
jaar 0	[redacted]	0	[redacted]
jaar 1 = 35%		[redacted]	
jaar 2 = 45%			
jaar 3 = 65%			
TOTAAL 3 jaar			
Subsidie gemeente Utrecht		[redacted]	€ [redacted]
TOTAAL resultaat na 3 jaar			€ [redacted]

In deze vooruitberekening komt er zonder subsidie een negatief resultaat van ca. € [redacted] en met subsidie een positief resultaat van ca € [redacted] Uiteraard is de precieze uitkomst niet te voorspellen. Ondanks de 'exact' geprognotiseerde bezettingsgraden blijft dit resultaat onzeker en daarom wordt de subsidievraag op € [redacted] gefixeerd om de opstart mogelijk te maken.
Het project Social Impact Factory Utrecht kan - als de bezettingsgraad het niveau van ca. 55% á 65% weet te bereiken én vast te houden en indien het kosten op hetzelfde niveau blijven - na drie jaar zonder subsidie worden uitgevoerd. In Hoofdstuk 5 worden de risicofactoren benoemd die op de exploitatie van invloed zijn.

4. EFFECTEN

De hotspot Social Impact Factory Utrecht is een uniek en innovatief concept, door de bundeling van allerlei soorten organisaties gericht op het creëren van maatschappelijke impact: startende en gevestigde ondernemers, organisaties, corporates, groot, klein, profit, non-profit. Dit initiatief zal zeker een verdere impuls geven aan imago en groei van sociaal ondernemen. Het initiatief zal ook direct en indirect nieuwe werkgelegenheid creëren en bijdragen aan maatschappelijke impact.

4.1 nieuwe werkgelegenheid

a. Directe nieuwe gecreëerde werkgelegenheid

2 fte zakelijk management
3 nieuwe fte horecapersoneel
2 ondersteunende werkplekken
5 leerwerkplekken

b. Serendipiteitsfactor

Serendipiteit is het effect van spontane relevante contacten en waarde toevoeging daaruit door de geconcentreerde aanwezigheid van werkplekken voor professionals. Dit is een vastgestelde kwaliteit in de Seats2Meet-locaties. Uit onderzoek van de Erasmus Universiteit blijkt dat in 2015 bij 1 op de 6 gebruikers van Seats2Meet uit hun contacten en ontstane netwerken een nieuw project, een nieuwe baan of een nieuw bedrijf voortkomt. Uitgaande van aanwezige kengetallen

over bezettingsgraad van de plekken en het aantal unieke deelnemers op die plekken kan ervan uit worden gegaan dat dit effect in de Social Impact Factory Utrecht voor vele tientallen personen gaat gelden. Over 3 jaar zal dit zeker leiden tot 25 nieuwe structurele banen, zie ook Bijlage.

c. Indirecte werkgelegenheid

Het pand krijgt ook een functie als landelijk centrum voor sociaal ondernemen (meetingspace en vergaderlocatie, workshops, trainingen). Dit zal meer en nieuwe bezoekers en activiteiten naar Utrecht halen, met dito effecten op omzet in horeca, vervoer en mogelijk ook in detailhandel en hotelsector in Utrecht. Dit werkgelegenheidseffect is nog niet te kwantificeren.

4.2 maatschappelijke impact

- Het pand zal circulair en duurzaam worden ingericht en geëxploiteerd (horeca, ict, facility management) met inzet van sociaal ondernemers en van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit zal worden uitgedragen in de marketingcommunicatie.

- Door de samenbundeling van kennis, expertise, startende en gevestigde sociaal ondernemers, organisaties, bedrijven en initiatieven en het gebouw dat samenwerking stimuleert zullen de volgende effecten optreden:
    - er wordt een impuls gegeven aan het sociaal ondernemen, zowel in Utrecht als landelijk
    - er komen nieuwe maatschappelijke initiatieven voort uit het pand met o.a. als resultaat nieuwe dagbestedingsactiviteiten voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt; streefwaarde 5 projecten dagbestedingsactiviteiten
    - reeds gevestigde sociaal ondernemers krijgen een groeiende omzet; streefwaarde: 25 ondernemers
    - er ontstaan nieuwe samenwerkingsvormen en netwerken, niet alleen tussen sociaal ondernemers onderling, maar ook tussen sociaal ondernemers en corporates; streefwaarde 5 nieuwe netwerken
    - Er wordt vormgegeven aan een actieve kennisuitwisseling met de kennisinstituten (mbo, hbo en wo) in de stad over sociaal ondernemerschap; streefwaarde: 6 trajecten
    - er zullen meer en meer corporates transformeren naar sociaal ondernemen en er zal een impuls uitgaan naar andere corporates om te innoveren met sociaal ondernemen; streefwaarde: 5 corporates
    - door de samenwerking tussen corporates en startups in de themalabs wordt onbenut potentieel van gevestigde organisaties ingezet
    - het pand zal als 'showcase sociaal ondernemen' een bijdrage leveren aan het imago van sociaal ondernemen, dus aan het volwassen worden van sociaal ondernemen, het 'nieuwe normaal'
    - er ontstaat een ecosysteem wat een broedplaats wordt voor weer nieuwe projecten, activiteiten en bedrijven; streefwaarde: 15 nieuwe projecten/activiteiten/bedrijven
    - er zullen elders gevestigde ondernemers, bedrijven en organisaties zich verplaatsen naar Utrecht; streefwaarde: 5 ondernemers/bedrijven/organisaties
    - er ontstaan nieuwe stage - en werkervaringsplekken in het pand door intensivering van de samenwerking met de onderwijs- en kennisinstellingen in Utrecht; streefwaarde 15 stage- en werkervaringsplekken (5 per jaar)

- de positionering van de stad Utrecht als hoofdstad van sociaal ondernemen wordt verder versterkt.

5. RISICO

Het risicoprofiel van de exploitatie van de Social Impact Factory Utrecht is hoog.
Hieraan liggen de volgende factoren ten grondslag:

- **Selectie**
  Werkplekken in het pand worden aangeboden door middel van partnerships/abonnementen. Aanvragers worden getoetst aan de criteria van de community/eco-systeem. Deze selectie is cruciaal voor het realiseren van de ambitie, maar kan uiteraard ook effect hebben op de te realiseren bezettingsgraden en omzetten
  Het risicomanagement betreft met name actieve marketing & sales in de netwerken van sociaal ondernemen en het organiseren van social impact events, zodat de doelgroep zo goed mogelijk kan worden bereikt.

- **Prijsstelling**
  Gezien de huidige stand en markt van sociaal ondernemen is een volledig marktconforme prijsstelling (afgeleid van het marktconforme huurniveau van het pand) van werkplekken en vergaderruimte (nog) niet mogelijk.
  Het risicomanagement betreft het zo goed mogelijk leveren van kwaliteit in het pand, zodat er te zijner tijd ruimte ontstaat voor eventuele prijsverhogingen.

- **Concurrentie**
  Er zijn in Utrecht centrum relatief veel aanbieders van flexplekken en vergaderruimte. Er zijn steeds meer leegstaande kantoren die worden ingericht als workspace (zoals recent de tweede vestiging van Het Nieuwe Kantoor en Tribes) en ook steeds meer bedrijfsverzamelgebouwen, culturele centra en horecapanden bieden goedkope flexplekken aan. Op relatief korte afstand is in Amsterdam de Impact Hub gevestigd.
  Vanuit risicomanagement is het belangrijk ons product goed te onderscheiden van de concurrenten, door de toegevoegde waarde te benadrukken als volgt:
  - Mix gevestigde organisaties en sociale ondernemingen/ initiatieven
  - Aanwezigheid van de programmering van de Stichting Social Impact Factory in het pand
  - Social impact als doel en resultaat.

- **Afdracht horeca**
  In de Businesscase is aanvankelijk gerekend met een afdracht van de beoogde horecapartner van [redacted] van de omzet met een minimum afdracht van Euro [redacted] per jaar. De beoogde horecapartner is hier niet mee akkoord gegaan. Deze partner heeft twijfels of deze omzet haalbaar is. Daarom is gerekend met een aanzienlijk lagere bijdrage vanuit de horeca.
  Het risicomanagement betreft met name afspraken maken om binnen de uitgangspunten van sociaal ondernemen en de functie van het pand te komen tot omzetoptimalisatie.

- **Verhuur kelder**
  In de businesscase is verhuur van de kelder opgenomen. Er is momenteel een voorlopig huurcontract met een partij voor ca. Euro [redacted] per jaar, met optie tot meer. Verhuur van de kelder is daarom in het exploitatiemodel als volgt opgenomen: een gestage groei naar Euro

[redacted] per jaar. Er moet echter nog onderzocht worden of de kelder wel verhuurbaar is, dit hangt onder andere af van de voorschriften ten behoeve van brandveiligheid.

6. AANVRAAG EENMALIGE INCIDENTELE SUBSIDIE AAN GEMEENTE UTRECHT

Het ontwikkelen en exploiteren van Vredenburg 40 is potentieel een haalbare businesscase met een potentiële rendabele exploitatie na ruim drie jaar. Er is echter ook sprake van een hoog risicoprofiel.

Een grote onzekerheid is de omzetafdracht die vanuit de horecaexploitant kan worden geleverd. De beoogde vaste afdracht van minimaal [redacted] is thans nog niet zeker gesteld en pas 'ingeboekt' vanaf jaar 5.

Zeker in de opstartjaren is het in de markt van sociaal ondernemers lastig om een volledige marktconforme prijsstelling van werkplekken en vergaderruimte te realiseren.

Bovendien heeft de gerichte selectie van sociaal ondernemers voor gebruik van werkplekken en vergaderruimte invloed op de bezettingsgraad en dus op de financiële exploitatie.

De druk op de exploitatie kan worden verlicht als er een eenmalige bijdrage gegeven kan worden.

Wij vragen de gemeente Utrecht een eenmalige bijdrage in de vorm van een incentive van Euro [redacted] voor de activiteiten van de Social Impact Factory Utrecht BV voor de eerste drie jaar: het inrichten van de hotspot, het ontwikkelen en managen van het eco-systeem voor sociaal ondernemen en het exploiteren van het gebouw.

Hiermee wordt een bijzondere en innovatieve project mogelijk gemaakt, dat een impuls zal geven aan sociaal ondernemen, aan maatschappelijke impact en aan nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid. Met deze eenmalige bijdrage wordt het risico van een onrendabele exploitatie in de opstartfase verkleind.

Hiermee draagt de gemeente Utrecht bij aan het mogelijk maken van en toegroeien naar een gezonde bedrijfssituatie. Wij achten een incentive van [redacted] een aanvaardbare vraag in relatie tot de harde en vaste kosten van ca. € [redacted] die in de eerste drie jaar gemaakt gaan worden.

Na de eerste drie jaar neemt de BV de volledige verantwoordelijkheid en het risico van de exploitatie voor zijn rekening.

Bij een succesvolle exploitatie van de Social Impact Factory Utrecht heeft de BV een financiële basis om revolving te investeren in verdere ontwikkeling van sociaal ondernemen.

7. BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Partnerships en Abonnementen flexplekken

1. Social Impact Factory / Market Partner **gratis/€ [redacted] (jaar)**

Ben jij sociaal ondernemer en wil jij jouw aanbod plaatsen op de Social Impact Market en daarmee de producten en diensten van je onderneming etaleren aan organisaties in Nederland. Als Market Partner maak je deel uit van een nieuw sociaal netwerk met nieuwe afzetkanalen (o.a. gemeente Utrecht) en nieuwe business partners. Je krijgt gratis toegang tot evenementen en netwerkbijeenkomsten en hebt onbeperkt toegang tot de Social Impact Market.

De investering is afhankelijk van de omzet op jaarbasis:

1. < € 100.000 gratis
2. € 100.000 - € 1.000.000 € [redacted]
3. € 1.000.000 - € 2.000.000 € [redacted]
4. > € 2.000.000 € [redacted]

Bij een succesvolle match rekenen wij een matchingsfee van [redacted] van de waarde van de match, voor de inkoper en [redacted] voor de sociaal ondernemer.

2.Social Impact Factory / Factory Partner **€ [redacted] (jaar)**

Ben jij op zoek naar een concrete handelingsperspectief om invulling te geven aan de maatschappelijke rol van jouw organisatie? Factory Partners zijn enerzijds organisaties die intrinsiek gemotiveerd zijn om maatschappelijke impact te realiseren vanuit de kern van hun activiteiten en anderzijds organisaties die op zoek zijn naar invulmogelijkheden voor kaders vanuit de overheid zoals social return of de banenafspraak. Wij bieden deze organisaties ondersteuning door middel van sociaal inkopen via onze Social Impact Market en/of door middel van het organiseren van challenges.

Met onze Factory Partners gaan we in gesprek om het partnerschap vorm te geven. Je kunt op zoek zijn naar mogelijkheden om sociaal in te kopen, naar een invulling voor social return of op een andere manier de samenwerking willen vormgeven.

De investering voor het Factory Partnerschap is afhankelijk van de omzet op jaarbasis:

1. < € 1.000.000 € [redacted]
2. € 1.000.000 - € 2.000.000 € [redacted]
3. > € 2.000.000 € [redacted]

Wij kunnen ook helpen door een challenge te organiseren voor een maatschappelijk vraagstuk.

3. Social Impact Factory / Location Partner

Veel sociale vraagstukken schreeuwen om een oplossing en in Nederland bruist het van het sociaal ondernemerschap. Met samenwerken bereik je meer. Als Location Partner wordt het mogelijk om op dagelijkse basis verbinding te leggen met gelijkgestemden zodat je samen kunt komen tot ondernemende oplossingen voor sociale vraagstukken.

Zoek jij een inspirerende en prettige ontmoetings- en werkplek, waar je jezelf kan ontwikkelen en waar je zelf echt sociale impact kan maken?! Een plek waar gewerkt wordt aan de oplossingen voor morgen? Een plek waar iedere dag de koffie klaar staat en waar fantastische lunchmogelijkheden worden geboden? Wil jij sociale impact maken door sociale koffie te drinken en tegelijkertijd een social business plan te ontwikkelen? Dan is één van de Social Impact Factory Location Partner abonnementen echt iets voor jou!

Social Impact Factory Utrecht biedt dé plek waar diverse organisaties elkaar dagelijks ontmoeten en samenwerken aan innovatieve en ondernemende oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Wij verbinden partijen en zorgen voor versnelling in samenwerking tussen de verschillende werelden. Dat doen we door je als Location Partner de mogelijkheid te bieden om mee te doen aan netwerkborrels, themabijeenkomsten, speeddates of investeringsmarkten. De combinatie van werk- en ontmoetingsplekken met een inhoudelijke programmering zorgen ervoor dat iedereen sociale impact kan maken en dat sociaal ondernemen het 'nieuwe normaal' wordt.

Wordt onderdeel van het ecosysteem van sociaal impact makers en maak op regelmatige basis gebruik van dé werk- en ontmoetingsplek voor sociaal ondernemers! Maak de Social Impact Factory Utrecht dan jouw werkomgeving en wordt heel zichtbaar op het thema sociaal ondernemerschap. Je stelt je open voor de ontmoeting met andere mensen waardoor je elkaar kunt versterken om samen sociale impact te maken. Je kan op drie manieren je Location Partnerschap invullen: als Fan, Friend of Lab Partner.

3.a Social Impact Factory / Location Partner / Fan **Betaling tegen sociaal kapitaal**

Ben jij nieuwsgierig naar de mogelijkheden en de dynamiek bij Social Impact Factory Utrecht? Wil jij kennismaken met onze partners? Met het Fan abonnement ben je van harte welkom om tegen betaling van jouw sociaal kapitaal, te komen werken en ontmoeten. Hiervoor hebben we op de begane grond een open workspace ingericht met horeca faciliteiten. Je krijgt hierbij toegang tot ons waardenetwerk en wordt tevens onderdeel van het Seats2meet.com ecosysteem. Uiteraard krijg je bij je eerste bezoek een introductie tot het concept en de inhoudelijke programmering die de factory je dagelijks biedt.

3.b Social Impact Factory / Location Partner / Friend **€ [redacted] (jaar)**

o.b.v. beschikbaarheid

Ben jij een Zp-er of werk je voor een stichting, een start up of een kleine organisatie en voel jij je verbonden met het thema sociaal ondernemen en wil je impact maken? Wil jij je verbinden aan de Sociaal Impact Factory Utrecht en onderdeel worden van ons netwerk? Ben je bereid om mee te denken aan een challenge of een plug into the crowd sessie? Ben je bereid samen te werken en kennis te delen met andere impactmakers? Dan is het Friend abonnement écht iets voor jou.

Als Friend kan je gebruik maken van de werkplekken bij de Social Impact Factory Utrecht. Naast kennisdeling, gratis deelname aan evenementen en netwerkuitbreiding, investeer je in jezelf en in een impactvolle werkomgeving.

Om tegemoet te komen aan verschillende wensen is de volgende staffel ontwikkeld. De kosten voor het Friend abonnement zijn als volgt:

- Een werkplek voor 1 dag in de week € [redacted] per persoon per maand
- Een werkplek voor 2 dagen in de week € [redacted] per persoon per maand
- Een werkplek voor 3 dagen in de week € [redacted] per persoon per maand
- Een werkplek voor 4 of 5 dagen in de week € [redacted] per persoon per maand

Inhoudelijke Extra's

- Iedereen met een Friend abonnement mag twee keer per jaar kosteloos deelnemen aan Sociaal Impact Daten.
- Daarnaast kan je als Friend jaarlijks één keer gratis aanwezig zijn bij een Themameeting
- Je wordt als Friend wekelijks uitgenodigd voor de netwerkborrels
- Ten slotte wordt er jaarlijks een investeringsmarkt georganiseerd waar je als Friend van harte welkom bent.
- Bij een Friends unlimited abonnement krijg je bovendien [redacted] korting op de huur van onze ontmoetingsruimten.

3.c Social Impact Factory / Location Partner / Lab Partner **€ [redacted] *(p/mnd)***

Ben jij onderdeel van een publieke organisatie of een (middel)groot commercieel bedrijf? Zie je de meerwaarde voor jouw organisatie om verbonden te zijn met de community van de Social Impact Factory om zo gezamenlijk te kunnen werken aan het maken van sociale impact? Wil jij dichtbij alle sociale innovaties in jouw sector zitten? Dat kan! Wordt Lab Partner en koploper op het gebied van sociale impact.

Wij hebben diverse innovatieve thema-labs waar jouw organisatie zich aan kan verbinden. Een thema lab is een ruimte van 50 m² met faciliteiten om samen te werken en ideeen te delen. Je kan hierbij denken aan een legal lab, een permanent future lab, een employment lab of een social impact investment lab. Als Lab-partner heb je beschikking tot alle ontwikkelingen en

innovaties die met behulp van cocreatie in het Lab bedacht en uitgevoerd worden. Je krijgt een plekje op onze meemakers muur in het pand en krijgt toegang tot diverse promotie en communicatiekanalen. Je naam komt op onze website je mag bloggen via Social Impact Factory en Seats2meet. Hiermee heb je een bereik van ruim 5000 directe volgers per maand.

Als Lab-partner manifesteert jouw organisatie zich actief op het thema sociaal ondernemerschap en draagt, door zich open te stellen voor ontmoeting met anderen, heel concreet bij aan sociale innovatie. Hierdoor maak je jouw organisatie klaar voor de toekomst en versterk je je partners in jouw vakgebied. Omdat we geloven in ontmoeting en samenwerking tussen groot, klein, publiek en privaat is het Lab-partnerschap zo ingericht dat je voor 1 start-up een werkplek in het Lab mogelijk maakt. Daarmee wordt de samenwerking concreet vormgegeven.

Inhoudeljike extra's

- Iedereen met een Lab abonnement mag twee keer per jaar kosteloos deelnemen aan Sociaal Impact Daten.
- Daarnaast kan je als Friend jaarlijks één keer gratis aanwezig zijn bij een Themameeting
- Je wordt als Friend wekelijks uitgenodigd voor de netwerkborrels
- Ten slotte heb je als Lab partner de unieke mogelijkheid om jouw producten of diensten te etaleren in de Social Impact Window aan de Vredenburg 40, het drukste fietspad van Europa!
- Lab-partners krijgen [redacted] korting op de huur van onze ontmoetingsruimten en in overleg korting op inhoudelijke programma onderdelen.

Heb jij zelf een idee voor een thema lab? Wij denken graag met je mee hoe je daar een succes van kunt maken!

Realiseer jij je dat ondernemen tussen en samenwerken met sociaal ondernemer, jouw business verbetert en versterkt? Als Lab-partner heb je de mogelijkheid om flexibele werkplekken te huren bij de Social Impact Factory Utrecht. De prijzen hiervoor zijn als volgt:

- 1 - 3 personen, 5 dagen per week € [redacted] per persoon per maand
- 4 - 10 personen, 5 dagen per week € [redacted] per persoon per maand

4. Vergader en ontmoetingsruimten

Wil jij afspreken met mensen, overleggen, brainstormen of ontmoeten in een inspirerende ruimte? Heb je de behoefte om onderdeel te zijn van het ecosysteem van de Social Impact Factory? Zou jij het gaaf vinden om meedenkers en innovatievelingen uit te nodigen voor jouw bijeenkomst? SIF Utrecht heeft diverse ontmoetingsruimten die je kunt huren. Voor kleine bijeenkomsten, middelgrote groepen of zelfs evenementen 100 personen. Natuurlijk beschikken wij over alle faciliteiten die jouw bijeenkomst tot een succes maken.

Bijlage 2

Opbrengsten vergaderzalen en abonnementen flexplekken

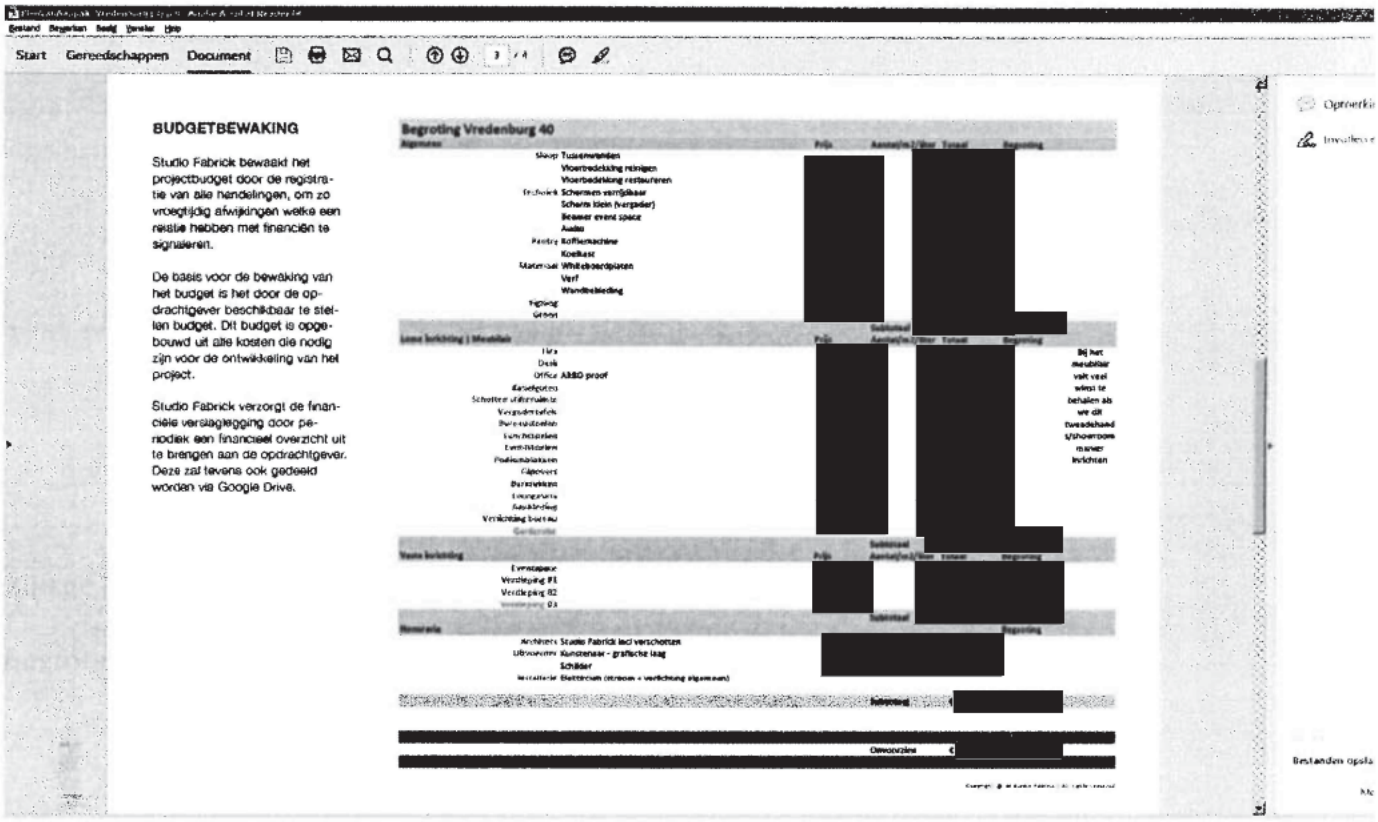
Vergaderzalen								
	aantal seats	Gem prijs per dag per seat	Totaal	35%	45%	55%	65%	75%
Evenementenruimte begane grond	100	[redacted]						
Evenementruimte eerste verdieping	40							
Vergaderruimte eerste verdieping	17							
Evenementruimte tweede verdieping	40							
Vergadeerruimte tweede verdieping	17							
Evenementruimte derde verdieping	40	0 *)	0	0	0	0	0	0
Vergaderruimte derde verdieping	16	[redacted]						
	270			[redacted]				

*) in de vergaderzalen staat bij 3 zalen een opbrengst van 0. Deze zalen kunnen ook dienst kunnen doen als werkplekken. In de berekening zijn deze als werkplekken volledig zijn opgenomen onder de abonnementen en niet bij de vergaderzalen. Uiteraard kunnen deze ruimten niet tegelijkertijd voor twee verschillende functies verhuurd worden.

Abonnementen 3.0:	Aantal flexplekken	Prijs	Totaal	35%	45%	55%	65%	75%
Fan	40	0	0	0	0	0	0	0
Friends 1	65	[redacted]						
Friends 2	66							
Friends unlimited	54							
Lab	8							
Lab + seats 1-3	10							
Lab + seats 4 -10	10							
	205							

Bijlage 3

Begroting inrichting door Studio Fabrick

BUDGETBEWAKING

Studio Fabrick bewaakt het projectbudget door de registratie van alle handelingen, om zo vroegtijdig afwijkingen welke een relatie hebben met financiën te signaleren.

De basis voor de bewaking van het budget is het door de opdrachtgever beschikbaar te stellen budget. Dit budget is opgebouwd uit alle kosten die nodig zijn voor de ontwikkeling van het project.

Studio Fabrick verzorgt de financiële verslaglegging door periodiek een financieel overzicht uit te brengen aan de opdrachtgever. Deze zal tevens ook gedeeld worden via Google Drive.

Begroting Vredenburg 40

Bijlage 4

Werkgelegenheidscreatie social capital seats Social Impact Factory Utrecht, gebaseerd op onderzoek Seats2meet.com

Het aantal uren dat mensen gemiddeld gebruik maken van social capital seats bij S2m = 40% werkt er 7 a 8 uur en 60% korter (maximaal een halve dag).

Uitgaande van het aanbieden van 40 'social capital werkplekken' per dag in de Social Impact Factory Utrecht, kunnen we dan het volgende zeggen:

14 seats zijn 1 x p/dag bezet = 14 mensen
24 seats zijn 2 x p/dag bezet = 48 mensen

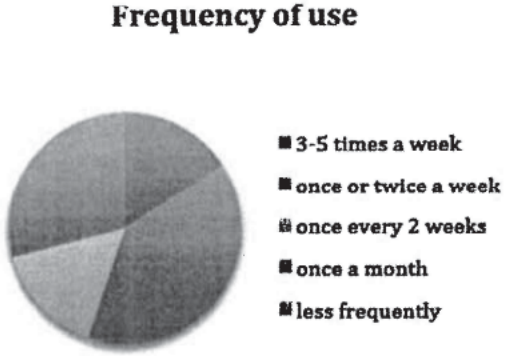
Totaal aantal mensen per dag = 62 mensen

Gemiddelde bezetting van sociaal kapitaal stoelen is ca 80%

62 x 240 werkdagen p/jr x 80% = 11.904 mensen maken gebruik van deze seats
Om dit terug te brengen naar het aantal unieke bezoekers delen we dit door 4 dus 2.976 unieke gebruikers.

Uitkomsten van het onderzoek leren ons dat 1 : 6 mensen aangeeft concreet een nieuwe baan te vinden, een nieuw bedrijf te starten óf een nieuw project te starten. O.b.v. deze uitkomst kun je zetten dat voor 1 : 9 gebruikers, van deze werkplekken, dan ook concreet werkgelegenheid wordt gecreëerd = 330 banen per jaar.

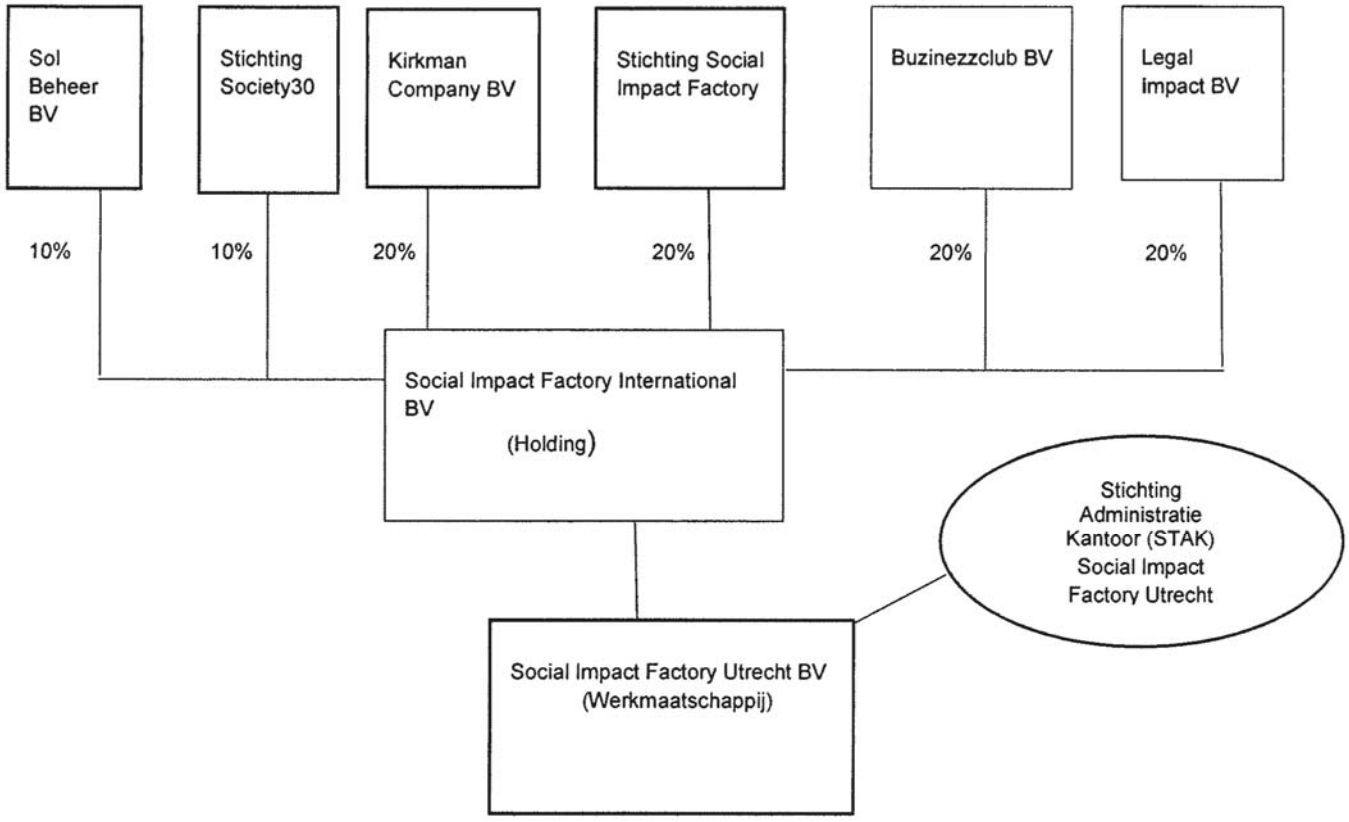
Uitkomsten onderzoek Erasmus Universiteit 2015

Één van de netwerkpartners in de Social Impact Factory Utrecht is Stichting de Broekriem. Oprichter [redacted] gaf nog het volgende mee:

"De Broekriem organiseert in Utrecht ruim 100 events per jaar met totaal zo'n 1000 deelnemers. Daarnaast is Utrecht het hart van ons platform dat jaarlijks 500 events organiseert en vanuit Utrecht een groep van 100 eventmanagers aanstuurt die samen in heel Nederland in-between-jobbers inspireren en bij elkaar brengen. Het initiatief is 3 jaar geleden gestart vanuit een ontmoeting bij Seats2meet en inmiddels zijn ruim 1500 mensen dankzij het platform succesvol uitgestroomd naar een betaalde baan."

Bijlage 5

Juridische Structuur

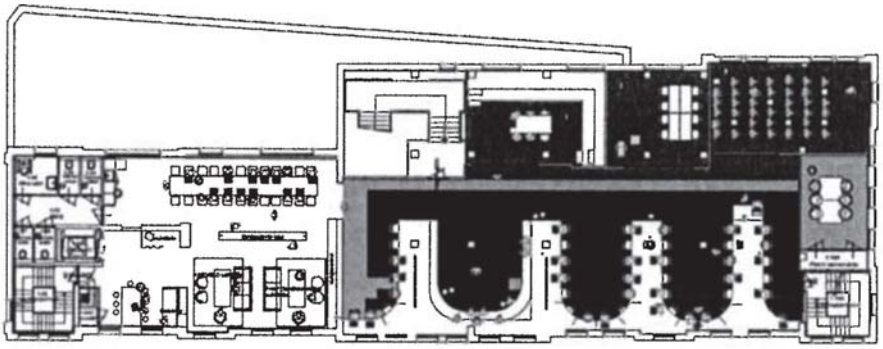
Toelichting:
De structuur wordt (nominaal) opgezet door een 5-tal Founding Partners (Sol Beheer BV en Stichting Society 3.0 zijn gezamenlijk CDEF Holding BV = S2M) (allen met een gelijk indirect aandelenbelang 12%). De gezamenlijk Holding wordt bestuurd – in eerste instantie – door 3 natuurlijke personen verbonden aan 3 van de 5 Founding Partners. Storting op de aandelen geschiedt als agio, welke stortingen door Holding ten titel van agio worden verstrekt aan de Werkmaatschappij (en daarmee volledig ten gunste komt van de exploitatie Werkmaatschappij) De Holding is bestuurder van de Werkmaatschappij en houdt 60% van de aandelen. In de Werkmaatschappij zit de feitelijke exploitatie. De resterende 40% van de aandelen wordt gehouden door een Stichting Administratie Kantoor (STAK). De STAK houdt de eigenlijke aandelen en kan certificaten van aandelen uitgeven aan o.m. gebruikers van het pand. De certificaathouders hebben geen stemrecht/zeggenschap in de Werkmaatschappij (wel een economisch belang: de waarde van het certificaat volgt de waarde van het aandeel in de Werkmaatschappij. Het bestuur van de STAK bestaat (vooralsnog) uit voormelde 3 natuurlijke personen.

Bijlage 6

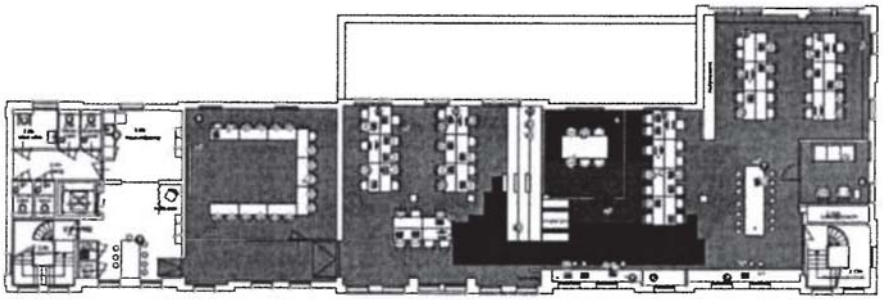
Statuten van de BV Social Impact Factory Utrecht – zie hiervoor de akte van oprichting.

Bijlage 7

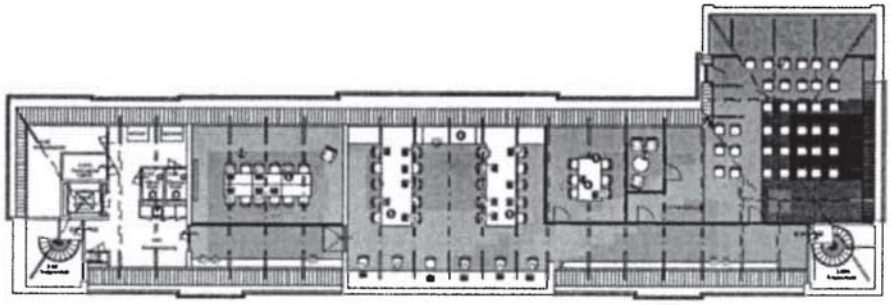
Plattegronden

1e VERDIEPING

2e VERDIEPING

3e VERDIEPING

1	meeting 6-16 p	9	meeting 18 p
2	Wire Group	10	flex & lab
3	event 40-45 p		flex tafel op schragen
4	meeting 6 p	11	tribune & opbergmeubel krukjes
5	flex & lab		eventopstelling > 90-100 p
6	lounge	12	meeting 12 p
7	hoge bar	13	Buzinezzclub
8	pantry	14	Buzinezzclub intake ruimte

UDIO FABRICK	opdrachtgever Social Impact Factory	project Vredenburg 40 | Social Impact Factory	schaal 1 : 200	formaat A3	PLATTEGRONDEN
	locatie Utrecht	specificatie VO	datum 21 06 2016		

8. PAND Vredenburg 40

Het monumentale pand aan de Catharijnesingel werd in 1857 gebouwd en ontwikkeld door J.C. van Berkum. Het was een woonhuiscomplex van vijf woonhuizen. Een foto van vlak na de bouwtijd laat zien dat het gebouw oorspronkelijk voorzien was van een rijk geornamenteerde gepleisterde façade in neo-classistische stijl.

Het woonhuiscomplex voor welgestelden en prominenten heeft later verschillende functies gehad, variërend van postkantoor tot café, makelaar, modemagazijn en warenhuis

Rond 1915 betrok modemagazijn Gebr. Vlnke het grootste deel van het pand en zou er zo'n 60 jaar blijven.

In 1989 kocht muziekwinkel Staffhorst het pand voor 1 gulden van de gemeente op voorwaarde dat het gerestaureerd werd.

In 2001 is het gebouw aangewezen als rijksmonument. In 1989 is op basis van nog aanwezige restanten het gepleisterde exterieur in grote lijnen teruggebracht in oorspronkelijke staat.
Na het vertrek van Staffhorst in 2009 kocht de gemeente het terug. Totdat het stadskantoor gereed kwam waren de projectorganisatie en het informatiecentrum Stationsgebied er ondergebracht. Sindsdien staat het eeg, behoudens enkele werkplekken in het kader van leegstandsbeheer.

9. Richtlijn voor toegankelijke activiteiten

Aan bijna elke activiteit nemen inwoners met een beperking deel zoals ouderen, lichamelijke gehandicapten en mensen met een verstandelijke beperking. Dat kan als bezoeker, als deelnemer of als medewerker. Alle activiteiten die de gemeente Utrecht subsidieert moeten daarom toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
Wilt u in uw activiteitenplan een alinea aandacht besteden aan de toegankelijkheid en communicatie hierover?

Toegankelijkheid rolstoelgebruikers
Is het evenement toegankelijk voor rolstoelgebruikers? Waar kunnen rolstoelgebruikers gebruik van maken? Denk hierbij aan:
· een harde, vlakke en slipvrije ondergrond naar alle onderdelen van de activiteit;
· geen hoogteverschillen (maximaal 20mm);
· geen steile hellingen (maximaal 5%);
· voldoende brede toegangs- en doorwegen (1,20m);
· zicht op het podium, het filmscherm, de trainer etcetera;
· voldoende ruimte voor rolstoelen (b90 x d120) en een zitplaats voor een eventuele begeleider;
· kassa's en (drank)uitgifte punten niet te hoog;
· toegankelijke toiletten (in de buurt);
· een toegankelijke omgeving;
· parkeerplaatsen dichtbij de ingang;
· signalering op de juiste hoogte.

Communicatie
Wat en hoe communiceert u over de toegankelijkheid?
Met het toegankelijk maken van uw activiteit voor andere doelgroepen (bijvoorbeeld slechtzienden, slechthorenden en mensen met een verstandelijke beperking) kan u vooral rekening houden in de communicatie en publiciteit, zowel tijdens als voorafgaand aan de activiteit. Denk hierbij aan:
· duidelijke signalering;
· toegankelijke en begrijpelijke informatie (website, folders, prijslijsten, plattegronden enzovoorts)
· een volwaardige bejegening
· woordgebruik: bij voorkeur 'mensen (personen) met een beperking' eventueel 'gehandicapten' en nooit 'invaliden'
· vooraf duidelijk aangeven (via de website) welke maatregelen getroffen zijn, zoals:
_ voorzieningen voor slechthorenden
_ de dichtstbijzijnde gehandicaptenparkeerplaats
_ het toegankelijke toilet
· duidelijke taal (niveau)
· een goed leesbaar lettertype

Subsidiebureau
Postadres Postbus 2158, 3500 GD Utrecht
Telefoon 030 – 286 33 36
www.utrecht.nl/subsidie

Social Impact Factory Utrecht B.V.
t.a.v. [redacted]
Wittevrouwensingel 1
3581 GA UTRECHT

Behandeld door	R. Kooij
Dossiernummer	3891834
Onderwerp	Besluit verlening subsidie
Verzenddatum	26 november 2016

Geachte [redacted]

U heeft subsidie gevraagd voor het ontwikkelen en exploiteren van het pand Vredenburg 40 als hotspot voor sociaal ondernemen. In deze brief vindt u ons besluit en wat u van ons kunt verwachten. Daarnaast leest u wat wij van u verwachten.

Wat is ons besluit?

U ontvangt een subsidie van maximaal € 350.000,00. Deze subsidie is bedoeld voor de activiteiten zoals u die heeft omschreven in uw aanvraag. Deze activiteiten dragen bij aan de doelstelling om met sociaal ondernemerschap meer maatschappelijke impact te realiseren. Voor een afronding hebben wij een eindrapportage van u nodig. U leest verderop wat wij van u verwachten.

Waar is de subsidie precies voor bedoeld?

In uw aanvraag heeft u concrete activiteiten benoemd. Een overzicht van hoe de subsidie is opgebouwd per activiteit vindt u hieronder in het schema.

Activiteit	Wijk	Bedrag
Ontwikkelen en exploiteren hotspot sociaal ondernemen	Niet wijkgebonden	€ 350.000,00

Met deze subsidie geven wij een bijdrage in de totale kosten, zoals deze in uw bijgestelde begroting zijn gespecificeerd.

Verandert er tussentijds iets in uw plan of uw organisatie?

Laat het ons weten zodra er iets verandert. Veranderingen in uw planning, begroting of organisatie kunnen gevolgen hebben voor uw subsidie. Ik raad u aan ook veranderingen door te geven als u twijfelt of het nodig is.

Voor deze subsidie verwachten wij de volgende van u:

- SIF brengt in het pand actief maatschappelijke initiatieven, sociale ondernemers en corporates samen om innovatieve en *sociaal ondernemende oplossingen* te ontwikkelen door:
  - Minimaal twee keer per jaar een netwerk bijeen te brengen rondom vraagstukken over WMO en/of dagbesteding.
  - Minimaal twee keer per jaar een netwerk bijeen te brengen rondom vraagstukken over werkgelegenheid.
  - Inzichtelijk te maken welke nieuwe samenwerkingsvormen er zijn ontstaan door verbindingen te leggen tussen sociale ondernemers en corporates.
  - Inzichtelijk te maken welke corporates zich jaarlijks aansluiten bij het netwerk en de transformatie willen maken naar een meer sociale onderneming.

- Er wordt ingezet op *kennisdeling en kennisuitwisseling* rondom sociaal ondernemerschap door:
  - Aantoonbaar een aansprekende en diverse programmering aan te bieden gericht op sociale ondernemers voor start-ups, scale ups en corporates die zich willen transformeren.
  - Samen te werken met de kennisinstellingen (MBO, HBO en Universiteit) in de stad rondom sociaal ondernemerschap door onder andere het verzorgen van gastcolleges en verzorgen van masterclasses aan studenten, en door innovatieve projecten vorm te geven met studenten.
  - Het creëren van minimaal 5 stage- of leerwerkplekken per jaar voor MBO studenten binnen het SIF pand.
- Het inrichten van een fysieke plek zal bijdragen Utrecht *meer bekendheid* te geven als hoofdstad voor sociaal ondernemen, dat blijkt uit:
  - Aantoonbaar stijgt het aantal media-uitingen per jaar over sociaal ondernemerschap in Utrecht.
  - Er elk jaar nieuwe sociale ondernemers zich vestigen in Utrecht.
  - Er jaarlijks minimaal twee nieuwe sociale ondernemingen van buiten Utrecht (een) werkplek(ken) of regelmatig vergaderruimte afnemen binnen het SIF pand.
- De *sociale en circulaire inrichting en exploitatie* van het pand dient als voorbeeld:
  - Aan te tonen dat het pand circulair is ingericht met inzet van sociale ondernemers.
  - Aan te tonen dat het pand wordt geëxploiteerd met inzet van sociale ondernemers.
  - De SIF toont aan dat het actief deze voorbeeldfunctie uitdraagt: door bijvoorbeeld aandacht te geven in de marketing uitingen, door actief haar deuren te openen voor geïnteresseerden.
- De gemeente Utrecht wil *actief samenwerken* door:
  - In het pand van de SIF maximaal 5 keer per jaar een bijeenkomst te organiseren rondom sociaal ondernemen, waarbij alleen de out-of-pocket kosten worden doorbelast.
  - Een werkplek binnen het pand (gratis) ter beschikking te stellen aan de gemeente Utrecht.

U heeft van 1 november 2016 tot 31 oktober 2019 om uw activiteiten uit te voeren. Wij hebben informatie van u nodig om uw subsidie definitief te bepalen. Houdt u daarvoor het volgende tijdschema in de gaten:

Tussentijdse verantwoordingen
Wij vragen van u jaarlijkse inhoudelijke verantwoordingen over de uitgevoerde activiteiten en resultaten die voortkomen uit de inrichting en exploitatie van het SIF pand. Uiterlijk 1 maart 2018 rapporteert u over de periode 1 november 2016 tot 1 november 2017 en uiterlijk 1 maart 2019 rapporteert u over de periode 1 november 2017 tot 1 november 2018. Over het laatste jaar kunt u de inhoudelijke rapportage combineren met uw eindverantwoording.

Tevens vragen wij u de jaarrekeningen die u opstelt per kalenderjaar te verstrekken aan de gemeente binnen 5 maanden na afloop van het kalenderjaar.

Eindrapportage
Uiterlijk 31 mei 2020 dient u de eindverantwoording in. De eindrapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een verslag over hoe de activiteiten zijn gegaan en welke resultaten zijn bereikt. Geef een toelichting als u bent afgeweken van uw plan.
- Een overzicht van de ontvangen inkomsten en gemaakte uitgaven van de activiteiten. Geef een toelichting als u bent afgeweken van uw begroting.
- Een jaarrekening voorzien van een controleverklaring van een accountant. Uw accountant vindt het controleprotocol op onze website: www.utrecht.nl/subsidie.

Hoe stuurt u de rapportage?
Wilt u de rapportage per e-mail sturen naar subsidie@utrecht.nl? Vermeld ook uw dossiernummer in uw e-mail.

Staatssteun
Deze subsidie valt onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Met betrekking tot deze activiteiten gelden de volgende voorwaarden en prestatieafspraken:

In verband met het rechtmatig voldoen aan de voorwaarden van staatssteun dient het onmiskenbaar te zijn dat Social Impact Factory BV gezien kan worden als een innovatiecluster met Social Impact Factory BV als clusterorganisatie. In artikel 2 onder punt 92 van de nieuwe Algemene groepsvrijstellingsverordening is aangegeven wat er wordt verstaan onder een innovatiecluster: "structures or organised groups of independent parties (such as innovative start-ups, small, medium and large enterprises, as well as research and knowledge dissemination organisations, not-for-profit organisations and other related economic actors) designed to stimulate innovative activity by promoting, sharing of facilities and exchange of knowledge and expertise and by contributing, effectively to knowledge transfer, networking, information dissemination and collaboration among the undertakings and other organisations in the cluster".

- De cofinanciering welke door ons wordt verstrekt mag alleen worden ingezet ten behoeve van werkzaamheden zoals beschreven in artikel 27 onder lid 5 en lid 8 van de AGVV.

- In het kader van de AGVV dient te worden vermeld dat van betaling wordt uitgesloten: individuele steun aan ondernemingen ten aanzien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen.

In het kader van de AGVV geldt een kennisgevingsprocedure (art.11) en archiveringsplicht (art. 12). Indien wij hier nog aanvullende informatie nodig hebben, dient u deze binnen een periode van twee weken aan ons te verstrekken.

Hoe krijgt u de subsidie betaald?
De betalingen storten wij op IBAN [redacted] In het schema hieronder vindt u een overzicht van de betalingen. Staat er een blokkade op een betaling? Dan betalen wij dat bedrag zodra wij een rapportage hebben goedgekeurd.

Betaaldatum	Bedrag	Blokkade
November 2016	€ 315.000,00	-
Na vaststelling	€ 35.000,00	Ja

Welke wet- en regelgeving is van toepassing?
Op dit besluit is de Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 4.21 t/m 4.80) en de Algemene Subsidieverordening 2014 van de Gemeente Utrecht van toepassing. U kunt deze vinden op www.utrecht.nl/subsidie.

Bent u het niet eens met dit besluit?
U kunt tot 6 weken na de verzenddatum van deze brief bezwaar maken. Liever hebben wij dat u eerst contact met ons opneemt. Wij beantwoorden graag uw vragen over deze brief. Blijft u het oneens? U kunt óf digitaal bezwaar maken op www.utrecht.nl/bezwaar óf een brief sturen naar het college van

burgemeester en wethouders, Postbus 16200, 3500 CE Utrecht. Vermeld altijd de reden van uw bezwaar en het dossiernummer van uw subsidieaanvraag.

Heeft u nog vragen?
Neemt u gerust contact op met Rien Kooij. Dit kan via e-mail: r.kooij@utrecht.nl of via telefoonnummer: 030-2865921. Houdt u uw dossiernummer bij de hand? Zo kunnen wij u sneller helpen. Uw dossiernummer is 3891834.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

B. Stam
Hoofd afdeling WenI

Deze brief is digitaal ondertekend. Daarom ziet u geen geschreven handtekening staan.

Verantwoording subsidie Social Impact Factory

Periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2016

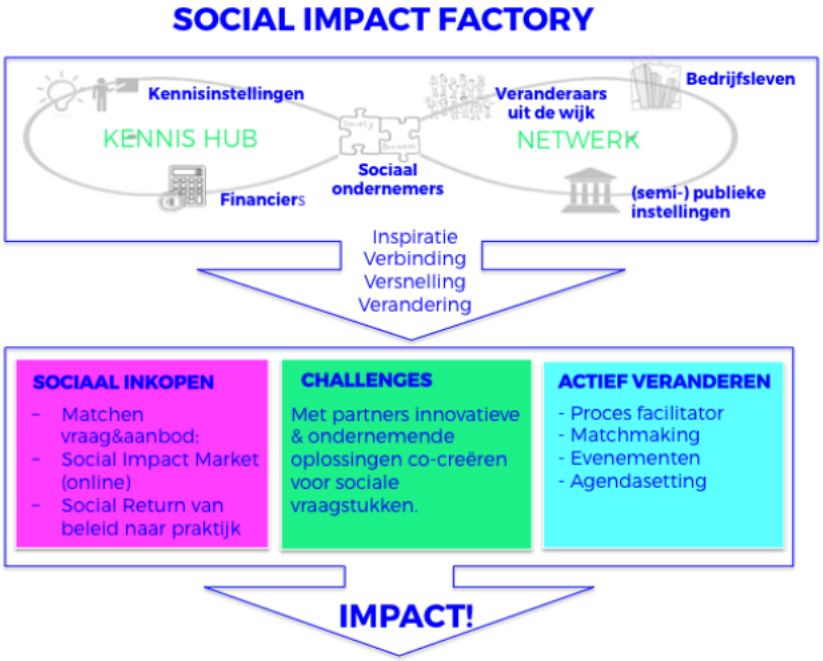
Op 31 augustus 2015 is ons een subsidie verleend door de gemeente Utrecht voor de periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2018. Het is een aflopende subsidie, die gebruikt wordt als investering in de ontwikkeling en het opzetten van de Social Impact Factory.

Introductie

In de periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 heeft de Social Impact Factory zich sterk ontwikkeld op het gebied van onze dienstverlening, partnerschappen en uitbreiding van het netwerk en impact. De Social Impact Factory heeft zich ontwikkeld tot een platform, waarin we drie diensten aanbieden:

- **Actief veranderen**: het creëren van een netwerk van verschillende partijen rondom sociaal ondernemerschap. Dit doen we door het vervullen van een makel en schakelfunctie, kennisdeling en ontwikkeling, het organiseren van evenementen en onze impact inzichtelijk te maken.
- **Challenges**: rondom maatschappelijk vraagstukken koppelen we verschillende bedrijven en initiatieven aan elkaar om zo tot ondernemende oplossingen te komen. De Social Impact Factory is de kwartiermaker die de verschillende werelden bij elkaar brengt en de vertaalslag maakt om te komen tot concrete actie.
- **Sociaal Inkopen**: het invullen van social return of een inkoopvraagstuk op een ondernemende manier door in te kopen bij sociaal ondernemers. We koppelen hiermee de wens van sociaal ondernemers naar meer omzet aan het helpen van gemeenten en bedrijven een stap te zetten richting de sociaal ondernemende beweging door middel van sociaal inkopen. We hebben hiervoor de Social Impact Market ontwikkeld.

Het

bestuur van de Social Impact Factory bestaat uit Maarten Schurink (voorzitter) en Saskia Klep (penningmeerster). De functie van secretaris staat nog vacant. De bestuursfuncties zijn onbezoldigd. Maarten is voorzitter van de raad van bestuur van de SVB en voormalig Gemeentesecretaris Gemeente Utrecht en Saskia is directeur Private Banking bij Theodoor Gilissen

De Social Impact Factory heeft een vast team bestaande uit een [redacted] en [redacted] is sinds 1 februari 2016 vast in dienst bij de Social Impact Factory. [redacted] is middels een werkervaringsplek bij de Social Impact Factory gekomen en gestart als project management ondersteuning. Inmiddels omvat haar takenpakket al veel meer verantwoordelijkheden. Voor specifieke opdrachten wordt capaciteit ingezet via onze samenwerkingspartners Kirkman Company, KplusV en EY. Vanuit de gemeente Utrecht zijn Corine Bont Tiebosch, Evelien van Batenburg, Marjolein Krol en Daphne van Rhee actief betrokken.

Verantwoording doelstellingen subsidie 1 juli 2015 tot 1 juli 2016

De investering van de subsidie gaat gepaard met een aantal doelstellingen zoals geformuleerd in de toezegging van de subsidie. Voor de verantwoording van de subsidie hebben we onze voortgang op deze doelstellingen hieronder weergegeven. Onze corebusiness, bestaande uit de onderdelen netwerk, kennis- en expertise, diensten en agendasetting, hebben we hieraan gekoppeld.

Het vervullen van een makel- en schakelfunctie tussen initiatieven uit de wijk, sociaal ondernemers in de stad en gevestigde organisaties.

- Onderdeel corebusiness: netwerk en dit valt onder onze dienstverlening Actief Veranderen.
- We hebben een continue makel en schakelfunctie. In deze periode hebben we meer dan 200 makel- en schakelacties vervuld, waarbij we verschillende partijen aan elkaar koppelen. Hieronder zijn drie voorbeelden hiervan toegevoegd.
- We zijn partner van Voor je Stadsie, het in september 2016 gelanceerde crowdfunding platform voor lokale initiatieven. In gesprek met de gemeente hebben we het mogelijk gemaakt dat initiatieven die op Voor je Stadsie staan ook via onze Social Impact Market kunnen crowdsourcen als invulling van social return.

Voorbeeld makel- en schakelfunctie: initiatief SYR helpen met opstart naar sociaal onderneming. Begin februari werden we benaderd door de initiatiefnemers van SYR of wij hun konden helpen met hun crowdfundingcampagne. We hebben hun hiervoor in contact gebracht met de juiste personen van Rabobank Utrecht, EY en de gemeente Utrecht. Daarnaast hebben we SYR verbonden aan sociaal ondernemers die ook werken met vluchtelingen, New Dutch Connections en Kookeiland (onderdeel van Enactus).

Voorbeeld makel- en schakelfunctie: Stichting Nelis krijgt een vliegende start in Utrecht. Nelis start in een nieuwe gemeente altijd met een 'Laddertjesdag', een dag om mensen te werven en te enthousiasmeren om bij hun aan de slag te gaan. Ze vroegen aan ons of we een geschikte locatie kenden. Omdat de datum van de Laddertjesdag precies in de week van het Social Entrepren€ship Festival viel, hebben we Nelis gekoppeld aan de Universiteit Utrecht. De Laddertjesdag heeft uiteindelijk plaats gevonden bij één van de universiteitsgebouwen op het Utrecht Science Park en Nelis is aangesloten als partner van het Social Entrepren€ship Festival.

Voorbeeld makel- en schakelfunctie: studiebeurs voor jongeren.
Een Utrechtse filantroop gekoppeld aan Wijk&CO voor het opzetten van studiebeurzen voor jongeren wat heeft geleid tot het opzetten van een stichting. Er zijn veel jongeren die niet in staat gesteld worden om een studie te volgen. Dit kan komen door financiële problemen thuis, het ontbreken van ouders/verzorgers, ouders die de jongeren niet financieel willen of kunnen steunen, etc. Stichting Studie katalysator wil juist voor deze jongeren wat gaan betekenen in de toekomst. Zij willen de 'kansarme' jongeren een kans bieden om zichzelf volledig te ontwikkelen. In september 2016 zijn de eerste twee beurzen verstrekt.

Vergroten van het netwerk van de Social Impact Factory door het uitbreiden van het aantal partners

- Onderdeel corebusiness: netwerk en dit valt onder onze dienstverlening Actief Veranderen
- Juli 2015 was de Social Impact Factory net gelanceerd en hadden we 2 founding fathers (gemeente Utrecht en Kirkman Company), 7 founding partners (Incluzio, EY, Rabobank, Wijk&Co, Specialisterren, Band op Spanning en de Koekfabriek) en een samenwerking met de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht. Inmiddels heeft dit zich uitgebreid naar 7 Factory Partners en zijn 87 Market Partners aangesloten, waarvan het grootste gedeelte uit Utrecht komt. Voorbeelden van partners uit Utrecht zijn: SNS Bank, Brouwerij Maximus, Stichting Bouwloods, The Colour Kitchen, EBU, de Utrechtse Uitdaging en Wij 3.0. De nieuwsbrief wordt inmiddels naar meer dan 2000 contacten verstuurd.

Het opzetten en onderhouden van een online matchingsplatform

- Onderdeel corebusiness: dit valt onder onze dienstverlening Sociaal Inkopen.
- 14 januari 2016 is de Social Impact Market gelanceerd. De Social Impact Market is een online markt voor bedrijven die social return op een sociaal ondernemende manier willen invullen of op zoek zijn naar mogelijkheden voor sociaal inkopen. De markt biedt een podium voor de producten en diensten van sociale ondernemers. Bedrijven kunnen in een uitgebreid aanbod van sociaal ondernemers zoeken naar een product of dienst die aansluit bij hun wensen. De Social Impact Factory faciliteert de match, en indien nodig de afhandeling van de goedkeuring van de social return invulling.
- De ontwikkeling van de Social Impact Market is gedaan door Conclusion. De ontwikkeling van de Market is niet verlopen zoals wij vooraf met elkaar hadden afgestemd. Dit heeft ervoor gezorgd dat de lancering langer op zich heeft laten wachten en de technische doorontwikkeling van de Market ook langer heeft geduurd dan wij wilden en hadden afgesproken. Dit heeft ervoor gezorgd dat de functionaliteit van de Market de eerste maanden niet optimaal was. Komend halfjaar gaan we opzoek naar een nieuwe technische partner waarbij we in co-creatie de Market verder willen door ontwikkelen.
- Resultaten tot nu toe:
    - Er staan 101 producten en diensten van sociaal ondernemers op de Market, verspreid over 14 categorieën. 71 producten en diensten hiervan zijn ook goedgekeurd om social return in te vullen specifiek voor de gemeente Utrecht.
    - Veel gesproken leveranciers van de gemeente Utrecht bekijken de Social Impact Market. Ongeveer 20 leveranciers hebben ook actief gebruik gemaakt van de dienstverlening en stellen een inkoopvraag. Dit heeft geresulteerd 21 matches ter waarde van €[redacted]

- Voorbeelden van matches zijn hieronder weergegeven.

Voorbeeld social return match via Social Impact Market: Stichting Nelis en JC Decaux zetten zich in voor sociale reiniging. JC Decaux stelt middelen, mensen en materiaal beschikbaar aan Nelis om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op te leiden tot specialistisch reiniger. In hete eerste traject zullen 4 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet uit de doelgroep WWB, kandidaten voor de Participatiewet of Wajong. Het project heeft een social return waarde van ruim €24.000,-.

Voorbeeld social return match via Social Impact Market: een nieuwe kok voor Singelzicht. Singelzicht biedt onderdak en individuele begeleiding aan dak- en thuisloze jongens en meisjes van 17 tot 23 jaar. Ampliar is een uitzendbureau dat flexibele oplossingen biedt voor personeelsbehoeften, ze specialiseren zich in mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Per midden augustus is er via Ampliar een kok aan de slag gegaan bij Singelzicht. Social return waarde hiervan: €15.450,-

Voorbeeld social return match: sociale kerstpakketten. In 2015 hebben meerdere leveranciers sociale kerstpakketten afgenomen via de Social Impact Factory. De kerstpakketten bestonden uit producten en diensten van verschillende, voornamelijk Utrechtse, sociaal ondernemers, zoals Reinaerde, de Koekfabriek, Moestuin, Brouwerij Maximus en I did Slow Fashion. Afnemers waren onder andere: Wits BV, BAM, GOM, Harteman BV, Infacilities en Toerisme Utrecht. Voor 2016 hebben we 4 verschillende kerstpakketten ontwikkeld.
"In 2015 hebben we in samenwerking met de Social Impact Factory ons kerstpakket samengesteld met producten van een aantal sociale ondernemers uit Utrecht. Naast biertjes van Maximus Brouwerij en heerlijke koekjes van de Koekfabriek viel ook de tas van I did Slow Fashion erg in de smaak." - Toerisme Utrecht

Het helder maken van de contouren van impactmeting

- Onderdeel corebusiness: kennis en expertise en dit valt onder onze dienstverlening Actief Veranderen.
- In 2015 hebben we verschillende verkenningen op dit onderwerp gedaan. Dit resulteerde o.a. in een kleine pilot met de Hogeschool Utrecht en een expert bijeenkomst op 1 12 2015 met verschillende partners. De volgende stap op dit onderwerp is deelname en initiëren van verschillende projecten:
- Pilot 'Sociale impact meten met de tool Sinzer'
  Om de impact van de Social Impact Factory en de Social Impact Market inzichtelijk te maken ontwikkelen we samen met onze samenwerkingspartner Sinzer en sociaal ondernemers een template. In mei 2016 zijn we gestart met het ontwikkelen van een impact template. Dit houdt in dat we indicatoren op verschillende thema's benoemen en een vragenlijst opleveren waarmee we bij stakeholders effecten kunnen meten. De thema's waar we mee aan de slag gaan zijn: arbeidsparticipatie, sociale inclusie (armoede) en milieu (duurzaamheid).
- In september 2016 vindt in pilot-vorm ook een eerste meting plaats onder de sociaal ondernemers die meedoen. Het uiteindelijke resultaat van de pilot is een uitgevoerde impactmeting voor de deelnemende sociaal ondernemers. Met een analyse van de pilotresultaten kunnen we het template nog een stukje verder professionaliseren. In het najaar 2016 gaan we met sociaal ondernemers verkennen hoe zij daar verder gebruik van kunnen maken. We verwachten in de zomer van 2017 een template te hebben ontwikkeld.

Het faciliteren bij het opzetten en uitwerken van challenges (in 2015 minimaal 3)

- Onderdeel corebusiness: dit valt onder onze dienstverlening Challenges
- In de zomer van 2015 zijn we gestart met drie challenges: maatwerkvervoer, verduurzamen gebouwen en perspectief bij armoede. Resultaten:
    - Maatwerkvervoer: met een pitchwedstrijd zijn we opzoek gegaan naar sociale en innovatieve oplossingen voor maatwerkvervoer voor kwetsbare doelgroepen. Winnaars waren de Reiskoffer, een app waarin verschillende reis ondersteunende producten zijn opgenomen die de gebruiker in staat maakt zelfstandig te reizen, en Buurtmobiel, een groen vervoersinitiatief voor ouderen in de wijk Overvecht.
    - Verduurzamen gebouwen: de focus van deze challenge is op het leggen van een connectie tussen de vele leegstaande bedrijfspanden en een tegelijkertijd tekort aan betaalbare woningen. Er is geprobeerd een pand te vinden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt relevante werkervaring te laten opdoen in het omkatten van dit kantoorpand. Helaas is de challenge niet verder van de grond gekomen omdat er geen geschikt pand gevonden kon worden.
    - Perspectief bij armoede: binnen deze challenge zijn verschillende matches gemaakt om mensen die dreigen in de armoede te komen of al zijn te helpen. Zo is de startup de Administratie express gekoppeld aan SodaProducties en investeert Rabobank €[redacted] in het traject. Ook is er via Werksaam en Overrood een overbruggingsfonds voor ZZP'ers tot stand gebracht met €[redacted] van de Rabobank en een LEF-subsidie van gemeente Utrecht. Daarnaast is een samenwerking tot stand gebracht met de Armoedecoalitie.
- We hebben veel geleerd van deze eerste challenges. We hebben ons proces aangescherpt en verbeterd. Deze hebben we vanaf januari 2016 toegepast.
- In totaal hebben we nu 11 challenges uitgevoerd, waarvan 4 voor de gemeente Utrecht, 5 voor de VNG, 1 voor de gemeente Zoetermeer en 1 voor de gemeente Arnhem. Daarnaast hebben we in Zeist 2 vooronderzoeken voor een challenge uitgevoerd. In oktober 2016 starten we met 2 challenges bij de gemeente Utrecht rondom de thema's multiproblematiek (afdeling Leerlingenzaken) en statushouders (W&I)

- Hieronder zijn twee voorbeelden toegevoegd.

Voorbeeld challenge: De Wooncarrière

MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK: Mensen die ouder worden en om die reden moeten verhuizen, zien dat meestal als een stap terug. Verhuis- of aanpasbeslissingen om de woning geschikt te maken voor de ouder wordende mens worden daardoor vaak uitgesteld, met alle gevolgen van dien. Hoe verleid je mensen tijdig, op het moment dat zij nog actief zijn, om na te denken over hoe zij willen wonen wanneer ze ouder worden?

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN? Wij brengen partijen bij elkaar in een coalitie en begeleidden de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

DE OPLOSSINGEN: De coalitie heeft gekozen voor een positieve, verhalende en inspirerende campagne om ouderen de kansen voor de toekomst te laten zien en te ervaren. Daarvoor is een website-in-concept ontwikkeld. Op de zogenaamde dummypage met de werktitel Utrecht voor later staan verhalen centraal, zoals een interview met een bekende senior wijkbewoner. Daarbij bijt Cees Grimbergen het spits af. Er is ook te lezen hoe Marijke Sl€ink (65) via verhuisadvis€s een geschikt appartement vond. Vanuit de succesverhalen wordt doorverwezen naar het gerelateerde aanbod, zoals verhuisadvies-op-maat en inzicht in producten en diensten die de volgende levensfase (nog) leuker maken. Het inzichtelijk maken en campagnevoeren over deze kansen voor senioren helpt de doelgroep in een vroeg stadium na te denken over hun volgende levensfase.

PLANNING: Eind maart 2016 heeft de Impact Presentatie plaatsgevonden. De coalitie gaat aan de slag met het vullen en verrijken van de campagne in de wijk Tuindorp. Na een succesvolle pilot in Tuindorp, is het de wens van de coalitie om de campagne uit te rollen over heel Utrecht en mogelijk zelfs daarbuiten.

BETROKKEN PARTIJEN: Woonz, gemeente Utrecht, het Centraal Orgaan Samenwerkende Bonden van Ouderen (COSBO), de Adviescommissie Ouderen (ACO) en het Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht (Solgu).

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

Voorbeeld challenge: Online nabuurschap

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK: In het verleden was de omgeving van inwoners kleiner en minder complex. Je kende elkaar, was vanuit dat persoonlijke contact sneller geneigd elkaar te helpen. Het leven is versneld, we leven meer online, soms kennen we onze buren nog nauwelijks. Hoe kunnen we sociale basis versterken en de informele hulp in de buurt bevorderen?

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN? In Regio Midden begeleidden wij de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

OPLOSSINGEN: De coalitie heeft een methodiek voor wijken ontwikkeld om te analyseren wat er in een wijk nodig is om nabuurschap (informele hulp in de buurt) te bevorderen. Dit kan met behulp van digitale middelen. Het doel van de methodiek is het versterken van de sociale basis in een wijk en maatwerk te kunnen leveren. Deze methodiek kunnen gemeenten en organisaties in de wijk inzetten om maatwerk te leveren om per wijk de sociale basis te versterken. Deze methodiek geeft invulling aan de onwenselijke situatie dat er momenteel niet goed gekeken wordt naar wat er is in een wijk en waar de behoefte naar is. In de praktijk ontstaat het meeste namelijk organisch. Een stappenplan kan zowel organisaties in de wijk helpen te achterhalen waar ze hun energie in moeten steken i.p.v. dat ze de behoefte voelen om alles te doen. Daarmee kunnen ze in de huidige participatiesamenleving de stroom aan subsidieaanvragen voor platforms en andere digitale tools in betere banen leiden. Daarnaast zijn ze in staat op een beter onderbouwde manier het gesprek aan te gaan met betrokken partijen over welke rollen en activiteiten noodzakelijk zijn.

PLANNING: Eind maart 2016 was de Impact Presentatie. In Utrecht worden de puntjes op de i gezet voor de ontwikkelde methodiek om daarna deze toe te passen in pilotvorm in een van de wijken.

BETROKKEN PARTIJEN: Gemeente Utrecht, gemeente Zeist, Incluzio, Wijk & Co, Stichting Buurtwelzijn, Mijnbuurtje.nl en Hollandsch Welvaren.

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door

Het organiseren van netwerkbijeenkomsten en faciliteren van social enterprise cafe's (in 2015: 2 netwerkbijeenkomsten en 3 cafés)

- Onderdeel corebusiness: agendasetting en dit valt onder onze dienstverlening Actief Veranderen.
- We hebben verschillende bijeenkomsten georganiseerd:
    - November en december 2016: Boostcamp duurzaam businessmodel voor sociaal ondernemers, in samenwerking met KplusV (als invulling van social return). Aantal deelnemers: 10 sociaal ondernemers.
    - 18 november: Workshop Fiscale en financiele aspecten samen met EY en Rabobank. Aantal deelnemers: 20
    - 1 december: Workshop Impact Meten samen met Hogeschool Utrecht Aantal deelnemers: 50
    - 14 januari 2016: Evenement 'Creëer sociale impact met social return' Aantal deelnemers: 230, zowel leveranciers, sociaal ondernemers, gemeenten als gevestigde organisaties.
    - 7 april: Evenement Sociaal Inkopen (start bijeenkomst Social Entrepren€ship Festival). Aantal deelnemers: 100+, zowel gemeenten, sociaal ondernemers als gevestigde organisaties
    - 2 juni: Social Enterprise Day

Actieve rol bij de workshops 'Social return – succesvol inzetten' en 'Van subsidie naar omzet en van uitkering naar salaris: het nieuwe normaal'. Aantal deelnemers: 300
    - Vanaf juni 2016 organiseren we elke 2 maanden een Meet & Greet met sociaal ondernemers
    - In oktober 2016 starten we met lunches in samenwerking met SLAGKRACHT: ondernemers kunnen hun vraagstuk inbrengen en SLAGKRACHT begeleidt hun hierin.

Een subsidie onafhankelijk en inclusief platform aan het einde van de subsidieperiode

- De subsidie in het jaar 2016 van de gemeente Utrecht was: € 75.000
- De totale begroting voor het jaar 2016 was € [redacted] we verwachten rond € [redacted] uit te komen, waarvan op 29/9 2016: € [redacted] daadwerkelijk is gerealiseerd en er € [redacted] in onze pijplijn zit.
  Op daadwerkelijke realisatie is de subsidiebijdrage 13% van het totaal. Aan het eind van het jaar verwachten we onder de 10% te zitten.
- Deze gerealiseerde begroting (€ [redacted] wordt opgebouwd door:
    - Partnerbijdragen (inclusief matchingsfee): € [redacted]
    - Verkoop van diensten
        - Sociaal inkopen: € [redacted]
        - Challenges: € [redacted]
        - Actief veranderen: € [redacted]
    - Fondsen en subsidies: € [redacted]

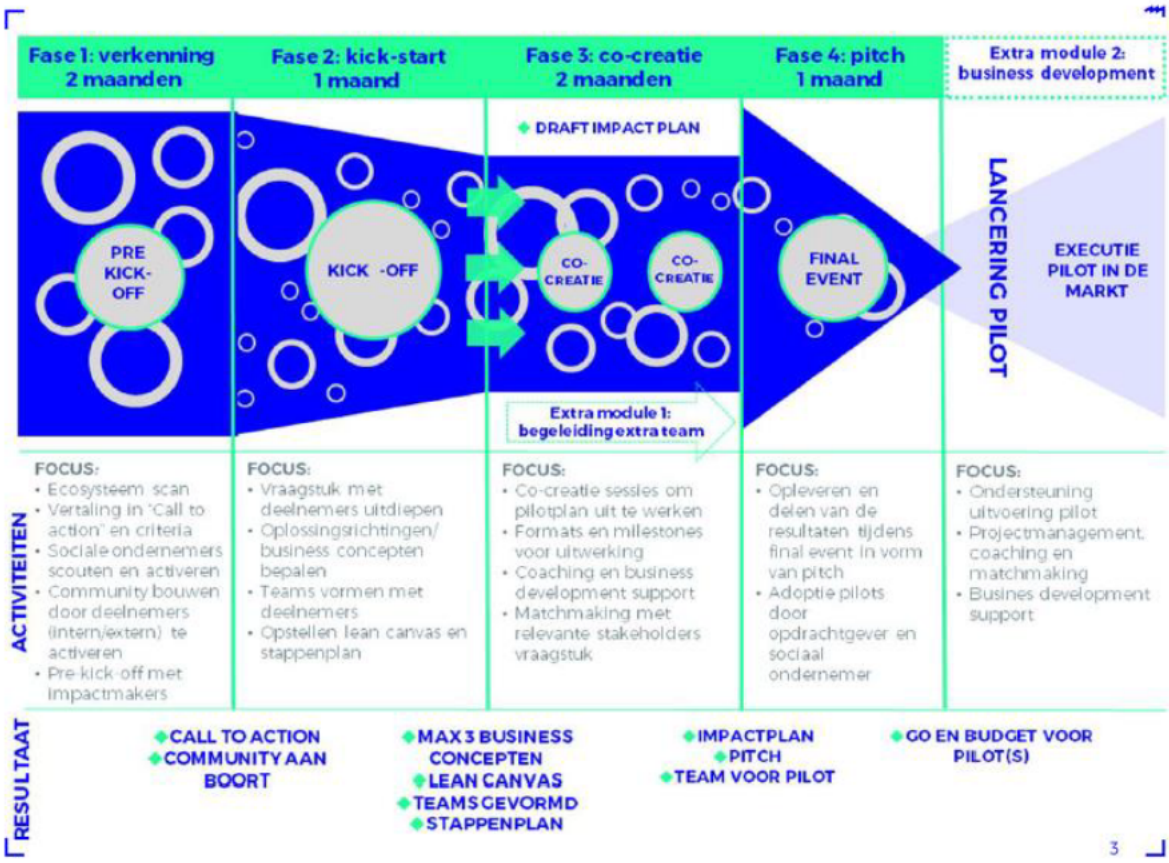
  Naast de verstrekte subsidie heeft de Stichting nog voor € [redacted] aan diensten verkocht binnen de pilaren van Challenges en Actief Veranderen aan Gemeente Utrecht. Totaal is de bijdragen van de gemeente (commercieel en subsidies): [redacted] van de totale begroting.

- We verwachten het % subsidieafhankelijk van de gemeente heel snel te kunnen verlagen. Komend jaar bedraagt de subsidie € 25.000. Op een gelijkblijvende begroting is dit nog maar 3% van het totaal. We verwachten samen met de Gemeente Utrecht het partnerschap te kunnen uitbouwen en onze waarde in producten en diensten te kunnen leveren.
- Voor innovaties en nieuwe ontwikkelingen hopen we in de toekomst ook bij de gemeente Utrecht aanspraak te kunnen doen op subsidies.
- Op de huidige begroting is er nog geen dekking voor € [redacted] van de kosten. We verwachtingen dit te kunnen dekken met een lopende subsidieaanvraag bij instituut GAK, en de uitrol van de Social Impact Factory bij verschillende gemeenten. Het risico van onderdekking ligt bij founding father Kirkman Company.

Verder hebben we dit jaar onze kennis en expertise uitgebreid op het gebied van:

- Sociaal Inkopen: in samenwerking met de gemeente Utrecht (specifiek Thea Smid-Verheul) hebben we hier handen en voeten aan gegeven. Kers op de taart was het evenement Sociaal Inkopen op 7 april. Ter voorbereiding en in navolging op het evenement is hier inhoudelijk over gesproken met [redacted] van de Universiteit Utrecht.

- Social Return: door het bijwonen van verschillende bijeenkomsten en kennissessies over social return, kunnen we onszelf nu echt expert noemen op het gebied van social return.
- Challenge proces: de eerste 3 challenges hebben er toe geleid dat we ons challenge proces samen met Outside Inc hebben aangescherpt. Zie hieronder een grafische weergave van ons challenge proces.
- Impact Meten: samen met de Hogeschool Utrecht en Sinzer werken we aan een template hiervoor.
- Health Impact Bonds: samen met onze samenwerkingspartner EY en Gemeente Utrecht een assesment uitgevoerd voor de haalbaarheid van een HiB.

Doorkijk ontwikkeling en gestelde doelen 1 juli 2016 tot 1 juli 2017

Het eerste jaar draaide om de ontwikkeling van onze dienstverlening en het behalen vand e eerste resultaten. In het tweede jaar draait het om professionalisering en het opschalen van onze huidige dienstverlening. Hieronder worden kort onze doelen voor het tweede jaar toegelicht aan de hand van onze dienstverlening.

Sociaal Inkopen

- Komend jaar staat in het teken van opschalen. Hiervoor hebben we verschillende doelstellingen beschreven:
    - Het maken van nieuwe "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers: een omzet waarde van € [redacted] voor sociaal ondernemers via de Social Impact Market;
    - Uitbreiding naar nieuwe gemeenten: van 6 gemeenten naar 10 gemeenten die de Social Impact market gebruiken;
    - Actief gebruik van de Market door leveranciers van de gemeenten: nieuwe inkoopvragen: 100 leveranciers maken actief gebruik van de Market voor de invulling van hun inkoopvraag;
    - Aantrekken van nieuwe partners: van 2 partners (a.s.r. & JC Decaux) naar 8 partners;
    - Aantrekken van sociaal ondernemers: van 85 sociaal ondernemers naar 200 sociaal ondernemers met passend aanbod op de Market;
    - Het door ontwikkelen van de Social Impact Market: meer nadruk op de verbindingen die zijn gelegd en het slim gebruik maken van de data die de Market genereert.
    - Ontwikkelen propositie innovatieve aanbesteding en advies rondom toepassen social return: verwachte omzet € [redacted]
- Om deze doelstellingen te behalen gaan we verschillende activiteiten op zetten. De activiteiten zijn geclusterd naar drie categorieën: marketing, marktbewerking en matches.
    - Marketing:
        - Presentaties en workshops bij bijeenkomsten voor gemeenten (zoals G4, G32, Social Return overleg Friesland, Arbeidsregio Noord-West Veluwe etc.)
        - Presentaties en workshops bij bijeenkomsten voor gevestigde organisaties (zoals AWVN Nederland, Economic Board Utrecht, Sinzer etc.).
        - Publicatie van artikelen en blogs: in oktober 2016 wordt het artikel "Sociaal Inkopen: van droom naar werkelijkheid" gepubliceerd. Een artikel geschreven door onze partner Kirkman Company met als casuïstiek de gemeente Utrecht.
    - Marktbewerking:
        - Workshop Social Impact Market voor sociaal ondernemers: 4 keer per jaar
        - Doorontwikkeling Social Impact Market
    - Matches:
        - Ophalen van inkoop vraagstukken: gesprekken voeren met leveranciers van de gemeente: doorlopend
        - Uitvoeren van de quickscan bij sociaal ondernemers: doorlopend
        - Opzetten van seizoensgebonden acties (zoals sociale kerstpakketten)

- Een uitgebreid plan voor de dienstverlening Sociaal Inkopen is terug te vinden in de bijlage.

Challenges

- Komend jaar staat in het teken van het verankeren van het challenge proces, het toetsen van de pilots en het creëren van nieuwe impact met nieuwe vraagstukken.
- We starten in september en oktober 2016 met de volgende challenges voor de gemeente Utrecht:
    - Multiproblematiek
    - Statushouders
    - Commercialiseren dagbestedingsproducten
- Er worden nog gesprekken gevoerd over de volgende onderwerpen voor een challenge:
    - Mismatch
    - 50 plus

Actief Veranderen

- Sinds 1 juni 2016 is er een Community Manager bij de Social Impact Factory gestart. Zij is verantwoordelijk voor het creëren van een sterke community die ons en elkaar weet te vinden.
- De opening van het Staffhorst pand als fysieke hotspot voor sociaal ondernemerschap, gaat een enorme *boost* geven aan deze dienstverlening. Voor het pand Social Impact Factory BV gaat de stichting Social Impact Factory de programmering verzorgen. Op dit moment zijn we bezig met het plan voor de programmering voor volgend jaar. We willen hiervoor samenwerken met een aantal partijen. Gesprekken hiervoor lopen met onder andere Social Enterprise NL, KplusV en Starters4Communities.
- In september zijn we gestart met de pilot Impact meten. Samen met Sinzer en de betrokken sociaal ondernemers creëren we een template om de impact van de Social Impact Factory en de partners inzichtelijk te maken.
- Project 'Opschalen van sociale ondernemingen: groei in impact'
  Het lectoraat Coöperatief Ondernemerschap van de Hogeschool Utrecht heeft het initiatief genomen om in vanuit een netwerk van kennisinstellingen en betrokken organisaties in sociaal ondernemerschap een onderzoeksvoorstel in te dienen over de (on)mogelijkheden van het opschalen van sociale ondernemingen. Onderzoek laat zien dat het opschalen één van de grootste uitdagingen is waar door de impact van deze sociale ondernemingen vaak beperkt blijft.
  De hoofdvraag van het project is daarom: 'Op welke wijzen kunnen sociale ondernemingen groei realiseren om hierdoor hun maatschappelijke impact verder te vergroten?' De Social Impact Factory heeft hierin een expert-rol en wordt bovendien gevraagd om haar netwerk te benutten wanneer input nodig is of wanneer we resultaten breder willen bekend maken of toetsen. Het project gaat (in afwachting van financiering) echt starten per januari 2017.
- Samen met de gemeente Utrecht, SOCIUS, de Universiteit Utrecht, de Volksuniversiteit, Vluchtelingenwerk en het COA werkt de Social Impact Factory aan het Plan Einstein. Plan Einstein is een verbindend project voor asielzoekers in Utrecht en bewoners in de wijk Overvecht. Plan Einstein biedt asielzoekers vanaf hun eerste dag in Utrecht zinvolle activiteiten voor hun toekomst in ondernemerschap, ongeacht of de toekomst in Nederland ligt of in een ander land. De Social Impact Factory is betrokken bij het programma Internationaal Ondernemerschap. Onze activiteiten laten cursisten in de praktijk kennismaken met ondernemerschap door

ze te koppelen aan Utrechtse (sociaal) ondernemers. Naast kennismakingsperiodes bij organisaties, krijgen cursisten ook de kans om ondernemende ideeën onder begeleiding van professionals verder te ontwikkelen tijdens bijeenkomsten en coaching.

- We blijven betrokken bij het vormgeven van de City deal rondom sociaal ondernemerschap.
- We zijn inmiddels bij 15 gemeenten actief met de Social Impact Factory met onze dienstverlening.
    - Gemeente Den Haag: we hebben inzichtelijk gemaakt welke kansen er voor de gemeente zijn om scoiaal ondernemerschap te stimuleren (kansenkaart). Samen met een lokale partij (Social Club) hebben we een voorstel bij Den Haag neergelegd. Grote kans dat zij aansluiten bij de Social Impact Market
    - Werk en Inkomen Lekstroom (gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Houten, Vianen en Lopik): we hebben inzichtelijk gemaakt welke sociaal ondernemers er in deze gemeenten actief zijn en deze aangesloten op de Social Impact Market. Daarnaast heeft Werk en Inkomen Lekstroom de Social Impact Market als één van de invulmogelijkheden van social return geadopteerd. Tot slot is voor de gemeente Vianen inzichtelijk gemaakt hoe zij meer potentieel uit social return kunnen halen. Hier heeft de gemeente IJsselstein ook interesse in.
    - Gemeente Zaanstad: we hebben inzichtelijk gemaakt hoe Zaanstad meer potentieel uit social return kan halen en onderzocht hoe zij sociaal ondernemerschap meer kunnen stimuleren (kansenkaart). Uitkomsten worden begin oktober besproken in de staff. Intentie is om hier aan de slag te gaan.
    - Gemeente Haarlem: we hebben inzichtelijk gemaakt welke kansen er voor de gemeente zijn om scoiaal ondernemerschap te stimuleren (kansenkaart). Intentie is om aan de slag te gaan met een challenge.
    - Gemeente Haarlemmermeer: we hebben inzichtelijk gemaakt welke kansen er voor de gemeente zijn om scoiaal ondernemerschap te stimuleren (kansenkaart). Eind september zijn medewerkers van de gemeente op bezoek geweest bij Utrecht en de Social Impact Factory voor een inspiratiesessie. Doel is om de plan van aanpak voor sociaal ondernemerschap in Haarlemmermeer eind oktober door de staff te krijgen.
    - Gemeente Zoetermeer: als onderdeel van de Initiate Impact Challenge hebben we een challenge gedaan op het gebied van zinvolle dagbesteding. Daarnaast hebben we een challenge gedaan voor de stadsboerderij Balijhoeve.
    - Gemeente Almere: als onderdeel van de Initiate Impact Challenge hebben we een challenge gedaan rondom het creeren van een sociale, community supermarkt;
    - Gemeente Zeist: we hebben de kansen inzichtelijk gemaakt op het gebied van een ondernemende aanpak voor eenzaamheid onder ouderen en ondernemende invullingen van dagbesteding.
    - Gemeente Harderwijk: we maken op dit moment inzichtelijk welke kansen er voor de gemeente zijn om sociaal ondernemerschap te stimuleren (kansenkaart).

Activiteitenkalender 2017

Hieronder is een doorkijk van de planning weergegeven voor 2017.

	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
HET VERVULLEN VAN EEN MAKEL- EN SCHAKELFUNCTIE TUSSEN INITIATIEVEN UIT DE WIJK, SOCIAAL ONDERNEMERS IN DE STAD EN GEVESTIGDE ORGANISATIES.	Continue makel & schakel functie			
VERGROTEN VAN HET NETWERK VAN DE SOCIAL IMPACT FACTORY DOOR HET UITBREIDEN VAN HET AANTAL PARTNERS	Aanhaken nieuwe gemeenten, partners en sociaal ondernemers			
HET OPZETTEN EN ONDERHOUDEN VAN EEN ONLINE MATCHINGSPLATFORM*	- Door ontwikkeling Market - Social Impact Market workshop	- Doorlopend: gesprekken voeren en matches maken - Social Impact Market workshop	- Doorlopend: gesprekken voeren en matches maken - Social Impact Market workshop	- Doorlopend: gesprekken voeren en matches maken - Social Impact Market workshop
HET HELDER MAKEN VAN DE CONTOUREN VAN IMPACTMETING	Ontwikkeling template	Afronden template impact meten	Toetsen template	Gebruik template
HET FACILITEREN BIJ HET OPZETTEN EN UITWERKEN VAN CHALLENGES	Opzetten van minimaal 3 challenges			
HET ORGANISEREN VAN NETWERKBIJEENKOMSTEN EN FACILITEREN VAN SOCIAL ENTERPRISE CAFE'S (IN 2015: 2 NETWERKBIJEENKOMSTEN EN 3 CAFÉS)	Opening pand Social Impact Factory	Start incubatie en acceleratie programma met verschillende partners	Incubatie & acceleratie programma	Incubatie & acceleratie programma
EEN SUBSIDIE ONAFHANKELIJK EN INCLUSIEF PLATFORM AAN HET EINDE VAN DE SUBSIDIEPERIODE	nvt			

* Voor een uitgebreide planning, zie de bijlage.

Projectplan Social Impact Market

September 2016 tot en met augustus 2017

Inhoudsopgave

1. Aanleiding 3
2. Doelstelling en Resultaten 4
3. Doelgroep 5
4. Activiteiten 6
5. Uitvoering 9
6. Planning en looptijd project 10
7. Marketing en Communicatie 10
8. Financiën 11
9. Evaluatie 11

1. Aanleiding

Er zijn vele sociale vraagstukken die schreeuwen om een oplossing. Met de komst van de participatiemaatschappij verandert ook de rol van de lokale overheid hierin. Daarnaast willen steeds meer bedrijven verantwoordelijkheid nemen voor onze samenleving en het milieu. Het bruist in Nederland van het sociaal ondernemerschap. We zien dit gebeuren en zien ook dat er nog veel meer mogelijk is als gemeenten, initiatieven, sociaal ondernemers en organisaties meer gaan samenwerken. De Social Impact Factory is hét platform waar deze organisaties samen ondernemende oplossingen bedenken én uitvoeren voor maatschappelijke en ecologische uitdagingen. We zijn een inclusief netwerk waar samenwerking en innovatie centraal staan. Zo groeien we samen naar het nieuwe normaal.

De Social Impact Factory heeft drie pijlers: Actief veranderen, Challenges en Sociaal Inkopen
Deze vooraanvraag richt zicht op de doorontwikkeling van de pijler: sociaal inkopen, specifiek de doorontwikkeling van de Social Impact Market.

Sociaal Inkopen

Sociaal ondernemerschap is een groeiende en innovatieve sector. Van 2013 tot 2015 steeg volgens de Social Enterprise Monitor de werkgelegenheid bij sociale ondernemingen in Nederland met zesendertig procent (Social Enterprise NL, 2016). Het benutten van de potentie om sociale impact te creëren is echter niet voorbehouden aan sociaal ondernemers. Steeds meer gevestigde organisaties zijn hun rol in de samenleving aan het herdefiniëren en zoeken naar maatschappelijke en duurzame relevantie. Dit leidt tot een transitie van het maximaliseren van financieel rendement naar het creëren van meer waarde voor de samenleving als geheel. In de Kabinetsreactie op het SER advies 'Sociale ondernemingen' (1 juli 2016) stelt Vice-premier Asscher dat alle organisaties sociale impact maken, bijvoorbeeld in de vorm van banen en door maatschappelijke activiteiten. Asscher ziet hier een voorbeeldfunctie voor sociaal ondernemingen en verwijst hier ook naar de Social Impact Factory. Sociaal ondernemers zetten met nieuwe businessmodellen de trend waarin impact en ondernemen hand in hand gaan. Deze trend zorgt voor het ontwikkelen van nieuwe partnerschappen en innovaties tussen gevestigde organisaties en sociale ondernemingen (MVO Nederland, 2015). Eén van de mogelijkheden om de samenwerkingen tot stand te brengen is via inkoop (SER, Sociale ondernemingen: een verkennend advies, 22 mei 2015). Daarnaast stimuleert de overheid deze trend met beleid om organisaties bij te laten dragen aan maatschappelijke vraagstukken, zoals de banenafspraak en social return. De banenafspraak vraagt organisaties honderdvijfentwintig duizend extra banen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een ander instrument van de overheid is social return, waar overheidsinstellingen aan hun leveranciers vragen een percentage van de opdrachtsom te investeren in werkgelegenheid. Zowel bij de banenafspraak als bij social return zoeken leveranciers mogelijkheden deze in te vullen door in te kopen bij sociale ondernemingen die specifiek bijdragen aan arbeidsparticipatie. Sociaal inkopen biedt zowel invulling voor interne doelstellingen als invulling voor stimulerend overheidsbeleid. Door eisen te stellen aan je huidige partners en leveranciers of door opnieuw te kijken met wie je samenwerkt, draag je als organisatie bij aan het vergoten van de afzetmarkt van sociaal ondernemers. Dit biedt hen de mogelijkheid meer banen te creëren voor mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt en dus meer maatschappelijke impact te realiseren..

Social Impact Market

De Social Impact Factory speelt hierop in door de verschillende organisaties in het speelveld van sociale impact op een effectieve manier aan elkaar te koppelen. Sociaal inkopen en social return staan hierbij centraal.
Op 14 januari 2016 hebben we hiervoor de Social Impact Market gelanceerd (https://market.socialimpactfactory.com). De Social Impact Market is een online markt voor bedrijven die social return op een sociaal ondernemende manier willen invullen of op zoek zijn naar mogelijkheden voor sociaal inkopen. De markt biedt een podium voor de producten en diensten van sociale ondernemers. Bedrijven kunnen in een uitgebreid aanbod van sociaal ondernemers zoeken naar een product of dienst die aansluit bij hun wensen. De Social Impact

Factory faciliteert de match, en indien nodig de afhandeling van de goedkeuring van de social return invulling.

2. Doelstelling en Resultaten

Het doel van de Social Impact Market is om de omzet van sociaal ondernemers te vergroten en hiermee de maatschappelijke impact die zij maken. Door de koppeling die we leggen met het overheidsinstrument social return, zal het resultaat grotendeels ten goede komen aan sociaal ondernemers die werken met mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

Om de omzet van sociaal ondernemers te vergroten maken we "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers. Dit faciliteren we middels de online marktplaats, de Social Impact Market. Hiermee spelen we in op een actueel maatschappelijk vraagstuk: het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Twee beleidsmatige instrumenten hiervoor zijn de invoering van social return en de Banenafspraak (zie link). In de praktijk zien we bij publieke en private organisaties de behoefte om op creatieve wijze invulling te geven aan social return en de Banenafspraak. De Social Impact Market speelt hier op in door inkoop bij sociaal ondernemers makkelijk te maken en te koppelen aan social return en de Banenafspraak. Door onze nauwe samenwerking met gemeenten, komen leveranciers van de gemeente snel met ons en de mogelijkheden van de Social Impact Market in contact. Hierdoor wordt er door gevestigde organisaties meer ingekocht bij sociaal ondernemers, waardoor zij meer maatschappelijke impact kunnen maken en er banen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt versneld gerealiseerd worden.

Van lancering naar opschalen

We zitten nu in een overgangsperiode van startende onderneming, met de lancering van de Social Impact Market naar het opschalen van de mogelijkheden en kansen die er liggen. In januari 2016 is de Social Impact Market gelanceerd tijdens een evenement met de gemeente Utrecht (250+ deelnemers). De afgelopen 8 maanden hebben vooral in het teken gestaan van de technische ontwikkeling van de Social Impact Market, aanbod van sociaal ondernemers op de market krijgen en organisaties bekend maken met de mogelijkheid om hun inkoopvraag hier op te zetten. Inmiddels zijn de kinderziektes uit het platform en hebben meer dan 85 sociaal ondernemers hun aanbod op de Market gezet. Zes gemeenten maken nu gebruik van de Social Impact Market als invul mogelijkheid van social return, dit houdt in dat alle leveranciers van deze gemeenten de mogelijkheid hebben om middels de Social Impact Market een invulling voor social return te vinden. We hebben ruim 100 organisaties gesproken over de mogelijkheid om de Market in te zetten voor inkoopopdrachten, vaak in relatie tot de invulling van social return. Op 7 april 2016 hebben we samen met de gemeente Utrecht een evenement georganiseerd over de mogelijkheden voor Sociaal Inkopen (100+ deelnemers). Tot slot hebben JC Decaux en a.s.r. zich aangesloten als partner en toegezegd via de Social Impact Market sociaal te willen inkopen. De basis is gelegd, nu kunnen we gaan opschalen.

Doelstellingen komend jaar

Het komende jaar staat in het teken van opschalen. Om dit te bereiken hebben we een aantal subdoelen geïdentificeerd:

1. *Het maken van nieuwe "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers*

- Op basis van de matches willen we via de Social Impact Market een omzet van €[redacted] voor sociaal ondernemers genereren. Dit is de basis voor toekomstige verdere groei.

- We willen dat de verbindingen die via de Market ontstaan uitmonden in duurzame relaties tussen sociaal ondernemers en gevestigde organisaties: wanneer gevestigde organisaties, los van een social return vraag, vaker zaken doen met sociaal ondernemers.

2. *Uitbreiding naar nieuwe gemeenten*

- Van 6 gemeenten naar 10 gemeenten die de Social Impact Market gebruiken als middel om social return in te vullen en/of gebruiken om sociaal in te kopen. We hebben hierover concrete gesprekken met de gemeenten Den Haag, Haarlemmermeer, Zaanstad, Haarlem en Harderwijk. Het uitbreiden van gemeenten gaat gepaard met een groei in leveranciers van gemeenten die gebruik kunnen maken van de Market en een groei in sociaal ondernemers die actief worden gestimuleerd op de Market hun aanbod te plaatsen.

3. *Actief gebruik van de Market door leveranciers van de gemeenten: nieuwe inkoopvragen*

- Komend jaar maken 100 leveranciers van verschillende gemeenten actief gebruik van de Market voor de invulling van hun inkoopvraag.

4. *Aantrekken van partners: nieuwe inkoopvragen*

- Van 2 partners naar 8 partners die via de Social Impact Market sociaal inkopen.

5. *Aantrekken van sociaal ondernemers: nieuw en passend aanbod*

- Van 85 sociaal ondernemers naar 200 sociaal ondernemers die hun producten en diensten via de Market aanbieden.

6. *Het door ontwikkelen van de Social Impact Market*

- De Social Impact Market is nu een werkend platform wat we komend jaar door willen door ontwikkelen. De focus ligt hierbij op:
  - Een podium bieden voor de verbindingen die zijn gelegd tussen gevestigde organisaties en sociaal ondernemers;
  - Analyseren van de data die de Market oplevert, zodat we beter kunnen inspelen op de vragen en de behoefte van de gebruikers van de Market.

Naast deze doelstellingen hebben we onszelf de doelstelling gesteld voor de zomer van 2017 een template te ontwikkelen waarmee we de sociale impact kunnen meten. Dit ontwikkelen we met onze samenwerkingspartner Sinzer.

3. Doelgroep

De doelgroep waar de impact van de Social Impact Factory uiteindelijk op afstraalt zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze doelgroep heeft hulp nodig om aan te sluiten op de arbeidsmarkt en sociaal ondernemers weten een veilige werkomgeving te creëren voor deze mensen. De Social Enterprise Monitor (2016) toont aan dat de werkgelegenheid van sociale ondernemingen groeide tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2016 met 24% (Social Enterprise NL). Sociaal ondernemers helpen de doelgroep terug naar werk, naar een volwaardige plek in de samenleving en uit een uitkeringssituatie. Stijging op de maatschappelijke ladder en financiële onafhankelijkheid zijn de doelen die de sociaal ondernemers nastreven voor de doelgroep.

Om deze mensen te bereiken ondersteunt de Social Impact Factory sociaal ondernemers in de vorm van omzetstijging met behulp van de Social Impact Market. Door de sociaal ondernemers te linken aan gevestigde organisaties en extra omzet hun kant op te begeleiden wordt het voor sociaal ondernemers mogelijk om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek te bieden. We streven naar een actieve groep van sociaal

ondernemers op de Social Impact Market van 200 stuks. Daarmee weten we op 200 verschillende plekken impact te maken op het thema arbeidsparticipatie. Daarvoor zijn 100 leveranciers en gevestigde organisaties nodig die zaken willen doen met deze sociaal ondernemers via de Social Impact Market.

De wens die alle sociaal ondernemers aan ons uitspreken is de wens naar omzet. Zoals [redacted] mooi verwoordde: *"van subsidie naar omzet om van uitkering naar salaris te gaan"*. Daarmee laten de sociaal ondernemers zien dat het vergroten van hun markt dé uitdaging anno 2016 is. Met meer omzet weten zij meer mensen te helpen maar ze zijn vaak onvoldoende zichtbaar voor de grote markt. De door de overheid opgelegde social return verplichting kan schitterend ingevuld worden door sociaal ondernemers. *'Wij komen niet bij de leveranciers van gemeenten met een social return verplichting. Laat ons die verplichting nou invullen omdat wij de impact kunnen maken voor de mensen waar het om gaat!'* zeggen verschillende sociaal ondernemers uit ons netwerk.

Er is nu nog geen inzicht in hoeveel mensen via de Social Impact Market aan een leer , stage- of werkplek komen. Onze inzet in het inzichtelijk maken van de maatschappelijke impact samen met onze samenwerkingspartner Sinzer, gaat dat dit jaar inzichtelijk maken.

De sociaal ondernemers bereiken we via onze eigen kanalen maar ook door samenwerkingspartners als Social Enterprise NL en MVO Nederland. Daarnaast komen we via de verschillende gemeenten waar we actief zijn ook in contact met veel sociaal ondernemers. We benaderen deze sociaal ondernemers zelf. De leveranciers met een social return verplichting bereiken wij via gemeenten. De gemeenten waar we mee samen werken hebben allemaal een social return projectleider in dienst: deze spreekt alle leveranciers van de desbetreffende gemeente en neemt de Social Impact Market mee in de gesprekken met hen als invulmogelijkheid om social return op een ondernemende manier in te vullen. Hier is de informatie van de gemeente Utrecht te vinden, en hier de informatie van Werk en Inkomen Lekstroom (uitvoeringsorganisatie van de gemeenten Nieuwegein, IJsselstein, Houten, Vianen en Lopik) toegevoegd, waarin de Social Impact Market wordt voorgesteld als één van de mogelijkheden om social return in te vullen. Bij beide is de informatie ook verwerkt in een flyer die aan opdrachtgevers wordt gegeven.

4. Activiteiten

Op basis van de gestelde subdoelen en de doelgroepen die we willen bereiken hebben we verschillende activiteiten die we komend jaar gaan inzetten. De activiteiten zijn geclusterd naar drie categorieën: marketing, marktbewerking en matches.

1. Marketing

Bijeenkomsten gemeenten

- Subdoelstelling: Uitbreiding naar nieuwe gemeenten
- Doelgroep: gemeenten
- Wanneer: doorlopend (zie hieronder voor geplande bijeenkomsten), gemiddeld 1 keer per maand.
- Omschrijving: voor het aansluiten bij nieuwe gemeenten geven we verschillende presentaties bij gemeenten over de Social Impact Market en wat het hen kan bieden. Bijeenkomsten die op de planning staan in de komende 3 maanden: G4, G32, Social Return overleg Friesland, Noord West Veluwe, Gemeente Venlo en Maastricht en Regio West Friesland.

Bijeenkomsten partners

- Subdoelstelling: Aantrekken van partners: nieuwe inkoopvragen
- Doelgroep: gevestigde organisaties
- Wanneer: doorlopend, gemiddeld 1 keer per maand.
- Omschrijving: presentaties voor gevestigde organisaties. In het verleden hebben we presentaties of workshops gefaciliteerd voor MVO Nederland, Programmaraad, Social Enterprise NL, Social Enterprise Day, MKB Nederland. Op de planning staat: AWVN Nederland (10 oktober), Economic Board Utrecht (13 oktober) en Sinzer (12 oktober).

Publicatie: "Sociaal inkopen: van droom naar werkelijkheid"

- Subdoelstelling: Aantrekken van partners: nieuwe inkoopvragen
- Doelgroep: gevestigde organisaties
- Wanneer: september/oktober 2016
- Omschrijving: vanuit onze samenwerkingspartner Kirkman Company wordt er een artikel gepubliceerd over de 6 stappen om sociaal in te kopen. In het artikel wordt de Social Impact Market geïntroduceerd als middel om sociaal in te kopen. Management Team en Management Executive hebben al interesse getoond.

2. Marktbewerking

Workshop Social Impact Market

- Subdoelstelling: Aantrekken van sociaal ondernemers: nieuw en passend aanbod
- Doelgroep: sociaal ondernemers
- Wanneer: 4 keer per jaar, en bij aansluiten nieuwe gemeenten
- Omschrijving: een workshop om sociaal ondernemers wegwijs te maken op de Social Impact Market en te helpen met een kwalitatief goed profiel.

Doorontwikkeling van de Social Impact Market

- Subdoelstelling: doorontwikkeling van de Social Impact Market
- Doelgroep: sociaal ondernemers, leveranciers, gevestigde organisaties en gemeenten
- Wanneer: doorlopend. Selectie vindt plaats eind 2016.
- Omschrijving: samen met onze partner EY hebben we de functionaliteit van de Social Impact Market geëvalueerd. Gezamenlijk gaan we een nieuwe technische partner selecteren die ons helpt de Market verder te ontwikkelen. We vragen hierbij feedback en betrokkenheid van onze partners en actieve gebruikers van de Social Impact Market.

3. Matches

Ophalen van inkoop vraagstuk voor de Market: gesprekken voeren met leveranciers van gemeenten die social return of de banenafspraak willen invullen en gesprekken voeren met partners.

- Subdoelstelling: Het maken van nieuwe "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers
- Wanneer: doorlopend (op dit moment worden er gemiddeld 2 gesprekken per week gevoerd)
- Doelgroep: sociaal ondernemers, leveranciers, gevestigde organisaties en gemeenten
- Omschrijving: in de zomer van 2015 mee zijn we gestart met gesprekken voeren met leveranciers van de gemeente Utrecht (toen nog zonder gebruik van Market). Per week worden er ongeveer 2 gesprekken gevoerd met organisaties die interesse hebben in sociaal inkopen. We hebben geleerd dat organisaties vaak interesse hebben maar niet direct een concrete inkoopvraag. Hierdoor resulteren de gesprekken niet altijd direct in een "match" met een sociaal ondernemer en heeft het komen tot een specifieke

inkoopvraag een lange doorlooptijd. We merken namelijk dat organisaties bij ons terug komen wanneer zij op een later moment een concrete inkoopvraag hebben. Doordat steeds meer gemeenten hun social return beleid beter gaan monitoren, verwachten we ook meer vragen van leveranciers van gemeenten om social return in te vullen.

Uitvoeren van de Quickscan

- Subdoelstelling: Aantrekken van sociaal ondernemers: nieuw en passend aanbod
- Doelgroep: sociaal ondernemers en leverancier
- Wanneer: doorlopend
- Omschrijving: onze samenwerkingspartner EY voert een Quick Scan voor ons uit bij sociaal ondernemers die hun producten of diensten op de Market aanbieden. De Quick scan heeft als doel om bezoekers van het platform extra bedrijfsinformatie te geven over sociale ondernemers. Op basis van deze informatie kunnen sociaal inkopers inschatten hoe sociaal en financieel gezond een sociaal ondernemer is. Zo zijn we als Social Impact Market transparant en stellen we onze bezoekers in staat om doordachte keuzes maken.

Seizoensgebonden acties

- Subdoelstelling: Het maken van nieuwe "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers.
- Doelgroep: sociaal ondernemers, leveranciers en gevestigde organisaties
- Wanneer: seizoensgebonden
- Omschrijving: speciale seizoensgebonden acties van producten en diensten van sociaal ondernemers die aansluiten bij de behoefte van de organisaties. Zo hebben we voor de kerstperiode vier verschillende kerstpakketten samengesteld met producten van verschillende sociaal ondernemers. Door het inkopen van de sociale kerstpakketten kunnen organisaties hun social return vraag invullen. Vorig jaar was dit een groot succes:
  "In 2015 hebben we in samenwerking met de Social Impact Factory ons kerstpakket samengesteld met producten van een aantal sociale ondernemers uit Utrecht. Naast biertjes van Maximus Brouwerij en heerlijke koekjes van de Koekfabriek viel ook de tas van I did Slow Fashion erg in de smaak." Toerisme Utrecht
  "Onze medewerkers vinden het altijd erg leuk om een kerstpakket te ontvangen. Vorig jaar hebben wij dit anders aangepakt, een pakket dat wordt samen gesteld door de Social Impact Factory. Met producten van sociaal ondernemers Reinaerde, Maximus brouwerij en de Koekfabriek ontstaat er een op maat gemaakt kerstpakket. Allemaal regionale sociaal ondernemers die hun producten produceren, deels door mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Hierdoor wordt de lokale betrokkenheid vergroot en zit er ook een bijzonder verhaal achter het kerstpakket." – Wits Utrecht B.V., [redacted]

Sociaal ondernemerschap evenementen per gemeente

- Subdoelstelling: Het maken van nieuwe "matches" tussen de vraag van gevestigde organisaties en het aanbod van sociaal ondernemers.
- Doelgroep: sociaal ondernemers, leveranciers, gevestigde organisaties
- Wanneer: afhankelijk van moment van aansluiten nieuwe gemeenten, minimaal 2 bijeenkomsten per gemeente.
- Omschrijving: het aansluiten van een nieuwe gemeente bij de Social Impact Market gaat altijd gepaard met een kennismakingsevenement, zodat lokale organisaties en sociale ondernemingen de mogelijkheden van de Market leren kennen. Afhankelijk van het moment dat een gemeente aansluit en de behoefte van de gemeente, wordt het evenement vorm gegeven.

Om de impact van de Social Impact Factory en de Social Impact Market inzichtelijk te maken ontwikkelen we samen met onze samenwerkingspartner Sinzer en sociaal ondernemers een template. In september 2016 zijn we gestart met een pilot om een impact template te ontwikkelen. Dit houdt in dat we indicatoren op verschillende thema's benoemen en een vragenlijst opleveren waarmee we bij stakeholders effecten kunnen meten. De thema's waar we mee aan de slag gaan zijn: arbeidsparticipatie, sociale inclusie, armoede en duurzaamheid. Het uiteindelijke resultaat van de pilot is een uitgevoerde impactmeting voor de deelnemende sociaal ondernemers. Met een analyse van de pilotresultaten kunnen we het template nog een stukje verder professionaliseren. Hiermee kunnen we breder sociale impact gaan meten en het misschien ook mogelijk maken voor onze partners.

Verder organiseren wij de programmering voor de Social Impact Factory Utrecht (opening januari 2017), hier zullen ook activiteiten worden georganiseerd die inkoopopdrachten via de Market gaan stimuleren. De programmering wordt nog ontwikkeld.

5. Uitvoering

De Social Impact Factory is een ecosysteem en ook op deze manier georganiseerd. Verschillende partijen dragen dan ook bij aan de Social Impact Factory, zoals de gemeente Utrecht, Kirkman Company, EY, Sinzer, Gcompany en KplusV.

Het bestuur van de Social Impact Factory bestaat [redacted] (Kirkman Company) en [redacted] De functie van secretaris staat nog vacant. Op dit moment zijn we bezig met de overdracht van het voorzitterschap van [redacted] naar [redacted]

De Social Impact Factory heeft een twee koppig directie: [redacted] en [redacted] De Social Impact Factory is georganiseerd op basis van de dienstverlening: sociaal inkopen, challenges en actief veranderen. De dienstverlening sociaal inkopen omvat alle werkzaamheden rondom de Social Impact Market. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de volgende functies (ongeveer 1,5 tot 2 FTE):

- [redacted] eindverantwoordelijk vanuit de directie.
  Strategie rondom sociaal inkopen en technische door ontwikkeling van de Social Impact Market.
- [redacted] verantwoordelijk voor de Social Impact Market
  Projectleider: strategie en coördinatie van de Social Impact Market.
  Accountmanager strategische partners
- Social Return Connector
  Accountmanager strategische partners
  Matching van vraag en aanbod
  Contactpersoon gemeenten
- Project management ondersteuning
  Contactpersoon sociaal ondernemers
  Administratie
- Communicatie en platformmedewerker
  MC&PR

Onze samenwerkingspartner EY voert de quickscans voor de sociaal ondernemers uit en helpt ons met het opstellen van de technische specificaties en eisen voor de door ontwikkeling van de Social Impact Market. Voor de doorontwikkeling van de Social Impact Market willen we in januari 2017 een co creatie samenwerking op zetten met een nieuwe technische partner.

Voor het ontwikkelen van het template om de impact van de Social Impact Market en onze partners inzichtelijk te maken, werken we samen met Sinzer. Sinzer biedt management software oplossing en consultancy om maatschappelijk impact inzichtelijk te maken, te

optimaliseren en te maximaliseren. Dit project wordt uitgevoerd door [redacted] Marjolein Krol (vanuit de Gemeente Utrecht) en [redacted] (Sinzer).

We werken met elke aangesloten gemeente nauw samen met de projectleider social return en de inkoopstrateeg.

6. Planning en looptijd project

Zie bijlage.

7. Marketing en Communicatie

Ondertussen heeft de Social Impact Factory een groot eigen netwerk opgebouwd (bijna 2000 mensen staan op de lijst voor de nieuwsbrief, meer dan 600 volgers online en vele contacten bij gemeenten en ondernemers). Momenteel zijn er ruim 100 organisaties als partner verbonden aan de Social Impact Market en er is veel interactie online. Daarnaast hebben we strategische samenwerkingspartners met onder andere de Social Enterprise Day, Social Enterprise NL, MVO Nederland, de Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht, de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur en Enactus Nederland die de publiciteit samen met ons kunnen optuigen. Met Sinzer werken we samen op het gebied van impact meten en Voor je Buurt is partner wanneer het gaat om het aansluiten van burgerinitiatieven op het ontwikkelde crowdfundingplatform voor de stad Utrecht (Voor je Stadsie). Via de Social Impact Market wordt het mogelijk ook burgerinitiatieven te crowdsourcen. In de stad Utrecht is ook een stevige samenwerking opgetuigd rondom de exploitatie van het Vredenburg 40 (oude Staffhorst pand) met Seats2Meet, Bruggink van der Velde, Buzinezzclub en Kirkman Company. Als Social Impact Factory Utrecht BV (dus niet de stichting die deze aanvraag doet) gaan we het gedachtegoed van ontmoeting tussen verschillende werelden rondom sociaal ondernemerschap, fysiek faciliteren in de vorm van het bedrijfsverzamelpand Vredenburg 40. In dit pand zal onze programmering plaatsvinden. Zo zullen wij jaarlijks evenementen organiseren rondom impact meten, verdienmodellen ontwikkelen en het gebruik van de Social Impact Market. Ook zal de stichting inhoudelijke programma's (incubatie, acceleratie en transformatie) gaan optuigen om het opgebouwde ecosysteem te voeden met kennis en knowhow.

Al deze voorbeelden laten zien dat de Stichting Social Impact Factory vele samenwerkingen heeft opgetuigd om de doelgroepen te bereiken, van informatie te voorzien en actief gebruik te maken van de Social Impact Market. Naast al deze inhoudelijke samenwerkingsverbanden, eigen programmering en aansluiten bij programmering van anderen zal de Social Impact Factory ook actief zijn op het gebied van marketing en communicatie. Hieronder een beknopt MC&PR plan.

COMMUNICATIEMIDDEL	DOELGROEP	FREQUENTIE	BEREIK
NIEUWSBRIEF	Gemeenten, sociaal ondernemers en leveranciers	Eens per zes weken	+- 1500 mensen
WEBSITE	Gemeenten, sociaal ondernemers en leveranciers	Maandelijkse update	
SOCIAL MEDIA	Gemeenten, sociaal ondernemers en leveranciers	Wekelijkse update	Facebook: 500+ volgers Twitter: 600+ volgers
SOCIAL ENTERPRISE DAY	Gemeenten, sociaal ondernemers en leveranciers	Jaarlijks	500+ deelnemers
PAND SOCIAL IMPACT FACTORY	Gemeenten, sociaal ondernemers en leveranciers	Dagelijks	200+ werkplekken

WORKSHOP SOCIAL IMPACT MARKET	Sociaal ondernemers	3 keer per jaar	20 deelnemers per keer
OVERIGE PROGRAMMERING	Sociaal ondernemers	Een keer per kwartaal	25-50 deelnemers per workshop
SOCIAL IMPACT MARKET UPDATE	Sociaal ondernemers	Elke maand	100+ actieve deelnemers
SAMENWERKING PROGRAMMERING PARTNERS	Afhankelijk van evenement en partner	Minimaal eens per half jaar	Afhankelijk van evenement en partner
SAMENWERKING MC&PR UITINGEN PARTNERS	Afhankelijk van partner	Minimaal eens per kwartaal	Afhankelijk van partner

8. Financiën

Zie bijlage.

9. Evaluatie

We hebben verschillende monitoring en evaluatie momenten:

Operationeel
Wekelijks werkoverleg met het team aan de hand van ons customer relationship management systeem. Onderwerpen:

- Monitoring matching en inkoopvragen
- Monitoring administratie
- Monitoring technische specificaties Social Impact Market
- Monitoring strategische partnerschappen

Samenwerking met gemeente
Maandelijks overleg met Projectleiders social return van aangesloten gemeenten. Onderwerpen:

- Status gesprekken met leveranciers
- Gemaakte matches
- Monitoring van social return
- Nieuwe sociaal ondernemers

Strategisch overleg
Wekelijke overleg over de strategie van sociaal inkopen. Onderwerpen:

- Doorontwikkeling van de Social Impact Market
- Accountmanagement en aantrekken van strategische partners
- Aansluiten nieuwe gemeenten
- Impact meten

Klankbordgroep
Maandelijks overleg met de founding fathers van de Social Impact Factory (Gemeente Utrecht en Kirkman Company) en de directie. Onderwerpen:

- Voortgang op gestelde doelen
- Strategische punten

Bestuursvergadering
Eens per kwartaal komt de directe en het bestuur bij elkaar. Onderwerpen:

- Visie en strategie

Het inzichtelijk maken van de impact van de Market (doel: zomer 2017) gaat helpen om ook de maatschappelijke impact te monitoren en te evalueren.

RESULTATEN CHALLENGES

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

WAT WE DOEN

Inspiratie
Verbinding
Versnelling
Verandering

SOCIAAL INKOPEN

- Matchen vraag & aanbod: offline én online (Social Impact Market)
- Social return integreren in aanbesteding
- Handvaten voor sociaal inkopen

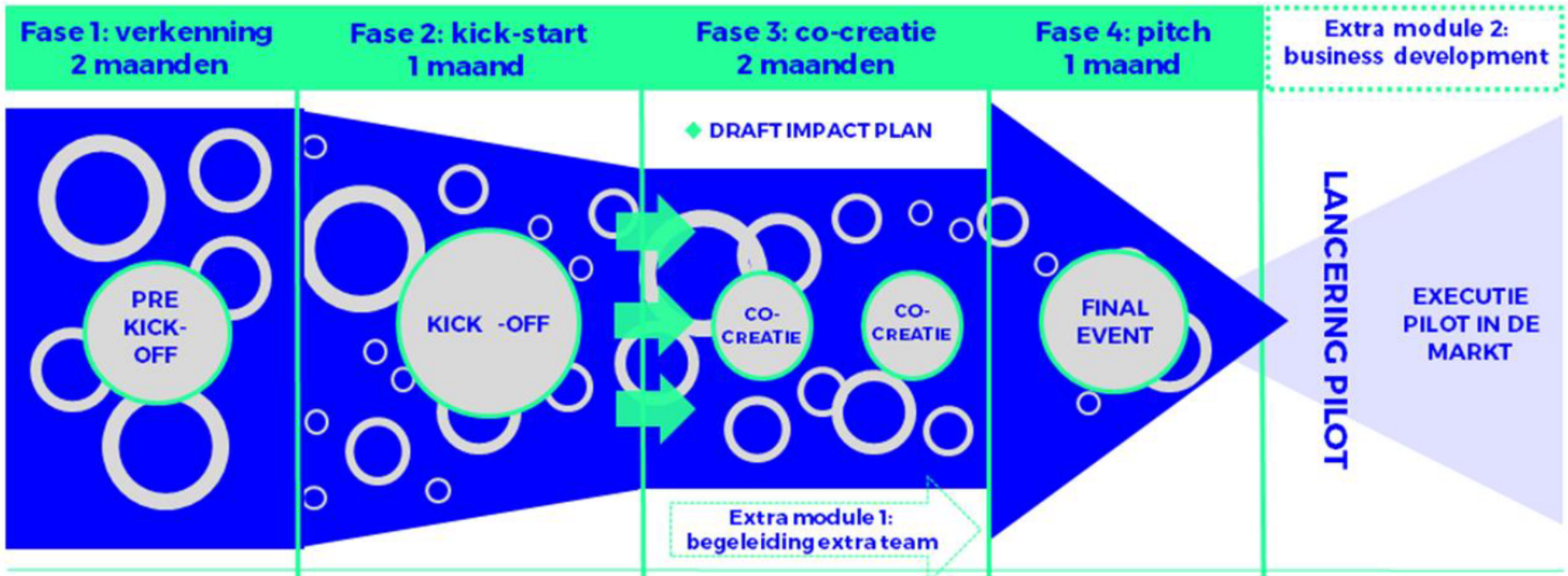
CHALLENGES

Met partners innovatieve & ondernemende oplossingen co-creëren voor sociale vraagstukken.

CHANGE MAKING

- Proces facilitator
- Matchmaking
- Evenementen
- Agendasetting

IMPACT!

ACTIVITEITEN

FOCUS:
- Ecosysteem scan
- Vertaling in "Call to action" en criteria
- Sociale ondernemers scouten en activeren
- Community bouwen door deelnemers (intern/extern) te activeren
- Pre-kick-off met impactmakers

FOCUS:
- Vraagstuk met deelnemers uitdiepen
- Oplossingsrichtingen/ business concepten bepalen
- Teams vormen met deelnemers
- Opstellen lean canvas en stappenplan

FOCUS:
- Co-creatie sessies om pilotplan uit te werken
- Formats en milestones voor uitwerking
- Coaching en business development support
- Matchmaking met relevante stakeholders vraagstuk

FOCUS:
- Opleveren en delen van de resultaten tijdens final event in vorm van pitch
- Adoptie pilots door opdrachtgever en sociaal ondernemer

FOCUS:
- Ondersteuning uitvoering pilot
- Projectmanagement, coaching en matchmaking
- Busines development support

RESULTAAT

- CALL TO ACTION
- COMMUNITY AAN BOORT
- MAX 3 BUSINESS CONCEPTEN
- LEAN CANVAS
- TEAMS GEVORMD
- STAPPENPLAN
- IMPACTPLAN
- PITCH
- TEAM VOOR PILOT
- GO EN BUDGET VOOR PILOT(S)

RESULTATEN

1. Maatwerkvervoer
2. De Wooncarrière
3. Gezond & Sociaal de Kanteling
4. Online Nabuurschap
5. Werken OntzorgT
6. Sociale Voedselcommunity

MAATWERKVERVOER

MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK

De gemeente streeft ernaar dat inwoners met een beperking zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van aanwezige faciliteiten. Bij voorkeur gebeurt dit door gebruik te maken initiatieven uit de maatschappij die financieel haalbaar zijn. Doordat er weinig maatschappelijke vervoersinitiatieven zijn en er een ontwikkeling is waarbij steeds meer buslijnen verdwijnen, dreigt het beroep op (dure) gesubsidieerde maatwerkoplossingen te groot te worden.

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

Oplossingen voor een groot maatschappelijk probleem uitvragen door een prijsvraag te organiseren, dat is een andere manier van werken! De gemeente Utrecht en de Social Impact Factory gingen in de challenge Maatwerkvervoer op zoek naar sociale, innovatieve oplossingen voor maatwerkvervoer voor kwetsbare doelgroepen. Deze initiatiefnemers werden begeleidt door ons om hun plannen aan te scherpen. Vervolgens vond er een selectieronde plaats en een pitch-evenement

OPLOSSINGEN

Winnaars van de finale waren twee initiatieven met zeer uiteenlopende oplossingen. De Reiskoffer krijgt € 75.000 om in Utrecht een pilot te organiseren voor leerlingenvervoer. In de Reiskoffer zijn verschillende reis-ondersteunende producten opgenomen die de gebruiker in staat stellen zelfstandig te gaan reizen. BuurtMobiel krijgt € 25.000 om te investeren in de opstart van hun groene vervoersinitiatief voor ouderen in de wijk Overvecht.

PLANNING

Eind januari 2016 was de Finale. In 2016 worden de pilots uitgerond en in 2017 getoetst op succes.

BEROKKEN PARTIJEN

UB GROEP · Diakonessenhuis · provincie :: Utrecht · Buurtmobiel · Gemeente Utrecht · INCU BE+ER

DE GEZONDE SOCIALE WIJK

MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK

Stichtse Vecht wil toe naar zelf-organiserende wijken die vorm geven aan Wonen-Welzijn-Zorg, nu en in tien jaar. De inwoners van de wijk maken het verschil: zij hebben het voor het zeggen, en niet de aanbieders van diensten. Dat is de verandering die ze willen inzetten. De kanteling in uitvoering!

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

Wij hebben een coalitie gecreëerd van partijen die konden bijdragen aan de oplossing en de challenges begeleid. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

OPLOSSING

De coalitie heeft een wijkaanpak gerealiseerd om de kanteling in te zetten en de wijk te betrekken bij de vormgeving van wonen, welzijn en zorg. De Sociaal ondernemers The Social Firm en Zorgverslimming voeren de Pilot in Zebraspoor uit door op innovatieve manieren de behoeftes van de bewoners van een wijk op te halen en vervolgens specifiek vanuit deze behoeftes te gaan handelen. Daarmee worden de activiteiten in de wijk weer van bewoners zelf en kunnen de overige betrokken partijen (Wonen, Welzijn, Zorg en de Gemeente Stichtse Vecht) volstaan met het faciliteren van deze behoeftes.

PLANNING

Eind maart 2016 heeft de Impact Presentatie plaatsgevonden. In Stichtse Vecht worden de puntjes op de i gezet voor de ontwikkelde wijkaanpak om daarna deze toe te passen in pilotvorm in de wijk.

BETROKKEN PARTIJEN

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

DE WOONCARRIÈRE

MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK

Mensen die ouder worden en om die reden moeten verhuizen, zien dat meestal als een stap terug. Verhuis- of aanpasbeslissingen om de woning geschikt te maken voor de ouder wordende mens worden daardoor vaak uitgesteld, met alle gevolgen van dien. Hoe verleid je mensen tijdig, op het moment dat zij nog actief zijn, om na te denken over hoe zij willen wonen wanneer ze ouder worden?

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

Wij brengen partijen bij elkaar in een coalitie en begeleidden de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

DE OPLOSSINGEN

De coalitie heeft gekozen voor een positieve, verhalende en inspirerende campagne om ouderen de kansen voor de toekomst te laten zien en te ervaren. Daarvoor is een website-in-concept ontwikkeld. Op de zogenaamde dummypage met de werktitel Utrecht voor later staan verhalen centraal, zoals een interview met een bekende senior wijkbewoner. Daarbij bijt [redacted] het spits af. Er is ook te lezen hoe [redacted] via verhuisadviseurs een geschikt appartement vond. Vanuit de succesverhalen wordt doorverwezen naar het gerelateerde aanbod, zoals verhuisadvies-op-maat en inzicht in producten en diensten die de volgende levensfase (nog) leuker maken. Het inzichtelijk maken en campagnevoeren over deze kansen voor senioren helpt de doelgroep in een vroeg stadium na te denken over hun volgende levensfase.

PLANNING

Eind maart 2016 heeft de Impact Presentatie plaatsgevonden. De coalitie gaat aan de slag met het vullen en verrijken van de campagne in de wijk Tuindorp. Na een succesvolle pilot in Tuindorp, is het de wens van de coalitie om de campagne uit te rollen over heel Utrecht en mogelijk zelfs daarbuiten.

BETROKKEN PARTIJEN

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

ONLINE NABUURSCHAP

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK

In het verleden was de omgeving van inwoners kleiner en minder complex. Je kende elkaar, was vanuit dat persoonlijke contact sneller geneigd elkaar te helpen. Het leven is versneld, we leven meer online, soms kennen we onze buren nog nauwelijks. Hoe kunnen we sociale basis versterken en de informele hulp in de buurt bevorderen?

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

In Regio Midden begeleidden wij de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

OPLOSSINGEN

De coalitie heeft een methodiek voor wijken ontwikkeld om te analyseren wat er in een wijk nodig is om nabuurschap (informele hulp in de buurt) te bevorderen. Dit kan met behulp van digitale middelen. Het doel van de methodiek is het versterken van de sociale basis in een wijk en maatwerk te kunnen leveren. Deze methodiek kunnen gemeenten en organisaties in de wijk inzetten om maatwerk te leveren om per wijk de sociale basis te versterken. Deze methodiek geeft invulling aan de onwenselijke situatie dat er momenteel niet goed gekeken wordt naar wat er is in een wijk en waar de behoefte naar is. In de praktijk ontstaat het meeste namelijk organisch. Een stappenplan kan zowel organisaties in de wijk helpen te achterhalen waar ze hun energie in moeten steken i.p.v. dat ze de behoefte voelen om alles te doen. Daarmee kunnen ze in de huidige participatiesamenleving de stroom aan subsidieaanvragen voor platforms en andere digitale tools in betere banen leiden. Daarnaast zijn ze in staat op een beter onderbouwde manier het gesprek aan te gaan met betrokken partijen over welke rollen en activiteiten noodzakelijk zijn.

PLANNING

Eind maart 2016 was de Impact Presentatie. In Utrecht worden de puntjes op de i gezet voor de ontwikkelde methodiek om daarna deze toe te passen in pilotvorm in een van de wijken.

BETROKKEN PARTIJEN

Gemeente Utrecht · Gemeente Zeist · INCLUZIO · mijnbuurtje.nl · ijk&co

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

WERKEN ONTZORGT

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK

De gemeente Zoetermeer is zoekende hoe je samen met (lokale) sociaal ondernemers werkplekken kan creëren voor mensen die niet zelfstandig kunnen zorgen voor een zinvolle dagbesteding of niet zonder begeleiding kunnen werken. Deze mensen kunnen soms doorgroeien naar (betaald) werk, maar vanwege de indeling in 'hokjes' en de bijbehorende (financiële) belangen is dat lastig te realiseren. Om mensen te ontwikkelen en naar vermogen mee te laten doen in de maatschappij moet het hek tussen de twee sectoren dagbesteding en gedeeltelijk betaald werk worden afgebroken. Denk hier aan een jongere die van het speciaal onderwijs afkomt en zich mogelijk kan ontwikkelen tot betaald werk.

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

Om dit te realiseren wil de gemeente Zoetermeer samenwerking tussen partijen uit de dagbesteding en ondernemers op gang brengen. Dit vraagt om ondernemers met lef en innovatieruimte vanuit de overheid om nieuwe verdienmodellen te gaan proberen. Gedurende vier maanden tijd heeft een coalitie van de gemeente, ondernemers, zorginstellingen en een onderwijsinstelling hun tanden gezet in het ontwikkelen van een stappenplan voor het realiseren van ondernemende plaatsingen.

OPLOSSINGEN

Om ondernemende plaatsingen te realiseren, zijn voorwaarden en een stappenplan opgesteld. Van verbinden, naar ontdekken, analyseren en plaatsen. De ontwikkeling van de jongere staat centraal en het label wordt pas achteraf geplakt. Met dit stappenplan wordt het voor ondernemers inzichtelijk welke mogelijkheden er voor hun zijn om met deze doelgroep te werken. Daarnaast levert het de gemeente een handelingskader op om ondernemendere plaatsingen te realiseren en meer jongeren toe te leiden naar (betaald) werk.

PLANNING

In oktober 2016 start de pilot waarin jongeren van wie niet duidelijk is of een baan haalbaar is, een plek kan worden gegeven om zich te ontwikkelen richting betaald werk. In totaal worden 6 plaatsingen realiseert bij 3 verschillende ondernemers.

BETROKKEN PARTIJEN

gemeente Zoetermeer · Huis van Rie · Band op Spanning · Het Atrium · GOEDKOPEMOBIEL.eu De refurbish specialist · HV Trading Company · Middin · ink strategy

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

SOCIALE VOEDSELCOMMUNITY

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK

Ondanks de relatieve welvaart die wij in Nederland mogen ervaren, zijn er nog altijd gezinnen die niet genoeg te besteden hebben om fatsoenlijk van te eten. Verschillende organisaties en instanties, waaronder de voedselbanken, proberen hier verandering in te brengen. Dit is echter niet altijd genoeg. Zo willen sommige minima uit schaamte of stigma niet naar de voedselbank. Of maken minima verkeerde keuzes, zoals stelen. Dit maakt het extra schrijnend dat soms slechts gescheiden door enkele meters, goed eten wordt verspild. In deze challenge willen we een bijdrage leveren aan het verminderen van voedselschaarste bij minima door gebruik te maken van regionale overschotten.

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN?

In Regio Midden begeleidden wij de challenges. In een traject van ca. 4 maanden is het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

OPLOSSINGEN

We bouwen een sociale voedselcommunity waarin voedseloverschot wordt aangeboden: lokale en gezonde producten van zowel telers als supermarkten. Het contact wat rondom voedseluitwisseling ontstaat wordt gebruikt als startpunt voor verdere onderlinge hulp- en dienstverlening. Dit is een groeiende beweging, met een start rondom voedsel, en later een vraag gestuurde uitbreiding. Dit initiatief is er voor iedereen. Het concept is bedacht voor het brengen van voedsel overschot naar minima huishoudens maar iedereen is welkom om van het concept gebruik te maken. Er wordt bewust gewerkt met een merkbeleving, zodat de doelgroep voor wie het concept ontworpen is zich ook echt aangetrokken voelt tot de community.

PLANNING

Burendag 2016 (24 oktober) markeerde de Kick-off van de pilot. In 5 maanden tijd gaan de coalitiepartners onderling slimmer samen werken, overschotten delen en overschotten volgen. Daarnaast worden de overschotten in de regio onderzocht en de coalitie uitgebreid tot een community.

BETROKKEN PARTIJEN

Gemeente Almere

weet hoe je leeft!

HEMA

voedselloket almere VLA

EFIBIA

PLUS

Doenersdreef Zorg

De challenge is gestart vanuit Initiate. Initiate is een gezamenlijk innovatieprogramma van en door gemeenten mogelijk gemaakt door de VNG. Daarbij haken ook anderen aan, zoals sociaal ondernemers en kennisinstituten.

Aanvraag financiering Social Impact Factory

(inleiding)
De Social Impact Factory maakt samen met Vluchtelingenwerk Utrecht, Socius, de Volksuniversiteit, de Universiteit Utrecht en de Gemeente Utrecht deel uit van de stuurgroep U- RLP. Samen met deze partijen is een subsidie aanvraag gedaan in het kader van Urban Innovations van de Europese Unie. Ongeacht toekenning van de subsidie zullen de genoemde partijen het project voortzetten. Indien de subsidie niet wordt toegekend in een 'light versie'.

(aanleiding)
Het U-RLP zal van start gaan wanneer de noodopvang Overvecht zijn deuren opent, naar verwachting is dit in september/oktober 2016. Ter voorbereiding van het U-RLP of het U-RLP Light zal de Social Impact Factory al een aantal activiteiten gaan verrichten

(activiteiten)

1. De Social Impact Factory zal haar eigen rol in het U-RLP of het U-RLP Light verder uitwerken en invulling aan geven:
    - Opbouwen van een database van relevante initiatieven;
    - Scan van mogelijke uitvoeringspartners
    - Vast aanspreekpunt
    - Link met WSP

(uren)
Activiteit 1: gemiddeld 6 uur per week;

(kosten)

	22 weken	gemiddelde inzet per week	totaal uren	EUR
Activiteit 1:	senior	2.5	55	€ [redacted]
	junior	3.5	77	€ [redacted]
		Totaal ex. Btw	*132*	*€ [redacted]*
		BTW 21%		€ [redacted]
		Totaal incl. btw		**€ [redacted]**

Subsidiebureau

Postadres: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht
Telefoon: 030 – 286 33 36
Internet: www.utrecht.nl/subsidie

Social Impact Factory
t.a.v. de [redacted]
Amsterdamsestraatweg 40
3743DT BAARN

Behandeld door:	J. Braat	Datum:	13 juni 2016
		Dossiernr.:	3666971
Bijlage(n)		Onderwerp:	Verleningsbeschikking
Uw kenmerk:		Verzonden:	19 juni 2016
Uw brief van:	10 juni 2016	Bij antwoord datum, dossiernummer en onderwerp vermelden	

Geachte [redacted],

Op 10 juni 2016 hebben wij uw subsidieaanvraag ontvangen voor stuurgroep URLP, plan Einstein voor de noodopvang ++ in Overvecht. In deze brief vindt u ons besluit.

Besluit

Wij hebben besloten uw activiteiten te ondersteunen met een subsidie van maximaal € 18.304,00. Deze subsidieverlening heeft betrekking op de periode 10 juni 2016 tot en met 31 oktober 2016.

Specificatie activiteiten en subsidiebedrag

Activiteit	Wijk	Bedrag
Plan Einstein: voorbereiden contacten relevante partners	Niet wijkgebonden	€18.304,00

De activiteiten die u heeft opgenomen in uw aanvraag zijn de basis van deze subsidieverlening.

Betaalschema

Betaaldatum	Bedrag	Blokkade
1 juni 2016	€18.304,00	–

De kolom “blokkade” geeft aan of betaling afhankelijk is gesteld van de ontvangst van (tussentijdse) rapportages. De subsidie wordt overgemaakt op IBAN [redacted].

Aanvraag tot vaststelling (eindverantwoording)

Uiterlijk 31 mei 2017 dient u de eindverantwoording in. Stuurt u de eindverantwoording niet op tijd? Dan kunnen we de subsidie lager of zelfs op nul vaststellen. Eventuele betalingen moeten dan geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald.
De eindverantwoording bestaat minimaal uit:

- een activiteitenverslag waarin u aantoont dat de activiteiten hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de verleningsbeschikking en de geldende regelgeving;

- een financiële verantwoording waarin de inkomsten en uitgaven op deze subsidie duidelijk herkenbaar zijn en die correspondeert met de begroting bij uw aanvraag.

Krijgt u op jaarbasis meer dan € 50.000 aan subsidie van de gemeente Utrecht? Dan moet u de financiële (jaar)verantwoording laten controleren door een accountant. In de controleverklaring van de accountant moet staan dat het controleprotocol van de gemeente Utrecht is toegepast. Maar u kunt er ook voor kiezen het controleprotocol van de gemeente Utrecht alleen te laten toepassen op de controle van de gemeentelijke subsidies. De controleverklaring moet u meesturen bij de eindverantwoording.

Uitgangspunt voor de vaststelling is deze beschikking. De vaststelling vindt plaats op basis van inhoudelijke en kwantitatieve beoordeling van de gerealiseerde activiteiten en behaalde resultaten. Indien de gerealiseerde activiteiten achterblijven bij de beschikte activiteiten kunnen wij een evenredig deel van de subsidie terugvorderen.

De eindverantwoording kunt u – onder vermelding van het dossiernummer – per e-mail of brief versturen aan het college van burgemeester en wethouders van Utrecht. Het adres is:
subsidie@utrecht.nl
of: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht

Regelgeving

Op deze beschikking is de volgende regelgeving van toepassing:

- De Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 4.21 t/m 4.80)
- De Algemene Subsidieverordening 2014 van de Gemeente Utrecht
- Controleprotocol Gemeente Utrecht 2013
- Beleidsregel opvang, en ondersteuning asielzoekers

Eigen verklaring Governance Code

U heeft aangegeven volledig aan de eisen voor goed bestuur te voldoen. U hoeft bij nieuwe aanvragen geen eigen verklaring meer mee te sturen, zolang u volledig aan de eisen blijft voldoen.

Vragen

Voor vragen over dit besluit kunt u contact opnemen met Jennifer Rack, bereikbaar via telefoonnummer 030 – 286 5905 en via e-mailadres j.rack@utrecht.nl. Voor inhoudelijke vragen kunt u terecht bij Jan Braat, bereikbaar via telefoonnummer 030 2862884, en via e-mailadres j.braat@utrecht.nl.

Bezwaarclausule

Als u vindt dat het besluit onjuist is, dan kunt u bezwaar maken. U kunt uw bezwaar digitaal indienen. Daarvoor kunt u alleen gebruik maken van het door de gemeente beschikbaar gestelde digitale formulier. Dit vindt u op www.utrecht.nl/bezwaar. U kunt het bezwaar niet per e-mail insturen. Maakt u liever per brief bezwaar, dan kunt u uw bezwaarschrift sturen aan het college van burgemeester en wethouders.

Het adres is:
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Zorg ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de dag waarop deze brief is verzonden. Daarmee voorkomt u dat wij uw bezwaarschrift niet meer kunnen behandelen.

In het bezwaarschrift neemt u in ieder geval op:

- uw naam, adres, datum en handtekening; graag ook het telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht; vermeld hierbij de verzenddatum en het kenmerk van dat besluit of stuur een kopie daarvan mee;
- de reden waarom u vindt dat het besluit onjuist is.

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Utrecht

E.C. van Leeuwen
Manager team Meedoen naar vermogen

Deze beschikking is digitaal ondertekend, hierdoor staat er geen geschreven handtekening in de brief.

Subsidiebureau

Postadres: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht
Telefoon: 030 – 286 33 36
Internet: www.utrecht.nl/subsidie

Stichting Social Impact Factory
t.a.v. de [redacted]
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT BAARN

Behandeld door:	J. Rack	Datum:	29 maart 2016
		Dossiernr.:	3391852
Bijlage(n)		Onderwerp:	Gedeeltelijke verleningsbeschikking Lokaal Economisch Fonds
Uw kenmerk:		Verzonden:	3 april 2016
Uw brief van:	29 januari 2016	Bij antwoord datum, dossiernummer en onderwerp vermelden	

Geachte [redacted]

Op 29 januari 2016 hebben wij uw subsidieaanvraag ontvangen het Lokaal Economisch Fonds voor het realiseren van 1,64 fte en 2 stageplekken bij de Social Impact Factory. In deze brief vindt u ons besluit.

Besluit

De banen voor kwetsbare werknemers worden toegekend. Uw aanvraag m.b.t de andere parttime banen wordt afgewezen in verband met een eerdere subsidie die is ontvangen in het kader van het oprichten van de Social Impact Factor (subsidienummer 3010367). Uw aanvraag wordt ondersteund met een subsidie van maximaal € 7.560,00. Deze subsidieverlening heeft betrekking op de periode 1 februari 2016 tot en met 1 juli 2017.

Specificatie activiteiten en subsidiebedrag

Activiteit	Wijk	Bedrag
1,64 fte voor kwetsbare werknemers (art. 2, lid 4, AGVV) en 2 stageplekken bij Social Impact Factory	Niet wijkgebonden	€ 7.560,00

De activiteiten die u heeft opgenomen in uw aanvraag zijn de basis van deze subsidieverlening.

Betaalschema

Betaaldatum	Bedrag	Blokkade
1 april 2016	€ 5.904,00	–
Na goedkeuring eindverantwoording	€ 656,00	Ja

De kolom "blokkade" geeft aan of betaling afhankelijk is gesteld van de ontvangst van (tussentijdse) rapportages. De betalingen zullen gedaan worden op IBAN [redacted].

Aanvraag tot vaststelling (eindverantwoording)
Uiterlijk 2 oktober 2017 dient u de eindverantwoording in. Stuurt u de eindverantwoording niet op tijd? Dan kunnen we de subsidie lager of zelfs op nul vaststellen. Eventuele betalingen moeten dan geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald.
De eindverantwoording bestaat minimaal uit:

- Een verantwoording van het resultaat; aantoonbaar nieuwe banen, al dan niet ingevuld met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Een activiteitenverslag waarin u aantoont dat de activiteiten hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de verleningsbeschikking en de geldende regelgeving;
- Een financiële verantwoording waarin de inkomsten en uitgaven op deze subsidie duidelijk herkenbaar zijn en die correspondeert met de begroting bij uw aanvraag.

Het meetmoment voor een structurele baan ligt minimaal een jaar nadat u de functie heeft gecreëerd en iemand hiervoor heeft aangenomen. Mocht dit door omstandigheden later zijn dan in deze brief is vermeld, dan dient u dit tijdig en met een motivatie aan ons door te geven. Dit kan door een e-mail te sturen onder vermelding van uw dossiernummer naar subsidie@utrecht.nl

Krijgt u op jaarbasis meer dan € 50.000 aan subsidie van de gemeente Utrecht? Dan moet u de financiële (jaar)verantwoording laten controleren door een accountant. In de controleverklaring van de accountant moet staan dat het controleprotocol van de gemeente Utrecht is toegepast. Maar u kunt er ook voor kiezen het controleprotocol van de gemeente Utrecht alleen te laten toepassen op de controle van de gemeentelijke subsidies. De controleverklaring moet u meesturen bij de eindverantwoording.

Uitgangspunt voor de vaststelling is deze beschikking. De vaststelling vindt plaats op basis van inhoudelijke en kwantitatieve beoordeling van de gerealiseerde activiteiten en behaalde resultaten. Indien de gerealiseerde activiteiten achterblijven bij de beschikte activiteiten kunnen wij een evenredig deel van de subsidie terugvorderen.

De eindverantwoording kunt u - onder vermelding van het dossiernummer - per e-mail of brief versturen aan het college van burgemeester en wethouders van Utrecht. Het adres is:
subsidie@utrecht.nl
of: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht

Subsidiebureau

Dossiernummer 3391852

Staatssteun

Deze subsidie valt onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGGV). De AGGV kent een specifiek deel wat overheden in staat stelt steun te verlenen aan ondernemingen om de werkgelegenheid voor kwetsbare werknemers en werknemers met een handicap uit te breiden (art. 31 t/m 34).
Hierbij geldt een kennisgevingsprocedure (art. 11) en archiveringsplicht (art. 12). Indien wij hiervoor nog aanvullende informatie nodig hebben, dient u deze binnen een periode van twee weken aan ons te verstrekken.
Voor subsidies die vallen onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening geldt de Deggendorfclausule. Van betaling wordt uitgesloten: individuele steun aan ondernemingen ten aan zien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen.

Regelgeving

Op deze beschikking is de volgende regelgeving van toepassing:

- De Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 4.21 t/m 4.80)
- De Algemene Subsidieverordening 2014 van de Gemeente Utrecht
- Controleprotocol Gemeente Utrecht ASV 2013
- Beleidsregel Lokaal Economisch Fonds

Eigen verklaring Governance Code

U heeft aangegeven volledig aan de eisen voor goed bestuur te voldoen. U hoeft bij nieuwe aanvragen geen eigen verklaring meer mee te sturen, zolang u volledig aan de eisen blijft voldoen.

Vragen

Voor vragen over dit besluit kunt u terecht bij Jennifer Rack, bereikbaar via telefoonnummer 030 - 286 5905 en via e-mailadres j.rack@utrecht.nl. Voor inhoudelijke vragen kunt u terecht bij Evelien van Batenburg, bereikbaar via telefoonnummer 030- 286 0387 en via e-mailadres e.van.batenburg@utrecht.nl.

Bezwaarclausule

Als u vindt dat het besluit onjuist is, dan kunt u bezwaar maken. U kunt uw bezwaar digitaal indienen. Daarvoor kunt u alleen gebruik maken van het door de gemeente beschikbaar gestelde digitale formulier. Dit vindt u op www.utrecht.nl/bezwaar. U kunt het bezwaar niet per e-mail insturen. Maakt u liever per brief bezwaar, dan kunt u uw bezwaarschrift sturen aan het college van burgemeester en wethouders.
Het adres is: Postbus 16200, 3500 CE Utrecht

Zorg ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de dag waarop deze brief is verzonden. Daarmee voorkomt u dat wij uw bezwaarschrift niet meer kunnen behandelen.

In het bezwaarschrift neemt u in ieder geval op:

- uw naam, adres, datum en handtekening; graag ook het telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht; vermeld hierbij de verzenddatum en het kenmerk van dat besluit of stuur een kopie daarvan mee;
- de reden waarom u vindt dat het besluit onjuist is.

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Utrecht,

Drs. B.J. van Dijck
Hoofd Economische zaken

Deze beschikking is digitaal ondertekend, hierdoor staat er geen geschreven handtekening in de brief.

Subsidiebureau

Postadres: Postbus 2158, 3500 GD Utrecht
Telefoon: 030 - 286 33 36
Internet: www.utrecht.nl/subsidie

Gemeente Utrecht

Stichting Social Impact Factory
t.a.v. de [redacted]
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT BAARN

Behandeld door:	J. Rack	Datum:	23 mei 2016
Doorkiesnummer:		Ons kenmerk:	
		Dossiernr.:	3391852
Bijlage(n)		Onderwerp:	Wijzigingsbeschikking Lokaal Economisch Fonds.
Uw poststuknummer:		Verzonden:	
Uw brief van:		Bij antwoord datum, dossiernummer en onderwerp vermelden	

Geachte [redacted]

Besluit
Wij hebben besloten de verleningsbeschikking voor dossier 3391852 van 3 april 2016 in te trekken. In deze brief vindt u een herziene verleningsbeschikking. Deze vervangt de oorspronkelijke beschikking.

Waarom ontvangt u deze nieuwe beschikking?
De totale betaling in het betaalschema van de oorspronkelijke beschikking is niet juist. Wij hebben dit gecorrigeerd en daarom ontvangt u een nieuwe beschikking en een extra betaling van € 1.000,00 eind mei 2016.

Wijzigingsbeschikking
Op 29 januari 2016 hebben wij uw subsidieaanvraag voor het Lokaal Economisch Fonds voor het realiseren van 1,64 fte en 2 stageplekken bij de Social Impact Factory ontvangen. In deze brief vindt u ons besluit.

Besluit
De banen voor kwetsbare werknemers worden toegekend. Uw aanvraag m.b.t de andere parttime banen wordt afgewezen in verband met een eerdere subsidie die is ontvangen in het kader van het oprichten van de Social Impact Factor (subsidienummer 3010367). Uw aanvraag wordt ondersteund met een subsidie van maximaal € 7.560,00. Deze subsidieverlening heeft betrekking op de periode 1 februari 2016 tot en met 1 juli 2017.

Gemeente Utrecht

Specificatie activiteiten en subsidiebedrag

Activiteit	Wijk	Bedrag
1,64 fte voor kwetsbare werknemers (art. 2, lid 4, AGVV) en 2 stageplekken bij Social Impact Factory	Niet wijkgebonden	€ 7.560,00

De activiteiten die u heeft opgenomen in uw aanvraag zijn de basis van deze subsidieverlening.

Afwijkingen

Als u constateert dat de zaken anders lopen dan vooraf begroot of gepland, neemt u direct contact op met de behandelende ambtenaar om dit te bespreken.

Betaalschema

Betaaldatum	Bedrag	Blokkade
April 2016	€ 5.904,00	-
Mei 2016	€ 1.000,00	
Na goedkeuring eindverantwoording	€ 656,00	Ja

De kolom "blokkade" geeft aan of betaling afhankelijk is gesteld van de ontvangst van (tussentijdse) rapportages. De betalingen zullen gedaan worden op bankrekening [redacted]

Aanvraag tot vaststelling (eindverantwoording)

Uiterlijk 2 oktober 2017 dient u de eindverantwoording in. Stuurt u de eindverantwoording niet op tijd? Dan kunnen we de subsidie lager of zelfs op nul vaststellen. Eventuele betalingen moeten dan geheel of gedeeltelijk worden terugbetaald.

De eindverantwoording bestaat minimaal uit:

- Een verantwoording van het resultaat; aantoonbaar nieuwe banen, al dan niet ingevuld met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Een activiteitenverslag waarin u aantoont dat de activiteiten hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de verleningsbeschikking en de geldende regelgeving;
- Een financiële verantwoording waarin de inkomsten en uitgaven op deze subsidie duidelijk herkenbaar zijn en die correspondeert met de begroting bij uw aanvraag.

Het meetmoment voor een structurele baan ligt minimaal een jaar nadat u de functie heeft gecreëerd en iemand hiervoor heeft aangenomen. Mocht dit door omstandigheden later zijn dan in deze brief is vermeld, dan dient u dit tijdig en met een motivatie aan ons door te geven. Dit kan door een e-mail te sturen onder vermelding van uw dossiernummer naar subsidie@utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Krijgt u op jaarbasis meer dan € 50.000 aan subsidie van de gemeente Utrecht? Dan moet u de financiële (jaar)verantwoording laten controleren door een accountant. In de controleverklaring van de accountant moet staan dat het controleprotocol van de gemeente Utrecht is toegepast. Maar u kunt er ook voor kiezen het controleprotocol van de gemeente Utrecht alleen te laten toepassen op de controle van de gemeentelijke subsidies. De controleverklaring moet u meesturen bij de eindverantwoording.

Uitgangspunt voor de vaststelling is deze beschikking. De vaststelling vindt plaats op basis van inhoudelijke en kwantitatieve beoordeling van de gerealiseerde activiteiten en behaalde resultaten. Indien de gerealiseerde activiteiten achterblijven bij de beschikte activiteiten kunnen wij een evenredig deel van de subsidie terugvorderen.

Staatssteun

Deze subsidie valt onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGGV). De AGGV kent een specifiek deel wat overheden in staat stelt steun te verlenen aan ondernemingen om de werkgelegenheid voor kwetsbare werknemers en werknemers met een handicap uit te breiden (art. 31 t/m 34).
Hierbij geldt een kennisgevingsprocedure (art. 11) en archiveringsplicht (art. 12).
Indien wij hiervoor nog aanvullende informatie nodig hebben, dient u deze binnen een periode van twee weken aan ons te verstrekken.
Voor subsidies die vallen onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening geldt de Deggendorfclausule. Van betaling wordt uitgesloten: individuele steun aan ondernemingen ten aan zien waarvan er een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Commissie waarbij de steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard, met uitzondering van steunregelingen tot herstel van de schade veroorzaakt door bepaalde natuurrampen.

Regelgeving

Op deze beschikking is de volgende regelgeving van toepassing:
- De Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 4.21 t/m 4.80)
- De Algemene Subsidieverordening 2014 van de Gemeente Utrecht
- Controleprotocol Gemeente Utrecht 2013
- Beleidsregel Lokaal Economisch Fonds

Eigen verklaring Governance Code

U heeft aangegeven volledig aan de eisen voor goed bestuur te voldoen. U hoeft bij nieuwe aanvragen geen eigen verklaring meer mee te sturen, zolang u volledig aan de eisen blijft voldoen.

Vragen

Voor vragen over dit besluit kunt u terecht bij Jennifer Rack, bereikbaar via telefoonnummer 030 - 286 5905 en via e-mailadres j.rack@utrecht.nl. Voor inhoudelijke vragen kunt u terecht bij Evelien van Batenburg, bereikbaar via telefoonnummer 030- 286 0387 en via e-mailadres e.van.batenburg@utrecht.nl.

Gemeente Utrecht

Bezwaarclausule

Als u vindt dat het besluit onjuist is, dan kunt u bezwaar maken. U kunt uw bezwaar digitaal indienen. Daarvoor kunt u alleen gebruik maken van het door de gemeente beschikbaar gestelde digitale formulier. Dit vindt u op www.utrecht.nl/bezwaar. U kunt het bezwaar niet per e-mail insturen. Maakt u liever per brief bezwaar, dan kunt u uw bezwaarschrift sturen aan het college van burgemeester en wethouders.
Het adres is:
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Zorg ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de dag waarop deze brief is verzonden. Daarmee voorkomt u dat wij uw bezwaarschrift niet meer kunnen behandelen.

In het bezwaarschrift neemt u in ieder geval op:

- uw naam, adres, datum en handtekening; graag ook het telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht; vermeld hierbij de verzenddatum en het kenmerk van dat besluit of stuur een kopie daarvan mee;
- de reden waarom u vindt dat het besluit onjuist is.

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Utrecht,

Drs. B.J. van Dijck
Hoofd Economische zaken

Deze beschikking is digitaal ondertekend, hierdoor staat er geen geschreven handtekening in de brief.

Sociaal Inkopen

ESBF bijeenkomst Gemeente Utrecht & Social Impact Factory

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

DOEL & DEFINITIE

Doel: sociaal inkopen op de kaart zetten! Inspireren en activeren over mogelijkheden van sociaal inkopen voor bedrijfsleven.

Hiermee worden ook de volgende twee doelen behaald:

- Gemeente Utrecht: Utrecht op de kaart zetten als gemeente die sociaal ondernemerschap stimuleert: “een hotspot van sociaal ondernemerschap”
- Social Impact Factory: bedrijfsleven activeren om de Social Impact Market actief te gebruiken voor sociaal inkopen

Sociaal Inkopen
Sociaal inkopen biedt de mogelijkheid om maatschappelijke doelen die voor jouw organisatie van belang zijn, terug te laten komen in jouw inkoopproces. Vanuit de Gemeente Utrecht en de Social Impact Factory zien wij concrete mogelijkheden om hierin samen te werken met sociaal ondernemers: ofwel door direct in te kopen bij sociaal ondernemers of door met jouw samenwerkingspartners afspraken te maken over hoe zij kunnen bijdragen aan deze maatschappelijke doelen.

Organisatie: opdrachtgever is de gemeente Utrecht (Toke Tom). Uitvoering wordt gedaan door de Social Impact Factory (Roos Spekman, Anouk Harmsen en Anneke Peijenborg).

DOELGROEP

Dit evenement richt zich op de doelgroep het bedrijfsleven om het bedrijfsleven te kunnen activeren rondom sociaal inkopen en Utrecht op de kaart te zetten als hotspot van sociaal ondernemerschap.

Doelgroep | Bedrijfsleven	Uitleg	What's in it for them
MVO & CSR managers	Verantwoordelijk voor het duurzaamheidsbeleid en het MVO beleid.	•Wat is sociaal inkopen? •Wat is de toegevoegde waarde van sociale ondernemingen? •Welke maatschappelijke impact kan ik hiermee bereiken?
Inkoop managers	Verantwoordelijk voor de inkoop en de relaties met leveranciers	•Wat is sociaal inkopen? •Waar kan ik sociaal inkopen? •Hoe kan ik een sociale relatie aangaan met leveranciers?
Facilitair managers & Managers Bedrijfsvoering	Verantwoordelijk voor de budgetten en inrichting van onder andere de inkoop	•Wat is sociaal inkopen? •Hoe kan het worden toegepast in mijn organisatie? •Met welke partijen kan ik voor sociaal inkopen samenwerken?
CPO's	Chief Procurement Officers; hoofd van de inkoop afdeling	•Wat is sociaal inkopen? •Wat is de toegevoegde waarde en impact? •Hoe kan ik mijn sociale inkoopstrategie vormgeven?
Geïnteresseerden met bevoegdheid tot het nemen van beslissingen	Mensen van diverse afdelingen binnen een bedrijf met bevoegdheid tot het nemen van beslissingen over sociaal inkopen	•Wat is sociaal inkopen? •Wat is de toegevoegde waarde en maatschappelijke impact? •Hoe kan het worden toegepast in mijn organisatie?

PROGRAMMA

Een afwisselend programma waarbij de deelnemers worden geïnformeerd en geïnspireerd over en geactiveerd om sociaal in te kopen.

Tijd	Onderdeel	Toelichting	Doel
30 minuten	**Inloop**		
5 minuten	**Opening Dagvoorzitter**	Toke Tom (Gemeente Utrecht), informeren en enthousiasmeren rondom het thema en evenement *-gaan we vragen, is nog niet zeker-*	Informeren en Inspireren
15 minuten	**Spreker Wethouder Jeroen Kreijkamp**	Speech over het belang van sociaal ondernemerschap en welke mogelijkheden dit biedt voor het inkoopproces.	Activeren
20 minuten	**Spreker Professor Universiteit Utrecht**	[redacted] - Aanbestedingswet - Social impact *-welke spreker past het beste bij het thema sociaal inkopen?-*	Informeren
30 minuten	**Paneldiscussie "Sociaal inkopen, kennis en ervaring"**	Panel met 4 deelnemers begeleidt door de Dagvoorzitter. 4/5 stellingen rondom sociaal inkopen worden besproken met digitale participatie van het publiek dmv een app	Informeren en inspireren
10 minuten	**Pauze & wissel**		
60 minuten	**Workshops**	Alle deelnemers volgen één workshop, zo kan ieder het programma volgen naar eigen behoefte. Mogelijke invulling: social return, speeddaten met sociaal ondernemers, sociale inkoopstrategie & handvatten	Informeren, inspireren en activeren
15 minuten	**Pauze**		
20 minuten	**Sociaal Ondernemers veiling**	Veiling waarin sociaal ondernemers hun producten of diensten pitchen. Bedrijfsleven doet een bordje omhoog wanneer ze hier interesse in hebben.	Enthousiasmeren & activeren
10 minuten	**Afronding**	Afronding door Dagvoorzitter	
60 minuten	**Lunch of borrel & Social Impact Market**	Tijdens de lunch of borrel lopen sociaal ondernemers rond met een krijtbord. Bedrijfsleven kan ze makkelijk herkennen en aanspreken.	Activeren

BEGROTING

Onderdeel	Kosten (incl BTW)
Bijdrage aan ESBF organisatie	[redacted]
Organisatie	
Catering	
Communicatie	
Locatiehuur	
Sprekers	
Aankleding en materialen	
Onvoorzien	
Totaal	

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Gemeente Utrecht
Maatschappelijke Ontwikkeling
t.a.v. Toke Tom
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Contractbrief

Datum: **25 februari 2016**

Offertenummer: **0004** **Relatienummer:** **0002**

Beste Toke,

Hierbij bevestigen wij de gemaakte afspraken voor de organisatie van een event op 7 april bij de start van het Social Entrepreneurship Festival in Utrecht.

In deze contractbrief verwoorden wij de plannen en afspraken.

Startdatum is 1 februari 2016 met een doorlooptijd van 3 maanden.
Het totaal voor deze opdracht is EUR 20.000 incl. btw.

De Social Impact Factory factureert in één keer: bij aanvang van de opdracht. Alle tarieven zijn inclusief btw, reis- en verblijfkosten binnen Nederland. Betaling geschiedt binnen 14 dagen na factuurdatum. Op deze overeenkomst zijn de Algemene Voorwaarden van de Social Impact Factory van toepassing, welke zijn toegevoegd als bijlage.

Indien je akkoord gaat met de inhoud van deze contractbrief, verzoeken wij je één exemplaar van de contractbrief na ondertekening aan ons te retourneren. Wij bedanken je voor het in ons gestelde vertrouwen en zien uit naar een goede verdere samenwerking.

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Stichting Social Impact Factory

Naam:

Handtekening voor akkoord:

Datum:

Gemeente Utrecht

Naam: Ir A. Tom

Handtekening voor akkoord:

Datum: 23-03-16.

IMPACT CHALLENGE

MULTIPROBLEMATIEK – OFFERTE

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

VRAAGSTELLING

Geïnspireerd op de Tegenlicht-aflevering 'Het rendament van geluk', heeft de Gemeente Utrecht de wens uitgesproken om werkaanbod specifiek voor een doelgroep van jongeren met multiproblematiek, te creëren. Onder deze doelgroep vallen ongeveer 2000 jongeren (m.n. in Overvecht en Kanaleneiland) die niet / niet goed geschoold zijn, niet meer onderwijsplichting zijn en een slechte aansluiting hebben op de arbeidsmarkt.

Deze jongeren missen werkaanbod in lijn met hun verwachtingen en interesses. Dit is zorgelijk, want zonder werk / startkwalificatie krijgt deze doelgroep veelal te maken met 'multiproblematiek':

- Deze jongeren zitten nu nog vaak thuis, zonder werk of scholing (dit maakt ook dat niet de gehele doelgroep in beeld is);
- Zij belanden op den duur geregeld langdurig in de bijstand en kaartenbakken;
- Zij hebben een verhoogd risico om te belanden in de criminaliteit;

Vraag aan de Social Impact Factory is een proces te begeleiden waarin de Gemeente Utrecht nastreeft **jongeren volwaardig te laten meedoen in onze samenleving, door hen een (werk)plek te bieden die past bij hun wensen.**

Met dit proces moet een start gemaakt worden met het bereiken van een verhoging van het aantal jongeren uit deze doelgroep die aan het werk zijn. Dit heeft een verlaging van de gevallen van multiproblematiek in de toekomst tot gevolg.

De volgende pagina's beschrijven achtereenvolgens de samenvatting van onze voorgestelde oplossing, de randvoorwaarden voor succesvolle uitvoering van dit traject en een voorstel voor de inrichting van het challengeproces inclusief een beschrijving van rol- en taak verdeling per challenge fase.

ONZE OPLOSSING

Ons voorstel is het uitvoeren van een Impact Challenge, waarbij de SIF twee ondernemers* begeleidt in

1) business model ontwikkeling;
2) pilot ontwerp

passend op de doelstelling:
“Jongeren volwaardig te laten meedoen in onze samenleving, door hen een (werk)plek te bieden die past bij hun wensen.”

*De focus ligt hierbij op de begeleiding van *bestaande* ondernemers, die hun business model willen dupliceren of willen aanpassen aan de lokale context (echter, nieuwe ondernemers worden niet uitgesloten van deelname).

De resulterende businessmodellen en pilotplannen liggen aan het einde van het traject bij de gemeente Utrecht ter voorstel voor investering en uitvoering.

RANVOORWAARDEN

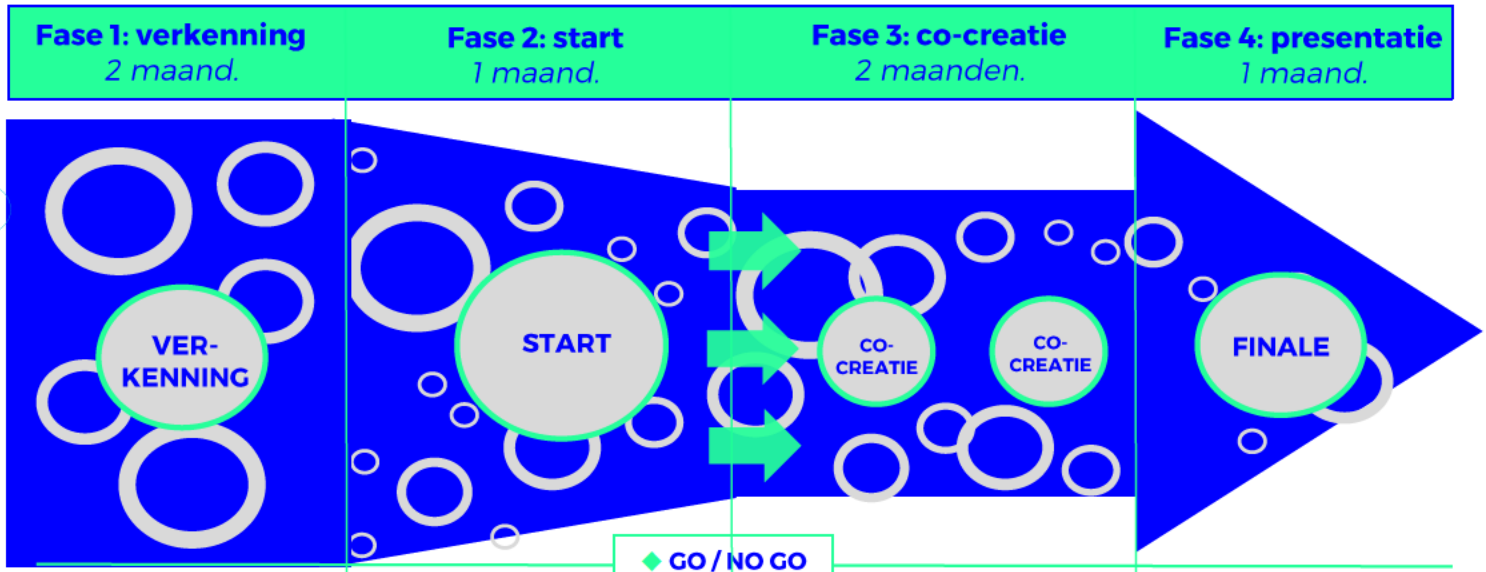
De volgende kaders zijn belangrijk om het succes van het traject te waarborgen:

- ✓ Een formele opdrachtgever;
- ✓ Een vast (operationeel) aanspreekpunt bij de gemeente Utrecht;
- ✓ Toegang tot jullie eigen netwerk zowel intern als extern;
- ✓ Doorlooptijd: ongeveer 6 maanden;
- ✓ Garantie van investeringsbudgetten voor uitvoering van 2 pilots

HET CHALLENGE PROCES

HET CHALLENGE PROCES

START MEDIO SEPT '16

FOCUS:

- Verkenning vraagstuk intern
- Verkenning vraagstuk met jongerenuit doelgroep
- Ecosysteem inventarisatie
- Sociale ondernemers scouten /betrekken
- Burget voor pilot(s) garanderen (gemeente)
- Call to action sociaal ondernemers
- Gemeenschap bouwen met deelnemers (intern/extern)
- Verkenning met impactmakers

FOCUS:

- Ondernemers leveren hun voorstellen in
- Keuze voor bedrijfsconcepten op basis reacties op call to action (gesprekken met indieners)
- Start met "lean canvas" per ondernemer/groep ondernemers
- Pitch van ondernemers / groep ondernemers, incl. keuze voor concepten richting fase 3.

FOCUS:

- Co-creatie sessies om pilotplan uit te werken
- Matchmaking met relevante belanghebbenden vraagstuk; we gaan op zoek naar de partners die die de gekozen ondernemer(s) nodig heeft/hebben
- Coaching en ondersteuning in conceptontwikkeling, inclusief toetsing bij doelgroep

FOCUS:

- Opleveren en delen van de resultaten tijdens slotbijeenkomst in vorm van presentaties per ondernemer/groep ondernemers
- Adoptie pilot(s) door opdrachtgever en sociaal ondernemer

◆AANZET TOT ACTIE
◆GEMEENSCHAP AAN BOORD

◆LEAN CANVAS
◆TEAMVORMING
◆STAPPENPLAN

◆IMPACTPLAN
◆PRESENTATIE
◆TEAM VOOR PILOT

◆AKKOORD OP PILOT(S)

Fase 1: verkenning (*2 maanden*)

INTERNE KICK-OFF BIJ GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Met kernteam van de gemeente spreken we de challenge aanpak door, verdiepen we het vraagstuk en zorgen we voor bekendheid en draagkracht van het project
- ✓ We maken afspraken over benodigd budget voor de pilot(s)
- ✓ Ophalen van informatie en relevante partners vanuit de gemeente
- ✓ Kruisbestuiving tussen afdelingen binnen de gemeente stimuleren en betrekken bij uitvoering Challenge

CONTACT MET DOELGROEP
- ✓ Eerste inventarisatie bij doelgroep over vorm van gewenste resultaat

UITSCHRIJVING CALL TO ACTION
- ✓ Scan van interessante sociaal ondernemers voor participatie
- ✓ Bestaande relevante ondernemers enthousiasmeren voor challenge
- ✓ Op basis van probleembeschrijving met gemeente en contact met doelgroep sociaal ondernemers activeren voor deelname aan oplossing

TWEE WEKELIJKSE BIJEENKOMST GEMEENTE/SIF

Voor goede aansluiting zit de gemeente tweewekelijks met SIF om de voortgang te monitoren. De volgende zaken worden besproken:
- ✓ Afstemmen rol- en taakverdeling
- ✓ Actief mogelijk weerstand/problemen herkennen en op handelen
- ✓ Plan van aanpak bespreken met actielijst.
- ✓ Opsomming van baten van deelname voor de ondernemer

RESULTAAT FASE 1:
- ✓ De vraag van de gemeente is helder en concreet (zie bijlage ‘Het waarom?’)
- ✓ De doelstelling van de Challenge is geformuleerd
- ✓ Relevante belanghebbenden (incl. doelgroep) zijn betrokken
- ✓ De baten voor de ondernemer zijn expliciet beschreven
- ✓ Investeringsbudgetten voor de pilots zijn vastgelegd;
- ✓ Ondernemers zijn benaderd voor deelname, middels een ‘call to action’.

Fase 1: rollen en taken

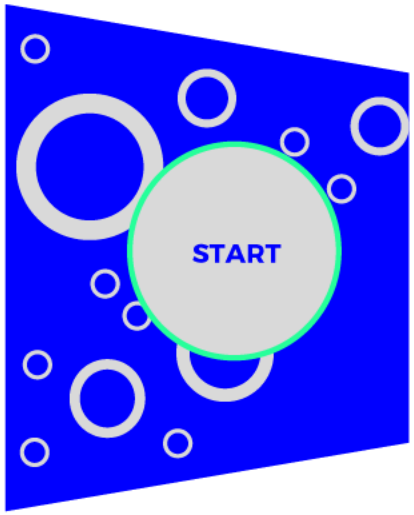
ROL GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Initiator
- ✓ Expert

TAKEN GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Interne rolverdeling
- ✓ Invullen 'het waarom' (*enkel nog aanscherpen, aanzet staat al, zie bijlage*)
- ✓ Concreet resultaat bepalen
- ✓ Interne partners aanhaken
- ✓ Lijst externe partners aanleveren
- ✓ Tijd/geld/middelen gemeente vaststellen(budget voor pilot(s) moet in deze fase vastgesteld zijn)
- ✓ Samenstellen panel die de call to action beoordeelt en de uiteindelijke keuze moet maken

ROL SOCIAL IMPACT FACTORY
- ✓ Procesbegeleider
- ✓ Vernieuwer
- ✓ Verbinder

TAKEN SOCIAL IMPACT FACTORY:
- ✓ Verkenning vraagstuk met gemeente
- ✓ Bepalen concreet resultaat
- ✓ Test "het waarom" bij de doelgroep en ondernemers
- ✓ Scouten relevante partijen
- ✓ Ecosysteem scan uitvoeren
- ✓ Opstellen en uitschrijven call to action(met o.a het "waarom", het concrete resultaat en de baten voor de ondernemer als bouwstenen)

Fase 2: start (*1 maand*)

KEUZE VOOR ONDERNEMERS WAARMEE WE DOOR ONTWIKKELEN
Inventariseren van inzendingen. Het panel – samengesteld door de gemeente – maakt een keuze voor bedrijfsconcepten die we door ontwikkelen (o.b.v verkennende gesprekken tussen gemeente en ondernemers).

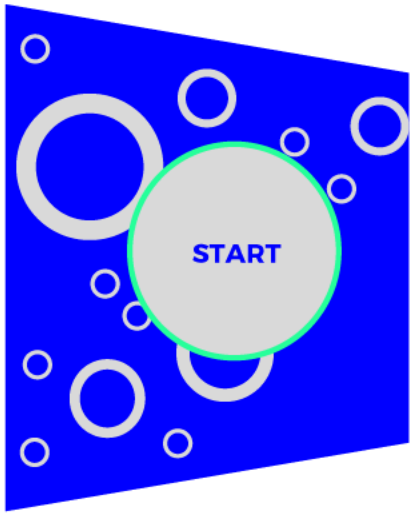
LEAN CANVAS WORKSHOP
Met de selectie van inzendingen gaan we aan de slag met het Lean Canvas* (zie bijlage 'Lean Canvas'). Met deze selectie wordt hun plan besproken en aangescherpt. Belangrijk onderdeel is het scherp formuleren van de unieke waarde propositie en of het plan aansluit bij de behoefte van de doelgroep (zie bijlage: waarde propositie model).

PITCH
We organiseren een pitch moment waarbij de ondernemers hun canvas pitchen naar een groep belanghebbenden (binnen en buiten de gemeente Utrecht). Hier wordt gekozen welk concept/welke concepten de co-creatie fase in gaan.

RESULTAAT
Per ondernemer/groep ondernemers is een start gemaakt met het Lean Canvas. Resultaten worden gepitcht en ondernemers voor de volgende fase worden geselecteerd.

**Gezien we (hoogstwaarschijnlijk) gaan werken met bestaande ondernemers, zal het hier gaan om aanscherping van bestaande business plannen / lean canvassen.*

Fase 2: rollen en taken

ROL GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Eindverantwoordelijk voor keuze ondernemers
- ✓ Keuze GO / NO GO

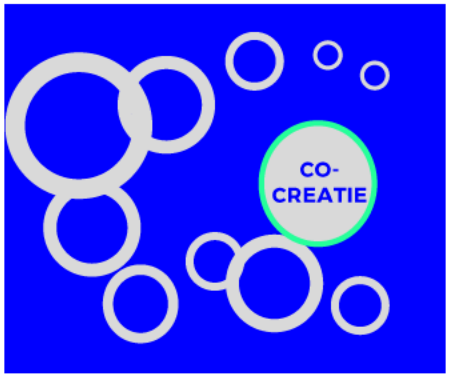
TAKEN GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Samenstellen beoordelingscommissie
- ✓ Keuze maken voor ondernemers die met het Lean Canvas aan de slag gaan
- ✓ Gesprekken voeren met ondernemers
- ✓ Keuze maken voor ondernemers die door gaan naar fase 3

ROL SOCIAL IMPACT FACTORY
- ✓ Adviseur in keuze voor ondernemers
- ✓ Procesbegeleider
- ✓ Verbinder van nieuwe partijen aan concept
- ✓ Facilitator van verkennende gesprekken tussen gemeente & ondernemers

TAKEN SOCIAL IMPACT FACTORY:
- ✓ Gesprekken met inzenders organiseren
- ✓ Begeleiding in keuze voor ondernemers die met het Lean Canvas starten
- ✓ Begeleiden van ondernemers in het starten met het Lean Canvas
- ✓ Organisatie pitch
- ✓ Begeleiding in keuze voor ondernemers voor fase 3
- ✓ Stappenplan maken voor co-creatie fase, rollen en benodigde ondersteuning

◆ GO / NO GO

Fase 3: co-creatie (*2 maanden*)

CO-CREATIESESSIE: TOETSING EN IMPACT PLAN

- ✓ We gaan op zoek naar partners in de wijk voor de gekozen ondernemers (verbinding met relevante spelers uit het ecosysteem)
- ✓ We werken het Lean Canvas verder uit en toetsen dit bij diverse stakeholders (binnen de gemeente, maar ook binnen de doelgroep).
- ✓ We starten met het Impact Plan (voor inhoud zie bijlage).

DOORKIJK NAAR UITVOERING

- ✓ Uitvoeringspartners worden wanneer noodzakelijk toegevoegd aan het netwerk van de ondernemers.

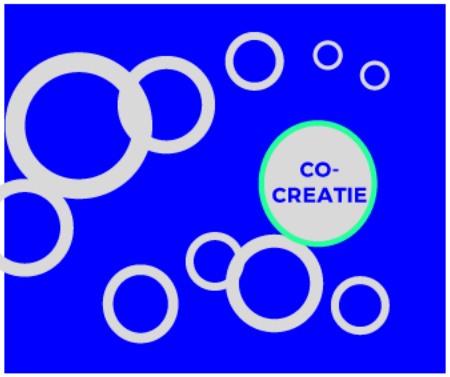
WORKSHOPS OP MAAT

Er worden naar behoefte aparte workshops georganiseerd op het vlak van bijvoorbeeld branding, of het verdienmodel. Daarmee versterken we het Impact Plan inhoudelijk.

RESULTAAT:

- ✓ Conceptversie Impact Plan
- ✓ Contact met potentiele uitvoeringspartners

Fase 3: rollen en taken

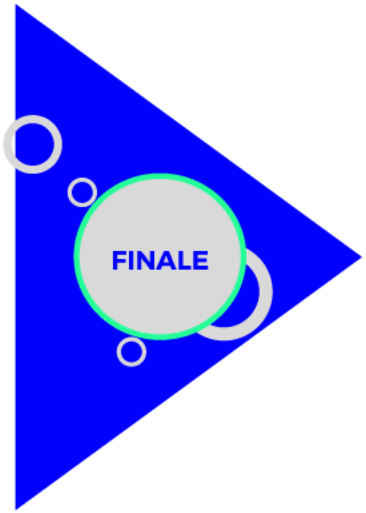
ROL GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Actieve partner
- ✓ Expert
- ✓ Verantwoordelijk voor impact plan

TAKEN GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Actieve deelname aan sessies
- ✓ Linking-pin tussen de ondernemers en de gemeente
- ✓ Toegang tot de juiste data, kennis en expertise
- ✓ Contact met de eindgebruikers / klanten van de gemeente
- ✓ Lean Canvas valideren

ROL SOCIAL IMPACT FACTORY
- ✓ Procesbegeleider
- ✓ Verbinder van nieuwe partijen aan concept (mogelijk ook financieel)
- ✓ Adviseur

TAKEN SOCIAL IMPACT FACTORY:
- ✓ Begeleiden Waardepropositie model toetsen
- ✓ Begeleiden aannames toetsen
- ✓ Begeleiding bij uitwerking Impact Plan
- ✓ Begeleiding aanzet verdienmodel
- ✓ Partners op inhoud aanhaken waar nodig

Fase 4: presentatie (*1 maand*)

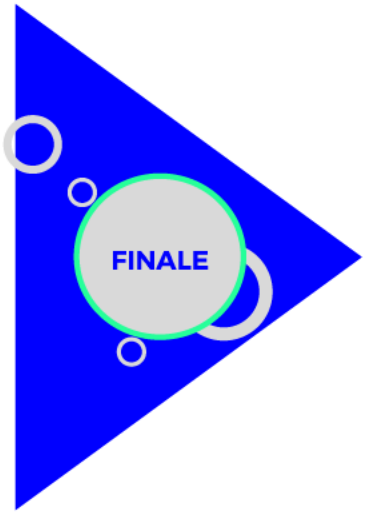
AFRONDING IMPACT PLAN
In de maanden hiervoor is er door de ondernemers hard gewerkt aan het omzetten van de Lean Canvassen naar concrete Impact Plannen met mogelijke financiering en uitvoeringspartners. In fase vier wordt de laatste hand gelegd aan de Impact Plannen en worden de plannen -inclusief verzoeken m.b.t bijvoorbeeld tijd, budget - aan de Gemeente (en mogelijk geïnteresseerde investeerders) gepitcht. De pitch markeert de start van de pilot (bij goedkeuring toehoorders).

PITCHTRAINING
Met een gedragen Impact Plan ben je er nog niet. Het is belangrijk dat je het verhaal ook goed weet te vertellen. Een Pitch training is daarvoor erg belangrijk. We zullen de ondernemers helpen in het vormgeven van een goede pitch.

PITCHEN VOOR BELANGHEBBENDEN
Voor beslissers binnen de gemeente, mogelijke investeerders en een selectie uit de doelgroep en belanghebbenden wordt per ondernemer het impact plan gepitcht. De gemeente en evt. investeerders besluiten in welke initiatieven zij verder willen investeren.

RESULTAAT:
- ✓ Startklare Impact Plannen
- ✓ Motiverende pitch per ondernemer
- ✓ Afspraken tussen gemeente en een of meerdere ondernemers voor vervolg (realisatie impactplannen)

Fase 4: rollen en taken

ROL GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Facilitator pitch evenement

TAKEN GEMEENTE UTRECHT
- ✓ Controleert de impact en kwaliteit van de oplossing
- ✓ Opent deuren om de impact te vergroten.
- ✓ Aanscherpen business case
- ✓ Ontwerpen van verdienmodel
- ✓ Ruimte regelen voor finale evenement

ROL SOCIAL IMPACT FACTORY
- ✓ Procesbegeleider

TAKEN SOCIAL IMPACT FACTORY:
- ✓ Voorbereiding en ondersteuning pitches
- ✓ Pitchtraining

BENODIGD BUDGET

BENODIGD BUDGET

De organisatie van de totale impact challenge door de Social Impact Factory bedraagt **30.000 euro**, op basis van de begeleiding van 2 ondernemers*. Dit bedrag is exclusief:

- ✓ BTW
- ✓ Locatiekosten & catering voor de bijeenkomsten
- ✓ Budget voor uitvoering pilot(s)

*Bij begeleiding van meer dan 2 ondernemers, wordt [redacted] euro per ondernemer in rekening gebracht.

Voorstel is het traject op te splitsen in fasen, gescheiden door een GO NO GO moment (tussen fase 2 en 3). Dit betekent dat wij graag een akkoord ontvangen op fase 1 en 2, t.w.v. **19.000 euro** (dit bedrag is exclusief: BTW en eventuele locatiekosten en catering voor de bijeenkomsten) en op het einde van fase 2 weer in overleg gaan over fase 3 en 4 t.w.v. **11.000 euro** (dit bedrag is exclusief: BTW en eventuele locatiekosten en catering voor de bijeenkomsten)

BIJLAGEN

- HET WAAROM
- LEAN CANVAS
- WAARDE PROPOSITIE MODEL
- INHOUD IMPACT PLAN

HET WAAROM?

Een businessmodel op een a4.

	Probleem	Resultaat
Bewijs	Wat gaat er mis en waar blijkt dat uit...	Wat willen we wél en hoe ziet dat eruit...
Impact	... en hoeveel last hebben we daarvan?	... en wat levert ons dat dan op?

HET WAAROM

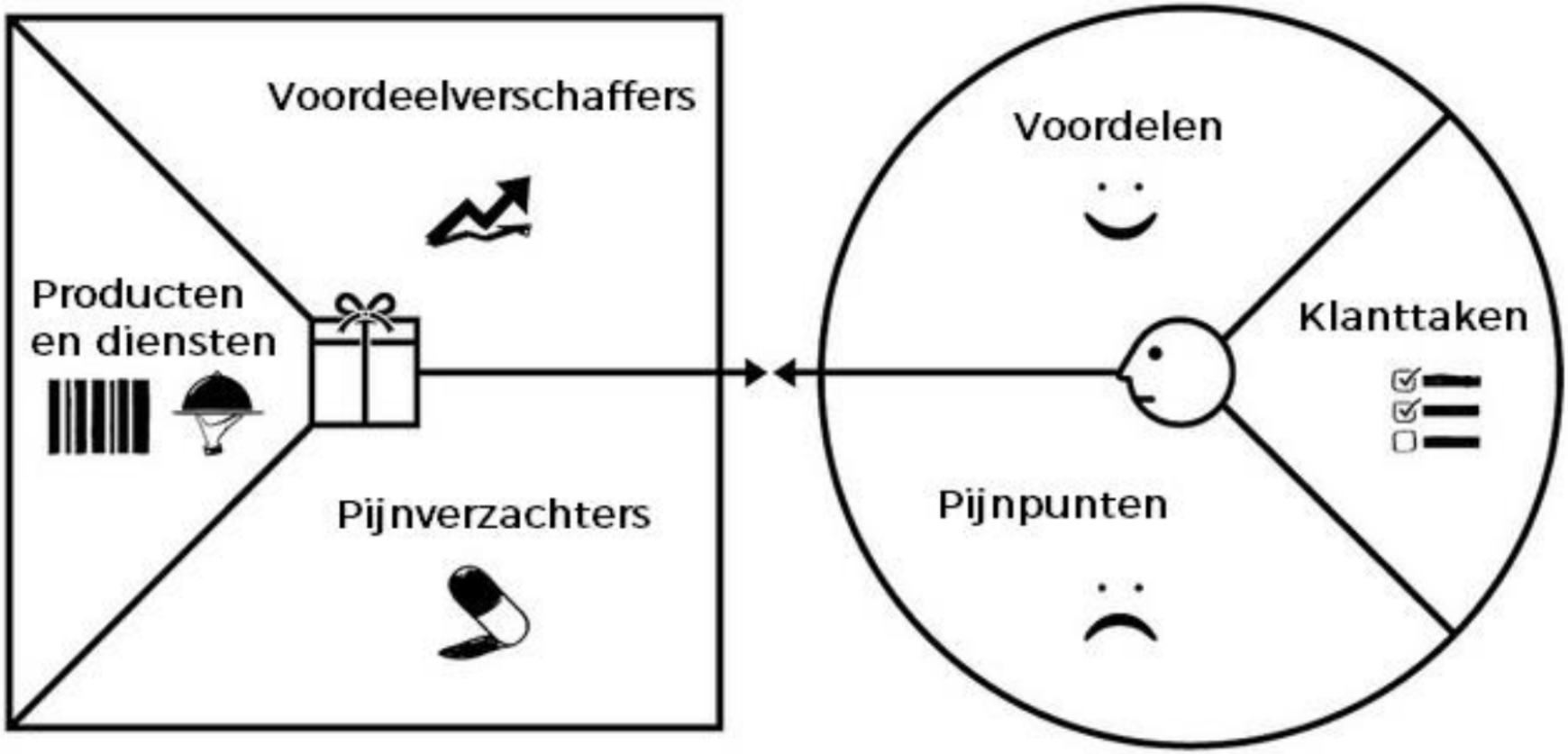
CONCEPT VERSIE

	Probleem	Resultaat
Bewijs	In Utrecht wonen ongeveer 2000 jongeren (m.n. in Overvecht en Kanaleneiland) die niet / niet goed geschoold zijn, niet onderwijsplichting meer zijn en een slechte aansluiting hebben op de arbeidsmarkt. Deze jongeren missen werkaanbod in lijn met hun verwachtingen en interesses.	Deze jongeren willen we volwaardig laten meedoen in onze samenleving, door hen een (werk)plek te bieden die past bij hun wensen. Deze werkplek heeft de volgende kenmerken: • De werkplek past bij de interesses van de doelgroep • Het is een werkplek met een opleidend karakter • De werkplek is vrij van stigma's (het is geen "reintegratiefabriek"); er is zo min mogelijk communicatie over personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt. Boodschap is: we maken gebruik van de kracht van mensen.
Impact	Dit is zorgelijk, want zonder werk / startkwalificatie krijgt deze doelgroep veelal te maken met 'multiproblematiek': • Zij belanden langdurig in de bijstand en kaartenbakken; • Zij hebben een verhoogd risico op het belanden in de criminaliteit; • Zij veroorzaken relatief veel overlast. De beschreven problematiek kost de Gemeente Utrecht al snel een ton per persoon per jaar. Lange termijn kosten (als kosten gepaard gaande met langdurige criminaliteit en gezondheidskosten) nog daar gelaten.	Door deze aanpak beogen wij een verhoging van het aantal jongeren uit deze doelgroep die aan het werk zijn, met een verlaging van de gevallen van multi problematiek tot gevolg.

LEAN CANVAS

Probleem	Oplossing	Unieke waarde propositie	Uniek voordeel	Klantsegment
				
Bestaande alternatieven	**Succes meten**	**Essentie concept**	**Kanalen**	**Contact eerste klanten**
Kostenstructuur		**Inkomstenbronnen**		

WAARDE PROPOSITIE MODEL

INHOUD IMPACT PLAN

1. Grote Gedurfde Dappere Doel = BHAG (big hairy audacious goal)
2. Maatschappelijke impact
3. Lean Canvas
4. Waarde propositie = Value Proposition Model
5. Ecosysteem benaderen
6. Beoogde resultaat
7. Stappenplan om daar tot te komen
8. Business case van de pilot
9. Verdienmodel van de oplossing
10. Team
11. Rolverdeling in team
12. Onderlinge communicatie
13. Impact meten
14. Acties tot aan volgende sessie

[redacted]
Social Impact Connector
06 [redacted]@socialimpactfactory.com

[redacted]
Social Impact Connector
06 [redacted]@socialimpactfactory.com

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Gemeente Utrecht
Maatschappelijke Ontwikkeling
t.a.v. Slaus van Dam
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Contractbrief

Vervaldatum: 16 september 2016

Relatienummer: R 0002

Beste Slaus van Dam,

Hierbij bevestigen wij de gemaakte afspraken. De Social Impact Factory wordt gevraagd een Impact Challenge te begeleiden voor de Gemeente Utrecht, m.b.t het onderwerp Multiproblematiek.

Binnen deze Impact Challenge begeleidt de SIF twee ondernemers in:
1) business model ontwikkeling;
2) pilot ontwerp
passend op de doelstelling: "Jongeren volwaardig te laten meedoen in onze samenleving, door hen een (werk)plek te bieden die past bij hun wensen."
De resulterende businessmodellen en pilotplannen liggen aan het einde van het traject bij de gemeente Utrecht ter voorstel voor investering en uitvoering.

In deze contractbrief verwoorden wij de afspraken zoals deze tot stand zijn gekomen naar aanleiding van onze gesprek dd. 18 augustus 2016.

- Startdatum is 1 oktober 2016 met een doorlooptijd van 6 maanden.
- Het totaal voor deze opdracht is **EUR 30.000** te vermeerderen met **EUR 6300** Btw (21%). Alle tarieven zijn exclusief btw en eventuele locatiekosten en catering voor de bijeenkomsten, doch inclusief reis- en verblijfkosten binnen Nederland.
- Betaling geschiedt binnen 14 dagen na factuurdatum. Op deze overeenkomst zijn in principe de Algemene Voorwaarden van De Social Impact Factory van toepassing.
- De Social Impact Factory factureert in twee keer. Beide facturaties zullen aan het begin van respectievelijk fase 1 en fase 3 gebeuren.
    - De eerste betaling bedraagt **EUR 19.000** te vermeerderen met **EUR 3.990** (fase 1&2).

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

- De tweede betaling bedraagt **€11.000** te vermeerderen met **EUR 2.310** (fase 3&4)

Indien jullie akkoord gaan met de inhoud van deze contractbrief, verzoeken wij je één exemplaar van de contractbrief na ondertekening aan ons te retourneren. Wij bedanken je voor het in ons gestelde vertrouwen en zien uit naar een goede verdere samenwerking.

Stichting Social Impact Factory

Naam: [redacted]

Datum: 16 september 2016

Handtekening voor akkoord:

[redacted]

Naam opdrachtgever

Naam: Klaus van Dam

Datum: 16 september 2016

Handtekening voor akkoor[redacted]

TRAJECT STATUSHOUDERS

OFFERTE SEPTEMBER 2016

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

1. VRAAGSTELLING

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor de matching van statushouders (SH) met (betaald) werk, stages en werkervaringsplaatsen. Deze matching gaat nog niet naar wens, doordat:

- Er nog niet voldoende bedrijven zijn die (structureel) plekken aanbieden om SH te helpen begeleiden naar werk (het aantal statushouders groeit nog steeds, er zijn veel plekken nodig);
- Bedrijven niet de juiste verwachtingen hebben over de statushouders (m.n. taalniveau);
- Voor de bedrijven randvoorwaarden ingevuld moeten worden waardoor de match tussen aanbod van bedrijven en mogelijkheden van statushouders beter bij elkaar gebracht kunnen worden.

Vragen die bij de gemeente Utrecht leven, zijn:

Hoe zorgen we ervoor dat we een groter potentieel aan plekken bij bedrijven creëren, zowel op de korte termijn als langere termijn?

Hoe zorgen we goed zicht krijgen op de randvoorwaarden die nog ingevuld moeten worden?

Hoe en met welke partijen kunnen we deze randvoorwaarden invullen?

Hoe kunnen we statushouders begeleiden met ondernemers-ambities?

Hoe kunnen we aan laten zien dat Utrecht op het gebied van SH resultaat boekt?

Ons begrip van de vraag aan de SIF vanuit de gemeente Utrecht is:
Kunnen jullie een bijdrage leveren aan de Utrechtse aanpak van SH door:

- Het netwerk van SIF in te zetten en zo meer plekken te creëren op korte termijn;
- Een groepje bedrijven nauw te betrekken bij het SH-vraagstuk en met hen invulling te geven aan randvoorwaarden;
- De basis te leggen voor een netwerk van bedrijven dat zich op langere termijn in willen zetten voor statushouders.
- Binnen de gemeente, maar ook in het netwerk te laten zien dat Utrecht resultaten boekt op het gebied van SH.

SYNERGIE MET...

De Social Impact Factory is betrokken bij drie projecten die aansluiten bij de vraag rondom statushouders. We zien synergie in deze projecten, en de mogelijkheid elkaar te versterken

1. Event van de Utrechtse Uitdaging

Bij de Utrechtse Uitdaging komen veel vragen binnen om te ondersteunen bij het vinden van stage- / werkervaringsplekken voor asielzoekers.
Ze dagen bedrijven uit om:

- In de week van 21 t/m 25 november een rondleiding te verzorgen in hun bedrijf van 1,5 uur. Ochtend of middag een stagemogelijkheid aan te bieden, dit kan van 1 dag tot langere tijd;
- Een werk-ervaringsplek aan te bieden;
- Tijdens het event op 23 november aanwezig te zijn en matches te maken met de doelgroep die pitcht.

De Social Impact Factory heeft samen met de Utrechtse Uitdaging (Inge Voorhout) afgesproken om het traject wat in deze offerte voor ligt aan te sluiten bij het event.
We ondersteunen daarbij het doel van de Utrechtse Uitdaging, het maken van matches, en zorgen voor continuïteit na 23 november om het opgebouwde netwerk levend te houden en uit te breiden. Daarbij is afgesproken om het event ook te gebruiken om de 'menukaart' te toetsen bij de aanwezige werkgevers.

SYNERGIE MET...

#together

INITIATE

2. Inzicht in regelingen voor werk voor statushouders: "menukaart"

Mogen vluchtelingen in Nederland aan het werk? En zo ja, wat zijn dan precies de spelregels? Het is voor werkgevers van groot belang om dat helder te hebben. Daardoor kunnen zij vluchtelingen gerichter tegemoet treden en de mogelijkheden benutten. Daarbij moet het voor vluchtelingen helder zijn wat de mogelijkheden zijn.

Resultaat: We maken een overzicht voor beide stakeholder groepen die dit inzicht verschaft. Hierbij komt een onderscheid in landelijke regelingen en mogelijkheden in Utrecht (gemeente specifiek).
Status: Offerte goedgekeurd, start in de week van 3 oktober.

3. Plan Einstein

Plan Einstein biedt vanuit de kracht van verschillende samenwerkende partijen een attractief programma rondom leren en wonen voor huidige en nieuwe bewoners in de wijk Overvecht. De Social Impact Factory is betrokken bij het programma Internationaal Ondernemerschap. Onze activiteiten laten cursisten in de praktijk kennismaken met ondernemerschap door ze te koppelen aan Utrechtse (sociaal) ondernemers. Naast kennismakingsperiodes bij organisaties, krijgen cursisten ook de kans om ondernemende ideeën onder begeleiding van professionals verder te ontwikkelen tijdens bijeenkomsten en coaching.

Resultaat: We creëren rondom de vluchteling een professioneel netwerk van (potentiele) werkgevers, mentoren en concrete tools voor ondernemerschap.
Status: EU-aanvraag ingediend (midden oktober uitslag). Gemeente Utrecht heeft aangegeven hier mee door te willen

ONS VOORSTEL

In dit traject leggen we een basis voor een goede infrastructuur voor (werk)plekken voor statushouders. Daarbij gebruiken wij het event van de Utrechtse Uitdaging en de insteek van Plan Einstein.

Sluit aan bij de Utrechtse Uitdaging
Laat het event van 23 november en dit traject elkaar als volgt versterken (reeds afgesproken met Inge Voorhout):
Social Impact Factory ondersteunt en helpt de Utrechtse Uitdaging als volgt:

- We verbinden onze naam aan het evenement en ondersteunen het doel van de Utrechtse Uitdaging
- We werven actief in ons eigen netwerk van bedrijven om rondleidingen, stagemogelijkheden of werkervaringsplekken te bieden
- We zorgen voor follow up van het event richting de deelnemende bedrijven, zodat het netwerk levend blijft

De Utrechtse Uitdaging helpt dit traject als volgt:

- De UU biedt dit traject quick wins in matching en netwerkopbouw
- Biedt kans om snel eerste informatie te verzamelen over facilitetiten / randvoorwaarden die de bedrijven nog nodig hebben
- Biedt een setting om de menukaart te testen.

Volg deels de aanpak van Einstein
Gebruik onze opzet voor Plan Einstein (zie bijlage) om de netwerkvorming op professionele wijze vorm te geven.

1. Werk in het kader van dit traject toe naar het concept van het professionele **netwerk** via organisatie van workshops, network- en inspiration events (idem als pilaar 1 Einstein). Zorg dat er een stevig netwerk staat, maar dat nog voldoende flexibel is om door te ontwikkelen en/of te verbinden aan andere netwerkerken. Kijk aan het einde van dit traject in hoeverre het netwerk dat in het kader van Einstein ontwikkeld wordt en het netwerk dat in dit voorstel ontwikkeld aan elkaar verbonden kunnen worden en/of elkaar kunnen versterken.
2. Werk aan een passend en gevarieerde aanbod voor **matching** aan werkgevers, mentoren, sociaal ondernemers (idem als pilaar 2 Einstein).

Omdat er diverse trajecten tegelijk lopen en dit traject zal zorgen voor een goede basisinfrastructuur qua netwerk en aanbod van werkgevers, is het belangrijk afstemming te houden en te leren van resultaten die geboekt worden in de verschillende trajecten.

Omdat er veel synergie is met Plan Einstein en dit ook nog in de beginfase is, zullen gedurende het traject met een nieuw voorstel komen voor 2017. Deze offerte betreft de periode 26 september – 2 december 2016.

AANPAK

Wat gaan we doen?

We stellen ons globaal de volgende facetten van de aanpak voor. Deze werken we bij de start van het traject uit in een concreet plan van aanpak.

Facet 1: Bijdragen aan event Utrechtse Uitdaging

- Bedrijven werven via het netwerk van de Social Impact Factory;
- Hulp bij matching in de week van de 23e en op event. Realiseren aantal aansprekende matches.
- Info verzamelen over nog in te vullen randvoorwaarden / faciliteiten door gemeente.

Facet 2: Basis leggen voor een bedrijvennetwerk voor de lange termijn

- Marktscan naar nieuwe bedrijven uitvoeren (welke aanbieders / initiatieven zijn er?)
- Een groep bedrijven werven die zich committen aan ontwikkeling netwerk (Founding Fathers)

Facet 3: Oplossingen bieden voor randvoorwaarden die ingevuld moeten worden

- Onderzoeken welke randvoorwaarden en faciliteiten bedrijven nodig hebben;
- Onderzoeken hoe en met welke partners randvoorwaarden kunnen worden ingevuld;

Evaluatie en borging

- Bijeenkomst met gemeente na het event van 23/11 om borging vorm te geven.
- Oplevering lijst bedrijven en aantal plekken en soort plekken, benodigd profiel van de SH
- Afspraken over beheer lijst
- Advies over verdere ontwikkeling netwerk
- Adviezen over hoe eventuele extra randvoorwaarden of faciliteiten die de bedrijven nodig hebben in te vullen.

STAPPEN EN PLANNING

Stap	Wat	Tijdslijnen
1. Oproep	We doen een oproep in ons netwerk om bij te dragen aan de begeleiding naar werk van Utrechtse statushouders. Daarbij maken we een onderscheid tussen organisaties die SH kunnen plaatsen en partijen die kunnen helpen met het invullen van randvoorwaarden.	Week 1
2. Nabellen en gesprekken/interviews	Naar aanleiding van de oproep gaan we organisaties nabellen en stimuleren deel te nemen aan het event van de Utrechtse Uitdaging én zich op langere termijn te verbinden aan het traject voor statushouders. Daar waar nodig plannen we gesprekken om wat dieper in te gaan op mogelijkheden voor aanbod van type werk, randvoorwaarden en vragen.	Week 2-6
3. Founding Fathers	We zoeken via ons eigen netwerk en dat van de Utrechtse Uitdaging naar Founding Fathers die actief willen bijdragen aan de ontwikkeling van de Utrechtse aanpak voor statushouders en het bedrijvennetwerk daarvoor. Hen stimuleren we ook deel te nemen aan het Event van de Uitdaging.	Week 2-6
4. Matching	Bijdrage aan het event van de Utrechtse Uitdaging door een aantal aansprekende matches te realiseren en informatie op te halen over nog in te vullen randvoorwaarden. Ook toetsing van de menukaart.	Week 7
5. Evalueren	We organiseren een (evaluatie) bijeenkosmt met de gemeente Utrecht, waarbij we de resultaten van het event van de Utrechtse Uitdaging, onze inzichten en mogelijke oplossingen rondom randvoorwaarden bespreken.	Week 8
6. Bestendigen	Activiteiten om het bestand van bedrijven te beheren en ontwikkelen, afspraken over vervolgstappen voor netwerkontwikkeling met matching events e.d. (i.r.t. het netwerk dat voor Einstein wordt ontwikkeld)	Vanaf week 9

3. RESULTATEN (1/2)

Inzicht binnen het gemeente – handelings-kader

We zorgen voor **inzicht** en een **handelingskader**:

Welke initiatieven zijn er in de stad / regio /landelijk die voor inzet van SH in aanmerking komen?

Welke barrières hebben (sociaal) ondernemers rond de inzet van statushouders en hoe nemen we deze barrières weg? (bv: taalbarrières).

Wat is het aanbod van de gemeente tov instrumenten en regelementen rondom SH wat relevant is voor ondernemers?

Overzicht van aanbod van werk in de regio Utrecht	Kenmerken van de SH die voor inzet van belang zijn	Kaders voor inzet SH vanuit aanbodzijde werk	Overzicht aanbod van de gemeente
We leveren een bewerkbaar document op, waarin de inventarisatie van partijen die bereid zijn SH in te zetten staan opgesomd. Per partij is aangegeven: • Voor hoeveel SH is er plaats • Welke arbeidsvraag heeft deze partij (indien aanwezig; specifieke randvoorwaarden voor plaatsing)	We leveren concreet inzicht (in de vorm van een presentatie), van de relevante kenmerken van SH i.r.t. inzet werk staan beschreven.	We leveren concreet inzicht (in de vorm van een presentatie) in de randvoorwaarden die ingevuld moeten worden voor de partijen die bereid zijn SH in te zetten. Hieraan koppelen we direct per randvoorwaarde een overzicht van partijen die deze kunnen invullen.	We leveren een overzicht aan waarin de richtlijnen en instrumenten van de gemeente m.b.t. de plaatsing van SH beschreven staat. Dit document direct communiceerbaar naar derden.

3. RESULTATEN (2/2)

Snel naar concreet resultaat

We realiseren **een nieuw ecosysteem**, de eerste plaatsingen komen tot stand tijdens het event op 23 november i.s.m. de Utrechtse Uitdaging.

Hoe kunnen we aan “de instanties” laten zien dat Utrecht op het gebied van SH resultaat boekt.? → via matches op event UU en via een platform

Overzicht van aanbod van werk in de regio Utrecht	Kaders voor inzet SH vanuit aanbodzijde werk	Kenmerken van de SH die voor inzet van belang zijn	Overzicht aanbod van de gemeente

Een voorbeeld van een dergelijke coalitie:

Ondernemer X heeft plaats voor 2 SHs in zijn fietsenmakerij.	Deze ondernemer heeft behoefte aan hulp op gebied van taal. Onderneming “Taal doet meer” zal ondernemer X hierbij ondersteunen.	We hebben via New Dutch Connections 2 SHs gevonden die geschikt zijn voor werk in de fietsenmakerij.	De gemeente begeleidt dmv coaches en ook taalondersteunende stages zijn mogelijk met richtlijnen.

23 november is het startpunt, doelstelling is om dit in 2016 en 2017 verder te laten groeien.

RANDVOORWAARDEN

De volgende kaders zijn belangrijk om het succes van het traject te waarborgen:

- Een formele opdrachtgever;
- Een vast (operationeel) aanspreekpunt bij de gemeente Utrecht;
- Ondersteuning op communicatie gedurende 10 weken, met focus op communicatie over het aanbod van de gemeente, uitkomsten van de gedane enquête en interviewresultaten (schatting: 2u per week) (Regien zal hier een rol gaan spelen);
- Ondersteuning in aanloop naar en tijdens het event van de Utrechtse uitdaging (afspraken reeds gemaakt met de Utrechtse Uitdagin heb ik begrepen);
- Toegang tot jullie eigen netwerk zowel intern als extern (denk aan relevante partijen voor marktscan, interviews etc).

BUDGET

Dit project vraagt een investering van € 30.400,- .

Werkzaamheden voor facet 1: € [redacted]
Werkzaamheden voor facet 2: €
Werkzaamheden voor facet 3: €
Uitwerking plan van aanpak en afstemming met OG: €

Budgettair ligt het accent op facet 2, omdat netwerkvorming tijdrovend is.
Het parallel ontwikkelen van diverse onderdelen van de Utrechtse aanpak Statushouders vergt intensieve afstemming in alle facetten van het traject. Daarbij leggen we de nadruk op borging op de langere termijn. Er zal daarbij eind november/begin december ook een afspraak over zijn voor rolbepaling en aanpak borging netwerk en koppeling maken met Plan Einstein

Kosten gebaseerd op de volgende inzet:
3 dagen per week – inzet junior social impact connector
2 dagen per week - begeleiding medior social impact connector

Voor out of pocket kosten (communicatie en materiaal) zal een budget beschikbaar zijn van:
€ 3.000

- Afrekening vindt plaats op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten

De genoemde bedragen zijn exclusief :

- Btw.

[redacted]@socialimpactfactory.com
06[redacted]

Gemeente Utrecht

Opdrachtbrief

Aan: [redacted]
Social Impact Factory
p/a stichting Social Impact Amsterdamseweg 40
3743DT Baarn

Registratienummer:17.500136
Utrecht, 20 oktober 2016

Geachte [redacted]

Hierbij geven wij u opdracht voor de uitvoering van de volgende werkzaamheden (conform uw offerte van 10 oktober 2016):

- leveren van bijdrage aan matchingsevent voor Statushouders van 23 november 2016
- het opzetten van een netwerk van werkgevers dat zich voor langere tijd inzet voor werk voor statushouders.

Deze overeenkomst (hierna: Overeenkomst) bevat de randvoorwaarden voor de uitvoering van de opdracht.

Contractdocumenten
De navolgende documenten zijn onlosmakelijk onderdeel van onderhavige Overeenkomst. In geval van strijdigheid geldt de hierna genoemde rangorde, waarbij een hoger geplaatst document prevaleert ten opzichte van een lager geplaatst document:

1. Deze Overeenkomst, inclusief eventuele bijlagen;
2. De Algemene Voorwaarden gemeente Utrecht 2016;
3. Uw offerte traject statushouders d.d. 10 oktober 2016 (hierna: Offerte).

Omschrijving werkzaamheden
De door u uit te voeren werkzaamheden staan beschreven in deze Overeenkomst en uw Offerte. Verder geldt ten aanzien van de werkzaamheden nog het volgende:
In uw Offerte geeft u op pagina 5 aan dat wegens synergie met plan Einstein en andere plannen u gedurende het traject met een nieuw voorstel zal komen voor 2017. Gemeente Utrecht heeft hiervoor geen afspraken met u gemaakt en is derhalve niet aan de orde.

U voert de Overeenkomst tijdig uit en conform de overeengekomen condities en kwalificaties als vastgelegd in deze Overeenkomst en uw Offerte.

Algemene voorwaarden
De 'Algemene voorwaarden gemeente Utrecht 2016' (hierna: 'Algemene Voorwaarden') zijn op deze opdracht van toepassing. Uw algemene voorwaarden worden hierbij uitdrukkelijk uitgesloten.

Looptijd van de opdracht
Deze Overeenkomst is van kracht met ingang van 26 september 2016. Deze Overeenkomst eindigt van rechtswege op 2 december 2016.

Normering, wet- en regelgeving
Als er voor de uitvoering van de Overeenkomst vergunningen, ontheffingen of toestemmingen van overheidswege noodzakelijk zijn, vraagt u deze voor uw eigen rekening en risico aan.

Vergoeding en betaling
De vergoeding voor de opdracht wordt bepaald op basis van bestede tijd en de in uw Offerte genoemde (uur)tarieven. In deze tarieven zijn alle met de opdracht gemoeide kosten verdisconteerd. Voornoemde tarieven/bedragen kunnen niet tussentijds worden geïndexeerd of anderszins door u worden aangepast. Voor deze opdracht geldt een maximum vergoeding van € 30.400 exclusief BTW. Daarnaast stelt gemeente Utrecht een out of pocket budget van maximaal € 3.000 beschikbaar ten behoeve van locatie-, communicatie- en materiaalkosten. Afrekening vindt plaats op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten. In totaal geldt er dus een maximale opdrachtwaarde van € 33.400. De Social Impact Factory factureert 50% van de maximale opdrachtwaarde bij de start van de opdracht. De resterende 50% wordt na oplevering van het eindresultaat gefactureerd.

Facturen
U stuurt uw facturen in een niet muteerbaar pdf formaat digitaal naar: FD.crediteuren@utrecht.nl.

Op uw facturen neemt u naast het organisatieonderdeel (Werk en Inkomen) en de contactpersoon (Marijke.de.Jong@Utrecht.nl) het bestelnummer van de gemeente Utrecht (5800028827) en een eenduidige omschrijving van de geleverde diensten op. Facturen die niet voorzien zijn van deze gegevens neemt de gemeente Utrecht niet in behandeling.

Aanpassingen Overeenkomst
Indien een of meer bepalingen van deze Overeenkomst nietig zijn of vernietigd worden, zullen de overige bepalingen van deze Overeenkomst van kracht blijven. Partijen zullen over de bepalingen welke nietig zijn of vernietigd worden overleg plegen, teneinde een vervangende bepaling overeen te komen, in dier voege dat de strekking van deze Overeenkomst zoveel mogelijk behouden blijft. Aanpassingen van de Overeenkomst op grond van voornoemd overleg en op grond van regelgeving zullen over en weer nooit tot schadeplichtigheid kunnen leiden voor partijen.

Wij verwachten u zo voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht u het niet eens zijn met de inhoud van deze Overeenkomst, dan vernemen wij dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen één week na verzending van deze Overeenkomst. Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van de Overeenkomst.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Utrecht,
namens dezen,

Mevrouw H. Jansen
Unitmanager Werk
Werk en Inkomen

VOORONDERZOEK

VERKOOPKANAAL DAGBESTEDINGSPRODUCTEN - OFFERTE

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

INHOUD

1. Vraagstelling
2. Aanpak – hoofdlijnen / uitgewerkt
3. Resultaten
4. Planning
5. Doorkijkje naar vervolg
6. Randvoorwaarden
7. Budget
8. Tekenen

1. VRAAGSTELLING

Martin Bluijs is binnen de Gemeente Utrecht actief op het vlak van dagbesteding. Hij wil verkennen welke mogelijkheden er zijn om producten uit de dagbesteding meer commercieel naar de markt te brengen. Zijn idee is:

Bij de verschillende aanbieders van dagbesteding in de stad Utrecht maken dagbestedings cliënten dagelijks uiteenlopende producten. Een voorbeeld zijn de koekjes van De Koekfabriek. Martin heeft het idee dat er veel producten van waarde gemaakt worden die nu niet op waarde naar de markt worden gebracht. De zorgaanbieders zijn per slot van rekening geen retailondernemers. Martin ziet een markt voor de meest waardevolle producten uit de dagbesteding en wil onderzoeken of deze markt er daadwerkelijk is. Daarnaast is Martin benieuwd hoe deze producten naar de markt gebracht moeten worden.

Omdat er nog geen gedegen onderzoek is naar de daadwerkelijke kansen van dit concept heeft Martin drie vragen aan de SIF gesteld:

1. Gericht onderzoek doen bij de 25 aanbieders van Arbeidsmatige Activatie en bij 3 tot 5 aanbieders van Sociale Prestatie naar de beschikbare producten die geschikt zijn om in één centrale Utrechtse digitale en/of fysieke winkel te koop aan te bieden.
2. Het in beeld brengen van de voorwaarden, wensen, verwachtingen en beelden die de producenten van dit aanbod hebben, als zij hun producten via dit systeem gaan verkopen.
3. Het maken van een geschikt ondernemingsvoorstel, rekening houdend met bovenstaande onderzoeksresultaten. Hierbij het uitgangspunt is, dat er een zichzelf bedruipend verdienmodel moet ontstaan.

2. AANPAK - HOOFDLIJNEN

De Social Impact Factory gelooft erg in de samenwerking met sociaal ondernemers uit de stad. Hieronder de drieledig opzet samen met SOON:

Stap 1: dataverzameling
SOON doet de dataverzameling naar bestaande producten vanuit de dagbesteding. De 25 tot 30 leveranciers van de producenten (aanbieders van dagbesteding) worden inhoudelijk ondervraagd. Daarmee wordt het mogelijk om vanuit het aanbod in kaart te brengen wat voor producten er zijn en hoe deze naar de markt gebracht kunnen worden.

Stap 2: analyse
De Social Impact Factory doet de analyse van de data. De aangeleverde data zullen door de SIF worden omgezet in een advies of het idee kans van slagen heeft.

Stap 3: ondernemingsvoorstel*
De Social Impact Factory maakt op basis van de analyse van de data en het uitgebrachte advies een ondernemingsvoorstel. Hierin wordt aangegeven welke financiële en organisatorische randvoorwaarden hiervoor nodig zijn. Daarnaast gaat de Social Impact Factory inventariserende gesprekken aan met mogelijke ondernemers/bestaande platfora over een mogelijke samenwerking voor de pilot. Hiermee wordt een gedragen ondernemingsvoorstel aangeboden.

** Belangrijk onderdeel van de aanpak van de Social Impact Factory is dat wij constant kijken naar bestaande ondernemers of platfora waar gebruik van gemaakt kan worden. 'Het wiel opnieuw uitvinden' is niet ons doel. Wij zijn op zoek naar bestaande contexten waar we op aan kunnen sluiten en die de potentie hebben om op te schalen.*

2. AANPAK - UITGEWERKT

Hieronder per fase uitgewerkt welke elementen terug zullen komen.

Stap 1: dataverzameling door SOON

1. Uitvoering dataverzameling:
   - Creëren van itemlist van producten uit de dagbesteding in Utrecht
   - Context van aanbieders in de dagbesteding in kaart brengen. Vragen beantwoorden zoals: 'Wat is de missie van de verschillende dagbestedingen en hoe zien diens verdienmodellen er nu uit?'
   - Ambitie van de aanbieders in kaart brengen mbt opzetten 'commercieel' marktkanaal
2. Presentatie maken voor Gemeente met lessons learned en opvallende zaken.

Stap 2: analyse door de Social Impact Factory

1. Eerste aanspreekpunt zijn voor SOON
2. Onderzoek doen naar bestaande platfora of ondernemers in dit veld
3. Data-analyse doen, past de Utrechtse context bij gevonden bestaande platfora/ondernemers
4. Advies geven over haalbaarheid concept

Stap 3: ondernemingsvoorstel door de Social Impact Factory

1. Inzicht creëren in:
   - Kostendrijvers
   - Mogelijke financiers
   - Randvoorwaarden voor succes
2. Ondernemers/bestaande platfora benaderen met vraag of ze interesse hebben in het opzetten pilot.
3. Presentatie maken voor Gemeente Utrecht.

* Zeer belangrijk in deze aanpak is een goede afstemming tussen SOON en SIF. Aangezien de SIF opdrachtgever is, zal zij SOON scherp moeten houden op de juiste dataverzameling. Er is dus extra tijd opgenomen om de afstemming goed te blijven doen.

3. RESULTATEN

Onderstaande resultaten worden per fase aangeleverd

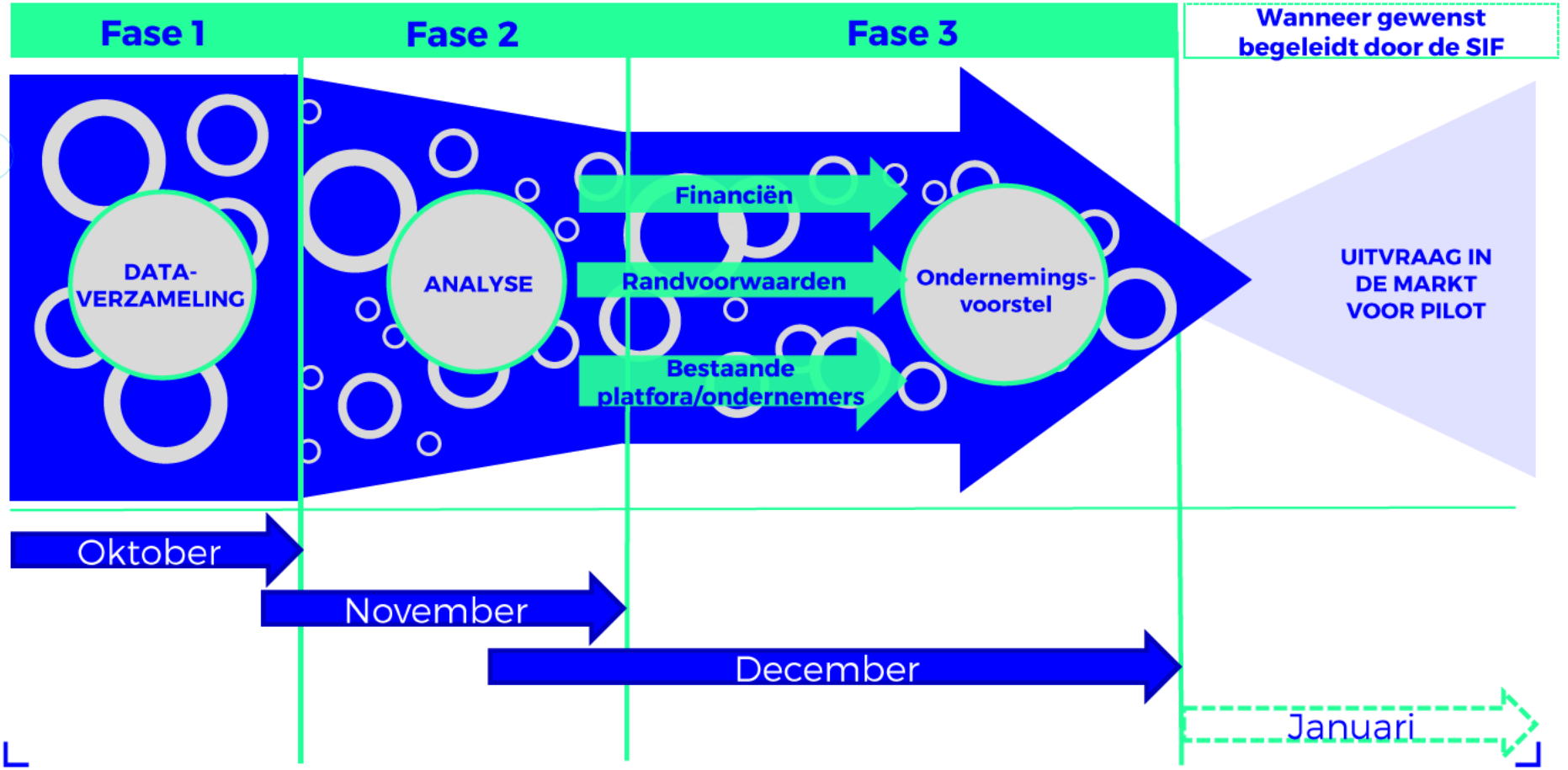
Stap 1: dataverzameling door SOON
- Itemlist van producten uit de dagbesteding en bijpassend beeldmateriaal
- Visuele weergave van de context waarin de dagbestedingen opereren.
- Visuele weergave van de kansen voor aanbieders in de dagbesteding op basis van hun ambitie binnen dit thema. Potentiele afzetmarkten worden apart benoemd, met een korte beschrijving van de beoogde kansen.

Stap 2: analyse door de Social Impact Factory
- Overzicht van bestaande platfora of ondernemende alternatieven in het land
- Advies over slagingskans van het concept

Stap 3: ondernemingsvoorstel door de Social Impact Factory
- Een overzicht met bestaande platfora of vergelijkbare fysieke initiatieven die gesproken zijn over het onderwerp en hun mogelijke interesse. Zij worden in een vervolgstadium uitgedaagd om op basis van het ondernemingsvoorstel een eigen plan van aanpak in te dienen.
- Financieel overzicht van kosten en baten voor een eerste pilot. Deze pilot is nog niet geheel financieel zelfvoorzienend.
- Inzicht in randvoorwaarden voor succes
- Presentatie voor Gemeente Utrecht in samenwerking met SOON.

4. PLANNING

Voor eind 2016 zal dit traject zijn afgerond zodat in 2017 een mogelijke pilot kan starten. Hieronder de planning van het project.

6. INZET GEMEENTE

Dit traject is een samenwerkingstraject tussen de gemeente Utrecht en de Social Impact Factory. Hieronder de verwachte inzet van de Gemeente Utrecht.

Rol Gemeente Utrecht

- Inhoudelijk expert op het gebied van dagbesteding
- Sparringspartner over het proces
- Netwerk aanbieden voor dataverzameling

Verwachtingen van inzet

- Twee wekelijks kort overleg tussen Martin en de SIF om stand van zaken te bespreken
- Openstellen van netwerk bij aanbieders van dagbesteding
- De SIF introduceren bij de aanbieders van dagbesteding zodat wij goed onderzoek kunnen doen
- Helderheid geven over budget voor pilot als vervolg op onderzoek
- Operationele leiding nemen bij het boeken van een ruimte voor de presentatie en uitnodigen van genodigden van binnen de gemeente
- Leiding nemen in de communicatie intern binnen de gemeente over de resultaten

6. RANDVOORWAARDEN

De volgende kaders zijn belangrijk om het succes van het traject te waarborgen:

- Een formele opdrachtgever vanuit de gemeente Utrecht;
- Een vast (operationeel) aanspreekpunt bij de gemeente Utrecht;
- Toegang tot jullie netwerk zowel intern als extern van de gemeente Utrecht;
- Doorlooptijd: ongeveer 12 weken.
- Startdatum: 4 oktober
- Budget: €18,710 exclusief BTW
- SIF is opdrachtnemer van de gemeente Utrecht, SOON is opdrachtnemer van de SIF.

7. BUDGET

Dit project vraagt een investering van €18.710 op basis van:

- Inzet SOON
- Inzet Social Impact Factory

Dit bedrag is exclusief :

✓ Btw.
✓ Communicatie kosten
✓ Out of pocket kosten voor de bijeenkomsten
✓ Budget voor de uitvoering van de pilot

8. TEKENEN

Gelieve onderstaand de offerte te tekenen indien akkoord

Datum: 5/10/2016
Plaats: Utrecht

.....

Gemeente Utrecht
Martin Bluijs

[redacted]
Social Impact Connector
06 [redacted]@socialimpactfactory.com

VOORSTEL PILOT ‘UTRECHT SOCIAAL’

VERKOOPKANAAL DAGBESTEDINGSPRODUCTEN

23 december 2016

GOOD FOR WE

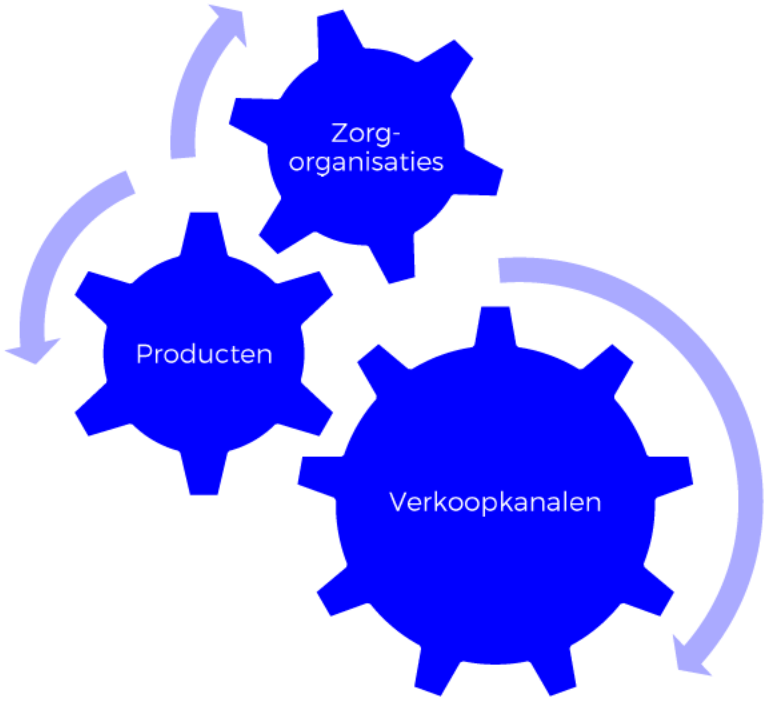
SOCIAL
IMPACT FACTORY

AANLEIDING

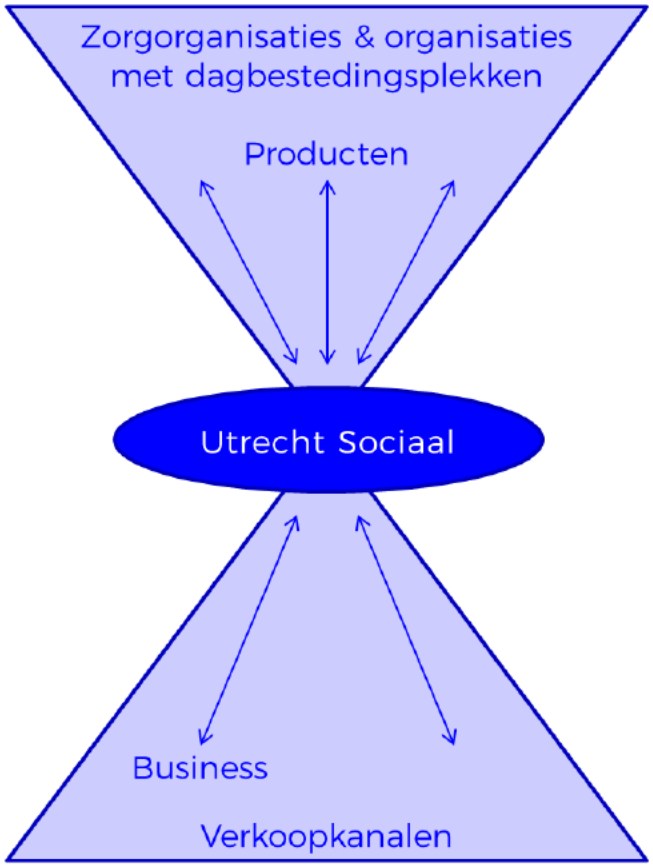
De gemeente Utrecht heeft als wens om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen. Om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen, hebben we te maken met drie categorieën:

- De zorgorganisaties die dagbestedingsplekken aanbieden waarin producten worden gemaakt;
- De producten die door de cliënten worden gemaakt;
- De verkoopkanalen, zowel business to business als business to consumer

Onderzoek bij alle drie de categorieën heeft getoond dat producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt gebracht kunnen worden als de zorgorganisaties samenwerken in een 'paraplu' organisatie, waarin kennis van de zorg en ondernemerschap gecombineerd wordt. Zie voor het uitgebreide onderzoek en de randvoorwaarden het rapport Vooronderzoek.

AAN DE SLAG UTRECHT ALS INVULLING ‘UTRECHT SOCIAAL’*

Zorg staat centraal

Combineert kennis, expertise en vaardigheden over zorg en ondernemerschap

- Makelpunt voor het verkopen van producten uit de dagbesteding
- Ophalen vraag uit de markt
- Merknaam Utrecht Sociaal* te personificeren door ‘Gemaakt door [organisatienaam en naam maker(s)]’

Verkoop staat centraal

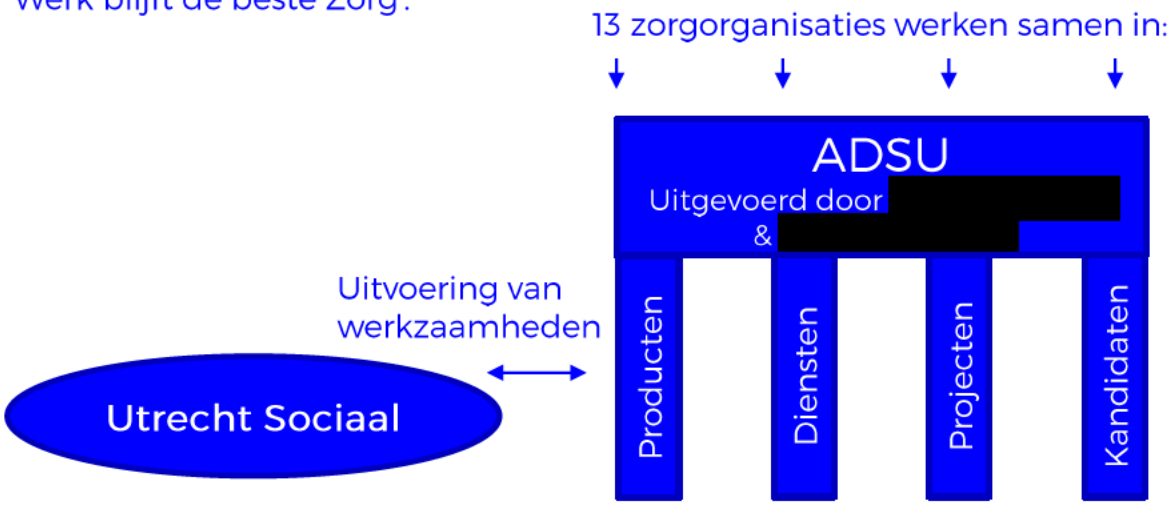
Aan de Slag Utrecht (ADSU) heeft zich ontwikkeld als paraplu organisatie voor 13 verschillende organisaties in Utrecht, waaronder 6 van de onderzochte zorgorganisaties, op het gebied van diensten, producten, kandidaten en projecten. Hiermee functioneert ADSU voor een deel als de gewenste ‘paraplu’ organisatie. Voorstel is om de randvoorwaarden uit het vooronderzoek door te vertalen samen met ADSU om zo meer mogelijkheden te creëren om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen.

*De naam ‘Utrecht Sociaal’ is een werktitel en wordt nog aangepast.

UTRECHT SOCIAAL: HET OVERKOEPELENDE VERKOOPKANAAL VAN PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING

Utrecht Sociaal wordt het overkoepelende verkoopkanaal van producten uit de dagbesteding. Het is een verkoopkanaal dat naast de huidige verkoopkanalen van de zorginstellingen bestaat. Utrecht Sociaal functioneert als het makelpunt tussen de zorgorganisaties en de verschillende verkoopkanalen en combineert kennis, expertise en vaardigheden uit de zorg met ondernemerschap. Het is een organisatie met een eigen merknaam, welke te personificeren is naar de organisatie(s) en/of de persoon/personen die aan het product hebben gewerkt (Vb. Utrecht Sociaal, gemaakt door [redacted]. Door slim te kijken naar de producten die worden gemaakt en de vraag die uit de markt komt, creëert Utrecht Sociaal meer samenwerking tussen de verschillende zorgorganisaties en flexibiliteit in productie.

Voorstel is om Utrecht Sociaal uit te laten voeren door ADSU, specifiek [redacted] Dit idee is ook met [redacted] besproken, en zij staat hier achter. Hierdoor worden de kennis, expertise en vaardigheden die ADSU heeft opgebouwd de afgelopen jaren gebruikt en wordt er een extra mogelijkheid voor ADSU gecreëerd om samenwerking tussen de organisaties te vergroten. Daarnaast draagt Utrecht Sociaal actief bij aan de missie van de ADSU 'Werk blijft de beste Zorg'.

IN VERSCHILLENDE FASES NAAR DE START VAN UTRECHT SOCIAAL

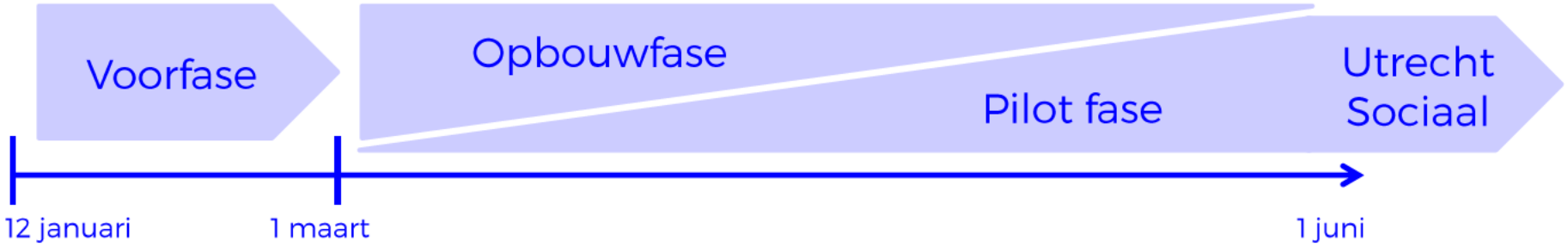
Voorstel is om Utrecht Sociaal gezamenlijk met ADSU op te bouwen. Hiervoor is een aantal stappen nodig in drie verschillende fases:

1. **Voorfase: het komen tot een gedragen plan van aanpak**
    - Opstellen van een plan van aanpak
    - Creëren van draagvlak onder belangrijke stakeholders

2. **Opbouw fase: het laden van het merk Utrecht Sociaal en het vormen van een organisatie**
    - Opbouwen organisatiemodel voor Utrecht Sociaal in relatie tot ADSU
    - Aansluiten nieuwe organisaties naar Utrecht Sociaal

3. **Pilot fase: het creëren van successen door te doen**
    - Verkopen producten aan verkoopkanalen

Op de volgende pagina's zijn deze fases in hoofdlijnen uitgewerkt. Het plan van aanpak in de voorfase zal de fases in detail uitwerken.

VOORFASE: HET KOMEN TOT EEN GEDRAGEN PLAN VAN AANPAK

1. Opstellen van een plan van aanpak

In de voorfase wordt het plan van aanpak voor de start van Utrecht Sociaal geformuleerd. Dit plan omvat een uitgebreider voorstel voor de opbouw en pilotfase en benoemt de resultaten die we op 1 juni willen bereiken.

2. Creëren van draagvlak onder belangrijke stakeholders

Voor het succes van Utrecht Sociaal is het van belang dat de juiste stakeholders hierbij worden betrokken. De belangrijkste stakeholders vormen samen de stuurgroep voor de opbouw en pilotfase. Voorstel voor de stuurgroepleden:

- Afgevaardigde van de gemeente Utrecht: Martin Bluijs
- Afgevaardigde van de ADSU namens alle zorgorganisaties
- Afgevaardigde van een 'launching' partner, oftewel een verkoopkanaal dat producten van Utrecht Sociaal vanaf het begin wil verkopen

OPBOUW FASE: HET LADEN VAN HET MERK UTRECHT SOCIAAL EN HET VORMEN VAN EEN ORGANISATIE

1. Opbouwen organisatiemodel voor Utrecht Sociaal in relatie tot ADSU

Om te starten met Utrecht Sociaal is het van belang hier een goed werkend organisatiemodel voor te ontwikkelen in relatie tot het organisatiemodel van ADSU. Voorstel is om de organisatiemodellen integraal op elkaar aan te laten sluiten.

Voorwaarden zijn:

- **Een werkend en duurzaam verdienmodel voor Utrecht Sociaal:** ADSU vraagt nu een lidmaatschapsfee aan al haar leden. Het uitvoeren van de dienstverlening voor Utrecht Sociaal vraagt meer van de huidige medewerkers van ADSU en gaat daarmee gepaard met meer kosten. Professionalisering vraagt daarom om een kritische blik op het verdienmodel van Utrecht Sociaal, zodat Utrecht Sociaal zichzelf kan 'bedruipen'. Idee is om het verdienmodel van Utrecht Sociaal integraal aan te laten sluiten op het verdienmodel van ADSU.
- **Een juridische entiteit voor Utrecht Sociaal:** De rol als zakelijk partner voor verkoopkanalen vraagt om een juridische entiteit van Utrecht Sociaal. In de pilot zal dan ook onderzocht moeten worden welke organisatievorm hiervoor past en hoe zich dit verhoudt tot het samenwerkingsverband ADSU.
- **Een samenwerkingsmodel tussen Utrecht Sociaal en ADSU:** Op welke manier wordt de samenwerking vormgegeven?
- **Een samenwerkingsmodel tussen Utrecht Sociaal en de organisaties die dagbesteding aanbieden:** Wat hebben de organisaties die de dagbestedingsplekken bieden nodig om de producten via Utrecht Sociaal naar de markt te brengen? Welke bevoegdheden krijgt Utrecht Sociaal?
- **Een samenwerkingsmodel tussen Utrecht Sociaal en de verschillende verkoopkanalen:** De verkoopkanalen werken allemaal op een andere manier samen met hun partners, denk hierbij aan de wijze waarop producten worden ingekocht. We adviseren nadrukkelijk om niet een eigen (online) verkoopkanaal op te zetten, maar gebruik te maken van bestaande verkoopkanalen.

OPBOUW FASE: HET LADEN VAN HET MERK UTRECHT SOCIAAL EN HET VORMEN VAN EEN ORGANISATIE

2. Aansluiten nieuwe organisaties naar Utrecht Sociaal

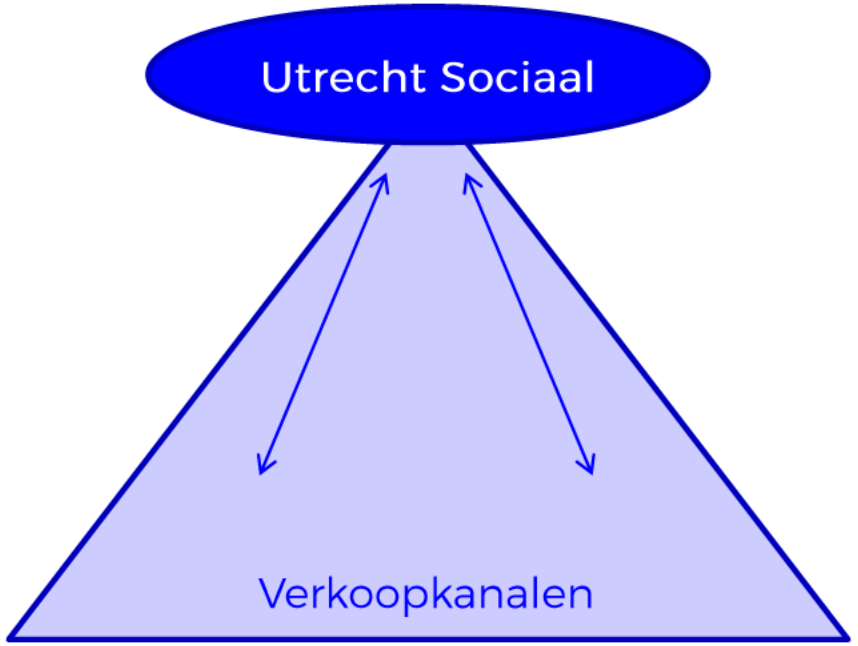
SOON heeft 13 organisaties geïdentificeerd die interessante producten aanbieden welke commercieel naar de markt gebracht kunnen worden. Van deze organisaties zijn er 6 lid van de ADSU, de andere organisaties werken samen met leden van de ADSU. Om Utrecht Sociaal als merk te laden voor alle waardevolle producten die er vanuit de dagbesteding worden gemaakt, is het van belang alle organisaties die waardevolle producten maken vanuit de dagbesteding, aan te laten sluiten bij Utrecht Sociaal. Afhankelijk van de keuze van het samenwerkingsmodel en het verdienmodel, kan dit verder worden uitgewerkt. Voorstel is om dit integraal aan te laten sluiten bij het model van ADSU.

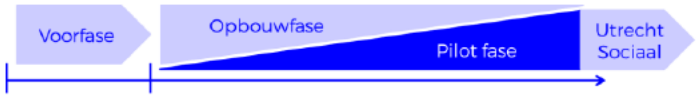

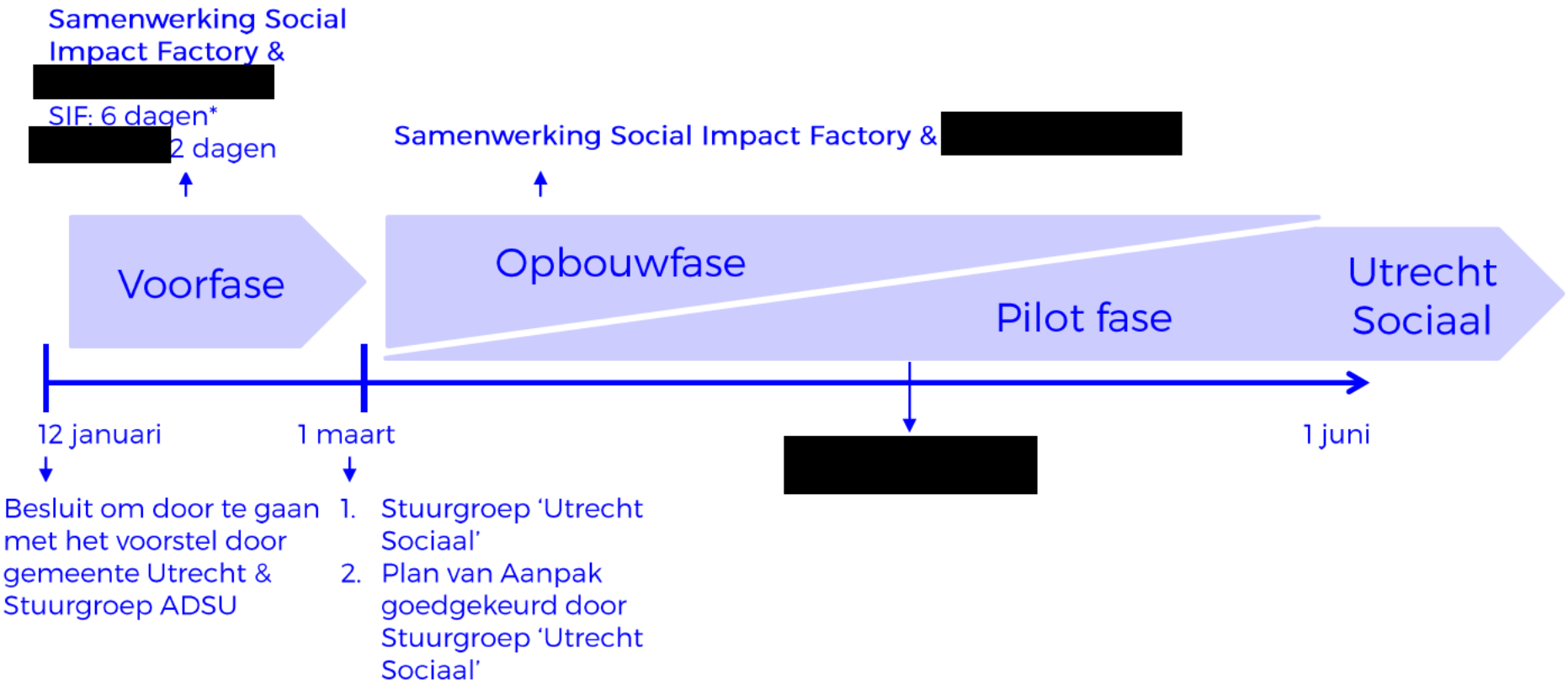
PIOT FASE: HET CREËREN VAN SUCCESSEN DOOR TE DOEN

Uiteindelijk is het doel dat de producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt worden gebracht en worden gekocht door bedrijven en consumenten. In het document ‘Bijlage 2 · Analyse Waardevolle producten uit de dagbesteding’ zijn interessante producten geïdentificeerd. In het document ‘Bijlage 3 - Marktinventarisatie Verkoopkanalen’ is geïdentificeerd welke verkoopkanalen interesse hebben in het verkopen van producten uit de dagbesteding. De koppeling tussen deze documenten identificeert het laaghangend fruit.

SAMENWERKING SOCIAL IMPACT FACTORY & ADSU VOOR DE ONTWIKKELING VAN UTRECHT SOCIAAL

FINANCIERING VOOR DE VERSCHILLENDE FASES

Voorfase:

De voorfase levert twee belangrijke resultaten op:
1. Een stuurgroep voor het project 'Utrecht sociaal'
2. Een gedragen plan van aanpak voor de opbouw en pilotfase

Hiervoor is inzet van de Social Impact Factory en [redacted] vereist. Geschatte verdeling:
- Social Impact Factory: 6 dagen, dit valt onder de huidige opdracht van de gemeente Utrecht
- [redacted] 3 dagen, voor overleg, brainstormen en delen van kennis en expertise.

Opbouwfase & pilot fase:

De exacte financiering voor de opbouw en pilot fase wordt toegelicht in het plan van aanpak welke in de voorfase wordt ontwikkeld en goedgekeurd.

Voor de opbouwfase en de pilotfase heeft de gemeente Utrecht een budget gereserveerd ter waarde van €[redacted]. Dit budget wordt beheerd door de Social Impact Factory en wordt gebruikt voor de opbouwfase en bestaat uit:
- Begeleiding en advisering Social Impact Factory
- Extra inzet [redacted] voor ontwikkeling van organisatiemodel
- Opzetten van het merk 'Utrecht sociaal'

De inzet van [redacted] voor de pilotfase moet passen in het toekomstige verdienmodel. Dit kan betekenen dat er een voorinvestering vereist is van de leden van de ADSU/ Utrecht Sociaal.

Overeenkomstgegevens en bestelnummer 5800029115

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
Nederland

Gemeente Utrecht

Gegevens:

Besteldatum: 04-11-2016
Contactpersoon: [redacted]
Telefoonnummer:
E-mail: [redacted]@utrecht.nl

Factuuradres:

Gemeente Utrecht -Inkoopfacturen
t.a.v. crediteurenadministratie
Postbus 10080
3505 AB UTRECHT
NEDERLAND

Afleveradres:

Gemeente Utrecht -Inkoopfacturen
Stadskantoor
Stadsplateau 1
3521 AZ UTRECHT
NEDERLAND

De gemeente ontvangt uw factuur bij voorkeur in PDF via factuur@utrecht.nl

bestelnr./regel	omschrijving	aantal	eenheid
5800029115/1	Vooronderz verkoopkanaal dagbestedingspr		
		Leverdatum: Tussen 04.10.2016 - 04.01.2017	

Vermeld op uw factuur het bestelnummer inclusief het regelnummer. U kunt per factuur slechts één bestelnummer vermelden, maar er kunnen per factuur meerdere bestelregels gefactureerd worden. Uw factuur stuurt u aan bovengenoemd factuuradres, bij voorkeur per e-mail als PDF document. Tenzij vooraf door partijen anders overeengekomen zijn op deze bestelling de Algemene voorwaarden van de gemeente Utrecht 2016 van toepassing, zoals met de bijgaande mail zijn meegezonden.

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

De Social Impact Factory factureert in één keer: bij aanvang van de opdracht. Alle tarieven zijn exclusief btw, doch inclusief reis- en verblijfkosten binnen Nederland. Betaling geschiedt binnen 14 dagen na factuurdatum. Voor de uitvoering van deze opdracht kan de stichting vertrouwde partners inschakelen. Op deze overeenkomst zijn de Algemene Voorwaarden van De Social Impact Factory van toepassing.

Indien je akkoord gaat met de inhoud van deze contractbrief, verzoeken wij je één exemplaar van de contractbrief na ondertekening aan ons te retourneren. Wij bedanken je voor het in ons gestelde vertrouwen en zien uit naar een goede verdere samenwerking.

Stichting Social Impact Factory

Naam: [redacted]

Datum: 19 december 2016

Handtekening voor akkoord:

[redacted]

Naam opdrachtgever

Naam: ~~Martin Bluijs~~ E.C. v. Leeuwen

Datum: 22-12-2016

Handtekening voor akkoord:

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Gemeente Utrecht
t.n.v. Martin Bluijs
Postbus 16200, 3500 CE Utrecht

Contractbrief

Datum: 19 december 2016

Vervaldatum: 30 december 2016

Beste Martin,

Naar aanleiding van onze eerdere samenwerking rondom het verkennen van de kansen van een verkoopkanaal voor dagbestedingsproducten hebt u ons gevraagd te helpen bij de implementatie van de plannen die voortkomen uit dit onderzoek. Graag gaan wij in op deze vraag.

De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat er meer mogelijkheden zijn om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen. Hiervoor is de wens uitgesproken naar meer onderlinge samenwerking tussen de zorgorganisaties en het toevoegen van ondernemende vaardigheden hieraan. Dit kan worden ondervangen in een 'paraplu organisatie'. Deze organisatie kan de producten uit de dagbesteding vervolgens koppelen aan de verschillende verkoopkanalen in de stad Utrecht. Daarmee vergroten we de maatschappelijke impact op de makers van de producten, vergroot je de kans dat producten verkocht worden en zal er een nieuwe inkomstenbron zijn voor de aanbieders van dagbesteding. Een selectie van de producten zal op waarde worden geschat en op waarde naar de markt worden gebracht.

Om dit op gang te brengen zal de samenwerking gecoördineerd moeten worden. De Social Impact Factory zal samen met partners uit het veld deze samenwerking op gang gaan brengen.

Startdatum is 30 december 2016 met een doorlooptijd van 6 maanden.

Het totaal voor deze opdracht is EUR 31.290 te vermeerderen met EUR 6.570,90 Btw (21%).

Aanleiding
I-did slow fashion is een sociaal ondernemer die zich richt op herwaarderen van grondstoffen en arbeidspotentieel. I-did maakt producten op basis van kapotte kleding en textiel en zet daarbij mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De gemeente Utrecht, afdeling Werk & Inkomen, werkt al enige tijd samen met I-did en ziet de ondernemer als een kans om mensen werkendewijs weer een kans te bieden op participatie en werk. De samenwerking is gestart in 2014 als een pilot. De ambitie is om per jaar plm. 40 mensen met behoud van uitkering het traject van I-did door te laten lopen, in vier groepen van tien. Het traject duurt 6 maanden. De gemeente betaalt per groep voor minimaal 8 en maximaal 12 mensen. De laatste groep start in december 2016. Er zijn geen SMART-afspraken gemaakt ten aanzien van uitstroomdoelstellingen met I-did. Het contract tussen gemeente en I-did eindigt 31 december 2016. Dan is de laatste groep nog wel in traject maar de gemeente levert – op basis van het bestaande contract – dus geen nieuwe mensen meer aan.

De vraag is nu of en zo ja op welke wijze de gemeente Utrecht na 2016 de samenwerking met I-did kan vormgeven. Een aantal aspecten speelt hierbij een rol. Is I-did een partij die ook uitstroom moet gaan realiseren of alleen een partij die opleidt richting participatie en/of werk? Kan de interventie effectiever? En zo ja, wat is daar voor nodig? Welke doelgroep vanuit de gemeente past daar dan het beste bij? I-did werkt steeds meer samen met grote partijen zoals IKEA. Biedt dit extra mogelijkheden voor de gemeente of juist niet?

Vraagstelling
Op 8 september hebben Marjolein Krol (gemeente Utrecht), [redacted] en [redacted] (Social Impact Factory) besproken op welke wijze de Social Impact Factory de gemeente kan ondersteunen. Tijdens dat gesprek zijn we op de volgende vraagstelling uitgekomen:

"Ondersteun de gemeente – en daarmee ook I-did – bij het beoordelen van het verdienmodel van I-did in relatie tot de behoefte van de gemeente Utrecht op het terrein van arbeidsparticipatie en circulaire economie."

Door deze beoordeling wordt duidelijk welke mogelijke aanpassingen nodig zijn in de dienstverlening en het verdienmodel van I-did. Hiermee krijgt de gemeente inzicht in de mogelijkheden om de samenwerking met I-did in 2017 vorm te geven.

Aanpak
Met elkaar hebben we de volgende aanpak besproken om deze vraag te kunnen beantwoorden.

1. Stakeholderanalyse – met welke partijen doet I-did nu zaken en wat zijn de behoeften en ambities van die partijen in relatie tot I-did? Het gaat dan om grote (potentiële) klanten van I-did, de gemeente Utrecht en eventueel financiers.
2. Hoe werkt het verdienmodel van I-did op dit moment en wat zijn de maatschappelijke kosten en baten van de dienstverlening van I-did? Hiermee wordt duidelijk welke partijen profiteren van de dienstverlening van I-did. Door dit inzichtelijk te maken wordt het mogelijk op een gestructureerde en onderbouwde manier na te denken over de wijze waarop het verdienmodel werkt, wie daar baat bij heeft en welke financieringsmogelijkheden daar bij passen.
   Er zijn verschillende manieren om een maatschappelijke kosten/baten-analyse uit te voeren. Denk aan baten in termen van QALY (Quality-adjusted life year), het kwantificeren van vaardigheden en leereffecten (World Business Council on Sustainable Development), preventie en indirecte baten zoals voorkomen of reduceren van overlast doordat mensen gaan participeren in de samenleving.
   Gezien de pragmatische vraagstelling adviseren we om de scope van de maatschappelijke business case vooral te richten op schadelastbeperking en eventuele 'groene' doelstellingen van de gemeente. Tegelijkertijd maken we gebruik van de informatie die volgt uit de analyse van Sinzer.
3. Een SWOT-analyse waarin we de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor I-did beschrijven. Dit is nodig om de haalbaarheid te beoordelen van strategische opties die I-did heeft.
4. Met behulp van de bovenstaande ingrediënten is het mogelijk om te bespreken wat strategische opties zijn voor I-did, specifiek met inachtneming van de wensen van de gemeente op het terrein van participatie. Strategische richtingen kunnen bijvoorbeeld zijn dat I-did ook uitstroom gaat realiseren door mensen in dienst te nemen. Mogelijk is het opleiden met behoud van uitkering voldoende. Is een extra bijdrage vanuit het gemeentelijke duurzaamheidsbudget

opportuun (interne discussie voor de gemeente). Wat gebeurt er met I-did als de gemeente in 2017 geen partner meer is? We stellen voor om drie strategische opties te bespreken die moeten worden doorvertaald naar het verdienmodel van I-did. Op die manier wordt duidelijk welke transitie er nodig is. Zo kan de gemeente verder vorm geven aan de manier waarop ze wil samenwerken met I-did.

- Optie 1: Status Quo. Jaarlijks gaan er plm. 40 mensen met behoud van uitkering aan de slag bij I-did gedurende zes maanden. I-did wordt niet afgerekend op uitstroom.
- Optie 2: I-did wordt afgerekend op uitstroom uit de uitkering en neemt een nader te bepalen percentage van de doelgroep in dienst. Dit past bij de groeiambities van I-did. Financiering van de gemeente dekt voor een deel de trajectkosten; er wordt een prikkel ingebouwd in geval van uitstroom.
- Optie 3: De gemeente (Werk & Inkomen) als partner trekt zich terug. Eventueel met een variant waarbij de gemeente I-did beschouwt als een 'groene' ondernemer die bijdraagt aan milieudoelstellingen en daar financiering voor over heeft.

We stellen voor om de aanpak vorm te geven aan de hand van een viertal bijeenkomsten, waarbij in elk geval I-did en de gemeente betrokken zijn. Elke bijeenkomst heeft als doel om met elkaar te bepalen wat er reeds beschikbaar is aan informatie en welke stappen nodig zijn om informatie te verzamelen. In de tabel hieronder doen we een voorzet.

1. Stakeholderanalyse	2. Verdienmodel en maatschappelijke kosten en baten	3. SWOT	4. Strategische opties
•Input van Plannerij	•Input van Sinzer •Deskstudie jaarverslag, meerjarenbegroting en marktplan •Werksessie MKBA met I-did en gemeente (voorbereiding, facilitatie en verslaglegging door SIF)	•Input verwerken vanuit interviews stakeholderanalyse •Werksessie met I-did en gemeente (voorbereiding, facilitatie en verslaglegging door SIF)	•Werksessie met I-did en gemeente met als resultaat drie strategische richtingen voor I-did (voorbereiding, facilitatie en verslaglegging door SIF)

Het resultaat van de bovenstaande stappen wordt in een power point ter beschikking gesteld aan de gemeente.

In deze aanpak houden we rekening met het volgende:

- Het project start 26 september.
- Het resultaat van de analyse is eind oktober beschikbaar voor de gemeente Utrecht. De doorlooptijd van het project is daarmee 5 weken.
- De gemeente Utrecht en I-did doen actief mee met gegevensverzameling, analyse en rapportage. Het eindproduct is een co-productie van gemeente, I-did en SIF.
- I-did is een van de ondernemingen die meedoen aan het onderzoek van Sinzer naar de maatschappelijke effecten van dienstverlening. De gegevens van dat onderzoek komen begin oktober beschikbaar en kunnen meegenomen worden in de analyse. Zo voorkomen we dubbel werk en maken we optimaal gebruik van elkaars expertise.

- De gemeente Utrecht heeft De Plannerij opdracht gegeven om een business case te maken voor I-did. De Plannerij heeft al enkele stakeholders benoemd en een inhoudsopgave gemaakt voor de business case. De resultaten van dit werk en de adviseur van De Plannerij betrekken we – in overleg met de gemeente – bij dit project.
- We nemen aan dat I-did als zelfstandige onderneming blijft functioneren.

Planning en begroting

Fase	Activiteiten	Uren	Doorlooptijd
Kick-off	Kennis maken met I-did Valideren aanpak Detailplanning doornemen	2	30 september
Stakeholderanalyse	Bestuderen input Plannerij	4	Week 40
Verdienmodel en mkba	Bestuderen input Sinzer Bestuderen documentatie I-did (jaarverslag, begroting, etc.) inclusief toelichting directie I-did Werksessie verdienmodel en maatschappelijke kosten/baten	20	Week 41
SWOT	Verwerken input interviews Werksessie SWOT	16	Week 42
Strategische opties	Werksessie; uitwerken opties in relatie tot verdienmodel en samenwerkingsmogelijkheden met de gemeente	24	Week 43
Rapportage	Verslaglegging & rapportage in power point	24	Week 43
	Totaal	11,25 dagen	

We schatten de totale inzet op 11,25 dagen. Uw investering bedraagt daarmee € 8.725 exclusief BTW.

Team

Deze opdracht zal worden uitgevoerd door twee adviseurs van de Social Impact Factory (junior en senior). [redacted] zal als 'subject matter expert' de methodologie en algehele kwaliteit bewaken.

OFFERTE
‘MBO FIETS STIMULEREN’

28 JUNI 2017

[redacted]

GOOD FOR WE

Gemeente Utrecht

SOCIAL
IMPACT FACTORY

INHOUDSOPGAVE

1. Visie
    1. Visie op de opdracht p. 3
    2. Visie op de oplossing: p. 4
    3. Vergelijkbare trajecten die we tot een succesvol resultaat hebben gebracht p. 5

2. Plan van aanpak p. 6

1. Budget p. 13

Bijlagen p. 14

1. VISIE

1. Visie op de opdracht

Utrecht heeft de ambitie om de nummer 1 fietsstad van de wereld te worden. Fietsen is gezond, is beter voor het milieu en het draagt bij aan betere doorstroom en bereikbaarheid van de stad. Alle reden voor de gemeente Utrecht om fietsen te stimuleren. Fietsen wordt al op vele verschillende manieren gestimuleerd door de gemeente Utrecht. Zo wordt flink in betere fietspaden geïnvesteerd, worden fietssnelwegen aangelegd, worden stoplichten anders afgestemd in het voordeel van fietsers én wordt de grootste fietsenstalling ter wereld bij het station Utrecht Centraal gebouwd.

Echter, met name onder MBO studenten met een migratieachtergrond is fietsen absoluut niet populair. CityChallenges (een partij die een samenwerkingspartnership met de Social Impact Factory heeft) en de gemeente Utrecht hebben recent initiatiefnemers uitgedaagd om mee te denken hoe we fietsen onder deze doelgroep populairder gemaakt kan worden. Hier zijn vijf winnende concepten uitgekomen. Een van die concepten (of een combinatie van de concepten) moeten in deze opdracht in de praktijk worden gebracht. De belangrijkste concepten zullen als basis gelden voor de te ontwerpen oplossing.

Dit document geeft een beknopt voorstel weer van hoe we van winnende oplossingen uit het traject met CityChallenges naar de start van een pilot komen, onder begeleiding van de Social Impact Factory. Kern van het voorstel:

- Op basis van het scannen en activeren van een relevant *ecosysteem* werken we met een *coalitie* toe naar het *ontwerp* van de oplossing en de *start* van een *pilot* waarin de oplossing getest wordt.
- Ook maken we een plan voor beknopte *impactmeting* op drie gezette momenten: bij *start pilot, tussentijds en einde pilot*. Uitgangspunt: waar resultaten bij de tussenmeting niet matchen met de gestelde doelen geldt bijsturing op inhoud en proces.

1. VISIE

2. Visie op de oplossing

1. Overtuiging is dat een oplossing pas in de praktijk gaat werken wanneer het voor en door partijen is ontworpen die er zelf baat bij hebben dat de oplossing werkt. Eerst wordt om deze reden het juiste *ecosysteem* samengesteld. Met dit betrokken ecosysteem gaan we de fase van ontwerp en pilot in.

2. Er wordt bij ontwerp van de oplossing gebruikt gemaakt van;

    a. De eerder uitgevoerde succesvolle fietsstimuleringsprogramma's zoals beschreven in het document 'Hoe maken we fietsen onder MBO'ers populairder?'
    b. Het juryrapport 'Hoe maken we fietsen onder MBO'ers populairder?'

3. De te ontwerpen oplossing zal positief en inspirerend zijn. De stimulans om met de fiets te komen zal zich concentreren rondom de positieve eigenschappen van vervoer per fiets; niet op negatieve eigenschappen van andere vervoersmiddelen. Daarnaast zal het aansluiten bij de behoefte en motivatie van de doelgroep.

4. De projectvoorstellen die in de pilotfase getest worden, streven naar een blijvend effect. Het gaat om het ontwerpen van een oplossing waarbij MBO studenten blijvend worden aangezet tot het met de fiets naar school gaan.

1. VISIE

3. Vergelijkbare trajecten die we tot een succesvol resultaat hebben gebracht

De Social Impact heeft voor diverse Nederlandse gemeente een challenge uitgevoerd. In deze challenges worden oplossingen ontworpen op een maatschappelijk vraagstuk, door ofwel ondernemers ofwel een coalitie van partijen die samen de handen in een slaan om de oplossing vorm te geven (deze variant is ook focus van deze offerte).

Een voorbeeld van een ontworpen oplossing – op basis van een coalitie en getest in een pilot – is de challenge 'langer zelfstandig wonen':

Maatschappelijk vraagstuk
Mensen die ouder worden en om die reden moeten verhuizen, zien dat meestal als een stap terug. Verhuis- of aanpasbeslissingen om de woning geschikt te maken voor de ouder wordende mens worden daardoor vaak uitgesteld, met alle gevolgen van dien. Hoe verleid je mensen tijdig, op het moment dat zij nog actief zijn, om na te denken over hoe zij willen wonen wanneer ze ouder worden?

Wat hebben wij gedaan?
Wij brengen partijen bij elkaar in een coalitie en begeleidden de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

De oplossingen
De coalitie heeft gekozen voor een positieve, verhalende en inspirerende campagne om ouderen de kansen voor de toekomst te laten zien en te ervaren. Daarvoor is een website-in-concept ontwikkeld. Op de zogenaamde dummypage met de werktitel Utrecht voor later staan verhalen centraal, zoals een interview met een bekende senior wijkbewoner. Daarbij bijt Cees Grimbergen het spits af. Er is ook te lezen hoe Marijke Sleurink (65) via verhuisadviseurs een geschikt appartement vond. Vanuit de succesverhalen wordt doorverwezen naar het gerelateerde aanbod, zoals verhuisadvies-op-maat en inzicht in producten en diensten die de volgende levensfase (nog) leuker maken. Het inzichtelijk maken en campagnevoeren over deze kansen voor senioren helpt de doelgroep in een vroeg stadium na te denken over hun volgende levensfase.

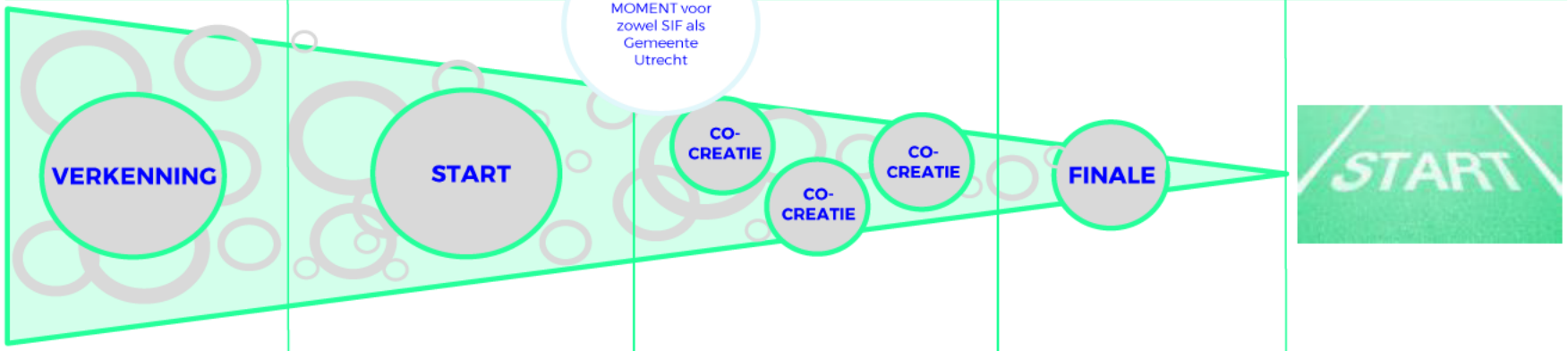
Betrokken partijen

2. PLAN VAN AANPAK

Mid augustus tot mid oktober	Mid oktober tot eind oktober	Begin november tot derde week december (start vakantieperiode)	Januari - februari

Fase 1: verkenning *2 maanden*	**Fase 2: start** *0,5 maand*	**Fase 3: co-creatie** *2 maanden*	**Fase 4: presentatie** *0,5 maand*	**Fase 5: pilots** *2 maanden*

ACTIES

• Interne kick-off bij gemeente Utrecht. • Ecosysteem inventarisatie. • Coalitie uitbreiden met de juiste deelnemers (scholen / scholieren / initiatieven).	• Kick off sessie met coalitie waarin project aanpak besproken en oplossingsrichting bepaald wordt • Lean Canvas voor de oplossing wordt ingevuld.	• Doelgroep toets van idee • Workshop Impact meting • Opstellen plan van aanpak van de pilot (incl. communicatieplan)	• Oplossing presenteren tijdens eindbijeenkomst • Adoptie pilot door opdrachtgever en coalitie	• Uitvoer van pilotplan • Impact metingen (+ waar van toepassing: bijsturen op inhoud/proces). • Eindevaluatie.

RESULTAAT

◆**AANZET TOT ACTIE** ◆**COALITIE AAN BOORD**	◆**LEAN CANVAS** ◆**TEAMVORMING** ◆**STAPPENPLAN**	◆**Plan van aanpak pilot** ◆**PRESENTATIE**	◆**AKKOORD OP PILOTS**	

Fase 1: verkenning (Mid augustus tot mid oktober)

INTERNE KICK-OFF BIJ GEMEENTE UTRECHT

- Met kernteam van de gemeente spreken we de aanpak en het gewenste resultaat door en zorgen we voor bekendheid en draagkracht van het project door het betrekken van de stakeholders binnen de gemeente Utrecht en het programma 'Goedopweg'.
- Doorspreken van relevante partners* binnen en buiten de gemeente (welke partijen hebben een belangrijke link met dit vraagstuk?). **Vanaf nu te noemen: ecosysteem.*
- Doorspreken van lijst met scholen en contactpersonen.

ECOSYSTEEM INVENTARISATIE

- We brengen het ecosysteem in kaart: een complete lijst van relevante initiatieven en scholen.

UITSCHRIJVING VERZOEK TOT DEELNAME

- Op basis van probleembeschrijving met gemeente activeren we scholen (en via hen: scholieren) en initiatieven voor medeontwerp van de pilot.
- Belangrijke voorwaarde: scholieren ontwerpen mee in de oplossing.

RESULTAAT FASE 1:

- De vraag van de gemeente is helder en concreet.
- De randvoorwaarden voor de GO / NO GO momenten
- De doelstelling is geformuleerd en gecommuniceerd naar belanghebbenden
- Relevante belanghebbenden (incl. doelgroep) zijn benaderd voor deelname aan pilot ontwerp.

VOORWAARDEN START FASE 1:

- Toegang tot de contactpersonen achter de winnende ideeën die zijn ingestuurd voor de eerder genoemde CityChallenge.
- Lijst met scholen en contactpersonen.

Fase 2: start (Mid oktober tot eind oktober)

KICK OFF SESSIE MET COALITIE WAARIN OPLOSSINGSRICHTING BEPAALD WORDT

- Met die partijen die positief gereageerd hebben op het verzoek tot deelname (fase 1 - uitschrijving verzoek tot deelname) organiseren wij een bijeenkomst waarbij we de oplossing vormgeven. De eerste contouren van de oplossing worden opgeschreven aan de hand van een lean canvas.
- Doelstellingen over het gewenste effect worden gezet, op minimaal de volgende onderwerpen:
    - De te bereiken doelgroep
    - De omvang van de doelgroep
    - De populariteit van de fiets en hoe dit zich vertaalt in meer gebruik van de fiets van opzichte van het OV, de auto, de brommer of scooter
- Input: de winnende concepten uit de city challenge. (hierover zijn de coalitiepartners vooraf geinformeerd).

LEAN CANVAS VOOR DE OPLOSSING WORDT INGEVULD

- Om het concept verder uit te diepen helpt het om het Lean Canvas (zie bijlage) in te vullen. Door alle twaalf elementen van het canvas in te vullen wordt het concept compleet en goed doordacht naar hoe de oplossing doorwerkt naar alle betrokken stakeholders.

RESULTAAT FASE 2:

- Het team is opgestart
- De contouren van de oplossing zijn geschetst

VOORWAARDEN START FASE 2:

- Scholen zijn aangesloten en hebben op hun beurt leerlingen aangesloten voor deelname aan pilot ontwerp.

Fase 3: co-creatie (Begin november tot derde week december)

DOELGROEPTOETS VAN HET IDEE

- We testen de beschreven oplossing in het lean canvas bij belanghebbenden; (welke dat exact zijn wordt in fase 2 bepaald). Minimaal: scholieren.
- We passen de oplossing naar behoeften aan.

WORKSHOP IMPACT METING

- We beschrijven hoe en op welke onderwerpen en aantallen respondenten de impact tijdens de pilot gemeten zal worden(a.d.h.v een nulmeting, een tussenmeting en een eindmeting).
- We zetten de metingen klaar, zodat we bij de start van de pilot direct de eerste meting kunnen uitzetten.
- We besluiten hoe om te gaan met tegenvallende resultaten, zodat we tijdens de pilot wendbaar zijn en naar behoeften kunnen bijsturen.

PLAN VAN AANPAK PILOT

- Alle volgende onderdelen van het plan van aanpak voor de pilot zijn beschreven:
  - Het “Grote Gedurfde Dappere Doel” die de ontworpen oplossing nastreeft
  - De Maatschappelijke impact die de oplossing moet realiseren
  - De oplossing zelf a.d.h.v het Lean Canvas
  - Hoe we de impact meten (obv workshop Impact meten)
  - De activiteiten (inclusief communicatie) in en planning van de pilot

  We verwerken het plan van aanpak voor de pilot in een eindpresentatie voor fase 4

RESULTAAT FASE 3:

- We zijn klaar voor de presentatie voor de pilot
- Een afgerond plan van aanpak voor de pilot (inclusief communicatiemiddlen)

VOORWAARDEN START FASE 3:

- Ingevuld lean canvas (en goedkeuring hiervan door opdrachtgever(s)) in het GO/NO GO moment.*

*Tijdens de kickoff met de gemeente (fase 1) zullen de exacte voorwaarden voor het GO NO GO moment bepaald worden.

Fase 4: presentatie (Eind december)

OPLOSSING PRESENTEREN TIJDENS EINDBIJEENKOMST

- De coalitie presenteert het plan van aanpak van de pilot terug aan belanghebbenden.
- De opdrachtgever (in dit geval: Gemeente Utrecht, Mobiliteit & Milieu) geeft goedkeuring voor de pilot (of aanwijzingen voor laatste wijzigingen).

RESULTAAT FASE 4:

- Goedgekeurd plan van aanpak.
- Start van de pilot.

VOORWAARDEN START FASE 5*:

- Een afgerond plan van aanpak pilot.

*Fase 5 staat niet nader omschreven; het betreft uitvoer van alles eerder beschreven is in het pilot plan en is gepresenteerd in de eindpresentatie.

2. PLAN VAN AANPAK

Randvoorwaarden om het voorgestelde plan van aanpak te laten slagen:

Voorstel over projectafstemming:
Op regelmatige basis is een kort afstemmoment op het stadskantoor / bij de SIF of telefonisch tussen opdrachtnemer en opdrachtgever.

Voorstel over communicatie:
Deze opdracht maakt onderdeel uit van het programma 'Goedopweg'. Bij start, tussentijds en op het einde van dit project zullen (tussen)resultaten met de belanghebbenden (te weten: provincie Utrecht, gemeente Amersfoort, Rijkswaterstaat, het Ministerie van Infrastructuur & Milieu en een nader te selecteren selectie van werkgevers in de regio) per mail gedeeld worden. Tevens kunnen deze partijen uitgenodigd worden voor de eindpresentatie die de start van de pilot markeert.

Voorstel over teamsamenstelling:
Minimaal 1 vertegenwoordiger vanuit Utrecht, Mobiliteit & Milieu.
Een communicatiemedewerker voor afstemming over alle externe communicatie.
1 junior (projectuitvoerende en aanspreekpunt voor de coalitie) en 1 senior (eindverantwoordelijke, sparringpartner en aanspreekpunt voor opdrachtgever(s)) vanuit de SIF.

2. PLAN VAN AANPAK

Risico	Mitigerende maatregel(s)
Ontworpen oplossing sluit niet aan bij de wensen van de doelgroep	• Belangrijke voorwaarden: scholieren ontwerpen mee in de oplossing.
Onvoldoende scholen nemen deel	• We starten dit traject gelijk met een *ecosysteemscan*. We starten dus tijdig met het in beeld brengen en activeren van de coalitie. • De gemeente levert voor aanvang van het project een lijst met alle MBO scholen en contactgegevens, zodat in fase 1 (verkenning) de activatie richting potentiele deelnemers van de coalitie tijdig gedaan kan worden. • Er is een GO / NO GO moment ingebouwd die bij onverhoopt lage deelname van scholen tijdig het project kan stoppen.
Resulaten in de pilot blijven uit	• Bij tegenvallende activiteiten in de pilot (dit wordt uitgewezen in de tussenmeting) worden maatregelen afgesproken die tot verbetering doen leiden. Deze afspraak wordt nader vormgegeven in het plan van aanpak voor de pilot.

3. BUDGET

De organisatie van deze opdracht door de Social Impact Factory bedraagt **29.700 euro**. Dit bedrag is *exclusief* BTW en *inclusief* out of pocketkosten. Deze out of pocketkosten zijn geraamd op maximaal 2000 euro exclusief btw.

Voorstel is het traject op te splitsen in fasen, gescheiden door een GO / NO GO moment (tussen fase 2 en 3). Dit betekent dat wij graag een akkoord ontvangen op fase 1 en 2, t.w.v. **12.200 euro** (dit bedrag is exclusief: BTW en inclusief evt. out of pocketkosten). Bij een GO van beide partijen betekent dit een opdrachtakkoord voor de Social Impact Factory van de volgende **17.500 euro** (dit bedrag is exclusief: BTW en inclusief evt. out of pocketkosten met een maximaal bedrag tot 2000 euro in totaal).

Nadere verklaring van genoemde bedragen:

FASE	Aantal Uren junior (uurtarief [redacted] euro)	Aantal uren senior (uurtarief [redacted] euro)	BUDGET VOOR EN NA GO/NO GO
1 verkenning	[redacted]	[redacted]	[redacted]
2 start			
3 co-creatie			[redacted]
4 presentatie			
5 pilot			
TOTAAL UUR PP			
BUDGET PP	[redacted]	[redacted]	
OUT OF POCKET (fase 3 t/m 5)	2000		
TOTAAL BUDGET	29700		[redacted]

BIJLAGEN

LEAN CANVAS TEMPLATE

Probleem	**Oplossing**	**Unieke waarde propositie**	**Uniek voordeel**	**Klantsegment**
Bestaande alternatieven	**Succes meten**	**Essentie concept**	**Kanalen**	**Contact eerste klanten**
Kostenstructuur			**Inkomstenbronnen**	

DE SOCIAL IMPACT FACTORY

WAAROM?
Vele maatschappelijke vraagstukken schreeuwen om een oplossing. Wij zien sociaal ondernemerschap als dé manier om deze vraagstukken op te lossen. Zo creëren we een inclusieve en groene samenleving die hand in hand gaat met financiële duurzaamheid. Het nieuwe normaal!

HOE?
Als Social Impact Factory bieden wij toegang tot kennis en netwerk en verbinden we partijen om de beweging naar sociaal ondernemerschap te versnellen.

WAT?
Samen gaan we actief aan de slag met:
- ✓ Groener en socialer inkopen;
- ✓ Ondernemende oplossingen ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken. Dit noemen we challenges;
- ✓ Het opbouwen en versterken van onze community rondom sociaal ondernemerschap landelijk en lokaal;
- ✓ Maatschappelijke financiering;
- ✓ Programma's en projecten om actief te veranderen.

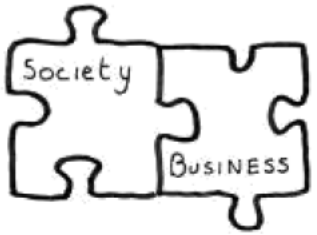
Oh ja, wij zijn zelf ook een sociaal ondernemer! Doe je met ons mee?

HET NIEUWE NORMAAL

Samenwerking, publiek-private versmelting en co-creatie om sociale en duurzame impact te creëren.

Gevestigde organisaties

Sociale ondernemers

Het nieuwe normaal

Lokale initiatieven

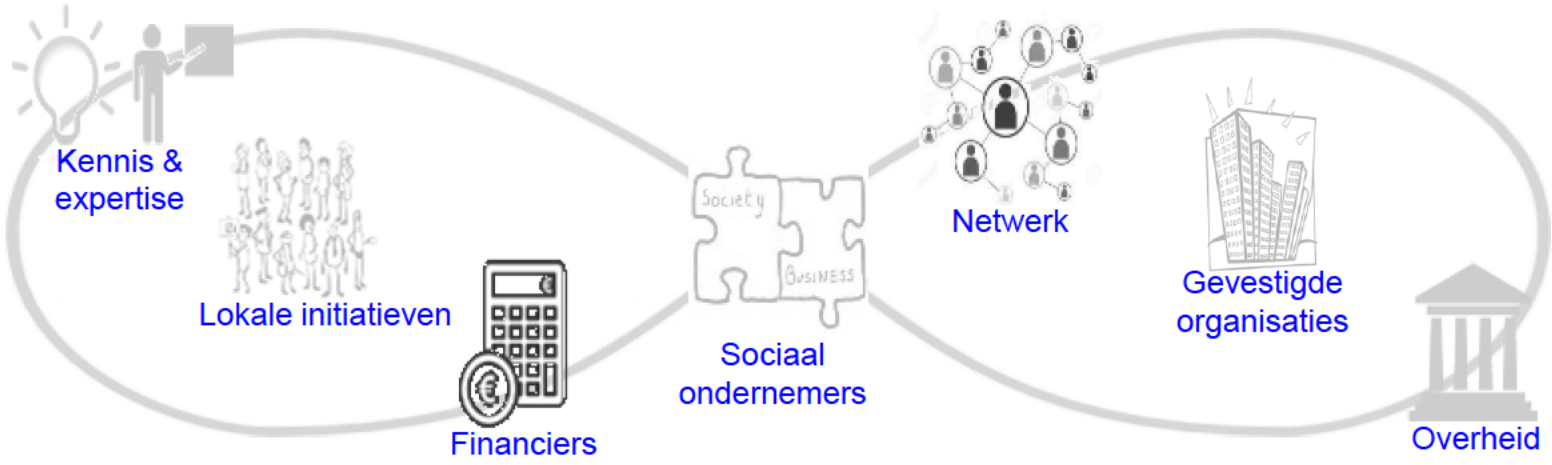
Financieel

Sociale & Duurzame impact

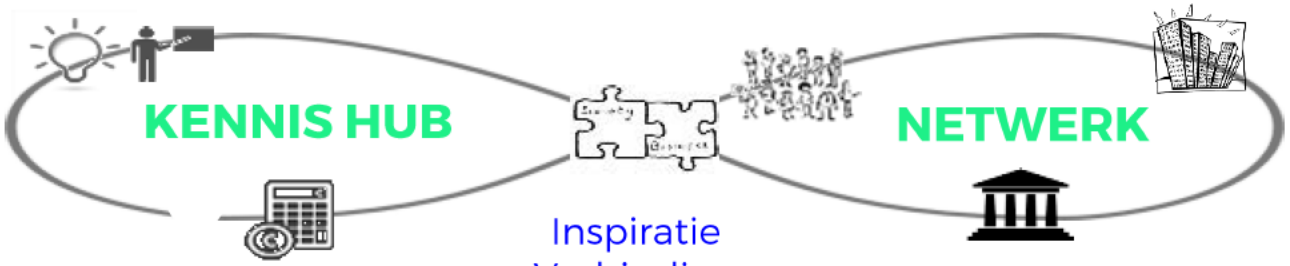
MET WIE?

Iedereen! De Social Impact Factory verbindt de volgende partijen:

1. Lokale initiatieven in de wijk
2. Sociale ondernemingen in de stad
3. Gevestigde organisaties in het land
4. (semi-) Overheidsinstanties
5. Financiers, zowel publiek als privaat, formeel en informeel
6. Kennis- en onderwijsinstellingen
7. Netwerken

ONZE DIENSTVERLENING

Inspiratie
Verbinding
Versnelling
Verandering

SOCIAAL INKOPEN

- Matchen vraag & aanbod
- Social Return integratie
- Begeleiding Sociaal Inkopen trajecten

CHALLENGES

- Ondernemende oplossingen voor maatschappelijk vraagstukken co-creëren

ACTIEF VERANDEREN

- Lokale infrastructuur voor sociaal ondernemerschap
- Kennis domein: vluchtelingen
- Maatschappelijk financieren

IMPACT!

ONZE VERTROUWDE PARTNERS

De Social Impact Factory is een platform, waarin diverse partners een plek hebben. Al onze partners dragen actief bij aan de beweging naar het nieuwe normaal. In de uitvoer van onze trajecten werken wij dan ook altijd samen met onze vertrouwde partners:

Een greep uit ons partnernetwerk:

CHALLENGE LANGER ZELFSTANDIG WONEN

Maatschappelijk vraagstuk
Mensen die ouder worden en om die reden moeten verhuizen, zien dat meestal als een stap terug. Verhuis- of aanpasbeslissingen om de woning geschikt te maken voor de ouder wordende mens worden daardoor vaak uitgesteld, met alle gevolgen van dien. Hoe verleid je mensen tijdig, op het moment dat zij nog actief zijn, om na te denken over hoe zij willen wonen wanneer ze ouder worden?

Wat hebben wij gedaan?
Wij brengen partijen bij elkaar in een coalitie en begeleidden de challenges. In een traject van ca. 12 weken werd het idee van vraagstuk naar oplossing gebracht. De Social Impact Factory draagt actief bij om de challenge ook in andere gemeenten elders op de kaart te zetten. Ook adviseren wij en geven wij de kaders om tot een duurzaam en schaalbaar verdienmodel van de oplossing te komen.

De oplossingen
De coalitie heeft gekozen voor een positieve, verhalende en inspirerende campagne om ouderen de kansen voor de toekomst te laten zien en te ervaren. Daarvoor is een website-in-concept ontwikkeld. Op de zogenaamde dummypage met de werktitel Utrecht voor later staan verhalen centraal, zoals een interview met een bekende senior wijkbewoner. Daarbij bijt Cees Grimbergen het spits af. Er is ook te lezen hoe Marijke Sleurink (65) via verhuisadviseurs een geschikt appartement vond. Vanuit de succesverhalen wordt doorverwezen naar het gerelateerde aanbod, zoals verhuisadvies-op-maat en inzicht in producten en diensten die de volgende levensfase (nog) leuker maken. Het inzichtelijk maken en campagnevoeren over deze kansen voor senioren helpt de doelgroep in een vroeg stadium na te denken over hun volgende levensfase.

Betrokken partijen

[redacted]

Social Impact Connector

06 [redacted]

[redacted]@socialimpactfactory.com

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Gemeente Utrecht
t.a.v. Niek Verlaan
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht

Contractbrief

Relatienummer: R0002

Bestelnummer: 5800042558

Beste Niek Verlaan,

Hierbij bevestigen wij de gemaakte afspraken. De Social Impact Factory is gevraagd om de de challenge MBO Fietsstimuleren te begeleiden.

De organisatie van deze opdracht door de Social Impact Factory bedraagt 29.700 euro*. Dit bedrag is *inclusief* out of pocketkosten vanaf deel twee van de opdracht (met een opdrachtwaarde van 17.500euro). Deze out of pocketkosten zijn overeengekomen op maximaal 2000 euro exclusief btw.

Het traject is opgesplitst in twee delen, gescheiden door een GO / NO GO moment (tussen fase 2 en 3). Dit betekent dat wij d.m.v. deze contractbrief een akkoord vragen op fase 1 en 2 (periode; mid augustus t/m oktober 2017), t.w.v. 12.200 euro*. Bij een GO van beide partijen betekent dit een opdrachtakkoord voor de Social Impact Factory van de volgende 17.500 euro (periode; november 2017 t/m februari 2018) - dit bedrag is inclusief evt. out of pocketkosten met een maximaal bedrag tot 2000 euro in totaal.

*Alle tarieven zijn exclusief btw, doch inclusief reis- en verblijfkosten binnen Nederland. Betaling geschiedt binnen 14 dagen na factuurdatum. Op deze overeenkomst de Algemene Voorwaarden van De Social Impact Factory van toepassing.

Indien jij akkoord gaan met de inhoud van deze contractbrief, verzoeken wij je één exemplaar van de contractbrief na ondertekening aan ons te retourneren. Wij bedanken je voor het in ons gestelde vertrouwen en zien uit naar een goede verdere samenwerking.

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Stichting Social Impact Factory

Naam: Laure Heilbron

Datum: 4 september 2017
Handtekening voor akkoord:

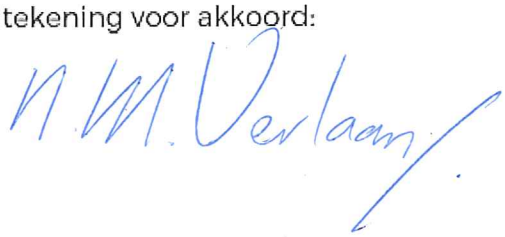

Naam opdrachtgever

Naam: Niek Verlaan

Datum: 18 september 2017

Handtekening voor akkoord:

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
hallo@socialimpactfactory.com
www.socialimpactfactory.com
KvK-nummer: 63562154

Gemeente Utrecht | Wijkbureau Noordwest
t.a.v. mw. K. Smulders
Postbus 8395
3503 RJ Utrecht

Contractbrief 'Alles onder 1 Dak'

Relatienummer: ntb

Geachte mevrouw Smulders,

Hierbij bevestigen wij de gemaakte afspraken met John Buiting en Aart-Jan Voogt naar aanleiding van de gesprekken van 29 mei en 13 juni jl.. De Social Impact Factory wordt gevraagd om het project 'Alles onder 1 Dak' te begeleiden met oog op het maken van een stakeholderanalyse en het leggen van een financieel duurzame basis in het kader van het project 'Alles onder 1 Dak'. Namens de Social Impact Factory zullen [redacted] en [redacted] de opdracht uitvoeren.

Conform de projectscope 'Alles onder 1 Dak' Fase 1 (zie bijlage) is het volgende afgesproken:

Kernactiviteiten:
1. Intakes met belanghebbende partijen tbv opstellen stakeholderanalyse incl. aanbevelingen met oog op financiën en inrichting.

Daaraan gekoppelde resultaten:
Ad 1. Draagvlak voor nauwe samenwerking en nadere concretisering gemeenschappelijk belang en gezamenlijke doelen en stakeholderanalyse inclusief aanbevelingen met overzicht financiële situatie en benodigde ruimte en inrichting.

Planning:
Startdatum: Dinsdag 13 juni 2017
Einddatum: Vrijdag 18 augustus 2017

Project 'Alles onder 1 Dak'

Activiteiten	Planning	[redacted]	BvdV	van Grafhorst Notarissen
FASE 1				
I. Stakeholderanalyse 'Alles onder 1 Dak'	**12/6 - 18/8**			
Kick-off met projectteam (Wijkbureau, Buren voor Buren, Sociale Supermarkt)				
Opstellen vragenlijst tbv intake				
Intake Buren voor Buren Nederland Weggeefwinkel				
Intake De Sociale Supermarkt				
Intake Voedselbank				
Intake Dierenvoedselbank				
Intake Uindewijk				
Intake Dress for Success				
Intake Buurtteam Zuilen				
Intake Me'kaar Utrecht [redacted] sociaal makelaar regio Utrecht NW)				
Intake [redacted]				
Intake Armoedecoalitie [redacted]				
Intake Wijkraad NW [redacted]				
Concept stakeholderanalyse				
Review stakeholderanalyse door sleultelfiguren				
Finaliseren stakeholderanalyse incl. aanbevelingen				
Subtotaal				
FASE 2				
II.Opstellen businesscase 'Alles onder 1 Dak'	**16/8 - 22/9**			
In kaart brengen financiele situatie betreffende partijen 'Alles onder 1 Dak' (obv intakes fase 1)				
In kaart brengen benodigde ruimte en inrichting (obv intakes fase 2)				
Subtotaal				
Totaal aantal geprognotiseerde uren				
Totaal aantal geprognotiseerde uren per week				
Aantal weken 12/6 - 18/8 (min 3 wk verlof [redacted]				
Totaal budget				€ [redacted]
KC BTW				€
Totaal				€

Vragen stakeholderanalyse 'Armoedebestrijding in gemeente Utrecht'

Organisatie [lean canvas]

1. Welk *probleem/behoefte* wil je aanpakken met jouw product/dienst?
2. Wat is de *oplossing* om dit probleem aan te pakken/deze behoefte te vervullen?
3. Welke *waarde* biedt je aan je klanten?/Welke impact bereik je?
4. Wat zijn je *klanten/doelgroep*?
    a. Zijn dit verschillende soorten klanten?
    b. En wat zijn hun behoeften?
5. Hoe *meet je succes/impact*?
    a. Wat zijn de indicatoren?
    b. Welke meetmethode pas je toe?
6. Met welke belangrijkste *partners* werk je samen om de impact te kunnen bereiken?
7. Welke *kanalen* gebruik je om je klanten te bereiken met je product of dienst?
8. Welke *kosten* besteed je aan welke posten om je waarde te kunnen leveren?
9. Waarmee *verdien* je geld (en hoeveel)?
    a. Staan de inkomsten in verhouding tot wat de klant wil of verwacht te betalen?
    b. Welk verdienmodel hanteer je?
    c. Ontvang je subsidies en zo ja, van welke financiers?

Pains/Gains

1. Waar *loop je tegen* aan met je organisatie in het bereiken van je doelen?
2. En hoeveel *last* heb je daarvan?
3. Wat *wil je wél* en hoe ziet dat eruit?
4. En wat zou je dat *opleveren*?

*Conform COPAFIJTH

- commercie en/of communicatie;
- organisatie;
- personeel;
- administratieve organisatie;
- financiën;
- informatievoorziening;
- juridisch;
- technologie;
- huisvesting.

Stakeholderanalyse

1. Wie zie jij als je belangrijkste partners en op welk thema binnen armoedebestrijding?
2. Waar heb jij invloed op?
3. Waar liggen je belangen?

Toekomst 'Alles onder 1 Dak'

1. Wat zijn de *(groei)ambities* van de organisatie richting de toekomst?
2. Wat is de *huidige situatie* van huisvesting van de organisatie? [locatie, m2, verdieping, voorzieningen, inrichting]
3. Wat is je *houding* ten opzichte van het concept 'Alles onder 1 Dak' [samenstelling organisaties gericht op armoedebestrijding, met BvB, in gezamenlijk pand]?
4. Wat zie je als *kansen* voor jouw organisatie?
5. Wat vormt een *bezwaar* voor jouw organisatie?
6. Wat zijn je *voorkeuren* voor een nieuw pand? [locatie, m2, verdieping, voorzieningen, inrichting]

Benodigde documentatie

- Winst- en verliesrekening
- Statuten
- Huurovereenkomst

Overeenkomstgegevens en bestelnummer 5800041430

Stichting Social Impact Factory
Amsterdamsestraatweg 40
3743 DT Baarn
Nederland

Gemeente Utrecht

Gegevens:

Besteldatum: 21-07-2017
Contactpersoon: [redacted]
Telefoonnummer: 030 - 286
E-mail: [redacted]@utrecht.nl

Factuuradres:

Gemeente Utrecht -Inkoopfacturen
t.a.v. crediteurenadministratie
Postbus 10080
3505 AB UTRECHT
NEDERLAND

Afleveradres:

Gemeente Utrecht -Inkoopfacturen
Stadskantoor
Stadsplateau 1
3521 AZ UTRECHT
NEDERLAND

De gemeente ontvangt uw factuur bij voorkeur in PDF via factuur@utrecht.nl

bestelnr./regel	omschrijving	aantal eenheid	prijs	totaal
5800041430/1	begeleiding Alles onder 1 Dak, fase 1			€ 19.975,00

Leverdatum: Tussen 17.07.2017 - 31.08.2017

Notitie voor de leverancier: opdracht conform contractbrief dd. 27 juni 2017

Totaal (excl. BTW): € 19.975,00

Vermeld op uw factuur het bestelnummer inclusief het regelnummer. U kunt per factuur slechts één bestelnummer vermelden, maar er kunnen per factuur meerdere bestelregels gefactureerd worden. Uw factuur stuurt u aan bovengenoemd factuuradres, bij voorkeur per e-mail als PDF document. Tenzij vooraf door partijen anders overeengekomen zijn op deze bestelling de Algemene voorwaarden van de gemeente Utrecht 2016 van toepassing, zoals met de bijgaande mail zijn meegezonden.

Social Impact Factory 2016

Ons tweede jaar zit erop! Halverwege 2015 zijn we met behulp van onze Founding fathers opgericht. Nu, twee jaar verder, hebben we een team gemotiveerde mensen die zich dagelijks inzetten voor sociaal ondernemerschap in heel Nederland. 2016 was het jaar waarin we met de Social Impact Market begonnen, waarin we onze activiteiten naar andere gemeenten uitbreidden en waarin we te horen kregen dat we begin 2017 ons eigen pand kunnen betrekken. Omdat het speelveld van sociaal ondernemerschap breed is hebben we er bij de Social Impact Factory voor gekozen om ons werkveld in drie pijlers op te delen: Sociaal inkopen, Actief veranderen en Challenges. Elke pijler wordt op zijn eigen manier binnen onze organisatie ingevuld, opgepakt en behandeld. Hieronder behandelen we per pijler wat in 2016 bereikt is.

Sociaal inkopen

Sociaal inkopen is het inkopen van producten en diensten bij sociaal ondernemers. Ons doel is om te bereiken dat organisaties mee gaan in de beweging van sociaal ondernemers en dat dus de afzetmarkt van sociaal ondernemers zal groeien. Om dit te bereiken hebben we op 14 januari 2016 middels het event 'Creëer sociale impact met social return' de Social Impact Market gelanceerd. Na die feestelijke opening groeide het aantal producten, diensten en actieve spelers op de Market snel. Op dit moment worden er meer dan 100 producten en diensten op de market aangeboden binnen 14 verschillende categorieën.

De Market geeft duidelijke voorbeelden van producten en diensten die bruikbaar zijn als invulling van social return. Al 71 producten en diensten zijn voor de regio Utrecht goedgekeurd. Organisaties kunnen dus in één oogopslag zien wat er voor hen allemaal mogelijk is.

De tweede belangrijke functie van de Market is het contact leggen tussen sociaal ondernemers en andere organisaties. Een goed voorbeeld hiervan is de match tussen JCDecaux en Stichting Nelis. JCDecaux stelt middelen, mensen en materiaal beschikbaar aan Nelis om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op te leiden tot specialistisch reiniger.

Met behulp van onze Market is in 2016 voor meer dan € [redacted] aan waarde gecreëerd. Dat netwerken heeft gemaakt dat we een grote hoeveelheid kennis en expertise hebben opgebouwd op het gebied van sociaal inkopen. Deze kennis hebben we het afgelopen jaar ook ingezet voor de gemeenten Zaanstad en Vianen. Zij willen uitzoeken hoe ze meer rendement uit social return kunnen krijgen.

Actief veranderen

Naast verbinden en ondersteunen van sociaal ondernemers zien wij het als onze taak een goede infrastructuur voor sociaal ondernemerschap te ontwikkelen. Hierbij is samenwerken de sleutel tot ons gezamenlijke succes. Het afgelopen jaar hebben we zowel alleen als samen met anderen 20 bijeenkomsten georganiseerd. Bij deze events stond sociaal ondernemerschap centraal. Meer dan 2000 mensen kwamen langs en maar liefst 200 mensen zijn met onze hulp met elkaar in contact gebracht.

Maar wat is nu eigenlijk de toegevoegde waarde van sociaal ondernemerschap? Om een antwoord op deze vraag te vinden zijn we in 2016 gestart met de Impact Meting. Samen met Sinzer is een template ontwikkeld waarmee sociaal ondernemerschap meetbaar gemaakt kan worden. Dit template is in september samen met 5 sociaal ondernemers en de gemeente Utrecht getest en een maand later, op 30 november, officieel aangeboden aan onze partners en andere geïnteresseerden.

Veel gemeenten hebben belangstelling voor sociaal ondernemerschap maar vaak hebben ze geen goed beeld van wat ze allemaal al in huis hebben. Aan de hand van de kansenkaart krijgen gemeenten een zo volledig mogelijk beeld van het potentieel aan sociaal ondernemerschap in hun regio. Voor Den Haag, Zaanstad, Haarlem, Haarlemmermeer en Harderwijk hebben we in 2016 een kansenkaart ontwikkeld.

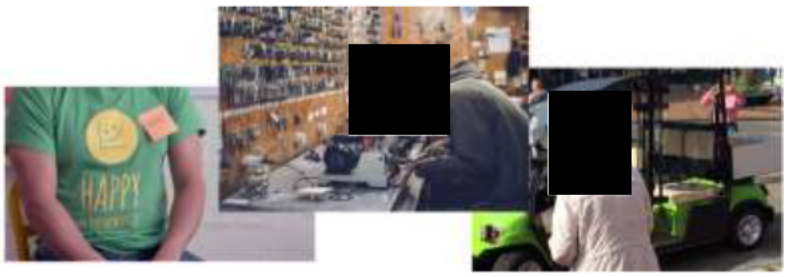
In 2016 hebben we ons op verschillende manieren met vluchtelingen beziggehouden. In opdracht van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) is met hulp van vluchtelingen, werkgevers en gemeenten een overzicht gemaakt van de wet- en regelgeving rondom vluchtelingen en werk. Een van deze regels is dat statushouders (mensen met een (tijdelijke) verblijfsvergunning) mogen werken. Tijdens het mede door ons georganiseerde event 'Utrecht opent deuren voor ongekend talent' brachten we hen en 22 organisaties met elkaar in contact. 50 statushouders vonden via deze weg een (leer)werkplek!

Plan Einstein richt zich juist op asielzoekers. Omdat zij niet zeker weten of ze in Nederland mogen blijven kun je Plan Einstein het beste vergelijken met een soort overgangsperiode, maar wel een waar schoolboeken op tafel liggen. Want Plan Einstein geeft hen de mogelijkheid kennis en vaardigheden op te doen die ze overal kunnen toepassen, in welk land dan ook.

Challenges

Een belangrijke pilaar van de Social Impact Factory wordt gevormd door de challenges. Bij een challenge schakelen we organisaties en initiatieven rondom een maatschappelijk vraagstuk tot een ondernemend businessmodel. De bedoeling is dat het winnende businessmodel na de challengefase wordt uitgevoerd als pilot. Het challengeproces kan verschillen, afhankelijk van de omgeving waarin een vraagstuk zich afspeelt. Challenges vragen dus altijd om maatwerk. In 2016 waren er in totaal 13 challenges, verspreid over verschillende gemeenten in Nederland. Inmiddels zijn er daarvan 11 afgerond. De andere 2 lopen nog door in 2017. Hieronder worden enkele voorbeelden van challenges toegelicht. Op onze website kun je een overzicht vinden van al onze challenges.

Een inmiddels afgeronde challenge in de gemeente Utrecht is Maatwerkvervoer. De gemeente Utrecht wil dat mensen met een beperking zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van de vervoersfaciliteiten in de gemeente. Twee partijen kregen een gezamenlijk startkapitaal van €100.000. In de loop van 2016 werden hun ideeën als pilot uitgevoerd en komend jaar zullen ze worden getoetst op succes.

Ook buiten Utrecht zaten we in 2016 niet stil. Zo voerden we in Almere de challenge Sociale Voedselcommunity uit: een challenge rondom vraag en aanbod van voedsel in onze samenleving. Samen met een groot aantal lokale en landelijke partijen is er een community bij elkaar gebracht die in oktober 2016 is gelanceerd. Op dit moment wordt gekeken naar de mogelijkheid om ook de rest van de regio Flevoland hierbij te betrekken.

In Zoetermeer hebben wij samen met verschillende lokale partijen de challenge Werk OntzorgT uitgevoerd. In oktober is hiervoor een pilot gestart. Op dit moment zijn 6 jongeren bij 4 verschillende sociaal ondernemers geplaatst. Daarnaast loop in de gemeente Utrecht de challenge FutureSpecs. Deze challenge is gericht op het creëren van werkgelegenheid voor jongeren tussen de 16 en 27 zonder startkwalificatie of baan. Meer dan 30 ondernemers meldden zich in november aan. Begin 2017 worden uit deze voorstellen de meest geschikte concepten geselecteerd.

2017

Wij gaan met veel vertrouwen 2017 in. 2016 was een druk maar productief jaar met zowel sociale als beleidsmatige successen. Wij hielden ons bezig met vluchtelingen, voedsel, recreatie, ouderen, mindervaliden, jongeren en heel veel andere onderwerpen. Tot onze tevredenheid merken we dat ondernemers en overheden steeds meer gaan inzien dat sociaal ondernemerschap de toekomst heeft. Wij zijn trots op onze resultaten maar we realiseren ons maar al te goed dat we dit zonder onze partners en collega's nooit hadden gekund. Met vereende krachten gaan we van 2017 een nog socialer en mooier jaar maken dan 2016!

CHALLENGE STATUSHOUDERS

OPLEVERING RESULTATEN

12 december 2016

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

INHOUD

De gemeente Utrecht is verantwoordelijk voor de matching van statushouders (SH) met (betaald) werk, stages en werkervaringsplaatsen. Deze matching gaat nog niet naar wens.....

- Opdracht
- Werkzaamheden
- Resultaten (korte termijn)
- Resultaten (lange termijn)
    - Co-creatiesessie: randvoorwaarden & oplossingen
    - Basis lange termijn netwerk
- Borging
- Hoe verder?

OPDRACHT

Vragen die bij gemeente Utrecht leven:

Welke initiatieven zijn er in de stad / regio /landelijk die voor inzet van SH in aanmerking komen?

Hoe kunnen deze initiatieven inzicht krijgen in elkaars bestaan/complementariteit en elkaar versterken?

Welke faciliteiten hebben sociaal ondernemers rond de inzet van SH nodig en hoe deze in te vullen?

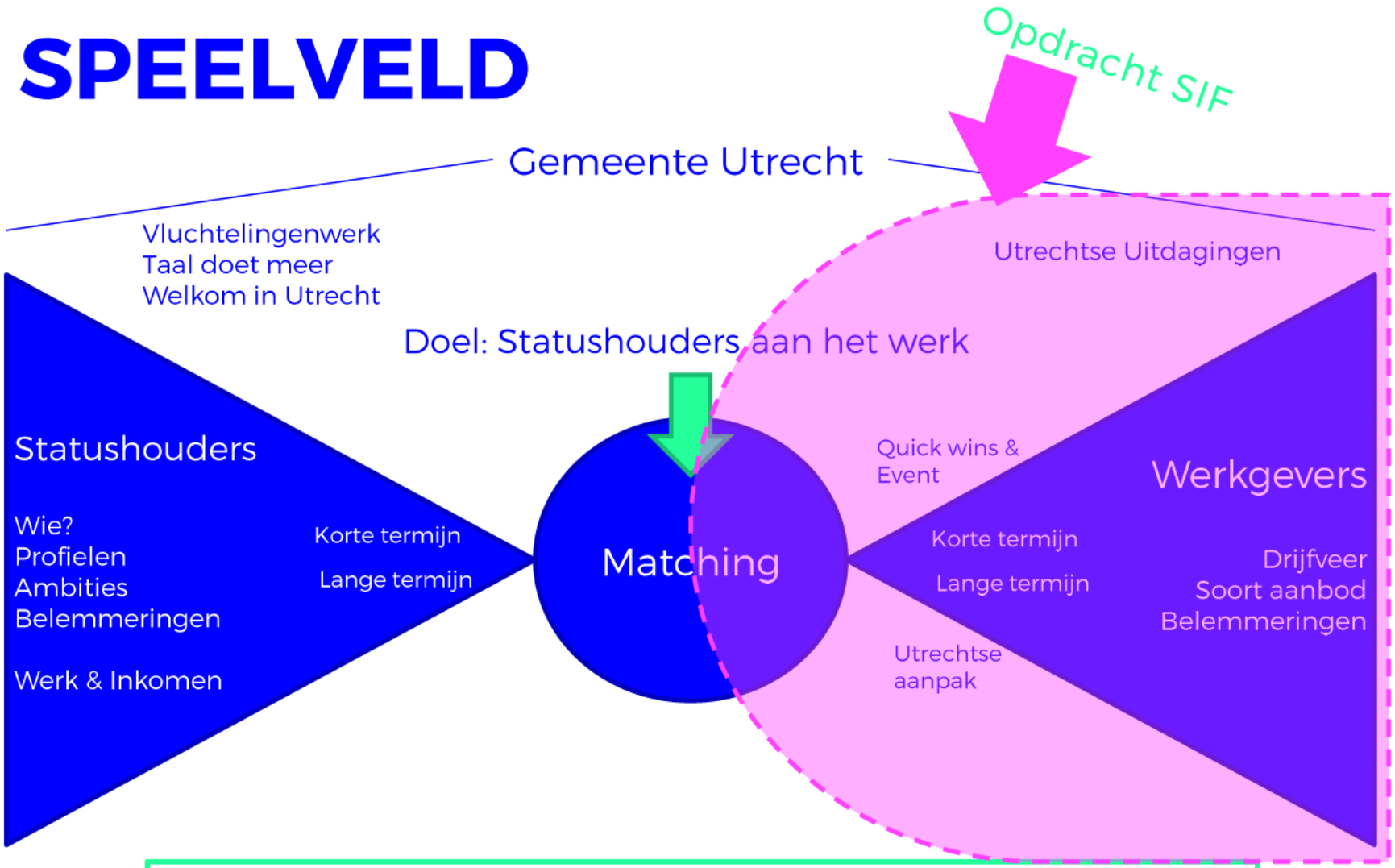
Wat is er mogelijk in Utrecht op het gebied van (sociaal) ondernemerschap en statushouders?

Hoe kunnen we aan “de instanties” laten zien dat Utrecht op het gebied van SH resultaat boekt?

Vragen aan Social Impact Factory:

- Zet het netwerk van SIF in om meer plekken te creëren op korte termijn
- Betrek een groepje bedrijven nauw bij het vraagstuk van statushouders en geef met hen invulling geven aan de randvoorwaarden
- Leg de basis voor een netwerk dat zich op langere termijn wil inzetten voor statushouders
- Laat binnen de gemeente, maar ook in het netwerk, zien dat Utrecht resultaten boekt op het gebied van statushouders

SPEELVELD

Menukaart (opdracht VNG)
Wet- en regelgeving & ervaringen

Netwerkvorming
Co-creatie, activatie & inspiratie

Inzichten en oplossingen

1. Overzicht aanbod, kenmerken en kaders
2. Advies aan GU over borging en verbinding

Matches
23/11 en andere mogelijkheden benutten

WERKZAAMHEDEN

Wat hebben we gedaan?

1. Event van de Utrechtse Uitdaging ondersteund met:
   - Bedrijven benaderen en vacatures binnenhalen
   + Volledige coördinatie Event
2. Initiatieven en bedrijven die werken met statushouders in beeld gebracht, contacten gelegd en samenwerkingsafspraken gemaakt
3. Bijeenkomst georganiseerd voor klein groepje bedrijven. Doel: in beeld gebracht welke randvoorwaarden voor bedrijven nog moeten worden ingevuld en ideeën bedacht voor mogelijke oplossingen

RESULTATEN

Korte termijn

Gemeente Utrecht

UTRECHTSE UITDAGING

SOCIAL IMPACT FACTORY

Het evenement 'Utrecht opent deuren voor ongekend talent' op 23 november is een initiatief van de Utrechtse Uitdaging en wordt ondersteund door gemeente Utrecht en de Social Impact Factory.

BIJDRAGE SIF AAN EVENT

Rol organisaties die bedrijven en vacatures leveren

Bedrijven	Sociaal ondernemers	Bedrijven
Utrechtse Uitdaging	1	1
WSP	3	4
Social Impact Factory	8	5

Excl. UW bedrijven

Vacatures	Sociaal ondernemers	Bedrijven
Utrechtse Uitdaging	1	1
WSP	18	7
Social Impact Factory	28	10

Excl. UW bedrijven

EVENT

‘druk bezocht’
‘goede organisatie’

‘in heel korte tijd op poten gezet’
‘effectieve samenwerking met veel partners’

RESULTATEN

NETWERK LANGE TERMIJN (1)

Alleen warme contacten

Grotendeels netwerk SIF

Veel sociaal ondernemers

1200 bedrijven per mail benaderd (event + lange termijn)

↓

50 bedrijven en initiatieven gesproken (event + lange termijn)

↓

40 deelnemers lange termijn
(deels MITS goede ervaringen eerste WEP's light!)

NETWERK LANGE TERMIJN (2)

Co-creatiesessie 15 november

Bedrijven & vluchtelingenwerk

- Waar lopen bedrijven tegen aan?
    - Zijn er voldoende en passende kandidaten aan te leveren?
      → Matching en begeleiding is aandachtspunt.
- Wat is er nog nodig?
    - Effectiviteit verbeteren: Kandidaat ondersteunen met taaloefeningen om WEP light effectiever te maken
- Welke ideeën zijn er voor oplossingen?
    - Richten op MKB & sociaal ondernemers → duidelijk maken dat:
        - Social return kunnen invullen
        - Het is makkelijk en ze zitten nergens aan vast
        - Motiveren / overtuigen: het is leuk, diversiteit op de werkvloer loont. Succesverhalen tonen.
        - Hulp / tools: workshop interculturele communicatie op de werkvloer, instructie voor begeleiders
        - Hulp / aanspreekpunt / begeleider van de statushouder (op de achtergrond) en deze ook bewust maken van het perspectief van bedrijven

NETWERK LANGE TERMIJN (3)

Samenwerkingsmogelijkheden met diverse initiatieven

Doelen:

1. Statushouders kansen bieden hun eigen netwerk te vergroten en bij bedrijven drempels wegnemen

2. Statushouders met ondernemersambities kansen bieden ondernemers initiatieven te ontwikkelen

3. Netwerk van bedrijven vergroten die taalstages bieden

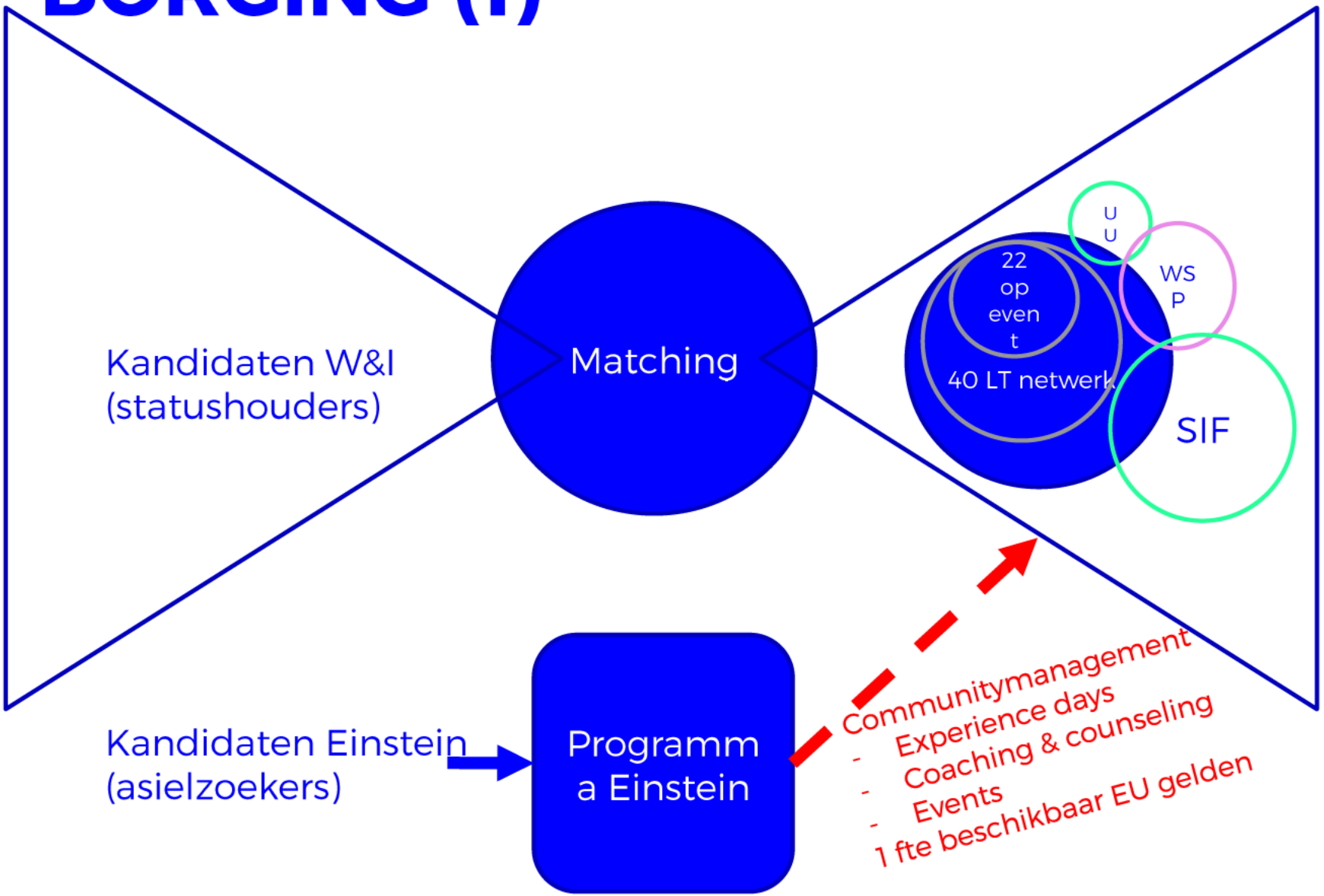
LESSONS LEARNED

- Goede matching is kritische succesfactor om bedrijven blijvend te binden (is nu niet altijd goed verlopen).
  - Bijvoorbeeld helderheid over verwachtingen van statushouder en harde eisen van bedrijven over beschikbaarheid
- Bedrijven behouden vraagt voor deze doelgroep specifieke tijd en aandacht (accountmanagement), anders haken bedrijven af.
  o.a.
  - verwachtingen managen over situaties die zich kunnen voordoen, zoals statushouder komt te laat of toont wat passiever gedrag dan we in Nederland van werknemers gewend zijn
  - aanspreekpunt zijn als er vragen of ondersteuning nodig is
  - meedenken over hoe bedrijven plekken kunnen inrichten voor statushouders
- Het is zinvol om af te spreken of we aanbod- of vraaggericht werken. Dan kunnen we bedrijven gerichter zoeken en werven.
- We zien veel samenhang met Einstein. Het zou mooi zijn als we samen de synergie kunnen benutten.

BORGING

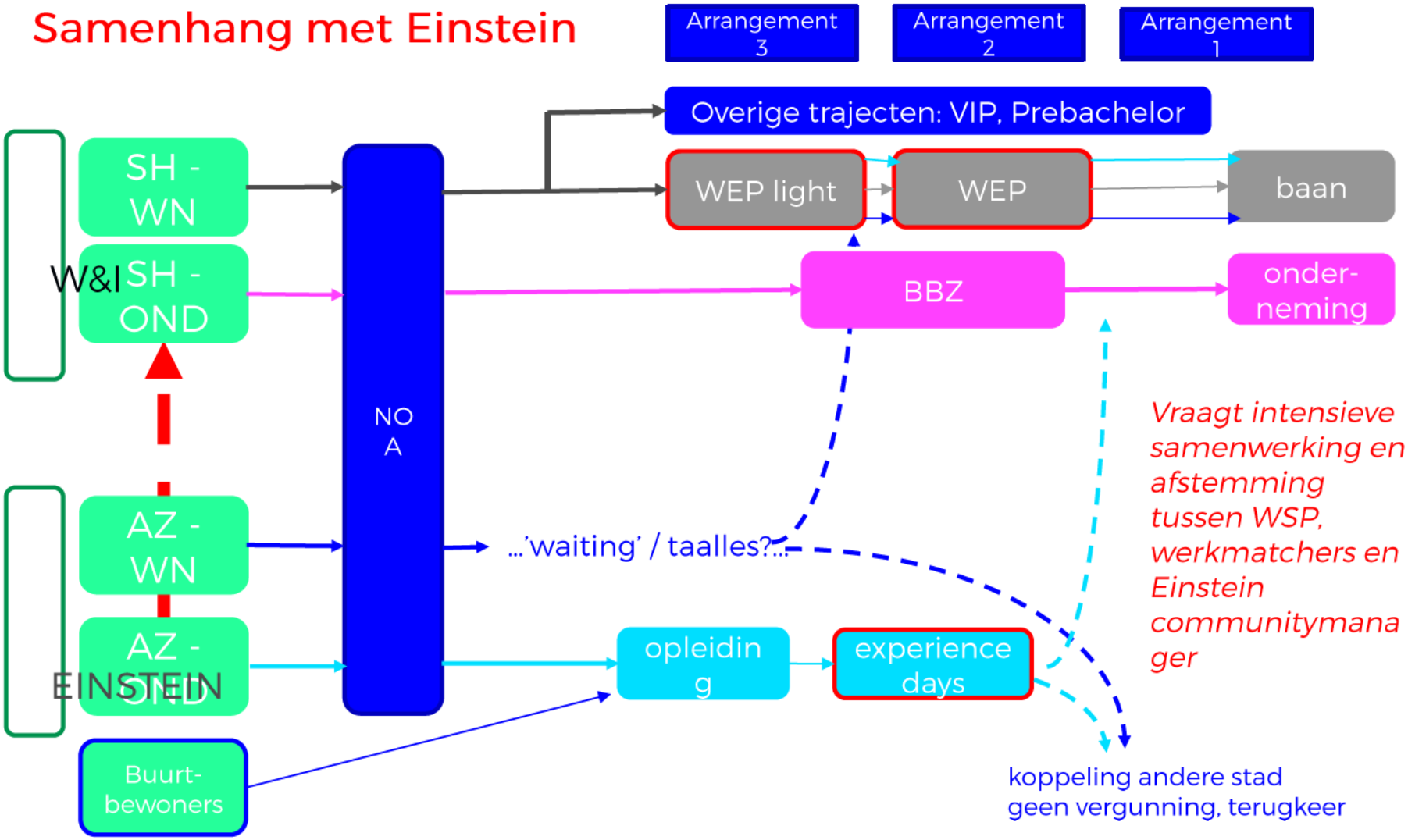

BORGING (1)

Kandidaten W&I
(statushouders)
Matching
U
U
22
op
even
t
WS
P
40 LT netwerk
SIF
Kandidaten Einstein
(asielzoekers)
Programm
a Einstein
Communitymanagement
- Experience days
- Coaching & counseling
- Events
1 fte beschikbaar EU gelden

BORGING (2)

Samenhang met Einstein

VERVOLGSTAPPEN

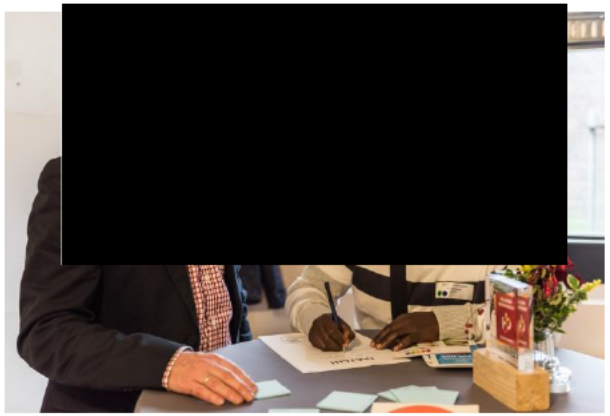
Rol voor Social Impact Factory?

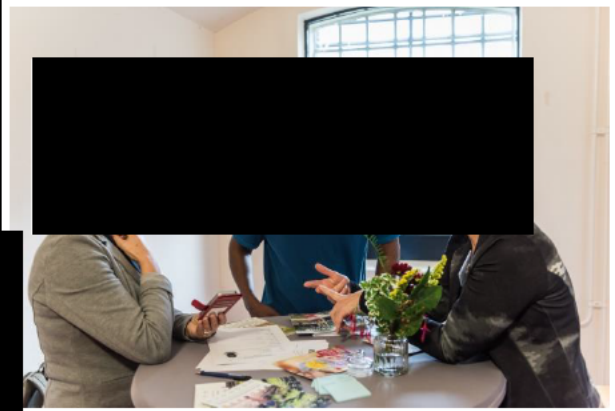
1. Borgen en uitbreiden netwerk
2. Nazorg en begeleiding bedrijven
3. Nog een matchingsevent organiseren (mei/jun)
4. Pilotgroep in Einstein met Statushouders

Social Impact Factory
Naam [redacted]
E-mail [redacted]**@socialimpactfactory.com**
www.socialimpactfactory.com

Welkom!

Bedrijvenevent
16 maart 2017

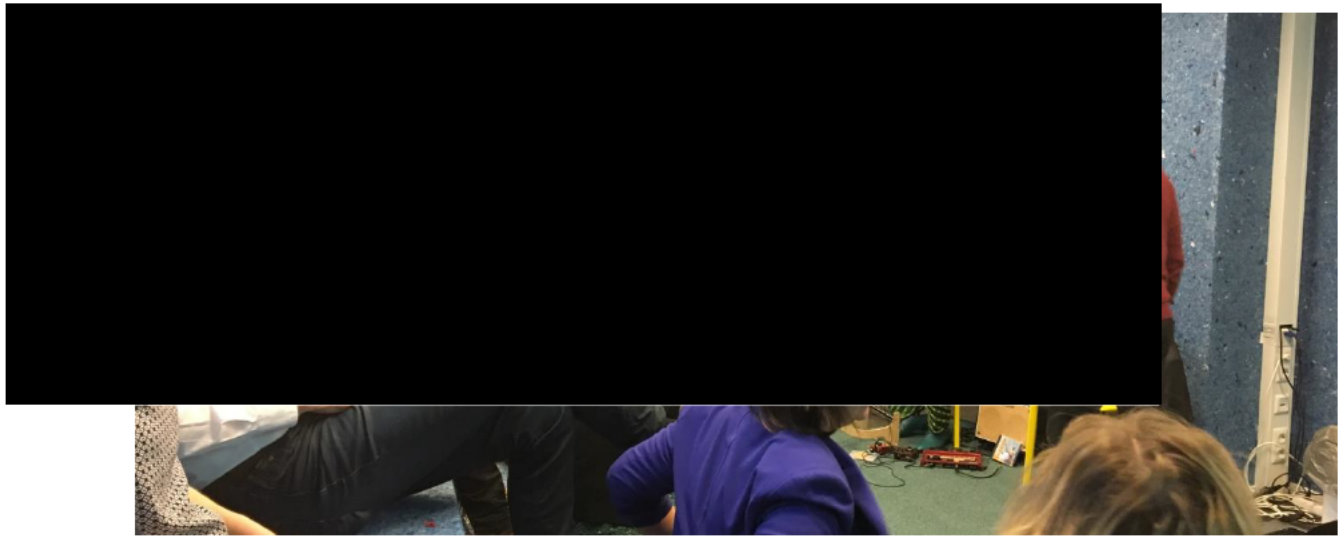
Foto: Erik Simonis, Resto VanHarte

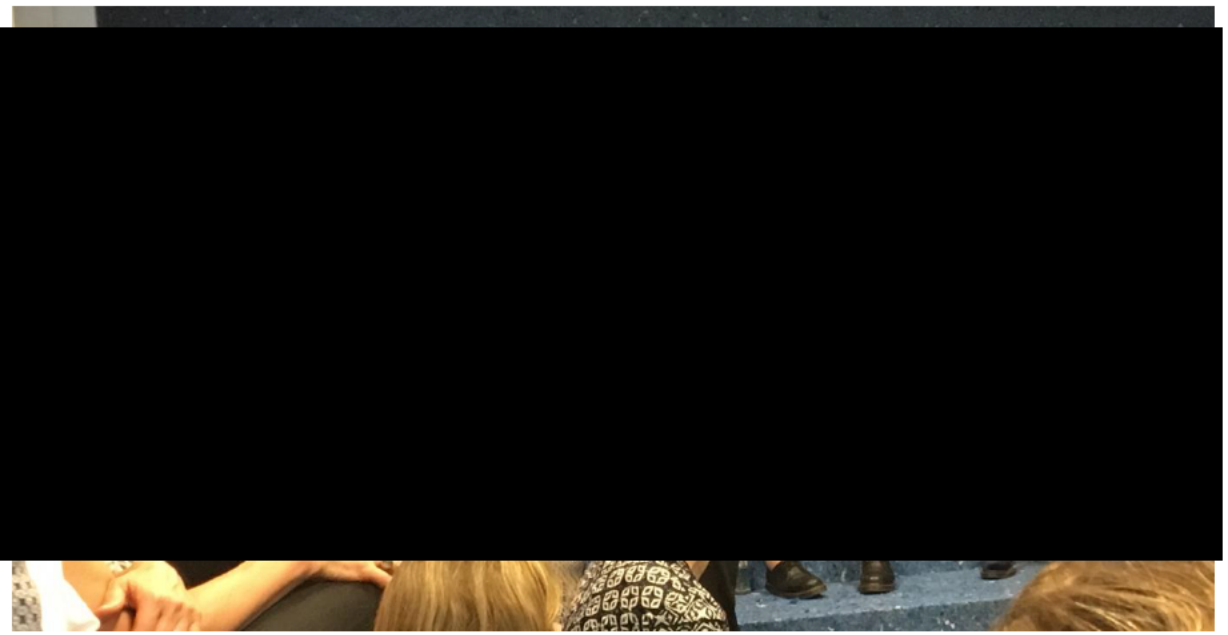
In de praktijk!

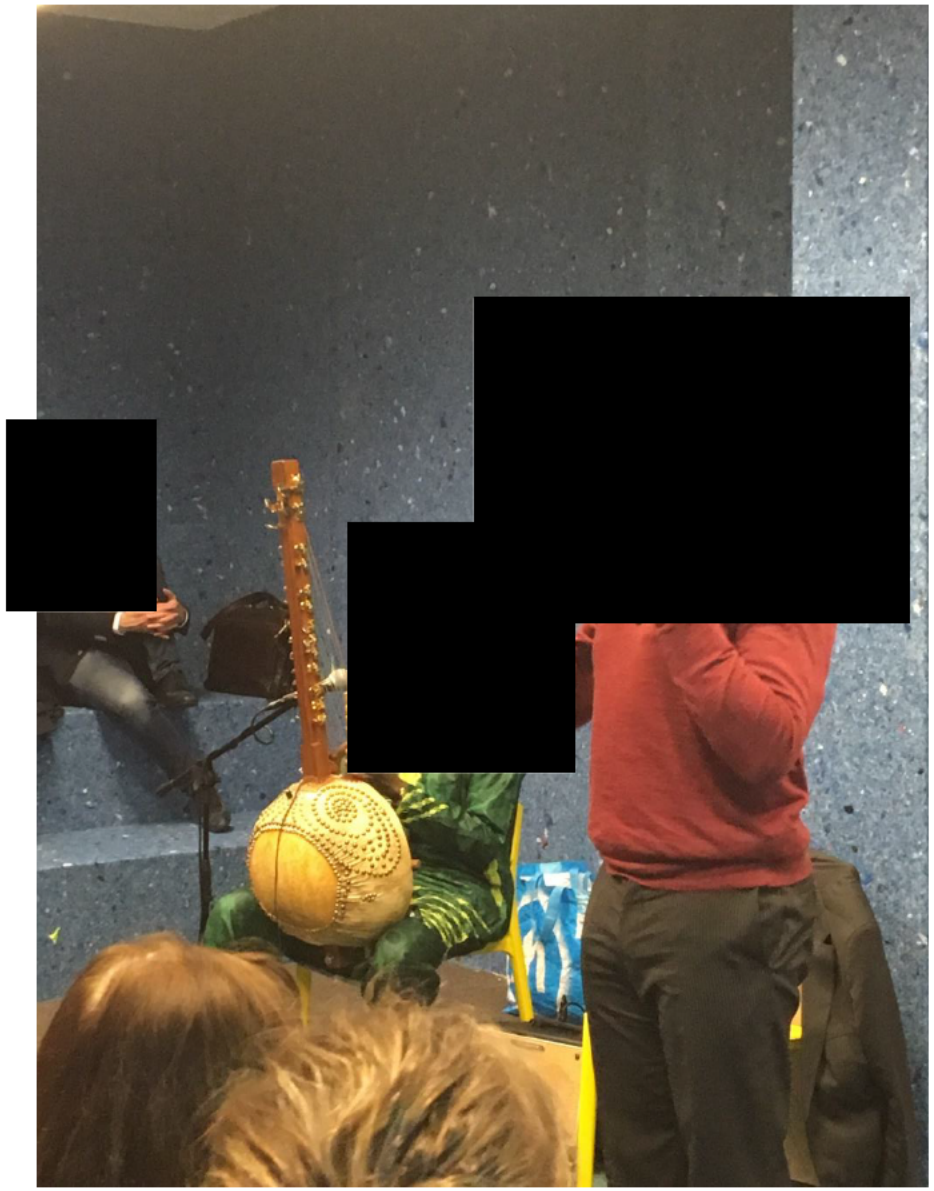
Ervaringen delen over het werken met statushouders op de werkvloer

Wat gaat goed?
Wat is lastig?
Waar ondersteuning nodig?

De liefde voor de vrijheid bracht mij hier’ NDC

Stelling 1

De werkervaringsplek is voor statushouders een belangrijk instrument om hun/haar inburgering te bevorderen

“Iets terug kunnen geven, iets brengen en niet alleen ontvangen is belangrijk. Vluchtelingen worden vaak tot faciliteiten gedwongen en hebben niet de beschikking over hun eigen leven.”

“Werk is belangrijk onderdeel van de maatschappij, contact met collega’s zorgt ervoor dat ze beter de taal leren en gewaardeerd worden.”

“Laagdrempelig, meer flexibel voor taalles en je kunt aftasten bij elkaar. Het moet niet oneindig voortduren, want dan voelen ze zich wellicht misbruikt. Goed om vooroordelen weg te kunnen nemen.”

Stelling 2

De huidige opzet van de werkervaringsplek is voor statushouders en voor werkgevers te beperkt

“Het geeft stress voor statushouders dat ze ook naar een taalschool moeten en ook nog meermaals aan de gemeente moeten uitleggen waar ze mee bezig zijn. Een driehoek tussen werkgever, taalschool en W&I zou wenselijk zijn. ”

Een totaaloplossing vanuit de gemeente is wenselijk. Begeleiding op maat en een totaalplan met de beste vervolgopties!

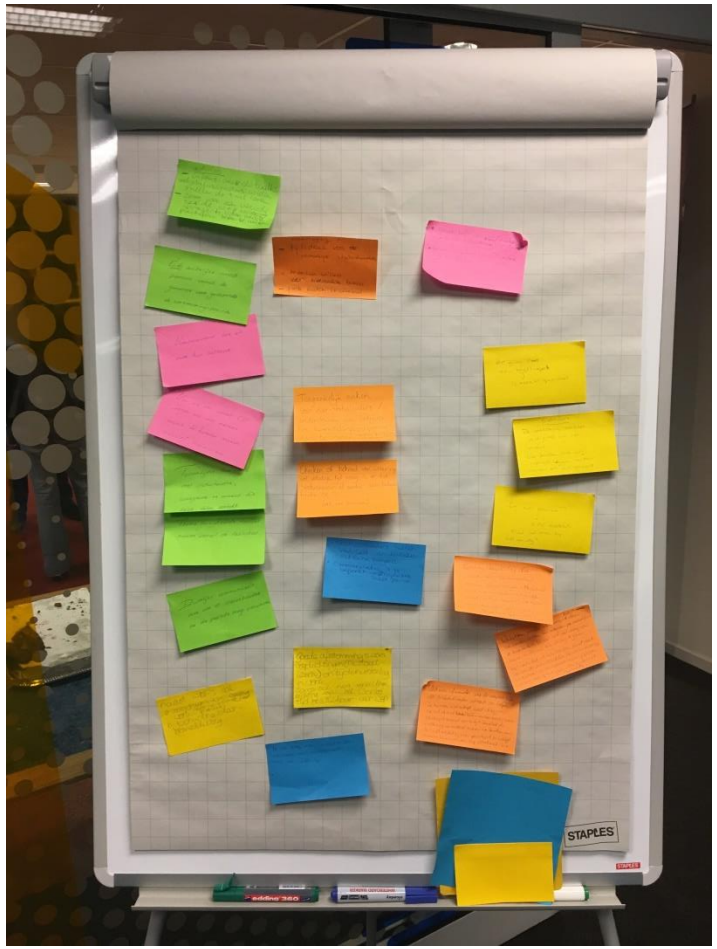
“Een taalmaatje en/of jobcoach kan helpen om bepaalde dingen helder op tafel te krijgen en verwachtingen wederzijds te managen.”

“Communicatie was erg lastig en ook cultuurverschillen speelden een rol. Ondersteuning hierin was wenselijk geweest”

“Periode van wennen, 6 maanden, is goed. Daarna weet je wat je aan elkaar hebt en kun je een volgende stap nemen. Je moet mensen serieus nemen, daarin voel ik als werkgever wel de verantwoordelijkheid om mensen te laten doorgroeien. “

Belangrijkste aandachtspunten

- Intensievere begeleiding statushouders -> tussentijdse evaluatie, afstemmen verplichtingen, communicatie
- Meer aandacht aan taal -> tolk/taalmaatje, handvatten voor barrières
- Meer betrokkenheid gemeente -> één duidelijk aanspreekpunt, inzet voor vervolg van WEP, op maat meedenken met vergoeding, meer zicht op begeleiding
- Voorbereiding werkgevers -> informatie over cultuur, uitkering/vergoeding, verplichtingen statushouders
- Totaaltraject -> meer aandacht voor toekomstperspectief, WEP onderdeel laten zijn van traject, verwachtingen duidelijker, ondersteuning voor vervolgfase
- Betere matching -> procedure van kennismaking na event verbeteren, betere match op basis van CV maken

[redacted]@socialimpactfactory.com

[redacted]@socialimpactfactory.com

Marijke de Jong
marijke.de.jong@utrecht.nl

Leidy Bosman
l.bosman@utrecht.nl

Outcome onderzoek: commercieel naar de markt brengen van producten uit de dagbesteding

Door: [redacted] (Social Impact Factory), in samenwerking met [redacted] (SOON) en [redacted] (ADSU).

- Overzicht van producten gemaakt door dagbestedingsorganisaties (zie document: Productencatalogus);
- Inzicht in de waardevolle producten gemaakt door dagbestedingsorganisaties (zie document: Analyse Waardevolle producten uit de dagbesteding);
- Inzicht in de randvoorwaarden die worden gesteld vanuit zorginstellingen voor het maken van producten (zie document: Vooronderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten);
- Overzicht van verschillende (lokale) verkoopkanalen die producten uit de dagbesteding zouden kunnen verkopen (zie document: Marktinventarisatie Verkoopkanalen);
- Inzicht in de randvoorwaarden die worden gesteld vanuit verkoopkanalen voor het verkopen van producten uit de dagbesteding (zie document: Vooronderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten);
- Inzicht in de wens van zorginstellingen en verkoopkanalen naar een “paraplu” organisatie die zorg en commercie met elkaar combineert (zie document: Vooronderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten);
- De koppeling die gelegd is met Aan de Slag Utrecht (ADSU), specifiek Danielle van Elk, voor de rol van de “paraplu” organisatie (zie document: Vooronderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten). Hierdoor is de positie van de ADSU versterkt ten opzichte van de verschillende zorginstellingen. Daarnaast heeft dit opgeleverd dat meer organisaties die producten met mensen uit de dagbesteding ontwikkelen, kunnen aansluiten bij de dienstverlening van de ADSU (uitkomst Stuurgroep overleg ADSU 31 maart 2017);
- Inzicht in verschillende scenario’s waarmee de ADSU producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt kan brengen, waarbij onafhankelijk de waarde van de verschillende scenario’s is getoetst (zie document: Eindonderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten). Dit versterkt de ADSU in hun dienstverlening rondom het verkopen van producten van de verschillende zorgorganisaties en als Makelpunt Social Return;
- De koppeling van de ADSU aan een eerste mogelijke verkoopkanaal, Utrecht Made. Verbinding van organisaties die de ADSU kan versterken in het commercieel naar de markt brengen van producten uit de dagbesteding, zoals Bijzonder, Rescued en Granny’s Finest.

VERKOOPKANAAL DAGBESTEDINGSPRODUCTEN

27 maart 2017

[redacted] (Social Impact Factory)
(ADSU)

GOOD FOR WE

SOCIAL
IMPACT FACTORY

AANLEIDING & LEESWIJZER

Bij de verschillende aanbieders van dagbesteding in de stad Utrecht maken dagbestedings cliënten dagelijks uiteenlopende producten. Een voorbeeld zijn de koekjes van De Koekfabriek. Het idee heerst dat er veel producten van waarde gemaakt worden die nu niet op waarde naar de markt worden gebracht. De zorgaanbieders zijn per slot van rekening geen retailondernemers. Dit kan betekenen dat er nog een markt is voor de meest waardevolle producten uit de dagbesteding.

Omdat er nog geen gedegen onderzoek is naar de daadwerkelijke kansen van dit concept zijn er drie opdrachten aan de Social Impact Factory gegeven:

1. Gericht onderzoek doen bij de 25 aanbieders van Arbeidsmatige Activatie en bij 3 tot 5 aanbieders van Sociale Prestatie naar de beschikbare producten die geschikt zijn om in één centrale Utrechtse digitale en/of fysieke winkel te koop aan te bieden.
2. Het in beeld brengen van de voorwaarden, wensen, verwachtingen en beelden die de producenten van dit aanbod hebben, als zij hun producten via dit systeem gaan verkopen.
3. Het maken van een geschikt ondernemingsvoorstel, rekening houdend met bovenstaande onderzoeksresultaten. Hierbij het uitgangspunt is, dat er een zichzelf bedruipend verdienmodel moet ontstaan.

De uitkomsten van deze drie opdrachten geven een totaal beeld over de mogelijkheden om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen.

De eerste twee opdrachten en een voorstel voor de derde opdracht, zijn beantwoord in twee eerder opgeleverde documenten:

- Vooronderzoek Verkoopkanalen Dagbestedingsproducten – 23 december 2016
- Voorstel pilot Utrecht Sociaal – 23 december 2016

Leeswijzer

Dit rapport formuleert een antwoord op de laatste vraag: **is er een geschikt ondernemingsvoorstel om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen, rekening houdend met de eerder opgeleverde onderzoeksresultaten?**

In het eerste gedeelte wordt daarom het concept 'Utrecht Sociaal', zoals geïntroduceerd in het voorstel 'pilot Utrecht Sociaal', toegelicht en getoetst op haalbaarheid en verdienmodel. In het tweede gedeelte van het rapport worden andere mogelijkheden geïntroduceerd om producten uit de dagbesteding naar de markt te brengen.

UTRECHT SOCIAAL

In dit hoofdstuk is het concept ‘Utrecht Sociaal’, zoals geïntroduceerd in het ‘Voorstel Pilot Utrecht Sociaal’ verder uitgewerkt en wordt het getoetst op de haalbaarheid van een ondernemend verdienmodel. Eerst wordt het concept toegelicht, waarna deze verder is uitgewerkt door middel van de why, how & what van de organisatie en het business model canvas: een veel gebruikt format om de waarde van het concept te toetsen. Uit deze informatie wordt vervolgens een conclusie getrokken of Utrecht Sociaal een ondernemend business model heeft.

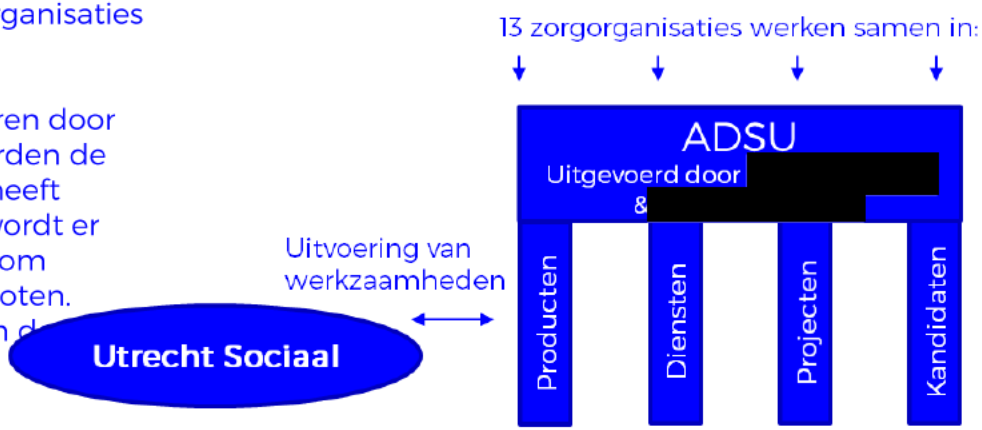
INTRODUCTIE UTRECHT SOCIAAL: HET OVERKOEPELENDE VERKOOPKANAAL VAN PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING

Zoals geïntroduceerd in het document Voorstel Utrecht Sociaal – 23 december 2016:

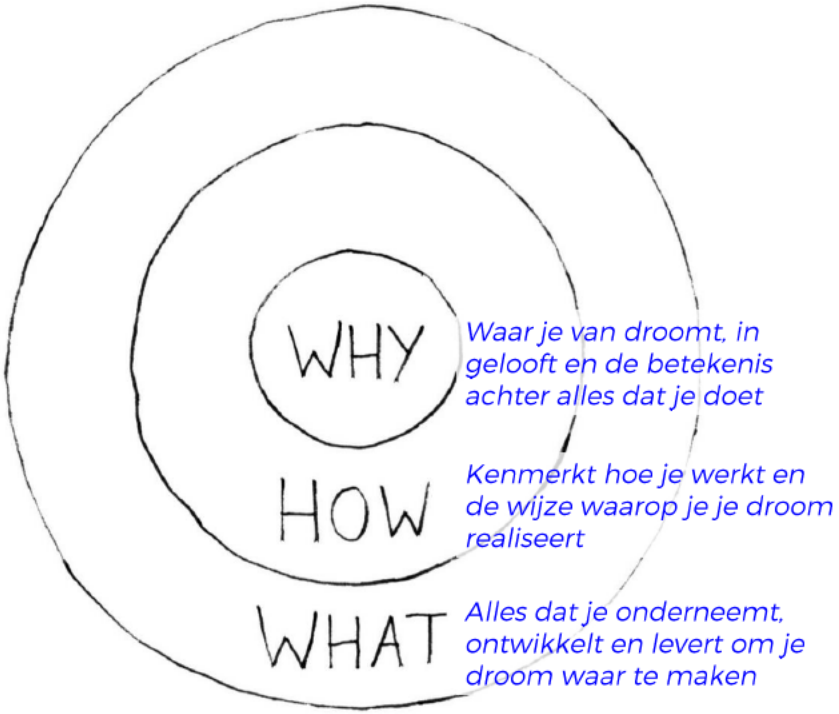
Utrecht Sociaal wordt het overkoepelende verkoopkanaal van producten uit de dagbesteding. Het is een verkoopkanaal dat naast de huidige verkoopkanalen van de zorginstellingen bestaat. Utrecht Sociaal functioneert als het makelpunt tussen de zorgorganisaties en de verschillende verkoopkanalen en combineert kennis, expertise en vaardigheden uit de zorg met ondernemerschap. Het is een organisatie met een eigen merknaam, welke te personificeren is naar de organisatie(s) en/of de persoon/personen die aan het product hebben gewerkt (Vb. Utrecht Sociaal, gemaakt door [redacted]. Door slim te kijken naar de producten die worden gemaakt en de vraag die uit de markt komt, creëert Utrecht Sociaal meer samenwerking tussen de verschillende zorgorganisaties en flexibiliteit in productie.

Voorstel is om Utrecht Sociaal uit te laten voeren door ADSU, specifiek [redacted] Hierdoor worden de kennis, expertise en vaardigheden die ADSU heeft opgebouwd de afgelopen jaren gebruikt en wordt er een extra mogelijkheid voor ADSU gecreëerd om samenwerking tussen de organisaties te vergroten. Daarnaast draagt Utrecht Sociaal actief bij aan d[redacted] van de ADSU 'Werk blijft de beste Zorg'.

DE WHY, HOW & WHAT VAN “UTRECHT SOCIAAL”

Why:
Wij geloven dat de vraag uit de markt kan worden verbonden met de zorg voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

How:
Door [Utrecht Sociaal] zorgen wij voor bekendheid en bewustwording dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op zinvolle wijze bij kunnen dragen aan de markt. Wij zijn hierin de makelaar tussen de vraag van de markt, via verschillende verkoopkanalen, en het aanbod vanuit instellingen die werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

What:
We verbinden kennis over zorg en commercie met elkaar:

- We brengen de producten naar bekende, gebruikelijke en grote verkoopkanalen voor consumenten
- We vertalen de vraag van de markt naar de mogelijkheid voor productie
    - *We verbinden de productie van succesvolle ondernemers aan de instellingen die werken met mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (uitbreiding / lange termijn doel)*

BUSINESS MODEL CANVAS – UTRECHT SOCIAAL

Probleem
- Producten uit de dagbesteding sluiten niet aan bij de vraag van de consument: hierdoor vindt er "niet zinvolle" productie plaats
- Consumenten komen niet vanzelf in aanraking met voor hun interessante producten gemaakt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Er is een mismatch tussen zorg & commercie

Oplossing
- Verbinden van de vraag uit de markt naar de mogelijkheden voor productie door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Het brengen van interessante producten gemaakt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar bekende, gebruikelijke en grote verkoopkanalen voor consumenten

Unieke waarde propositie
Instellingen:
- Wij brengen de vraag van de markt naar jou
- Wij brengen het product naar de consument via een bekend verkoopkanaal

Verkoopkanaal:
- Wij bieden op jouw vraag een sociaal en kwalitatief goed alternatief
- Wij bieden een product met een persoonlijk verhaal

Oneerlijk voordeel
Kennis over de vraag van de markt gecombineerd met kennis van de instellingen die werken met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben (is ook risico!)

Klantsegment
- *Instellingen die producten maken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt*
- *Verkoopkanalen (bekende, gebruikelijke en grote verkoopkanalen)*
  - *Online*
  - *Offline*
- *Ondernemers met een succesvol product met vraag naar hulp bij productie*

Bestaande alternatieven
- Instellingen brengen zelf hun producten naar de markt via een eigen online/offline marktplaats (bereiken hierdoor alleen intrinsiek gemotiveerde mensen die zoeken naar producten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt)
- Ondernemers die een aantal items selecteren en aanbieden aan een verkoopkanaal

Succes meten
- Wanneer bestaande verkoopkanalen producten gaan afnemen (scherper: X aantal producten met X aantal omzet bij X aantal verkoopkanalen)
- Wanneer de vraag van de markt wordt vertaald naar de productie (X aantal producten)

Essentie concept
Samenbrengen van vraag vanuit de markt met het aanbod vanuit de instellingen die werken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Kanalen
Instellingen:
- Door samen te werken met de ADSU
- Door samen te werken met de SIF
- Door gesprekken te voeren met instellingen die producten maken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Verkoopkanalen:
- Door gesprekken te voeren met specifieke verkoopkanalen (criteria: bekende, gebruikelijke en grote)

Eerste klanten
Instellingen:
- ADSU

Verkoopkanalen:
- Welke open staat om hier mee aan de slag te gaan;
- Welke mee wil en kan denken;
- Welke op verschillende manieren de producten naar de markt brengt (online & offline);
- Welke de vraag van de markt en van de ondernemers kent.

→ Utrecht Made

Kostenstructuur
Alle belangrijke vaste en variabele kosten
- Capaciteit (inzet Danielle)
- Opzetten concept:
  - Huisstijl
  - Logo
  - Website
  - Kaartjes

Inkomstenbronnen
De inkomstenbronnen van de diverse klantsegmenten
- Marge verkoop producten

CONCLUSIE: PRODUCTEN KUNNEN COMMERCIEEL NAAR DE MARKT WORDEN GEBRACHT, VERDIENMODEL IS MOEILIJK

Is er een geschikt ondernemingsvoorstel voor 'Utrecht Sociaal' om producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt te brengen?

1. Sluiten de huidige producten aan bij de vraag van de markt?
   - Een aantal wel

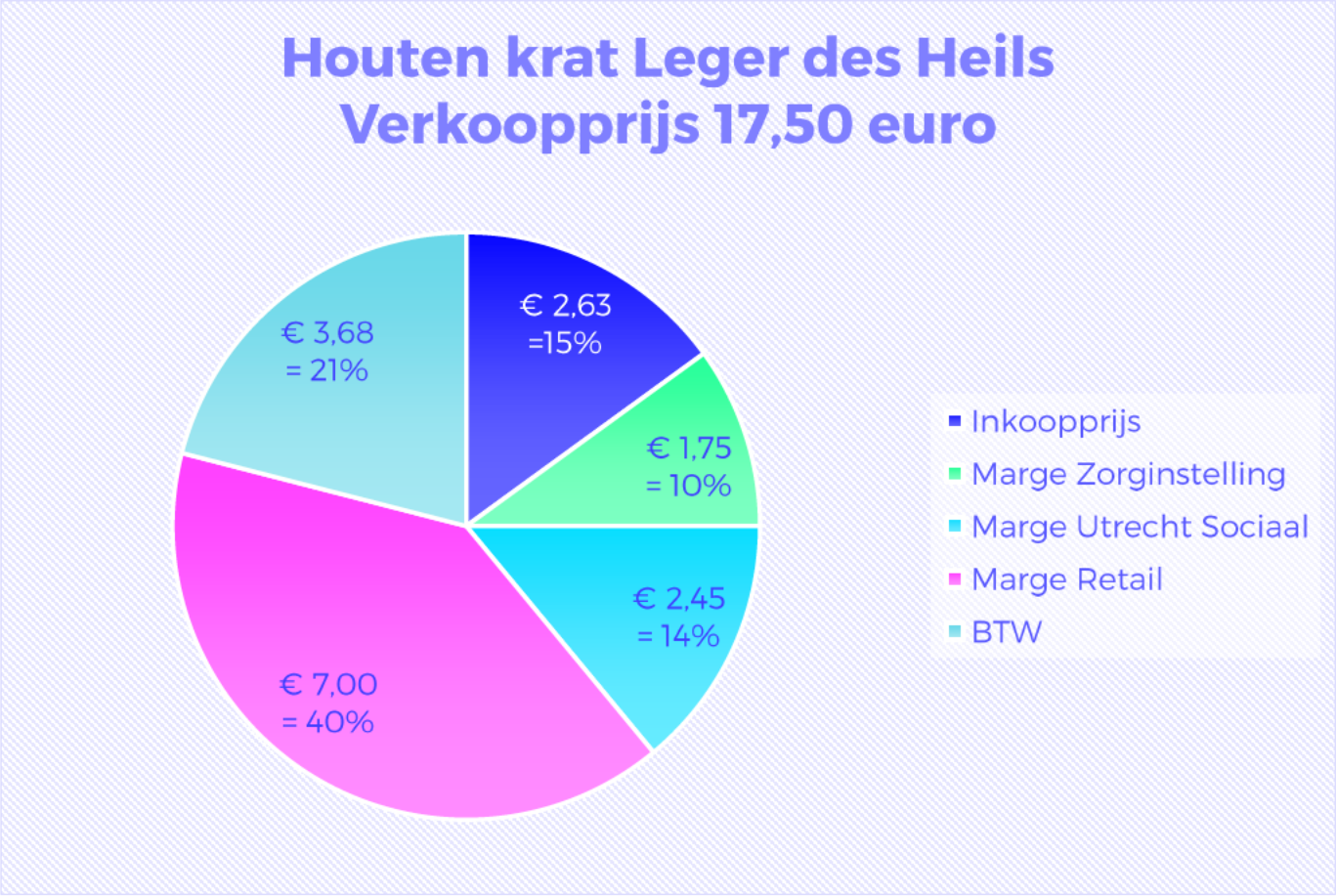
2. Wanneer zijn zorginstellingen geïnteresseerd om hun producten via Utrecht Sociaal in de markt te zetten?
   - Niet tegen inkoopprijs en een kleine marge
   - Wanneer het meer verkoop oplevert, zonder te veel gedoe, naast de eigen verkoopkanalen wel
   - Wanneer het ze een grotere naamsbekendheid geeft
   - Wanneer Utrecht Sociaal verbindend is tussen de verschillende ADSU partijen en dan met name voor grotere (duurdere) producten die in grotere oplage verkocht worden.

3. Wanneer zijn verkoopkanalen geïnteresseerd?
   - Wanneer 'Utrecht Sociaal' makelaarsfunctie tussen hun vraag en het aanbod van de werkplaatsen vervult
   - Wanneer zij hun eigen retail marge kunnen vragen
   - Wanneer de producten kwalitatief goed zijn
   - Als er producten in opdracht geproduceerd kunnen worden
   - Wanneer de artikelen aansluiten bij de marktvraag zodat er meer verkoop plaatsvindt

4. Kan er voldoende marge gevraagd worden door 'Utrecht Sociaal' om zichzelf als organisatie terug te verdienen uit de markt?
   - Nee: Marge is maximaal 15% door hoge marge in de retailbranche (40-50%). Hierdoor moeten er veel producten verkocht worden om de kosten te dekken. Op de volgende pagina is een voorbeeld te zien op welke manier een productprijs kan zijn opgebouwd..

BEPALEN VAN DE MARGE VOOR EEN PRODUCT UIT DE DAGBESTEDING

In het voorbeeld hieronder is weergegeven op welke manier de prijs van een product wordt bepaald. Hierin is duidelijk te zien op welke manier de prijs wordt verdeeld.

ANDERE SCENARIO'S OM PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING NAAR DE MARKT TE BRENGEN

Er zijn nog meer scenario's geïnventariseerd op welke manier producten uit de dagbesteding naar de markt kunnen worden gebracht. Ook deze scenario's monden niet direct uit in een duurzaam ondernemersmodel. In dit hoofdstuk zijn de verschillende scenario's verder uitgewerkt en wordt aangegeven wat er voor nodig is om hier mee aan de slag te gaan.

ER ZIJN ECHTER VEEL SCENARIO'S OM PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING NAAR DE MARKT TE BRENGEN

Naast het idee van 'Utrecht Sociaal' zijn er meer scenario's geïnventariseerd waarbij producten uit de dagbesteding commercieel naar de markt kunnen worden gebracht. Ook deze scenario's leiden niet direct tot een duurzaam verdienmodel, maar zijn soms wel door uitbreiden van dienstverlening van de ADSU uit te voeren.

De scenario's zijn te verdelen in twee categorieën en verder uitgewerkt op de pagina's 12 t/m 16.

- **Producten naar de markt brengen:**

1. Utrecht Sociaal: Interessante producten uit de dagbesteding koppelen aan verkoopkanalen
2. Light versie: interessante producten uit de dagbesteding koppelen aan verkoopkanalen
3. Het opzetten van een 'lijn' (producten die onder dezelfde categorie vallen) bij verkoopkanalen

- **De vraag van de markt naar de productie brengen:**

4. Het koppelen van ondernemers met een productiepiek aan de werkplaatsen van de zorginstellingen
5. Het koppelen van kunstenaars / designers aan de werkplaatsen van de zorginstellingen voor het produceren van hun ontwerpen

ADSU HEEFT EEN BELANGRIJKE MAKELAAR ROL IN DE SCENARIO'S, MAAR MOET VANUIT EIGEN INZET

Voor alle scenario's geldt dat een 'makelaarsfunctie', zoals ook werd benoemd in het voorstel van 'Utrecht Sociaal', in meer of mindere mate nodig is. ADSU, specifiek [redacted] kan deze rol ook in deze scenario's goed invullen. Omdat deze scenario's niet direct leiden tot een duurzaam verdienmodel, wordt geadviseerd dit op te pakken vanuit de huidige werkzaamheden van de ADSU, onder de lijn 'producten'. Komend jaar kan dan als pilot worden gezien om resultaten te behalen en producten uit de dagbesteding naar de markt te brengen. Geadviseerd wordt om de scenario's allemaal zo uit te voeren alsof het een zelfstandige onderneming is en doelen te benoemen voor komend jaar. Hiervoor moeten een aantal besluiten worden gemaakt die start met de vraag:

- **Willen de zorginstellingen de ADSU extra in zetten om hun producten meer naar de markt te brengen?**

Zo ja:

- **Bepalen van de inzet van [redacted]**
  De mogelijkheden van de scenario's gaan gepaard met meer werk. Daarom moet er een keuze worden gemaakt of de inzet van [redacted] verhoogd wordt.

- **Kiezen van scenario's en het te behalen doel**
  Niet alles kan worden opgepakt: om focus te behouden is het van belang een keuze te maken in de scenario's.

- **Uitbreiden organisaties binnen samenwerkingsverband van de ADSU**
  Op dit moment bestaat de ADSU uit een samenwerkingsverband van 13 verschillende zorgorganisaties. In dit onderzoek zijn meer zorgorganisaties meegenomen die niet allemaal zijn aangesloten bij de ADSU, denk hierbij aan Bouwloods en Echt Waar. Ook voor deze organisaties kan de ADSU een rol spelen in het naar de markt brengen van hun producten. De vraag is of deze organisaties, al dan niet gratis, kunnen aansluiten bij de ADSU.

- **Marge voor dienstverlening onder lijn 'producten'**
  De dienstverlening van de ADSU wordt op dit moment betaald vanuit het lidmaatschap van de verschillende organisaties in het samenwerkingsverband. Om de overgang te maken van lidmaatschappen naar een duurzaam verdienmodel, is het nodig om vanaf het begin te werken met marges, zoals geschetst op pagina 8.

PRODUCTEN > MARKT: PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING ‘KOPPELEN AAN VERKOOPKANALEN – ‘UTRECHT SOCIAAL’

Concept	Producten worden gekoppeld aan verkoopkanalen onder eigen concept en label na idee van Utrecht Sociaal (zie eerdere uitwerking). Om de brug te slaan tussen consument en client worden persoonlijke kaartjes aan het product bevestigd door de maker, en kunnen consumenten een kaartje terug sturen (naar idee van Granny’s Finest).
Voor welke zorginstellingen?	Reinaerde, Wij 3.0, Bouwloods Utrecht, Leger des Heils, Moestuin, Echt Waar en Abrona
Type producten	Wordt gestart met één soort product. Later kan dit worden uitgebreid.
Type verkoopkanalen	Grote, bestaande en bekende verkoopkanalen (online en offline) die de vraag van de consument kennen.
Verdienmodel	Er moet veel marge worden gemaakt om de kosten te dekken, waardoor er geen verdienmodel achter zit. Door kleinschalig te starten met één type product kan van daaruit worden door gegroeid. Dit model vraagt echter wel voor financiering.
Behoefte bij de zorginstellingen?	Reinaerde, Leger des Heils, Wij 3.0, Bouwloods Utrecht en Abrona
Overwegingen	Omdat het onder één concept wordt weg gezet wordt geadviseerd met een marge op de producten te werken.
Benodigde stappen	• Bepalen van de marge • Opzetten concept: naam, huisstijl, merk, persoonlijke kaartjes
Soortgelijke initiatieven?	Nee

Uitwerking van dit concept is terug te vinden in Business Model Canvas, zie hiervoor pagina 6.

PRODUCTEN > MARKT: INTERESSANTE PRODUCTEN UIT DE DAGBESTEDING KOPPELEN AAN VERKOOPKANALEN – LIGHT

Concept	Producten die op dit moment door de zorginstellingen worden gemaakt naar verschillende verkoopkanalen brengen door een 'makelaar' (kan uitgevoerd worden door ADSU).
Voor welke zorginstellingen?	Reinaerde, Wij 3.0, Bouwloods Utrecht, Leger des Heils, Moestuin, Echt Waar en Abrona
Type producten	Producten voor consumenten: wordt bepaald door de verkoopkanalen
Type verkoopkanalen	Grote, bestaande en bekende verkoopkanalen (online en offline) die de vraag van de consument kennen.
Verdienmodel	Er moet veel marge worden gemaakt om de kosten (capaciteit) te dekken, waardoor er geen verdienmodel achter zit. Het kan wel worden gedaan onder de huidige werkzaamheden van ADSU, onder de lijn producten. Dit zorgt wel voor extra werk, maar ook meer mogelijkheden.
Behoefte bij de zorginstellingen?	Bijna alle zorginstellingen geven aan interesse te hebben, want kost geen extra inspanning en zorgt voor een extra afzetkanaal. Alleen Echt Waar, Moestuin en Abrona geven aan geen extra vraag nodig te hebben.
Overwegingen	Er kan voor worden gekozen om de inzet van de ADSU onder de huidige werkzaamheden te laten vallen of om met een marge te werken op de producten die worden verkocht. Een marge vraagt dat zorginstellingen hun producten tegen inkoopprijs en een kleine marge in de markt zetten. Dit is een keuze aan de ADSU.
Benodigde stappen	• Kiezen voor model: binnen de huidige werkzaamheden van de ADSU of werken met een marge? • Aan de slag met verkoopkanalen: de productencatalogus die SOON heeft gemaakt ligt al bij Utrecht Made. Binnenkort kunnen hier de eerste producten online staan!
Soortgelijke initiatieven?	• Zorginstellingen brengen zelf producten naar de markt, maar richten zich vaak op verkoopkanalen met een 'sociaal karakter' • Concept Bijzonder: brengt de 'bijzondere' objecten van Reinaerde, Tussenvoorziening, Leger des Heils en Bartiméus naar de Bijenkorf. Onduidelijk of hier een verdienmodel achter zit.

PRODUCTEN > MARKT: HET OPZETTEN VAN EEN 'LIJN' BIJ VERKOOPKANALEN

Concept	Het bundelen van alle producten die onder dezelfde verkoopcategorie vallen, en deze onder één label de markt opbrengen. Om de brug te slaan tussen consument en cliënt worden persoonlijke kaartjes aan het product bevestigd door de maker, en kunnen consumenten een kaartje terug sturen (naar idee van Granny's Finest).
Voor welke zorginstellingen?	Leger des Heils, Reinaerde, Wij 3.0, Lapso en Bouwloods
Type producten	Simpele producten die eenvoudig in elkaar te zetten zijn, zodat er bij piekmomenten samen gewerkt kan worden met andere sociale werkplaatsen.
Type verkoopkanalen	Grote, bestaande en bekende verkoopkanalen die de vraag van de consument kennen. Denk aan: Intratuin, Praxis, Ikea, Dille & Kamille, Waar en Hema
Verdienmodel	Wanneer het om grote orders gaat zou hier uiteindelijk een verdienmodel achter kunnen zitten voor een makelaarsfunctie door de marge die gevraagd wordt op de producten.
Behoefte bij de zorginstellingen?	Leger des Heils, Reinaerde, Wij 3.0, Lapso en Bouwloods Utrecht
Overwegingen	Klein beginnen onder de ADSU, maar met marge. Komend jaar als pilot zien om het idee te toetsen.
Benodigde stappen	• Bepalen van de marge • Opzetten concept: naam, huisstijl, merk, persoonlijke kaartjes • De 'lijn', de verkoopcategorie, bepalen (vb. 'Buiten', dit bevat dan het tuinmeubilair, vogelhuisjes en de insectenhuisjes)
Soortgelijke initiatieven?	Het Leger des Heils heeft al een samenwerking met Intratuin en mogelijk met Dille & Kamille

VRAAG > PRODUCTIE: HET KOPPELEN VAN ONDERNEMERS MET EEN PRODUCTIEPIEK AAN DE WERKPLAATSEN

Concept	Het koppelen van bestaande 'succesvolle' ondernemers met een grote productie vraag aan werkplaatsen van de zorginstellingen. Dit gebeurt onder het label van de ondernemer.
Voor welke zorginstellingen?	Leger des Heils, Wij 3.0, Reinaerde, Bouwloods
Type producten	Simpele producten die gemakkelijk geproduceerd kunnen worden, altijd vanuit de vraag van de ondernemer.
Type verkoopkanalen	Via de verkoopkanalen van de ondernemer
Verdienmodel	Er zijn verschillende opties te onderscheiden: • Een bijdrage vragen aan de ondernemer voor het koppelen aan de werkplaats van de zorginstelling: dit is echter eenmalig en gaat daardoor niet leiden tot een verdienmodel • Het onder de dienstverlening van de ADSU te laten vallen, hierdoor betalen de leden van de ADSU indirect voor de inzet van de ADSU.
Behoefte bij de zorginstellingen?	Wij 3.0, Reinaerde en Bouwloods
Overwegingen	Wanneer de vraag zich voordoet bepalen op welke manier de kosten voor de makelaar gedekt kunnen worden.
Benodigde stappen	• Handig om een netwerk op te bouwen bij ondernemers: Utrecht Made kan hierin helpen.
Soortgelijke initiatieven?	Het gebeurt vaker dat sociale werkplaatsen worden ingezet in piek momenten, echter weten ondernemers niet altijd de werkplaatsen te vinden.

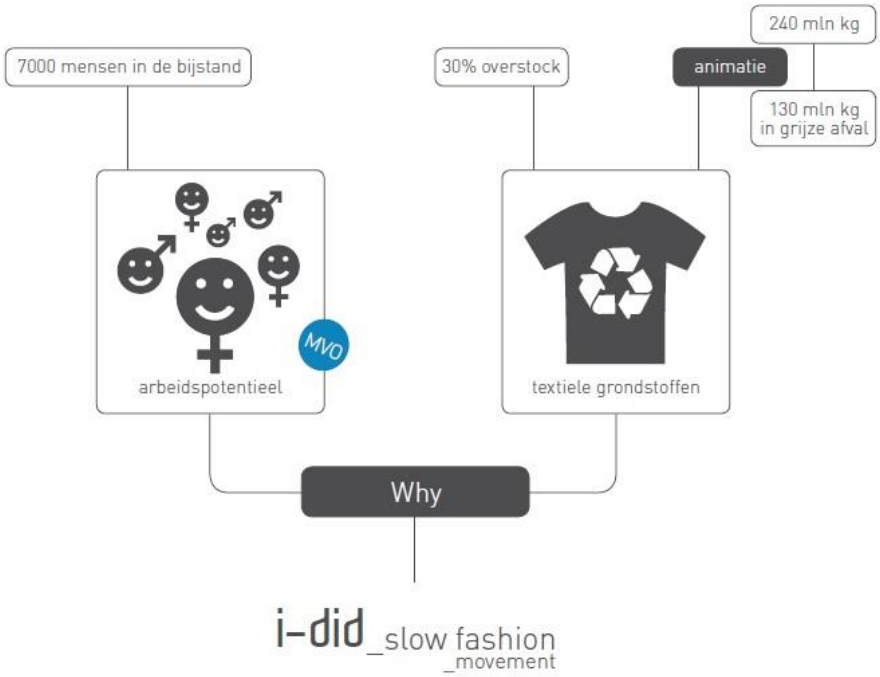
VRAAG > PRODUCTIE: HET KOPPELEN VAN DESIGNERS AAN DE WERKPLAATSEN VOOR HET PRODUCEREN VAN ONTWERPEN

Concept	Kunstenaars van bijv. de HKU en designers koppelen aan de werkplaatsen van de zorginstellingen. Hierdoor ontstaat er een 'speeltuin' voor kunstenaars voor hun ontwerpen.
Voor welke zorginstellingen?	Leger des Heils, Wij 3.0, Reinaerde, Bouwloods, Abrona, EchtWaar
Type producten	De producten worden door de designers en kunstenaars ontworpen
Type verkoopkanalen	Dit ligt bij de designer en de kunstenaars en is afhankelijk van het type product
Verdienmodel	Zowel voor de designers, de kunstenaars en de zorginstellingen is dit interessant, omdat er gezamenlijk producten worden ontwikkeld. Beide zouden hier ook aan kunnen verdienen. Voor de makelaarsrol is dit echter lastig: het koppelen van een designer/kunstenaar aan een werkplaats is eenmalig. Het zou wel passen binnen de huidige werkzaamheden van de ADSU.
Behoefte bij de zorginstellingen?	Wij 3.0, Reinaerde, Bouwloods (Abrona alleen indien onder eigen naam)
Overwegingen	Het opzetten van een netwerk met designers en kunstenaars zorgt voor meer werk bij de ADSU: wil de ADSU hierop inzetten?
Benodigde stappen	• Contact leggen met HKU • Nieuwe designers aantrekken • Organisaties die al werken met werkplaatsen koppelen aan nieuwe mogelijkheden
Soortgelijke initiatieven?	• Ja, er zijn verschillende designers die zo werken. Voorbeelden zijn: Rescued, Studio Perspective en De Mogelijkheid Collectie. • Het Leger des Heils werkt voor hun lijnen Wood en Rebottled ook samen met een designer

Maatschappelijke Business Case

i-did slow fashion

November 2016

In opdracht van de Gemeente Utrecht uitgevoerd door de Social Impact Factory en de Plannerij.

Social Impact Factory: [redacted]
De Plannerij: [redacted]

de plannerij
idee | project | uitvoering

SOCIAL IMPACT FACTORY
GOOD FOR WE

Aanleiding Maatschappelijke Business Case (MBC) i-did

i-did slow fashion is een sociale onderneming in Utrecht die sinds 2012 mensen met een bijstandsuitkering activeert door design producten te maken van resttextiel van bedrijven.

De gemeente Utrecht werkt als pilot samen met i-did en levert deelnemers voor het activatietraject uit arrangement 3 (mensen met een flinke afstand tot de arbeidsmarkt en een beperkte loonwaarde).

Deze MBC levert inzicht in de verschillende soorten impact die i-did levert, en wat er nodig is om een het bedrijfsmodel van i-did economisch goed te laten functioneren.

De MBC dient als input om een beslissing te nemen over het continueren van de samenwerking tussen de gemeente Utrecht en i-did slow fashion, en is een eerste onderlegger voor eventuele toekomstige oriëntatie op een samenwerkingsvorm als een Social Impact Bond.

Opbouw MBC

1. Beschrijving i-did slow fashion
2. Stakeholderanalyse
3. SWOT analyse
4. Maatschappelijke kosten en baten
5. Businesscase
6. Combinatie maatschappelijke case en business case

Bijlage 1: Strategische opties voor samenwerking van gemeente Utrecht en i-did slow fashion

Bijlage 2: Uitwerking van interviews met stakeholders

1. i-did slow fashion

Het atelier van i-did slow fashion is gevestigd in Kanaleneiland Utrecht. In het atelier krijgen Utrechtse vrouwen en mannen met een afstand tot de arbeidsmarkt, een naai-opleiding, een empowerment traject en begeleiding bij het werkproces (gesprekken over competenties/ werkvaardigheden) . Ze leren de inhoudelijke en technische vaardigheden van het vak, en ze leren werkvaardigheden die van belang zijn om weer aan de slag te kunnen in de huidige samenleving.

i-did werkt hierbij nauw samen met de gemeente Utrecht in het kader van het gemeentelijke programma voor sociaal ondernemen. Op dit moment lopen er 6 re-integratie en opleidingstrajecten met kandidaten die door de gemeente zijn aangemeld. Een traject duurt een half jaar, en de meeste kandidaten vallen binnen de bemiddeling van de gemeente in arrangement 3 (grote afstand tot de arbeidsmarkt).

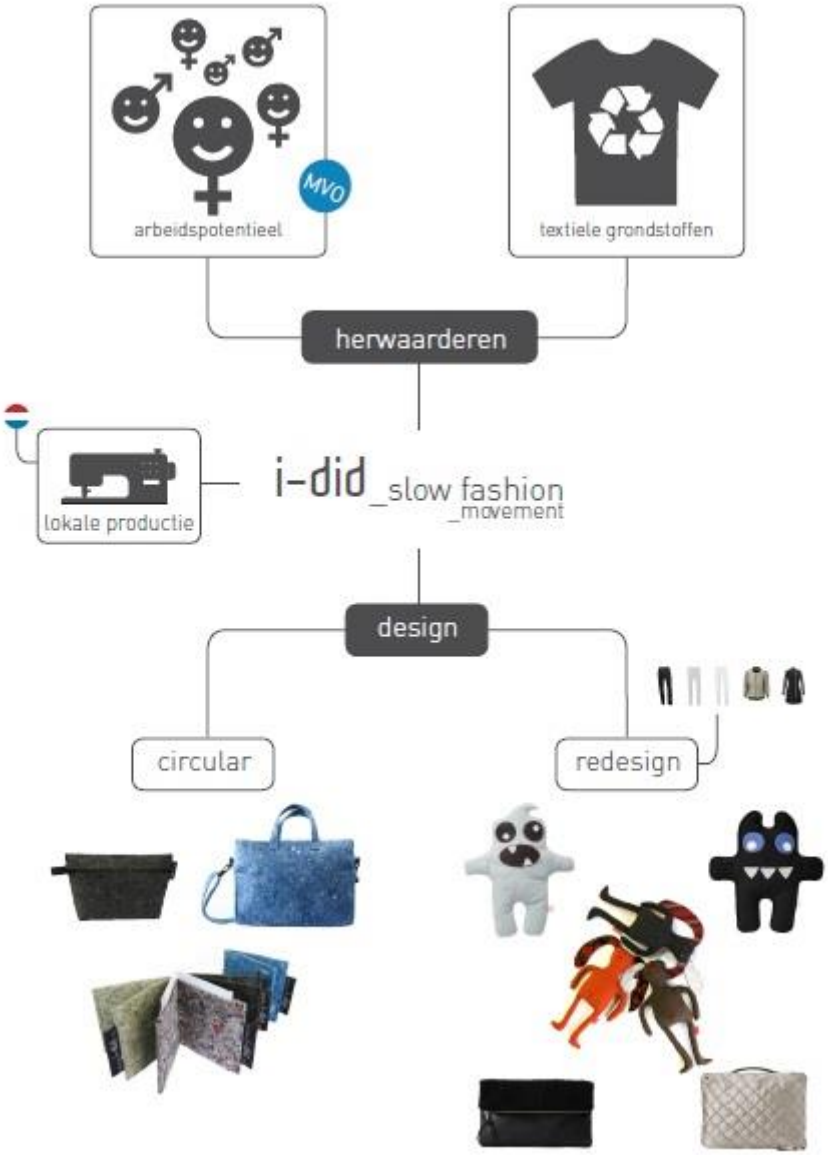
Binnen i-did werken de deelnemers met resttextiel. Er is in Nederland totaal 240 miljoen kg textiel afval per jaar. Hiervan belandt per jaar 130 miljoen op de 'grijze berg'; hiervoor zijn geen toepassingen en dit afval wordt verbrand. Het textielafval bestaat uit grofweg drie stromen: overstock van bijv. kledinglabels/interieurzaken (collecties die niet verkocht worden), post-consumer afval (het textiel dat door consumenten in inzamelbakken wordt gedaan) en bedrijfskleding.

De i-did_slow fashion_movement wil, in samenwerking met bedrijven die textiel verkopen, laten zien dat de waarde van textiel blijvend is. We redesignen overschot uit de textielindustrie zoals restanten, overstock en restafval tot prachtige producten in ons MVO-atelier. Zo wordt een groot percentage van het textieloverschot op een creatieve en innovatieve manier verwerkt in de huidige collecties van deze bedrijven, als nieuw redesign item.

Het productiebedrijf van i-did kent 2 pijlers:

1. **Redesign**. Niet elke collectie van een modelabel haalt de winkel. Modelabels en andere bedrijven die textiel verkopen blijven altijd zitten met restanten van collecties of complete collecties die om verschillende redenen niet zijn verkocht. Deze restanten noemt men overstock. I-did werkt samen met textiel bedrijven om van de overstock van een merk nieuwe design producten te maken. Dit gebeurt in opdracht van het lmerk: het merk geeft opdracht voor een nieuw ontwerp en een oplage, levert de grondstoffen vanuit overstock, en betaalt i-did voor de nieuwe producten. De nieuwe producten brengen zij zelf weer in de verkoop of gebruiken ze bv als relatiegeschenk of kerstgeschenk (bv Ikea, Wehkamp, SissyBoy).

2. **Circular**. Bedrijven vervangen of vernieuwen om de zoveel tijd hun bedrijfskleding. Deze kleding wordt uit veiligheidsaspect bijna altijd vernietigd. Men kan hiervoor een vernietigingsproces kiezen waarbij de kleding klein gesneden wordt en feitelijk terug naar vezels wordt omgezet. Een duurzaam proces waarbij deze vezels terug de keten in kunnen als nieuw garen of als laagwaardig "non woven" vilt. I-did neemt, om het bedrijfsleven de waarde van de vezels als grondstof te laten zien, het laagwaardige "non woven" vilt als uitgangspunt voor een hoogwaardig designproduct. Voor bijvoorbeeld energieleverancier Nuon heeft i-did, van de vervezelde bedrijfskleding, een laptop tas ontworpen en geproduceerd. Andere klanten zijn DSM, Heineken en Initial.

Doelgroep

De drijfveer achter alle activiteiten van i-did is het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt van de personen die bij i-did een opleiding volgen. Op het moment van de aanvraag zijn er 5 groepen die een opleiding volgen. De groepen bestaan gemiddeld uit 7 personen. De samenstelling van de groepen is divers. De overgrote meerderheid van de leerlingen is vrouw, maar het aantal mannen dat deelneemt groeit. De verhouding tussen mensen met een Nederlandse achtergrond en mensen van buitenlandse afkomst is ongeveer 20-80. Voor alle deelnemers geldt dat zij nog niet eerder hebben gewerkt of dat zij al lang niet meer actief zijn geweest op de arbeidsmarkt.

De deelnemers van buitenlandse afkomst zijn mensen uit Marokko, Turkije en Koerdistan, en uit verschillende landen in Midden-Afrika. Zij worden door de gemeente of door maatschappelijke organisaties (die bv werken met vluchtelingen) geattendeerd op het programma van i-did. De meeste van hen ontvangen een bijstandsuitkering, die zij behouden tijdens het traject.

Voor alle deelnemers geldt dat zij zonder bemiddeling geen werk vinden: ze hebben geen goed netwerk, spreken de taal niet altijd goed genoeg, en ontberen (recente) werkervaring waardoor ze niet aantrekkelijk zijn voor werkgevers.

Binnen de gemeente Utrecht gaat het om mensen uit 'arrangement 3': grote afstand tot de arbeidsmarkt, niet goed bemiddelbaar. Volgens een gemeente ambtenaar van het werkgeverservicepunt vallen in de gemeente Utrecht 7000 mensen binnen arrangement 3.

Onze weergave van de bijstandsarrangementen (WWB) gemeente Utrecht:

1. *Redelijk goed bemiddelbaar, werkervaring,*
2. *mensen met beperking, o.a. voormalig Wajongers , vanuit participatiewet*
3. *Grote afstand tot de arbeidsmarkt, nauwelijks werkervaring, veel bemiddeling nodig*
4. *Zeer grote afstand, kan niet werken, andere trajecten voor nodig.*

Illustratie i-did slow fashion movement

Zowel de sociale pijler als de circulaire pijler van i-did worden goed geïllustreerd in video van opdrachtgever IKEA.

Meer informatie over de samenwerking en collectie

2. Stakeholder analyse

De stakeholders van i-did slow fashion zijn:

- Deelnemers die bij i-did trajecten volgen
- Gemeente (Sociale Zaken, Social Impact Factory)
- Werkgevers (na uitstroom): niet gespecificeerd
- Opdrachtgevers textiel: Ikea, Initial, DSM, Heineken
- partners: [redacted]
- Financiers / fondsen
- Indirecte stakeholders als MVO Nederland.

Om het perspectief van deze stakeholders te duiden zijn de volgende interviews gehouden:

1. [redacted] & [redacted] – Eigenaren i-did Slow Fashion
2. [redacted] - Bedrijfsadviseur Werkgeversservicepunt Utrecht Midden
3. [redacted] – Trainee Gemeente Utrecht (focus: circulaire economie)
4. [redacted] - Coach in i-did programma, mobiliteitsadviseur UWV
5. [redacted] – Ikea, klant perspectief
6. [redacted] – Initial, klant perspectief
7. Gesprekken met: Marjolein Krol, Karin van der Hoeven en Nicole van Ginkel, gemeente Utrecht.

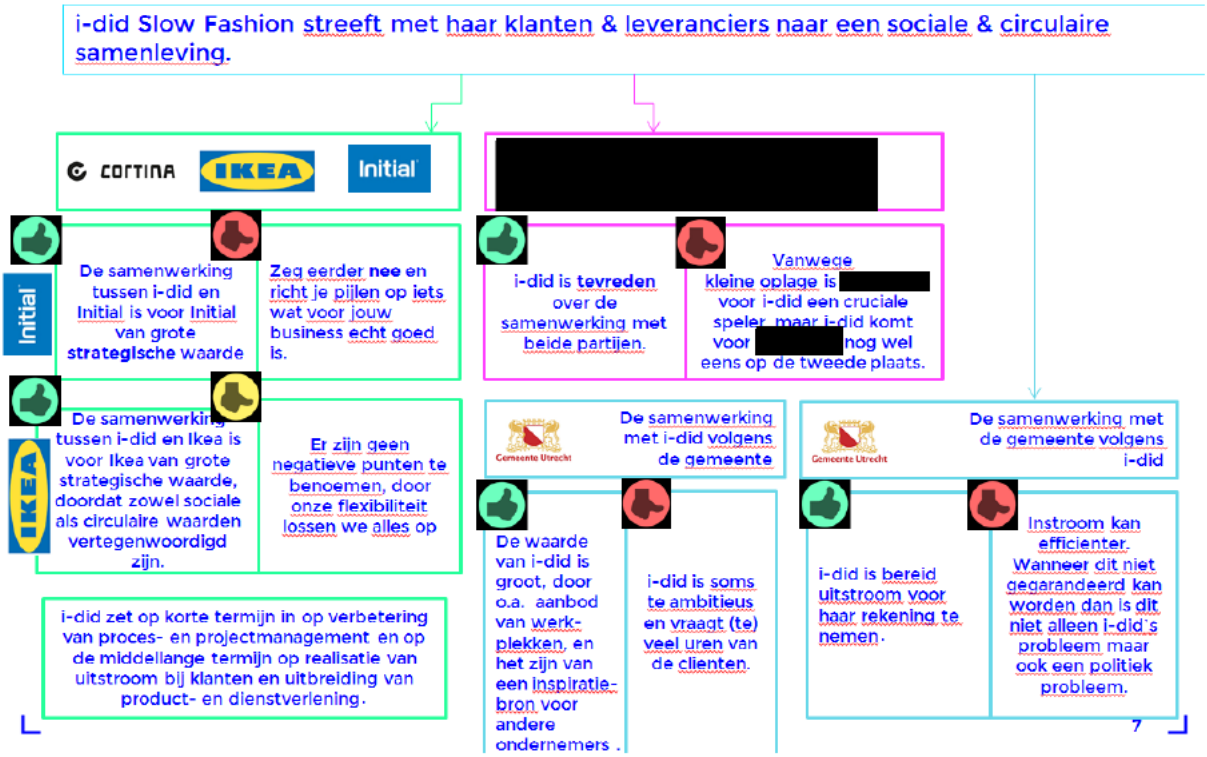
Uit de interviews kwam het volgende:

Klanten

i-did levert haar producten en diensten inmiddels op grote schaal aan grote corporates (onder andere aan Cortina, Ikea, Initial). Zij worden door deze klanten unaniem beschouwd als een **flexibele, professionele en toegewijde partner**. Bovendien worden zij als **strategische partner** ervaren, omdat i-did hun klanten de gelegenheid biedt innovatie door te voeren op de strategische pijlers van **sociale inclusie** en **circulaire economie**. Om ook de samenwerking in de toekomst zo positief te houden, zet i-did op korte termijn in op verbetering van **proces-** en **projectmanagement** en op de middellange termijn op realisatie van **uitstroom** bij klanten en **uitbreiding** van product- en dienstverlening.

Sociale & circulaire samenleving

Om nog succesvoller te worden in de verwezenlijking van sociale en circulaire doelstellingen, is een verbetering van **Instroom** (verantwoordelijkheid gemeente Utrecht) van kandidaten cruciaal. Wanneer instroom niet gegarandeerd kan worden dan is dit zowel **i-did's probleem** als een **politiek** probleem. i-did is bereid **uitstroom** voor haar rekening te nemen (heeft hier zelfs al in geïnvesteerd, door de aanname van een **uitstroombegeleider**).

De uitwerkingen van de interviews staan in bijlage 2.

3. SWOT analyse

Uit de interviews met stakeholders van i-did slow fashion zijn sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van en voor het bedrijf i-did naar voren gekomen. Deze sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen (SWOT) vormen belangrijke input voor de ontwikkelstrategie van i-did.

In deze analyse worden de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen op een rij gezet, en worden combinaties tussen de verschillende waarden gemaakt. De belangrijkste waarden worden eruit gelicht.

Sterktes

- De compleetheid van de duurzame case: verschillende duurzame pijlers in 1 onderneming
    - Planet: circulair met reststromen textiel
    - People: activatie deelnemers arrangement 3
- Professioneel design en communicatie:
    - Ontwerper in huis: klus kan daardoor in z'n geheel uitbesteed worden
    - Alle uitingen zijn aantrekkelijk vormgegeven: men wordt er graag mee geassocieerd
- Klantenpoule: bedrijven met grote uitstraling
- Veilige omgeving in combinatie met reële werkdruk (deadlines, 'echte' klanten)
- coaching, empowerment als extra onderdeel van leerwerktraject
- De [redacted] en [redacted] als drijvende kracht achter en gezicht van i-did: toegankelijk, flexibel, betrokken en enthousiast. Is zeer bepalend voor de samenwerkingen.

Zwaktes

- profiel naaiatelier: onaantrekkelijk
- uitstroomcijfers zijn niet goed
- In geval van voldoende levering wil i-did eigenlijk niet selecteren: 'iedereen een kans'-principe
- De bevlogenheid en passie van de ondernemers leidt tot ad hoc opereren, de keerzijde van de flexibiliteit. i-did 'wil te veel' en energie wordt niet altijd even efficiënt ingezet; nee zeggen zou structuur en efficiëntie ten goede komen (vb: What moves you campagne België).
- Producten van i-did dragen bij aan circulariteit, maar maken klanten niet 'fully circular': i-did design zit niet in core-producten en core-business van klanten. Is vaak een extraatje: relatiegeschenk.

Kansen

- instroomkanalen uitbreiden (Vluchtelingenwerk, ROC, UWV, andere gemeenten, SW, statushouders), om aanvullende productiecapaciteit te realiseren
- Werving bevorderen door profiel van i-did voor deelnemers anders te benoemen: uitstroommogelijkheden en inzetbaarheid, breder dan 'vakopleiding naaister' en 'naaiatelier'
- matching in huis: externe uitstroom verhogen
    - in samenwerking met opdrachtgevers: bv logistiek centrum Initial in Nieuwegein
- uitstroom binnen i-did realiseren (aandacht voor samenwerking met Flextensie)
- follow-up: i-did community, waarin ex-deelnemers na uitstroom in contact blijven en in beeld blijven (structureel in kracht blijven).
- Invulling social return binnen maatschappelijk aanbesteden
- Samenwerking met klanten van Initial: eigen productlijn van eigen vilt. Efficiënt: klant via klant.

- Type product dat i-did maakt voor klanten: van ‘relatiegeschenken’ naar producten in de core-business (Initial: met bedrijfskleding ‘fully circular’, IKEA producten: nu al)
- groei van acceptatie en activiteiten rondom Circulaire Economie. Meer partijen formuleren hier doelstellingen op.
    - ‘zonder afval, zonder uitval’
- richten op Utrechtse textielstromen: doelstellingen op het gebied van gemeentelijk afvalbeleid. Ikea werkt aan 2 fasen model circulariteit: 1 overstock, 2, bedrijfskleding, 3 inzameling bij consumenten. Fase 3 biedt kans op 'lokale instroom resttextiel', is interessant voor gemeenten in het kader van circulariteit.

Bedreigingen

- voor instroom, en dus productiecapaciteit, is i-did volledig afhankelijk van gemeente. Vraag is of de gemeente meer kandidaten kan leveren.
- door lastige werving en ‘lage levering’ deelnemers kan i-did niet op niveau deelnemers selecteren. Dit draagt bij aan tussentijdse uitval.
- Door garantie 25% uitstroom moet i-did wel gaan selecteren aan de poort, in combinatie met achterblijvende werving een lastig punt.
- Lengte traject in combinatie met aantal uren per week: gemeente wil max. half jaar, deelnemers willen minder uren. Bij beiden verliest i-did productie capaciteit. Dan moet er inhuur van capaciteit en dus geld bij: worden trajecten relatief duurder (leergeld). Leergeld nu [redacted] euro. Bij traject van een jaar (productie zit in 2e half jaar) wordt een traject gratis (weegt de investering in opleiding en coaching voor i-did tegen de productie op).
- vakopleiding coupeuse: in NL weinig vakinhoudelijke uitstroommogelijkheden (groeit wel, reparatie ateliers)
- i-did werkt vanwege productie-efficiëntie met grote orders van grote klanten. Als het product van i-did succesvol is kunnen grote klanten dit hergebruik op termijn binnen hun eigen bedrijf gaan organiseren.

Overzicht belangrijkste uitkomsten:

Sterkte

- Geschiktheid voor arr.3: veilige omgeving in combinatie met reële werkdruk
- Combinatie People en Planet

Zwakte

- Uitstroomcijfers zijn niet goed
- Profiel naaiatelier: onaantrekkelijk (en sluit slecht aan bij werkgevers)

Kans

- Instroomkanalen uitbreiden: o.a. regiogemeenten en statushouders
- matching in huis: uitstroom verhogen i.s.m. opdrachtgevers als IKEA en Initial

Bedreiging

- voor instroom, en dus productiecapaciteit, afhankelijk van gemeente. Loopt niet goed.
- Eisen aan lengte traject in combinatie met gewenst aantal uren per week gaan ten koste van productiviteit

Interpretatie van bevindingen uit de SWOT analyse

In de onderneming i-did is het voortdurend balanceren tussen de acquisitie van opdrachten en de beschikbare productie capaciteit. Op dit moment (najaar 2016) blijft de productiecapaciteit achter bij de opdrachtenportefeuille. Naast deelnemers zijn er daarom nu extra naaisters ingehuurd via Flextensie (ex-deelnemers i-did).

De afhankelijkheid van de gemeente bij de werving van deelnemers is een zwakte van i-did: werving gebeurt op dit moment alleen via de gemeente, en het aantal deelnemers dat via de gemeente binnenkomt blijft achter bij de afspraken. Een bedreiging is dat de gemeente geen groeiend aantal kandidaten kan leveren / toezeggen.

Deze combinatie maakt de werving een urgent knelpunt. Omdat i-did voor de groeiende orderportefeuille afhankelijk is van de productiecapaciteit en dus van de werving van deelnemers, moet i-did hier op korte termijn een oplossing voor zoeken.

Oplossingsrichting en kansen:

- Naast leerwerktrajecten een productiepoule oprichten: via Flextensie of zelf inhuren (nuluren-contracten of paar vaste productiemedewerkers)
- Andere leveranciers van deelnemers leerwerktrajecten: VluchtelingenWerk, ROC (zijn al verkennende gesprekken mee gevoerd), andere leveranciers zoeken.

Een zwak punt is de huidige uitstroom: empowerment is niet blijvend als een deelnemer na een traject teruggaat naar de uitgangssituatie, thuis op de bank. Voor het succes van i-did, voor financiers en voor partners, is succesvolle uitstroom essentieel: het maakt de maatschappelijke business case compleet.

Er zijn verschillende kansen op het verhogen van de uitstroom:

- i-did pakt dit zelf op en huurt een uitstroom coördinator (*werkzaam m.i.v. 24 oktober*)
- Uitstroom bij klanten / partners: Initial gaf aan het interessant te vinden om de plaatsing te onderzoeken van ex-deelnemers bij hun logistieke centrum in Nieuwegein. Met andere klanten met Utrechtse filialen kunnen vergelijkbare constructies onderzocht worden.

Twee sterktes van i-did, die ook zo door opdrachtgevers benoemd worden, zijn het feit dat:

a. i-did een ‘complete case’ is, met de sociale kant van duurzaamheid én de productzijde van duurzaamheid
b. i-did design maakt, echt mooie spullen, waar professionele spelers mee gezien kunnen worden.

Wanneer je deze sterktes combineert met de kans om via een bestaande klant (bv Initial) andere klanten van deze klant te bedienen (bv DSM), kun je snel groeien.

Bij bedrijven die in hun duurzaamheidsbeleid de focus op de menskant hebben liggen is het interessant dat i-did de product- of circulaire kant meebrengt. Bij bedrijven die de focus op de productkant of circulair hebben liggen, is het juist weer mooi dat i-did ook de sociale kant borgt (voorbeeld Initial).

Aandachtspunt: Uitbreiden van opdrachtenportefeuille kan alleen als oplossing wordt gevonden voor (flexibele) productie capaciteit (mogelijkheden voor activiteiten in-house bij grote klanten als IKEA?).

4. Maatschappelijke kosten en baten

De maatschappelijke case van i-did heeft een impact op de buitenwereld. Deze impact wordt beschreven, gewogen en uitgedrukt in een 'maatschappelijk rendement'. Hierbij gaat het om door i-did gecreëerde waarde die niet is, of kan worden, omgezet naar financiële baten voor i-did.

Het waarderen van maatschappelijke baten is geen exacte wetenschap. Door schattingstechnieken met behulp van literatuur en expert opinion proberen een best mogelijke schatting te maken. De effecten zijn:

A. een lagere uitkeringslast voor de gemeente;
B. lagere uitvoeringskosten voor de gemeente;
C. een lagere ziektelast;
D. voorbeeld werking voor kinderen;
E. circulaire inzet grondstoffen.

Per effect wordt een maatschappelijke waarde uitgedrukt in euro's. Hiervoor wordt een indicator gekozen, bijvoorbeeld het aantal personen uitgestroomd naar betaald werk. Deze indicator wordt vermenigvuldigd met de hoeveelheid euro's die één indicator oplevert. Het bedrag wat hier uit komt, het maatschappelijke potentieel, wordt voor vier factoren gecorrigeerd:

Deadweight
Deadweight is de kans dat het effect ook zonder de inzet van i-did opgetreden zou zijn. Dit wordt uitgedrukt in een percentage (%). Bijvoorbeeld het percentage mensen dat ook zonder de interventie van i-did uitgestroomd zou zijn naar een baan.

Attributie
Attributie is het aandeel van het handelen van anderen in het optreden van het project. Bijvoorbeeld doordat een deelnemer bij een andere partij een sollicitatietraining volgt.

Substitutie
Bij substitutie gaat het om de vraag in hoeverre het effect optreedt ten koste van anderen. Hierbij gaat het om maatschappelijke kosten die niet vermeden kunnen worden. Bijvoorbeeld: deelnemers van i-did nemen niet deel aan traject x van bedrijf y waardoor de gemeente kosten heeft voor diensten die niet geleverd kunnen worden.

Tijd cq. duurzaamheid
Het effect treedt niet altijd direct voor de volle 100% op. In deze business case maken we een inschatting voor de jaren 2017-2021. Bij de correctiefactor tijd gaat het om een inschatting van het percentage van het effect dat in een van die jaren optreedt.

A. Lagere uitkeringslast voor de gemeente

i-did slow fashion heeft 40-naaimedewerkers in opleiding waarvan jaarlijks 30 de opleiding succesvol afronden. In 2017 wordt dit uitgebreid naar 38 gediplomeerden van de 48 opleidingsplekken. De doelstelling is dat **25% van de 38 gediplomeerden** uitstroomt naar een vervolgstap (conform de definitie Rabo Foundation en DOEN). Een vervolgstap is:

- een getekend arbeidscontract;
- een eigen onderneming;
- een inschrijving voor een vervolgopleiding.

We schatten in dat in 2017 **9 personen** per jaar uit de bijstand komen.

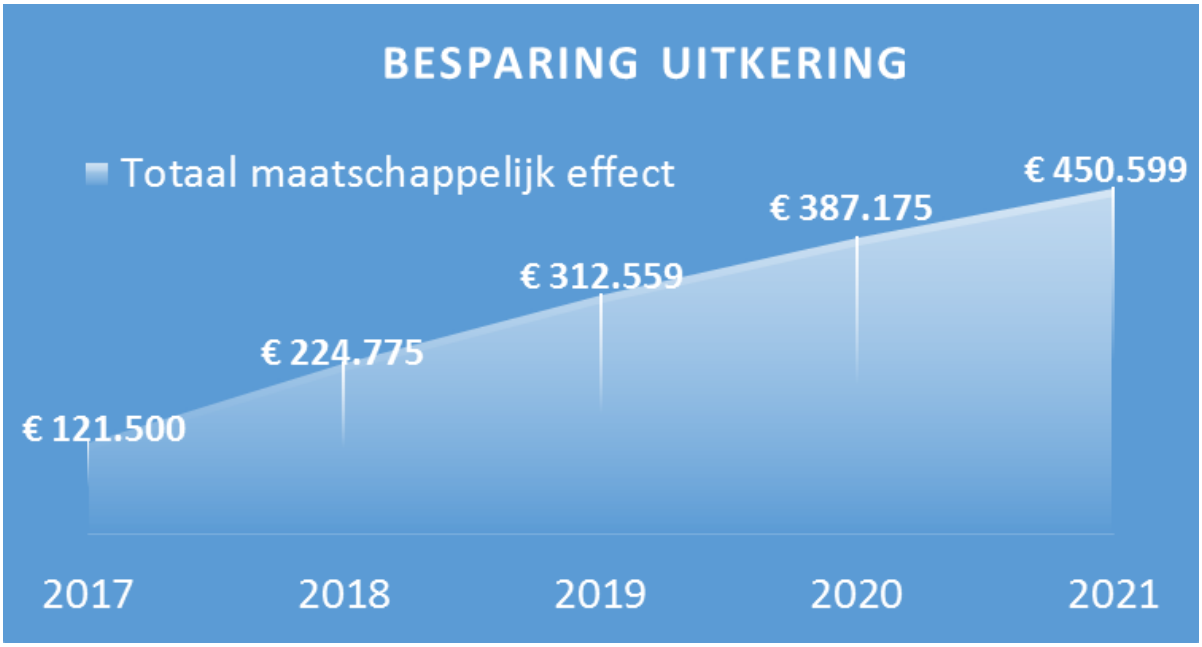
Een uitkeringsgerechtigde kost de gemeente gemiddeld **€15.000** aan bijstand. Vermenigvuldigd met het aantal personen dat uitstroomt uit de bijstand is de jaarlijkse besparing op de uitkering, het **maatschappelijk potentieel €135.000**

Deadweight en attributie
Van de 9863 bijstandsgerechtigden aan het begin van het tweede kwartaal in de gemeente Utrecht zijn aan het eind bij benadering 239 uitgestroomd naar werk, eigen bedrijf of opleiding. Dit komt overeen met een percentage van 2,4% per kwartaal en 10% per jaar. **10%** van de uitstroom van i-did zou er ook zijn **zonder interventie** van i-did óf **door het werk van anderen.**

Substitutie
0% van de uitstroom gaat ten koste van anderen. 48 leerwerplekken op 9863 bijstandsgerechtigden is net geen 0,5%. In de huidige doelgroep zitten vooral allochtone vrouwen met een taalbarrière, voor deze doelgroep is in de geen ander re-integratietraject beschikbaar. Er is binnen het traject van i-did ook geen sprake van verdringing op de arbeidsmarkt.

Duurzaamheid
Na verloop van tijd zal voor een deel van de deelnemers het effect van het traject bij i-did afnemen, waarna ze weer terug vallen in de bijstand. Over de duurzaamheid van de uitstroom bij i-did zijn vooralsnog geen cijfers bekend. In eerste instantie is de inschatting gedaan dat elk jaar 25% weer terug in de bijstand komt. Deze aanname is voorspraak van de gemeente en i-did verlaagt naar 15%.

Tijd
Zodra iemand de bijstand verlaat is er direct sprake van schadelastbeperking. Dit effect telt daarom voor **100%** mee in het eerste jaar na de uitstroom uit de bijstand.

B. Lagere uitvoeringskosten voor de gemeente

Per uitkeringsgerechtigde besteden gemeenten gemiddeld €2.265 aan uitvoeringskosten. Dit zijn bijvoorbeeld de personeelskosten voor het betrokken gemeentelijk personeel. Dit zijn niet de kosten voor re-integratiemiddelen. De kosten voor re-integratiemiddelen zijn gemiddeld €1.300

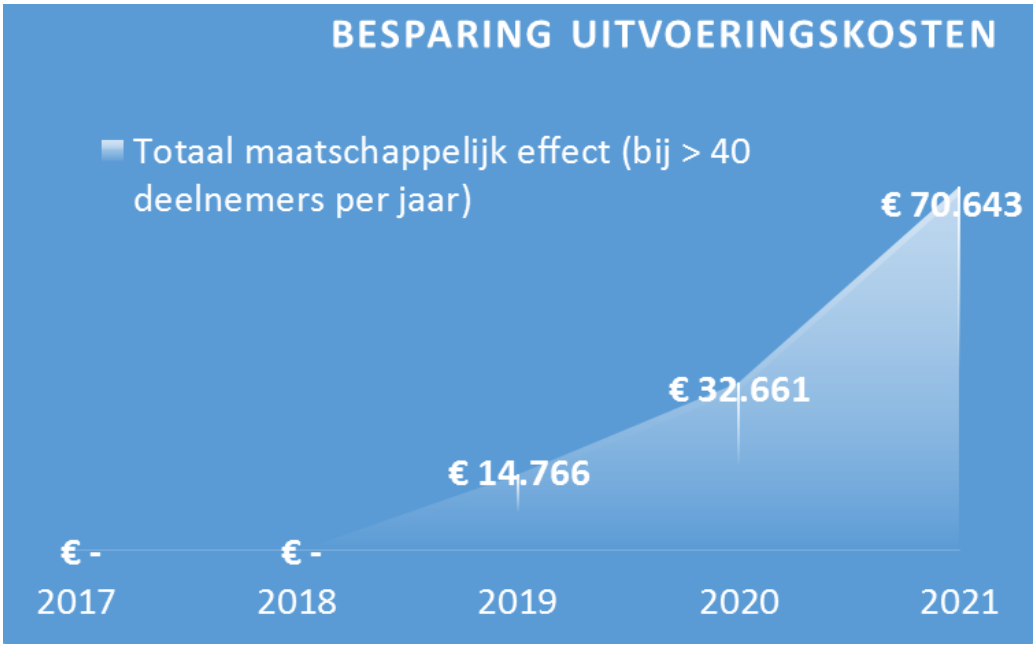
per uitkeringsgerechtigde. Dit zijn directe kosten en vallen daarmee niet in de maatschappelijke case.

Er is plaats voor 48 deelnemers waarvan 38 het traject afmaken. De gemiddelde uitvoeringslasten vermenigvuldigd met 38 geeft een maatschappelijk potentieel van (38 * €2.265) €86.070 per jaar.

Deadweight en substitutie
De deadweight en substitutie zijn beiden 0%. Zonder i-did is er geen besparingspotentieel voor de deelnemende groep. En het maatschappelijk potentieel gaat niet ten kosten van anderen.

Attributie
Gemeente is en blijft een belangrijke uitvoeringspartner. Een mogelijk maatschappelijk potentieel op uitvoeringskosten bij de gemeente komt voor 50% op het conto van de gemeente.

Tijd
Een besparingspotentieel €86 K per jaar komt ongeveer overeen met een 1 fte hoog ingeschaalde beleidsambtenaar. In de praktijk is de besparing niet realiseerbaar omdat die besparing versnippert zit in de organisatie. Inschatting is dat dit effect pas gaat optreden als er bij i-did meer dan 40 personen per jaar vanuit de gemeente deelnemen. Ook dan gaat er tijd overheen voordat het potentieel daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Inschatting is een effect in jaar 3 van 25 % wat oploopt naar 100% in jaar 5.

C. Een lagere ziektelast

De mensen die meer participeren zijn gezonder. Dat is de overtuiging die doorklinkt in overheidsbeleid en wat bijvoorbeeld terugkomt in de Volksgezondheid Toekomst Verkenning van het RIVM. Wetenschappelijke onderzoeken ondersteunen deze overtuiging. Het blijkt bijvoorbeeld dat het doen van vrijwilligerswerk samenhangt met meer geluk, tevredenheid met het leven, zelfvertrouwen, groter gevoel controle te hebben over het leven, betere fysieke gezondheid en minder depressie (Thoits en Hewitt 2001). Tegenwoordig wordt vaak de term 'positieve gezondheid'

gebruikt waarbij gezondheid niet meer de afwezigheid is van een ziekte of gebrek maar de mate waarin iemand in staat is eigen regie over zijn of haar leven te voeren.

Wat de causaliteit tussen participatie en gezondheid is, is niet eenduidig vast te stellen.
Een gemiddelde gezondheidswinst van 20%, als gevolg van participatie, is een indicatie waarmee gerekend kan worden.

De ziektelast wordt uitgedrukt Disability Adjusted Life Years (DALY). 1 jaar in goede gezondheid (100% gezond) komt overeen met 1 DALY. Als een persoon 30 jaar lang voor 80% gezond is, dan is de ziektelast 30*(100%-80%) is 6 DALY.

Deelnemers van i-did zijn voornamelijk vrouwen tussen de 15 en de 64 jaar. De totale ziektelast van de 6,3 miljoen vrouwen in Nederland, in deze leeftijdscategorie, is 757.127 DALY per jaar. Dit betekent dat de gemiddelde ziektelast per vrouw, in de leeftijdscategorie van 15 tot 65, 0,12 DALY per jaar is. In dat gemiddelde zitten ook de personen die bijvoorbeeld door chronische ziekten volledig arbeidsongeschikt zijn. Maar ook de hele gezonde vrouwen. De deelnemers van i-did zijn voornamelijk laag opgeleid en allochtone vrouw. Bekend is dat de ziektelast voor lager opgeleiden en voor allochtonen hoger is dan gemiddeld. Veiligheidshalve doen we de aanname dat de gemiddelde jaarlijkse ziektelast van de deelnemers van i-did gelijk is aan het gemiddelde van 0,12 Daly.

Net als de gezondheidswinst door participatie is ook de waarde van 1 DALY, uitgedrukt in Euro's, moeilijk uit te bepalen. Het VWS rekent met een waarde van 1 DALY tussen de € 20.000 en de € 80.000 aan. In diverse onderzoeken en maatschappelijke businesscase, wordt gerekend met bedragen tussen de € 60.000 en € 80.000 per DALY. Met zelfs uitschieters naar € 120.000. Omdat ook de relatie van gezondheidswinst door participatie moeilijk is vast te stellen, is er hier voor gekozen om de voorzichtige bandbreedte van het VWS aan te houden.

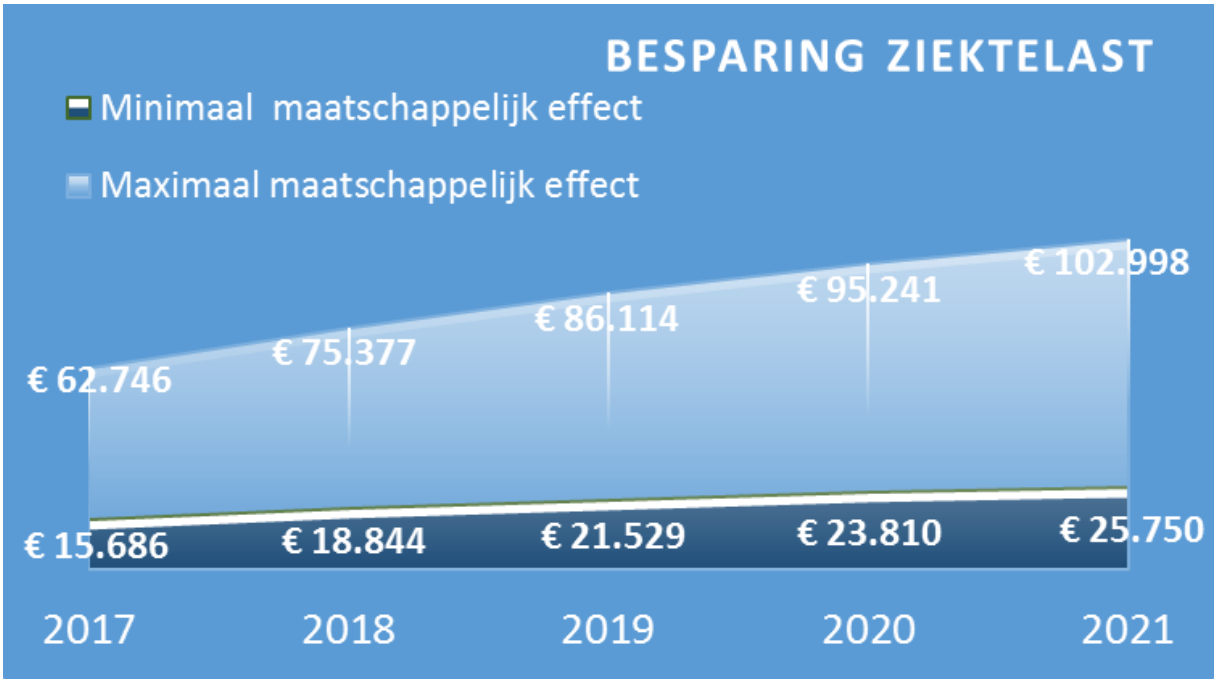
De 0,12 DALY ziektelast per vrouw kost de maatschappij tussen de € 2.400 en de € 9.600. Een vermindering van gezondheidsverlies van 20% levert per vrouw, die meer participeert per jaar, tussen de € 480 en de € 1.920 aan gezondheidsbaten op. Voor de 38 vrouwen die, door deelname aan i-did, meer zijn gaan participeren betekent dit jaarlijkse gezondheidsbaten tussen de € 18.240 en de € 72.960.

Deadweight
Een van de belangrijkste redenen voor de gemeente Utrecht om te werken met sociale ondernemers is dat het zelfvertrouwen en zelfwaardering bij deelnemers enorm toeneemt. Toch zijn er waarschijnlijk ook deelnemers die zonder het traject bij i-did in staat zijn om eigen regie te nemen en meer te participeren. Inschatting is dat zonder i-did – of een ander arrangement 3 traject - 7% van de deelnemers ook zelfredzamer zijn geworden en meer zijn gaan participeren.

Attributie
Verhoging van de participatie van de deelnemers van i-did komt gedurende het traject voornamelijk om het conto van i-did. Toch zijn er waarschijnlijk ook externe factoren die bijdragen aan een grotere eigenwaarde, zelfredzaamheid en participatie. Bijvoorbeeld al door een actievere bijdrage op de school van de kinderen. We schatten het percentage attributie op 7%

Substitutie
Gezondheidswinst bij de deelnemers gaat voor 0% ten kosten van anderen.

Tijd
Wanneer gezondheidswinst plaatsvindt is vanuit de literatuur logischerwijs niet te onderbouwen. Een zelfredzamer persoon maakt minder gebruik van zorg, maar gaat ook eerder als het nodig is. Wij gaan uit van de gemiddelde jaarlijkse gezondheidswinst die direct optreedt.

D. Voorbeeldwerking voor kinderen

Ouders, die sterker in hun eigen kracht staan, zijn een voorbeeld voor hun kinderen. Onderzoek wijst uit dat normen, waarden, gevoelens of gedragingen van ouders en hun kinderen vaak op elkaar lijken. Kinderen lijken op hun ouders wat betreft arbeidsethos, persoonlijke competenties en ambities met betrekking tot de arbeidsmarktcarrière.

De effecten, die i-did op ouders heeft, kunnen dus ook een effect op hun kinderen hebben. Gemiddeld heeft een moeder 1,9 kinderen. Dat betekent dat er ongeveer 72 kinderen mogelijk ook een effect ondervinden van ander gedrag van hun ouder door i-did.

Een van de effecten, die het op kinderen kan hebben, is een schadelastbeperking op uitkering in de toekomst. 18% van de kinderen, waarvan één van de ouders in een uitkeringssituatie zit (en de ander werkt), komt later zelf in een uitkeringssituatie.

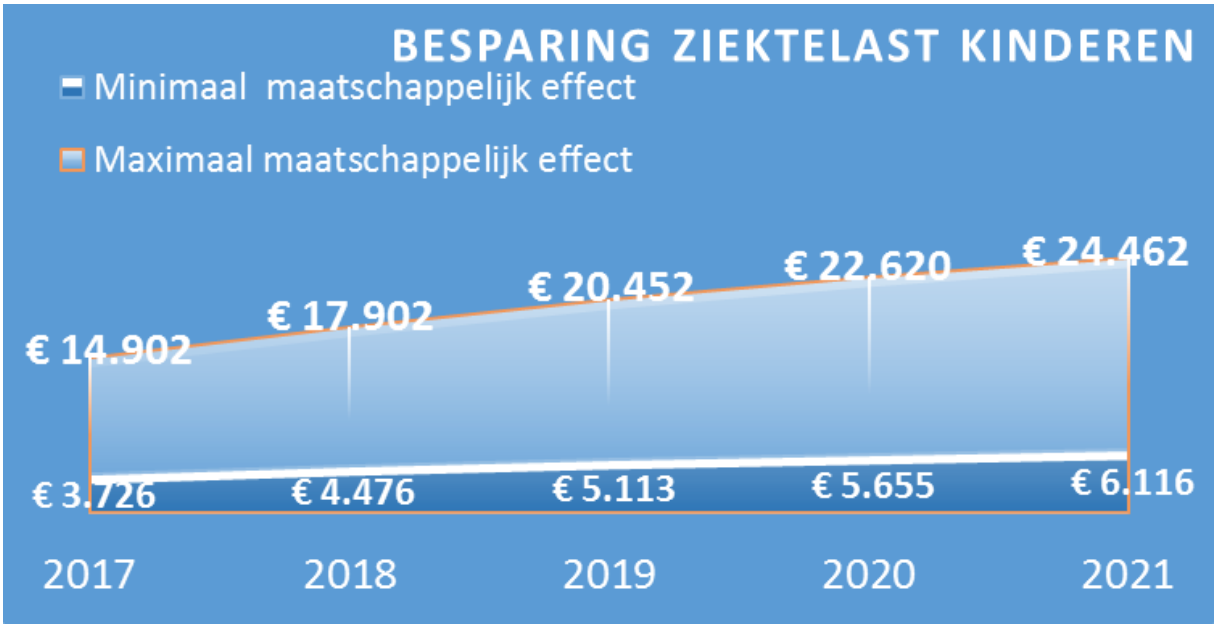
In een gezinssituatie, waar beide ouders werken, is dit percentage maar 8%. Dezelfde afname van 10% geldt als beide ouders in een uitkeringssituatie zitten en de moeder uitstroomt naar werk. Omdat dit effect pas optreedt nadat kinderen zijn opgegroeid valt het buiten de periode van deze maatschappelijke businesscase. De schadelastbeperking voor kinderen laten wij daarom buiten beschouwing.

Een ander effect is de **toekomstige gezondheidswinst** bij de kinderen van ouders die meer zijn gaan participeren. Van kinderen van ouders in een uitkeringssituatie is 30% lager opgeleid ten opzichte van 15% landelijk gemiddelde. Een lagere opleiding is een van de voorspellers van een lagere gezondheid. Kinderen van ouders die een goed voorbeeld geven hebben later een hogere kans op een betere gezondheid.

Bij i-did komen ouders met elkaar in contact met elkaar. Gezondheid, ook van de kinderen, is onderwerp van gesprek. Bijvoorbeeld doordat kinderen meegaan in het ritme van hun ouders en gezonder gaan eten bijvoorbeeld omdat op de werkvloer recepten worden uitgewisseld. De

gezondheidswinst voor de kinderen wordt daarom ingeschat op de helft van die van hun ouders: op 10%. De gemiddelde ziektelast bij kinderen is 0,03 DALY. Wat neer komt op €60 tot €240 gezondheidswinst per jaar per kind. En een maatschappelijk potentieel tussen de €4320 en €17.280

De correctiefactoren zijn voor het bepalen van besparing op de ziektelast bij kinderen zijn dezelfde als die bij de ouders. Dit betekent een deadweight van 7%, attributie van 7%, een substitutie van 0% en een effect dat in tijd direct optreedt.

E. **Circulaire inzet grondstoffen**

Het belang van circulair neemt toe in de productieketen. Volgens TNO heeft inzetten op circulaire economie een potentie om 7,3 miljard toe te voegen aan het Bruto Nationaal en de creatie van 53.000 banen. Voor de provincie Utrecht heeft TNO onderzocht wat de potentiële waarde is van circulaire economie. Daar geven zij aan dat er landelijk jaarlijks 135 miljoen kg kleding en textiel in de verbrandingsoven terecht komt wat neer komt op een aandeel van de provincie Utrecht van **10.000 ton per jaar**. De totale toegevoegde waarde in de Provincie Utrecht komt neer op 4,4 miljoen. Dit zit voor meer dan de helft in de groei van het aantal banen rondom de circulaire economie van textiel.

i-did gebruikt de afvalstromen als grondstoffen voor nieuwe producten. Hiervoor is in het afgelopen jaar circa 25 ton vilt gebruikt en is er ca 60 ton materiaal bewerkt wat in eigendom is gebleven van de leverancier. Dit komt neer op een **totale jaarlijkse hoeveelheid van 85 ton**. In de komende jaren is de verwachting dat de orderportefeuille gaat stijgen. Inschatting is dat in vijf jaar het aantal ton bewerkte materiaal bijna **verdrievoudigd naar 250 ton**.

Wat de circulaire waarde is van het opnieuw benutten van textiel als grondstof is moeilijk te bepalen. Gaan we uit van het TNO-rapport, dan vertegenwoordigd 1 kg textiel die opnieuw benut wordt (in plaats van verbrand) een **waarde van € 0,19**.

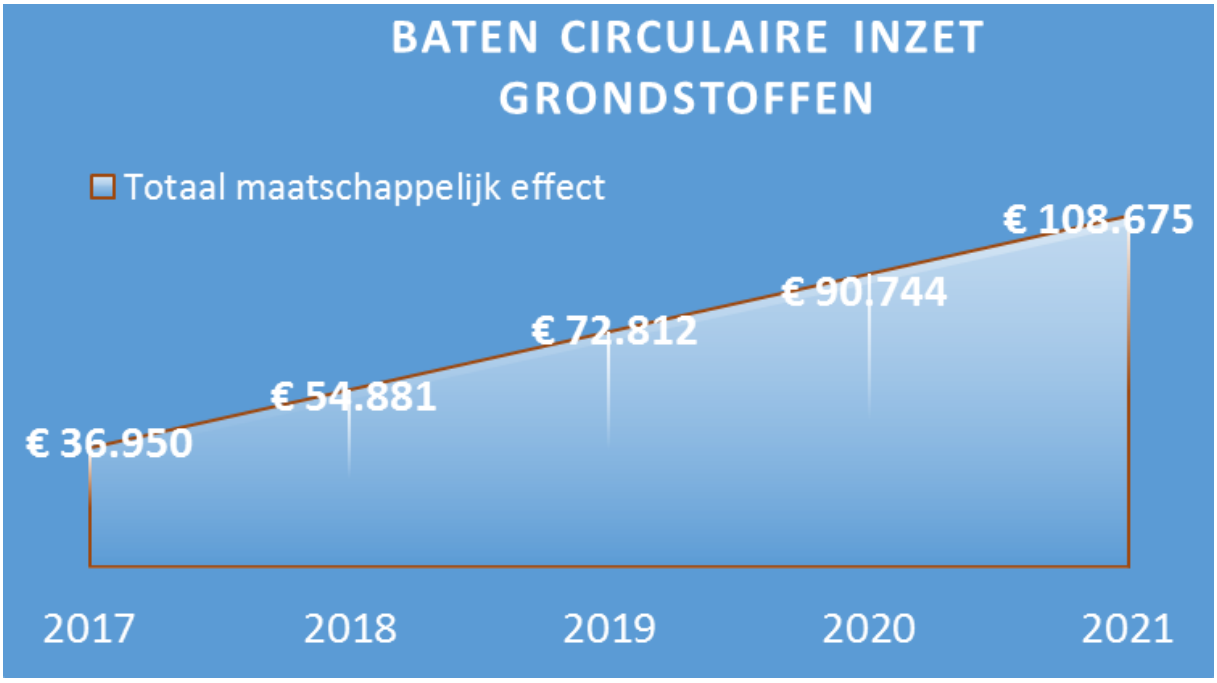
Per inwoner wordt in Utrecht ongeveer 400 kg afval verwerkt. Dit wordt betaald met afvalstoffenheffing van ongeveer €253 per inwoner per jaar. Dit komt neer **op €0,63 per kilo afval**. Consumentenafval is een mix van afvalstoffen waar de afstofheffing de kosten dekt van bronscheiding en inzameling. Kosten voor nascheiding zitten hier bijvoorbeeld niet in.

Textiel wordt doorgaans hergebruikt in laagwaardige toepassingen als isolatiemateriaal. i-did maakt er hoogwaardig design van. De waarde van de circulaire inzet van grondstoffen ligt dan hoger. Voorzichtigheidshalve gaan we uit van de €0,63 per kilo. 85 ton vermenigvuldigd met €0,63 geeft een **maatschappelijk potentieel van €53.550**.

Deadweight
Circulaire economie staat nog in de beginfase. Gezien de hoeveelheid (135 miljoen) textiel die jaarlijks in de verbrandingsoven verdwijnt overstijgt het aanbod de vraag. Inschatting is dat zonder i-did de materialen die i-did bewerkt niet tot waarde wordt gebracht. Percentage deadweight is ingeschat op **0%.**

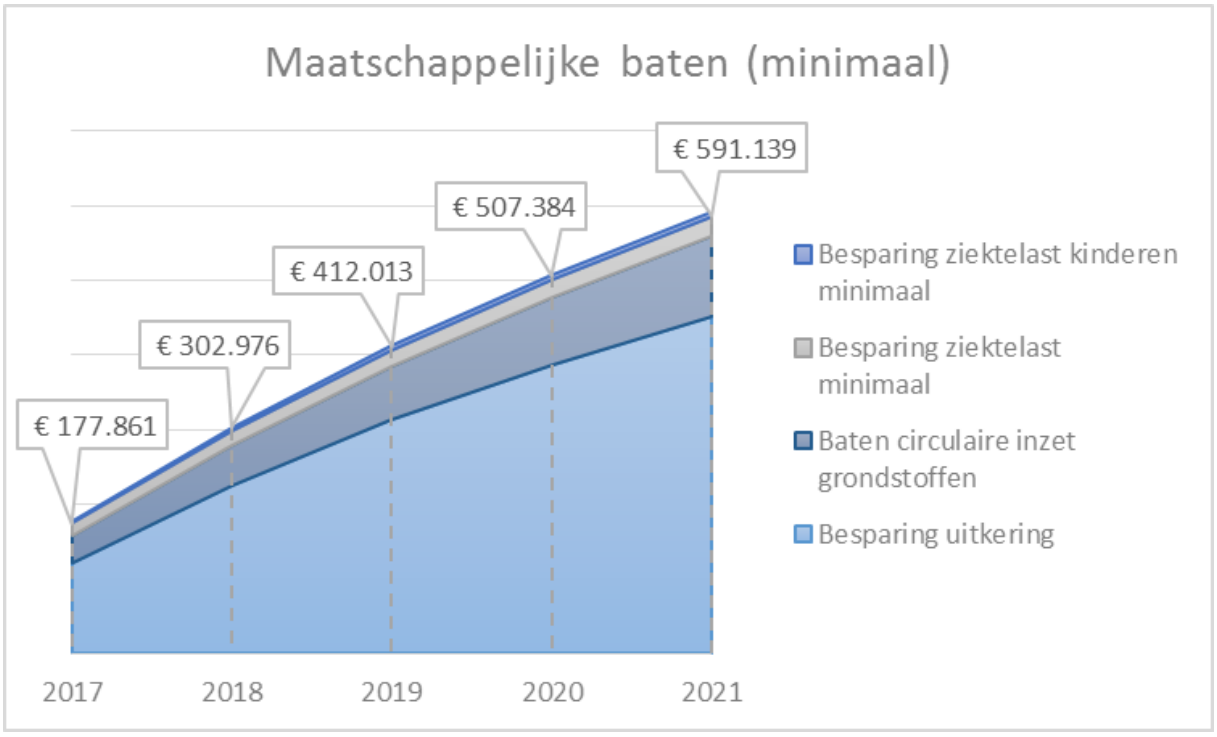
Attributie
Het tot waarde brengen van de materialen is deels te danken aan de bedrijven zelf die eigenaar blijven van het materiaal. Denk bijvoorbeeld aan de vermarkting en distributie van de producten. Het percentage attributie wordt daarom ingeschat op **30%**

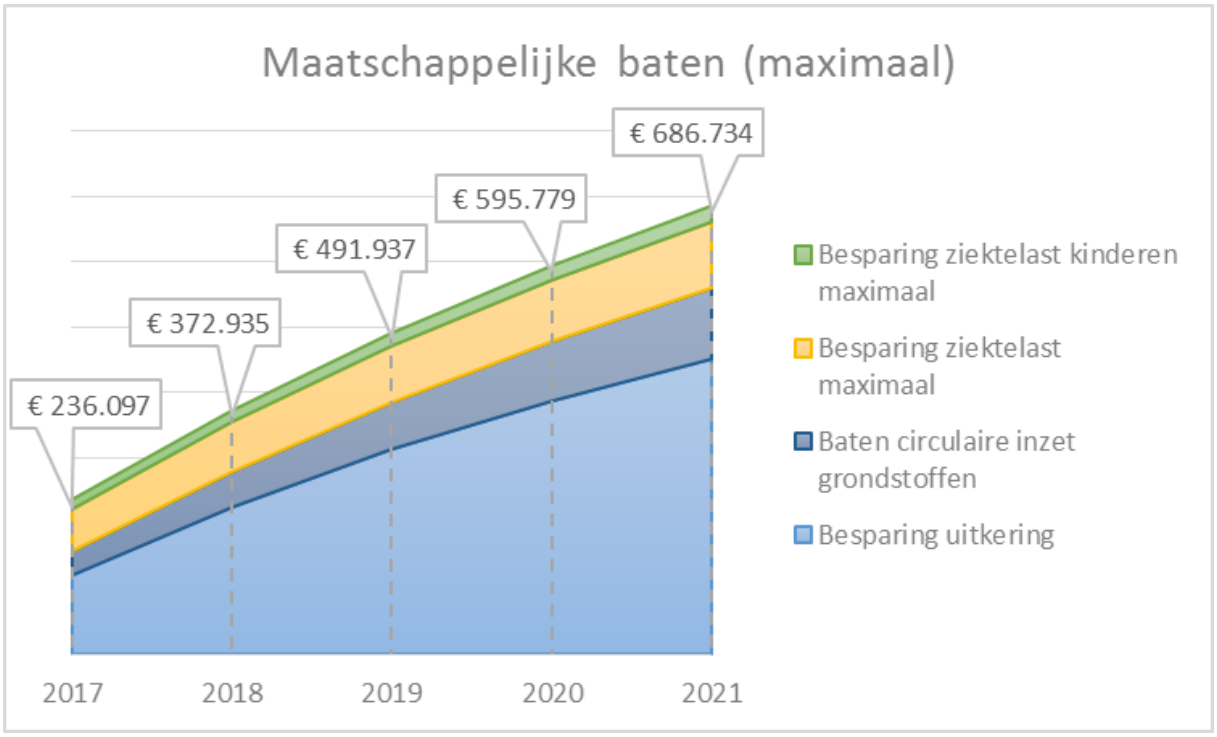
Substitutie
In een economie waar het grootste gedeelte van de goederenstromen circulair wordt ingezet blijft er behoefte aan afvalverwerking. De kosten van het inzamelen, scheiden en verwerken van afval moeten uiteindelijk verdeeld worden over minder kilo afval. Dit begint voor bijvoorbeeld nascheiders al een acuut probleem te worden. Het aandeel van i-did in het veroorzaken van deze schade is minimaal door het kleine volume. Daarom is de inschatting dat het substitutie effect **1%** is.

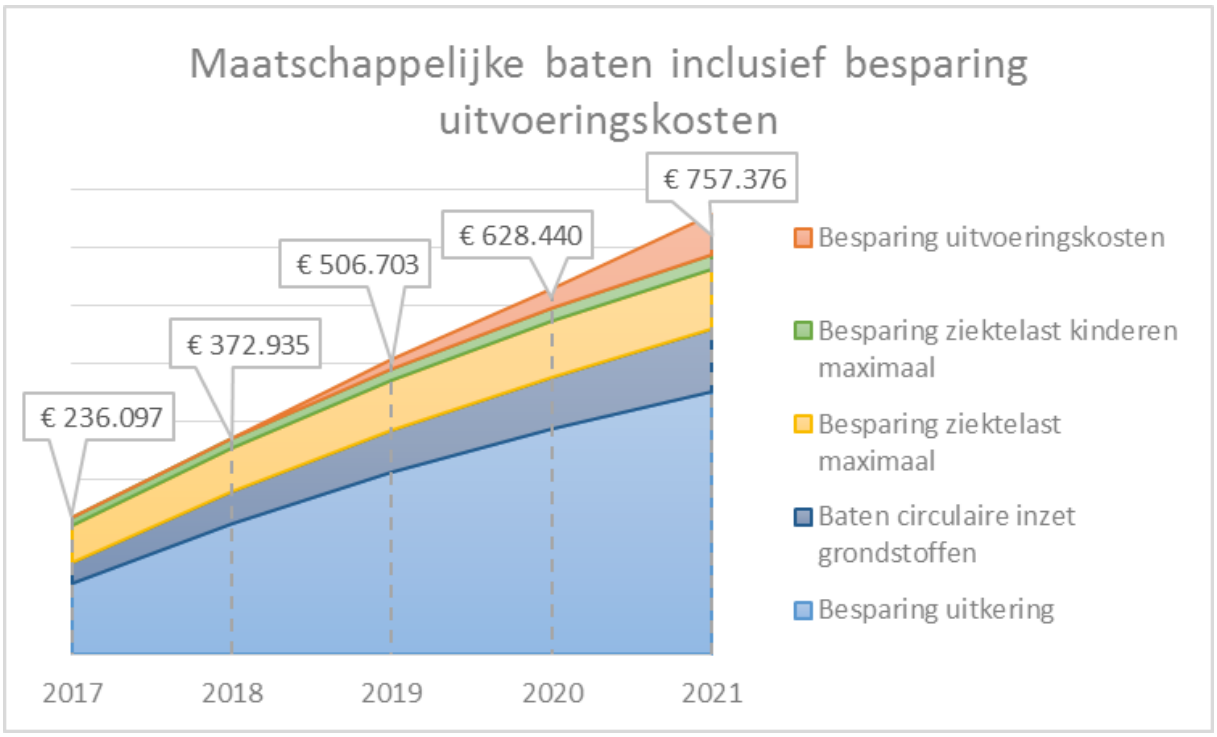

Optelsom maatschappelijke baten i-did

Wanneer de vijf bovengenoemde maatschappelijke baten bij elkaar opgeteld worden krijg je de volgende weergave. Omdat er sprake is van marges waar mee gerekend is, zijn hieronder 3 varianten weergegeven: een minimumvariant, een maximumvariant en een variant waarin de potentiele besparing op uitvoeringskosten van de gemeente is meegenomen.

Maatschappelijke baten (minimaal)
€ 591.139
€ 507.384
€ 412.013
€ 302.976
€ 177.861
2017
2018
2019
2020
2021
Besparing ziektelast kinderen minimaal
Besparing ziektelast minimaal
Baten circulaire inzet grondstoffen
Besparing uitkering

Maatschappelijke baten (maximaal)
€ 686.734
€ 595.779
€ 491.937
€ 372.935
€ 236.097
2017
2018
2019
2020
2021
Besparing ziektelast kinderen maximaal
Besparing ziektelast maximaal
Baten circulaire inzet grondstoffen
Besparing uitkering

Maatschappelijke baten inclusief besparing uitvoeringskosten
€ 757.376
€ 628.440
€ 506.703
€ 372.935
€ 236.097
2017
2018
2019
2020
2021
Besparing uitvoeringskosten
Besparing ziektelast kinderen maximaal
Besparing ziektelast maximaal
Baten circulaire inzet grondstoffen
Besparing uitkering

5. Businesscase

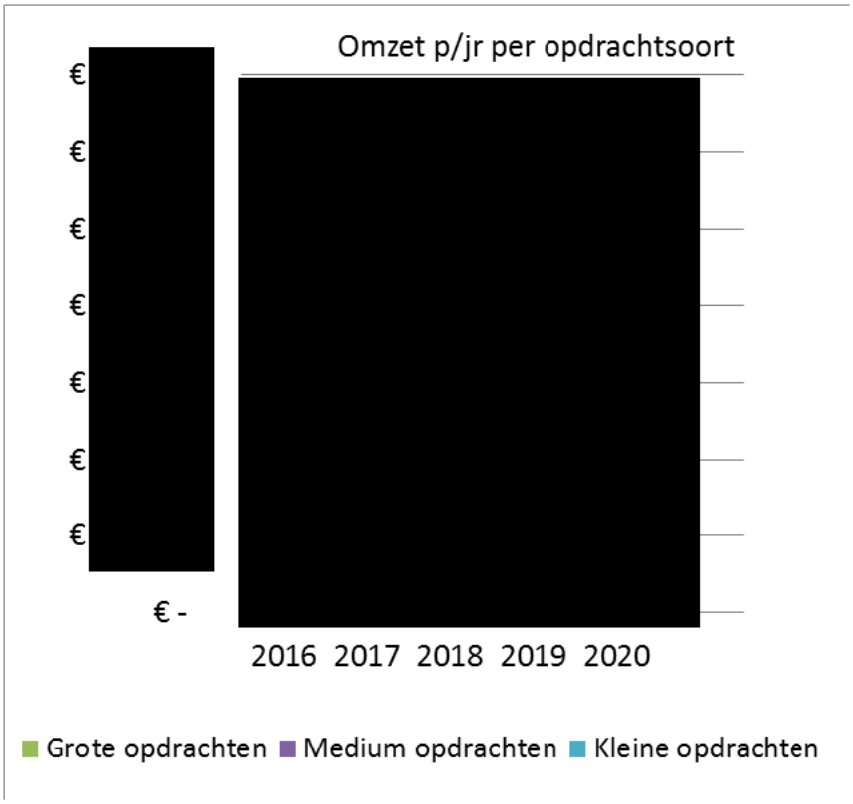
In de businesscase kijken wij achtereenvolgens naar vier aspecten:

- De omzet
- De productiecapaciteit die nodig is om de omzet te halen
- De kosten
- Resultaat

Omzet
De omzet van i-did groeit. Er is bestand met vaste klanten die regelmatig opdrachten bij i-did plaatsen. In het begin is ingezet op de verkoop van oplages voor kleinere winkels die direct in de etalage terecht kwamen.

Inmiddels wordt ingezet om opdrachten met grotere volumes binnen te halen. Grote klanten als Ikea, DSM, Initial en Heineken hebben het afgelopen jaar de eerste medium tot grote opdrachten geplaatst. Ook voor de opdrachtgevers is het een pilot geweest. De verwachting en de intentie van de opdrachtgevers is om de **grotere opdrachten te intensiveren.**

De omzet is gebaseerd op opdracht uit de markt en houdt **geen rekening met een eventuele bijdrage van de gemeente**

Productiecapaciteit
De omzet groeit. i-did zet in op het maken van mooie producten met resttextiel. En het activeren en helpen van mensen uit de bijstand aan werk. Op het moment er niet met mensen uit de bijstand

wordt gewerkt dan verliest het verhaal aan kracht en daarmee op termijn de kansen op omzetgroei. Om de omzet te realiseren heeft i-did de prognose gemaakt dat in 2021 [redacted] **medewerkers** nodig zijn op de productie te kunnen realiseren. Het doel van i-did is om gebruik te maken van een vaste motor van ex-leerlingen. Dit moet in 2021 gegroeid zijn naar [redacted] **vaste productiemedewerkers.** De overige [redacted] moeten uit de instroom komen. Dit komt neer op een behoefte van [redacted] **leerlingen** die per jaar het leertraject afmaken uitgaande van een 24-urige werkweek.

Kosten

De exploitatiebegroting groeit met de omzet. De totale indirecte kosten is het grootste gedeelte van de kosten. Hierin zitten de personeelslasten van onder andere de vak opleider, de productieleider en de uitstroombegeleider, maar ook de materiele kosten die niet direct aan de productie verbonden zijn. Logischerwijs groeien met de productie ook de kosten voor de productie en de personeelslasten van de vaste motor in de productieketen.

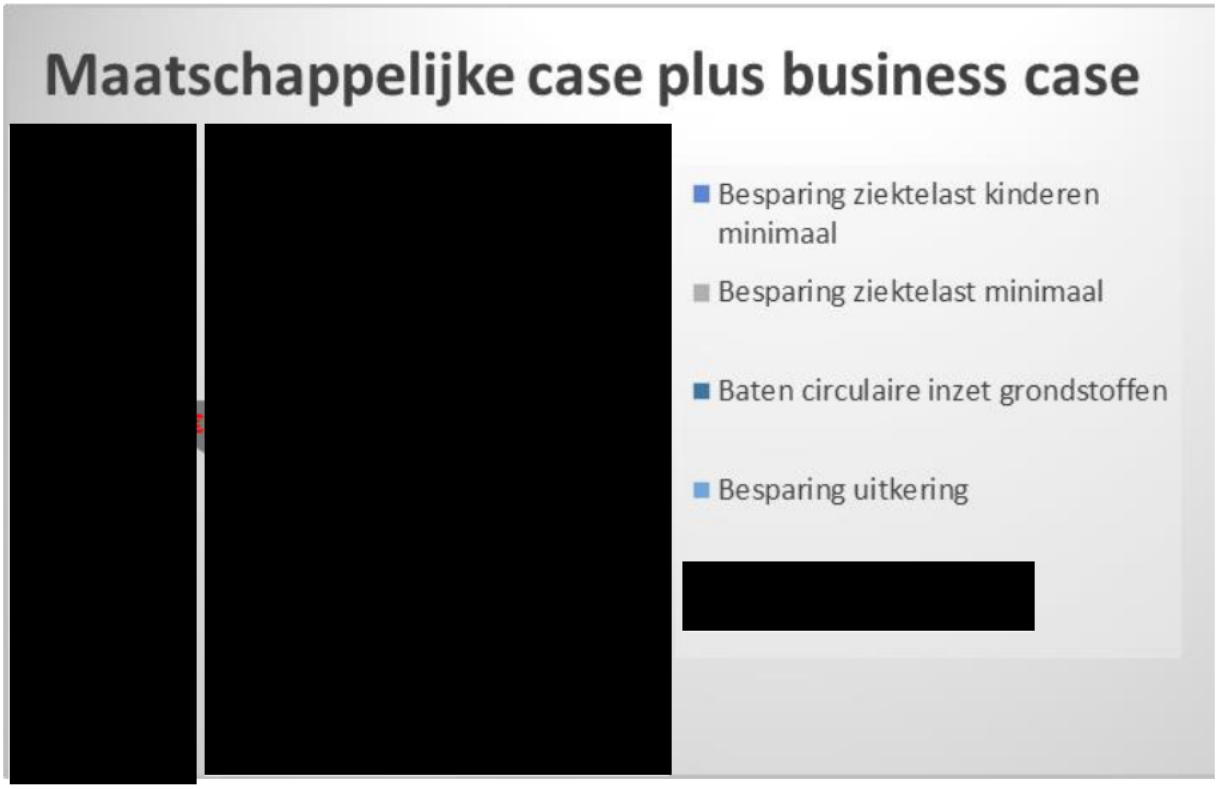
Resultaat

De omzet, zoals hier weer gegeven, wordt gehaald uit de verkoop van producten. Er staan in deze prognose **geen baten tegen over het activeren** en begeleiden naar werk van mensen uit de bijstand. Daarom is het resultaat negatief, maar het loopt wel omhoog. Een sociale onderneming als i-did is iets van lange adem waarbij partners er in blijven geloven. De extra kosten als de instroom achterblijft zijn hierin niet meegenomen.

6. Business case met de maatschappelijke case: conclusie

Het resultaat van de businesscase **zonder een bijdrage van de gemeente** op geteld met het resultaat van de maatschappelijke case in de minimale variant geeft in 2017 nog een nadelig resultaat van €[redacted]. Dit loopt op naar een positief resultaat van €[redacted] in 2021.

i-did realiseert een aanzienlijk maatschappelijk rendement. Elke euro die de gemeente investeert via de trajectvergoeding levert € 1,55 op (exclusief lagere gemeentelijke uitvoeringskosten). Daarvan is plm. 75% ter herleiden tot schadelastbeperking op de uitkering.

Bijlage 1. Samenwerking gemeente Utrecht en i-did slow fashion

Er is een aanzienlijke verwevenheid – op dit moment – tussen het verdienmodel van i-did, de instroom van deelnemers (productiecapaciteit) en kansen die het bedrijfsproces van i-did biedt voor deelnemers.

De vraag die centraal staat is in hoeverre de gemeente Utrecht door samenwerking betrokken blijft bij de sociale onderneming i-did. Blijft die samenwerking op exact dezelfde leest geschoeid (status quo) of moeten er nieuwe afspraken gemaakt worden om de groei te ondersteunen, mede vanuit het belang van de gemeente (groei)?

We zijn uitgegaan van 3 mogelijke scenario's :

1. **Stopzetten van de samenwerking**

   Als de gemeente geen mensen aanlevert heeft i-did te weinig instroom daarmee geen productiecapaciteit. Dit is geen optie op korte termijn voor i-did zonder het verdienmodel volledig anders in te richten en zonder het formuleren van nieuwe missie. Voor de gemeente (werk & inkomen) geldt dat er dan een mogelijkheid wegvalt om mensen te activeren en uit te laten stromen. Gaandeweg dit project hebben we de indruk dat deze optie gaan draagvlak heeft. We werken dit niet verder uit.

2. **Status quo: samenwerking op zelfde manier handhaven**

   i-did gaat voor groei. Als de samenwerkingsrelatie met de gemeente exact hetzelfde blijft zoals die nu is moet i-did andere kanalen benutten om instroom en daarmee productiecapaciteit te realiseren. Te denken valt aan andere gemeenten, UWV, instroom vanuit praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (pro/vso). Ook inzetten op een grotere vaste kern van regulier personeel is een optie, zodat de organisatie minder kwetsbaar wordt van instroom. i-did zet ook in op deze maatregelen en vanuit bedrijfskundig perspectief levert dat een meer robuuste organisatie (rond instroom) en minder afhankelijkheid van één partner.

3. **Groei : samenwerking verder ontwikkelen**

   Tegelijkertijd is er zowel voor gemeente als i-did nog veel te winnen door de samenwerking te intensiveren. De business case laat zien dat de gemeente baat heeft bij wat i-did doet. In de volgende paragraaf laten we zien welke opties er zijn om de samenwerking tussen gemeente en i-did te verbeteren.

Het groeiscenario (nummer 3) blijkt uit overleg met i-did en de gemeente het meest opportuun, en is daarom verder uitgewerkt. De uitgangspunten voor dit scenario zijn in nauw overleg met i-did tot stand gekomen en zijn resultaat van de stakeholderanalyse, de SWOT en de (maatschappelijke) business case. Uiteraard is commitment van de gemeente Utrecht nodig. Daarmee zijn deze uitgangspunten tevens beslispunten; wil de gemeente op basis van deze aspecten de samenwerking met i-did vanaf 2017 vormgeven?

Het is van belang te benadrukken dat i-did een hogere prijs gaat vragen voor de producten. Dit leidt tot een gezondere exploitatie van i-did. De pilot die i-did en de gemeente samen zijn gestart levert vruchten af; klanten zijn bereid en hogere prijs te betalen door de waarden die i-did heeft rond circulaire economie, lokaal produceren en mensen helpen met Werken, Leren en Empoweren. Een randvoorwaarde is een betere branding waarin het verhaal van i-did en de samenwerkingspartners robuust staat. De inschatting is dat de prijs dan de komende twee jaar met plm. 15% kan stijgen.

De samenwerkingsovereenkomst zou betrekking kunnen hebben op:

- Organisatie van de instroom – een wederzijds belang
- Uitstroom
- Commitment en ondersteuning door de gemeente bij het tot stand komen van partnership tussen i-did en grote klanten zoals Initial en IKEA
- Specifieke afspraken rond de maatschappelijke meerwaarde die i-did levert

Instroom
De huidige prijs die de gemeente betaalt voor trajecten is gebaseerd op 10 deelnemers per groep. Er is gekozen voor een gemiddeld aantal deelnemers en deze prijs is voor alle groepsgroottes binnen de range 8 t/m 12 deelnemers gehanteerd. De prijs per deelnemer is € [redacted] Als er minder dan 8 deelnemers worden aangeleverd betaalt de gemeente voor 8 deelnemers. Hiermee is er een financiële prikkel ingebouwd om instroom te realiseren. Vanaf 12 deelnemers daalt de gemiddelde prijs per traject. Dit is voor de gemeente een extra prikkel om meer instroom te realiseren.

We willen dit anders organiseren en een effectievere financiële prikkel inbouwen. Om die reden stellen we voor dat prijs per deelnemer daalt naarmate er meer deelnemers zijn. Op het moment dat er 12 deelnemers zijn is de prijs per deelnemer € [redacted]. Dat is € [redacted] minder dan met de huidige afspraken. Als de instroom tussen de 12 en 8 leerlingen is dan is stijgt de prijs per deelnemer steeds een beetje. Als de instroom 8 deelnemers is hanteren we de hoogste prijs: € [redacted] En als er minder dan 8 deelnemers instromen wordt hetzelfde principe gebruikt als nu: 8 deelnemers maal de prijs per deelnemer.

Daarnaast is i-did graag bereid om zelf inspanningen te verrichten om samen met de gemeente meer instroom te krijgen. Dit naast de inspanningen die i-did doet om ook instroom vanuit andere kanalen te realiseren (pro/vso, andere gemeenten). Hierin zijn verschillende opties, die variëren van een nieuw loket tot meer publiciteit tot samenwerkende sociaal ondernemers die samen met de stad de krachten bundelen om meer inzicht te krijgen in potentiële deelnemers. Te denken valt aan een inzet in uren van i-did, maar ook aan een gezamenlijk programma.

Uitstroom en instroom

i-did is een resultaatsverplichting aangegaan met de Rabo foundation en de stichting DOEN. Gezamenlijk hebben deze fondsen een lening [redacted]) verstrekt aan i-did om [redacted]% succesvolle uitstroom te realiseren (volgens de definitie van de fondsen). Als deze uitstroom daadwerkelijk wordt gerealiseerd wordt de lening omgezet in een gift en hoeft i-did niets terug te betalen.

De kans om de lening om te zetten naar een gift hangt samen met de verplichting tot 38 succesvolle instromers per jaar (deelnemers die het traject afmaken). Met deze onlangs gemaakte afspraken is de in- én uitstroom dus een wederzijds belang geworden. i-did heeft al initiatief genomen op uitstroom (geïnvesteerd in een personeelslid) maar wil nu zelf ook voor de instroom gaan investeren. Daartegenover zou i-did wel afspraken willen maken over een gekwantificeerde inspanningsverplichting van de gemeente voor het aantal deelnemers voor instroom. Bijvoorbeeld door een garantie af te geven voor een minimale instroom die te gelde wordt gemaakt op het moment dat de instroom onder de 60 (want een deel valt tussentijds uit) per jaar blijft. Op deze manier compenseert de gemeente i-did voor de lening als de instroom achterblijft.

(NB dit aantal is niet voldoende voor de productiecapaciteit maar daarvoor zal i-did, zoals eerder gezegd, het risico spreiden en deelnemers ook elders werven.)

Partnership met klanten

i-did is al in gesprek met klanten met als doel hen te helpen met het realiseren van Participatiewet-doelstellingen: meer mensen in dienst bij reguliere werkgevers. De ervaring leert dat afspraken

aanzienlijk makkelijker en sneller tot stand komen als de gemeente commitment en vertrouwen uitspreekt.

Maatschappelijke meerwaarde uitbetalen

Deze case toont aan dat i-did op verschillende manieren rendement realiseert. Naast het activeren van uitkeringsgerechtigden wordt ook restafval opnieuw gebruikt. Dit levert naast de besparing op uitkering maatschappelijke baten en daarmee bijvoorbeeld een bijdrage aan circulaire doelstellingen van de gemeente. De meerwaarde is plm. €[redacted] in 2018. Naast de vergoeding voor de trajecten staat er geen financiële vergoeding tegenover de maatschappelijke baten die i-did realiseert.

Utrecht heeft ambities om in Nederland de hoofdstad voor sociaal ondernemers te worden. Ook i-did heeft belang bij een goede branding van de samenwerking met de gemeente. Dit vraagt investeringen. Met een financiële bijdrage voor de maatschappelijke baten die i-did realiseert wil i-did investeren in de branding van het sociaal ondernemersklimaat in Utrecht. Denk aan het dienen als show case, actieve communicatie van de social impact, mediacommunicatie rond de best practice i-did, verbinden van sociaal ondernemers in Utrecht om kennis en netwerk te delen. We denken aan €[redacted] per jaar en vullen graag samen in welke investering i-did daarmee het beste kan doen.

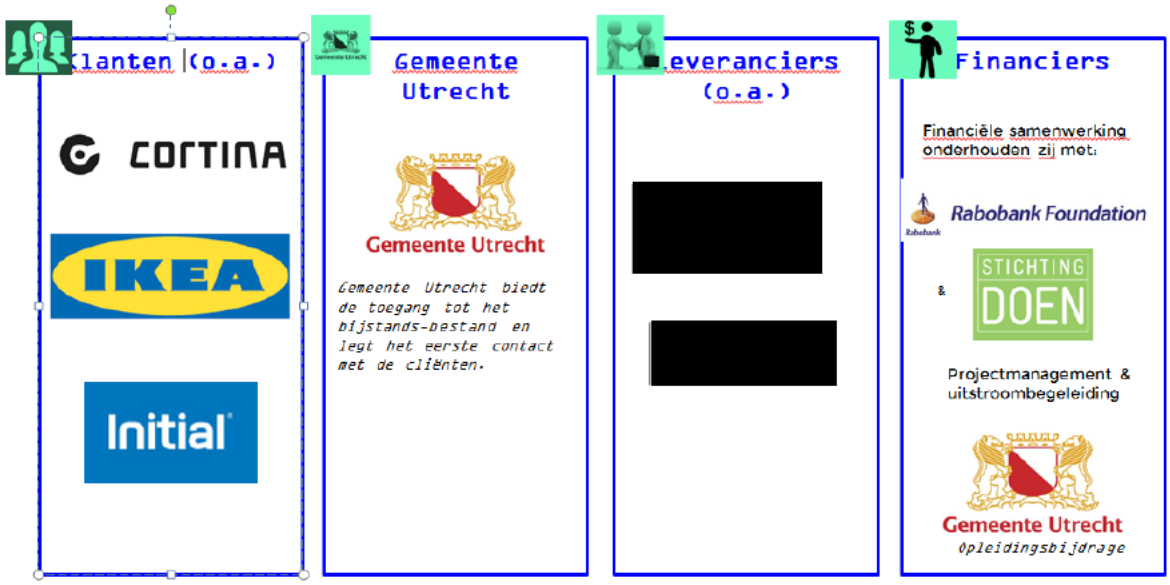
Bijlage 2. Uitwerking van interviews met stakeholders

1. I-did slow fashion [redacted] en [redacted]

i-did streeft naar een sociale & circulaire samenleving . i-did heeft een tweeledig doel waarbij mens en milieu centraal staan. i-did's doel is om iedereen bij de samenleving te betrekken en om de bewustwording omtrent de waarde van textiele grondstoffen en hergebruik te vergroten.

i-did slow fashion movement gelooft in een sociale en circulaire samenleving. Een samenleving waar producten en grondstoffen niet worden weggegooid, maar hergebruikt en gemaakt onder sociale omstandigheden. Waar iedereen zijn bijdrage levert om de cirkel draaiende te houden en waar niemand wordt buitengesloten. Daarom herwaardeert i-did textiele grondstoffen en arbeidspotentieel: onze producten bestaan uit kapotte kleding en textiel van consumenten en bedrijven en worden gemaakt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Partijen waar i-did momenteel zaken mee doet:

Wat zijn jullie behoeften en ambities in relatie tot jullie klanten?

i-did zet in op verbetering van proces- en projectmanagement . i-did heeft een projectmanager aangenomen die aan de slag gaat met de verbetering van de structuur van processen. [redacted] en [redacted] zijn twee bevlogen ondernemers die met veel dingen tegelijkertijd bezig te zijn. Zij kunnen zich niet altijd bezig houden met het strak managen van alle processen. Zeker met groei is de procesmanager een belangrijke aanvulling op het i-did team.

Een van de ambities die i-did richting haar klanten wil waarmaken is het op de hoogte stellen van de fase waarin het order proces zich bevindt. Ook zet i-did in op (verbetering van) story telling.

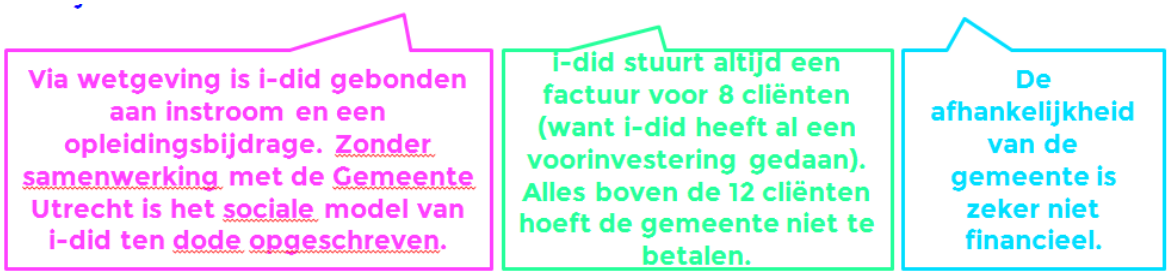
i-did is aan het kijken naar de mogelijkheid van uitstroom bij haar klanten. Echter, alles stap voor stap. Dus: eerst vermarkting van de producten van i-did en vervolgens kijken naar de mogelijkheden rondom uitstroom.

Wat is de afhankelijkheid van i-did in relatie tot de Gemeente Utrecht?

De Gemeente Utrecht speelt een cruciale rol in het bestaansrecht van i-did:

- ✓ Zij vormen de toegang tot het bijstandsbestand. Hier heeft i-did geen zicht op.
- ✓ Zij leggen het eerste contact met de bijstandsgerechtigden. De doelgroep ervaart een hele hoge drempel om weer aan het werk te gaan; de gemeente geeft hen het duwtje in de rug dat ze nodig hebben.

i-did is financieel niet afhankelijk van de gemeente. Er waren altijd jaargroepen. Omdat het wettelijk niet toegestaan om een jaar lang met behoud van uitkering een traject te volgen, is het jaarprogramma op verzoek van de gemeente ingekort tot een half jaar. Daarom is er nu sprake van een **opleidingsbijdrage** (voor i-did). De hoogte van de opleidingsbijdrage bedraagt [redacted] per cliënt per half jaar.

Wat zijn jullie behoeften en ambities in relatie tot de Gemeente Utrecht?

i-did heeft behoefte aan efficiëntere instroom vanuit de Gemeente. Het liefst heeft i-did een instroomgarantie. Echter, i-did ervaart dat het nu lastig is een groep te vullen. Dit komt wellicht doordat Utrecht cliënten selecteert op enkel motivatie. Dit is het tegenovergestelde van bijvoorbeeld Rotterdam, waar er meer sprake is van "dwang" ("jij volgt deze opleiding anders korting op je uitkering").

Ook is i-did bereid uitstroom voor haar rekening te nemen. Ideaal voor i-did is dat zij de uitstroom mogen realiseren (doen ze nu gedeeltelijk al), als de gemeente goede instroom kan garanderen.

Wie zijn jullie concurrenten en wat is hun invloed op i-did?

i-did ervaart (te) weinig concurrentie van vergelijkbare ondernemingen. Er is geen enkele andere partij die het totaal pakket biedt zoals i-did dat doet (het bieden van design producten van gerecycled materiaal i.c.m leer/werkbedrijf). i-did geeft aan wel meer concurrentie in Nederland te willen; dit is komt een duurzame doorbraak in de Nederlandse textielsector ten goede.

Echter, i-did ervaart wel concurrentie van andere textielproducenten. Uiteraard heeft i-did wel te maken met (internationale) concurrentie, vanwege prijsconcurrentie door gebruik van ander materiaal, een ander productieproces en andere arbeidskrachten (bijvoorbeeld lage lonen landen).

Andere sociale ondernemingen die wel uitstroom realiseren zijn momenteel de belangrijkste concurrenten voor i-did.

2. Werkgeversservicepunt Utrecht Midden, [redacted]

De waarde van i-did voor de Gemeente Utrecht is groot. Dit komt onder andere door:

- Het aanbod van werkplekken: i-did stelt plekken beschikbaar voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Doordat i-did laagdrempelig en toegankelijk is, kunnen wij als gemeente mensen goed plaatsen.
- Facilitatie van groepsbijeenkomsten voor arrangement 3: door i-did kan de gemeente Utrecht groepsbijeenkomsten voor arrangement 3 aanbieden*, inclusief werktrainingen. Als i-did er niet zou zijn geweest, dan kan de gemeente Utrecht nu nog alleen groepsbijeenkomsten voor arrangement 1 aanbieden.
  **De Gemeente Utrecht is nu ook zelf bezig met de ontwikkeling van groepsbijeenkomsten voor arrangement 3.*
- Het zijn van een inspiratiebron voor andere ondernemers. i-did toont een enorme betrokkenheid bij de gemeente Utrecht. Zij gaan zelfs verder dan eigen productontwikkeling. Zij inspireren andere ondernemers om ook sociaal te ondernemen.

Wat ervaren jullie als positief in de samenwerking met i-did?

i-did is een laagdrempelige werkplek. Mensen voelen zich veilig en thuis als ze bij i-did binnenkomen. Dit is van cruciaal belang vanwege de kwetsbaarheid van de doelgroep.

De operationele samenwerking tussen de Gemeente Utrecht en i-did gaat erg goed. i-did is heel enthousiast en gedreven. i-did staat open voor alles wat de Gemeente Utrecht terug geeft en is altijd bereid om met je mee te denken. Ze blinken uit in flexibiliteit.

Wat zijn verbeterpunten in de samenwerking met i-did?

1) i-did is soms te ambitieus, ze willen te veel en te snel. i-did kan verbeteren in het sensitiever zijn in het tempo dat voor de gemeente nodig is.
2) i-did loopt aan tegen het feit aan dat ze niet altijd de goede kandidaten aangeleverd krijgen. i-did wil dan helpen in de werving maar dit kan echt niet. Wij zijn nou eenmaal aan regels gebonden.
3) Het aantal uren (24-32u) dat i-did nu vraagt is erg veel*. Dit aantal is voor de doelgroep vaak lastig, i.v.m de thuissituatie. Wellicht moet het traject dat i-did aanbiedt een meer flexibel traject zijn. * Let wel; die 32u is wel een vraag vanuit de gemeente zelf geweest, maar dit maakt het moeilijk om kandidaten te vinden.

Ambities m.b.t adviserende rol bij uitstroom

- ✓ i-did heeft nu een adviserende rol rondom uitstroom, met een focus op een warme overdracht naar werkmatcher [redacted] voor matching richting WSP. Deze rol mag i-did met concrete voorbeelden nog actiever pakken.
- ✓ De wens is om de nieuwe medewerker van i-did die uitstroom gaat realiseren dit in nauw overleg met de gemeente te laten doen.

Ambities m.b.t het coachingstraject

- ✓ Tijdens coachingtraject mag er meer aandacht besteed worden aan CV building. Het is heel belangrijk dat de cv's van de cliënten up to date gemaakt worden.

- ✓ Een grote wens is dat er meer aandacht besteed wordt aan het onderwerp “mogelijkheden NA i-did”. Het is van groot belang dat de cliënten een goed beeld krijgen van waar hun kansen en mogelijkheden liggen. Dat is nu nog te vaag.

3. Gemeente Utrecht, circulaire economie, [redacted]

i-did levert een bijdrage aan de circulaire (beleids)doelstellingen van de Gemeente Utrecht.

Welk beleid is gemeente aan het maken op het gebied van circulariteit?
De Gemeente Utrecht werkt aan steden zonder afval en zonder uitval, vanuit de koepelgedachte: een gezonde en inclusieve stad.

Focusgebieden zijn:
- Bouw & Demonteren → Doel = versnelling CE in de bouwsector. Focus op materiaal.
- Circulair inkopen → Doel = in 2020 10% circulaire inkoop (geschatte waarde: 70miljoen).
- Afval → Doel: Terug naar 100kilo restafval per huishouden in …?

Hoe past i-did in deze beleidsdoelstellingen?

Op een hoogwaardige manier materiaal hergebruiken – het hart van de dienstverlening van i-did past erg goed in de circulaire beleidsdoelstellingen van de Gemeente Utrecht. Bij de beleidsdoelstelling circulair inkopen kan i-did een hele mooie bijdrage leveren. Tenslotte kan de dienstverlening van i-did natuurlijk toegepast worden op de 5% social return verplichting per aanbesteding (boven de 100K).

Hoe wil de Gemeente Utrecht samenwerken met sociaal ondernemers op het gebied van circulariteit?

De Gemeente Utrecht wil ondernemers zoveel mogelijk koppelen aan de juiste mensen binnen de gemeente en de partijen die om de gemeente heen hangen (zoals gebiedsmanagers en ruimtelijk regisseurs). Ook speelt de Gemeente Utrecht graag een rol in de totstandkoming van samenwerking tussen de ondernemers en relevante private partijen.

Welke kansen kan dit voor i-did opleveren?

- ✓ Concrete samenwerking zou kunnen plaatsvinden rondom bedrijfskleding (koppeling i-did na aanbesteding aan de winnende partij).
- ✓ Een samenwerking rondom tapijttegels (eventueel middels een samenwerking met van Scherpenzeel) voor de bouwopgave rondom kantoren.
  NB: In Utrecht gaat het huidige FTE aantal in het stationsgebied van 1100 naar 2200 tussen nu en 2030.
- ✓ De Merwedekanaal zone heeft een flinke woningbouwopgave en in het kader van werkgelegenheid passen hier andere soort partijen bij die ook werkgelegenheid in de stad over 50 jaar garanderen. i-did past hierin.

4. Coach i-did, [redacted]

[redacted] *is geïnterviewd voor het geven van het cliënt perspectief*

De belangrijkste toegevoegde waarde van i-did zit in het bieden van (perspectief op) werk aan met name allochtone mannen en vrouwen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kenmerken van deze doelgroep:

- ✓ De cliënten hebben ofwel niet gewerkt ofwel hebben gewerkt maar zijn er door omstandigheden (langdurig) uit (zo'n 60% van de cliënten heeft eerder een baan gehad in NL/Buitenland);
- ✓ Deze groep kampt met psychische problemen;
- ✓ Deze groep heeft veelal te maken met een problematische gezinssituatie;
- ✓ De vrouwelijke cliënten zijn door scheiding vaak zonder werk alleen komen te staan;
- ✓ Verslavingsproblematiek komt relatief veel voor;

i-did brengt haar cliënten de basiscompetenties van werknemerschap bij: communiceren op de werkvloer, zelfstandig problemen oplossen, initiatief nemen, etcetera. Dit maakt dat zij op de arbeidsmarkt nu daadwerkelijk een kans maken.

i-did geeft haar cliënten weer hun eigenwaarde terug.

i-did zorgt voor empowerment van haar cliënten, onder andere door het coachingstraject. Dit helpt de cliënten niet alleen bij het vinden van werk, maar ook in algemene zin met het hervinden van de eigen positie in het **gezin** en in de **maatschappij**.

Als je je leert je mannetje te staan, leer je ook feedback geven en krijg je tips mee over dat het belangrijk is om rustmomenten te nemen en om hulp te vragen. Dit maakt bijvoorbeeld dat "Thuis" voor cliënten meer in balans komt: met name vrouwen durven meer een eigen plek in te nemen.

Empowerment brengt soms ook weerstand in de familiaire sfeer: versteviging van de positie van met name de vrouw past niet altijd in de cultuur.

Een vergelijkbaar alternatief voor deze doelgroep bestaat niet. De aansluiting op de arbeidsmarkt vinden wordt dan lastig: reguliere leer-werkbedrijven bieden dan wel een opleiding op werk gericht, maar bieden niet wat i-did hier aan toevoegt; persoonlijke empowerment van de deelnemers.

5. IKEA, [redacted]

De samenwerking met i-did is voor Ikea van grote strategische waarde, vanwege de gezamenlijke doelstellingen op werkgelegenheid en circulariteit:

- ✓ Ikea streeft naar het realiseren van duurzame verandering door middel van “business”. Zij staan hiermee voor 100% achter het Social Enterprise gedachtengoed. i-did is een partij die voor hen hier perfect invulling aan geeft, zowel voor *social value* als *circular value.*
- ✓ *Social value:* het empoweren van m.n. vrouwen door middel van werk(toeleiding).
- ✓ *circular value;* het dusdanig beïnvloeden van de textiel industrie dat het voor elke stakeholder duidelijk is: textiel is geen afval, het is een grondstof. Het is zelfs een grondstof die je *in a highly fashionable way* in kan zetten.

De samenwerking met i-did is voor Ikea erg prettig;

- ✓ Niet alleen de match op sociale en circulaire waarde wordt als essentieel beschouwd. Ook de match op type organisatie is van grote waarde. De open opstelling van beide kanten en het zich kunnen verplaatsen in elkaars bedrijfskenmerken (corporate vs. startup) maakt dat Ikea en i-did goede samenwerkingspartners zijn die samen de toekomst in willen.

Ikea heeft lange termijn ambities met i-did. Deze liggen – naast continuering van de huidige samenwerking – op uitstroom;

- ✓ Te denken valt aan de organisatie van een tweede stage bij Ikea en vervolgens ondersteuning op uitstroombegeleiding.

Zelfs wanneer de instroom van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt niet meer gegarandeerd kan worden, dan is de waarde van de samenwerking tussen i-did en Ikea nog steeds groot. Ikea zou in dit geval willen kijken hoe het instroom vraagstuk gezamenlijk op te lossen zodat – naast de circulaire waarden - ook de sociale waarden geborgd blijven.

6. Initial, [redacted]

De samenwerking tussen i-did en Initial is voor Initial van grote strategische waarde. Initial heeft in i-did een partner gevonden die nieuwe producten van Initials’ bedrijfskleding (die aan het einde van de levensduur zijn geraakt) maakt.

De samenwerking tussen i-did en Initial – al concentreert deze zich nu nog rond een relatief kleine oplage van 1000KG- wordt door Initial als strategisch ervaren. Dit komt omdat Initial via i-did een bijdrage kan leveren aan zowel een **inclusieve** als een **duurzame** samenleving.

De samenwerking tussen Initial en i-did voorziet Initial van “communicatiepower”
Uit de stakeholder analyse van Initial is gebleken dat Initials’ klanten grote waarde hechten aan afvalmanagement. Initial heeft onder andere via de samenwerking met i-did hier het juiste verhaal bij. Maar ook intern biedt de samenwerking inspiratie; in diverse presentaties vanuit duurzaamheid / MVO binnen Initial wordt i-did aangehaald.

De samenwerking tussen i-did en Initial helpt Initial in de (volgende) stap naar circulariteit.
De samenwerking is leerzaam en biedt op kleine schaal de kans te toetsen wat er straks op grote schaal mogelijk is.

Initial wil de samenwerking met i-did zeker voortzetten. Bovenop de huidige dienstverdeling, zal i-did zal in de toekomst wellicht een rol kunnen spelen in de realisatie om van afgedankte bedrijfskleding (140 ton per jaar) weer bedrijfskleding volgens kwaliteitsstandaarden te kunnen maken (upcycling). Dit is een aangelegenheid voor de gehele keten, waar Initial zeker i-did graag bij aansluit.

Initial staat open voor uitstroom
Ook voor uitstroom van i-did naar Initial staat Initial zeker open. De kansen zijn hiervoor het grootst in reparatiewerkzaamheden voor de bedrijfskleding en in administratieve functies.

SOCIAL ENTREPRENEURSHIP FESTIVAL

OUTPUT & OUTCOME

- Er waren ongeveer 100 deelnemers
- Wethouder Jeroen Kreijkamp en [redacted] (Universiteit Utrecht) hebben de bijeenkomst geopend, het was tegelijkertijd de start van de Social Entrepreneurship week!
- Toke Tom trad op als dagvoorzitter
- We hadden een interactieve paneldiscussie met daarin:

- [redacted] (Universiteit Utrecht)
- Thea Smid-Verheul (Gemeente Utrecht)
- [redacted] (Jacobs Douwe Egberts)
- [redacted] (Social Impact Factory)
- [redacted] (Stichting Nelis)

OUTPUT & OUTCOME

- We hadden vijf verschillende workshops, gegeven door organisaties zoals Social Enterprise NL, EY en de Normaalste Zaak.
- We hebben een Live Social Impact Market georganiseerd, waarbij sociaal ondernemers hun product of dienst pitchten en deelnemers hun visitekaartjes konden inleveren. De volgende sociaal ondernemers hebben hier matches uitgehaald:

- I Did: 5 matches
- De Koffiefabrique: 7 matches
- Mas Mik: 7 matches
- Mooi Werk Social Productions: 6 matches
- Nelis: 5 matches

Tot slot hebben 16 sociaal ondernemers tijdens de lunch kennis kunnen maken met alle deelnemers.

Verder: Nelis is via dit evenement in contact is gekomen met Jacobs Douwe Egberts. Zij hebben naar aanleiding van dit evenement een opdracht uitgevoerd voor JDE! Zo wordt er vaker nog wel eens verwezen naar deze bijeenkomst door sociaal ondernemers.

Maatschappelijk vraagstuk
"Hoe kunnen we jongeren volwaardig mee laten doen in onze samenleving, door hen een (werk)plek te bieden die past bij hun wensen".

Voor de challenge FutureSpecs zochten we ondernemers die hippe en coole arbeidsplekken kunnen creëren voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar uit de gemeente Utrecht die niet op school zitten, geen startkwalificatie, geen reguliere baan en geen uitkering hebben. Met deze challenge daagde de gemeente Utrecht ondernemers uit om met oplossingen te komen voor een groot maatschappelijk vraagstuk. Met het daaraan gekoppelde prijzengeld boost de gemeente het sociaal ondernemerschap in Utrecht.

Wat hebben wij gedaan?
De Social Impact Factory heeft gedurende 6 maanden, in nauwe samenwerking met een team vanuit de gemeente Utrecht, het proces begeleid om tot innovatieve oplossingen voor dit vraagstuk te komen. In de eerste fase hebben we input verzameld en verschillende partijen betrokken van zowel binnen als buiten de gemeente Utrecht. Ook zijn we in gesprek gegaan met de doelgroep. Eind november 2017 deden we een uitvraag en werden we verrast met meer dan 30 reacties van ondernemers! Met een groot aantal ondernemers zijn we het gesprek aangegaan en zijn de ondernemers gekozen die doorgingen naar de laatste fase. Van januari tot en met maart 2017 werkten deze ondernemers met hulp vanuit de Social Impact Factory aan een concreet plan voor een pilot. Eind maart gaven Nelis en Fatboy Cinema een presentatie van dit plan aan de jury. De jury was lovend over beide plannen en beide sociaal ondernemers ontvingen een investeringsbedrag van €30.000 om de pilot uit te voeren in Utrecht.

Oplossingen
Stichting Nelis (opgericht in 2011 door [redacted] coacht, begeleidt en traint jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt om ze klaar te stomen voor een baan in de glasbewassing/specialistische reiniging sector. Jongeren volgen een intensief opleidingstraject en worden intensief gecoacht om voortijdige en onnodige uitval te voorkomen. Inspiratiebron voor oprichting van de stichting was voor Ian Smeyers 'Opa Nelis', die in de Haagse Schilderswijk jongens die dreigden af te glijden onder zijn hoede nam. De stichting heeft sinds 2011 mooie resultaten geboekt! Onder het motto: 'Wij gunnen iedereen in Nederland een Nelis', wil Nelis echter meer; van stichting naar échte sociale onderneming (Nelis Co.) met een financieel duurzaam verdienmodel. Ze willen tijdens de pilotperiode o.a. Social Cleaning (glasbewassing en specialistische reiniging met sociale impact) als product in de markt zetten, het gave merk Nelis profileren zodat het nog aantrekkelijker wordt voor jongeren, intensieve samenwerking met Utrechtse partijen aangaan, jongeren inzetten die normaal gesproken buiten de boot vallen én 5 jongeren een duurzame betaalde baan aanbieden waar ze trots op kunnen zijn. De pilot periode gebruiken zij om dit te implementeren om zo een 'proof of concept' te realiseren en verder op te kunnen schalen in de toekomst.

Fatboy Cinema (opgericht door [redacted] en [redacted] is oorspronkelijk begonnen als een openlucht bioscoop ervaring in partnership met Fatboy. Ze worden geboekt voor verschillende beurzen, festivals en gemeenten. In Utrecht zijn zij bijvoorbeeld regelmatig te zien in de Winkel van Sinkel. Tijdens de pilot willen zij (naast de events) op een unieke, centrale vaste locatie in de stad Utrecht het gaafste stadsstrand van Nederland neerzetten waar je met voeten in het zand kunt genieten van uitgebreide programmering van muziek tot film en van poëzie tot toneel. Naast hun commerciële doelen willen zij als nieuwe sociale onderneming betaalde banen creëren voor kwetsbare jongeren. Jongeren krijgen de mogelijkheid zich te ontwikkelen door middel van verschillende cursussen en krijgen intensieve begeleiding. Met een vergelijkbare geschiedenis als die van de doelgroep is er binnen het team de nodige kennis en ervaring aanwezig. Fatboy Cinema gaat tijdens de pilot periode bovendien ook de samenwerking aan met partijen in Utrecht die ervaring hebben met het begeleiden van kwetsbare jongeren naar werk. De pilot periode gebruikt Fatboy Cinema om de stap naar sociaal ondernemerschap te maken; voor bezoekers een moment van ontspanning en ontsnapping creëren én maatschappelijke impact maken door de inzet van kwetsbare jongeren in hun onderneming.

SOCIAL IMPACT FACTORY

Planning

Eind maart 2017 was de finale. Vanaf april 2017 worden de pilots uitgerold en in mei 2018 geëvalueerd.

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	107
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	7
Omschrijving	Vaststelling van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Bestuurs-en Concernstaf Woeltjes, J.J.M. (Jasper)
Kenmerk	4502406
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Financien en belastingen

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 De tarieven voor de onroerende-zaakbelasting aan te passen.
2 Artikel 5, lid 2 met invorderingsdrempel te laten vervallen.
3 In artikel 8 op te nemen dat het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) nadere regels kan stellen ten aanzien van de heffing en invordering.
4 De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8936
Bijlage: Verordening onroerende zaakbelastingen 2018

Eerdere besluitvorming

Uitvoering
Nadat de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 is vastgesteld, zal deze gepubliceerd worden. Vaststelling en publicatie dienen vóór 1 januari 2018 te geschieden in het kader van de rechtszekerheid.

Gemeente Utrecht

Context

Conform de vier jaar geleden ingezette beleidslijn berekenen we de tarieven onroerende-zaakbelastingen op een later moment in het jaar dan de tarieven van de overige heffingen. Hierdoor kunnen tarieven worden voorgesteld waarin de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen zijn meegenomen. Met ingang van belastingjaar 2015 worden de tarieven tevens gecorrigeerd voor het verschil tussen de verwachtte waardeontwikkeling en de werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor.

Voorgesteld wordt om voor 2018 de percentages voor de onroerende-zaakbelasting (OZB) woningen en niet-woningen zodanig aan te passen dat de totale opbrengst OZB slechts met het inflatiepercentage wordt aangepast. Hiertoe worden de volgende elementen in het tarief verwerkt:
- de verwachte inflatie 2018 van 1,3%
- de verwachte waardeontwikkeling 2017: voor woningen van 10,6% en voor niet-woningen van 0,9%
- de correctie waardeontwikkeling 2016: voor woningen van 6,1% en voor niet-woningen van 2,2%

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Beslispunt

1 De tarieven voor de onroerende-zaakbelasting aan te passen.

Argumenten

1.1 <u>De tarieven dienen te worden aangepast vanwege de inflatie en de waardeontwikkeling</u>
Bij de berekening is rekening van de tarieven OZB is rekening gehouden met een inflatiecijfer van 1,3%.

Bij de berekening van het OZB-percentage voor eigenaren van woningen is rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2017 (1 januari 2016) en die van de aanslagen OZB 2018 (1 januari 2017) van 10,6%.
Daarnaast dient nog de correctie te worden aangebracht voor de waardeontwikkeling van het voorgaande jaar van 6,1%. De ingeschatte waardeontwikkeling bedroeg 4,5%, de werkelijke waardeontwikkeling is 10,6%.
Het tarief voor eigenaren van woningen komt dan op 0,0912% (2017: 0,1054%).

Bij de berekening van de OZB-percentages voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen is rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2017 en de aanslagen OZB 2018 van 0,9%.
Daarnaast dient nog de correctie te worden aangebracht voor de waardeontwikkeling van het voorgaande jaar van 2,2%. De ingeschatte waardeontwikkeling bedroeg -3%, de werkelijke waardeontwikkeling is -0,8%.
Het tarief voor eigenaren van niet-woningen komt dan op 0,3173% (2017: 0,3232%), dat voor gebruikers van niet woningen op 0,2563% (2017: 0,2611%).

Beslispunt

2 Artikel 5, lid 2 met invorderingsdrempel te laten vervallen.

Argumenten

2.1 Deze bepaling is overbodig.
De invorderingsdrempel is ooit opgenomen als efficiencybepaling. Voor bedragen onder de 10 euro waren de invorderingskosten niet meer in verhouding tot het in te vorderen belastingbedrag. Omdat de drempel geldt voor alle aanslagen die in een bepaald belastingjaar gezamenlijk worden opgelegd en er zoveel als mogelijk gecombineerde aanslagen worden opgelegd, is de relevantie van het artikel sterk afgenomen. De Leidraad invordering voorziet bovendien al in een overeenkomstige regeling. De invordering door de BghU geschiedt aan de hand van de Leidraad invordering. In deze Leidraad is al een bepaling opgenomen die ertoe leidt dat bedragen onder de € 10 niet worden ingevorderd. De bepaling in de verordeningen is daardoor overbodig. De Leidraad kijkt naar alle belastingschulden die op enig moment openstaan. Anders dan de bepaling in de verordening, die alleen op een bepaald belastingjaar betrekking heeft, kan het alleen volgen van de Leidraad ertoe leiden dat uiteindelijk toch de bedragen worden betaald die verschuldigd zijn.

Beslispunt

3 In artikel 8 op te nemen dat het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) nadere regels kan stellen ten aanzien van de heffing en invordering.

Argumenten

3.1 De directeur van de BghU is heffings- en invorderingsambtenaar voor de OZB
Tot en met de verordening OZB 2017 was de bepaling opgenomen dat ons college nadere regels kon stellen met betrekking tot de heffing en invordering van OZB. De directeur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) is de heffings- en invorderingsambtenaar voor de OZB. Logisch gevolg hiervan is dat het bestuur van de BghU nadere regels omtrent de heffing en invordering kan stellen. De wethouder van financiën is bestuurslid van de BghU.

Beslispunt

4 De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 vast te stellen.

Argumenten

4.1 Hiermee worden de wijzigingen genoemd onder de beslispunten 1 tot en met 3 doorgevoerd.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Bestuurs-en Concernstaf Woeltjes, J.J.M. (Jasper)
Kenmerk	4502406
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Financien en belastingen

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

besluit

1 De tarieven voor de onroerende-zaakbelasting aan te passen.

2 Artikel 5, lid 2 met invorderingsdrempel te laten vervallen.

3 In artikel 8 op te nemen dat het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) nadere regels kan stellen ten aanzien van de heffing en invordering.

4 De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 gemeente Utrecht

(raadsbesluit van DD MM 2017)

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 31 oktober 2017 met kenmerk 4502406
gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;
gezien het advies van de commissie Mens en Samenleving van <DD MM 2017>;
besluit vast te stellen de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 gemeente Utrecht

Artikel 1 Belastingplicht

1. Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' worden voor binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:
a. een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;
b. een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.
2. Bij de gebruikersbelasting wordt:
a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.
b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.
3. Met betrekking tot de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Belastingobject

1. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.
2. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar bedoeld in artikel 1.
2. Indien met betrekking tot een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
a. ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
j. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
k. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
l. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

2. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:

a. de gebruikersbelasting:	0,2563%
b. de eigenarenbelasting:	
1. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen	0,0912%
2. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,3173%

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. In afwijking van het eerste lid moeten de aanslagen, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, worden betaald in tien gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens één maand later.
3. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Nadere regels met betrekking tot heffing en invordering

Het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2017' vastgesteld bij raadsbesluit van 22 december 2016 (Gemeenteblad van Utrecht 2016, nr. 187838), wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2018.
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2018.
4. Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van DD MM 2017.

De griffier,
mr. M. van Hall CMC

De burgemeester,
mr. J.H.C. van Zanen

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Bestuurs-en Concernstaf Woeltjes, J.J.M. (Jasper)
Kenmerk	4502406
Vergadering	Gemeenteraad
Vergaderdatum	7 december 2017
Jaargang en nummer	2017, nr. 107
Beleidsveld	Financiën en belastingen

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018

besluit

1 De tarieven voor de onroerende-zaakbelasting aan te passen.

2 Artikel 5, lid 2 met invorderingsdrempel te laten vervallen.

3 In artikel 8 op te nemen dat het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) nadere regels kan stellen ten aanzien van de heffing en invordering.

4 De Verordening onroerende-zaakbelastingen 2018 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 december 2017

De griffier

mr. M. van Hall

De plv. voorzitter gemeenteraad

M.A. Koning MSc

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	19
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	8
Omschrijving	Voorstel inzake de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	3 oktober 2017
Commissie Stad en Ruimte	14 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Jansdam, B. (Berni)
Kenmerk	4568592
Vergadering	Raadsvoorstellen weekoverzicht
Vergaderdatum	2 juli 2017
Jaargang en nummer	
Geheim	Nee
Portefeuille	Stationsgebied

Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 In te stemmen met de in de reactienota voorgestelde wijzigingen van de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein en 2e actualisatie aanvullende MER, zoals samengevat in paragraaf 2.3 van de reactienota.

2 De Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein inclusief bijlagen vast te stellen

3 De 2e Actualisatie Aanvullende Milieueffectrapportage Beurskwartier/Lombokplein vast te stellen

4 Te starten met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte voor het ontwikkelgebied Lombokplein. Dit intensief samen te doen met bewoners, ondernemers van Lombok en overige belanghebbenden.

5 Het plangebied Beurskwartier en Lombokplein als onderdeel van de 2e fase Stationsgebied te kwalificeren als A1 gebied conform de nota stallen en parkeren

6 Een quick scan te doen naar de haalbaarheid van een fietstunnel onder het spoor tussen de Jeremias de Deckerstraat en de Nicolaas Beetsstraat.

7 Een verwervingskrediet te verlenen tot een bedrag van 5 miljoen euro ten behoeve van de anticiperende verwerving van woningen aan de Croeselaan en omgeving, binnen het toekomstig plangebied Beurskwartier, vooruitlopend op en te dekken uit de nog te openen grondexploitatie Beurskwartier.

8 Tijdelijke geheimhouding die het college heeft opgelegd op de financiële bijlagen ‘Financiële Verkenning Beurskwartier juni 2017’ en ‘Financiële verkenning Lombokplein juni 2017’ te bekrachtigen ex. artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8658
Bijlage: Reactienota Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein en MER
Bijlage: Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein
Bijlage: 2e Actualisatie aanvullende MER stationsgebied Utrecht
Bijlage: GEHEIM Financiële verkenning Beurskwartier juni 2017
Bijlage: GEHEIM Financiële verkenning Lombokplein juni 2017
Bijlage: Eindrapport Economische effecten Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein voor de binnenstad van Utrecht

Eerdere besluitvorming
2002 Referendum Stationsgebied
2003 Masterplan Stationsgebied
2006 Structuurplan
2006 PlanMER (Strategische MilieuBeoordeling)
2007 Aanvullende MER
2012 Commissiebrief Ontwikkelingsvisie Lombokplein
2013 Eerste Actualisatie van de aanvullende MER.
2015 Toekomstvisie "A healthy Urban Boost" incl. Amendement 2015/55.
2015 Commissiebrief Aanpak 2e fase Stationsgebied, september
2016 Commissiebrief Keuzedocumenten Nieuwe Centrum, augustus
2016 Raadsbrief Duiding Stadsgesprek Het Nieuwe Centrum, november

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

Gedurende ruim anderhalf jaar is, in een zeer open planproces, gewerkt aan deze omgevingsvisie, die concreet invulling geeft aan de in 2015 vastgestelde Toekomstvisie Utrecht Centrum 'A Healthy Urban Boost'. Zeven keuzedocumenten gingen rond de zomer van 2016 aan het concept vooraf, evenals drie klankbordbijeenkomsten, twee stadsgesprekken, een Aortabijeenkomst, bijeenkomsten met jongeren en meer dan honderd groepsgesprekken rond de maquette in het Stadslab. Ook raadsfracties hebben hier aan deelgenomen. Voor de bewoners Croeselaan zijn apart drie inloopbijeenkomsten georganiseerd. In het Living Lab is samengewerkt met de Ministeries van EZ en IenM, de Provincie en Rijkswaterstaat. Het Utrecht Sustainability Institute coördineerde een Europees project rond duurzaamheid. En natuurlijk is intensief samengewerkt met de Jaarbeurs, die haar Masterplan 1.0 momenteel uitwerkt tot Masterplan 2.0. Op internet onder www.utrecht.nl/beurskwartierlombokplein is een groot aantal (deel)rapporten te vinden. Elementen hieruit zijn in de omgevingsvisie verwerkt tot een samenhangend geheel.
Met de naam 'Omgevingsvisie' wordt geanticipeerd op de nieuwe Omgevingswet. Utrecht heeft van het Rijk de experimenteerstatus verkregen om vooruit te lopen op de Omgevingswet. De omgevingsvisie moet daarnaast ook gelezen worden als een structuurvisie in het kader van de huidige Wet Ruimtelijke Ordening.
De omgevingsvisie is vervolgens input geweest voor de 2e Actualisatie Aanvullende MilieuEffectRapportage (MER), die in samenhang met de ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone is opgesteld. De MER heeft ook ter inzage gelegen en ligt nu ter besluitvorming voor.

De inhoud van de visie
Met de omgevingsvisie is geprobeerd om een mooi, samenhangend en toekomstbestendig plan neer te leggen. Ambitieus ook: gezond en duurzaam in hoge dichtheden. Deze omgevingsvisie is de ruimtelijke basis waarop het centrum van de stad in de periode tussen nu en 2030 fors kan uitbreiden met een aantal centrumfuncties, maar vooral ook met 3500 woningen.
De plannen in de Omgevingsvisie zijn een verdere uitwerking van de uitgangspunten herstellen, verbinden en betekenis geven (Masterplan Stationsgebied 2004) en verder geconcretiseerd langs de lijnen van de Toekomstvisie die in 2015 is vastgesteld. Bij visie A van het Referendum en de uitwerking in het Masterplan werd nog uitgegaan van het slopen van alle woningen aan de Croeselaan, Veemarktstraat en van Zijstweg in het plangebied. Nu wordt voorgesteld wél alle woningen aan te kopen, maar ca. 50% daarvan in te passen in de plannen, zij het veelal met een andere functie dan wonen. De andere ca. 50% wordt gesloopt voor de aanleg van een park, een goede verbinding met de oude binnenstad en het vormgeven van de hoek met de van Zijstweg. Dit heeft voor de bewoners van Croeselaan uiteraard forse consequenties. De stad krijgt er echter ook veel voor terug: een evenwichtig, hoogstedelijk, duurzaam deel van het centrum, met veel wonen, goede routes en groene parken.

Extra aandacht is ook gegeven aan het amendement 2015 A55. Daarin werd gevraagd om, in samenhang met het gehele verkeersbeleid, goed de inpassingsvragen te bestuderen van de stadsstraat en daarbij ook de economische effecten op de historische binnenstad te onderzoeken. De vragen zijn beantwoord in de Omgevingsvisie zelf, maar voor de economische effecten is een apart onderzoek verricht. Het rapport is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Inspraak
De Conceptomgevingsvisie en de MER heeft van 21 april tot 3 juni 2017 ter inzage gelegen. Op 9 mei is een informatiebijeenkomst georganiseerd. Deze is druk bezocht.
In de reactienota wordt verslag gedaan van de 70 inspraakreacties. Enkele zienswijzen leiden tot aanpassingen van de Omgevingsvisie. De meeste inspraakreacties betreffen een van de twee belangrijke dilemma's: 1. Het toekomstig aantal verkeersbewegingen op het Westplein en 2. de voorgenomen sloop/aankoop van de woningen aan de Croeselaan.

Beslispunt

Gemeente Utrecht

1 In te stemmen met de in de reactienota voorgestelde wijzigingen van de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein en 2e actualisatie aanvullende MER, zoals samengevat in paragraaf 2.3 van de reactienota.

Argumenten

1.1 De reacties zijn zorgvuldig afgewogen en van antwoord voorzien.
Op enkele punten leidt dit tot aanpassing of aanscherping van de omgevingsvisie. De wijzigingen zijn niet van dien aard dat ze de kern van de omgevingsvisie raken. De belangrijkste wijziging is het verlagen van het geplande woongebouw voor de Leidse Poort van 70 naar 45 meter. De beperkte financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de geheime financiële bijlagen en vallen binnen de nauwkeurigheidsbandbreedte.

Beslispunt

2 De Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein inclusief bijlagen vast te stellen

Argumenten

2.1 De Omgevingsvisie geeft invulling aan de Ruimtelijke Strategie Utrecht en de Toekomstvisie "a Healthy Urban Boost".
In de conceptomgevingsvisie wordt voorgesteld om ruim 3500 woningen te bouwen, 50.000m2 'werken' toe te voegen en nog diverse andere functies, zoals cultuur, retail, horeca, leisure etc.
De keuze voor hoogstedelijkheid in het Beurskwartier en het aanhechten van Lombok past goed in de ruimtelijke strategie van Utrecht (RSU), waar binnenstedelijke verdichting in combinatie met ruimtelijke kwaliteit en gezondheid als hoofdlijn van beleid is vastgesteld. Ook geeft het invulling aan de beleidsdoelen die gesteld zijn in de Toekomstvisie. De stad verdichten op een duurzame en gezonde manier dichtbij het Centraal Station spaart verkeersbewegingen en groene buitenruimte om de stad.

2.2 Er wordt een heel nieuw woon/werkmilieu aan Utrecht toegevoegd.
Vooral door de keuze van hoogstedelijkheid in het Beurskwartier wordt een geheel nieuw woon/werkmilieu aan Utrecht toegevoegd, welk vooral bewoners aantrekt, die de stedelijkheid van Utrecht bevalt. Daarnaast ontstaat er een modern vestigingsklimaat voor bedrijven. Niet in grote kantoren (hoewel niet uitgesloten), maar verweven in het woongebied. Kortom, een centrummilieu.

2.3 De Omgevingsvisie is in een zeer open planproces tot stand gekomen
Via stadsgesprekken, klankbordgroep bijeenkomsten, Aortabijeenkomst, supervisie, studies, drie bewonersbijeenkomsten voor bewoners Croeselaan en bijvoorbeeld meer dan honderd groepsgesprekken in het Stadslab, is de inhoud van de omgevingsvisie tot stand gekomen en verrijkt.

2.4 Het Beurskwartier/Lombokplein bevat een substantieel deel sociale woningbouw en middenhuur.
In het Beurskwartier wordt een gemengd centrummilieu geprogrammeerd. Dit betekent ook dat er een deel sociale woningbouw (20%, circa 600 woningen) en een substantieel deel woningen met een middenhuur worden gerealiseerd.
Van de woningen aan de Croeselaan die in de omgevingsvisie gesloopt worden zijn er nu nog 17 sociale huurwoningen.

2.5 Ter beantwoording van Amendement 2015-A55 waarin een onderbouwing van een maaiveld-oplossing op het huidige Westplein wordt gevraagd en de economische effecten op de binnenstad, is een separaat rapport opgesteld.
Het onderzoeksbureau Decisio heeft onderzoek gedaan naar de economische effecten van vooral de stadsstraat op de binnenstad. Conclusie is dat deze zeer gering zijn, cq.

nauwelijks meetbaar binnen de betrouwbaarheidsmarges van het onderzoek. Het onderzoek (Decisio, Economische effecten omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein voor de binnenstad, 30 maart 2017) wordt als bijlage bij de omgevingsvisie meegestuurd.

Kanttekeningen

2.1 <u>De omgevingsvisie is ingrijpend voor de bewoners van de Croeselaan in dit plangebied</u>
In het plangebied staan ca. 105 woningen en bedrijven die zullen worden aangekocht. Circa de helft hiervan zal met een andere functie, of een andere woonvorm ingepast worden. De andere helft zal worden gesloopt voor het park. Na grondige studie blijkt de combinatie van hoogstedelijkheid en behoud van de betreffende woningen niet goed mogelijk.
Door de situering van de twee parken liggen alle bouwblokken aan het groen of aan de levendige centrumboulevard.
In de gekozen optie het Referendum van 2002 en het Masterplan Stationsgebied van 2004 werd overigens voorgesteld alle woningen te slopen. Nu blijft ca. de helft behouden, alhoewel niet als woning. De gemeente, eigenaren en bewoners hebben nog meer dan vijf jaar de tijd om een goede herhuisvesting vorm te geven, conform de regels die daarvoor wettelijk gelden.

2.2 <u>De voorgestelde ontwikkelingen op het Lombokplein kennen een negatief saldo van 51 miljoen euro, het Beurskwartier kent een sluitende exploitatie.</u>
De financiële verkenning bij de omgevingsvisie bestaat uit twee delen. Voor het deel Beurskwartier is dit een (nog te openen) grondexploitatie met geprognosticeerde eindwaarde van nul.
Voor de realisatie van het deel Lombokplein (inclusief doorvaarbare Leidse Rijn) is een (gemeentelijke) investeringsbijdrage benodigd van 51 miljoen euro om een sluitende grondexploitatie te presenteren. In de Voorjaarsnota 2017 wordt voorgesteld om 2 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de planvorming (SPVE en bestemmingsplan Lombokplein) en stellen wij voor vanuit de investeringsimpuls 2017 een eerste tranche te bestemmen voor de investeringslasten Lombokplein, waarmee ongeveer een derde van de benodigde dekking beschikbaar is.
De besluitvorming over de inpassing van de resterende financiële opgave zal bij de volgende Voorjaarsnota's onderdeel zijn van de integrale afweging. Nadat deze financiële opgave daadwerkelijk is ingepast, kan worden gestart met het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn en de realisatie van het Lombokplein.

Beslispunt

3 De 2e Actualisatie Aanvullende Milieueffectrapportage Beurskwartier/Lombokplein vast te stellen

Argumenten

3.1 <u>De MER is gebaseerd op de omgevingsvisie en een actualisatie van de MER uit 2006</u>
Bij een dergelijke grote stadsuitbreiding is de MER wettelijk verplicht. De opgestelde MER vernieuwt voor het plangebied de in 2006 opgestelde MER voor fase 1 en 2 met de meest recente inzichten.
De omgevingsvisie is – op hoofdlijnen - input voor de MER. In de MER zijn ook de ontwikkelingen van de Merwedekanaalzone opgenomen. De MER levert een genuanceerd beeld op van de milieueffecten van de voorgenomen plannen en geeft enkele aandachtspunten.

Kanttekeningen

3.1 <u>De MER levert enkele aandachtspunten op.</u>
De MER levert een genuanceerd beeld van de milieueffecten van de voorgenomen plannen.

Naast positieve effecten, levert de MER ook een aantal aandachtspunten op bij de verdere uitwerking aandacht vragen. Dit zijn bijvoorbeeld een goede akoestische inpassing van de stadsstraat over het Lombokplein en het bouwen nabij de Jaarbeurshallen. Zonder maatregelen aan de hallen is dit niet zonder meer mogelijk. Deze kwestie was voorzien, vandaar dat daarover in de Ontwikkelingsovereenkomst met de Jaarbeurs procesafspraken gemaakt zijn.
De MER leidt tot de conclusie dat de planvariant Beurskwartier/Lombokplein verkeerskundig veel overeenkomsten heeft met de autonome ontwikkelingen. Aandachtspunten zijn oplosbaar, mits vol wordt ingezet op de uitvoering van Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. In de MER is ook gekeken of het ontwikkelen van het Beurskwartier/Lombokplein in combinatie met een hoge variant (10.000 woningen) van de Merwedekanaalzone mogelijk is. Met name verkeerskundig levert dit in de zuidwesthoek van de stad knelpunten op (bijvoorbeeld oprit A12). Zonder aanvullende maatregelen is het realiseren van de hoge variant van de Merwedekanaalzone niet mogelijk. Bij de plannen en de MER van de Merwedekanaalzone zal ingegaan worden op deze kwestie, waarbij ervan uitgegaan wordt dat de Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein conform Omgevingsvisie zal worden gerealiseerd.

Beslispunt

4 Te starten met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte voor het ontwikkelgebied Lombokplein. Dit intensief samen te doen met bewoners, ondernemers van Lombok en overige belanghebbenden.

Argumenten

4.1 Na vaststelling van de Omgevingsvisie kan op het Lombokplein direct worden gestart met de volgende planfase.
Met de ontwikkeling van het Lombokplein kan gelijk na vaststelling van de omgevingsvisie en de MER de volgende planfase starten, door het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte en een bestemmingsplan. De planuitwerking voor dit deelgebied, en het opstellen en vaststellen van het bestemmingsplan, zal naar verwachting 2 á 3 jaar in beslag nemen. Verwachting is dat dan in 2020/2021 gestart kan worden met uitvoering, mits de financiële dekking tegen die tijd geregeld is. (zie kanttekening 2.2)

Kanttekeningen

4.1 Zoals ook blijkt uit de inspraakreacties is nog discussie over deelthema's.
De belangrijkste deelthema's zijn: de beheersing dan wel garantie van de toekomstige capaciteit van de stadsstraat; de grootte van het plein aan het water en de grootte van het hier geplande bouwblok; het principe van parkeren langs de weg; en de keuze voor een rotonde of kruising. Deze discussiepunten zullen in het SpvE worden beslecht.

Beslispunt

5 Het plangebied Beurskwartier en Lombokplein als onderdeel van de 2e fase Stationsgebied te kwalificeren als A1 gebied conform de nota stallen en parkeren

Argumenten

5.1 In de nota stallen en parkeren is beschreven dat het A1 gebied de binnenstad en het Stationsgebied omvat. Nu de 2e fase stationsgebied wordt ontwikkeld wordt direct

uitgegaan van dezelfde normering.

5.2 Zone A1 betreft de hoogstedelijke zone uit de Nota Stallen en Parkeren, deze zone betreft de binnenstad binnen de singels en het stationsgebied
Het Lombokplein is in de huidige situatie een groot verkeersplein en het toekomstige Beurskwartier fungeert nu als (betaald) parkeerterrein voor de jaarbeurs. Het is logisch om beide gebieden vanaf de start van de ontwikkeling op dezelfde wijze als de rest van het stationsgebied te normeren. Het beoogde centrumkarakter van Beurskwartier Lombokplein sluit goed aan bij de hoogstedelijke zone van de Nota Stallen en parkeren:
• Er is sprake van hoogstedelijke ontwikkeling
• De nabijheid van Utrecht Centraal garandeert een goede bereikbaarheid met trein, bus en tram
• De binnenstad is nabij.
• Parkeergelegenheid biedt in de nabijheid voldoende ruimte voor autoverkeer
• Het plangebied ligt centraal in het fietsnetwerk
• Er zijn aanvullende maatregelen voorzien in de vorm van autodelen, route wandelroutes en gunstig gelegen fietsenbergingen.

5.3 Beurskwartier Lombokplein valt binnen de A-zone van het mobiliteitsplan Slimme Routes Slim Regelen Slim Bestemmen.
In zone A is de verkeersruimte schaars en is verblijfskwaliteit van het grootste belang. Fietsers en vooral voetgangers zijn hoofdgebruikers en krijgen de prioriteit, en de auto is te gast.

5.4 Deze parkeernorm draagt bij aan een leefbare en gezonde stad, duurzaamheid, bouwen in hoge dichtheden, kwaliteit openbare ruimte en een lage belasting van de auto-infrastructuur
De omgevingsvisie past binnen de A-zone van de nota Stallen en Parkeren.

Kanttekeningen

5.1 Het is logisch dat op termijn aanliggende gebieden bij realisatie van het Beurskwartier A2-zone zullen worden om goed aan te sluiten op de A1 zone.

Beslispunt

6 Een quick scan te doen naar de haalbaarheid van een fietstunnel onder het spoor tussen de Jeremias de Deckerstraat en de Nicolaas Beetsstraat.

Argumenten

6.1 Een extra fietsverbinding, die buiten het plangebied van de omgevingsvisie ligt, halverwege de Moreelse brug en de onderdoorgang bij de Bleekstraat kan een heel goede aanvulling zijn op het bestaande fietsnetwerk.
Hiermee ontstaat een extra verbinding tussen de west- en oostkant van het spoor, en wordt de afstand tussen de oversteekplekken van het spoor verkleind van 1.2 km naar ca 0.6 km. De verwachting is dat met de tunnel de drukke fietsverbindingen rond de Utrecht Centraal OV worden ontlast.
Omdat het spoor vanaf de OV-terminal geleidelijk steeds hoger ligt, hoeft de fietsverbinding anders dan de Moreelse brug niet over het spoor, maar kan onder het spoor door. Dit maakt deze route als fietsroute comfortabeler dan de Moreelse brug.
De kosten van de quick scan worden gedekt uit het budget planvorming Beurskwartier en Lombokplein en het Fietsprogramma.

6.2 Omdat het spoor vanaf de OV-terminal geleidelijk steeds hoger ligt, hoeft de fietsverbinding anders dan de Moreelse brug niet over het spoor, maar kan onder het spoor door. Dit maakt deze route als fiestroute comfortabeler dan de Moreelse brug.

6.3 De kosten van de quick scan worden gedekt uit het budget planvorming Beurskwartier en Lombokplein en het Fietsprogramma.

Kanttekeningen

6.1 Het tunneltracé is lang, ca 90m. sociale veiligheid dient daarom een belangrijk onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek te zijn.

6.2 2. De kosten van de brug vallen buiten het financiële kader Beurskwartier /Lombokplein, en zijn dus geen onderdeel van de 51 miljoen.

Beslispunt

7 Een verwervingskrediet te verlenen tot een bedrag van 5 miljoen euro ten behoeve van de anticiperende verwerving van woningen aan de Croeselaan en omgeving, binnen het toekomstig plangebied Beurskwartier, vooruitlopend op en te dekken uit de nog te openen grondexploitatie Beurskwartier.

Argumenten

7.1 Om het in de omgevingsvisie opgenomen plan te kunnen realiseren moeten woningen aan de Croeselaan, Veemarktplein, Veemarktstraat en de Van Zijstweg worden verworven.

7.2 In de zienswijzen bij de omgevingsvisie wordt door bewoners gevraagd om een regeling voor anticiperend aankopen te faciliteren en daarmee knelpunten te voorkomen.
Het krediet is bedoeld om woningen, die door de huidige eigenaren van te slopen of te verwerven woningen te koop worden aangeboden aan de gemeente, anticiperend te verwerven.
Eigenaren van de te slopen of verwerven woningen kunnen hun woningen mogelijk niet meer verkopen voor een marktconforme prijs vanwege de toekomstige plannen.
Als de woning op de lijst van te slopen of te verwerven woningen staat, zal er voor aankoop wellicht weinig tot geen interesse zijn.
Om deze eigenaren tegemoet te komen wordt voorgesteld om deze woningen anticiperend aan te kopen onder marktconforme voorwaarden, indien de woning aan de gemeente wordt aangeboden.

7.3 De aankoop past binnen de kaders van de uitgevoerde financiële haalbaarheidsanalyse.
In die berekening is de verwerving van bestaande woningen aan de Croeselaan e.o. meegenomen. De waarde van de aangekochte panden zal te zijner tijd worden ingebracht in de nog door de Raad vast te stellen grondexploitatie Beurskwartier. Mocht deze grondexploitatie in de toekomst niet worden geopend, dan zullen de woningen weer te koop kunnen worden aangeboden.
Hetzelfde geldt voor het geval dat het plan om de woningen te slopen onverhoopt niet doorgaat. Het financiële risico is daarmee beperkt en zal indien aan de orde opgevangen worden in de reserve Grondexploitatie.

7.4 Op grond van de leegstandswet kunnen de woningen tijdelijk worden verhuurd.
Hiermee kunnen de kapitaal- en onderhoudslasten, naar verwachting, worden gedekt. Het jaarlijkse positieve of negatieve saldo op de verhuur zal meegenomen worden in de jaarverantwoording van de strategische verwervingen en daarmee ten bate of ten laste van de reserve Grondexploitaties worden gebracht. Het totaal van de resultaten op de verhuur zal te zijner tijd eveneens worden ingebracht in de nog door de Raad vast te stellen grondexploitatie Beurskwartier.

Kanttekeningen

Gemeente Utrecht

7.1 Bij een eventuele volledige besteding van het krediet in de toekomst, zal indien nodig, verhoging hiervan opnieuw ter besluitvorming moeten worden voorgelegd.

Beslispunt

8 Tijdelijke geheimhouding die het college heeft opgelegd op de financiële bijlagen 'Financiële Verkenning Beurskwartier juni 2017' en 'Financiële verkenning Lombokplein juni 2017' te bekrachtigen ex. artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Argumenten

8.1 Openbaarmaking van de financiële verkenningen zal de financiële onderhandelingspositie van de gemeente schaden bij de ontwikkeling van het Beurskwartier en Lombokplein en zal leiden tot onevenredige benadeling van de gemeente (artikel 10 lid 2 onder b en g Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Jansdam, B. (Berni)
Kenmerk	4568592
Vergadering	Raadsvoorstellen weekoverzicht
Vergaderdatum	2 juli 2017
Jaargang en nummer	
Portefeuille	Stationsgebied

Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

besluit

1 In te stemmen met de in de reactienota voorgestelde wijzigingen van de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein en 2e actualisatie aanvullende MER, zoals samengevat in paragraaf 2.3 van de reactienota.

2 De Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein inclusief bijlagen vast te stellen

3 De 2e Actualisatie Aanvullende Milieueffectrapportage Beurskwartier/Lombokplein vast te stellen

4 Te starten met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte voor het ontwikkelgebied Lombokplein. Dit intensief samen te doen met bewoners, ondernemers van Lombok en overige belanghebbenden.

5 Het plangebied Beurskwartier en Lombokplein als onderdeel van de 2e fase Stationsgebied te kwalificeren als A1 gebied conform de nota stallen en parkeren

6 Een quick scan te doen naar de haalbaarheid van een fietstunnel onder het spoor tussen de Jeremias de Deckerstraat en de Nicolaas Beetsstraat.

7 Een verwervingskrediet te verlenen tot een bedrag van 5 miljoen euro ten behoeve van de anticiperende verwerving van woningen aan de Croeselaan en omgeving, binnen het toekomstig plangebied Beurskwartier, vooruitlopend op en te dekken uit de nog te openen grondexploitatie Beurskwartier.

8 Tijdelijke geheimhouding die het college heeft opgelegd op de financiële bijlagen ‘Financiële Verkenning Beurskwartier juni 2017’ en ‘Financiële verkenning Lombokplein juni 2017’ te bekrachtigen ex. artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 2 juli 2017

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Ruimtelijke kwaliteit en Duurzaamheid
Gebiedsontwikkeling

Gemeente Utrecht

Reactienota

Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein en 2e actualisatie aanvullend Milieueffectrapportage (MER) Stationsgebied Utrecht

Inhoud vaststellingsrapport

1 INLEIDING 3

1.1 OMGEVINGSVISIE BEURSKWARTIER EN LOMBOKPLEIN EN 2E ACTUALISATIE AANVULLENDE MER STATIONSGEBIED UTRECHT 3
1.2 DE OPBOUW VAN HET VASTSTELLINGSRAPPORT 3
1.2.1 Zienswijzen 3
1.2.2 Wijze van beoordeling van zienswijzen 3
1.2.3 Procedure voor de vaststelling 3

2 SAMENVATTING 5

2.1 PROCEDUREEL 5
2.2 INHOUD VAN DE ZIENSWIJZEN 5
2.3 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET ONTWERP 7

3 BEOORDELING VAN DE ZIENSWIJZEN 11

BIJLAGE 1: ALLE ZIENSWIJZEN (GEANONIMISEERD) 111

1 Inleiding

1.1 Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein en 2e actualisatie aanvullende MER stationsgebied Utrecht

De omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein bestrijkt het Jaarbeursterrein, de Graadt van Roggenweg en het huidige Westplein. Voor dit gebied worden plannen gemaakt voor een vergroot centrum van Utrecht. De plannen voor het vergrote centrum omvatten de bouw van circa 3600 woningen, afgewisseld met werkplekken, cultuur, horeca, buurtwinkels en andere dagelijkse voorzieningen. Ook komen er twee parken, een plein aan het water, een stadsstraat en de Leidse Rijn wordt weer bevaarbaar. Een omgevingsvisie legt in hoofdlijnen de ontwikkeling van een gebied vast.

De tweede actualisatie van het Aanvullend MER Stationsgebied gaat in op de mogelijke effecten van de huidige voorgenomen ontwikkeling van Beurskwartier en Lombokplein. Hierbij gaat het om de milieueffecten van de hoofdkeuzes omtrent het maximale bouwprogramma, bijbehorende infrastructuur, water en groen (op structuurniveau).

1.2 De opbouw van het vaststellingsrapport

In hoofdstuk 2 wordt een samenvatting gegeven van de inhoud van dit rapport. Wijzigingen die naar aanleiding van zienswijzen of ambtshalve zijn gemaakt, zijn in paragraaf 0 opgesomd.

In hoofdstuk 0 worden de zienswijzen behandeld. De zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien. Bijlage 1(apart document) bevat kopieën van de volledige zienswijzen voor het indienen van zienswijzen.

De ontwerp-omgevingsvisie en de bijbehorende 2e actualisatie van de Aanvullende MER Stationsgebied heeft van 21 april 2017 tot en met 2 juni 2017 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn konden zienswijzen over het ontwerp aangeboden worden aan de gemeenteraad.

1.2.1 Zienswijzen

Er zijn in totaal 70 zienswijzen ingediend. Het gaat om zienswijzen van bewoners en grote organisaties uit het plangebied, zoals de bewoners van de Croeselaan en beheerders van kantoorpanden. Daarnaast hebben ook belanghebbenden van buiten het plangebied gereageerd, zoals bewoners nabij de Leidse Rijn, de Ontwikkelgroep Lombok Centraal en Klépierre, eigenaar van Hoog Catharijne.

1.2.2 Wijze van beoordeling van zienswijzen

Een zienswijze bevat de mening van een indiener. De meningen in een zienswijze of de zienswijze zelf zijn nooit goed, fout, gegrond of ongegrond. Elke zienswijze wordt zorgvuldig bestudeerd, om te bezien of de ontwerp-omgevingsvisie aangepast moet worden. Als een zienswijze vragen bevat, worden die in deze reactienota beantwoord.

1.2.3 Procedure voor de vaststelling

Het college van burgemeester en wethouders bereidt de vaststelling van de omgevingsvisie met de daarbij behorende 2e actualisatie Aanvullend MER Stationsgebied voor. De voorbereiding bestaat uit de beoordeling of de plannen nog aangepast moet worden, bijvoorbeeld naar aanleiding van de zienswijzen.

Vervolgens stelt het college de gemeenteraad voor het de omgevingsvisie en 2e actualisatie Aanvullend MER Stationsgebied, zo nodig met wijzigingen ten opzichte van het ontwerp, vast te stellen.

Voordat de voltallige gemeenteraad de omgevingsvisie en 2e actualisatie van de MER vaststelt, wordt het voorstel van het college besproken in de raadscommissie Stad en Ruimte. In de commissie vindt

een politieke discussie plaats. De verantwoordelijke wethouder is daarbij aanwezig en wordt in de gelegenheid gesteld te reageren op de mening van de leden van de raadscommissie. De raadscommissie bepaalt of een nadere bespreking in de gemeenteraad nog nodig is of dat het stukken als hamerstuk geagendeerd kan worden.
De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie met de daarbijbehorende 2e actualisatie Aanvullend MER Stationsgebied vervolgens vast.

2 Samenvatting

2.1 Procedureel

De zienswijze van indiener 70 is buiten de termijn ingediend. Indiener is na contact met de gemeente in de gelegenheid gesteld om een verklaring over de te late indiening te geven. Hij heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt en de zienswijze is alsnog in behandeling genomen.

Indieners 2, 5, 7, 11, 12, 17, 20, 32, 33, 36 is verzocht een schriftelijke zienswijze in te dienen in plaats van een digitaal exemplaar. Indiener 5 heeft niet gereageerd op dit verzoek, deze zienswijze is niet in behandeling genomen. De zienswijzen 2, 7, 11, 12, 17, 20, 32, 33, 36 zijn wel in behandeling genomen.

De zienswijze 5 is wel opgenomen in bijlage 1, zodat van deze zienswijzen kennis kan worden genomen.

2.2 Inhoud van de zienswijzen

- Verschillende bewoners van de Croeselaan e.o. zijn niet tevreden over het voorstel om de woningen aan te kopen en een gedeelte daarvan te slopen. Dit is echter een zo structurerend onderdeel van de hele omgevingsvisie dat in de beantwoording vastgehouden wordt aan de aankoop en de sloop. Sommige bewoners dringen aan op zo spoedig mogelijke duidelijkheid en een zorgvuldig proces (bv. voorkeursrecht voor toewijzing nieuwe woningen in Beurskwartier of elders). Op dit punt komen we de bewoners tegemoet door de Raad al voor te stellen –zolang de grex nog niet is geopend- het budget voor aankopen van woningen te verhogen, zodat mensen die dit willen al kunnen worden uitgekocht. Qua zorgvuldig proces volgen we hiervoor de (wettelijke) procedures. Ook zullen we ons, waar mogelijk, inspannen voor huisvesting van bewoners in de nieuw te bouwen appartementen in het Beurskwartier.

- Naast kritiek is er ook support voor de hoogstedelijke benadering van het plan. Ook regelmatig waardering voor het proces.

- Kritiek op de bereikbaarheid (inclusief parkeren) van de stad na realisatie van de plannen (inclusief de van Zijstweg). Vooral de 17.000 motorvoertuigen per etmaal vinden partijen of te veel of te weinig:

  De Ontwikkelgroep Lombok vindt dit aantal veel te veel (willen 6000 tot 8000) en stelt een dialoog over de bereikbaarheid van West/Noordwest voor, waarbij een stevige verkeer-reducerende agenda wordt geïntroduceerd (zie reactie 16). De beantwoording vindt geheel volgens de lijnen van SRSRSB plaats.

  Klépierre reageert via haar advocaat en een contraonderzoek van RHDHV dat de 17.000 mvt per etmaal niet goed is onderbouwd en op niet controleerbare aannames berust. Ze wijzen ook op de contractuele afspraken van een goede bereikbaarheid van hun vastgoed. Ze pleiten voor veel meer onderzoek, bijvoorbeeld door een dynamisch verkeersmodel, voordat de omgevingsvisie kan worden vastgesteld.

  CMU (32) dringt nog aan op een scenario studie met 17.000, 22.000 en 27.000 mvt per etmaal als uitgangspunt. De gemeente reageert hierop met de constatering dat voldoende onderzoek gedaan is en dat de 2 x 1 stadsstraat waartoe nu

wordt besloten robuust genoeg is om de nu berekende 17.000 mvt per etmaal te verwerken. En dat daarmee een voldoende balans is tussen autobereikbaarheid van de binnenstad en een leefbare stadsstraat.

- Regelmatig komen ook zeer gedetailleerde suggesties terug die van belang zijn bij uitwerken van de plannen op een gedetailleerder schaalniveau. Die suggesties komen aan de orde bij de nadere uitwerkingen van de omgevingsvisie.

- Sociale veiligheid komt aantal keren terug als onderwerp. Dat is zondermeer een belangrijk aandachtspunt bij nog volgende uitwerkingsronde (Stedenbouwkundig Programma van Eisen).

- Hoewel het aantal reacties op dit onderwerp beperkt is, verschillen de meningen over de gelijkvloerse dan wel ongelijkvloerse kruising van het fietsverkeer over de Leidseweg met het autoverkeer van het Westplein. OLC is gelukkig met deze oplossing, Klépierre en Fietsersbond bijvoorbeeld niet. Gezien het centrumkarakter dat dit gebied gaat krijgen houden we vooralsnog vast aan de gelijkvloerse kruising.

- SUWO (woonbotenoverleg) benadrukt enkele aspecten en een omissie met betrekking tot de milieueffecten van varen op de Leidsche Rijn. Ook de Roeiverenigingen kaarten de drukte op het Merwedekanaal aan. Antwoorden zijn in lijn met de beleidslijnen tot nu toe met betrekking tot het gebruik van het Merwedekanaal (en Leidse Rijn), dus zo goed mogelijk medegebruik van het water en daar met betrokkenen goede afspraken over maken.

- De provincie agendeert enkele nadere overlegpunten met de gemeente rond inpassing van (H)OV in de plannen. Vooral de bereikbaarheid van ParkPlaza (over de trambaan) zal in de verdere uitwerking nog aandacht nodig hebben.
- Bewoners aan de Leidseweg, voornamelijk woonachtig in de seniorenwoningen van de Leidse Poort, maken bezwaar tegen het nieuwe woonblok aan de Leidse Rijn ten noordoosten van de Leidse Poort. Vooral de voorgestelde woontoren van maximaal 70 meter vinden zij te hoog. De gemeente reageert hierop door aan te geven dat hoewel het gebied ter hoogte van de Volksbank en het NH-hotel zich wel leent voor hoogbouw, zij de bewoners tegemoet wil komen door een meer geleidelijke overgang voor te stellen en de woontoren te maximaliseren tot 45 meter. Hierop wordt de omgevingsvisie inclusief het financieel kader Lombokplein aangepast.

- Portaal, eigenaar van het woonblok met sociale huurwoningen, geeft aan zowel blij als ongelukkig te zijn met de concept-omgevingsvisie. Ongelukkig omdat een deel van het vastgoed van Portaal plaats moet maken voor park, blij omdat er veel sociale woningbouw in het gebied terugkomt. Portaal is bereid de woningen aan de Croeselaan te verkopen en wil afspraken maken met de gemeente over onder meer herhuisvesting van de huidige bewoners en woningvoorraadcompensatie in het nieuwe Beurskwartier.

- Fietsersbond is zeer enthousiast over de omgevingsvisie en onderschrijft vooral de onderliggende visie van ‘A Healthy Urban Boost’.

In hoofdstuk 0 zijn de samenvattingen van de zienswijzen opgenomen. De zienswijzen zijn per onderdeel van een gemeentelijke reactie voorzien.

2.3 Wijzigingen ten opzichte van het ontwerp

Aanpassingen in de omgevingsvisie naar aanleiding van inspraakreacties

2.3.1 Naar aanleiding van inspraakreactie 10k

De voorgestelde bouwhoogte van de toren binnen Lombokplein wordt teruggebracht van 70m naar 45 m.

Blz. 34, 49 bovenaan, 56, 70, 81, 109, 110: toren aan de Graadt van Roggenweg (deelgebied Lombokplein) is in de verschillende tekeningen en impressies teruggebracht van 70m naar 45m.

Blz. 50, 2de alinea: 400 woningen vervangen door 300 woningen

Blz. 66 programma tabel: 34.300 wordt 30.300. De rest mee aanpassen (totaal programma woningen 238.800, totaal Lombokplein 42.300, totaal programma 330.800).

Blz 66 Indicatie van woningaantallen, Lombokplein ca. 600 woningen wordt ca. 500 woningen.

2.3.2 Naar aanleiding van inspraakreactie 16j

Blz. 116 omgevingsvisie

"Berekeningen tonen aan dat dit dat dit ook als de Graadt van Roggenweg vanaf de Koningsbergerlaan is ingericht met slechts één rijstrook per richting, goed haalbaar is. De verwachte etmaalintensiteit is ca. 17.000 auto's (zie bijlage 2). De oversteekbaarheid is op alle uren van de dag goed, omdat auto's zich steeds meer verspreiden over de gehele dag, en de spitsintensiteiten wat afvlakken. Voorbeelden van wegen met vergelijkbare intensiteiten zijn 't Goylaan West en de IJburglaan in Amsterdam. Door de heldere inrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein ontstaat een duidelijke rij-loper naar de binnenstad."

Vervangen door:

"De inrichting van de Graadt van Roggenweg en Westplein (Kanonweg) wordt vanaf de Koningsbergerlaan tot de Vleutenseweg ingericht met 2x1 rijstroken en 30km/uur. Door deze heldere inrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein ontstaat een duidelijke rij-loper naar de binnenstad. De oversteekbaarheid is op alle uren van de dag goed, omdat auto's zich steeds meer verspreiden over de gehele dag, en de spitsintensiteiten wat afvlakken. Voorbeelden van wegen met vergelijkbare intensiteiten zijn 't Goylaan West en de IJburglaan in Amsterdam.
Deze route is geschikt voor diverse verkeersintensiteiten. In bijlage 2 is de analyse van de verkeersberekeningen weergegeven." Uit deze berekeningen volgt dat met de huidige inzichten een etmaalintensiteit van 17.000 mvt per etmaal te verwachten is, als ook de maatregelen uit het verkeersplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen komende jaren worden uitgevoerd.
Het duurzaam veilig ingerichte wegprofiel is geschikt voor dit aantal, maar ook voor een kleiner aantal motorvoertuigen per etmaal. Met de berekende aantallen is de weg goed oversteekbaar en veilig. Ook is de doorstroming voldoende om de binnenstad goed bereikbaar te houden."

2.3.3 Naar aanleiding van inspraakreactie 67d

Blz. 60 omgevingsvisie

"Voor de twee deelgebieden wordt gestreefd naar een mix van koopwoningen en huurwoningen. Voor de huurwoningen gaat het niet alleen om vrije sector huur in verschillende categorieën (met name tussen de 700 en 1000 euro), maar ook om kwalitatief hoogwaardige sociale huurwoningen en studentenwoningen. In de rekensommen achter deze omgevingsvise is gerekend met 20% sociale huur (exclusief studentenhuisvesting). Bij de verdere uitwerking naar concrete plannen zal onderzocht worden hoe - ook in het sociale en middensegment - diversiteit aan woninggrootes kan worden gerealiseerd."

Vervangen door:

"Voor de twee deelgebieden wordt gestreefd naar een mix van koopwoningen en huurwoningen. Voor de huurwoningen gaat het niet alleen om vrije sector huur in verschillende categorieën maar ook om kwalitatief hoogwaardige sociale huurwoningen, studentenwoningen en een substantieel deel woningen met een middenhuur. (met name tussen de 700 en 1000 euro).

Uitgangspunt voor het plangebied is de realisatie –verspreid over het plan- van 20% sociale huurwoningen (exclusief studentenhuisvesting), zoveel mogelijk gespreid over de verschillende bouwblokken. Deze sociale huurwoningen worden ontwikkeld door één van de STUW partijen, als zodanig aangeboden op woningnet, houden het label "sociale huur" en worden meegenomen bij de stedelijke afspraken met de corporaties over onder andere de prestatieafspraken over de voorraad sociale huurwoningen. Voorafgaand aan de planvorming worden met de STUW partijen afspraken gemaakt over de kwaliteit van de woningen, bijvoorbeeld oppervlakte in relatie tot de huur om te voorkomen dat er alleen kleine sociale huurwoningen in het Beurskwartier/Lombokplein komen. "

Aanpassingen ambtshalve

2.3.4 Toevoegen op blz. 17, Ambities van de stad, recente documenten

Toevoegen: Energieplan Utrecht (2015)

2.3.5 Aanpassingen van tekenfouten

Blz. 34: water bij Leidse Rijn ontbrak en is er in getekend

Blz. 56, 70, 109, 110: het bruggetje naast het HOV viaduct stond op de verkeerde plek en is verschoven

Blz. 109: groenstructuur/bomen Croeselaan ingetekend

Blz. 110: 4 bomen voor het Volksbankkantoor zijn uit de tekening gehaald

2.3.6 Op alle visuals is de pijl (positie van de kijker) meer exact weergegeven

Blz. 41, 43, 47, 53, 55

2.3.7 Toevoeging tekening

Blz. 36 Tekening 3d-verbeelding Beurskwartier en Lombokplein toegevoegd

2.3.8 Aanpassing 2e actualisatie aanvullende MER

Blz 104, 7.2 Bodemsanering:

"In Figuur 21 zijn de verdachte locaties in het plangebied weergegeven. Uit de figuur blijkt dat een tweetal locaties in onderzoek zijn, en een aantal locaties zijn onderzocht. Net buiten het plangebied heeft een sanering plaatsgevonden. De beleidsnota "*Beschermen, verbeteren en*

benutten: Naar een gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen in de ondergrond van Utrecht" behandelt, onder andere, de sanering van verontreiniging van de ondergrond en het benutten van de ondergrond door warmte-koudeopslag (WKO).
Biowasmachine
Voor de aanpak van de verontreinigingen van de ondergrond heeft de gemeente in samenwerking met verschillende partners de 'biowasmachine' ontwikkeld. Deze aanpak van verontreiniging in de ondergrond bestaat onder meer uit de natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in het grondwater. De werking van de biowasmachine is toegelicht bij de behandeling van het aspect water in paragraaf 8.3. De 1e actualisatie van het aanvullend MER concludeerde dat de inzet van de biowasmachine een positief effect heeft op de kwaliteit van het grondwater en de bodem. Deze conclusie is nog steeds van toepassing."

Vervangen door:

"In Figuur 21 zijn de verdachte locaties in het plangebied weergegeven. Er zijn gesaneerde en niet gesaneerde ondergrondse tanks aanwezig, gedempte sloten en er hebben diverse bedrijfsactiviteiten plaatsgevonden, zoals metaalbewerking, defensieterrein, tankstation, garagebedrijf, energiecentrale.
Uitgebreide informatie over historische activiteiten is opgenomen in het historisch onderzoek Graadt van Roggenweg e.o. (Jaarbeursterrein) te Utrecht (AA & C Nederland B.V, 22-11-2009, dossiernummer 09-3986).
In het plangebied zijn meerdere bodemonderzoeken en bodemsaneringen uitgevoerd op het Jaarbeursterrein, Jaarbeursplein en rondom de Croeselaan. Het gaat om saneringen van verontreinigingen met zware metalen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), minerale olie, vluchtige aromaten en vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen (VOCl) in grond of grondwater. Er lopen diverse monitoringsactiviteiten van saneringen.
Graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen hebben invloed op deze verontreinigingen.
Verdachte locaties in het plangebied (Bron: Bodemloket)
In het grondwater zijn omvangrijke verontreinigingen met VOCl aanwezig tot een diepte van ruim 40 m. Deze verontreinigingen staan grondwateronttrekkingen in de weg. Daarom heeft de gemeente apart beleid ontwikkeld met een gebiedsgerichte aanpak van het grondwater. De gebiedsgerichte aanpak is begin 2016 vastgelegd in het Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond, De beleidsnota "Beschermen, verbeteren en benutten: Naar een gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen in de ondergrond van Utrecht" is verwerkt in het gebiedsplan en behandelt, onder andere, de sanering van verontreiniging van de ondergrond en het benutten van de ondergrond door warmte-koudeopslag (WKO).
Onderdeel van het gebiedsplan is de biowasmachine. Voor de aanpak van de verontreinigingen van de ondergrond heeft de gemeente in samenwerking met verschillende partners de 'biowasmachine' ontwikkeld. Deze aanpak van verontreiniging in de ondergrond bestaat onder meer uit de natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in het grondwater. De werking van de biowasmachine is toegelicht bij de behandeling van het aspect water in paragraaf 8.3. De 1e actualisatie van het aanvullend MER concludeerde dat de inzet van de biowasmachine een positief effect heeft op de kwaliteit van het grondwater en de bodem. Deze conclusie is nog steeds van toepassing."

Blz 105 figuur 21 is vervangen door een verbeterde versie

Blz 108: 8.3 Aanpak grondwaterverontreiniging

“Vanaf 2016 is binnen de gemeente Utrecht het gebiedsplan voor grondwater van kracht. Hierdoor is het niet meer nodig om voor alle werkzaamheden, een apart saneringsplan op te stellen. Er zijn drie zones ingesteld waarvoor verschillende voorwaarden voor de inzet van het gebiedsplan gelden. Deze zijn opgenomen in Figuur 23.
De gebiedsgerichte aanpak geldt voor de dynamische zone en de bufferzone. In de dynamische zone en in delen van de bufferzone is grondwaterverontreiniging aanwezig en accepteert de gemeente onder bepaalde voorwaarden verplaatsing van de verontreiniging binnen het gebied. In de dynamische zone mag de scheidende laag tussen 1e en 2e watervoerende pakket niet doorboord worden, om elk risico op lekkage van verontreinigingen te voorkomen. In de schone zone is het nodig om een saneringsplan te maken als de werkzaamheden invloed hebben een verontreiniging in het grondwater en daarmee schone bodem kunnen vervuilen.
In het plangebied wordt, zoals ook in het hoofdstuk Bodem aangegeven, de Biowasmachine ingezet voor de sanering van verontreinigd grondwater (en de bodem). Hierbij wordt ingezet op een natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in de bodem en grondwater. Een WKO pompt water in de ondergrond rond waardoor dit voortdurend in beweging is. Bacteriën en verontreiniging wordt zo gemengd om de afbraak te versnellen. Door de inzet van WKO wordt bovendien de temperatuur van het grondwater verhoogd. Dit stimuleert de afbraak van verontreiniging.
De 1e actualisatie van de aanvullende MER concludeert dat de biowasmachine een positief effect (+) heeft
op de kwaliteit van het grondwater. Deze conclusie blijft in deze 2e actualisatie van kracht.”

Vervangen door:

“Vanaf 2016 is binnen de gemeente Utrecht het gebiedsplan voor grondwater van kracht. Hierdoor is het niet meer nodig om voor alle werkzaamheden, waarbij een grondwateronttrekking plaats vindt, een apart saneringsplan op te stellen. Er zijn drie zones ingesteld waarvoor verschillende voorwaarden voor de inzet van het gebiedsplan gelden. Deze zijn opgenomen in Figuur 23.
De gebiedsgerichte aanpak geldt voor de dynamische zone en de bufferzone. In de dynamische zone en in delen van de bufferzone is grondwaterverontreiniging aanwezig en accepteert de gemeente onder bepaalde voorwaarden verplaatsing van de verontreiniging binnen het gebied. In de dynamische zone mag de scheidende laag tussen 1e en 2e watervoerende pakket niet doorboord worden, om elk risico op lekkage van verontreinigingen te voorkomen. Het plangebied ligt in de dynamische zone.
In het plangebied wordt, zoals ook in het hoofdstuk Bodem aangegeven, de Biowasmachine ingezet voor de sanering van verontreinigd grondwater (en de bodem). Hierbij wordt ingezet op een natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in de bodem en grondwater. Een WKO pompt water in de ondergrond rond waardoor dit voortdurend in beweging is. Bacteriën en verontreiniging wordt zo gemengd om de afbraak te versnellen. Door de inzet van WKO wordt bovendien de temperatuur van het grondwater verhoogd. Dit stimuleert de afbraak van verontreiniging. Ook bemalingen voor bouwwerkzaamheden hebben invloed op de beweging van het grondwater.
De 1e actualisatie van de aanvullende MER concludeert dat de biowasmachine een positief effect (+) heeft
op de kwaliteit van het grondwater. Deze conclusie blijft in deze 2e actualisatie van kracht.”

Beoordeling van de zienswijzen

#	##	Zienswijze	Reactie
01	a.	Indiener stelt een ongelijkvloerse looproute van het Forum over de Croeselaan heen naar de Jaarbeursboulevard voor, omdat: - De Jaarbeursboulevard in zijn huidige vorm onvoldoende aantrekkelijk is voor voetgangers - Volgens de omgevingsvisie voetgangers de drukke Croeselaan en een nieuw druk fietspad moeten oversteken en het bezoek van de Jaarbeurs zich vaak in grote groepen begeeft - Je droog kan lopen langs het bestaande gedeelte van de OV-terminal, dit gecombineerd met een leuke sfeer en interessante dingen zou bij het nieuwe een grote plus zijn - Er nu al fietsfiles bestaan in Utrecht, dat moeten we hier voorkomen. - Bij het verlaten van het station je al op hoogte zit, je hoeft dus niet opnieuw de trap op - Er kunnen mooie combinaties worden gemaakt met een extra ingang van het Beatrixtheater, of een galerij, kunst-uitingen, etc. op, onder of naast de looproute	Een ongelijkvloerse looproute van het Forum naar de Jaarbeursboulevard heeft niet onze voorkeur. We proberen het toevoegen van nieuwe hoogteverschillen tot een minimum te beperken. Door de hoge ligging van de OV-terminal en Hoog Catharijne is er wel een tweede maaiveld ontstaan in de plannen voor het stationsgebied. Dit zijn hele drukke plekken waardoor de sociale veiligheid op deze hoogte gewaarborgd is. Bij het toevoegen van meer loopbruggen zou dit gepaard moeten gaan met meer functies en voorzieningen op niveau (om dezelfde sociaal veilige sfeer te krijgen). We richten ons juist op goede plinten op maaiveld. Dat is de plek waar we de functies en voorzieningen willen inzetten. De Jaarbeursboulevard wordt in de toekomst aantrekkelijker, door de begeleiding aan beide zijden van de boulevard met wanden van het Amrath hotel, de ontwikkeling van de HUQ en het Beurskwartier zelf, met daarin functies als horeca en leisure. Dit zal de route naar de Jaarbeurs aantrekkelijker maken. De Croeselaan eindigt bij het Jaarbeursplein (nu al in de tijdelijkheid, straks definitief), net na de Jaarbeurspleingarage-inrit. Deze hoeft dus niet gekruist te worden. Wel zal er inderdaad een kruising met het fietspad langs de Croeselaan ontstaan. Fietsfiles zouden inderdaad in de spits kunnen ontstaan. Dat is ook de

			reden waarom we –weliswaar buiten het plangebied van de omgevingsvisie - de haalbaarheid van een extra fietstunnel gaan onderzoeken ter hoogte van de Jeremias de Deckerstraat/Nicolaas Beetsstraat. Er is geen sprake van opnieuw de hoogte in moeten bij de Jaarbeurs. Na het stationsplein daal je af via de trappen/lift en daarna kun je als voetganger op maaiveld alle bestemmingen bereiken. Het Beatrixgebouw heeft plannen voor een extra entree op het hoge stationsplein (stadsplateau). Of hier ook het Beatrixtheater een extra entree krijgt is nog niet bekend.
	b.	Indiener stelt voor de verdiepingen in hoogbouw naast groene daktuinen ook te zien als plinten, dit zoals de plinten op straatniveau en de invulling hier van gelijk te behandelen. Met functies aan de daktuinen gaat de leefbaarheid omhoog. Tenminste één publiek toegankelijke “sky”-tuin zou leuk zijn voor bezoekers.	Hiervoor geldt dezelfde argumentatie als voor het toevoegen van functies op niveau langs een nieuwe hoge looproute; we richten ons juist op goede plinten op maaiveld. Dat is de plek waar we de functies en voorzieningen willen inzetten. Het publiek toegankelijk maken van een “sky”-tuin is een leuk idee. Dit kunnen t.z.t. we meenemen bij de uitwerking van de gemengde bouwblokken. In dat geval zou het wel goed zijn als er een functie in komt, die ook het onderhoud en beheer van deze tuin voor zijn rekening neemt.
	c.	Indiener stelt het inpassen van een observation deck voor, als toeristische attractie, gelegen in de bovenste verdieping van een van de hoogbouw gebouwen. De hoogte zou op 100 – 125 m in plaats van 90 moeten liggen in verband met uitzicht	Goed idee, dit kunnen we t.z.t. meenemen bij de uitwerking van de gemengde bouwblokken. Dit zal worden meegenomen in de plannen voor verdere uitwerking en in een of enkele tenders.
	d.	Indiener stelt voor het nieuwe grote Croesepark een meer intiem en sfeervol karakter te geven. Men voelt zich nu te kijk gezet door hoogbouw. Dit kan door het opnemen van: doorlopende terrassen, kiosk midden in park, hoogteverschillen, slingerende lijnen, lantaarns en een serre/kas/café/theehuis. En fietspad midden door het park.	De omgevingsvisie doet geen uitspraken over de precieze inrichting van het park. Wel is er al nagedacht over de situering van horeca op zonnige, strategische plekken (oa de Korenbeurs). Er zijn niet overal goed bezonde terrassen mogelijk en er is ook niet zo’n grote behoefte aan horeca dat een doorlopende strook terrassen gerealiseerd zal worden. Daarnaast is wel een suggestie van een inrichting gedaan met kleine hoogteverschillen voor waterberging, en een toekomstige fietsroute in het

			verlengde van de Moreelsebrug.
02	a.	Indiener vindt dat het ingetekende parkje tegenover Rabotoren er als rommelig en knullig alternatief uitziet, komt over als overbodig, alleen maar lastig en onaantrekkelijk.	Het ingetekende park is een schematische weergave van de beoogde groene ruimte. In de volgende fase zal er een ontwerp gemaakt worden voor de inrichting van beide parkruimtes. Ook de sfeerbeelden geven slechts een impressie weer, dit is geen ontwerp. De omgevingsvisie geeft de kaders weer voor de verdere ontwikkeling. Door de ligging van het park aan de Croeselaan ontstaat er een ruime aantrekkelijke plek in een hoogstedelijke omgeving. De parkruimtes zijn een belangrijk onderdeel van hoofdstructuur. Er wordt veel bebouwing toegevoegd, in hoge dichtheden, dit kan alleen bereikt worden als er ook goede en voldoende openbare ruimte aanwezig is. De parken zorgen voor lucht en ruimte in de plannen. Daarom worden de parken niet als overbodig gezien, maar juist als noodzaak.
	b.	Indiener is sterk voorstander van behoud van zoveel mogelijk oorspronkelijke bebouwing.	De sloop van de woningen aan de Croeselaan komt niet uit de lucht vallen, maar is eerder impliciet onderdeel geweest van de plannen voor het gebied. (Masterplan Stationsgebied 2003 en Referendum Visie A 2002). Bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie is getracht sloop zoveel mogelijk te beperken. De woningen zijn echter niet eenvoudig combineerbaar met een hoogstedelijk programma op deze plek. Meer dan de helft van de woningen wordt daarom op een bijzondere wijze - als toekomstige werkunits, als entrees voor achtergelegen hoogbouw, en voor bijzondere woonvormen- ingepast in de toekomstige hoogstedelijke bouwblokken. Zo blijft een deel van de woningen als ‘historische laag in de tijd’ behouden. De andere helft van de bestaande woningen maakt plaats voor een aantrekkelijk park. Het toevoegen van groen, voor iedereen, is een lang gekoesterde wens in het Stationsgebied. Dit park komt aan de nieuwe Croeselaan te liggen in het verlengde van de Moreelse brug, en is daarmee goed zichtbaar en goed verbonden.

			Hierdoor krijgt het park niet alleen betekenis voor het Beurskwartier, maar voor de hele stad (en is straks in afmeting en betekenis vergelijkbaar met het Lepelenburg). De straks als zeer groene heringerichte Croeselaan gaat door de ligging van het park ruimtelijk meedoen, waardoor deze in de beleving van de gebruikers een ruime maat zal hebben.
	c.	Indiener is van mening dat er veel meer groen zou moeten komen ter compensatie van wat er allemaal is verdwenen.	In de huidige situatie is het gebied een groot verhard terrein, namelijk de parkeerterreinen van de Jaarbeurs. In de plannen van de omgevingsvisie wordt veel openbare ruimte toegevoegd in de vorm van groene parkruimtes. Er is gezocht naar ruimtes die een stedelijke plek kunnen worden. Het park aan de Croeselaan is in afmeting vergelijkbaar met Park Lepelenburg. Daarnaast worden alle daken tot 25 m voorzien van een groen dak. Kortom, er wordt veel groen toegevoegd aan het huidige verharde gebied. De Croeselaan zelf wordt, na de toekomstige herinrichting, met 5 bomenrijen ook een belangrijke groene laan.
	d.	Indiener mist de visie op openbaar vervoer, bus- en tramstation en de Overste den Oudenlaan.	De visie voor het openbaar vervoer in de stad is opgenomen in het mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen Slim bestemmen, die als uitgangspunt dient voor deze omgevingsvisie. Het plangebied van de omgevingsvisie ligt op loopafstand van het centraal station met alle andere openbaar vervoervoorzieningen in de nabijheid. De meeste gebruikers van het gebied zullen lopend naar het station gaan. Op de Van Zijstweg komt een busbaan en ook de tram op de Graadt van Roggenweg wordt ingepast, waarmee de doorstroming wordt gewaarborgd. Of er aanvullend fijnmazig openbaar vervoer in het gebied nodig is zal in latere planstadia, samen met de provincie, verder worden uitgewerkt.
03	a.	Indieners zijn als bewoners tegen de plannen, omdat het onredelijk is om tientallen goede woningen af te breken voor giga-appartementen met een waarschijnlijke hoge huur en / of hoge koopprijs.	zie beantwoording van vraag 2b. In plaats van de huidige woningen komen in het Beurskwartier ca. 3000 appartementen met een mix van verschillende woninggroottes en koop-en huurprijzen. Er komen ook ca. 20% sociale huur woningen, én een substantieel deel in de zogenaamde middenhuur.
	b.	De huidige bewoners worden verjaagd voor mensen van	Met alle eigenaren en huurders zullen specifieke verhuisafspraken worden

		buitenaf.	gemaakt, waarbij ook verhuizen elders in het plangebied tot de mogelijkheden zal behoren.
04	a.	Bereikbaarheid gasten en leveranciers	Enkele weken geleden heeft een gesprek plaatsgevonden waarin u uw inspraakreactie heeft toegelicht. De bereikbaarheid van gasten en leveranciers zal gegarandeerd zijn. De ontsluiting via de busbaan heeft daarbij onze sterke voorrang. De provincie geeft in haar reactie (nr24) aan dat dit bespreekbaar is, waarbij het oversteekpunt bij de trambaan nog om veel aandacht vraagt bij de verdere uitwerking in het Stedenbouwkundig Programma van Eisen. Aandachtspunt hierbij is de grootte van de vrachtvoertuigen die gefaciliteerd kunnen worden. Samen met u zal ontwerpend onderzocht worden hoe draaicirkels en parkeren in de oksel van de trambaan het beste kunnen worden vormgegeven. Gezamenlijk belang is een groene oever langs de Leidse Rijn, inclusief een loopbrug naar de binnenstad. In de verdere uitwerking zal ook de exacte eigendomssituatie onderzocht worden en of aanpassingen mogelijk en nuttig zijn. Zoals gesteld, het overleg is al gestart en zal na de vaststelling van de Omgevingsvisie worden voortgezet.
	b.	Brug over de Leidsche Rijn, verbinding met het centrum	Zie a.
	c.	Terras aan de Leidse Rijn voor het hotel	Zie a.
	d.	Parkeerplekken hotel, op schets staat een groenstrook	Zie a.
	e.	Strook grond tussen fly-over en hotel	Zie a.
	f.	Wil graag een bilaterale afspraak voor verdere bespreking	Na vaststelling van de omgevingsvisie wordt verder gesproken.
	g.	Hoe wordt het behoud van de bereikbaarheid van Park Plaza Utrecht op tenminste het huidig niveau met name onbeperkt toegang voor leveranciers, touringcars en personenauto's binnen de concept-omgevingsvisie gegarandeerd? Enige vorm van ontsluiting ontbreekt in de kaart van pagina 123, auto ontsluiting van de concept-omgevingsvisie. Het is de indiener niet duidelijk hoe de toegang tot het hotel in uw concept-omgevingsvisie gegarandeerd blijft. Indiener verzoekt de gemeente nader toe te lichten waarom de ontsluiting voor auto's richting Park Plaza Utrecht niet is opgenomen op deze	Vanzelfsprekend zal Park Plaza ook in de toekomst goed moeten worden ontsloten. De gedachte is om het verkeer naar Park Plaza, Hagelbuurt en Smakkelaarsveld gebruik te laten maken van een gedeelte van een nieuwe HOVroute richting Vleutenseweg. Daarbij wordt de huidige HOVbaan gekruist ter hoogte van het hotel, zoals geïllustreerd op bladzijde 51. Het kaartbeeld op pagina 123 is een schematische weergave van de mogelijke ontsluiting van de nieuwbouw in het plangebied. Het schema geeft niet de ontsluiting weer van bestaande panden.

		kaart (blz. 123), terwijl op andere kaarten in dezelfde visie er wel een ontsluiting is aangegeven. Hierbij is niet duidelijk is hoe dit gecombineerd kan worden met de reeds gerealiseerde HOV. Verzoek om toelichting.	
	h.	In een gesprek met de gemeente Utrecht maandag 29 mei is indiener medegedeeld dat het aantal alternatieven qua ontsluiting beperkt is. Te weten een ontsluitingsweg die de HOV zal doorkruizen of een variant waarbij een van de uitgangspunten van de concept-omgevingsvisie, te weten een doorlopende groene oever, niet verwezenlijkt zou kunnen worden zoals de gemeente het voor ogen heeft. Een groene oever heeft ook onze voorkeur en wij denken graag met u mee over de invulling hiervan.	We betrekken Park Plaza graag bij het maken van de vervolgplannen voor o.a. de groene oever.
	i.	De ontsluitingsvariant waarbij de HOV doorkruist wordt, zal invloed hebben op het beschikbaar aantal parkeerplaatsen op eigen grond. Indiener wil graag een gesprek over hoe het aantal parkeerplaatsen in stand blijft, bij wijziging van de situatie.	Bij de uitwerking zullen we intensief met Park Plaza ontwerpend onderzoek verrichten.
	j.	De conceptvisie laat in het gedeelte " Groen Verbonden" geen doorgetrokken groene oever zien op het Lombok/ Westplein, maar een groen plein of gebouw. Indiener is niet geheel duidelijk wat hiermee bedoeld wordt.	Dit moet in een volgend planstadium verder worden uitgewerkt. Doel is een aantrekkelijke oever voor voetgangers en wellicht incidentele fietsers), waarbij groen ook een belangrijke plek krijgt.
05	a.	Indiener stelt voor 2getthere (elektrisch vervoer op afroep) in te zetten tussen nog te bouwen parkeergarage en Beurskwartier. Alternatief: een rollend tapijt.	Op dit moment is het nog niet bekend of er een voorziening komt als verbinding tussen het parkeren en het Beurskwartier. Dit hangt mede af van de plannen van de Jaarbeurs, die momentele werkt aan een Masterplan 2.0.
	b.	Indiener wenst graag extra aandacht aan de gevels van de te ontwikkelen hallen van de Jaarbeurs. Graag geen blinde muren.	Daar is vanuit de gemeente aandacht voor. In de overeenkomst tussen gemeente en Jaarbeurs is sprake van het maken van representatieve gevels. De gemeente zal bij indiening van bouwplannen door de Jaarbeurs dit aspect -voor zover de gemeente daartoe bevoegd is - hierop toetsen. Hiervoor is een speciaal supervisieteam ingesteld.
	c.	Indiener stelt een oplopend grasvlak vanaf de oever	Aantrekkelijk idee. Dit gaat echter grotendeels over het terrein en de

		Merwedekanaal naar het dak van de Jaarbeurs voor. Woonboten maken plaats voor mensen die willen (zonne)baden en picknicken.	opstallen van de Jaarbeurs. Hier gaat de gemeente niet over. De Jaarbeurs beraadt zich momenteel op zijn plannen; de gemeente probeert waar mogelijk mee te denken en te inspireren. De gemeente gaat wél over de oever, en hecht belang aan een sterke groene kwaliteit langs het Merwedekanaal.
	d.	Parkeergarages aan de overzijde Merwedekanaal dienen ook aansprekende gevels en daken te krijgen zodat het gebied meer samenhang krijgt	Helemaal mee eens. De Jaarbeurs beraadt zich momenteel op zijn plannen; naar mate de plannen van de Jaarbeurs ingrijpender zijn, kan de gemeente meer eisen stellen aan de ontwikkeling (omdat deze dan niet meer binnen het vigerend bestemmingsplan zullen passen). Een goede uitstraling naar het Merwedekanaal en zo mogelijk het dubbelgebruik van daken zijn dan belangrijke uitgangspunten.
06	a.	Indiener ziet graag aandacht voor vervangende woonruimte (bv. via voorrang) binnen het gebied voor eigenaren en bewoners die i.v.m. de plannen hun woningen moeten verkopen.	Voor zover de gemeente in de positie is, zal zij zich inspannen om dit mogelijk te maken. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
07	a.	Indiener geeft een compliment over de verzorging en communicatie rondom de plannen, waarbij zeker een rol is weggelegd voor de visie van omwonenden. Ook de grootsheid van de plannen spreekt aan.	Dank voor het compliment en de waardering voor de ambities van de plannen
	b.	Indiener zet vraagtekens bij bereikbaarheid, parkeervoorzieningen en de verhouding tussen appartementen en winkels. De gemeente breidt de moeilijk bereikbare vesting (Utrecht centrum) uit met nog meer ruimte voor detailhandel (terwijl Hoog Catharijne, Vredenburg en het historische centrum uitwijzen dat daar nu net geen tekort aan is) en bemoeilijkt de mogelijkheid om daar met de auto te komen vanwege de nieuwe autoluwe gebieden.	De plannen voor het Beurskwartier en Lombokplein gaan alleen uit van detailhandel die ondersteunend is aan het Beurskwartier zelf (dus voor bewoners, werkenden en bezoekers die er toch al zijn). Deze detailhandel is geen trekker op zich en in die zin geen concurrentie met de binnenstad en Hoog Catharijne. Beurskwartier/Lombokplein krijgt een binnenstadkarakter. De winkels zullen geen aantrekkingskracht hoeven te hebben van buiten, maar lopend of per fiets te bereiken zijn.
	c.	Indiener begrijpt niet waarom parkeerruimte wordt opgeofferd voor ongewilde woningen zonder parkeergelegenheid, omdat de afstand tussen de parkeervoorzieningen aan de westkant van	De parkeerplaatsen op afstand passen binnen het gemeentelijk parkeerbeleid. Ook in de binnenstad kan men vaak niet voor de deur parkeren. Deze inrichting leidt er tevens toe dat mensen eerder geneigd

		de jaarbeurs en woning te groot is voor mensen die slecht ter been zijn, of met boodschappen en of spullen moeten sjouwen.	zijn de fiets te gebruiken of te gaan lopen. Voor speciale doelgroepen zoals minder validen zullen passende oplossingen worden gezocht. Het is niet zo dat de woningen niet bereikbaar zullen zijn per auto, bijvoorbeeld voor laden en lossen, maar parkeren van de eigen auto gebeurt op afstand, tenzij gebruik wordt gemaakt van een deelauto.
	d.	Daarnaast zullen deze plekken in veel gevallen worden benut door de bezoekers van de Jaarbeurs, hetgeen parkeren voor bewoners en bezoekers voor de stad en het nieuwe beurskwartier onmogelijk maakt.	Over het gebruik van deze parkeerplaatsen worden door gemeente en ontwikkelaars nadere afspraken gemaakt met de Jaarbeurs, zoals contractueel is vastgelegd.
	e.	Openbaar vervoer zal vermoedelijk de respons zijn. Dat is prima indien mensen sporadisch langs komen of de stad niet vaak hoeven te verlaten. Voor de duizenden banen aan werkgelegenheid, carrière gerichte mensen met een auto van de zaak en zzp'ers is een auto echter een essentieel onderdeel bij de uitoefening van hun beroep. U creëert deze ruimte toch voor alle Nederlanders en niet voor een selecte groep die zonder auto af kan?	Het plan voorziet binnen de gemeentelijke parkeernormen in parkeervoorzieningen, alleen niet direct voor de deur of onder de woning. Mensen die niet zonder de auto kunnen, kunnen hier nog steeds goed wonen.
	f.	Indiener stelt dat de P&R's aan de rand van de stad nog steeds te weinig gebruikt worden en de stad staat nu al hopeloos vol bij een evenement van de Jaarbeurs, nog zonder 5000 nieuwe inwoners en duizenden nieuwe forensen op die locatie.	De gemeente stimuleert het gebruik van P+R's, U constateert terecht dat de bezetting daarvan beter kan. Berekeningen tonen aan dat het verkeer nog verwerkt kan worden. De Jaarbeurs zet in toenemende mate bij grote evenementen al parkeren op afstand in en vervoer per pendelbus.
	g.	Indiener stelt een wellicht iets minder ambitieuze, maar realistischere mix tussen appartementen, minder winkels en parkeergelegenheid.	De ambitie om een autoluw gebied met een lage parkeernorm te maken past goed bij de wens van het college om een gedurfd, groen, gezond en vooruitstrevend gebied te maken. Het parkeren op afstand ligt binnen de grens van 750m en past binnen het gemeentelijk parkeerbeleid. Op deze plek in de stad zijn bovendien voldoende andere keuzes dan de auto mogelijk (fiets, tram, bus, trein, te voet). Er zullen in slechts beperkte mate winkels toegevoegd worden. Onder de plintfuncties en voorzieningen waar in het programmaoverzicht sprake van is vallen bijvoorbeeld ook zorg-, sport- en horecagelegenheden, creatieve bedrijvigheid, commerciële dienstverlening etc.

	h.	Indiener is benieuwd waarom er in de plannen geen rekening is gehouden met het opnieuw inpassen van woningen voor huidige bewoners, omdat zij ook mogen profiteren van een mooie ingerichte ruimte na jaren van overlast.	Zie antwoord 2b.
08	a.	Indiener geeft aan dat haar woning niet meer bewoonbaar is door een toren achter de woning en doorgang naast de woning en maakt hier bezwaar tegen.	Het klopt dat de woningen straks niet meer in de huidige vorm bewoonbaar zijn. Een deel van de Croeselaan woningen wordt opgenomen in de nieuwe stedelijke blokken. Een ander deel van de woningen, ter plaatste van het toekomstige park, wordt gesloopt. De gemeente gaat uit van aankoop van alle woningen. De reden hiervoor is dat de bebouwing deels blijft behouden maar de functie zal veranderen. De woningen worden getransformeerd, het wordt straks de entree naar de hoogbouw, werkplekken of opnieuw ingedeelde woonruimtes, bijvoorbeeld voor collectieve woonvormen zoals begeleid kamer wonen.
	b.	Indiener wil in een volgende fase van de plannen fatsoenlijk worden behandeld, omdat er al 20 jaar plannen zijn voor het gebied waarbij hun woning steeds lijkt te verdwijnen.	De gemeente zal zorg dragen voor een fatsoenlijk proces van aankoop, waarbij maatwerk uitgangspunt is. De gemeente wil graag zorgvuldig omgaan met alle belanghebbenden. Indiener wordt uiteraard in een volgende fase geïnformeerd en betrokken.
	c.	Indiener wil kunnen genieten van de nieuw ingerichte Croeselaan	De inrichting van de Croeselaan zal medio 2018 gereed zijn. De woning zal uiterlijk per 1 januari 2023 beschikbaar moeten zijn voor sloop of herontwikkeling. Dat is dan dus over vijf jaar.
09	a.	Indiener informeert waarom het niet direct duidelijk is gemaakt dat een pro forma zienswijze niet mogelijk is, aangezien de omgevingsvisie geen juridische status heeft.	We hebben zo spoedig mogelijk nadat dit duidelijk werd u dit meegedeeld.
	b.	Indiener geeft aan dat met de hoogstedelijke bouw in het stationsgebied West de hoeveelheid groen per inwoner (die al onder het landelijk gemiddelde ligt) verder zal afnemen in plaats van toenemen. Daarom is de claim dat een groenere stad bijdraagt aan de gezondheid van de bevolking onjuist.	De gezondheidsvoordelen van groen worden niet bepaald door de hoeveelheid groen per inwoner, maar door de absolute hoeveelheid en vooral ook kwaliteit van het groen in de buurt. De huidige bewoners rond het Beurskwartier krijgen er veel groen bij. Voor hen is dit winst.
	c.	Indiener stelt dat groene en recreatieve gebieden zoals	De suggestie valt buiten de scope van het plangebied.

		Amelisweerd, De Haar en het Noorderpark te ver van het Beurskwartier afliggen en moeilijk bereikbaar zijn. Er had een vlotte tramverbinding moeten komen richting Maximapark en De Haar.	
	d.	Om de plannen toch te realiseren maakt u de gemeente afhankelijk van derden (projectontwikkelaars). De ervaring leert dat zij steevast hun belangen beter weten te behartigen dan de gemeente. Het leidt meestal ook tot meer van hetzelfde. Ook in dit geval zijn de plannen voor het Beurskwartier weinig origineel. Wat maakt dit een unieke Utrechte wijk?	Wij delen uw mening niet. In de omgevingsvisie wordt juist sterk ingezet op eigenaarschap.
	e.	De gemeente laat in de plannen om financiële redenen na de gemiddelde hoeveelheid groen per inwoner te vergroten.	We maken meer groen dan nu. Per inwoner hebben wij dat niet doorgerekend. De achterliggende reden dat er meer woningen komen is de verdichtingsopgave. Met financiën heeft de keuze voor de hoeveelheid groen niet veel te maken. Eerder gaat het om de afweging, waar woon je in welke dichtheid en hoeveel groen past daarbij?
	f.	Enerzijds meldt u dat het Beurskwartier niet geschikt is voor gezinnen met kinderen, anderzijds plant u er een school met 8 groepen, dus minimaal zo'n 240 kinderen in de leeftijd 4 -12. Een substantieel deel van de woningen wordt gebouwd in Lombok. De druk op de openbare ruimte voor kinderen wordt in die wijk dus vergroot. Indiener is van oordeel dat de plannen geen bijdrage leveren aan een betere lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen in Utrecht west, en noemt het Rembrandtpark als voorbeeld hoe een omgeving de opvoeding van kinderen stimuleert. De gemeente moet zich afvragen: wat moet er gebeuren wil de openbare ruimte bijdragen aan een gezonde geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van kinderen?	Een wijk van 3500 appartementen heeft een basisschool nodig. In de het Beurskwartier komen ook kinderen te wonen, dus niet allemaal in Lombok. Het is zeker belangrijk om de openbare ruimte zo te ontwerpen dat deze geschikt is voor ‘8 en 80’. Dat komt in de ontwerpfase aan bod en daar zal zeker aandacht voor zijn.
10	a.	Indiener onderschrijft de behoefte aan het geplande aantal woningen	Wij delen uw mening.
	b.	Indiener stelt dat tenminste een deel van de bewoners een eigen auto voor de deur wil parkeren. Jonge ouders willen niet een heel eind met kinderen, spullen en kinderzitje sjouwen. Het	Bewoners zijn zeer divers. Bewoners die hun auto voor de deur willen parkeren zullen elders een huis zoeken. De logistieke hub is een cruciaal onderdeel van het plan. Er moet nog nader uitgewerkt worden wat de

		inrichten van een logistieke hub heeft weinig zin.	voorwaarden zijn om hier een succes van te maken. Afzetten van spullen kan ook nog steeds nabij de woning. Door geen parkeren op maaiveld, op straatniveau, vorm te geven, kunnen andere kwaliteiten van de openbare ruimte beter tot zijn recht komen: groen, spelen op straat, veiligheid et cetera.
	c.	Sommige banen vereisen het vervoer per auto omdat de werkplek niet goed met het OV bereikbaar is, te meer omdat er snel moet worden geschakeld tussen werk, school, kinderdagverblijf en woning.	De keus om hier te gaan wonen zal mede bepaald worden door hoe men zich wil verplaatsen. Nog steeds blijft het bezit van een auto mogelijk, maar op afstand geparkeerd. Lopend en fietsend kan vaak ook geschakeld worden tussen school, woning en kinderdagverblijf. Door het Beurskwartier hoogstedelijk te maken zullen deze vlak bij elkaar kunnen liggen. Het draagvlak voor voorzieningen neemt namelijk toe.
	d.	Houdt ook rekening met het toenemende aantal ouderen met een brommobiel die in het gebied wonen of die daar op bezoek komen.	Zeker, bij de uitwerking van de plannen zal toegankelijkheid voor iedereen een uitgangspunt zijn.
	e.	Indiener concludeert dat het een utopie is dat bewoners alleen deelauto's gaan gebruiken.	Er is niet alleen rekening gehouden met alleen maar deelauto's. Eigen autobezit is nog steeds mogelijk, die op enige afstand aan de andere kant van het Merwedekanaal geparkeerd kan worden.
	f.	Indiener stelt dat te grote scheiding van verkeer kan leiden tot sociale onveiligheid. Achterafpaden zijn ideale werklocaties voor groepen met verkeerde bedoelingen. Indiener acht een knip tussen het Westplein en Vleutenseweg onwenselijk zowel voor bezoekers van de winkels in Lombok als voor bewoners en bedrijven. Indiener stelt dat verkeer dat niet doorstroomt slecht is voor de luchtkwaliteit Indiener vermoedt dat de aannames in de verkeersmodellen niet stroken met het werkelijke gedrag van inwoners en bezoekers van Utrecht Indiener verwacht dat het autobezit in Utrecht niet veel verder kan dalen omdat het al relatief laag is Indiener zou een ongelijkwaardige kruising van fietsverkeer met het Westplein/Lombokplein verwelkomen, omdat dat de lange	In de omgevingsvisie ligt de focus op goede en heldere langzaam verkeerverbindingen die aansluiten op routes in de stad. De routes en groene parkruimtes in het Beurskwartier worden hierdoor verknoopt met de rest van de stad. De auto bereikbaarheid is vanuit de randen georganiseerd, zodat de kern van het gebied autoluw blijft (en dus gericht op langzaam verkeer). Door op deze plekken extra in te zetten op goede plintfuncties wordt gezorgd voor een levendig gebied. Samen met de grote hoeveelheid woningen en het principe van de gesloten bouwblokken zijn er straks veel ogen op de straat gericht. Uw opmerking over een ongelijkwaarde kruising begrijpen we niet. Als u een ongelijkvloerse kruising bedoelt, dan kiezen we daar op de kruising Leidseweg/Westplein niet voor omdat een gelijkvloerse kruising meer past bij een centrummilieu. Technisch is hij echter wel mogelijk en inderdaad het bevordert het doorfietsen. De kosten zijn echter veel hoger.

		wachttijd bij de verkeerslichten verkort Indiener stelt een fietsrotonde voor bij het Westplein	
	g.	Indiener waarschuwt voor ontmoetingen tussen bevolkingsgroepen op straat, omdat menging in de publieke ruimte voor spanning zorgt door concurrentie om ruimte en oppervlakkig contact.	In de stad zijn er altijd ontmoetingen tussen diverse bevolkingsgroepen. Dat biedt voor- en nadelen die horen bij het leven in de stad. Utrecht streeft er naar een inclusieve stad te zijn. Door het grote aantal mensen (prikkels) in de stad zijn ontmoetingen met vreemden inderdaad oppervlakkig. De behoefte aan contact met bekenden is er echter niet minder om en vraagt ook om ruimte. Met de ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein ontstaan er verschillende openbare verblijfsruimten, meer dan nu het geval is. In de bouwblokken zullen bewoners collectieve ruimten (bijvoorbeeld daktuinen) hebben waar minder menging plaats vindt dan op straat.
	h.	Indiener stelt voor om het beleid voor het verbeteren van onderlinge betrekkingen vooral te focussen op werk- en studiesituaties: plekken waar mensen langer vertoeven en een gezamenlijke identiteit delen zonder met elkaar te concurreren	Op die plekken is dat inderdaad gemakkelijker. We hebben niet de illusie alle groepen te kunnen mengen door ze te laten ontmoeten in de openbare ruimte. In de woonblokken wordt het ook belangrijk om niet alle groepen door elkaar te laten wonen, maar mensen met een gezamenlijke identiteit bij elkaar zodat zij collectieve ruimten met elkaar kunnen delen. We hechten echter veel waarde aan het treffen van de buren, binnen en buiten, ten bate van verdraagzaamheid en zorg voor elkaar. Bij een ‘bekende vreemde’ zijn mensen immers meer betrokken dan bij een vreemde.
	i.	Indiener verwijst naar SER-ladder van duurzame verstedelijking en ziet geen behoefte aan ruimte voor werken, vanwege een percentage van leegstand van kantoor van 25% en een leegstand van industriële objecten van 22% per 1-1-2016.	De ambitie van het college is om de groei van de stad en de groei van de werkgelegenheid hand in hand te laten verlopen. Toevoegen van werkruimtes, juist op deze plek, is een belangrijk middel daartoe. De kantoren leegstand in Utrecht als geheel bedraagt momenteel 12,5%, in het Stationsgebied is dat slechts 3%. (bron: Onderzoek Utrecht, Cushman & Wakefield, zie: Vastgoedmonitor Utrecht 2016 d.d. april 2017). De gemeente Utrecht kent slechts enkele locaties waar uitbreiding van de kantorenvoorraad wordt toegestaan. Het Stationsgebied is daarbij een belangrijke kantoorlocatie: de provincie heeft namelijk aangegeven dat het Stationsgebied de enige locatie in de provincie is, waar de vraagverwachting hoger ligt dan de planvoorraad. Wij zien derhalve ruimte

			voor toevoeging van kantoorruimte in het Stationsgebied. Daarbij moet bedacht worden dat het in het Beurskwartier/Lombokplein om andere kantoren gaat dan rond het Jaarbeursplein en aan de Graadt van Roggenweg, namelijk kleinschaliger en in mengvormen met andere functies, bijv. woon-werkcombinaties. Bij bedrijfsruimten zal het ook veelal om kleinschalige combinatiefuncties gaan. Dat de vraag naar kleinschalige bedrijfsruimten in Utrecht groot is, blijkt uit de hoge bezettingsgraad van de bestaande bedrijfsverzamelgebouwen (zie Vastgoedmonitor Utrecht 2016 d.d. april 2017).
	j.	Indiener verwijst naar leegstaande commerciële panden in Lombok en geeft aan dat de gemeente elders in de stad winkelruimtes zal moeten saneren of transformeren alvorens het weer kan toevoegen.	De hoeveelheid toe te voegen winkelruimte in Beurskwartier/Lombokplein zal beperkt zijn, en zich vooral richten op de nieuwe bewoners en werkfuncties die in de plannen worden toegevoegd..
	k.	In de schets in de publieksfolder wordt voorzien in een hoge woontoren op de kop van Lombok. De hoogte van 70-90 meter daarvan sluit niet aan op de naastgelegen bebouwing.	De door u bedoelde toren van 70 meter is onderdeel van een bouwblok dat in een overgangszone ligt. Het grenst aan de noordzijde aan de bebouwing aan de Leidseweg en aan Lombok, bebouwing die gekenmerkt wordt door een relatieve kleine schaal. En het grenst aan de zuidzijde aan de Graadt van Roggenweg waar veel grootschaliger bebouwing voorkomt met flinke bouwhoogten. Daarom is hier gekozen voor een bouwblok met een mix van hoog- en laagbouw. Een kleine korrel (12 meter) aan de Leidseweg en hoogbouw aan de kant van de Graadt van Roggenweg. Hieraan refereert de in de concept omgevingsvisie voorgestelde bouwhoogte van 70m. Een hoogte die overigens ook mogelijk is op grond van de zogeheten schalen kaart uit het masterplan (Masterplan Stationsgebied 2002) Naar aanleiding van uw reactie en andere reacties op dit punt hebben we de voorgestelde hoogte nogmaals kritisch in beschouwing genomen. Wij zijn het met u eens dat juist op dit punt in het plan het effect (uitzicht en bezonning) op de bestaande bebouwing relatief groot is en het contrast erg groot. Wij stellen daarom voor de hoogte van deze toren te verlagen van 70 meter naar 45 meter, waarmee een meer acceptabele overgang

			naar de bestaande bebouwing wordt gemaakt. *Naar aanleiding van deze reactie zal de omgevingsvisie op dit punt worden aangepast. Zie hiervoor de Reactienota 2.3.1*
	l.	Beeldbepalende elementen en oriëntatiepunten van Lombok, zoals de Ulu-moskee, de Antoniuskerk en de Houtzaagmolen zullen daardoor minder goed zichtbaar worden.	Er komt veel ruimte vrij bij de ingrijpende herinrichting van de Graadt van Roggenweg er het huidige Westplein. Dit is ruimte die voorheen verkeersruimte was. Het is een kans om de bebouwing van de Leidseweg door te zetten richting Van Sijpesteijnkade. Ook het water van de Leidsche Rijn wordt hier doorgetrokken, stadsstructuren worden hersteld. Een consequentie is inderdaad dat het zicht op de houtzagenmolen en Antoniuskerk vanaf het Westplein minder goed zal zijn door het daar toegevoegde stadsblok. Lombok wordt daarentegen weer goed aangehaakt aan de stad en de barriërewerking van het Westplein wordt opgeheven. Het zicht vanaf de Leidseweg blijft ongewijzigd. De nieuwe stadsstraat loopt direct langs de moskee waardoor juist het zicht op de moskee heel goed zal zijn. Dit past ook bij zo'n herkenbare stedelijke functie.
	m.	Bovendien vreest indiener dat een deel van Lombok letterlijk overschaduwd wordt door dat de toren ten zuidoosten van de wijk komt te liggen.	zie antwoord onder 10k
	n.	Indiener stelt voor functies in de plint in te zetten voor wonen, zo kan in maximaal 6 woonlagen een hoge dichtheid worden bereikt.	Goed punt, wonen kan op veel plekken een prima plintinvulling zijn. Dit is al meegenomen in de planvoorstellen. Wel worden op sommige specifieke locaties, zoals aan de centrumboulevard, andere functies in de plint gevraagd. Het plan overstijgt in woningaantallen fors een plan dat beperkt is tot 6 bouwlagen.
	o.	Hoogbouw is duur.	In dit plan bouwen we niet alleen hoogbouw. We doen beide: een groot deel van de woningen wordt in blokken tot maximaal 8 lagen gerealiseerd; daarbij komt ook nog een deel van de woningen die in hoogbouw gerealiseerd wordt. Recente Utrechtse ervaring leert dat ook in hoogbouw woningen met een redelijke huur kunnen worden gerealiseerd.

	p.	Indiener heeft bezwaar tegen de sloop van woningen aan de Croeselaan. Ook hier dient het nieuwe plan zich aan te passen aan de bestaande bebouwing. Sloop is voor bewoners zeer ontwrichtend en procedures zijn lang en kostbaar. Dat betekent onnodige vertraging in de realisatie en leed voor inwoners.	zie beantwoording onder 2b. De gemeente gaat uit van aankoop van alle woningen.
	q.	Indiener vraagt aandacht voor voldoende huisvesting voor middeninkomens die nu vaak teveel verdienen voor de sociale huursector en te weinig voor veel huurwoningen in de vrije sector en ook niet altijd aan een hypotheek kunnen komen. Indiener verzoekt gemeente om zorg te dragen voor huurwoningen met een huurprijsklasse tussen de 700 en 1000 euro per maand. Mogelijk is dat voornemen er al, maar is niet verwoord in dit plan.	In de Omgevingsvisie wordt uitgegaan van minimaal 20% sociale woningbouw in het Beurskwartier. En ook komt in het Beurskwartier een substantieel deel middenhuur. Wij onderschrijven het belang van woningen in het middensegment van de huurmarkt. Sinds 2014 bestaat het Actieplan Middenhuur, om de productie van woningen in dit segment te stimuleren. Belangrijke doelgroepen voor middenhuur zijn net afgestudeerden, gezinnen met een middeninkomen en jonge huishoudens die instromen in sociale huur maar vervolgens niet kunnen doorstromen en daardoor in feite scheefwonen. Recent heeft het college een voorstel naar de raad gestuurd om dit actieplan te actualiseren, waarbij de focus naast productie komt te liggen op de prijskwaliteitsverhouding van de woningen. De gemeenteraad zal hierover dit najaar een besluit nemen. Indien de Raad dit actieplan vaststelt zal het uitgangspunt worden voor de uitwerking van de omgevingsvisie. *De tekst op pagina 60 van de Omgevingsvisie wordt vanwege deze zienswijze op de recente ontwikkelingen aangepast Hierbij wordt ook de tekst over het sociaal programma iets aangescherpt. (zie bijlage 1).*
	r.	En ook als ze al aan een hypotheek kunnen komen, dreigen ze door de snel stijgende huizenprijzen uit Utrecht verdrongen te worden.	Het is onze ambitie om een gevarieerd woningaanbod voor een diversiteit aan type huishoudens te realiseren. Passend en betaalbaar kunnen wonen zijn belangrijke doelstellingen van ons woonbeleid.
11	a.	Indiener spreekt waardering uit voor het proces dat met omwonenden en belangstellenden is gevoerd in de afgelopen periode, en de heldere keuze die het gemeentebestuur maakt.	Dank voor de waardering voor het doorlopen proces
	b.	Indiener geeft aan dat zwijgende meerderheid vaak positief is, maar geen zienswijze indient. Indiener vindt het positief dat groei wordt opgevangen bij het belangrijkste ov-knooppunt.	Wij delen uw mening.

		Door compact en gedifferentieerd te bouwen ontstaat een aangenaam woongebied. Ook de keuze voor voetgangers- en fietsers in plaats van de auto is een goede en toekomstgericht. De ruime boulevard en parken zijn belangrijke kwaliteitsdragers van het plan. Het behoud van de Korenbeurs is een goede keuze.	
	c.	Indiener geeft aan dat er een stedenbouwkundige fout wordt gemaakt door direct achter en tegen de te handhaven complexen hoge nieuwbouw- blokken te plaatsen. Je moet hier kiezen voor handhaven en dan geen groot blok erachter aan vast, of ook dit complex dan toch maar grotendeels slopen.	Er is met opzet gekozen voor beide, dus én handhaven én torens toevoegen. De bestaande woningen blijven niet in hun huidige opzet bestaan, maar transformeren mee met het hoogstedelijke gemengde bouwblok. Het handhaven van een beneden-/bovenwoning met tuin legt dusdanige beperkingen aan het bouwblok op (met name op de hoeken) dat de woningen beter inpasbaar zullen zijn als het type verandert. Misschien worden het wel werkunits of een entreegebouw voor een hoge toren. Door de gebouwen soms niet te slopen wordt een extra “laag” in de architectuur toegevoegd, namelijk die van de jaren ’30 in de vorige eeuw.
	d.	Plinten verdienen aandacht volgens de indiener: grenzend aan de Jaarbeursboulevard niet-woonfuncties en in de andere plinten wel woonfuncties.	Er is in de omgevingsvisie veel aandacht voor plinten. Echter naast de niet-woonfuncties aan de Jaarbeursboulevard zijn er nog meer denkbare plekken waar bijvoorbeeld een terras, koffiebar, kinderdagverblijf, sportschool een toegevoegde waarde kan zijn voor het wonen aan de straat, en de levendigheid op straat in het Beurskwartier. Sommige functies zijn ondersteunend aan het wonen en werken in het gebied, en minder van belang voor de bezoekersstroom van de Jaarbeurs.
12	a.	De indiener wenst met zijn organisatie bij alle plannen te worden betrokken en verwijst naar de Toegankelijkheidslijst	Tijdens het opstellen van de Omgevingsvisie is gesproken met SOLGU (Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht) en is extern advies ingewonnen over toegankelijkheid. Dit heeft geleid tot de passage over toegankelijkheid voor iedereen op pagina 113 van de Omgevingsvisie. Dit geeft voldoende aanleiding om in volgende ontwerpfases het gesprek met Solgu op een constructieve manier te voeren, inclusief de uitvoering van Motie 39.
	b.	Indiener: zorg dat alle 600 nieuwe woningen, conform motie 39, tenminste ‘bezoekbaar’ zijn.	Zie 12a
	c.	Volgens de ‘Utrechtse Standaard’ mogen mensen niet op	Dat streven is er zeker. In overleg met betrokkenen, zoals SOLGU

		voorhand worden buitengesloten. Dat wil zeggen dat gestreefd moet worden dat alle onderdelen van het nieuwe Lombokplein bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar (BTB) zijn voor mensen met beperkingen.	(Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht) zullen de plannen voor het Lombokplein worden uitgewerkt.
	d.	Een bevaarbare Leidsche Rijn impliceert hoge bruggen. Omdat alle voetpaden toegankelijk moeten zijn, heeft dit consequenties voor alle bruggen over de Leidsche Rijn. De hellingen die nodig zijn om de hoogteverschillen te overbruggen zullen bijzonder lang zijn. Dit vraagt veel ruimte en valt niet makkelijk in te passen. Het is van belang dat in alle plannen extra aandacht is hoe de BTB van bruggen wordt gewaarborgd.	Inderdaad zullen de bruggen over de Leidsche Rijn iets boven de aangrenzende de straten uitkomen om de Leidsche Rijn bevaarbaar te maken. Tegelijkertijd is het de bedoeling dat de voetpaden op de bruggen toegankelijk zijn voor iedereen. Hellingen naar de bruggen toe vragen veel ruimte. De bruggen en de omgeving van de bruggen zijn daarom al globaal geschetst, zodat de haalbaarheid kon worden getoetst. Bij de verdere planvorming zal veel aandacht nodig zijn voor een zorgvuldige uitwerking. Bij de uitwerking van de plannen zal nader worden onderzocht hoe de criteria voor toegankelijkheid zich verhouden tot de fysieke mogelijkheden in de nieuwe situatie.
	e.	Mochten er aanleglocaties worden ontwikkeld, dan is het van belang dat deze aanleglocaties BTB zijn.	In het plangebied zouden aanlegvoorzieningen kunnen komen voor boten voor verschillende doelgroepen. Bij verdere planvorming kan met betrokkenen (waaronder Solgu) worden bepaald voor welke aanlegvoorzieningen het belangrijk is deze toegankelijk te maken voor minder validen.
	f.	De stadsstraat zal als 30 km zone worden ontwikkeld en waarschijnlijk zal de verkeersdruk vrij hoog zijn. Het verkeer zal zich als een trage continue stroom verplaatsen en zonder extra voorzieningen zal deze weg moeilijk oversteekbaar zijn. Er is extra aandacht nodig zodat mensen met beperkingen (waar onder ouderen, kinderen, mensen met beperkingen) ook veilig kunnen oversteken.	De stadsstraat wordt voorzien van een ruim midden-eiland, zodat de straat in etappes kan worden overgestoken. Zo nodig worden bij de belangrijkste oversteekplaatsen verkeerslichten toegepast.
13	a.	Indiener ziet de menselijke maat niet in de plannen van de hoogbouw	De hoogbouw reageert op twee manieren op de menselijke maat. Ten eerste in de plint. Hier zal in de vormgeving en uitstraling veel aandacht zijn voor menselijke maat. Dit wordt beschreven op pagina 74 van de omgevingsvisie. Ten tweede ligt de hoogbouw altijd terug ten opzichte van de rooilijn / straat. Hier bedoelen we mee dat een gevel van 90m hoog nooit op de stoep “landt” , maar dat er altijd een lager gebouw van

			bijvoorbeeld 25m of 12m voor staat. In de straten die we maken wordt hoogbouw dus altijd in de tweede lijn neergezet (zogenaamde podiumgebouwen).
	b.	Indiener wil aan de Croeselaan blijven wonen	Zie beantwoording vraag 2b. Blijven wonen aan de Croeselaan is niet mogelijk: alle woningen worden aangekocht door de gemeente. Een deel van de bestaande woningen wordt in een andere vorm en functie ingepast in grotere bouwblokken. Een ander deel wordt gesloopt. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
14	a.	Indiener geeft aan positief te zijn over de algehele visie van het Beurspartij.	Goed om te horen
	b.	Indiener maakt zich zorgen over: - Bereikbaarheid / verkeer en vervoer - Geluid - Zon - Wind - Toename concurrerende functies - Mogelijke bouwoverlast andere gebouwen als de Galaxytoren in gebruik is	Het is onvermijdelijk dat na oplevering van het Amrathhotel er zaken zullen veranderen, we zullen na de vaststelling van de omgevingsvisie en bij de planvorming en uitwerking van het Beurskwartier alle belangen meewegen en onderzoek doen naar bovengenoemde aandachtspunten. Naast overlast zal de Galaxytoren ook profiteren van de ligging in een aantrekkelijk en bruisend Beurskwartier. De concurrerende functies kunnen ook ondersteunend werken. Als er diverse functies zijn genereert dat meer bezoekers waar ook bijvoorbeeld de horeca van de Galaxytoren van kan profiteren. Er is in het stationsgebied veel ervaring met het naast elkaar plaatsvinden van bouw en in bedrijf zijnde bedrijvigheid. T.z.t. zal daarover afstemming plaats vinden.
	c.	De ontwikkelaar van de Galaxytoren wil graag op de hoogte worden gehouden over de planning en verdere uitwerking van de plannen.	Dat kan.
	d.	Met het huidige informatieniveau kan de indiener niet goed duiden wat de consequenties zijn voor de Galaxytoren.	Er is zeer regelmatig overleg tussen de gemeente en de Amrath over de eigen ontwikkeling. Toelichting op concrete vragen kunnen hier aan de orde worden gesteld. Uit de zienswijze wordt niet geheel duidelijk om welke concrete vragen het gaat.

15	a.	Indiener spreekt lof uit over het revolutionaire karakter van het plan – de plannen voor veel woningen en de verdere invulling van dit gebied met ook plantsoenen en parken - , en hoopt dat de discussie zal gaan over de kwalitatief goede architectuur van de gebouwen, en niet blijft hangen in wel of niet hoogbouw.	Dank voor dit compliment.
	b.	De openbare ruimte moet aangenaam zijn voor de gebruikers ervan, sociaal veilig en zonder overlast van windhinder en forse schaduwen van hoge gebouwen, verkeerde inrichting (speelplaatsen en vuilcontainers op onhandige plekken enz.). Bezonningsstudies zullen zich voor de ontvouwde plannen dus ook moeten uitstrekken tot en met de openbare ruimten. De eventuele windhinder dient dus vooraf door middel van een stedenbouwkundige maquette in een windtunnel te worden onderzocht. Onduidelijk is of dit nu al is gebeurd en wat de bevindingen zijn! En als dit niet gebeurd is, of dit voorafgaande aan de besluitvorming nog gaat gebeuren.	Dit is nog niet gebeurd bij het opstellen van de omgevingsvisie. Er is nu een stedenbouwkundige plankaart getekend die indicatief is. Deze kaart laat wel zien in welke mate er ongeveer gemengd wordt binnen de bouwblokken (korrel en hoogtes). Wat er na de vaststelling staat te gebeuren is dat er voor het Beurskwartier en Lombokplein als geheel Stedenbouwkundige programma's van Eisen (SpvE) worden opgesteld, welke vervolgens weer wordt gedetailleerd in ruimtelijke spelregels per bouwblok. Hierin komen aspecten als windhinder, bezonning en afvalinzameling aan de orde. Daarna zal blok voor blok ontworpen worden en kunnen de wensen en eisen omtrent bezonning, daglichttoetreding, windhinder meegenomen worden. Waarbij het tweede bouwblok reageert op het eerste, en de volgende weer op de eerdere bouwblokken. Deze studies zullen dus niet voorafgaande aan de besluitvorming over de omgevingsvisie plaatsvinden.
	c.	Resultaten van dergelijke onderzoeken moeten er echter wel zijn om als stadsbestuur over deze plannen te kunnen besluiten.	Een omgevingsvisie geeft de hoofdlijnen van de ontwikkeling van een gebied weer. Onderzoeken naar bezonning en windhinder kunnen pas plaats vinden in het kader van de uitwerkingen van de omgevingsvisie, als de exacte locatie en bouwhoogte van de nieuwe bebouwing bekend zijn.
	d.	Voor de inrichting van de openbare ruimte dient voldoende budget t.b.v. een kwalitatieve en zorgvuldige bestrating, verlichting en dergelijke gereserveerd te worden. Daar komt nog bij dat het ontwerp van de bebouwing en dat van de openbare ruimte waarschijnlijk niet door dezelfde persoon of team worden gemaakt, dus dat vereist ook supervisie om het tot stand komen van een goed geheel te kunnen bewaken. Ook dat vereist aansturing en bewaking door de gemeente en Welstand.	De gemeente staat voor een hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte in het Beurskwartier en Lombokplein en omgeving. Deze sluit aan bij de kwaliteit van het stationsgebied en gaat op een vanzelfsprekende manier over in de aangrenzende Utrechtse wijken. Voor de planvorming voor gebouwen en buitenruimte wordt samen gewerkt door interne en externe deskundigen. De kwaliteitsbewaking is in handen van het supervisieteam. In het supervisieteam is de welstandscommissie vertegenwoordigd.

	e.	Bij alle geïnstitutionaliseerde aandacht voor duurzaamheid, circulaire economie en processen, hoopt indiener dat de aansturing op de schoonheid van de gebouwde omgeving dus niet ondergesneeuwd raakt. En dat B en W en hun ambtenaren hierop zullen toezien en het nakomen van de goede voornemens voor kwaliteit in de architectonische vormgeving, in de detaillering, differentiatie en het (warme) materiaal gebruik effectief weten te bewaken.	Daar gaan wij wel van uit, het maakt allebei een belangrijk deel uit van het slagen van deze ontwikkeling.
	f.	De decennialange en vrijwel constante dreiging van sloop bracht economische schade aan de eigenaren van huizen aan de Croeselaan. De huizen bleken tegen voor deze locatie normale prijzen niet verkoopbaar. De A-locatie van de woningen werd niet verdisconteerd. Bij de verwerving in de komende jaren zal men dus niet klakkeloos op zulke gegevens als referentiekader kunnen afgaan.	Bij aankoop van de woningen zal voor de waardebepaling worden gekeken naar referenties buiten het plangebied in de nabije omgeving.
	g.	Indiener is tegen de sloop van de Croeselaanpanden, omdat het lopen langs het park in het donker een beklemmende aangelegenheid wordt en is met name bang voor een afnemende sociale veiligheid.	Aan het nieuwe park komen veel nieuwe woningen en andere functies die zorgen voor een grotere levendigheid in het gebied en 'meer ogen op de straat' dan in de huidige situatie. Ook de Croeselaan zal extra bezoekers trekken die de middenberm als een park gebruiken (hardlopen, hondenwandeling, etc.). Belangrijke routes door het gebied zullen goed verlicht zijn. Bij de groene inrichting van het park en de Croeselaan zelf is sociale veiligheid zeker een aandachtspunt. Het park zorgt ervoor dat er tussen de hoogbouw in een mooie open ruimte is waar overdag mensen elkaar kunnen ontmoeten en in de zomertijden ook in de avond. Deze ontmoetingen kunnen voor meer binding tussen de buurtbewoners zorgen, waardoor de sociale controle in de buurt toeneemt. Indien het park goed verlicht wordt, hoeft dit in de donkere maanden niet te leiden tot een beklemmende aangelegenheid. Daarnaast zal het park niet afgelegen liggen, maar zullen in de wijde omgeving diverse voorzieningen en/of huizen/hoogbouw staan waaruit mensen direct zicht hebben op het park.
	h.	Indiener geeft aan dat Portaal het financieel lastig krijgt om	Wij hebben er vertrouwen in dat Portaal en ook de andere STUW partners

		goede architectuur terug te bouwen wanneer zij vergelijkbare woningen als de woningen die worden gesloopt willen terugbouwen, omdat de lage huren niet zullen lonen.	dit prima kunnen. In Utrecht zijn diverse kwalitatief hoogwaardige woningbouwprojecten gerealiseerd door woningcorporaties.
	i.	Het ligt daarmee voor de hand de huidige woningen te behouden, deze zijn 10 jaar geleden gerenoveerd en de huidige huurders hebben het meeste recht om hier te blijven wonen.	zie beantwoording van vraag 2b. De woningen, ter plaatste van het toekomstige park, zullen worden gesloopt. In de volgende fase zal met de huidige bewoners (en in overleg met Portaal) worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
	j.	Het blok sociale woningbouw is eind jaren dertig gebouwd door de Utrechtse architect Peter van der Wart (1901 - 1985). De architectonische detaillering – profilering en differentiering in de gevel – alsmede het bijzondere materiaalgebruik – Utrechts plat in verschillende kleuren – zorgen voor mooie gevel, een levendig plint waar het aangenaam verpozen en langs lopen is. Als het om behoud van het oude in de nieuwe wijk gaat, zou ook dit deel van de bebouwing beter kunnen blijven staan. Qua stijl is het, net als de andere huizenrij, aan de Veemarktplein-Croeselaan, alleszins de moeite waard om te behouden en karakteristiek voor de woningbouw van periode uit de jaren dertig. Al eerder zijn in deze stad (mindere) scheppingen van deze architect op de monumentenlijst geplaatst.	De kwaliteit van de jaren 30 architectuur van Van der Wart wordt onderschreven, alhoewel het geen monumentenstatus heeft. Met dit plan is gekozen om een deel de woningen van deze architect op te nemen in de nieuwe bouwblokken. Hiermee wordt niet alleen voor een deel van deze bestaande kwaliteit behouden, maar blijft ook een stukje historie zichtbaar. De positie van het park komt voort uit een essentieel stedenbouwkundige principe: alle bouwblokken in het plan grenzen aan een groene ruimte, ofwel aan een van beide parken, ofwel aan de groen ingerichte centrumboulevard. Aan deze groene ligging wordt een belangrijk deel van de toekomstige woon- en leefkwaliteit ontleend. Dit is straks een belangrijk argument om in dit hoogstedelijke gebied te willen zijn. Het park aan de Croeselaan is goed zichtbaar en bereikbaar voor de stad. Bovendien bepaalt dit park deels de identiteit van het Beurskwartier. En het park legitimeert het wonen in hoge dichtheden. De meeste mensen in het Beurskwartier hebben geen eigen tuin, maar wel de beschikking over een balkon, daktuin en dus een park voor de deur.
	k.	Indiener stelt voor de woningen niet te slopen voor een doorsteek van de Moreelsbrug naar het Beurskwartier, maar om het café de Korenbeurs hiervoor te gebruiken, zodat een fietstunnel naar het park ontstaat. Deze kleine ombuiging voor fietsers lijkt geen onoverkomelijk bezwaar, dit zien we in de	Een kleine omfietsbeweging is inderdaad geen onoverkomelijk bezwaar. Het toevoegen van een echte route in plaats van een onderdoorgang vinden wij wel een toegevoegde kwaliteit, ook in verband met de sociale veiligheid. De Korenbeurs is bovendien een architectonische verbijzondering binnen de architectuur van de Croeselaan en daarmee

		binnenstad ook.	juist boeiend om te behouden naast een deel van de door portieken ontsloten beneden-/bovenwoningen.
	l.	Indiener maakt bezwaar tegen een hoog en groot gebouw pal tegen de achtergevels van woningen aan de Croeselaan die in de plannen blijven staan, omdat: - Mooie tachtig jaar oude bomen in de achtertuinen zullen sneuvelen, die goed zouden kunnen aansluiten op het plantsoen - Het gebouw de gevelfront van de Croeselaanwoningen overheerst - Het gebouw zon en uitzicht ontneemt - Dit grote planschade met zich meebrengt - Er al lange tijd sloopplannen zijn, en nu de strijd tegen sloop gewonnen lijkt te zijn, moeten de bewoners er zelf uit. Het zijn ruime woningen op een A-locatie, de bewoners willen blijven wonen. Indiener roept op de hoogbouw ergens anders te plaatsen als hoogbouw echt nodig is.	Er is weliswaar voor gekozen om de bestaande bebouwing op te nemen in de nieuwe bouwblokken, maar ze transformeren volledig mee met het hoogstedelijke gemengde bouwblok. De woningen in hun huidige vorm en functie zijn hierin –zoals de inspreker ook al aangeeft- niet inpasbaar. De stad Utrecht staat voor een grote verdichtingsopgave. De locatie, die dicht bij een OV-knooppunt ligt, is erg geschikt om veel woningen aan de stad toe te voegen. Deze nieuwe bewoners hebben straks de beschikking over verschillende vormen van openbaar vervoer en voegen daardoor relatief weinig nieuw autoverkeer aan de stad toe. Hoogbouw is een middel om in hoge dichtheid te bouwen. Bovendien is dit een locatie waar al veel hoogbouw is en nog in de planning zit, daarom is juist hier hoogbouw wel op zijn plek is. Het gebied wordt zo één geheel met het bestaande stationsgebied aan de westkant van het spoor. De gemeente gaat uit van aankoop van alle woningen. De reden hiervoor is dat de bebouwing deels blijft behouden maar de functie zal veranderen. Uitgangspunt hierbij is schadeloosstelling voor de bewoner/eigenaar.
	m.	Wat blijft er over van de beleving van de sociale veiligheid na sluitingstijd? Door sloop en het uitkopen van bewoners wordt het in de nachtelijke- en ochtenduren saai en sociaal onveilig voor een groot deel van de Croeselaan.	zie beantwoording onder 15g.
	n.	De keuze voor weinig of geen parkeerplaatsen in het gebied roept de vraag op of dit parkeerverbod commerciële ontwikkelaars van de woningbouw (bij de hoogbouw of bij de verticale tenders) niet zal afschrikken.	Op de woningmarkt in centrumgebieden neemt de vraag naar eigen parkeerplaatsen af. Het autobezit daalt. De vraag naar deelauto's neemt toe. Aan die vraag wordt in het plan voldaan. Bovendien is het mogelijk om een eigen auto te bezitten, maar deze zal op afstand geparkeerd moeten worden.
	o.	Vermoedelijk worden de koophuizen toch erg duur – realiseer dat de huur- en koopprijzen van huizen in de binnenstad nu al onbetaalbaar zijn voor de middeninkomens of lager! – en zulke bewoners stellen (huurders of kopers) hogere eisen aan	De druk op de woningmarkt is een van de redenen om intensief te bouwen naast het station. Er is ook een doelgroep die comfort ontleent aan wonen bij een groot station en minder aan eigen autobezit.

		comfort, onder meer één of soms twee parkeerplaatsen voor hun auto's.	
	p.	Ook voor andere groepen die men in het Beurskwartier wil aantrekken, zoals senioren, kan dit parkeerverbod bezwaarlijk zijn – lange afstanden lopen naar de parkeergelegenheid aan de andere zijde van het Merwedekanaal is niet te doen voor degenen die slecht ter been zijn. Of komen er ook rollende trottoirs naar die parkeergelegenheden?	Het is nog niet duidelijk of er een voorziening komt tussen de parkeerplaatsen en de woningen. Bovendien komen de deelauto's wel direct bij de woningen. Daar kan met ook gebruik van maken. Voor mensen met een gehandicaptenkaart zal een passende oplossing moeten worden gevonden.
	q.	Hoe dan ook, dit voornemen verdient eerst nader onderzoek, o.m. naar de wijze waarop een parkeervrije woonomgeving toch aantrekkelijker te maken is en met welke extra voorzieningen aanvankelijke bezwaren voor investeerders en bewoners kunnen worden weggenomen.	Dit zal in verdere planstadia worden onderzocht. Bijvoorbeeld fijnmazig openbaar vervoer, shuttlediensten en dergelijk. In de diverse onderzoeken die hiervoor in het kader van het Living Lab zijn gedaan zijn hiervoor al diverse ideeën gelanceerd (zie rapporten www.utrecht.nl/beurskwartierlombokplein.
	r.	Indiener geeft aan dat sommige bewoners-eigenaren helemaal niet weg willen. Het moet mogelijk zijn voor de bewoners-eigenaren die dit wensen om in hun eigen appartement te kunnen blijven wonen. Gedwongen vertrek is respectloos, zeker als zal blijken dat er daarna studenten in hun woning gaan wonen.	Zie beantwoording onder 2b. Het klopt dat de woningen straks niet meer in de huidige woonvorm bewoonbaar zijn. De gemeente gaat uit van aankoop van alle woningen, waarbij zorgvuldig met belangen van bewoners zal worden omgegaan.
	s.	De huur- en koopprijzen zijn in en nabij het centrum van de stad tot torenhoogte gerezen en het is niet erg aannemelijk dat via de markt of de gangbare procedures van woningcorporaties bewoners van hier naar vergelijkbare (grote!) huurwoningen tegen min of meer gelijke huurprijzen op een vergelijkbare (top-A) locatie zullen kunnen verhuizen. Hetzelfde geldt voor bewoners-eigenaren.	Het uitgangspunt bij verwerving dan wel onteigening is vergelijkbaar woongenot. In principe worden huurders/eigenaren schadeloos gesteld.
	t.	Indiener eist dat de gemeente pas gaat aankopen als het absoluut zeker is dat de bouwplannen, op of naast de plek waar bewoners wonen, echt doorgaan en vastgesteld is dat en wanneer men spoedig gaat bouwen.	Het aankopen van woningen zal individueel maatwerk zijn. Er zijn ook diverse bewoners die juist aandringen op een snelle aankoop van hun woning als de omgevingsvisie is aangenomen. Gemeente zal in ieder geval pas gaan aankopen als de plannen zijn vastgesteld.
	u.	Bewoners van sociale huurwoningen dienen een voorrangsrecht	In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en

		te worden verleend op qua woonoppervlakte en prijsniveau vergelijkbare nieuwe woningen die worden gebouwd in het Beurskwartier.	afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied nieuwe woonruimtes te vinden. Wanneer wij hiertoe kansen zien zullen wij met beleggers/ontwikkelaars proberen afspraken te maken over mogelijkheden voor voorrang voor deze bewoners
	v.	Bewoners-eigenaren hebben eveneens een fundamenteel recht om in dit gebied te kunnen blijven wonen. Dit kan gerealiseerd worden door als stadsbestuur dit voorrangsrecht af te dwingen bij de ontwikkelaars/eigenaars van die woningen.	Ook voor eigenaar-bewoners geldt hetzelfde principe: de gemeente zal als zij hiertoe kansen ziet, proberen afspraken te maken over mogelijkheden voor voorrang voor deze bewoners. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
	w.	Om woningen in dit gebied beschikbaar te hebben voor verhuizende huurders of eigenaren zou men met de bouw van appartementen met name in het gedeelte direct langs de Jaarbeurshallen moeten beginnen. Zo komen immers tijdig appartementen – huur en koop – beschikbaar die voor de bewoners die per se in dit gebied willen blijven wonen. Dit moet in de fasering van de bouwplannen voor het Beurskwartier worden opgenomen.	De planning is nog niet bekend, maar het ligt voor de hand om in verband met de doorstroming eerst nieuwe woningen te bouwen voor mensen die in het gebied willen blijven wonen en dat i.v.m. de sloop niet kunnen. Overigens zullen de woningen boven het Amrath-hotel en de Healthy Urban Quarter al opgeleverd zijn voordat de ontwikkeling van het Beurskwartier begint.
16	a.	Indiener geeft aan dat de randvoorwaarden voor het Lombokplein te summier worden beschreven in de omgevingsvisie. Het goed formuleren van de gewenste functies is nodig om vertrouwen te hebben in het nu nog niet in detail invullen van het zuidelijke blok. Het plein moet een Lombokse identiteit krijgen met de stedelijke functies van een binnenstadsplein vergelijkbaar met het Neude: verbinden en ontmoeten, poort van Lombok, een kleinschalige eigenwijze plek t.o.v. de grootschalige ontwikkelingen ten zuiden van de Leidsche Rijn, verschillende kwaliteiten die elkaar versterken. Indiener is wel tevreden over het feit dat er op deze plek geen woningen worden gemaakt, en over het benutten van het	De wens van het OLC voor een Lomboks en levendig Lombokplein is bekend. Dit is overgenomen in de omgevingsvisie. De meningen verschillen echter over de afmetingen van het plein, de invulling en haalbaarheid met specifieke functies en de omvang van wonen op het plein. Afgesproken is daarom om – onder andere door bezoeken aan referentieprojecten en ontwerpsessies- gezamenlijk te verkennen wat de beste invulling van het plein zal zijn. Ook is het denkbaar dat er tijdelijk door betrokkenen wordt geëxperimenteerd (placemaking). Om deze reden is het plein in de plankaart gearceerd. Er is niet expliciet opgenomen in de visie dat er geen wonen komt. Over de wenselijkheid hiervan lopen de standpunten tussen OLC en gemeente immers uiteen. Wél is er op voorhand geen verdien-opgave op deze plek gelegd en geen woningaantal vastgesteld.

		gedachtegoed van de stad op ooghoogte.	
	b.	Bij het Lombokplein dienen rondvaartboten te kunnen keren, minimaal 20 meter breed	Rondvaarboten op de Leidsche Rijn kunnen een aanwinst zijn voor de stad. Met betrokkenen zal onderzocht worden welke routes en keermogelijkheden voor rondvaartboten aantrekkelijk en functioneel zijn en waar een eventuele keermogelijkheid het beste inpasbaar is. De plek voor het plein is daarbij een reële optie.
	c.	De Leidsche Rijn moet bevaarbaar worden gemaakt onder het spoor door verbreding van de bak. We gaan ervan uit dat de al bij het masterplan vastgestelde criteria voor bevaarbaarheid van de Leidsche Rijn (doorvaarhoogte, breedte, diepte) niet ter discussie staan. Vermeld deze criteria expliciet in de omgevingsvisie.	Bevaarbaarheid van de Leidsche Rijn is een belangrijk speerpunt uit het Masterplan. De criteria voor bevaarbaarheid zijn bekend, maar te gedetailleerd om vast te leggen in de omgevingsvisie. Op een globaal niveau is de haalbaarheid van de bevaarbaarheid getoetst. Bij de uitwerking van de plannen zal nader moeten worden onderzocht hoe deze criteria voor bevaarbaarheid zich precies verhouden tot de fysieke en financiële mogelijkheden in de nieuwe situatie. Denk daarbij bijvoorbeeld ook aan toegankelijkheid van hoge bruggen voor rolstoelers. Onder het spoor wordt een verbreding van de Leidsche Rijn voorzien, maar is de diepte toereikend voor de ondiepere boten.
	d.	Naast een doorlopende groenstrook op de zuidoever van de Leidsche Rijn en een groen Lombokplein heeft de indiener Lombok Centraal in haar visie nieuw groen voorgesteld bij Park Plaza en Het Hagelbos en verbinding van het groen langs de spoorlijnen met het Daalse Bos. Indiener mist deze kansen voor groen in de omgevingsvisie en ziet die graag opgenomen in de omgevingsvisie.	Het groen langs de spoorlijnen is een goede suggestie en die we bij nadere uitwerking zullen beschouwen. De zone langs de Leidse Rijn bij Park Plaza is al groen ingetekend. Het Hagelbos is niet overgenomen omdat we het niet goed voorstelbaar vinden dat op een behoorlijk stedelijke centrumlocatie een “bos” gesuggereerd wordt. Dit vinden wij meer een oplossing voor een perifere locatie en hebben wij daarom niet overgenomen. Dat wil niet zeggend dat we bij het ontwerp van het gebied Lombokplein niet ook goed de relatie met de overkant van het spoor zullen onderzoeken en in samenhang ontwerpen.
	e.	Er staan veel goede ambities in de omgevingsvisie voor wonen in de omgeving van het Lombokplein.	Dank.
	f.	In het verleden is altijd gezegd dat woonbebouwing in die blokken moet aansluiten op de bebouwing in *Lombok* (geleed, deuren aan de straat) Als in plaats daarvan de nieuwe bebouwing op de *Kop van Lombok* als referentie genoemd wordt dan is het risico	Eens met de constatering dat geleding en deuren aan de straat nodig zijn. Qua architectuur zouden de plannen wel moeten aansluiten op de gerealiseerde Kop van Lombok blokken, er hoeft niet nog iets heel afwijkend te verrijzen. De kwaliteit van de binnenwereld van Buenos Aires is daarnaast wel een goed voorbeeld en een toegevoegde waarde voor het

		groot dat we uiteindelijk uitkomen op woonbebouwing die qua uitstraling en hoogte niet meer aansluit bij wat we daar willen. Buenos Aires is bijvoorbeeld erg naar binnen gericht en dat is niet erg Lomboks.	wonen in appartementen in plaats van grondgebonden woningen zoals die veelal in Lombok voorkomen.
	g.	De indiener vindt het belangrijk dat we voor het Lombokplein e.o. ons expliciet richten op de groep mensen die kiezen voor autoluw wonen (minimale parkeernorm, eventueel parkeren op afstand).	Eens, het verwachtingenmanagement zal hier ook op gericht zijn.
	h.	Het Lombokplein wordt zeker voor voetgangers en fietsers de poort naar Lombok. Aan de kant van de Graadt van Roggenweg wordt de verlengde Damstraat één van de ingangen voor auto's voor het winkelgebied Damstraat Kanaalstraat. Voor de herkenbaarheid en vindbaarheid van dit winkelgebied is het van belang dat bouwhoogtes en uitstraling bij deze ingang aansluiten op de Lombokse identiteit van het winkelgebied.	Dat vinden wij ook. In onze plintenkaart is te zien dat we de Damstraat met de plintfuncties doortrekken.
	i.	Realiseer de kwaliteiten van het Lombokplein door maximaal 15.000 autobewegingen per etmaal en liefst veel minder te faciliteren (een rustige smalle centrumstraat waar de auto te gast is) in plaats van een drukke stadstraat met zeker meer dan 15.000 (17.000) autobewegingen per etmaal en waarschijnlijk nog veel meer. Om de gewenste kwaliteiten op en rond het Lombokplein te realiseren is een maximum van 6.000 tot 8.000 autobewegingen gewenst. Het maximum van 15.000 dat de gemeente hanteert komt voort uit de luchtkwaliteitsdiscussie en is wat de indiener betreft veel te hoog.	Door zijn ligging en het programma van de binnenstad is sprake van een brede spits. De piekdrukte is vergelijkbaar met een weg elders van 15.000 mvt .Doordat het verkeer op deze plek in de stad meer verspreid is over de dag (een bredere spits) kan er (iets) meer verkeer verwerkt worden dan de in amendement 155 opgenomen 15.000 mvt per etmaal, zonder dat het ten koste gaat van de oversteekbaarheid. Om de kwaliteit van de oplossing te duiden is de spitsintensiteit maatgevender dan het etmaalgemiddelde. Daarom vinden wij 17.000 mvt per etmaal acceptabel. Buiten deze brede tijden is het rustiger en is de straat ook oversteekbaar en leefbaar. We achten 6.000 tot 8.000 mvt per etmaal over deze weg niet realistisch in verband met de bereikbaarheid van de binnenstad. In de omgevingsvisie wordt het besluit genomen om een 2 x 1 stadsstraat aan te leggen. Hoeveel auto's er precies in de toekomst overheen zullen rijden is afhankelijk van toekomstig beleid.
	j.	Maximeer met vormgeving van de openbare ruimte en het	De Graadt van Roggenweg en Westplein (Kanonweg) wordt vormgegeven

		profiel van de weg de acceptabele auto-intensiteit. Dit is een goed uitgangspunt van het Utrechtse beleid. (3x slim)	als 30 km/u weg en ingericht volgens de principes van duurzaam veilig. Deze infrastructuur wordt hier vastgelegd als een 2 x 1 oplossing. Hoeveel motorvoertuigen per etmaal hier vervolgens overheen rijden is een andere kwestie. De infrastructuur kan 17.000 autobewegingen in combinatie met het grote aantal fietsers verwerken en houdt de binnenstad dus goed bereikbaar, ook vanwege een veel eenduidigere inrichting van de weg. De prognose komt nu binnen het beleid van SRSRSB uit op de berekende 17.000 autobewegingen maar kan met gebruik maken van slimme maatregelen op termijn ook minder worden. *Naar aanleiding van deze reactie zal de omgevingsvisie op dit punt worden aangescherpt. Zie hiervoor ook de Reactienota 2.3.1:* Blz. 116 omgevingsvisie “Berekeningen tonen aan dat dit dat dit ook als de Graadt van Roggenweg vanaf de Koningsbergerlaan is ingericht met slechts één rijstrook per richting, goed haalbaar is. De verwachte etmaalintensiteit is ca. 17.000 auto’s (zie bijlage 2). De oversteekbaarheid is op alle uren van de dag goed, omdat auto’s zich steeds meer verspreiden over de gehele dag, en de spitsintensiteiten wat afvlakken. Voorbeelden van wegen met vergelijkbare intensiteiten zijn ‘t Goylaan West en de IJburglaan in Amsterdam. Door de heldere inrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein ontstaat een duidelijke rij-loper naar de binnenstad.” Vervangen door: “De inrichting van de Graadt van Roggenweg en Westplein (Kanonweg) wordt vanaf de Koningsbergerlaan tot de Vleutenseweg ingericht met 2x1 rijstroken en 30km/uur. Door deze heldere inrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein ontstaat een duidelijke rij-loper naar de binnenstad. De oversteekbaarheid is op alle uren van de dag goed, omdat auto’s zich steeds meer verspreiden over de gehele dag, en de

			spitsintensiteiten wat afvlakken. Voorbeelden van wegen met vergelijkbare intensiteiten zijn ‘t Goylaan West en de IJburglaan in Amsterdam. Deze route is geschikt voor diverse verkeersintensiteiten. In bijlage 2 is de analyse van de verkeersberekeningen weergegeven.” Uit deze berekeningen volgt dat met de huidige inzichten een etmaalintensiteit van 17.000 mvt per etmaal te verwachten is, als ook de maatregelen uit het verkeersplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen komende jaren worden uitgevoerd. Het duurzaam veilig ingerichte wegprofiel is geschikt voor dit aantal, maar ook voor een kleiner aantal motorvoertuigen per etmaal. Met de berekende aantallen is de weg goed oversteekbaar en veilig. Ook is de doorstroming voldoende om de binnenstad goed bereikbaar te houden.”
	k.	De vormgeving van de stadstraat tussen Graadt van Roggenweg en Daalsetunnel moet volgens de indiener passen bij een capaciteit van 15.000 en liefst veel minder in plaats van zeker meer dan 15.000: een gewone tweebaansweg zonder tussenberm.	Een tussenberm maakt de stadsstraat beter oversteekbaar voor voetgangers en fietsers en zorgt niet voor meer autoverkeer. Ook voor de toegankelijkheid/oversteekbaarheid voor minder validen en de eenduidigheid van de vormgeving van de weg is een middenberm wenselijk.
	l.	Indiener begrijpt niet waar het goed voor is om bij het Lombokplein tweezijdig autoparkeren te realiseren. Eventueel (incidenteel) laden en lossen kan ook op een andere manier gerealiseerd worden.	Om het stadse karakter verder te benadrukken kan er ook aan de straat geparkeerd en geladen en gelost worden. In de tekeningen in de omgevingsvisie is dit maximaal toegepast maar kan bij nadere uitwerking minder ver doorgevoerd worden.
	m.	De voorspellingen zijn eerder te laag dan te hoog (het basisjaar van het verkeersmodel is 2015 net voor het economisch herstel; de getallen zijn, niet transparant, naar beneden bijgesteld op basis van ‘expertoordelen’).	In het verkeersmodel wordt vanuit het basisjaar gerekend naar een prognose jaar. Dat gaat om een lange termijnscope waarin verschillende groeitempi van de economie zijn gemiddeld tot een prognose. Op de lange termijn worden te economische fluctuaties er zo uitgefilterd.
	n.	Formeel juridisch zijn er dan misschien niet zo veel problemen, Maar de plaatjes van milieubelasting voor lucht en geluid laten helder zien dat de die niet voldoet aan wat je eigenlijk zou	De milieukwaliteit op microniveau blijft inderdaad een aandachtspunt, ook al voldoen ze aan wettelijke normen. We zullen alle kansen benutten die we bij verdere uitwerking samen en detail kunnen bedenken.

		willen voor een gebied dat een ontmoetings- en verblijfsgebied voor voetgangers moet worden.	
	o.	De binnenstad begint bij het Merwedekanaal (of beter bij de afslag vanaf de Fly-over naar de Overste den Oudenlaan) in de vorm van een 2x1 30 km weg. Een mooie ambitie geformuleerd in de Healthy Urban Boost. In de omgevingsvisie begint die weg pas bij de Koningsbergerweg. Waarom eigenlijk? De afslag bij de Overste den Oudenlaan is een natuurlijke plaats voor een knijp en een langere 2x1 30 km weg heeft een positief effect op het weren van ongewenst doorgaand verkeer.	Doordat er in de huidige en toekomstige situatie nog steeds een aantal functies voor de auto ontsloten wordt via de huidige aansluiting van het Jaarbeursterrein ter hoogte van de Koningsbergerstraat (P1) wordt het verkeer op de Graadt van Roggenweg tot daar gefaciliteerd met een weg van 2x2 rijstroken. Het verkeersmodel geeft ook aan dat dit nodig is. Het betreft naast de bestaande bebouwing nog de ontwikkeling die vallen onder de eerste fase van het stationsgebied zoals het Amrath-hotel, welke overigens ook een lage parkeernorm heeft. De kruising met bij de Koningsbergerstraat is door de kruisende stromen en de aanwezigheid van de tram complex, daarom is het noodzakelijk om voorsorteerstroken te realiseren.
	p.	Het is de vraag of een autokruising van de tramlijn bij de Koningsbergerweg nog wel goed aansluit bij de actuele discussies over de verkeerscirculatie in Lombok. Bij het model waarbij de ingang van Lombok in tegengesteld éénrichtingsverkeer de Damstraat is en de uitgang de J.P. Coenstraat is het misschien slimmer om de autokruising bij de Sowetobrug te maken. Muntkade – Abel Tasmanstraat wordt dan meer achteringang van Lombok dan J.P. Coenstraat. Een betere verbinding voor fietsers en voetgangers bij de Koningsbergestraat tussen het Beurskwartier en Lombok betekent niet dat hier ook een autoverbinding op zijn plaats is.	Voor ontsluiting van het parkeren op het Jaarbeursterrein is er al een doorsteek bij de Koningsbergerweg. Vanwege veiligheid en doorstroming van de tram is het toevoegen van extra kruisingen (van autoverkeer) met de tram niet gewenst en is de doorsteek geconcentreerd op 1 plek. Doordat de rijrichtingen en de breedtes van de bruggen naar Lombok niet veranderen, zal het verkeer op deze routes niet toenemen.
	q.	Indiener is blij met gelijkvloerse kruising stadstraat en de hoofdfietsroute langs de bevaarbare Leidsche Rijn.	Eens.
	r.	De indiener stelt voor om, vergelijkbaar met de Bilaterale Ontwikkel Overeenkomsten met Corio/Klepiere Jaarbeurs en NS, een Multilaterale Ontwikkel Overeenkomst Realisatie Lombokplein e.o. tussen gemeente en verschillende	Een Multilaterale Ontwikkel Overeenkomst ligt niet voor de hand, omdat deze vooral gesloten wordt met partijen die (forse) investeringen doen in een gebied. Wel zal voorafgaande aan de start van de daadwerkelijk planvorming met alle betrokken partijen rond het Lombokplein een plan

		betrokkenen af te spreken. Met deze MOO kunnen de gedeelde ambities en gewenste ruimtelijke kwaliteiten op en rond het Lombokplein gewaarborgd worden. Dat kan in de vorm van een compact Maatschappelijk Plan van Eisen, met essentiële onderdelen van de ruimtelijke uitwerking, en een concreet vastleggen van enkele essentiële randvoorwaarden, onder meer t.a.v. de verkeersproblematiek en financiering, en afspraken over proces en tijd. De Multilaterale Ontwikkel Overeenkomst laat ruimte voor organische ontwikkeling, placemaking en experiment en legt een stevige basis om die nieuwe stuk Utrecht echt samen te maken. Een Multilaterale Ontwikkel Overeenkomst is een goede basis voor het bouwen van een coalitie voor placemaking. In het proces en de coalitie voor placemaking verdienen kleinere, lokale initiatieven extra ondersteuning.	van aanpak worden opgesteld en afgestemd om te komen tot een SPvE (zo u wilt een SPvE) te komen. De genoemde onderwerpen kunnen hierin een plek krijgen.
	s.	7 september 2015 besloot de gemeenteraad van Utrecht een structuurvisie uit te laten werken voor het Nieuwe Centrum zonder tunnel maar met een maaiveldvariant met maximaal 15.000 autobewegingen en voorafgaand aan een definitief besluit over de structuurvisie de haalbaarheid en effecten te laten onderzoeken. Het stadslab en het College van B&W hebben veel goede dingen gedaan, maar op dit punt het huiswerk niet gemaakt. Zeker meer dan 15.000 autobewegingen (17.000) en waarschijnlijk nog meer is echt iets anders dan maximaal 15.000 en liefst veel minder. De gemeente heeft over dit zeer belangrijke thema geen gemeenschappelijk gesprek georganiseerd met diverse geïnteresseerde partijen wat dit betekent en wat voor oplossingsrichtingen er zijn. De verkeersberekeningen en de Milieu Effect Rapportage zijn niet voor de publicatie van de stukken voor formele inspraak met betrokkenen gedeeld en besproken. Over moeilijke kwesties als de ontkoppeling Vleutenseweg zijn geen discussies	Er kan niet worden gesteld dat er geen mogelijkheid is geweest om gezamenlijk met de gemeente over diverse varianten en uitgangspunten te discussiëren. Er zijn zeven keuzedocumenten uitvoerig besproken, enkele stadsgesprekken georganiseerd en honderden groepen hebben het stadslab bezocht. Het initiatief van het OLC om met diverse bewonersgroepen te onderzoeken welke ideeën hen binden is van relatief recente datum. Deze discussie hoort ook meer thuis op stedelijk niveau over de bereikbaarheid van de stad als geheel. De timing is wat dat betreft ingewikkeld, aangezien het verkeersplan SRSRSB onlangs pas is vastgesteld. Over de ontkoppeling van de Vleutenseweg is uitvoerig met OLC gesproken en zijn de meningen in Lombok ook verdeeld, bleek uit gesprekken in het stadslab. De leesbaarheid van de stad neemt bij ontkoppeling fors als, de bereikbaarheid van Nieuw Engeland ook, en ook de bereikbaarheid van de parkeergarage wordt minder. De huidige oplossing met een alzijdige kruising laat ook alle oplossingen van de

		georganiseerd.	verkeerscirculatie in Lombok toe, zoals nu bediscussieerd in het traject Visie Kanaalstraat.
	t.	Om een maximum van 15.000 of minder te bereiken zijn ingrijpende beslissingen noodzakelijk: - Zorg dat de nieuwe ontwikkelingen zo min mogelijk autobewegingen genereren (autoluw wonen en werken) - Zorg dat mensen die de in oude en nieuwe binnenstad moeten zijn, zoveel mogelijk kiezen voor lopen, fietsen of openbaar vervoer (nog steeds worden te veel korte ritten binnen de stad) met de auto gemaakt - Ontwikkel een nieuw parkeerbeleid (verplaats in het centrum parkeren van de openbare weg naar de parkeergarage en zorg voor goede parkeer- en overstapplekken aan de rand van het centrum en aan de rand van stad of bij regionale ov-knooppunten) - Beperk het doorgaand autoverkeer door het centrum en door de woonwijken en verplaats dit verkeer naar de buitenring of naar andere modaliteiten - Geef wegen naar de binnenstad en door woonwijken zo vorm dat zij doorgaand verkeer ontmoedigen en goed oversteekbaar zijn. - Zorg ervoor dat auto's gewenste routes nemen en maak ongewenste routes (dus ook sluipverkeer) onaantrekkelijk of onmogelijk.	Bij deze visie is uitgegaan van het vorig jaar vastgestelde mobiliteitsplan SRSRSB. Dat is kaderstellend. Daarbij wordt nu een intensiteit berekend van 17.000 mvt per etmaal. Binnen het parkeerbeleid wordt maximaal ingezet op alternatieven als deelauto's en fietsen. Ook aan de andere hier gegeven suggesties voor beslissingen wordt binnen het beleid vorm geven binnen deze visie maar ook in andere projecten. Zie verder antwoord bij j.
	u	Indiener heeft diverse gesprekken over verkeer gestart / gestimuleerd. Kenmerkend voor de gesprekken is dat diverse verkeersgroepen het belangrijk vinden dat discussies over verkeer niet beperkt worden door projectgrenzen, dat oplossingen op één plek niet mogen leiden tot problemen op een andere plek en dat er dus discussie nodig is over een integrale aanpak. Ook bij het Westplein willen we niet dat maatregelen als ontkoppeling van de Vleutenseweg	De oproep tot een bredere maatschappelijke discussie over Utrecht-West is sympathiek, maar nu niet aan de orde. Voor deze omgevingsvisie dient het pas recent vastgestelde verkeersplan SRSRSB als leidend kader. Hierin is een samenhangend pakket van maatregelen opgenomen om de ontsluiting van Utrecht West te regelen. Deze uitvoeren heeft nu onze eerste prioriteit. Om alle verkeersprojecten in West/Noordwest op elkaar af te stemmen is recent een projectleider aangesteld. Via hem kunnen gerichte vragen

		leiden tot vergroting van de overlast van doorgaand autoverkeer door Oog in Al. Anderzijds kunnen maatregelen als starten met 30 km 2x1 bij de Afslag Overste den Oudenlaan helpen om dat autodruk op de Amsterdams straatweg te verminderen. OPROEP De verkeersgroepen stellen voor dat de gemeente samen met verkeersgroepen, wijkraden en andere belanghebbende de integrale discussie organiseert over de problemen en oplossingsrichtingen die door de verkeersgroepen op een rij zijn gezet	gesteld worden over de effecten van de door bewoners gezamenlijk bedachte verkeersmaatregelen.
	v	Indiener stelt voor een keuze te maken: Zijn 15.000 autobewegingen op het Lombokplein en de maatregelen die nodig zijn om dat te realiseren politiek niet haalbaar of wenselijk, dan moet alsnog de tunnel onder het Westplein weer in beeld komen. Of kies voor een echt autoluw centrum, zowel in de oude als de nieuwe binnenstad. Dat betekent dat ongewenst doorgaand autoverkeer maximaal geweerd moet worden om noodzakelijke autobereikbaarheid te garanderen.	Wij zijn van mening dat i.v.m. de lange spits de 15.000 mvt per etmaal vergelijkbaar is met 17.000 mvt per etmaal wat betreft de bedoeling van de weg: veilig, oversteekbaar en leefbaar. De spitsintensiteiten zijn meer maatgevend voor de kwaliteit van de doorstroming en leefbaarheid, en die zijn op orde voor een dergelijke – drukke- stadsstraat. In de door de OLC zelf opgestelde visie wordt overigens ook uitgegaan van een stadstraat.
	w	Indiener roept op tot een ander parkeerbeleid voor het Lombokplein e.o.: verplaats het auto- en fietsparkeren van de straat naar garages en verplaats met name het autoparkeren zoveel mogelijk naar buiten, naar het westen van het Merwedekanaal en liefst naar aantrekkelijke overstappunten aan de rand van de stad of bij ov-knooppunten in de regio. Voor het noodzakelijke autoverkeer is er voldoende capaciteit op de wegen naar de binnenstad.	De omgevingsvisie is opgesteld binnen de huidige beleidskaders voor parkeren, daarbinnen wordt in deze visie maximaal ingezet op alternatieven voor de auto waarbij er ook plaats is voor noodzakelijk autoverkeer.
	x	Wat vooral nodig is: het echt weren van doorgaand autoverkeer Het autoverkeer dat in de binnenstad of dat in de (westelijke) woonwijken rondom het centrum moet zijn krijgt echter onvoldoende ruimte omdat zowel de route over Graadt van	Het mobiliteitsplan gaat uit van het principe knijpen en niet van knippen van verbindingen. Hierdoor is het nog mogelijk met de auto bestaande richtingen te volgen. Dit wordt wel ontmoedigd. De overige suggesties betreffen maatregelen op stedelijk niveau die ook

		Roggenweg, Westplein, Daalsetunnel als de route door Oog in Al, Spinoza, Thomas á Kempis, Cartesius, Josephlaan voor een belangrijk deel doorgaand autoverkeer is, geen bestemmingsverkeer voor het Centrum of de aanliggende woonbuurten. Als doorgaand autoverkeer echt naar de buitenring van Utrecht wordt verplaatst dan kunnen de kwaliteit van de ruimte én de bereikbaarheid van zowel het centrum als van de woonbuurten daar omheen gegarandeerd worden. Maar het autoverkeer dat naar en uit het Westen en het Noordwesten van Utrecht wil heeft, met name in zuidelijke richting, geen goede aansluiting op de buitenring. De verkeersgroepen stellen daarom voor dat de gemeente samen met hen onderzoek hoe en waar de bereikbaarheid van de buitenring voor de woonbuurten in het Noordwesten van de Stad verbeterd kan worden, zonder dat dit leidt tot een aanzuigende werking van ongewenst autoverkeer.	op dat niveau afgewogen moeten worden.
	y	Maatregelen om ongewenst doorgaand autoverkeer te weren Om de gewenste kwaliteit op het Lombokplein e.o. te waarborgen zijn ingrijpende verkeersbesluiten nodig, in het plangebied zelf én daarbuiten, m.n. om het ongewenste doorgaande verkeer te weren. In de ontwikkelvisie en de MER staan een aantal voorstellen en die kunnen we aanvullen met voorstellen vanuit de discussie in de verkeersgroepen: Binnen het plangebied - Vormgeving van de doorgaande weg als autoluwe centrumstraat tussen Graadt van Roggenweg en Daalsetunnel (2 maal 1 zonder binnenberm, geen parkeren langszij bij Lombokplein) - Ontkoppeling Vleutenseweg - stadstraat - Het centrum begint bij afslag fly-over - Overste den Oudenlaan	De omgevingsvisie is gebaseerd op het mobiliteitsbeleid dat in 2016 door het college is vastgesteld in Slimme Routes, Regelen, Slim Bestemmen. Een deel van voorstellen die worden voorgesteld past in dit beleid maar er is ook sprake van voorstellen met keuzes die niet vallen binnen de kaders van het vastgesteld beleid zoals het ‘knippen’ van routes of vallen binnen andere projecten zoals de Westelijke Stadsboulevard. Binnen de omgevingsvisie zijn de door de raad gestelde kaders gevolgd. Dit geldt ook voor de Westelijke Stadsboulevard waarvoor ook een stuk ter visie ligt.

		(De hele Graadt van Roggenweg 2x1 30km) - Dosering toegang Graadt van Roggenweg bij afslag fly-over - Overste den Oudenlaan - Vormgeving Daalsetunnel 2 maal 1 met minimale in en uitvoegstroken - Knijp of Knip afslag Daalsetunnel - Amsterdams straatweg Westelijke stadsboulevard - Dosering toegang Pijperlaan bij 24 Oktoberplein - Dosering toegang Gele Brug in Leidsche Rijn - Dosering toegang stadsboulevard bij Josephlaan dosering bij Marnixbrug - Fris alternatief bij Thomas á Kempis plantsoen - Vasthouden aan 2x1 op Cartesiusweg - Snelheidsbeperkende maatregelen (inclusief handhaving) - Verbeteren aansluiting Gele Brug op buitenring in zuidelijke en noordelijke richting (betere bewegwijzering en afsnijden slinger bij NOUW2) - Onderzoek hoe en waar de bereikbaarheid van de buitenring voor de woonbuurten in het Noordwesten van de Stad verbeterd kan worden, zonder dat dit leidt tot een aanzuigende werking van ongewenst autoverkeer. In het beleid t.a.v. luchtkwaliteit en mobiliteit was het de bedoeling om de auto-intensiteit terug te brengen tot maximaal 15.000 per etmaal door Oog in Al en 20.000 op de Cartesiusweg. In de plannen voor de Westelijk Stadsboulevard die nu ook ter inspraak liggen worden veel meer auto’s gefaciliteerd, onder meer omdat te veel van het verkeer ten onrechte tot bestemmingsverkeer wordt gerekend. Ten slotte is het nodig	

		om zeer hoog in te zetten op autoluwe groei van de stad, onder meer In het Cartesiusgebied en de Merwedekanaalzone.	
	z.	Het is opmerkelijk dat een groot deel van de aanvullende maatregelen in de stukken al genoemd wordt. Ook in de analyses van afgelopen jaren zijn enkele belangrijke maatregelen, of varianten daarvan al eerder aan de orde gesteld als noodzakelijk om onder de gewenste 15.000 autobewegingen te komen. Het zou dan ook logisch geweest zijn als deze maatregelen gewoon in de visie verwerkt waren geweest. De ontkoppeling van de Vleutenseweg en de maaiveldvariant stond al in de Ontwikkelvisie Lombokplein e.o. en is dus vastgesteld beleid. Veel van de maatregelen zijn volgens ons consequent doorvoeren van 3 x Slim. De concept omgevingsvisie Lombokplein e.o. en het concept ontwerp van de Westelijke stadsboulevard zijn volgens ons juist in strijd met het eerder geformuleerde beleid.	De genoemde maatregelen leiden tot verdringing van verkeer naar bijvoorbeeld de Westelijke Stadsboulevard of leiden tot meer verkeer in Lombok. Omdat de 17.000 auto's leiden tot een goede straat op het Westplein zijn deze maatregelen niet direct opgenomen in het plan
	aa	Hoe komt de gemeente / de MER eigenlijk aan de 17.000 auto's per etmaal? Door de autonome ontwikkeling van de stad én door de ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein e.o. stijgt de autonobiliteit (stijgende aantallen mensen die wonen werken en bezoeken) tegelijkertijd vindt er verschuiving in mobiliteit plaats (meer lopen, fietsen, OV; anders parkeren, anders inrichten wegen). Voor het Westplein komen de berekeningen op een groei van 19.400 naar 21.400 auto's. Hoe komt de MER nu op 17.000 auto's per etmaal.	Ten behoeve van het mobiliteitsplan zijn doorrekeningen gemaakt van de toepassing van het beleid. De effecten hiervan treden stadsbreed op. Omdat nog niet alle maatregelen uit SRSRSB in het vigerende verkeersmodel zijn opgenomen zijn de beleidsanalyses van de maatregelen uit SRSRSB en de doorrekening van de plannen uit de omgevingsvisie samengevoegd. Omdat het amendement specifiek uitspraken doet over het Westplein zijn is de analyse daarop toegespitst. De onderbouwing is voldoende voor deze omgevingsvisie.
	ab	Wat is de garantie dat al de maatregelen van 3x slim worden uitgevoerd. Nu al zien we dat er weinig overblijft van mooie plannen om het verkeer op de Graadt van Roggenweg - Westplein	In SRSRSB is een aantal projecten opgenomen die nog niet concreet genoeg zijn uitgewerkt om op te nemen in het verkeersmodel. Daarnaast zijn er duidelijke ambities vastgesteld voor stadsbouleards, fietsverbindingen, OV en knooppunt ontwikkeling.

		en op de Westelijke Stadsboulevard terug te brengen.	
	ac	In de verkeersmodellen zijn ook niet alle ontwikkelingen in de stad opgenomen (Als je de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone meerekent groeit het autoverkeer nog een paar procent meer. De groei van de stad naar 400.000 of meer inwoners is nog lang niet helemaal in concrete ontwikkelingen uitgewerkt). Het belangrijkste punt is dat in de MER op basis van deze redenering alleen de verkeerscijfers van de Graadt van Roggenweg – Westplein en Daalsetunnel naar beneden worden bijgesteld. Als je de cijfers zou aanpassen dan zou je dat voor alle wegen in Utrecht moeten doen en dan zou dat niet alleen voor de plansituatie, maar ook voor de referentie situatie gelden. Nu wordt de suggestie gewekt dat er specifieke maatregelen zijn in het plan die het verkeer op het Westplein verminderen. Maar er is alleen een beleidswens die het verkeer in de hele stad vermindert met of zonder ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein. Zo'n redenering wordt in geen enkel ander project gepresenteerd.	Voor de ruimtelijke vulling voor het model in 2030 is uitgegaan van de ontwikkelingen in de RSU voor woningbouw en daarnaast economische ontwikkeling voor arbeidsplaatsen e.d. In de MER voor het Beurskwartier-Lombokplein is een relatie gelegd met de planvorming in de Merwedekanaaalzone. Een van de doelen van de berekeningen was onderzoeken hoeveel motorvoertuigen er uiteindelijk in samenhang tussen Beurskwartier-Lombokplein en SRSRSB op het Westplein komen te rijden. Daarom is dit voor de plansituatie gedaan. De verwachting is dat deze effecten ook op zullen treden als het plan niet wordt ontwikkeld.
	ad	De indiener mist in de omgevingsvisie een toelichting op de kosten en opbrengsten van de plannen. Ook ontbreekt een voorstel over de financiering van de plannen. De ontwikkeling van het Lombokplein e.o. kost netto € 51 miljoen (bruto ruim € 60 miljoen) Daarin zitten alle kosten inclusief Graadt van Roggenweg en Daalsetunnel en Van de Leidsche Rijn inclusief Van Sijpesteijnkade en verbreding Van Sijpesteijntunnel. In de voorjaarsnota 2017 is één derde van deze investering geregeld uit de gelden die de stad gaat krijgen uit de groei van de stad. Het staat (nog) niet op papier, maar wij begrijpen dat het de bedoeling is dat in 2018	De kosten en opbrengsten van de plannen voor Lombokplein zijn opgenomen in een geheime financiële bijlage. Openbaar maken daarvan schaadt de financiële belangen van de gemeente, bijvoorbeeld bij toekomstige aanbestedingen en gronduitgifte.

		en 2019 de twee andere derden ook zo geregeld worden. Hiermee zou de financiering geregeld zijn. De maatregelen zijn nog niet opgenomen in het Meerjarenperspectief bereikbaarheid Een belangrijk punt is dat de bebouwing op het Lombokplein, programmatisch en financieel niet als een taakstelling zijn opgenomen, zodat dit geen belemmering is voor een groter lombokplein. De OLC stelt voor een toelichting op de kosten en opbrengsten van de plannen en de financiering op te nemen in de omgevingsvisie	
	ae	De indiener is blij dat er brede steun is om snel te beginnen met het uitvoeren van de ontwikkelvisie. De voorstellen de infrastructuur zijn niet afhankelijk van allerlei andere ontwikkelingen en kunnen snel uitgevoerd worden. Als de weg snel gerealiseerd wordt kunnen ook de ontwikkelingen langs de Leidsche Rijn en ten noorden van het Lombokplein snel gestart worden. Voortbouwend op bestaande activiteiten en samenwerking kan de coalition of placemaking nu al aan de slag. De discussie over het Westplein/Lombokplein heeft al veel te lang geduurd. Ontwikkelaars staan te springen om voorstellen uit te werken en uit te voeren. De beslissingen die nodig zijn om een echt autoluw Lombokplein mogelijk te maken zijn niet eenvoudig, maar de noodzakelijke beslissingen zijn ook niet nieuw. Wij zien een groeiend maatschappelijk en politiek draagvlak voor het nemen van die beslissingen. Voor een belangrijk deel zijn de noodzakelijke beslissingen al jaren bekend. Uitstel van beslissingen kost geld en ondergraaft de geloofwaardigheid van de politiek.	Afhankelijk van de financiering kan na vaststelling van de Omgevingsvisie snel worden gestart met de verdere planvorming en uitvoering.
17	a.	Het huizenprobleem is groot in Utrecht, het is niet onbekend dat de vraag veel groter is dan het aanbod. Indiener is het niet eens met het plan zoals die is opgesteld; is het echt nodig om	Voor een plan met de voorgestelde hoogstedelijke dichtheid is transformatie en sloop van de woningen aan de Croeselaan noodzakelijk. Het is overigens niet alleen een kwestie van inwisselen van bestaande

		authentieke woningen in te wisselen voor hoogbouw?	woningen voor hoogbouw. De te slopen woningen worden ook “ingewisseld” voor een stadspark, dit park is op deze manier goed zichtbaar en bereikbaar voor de stad. Bovendien bepaalt dit park deels de identiteit van het Beurskwartier. En het park is nodig vanwege het wonen in hoge dichtheden. De meeste mensen in het Beurskwartier hebben geen eigen tuin, maar wel de beschikking over een balkon, daktuin en dus een park op loopafstand. Utrecht is de snelst groeiende stad van Nederland. In een groeiende stad met blijvende vraag naar woningen is sprake van schaarste, en staat de woningmarkt onder hoge druk. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) hebben wij de keuze gemaakt om de groei op te vangen in bestaand stedelijk gebied. Utrecht wil daarbij zorgen dat de stad gezond, aantrekkelijk en leefbaar blijft. Door te kiezen voor inbreiding wordt het groen rondom de stad gespaard. We richten ons hierbij op vier prioritaire gebieden, waar het stationsgebied er één van is.
	b.	Utrecht loopt achter met hoogbouw ten opzichte van andere grote steden, is dat echter wel echt iets dat bij Utrecht past?	De hoogbouw is op deze plek al gestart in de eerste fase van het stationsgebied. Er komen in het plangebied van de eerste fase een aantal torens van 70 tot 90 meter. De torens in het Beurskwartier sluiten hierop aan en worden maximaal 90 meter. We blijven onder de hoogte van de Dom conform het Utrechtse hoogbouwbeleid. Dit zou je kunnen definiëren als een Utrechtse hoogbouwmaat. Daar waar ze in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag regelmatig boven de 100 meter uitkomen met uitschieters van 150 tot 170 meter.
	c.	Waar staat de Dom over 10 jaar dan in de Skyline vraag ik me af?	Er is niet één antwoord op deze vraag. Dé skyline van Utrecht bestaat niet. Vanaf diverse locaties in en rondom Utrecht ziet men een andere skyline. Daarin beweegt de Dom nog altijd mee. In het Utrechtse hoogbouwbeleid is een belangrijke betekenis toegekend aan de historische lijnen die georiënteerd waren (en zijn) op de Dom, zoals de Vleutenseweg. Dit zijn statische zichtlijnen op de Dom en hebben meer betekenis voor de stad (ter oriëntatie) dan een skyline.

	d.	Wanneer er een event bij Jaarbeurs is, hoe gaat iedereen dan normaal zijn woning bereiken of parkeren? Gezien het nu al een groot drama is als een groot event gaande is..	Gedurende de piekuren van de Jaarbeurs zal het lastiger zijn de parkeerplaatsen te bereiken dan daarbuiten. Met de Jaarbeurs worden nadere afspraken gemaakt over het gebruik van de parkeerplaatsen. De Jaarbeurs maakt al in toenemende mate gebruik van parkeren op afstand bij de grotere evenementen.
	e.	Indiener heeft zijn huis aan de Croeselaan in 2014 gekocht van de Jaarbeurs en daarna flink geïnvesteerd en verbouwd en vraagt zich af hoe hier naar wordt gekeken bij eventuele onteigening.	De investeringen worden meegewogen bij de waardebepaling van de woning. Uitgangspunt hierbij is schadeloosstelling voor de bewoner/eigenaar.
	f.	Indiener is verbaasd over waarom hij als Croeselaanbewoner nog niets heeft gehoord over de plannen, en wat er met hen gaat gebeuren.	Bewoners zijn vanaf augustus 2016 diverse malen geïnformeerd over de plannen, onder andere tijdens stadsgesprekken en bewonersbijeenkomsten waarvoor zij een uitnodiging hebben ontvangen. Drie daarvan waren speciaal gericht op bewoners Croeselaan. Ook via de communicatiemiddelen van cu2030.nl zijn bewoners geïnformeerd (website, nieuwsbrieven, informatiecentrum). Zodra de gemeenteraad een besluit heeft genomen over de omgevingsvisie kunnen er concretere afspraken met bewoners van de Croeselaan worden gemaakt over de toekomst.
	g.	Hoe kan de indiener een dergelijk huis terugkopen in Utrecht wanneer er totaal niets te verkrijgen is in dezelfde grootte en staat?	De huidige woningmarkt is inderdaad krap. De gemeente wil de woning uiterlijk 1 januari 2023 aangekocht hebben. Er is dus voldoende tijd om gepaste andere huisvesting te vinden. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
18	a.	Indiener geeft aan dat hij graag ziet dat de Croeselaan en wijk behouden blijft voor de stad zoals die nu is. De panden aan de Croeselaan zijn namelijk mooie oude woningen.	Dat is heel begrijpelijk. Deels bewaren wij daarom de panden die er nu staan, als mooie architectonische “laag” in de stedenbouw van het Beurskwartier. Daarnaast hebben wij een moeilijke, en andere, afweging gemaakt, ten gunste van een hoogstedelijke wijk in hoge dichtheid met ruimte voor veel groen in de vorm van een stadspark. Zie verder de beantwoording onder 15j en 3a.
	b.	Ook vormen de woningen een geheel met de rest van de	Dit is een van de argumenten om binnen de contouren van het plan een

		woningen aan de Croeselaan, even verderop.	deel van de bestaande woningen op te nemen in nieuwe bouwblokken. Hiermee blijft een behoorlijke mate van samenhang in typologie en rooilijn bestaan.
	c.	Het zijn woningen die echt Utrechts zijn.	Is dit zo? Ook in andere steden zijn vergelijkbare woningen uit die tijd aanwezig.
	d.	Er wordt veel gefietst en gewandeld over de Croeselaan, omdat het een prettige omgeving is. Deze voorbijgangers creëren ook (een gevoel van) veiligheid, omdat het er wel bijna altijd iemand in de buurt is met ogen op de straat.	De verwachting is dat in de toekomst alleen maar meer zal worden gefietst en gewandeld in de omgeving van de Croeselaan, door de komst van nieuwe woningen, voorzieningen en park. Daartoe worden royale trottoirs en een breed vrijliggend fietspad aangelegd en ingepast met veel groen. In het Beurskwartier komen veel nieuwe woningen en andere functies die zorgen voor een grotere levendigheid in het gebied en 'meer ogen op de straat' dan in de huidige situatie.
	e.	De buurt kent een sterke sociale cohesie, omdat er weinig doorstroom plaatsvindt in en uit de (Portaal-)woningen.	Dat is een vervelend aspect van de sloop van woningen. Het is begrijpelijk dat de bewoners willen blijven wonen, het is geen makkelijke afweging. De sociale structuren en het private belang van de bewoners tegenover het belang van een goed functionerend stationsgebied en uitbreiding van het centrum met het Beurskwartier. Het toevoegen van groen heeft hierin een grote rol gespeeld. De keuze is gemaakt richting een belangrijke nieuwe grootschalige ontwikkeling voor de stad Utrecht, die de komende jaren voor een forse verdichtingsopgave staat.
19	a.	Indiener geeft aan al heel erg lang te wonen aan de Croeselaan, en weet daarom dat er veel contact is tussen de buren en dat de sociale controle hoog is. Door dit goede contact is het een veilige buurt. Een voorbeeld van het goede contact: de whatsappgroep.	Het verbreken van deze sociale cohesie door sloop van deze woningen is een nadeel van dit plan. Daar zijn we ons van bewust. Het is geen makkelijke afweging, de sociale structuren en het private belang van de bewoners tegenover het belang van een goed functionerend stationsgebied en uitbreiding van het centrum met het Beurskwartier. Het toevoegen van groen heeft hierin een grote rol gespeeld. De keuze is gemaakt richting een belangrijke nieuwe grootschalige ontwikkeling voor de stad Utrecht, die de komende jaren voor een forse verdichtingsopgave staat. De Whatsappgroep hoeft in principe niet te verdwijnen. We zien tegenwoordig een toename van het aantal Whatsappgroepen, de populariteit hiervan stijgt. Mensen verenigen zich ten behoeve van de

			veiligheid van hun buurt. De nieuwe bewoners kunnen dit ook inrichten. We zien ook dat nieuwkomers in andere delen van de wijk zich snel verenigen en een Whatsappgroep oprichten omwille van de veiligheid en om elkaar beter te leren kennen. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
	b.	Een voordeel van de huidige situatie is dat alles bij de hand is, er zit namelijk een buurtsuper in de buurt waar de ouders van de indiener gemakkelijk naar toe kunnen voor boodschappen. Als ze moeten verhuizen is het nog maar de vraag of ze in zo'n situatie terug kunnen komen. Hetzelfde geldt voor de traplift die hij heeft laten installeren voor zijn vader. Indiener vraagt zich af of hij een woning terugkrijgt waarbinnen zijn vader zich op redelijke wijze kan verplaatsen.	Uitgangspunt van een nieuwe woning is vergelijkbaar woongenot. Dit vraagt in uw situatie zeker om maatwerk.
	c.	Indiener geeft aan het te betreuren dat na jarenlange verbouwingen op en rond de Croeselaan, zij straks moeten verhuizen. Zij hebben maar voor korte tijd kunnen 'genieten' van een mooi ingerichte en afgeronde Croeselaan.	Zie antwoord vraag 2b
	d.	Tot slot geeft hij aan dat de Jaarbeurs jaren terug, na aanvankelijke sloopplannen, heeft aangegeven de woningen ongemoeid te laten. Nu zijn zij alsnog de klos.	Het is de gemeente niet bekend dat deze toezegging door de Jaarbeurs is gedaan. Maar het is de publiekrechtelijke bevoegdheid van de gemeente om een Omgevingsvisie vast te stellen als basis voor een bestemmingsplan (Omgevingsplan) en al dan niet tot minnelijke verwerving dan wel onteigening van panden over te gaan.
20	a.	Hoe gaat de gemeente om met bewoners die in de huizen aan de Croeselaan willen blijven wonen?	De gemeente zal alle woningen aankopen. De woningen zijn straks niet meer in de huidige woonvorm bewoonbaar. Een deel van de Croeselaan woningen wordt opgenomen in de nieuwe stedelijke blokken. Een ander deel van de woningen, ter plaatste van het toekomstige park, wordt gesloopt. De gemeente gaat uit van aankoop van alle woningen. De reden hiervoor is dat de bebouwing deels blijft behouden maar de functie zal veranderen. De woningen worden getransformeerd, het wordt straks de entree naar de hoogbouw,

			werkplekken of opnieuw ingedeelde woonruimtes. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden.
	b.	Wat is de procedure als deze mensen niet willen vertrekken?	De gemeente (of woningeigenaar) zal zich inspannen om minnelijk tot overeenstemming te komen. Maar als laatste middel staat de gemeente onteigening tot haar beschikking. In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden. De eerste stap in de procedure is in overleg treden met deze bewoners. Uitgangspunt hierbij is schadeloosstelling voor de bewoner/eigenaar.
	c.	Hoe wordt voorkomen dat deze mensen er nadeel van hebben?	Uitgangspunt bij verhuizing is vergelijkbaar woongenot.
	d.	Verder ontvangt indiener graag de vragen + antwoorden van andere ingediende zienswijze.	Iedereen die een zienswijze heeft ingediend ontvangt het vaststellingsrapport met alle zienswijzen en de reactie van de gemeente
	e.	Waarom is het niet mogelijk een zienswijze digitaal in te dienen?	Binnen de gemeente wordt gewerkt aan het mogelijk maken van het indienen van digitale zienswijzen (met DigiD), maar er moet nog worden nog getest hoe de stabiliteit van die digitale omgeving is. Zolang daarover nog geen duidelijkheid bestaat, is het niet mogelijk om een zienswijze digitaal in te dienen.
21	a.	Indiener geeft aan dat hij net zijn huis heeft verbouwd en een badkamer laten plaatsen ter waarde van €40.000,-. Ook de entree van zijn woning heeft hij aangepakt. Daardoor woont hij nu in een mooie woning, die hij liever niet wil verlaten. Indiener vraagt zich af of en hoe hij wordt gecompenseerd als hij moet verhuizen.	Investeringen worden meegenomen bij de waardebepaling van de woning. Uitgangspunt hierbij is schadeloosstelling voor de bewoner/eigenaar op basis van een onafhankelijke taxatie van de marktwaarde.
22	a.	Indiener geeft aan dat zij heel veel voor haar huis heeft gedaan: ze heeft er flink in geïnvesteerd. De Croeselaan is op dit moment een rustige, veilige en fijne plek om te wonen. Daarom wil ze graag dat er een enquête wordt gehouden onder alle Utrechters met de vraag: wie zou er willen verhuizen van een plek zoals aan de Croeselaan?	De gemeenteraad van Utrecht is in ons democratisch bestel het orgaan wat besluiten neemt en moet worden gezien als afspiegeling van de bevolking. Een enquête achten wij daarom niet nodig. Helder is dat de gemeenteraad hier een afweging moet maken tussen algemeen belang voor de langere termijn en privaat belang voor de korte/middellange termijn.

		Indiener geeft aan dat ze verwacht dat het park koud, donker en winderig wordt en vraagt zich af wie er wil gaan zitten	Wij zijn het niet met de indiener eens dat het een slecht gebruik park zal worden en zetten ons volledig in voor een goed, sociaal veilig park met een prettig leefklimaat.
23	a.	Indiener stelt vast dat de uitgevoerde MER Lombokplein enige beschrijving en analyse van de milieueffecten van het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn ontbeert. Waar is de effectanalyse van de toename van het aantal vaartuigen en vaarbewegingen in de Leidse Rijn, wanneer zij wordt verbonden met de Singel?	In de MER is inderdaad geen analyse van het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn opgenomen. Er zijn geen wettelijke normen voor geluid van boten binnen de MER.
	b.	Hoe gaat de gemeente de effecten van de toename van het aantal vaartuigen en vaarbewegingen in de Leidse Rijn inzichtelijk maken in de MER?	Aangezien er geen normen voor zijn i.r.t. de MER gaan wij dit niet opnemen.
	c.	Hoe wil de gemeente effecten voor aanwonende woonbootbewoners minimaliseren?	Bij het bestemmingsplan moet bij een eventuele hogere waarde procedure lawaai van recreatievaart worden meegenomen. De verwachting is echter dat dit geluid helemaal wegvalt en niet maatgevend zal zijn.
	d.	In bijlage 1 bij de conceptomgevingsvisie (‘Bouwstenen omgevingsvisie 7 keuzedocumenten’) wordt gesproken over het inzetten van een watertaxi, om mensen van het Jaarbeursparkeerterrein naar het stadscentrum te vervoeren. Wat voor contacten heeft de gemeente hierover met exploitanten/vervoerders gehad? Zijn er al overeenkomsten tussen gemeente en exploitanten/vervoerders gesloten? En wat komt hierin aan de orde?	Dit is nog in het stadium van een idee. Om het netwerk van de bereikbaarheid van het centrum anders dan met de auto aan te vullen zou de watertaxi daar een rol in kunnen spelen. De Muntbrug (lage doorvaarthoogte) is vooralsnog een belangrijk knelpunt bij de uitwerking van dit idee. Er zijn dus momenteel geen overeenkomsten.
	e.	Wordt er naar de nadelige gevolgen hiervan gekeken voor de aan wonende? Hoe wordt de snelheid en gedrag gehandhaafd op dit zeer smalle stuk water?	Watertaxi’s met hoge snelheid zullen hier niet kunnen varen. Dit moet in een later stadium allemaal worden uitgewerkt.
	f.	Hoe verkent de gemeente het alternatief om de mogelijke verbinding tussen de Kruisvaart en de Veilinghaven hier voor in te zetten? Dit alternatief heeft voordelen als: minder lang traject; minder lang op het Merwedekanaal i.v.m. roeiers, geen beperkingen aan het boottype i.v.m. de zeer beperkte doorvaarthoogte van de Muntbrug (1.00 meter).	Dit is geen logisch alternatief. Deze mogelijke aanvullende verbinding – waar overigens- nog geen concreet zicht op is, zou vooral een lokale ecologische betekenis krijgen en een functie voor wateropvang binnen het gebied.

	g.	Tussen de Abel Tasmanbrug en de Muntbrug wordt regelmatig door veel mensen gezwommen. Daarnaast wordt het Merwedekanaal gebruikt door roeiers. Bij het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn kunnen rond de Abel Tasmanbrug en op de kruising met het Merwedekanaal gevaarlijke situaties ontstaan. Hoe zorgt de gemeente in de uitwerking van dit plan voor een voldoende veilige situatie op het water? Op welke wijze wil de gemeente een veilige situatie waarborgen?	Met de realisatie van een verbinding tussen Leidsche Rijn en de Catharijnesingel zal het inderdaad drukker worden op het water bij de Munt. Om de veiligheid te waarborgen zijn er meerdere mogelijkheden denkbaar, die nog nadere uitwerking behoeven. Vooropgesteld is het water bij de Munt nooit officieel zwemwater geweest en is het de vraag of de gemeente dit moet willen faciliteren. Een compleet zwemverbod hoort tot de mogelijkheden, omdat het water bij de Munt geen officieel zwemwater is. Andere oplossingen zijn het plaatsen van waarschuwingsborden voor de scheepvaart afkomstig van de Leidsche Rijn of het aanbrengen van een ballenlijn, die de grens markeert tussen het zwem- en het vaargedeelte. Vanzelfsprekend zullen het SUWO en het gebruikersoverleg Merwedekanaal worden betrokken bij de verder uitwerking van dergelijke maatregelen.
	h.	Indiener vraagt de mogelijkheden te verkennen een natuurvriendelijke oever te realiseren langs de oever van de Leidse Rijn, aan de zijde van de Leidseweg. Daarbij kan de gemeente het al gerealiseerde burgerinitiatief van drijvende tuinen, in de Leidse Rijn, verder uitbouwen. Deze natuurvriendelijke oevers hebben ecologische meerwaarde (flora, fauna en waterkwaliteit), verhogen de belevingswaarde en het verminderen van het effect van hekgolven van toenemend vaarverkeer voor aanliggende woonboten.	Dit kunnen we meenemen bij de uitwerking van de plannen voor het gebied Lombokplein
	i.	Veel vaartuigen kunnen niet onder de Muntbrug door, vanwege haar beperkte doorvaarthoogte van 1.00 meter. Wanneer Leidse Rijn wordt opengesteld, vraagt dit, vanaf de Singel, zeer goede informatie voor bestuurders van boten. Een goede informatieverstrekking voorkomt dat veel bootjes, teleurgesteld, weer moeten omkeren en richting Singel terug moeten varen, omdat zij niet onder de Muntbrug door kunnen varen. Deelt u deze observatie en hoe wil de gemeente invulling geven aan deze informatievoorziening?	Op alle scheepvaartroutes wordt de maximale doorvaarthoogte met borden aangegeven. Het ligt voor de hand dat te zijner tijd aan het begin van de Leidsche Rijn vanaf de Catharijnesingel een bord komt te staan wat de maximale doorvaarthoogte op het traject is.
	j.	Wordt in de verdere plan uitwerking duidelijk gemaakt wat voor	Aan boten waaraan we als gemeente concessies verlenen kunnen eisen

		soort boten de gemeente wenst op dit water? De Leidse Rijn is gelegen in de milieuzone Utrecht. Wil de gemeente het water toegankelijk maken voor commerciële vaartuigen, op voorwaarde dat zij emissieloos zijn?	worden gesteld. Aan boten die de stad slechts doorvaren niet. Bij de verdere uitwerking is de milieukwaliteit op het water zeker een aandachtspunt.
	k.	Indiener stelt vast dat de bereikbaarheid van de Koningsbergerweg wordt vergroot voor verkeer van buiten Utrecht. Dit ontstaat door het weghalen van de 'lus' bij de Graadt van Roggenweg 400 (Jaarbeurs PI) en het aanbieden van een directe afslag naar links, over de trambaan, richting de Koningsbergerstraat. Dit autoverkeer kan, aan het einde van de Koningsbergerlaan, alleen rechtsaf de Leidseweg op. Hoe waarborgt de gemeente de kwaliteit van fietsstraat op de Leidseweg? Hoe voorkomt de gemeente dat sluipverkeer over de J.P. Coenbrug ontstaat en/of auto's tegen de rijrichting in de fietsstraat op rijden?	De directe rechtsafbeweging over de trambaan zorgt voor een grotere veiligheid op deze kruisingen en het opheffen van een –in de huidige situatie- ongewenste keerbeweging op het terrein bij de Jaarbeurs. Het klopt dat de Koningbergerweg rechtstreeks toegankelijk wordt vanaf de Graadt van Roggenweg. Omdat het bruggetje aan het eind van de weg éénrichtingsverkeer is, is doorrijden niet toegestaan. De brug is erg smal zodat het gevaar van tegen de richting inrijden klein is. Voor de rijrichting vanuit de J.P. Coenstraat naar de Graadt van Roggenweg verandert er vrijwel niets. Ook in de huidige situatie is deze beweging zeer eenvoudig te maken met de auto.
	l.	Indiener wil in een vervolgfase graag nauw betrokken blijven bij de uitwerkingen van de omgevingsvisie.	Vanzelfsprekend
24	a.	Indiener heeft veel waardering voor de ambitie die spreekt uit de plannen en onderschrijft het belang van deze binnenstedelijke ontwikkelingsopgave voor de verdere groei van Utrecht Topregio.	De gemeente neemt met voldoening kennis van de waardering van de provincie voor de plannen.
	b.	Indiener gaat er vanuit dat de mening wordt gedeeld dat de keuzes gemaakt in de omgevingsvisie niet zullen leiden tot verslechtering van de doorstroming voor zowel auto, fiets als het openbaar vervoer.	Op structuurniveau is dit uitgezocht in de MER. Een goede doorstroming voor alle verkeer is uitgangspunt waarbij uitgangspunt is dat het plangebied een centrumgebied wordt (a-zone volgens het mobiliteitsplan) waarbij de auto te gast is, de weg goed doorstroomt, goed oversteekbaar is en verkeersveilig.
	c.	Indiener gaat ervan uit dat de ambities uit de ontwerp Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein in lijn zijn met de gezamenlijke ambities in de Gebiedsverkenning Utrecht oost.	Wij zien vooralsnog geen tegenstrijdigheden, maar het proces van de gebiedsverkenning is nog gaande.
	d.	De gemeente hanteert in het gebied Beurskwartier en Lombokplein een aantal principes die, naar mening van de	De Omgevingsvisie is een plan op hoofdlijnen, dat verder, ook met de provincie zal moeten worden uitgewerkt.

		indiener, de doorstroming op de HOV banen en de trambaan(negatief) kunnen beïnvloeden en de robuustheid van de exploitatie aantasten waardoor de kwaliteit van het OV-systeem verslechtert en exploitatielasten toenemen. Daarbij gaat het om de voorgestelde rotonde bij de Vleutenseweg/Westplein op de HOV-noordradiaal, de wens om de snelheid op een gedeelte van de Graadt van Roggenweg naar 30 km per uur terug te brengen en gelijkvloerse oversteken toe te voegen aan de trambaan op deze weg.	Ontegenzeggelijk zal het gebied een andere inrichting krijgen dan nu het geval is en transformeren naar een centrum stedelijk milieu. Dit vraagt om heroverweging op alle uitgangspunten in het plangebied. Dit proces gaan we graag aan met de provincie, waarbij ook voor de gemeente een goed, betrouwbaar (H)OV uitgangspunt is.
	e.	Daarbij zijn er zorgen over de voorgenomen inrichting van de HOV-baan op Van Telligenlaan en Van Zijstweg.	De inrichting van de Van Tellegenlaan en de Van Zijstweg maken geen onderdeel uit van deze omgevingsvisie. Voor deze wegen wordt een separate procedure doorlopen. Wel zorgt een autoluwe inrichting van het Beurskwartier in combinatie met parkeren op afstand voor een minimale belasting van deze route door dit plan.
	f.	In de ontwerp Omgevingsvisie wordt het Park Plaza Hotel ontsloten via de busbaan. Indiener heeft geen bezwaar tegen het meerijden van het verkeer op de busbaan maar voorziet hier wel gevaarlijke verkeersituaties, met name op de directe aansluiting van het hotel van de bus-/trambaan. Daarnaast is het een wens van de indiener deze kruising ongeregeld te houden, met het oog op de doorstroming.	Bij de uitwerking van het plan zal onderzocht worden hoe het openbaar vervoer en het bestemmingsverkeer voor Park Plaza, Smakkelaarsveld en Hagelbuurt veilig en efficiënt kunnen worden gecombineerd. Zowel een situatie met, als een situatie zonder verkeerslichten zijn daarbij onderwerp van onderzoek. Dit zal in nauw overleg met de provincie gebeuren.
	g.	In de Omgevingsvisie wordt beperkt ingegaan op de OV-ontsluiting van het gebied in relatie tot het OV-netwerk. Heel specifiek wordt alleen lijn 2 aangegeven, die voor de historische binnenstad en buiten het invloedsgebied van andere OV-halten een heel andere functie vervult dan de OV-ontsluiting die hier gevraagd zal worden. De OV ontsluiting in relatie tot het OV netwerk moet worden onderzocht.	De gemeente gaat graag bij de verdere uitwerking van de plannen in gesprek met de provincie over de verdere verbetering van de OV-ontsluiting van het gebied. Daarbij is natuurlijk al het gegeven dat zowel Beurskwartier als Lombokplein in de huidige situatie al zeer goed ontsloten is met (H)OV, met de aanwezigheid van het Centraal Station, busbaan en tramlijn. De suggestie van buslijn 2 komt voort uit de behoefte om te zoeken naar een fijnmazige toevoeging aan dit al zeer goede OV-systeem, maar kan uiteraard anders vormgegeven worden,.
	h.	Tenslotte wordt aandacht gevraagd voor de P+R in relatie tot dit	De P+R maakt geen onderdeel uit van de omgevingsvisie. Zowel de trams

		gebied. Dit vergt hoogwaardige OV-verbindingen van en naar het gebied in combinatie met een goede ligging en voldoende capaciteit van de diverse P+R-voorzieningen en parkeren op afstand. Nader onderzoek is nodig om te komen tot een goede uitwerking hiervan.	als bussen zijn verbonden met de bestaande P+R verbindingen. P+R op stedelijk niveau is benoemd in het mobiliteitsplan SRSRSB. Maar dat deze relatie nader moet worden beschouwd, dat is duidelijk, ook in relatie tot de ontwikkelingen van de Merwedekanaalzone en Masterplan 2.0 van de Jaarbeurs.
	i.	Naast deze zorgpunten wil indiener nog een aantal onderwerpen voor het voetlicht te brengen die meer afstemming behoeven, zoals het vergroenen van de trambaan, het inpassen van verlengde haltes voor de nieuwe trams en de uitwerking van het ontwerp voor het Jaarbeursplein en de daar geplande tramhalte. Er is alle vertrouwen dat er in het gebied van het Beurskwartier en het Lombokplein een leefomgeving met ruimtelijke kwaliteit zal ontstaan. Graag werkt indiener samen met u aan de succesvolle ontwikkeling van dit voor de stad én de regio zo belangrijke gebied.	De genoemde punten vormen inderdaad de agenda voor vervolgoverleg bij verdere uitwerking van de omgevingsvisie.
25	a.	Indiener spreekt complimenten uit over de voorgestelde plannen voor het westelijk deel van stationsgebied Utrecht. Als deze plannen worden uitgevoerd zal het gebied er flink op vooruitgaan. De aanpak van het Westplein en de doortrekking van de Leidse Rijn mogen zo snel mogelijk beginnen.	Goed om te horen! Na vaststelling van de omgevingsvisie wordt gestart met de planvorming voor het Westplein.
	b.	De Graadt van Roggeweg is dé ontsluitingsweg tussen het centrum en de A2 en alle voorzieningen die daartussen liggen. Als de snelheid verlaagd wordt naar 30 km per uur, is niet meer te spreken van een doorgaande route. Hoe wil de gemeente dat auto's dan naar het centrum gaan rijden? Een alternatief is nodig, autoverkeer is niet uit te bannen. De nieuwe garage Vredenburg maakt het zelfs aantrekkelijk om met de auto naar de stad te gaan. Is alleen herinrichting niet voldoende? Is de snelheidsverlaging echt nodig? En wat wordt het alternatief?	De Graadt van Roggenweg en het Westplein worden onderdeel van de binnenstad. Hier hoort een 30km inrichting bij. Dit blijft vanaf de snelweg de belangrijkste route vanaf de A2. Door een veel eenduidigere inrichting van het wegprofiel zal de bereikbaarheid van de binnenstad goed blijven.
	c.	Langsparkeren leidt in Lombok, bijvoorbeeld in de Damstraat en	Op andere stadsstraten in Utrecht leveren langsparkeerplaatsen geen

		de Kanaalstraat, tot onveilige situaties. Indiener is bang dat het op de Graadt van Roggeweg ook kan leiden tot opstoppingen. Dubbelparkeren, toeteren, dat soort zaken. Wat is de meerwaarde?	problemen op. Parkeerplaatsen, bomen, haagbeplanting, rijbaanbreedte, materiaalgebruik zijn inrichtingsmiddelen om van de Graadt van Roggenweg een stadsstraat te maken met een maximumsnelheid van 30 km/uur. Een ventweg met parkeerplaatsen zoals nu aanwezig op de Graadt van Roggenweg kost extra ruimte en zorgt voor een hogere snelheid op de hoofdrijbaan. De situatie op de Graadt van Roggenweg is niet vergelijkbaar met de Kanaalstraat en Damstraat, aangezien dit winkelstraten zijn en dus veel meer parkeerbewegingen kennen. Doel van dit voorstel is om de snelheid van de auto's omlaag te brengen. Zie verder beantwoording onder 15l
	d.	U geeft voorrang aan de fiets. Voor de nieuwe bewoners zullen er fietsenstallingen gebouwd worden. Een Nederlander bezit gemiddeld 2,6 fietsen. In Buenos Aires is uitgegaan van 1,5 fietsen per appartement. U begrijpt gezien bovenstaand getal, dat de stalling veel te klein is. Let u hier alstublieft op bij de aanbestedingen.	Bij bouwprojecten hanteert de gemeente het bouwbesluit als minimale eis. Vanuit de parkeernota is het mogelijk meer fietsplekken te realiseren. Uitgangpunt is dat fietsparkeren direct bij de voordeur op de begane grond, dus laagdrempelig toegankelijk is zodat de keuze voor de fiets een voor de hand liggende is.
	e.	Hoe wilt u omgaan met fietsparkeren voor bezoekers? Ter illustratie, op het Moskeeplein staan fietsnietjes langs de Damstraat en het Westplein. Langs de Vleutenseweg staan geen fietsnietjes, terwijl daar een goedlopende kapperszaak zit. Fietsers parkeren graag voor de deur, dat is het grootste voordeel van fietsen. Resultaat is een erg rommelige entree voor de kapper en fietsen die de stoep blokkeren.	Tijdens het maken van inrichtingsplannen wordt de behoefte aan het aantal fietsparkeerplaatsen zo goed als mogelijk ingeschat. Omdat van te voren niet alle functies/huurders bekend zijn en het gedrag van mensen niet altijd volledig is te voorspellen, kunnen, ook na realisatie vaak nog aanpassingen worden gedaan. In het geval van de kapper op het Moskeeplein kunnen belanghebbenden in overleg met het wijkbureau gaan om te kijken of bijplaatsen van fietsparkeerplaatsen wenselijk en mogelijk is.
	f.	Indiener maakt zich zorgen over het Moskeeplein – deze mag niet verder achteruitgaan – en vraagt dit plein in de plannen te betrekken. Wellicht kunt u de leegstaande oude moskee ook opnemen.	Wij denken dat het Moskeeplein zich op kan trekken aan de plannen. Het maken van een stadsstraat op deze plek (in plaats van de asfaltspaghetti die het Westplein nu is) komt de plintfuncties op het plein ten goede. De plek wordt aangenamer om te verblijven, of op een terras te zitten. De stadsstraat wordt straks begeleid door nieuwe bebouwing. Dit kan het pleingevoel versterken, doordat de ruimte als het ware niet meer wegloopt.

			De invulling van de oude moskee valt buiten het plangebied van het omgevingsplan
	g.	De parkeergarage Kop van Lombok wordt steeds beter gebruikt. In de omgevingsvisie is opgenomen dat het in en uitrijden van de garage verbeterd zal worden. De route naar de garage is echter niet optimaal. De bebording wijst parkeerders door de Damstraat. Dit is gezien de drukte op de Damstraat erg onwenselijk. Makkelijker is om naar de garage te rijden via Westplein en Vleutenseweg. Kunt u hier rekening mee houden?	De ontsluiting en definitieve inrichting is onderdeel van de uitwerking na vaststelling van de omgevingsvisie
26	a.	Indiener heeft net een mooi huis gekocht in een goede buurt met een mooi uitzicht vlak bij het centrum en openbaar vervoer, moet er nu na een paar jaar onvrijwillig weer uit. Indiener is tegen de sloop en wil blijven wonen.	Zie antwoord 2b
	b.	Als het toch onvermijdelijk is dan wil de indiener in ieder geval hier in de buurt/dit gebied blijven wonen en anders op een fatsoenlijke manier schadeloos gesteld worden.	In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied een nieuwe woonruimte te vinden. Uitgangspunt is schadeloosstelling van de eigenaar/bewoner.
27	a.	Indiener geeft aan pas net als eigenaar in het gebied te zijn gekomen en wenst vanaf heden regelmatig in overleg te treden met de gemeente.	Het is ons inderdaad recent bekend dat u de nieuwe eigenaar bent van het Hojel City Centre (HCC). Tot op heden is het overleg over het HCC vooral gevoerd met de vorige hoofdeigenaar, CBRE, en de hoofdgebruiker van het gebouw, de huidige Volksbank.
	b.	Het is onduidelijk hoe de bereikbaarheid van Hojel City Centre (HCC) voor gemotoriseerd verkeer wordt gegarandeerd voor gebruikers van HCC tijdens de periode dat de hernieuwde Graadt van Roggenweg wordt aangelegd. Naar verwachting zullen ook fietsers en voetgangers veel hinder ondervinden.	Dit is onderdeel vanuit uitwerking die volgt na vaststelling van de Omgevingsvisie De gemeente en CU2030 hebben inmiddels veel ervaring met tijdelijke omleggingen en faseringen van infrastructurele aanpassingen. Daarbij wordt aandacht besteed aan de veiligheid van fietsers en voetgangers.
	c.	Tijdens de werkzaamheden zal er naar verwachting slechts één van de twee uitgangen van HCC gebruikt kunnen worden. Dit betekent dat o.a. de goederenontvangst en de toegang voor groter gemotoriseerd vervoer op het perceel niet mogelijk zal zijn. Tevens ontstaat er vermoedelijk een opstopping op het perceel vanwege het ontbreken van een goede doorstroom op	Dit is onderdeel vanuit uitwerking die volgt na vaststelling van de Omgevingsvisie. Als het zover is, zullen we zeker de gesprekken hierover aangaan en een oplossing zoeken.

		en in- en uitstroom van het perceel op de openbare weg.	
	d.	Vanwege de extra belasting door de omleiding i.v.m. de afsluiting van de Croeselaan, verwacht indienermeer verkeersbewegingen met als gevolg extra uitstoot en andere gevolgen voor het milieu.	De knip is geen onderdeel van deze visie en wordt reeds aangelegd incl. entree van de jaarbeurspleingarage. Daarmee zijn er in het kader van deze visie geen extra verkeersbewegingen en dus geen milieugevolgen.
	e.	Na afronding bestaat de Graadt van Roggenweg uit slechts één rijstrook in plaats van twee, hetgeen naar verwachting voor veel oponthoud c.q. een slechtere doorstroom zal zorgen. Ook zal HCC slechter bereikbaar zijn.	Door de herinrichting zal de Graadt van roggenweg 30km uur worden waar de snelheid dus lager zal zijn dan nu. De bereikbaarheid zal goed zijn omdat de straat wordt ontworpen op het verwachte verkeeraanbod uit de verkeersberekeningen.
	f.	De in/uitgang aan de Croeselaan (aan de voorzijde van het gebouw) lijkt te verdwijnen, hetgeen niet acceptabel zou zijn omdat dit de hoofdingang van HCC is en bovendien één van de slechts twee in-/uitgangen. De druk op de in/uitgang aan de achterzijde bij de Graadt van Roggenweg neemt daarmee nog meer toe. Ook zal de infrastructuur op het HCC-terrein ingrijpend gewijzigd moeten worden. Dit betreft onder meer: • het verplaatsten van de hoofdentree • het wijzigen van de rijroute op het perceel zelf • de bereikbaar/toegankelijkheid voor grotere voertuigen, zoals vrachtwagens • het aanpassen van groenvoorzieningen, etc. Indiener vraagt zich daarbij af of het überhaupt wel mogelijk is om het perceel zodanig in te richting dat de doorstroom gewaarborgd blijft voor alle soorten van vervoer en hoe de veiligheid gegarandeerd kan worden.	De ingang aan de voorzijde van het gebouw verdwijnt niet, waarmee ook de rest van uw zienswijze op dit punt niet van toepassing is. Ook is geen verlies van parkeerplaatsen die eigendom zijn van SRLEV's aan de orde.
	g.	Tenslotte is het zeer goed denkbaar dat de wijzigingen in de infrastructuur tot verlies van parkeerplaatsen zal leiden. Indiener schiet dan tekort in haar verplichtingen jegens huurders en ziet de waarde van HCC dalen.	Verlies van parkeerplaatsen die eigendom zijn van SRLEV's is niet aan de orde.
	h.	Kortom, het verdwijnen van de in/uitgang aan de Croeselaan is een evident probleem en alle (grote) aanpassingen hebben de nodige financiële consequenties, die er niet zouden zijn zonder	Het voorgestelde probleem lijkt niet aan de orde: zie antwoord onder 27e en 27f. Overigens is de gemeente altijd bereid het gesprek aan te gaan om het

		de impact van de omgevingsvisie. Indiener. treedt daarom in eerste instantie graag in overleg om te bekijken of er alternatieven zijn en indien dat niet het geval blijkt dan verneemt Indiener. graag hoe de gemeente financiële compensatie biedt.	plan nog eens door te nemen.
	i.	De verkeersdruk zal door de te realiseren nieuwbouw in de nabije omgeving verder toenemen op de in/uitgang aan de Graadt van Roggenweg. De druk op deze in/uitgang is al bijzonder hoog. Naast verkeersveiligheid verwacht indiener. dat het gemotoriseerd vervoer HCC niet meer -binnen een redelijke termijn- zal kunnen verlaten. Hetzelfde geldt voor het vervoer dat de parkeergarage aan de Graadt van Roggenweg 500 dient in en uit te kunnen rijden. Deze parkeergarage is eveneens eigendom van (een dochtermaatschappij van) indiener	Doordat parkeren voor de nieuwe functies op afstand wordt gerealiseerd en er alleen deelauto's in het gebied worden toegelaten, en het parkeren van de Jaarbeurs ook verplaatst wordt is de impact beperkt. De kruisingen worden zo ingericht dat het verkeer op de kruisingen goed en veilig verwerkt kan worden
	j.	De verkeersveiligheid in de onmiddellijke omgeving van de percelen dient door gemeente gegarandeerd te worden. SREV N.V. ziet op dit moment al regelmatig gevaarlijke situaties ontstaan met fietsers en afslaand verkeer aan de Graadt van Roggenweg en aan de voorzijde (Croeselaan), mede omdat het fietspad is verplaatst naar de HCC-kant van de Croeselaan. Als eigenaar denkt indiener. graag mee over passende oplossingen ter borging van de veiligheid.	Verkeersveiligheid is uitgangspunt van het nieuwe ontwerp, uitwerking zal plaatsvinden na vaststelling van het omgevingsplan.
	k.	Vanwege de huidige situatie heeft het de uitdrukkelijke voorkeur van indiener. om in de nieuwe situatie een verbeterde verkeersveilige situatie te hebben. Uiteraard denkt indiener ook hier graag mee.	Bedoeld wordt hier waarschijnlijk de zogenaamde "Lombok-shuffle" ter hoogte van de afslag naar P1 in de Graadt van Roggenweg. In de plannen is opgenomen dat er een nieuw kruispunt in de Graadt van Roggenweg komt ter hoogte van de toegang P1 en de Koningsbergerstraat waarbij het verkeer zowel rechts- als linksaf kan gaan op een normale verkeersveilige manier.
	l.	Verbouwingen zullen zorgen voor risico's en overlast, zoals bijvoorbeeld de invloed van trillingen op de gebouwen, de installaties, de apparatuur en eventuele rekencentra etc. Tevens neemt het risico voor de fundering, (scheurvorming in) gevels,	De gevolgen van bouwen van de plannen van de omgevingsvisie vallen onder de normale regels die er gelden voor trillingen bij bouwen. Wij zullen in overleg treden met de indiener om te zien of er specifieke problemen zijn ten aanzien van gebouw, installaties en apparatuur van de

		etc toe. Indiener. verneemt daarom graag van de gemeente hoe deze risico's en overlast beperkt c.q. voorkomen zullen worden en hoe indiener gecompenseerd zal worden voor de eventueel hieruit ontstane schade.	indiener.
	m.	Indien er bouwkundig zware werkzaamheden zijn gepland (heien, etc.), zal daaraan voorafgaand namens de gemeente aanvullend onderzoek gedaan moeten worden. Ook zal na afronding van die werkzaamheden een meting gedaan moeten worden, zodat de situatie voor - en na de werkzaamheden in kaart zijn gebracht.	Hiervoor gelden de gebruikelijke gemeentelijke spelregels, waaronder die van heien.
	n.	Indiener ontvangt graag in een zo vroeg mogelijk stadium gedurende de gehele periode een gedetailleerde planning, zodat zij de gebruikers van HCC steeds tijdig, volledig en juist kunnen informeren.	Er is in het stationsgebied veel ervaring met het gelijktijdig bouwen van nieuwe ontwikkelingen naast reeds in bedrijf zijnde ondernemingen, en met de daarmee samenhangende informatievoorziening en afstemming met alle belanghebbenden.
	o.	Het is niet duidelijk hoe de situatie aan de Croeselaan er uit zal gaan zien. Uit de omgevingsvisie lijkt te volgen dat er zowel wordt gedacht over de bouw van een erg dicht bij HCC gelegen kantoor als over een "kiss and ride' taxi standplaats als ook over een opstapplaats voor internationale bussen. Afhankelijk van de uiteindelijke keuze zal de impact daarvan op de percelen op de hierboven genoemde punten in meer of mindere mate aan de orde zijn. Indiener maakt zich hier zorgen over en zou daarom graag actief en tijdig betrokken worden bij zowel de invulling van de plannen als de realisatie daarvan.	De concepttekening op pagina 51 in de omgevingsvisie geeft de stand van zaken aan van de gebouwen rondom het HCC, de plek van de taxistandplaatsen. Naar de plek van de internationale bussen is nog onderzoek gaande. Hieraan is recent niets gewijzigd ten opzichte van eerdere plannen.
	p.	Indiener heeft jegens haar huurders verplichtingen m.b.t. bijvoorbeeld bereikbaarheid en het ongestoord genot van het gehuurde. In dat kader ontbreekt nog voldoende zicht op hoe de gemeente gedurende de uitvoeringswerkzaamheden zal zorgen dat de overlast beperkt blijft tot het absolute (en voor huurders aanvaardbare) minimum.	Er is nog geen uitvoeringsplanning bekend. Maar de gemeente overlegt altijd intensief met alle betrokkenen om de overlast tijdens de bouw zo beperkt mogelijk te houden.

		Tevens stelt indiener. een actieve betrokkenheid van de gemeente waar het gaat om het (tijdig) informeren van de huurders bijzonder op prijs, zodat daarbij in gezamenlijkheid opgetrokken kan worden met als doel het behouden van de goede relatie met de huurders.	
	q.	Indiener ontvangt graag verduidelijking op de hierboven geschetste punten, waarbij dan per onderwerp ook wordt aangegeven: • wat de alternatieven waren die zijn overwogen, • wat daarvan de ruimtelijke impact was, • waarom is besloten daarvan af te wijken, en • of er rapporten zijn die de gemaakte keuzes ondersteunen en zo ja, welke dat zijn?	Gemeente gaat graag met indiener in gesprek om achterliggende overwegingen te delen.
	r.	In essentie komt het er op neer dat indiener in beginsel niet afwijzend staat tegenover de omgevingsvisie, maar dat dit bijzonder zal afhangen van de keuzes die nog gemaakt moeten worden. Indiener stelt daarbij als voorwaarde dat zij op actieve wijze betrokken wordt bij de verdere invulling en uitwerking van de omgevingsvisie, in het bijzonder daar waar het gaat om de onmiddellijke omgeving van de percelen van indiener	Vanzelfsprekend. Wij nemen daarbij ook aan dat u als eigenaar van het HCC actief wordt geïnformeerd over de plannen die in uw omgeving gaande zijn.
28	a.	Indiener is woonachtig aan de Groenmarktstraat en kijkt uit op het Beurskwartier. De indiener is het niet duidelijk waarom de specifieke kavel tegenover de Groenmarktstraat een hoogte van 45 meter zou moeten krijgen.	Deze kavel kan een hoogte van 45m krijgen, of hoger of lager. De omgevingsvisie legt vast dat er tegenover de Groenmarktstraat bebouwing van het Beurskwartier komt. In een later planstadium wordt er gewerkt aan een verkaveling die op stedenbouwkundig niveau laat zien hoe de gemengde hoogstedelijke bouwblokken opgebouwd worden uit diverse maten van gebouwen, in breedte, diepte en hoogte. In een later stadium zal de precieze plek van de hoogbouw binnen het blok bepaald worden, door een architect, of meerdere architecten. Op dat moment zullen bezonning, zichtlijnen, windhinder, daglichttoetreding bepalen mede hoe een bouwblok er definitief uit komt te zien.
	b.	De voorgestelde bebouwingshoogte van 45 meter heeft een te grote impact op het zicht vanuit de bestaande woningen. De	Dat is een consequentie van de veranderende stad. Het profiel, de tussenruimte, tussen de voorgestelde hoogbouw en de Groenmarktstraat

		indiener heeft bijvoorbeeld een balkon aan de voorzijde en het gehele uitzicht vanuit de woonkamer zal verdwijnen. In plaats daarvan zal hij enkel een hoge toren kunnen zien. De huidige sfeer en waarde van het balkon aan de voorzijde wordt volgens de indiener geheel teniet gedaan.	is echter zeer breed waardoor er ruimschoots zich is. Positief is in onze ogen dat het uitzicht verandert van een uitzicht op een zeer groot parkeerterrein in het uitzicht op een levendig stuk stad.
	c.	Ten tweede heeft voorgestelde bouwhoogte van 45 meter een enorme impact op de privacy. In het geschetste ontwerp zullen wellicht meer dan 15 bouwlagen aan de overzijde direct zicht krijgen in de woonkamers van de huidige appartementen en de balkons. Omdat alle appartementen aan de Groenmarktstraat thans zijn uitgevoerd half hoog of met volledige hoogte in glas over de hele breedte, wordt de privacy flink aangetast als heel veel bouwlagen aan de overkant direct zicht krijgen in alle woonkamers van de Groenmarktstraat en de balkons. De huidige woningen zijn geheel niet ontworpen voor de voorgestelde situatie in de ontwerpvisie.	Ook dat is een consequentie van de veranderende stad. T.z.t. zal duidelijk worden of en hoe de situatie echt verslechtert. Vermoedelijk valt de vermindering aan privacy mee omdat de afstand tussen de bestaande bebouwing aan de Groenmarktstraat en de nieuwbouw van het Beurskwartier fors is.
	d.	Er dient meegenomen te worden dat veel van de huidige bewoners hier al een tijd eigenaar zijn en bij aankoop niet bewust gekozen hebben voor een dergelijke hoog stedelijke straatbeeld toen ze hier kwamen wonen. Een meer geleidelijke oplopende bebouwingshoogtes en enige behoudendheid aan de directe strook aan de Van Zijstweg is daarom op zijn plaats. Verzoek om maximaal 4 tot 6 bouwlagen toe te staan.	Er is gekozen voor een menging van hoogtes, in plaats van een getrapt oplopende buurt.
29	a.	Eens in de zoveel tijd waren er plannen waarbij de woning van de indiener zou worden afgebroken, die vervolgens niet doorgingen. Deze ontwikkelingen hebben een enorme impact. Je spreekt hier namelijk van het wegnemen van iemands veilige omgeving, een thuis en tevens kostbaarste bezit.	De sloop van de woningen aan de Croeselaan is eerder onderdeel geweest van de plannen voor het gebied. (Masterplan Stationsgebied 2003 en Referendum Visie A 2002). Een dergelijke onzekerheid heeft grote impact. Dit is een belangrijk argument voor de gemeente om met deze Omgevingsvisie wél een helderheid te geven over de toekomst van de woningen aan de Croeselaan.
	b.	Indiener kon zich op basis van gesprekken met de gemeente niet voorstellen dat haar woning zou worden gesloopt. De gemeente en ontwerpers blijken dus zand in de ogen te hebben	Wij herkennen ons niet in dit beeld. Er zijn 3 speciale bijeenkomsten geweest voor de bewoners van de Croeselaan.

		gestrooid van de huiseigenaars die vooral tijd en geld hebben gestoken in wat neerkomt op een wassen neus.	
	c.	Het grote nieuwe aantal bewoners is geen goed idee voor de veiligheid en voorzieningen in de buurt.	De veiligheid (als bedoeld wordt op straat/openbare ruimte) zal juist toenemen ten opzichte van de huidige situatie van de parkeerterreinen Jaarbeurs. Er zal een levendige wijk ontstaan waar veel reuring is en meer mensen op straat en daardoor meer sociale controle.
	d.	Torenflats van 90m hoogte zijn niet wat de bewoners van Utrecht voor ogen hadden toen zij in het Referendum van 2002 met grote meerderheid kozen voor visie A met een veel groener sfeerbeeld en minder hoogbouw dan tot nu toe in dit plan wordt aangegeven.	Er wordt, in de vorm van 2 parken, substantieel groen aan het stationsgebied toegevoegd. Veel meer groen dan in Visie A, de keuze van het referendum in 2002. Ten tijde van het referendum werd voor de gemeente een ander ontwikkelgebied voorzien. Het gebied dat nu in ontwikkeling komt sluit veel beter aan op het Stationsgebied. Om één samenhangend gebied te maken met één ruimtelijke karakteristiek is er voor gekozen om ook in bouwhoogte aan te sluiten bij de voorkomende (reeds gebouwd of in de plannen) bouwhoogten van het Stationsgebied. Belangrijk hierbij is dat gekozen is voor een variatie in bouwhoogten, dus niet alleen 90m, ook 45m, 25m en ook een kleine korrel. Dus niet alleen maar hoog, maar ook laag. Dit uitwerkingsniveau gaat veel verder dan het referendum. Overigens passen de bouwhoogten in de voor het stationsgebied vastgestelde schalenkaart van het Masterplan uit 2003, hoewel toen sprake was van 80m en we nu uitgaan van 90m. Tot slot werd in het referendum sloop van alle woningen voorzien; met dit plan wordt meer dan de helft van de woningen –weliswaar met een andere vorm en functie- ingepast.
	e.	De samenstelling van het nieuwe woningenaanbod is niet duidelijk vastgesteld, zijn dit grote, middelgrote of kleine appartementen, zijn dit huur- of koopwoningen.	Het is onze ambitie om een gevarieerd woningaanbod voor een diversiteit aan type huishoudens te realiseren: 30% klein 30-50m2; 50 % middelgroot 50-80m2; en 20% groot >80 -100m2 Passend en betaalbaar kunnen wonen is een belangrijke doelstelling van ons woonbeleid. In het volgende planproduct, een Stedenbouwkundig Programma van Eisen, zal het woonprogramma specifieker worden uitgewerkt. Per project zal vervolgens met maatwerk worden gekeken naar een specificatie van het precieze type, aantal en de grootte van de woningen en de huurniveaus daarvan,

	f.	Op de maquette en in de concept-omgevingsvisie Beurskwartier is ook de aanleg van een waterweg te zien die echter volgens de ontwerper nog onzeker is. Dit is in mijn ogen zeer vreemd, daar het een zogezegd definitief plan betreft waar naar ik aanneem een overeenkomstig kostenplaatje bij hoort. Deze kennelijke flexibiliteit van het budget komt zeer dubieus en niet transparant over.	In de legenda is aangegeven dat het gaat om een " mogelijke waterberging". Dit zou een goede toevoeging aan het plan voor het Beurskwartier zijn. Qua waterberging en kwaliteit van de openbare ruimte voegt het echt wat toe. Omdat het, deels, over het terrein van de Jaarbeurs gaat en buiten het plangebied valt, is de toevoeging 'mogelijk' opgenomen in de omgevingsvisie. Er zijn inderdaad nog geen financiële middelen voor, maar het gaat hier om een wens die we niet binnen de scope van dit plan mee konden nemen.
	g.	Weinig parkeerplekken bij huis is niet aantrekkelijk. Niet voor bewoners/bezoekers van het gebied maar ook niet voor horeca en winkels die in het gebied zouden moeten verrijzen (parkeren klanten, laden en lossen).	Het gebied wordt een centrumgebied. Ook in de binnenstad kan niet ieder bewoner zijn auto voor de deur parkeren en staan bezoekers op afstand in garages. Laden en lossen zal toch in het gebied plaatsvinden, dit gaat we zo slim mogelijk regelen.
	h.	Dat er hele huizenblokken moeten verdwijnen omdat er een park voor in de plaats komt is in mijn ogen volstrekt absurd. Uiteraard ben ik voor meer groen in de buurt, maar woningen afbreken voor een park zou niet moeten hoeven, zeker niet als die woningen in goede en vooral bewoonde staat zijn.	Het gaat hier om een ingreep die niet op zichzelf staat. Door het park toe te voegen, wordt het wonen in hoge dichtheden op een kwalitatieve manier mogelijk gemaakt. Bovendien zal het park ook voor de bestaande stad van toegevoegde waarde zijn, als bestemming, of mogelijkheid om in het stationsgebied door het groen ommetjes te maken.
	i.	Mensen die van oost naar west Utrecht en vv. willen via de Moreelsebrug, kunnen prima doorsteken door het gat wat er al is tussen twee woonblokken of via de Van Zijstweg of de Centrumboulevard. De aanleiding voor het weghalen van de woning van de indiener in het ontwerp had te maken met de ligging van de Moreelsebrug. Dit is volstrekt geen basis voor het afbreken van deze zes woningen. En dat de te creëren leegte wordt gebruikt voor een doorgang houdt geen steek.	De fietsroutes in het stationsgebied zijn zeer druk en dat zal naar verwachting nog toenemen (fietsfiles). Het maken van extra routes, en met name logische en makkelijke routes, verlicht de druk op de bestaande routes. Gezocht is naar het logische vervolg van de Moreelsebrug binnen het nieuwe plangebied. Als een route te veel uit de richting (verlengde van het fietspad Moreelsebrug) wordt gelegd is de ruimtelijke impact van de verbinding veel kleiner en bestaat de kans dat hij minder gebruikt wordt.
	j.	Tenslotte moet er, of de gemeente nu wil of niet, rekening worden gehouden met de vleermuizen die in dit gebied leven. Ze zijn een beschermde soort. Ze gebruiken de bomen in de tuinen als vliegroutes maar vooral om te foerageren. Hierdoor is sowieso het weghalen van deze bomen al een verstoring voor	De gemeente moet inderdaad rekening houden met de vleermuizen. Voorafgaand aan eventuele kappen van bomen zal de aanwezigheid van vleermuizen onderzocht worden en bekeken welke maatregelen genomen worden om de vleermuizen te beschermen.

		de vleermuizenpopulatie.	
	k.	Voorts is onvoldoende aangetoond wat het algemeen belang en de noodzaak is voor de aanleg van een dergelijke wijk op deze schaal, waarbij mooie woningen worden onteigend en afgebroken en bewoners worden weggestuurd, om daarna nieuwe woningen terug te zetten die niet vergelijkbaar zullen zijn met wat er nu staat, dit zowel wat betreft prijs/m2 en uiterlijk.	Met dit plan wordt uitvoering gegeven aan de Ruimtelijke Strategie Utrecht RSU waarin de gemeente kiest voor forse binnenstedelijke verdichting op een aantal strategische locaties. Om tot substantieel hoge dichtheden te kunnen komen op het Beurskwartier is de transformatie van de Croeselaan onvermijdelijk. In het gebied komt een gedifferentieerd aanbod van woningen, zowel qua grootte als qua prijs, inclusief sociale huur en woningen binnen de zogenaamde middenhuur.
	l.	Dit plan is simpelweg een belediging naar de bewoners toe en een steek in de rug na jarenlange compensatie loze overlast op zowel emotioneel als praktisch gebied. Deze overlast wordt al vele jaren zowel door Jaarbeurs Utrecht als gemeente Utrecht onderschat en genegeerd, echter wij als bewoners boeten reeds langdurig enorm in op woongenot. Dit overigens dag én nacht.	Wij kunnen ons voorstellen dat de overlast de afgelopen jaren aanzienlijk is geweest, en nog niet over is. Een verdere stedelijke ontwikkeling van deze locatie zou - in welke vorm dan ook – nog jarenlang overlast betekenen voor de bewoners aan de Croeselaan. Dit is onafhankelijk van het precieze plan voor deze locatie.
	m.	De indiener begrijpt dat herontwikkeling moet plaatshebben in dit gebied. Maar mocht de gemeenteraad het voorstel voor dit specifieke plan aannemen, dan eist indiener een redelijke financiële schadeloosstelling, waaruit oprecht begrip voor mijn situatie en wensen blijkt.	Het uitgangspunt bij verwerving dan wel onteigening is vergelijkbaar woongenot. In principe worden huurders/eigenaren schadeloos gesteld.
30	a.	Het Ontwerp bevat ingrijpende verkeerskundige maatregelen met negatieve gevolgen voor de autobereikbaarheid en daarmee de economie van de binnenstad. Het grote belang van goede autobereikbaarheid voor de economie van de binnenstad kan niet genoeg benadrukt worden, naast uiteraard de goede bereikbaarheid voor andere vervoersmodaliteiten zoals OV, fiets en voetganger.	De bereikbaarheid van de alle modaliteiten is van groot belang voor de economie van de binnenstad. Ook de auto heeft zijn plaats hierin. De gemeente onderkent het belang van bereikbaarheid van de stad met alle vervoersmodaliteiten. De door indiener gehanteerde stelling wordt echter niet onderschreven.
	b.	Dat het Ontwerp negatieve gevolgen zal hebben voor de (auto)bereikbaarheid wordt in het Ontwerp zelf en ook in het MER onderkend. Het Ontwerp gaat er echter vanuit dat die negatieve gevolgen ondervangen zullen worden door positieve effecten van nog te treffen maatregelen. Wat voor maatregelen dit zouden moeten zijn, daarvan bestaat echter nog geen enkel	Er is rekening gehouden met plannen die beleidsmatig zijn vastgelegd in het mobiliteitsplan SRSRSB en met plannen die binnen deze omgevingsvisie vallen. Het vigerende verkeermodel van de gemeente Utrecht houdt geen rekening met verkeersmaatregelen die nog niet door het bestuur van de stad zijn vastgelegd in concrete uitvoeringsprojecten. Daarom lijkt (op het

		idee. Evenmin of die maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd kunnen en zullen worden, op welke termijn en wat de effecten daarvan zullen zijn op de bereikbaarheid. De omvang van de geclaimde positieve effecten is niet bekend en niet onderzocht. De maatregelen zijn ook niet in het verkeersmodel opgenomen en niet doorgerekend. Er is geen sprake van een doordacht, afgerond plan. Dit terwijl het gaat om de belangrijkste toegangsroute voor de auto naar de binnenstad.	plangebied na) de infrastructurele situatie in 2030 in het model nog steeds op het basisjaar of de situatie in 2017. Er zullen echter nog veel verkeersprojecten uitgevoerd worden voor 2030 die in zullen grijpen op de modal shift en zijn opgenomen in SRSRSB, zoals het verbeteren van fietsroutes/openbaar vervoer en het inrichten van stadsboulevards. Dit is doorgerekend voor het mobiliteitsplan SRSRSB uit 2016. Deze berekeningen voor het mobiliteitsplan en nieuwe berekeningen voor de omgevingsvisie met het recentste verkeersmodel leiden samen tot deze omgevingsvisie en onderbouwing daarvan.
	c.	Daarnaast biedt het plan geen oplossing voor het conflict tussen enerzijds de gemeentelijke ambitie voor het Lombokplein e.o. van fijnmazigheid (zie p. 85 van het Ontwerp) en anderzijds de onderkenning door de gemeentelijk verkeerskundige modelexperts dat het aantal kruisingen teruggebracht moet worden (p. 30 van het hierna te noemen Decisio- rapport) nu juist in binnenstedelijk gebied de capaciteit op een wegvak voornamelijk afhankelijk is van het aantal kruisingen.	De infrastructuur wordt vereenvoudigd en kruisingen worden compacter, dit leidt tot eenvoudiger kruisingen die zonder verkeerslichten of met eenvoudiger regelingen beter doorstromen. Het aantal kruisingen wordt niet teruggebracht maar het aantal complexe kruisingen, die veelal maatgevend zijn voor de doorstroming, wordt hiermee verminderd. Bovendien zijn er nog keuzes mogelijk bij de uitwerking van de omgevingsvisie in een programma van eisen voor de kruisingen.
	d.	Indiener meent dat het onverantwoord is om wèl al de belangrijkste inprikker naar de binnenstad - de Graadt van Roggenweg - af te waarderen tot een stadsstraat (2x1 rijstrook in plaats van 2x2 rijstroken; maximumsnelheid terug naar 30 km/u) en andere ingrijpende verkeersmaatregelen te treffen (gelijkvloerse kruispunten met grote verkeersstromen, introductie langsparkeren, rotonde Westplein), maar de compenserende maatregelen niet te onderzoeken en de invoering daarvan op de lange baan te schuiven. Indiener verwijst naar een verkeerskundig onderzoek dat zij heeft laten uitvoeren.	Zoals opgemerkt wordt er wel degelijk aan verkeersmaatregelen gewerkt die nog niet in de berekeningen voor de omgevingsvisie zijn meegenomen. Te verwachten is dat deze en andere maatregelen de komende jaren zullen worden uitgevoerd conform het vastgestelde SRSRSB.
	e.	‘Een inrichting van de Graadt van Roggenweg tot een 30 km/uur 2x1 stadsstraat, terwijl er meerdere kruisende langzaam verkeerbewegingen en kruispunten zijn in combinatie met intensiteiten tot 17.000 mvt/etmaal is verkeerskundig een	Maatregelen binnen het plan zelf zullen bij de uitwerking in een stedenbouwkundig programma van eisen worden afgewogen. Op andere stadsstraten in Utrecht leveren langsparkeerplaatsen geen problemen op. Parkeerplaatsen, bomen, haagbeplanting, rijbaanbreedte,

		enorme opgave om het verkeer vlot te laten doorstromen. Een analyse van de afwikkeling en welke inrichting op kruispuntniveau nodig is en de wijze waarop de voorrang met langzaam verkeer geregeld wordt, is hierbij cruciaal, maar ontbreekt in de huidige plannen. Nu de opgave zo enorm is, is er zonder een degelijke analyse geen reden om aan te nemen dat dit goed afgewikkeld kan worden.	materiaalgebruik zijn inrichtingsmiddelen om van de Graadt van Roggenweg een stadsstraat te maken met een maximumsnelheid van 30 km/uur. Overigens is de extra rijtijd indien men 30 rijdt in plaats van 50km/u over een afstand van 1 km (Koningsbergerstraat tot Daalse tunnel) minder dan een minuut. Eenvoudiger kruisingen compenseren dit verlies. Het doorrekenen van de plannen met het verkeersmodel is zeker een degelijke analyse.
	f.	De stelling van de gemeente dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om tot een verdere verlaging tot 15.000 mvt/etmaal op de Graadt van Roggenweg te komen, is evenmin aannemelijk, nu niet wordt aangeven op welke manier dit bereikt kan worden.	In de (bijlage van) de omgevingsvisie staat aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden om van de berekende 17.000mvt naar 15000 mvt te komen. Wij vinden deze maatregelen ongewenst vanwege hun bijeffecten elders in de stad. Overigens is het zo dat de spitsintensiteiten maatgevend zijn voor de inrichting van een weg. De in de Omgevingsvisie voorgestelde infrastructuur kan deze verwerken. De precieze hoeveelheid mvt per etmaal is dan van minder belang voor de bereikbaarheid van de binnenstad. Overigens is het zo dat winkelend publiek, enkele uitzonderingen daargelaten, zich veelal niet in de spitsen per auto naar de stad begeeft.
	g.	De MER bevestigt het beeld: indien alle beoogde positieve maatregelen daadwerkelijk worden getroffen, neemt de bereikbaarheid van het autoverkeer af en scoort de bereikbaarheid een mede door de samenhang met de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone (zie tabel 10). Met andere woorden, zelfs in het meest gunstige geval dat alle positieve maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd, in hetzelfde tijdvak en de beoogde positieve effecten sorteren, dan nog neemt de bereikbaarheid van de binnenstad en de verkeersveiligheid af. Indiener ziet niet in dat het verantwoord zou zijn om een dergelijk besluit te nemen.	Deze stelling klopt niet. Op pagina 9 van de MER is een samenvattende tabel opgenomen, waaruit blijkt dat bij uitvoering van de verkeersmaatregelen uit het verkeersplan de verkeerseffecten neutraal zijn. In de MER is opgenomen dat als de gemeente geen maatregelen uitvoert om het beleid SRSRSB ten uitvoer te brengen het aantal motorvoertuigen boven de 17.000 uit zal komen. Het uitgangspunt voor deze berekeningen is namelijk het vigerende verkeersmodel VRU 3.3u. In dit model zijn voor de infrastructuur slechts de projecten opgenomen waar voor (indien nodig door de raad) vastgestelde plannen zijn opgenomen inclusief financiering. Indien deze maatregelen worden getroffen is de verwachting op basis van berekeningen uit 2016 en 2017 dat de intensiteiten op het Westplein op 17.000 mvt uitkomen (neutrale score).

			In de MER is een variant opgenomen met daarin opgenomen de maximale ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. De omgevingsvisie en de MER van de Merwedekanaalzone kennen hun eigen proces binnen de gemeente. De conclusie is dat met huidige beleidsmaatregelen de combinatie van maximale ontwikkeling de Merwedekanaalzone en de voorliggende omgevingsvisie voor Lombokplein/Beurskwartier tot een negatieve score voor verkeer leidt. Dit zal meegenomen worden in de beoordeling van de Omgevingsvisie Merwedekanaalzone.
	h.	In een statisch model zoals VRU 3.3U is de kans groot dat de problemen onderschat worden, zo geeft Arcadis aan. Mede gelet op het belang van het Westplein als enige inprikker naar de binnenstad kan dan ook niet worden volstaan met een statisch model, maar had de gemeente een reëler dynamisch verkeersmodel moeten hanteren om de problematiek en effecten van maatregelen inzichtelijk te maken.	Het Westplein is weliswaar een belangrijke, maar zeker niet de enige route naar het centrum. Ook aan de zuid-, oost-, en westkant zijn diverse routes waarvan ook gebruik wordt gemaakt om de binnenstad te bereiken. Op dit moment wordt er gewerkt aan de microsimulatie om de afwikkeling op kruispuntniveau in beeld te brengen om bij de uitwerking de juiste ontwerp keuzes te maken: wel of geen afslagstroken, rotonde of kruising etc. Dit verandert echter niets aan de basiskeuze voor een 2 x 1 Graadt van Roggenweg.
	i.	Het is in de optiek van indiener onbegrijpelijk en onverantwoord om tot ingrijpende verkeerskundige maatregelen te besluiten op de belangrijkste route naar/van de Binnenstad zonder (1) zo accuraat mogelijk de gevolgen daarvan in beeld te hebben gebracht en zonder (2) tegelijkertijd zodanige compenserende maatregelen te treffen dat de negatieve gevolgen maximaal worden gecompenseerd. Door een dergelijk besluit te nemen wordt onvoldoende rekening gehouden met de grote belangen van onder meer de eigenaren van vastgoed en winkels in de binnenstad.	Het Decisio-rapport brengt zo accuraat mogelijk in beeld wat de economische gevolgen zijn van de verkeersmaatregelen. Uit de studie, die gebaseerd is op de uitkomsten van het verkeersmodel, blijkt dat de consequenties voor winkels in de binnenstad beperkt zijn. Dat geeft vervolgens weinig aanleiding tot het nemen van compenserende maatregelen. De vastgoedwaarde van panden in de binnenstad reduceren tot een bereikbaarheidscomponent doet geen recht aan de complexiteit van het ontstaan van de vastgoedwaarde. Utrecht floreert momenteel en de vastgoedeigenaren profiteren daar van mee, lijkt ons een meer te verdedigen stelling.
	j.	Het Ontwerp is strijdig met dit provinciaal beleid, onder meer nu geen integrale mobiliteitstoets heeft plaatsgevonden, er geen maatregelen (veroorzakersprincipe) zijn getroffen en de verslechterde autobereikbaarheid leidt tot een afname van de kwaliteit van Utrecht Centraal als knooppunt.	Volgens de provinciale verordening wordt bij een ruimtelijk besluit een mobiliteitstoets gemaakt indien uit de analyse van het aantal verkeersbewegingen die de ruimtelijke ontwikkelingen tot gevolg hebben, blijkt dat er knelpunten op het omliggende wegennet kunnen ontstaan. Een omgevingsvisie is geen ruimtelijk besluit zoals bedoeld in de

			provinciale verordening. Bij de nadere uitwerkingen in van de omgevingsvisie in bestemmingsplannen zal in voorkomende gevallen een mobiliteitstoets worden uitgevoerd.
	k.	In het recent vastgestelde SRSRSB is onder meer bepaald dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de capaciteit van de infrastructuur moeten volgen. Ook is bepaald dat SRSRSB 'kiest voor goede autobereikbaarheid van bestemmingsverkeer via de snelwegen en de stedelijke verbindingswegen met efficiënte benutting van het asfalt'. Het Ontwerp volgt echter niet de capaciteit van de infrastructuur, maar breekt die capaciteit juist af. Evenmin wordt gekozen voor een goede autobereikbaarheid, nu het Ontwerp (zie het MER) juist tot verminderde autobereikbaarheid leidt.	De ruimtelijke ontwikkeling en de infrastructuur moeten in goede verhouding met elkaar staan. Indien dit tot problemen leidt qua leefbaarheid, doorstroming e.d. zijn maatregelen nodig om deze negatieve effecten te niet te doen. Echter, in de omgevingsvisie/actualisatie aanvullende MER is aangegeven dat ook met minder (auto)asfalt de verkeersafwikkeling voldoende is. De ruimtelijke ontwikkeling is dus niet in strijd met de capaciteit van de infrastructuur. Bovendien bevat de Omgevingsvisie allerlei maatregelen die voortkomen uit het gedachtengoed van slim bestemmen: beperkte parkeernormen, verplaatsen van parkeren van de Jaarbeurs naar overzijde Merwedekanaal, woningen toevoegen met parkeren op afstand, woningen toevoegen op plekken waar eerst bedrijfsverkeer was, waardoor wegcapaciteit beter wordt benut etc. De stelling van de indiener is dus te eenzijdig.
	l.	Amendement 55 is onvoldoende serieus genomen, want uit het bovenstaande blijkt dat de verkeerskundige inpassing allerminst helder is en de mogelijkheden zeker niet 'onderbouwd' zijn. Het is immers niet duidelijk hoe de beoogde vermindering tot 17.000, laat staan tot 15.000 mvt/etmaal bereikt kan worden, de verkeerskundige inpassing (welke kruisingen waar met welke verkeersstromen?) is nog niet gedaan, de gemeente heeft nog geen idee van de maatregelen die getroffen moeten worden en wat de effecten daarvan zullen zijn en evenmin zijn de alternatieve mogelijkheden onderzocht.	Wij delen die mening niet. De visie gaat uit van de aanleg van een stadsweg van 2 x 1 en 30 km/uur. Momenteel komen de verkeerskundige berekeningen uit op 17.000 mvt per etmaal, zie hierboven. In de (bijlage van) de omgevingsvisie staat aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden om van de berekende 17.000mvt naar 15.000 te komen. Wij vinden deze maatregelen vanwege de bijeffecten elders in de stad ongewenst. Voor het detailniveau van een Omgevingsvisie is al zeer veel onderzoek verricht op inpassingsniveau. De concepttekening op pagina 50 is daar een voorbeeld van. Dit gaat ver het detailniveau van een omgevingsvisie te boven.
	m.	Amendement 55 is ook onvoldoende serieus genomen als het gaat om economische effecten, zo bleek al eerder uit het onderzoek van RHDHV van 6 juli 2015. Hier heeft Decisio niets mee gedaan.	Wij herkennen ons niet in deze kwalificatie. Dit was namelijk precies de kern van ons onderzoek en wij hebben zoveel en zo goed als mogelijk alle economische effecten voor de stad in beeld gebracht. Dat deze relatief beperkt zijn, maakt nog niet dat deze onvoldoende serieus zijn genomen.

			Het aangehaalde rapport van RHDHV is ons bekend. De indiener ken ook onze reactie op het rapport. Namelijk dat het zich eenzijdig concentreert op het aantal autobewegingen naar de binnenstad. Er zijn echter meer aspecten die van belang zijn voor het trekken van winkelend publiek naar de binnenstad, zoals: een schone en veilige omgeving; het service-niveau; de diversiteit in het aanbod; de sfeer in de stad; het parkeren; het al of niet aanwezig zijn van een voetgangersgebied.
	n.	Op de rapportage van Decisio heeft de indiener gereageerd met haar brief van 30 maart 2017. Indiener heeft er onder meer op gewezen dat Decisio is uitgegaan van bezoekersaantallen uit 2009 (I), terwijl die cijfers in 2017 natuurlijk niet meer actueel zijn. Ook is er op gewezen dat Decisio geen juiste cijfers heeft gebruikt voor wat betreft omzetten en de modal shift. Ook door CMU is input geleverd op de rapportage van Decisio. Decisio volstaat met de reactie dat zij 'geen andere gegevens heeft' en past haar onderzoek niet aan. Dit roept - uiteraard - sterke vraagtekens op over de waarde van het onderzoek van Decisio. En daarmee de vraag of er wel serieus uitvoering is gegeven naar ook dit onderdeel van het door uw raad aangenomen amendement.	De brief is ons bekend en is ook van repliek voorzien. Helaas heeft indiener in eerder stadium van het opstellen van het Decisio-rapport te laat gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het rapport van commentaar te voorzien, zodat de inhoud van het rapport eventueel op verzoek aangescherpt kon worden. Dit is bij de indiener bekend. De passage '*Decisio is uitgegaan van bezoekersaantallen uit 2009 (I)' is niet correct.* Decisio/gemeente hebben reeds gereageerd op deze reactie van indiener en daarin aangegeven dat voor de berekening van economische effecten is uitgegaan van de bezoekersaantallen aan het centrum uit het verkeersmodel van de gemeente Utrecht (op basis van de Uitgangspuntennotitie VRU3.3u). Deze cijfers zijn actueel. Het vervolg van de reactie van indiener gaat over de gebruikte kengetallen voor wat betreft omzet en modal shift. Voor dat eerste is gebruik gemaakt van een recent onderzoek dat is uitgevoerd door Strabo (in opdracht van CMU). CMU en indiener zijn gevraagd om andere documentatie maar deze is niet aangeleverd. Voor de modal shift is Decisio uitgegaan van het verkeersmodel van de gemeente Utrecht, opgesteld in 2017 en dus recent van aard.
	o.	In het verlengde hiervan wijst indiener op het feit dat zij inmiddels meerdere malen aandacht heeft gevraagd voor het grote belang van goede autobereikbaarheid en zij meerdere malen input heeft geleverd bij de totstandkoming van gemeentelijke plannen. Dat heeft zij onder meer gedaan bij de	Wij delen de mening van Klépierre op dit punt niet en zijn van mening dat de eigendommen van Klépierre goed bereikbaar zijn te voet, per fiets, met de auto, met de tram en last but not least: met de trein. Sinds de contractuele afspraak is er in het stationsgebied zeer veel geïnvesteerd in bereikbaarheid per voet (Moreelsebrug,

		visie 'A Healthy Urban Boost' (rapportage RHDHV juli 2015), bij het ontwerp van het SRSRSB, het concept van het 'onderzoek' van Decisio en ook nu weer. Daarbij heeft zij ook gewezen op de gemeentelijke contractuele afspraak over de bereikbaarheid. Met die input lijkt echter bar weinig te worden gedaan. Ook met de input van andere partijen zoals van Centrum Management Utrecht, Rijkswaterstaat en de Provincie Utrecht op SRSRSB lijkt weinig te gebeuren.	Centrumboulevard), OV (grootschalige vernieuwing CS), aanleg Uithoflijn, fiets (fietsprogramma), en voor de auto onder meer door de aanleg van de fly-over (24 oktoberplein). Met het in de omgevingsvisie voorgestelde eenduidige wegprofiel zal de route naar de binnenstad bovendien heel herkenbaar worden: de herinrichting van Westplein zal een duidelijke, rechtstreekse loper vormen richting binnenstad en de parkeergarages aldaar. Utrecht is binnen een uur door ruim 10 miljoen mensen te bereiken. Vrijwel geen enkele stad in Nederland kent dit profiel. Het SRSRSB is in de gemeenteraad aangenomen en uitgangspunt van de omgevingsvisie en staat hier niet ter discussie. De reactie van de provincie op de omgevingsvisie geeft geen aanleiding tot heroverwegingen. Rijkswaterstaat heeft geen reactie ingediend.
	p.	Als gemeenteraad dient u niet alleen de belangen van bewoners van het Westplein in ogenschouw te nemen, maar ook van belanghebbenden in het centrum aan de oostzijde van het spoor, winkeliers, culturele instellingen, bewoners, vastgoedeigenaren, kantoorgebruikers, werknemers en andere partijen. Nu (over)duidelijk is dat die belangen in dit geval tegenstrijdig zijn, is het aan de gemeente om alternatieven te onderzoeken opdat zo veel mogelijk aan de belangen van een ieder tegemoet gekomen kan worden. In dit geval is geen enkel alternatief onderzocht, ook niet een alternatieve ongelijkvloerse kruising voor alleen langzaam verkeer of een deels verdiepte route zoals beschreven in de rapportage van RHDHV. Uiteraard zal goed gekeken moeten worden naar de inpasbaarheid daarvan op een complexe locatie als het Westplein, maar het is zeker de moeite waard om dit te onderzoeken. Nu deze variant de belangen van zowel bewoners als van winkeliers/vastgoedeigenaren in de binnenstad combineert, is dit een zeer interessante optie. Indiener verzoekt u dan ook om dit alternatief te onderzoeken alvorens tot een besluit te	Zeker, eens met de indiener van de zienswijze. De omgevingsvisie is resultaat van een gebalanceerde belangenafweging. Wij achten de belangen niet tegenstrijdig, maar hebben ze juist geïntegreerd tot een werkbaar voorstel. In vele steden in Europa zijn uitstekend functionerende stadstraten zoals hier worden voorgesteld. In de keuzedocumenten zijn diverse alternatieven onderzocht, ook met ongelijkvloerse kruisingen. Tijdens de discussies daarover, waar indiener aan mee heeft gedaan, is geen verzoek gekomen om eventueel andere varianten te onderzoeken. Op een meer detailniveau, bijvoorbeeld op de aanhechting Westplein , Vleutenseweg en Daalsetunnel zijn nog diverse oplossingen mogelijk. Onderzoek naar andere oplossingen is niet nodig, aangezien de oplossing van een stadsstraat voldoet.

		komen.	
	q.	De indiener verzoekt dan ook dringend om het Ontwerp niet ongewijzigd vast te stellen en in ieder geval de beoogde maatregelen niet uit te laten voeren dan nadat: • Inzichtelijk is welk verkeer (herkomst en doel) in de toekomst gebruik gaat maken van het Westplein; • De verkeerseffecten van het Ontwerp met een dynamisch model in beeld zijn gebracht zodat de effecten op kruispuntniveau goed berekend kunnen worden; • De in het Ontwerp genoemde beoogde gunstige maatregelen daadwerkelijk zijn uitgewerkt, berekend en ook zekerheid bestaat over de uitvoering daarvan; • De mogelijkheden en positieve effecten van de nog te bedenken gunstige maatregelen deugdelijk zijn onderzocht en toereikend blijken te zijn; • Onderzoek is gedaan naar mogelijke alternatieven van gelijkvloerse en ongelijkvloerse kruisingen.	Uit het statisch model kunnen de verkeerstromen worden gepresenteerd, deze worden momenteel in een dynamische simulatie verwerkt zodat de verkeersafwikkeling op meer gedetailleerd niveau beter in beeld wordt gebracht, wat moet leiden tot goede ontwerpkeuzes in de uitwerking van deze visie in een programma van eisen en een functioneel ontwerp. Het uitgangspunt daarbij zijn gelijkvloerse kruisingen. We bevinden ons tenslotte over 20 jaar hier in het uitgebreide centrum van Utrecht.
	r.	Uiteraard is indiener graag bereid om dit samen met uw gemeente en andere partijen zoals bijvoorbeeld CMU en de Ontwikkelgroep Lombok op te pakken. Hoewel de insteek van ieder van deze partijen anders is, hebben zij er allemaal groot belang bij dat dit project niet uitmondt in een groot verkeersprobleem op en rond het Westplein.	In de vervolgfase zullen wij zeker, zoals gebruikelijk, intensief met indiener en andere partijen overleggen.
31	a.	Indiener geeft aan dat in de beoogde situatie in het Beurskwartier er veel en hoge bebouwing is, dicht op elkaar, en relatief te weinig groen. Weinig licht, weinig lucht. Dat wordt benauwend. Terwijl het ook heel open kan zijn, ondanks hoogbouw.	Wij denken dat de verhouding open ruimte en bebouwde ruimte goed in balans is. Korte smalle en stenige straten komen uit op ruime groene parken. Het is een keuze die wij gemaakt hebben om een aantrekkelijk hoogstedelijk woonmilieu te maken. Er zijn inderdaad ook open verkavelingen met hoogbouw mogelijk. Daar kiezen we echter niet voor: Het opnemen van de hoge torens in een gesloten bouwblok vermindert een aantal nadelen die torens hebben, zoals windhinder en te weinig ruimte voor een aantrekkelijke plint. Ook eigenaarschap speelt hier een rol: we willen ook particuliere woningen in het Beurskwartier.

	b.	Er is in de nieuwe situatie geen toegang voor auto's. Hoe moet men straks verhuizen, spullen vervoeren, enzovoorts?	Bij nadere planuitwerking zal er voor worden zorggedragen dat noodzakelijk vervoer nog steeds in het gebied kan plaatsvinden.
	c.	Parkeerplekken voor bewoners zijn ver weg in de beoogde situatie. De parkeerplaatsen langs de Croeselaan en de ventweg verdwijnen. Dat vinden indieners niet wenselijk.	Het parkeerregime zal inderdaad volledig veranderen. Het gebied zal transformeren van een voormalig achterkant van een station naar een centrumgebied. Er zullen voldoende parkeerplaatsen op afstand worden teruggebracht. Uitwerking volgt in de planvorming na vaststelling van de Omgevingsvisie
	d.	Hoe wordt de regeling voor parkeren voor vergunninghouders? Openbare parkeerplek en garages?	Voor bestaande vergunningshouders bijvoorbeeld aan de Graadt van Roggenweg wordt een oplossing geboden. Bewoners in het nieuwe gebied kunnen gebruik maken van deelauto's en van parkeren op afstand maar krijgen geen straat parkeervergunning.
	e.	Graag zouden de indieners als eerste – dus voor de openbare verkoop/verhuur - in de gelegenheid worden gesteld om een woning naar keuze te huren/kopen in één van de nieuwe gebouwen. Dit inclusief gebruik van parkeergelegenheid in één van de parkeergarages. Indiener lijkt het dat de gemeente dat moeiteloos kan afdwingen, daar het geen consequenties heeft voor de nieuwe verhuurder(s)/projectontwikkelaar(s). Het betekent zelfs dat ze hun nieuwe woningen eerder verkopen/verhuren.	In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied nieuwe woonruimtes te vinden. Wanneer wij hiertoe kansen zien zullen wij met beleggers/ontwikkelaars afspraken maken over mogelijkheden voor voorrang voor deze bewoners
	f.	Voor wat betreft het 'uitkopen' van de huurders dringen de indieners erop aan dat, wanneer het zover komt, er rechtstreeks met de huurders afspraken worden gemaakt, en niet met de verhuurder.	Zowel met verhuurder als huurders zullen afspraken worden gemaakt. Hoe dit proces precies zal verlopen is onderdeel van de uitwerking na vaststelling van de omgevingsvisie.
	g.	Indieners willen graag op de hoogte gehouden worden van de (formele) status en voortgang van het hele proces en de actuele planning. Inclusief de status van aankoop van hun pand.	Dit zal gebeuren.
	h.	Graag verneemt de indiener per wanneer de gemeente de panden hoopt aan te schaffen. Indiener werd tijdens de bewonersbijeenkomst verteld dat dit per 2023 zal zijn, maar gezien de wettelijke termijn van 3 jaar na overname waarbij	De gemeente wil uiterlijk 1 januari 2023 de panden vrij van rechten en plichten in eigendom hebben om te slopen of te (laten) herontwikkeling. En zal daar ook de aankoopstrategie op afstemmen. De gemeente reserveert vanaf vaststellen van de ontwikkelingsvisie budget voor

		richting de huurders niets kan worden ondernomen, lijkt dat onjuist.	eigenaren die eerder hun woning willen verkopen.
32	a.	Indiener bepleit de grootst mogelijke voorzichtigheid als het gaat om winkelvoorzieningen voor dagelijkse levensbehoeften, horeca gericht op bewoners en mogelijk een incidentele ‘ flagstore shop’. Dat heeft te maken met de voortdurende en op langere termijn onvoorspelbare bewegingen in consumentengedrag en de effecten op retail en horeca. De nabij gelegen Croeselaan, Rijnlaan, Damstraat en Kanaalstraat kennen veel voorzieningen voor dagelijkse levensbehoeften. Horeca is om de hoek bij de Veilinghaven. Voorkomen moet worden dat bestaande ondernemingen nadelige gevolgen ondervinden met leegstand als gevolg.	Ten aanzien van dagelijkse voorzieningen en horeca in het Beurskwartier zal aangesloten worden op de behoefte die voortkomt uit de maat en schaal van het gebied, waarbij rekening gehouden zal worden met het aanbod van de winkelvoorzieningen die nu al in de omgeving aanwezig zijn. Met name zullen de bestaande retailfuncties in de gebieden als Lombok en Croeselaan hierbij betrokken worden. Voor wat betreft de horeca gericht op bewoners: In het Beurskwartier zal de programmering zich met name richten op goede, sfeerbepalende horecaconcepten voor zowel overdag als ’s-avonds, gericht op de directe doelgroepen. Passend bij deze programmering. Naast de lichte en middelzware horeca is er ook ruimte voor grootschalige en waar mogelijk zwaardere horecaconcepten. Rond het Station is een combinatie met leasurefuncties mogelijk als groei naar een groter uitgangsgebied.
	b.	De wisselwerking tussen de voorzieningen in het Beurskwartier/Lombokplein en het bestaande centrum komen in beperkte mate aan de orde. Het gaat om de vraag hoe de wisselwerking tussen beide delen van het centrum wordt versterkt. Dan gaat het om (niet-)dagelijkse goederen, cultuuraanbod, evenementen e.d. Het geheel moet er sterker van worden. Dat betekent ‘aanvulling’ op elkaar. Ook behoeft meer uitwerking hoe de ‘doorbloeding’ tussen de gebieden wordt georganiseerd en aantrekkelijk gemaakt. De afstand is behoorlijk groot tussen Merwedekanaal en Vredenburg. Het gaat om meer dan goede fietsverbindingen en looproutes. Hoe wordt de afstand ervaren is een wezenlijke vraag om bezoekers te verleiden beide delen van het centrum te bezoeken.	Het verbinden van de Oostkant en de Westkant van de stad is een doelstelling bij de ontwikkeling van zowel de eerste als de tweede fase van het Stationsgebied. Het principe van verschillende centrum-identiteiten die elkaar versterken wordt door ons onderschreven. Elk kwartier in het centrum heeft of krijgt zijn eigen identiteit gebaseerd op eigen bezoekersprofielen en daarmee de mogelijkheid om doelgroepenbinding te versterken. Het Beurskwartier kan niet goed functioneren zonder een directe en goede verbinding/doorstroming met de overige centrumkwartieren. Door de doorontwikkeling van de identiteit van de kwartieren stimuleren we de spreiding van de bezoekers en daarmee het functioneren van de centrum als geheel. Verbeterde fiets en wandelfuncties dragen hier aan bij, zoals de Moreelsebrug. Maar ook een heldere bewegwijzering of routering naar deze kwartieren en visa versa is noodzakelijk. De gemeente werkt samen met partners , waaronder het CMU , aan verbeteren van vindbaarheid en

			bereikbaarheid van de centrumkwartieren. Wij verwachten binnen de verschillende projecten hier de aankomende jaren concrete resultaten te boeken die doorstroming en bewegwijzering verbeteren.
	c.	Indiener stelt voor dat er een nieuwe rapportage komt van Decisio die ingaat op de door ons en Klépierre gestelde vragen alvorens uw college een besluit neemt en uw besluit aan de gemeenteraad voorlegt. De kern bestaat hieruit dat het rapport is gebaseerd op onder meer foute cijfers over het bezoek aan Hoog Catharijne: hoe is het mogelijk dat wordt uitgegaan van een weekbezoek van 550.000 bezoekers (2009) die met elkaar een omzet genereren van € 3 miljoen/week? Ook de vervoerwijze van deze bezoekers wordt niet uitgewerkt en vertaald naar conclusies. Meer recente cijfers zijn beschikbaar. Deze omissies werken door in alle becijferingen die betrekking hebben op het bestaande centrum.	Het onderzoek van Decisio naar de economische effecten is **niet** gebaseerd op cijfers over het bezoek aan Hoog Catharijne uit 2009. Het onderzoek naar de economische effecten is gebaseerd op het aantal bezoekers met motief 'winkelen' aan het centrum van de stad Utrecht die volgen uit het door de gemeente Utrecht opgestelde verkeersmodel (zie voor toelichting en cijfers daaruit onder meer de Uitgangspuntennotitie VRU3.3u). Deze cijfers zijn actueel. Van deze reizigers is de modaliteit 'auto', 'openbaar vervoer' en 'fietsen' bekend. Enkel over de modaliteit 'lopen' zijn geen gegevens bekend, dit is in het rapport van Decisio meermaals aangestipt als zijnde een extra toevoeging op de omzet van winkels in het centrum van Utrecht.
	d.	De conclusie in bijlage 2 van de concept Omgevingsvisie 'Analyse toekomstig autoverkeer Westplein' inzake de verkeerscapaciteit van het toekomstige Lombokplein roept de nodige vragen op. Het rapport van Decisio laten we terzijde: Decisio neemt de berekeningen van de gemeente over en toetst deze niet. Een 'second opinion' zou zeker van waarde zijn.	Voor ons geeft de analyse van de verkeerscijfers voldoende en betrouwbaar inzicht in de ontwikkelingen. Een second opinion is hiervoor niet nodig.
	e.	De conclusie van deze analyse is dat een capaciteit van ca. 17.000 motorvoertuigen per etmaal te verwachten is. Dat is een reductie van ca. 15% t.o.v. het huidig aantal verkeersbewegingen. 'Ondanks de daling van het aantal auto's op het Westplein neemt het aantal autoverplaatsingen naar de binnenstad toe. Dit betekent dat de parkeergarages bereikbaar blijven". Indiener begrijpt niets van conclusie, de reductie is 'wishful thinking'.	Er is rekening gehouden met plannen die beleidsmatig zijn vastgelegd in het mobiliteitsplan SRSRSB en met plannen die binnen deze omgevingsvisie vallen. Het vigerende verkeermodel van de gemeente Utrecht houdt geen rekening met plannen die nog niet door het bestuur van de stad zijn vastgelegd in concrete uitvoeringsprojecten. Daarom lijkt (op het plangebied na) de infrastructurele situatie in 2030 in het model nog steeds op het basisjaar of de situatie in 2017. Er zullen echter nog veel projecten uitgevoerd worden voor 2030 die in zullen grijpen op de modal shift en zijn opgenomen in SRSRSB, zoals het

			verbeteren van fietsroutes/openbaar vervoer en het inrichten van stadsboulevards. Dit is doorgerekend voor het mobiliteitsplan SRSRSB uit 2016. Deze berekeningen voor het mobiliteitsplan en nieuwe berekeningen voor de omgevingsvisie met het recentste leiden samen tot deze omgevingsvisie en onderbouwing daarvan. Het verminderen van het aantal vervoersbewegingen kan goed samen gaan met betere bereikbaarheid van de binnenstad: gezamenlijk belang is namelijk het weghalen van het verkeer op deze route dat er niet hoeft te zijn.
	f.	Bij realisatie wordt een enorme verantwoordelijkheid genomen. Want wat is het alternatief wanneer in de praktijk blijkt dat al deze aannames en redeneringen niet kloppen? Het verkeersmodel is ook maar een afbeelding van de werkelijkheid, statisch van karakter en geen toekomstvoorspeller. Wij zijn heel benieuwd welke uw plannen zijn wanneer bijvoorbeeld blijkt dat de aantrekkelijkheid van ons schitterend centrum zo groot is dat het aantal verkeersbewegingen niet daalt maar stijgt met bijvoorbeeld 20%. Of zien we wel wat er gebeurt met alle mogelijke nadelige gevolgen van dien: opstoppingen, milieuschade, aantasting woonklimaat, economische schade, imagoschade.	Het vastgestelde beleid is uitgangspunt voor omgevingsvisie. Voor een groei van het autoverkeer met 20% op het Westplein, en zeker niet op de reeds aangelegde singel en kruising Paardenveld, is in de huidige plannen geen plaats.
	g.	Indiener stelt voor om los van politieke wensen drie scenario's uit te werken voor het aantal verkeersbewegingen op het Lombokplein en op grond daarvan na te gaan welke verkeersinfrastructuur voor ieder van deze scenario' s nodig is: Scenario 1 gaat uit van het vigerende concept voorstel. Scenario 2 gaat uit van 22.000 verkeersbewegingen. Scenario 3 gaat uit van een groeit van het aantal verkeersbewegingen met 20% t.o.v. scenario 2 (27.000 verkeersbewegingen).	Utrecht kiest voor een leefbaar centrum en zet daarom in om binnen de bestaande ruimte de verkeervraag op te lossen. Dat betekent dat er vooral wordt ingezet op het stimuleren van duurzame alternatieve die relatief weinig ruimte kosten zoals de voetganger en de fiets. De ruimte voor de auto is beperkt tot de beschikbare ruimte en de eerder vastgestelde kaders. Scenario's met meer verkeer zijn dan ook niet aan de orde.
	h.	Het verkeersmodel is op een zodanige manier opgebouwd dat	Het klopt dat dit meermaals aan de orde is gesteld, u heeft daar van ons

		wij niet kunnen volgen hoe de vertaling plaatsvindt van toename van het aantal m2bvo naar aantallen bezoekers (woon-werkverkeer en bezoek aan retail, horeca, evenementen e.d.). Dat heeft de indiener al meermalen aan de orde gesteld. Indiener redeneert dat op basis van aantallen bezoekers en de mogelijke groei hiervan als gevolg van verbeterde economische omstandigheden en toevoeging van aanzienlijke hoeveelheid m2 bvo aan nieuwe, grootschalige, voorzieningen in het bestaande centrumgebied. Hier ligt een belangrijke verbinding met ons gezamenlijke project Vindbaarheid dat als uitgangspunt heeft bezoekers aan ons centrum een prettige reis te bieden. Daar behoort een infrastructuur bij die dit mogelijk maakt.	het volgende antwoord op gekregen: In de praktijk zal de ritgeneratie van elke woning, elk kantoor, bedrijf of winkel nagenoeg uniek zijn. Het verkeersmodel is echter een vereenvoudiging van de werkelijkheid. In het verkeersmodel wordt daarom gewerkt met formules de ritgeneraties van kantoren, bedrijven en voorzieningen berekent. Deze berekeningen worden gekalibreerd op basis van telcijfers. Dit betekent dat bijvoorbeeld bij een uitbreiding van een winkel het aantal m² BVO vertaald wordt naar het aantal arbeidsplaatsen voor detailhandel. Het verkeersmodel berekent op basis van dit aantal hoeveel ritten in totaal (voor bezoekers, werknemers, leveranciers etc.) van en naar het betreffende gebied zullen plaats vinden. De verdeling van deze ritten naar bestemming en vervoermiddel hangt in het model af van factoren: - Afstand tot andere gebieden en de aantrekkingskracht van het gebied op andere gebieden, waarbij de aantrekkingskracht tussen gebieden wordt bepaald op basis van vele factoren, zoals afstand, inwoners, woningen, beroepsbevolking, arbeidsplaatsen, et cetera. - Bereikbaarheid van het gebied met de verschillende modaliteiten (met inbegrip van weerstanden zoals ov-reiskosten, parkeertarieven en brandstofprijzen) Zoals aangeven is het model een vereenvoudiging. Voor meer informatie over het model verwijzen we graag naar de technische rapportage. Mocht u behoefte aan meer informatie over de over de input in het model of beschikken over specifieke informatie over winkels of musea te bepalen dan gaan we daarvoor graag met u in gesprek.
33	a.	De toenemende drukte en overlast op het Merwedekanaal vormen de grootste bedreiging voor het voortbestaan van de	Wij begrijpen de zorg van de roeiverenigingen. Wij onderzoeken welke maatregelen mogelijk zijn om het roeitrainingswater op het

		roeisport in de stad Utrecht. Er is geen ander trainingswater beschikbaar en meer drukte en hinder kan de roeisport niet aan. Het zal mogelijk het einde van de roeisport in Utrecht betekenen.	Merwedekanaal te behouden. Uitgangspunt daarbij is dat het Merwedekanaal een openbaar toegankelijk vaarwater blijft.
	b.	In alle plannen ontbreekt het tot op heden aan een gedegen onderzoek naar de effecten ervan op het huidige gebruik van het Merwedekanaal, niet alleen van de roeiers, maar ook van de waterscouts, de zeilschool, de stoeproeiers en de bewoners van de schepen en woonarken op het kanaal.	Dit onderdeel is niet MER plichtig en staat daarom niet in de MER. Het herstel van de Leidse Rijn is één van de belangrijke uitgangspunten van het Masterplan Stationsgebied. Hier zijn al in een veel eerder stadium besluiten over genomen. Dit heeft bij de planvorming dan ook niet ter discussie gestaan. De wijze waarop het water in de toekomst gebruikt kan worden door de verschillende partijen is een goed punt van aandacht. Dit zal in de toekomst moeten worden uitgewerkt en tot afspraken moeten leiden.
	c.	Er ligt een uitvoerige tweede actualisatie aanvullende milieueffectrapportage en er wordt met geen woord gesproken over de effecten van de plannen op het huidige gebruik van het water. Indieners vragen u een dergelijk onderzoek uit te voeren alvorens verder te gaan met het concretiseren van de omgevingsvisie.	Zoals eerder gesteld zijn voor gebruik van het water geen milieunormen. Het is dan ook niet in de MER opgenomen.
	d.	Betrek in het onderzoek de volgende punten: De te verwachten toename aan vaarbewegingen als gevolg van het terugbrengen van het water in de Leidse Rijn. Met daarbij aandacht voor pleziervaart, maar ook voor commerciële vaart van bijvoorbeeld rondvaartboten. Zijn deze stromen voldoende te controleren en met elkaar te verenigen? Hierbij hoort naast het water ten zuiden van de Muntbrug ook het water ten noorden van de Muntbrug dat momenteel als roeiwater wordt gebruikt.	Naar verwachting zal de vaarverbinding tussen de Leidsche Rijn en het centrum pas na 2022 tot stand gebracht worden. Het is niet mogelijk om nu al prognoses te maken van vraag en aanbod en daarmee de omvang van de vaarbewegingen over 5 jaar. Indien uit oogpunt van veiligheid maatregelen moeten worden genomen dan zal (indien nodig in samenspraak met Rijkswaterstaat) verkeersbesluiten genomen worden op basis van het Binnenvaartpolitiereglement BPR. De gemeente zal, onder andere via het gebruikersoverleg Merwedekanaal, de ontwikkelingen blijven volgen.
	e.	De te verwachten impact van bet terugbrengen van bet water in de Leidse Rijn voor de veiligheid van de gebruikers op bet water. Verschillende gebruikers, verschillende snelheden, verschillende vaardigheden en verschillen in kennis van de regels op het	Op het Merwedekanaal en de Leidsche Rijn geldt een maximum snelheid van 4,5 km/uur. Verder zie 33d en 33b

		water. Is de veiligheid van de gebruikers voldoende te waarborgen?	
	f.	Effect en haalbaarheid van de eventuele inzet van watertaxi's. Hoe reëel is deze optie? Zijn er geen betere alternatieven?	Zie 23f: Dit is nog in het stadium van een idee. Om het netwerk van de bereikbaarheid van het centrum anders dan met de auto aan te vullen zou de watertaxi daar een rol in kunnen spelen. De Muntbrug (lage doorvaarthoogte) is vooralsnog een belangrijk knelpunt bij de uitwerking van dit idee.
	g.	De impact van de voorstellen over bet groener maken van de oevers van bet Merwedekanaal en stimuleren van sportief gebruik. Uiterst interessant voornemen, maar hoe combineer je de diverse doelgroepen (wandelen, fietsen, skeeleren) en de coaches die mee moeten fietsen met de roeiers op het water?	Een ontwerp voor de oevers van het Merwedekanaal ter hoogte van het Beurskwartier moet nog worden gemaakt en is nu geen onderdeel van de besluitvorming. Te zijner tijd zullen ontwerp varianten worden onderzocht en besproken met betrokkenen. De wens voor een coachpad zal betrokken worden bij de verdere planvorming van de oevers
	h.	De impact van bet aantrekkelijk maken van het water voor de bewoners om te ontspannen en recreëren. De oevers worden aantrekkelijker, er worden nieuwe (kleine) waterverbindingen voorgesteld. Bij warm weer nodigt dit uit tot recreatie op het water met opblaasbotjes, zwembanden en zwemmen in het water met alle risico's van dien. In het Merwedekanaal is het verboden om te zwemmen. Handhaven gebeurt niet. Hoe is de veiligheid te waarborgen?	Zie 33b Een ontwerp voor de oevers van het Merwedekanaal ter hoogte van het Beurskwartier moet nog worden gemaakt en is nu geen onderdeel van de besluitvorming. Uw zorg om veiligheid bij (toenemende) watercreatie is een stadsbrede kwestie. Rijkswaterstaat en gemeente gaan starten met ontwerpend onderzoek rondom het Merwedekanaal, wat er onder andere op gericht is om de mogelijkheden te verkennen met betrekking tot de door u gestelde vragen. Dit onderzoek is tevens onderdeel van het voorbereidende traject van de mogelijke overdracht van het Merwedekanaal van Rijkswaterstaat naar gemeente. Daarnaast is het beleid van de gemeente erop gericht om bij de ontwikkeling van zowel Beurskwartier als Merwedekanaalzone de gebieden en oevers zo worden ontwikkeld dat als deze uitnodigen tot zwemmen dit zoveel mogelijk buiten de vaarroute van de roeiers zal plaatsvinden.
	i.	De impact van de wens om dwars op het kanaal voldoende	Het Merwedekanaal is van de stad. Het is een onderdeel van het stedelijk

		verbindingen te maken voor voetgangers en fietser. Dit betekent meer bruggen en daarmee potentieel meer obstakels voor de gebruikers op bet water. Elk obstakel zorgt voor extra veiligheidsrisico's. Zijn al deze verbindingen nodig en hoe waarborg je voldoende doorstroming en veiligheid op bet water?	weefsel. Het lijkt op voorhand geen goed idee om functies op het kanaal die de levendigheid van het gebied vergroten uit te sluiten. In de afspraken met Jaarbeurs is een verbinding voor vrachtverkeer voorzien, die is opgenomen in de Omgevingsvisie.
	j.	De raad heeft unaniem de buitensportaccommodatiemotie (Buunk) ingediend, dat raakt aan dit verhaal, een concrete beantwoording is er nog niet.	In september 2016 heeft u een afschrift ontvangen van de raadsbrief over de uitvoering van de motie 2015/130. Verder bent u regelmatig hierover bijgepraat op zowel bestuurlijk- als ambtelijk niveau
	k.	Bovenstaande opsomming is vanuit het perspectief van de andere gebruikers verder aan te vullen. Op elk van de onderdelen is een gedegen onderzoek naar effecten, risico's en maatregelen gewenst. Wij zijn uiteraard graag bereid om verder mee te denken over de inrichting van een dergelijk onderzoek en zien uw reactie op ons verzoek met belangstelling tegemoet.	Bij de detaillering van de omgevingsvisie zal met alle betrokken uitvoerig worden overleg. Eventueel onderzoek kan daar een onderdeel van zijn.
34	a.	Indiener vindt dat de Visie met haar mix van functies en goede ontsluitingen voor langzaam verkeer een aantrekkelijk toekomstbeeld schetst voor de ontwikkeling van de westkant van de stad. Niettemin heeft ondergetekende na lezing van de Visie een aantal zorgpunten en wenst derhalve van de gelegenheid gebruik te maken een zienswijze in te dienen.	Goed om te horen dat de visie een aantrekkelijk toekomstbeeld schetst.
	b.	Het is belangrijk dat de samenhang niet uit het oog wordt verloren. Als voorbeeld wordt hier genoemd het in breedte terugbrengen van de Graadt van Roggenweg naar 2 x 1 rijbaan. Dit zal directe gevolgen hebben voor de verkeersdruk op alternatieve ontsluitingsroutes zoals de Overste den Oudenlaan-Tellengenlaan-Van Zijstweg die geen onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie.	Wij delen uw mening dat de samenhang niet uit het oog mag worden verloren. Voor de stad en daarmee ook voor autobereikbaarheid van het toekomstige stationsgebied zijn de uitgangspunten uit het door de gemeenteraad vastgestelde Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (SRSRSB) leidend. Wij willen een optimale mix tussen een gezonde en sociale stad, een duurzame en leefbare stad, een bereikbare stad en een stad met ruimtelijke kwaliteit. De westzijde van het Stationsgebied is volop in ontwikkeling. Van een industriële omgeving, met

			een grote ontsluitingsfunctie, wordt het een levendig centrum met woningen, kantoren, recreatie en uitgaan. Een stedelijke context met een gezonde en aantrekkelijke omgeving. De Overste den Oudenlaan-Tellengenlaan-Van Zijstweg zijn onderdeel van de busbaan Dichterswijk waarvoor recent een IPvE FO aan de Raad is voorgelegd ter vaststelling. De busbaan Dichterswijk maakt in het Mobiliteitsplan onderdeel van de A-zone met een 30 km regime, autoluw, goede openbaar vervoer verbindingen en waarbij fietsers en voetgangers prioriteit hebben. De auto is te gast in dit gebied De verkeersafwikkeling zoals gepresenteerd bij het concept ontwerp is gesimuleerd met een verkeersmodel, gebaseerd op de Rekentool +, een variant van VRU 3.1 met daarin de toen bekende ontwikkelingen in de omgeving. Hierna is een optimalisatie van de VRI instellingen gedaan, tezamen met een actualisatie van het verkeersmodel VRU 3.3 variant 2030, zoals ook toegepast bij de concept omgevingsvisie Beurskwartier - Lombokplein (april 2017). Op basis van de verkeerssimulatie concluderen wij dat de doorstroming op dit tracé voldoende is voor een weg in een binnenstedelijke omgeving en dat de bereikbaarheid van de omgeving van de Rabobank kantoren is gewaarborgd.
	c.	De parkeerfunctie op P3 wordt verplaatst naar de overzijde van het Merwedekanaal en zal daarmee de toegangswegen naar de binnenstad c.q. het stationsgebied moeten ontlasten. Het succes daarvan staat of valt met een aantrekkelijk (lees snelle en voordelige) vervolgverbinding naar de binnenstad en het stationsgebied. Indien die er niet komt, zullen mensen geneigd zijn toch door te rijden naar de diverse parkeergarages dichter bij de eindbestemming.	Het parkeren aan de westzijde van het Merwedekanaal zal worden ingezet voor bezoekers van de Jaarbeurs, en voor het parkeren op afstand van het Beurskwartier. Uitgangspunt is dat de bezoekers die ten oosten van het spoor willen zijn grotendeels door zullen rijden naar de garages rond binnenstad.
	d.	Volgens rapportage van onze deskundigen zal de Van Zijstweg, ook zonder deze toename van werkplekken, in 2025 zeer zwaar belast worden en zullen de normale parameters voor de verkeersafwikkeling in stedelijk gebied lokaal fors worden	Zoals gezegd is onze conclusie die volgt uit de geactualiseerde verkeerssimulatie dat de verwachte verkeersafwikkeling in het gebied voldoende is. Onderdeel van het Mobiliteitsplan is ook inzetten op het verlagen van de verkeersintensiteiten in de binnenstad. Keuzes die

		overschreden. Wij verwijzen terzake naar de op 16 januari 2017 door ons ingediende inhoudelijke zienswijze (in vervolg op de pro forma zienswijze d.d. 22-12-2016) op het Concept Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp Busbaan Dichterswijk. Die zienswijze en onderhavige zienswijze kunnen niet los van elkaar worden gezien.	daaraan hebben bijgedragen zijn het verplaatsen van het parkeren van de Jaarbeurs naar de oostzijde van het Merwedekanaal, de realisatie van een expeditiebrug en minder parkeerplaatsen dan oorspronkelijk gepland in de Jaarbeursgarage. En in de concept omgevingsvisie voor de nieuwe woonwijk Beurskwartier is een stringente parkeernorm opgenomen, wat zal leiden tot een verdere verlaging van de verkeersintensiteiten Bij andere toekomstige ontwikkelingen blijft de gemeente inzetten op het niet toenemen dan wel (verder) verlagen van de verkeersintensiteiten. Hiervoor staat de gemeente deels zelf aan de lat, maar ook andere instellingen en bedrijven hebben hier invloed op. Zo heeft 1/3 van het verkeer op de Van Zijstweg Dr M. A. Tellegenlaan de eindbestemming Rabobank. De gemeente nodigt partijen uit om te bespreken wat hun bijdrage kan zijn in het verminderen van verkeersintensiteiten en hoe de gemeente hen hierbij kan helpen. In de reactienota behorende bij de vaststelling van het IPvE/FO busbaan Dichterswijk worden de door u genoemde zienswijzen meer in detail behandeld
	e.	Aangegeven wordt dat bestemmingsverkeer zal worden gefaciliteerd en dat de bereikbaarheid van de binnenstad, binnen de grenzen van de Graadt van Roggenweg, wordt verzekerd. Onduidelijk is wat hiermee wordt bedoeld en hoe men dat denkt te doen.	Er is een maximaal aantal het auto's dat verkeer verwerkt kan worden op de route naar de binnenstad. Door inrichting van de weg en door het regelen van de hoeveelheid verkeer met verkeerslichten op de route wordt de hoeveelheid verkeer gereguleerd.
	f.	Voorts vragen wij ons af of de bereikbaarheid van onze locatie over de route Overste den Oudenlaan-Tellegenlaan Van Zijstweg ook wordt verzekerd. Smart mobility wordt genoemd als onderdeel van slim vervoer. Het goed managen van autoverkeer vanaf de ringwegen de stad in wordt niet genoemd maar zou in onze ogen ook onderdeel moeten zijn van smart mobility.	Zoals gezegd is onze conclusie die volgt uit de geactualiseerde verkeerssimulatie dat de verwachte verkeersafwikkeling in het gebied voldoende is. Daarmee is uw bereikbaarheid verzekerd. Smart Mobility is met een sterke ontwikkeling bezig. Momenteel is nog niet geheel duidelijk waar we over een aantal jaar staan. Verkeersmanagement en Smart Mobility zijn zeer zeker met elkaar verbonden in de totaal opgave van de bereikbaarheid van het gebied en de gehele stad. De discussie over de snelwegring valt buitend de scope van deze omgevingsvisie, maar is uiteraard van belang. Momenteel vinden

			toekomstverkenningen plaats voor de bereikbaarheid van Utrecht op de middellange en langere termijn.
	g.	Zoals hiervoor al aangegeven hebben wij ernstige zorgen over de autobereikbaarheid van het kantoor van Rabobank aan de Croeselaan. Wellicht ten overvloede wijzen wij op de bilaterale afspraken die hierover tussen gemeente en Rabobank zijn gemaakt, ook genoemd in de op 16 januari 2017 door ons ingediende inhoudelijke zienswijze op het Concept Integraal Programma van Eisen en Functioneel Ontwerp Busbaan Dichterswijk.	In de nabije toekomst is de auto te gast in dit gebied. Dat betekent dat het geen eis is dat er een vrije doorstroming is in de spits. Een keer extra wachten bij verkeerslichten is in onze ogen toegestaan, mits er geen terugslag plaatsvindt op voorgelegen kruisingen. Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de reactienota behorende bij de vaststelling van het IPvE/FO busbaan Dichterswijk, waarin de door u genoemde zienswijzen meer in detail zijn behandeld.
	h.	Bij dit onderdeel wordt Rabobank genoemd als één van de partijen waarmee afspraken gemaakt zouden moeten worden in verband met nieuwe ontwikkelingen. Wij willen er op wijzen dat wij onze WKO bronnen volledig benutten en er geen restcapaciteit is om met nieuwe ontwikkelaars te delen.	Indiener geeft aan geen ruimte te zien binnen hun WKO-bron. Er is in de omgeving een glasvezelmonitoring uitgevoerd, deze gaf aan dat juist naast de Rabo waarschijnlijk nog veel bodemenergie-potentieel is. Wij willen hierover graag in een later stadium met de Rabobank in overleg treden.
	i.	In de Visie staat dat toekomstige eigenaren in het gebied verplicht worden deel te nemen aan een gemeenschappelijk plinten-organisatie. Ons kantoor staat ingetekend op de plintenkaart. Wat betekent die intekening?	De verplichte plintenorganisatie is bedoeld voor toekomstige eigenaren. De reden dat dit verplicht is gesteld is om de levendigheid op straatniveau te waarborgen. Goede plintinvulling draagt bij aan een prettig leefklimaat. De Rabobank komt met haar plint aan het toekomstige park te liggen en vormt hiermee een van de begrenzingen van deze ruimte. Het zou zeer wenselijk zijn als de plintinvulling van de Rabobank kan bijdragen aan de levendigheid in het gebied. Een voorziening, horeca of een andere trekker is zeer kansrijk op deze plek. De plint ligt goed op de zon, aan een stedelijke parkruimte. Daarnaast komt de route Moreelse brug uit op dit punt, waardoor veel mensen langskomen. Wij gaan graag met u in overleg hierover.
35	a.	Indiener stelt voor de oost-west verkeersverbinding Westplein-Daalsetunnel-Catharijnesingel: te herstellen, verbinden en betekenis te geven: - vrijkomende ruimte na reductie asfalt bestemmen voor groen - visitekaartje entree binnenstad en wijk-NW - make-over Daalsetunnel en groene verbinding Lombokplein	Deze oost-west verkeersverbinding wordt inderdaad aangepakt. Na de reductie van het asfalt is er ons inziens ruimte om de weg van begeleidende bebouwing te voorzien. Dit is een andere invulling van herstellen, verbinden en betekenis geven. De asfaltspaghetti van het Westplein wordt een stadsstraat. In de Daalsetunnel is wel ruimte om te vergroenen, bijvoorbeeld met een groen talud, dit is ook op de kaarten

		met het singelgebied.	ingetekend als groen. Als er in de toekomst ruimte vrij komt zou er nog een groene verbinding langs het spoortalud gemaakt kunnen worden ter plaatse van Park Plaza en de Hagelbuurt, die laatste in het geval van een herstructurering in de toekomst (zie ook beantwoording 16d) .
	b.	Indiener roept de gemeente op de samenhang te zoeken tussen de ontwikkelingen aan beide kanten van het spoor en geen onherroepelijke besluiten te nemen, die elkaar in de weg zitten of - erger nog - voor de Daalsebuurt een rommelige, stenige en weinig uitnodigende uitkomst bieden, waarin esthetische- en verblijfskwaliteit ontbreekt en onnodig veel groen is opgeofferd. De Initiatiefgroep Daalsepark roept op een integrale stedenbouwkundige oplossing voor de ruimten direct oostelijk en westelijk van de Daalsetunnel uit te werken. Daarin zal het belang van het Daalsepark tot uitdrukking komen.	Bij de uitwerking van de plannen voor het Lombokplein is het een goed idee om afstemming met de plannen in de omgeving te zoeken. De afstemming met de ontwikkelingen bij de Daalsebuurt zullen in het ontwerpstadium plaatsvinden. Voor een omgevingsvisie is dit te gedetailleerd.
	c.	Indiener roept de gemeente op de samenhang met het Daalsepark in de Omgevingsvisie Jaarbeurskwartier en Lombokplein te benoemen, zodat er een bestuursrechtelijke grondslag is voor een integrale en toekomstbestendige uitwerking.	Zoals bij de vorige beantwoording aangegeven ziet de gemeente de mogelijke samenhang tussen de west en oostzijde van de Daalse tunnel als te onderzoeken punt. Bij nadere stedenbouwkundige uitwerking zal dit als context van het gebied Lombokplein worden meegenomen. Omdat het gebied ten oosten van de Daalse tunnel echter geen onderdeel is van het plangebied Lombokplein wordt dit niet dwingend in de omgevingsvisie opgenomen.
36	a.	Indiener meent dat de conceptvisie in grote lijnen (en enkele specifieke aanvullingen) een welkome uitbreiding is op wat het centrum van Utrecht nu te bieden heeft.	Goed om te horen!
	b.	Indiener mist een expliciet aanbod van specifieke faciliteiten. En maakt zich zorgen dat in latere stadia de nadruk steeds meer zal komen te liggen op de economische functie van het gebied en steeds minder op de woonfunctie.	Op pagina 66 van de Omgevingsvisie is een programmaoverzicht opgenomen: vooral wonen, een beperkt metrage kantoren, ruimte voor voorzieningen en plintprogramma. De voorzieningen komen deels voort uit de logische behoefte van een stadswijk met 3500 woningen, en zijn deels nader in te vullen. Het betreft, naast wellicht een buurtsuper, ook functies als een school, een buurtvoorziening en sportfaciliteiten. Bij de

			verdere uitwerking zal dit exacter worden gemaakt.
	c.	Zo ontbreekt op dit moment een basisschool in de plannen, daarnaast denken wij ook aan speelfacilteiten, hondenuitlaat-plekken, een huisartsenpraktijk en laagdrempelige sportfaciliteiten. Indiener verzoekt de raad dan ook met klem om bij de verdere ontwikkeling van de plannen zorg te dragen voor een gedegen kader waarbinnen deze faciliteiten mogelijk gemaakt kunnen worden.	Op pagina 63 is wordt de behoefte aan een basisschool omschreven. De voorzieningen zijn nog niet specifiek gemaakt. De omgevingsvisie geeft slechts een globaal programma weer. Bij het toevoegen van ca. 3000 woningen horen inderdaad ook voorzieningen als een huisartspraktijk, basisschool en sport en speelplekken. Dit is zelfs een belangrijk onderdeel om een nieuw stukje stad, een groter centrum te maken. In de volgende fase waarbij de plannen verder worden uitgewerkt en ook openbare ruimte wordt ontworpen zal dit als een belangrijk aandachtspunt meegenomen worden.
	d.	Indiener is benieuwd naar een concreet plan over hoe de gemeente Utrecht invulling wil geven aan de compensatie van de eigenaren en de (her)huisvesting van de bewoners. Op de bijeenkomst van 9 mei jl. werd aangegeven dat de gemeente geen invloed heeft op de gunning van de nieuw te bouwen appartementen in het Beurskwartier omdat deze woningen door externe partijen zullen worden gebouwd.	In de volgende fase zal met de huidige bewoners worden onderzocht en afgestemd wat de mogelijkheden zijn om binnen het gebied nieuwe woonruimtes te vinden. Wanneer wij hiertoe kansen zien zullen wij met beleggers/ontwikkelaars proberen afspraken te maken over mogelijkheden voor voorrang voor deze bewoners
	e.	Indiener wijst de raad op het feit dat eigenaren inmiddels 29 jaar in onzekerheid hebben gezeten over de toekomst van dit gebied. In 1987 kwamen de eerste plannen op tafel – toen nog getrokken door de uitbreidingswens van De Jaarbeurs -. Tot 2014 konden eigenaren hun appartementen niet verkopen op de vrije markt gezien de uitbreidingsplannen van de Jaarbeurs, daarna was (en is) het niet mogelijk geweest om tot verkoop over te gaan vanwege de mogelijke plannen van de gemeente. Kortom, meer dan twee decennia lang is van vrijemarktwerking in dit stuk van de Croeselaan geen sprake geweest.	De gemeente deelt deze analyse en zal bij waardebepaling ook kijken naar waardeontwikkeling van vergelijkbare woningen elders. Dit is onderdeel van een deugdelijke taxatie.
	f.	Indiener geeft aan dat de jarenlange toenemende onzekerheid en druk wel degelijk sporen heeft achtergelaten op degenen die er wonen. Naast de voortdurende onzekerheid, is het gebied van de Croeselaan vanaf de Van Zijstweg tot aan de hoofdingang van het Jaarbeursterrein al sinds 2011 toen de	De gemeente neemt uw hartenkreet zeer serieus.

		Rabobank startte met de bouw van het nieuwe hoofdkantoor, een bouwput die tot veel overlast heeft geleid bij de bewoners. Wij hebben het dan over de slechte bereikbaarheid, de steeds veranderende verkeerssituatie en het verleggen van busbanen, het verminderde aantal parkeerplaatsen en – last but not least - de voortdurende geluidshinder van bouwactiviteiten. Wij verzoeken de raad dan ook met klem om bij eventuele goedkeuring van de plannen expliciet zorg te dragen voor de belangen van zowel eigenaren als bewoners van de woningen aan dit gedeelte van Croeselaan. Te lang zijn zij gemarginaliseerd en genegeerd in de vele plannen die dit gebied in de afgelopen drie decennia heeft gezien. Wanneer het bovenstaande wordt meegewogen en –genomen in de besluitvormig rondom de gebiedsontwikkeling Beurskwartier/ Lombokplein zullen wij als eigenaren met belangstelling uitkijken naar de volgende fases in het proces.	
37	a.	Indiener vraagt aandacht voor een menselijke maat, prettig leefklimaat, in de openbare ruimte. Dat vraagt in het bijzonder op straatniveau om: - Eerder straatbeeld met 'individuele huizen' zoals een kind tekent dan grote ('vierkante') (flat)gebouwen; - Hergebruik zachte materialen, eerder baksteen dan harde gladde gevelbekleding en spiegelend glas. In dat kader ziet de indiener graag hergebruik van mooie jaren 30 bakstenen Croeselaan, als die worden gesloopt. - Te overwegen is in zekere zin qua sfeer aan te sluiten bij de sfeer van de (mooiere, rustigere delen van de) historische binnenstad als ten dele ook omliggende laat 19e / 20e eeuwse wijken.	De voorstellen van de indiener sluiten ons inziens goed aan bij de intenties van het plan. Wij hebben aansluiting gezocht bij de eerste fase van het stationsgebied (bouwhoogtes) én bij de historische binnenstad (grondgebonden stadshuizen) én bij de directe woonomgeving, Croeselaan, Lombok en Parkhaven (warme materialisering, bakstenen). Deze keuze is gemaakt in het kader van de verdichtingsopgave waar Utrecht voor staat. Hergebruik van delen van de bakstenen gevels van de te slopen woningen aan de Croeselaan zal worden onderzocht. Zie ook beantwoording bij 15l.
	b.	Om zorg te dragen voor goede stedenbouwkundige en architectonische ontwikkeling zouden meerdere professionele- en burgerjury’s moeten worden gevormd ter beoordeling.	De kwaliteitsborging is binnen het stationsgebied georganiseerd via een supervisieteam, waarin zowel deskundigheid qua landschap, stedenbouw en architectuur aanwezig is.

		Daarnaast zou een 2/3e meerderheid van de raad achter de plannen moeten staan en eventuele bezwaren dienen meegenomen te worden in de uitwerking, ruim aandacht aan tegen elkaar concurrerende planvoorstellen.	Natuurlijk streven we naar een zo groot mogelijke meerderheid van de plannen in de Raad, maar in ons democratisch bestel is een meerderheid van de Raad bevoegd de plannen goed te keuren. De meeste bouwprojecten worden via tenders op de markt gezet, waarvan concurrentie op kwaliteit van de bouwprojecten gegarandeerd is.
	c.	Probeer het ingetekende water in het Beurskwartier te combineren met werfkelders en horeca in samenwerking met de Jaarbeurs met ruimte voor bedrijvigheid. Ideaal zou zijn als het water bevaarbaar wordt en ook aan de westzijde van het Merwedekanaal ter hoogte van Centrum Boulevard een op/ uitstapplaats c.q. ligplaatse voor rondvaart boot te organiseren ten behoeve van de overstap van(bus)toeristen naar het centrum.	Deze ideeën delen wij met u. Omdat het water nog als 'mogelijkheid' is meegenomen in de planvorming (zie ook beantwoording 29f) zijn we hier nog niet nader op in gegaan en zal dit in de toekomst nader uitgewerkt moeten worden. Dit hangt ook samen met de planvorming rond Masterplan 2.0 van de Jaarbeurs.
	d.	De verbinding van het groen tussen Jaarbeursplein naar Lombokplein/Vleutenseweg/Daalseweg en 'Daalsepark' nog een flink stuk sterker, robuuster. Dit ten koste van het geplande bouwblok (kop van Lombok waarvoor mogelijk een semipublieke overdag toegankelijke binnentuin als optie naar voren is geschoven). Mijn inziens moet hier méér ruimte voor groen zijn; er zijn hier, denk ik, kansen voor een parkje als Lepelenburgpark. Niet voor de grote events, wel voor (buurt)lokale Utrechtse events.	Zie ook antwoord 35a. Er is gekozen voor het maken van een stadsstraat. De groene plekken liggen langs de Leidse Rijn. In het Beurskwartier hebben wij wel gekozen voor het toevoegen van parkjes in de sfeer van het Lepelenburg.
	e.	Nadere studie naar verblijfsklimaat is wel vereist. Maar minimaal moet gezorgd worden voor een aantrekkelijke groene verkeersroute voor fietser en voetganger. Zoveel mogelijk los van stadsstraat (waar misschien ook een utilitair fiets/voetpad ligt). Een Boomkroonpad dat ook op hoogte de te herstellen Leidse Rijn overbrugt zou hier van grote waarde kunnen zijn. En draagt bij aan de Healthy Urban Boost!	We maken hier een stuk stad. De oplossingen voor fietsers en voetgangers zijn daarmee ook vaak stedelijk. Daarnaast zijn er straks ook alternatieve routes met meer landschappelijke kwaliteiten (langs de Leidse Rijn bijvoorbeeld, of de mogelijkheid om ommetjes door de nieuwe parken te maken). Wat betreft het boomkroonpad, we willen in dit stadium geen nieuw verhoogd maaiveld voorstellen, zie ook beantwoording 1a. Dat gaat ook over de financiën, laten we eerst zorgen dat we een goed en levendig maaiveld kunnen realiseren, voordat we onze energie stoppen in de lucht.
	f.	400 appartementen ten noorden van de Leidse Rijn klinkt al	Dit wordt uit de brochure inderdaad niet uitgelegd. In de omgevingsvisie

		fors. Brochure stelt: Qua uitstraling wordt aangesloten op het Jaarbeurskwartier. Indiener is het onduidelijk wat dat inhoudt.	wordt daar wel uitgebreid op in gegaan. Het gaat hier om de twee gesloten bouwblokken die aan de zuidkant van de Leidse Rijn staan (waarvan één aansluit op het NH hotel). Deze bouwblokken worden opgebouwd uit verschillende stadsblokken van diverse groottes en hoogtes en met verschillende woningtypes. Daarnaast worden ze gematerialiseerd volgens de principes die we voor het Beurskwartier hebben bedacht. Dat wil zeggen architectuur met een rijke materialisering ("warme" materialen zoals baksteen, natuursteen, hout) en een bijzondere detaillering. In de paragraaf beeldkwaliteit van de omgevingsvisie (p.78) wordt dit nader beschreven. Ten noorden van de Leidse Rijn komen circa 200 appartementen, die zoeken meer de aansluiting bij de Kop van Lombok (zie ook beantwoording 16f).
	g.	Houdt voor wat betreft plein rekening met halteplaats (rondvaart)boten.	Dit idee zal bij uitwerking nader worden onderzocht.
	h.	Indiener heeft twijfels over de verkeerskundige werking van de Graadt van Roggenweg-routing met behoorlijk scherpe bocht achterlangs het NH hotel. Dit wordt voor automobilisten een vervelende plek en draagt fors bij aan bandenslijtage.	De stadsstraat wordt een 30km straat. Op lage snelheid is deze bocht goed te nemen.
	i.	Indiener lijkt het verstandig alsnog op een of andere manier (ondergrondse) ruimte te reserveren voor alsnog een tunnel onder geplande laagbouw NH-hotel en de te herstellen Leidse Rijn richting verkeersplein Vleutenseweg weg. Voor een weg voor (historische) centrumgericht verkeer die - minder bochtig is, en - minder wachten bij kruisingen nodig maakt voor voetgangers en fietsers - een snelheid toelaat tot 50 km tot verkeerplein Vleutenseweg/Daalseweg	We kiezen ook voor geen tunnel om juist een normale stad te maken, en autoverkeer in de stad niet meer dan nodig te stimuleren.
	j.	Zorg voor ongelijkvloerse kruising met wegverkeer voor de doorfietsroute langs de Leidse Rijn	Het College kiest hier voor een gelijkvloerse kruising. Het gebied verandert tot een centrumgebied, waarin een gelijkvloerse inrichting zorgt voor de

			nodige levendigheid. Zie voor beantwoording ook diverse andere indieners, zoals 63.
38	a.	Indiener wenst geen torenflat voor haar neus, omdat dit haar enige uitzicht is wonende aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
39	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus, niet hoog en ook niet laag. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
40	a.	Indiender wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
41	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus, het ontneemt het uitzicht van alle bewoners aan de kop van de Leidseweg. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Een flat van deze hoogte zorgt voor windhinder en schaduw.	zie beantwoording onder 10 k.
	c.	De flat staat in het binnengebied, niet op een plint, daar krijg je wel last van wind.	alle plannen voor hoogbouw zullen worden onderworpen aan een windhinderonderzoek. Het ontwerp dient zo te zijn dat overlast door wind wordt voorkomen
	d.	Indiener wenst, net als bij het NH-hotel, graag bomen aan de Leidseweg.	Enkele jaren geleden, bij herinrichting van de bestaande Leidseweg als fietsstraat zijn verschillende opties met bewoners/betrokkenen besproken en koos de buurt voor een fietsstraat zonder bomen. Op het nieuw in te richten gebied ter hoogte van o.a. NHhotel is het de bedoeling wel bomen in te passen.
	e.	Geeft aan dat de overgang naar hoogbouw te abrupt is.	zie beantwoording onder 10 k.
	f.	Indiener vraagt zich af waar hij zijn hond kan uitlaten.	Er zijn nog geen locaties aangewezen voor het uitlaten van honden. Bij het uitwerken van de plannen komt dit zeker aan bod.
	g.	De luchtvervuiling is al veel te hoog, gezond is hier niet meer van toepassing.	We voldoen aan de fijnstofnormen, grenswaarde uit de Wet milieubeheer. Door in dit plan veel woningen toe te voegen en toch het autoverkeer te beperken (door een autoluw Beurskwartier en herinrichting van de Graadt van Roggenweg en Westplein) en tegelijkertijd fietsen en lopen te stimuleren, houden we zoveel als mogelijk rekening met de luchtkwaliteit. Andere aspecten dan de luchtkwaliteit maken het plan gezond.
42	a.	Indiener wenst geen torenflat voor haar neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Er staat al meer dan genoeg hoogbouw op het Jaarbeursterrein.	Het klopt dat er ook hoogbouw toegevoegd wordt op het Jaarbeursterrein.

			De westkant van het stationsgebied is straks onderdeel van het centrum, een hoogstedelijke gebied. Daarnaast heeft de stad een verdichtingsopgave, er is gekozen dit binnen de bestaande contouren op te lossen. Dichtbij het station is een logische plek om voor een hoogstedelijke invulling te kiezen. Zoals vermeld bij het vorige punt vallen de bouwblokken aan de Leidse rijn in overgangszone. Overgang van de hoogstedelijke ontwikkeling rondom het station naar de kleinschalige bebouwing van Lombok en de Leidse Kade.
	c.	De menselijke maat blijft zoek.	We hebben juist gezocht naar een menselijke maat, door in bouwblokken te bouwen met een mix van bouwhoogten. De schaal van het bouwblok wordt hiermee verkleind, doordat de blokken uit verschillende eenheden zal bestaan. Daarnaast worden hoogteaccenten van een setback voorzien. Dit betekent dat vanaf straatniveau de torens binnen het bouwblok staan. Ook richten we ons op zoveel mogelijk op goed gevulde plinten. Dit zal bijdragen aan een aantrekkelijk straatbeeld.
43	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Er wordt al teveel gebouwd	Indiener geeft aan dat er in zijn algemeenheid te veel gebouwd wordt. De gemeente Utrecht heeft een verdichtingsopgave. Er is gekozen om dit binnen de bestaande contouren op te lossen. Dichtbij het station is een logische plek om een hoogstedelijke invulling te geven.
	c.	Haalt het mooie karakter van Lombok weg	Lombok is straks onderdeel van het vergrote centrum. Dichtbij het station wordt gekozen voor een hoogstedelijk invulling. Langs de Leidse kade wordt de overgang gemaakt van hoogstedelijk centrummilieu naar de kleinere korrel en intiemere sfeer van Lombok. Door de Leidse Rijn te herstellen en langsliggende bebouwing door te zetten (in dezelfde schaal en korrel) maken we deze overgang. Zie antwoord 10 k.: het voorgestelde accent wordt verlaagd naar 45m, dit accent is zeer wenselijk om te aan te sluiten op de overige ontwikkelingen binnen het stationsgebied.
44	a.	Indiener geeft aan dat er 25 jaar geleden afspraken zijn gemaakt: geen hoge kantoorgebouwen aan Lombokkant m.u.v.	In het masterplan Stationsgebied 2003 valt deze zone in de M en L schaal van de schalenkaart. Dit houdt in dat er tot 25m (basis) - 45m gebouwd

		de Leidse Poort.	mag worden aan de Leidse rijn en 45-80 m aan de Graadt van Roggenweg zijde van het bouwblok. De omgevingsvisie is op dit punt in lijn met het masterplan. Ook de toren van 70m -waarvan wij hebben voorgesteld om deze te verlagen naar 45 m- past binnen dit kader. Verdere afspraken zijn ons niet bekend.
45	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
46	a.	Wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Past niet bij het karakter van de wijk.	Idem vr. 43c
	c.	Er komt meer dan genoeg hoogbouw op het Jaarbeursterrein	Het klopt dat er veel hoogbouw toegevoegd wordt op het Jaarbeursterrein. De westkant van het stationsgebied is straks onderdeel van het centrum, een hoogstedelijk gebied. Daarnaast heeft de stad een verdichtingsopgave, er is gekozen dit binnen de bestaande contouren op te lossen. Dichtbij het station is een logische plek om voor een hoogstedelijke invulling te kiezen. De bouwblokken aan de Leidse rijn in overgangszone. Overgang van de hoogstedelijke ontwikkeling rondom het station naar de kleinschalige bebouwing van Lombok en de Leidse Kade.
	d.	Deze hoge toren veroorzaakt windhinder voor fietsers over de Leidseweg.	Windhinder zal zoveel mogelijk beperkt worden door torens in setback te bouwen. De toren landt niet op de straat maar valt binnen het bouwblok. Daarnaast zal windhinder voor fietsers aan de Leidseweg zeer beperkt zijn doordat de toren aan de Graadt van Roggenweg zijde gesitueerd is. De toren in het Leidse kade blok roept veel zorgen op bij omwonenden (op het gebied van slagschaduw en uitzicht) , om deze reden is besloten de toren te verlagen van 70 m naar 45 m.
47	a.	Indiener meent dat maximaal 6.000 tot 8.000 motorvoertuigen per etmaal over het Westplein beter past bij de centrumkwaliteit.	Voor de plek zelf kan een lagere intensiteit meer kwaliteit opleveren. Echter met de intensiteiten ui de Omgevingsvisie voldoet de inrichting nog steeds aan eisen van leefbaarheid, oversteekbaarheid en dergelijke We achten 6.000 tot 8.000 mvt per etmaal over deze weg niet realistisch in verband met de bereikbaarheid van de binnenstad.
	b.	Indiener verzoekt het doorgaand verkeer door de stad naar buiten te drukken, dit verkeer kan via de ring rijden. Dit	Binnen de plangrenzen is het vastgestelde beleid uit het mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim bestemmen uitgangspunt. Een deel van

		impliceert een aanvulling en verbetering van de autobereikbaarheid van Noordwest Utrecht, het verbeteren van P+R-voorzieningen, bezorgdiensten, openbaar vervoer, dubbelgebruik van parkeergarages en stimuleren van de (OV)-fiets. Een en ander valt terug te lezen in het pamflet 'Het Wiel'.	de maatregelen zal indien mogelijk worden geïmplementeerd in het plan zoals slimme oplossingen voor bezorgdiensten parkeren en dergelijke. Een deel van de oplossingen valt niet binnen de scope van de Omgevingsvisie.
48.	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Ouderen moeten zo lang mogelijk thuis blijven wonen, dit bederft het woongenot. Houd rekening met de ouderen.	Het uitzicht groen (en verkeer) zal op deze plek inderdaad verdwijnen, wij realiseren ons dat dit vervelend is omdat de huidige situatie voor de bewoners wijzigt. Dit hangt samen met de verdichtingsopgave waar de stad voor staat. Het private belang van sommige bewoners tegenover het belang van een goed functionerend stationsgebied en uitbreiding van het centrum met het Beurskwartier en Lombokplein. De keuze is gemaakt richting een belangrijke nieuwe grootschalige ontwikkeling voor de stad Utrecht, om te kunnen voorzien in veel nieuwe woningen, werkruimtes en voorzieningen op deze centrale locatie. Op andere plekken binnen het plangebied komt groen terug, in een vorm die niet alleen zichtwaarde heeft maar ook daadwerkelijk gebruikswaarde heeft. Dichtbij komt overigens een mooi groen plein terug: het Lombokplein.
49	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Uitstraling van de Leidseweg en Lombok worden ontsierd, dergelijke hoogbouw past niet op deze plek.	zie beantwoording onder 10 k.
	c.	Er zijn genoeg alternatieven voor hoogbouw op het Jaarbeursterrein	Dat klopt, daar bouwen we ook de hoogte in. Voorstel is om de voorgestelde hoogte te verlagen naar 45m om de indiener tegemoet te komen.
50	a.	Indiener geeft aan dat de overgang van de traditionele Leidseweg bebouwing naar hoogbouw te abrupt is.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Er is te weinig ruimte voor zoveel bewoners op de beschikbare m2 voor o.a. parkeerdruk en leefruimte	Het is niet helemaal duidelijk op wat de indiener bedoelt met weinig ruimte. Er worden diverse plekken binnen het plangebied toegevoegd waar grote mate van groen en leefruimte aanwezig is. Dit zijn de twee parken in het Beurskwartier en de realisatie van het Lombokplein.

			Daarnaast worden deze gebieden met goede langzaamverkeersroutes met elkaar verbonden, zodat het makkelijk toegankelijk is voor iedereen. Het uitzicht op groen ter hoogte van Leidse Poort gebouw zal inderdaad verdwijnen, wij realiseren ons dat dit vervelend is omdat de huidige situatie voor de bewoners wijzigt. Parkeren vindt merendeels plaats op terrein van de Jaarbeurs aan de westzijde van het Merwedekanaal. Of in het geval van Lombokplein in gebouwde voorzieningen binnen acceptabele loopafstand volgens de Nota Stallen en Parkeren. De parkeerdruk op straat zal door de nieuwe functies niet veranderen.
51	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
52	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
53	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.
54	a.	Indiener vreest geen uitzicht en zon meer te krijgen	zie beantwoording onder 10 k.
55	a.	Indiener maakt bezwaar tegen het groen dat voor de deur zal verdwijnen. Wonend aan de Leidseweg.	Het groen zal op deze plek inderdaad verdwijnen, wij realiseren ons dat dit vervelend is omdat de huidige situatie voor de bewoners wijzigt. Dit hangt samen met de verdichtingsopgave waar de stad voor staat. Het private belang van sommige bewoners tegenover het belang van een goed functionerend stationsgebied en uitbreiding van het centrum met het Beurskwartier en Lombokplein. De keuze is gemaakt richting een belangrijke nieuwe grootschalige ontwikkeling voor de stad Utrecht, om te kunnen voorzien in veel nieuwe woningen, werkruimtes en voorzieningen op deze centrale locatie. Op andere plekken binnen het plangebied komt groen terug, in een vorm die niet alleen zichtwaarde heeft maar ook daadwerkelijk gebruikswaarde heeft.
56	a.	Indiener vraagt of de gemeente rekening houdt met factoren in en om de Leidse Rijn, die verband houden met een toename in vaarverkeer zoals golfslag, woonboten, geluidsoverlast,	Zie ook antwoord 23 g. De gebruiksaspecten van de herstelde Leidse Rijn zullen in een later stadium uitgebreid aan de orde komen

		uitlaatgassen, flora en fauna, zwemmers bij de Munt, roeiers, een zeilschool en de Muntbrug.	Rijkswaterstaat en gemeente gaan starten met ontwerpend onderzoek rondom het Merwedekanaal, wat er onder andere op gericht is om de mogelijkheden te verkennen met betrekking tot de door u gestelde vragen. Dit onderzoek is tevens onderdeel van het voorbereidende traject van de mogelijke overdracht van het Merwedekanaal van Rijkswaterstaat naar gemeente.
	b.	Indiener vraagt welk soort boten wordt op de bevaarbare Leidse Rijn toegelaten? (lengte, breedte, doorvaarthoogte, wijze van voortstuwing, vaarsnelheid)	Rijkswaterstaat en gemeente gaan starten met ontwerpend onderzoek rondom het Merwedekanaal, wat er onder andere op gericht is om de mogelijkheden te verkennen met betrekking tot de door u gestelde vragen. Dit onderzoek is tevens onderdeel van het voorbereidende traject van de mogelijke overdracht van het Merwedekanaal van Rijkswaterstaat naar gemeente (zie ook 56a).
	c.	Hoe zit het met de uitstoot van uitlaatgassen van motorboten?	Het beleid van Utrecht is erop gericht uitstoot zoveel mogelijk te verminderen. Waar we via concessies daar invloed op hebben, zullen we die zeker benutten. Echter, de Leidse Rijn zal ook een doorvaarroute kunnen worden voor boten van elders, waar landelijk beleid geldig voor is.
	d.	Hoe zit het met de beperking van de geluidsoverlast voor huisbewoners en bootbewoners?	Zie antwoord c. Overigens gelden er ten aanzien van scheepvaart voor geluid geen “Wettelijke” normen. De regulering en de beheersing van geluid zal dus uit andere zaken/keuzes/beleid moeten komen.
	e.	Wordt ook gedacht aan een voorziening voor al het extra zwerfvuil dat in het water komt als er meer recreatievaart is?	Vooralsnog is geen specifieke beheermaatregel voorzien, los van het nu geldende beheerregime.
	f.	Hoe denkt de gemeente gevaarlijke situaties te voorkomen tussen recreatieboten, roeiboten, zeilers en zwemmers, met name op het stuk water bij de Muntbrug?	zie ook 23g en 33h Met de realisatie van een verbinding tussen Leidsche Rijn en de Catharijnesingel zal het inderdaad drukker worden op het water bij de Munt. Om de veiligheid te waarborgen zijn er meerdere mogelijkheden denkbaar, die nog nadere uitwerking behoeven. Denk aan het plaatsen van waarschuwingsborden voor de scheepvaart afkomstig van de Leidsche Rijn of het aanbrengen van een ballenlijn, die de grens markeert tussen het zwem- en het vaargedeelte. Een compleet zwemverbod hoort echter ook tot de mogelijkheden, omdat het water bij de Munt geen officieel

			zwemwater is.
	g.	Is er gedacht aan aanlegplaatsen voor recreatieboten?	Goed punt. In de omgevingsvisie wordt uitgegaan van waterroutes verbonden met bestaande waterstructuren in de stad. Een logische opstapplaats zal bij het parkeerterrein van de Jaarbeurs zijn aan het Merwedekanaal. De omgevingsvisie geeft nu de mogelijke verbindingen en routes weer. In de volgende fase zullen we de mogelijkheden voor aanlegplaatsen voor recreatieboten verder te onderzoeken. Aandachtspunt is het huidige gebruik van bijvoorbeeld het Merwedekanaal.
	h.	Wij zouden graag de oeverbeplanting willen uitbreiden. Daardoor ontstaat een steviger ecologische structuur (ook richting Molenerf en het natuurgebiedje de Nevengeul bij de Oude Leidseweg). Bovendien kan een groene oever de golfslag van bootjes dempen. Kan dit meegenomen worden in de plannen?	Bij het uitwerken van de plannen kan worden meegenomen waar en hoe oeverbeplanting inpasbaar is. Mooi idee, in de volgende fase worden de plannen uitgewerkt tot ontwerp- en inrichtingsvoorstellen. We nemen dit idee mee en zullen de haalbaarheid hiervan onderzoeken. Voor nu geeft de omgevingsvisie slechts op hoofdlijnen de kaders weer.
	i.	Naar verluidt zullen er op termijn ook watertaxi's van en naar de Jaarbeurs over de Leidse Rijn gaan varen. Kunt u ons meer vertellen over deze plannen? Gaan de taxi's tot aan de binnenstad? En welke intensiteit is aanvaardbaar gezien bovenstaande (geluidsoverlast, golfslag, beplanting, sport en recreatie etc.)?	Het is zeer wenselijk het plangebied ook via water met de stad te verbinden. Een route over het water naar de binnenstad zouden we graag realiseren. In de volgende fase bij de uitwerking van de plannen zal de intensiteit van de vaarbewegingen onderzocht worden. Uiteraard worden bestaande gebruikers en bewoners hierin gevraagd mee te denken.
57	a.	Indiener vindt de vernieuwing van het plan deels prachtig, maar is ook van mening dat de goed onderhouden woningen aan de Veemarktstraat en Croeselaan bij Utrecht horen.	Zie beantwoording 2b.
	b.	Na jaren overlast is de indiener van mening nu recht te hebben en te houden om hier te blijven wonen.	Wij kunnen ons voorstellen dat de overlast de afgelopen jaren aanzienlijk is geweest, en nog niet over is. Een verdere stedelijke ontwikkeling van deze locatie zou - in welke vorm dan ook – nog jarenlang overlast betekenen voor de bewoners aan de Croeselaan. Dit is onafhankelijk van het precieze plan voor deze locatie.
58	a.	Indiener wenst geen torenflat voor zijn neus. Wonend aan de Leidseweg.	zie beantwoording onder 10 k.

59	a.	Indiener maakt bezwaar tegen het groen dat voor de deur zal verdwijnen en is tegen het hele plan. Wonend aan de Leidseweg.	Zie ook beantwoording 55a voor wat betreft het verdwijnen van het groen. Jammer dat de indiener tegen het hele plan is.
60	a.	“Tegen”	Indiener heeft formeel gezien geen zienswijze ingediend; onze aanname is dat indiener heeft bedoeld tegen hoogbouw te zijn voor zijn deur, en tegen het verdwijnen van groen, dit in navolging van de zienswijzen van andere bewoners van de Leidseweg
61	a.	Indiener spreekt over wankele ambities, zoals het spanningsveld tussen enerzijds de wens om levendige plinten te maken en anderzijds het programma voor voorzieningen en woningen. Veel woningen in woontorens garanderen geenszins levendige plinten.	Er is inderdaad een spanningsveld bij de ambities voor de plinten. Juist daarom doen wij in de omgevingsvisie meer voorstellen om goede plinten te krijgen dan sec veel woningen in woontorens toevoegen. Zie hiervoor ook de paragraaf ‘levendige plinten’ in de omgevingsvisie (p73). Dit gaat over de invulling ervan (divers en op strategische plekken), de vormgeving van de plint en de organisatie van de plintinvulling (verplicht voor eigenaren en met financiële sturing). Daarnaast stellen we ook voor om op de begane grond te wonen, en parkeergarages zijn in de plint niet toegestaan.
	b.	De vraag is voor wie de parken in het Beurskwartier zijn bedoeld. Bewoners zullen wellicht gebruik maken van het fietspad, het beschutte genieten voor bezoekers van de Jaarbeurs of bioscoop is echter ver te zoeken. Het noordelijke parkje is te besloten en het zuidelijke trekt alleen bankpersoneel dat in de pauze even de benen wil strekken. Bovendien is met een beetje hoge woonbebouwing de zon ver te zoeken in de parkjes.	De bewoners wonen in dichtbebouwde bouwblokken, we denken dat in aanvulling op hun balkon of dakterras zij ook de keuze zullen maken om in het park te verblijven of ommetjes te lopen (vergelijk met Lepelenburg, in de binnenstad heeft ook niet iedereen de beschikking over een eigen tuin). Naast de Rabobank komen er nog diverse kantoorontwikkelingen bij in de eerste fase van het stationsgebied. Alle kantoormedewerkers (ook de ambtenaren in het Stadskantoor) hebben de mogelijkheid straks een pauzerondje door 2 parken te lopen. Uit een verkennende bezonningsstudie is gebleken dat er voldoende park ik de zon komt te liggen. Een ander deel biedt inderdaad schaduw, waar op warme dagen of voor bepaalde doelgroepen ook behoefte aan is. Daarnaast kan het park ook op buurt- of stadsniveau een plek zijn om bepaalde evenementen te organiseren (denk aan de parade in het Moreels park of een Koningsdagmarkt op het Lepelenburg).
	c.	Tegelijkertijd legt dit concept de kwetsbaarheid van de levendige plinten bloot. Die levendigheid kan bij	Zie ook de beantwoording van 61a m.b.t. de levendige plinten. Naast hoogbouw worden ook andere bouwhoogtes toegevoegd, en zelfs

		woonbebouwing hoger dan de liftgrens moeizaam bereikt worden en gezien het feit dat de parkjes nogal verstopt liggen zullen er ook geen winkeltjes of andere voorzieningen komen. Merkwaardigerwijs worden de levendige plinten die nu wel in het plangebied zitten, de woningen aan de Croeselaan, in alle plannen gesloopt. Onbegrijpelijk, mede omdat ook de architectuur van deze woningen uit de jaren-30 bijzonder aardig is.	grondgebonden woningen met voordeuren aan de straat. Het park aan de Croeselaan ligt zeker niet verstopt en door de doorgaande langzaam verkeersroutes denken wij dat er op bepaalde plekken zeker voorzieningen zullen komen. Het toevoegen van veel woningen levert op zijn beurt weer draagvlak voor plintinvullingen zodat zij kansrijker worden.
	d.	We stellen voor om meer duidelijkheid in de structuur te maken ten aanzien van het onderscheid in drukke openbare ruimtes en rustige woonplekken. Gezien de lange periode tussen planvorming en realisatie lijkt het niet meer dan logisch om de nadere invulling van de woonvlekken flexibel te houden.	In de omgevingsvisie maken we het onderscheid tussen de stedenbouwkundige plankaart en de omgevingsvisiekaart. De omgevingsvisiekaart legt in hoofdlijnen de inrichting van het gebied vast, de gewenste structuur en de programmatische invulling. De stedenbouwkundige plankaart is illustratief en gaat in op de gewenste stedenbouwkundige en landschappelijke samenhang, en de korrelgrootte van de bebouwing. Dit is dus nog geen definitieve verkaveling en daarin zit dus nog de flexibiliteit, de invulling van de woonvlekken is dus inderdaad nog flexibel.
	e.	Er is vooralsnog geen enkele reden voor een groene route met hybride parkjes. Dit zou de Croeselaan, waarvan het nieuwe ontwerp net van de drukpers is, ontkrachten als sterke groene openbare ruimte. De woonbebouwing die ernaast staat ondersteunt die prachtige laan zowel ruimtelijk als functioneel. Het gewenste fietspad van Lombok naar het stadscentrum over de nieuwe brug kan veel beter over de Croeselaan gaan dan door een woongebied waarvan nog niemand weet hoe dat gaat uitpakken.	In het stationsgebied zal een groene route aan twee parken veel kwaliteit toevoegen. De ligging aan de te vernieuwen Croeselaan zien we juist als een kans om twee groene ruimtes met elkaar te verknopen en daardoor zal er een nog grotere open groene ruimte ontstaan. Daar is nu nog geen rekening mee gehouden in het ontwerp van de Croeselaan, maar dit zou in de toekomst nog wel kansen bieden. Het fietspad op de Croeselaan blijft bestaan en sluit ook aan op de Moreelsebrug. Daarnaast maken we nieuwe verbindingen met het nieuwe Beurskwartier en Lombok.
62	a.	Indiener vindt het jammer dat niet alle woningen behouden kunnen blijven. De huurders wonen er graag en naar tevredenheid, en zowel de verhuurder als de bewoners vinden het mooie jaren 30 woningen.	zie beantwoording onder 2b.
	b.	Indiener kan zich goed vinden in het woonprogramma waarbij er plek is voor iedereen en herkent de behoefte aan sociale	Passend en betaalbaar kunnen wonen zijn belangrijke doelstellingen van ons woonbeleid. Er is sprake van schaarste in het sociale huursegment,

		woningen, middensegment, vrije sector en koop. Echter, liever had de indiener 30% sociale huur gezien.	maar tevens in andere segmenten van de woningmarkt. Daarom is gekozen voor een gevarieerd woningaanbod, voor een diversiteit aan type huishoudens en inkomens. Voor sociale woningbouw uitgegaan van 20% maar daarnaast zal ook een substantieel deel in zogenaamde middenhuur worden gerealiseerd.
	c.	Verhuurder wil afspraken maken met gemeente over het vastgoed.	De gemeente neemt deze uitnodiging graag aan.
63	a.	Indiener vindt het een uitstekend idee dat nu invulling wordt gegeven aan gebiedsontwikkeling in het Beurskwartier en Lombokplein, met name de plannen voor de fietsers.	Goed te horen.
	b	Voor de invulling van het Beurskwartier en het Lombokplein vraagt de indiener om voldoende veilige, overdekte stallingscapaciteit bij woningen en voorzieningen (zoals de bioscoop), om fietsverplaatsingen van en naar het gebied zo goed mogelijk te faciliteren.	In de Omgevingsvisie is opgenomen dat fiets parkeren zo mogelijk op de begane grond moet worden opgelost. Hiervoor zijn in de nota stallen en parkeren normen vastgelegd. Inderdaad moet het fiets parkeren voorde bioscoop, conform de afspraken met de Jaarbeurs, nog in een van de aanliggende panden worden opgelost.
	c.	De breedte van de Sijpesteijntunnel is beperkt door de constructie van het spoorviaduct. De breedte van het huidige fietspad is onvoldoende voor de grote stroom fietsers die hier dagelijks doorheen rijdt. Nu als is de route bijzonder druk, terwijl we van veel fietsers weten dat zij dit stukje mijden vanwege alle werkzaamheden. We willen hier een breder fietspad om toekomstige fietsfiles en aanrijdingen te voorkómen. Er is binnen de bestaande breedte van het spoorviaduct nu en straks absoluut geen ruimte om het water te verbreden!	Vanwege de drukte van de Sijpestein tunnel is in de omgevingsvisie een extra fietstunnel op de kaart gezet bij de Jeremias de Deckerstraat/Nicolaas Beetstraat. Het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn zal worden opgelost door het verbreden van het water ten koste van het westelijk voetpad.
	d.	Een andere zorg t.a.v. de bevaarbare Leidsche Rijn is dat bootjes ook de Muntbrug zullen willen passeren vraagt om het opendraaien van de brug te beperken, zodat fietsers goed kunnen blijven doorfietsen.	De Muntbrug is inderdaad van beperkte hoogte. Hoe hier in de toekomst mee om te gaan is nog niet duidelijk.
	e.	In Lombok kruist de doorfietsroute langs de Leidseweg de Graadt van Roggenweg. In het plan staat dat dit een	Als er een ongelijkvloerse fietsroute komt, dan zal de weg op maaiveld blijven en de tunnel er onderdoor, ongeveer op het niveau van het water.

		gelijkvloerse kruising wordt. We pleiten ervoor om de kruising ongelijkvloers te maken: de stadsstraat zou beter op hoogte gelegd kunnen worden, net als de nieuwe busbaan die de fietsroute nu al ongelijkvloers kruist. Een ongelijkvloerse kruising doet recht aan de uitgangspunten die zijn vastgelegd voor doorfietsroutes: om fietsers zo min mogelijk vertraging te laten oplopen.	In de omgevingsvisie is gekozen voor een gelijkvloerse kruising omdat de westkant van het station verandert in een centrumgebied. Kenmerk van een centrumgebied is de levendigheid op straatniveau, waarbij je op elke kruising gemakkelijk alle richtingen op kunt. Ook remt gelijkvloers overstekend fietsverkeer de snelheid van het autoverkeer. Door het terugbrengen van de snelheid van de Graadt van Roggenweg naar 30 km/uur en het overzichtelijker inrichten van de weg, zal de wachttijd voor overstekende fietser en voetganger acceptabel zijn. Bij de Neude maakt je ook geen ongelijkvloerse kruising. Omdat de kruising ook de plek is waar fietsers en voetgangers naar het station fietsen of lopen, is een volledige kruising nodig op deze plek, waarbij je alle kanten op gaat. Bij een ongelijkvloerse kruising zou dit vragen om hellingbanen en meer ruimtebeslag. Het bouwblok rond het NH-hotel zou minder goed aan het water komen te liggen.
	f.	Indiener betreurt dat de aanlandingen van de Moreelsebrug niet op- en afgefietst kunnen worden. Om de aantrekkelijkheid van de fietsroute te verbeteren, zouden we graag zien dat de gemeente bij de inrichting van het Beurskwartier opnieuw afweegt of (een) fietsbare aanlanding(en) van de Moreelsebrug ingepast kan worden.	Met de Omgevingsvisie wordt -weliswaar net buiten het plangebied- een ander voorstel gedaan om aan u wens tegemoet te komen: een extra fietstunnel onder het spoor door tussen de Jeremias de Deckerstraat en de Nicolaas Beetsstraat. Dit kan een tunnel worden met een hoog fietscomfort, en draagt verder bij aan het verkleinen van de maaswijdten tussen de verbindingen.
	g.	Net ten zuiden van het Beurskwartier worden plannen gemaakt voor een fietsverbinding tussen de Nicolaas Beetsstraat en de Veilinghaven. Indiener wil graag dat deze verbinding goed aanlandt in het Beurskwartieren daar niet eindigt, maar doorloopt richting Lombok. Indiener denkt aan een verbinding over het Beurskwartier naar de J.P. Coenbrug in Lombok en onder het spoor door naar de Cartesiusdriehoek.	De verbinding richting Lombok is als route door het nieuwe Beurskwartier opgenomen in deze omgevingsvisie. Een verdere verlenging onder het spoor door naar de Cartesiusdriehoek is een interessante gedacht, maar valt buiten de scoop van deze visie.
64	a.	Indiener geeft aan dat het terugbrengen van het aantal autobewegingen naar 17.000 op het Westplein nog geen autoluw centrum maakt. De kans op filevorming en	Wij denken dat de straat goed leefbaar is met 17.000 auto's. Door middel van verkeersmanagement wordt de doorstroming zo veel mogelijk gewaarborgd.

		luchtvervuiling is niet wenselijk. Het aantal moet verder omlaag, zodat (nieuwe) bewoners hier niet mee worden belast.	
	b.	Indiener geeft aan dat de nieuwe hoge toren tussen de Leidse Poort en het NH-hotel 'uit de lucht komt vallen' en uit de toon valt. Het past niet bij het karakter van Lombok en neemt veel zonlicht weg.	zie beantwoording onder 10 k.
	c.	Indiener waarschuwt voor de consequenties van het toenemen van het aantal vaarbewegingen op de Leidse Rijn: het is er nu nog prettig vertoeven, en er bevinden zich watervogels. Ook een eventuele jachthaven druist in tegen het woongenot van bewoners van Lombok.	Het herstel van de Leidse Rijn is één van de belangrijke uitgangspunten van het Masterplan Stationsgebied. Hier zijn al in een veel eerder stadium besluiten over genomen. Dit heeft bij de planvorming dan ook niet ter discussie gestaan. Dit zal zeker leiden tot meer vaarbewegingen op de Leidse Rijn. De wijze waarop het water in de toekomst gebruikt kan worden door de verschillende partijen is een goed punt van aandacht. Dit zal in de toekomst moeten worden uitgewerkt en tot afspraken moeten leiden.
65.	a.	Indiener vindt de torenflat van maximaal 90 meter niet passen in de woonwijk Lombok, past niet bij het karakter.	zie beantwoording onder 10 k.
	b.	Er komt al heel veel hoogbouw op het jaarbeursterrein en in het stationsgebied.	We vinden het belangrijk dat het gebied op een logische manier aansluit op zijn omgeving, dat betekent soms ook aansluiten op de hoogbouw die er al komt. Zie ook beantwoording bij 65a.
	c.	Indiener is van mening dat Lombok niet moet worden meegenomen in de besluitvorming over het Beurskwartier, de gemeente moet eerst in gesprek gaan met direct omwonenden.	De gemeente hecht waarde aan de samenhang van de plannen voor fase 2 (en ook fase 1) van het stationsgebied. Daarom zijn de plannen in een omgevingsvisie verwoordt en zijn zowel bewoners van Lombok als rond de Jaarbeurs in de gelegenheid geweest hun visie op de plannen te geven.
	d.	Niet alle bewoners hebben de informatie zoals die is verstrekt door de gemeente goed begrepen (publieksfolder).	Er is tijdens de inspraakperiode een informatiebijeenkomst georganiseerd (op 9 mei) voor iedereen die vragen had over de plannen of over de inspraak. De uitnodiging voor deze bijeenkomst stond o.a. in de publieksfolder die bij omwonenden in de bus is bezorgd, in de publicatie advertentie in de krant, en op de website van Utrecht.nl en van CU2030.nl Ook in de periode voorafgaand aan de inspraakperiode zijn er meerdere mogelijkheden geboden aan bewoners om zich te laten informeren over de plannen zoals stadsgesprekken en bewonersbijeenkomsten in het Stadslab.

	e.	Door de hoogbouw langs de Leidse Rijn komen er teveel mensen in een te klein gebied.	zie beantwoording onder 10 k.
	f.	Voorspellingen dat het autoverkeer minder gaat worden is niet hard te maken, met name omdat er grote parkeergarages komen. Wegversmalling is geen garantie voor minder verkeer. Wat gaat de gemeente doen als later blijkt dat de Leidseweg en het Westplein nog steeds boven de fijnstofnorm zitten?	We voldoen aan de grenswaarden uit de Wet Milieubeheer, dus we zitten niet boven de wettelijke normen.
	g.	Garandeert de gemeente dat alle nieuwe bewoners geen parkeervergunning voor de Leidseweg krijgen?	Ja, nieuwe bewoners krijgen geen parkeervergunning voor de Leidseweg
	h.	Hoezo ondervindt de indiener geen overlast bij de bouw van de toren? Dit wordt gesuggereerd in een rapport (verder niet omschreven).	De bouw zal altijd overlast geven, we proberen echter deze tijdens de uitvoering zo klein mogelijk te houden.
	i.	Indiener wenst mooie bomen in plaats van een woontoren aan de Leidse Rijn. Indiener wil geen extra voorzieningen die van Lombok een toeristische attractie maken, Lombok is al druk genoeg	zie beantwoording onder 10 k.
66	a.	Allereerst is de indiener vol lof over de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein. Dit is precies de manier waarop indiener altijd hoopte dat het gebied rond de Jaarbeurs getransformeerd zou worden.	Dank voor het mooie compliment.
	b.	Indiener stelt voor om het plein niet aan het water te situeren, maar juist midden tussen de Lombokse bouwblokken, in het verlengde van het huidige moskeeplein. Indiener denkt dat een plein op deze positie op vele punten beter zou zijn, en vraagt dit als een serieus alternatief bij de planvorming te betrekken. Het water, de Leidse Rijn, is van zichzelf een heel sterk stedenbouwkundig (lineair) element, met veel kwaliteit. Het leent zich goed om aan de kades of groenstroken leuke zitgelegenheden te maken. Hier hoeft niet een heel plein bij.	De locatie van het plein is in nauw overleg met de Ontwikkelgroep Lombok tot stand gekomen. Op de aangewezen plek maakt het plein gebruik van de kwaliteiten van het water, bovendien ligt deze plek heel goed op de zon. En wordt op deze manier één in de reeks van de plekken langs de Leidse rijn (zoals ook de trappen bij het waterplein en houtzagenmolen).
	c.	De referentiefoto van Trenary Square Londen (pag.49) is leuk, maar hij toont eigenlijk een heel versnipperd stedelijk landschap, dat opgevrolijkt is door een hippe design-ingreep. De	De referentiefoto is bedoeld om een sfeer en gebruik aan te geven, en richt zich in dit geval op recreëren aan het water. Eens met de suggestie dat de plek voor City Plaza kansen biedt.

		ambitie voor het Lombokplein is een heel andere. Wel zou volgens de indiener het veld voor het City Plaza hotel zich goed lenen om door creatieve ontwerpers tot een soortgelijke plek omgetoverd te worden.	
		Indiener stelt een HOV-route voor die niet langs de Hagelbuurt loopt, maar via de Daalsetunnel en anders over het op een andere plek gesitueerde Lombokplein.	De OV route zal aan moeten sluiten op de Leidsche Veertunnel, daarom is zijn andere mogelijkheden beperkt
	d.	Het oprichten van een Plintorganisatie kan een goede zet zijn; echter indiener denkt dat deelname hieraan niet vrijblijvend, maar verplicht moet zijn voor de eigenaren (en huurders), en voor lange termijn.	De ambitie is om deelname verplicht te stellen. Dit staat in de omgevingsvisie beschreven.
	e.	Er wordt gesproken over slim bestemmen en gedetailleerd vastleggen van de quota voor verschillende functies. De indiener benadrukt dat het verstandig is om de functies niet per pand te bestemmen, maar bijvoorbeeld per bouwblok, of per zone. Dat maakt dat functies geruild kunnen worden en kan voorkomen dat er ‘toplocaties' (bijv. horeca) ontstaan, waarvan slechts één eigenaar (financieel) profiteert.	Bij verdere uitwerking van de plannen zullen we deze suggestie in overweging nemen. De voor- en nadelen zijn ons nog niet op voorhand duidelijk. De wijze waarop regie zal worden gevoerd op de plinten zal nog verder worden uitgewerkt. Er komen spelregels voor aantal en omvang van functies in de plint en voor de architectonische kwaliteit van de plintgevels.
	f.	Op pag.77 staat een kaart met verschillende ‘soorten' plinten (levendig/publiek, woon/werk, etc.). Het is de vraag of dit zo specifiek moet worden vastgelegd. Laat dat de plintorganisatie(s) bepalen, in overleg met alle belanghebbenden, en laat dat in de tijd ook onderhevig zijn aan veranderingen. Verrassende mixen worden gevormd door vooraf onvoorziene, individuele initiatieven. Als de gemeente van tevoren alles bepaalt / de zaak teveel dichttimmert, komt dit de dynamiek absoluut niet ten goede.	Interessant punt. De plintenkaart moet als indicatief beschouwd worden. We zullen het woord ‘ indicatief’ erbij vermelden. Het is een weergave van belangrijke plinten in het gebied. In de volgende fase wordt per bouwblok bekeken hoe de plint ingevuld dient te worden. En er worden ‘spelregels’ voor plinten opgesteld. De kunst hierbij zal zijn om voldoende, maar niet te veel vast te leggen.

	g.	Het concept van een plintorganisatie vereist een hele gedegen, ook juridische, studie, maar het zou baanbrekend kunnen zijn, als het maar ver genoeg doorgevoerd wordt. Geen vrijblijvende marktvereniging, maar bijvoorbeeld verplicht hogere afdrachten voor winstgevende functies ten gunste van andere functies die ook nodig zijn en die mede het vestigingsklimaat leuker maken. Het idee dat een plint het als een soort van coöperatie samen doet, en samen de straat 'maakt' - en dat dit ook in economische zin duurzaam wordt gemaakt, zou een hele mooie ambitie zijn. Indiener vraagt dit zo vergaand mogelijk te onderzoeken.	Deze ambitie wordt volledig gedeeld; er ligt een uitdaging voor de volgende plantage.
	h.	Hoewel buiten de reikwijdte van deze omgevingsvisie, zou indiener aandacht willen vragen voor een fietsroute vanaf de JP Coenstraat en het Cremerplein naar de Cartesiusdriehoek. Een fietstunnel tussen het Cremerplein en de Cartesiusdriehoek zou volledig aansluiten bij wat in deze Omgevingsvisie is verwoord.	Deze fietsroute is opgenomen in het mobiliteitsplan Slimme routes, Slim Regelen Slim bestemmen en deelt de gemeente uw mening dat deze tunnel goed zou past in het fietsnetwerk in deze omgeving. Deze tunnel ligt echter niet in het plangebied van de Omgevingsvisie en bij andere ontwikkelingen gerealiseerd moeten worden.
67	a.	Bij de voorbereidingen van de structuurvisie zijn talloze varianten de revue gepasseerd waarbij op een zeker moment gekozen is voor een sloopvariant waarin indieners niet zijn gekend, omdat geen van hen deelnam aan die voorbereidingen. Ook verhuurder Portaal heeft hen niet van dat moment verwittigd. Nu lijkt het plan een hermetisch gesloten perspectief te hebben.	De gemeente heeft diverse malen met (afgevaardigden van) bewoners van de Croeselaan gesproken over de plannen voor een nieuw centrum, met compacte hoge bebouwing, en groenvoorzieningen op het Jaarbeursterrein, er is besproken dat de plannen hoe dan ook ingrijpende consequenties hebben voor bewoners aan de Croeselaan. Tijdens de bewonersbijeenkomst met Croeselaanbewoner op 30 augustus is het scenario van een groter park aan de Croeselaan ter hoogte van het woningblok aan de orde geweest als mogelijke optie. Op de website cu2030.nl is vanaf 6 december de concept-plankaart van het nieuwe centrum gepubliceerd, waarop een park aan de Croeslaan op de plaats van de woningen is ingetekend.
	b.	De hoogbouwenclave past niet bij de identiteit van Utrecht en sluit niet goed aan op het woonmilieu van de Veilinghaven.	De nieuwe hoogbouw sluit aan op de hoogbouw die, voornamelijk ten westen van de Croeselaan, in de eerste fase van het stationsgebied al gerealiseerd en gepland is. Hiermee vormt het Beurskwartier straks één geheel. Dit is een keuze die wij met deze omgevingsvisie gemaakt hebben

			(zie ook beantwoording bij 15 l laatste deel, over de verdichtingsopgave van de stad Utrecht). We sluiten straks aan op het woonmilieu van de Veilinghaven in de materiaalkeuze. Mooie, warme materialen en kleuren (zoals baksteen en hout) komen terug in het Beurskwartier. Daarnaast worden ook lagere bouwblokken en zelfs grondgebonden woningen onderdeel van dit gebied. Het Beurskwartier gaat een identiteit toevoegen aan Utrecht. Identiteit is geen statische situatie, maar ontwikkelt zich.
	c.	Het park ligt op de verkeerde plek, omdat het niet aan een drukke voetgangersroute ligt. Hierdoor krijgt het park in de toekomst te maken met levenloze plinten en open ruimtes, niet bepaald een route die je voetgangers toewenst. De huidige woningen vervullen momenteel de rol van levendige plinten en ogen op de straat.	zie beantwoording onder 15g. Het park ligt langs de fiets- en voetgangersroute van de Croeselaan. Tevens komt er een nieuwe route doorheen die aansluit op Lombok (Koningsbergerstraat) en de binnenstad (Moreelsebrug), dit is een verbinding die er voorheen niet was en zal ook mensen trekken. Bovendien worden de randen van het park voorzien van plinten met daarin voorzieningen én woningen, zodat er “ogen” op het park gericht zijn. Het draagvlak voor de routes en voorzieningen is volgens ons voldoende, mede omdat er in hoge dichtheid gebouwd wordt en er dus ook veel mensen uit het gebied zelf komen die gebruik hiervan maken.
	d.	Indieners vragen zich af of de kwantitatieve maatstaf het heeft overgenomen van de vraag voor wie je in de toekomst bouwt. Wat voor rol spelen sociale minima met een gezin hier in? Indieners voelen zich als groep weggedrukt door nieuwe stedelingen met meer geld en zonder kinderen.	Passend en betaalbaar kunnen wonen zijn belangrijke doelstellingen van ons woonbeleid. Er is sprake van schaarste in diverse segmenten van de woningmarkt. Daarom is gekozen voor een gevarieerd woningaanbod, voor een diversiteit aan type huishoudens en inkomens. Kwalitatief goede en ruime sociale huurwoningen is hier ook een onderdeel van. In de Omgevingsvisie wordt uitgegaan van minimaal 20% sociale woningbouw in het Beurskwartier. En ook komt in het Beurskwartier een substantieel deel in middenhuur. *Mede naar aanleiding van deze reactie zal de omgevingsvisie op dit punt worden aangescherpt en de kwaliteit van de sociale woningbouw scherper omschreven worden. Zie hiervoor ook de Reactienota 2.3.1:* Blz. 60 omgevingsvisie “Voor de twee deelgebieden wordt gestreefd naar een mix van

			koopwoningen en huurwoningen. Voor de huurwoningen gaat het niet alleen om vrije sector huur in verschillende categorieën (met name tussen de 700 en 1000 euro), maar ook om kwalitatief hoogwaardige sociale huurwoningen en studentenwoningen. In de rekensommen achter deze omgevingsvise is gerekend met 20% sociale huur (exclusief studentenhuisvesting). Bij de verdere uitwerking naar concrete plannen zal onderzocht worden hoe - ook in het sociale en middensegment - diversiteit aan woninggrootes kan worden gerealiseerd." Vervangen door: "Voor de twee deelgebieden wordt gestreefd naar een mix van koopwoningen en huurwoningen. Voor de huurwoningen gaat het niet alleen om vrije sector huur in verschillende categorieën maar ook om kwalitatief hoogwaardige sociale huurwoningen, studentenwoningen en een substantieel deel woningen met een middenhuur. (met name tussen de 700 en 1000 euro). Uitgangspunt voor het plangebied is de realisatie –verspreid over het plan- van 20% sociale huurwoningen (exclusief studentenhuisvesting), zoveel mogelijk gespreid over de verschillende bouwblokken. Deze sociale huurwoningen worden ontwikkeld door één van de STUW partijen, als zodanig aangeboden op woningnet, houden het label "sociale huur" en worden meegenomen bij de stedelijke afspraken met de corporaties over onder andere de prestatieafspraken over de voorraad sociale huurwoningen. Voorafgaand aan de planvorming worden met de STUW partijen afspraken gemaakt over de kwaliteit van de woningen, bijvoorbeeld oppervlakte in relatie tot de huur om te voorkomen dat er alleen kleine sociale huurwoningen in het Beurskwartier/Lombokplein komen. "
	e.	In de omgevingsvisie wordt een plintorganisatie gebruikt om levendige plinten te maken, maar er is al een levendige plint: de Croeselaan als levendige stadsstraat.	De plintorganisatie buigt zich over meer dan de plinten van een woonstraat zoals de Croeselaan. Wij zijn het met indiener eens dat een woonfunctie een onderdeel is van levendige plinten, daarnaast zal de plintenorganisatie zich bezig houden met de juiste functies op de juiste

			plek te krijgen en het voorkomen van leegstand in de toekomst.
	f.	Indieners stellen dat hen is voorgehouden dat zij in toekomstige plannen een woning zouden kunnen krijgen ten oosten van de Rabobank in nieuwbouw. De status van deze nieuwbouw is onduidelijk en het valt bovendien buiten het plangebied.	De gemeente heeft naar aanleiding van gesprekken een klein verkennend onderzoekje gedaan naar de mogelijkheid van eventuele woningbouw op deze locatie. Conclusie is dat woningbouw hier niet onmogelijk is maar in samenhang zou moeten worden bekeken met een verdere gebiedsontwikkeling van het Rabobank terrein. In een later stadium zal de gemeente dit verder onderzoeken.
68	a.	Indiener onderschrijft de zienswijze van de Ontwikkelgroep Lombok Centraal. Het terugdringen van het aantal auto's zorgt voor een gezonde en duurzame stad in de toekomst.	De gemeente neemt hiervan notie.
	b.	Indiener stelt een landmerk op het Lombokplein voor met verticaal Pharming, salade bars op de begane grond en zonne-energie als motor.	Voorstel is om bij planuitwerking samen met bewoners van Lombok na te denken over de invulling van het gebied. Hier zijn ideeën welkom.
	c.	Indiener ziet graag een Lombokplein aan het water dat groen is ingericht, als verwijzing naar de tijd dat er tuinbouw werd bedreven in dit gebied, alsook een voortzetting van initiatieven uit de buurt.	zie beantwoording onder 68b.
69	a.	Indiener geeft aan niet te willen vertrekken uit haar woning, omdat deze niet wordt gesloopt en ze weinig tot geen last van de bouw en van de hoge gebouwen achter haar appartement zal ervaren omdat het een hoekpand betreft en weinig ramen aan de achterzijde heeft.	De gemeente wil alle woningen aankopen om ze zo op een goede manier bij de herontwikkeling te betrekken. Onbekend is nog hoe precies de woning van de indiener zal worden he ontwikkeld.
	b.	Indiener is emotioneel zeer gehecht aan de woning	
	c.	Indiener geeft aan dat wanneer zij moet verhuizen, zij waarschijnlijk niet meer zo'n goed pand terug zal kunnen krijgen. Vanwege haar leeftijd is een nieuwe hypotheek geen optie.	Vergelijkbaar woongenot en schadeloosstelling is uitgangspunt bij de verwerving. Voor iedere situatie zal een oplossing op maat moeten worden gevonden.
	d.	Indiener geeft aan dat haar mondeling is medegedeeld dat zij volledig zal worden gecompenseerd door de gemeente om in een gelijke situatie in een ander huis terug te kunnen keren. Hiervan wenst de indiener een schriftelijke bevestiging.	Na vaststelling van de omgevingsvisie zal de gemeente in gesprek gaan met de individuele bewoners. Dit kan nog niet voor vaststelling.
	e.	Indiener geeft aan hoge flatgebouwen nabij de bestaande	Wereldwijd zijn mooie voorbeelden van dergelijke oplossingen, maar wij

		woningen vreselijk te vinden, ook al kijkt ze er niet op uit.	respecteren uw mening.
	f.	Indiener vraagt zich af of de gemeente een paar jaar geleden niet beter de Knoopkazerne had kunnen kopen, i.p.v. het Stadskantoor om daarin veel woningen te kunnen realiseren.	Dit valt buiten de scope van de omgevingsvisie. Er worden momenteel veel kantoren getransformeerd naar woningen.
70	a.	Utrecht groeit, maar de groeicijfers zelf, lopen jaar op jaar terug. Een uitgewezen kans dus om een mooi project te realiseren waarbij ambitie de identiteit van de stad en wijk niet aantast maar versterkt.	Wij herkennen dit beeld niet en baseren ons op de bevolkingsprognoses van het CBS
	b.	Kies voor afwisseling tussen wonen en ruimte voor het mkb. Terwijl het MKB steeds minder behoefte heeft aan "storefronts" leeft er wel meer behoefte aan ruimte en woningen voor gezinnen. Het plan zou dus ruimte voor beide moeten bieden, maar flexibel moeten zijn om aan trends te voldoen.	We streven naar een zeer gemixt programma, waarbij ook ruimte is voor het midden en kleinbedrijf. Juist zelfs. Gezinnen die een huis met tuin prefereren komen inderdaad niet aan hun trekken in het Beurskwartier. Daarentegen willen we in het Beurskwartier wel gezinsappartementen bouwen voor gezinnen die houden van stedelijk wonen.
	c.	Er moet uitgebreid rekening worden gehouden met behoefte aan ruime gezinswoningen, ook qua sociale woningbouw.	In het Beurskwartier is het streven allerlei maten woningen te bouwen in diverse prijsklassen.
	d.	Indiener geeft aan dat bovenstaande analyse een uitgelezen kans is om juist het blok aan de croeselaan te laten bestaan en deze bouwstijl te gebruiken om er achter te verdichten, maar met ruimte voor groen. Een goed voorbeeld hiervan is het Veilingshavengebied. Dit zou voor een geleidelijke overgang van centrum naar wijk zorgen, maar een levendig gebied opleveren, met veel diversiteit en sociale controle.	Inspreker bevestigt -en dat zijn we met de indiener eens- dat als er rekening moet worden gehouden met inpassing van de woningen aan de Croeselaan, er een geheel nieuw plan voor het Beurskwartier gemaakt moet worden, wat inderdaad meer zal lijken op Veilinghaven. Daar is hier in verband met de locatie bij het station, de woningbouwopgave, en de al aanwezige en nog te bouwen forse gebouwen niet voor gekozen. In onze ogen is dit niet de opdracht die binnen de ruimtelijke strategie Utrecht is vastgelegd.
	e.	Daarnaast zijn er genoeg andere mogelijkheden voor mensen te huisvesten zoals de grote hoeveelheid leegstaande kantoorpanden.	Momenteel vinden er in de hele stad diverse transformaties van kantoorpanden naar woningen plaats. Desondanks is de druk op de woningmarkt onverminderd groot.
	f.	De gemeente Utrecht heeft door middel van hun eigen expertise aan kunnen tonen wat er mogelijk is met 10-15 jaar bouw, nu zou de vraag gesteld moeten worden wat mogelijk is in 3 jaar bouw en welke voordelen dit met zich mee zou brengen om op korte termijn al aan woningbehoefte te kunnen voldoen.	Een dergelijk grootschalig gebied ontwikkelen binnen drie jaar is in de zorgvuldige Nederlandse stadsontwikkelingstraditie niet mogelijk.

Bijlage 1: alle zienswijzen (geanonimiseerd)

Deze volgen later: Martine Immerzeel is er nog mee bezig. De verwachting is dat ze er een week voor nodig heeft, dat is ruim voor de verzending naar de indieners van de zienswijzen.

Gemeente Utrecht

OMGEVINGSVISIE BEURSKWARTIER LOMBOKPLEIN

NAAR EEN GROTER CENTRUM

juni 2017

Gemeente Utrecht

Omgevingsvisie Beurskwartier - Lombokplein,
uitgave van gemeente Utrecht.
Telefoon 14030
Website www.utrecht.nl/beurskwartierlombokplein
Email: stadslab@utrecht.nl
Bezoekadres: Stadskantoor, Stadsplateau 1, Utrecht

Datum: juni 2017

5 VOORAF
Voorwoord
Impressie van Beurskwartier en Lombokplein in 2030

11 OPGAVE
De opgave
Ambities van de stad
Ambities van rijk, provincie en regio
Ambities voor het vergrote centrum, 6 thema's
Het plangebied
De omgevingsvisie
The making of

31 STRUCTUUR
De hoofdstructuur
Stedenbouwkundig plan Beurskwartier
Stedenbouwkundig plan Lombokplein
Omgevingsvisiekaart

59 6 THEMA'S
1. Gemengd en inclusief
2. Compact en levendig
3. Fijnmazig
4. Duurzaam
5. Groen en gezond
6. Slim vervoer

125 ONTWIKKELING
Ontwikkelstrategie
Doorrekening
Fasering
Placemaking
Ontwikkelgebied Jaarbeurs
Afsluiting hoe nu verder

132 BIJLAGEN

VOORAF

VOORWOORD

Als ik 's morgens om een uur of half negen op de fiets stap en even later linksaf de Leidseweg, richting de Muntbrug op draai, word ik opgenomen in een twee, drie, of soms wel vier fietsers brede stroom van mensen.
Met zo'n twintig kilometer per uur bewegen we ons langs de Leidsche Rijn, in de richting van het centrum van Utrecht. Als ik even later, tussen al die fietsers, voor het stoplicht sta te wachten, zie ik de brede trappen naar het Stadskantoor en het Centraal Station al.
Ik weet dat daarachter het historische centrum van Utrecht ligt, met de Dom en de Catharijnesingel, die al weer bijna vol water staat.
Straks verdeelt de stroom fietsers zich: trein, universiteit, bank, winkel, kinderopvang.
Langs Tivoli/Vredenburg of over de Moreelsebrug: iedereen om mij heen maakte een gezonde start door vanochtend op de fiets te stappen. Gezond voor zichzelf en gezond voor de stad.

Maar nu staan we nog even – rijen dik - te wachten voor het rode licht...
Links ligt het Westplein met zijn spaghetti aan asfaltwegen. Over een paar jaar zijn Lombok en de Hagelbuurt door één mooie stadsstraat met elkaar verbonden. Daar waar ik nu sta te wachten, stroomt dan de Leidse Rijn.
Schuin voor me staan nu nog bouwkranen op het Jaarbeursplein. Het plein was anderhalf jaar terug het vrolijke centrum van de start van de Tour de France, maar het is nu weer even een bouwput.
Rechts zie ik de Jaarbeurs, waar beurshallen en parkeerterreinen – vanaf 2023 - plaats maken voor een gezond, groen, duurzaam Beurskwartier met 3000 woningen, hotels, werkplekken, pleinen, straten en twee stadsparken. Een 21e eeuwse uitbreiding van het centrum van Utrecht waar, ondanks de hoge bouwdichtheid, de menselijke maat centraal staat.

Vooral op ooghoogte, in de plinten van de gebouwen, moet alles kloppen. De blauwe werkmaquette in het Stadslab is zeker tien keer veranderd en verkleurd. Met iedereen die het wilde, bespraken we afgelopen najaar de inhoudelijke thema's. In grote groepen in het Beatrixgebouw en in kleinere rond de maquette in het Stadslab. Het was boeiend en heel leerzaam.

Het eerste resultaat: een Omgevingsvisie (structuurvisie), die voortbouwt op de Toekomstvisie uit 2015 en die op hoofdlijnen concreet maakt hoe we onze plannen willen realiseren. Het gaat daarbij om het ruimtelijke eindbeeld, maar zeker ook om de tijdelijke invulling: de weg waarlangs we willen bouwen. En met wie we bouwen. Het gaat ook over hoe er nog van alles kan en zal veranderen, omdat de wereld en de mensen nou eenmaal veranderen.

Als het licht op groen springt, kom ik met de fietsers in beweging. Velen rijden gehaast over de bochtige fietspaden en langs dubbelhoge fietsenrekken.
Ik fiets de kelder van het Stadskantoor binnen, stap de lift in en realiseer me: in 2030, als de stad Utrecht waarschijnlijk 400.000 inwoners heeft, hebben we hier, samen met honderden bewoners en andere spelers in onze stad, het centrum uitgebreid. Een uitbreiding die naadloos aansluit op het historische centrum en, net als de Dom en de Oude Gracht, hopelijk nog eeuwen lang mee kan en mensen gelukkig maakt.

Daarvoor is met deze Omgevingsvisie nu de basis gelegd.

Utrecht, juni 2017

Victor Everhardt, wethouder voor het Stationsgebied

UITBREIDING VAN HET CENTRUM

IMPRESSIE VAN BEURSKWARTIER EN LOMBOKPLEIN IN 2030

Dit is het verhaal van een metamorfose. Omgetoverd zijn de open ruimtes van de Jaarbeurs en het Westplein. De stad heeft er voor gekozen om hier een centrum-stedelijke leefwereld te creëren met een heel eigen identiteit. Een levendig centrum met veel verschillende functies, zowel binnen als buiten. Je wilt er zijn. Om rond te lopen, op een trap te zitten, om een ijsje te eten. Je voelt je prettig tussen alle mensen. En zelfs tussen de hoge gebouwen, omdat ze op ooghoogte aantrekkelijk zijn. Maar wel anders dan de binnenstad. Aanvullend en vernieuwend.

Het Beurskwartier is hoogstedelijk, gedurfd, groen en vooruitstrevend. Met getrapte hoogbouw, waar in grote diversiteit wordt gewoond en gewerkt. De compacte stad is hier sfeervol door een fijnmazige ontsluiting en gemêleerde functies op ooghoogte. Mensen slenteren langs de vele creatieve bedrijfjes. Een deel van de 30'er jaren woningen aan de Croeselaan is als een 'laag in de tijd' ingepast in de hoogbouw. Een ander deel is opgegeven voor het verrassende nieuwe stadspark, een verademende groene ruimte die rust én bewegingsruimte geeft. Café/restaurant de Korenbeurs aan de Croeselaan heeft hierbinnen een originele plek gekregen.

Midden door het Beurskwartier, tot over het Merwedekanaal, loopt de centrumboulevard, met een culminatie van 'urban cultures'. Hier vind je publiekstrekkers met een wereldse uitstraling naast experimentele werkplaatsen met lokale betekenis. Het hele Beurskwartier is gezond. Want groen, autovrij en klimaatbestendig. De duurzaam getransformeerde Jaarbeurs heeft een eigen, unieke plek gekregen. Naar alle kanten toe is het Beurskwartier

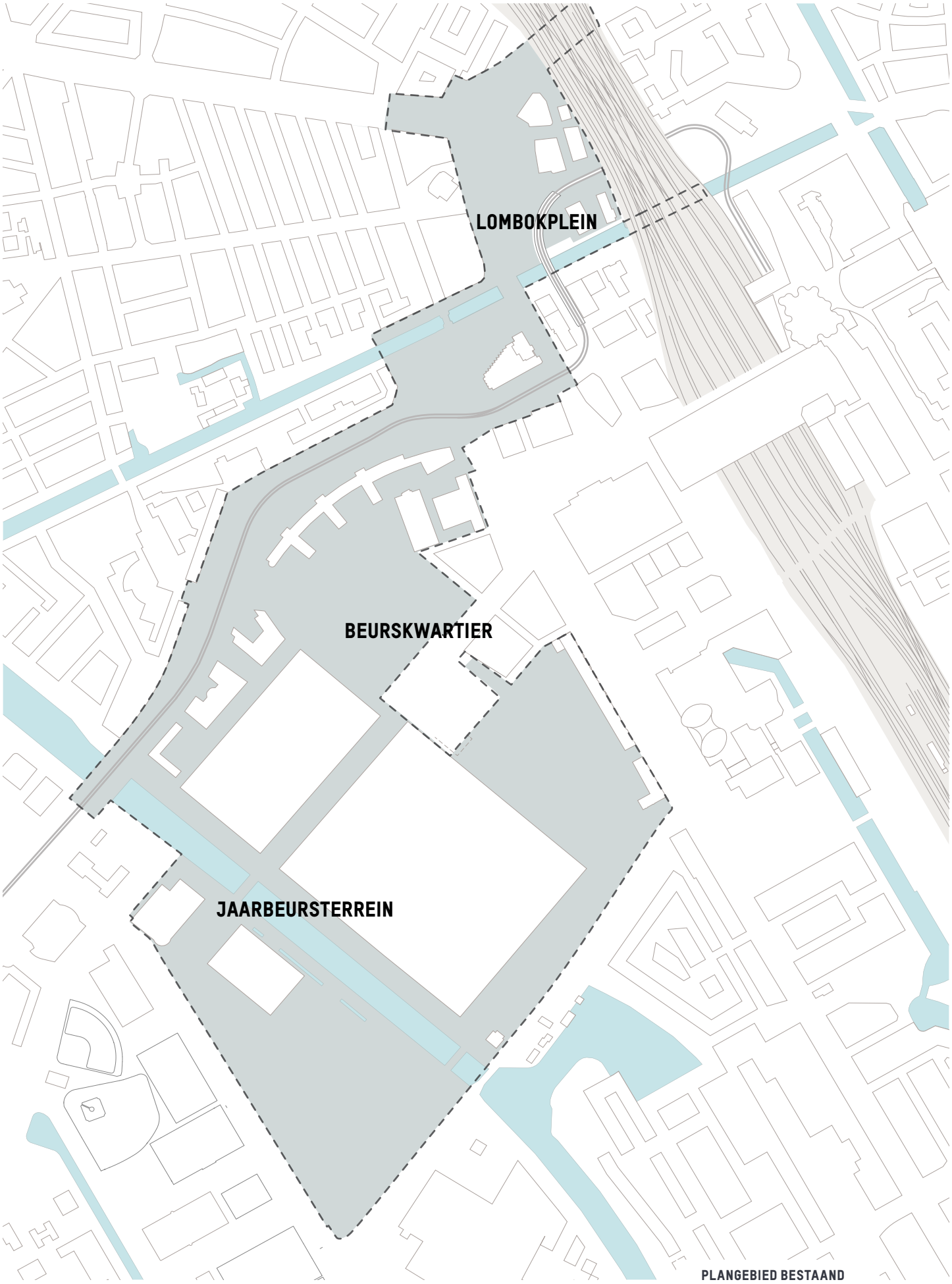

verbonden met zijn directe omgeving.
Het Lombokplein is kleurrijk en vrolijk. En bovenal Lomboks.
De stad is hier geheeld en aaneengesloten gemaakt.
Het autoverkeer is te gast . De Leidse Rijn is hersteld
en bevaarbaar en zorgt voor een ontspannen ambiance.
Aan het water is het Lombokplein een mooie open plek
rijker. Het Lombokplein maakt de wijk compleet en vormt
tegelijkertijd de schakel naar het station en naar de
historische binnenstad. De fijnmazige opzet, de invulling
van 'de plinten' en het multiculturele karakter zorgen voor
een authentieke plek in de stad.

Expliciet is er voor gekozen om het gebied compact en
groen te maken. Door te integreren en te verdichten is
een hecht centrum ontstaan rondom de best bereikbare
plek van Nederland. Met alle fietsen, treinen, trams en
bussen die daar bij horen. De auto is op een aantrekkelijke
wijze ingepast. Het groen is een kernwaarde en geeft
kleur aan de buitenruimtes, aan de verbindingen en zelfs
aan dakterrassen en gevels. Het hemelwater wordt in
waterpleinen opgevangen. Slimme energieconcepten maken
het gebied vrijwel energieneutraal.

Doorslaggevend voor het succes is de grote betrokkenheid
van bewoners en andere gebruikers, die de nieuwe identiteit
mee vorm geven. Het Beurskwartier en het Lombokplein
hebben een 'ziel' gekregen doordat er eigenaarschap is
ontstaan in de nieuwe ontwikkelingen. Een gebied voor
iedereen. Iedereen kan er wonen, werken, eten, naar de film
of in het gras zitten. Met deze fascinerende transformatie is
Utrecht Centrum compleet geworden. Het hart van de stad
klopt als nooit tevoren.

OPGAVE

LOMBOKPLEIN
BEURSKWARTIER
JAARBEURSTERREIN
PLANGEBIED BESTAAND

DE OPGAVE

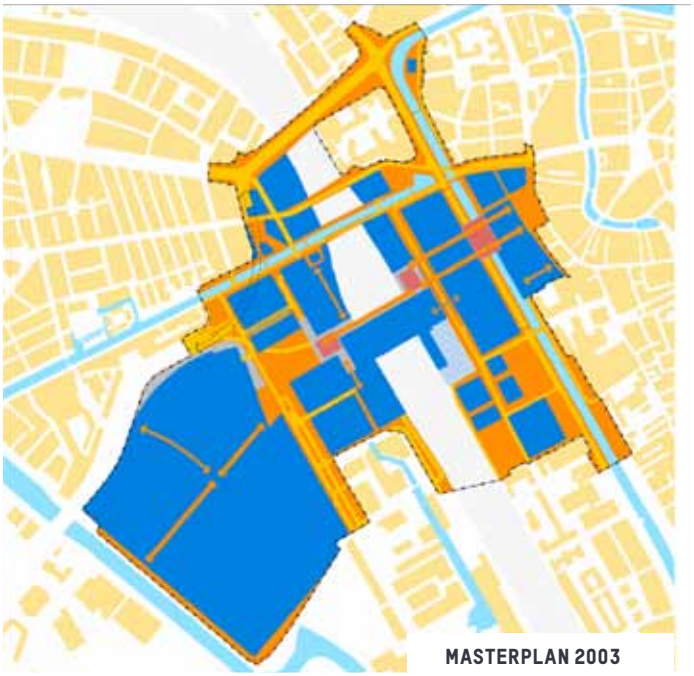
In deze omgevingsvisie schetst de gemeente het toekomstbeeld, de hoofdlijnen van ontwikkeling, voor het Beurskwartier en het Lombokplein.

HET PLANGEBIED

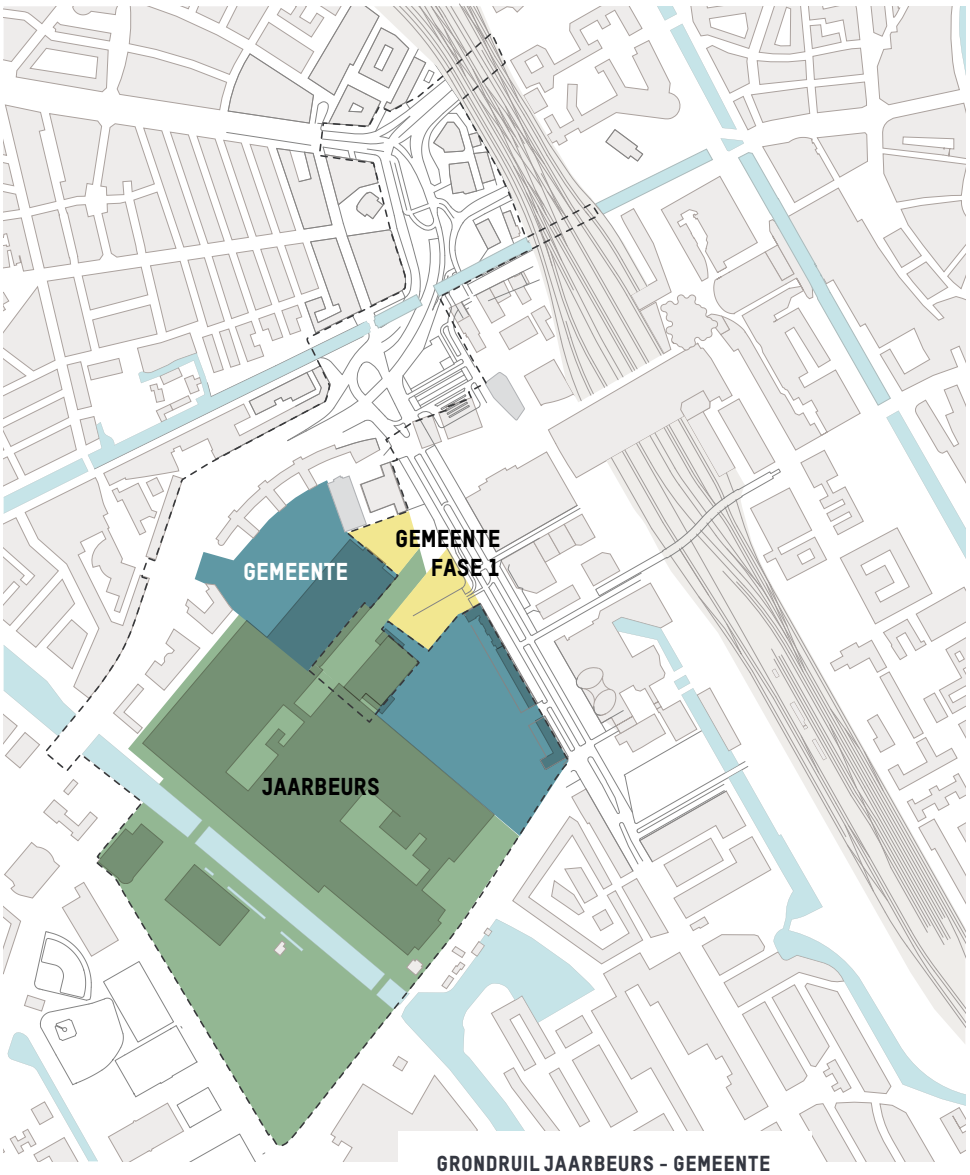
De omgevingsvisie beslaat het gebied direct ten westen van het Centraal Station. In het gebied onderscheiden we drie deelgebieden: het Lombokplein, het Beurskwartier, en het Jaarbeursterrein. Voor de ontwikkeling van de eerste twee is de gemeente Utrecht verantwoordelijk, voor de ontwikkeling van het Jaarbeursterrein is de Jaarbeurs verantwoordelijk. In de omgevingsvisie ligt de nadruk op de ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein. Wel is aangegeven waar mogelijke synergie tussen de deelgebieden met het Jaarbeursterrein is te verkrijgen.

OPGAVE

Na het referendum in 2002 verscheen in 2003 het masterplan voor de vernieuwing van het Utrechtse stationsgebied. De eerste fase van deze grootschalige transformatie is in volle gang – een groot aantal projecten is al uitgevoerd. En de heldere verbindingen voor langzaam verkeer door het stationsgebied komen inmiddels tot stand. Nu de tweede fase op punt van beginnen staat, constateren we dat een actualisatie van het oorspronkelijke masterplan gewenst is. De tijd heeft immers niet stil gestaan: sommige feiten, inzichten en omstandigheden zijn veranderd. Ook legt de groei die Utrecht doormaakt extra druk op de historische binnenstad.

MASTERPLAN 2003

GRONDRUIL JAARBEURS - GEMEENTE

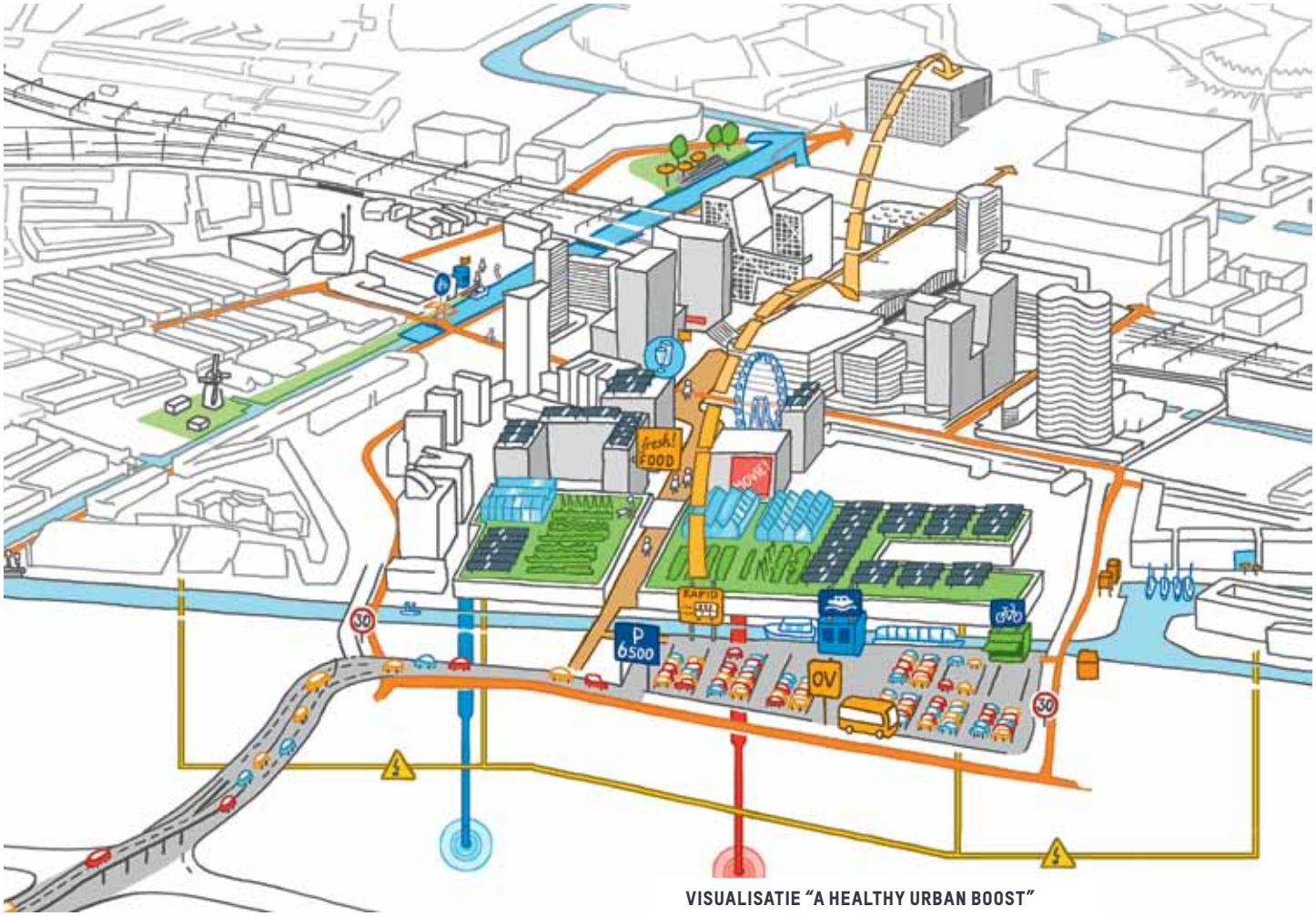

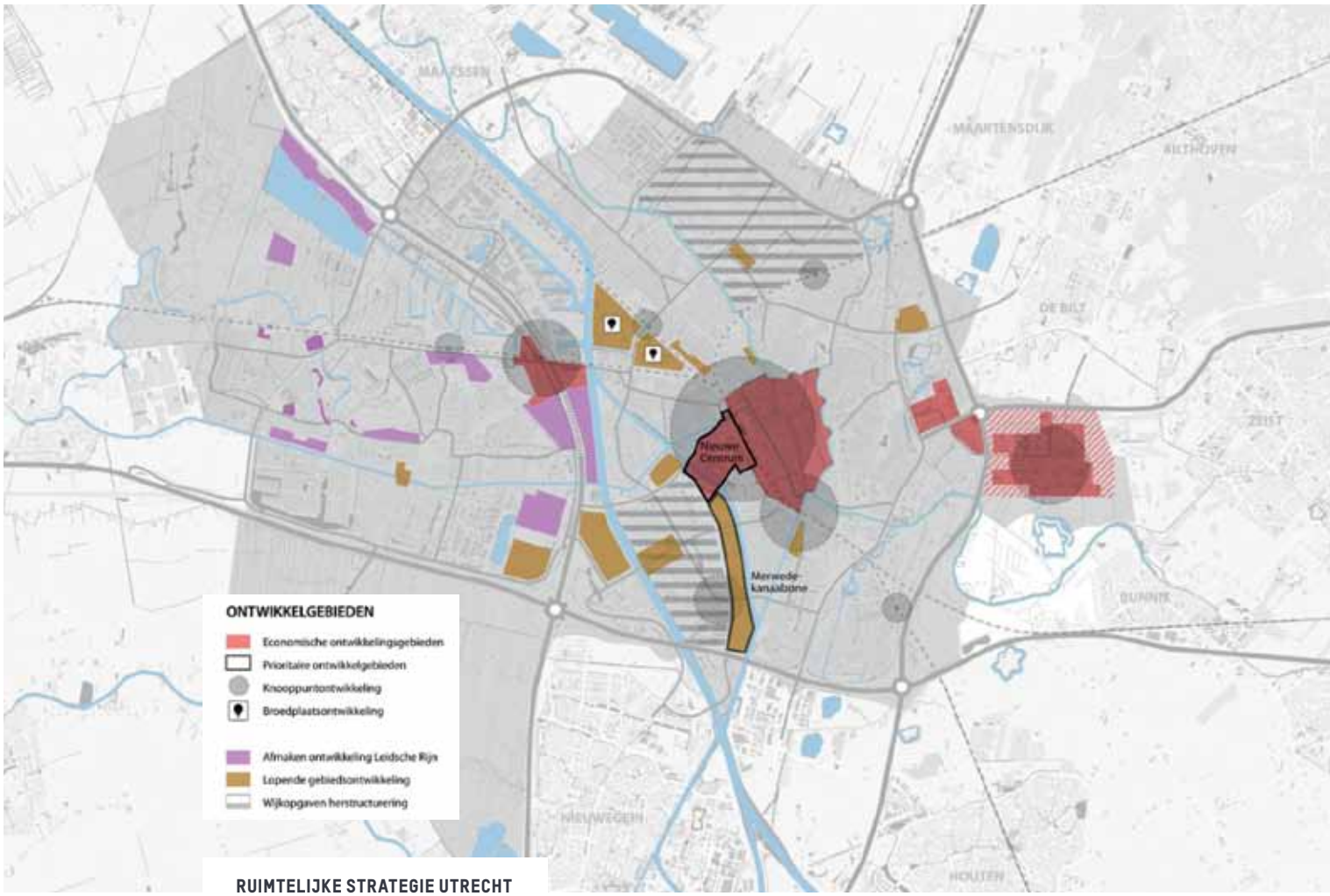

Inspelend op deze nieuwe omstandigheden is in juni 2015 de Toekomstvisie Utrecht Centrum 'A Healthy Urban Boost' vastgesteld. Kernpunt van dit document: het westelijk deel van het stationsgebied wordt onderdeel van het centrum, een uitbreiding van de binnenstad. Dit nieuwe deel van het centrum zal een toonbeeld worden van een gezonde, duurzame stad.

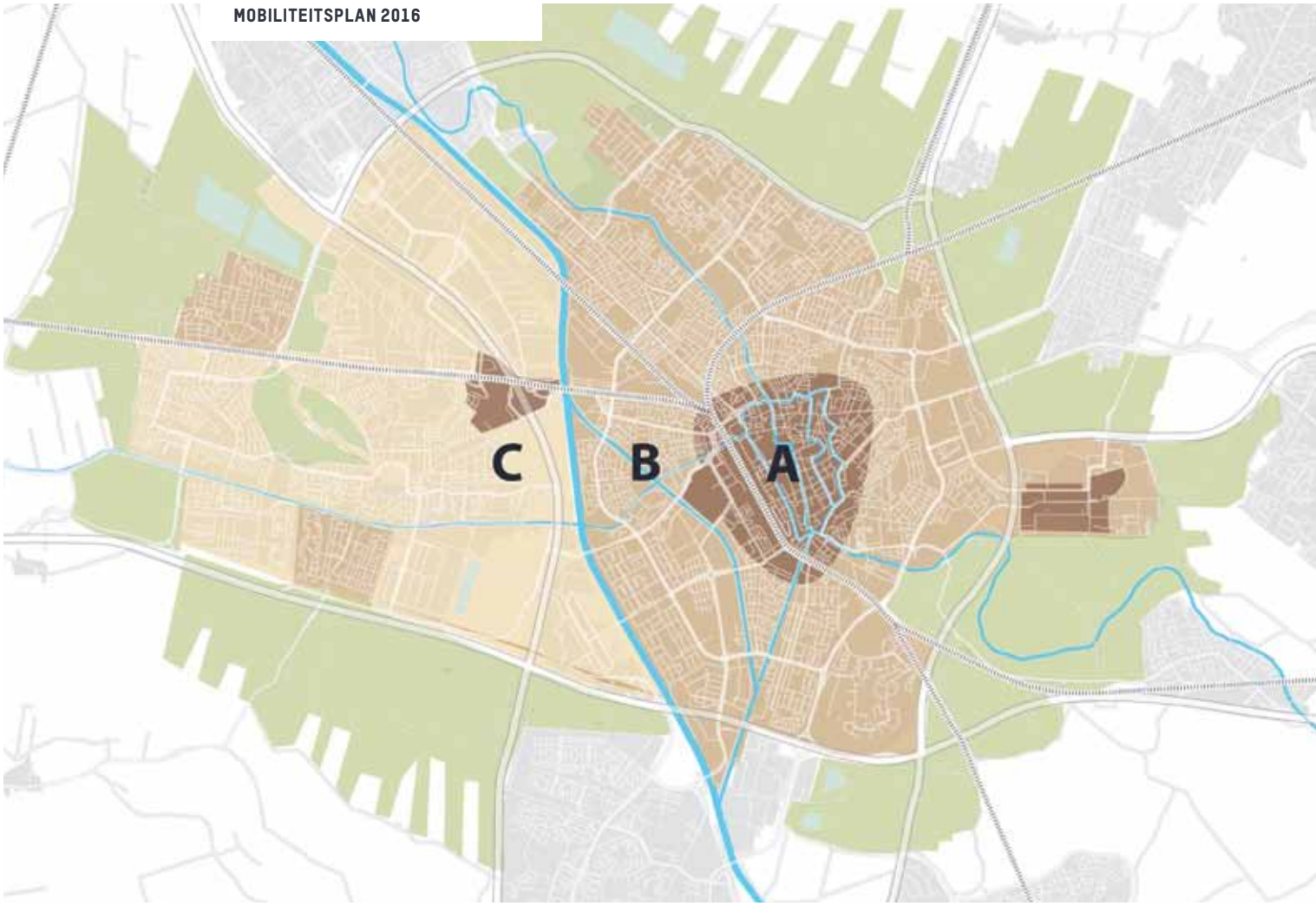
Het afronden van wat in de eerste fase van het stationsgebied al in gang is gezet blijft hierbij natuurlijk belangrijk.
De Ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs (maart 2016) speelt een grote rol. Hierin is een grondruil overeen gekomen, waardoor de gemeente vanaf 1 januari 2023 de beschikking krijgt over de gronden parallel aan de Croeselaan. Jaarbeurs heeft voor de ontwikkeling van haar gebied begin 2016 een eerste concept masterplan naar buiten gebracht. Dit masterplan wordt op dit moment opnieuw overdacht en aangepast. Het hele gebied, ook het Jaarbeursterrein, is onderdeel van de omgevingsvisie.

VISUALISATIE "A HEALTHY URBAN BOOST"

RUIMTELIJKE STRATEGIE UTRECHT

MOBILITEITSPLAN 2016

AMBITIES VAN DE STAD

Behalve in de Toekomstvisie Utrecht Centrum 'a Healthy Urban Boost' ligt de basis voor de omgevingsvisie vast in een aantal recente documenten. De belangrijkste zijn de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2016, het mobiliteitsplan Slimme routes, Slim regelen, Slim bestemmen (mei 2016), Bouwen aan een gezonde toekomst (sept 2015), Woonvisie (2015), Energieplan Utrecht (2015) en De Economische Agenda Utrecht 2012-2018.

Kernwaarden van de Ruimtelijke Strategie zijn gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid. De stad groeit door naar 400.000 inwoners rond 2028. Er wordt gekozen voor forse binnenstedelijke ontwikkeling op enkele plekken. Zo kiest Utrecht, naast het afbouwen van Leidsche Rijn, voor hoge dichtheden in het Stationsgebied en in de Merwedekanaalzone. Aan de oostzijde van de stad wil Utrecht de potentie van het Utrecht Science Park (USP) zo goed mogelijk benutten.

Het mobiliteitsplan kiest voor stedelijke kwaliteit, door bij te dragen aan meerdere, brede doelen: Meer ruimte voor voetganger en fietser, zeker ook in centrumlocaties; een systeemsprong van het openbaar vervoer; en een goede autobereikbaarheid voor bestemmingsverkeer in combinatie met een betere benutting van de ring rond de stad.

AMBITIES VAN RIJK, PROVINCIE EN REGIO

De ambities en het beleid van de stad Utrecht sluiten aan op die van rijk, provincie en regio. Net als de gemeente Utrecht streven ook provincie en regio naar het toevoegen van een substantiële hoeveelheid woningbouw, vooral op binnenstedelijke locaties (zie onder meer in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (2013-2028) en de Regionale woningmarktmonitor (2013)).
Het rijk propageert zowel in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2013-2028), als met de Ladder voor Duurzame Verstedelijking stedelijke verdichting rond OV knooppunten, ter optimalisatie van het gebruik van openbaar vervoer.

AMBITIES VOOR HET VERGROTE CENTRUM: 6 THEMA'S

Het gaat goed met Utrecht. De stad is vitaal en de stad groeit. En daar wil Utrecht ruimte voor creëren, niet door een nieuwe stadsuitleg, maar binnen de contouren van de stad. De historische binnenstad wint elke dag aan betekenis, maar barst soms ook bijna uit haar voegen. Met de voltooiing van het centraal station is Utrecht de best bereikbare plek van Nederland. Utrecht is bovendien ook een aantrekkelijke plek om te zijn. Logisch dat de stad kiest voor een verdere hoogstedelijke invulling van het plangebied.

GEMENGD EN INCLUSIEF

Utrecht biedt bijna alle denkbare woonvormen. Het ontbreekt echter aan een hoogstedelijk woonmilieu. Nergens in de Randstad is het mogelijk een grootschalig hoogstedelijk woongebied te ontwikkelen direct naast een centraal station. Utrecht is de enige stad in Nederland die dit kan ontwikkelen; veel ruime appartementen met uitzicht en binnen 5 minuten in de trein. Essentie van hoogstedelijkheid is diversiteit en dichtheid: verschillende activiteiten, verschillende mensen, verschillende gebouwen en plekken maken samen een stad. Het vergrote centrum is een gebied voor iedereen. Ruimte om te wonen en te werken voor iedereen. Niet alleen voor hoog opgeleide jongeren, maar ook een deel sociale woningbouw, en ook appartementen voor gezinnen. Natuurlijk mogen starters en studenten niet ontbreken. Zonder studenten, geen echt centrum.

GESCHEIDEN

GEMENGD & INCLUSIEF

COMPACT EN LEVENDIG

Utrecht en de Utrechtse voorzieningen hebben een potentieel aan gebruikers/ bezoekers van 10 miljoen mensen die binnen één uur Utrecht kunnen bereiken. Het is dan ook logisch dat Jaarbeurs in het hart van de stad ligt, perfect bereikbaar met openbaar vervoer.
Andersom betekent dit dat als je in de nabijheid van het centraal station woont je binnen één uur bij 10 miljoen mensen op de koffie kunt. Bekend zijn de opsommingen

van bewoners uit Utrecht hoe gemakkelijk het wel niet is om in Amsterdam naar een museum te gaan, snel op Schiphol te zijn, even te gaan winkelen in Rotterdam of te gaan onthaasten in Zwolle. Het is daarom ook goed verklaarbaar waarom bedrijven en instellingen zo graag gevestigd zijn in Utrecht en waarom zoveel mensen in Utrecht willen wonen. Twaalf grootschalige bouwprojecten direct rondom dit knooppunt zijn recent gestart. Winkelcentrum Hoog Catharijne staat aan de vooravond van een tweede leven. Een volwassen leven, zich meer bewust van zijn omgeving. De stad kiest voor een verdere hoogstedelijke invulling van het plangebied. Juist dit is de plek waar de stad zich een hoge dichtheid kan permitteren en waar – doordat er veel mensen wonen en werken - een levendig gemengd centrummilieu kan ontstaan.

UITBREIDEN COMPACT & LEVENDIG

FIJNMAZIG

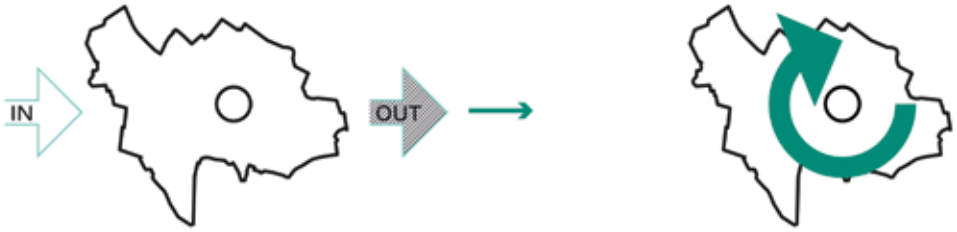
Steden groeien, ontwikkelen, krimpen, veranderen. Een continu proces dat door ontelbaar vele factoren en invloeden bepaald wordt. De stad is een levend organisme. Het denken over het vergrote centrum mag niet beperkt worden door plangrenzen, projectgrenzen of deadlines. Ambitie moet zijn dit te vernieuwen deel van de stad een wezenlijk deel van die stad te laten worden. Dat kan alleen als in verbindingen op alle schaalniveaus gedacht wordt. Als wordt gedacht in stadsstructuren. Stadsstructuren vertegenwoordigen meerdere waarden, betekenissen en activiteiten en dragen daardoor bij aan stedelijkheid, beweging, begrijpen, ontmoeten en identiteit. Historische stadsstructuren zijn deels nog zichtbaar, deels verscholen, deels verdwenen. Werken aan Utrecht is vooral een renovatie / transformatie / restauratieopgave. Het vergt de mentaliteit van een verbeteraar. We maken geen infrastructuur meer. We ontwerpen en realiseren alleen nog stadsstructuren, die gebieden verbinden en buurten ontsluiten.

RADIALEN FIJNMAZIG

DUURZAAM

Hoe dichter hoe beter! Klinkt misschien wat overdreven maar stedelijke dichtheid levert op alle fronten voordelen op. Hoge dichtheid is gunstig voor horeca en buurtwinkels, voor levendigheid op straat en voor het openbaar vervoer.
De relatie tussen hoge dichtheid en een modal split (vervoerwijze keuze) ten gunste van openbaar vervoer, fietsen en wandelen is bewezen. Draagvlak voor voorzieningen is hoger maar ook zaken als afval, warmte, water, etc. zijn efficiënter te organiseren.
De voordelen zijn evident en de vraag is er. De stip op de horizon is een energie neutraal centrumgebied. Utrecht wil in het vergrote centrum koploper zijn. Utrecht heeft aan marktpartijen en andere potentiële opdrachtgevers ook iets te bieden. Unieke kans om dit zo in te zetten dat een echte sprong in duurzaamheid wordt gemaakt.

LINEAIR DUURZAAM

GROEN EN GEZOND

Utrecht wil met een vergroot centrum een bijdrage leveren aan de vitaliteit van de stad, maar ook aan de vitaliteit van haar inwoners, haar werknemers, en haar bezoekers. Stedelijk groen levert daar een belangrijke bijdrage aan. Verplaatsen te voet en per fiets zal, zeker in het centrumgebied, aantrekkelijker en logischer zijn dan verplaatsing met de auto. Kern van de opgave is 'hoe leven mensen hier straks?', 'waar ontmoeten ze elkaar?', 'kan een kind veilig op zijn fiets naar de andere kant van het vergrote centrum?', 'hoe kunnen reizigers makkelijk en toch gezond eten?' en 'waar haalt een dame van 80 haar boodschappen?'. De gezonde mens centraal dus, en de menselijke maat. Schone lucht; plekken waar het even rustig is en een groene, goed bezonde buitenruimte zijn hier vanzelfsprekend.

GROEN BUITEN GROEN & GEZOND

SLIM VERVOER

Utrecht wil slim zijn. Het gaat erom de mobiliteitsvraag met de meest efficiënte, veilige en duurzame mobiliteitskeuze te stimuleren. Utrecht wil niet klakkeloos doorgaan met het verder uitbreiden van de parkeervoorzieningen in het centrum. Minder parkeren betekent immers minder autoverkeer. Deelautosystemen floreren in steden met hoge dichtheid.
Slimme service concepten zijn in opkomst. Ook wil Utrecht inspelen op de transities die eraan komen: de overstap op elektrische auto's, bezorgservices en, veel ingrijpender, het fenomeen van de zelfrijdende vervoerssystemen.

MOBILITEIT **SLIM VERVOER**

Bij het opstellen van de omgevingsvisie staan deze zes thema's centraal. Samen met de stedenbouwkundige structuur (hoofdstuk Structuur) definiëren de zes thema's het gewenste karakter en identiteit van gebied. Samen leggen zij de basis voor een toekomstvaste gezonde verstedelijking,'healthy urban living'.

PLANGEBIED MET NAAMGEVING

LUCHTFOTO PLANGEBIED

STATIONSGEBIED FASE 1 + FASE 2

HET PLANGEBIED

PLANGEBIED NU

De westzijde van het station, de Jaarbeurszijde, wordt gedomineerd door kantoren, het Beatrixgebouw, de grote complexen van de Jaarbeurs, parkeerterreinen, twee hotels, en een overmaat aan infrastructuur.
De afgelopen jaren zijn al veel veranderingen in gang gezet, autonoom en planmatig. Lombok is uitgegroeid tot een diverse en levendige buurt, met zijn eigen identiteit en kwaliteiten. Aan de zuidwestzijde is Parkhaven, een aantrekkelijk stadswijkje, ontwikkeld. Langs de Croeselaan is met de opening van het nieuwe kantoor van de Rabobank in 2011 een verandering naar een stationsgebied met een nieuwe uitstraling in gang gezet.

STATIONSGEBIED 1E FASE

De afgelopen jaren zijn aan de zijde van de binnenstad inmiddels grote projecten gerealiseerd: de bouw van Tivoli-Vredenburg, de grootschalige verbouwing van Hoog Catharijne en het herstel van de singel. Ook de bouw van de nieuwe stationsterminal die beide zijden van het spoor verbindt, geeft identiteit aan het gebied. Samen met het nieuwe stadskantoor en de trappen naar het Jaarbeursplein, heeft Utrecht een nieuwe plek van betekenis gekregen. Binnen de eerste fase van het stationsgebied zullen de komende periode nog veel ontwikkelingen plaatsvinden. De bouw van nieuwe kantoor- en wooncomplexen en de aanleg van nieuwe openbare ruimten. Met de realisatie van het Jaarbeursplein en de verbrede en groene Croeselaan komt er veel ruimte voor voetgangers en fietsers. Met de opening van de nieuwe Moreelsebrug is bovendien een nieuwe verbinding met de binnenstad gemaakt.
Ook op het terrein van de Jaarbeurs hebben de eerste veranderingen al plaatsgevonden: een stuk van de centrumboulevard, de route voor voetgangers van station naar de jaarbeurs, is hier gerealiseerd. Aan deze boulevard is de nieuwe bioscoop gevestigd, die een van de publiekstrekkers in het gebied wordt, vooral in de avonduren. En aan de boulevard komen de komende jaren nog twee projecten: het Amârth (hotel en appartementen) en de plot ‘Healthy Urban Quarter’ die formeel binnen de eerste fase vallen, maar ruimtelijk meedoen en bijdragen aan de structuur van het Beurskwartier.

JAARBEURS

Op 23 maart 2016 heeft de gemeente Utrecht met Jaarbeurs de Ontwikkel-overeenkomst Jaarbeursterrein gesloten. Een belangrijk onderdeel van deze overeenkomst is een grondruil, waardoor de gemeente vanaf 1 januari 2023 de beschikking krijgt over de gronden van het Beurskwartier, inclusief de plot Prins van Oranjehal. Tot die datum behoudt Jaarbeurs de beschikking over de parkeerterreinen

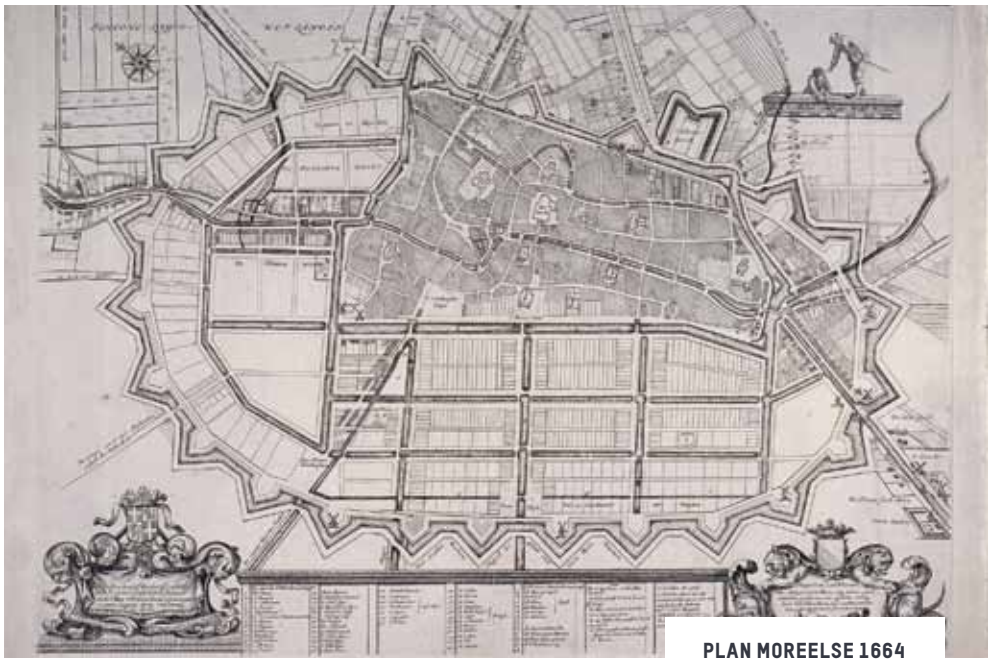

FOTO JAARBEURS 1928

P1 en P3.
De grond onder de Jaarbeurshallen (uitgezonderd de Prins van Oranjehal) wordt omgezet van tijdelijke naar eeuwigdurende erfpacht, waardoor Jaarbeurs bedrijfszekerheid op de lange termijn verkrijgt en kan investeren in nieuwe hallen. De parkeerfunctie zal geconcentreerd worden op de locatie overzijde Merwedekanaal (de huidige parkeerterreinen P2 en P4). Holland Casino heeft aangekondigd in de loop van 2019 een andere locatie in Utrecht te willen betrekken. Jaarbeurs zal – in overleg met de gemeente - voor de overzijde Merwedekanaal een integrale visie opstellen voor het parkeren en vastgoedontwikkelingen.
Jaarbeurs heeft voor de (her)ontwikkeling van haar terreinen (Jaarbeurshallen en locatie overzijde Merwedekanaal) een Masterplan Jaarbeurs opgesteld, waarover Jaarbeurs met een groot aantal belangengroepen heeft gecommuniceerd. Inmiddels werkt Jaarbeurs aan een volgende versie van dit Masterplan.

Jaarbeurs en gemeente hebben een aantal gezamenlijke uitgangspunten opgesteld voor de ontwikkeling van hun deelgebieden in Fase 2, namelijk streven naar:
een energieneutraal gebied, duidelijke vergroening en een hoogwaardig en kwalitatief attractief gebied. De Jaarbeurs is van plan haar bestaande hallen te vernieuwen en te beperken tot circa 90.000m².

Voor het fietsparkeren ten behoeve van Jaarbeursdoeleinden en de Kinepolis bioscoop (1.250 plaatsen in totaal) wordt gekeken of een gezamenlijke ontwikkeling en exploitatie mogelijk is, in combinatie met het fietsparkeren van functies op de Kop Jaarbeurs en het Beurskwartier.
Voor wat betreft autoparkeren beschikt Jaarbeurs, inclusief de plot Holland Casino, over maximaal 6.500 parkeerplaatsen.
Voor aan- en afvoer van goederen voor de Jaarbeurs zal een expeditiebrug over het Merwedekanaal worden gerealiseerd. Nadat deze is gerealiseerd, zal het expeditieverkeer van Jaarbeurs volledig op eigen terrein worden afgewikkeld.

PLAN MOREELSE 1664

PLANGEBIED IN HET VERLEDEN

De huidige structuur van het plangebied lijkt voor een belangrijk deel bepaald door een aantal grote ruimtelijke ingrepen in de afgelopen 70 jaar, sinds de verplaatsing van de Jaarbeurs in 1946. Maar daaronder liggen oudere structuren. Tweeduizend jaar geleden stroomde de Rijn door het gebied en vormde in die tijd de noordgrens van de Romeinse provincie Germania Inferior. Op de zuidoever bouwden de Romeinen tientallen forten en wachttorens aan een doorgaande weg: de Limes. De Rijn bleef het gebied eeuwenlang bepalen. Langzaamaan verzandde de rivier en een vruchtbaar gebied bleef achter, dat in de Middeleeuwen werd gebruikt door akker- en tuinbouwers. Het gebied werd inmiddels Lijnpad genoemd.

In 1664 ontwierp burgemeester Moreelse een plan voor de verdubbeling van de stad Utrecht aan de westzijde ter plaatse van het huidige Stationsgebied en Jaarbeursterrein. De uitvoering hiervan is nooit verder gekomen dan het graven van drie parallelle grachten en twee dwarsgrachten. De nieuw gegraven Leidse Vaart was de noordelijkste van die dwarsgrachten, nu nog steeds zichtbaar als de structuurbepalende Leidse Rijn. Tot de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Utrecht in 1843, werden de percelen aan de grachten vooral agrarisch gebruikt en werden er kleine buitenplaatsen gevestigd. Langs de spoorweg en de huidige Croeselaan vestigden zich daarna een aantal fabrieken. Tevens werden in het gebied drie kazernes gebouwd: de Van Sijpesteijnkazerne (1875), de Knoopkazerne (1882) en de Hojelkazerne (1888). Het grootste gedeelte van het gebied bleef echter onbebouwd. Dit gold niet voor het gebied ten noorden van de Leidse Rijn. Hier werd de woonwijk Lombok gebouwd, voor het personeel van de nieuwe fabrieken die zich daar vestigden.

De eerste jaarbeurs werd in Utrecht in 1917 op het Vredenburg gehouden. In de jaren daarna werden grote beurscomplexen opgericht totdat het Vredenburg hiervoor te klein werd. Na de Tweede Wereldoorlog werd de jaarbeurs verplaatst naar het gebied tussen het Merwedekanaal, de Hojelkazerne en de Veemarkt. Om een goede ontsluiting van de Jaarbeurs te krijgen werd de Graadt van Roggenweg aangelegd en in 1953 geopend.

LEIDSE RIJN EN CROESELAAN, 1926

Dit was de eerste ingreep die buiten de bestaande hoofdstructuur van Moreelse viel, maar de orthogonale structuur met noord-zuid lopende assen (spoorlijn, Kruisvaart en Croeselaan) haaks op de Leidse Rijn bleef de basis vormen.

De veranderingen in de jaren '60 hebben grote sporen nagelaten aan beide zijden van het spoor en hebben de voorheen heldere hoofdstructuur van het gebied aangetast. De bouw van het destijds nieuwe Centraal Station gekoppeld aan Hoog Catharijne betekende een "schaalsprong". Veel historische bebouwing verdween en in de plaats daarvan kwamen nieuwe 'moderne' kantoren. De nieuwe infrastructuur, gericht op de auto, zorgde voor nieuwe barrières en versnippering in het gebied. Dit betreft de tunnelbak in de Catherijnesingel en ook de aanleg van het Westplein (1969). De achtereenvolgende verbouwingen en toevoegingen aan het Jaarbeurscomplex zorgden daarnaast voor een in zichzelf gekeerd terrein, dat volledig los kwam te staan van de stedelijke omgeving.

DE OMGEVINGSVISIE

Een omgevingsvisie voor een bepaald gebied, zoals het Beurskwartier – Lombokplein, bevat de hoofdlijnen van de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van dat gebied op de middellange en lange termijn.
Deze omgevingsvisie is een structuurvisie in de zin van de Wet ruimtelijke ordening. De gemeente Utrecht mag van het rijk al experimenteren met de Omgevingswet en kan op die manier vooruitlopen op die nieuwe wet die over een paar jaar van kracht zal worden. Vandaar ook dat we dit document al omgevingsvisie noemen.

CROESELAAN, 1932

LEIDSE RIJN 1782

CROESELAAN 91, 1928

In deze omgevingsvisie heeft de gemeente het toekomstbeeld voor het Beurskwartier en het Lombokplein vastgelegd.
Het is van belang om de visie van de gemeente Utrecht op de herontwikkeling van dit gebied aan te geven, met name omdat er sprake is van ontwikkelingen die een langdurige voorbereiding vergen. Op deze manier wordt richting gegeven aan de transformatie van een nu nog groot Jaarbeursgebied en verkeersgebied naar een gemengd gebied met ruimte voor Jaarbeurs en wonen en werken in een heldere en duurzame structuur.
De omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein vervangt, voor het gebied waarop het van toepassing is, het in 2006 vastgestelde structuurplan stationsgebied.

De omgevingsvisie 'Beurskwartier – Lombokplein: naar een groter centrum' is in de omgevingsvisiekaart (blz. 57) vastgelegd. Deze visiekaart geeft de gewenste ruimtelijke en programmatische ontwikkelingsrichting weer. Daarnaast is een stedenbouwkundige plankaart (blz. 34) opgenomen die ingaat op de gewenste stedenbouwkundige en landschappelijke samenhang, alsook op de stedenbouwkundige korrelgrootte. Deze kaart vormt een illustratie bij de omgevingsvisiekaart.
De drie hoofdlijnen van deze omgevingsvisie zijn:

- Het bepalen van een gedragen gemeentelijke koers voor de ontwikkeling van het centrumgebied, het Beurskwartier en het Lombokplein, ten westen van het Centraal Station;
- Het vastleggen van het toekomstige ontwikkelgebied van de Jaarbeurs;
- Het bieden van een wettelijke grondslag voor de verdere ontwikkeling van de verschillende deelgebieden.

THE MAKING OF

Op de tweede verdieping van het stadskantoor werd een open Stadslab ingericht, waar het afgelopen jaar dagelijks gesprekken zijn gevoerd met raadsleden, met bewoners en belanghebbenden, met overheden (andere steden, provincie en ministeries) en met experts uit de stedenbouw en de gebiedsontwikkeling over de kansen en keuzes voor het vergrote centrum.

De omgevingsvisie is niet achter het bureau of achter de tekentafel tot stand gekomen. Op verzoek van de gemeenteraad is, in aanloop naar de omgevingsvisie, een uitgebreid participatietraject georganiseerd waarbij iedereen – raad, bewoners, forensen, bedrijven, andere belanghebbenden – mee kon praten. In eerste instantie is van gedachten gewisseld rond zeven thematische keuzedocumenten met, per onderwerp, de meest prangende kwesties. In vervolg hierop is, veelal rond de werkmaquette, meegedacht met de aanzetten voor het plan.
Er zijn klankbordbijeenkomsten georganiseerd met een grote groep stakeholders. Er is intensief overlegd met de Ontwikkelgroep Lombok over de inpassing van de stadsstraat en de herontwikkeling van het Westplein. Ook is twee keer gesproken met de ondernemers/winkeliers van Lombok. Voor bewoners van de Croeselaan, van wie op termijn de woningen worden gesloopt dan wel worden getransformeerd, werd tweemaal een inloopbijeenkomst gehouden. Driemaal is het afgelopen half jaar een Stadsgesprek georganiseerd, waar belangstellenden de gelegenheid kregen diep op de inhoud in te gaan. Jongeren zijn actief betrokken tijdens twee bijeenkomsten: eenmaal een workshop met alle trainees van bedrijven en organisaties uit het plangebied en eenmaal een workshop georganiseerd door de Nationale Jeugdraad. Al die gesprekken waren inzicht gevend en inspirerend. Het bood de mogelijkheid om tijdens de planvorming ideeën te toetsen: komt het verhaal over? lijkt het voorstel een goede invalshoek? is er support?
De discussies over de keuzedocumenten leidden tot verbreding en tot nieuwe inzichten. De stap richting omgevingsvisie vroeg om stellingname en om richting:

STADSGESPREKKEN EN GESPREKKEN IN HET STADSLAB

wat komt er als algemene deler boven drijven? Wat past het best bij de opgave en bij Utrecht?

Hieraan werd in het Stadslab ontworpen en tegelijkertijd werd, op uiteenlopende onderwerpen, doorgestudeerd, de diepte ingegaan. Hierbij zijn naast gemeentelijke deskundigen, een breed scala aan experts betrokken geweest:

› De beoogde energieneutraliteit en klimaatbestendigheid van het plangebied is onderwerp van een groot onderzoek dat is opgezet door het Utrecht Sustainability Institute (USI) in samenwerking met gemeente Utrecht en de Jaarbeurs. Het onderzoek is onderdeel van een groter Europees programma met als onderwerp Smart Sustainable Districts.

› Het net ingestelde ontwerpteam (0-team) van het ministerie van Infrastructuur en Milieu bood ons op eigen initiatief een zijlicht op de eerste planschetsen en uitgangspunten. Met de inzet van ontwerpers werden de thema's 'aantrekkelijke bereikbaarheid', 'Utrechtse vormen van stedelijkheid', 'Jaarbeurs en transport oriented development ' verder uitgeplozen en naast de eerste plannen voor het gebied gelegd.

› En tenslotte wordt vanuit de gemeente samengewerkt met Provincie, met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en met Rijkswaterstaat in een zogeheten Living Lab. Ook hier is het plangebied onderwerp van studie. Vanuit verschillende invalshoeken – smart mobility, duurzaamheid, gezonde verstedelijking, gezond gedrag - is, door verschillende bureaus in Nederland, gestudeerd op praktische toepassing in het Utrechts Stationsgebied.

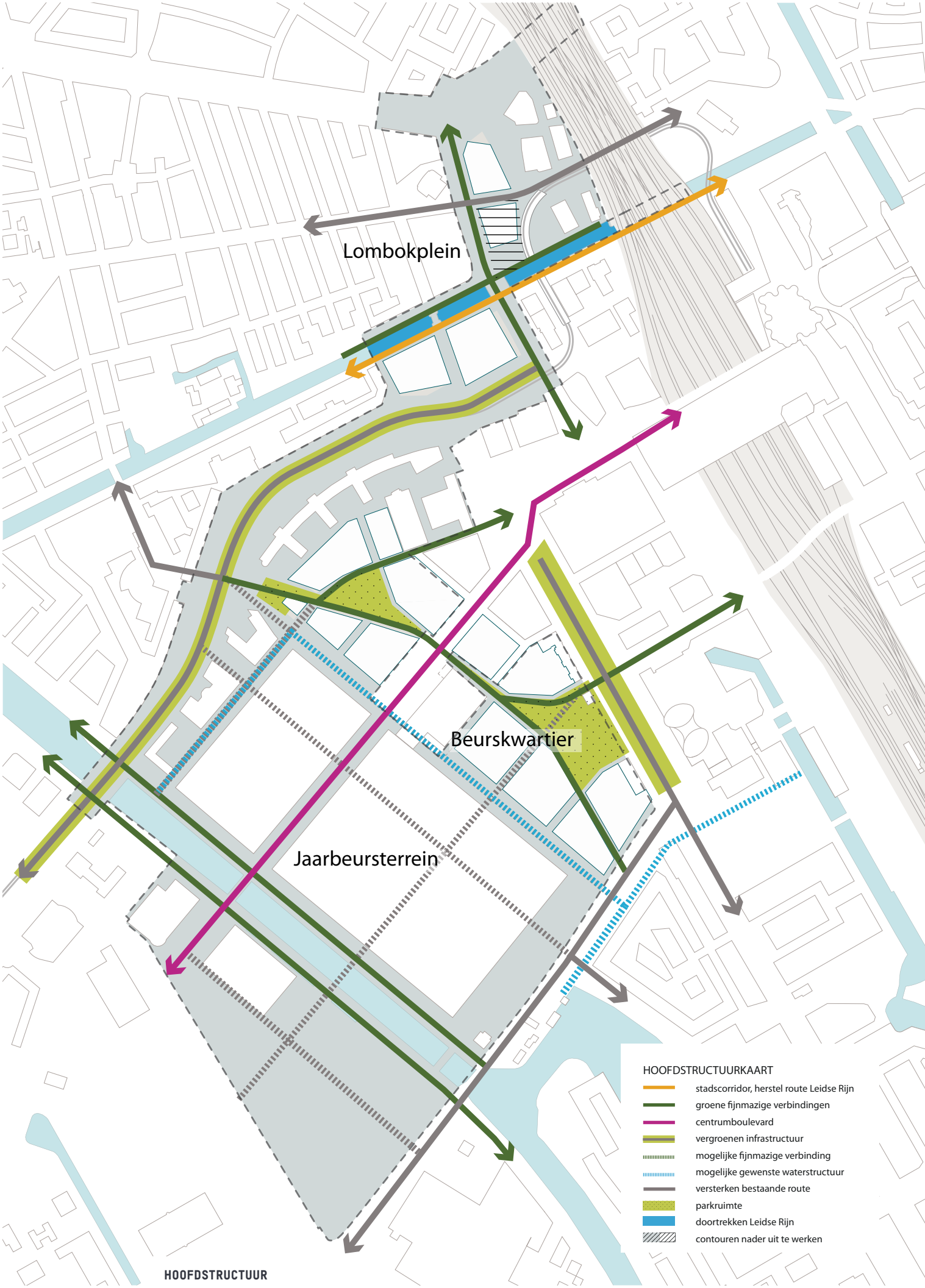
Deze onderzoeken betekenden een verdere verrijking. De uitdaging is geweest om alle goede inzichten en ideeën een plek te geven in het plan voor het gebied, de omgevingsvisie.

Het denken houdt na de omgevingsvisie niet op. Er moet en kan nog veel worden uitgewerkt. Met het vaststellen van de omgevingsvisie door de gemeenteraad staan de contouren, en stellen we de koers vast.

STRUCTUUR

HOOFDSTRUCTUUR

HOOFDSTRUCTUUR

NAADLOOS ONDERDEEL VAN DE STAD

Belangrijk is dat het plangebied uiteindelijk naadloos verbonden is met de stad als totaal. Dit wordt bereikt door het aanhechten van doorgaande verbindingen en structuren en door het herstellen van de stedelijke maaswijdte (de doorwaadbaarheid) in het gebied.
De hoofdstructuur van het gebied wordt daarom gevormd door een logisch systeem van doorgaande routes, parken en pleinen, waarbij de onderlinge afstand tussen die routes voor voetgangers en fietsers niet te groot is.

DRIE DEELGEBIEDEN

Het plangebied beslaat drie deelgebieden met geheel verschillende identiteiten: het Beurskwartier, het Lombokplein en het Jaarbeursterrein.

1. Beurskwartier is de kern van de centrumontwikkeling

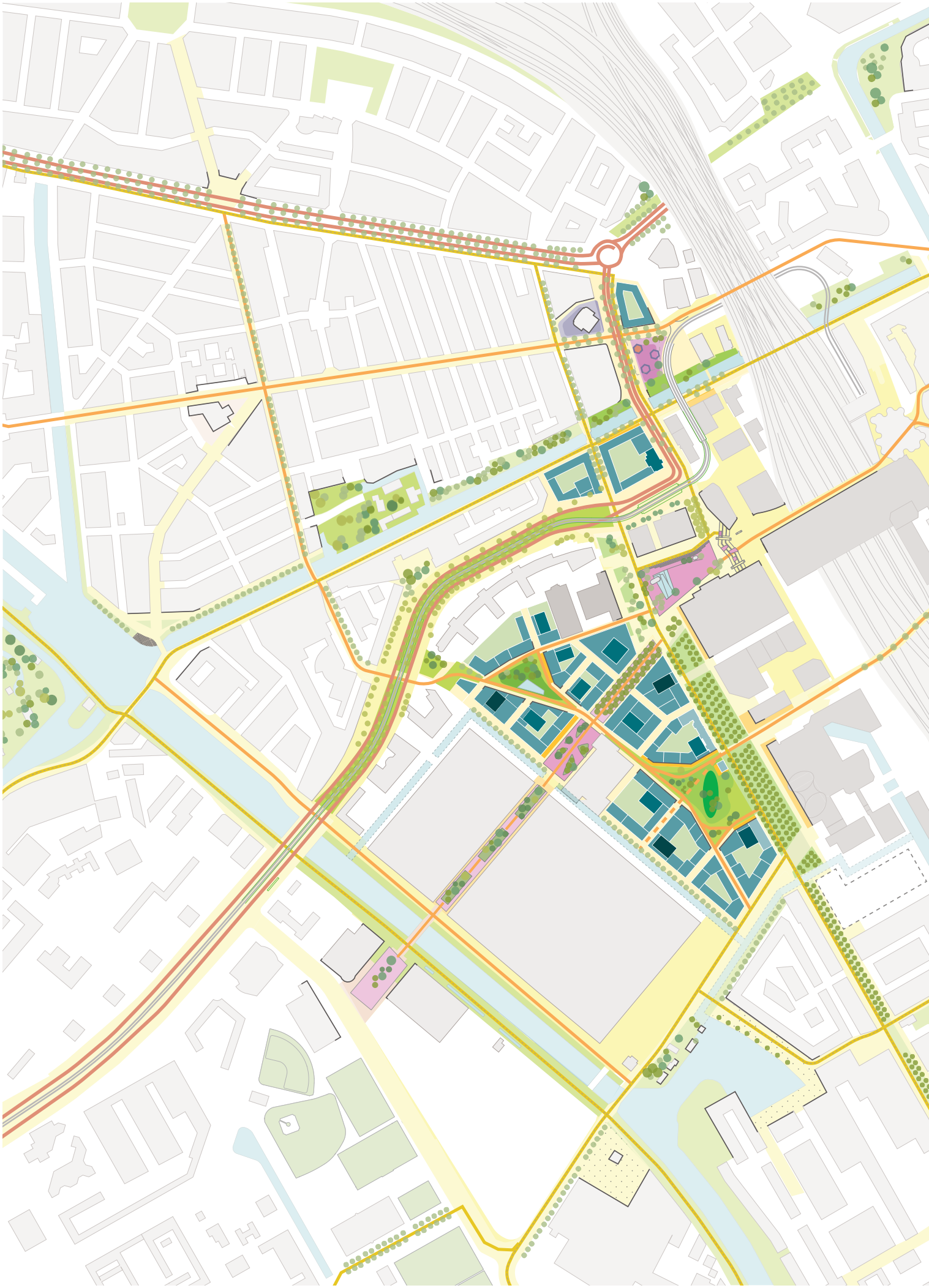
Het Beurskwartier is het vervolg op de eerste fase van de Stationsgebiedontwikkeling. Waar in de eerste fase aan de westzijde van stationsgebied vooral veel kantoorruimte was gepland, komt in het Beurskwartier vooral veel woningbouw. Wonen in hoge dichtheden, werkruimte en veel andere stedelijke functies. Samen met de eerste fase ontstaat een levendige mix, een gemengd stedelijk gebied. De unieke ligging wordt zo volledig uitgenut. Juist dit is de plek waar een nieuw gemengd hoogstedelijk centrum milieu grote kans van slagen heeft. Intense gebiedsontwikkeling rond vervoersknopen is een enorme bijdrage aan de gewenste duurzame stedelijke ontwikkeling. Daarnaast geldt het motief dat economische vitaliteit nauw samenhangt met de beschikbaarheid van hoogwaardige stedelijke centrummilieus. Trefwoorden voor het Beurskwartier zijn: hoogstedelijk met menselijke maat, groen, duurzaam, stedelijke mix, contrastrijk en kleurrijk, innovatief met lef, en Utrechts.

2. Lombokplein gaat over het herstellen en versterken van bestaande identiteit

In de eerste plaats gaat het hier natuurlijk om het doortrekken en herstellen van de Leidse Rijn. Het water wordt teruggebracht, het fietspad rechtgetrokken en langs de route komt bebouwing. De invulling van het Lombokplein is van een andere orde. Hier is de kwestie vooral het herstellen van het stedelijk weefsel: van een dramatische infravlakte weer een prettig, levendig stuk stad maken. Dit kan door het toevoegen van ‘Lombokse’ bouwblokken en een plein aan het water. Trefwoorden voor het Lombokplein zijn Lomboks, ontmoeten, en relaxed. Daarnaast door de verkeersbundel te transformeren naar een gewone, vrij drukke stadstraat, verkeerskundig te vergelijken met ‘t Goylaan West. Een prettige, goed oversteekbare straat, die tegelijkertijd zo is uitgekiend dat de binnenstad voldoende bereikbaar blijft.

3. Jaarbeursterrein gaat over de toekomst van het eigendom van Jaarbeurs

De Jaarbeurs werkt aan een nieuwe versie van haar Masterplan, in deze omgevingsvisie gaan we daar nog niet op in.

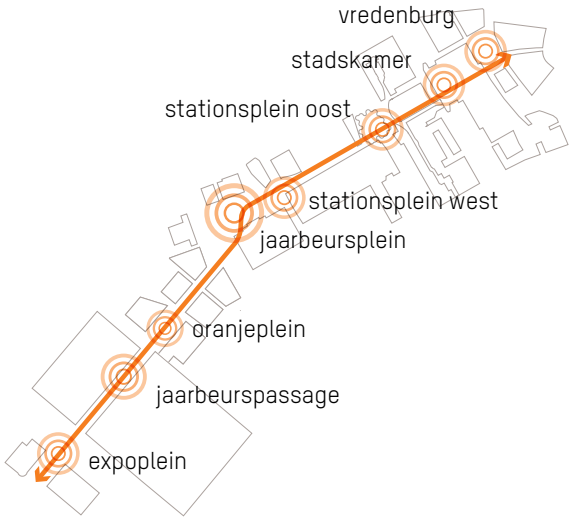

STEDENBOUWKUNDIGE PLANKAART
bouwkavels hoogbouw 70-90m
bouwkavels 12-25-45m
semi private binnentuin
publieke ruimte
stadsplateau
pleinen
parkruimte
parken in de omgeving
pleinen omgeving
verbinding langzaam verkeer
hoofdstructuur langzaam verkeer
placemaking
mogelijke waterberging

STEDENBOUWKUNDIG PLAN BEURSKWARTIER

CENTRUMBOULEVARD

Een grid, loodrecht op het Merwedekanaal, vormt de hoofdstructuur van het Beurskwartier. In oost-westelijke richting is de centrumboulevard de belangrijkste voetgangersverbinding. Een stadse structuur die belangrijke stedelijke programma's aaneenrijgt en uiteindelijk uitkomt op het Vredenburgplein. In het Beurskwartier komen aan de centrumboulevard (die hier ondertussen 'Jaarbeursboulevard' wordt genoemd) de meest publieke bestemmingen en dus de meeste mensen. Het wordt binnen het Beurskwartier de meest stedelijke ruimte. Nu al liggen hier de entree van de Jaarbeurs en van een bioscoop met een foodcourt. Ook komt er een hotel met woningen. Op termijn komen hier nieuwe publiek trekkende functies bij, in de sfeer van entertainment, leisure en cultuur. De invulling van de plint van de Healthy Urban Quarter zal de eerste belangrijke toevoeging zijn.

CENTRUMBOULEVARD - VOETGANGERSROUTE

LANGZAAM VERKEERSROUTE DOOR GROENE RUIMTEN

In noord-zuid richting ligt door het gehele Beurskwartier een brede groene route met twee parken. De route is een aantrekkelijke verbinding voor voetgangers en fietsers tussen Lombok en Dichterswijk en, via de Moreelsebrug, met de historische binnenstad. In ruimer perspectief is de route onderdeel van een stelsel van stedelijke verbindingen voor voetgangers en fietsers, die de groene plekken en parken van de stad met elkaar verbinden.

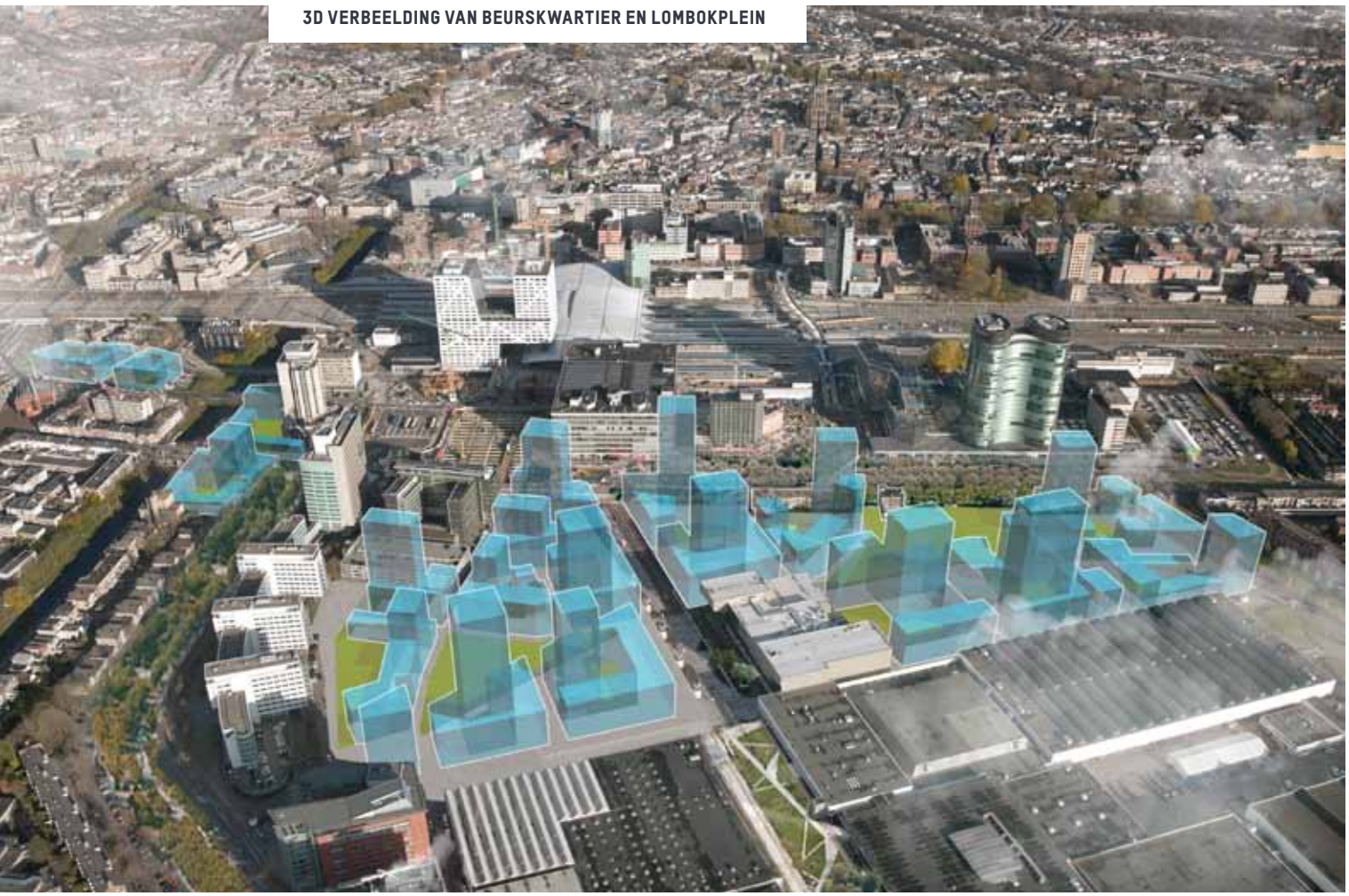

FIETS- EN VOETGANGERSROUTE

UITSNEDE STEDENBOUWKUNDIGE PLANKAART BEURSKWARTIER

3D VERBEELDING VAN BEURSKWARTIER EN LOMBOKPLEIN

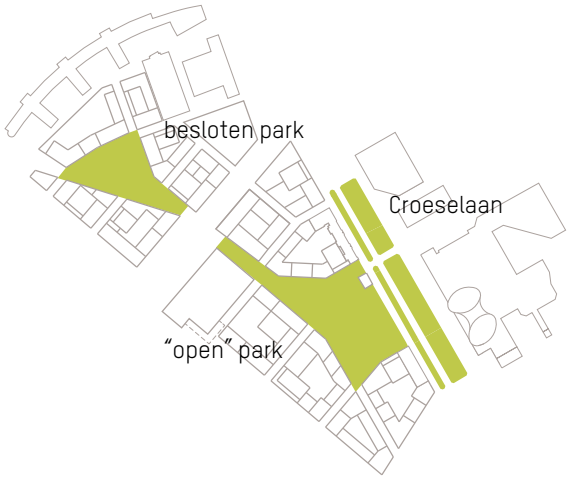
REFERENTIE OPEN PARK - PARK LEPELENBURG UTRECHT

REFERENTIE BESLOTEN PARK - PANCRAS SQUARE LONDEN

TWEE PARKEN

Aan het Beurskwartier worden twee mooi ingerichte, en goed beheerde parkruimtes toegevoegd. Een intiem parkje en een meer open park direct aan de Croeselaan.
Een mooie Utrechtse referentie voor het open park aan de Croeselaan is het Lepelenburg. Een echte stedelijke plek waar mensen komen om te wandelen, om in de zomer te picknicken, of om in het gras te liggen. Dit park wordt omlijst door de hoogstedelijke bouwblokken aan de westzijde en aan de oostzijde door de groen ingerichte (5 bomenrijen) verkeersluwe Croeselaan, met de hoogbouw van de Knoop en de Rabobank.
De esplanade langs Rabobank, Knoop en Beatrixgebouw transformeert als vanzelf mee: ook hier ontstaat door een goede zonligging en de aanwezigheid van veel mensen ruimte voor terrassen.
Een referentie voor het driehoekige, intiemere park is Pancras Square in Kings Cross in Londen: een driehoekig waterplein omgeven door fraaie, spraakmakende architectuur met een zichtlijn op een kerktoren. Het intieme park in het Beurskwartier heeft dezelfde potentie: de zichtlijn is in dit geval gericht op een heel precies gesitueerde woontoren, die in architectonische uitwerking uitzonderlijk moet zijn.
Vanzelfsprekend draagt de bebouwing rond de parken bij aan de sfeer in het park en aan de beleefde veiligheid. De (woon)bebouwing kijkt uit op het park, er zijn heel veel voordeuren, grote entreehallen, functies in de plint en op strategische plekken zijn er functies die echt iets toevoegen, zoals een goed terras, een kinderspeelplek in de ochtendzon, of een fijn café.

SFEERBEELD NIEUW PARK AAN DE CROESELAAN IN HET BEURSKWARTIER

Het nieuwe park aan de Croeselaan wordt één van de twee centrale plekken waar omheen de nieuwe bebouwing is gesitueerd. Door de ligging aan de Croeselaan ontstaat er optisch een grotere parkruimte.

SFEERBEELD NIEUW, BESLOTEN, PARK IN HET BEURSKWARTIER

Het tweede park in het Beurskwartier heeft een driehoekige vorm en een meer intiem karakter, doordat het geheel omsloten is door de nieuwe bouwblokken. Er doorheen loopt een nieuwe fietsverbinding naar Lombok, over de Graadt van Roggenweg heen.

GEMENGD HOOGSTEDELIJK WOONMILIEU

De centrumboulevard en de parken bepalen de verblijfskwaliteit en sfeer van het Beurskwartier. Er wordt in het Beurskwartier gewoond en gewerkt in gesloten, deels doorgaanbare, bouwblokken die ofwel aan een van beide parken, ofwel aan de centrumboulevard liggen. Zo heeft elk bouwblok en elke woning een eigen kwaliteit. Het Beurskwartier krijgt een hoogstedelijk, gemengd programma, dat wil zeggen: veel wonen (ca. 3000 woningen); verspreide ruimte voor werken en horeca en creatieve bedrijvigheid in de plinten.

INPASSING DEEL VAN DE BESTAANDE PANDEN AAN DE CROESELAAN

In het Beurskwartier staan aan de Croeselaan een historisch stadscafé uit 1932 (de huidige Korenbeurs), een lange rij mooi gedetailleerde beneden-bovenwoningen uit de periode na 1932 en een appartementenblokje uit de jaren ‘80. Interessante, waardevolle bebouwing maar van een heel andere schaal en maat dan de gewenste gebiedstransformatie. Bovendien met een zodanige ligging dat elke toevoeging van hoogbouw aan het gebied leidt tot een bezonningsprobleem.
Gezocht is naar mogelijkheden om toch een deel van deze woningen in te passen in de nieuwe stedenbouwkundige structuur, om zo de interessante gelaagdheid in de tijd, het historisch perspectief, als kwaliteit te behouden. Juist het laten zien van deze gelaagdheid en architectonische detaillering kan immers belangrijk bijdragen aan de toekomstige appreciatie van het toekomstige gebied.
Een uitdagende opgave. De oplossing is gevonden in inpassing van een deel van de woningen als onderdeel van de nieuwe stedelijke bouwblokken. Inpassing dus op een bijzondere manier. De bebouwing die overeind blijft wordt onderdeel van het bouwblok. Direct achter een deel van de bestaande bebouwing komt hoogbouw.
De huidige woningen worden getransformeerd. Het zijn straks de entrees van hoogbouw, het zijn werkruimtes en het zijn opnieuw ingedeelde woonruimtes.
Op de plek van het toekomstige park en op de plek waar de fietsroute vanaf de Moreelse brug wordt doorgetrokken, worden de bestaande woningen gesloopt. Dit geldt ook voor de woon/werkruimtes aan de van Zijstweg. Hier wordt de nieuwe bebouwing in lijn gebracht met de Van Zijstweg. (Zie bijlage 4 voor een overzicht van de betreffende panden). We gaan uit van de aankoop van alle 105 woningen (adressen) in het plangebied, waarvan er 44 worden gesloopt (31 bij het toekomstige park; adres Croeselaan/Veemarktplein/Veemarktstraat en 13 langs de Van Zijstweg; adres Van Zijstweg en 1x Croeselaan).
De Korenbeurs, een door de gemeente gebouwd vrijstaand koffiehuis uit 1932, dat in oorspronkelijker staat zou kunnen worden terug gebracht, wordt gespaard als de aantrekkelijke uitspanning in het park.

REFERENTIE GEMENGD HOOGSTEDELIJK BOUWBLOK, STRIJP S - EINDHOVEN

BESTAANDE WONINGEN CROESELAAN

CROESELAAN MET HET NIEUWE BEURSKWARTIER

Aan de Croeselaan wordt een deel van de woningen behouden en onderdeel van de hoogstedelijke bouwblokken. Eén van de parken ligt goed zichtbaar aan de Croeselaan en draagt daardoor in belangrijke mate bij aan de vergroening van het gebied.

STEDENBOUWKUNDIG PLAN LOMBOKPLEIN

VAN INFRASTRUCTUUR NAAR STADSSTRUCTUUR

De huidige infrabundel- een kluwen van asfalt,straten en wegen - die doorloopt van de Graadt van Roggenweg tot de Daalsetunnel, verandert ingrijpend. Er komt een nieuwe stadsstructuur in twee delen. Een structuur waarbij de mens centraal staat.
Het eerste deel, de Graadt van Roggenweg, wordt vanaf het punt waarop dat verkeerskundig kan, de Koningsbergerstraat, in breedte teruggebracht naar 2x1 rijbaan met aan weerszijden langsparkeren en ruime voet- en fietspaden. (In een later stadium moeten de consequenties voor de parkeerbalans bij de Graadt van Roggenweg worden onderzocht). De trambaan wordt tussen hagen, en zo mogelijk bomen, gelegd en krijgt een groen karakter. De route voor auto's loopt vrijwel rechtdoor tot achter het huidige NH hotel en loopt uit in een haakse bocht.
Het tweede deel, de route over het Lombokplein, ligt langs de moskee en krijgt het karakter van een gewone, drukke stedelijke stadsstraat. Een smal profiel met een smalle middenberm, bomen, fietspad, voetpad, en aan beide zijden bebouwing. Langs de weg komen parkeerplekken, zodat er functies kunnen komen in de plinten van de bebouwing. De toekomstige route ligt achter het NH hotel langs, tussen het hotel en een tramperron, dat straks i.p.v. 3 nog maar 2 sporen heeft.
Oversteken kan op veel verschillende punten en is simpel en veilig. Het verminderen van het aantal rijbanen maakt het goed mogelijk om de oversteek voor fietsers op de Leidseweg gelijkvloers uit te voeren. De doorstroming van auto's naar de binnenstad, de primaire functie van deze weg, is goed geborgd. Ter hoogte van de kruising met de Vleutenseweg en Daalsetunnel komt een rotonde (of een alzijdige kruising). Een rotonde heeft als voordeel dat alle afslagen mogelijk zijn. Er zijn bij een rotonde geen verkeerslichten nodig en er zijn keerbewegingen mogelijk wat bij verkeerd rijden, of bijvoorbeeld bij kiss en ride, de stad veel duidelijker maakt. Belangrijk voor de verdere uitwerking is dat hier de HOV verbinding Vleutenseweg - CS moet worden gefaciliteerd met aandacht voor veiligheid en voldoende doorstroming. Een alzijdige kruising zal als alternatief worden bestudeerd.

De verkeerskundige keuzen worden verder uitgelegd in bijlage 1.

UITSNEDE STEDENBOUWKUNDIGE PLANKAART LOMBOKPLEIN

REFERENTIE LOMBOKPLEIN - GRANARY SQUARE LONDEN

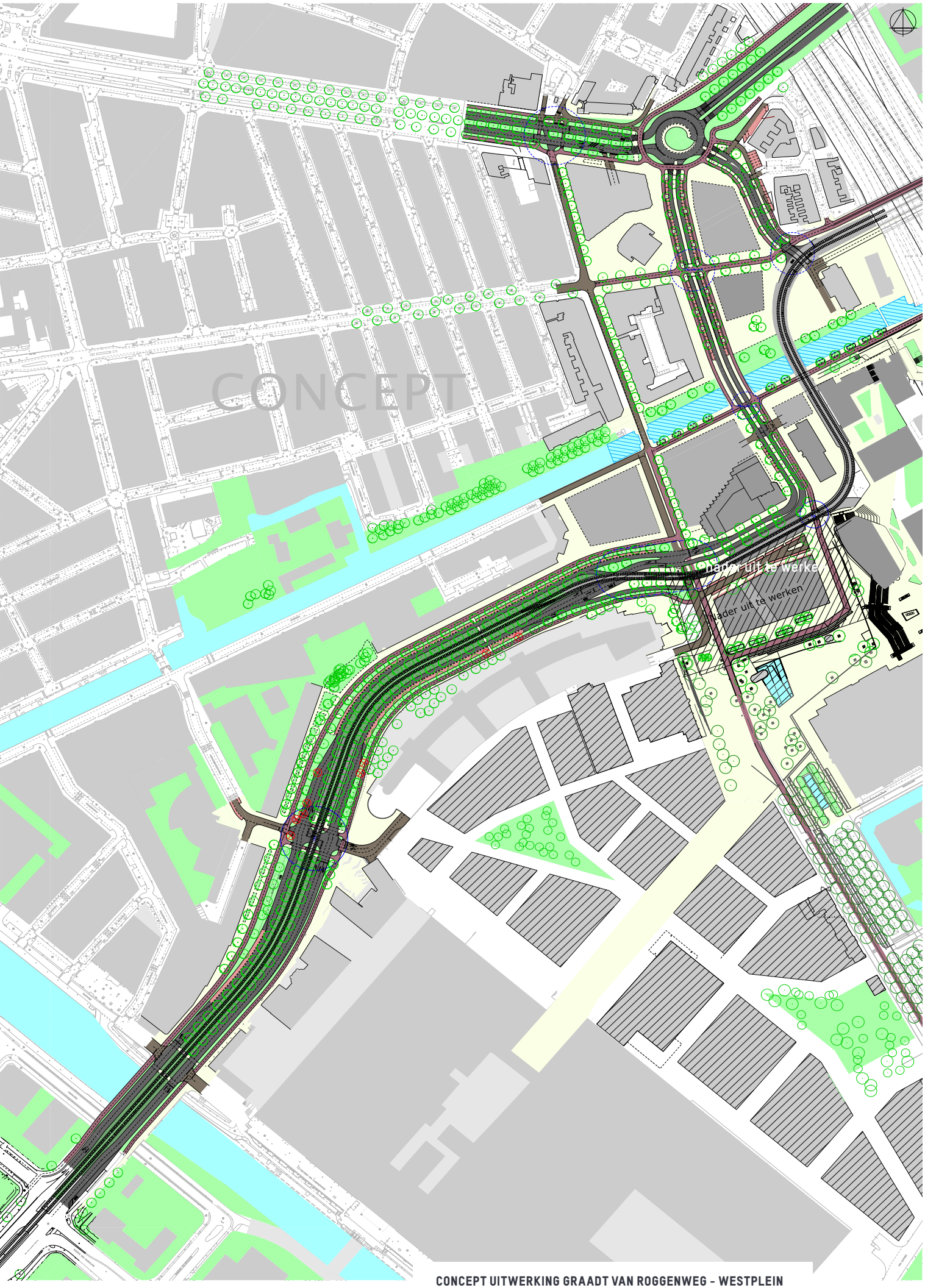

TUSSEN LEIDSE RIJN EN GRAADT VAN ROGGENWEG

Niet alleen wordt het water van de voormalige Leidse Rijn teruggebracht, door de nieuwe routing achter het NH hotel langs is het ook mogelijk om de bebouwing langs de Leidse Rijn door te trekken. Zo wordt de stedenbouwkundige structuur langs de Leidse Rijn hersteld. Stadswoningen over vrijwel de hele lengte begeleiden de stadscorridor, de drukke fietsroute die de wijk Leidsche Rijn via het centrum verbindt met de Uithof.
In de twee bouwblokken tussen de Graadt van Roggenweg en de Leidse Rijn kunnen ca. 300 woningen worden gerealiseerd. In het verlengde van de Damstraat is in de plint ruimte voor functies die passen in een aanloopstraat richting de Kanaalstraat. Het NH hotel wordt onderdeel van een groter bouwblok dat aan de Leidse Rijn ligt.

OP HET LOMBOKPLEIN

Met nieuwe woonbebouwing, van dezelfde schaal en maat als de invulling als van de Kop Lombok, wordt Lombok afgemaakt en de verbinding gelegd met de achter de bus- en trambaan gelegen Hagelbuurt. Het meest noordelijke bouwblok krijgt een interne doorsteek die, in ieder geval overdag, de voetgangersverbinding tussen Hagelbuurt en plein rond de moskee versterkt.
Het gebied direct ten noorden van de Leidse Rijn krijgt een groene pleinruimte aan het water en woonbebouwing met horeca (en eventueel andere functies) in de plint. De precieze contouren van plein en bebouwing werken we nader uit met omwonenden en betrokkenen. Bedoeling is een fijn plein met goede afmetingen en een zekere mate van beschutting. Een plein dat gebruikt kan worden als ontmoetingsplek in de zon, aan het water, en een plein waar wellicht een Lombokmarkt kan worden gehouden en daarmee als visitekaartje van de wijk kan fungeren.
Het aantal woningen dat op de beide bouwvlekken van Lombokplein kan komen ligt niet vast, en is voorlopig geschat op ca. 200 woningen.

CONCEPT UITWERKING GRAADT VAN ROGGENWEG - WESTPLEIN

SFEERBEELD VERLENGDE LEIDSE RIJN EN NIEUW LOMBOKPLEIN

Het huidige Westplein biedt straks ruimte aan de doorgetrokken Leidse Rijn, een nieuwe openbare ruimte aan het water en een beëindiging van de wijk Lombok in de vorm van nieuwe woonbebouwing.

SFEERBEELD HERINRICHITNG GRAADT VAN ROGGENWEG

De Graadt van Roggenweg krijgt een nieuw profiel, met meer groen, minder rijbanen en langsparkeren, om zo een mooie stadsstraat te maken die goed oversteekbaar is en meer verblijfskwaliteit heeft.

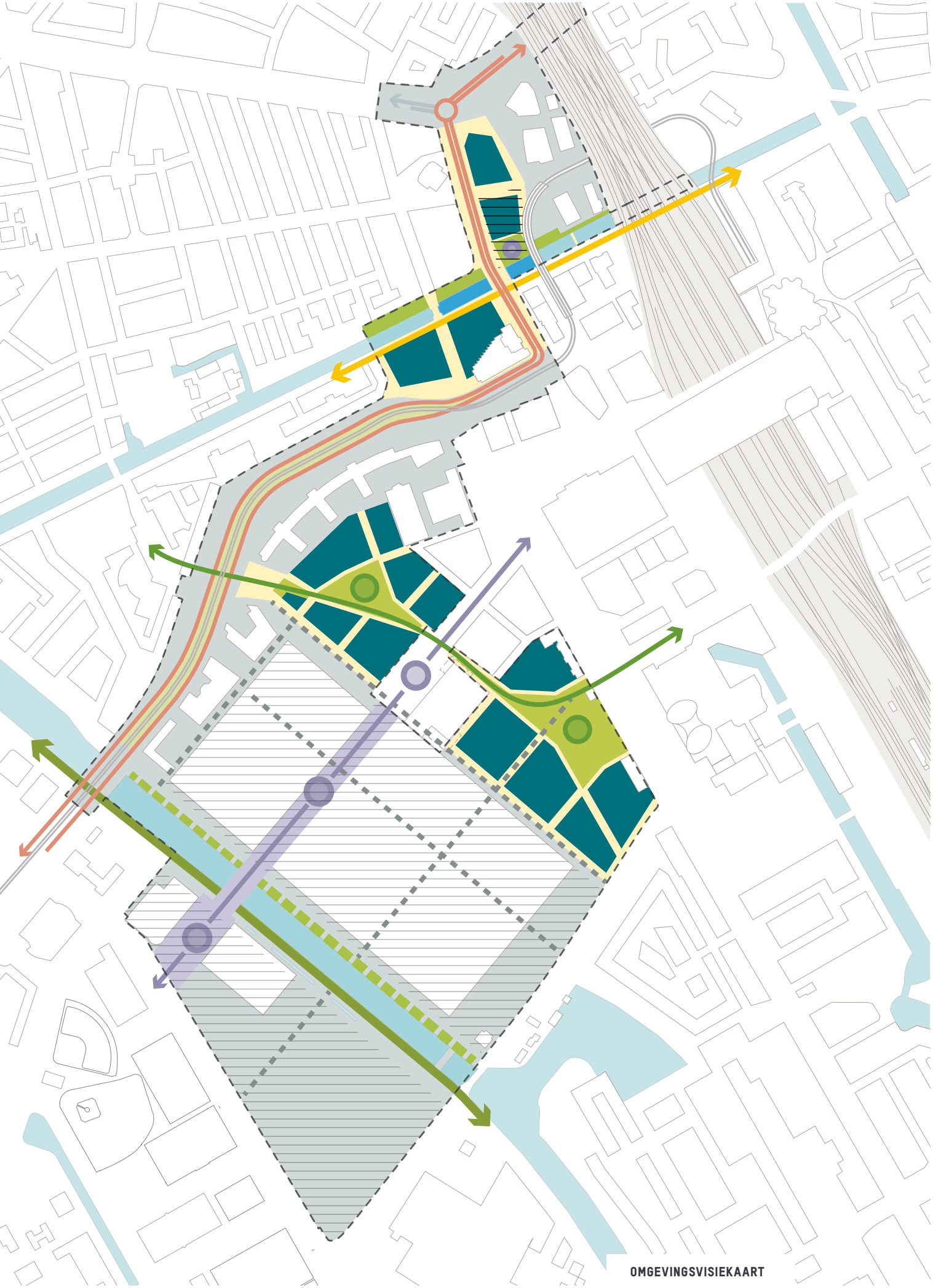
3D-VERBEELDING VAN DE OMGEVINGSVISIEKAART

OMGEVINGSVISIEKAART

Deze visiekaart is een verbeelding van de gewenste structuur en programmatische invulling van het plangebied.

OMGEVINGSVISIEKAART

- bouwvlek
- openbare ruimte
- openbare ruimte privé
- parkruimte
- ontwikkelgebied Jaarbeurs
- contouren nader uit te werken
- centrum boulevard
- stadsstraat (tram in hagen)
- fijnmazige verbindingen
- stadscorridor
- rondje stadseiland
- wenselijke groene verbinding
- wenselijke fijnmazige verbinding
- plangrens, eerste en tweede fase
- actieve pleinen
- actieve bijzondere groene ruimte

OMGEVINGSVISIEKAART

6 THEMA'S

1. GEMENGD EN INCLUSIEF

STEDELIJK WONEN MET ELKAAR

Utrecht gaat voor een inclusieve stad met per wijk een diverse samenstelling. Met inclusieve stad bedoelen we dat iedereen zich welkom en betrokken voelt in de stad. Voor het Beurskwartier en Lombokplein betekent dat, dat er plek is voor iedereen, ongeacht inkomen. We sturen op een breed scala aan woningtypes, woonoppervlak én woningprijs. Voldoende sociale huurwoningen, woningen in het middensegment huur en koop mengen we door het hele plan. De woningen en de openbare ruimte zijn toegankelijk voor mensen met een beperking. En we bieden plekken voor mensen om elkaar te ontmoeten: pleinen, speelplaatsen, gezamenlijke ruimtes in gebouwen.
In het ontwikkelproces betrekken we bewoners uit de stad. Niet alleen de direct omwonenden, maar ook toekomstige bewoners en andere geïnteresseerden.
Qua woningoppervlakte kiezen we globaal voor de verdeling 30% kleine woningen (30-50 m²), 50% middelgroot (50-80 m²) en 20% groot (80-200 m²).
Voor de twee deelgebieden wordt gestreefd naar een mix van koopwoningen en huurwoningen. Voor de huurwoningen gaat het niet alleen om vrije sector huur in verschillende categorieën maar ook om kwalitatief hoogwaardige sociale huurwoningen, studentenwoningen en een substantieel deel woningen met een middenhuur. (met name tussen de 700 en 1000 euro). Uitgangspunt voor het plangebied is de realisatie –verspreid over het plan- van 20% sociale huurwoningen (exclusief studentenhuisvesting), zoveel mogelijk gespreid over de verschillende bouwblokken. Deze sociale huurwoningen worden ontwikkeld door één van de STUW partijen, als zodanig aangeboden op woningnet, houden het label “sociale huur” en worden meegenomen bij de stedelijke afspraken met de corporaties over onder andere de prestatieafspraken over de voorraad sociale huurwoningen. Voorafgaand aan de planvorming worden met de STUW partijen afspraken gemaakt over de kwaliteit van de woningen, bijvoorbeeld oppervlakte in relatie tot de huur om te voorkomen dat er alleen kleine sociale huurwoningen in het Beurskwartier/Lombokplein komen.
Naast de toch al grote vraag, is er extra druk op het sociale segment van de woningmarkt vanuit de toenemende taakstelling voor huisvesting statushouders en

de extra uitstroom uit de maatschappelijke opvang/beschermd wonen. Een andere woonbehoefte is wonen voor ouderen en combinaties van wonen en zorg voor ouderen. In Nederland kennen we geen traditie van het bouwen van goede appartementen voor gezinnen. Hier ligt een uitdaging op enkele plekken in het Beurskwartier en Lombokplein. Hetzelfde geldt voor het gemixt bouwen van wonen en werken.

ZORGEN VOOR ELKAAR

Voor het inclusief wonen is het belangrijk dat er woonvormen mogelijk zijn waarbij er makkelijk verbindingen gelegd kunnen worden tussen mensen waardoor de sociale cohesie wordt bevorderd. En een woonomgeving die het mogelijk maakt dat daar waar mensen die nog wat extra steun nodig hebben, van mensen uit hun directe woonomgeving, dat ook kunnen krijgen. Verder is het met de groei van de stad ook nodig dat het voorzieningenaanbod meegroeit. Inzet is om deze groei waar mogelijk op te vangen in bestaande accommodaties. Voor een aantal voorzieningen is de verwachting dat er extra ruimte in het gebied zelf nodig is.
Door integratie van een huiskamer voor de buurt (200 m² bvo) in de nieuwbouw komen we tegemoet aan de groeiende behoefte aan meer welzijnsruimte in de buurt. Uitgaande van ca. 5.000 inwoners moet rekening gehouden worden met minimaal 1 buurtteam sociaal/jeugd voor dit gebied. Dit buurtteam kan qua huisvesting mogelijk gecombineerd worden met de huiskamer voor de buurt. Ook zal een nieuwe huisartsenpraktijk nodig zijn. In het kader van voorzieningen voor de opvang van dak- en thuislozen in de binnenstad, is de verwachting dat er ook behoefte is aan een extra opvanglocatie in Beurskwartier of Lombokplein.

RUIMTE VOOR CREATIEVE BEDRIJVIGHEID IN DE PLINTEN, ALS MEDE-IDENTITEITSDRAGER

Het is de ambitie om het Beurskwartier de allure en levendigheid van een nieuw stuk centrum te geven. Een centrum dat echter niet tot het kernwinkelgebied zal gaan behoren: er komt geen winkelgebied bij. Hoe kan dan toch levendigheid gestalte krijgen in het Beurskwartier? Het vertrekpunt is alvast goed: op een beperkt oppervlak

van ca. 8 hectare zullen straks ca. 4.000 tot 5.000 mensen wonen. In de bestaande kantoren in het Stationsgebied werken nu al ca. 10.000 mensen en na afronding van alle bestaande plannen komen daar nog ca. 7.500 werknemers bij. Jaarbeurs krijgt 2,5 miljoen bezoekers per jaar. En de nieuwe Kinepolis bioscoop zal naar verwachting ook ca. 1 miljoen bezoekers per jaar trekken, met name 's avonds en in de weekenden. Behalve deze grote publieksvoorzieningen is ook de kleinere schaal - de invulling van de begane grond, de plinten - belangrijk voor de toekomstige identiteit van het gebied. Hier komt ruimte voor horeca en er komen ruime aantrekkelijke entrees van woningen en van kantoren. Maar voor een aantrekkelijk gebied is meer nodig.
Een aantrekkelijke aanvulling lijkt om, in diverse maten en soorten, plekken te creëren voor de creatieve bedrijvigheid. Made in Utrecht.
Een ontwikkelvorm hiervoor is om per vastgoedopgave een concreet aantal m² cultureel vastgoed, tegen een beperkte huur, toe te voegen.
Een belangrijk accent zal gelegd worden op bedrijven/instellingen/kunstenaars/projecten die een raakvlak hebben met Beeldende Kunst, Beeldcultuur en Media. Op deze manier wordt een zekere artistieke lading meegegeven aan het gebied. Dit sluit aan bij ontwikkelingen in het Beatrixgebouw, waar de Jaarbeurs experimenteert met de Jaarbeurs Innovation Mile (JIM).
Een bijzonder opgave ligt er op dit punt bij de Healthy Urban Quarter, de plot die vanuit de ontwikkeling van de eerste fase Stationsgebied al via een prijsvraag op de markt is gebracht. Sfeerbepalend voor het Beurskwartier zal worden, welke functie in de plint van dit gebouw komt. Het streven is om hier een mooie functie op het gebied van (beeldende) kunst, cultuur of leisure toe te voegen.

BEPERKT VOLUME 'WERKEN', IN EEN NIEUWE CREATIEVE JAS

Als de stad groeit, is het wenselijk dat ook het aantal banen groeit. In het Beurskwartier wordt daarom rekening gehouden met ca. 50.000 m² aan nieuw te realiseren werkplekken, die toegesneden zijn op de eisen van deze tijd: flexibel,

onderdeel van een goed werklandschap, gemixt met wonen, bereikbaar en in diverse oppervlaktes, van kleine eenheden, tot grote kantoren. Deze zullen verspreid over het Beurskwartier en Lombokplein gebouwd worden.
Het werkelijk te realiseren volume voor werken zal vooral afhangen van de vraag op het moment van de concrete ontwikkeling. Voor nu betekent het dat we goede plekken moeten reserveren als werklocatie en veel flexibiliteit moeten inbouwen, zodat een eenvoudige transformatie van werken naar wonen (en omgekeerd) mogelijk is. Om bedrijven te interesseren zich hier te vestigen, is aandacht voor situering belangrijk: zoveel mogelijk op zichtlocaties, bereikbaar en herkenbaar. Het type kantoorgebruikers zal waarschijnlijk vooral bestaan uit kleinere organisaties, die minder belang hechten aan autobereikbaarheid en meer aan bereikbaarheid per fiets en trein. De inschatting is dat vooral startende organisaties die zich primair richten op life sciences, duurzaamheid en/of een crossover met ICT en gaming zich hier willen vestigen. Grotere solitaire kantoren lijken minder voor de hand te liggen.
Daarnaast biedt de rest van het Beurskwartier verschillende mogelijkheden voor cultureel ondernemerschap, zowel op bescheiden als ambitieuze schaal, van kleinschalig atelier tot een groots nieuw museum.

ONDERWIJS

Bij een omvang van een wijk met ca. 3500 woningen is het noodzakelijk dat de wijk voorzien wordt van een onderwijsvoorziening. Voor primair onderwijs wordt uitgegaan van een school met 8 groepen en bijbehorende buitenruimtes. Hierbij hoort ook een gymzaal voor bewegingsonderwijs. Daarnaast wordt er met de schoolbesturen invulling gegeven aan een groeiopgave voor het voortgezet onderwijs. De omvang van het voortgezet onderwijs zal circa 10.000 m² bvo kunnen bedragen. Bij de volgende planfase zal onderzoek naar de haalbaarheid en inpasbaarheid van onderwijsvoorzieningen in het Beurskwartier worden verricht.
Het gebied kan vanwege zijn perfecte bereikbaarheid ook interessant zijn voor grotere onderwijsinstellingen voor hoger onderwijs, al dan niet gelieerd aan het Science Park. Het Beatrixgebouw wordt al op beperkte schaal gebruikt voor universitaire colleges

en als examenlocatie. Het lijkt aannemelijk dat een dergelijke functie in het gebied verder kan worden uitgebreid. Onderzoek naar medegebruik van ruimtes (bioscoop voor colleges; ruimtes voor studie) staat nadrukkelijk op de agenda.

WINKELS

De toekomstige bewoners van Lombokplein zijn voor dagelijkse boodschappen aangewezen op de Kanaalstraat. Dit kan de Kanaalstraat versterken. Winkels in het Beurskwartier hebben een ondersteunend karakter en zijn gericht op bewoners, bezoekers en werkenden in het Beurskwartier. Winkels op deze locatie concurreren niet met de winkelfunctie in Hoog Catharijne en de historische binnenstad, waar op grote schaal kan worden gewinkeld. Voor het Beurskwartier kan gedacht worden aan het toevoegen van een beperkte hoeveelheid detailhandel, en alleen indien deze gericht is op de dagelijkse inkopen passend bij het type inwoners en passanten. De relatie met bestaande retailfuncties in omliggende gebieden (Lombok, Croeselaan) en eventueel nieuwe retail in het aangrenzende toekomstige woongebied Merwedekanaalzone is hierbij belangrijk. Daarnaast worden enkele zeer specifieke retailfuncties, zoals conceptstores, niet uitgesloten.

HORECA

Een hoogstedelijk gebied met 18/7 reuring vraagt om goede, sfeerbepalende horecaconcepten voor zowel overdag als 's avonds en voor verschillende doelgroepen. Het Stationsgebied maakt een volgende stap in haar ontwikkeling naar de geplande grootschalige en nationale ontwikkeling. In het Beurskwartier past hierbij een diverse horecastructuur waar naast de reguliere lichte en middelzware horeca ook ruimte kan zijn voor grootschalige horecaconcepten en binnen de mogelijkheden ook voor zwaardere horecaconcepten. Juist rond het station is in combinatie met de andere leisurefuncties zoals theater, bioscoop, congressen, hotel en beurzen een groei mogelijk naar een uitgaansgebied.

SPORTEN, SPELEN EN BEWEGEN

Vanuit het gebied waar ca. 5.000 mensen komen wonen, zal een toenemende druk worden gelegd op sportpark Nieuw Welgelegen. Er is al ruimte tekort in de huidige situatie en met de gebiedsontwikkeling van de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier is het belangrijk dat hier capaciteit bij komt. Hierbij valt te denken aan twee hockeyvelden en twee voetbalvelden. Deze passen niet in het Beurskwartier en zullen elders in de stad opgelost moeten worden of worden geïntegreerd in de plannen van de Jaarbeurs, bijvoorbeeld op het dak.
Ook verwachten we in het gebied een behoefte aan individueel, ongeorganiseerd sporten. Belangrijk is hierbij de aanhaking van het gebied op loop- en skeeler routes, het creëren van mogelijkheden voor urban sports in de openbare ruimte en het realiseren van een sportschool in de plint van bebouwing.
Het Merwerdekanaal ligt in het plangebied. Met de ontwikkeling van het rondje Stadseiland – een ca. 10 km lang recreatieve rondje voor hardlopen, fietsen, skeeleren - langs het Merwedekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal, wil Utrecht de recreatieve mogelijkheden aan de westkant van de stad versterken. Met de ontwikkeling van het Beurskwartier wordt hier op aangesloten: routes vanuit het plangebied worden zoveel mogelijk aangesloten op de route langs het Merwedekanaal.
Het roeien op het Merwedekanaal past mooi in de gedachte van het rondje stadseiland. Het Merwedekanaal is het dagelijks trainingswater van de drie Utrechtse roeiverenigingen met ongeveer 2000 roeiers. De Utrechtse roeiers presteren op hoog niveau (2 van de 3 Olympische medailles voor Utrecht) en zijn ook belangrijk voor Utrecht als studentenstad. Het roeiwater is in de huidige situatie al erg druk. Met het beoogde herstel van de Leidse Rijn, en de eventuele inzet van watertaxi's vanaf de Jaarbeurs parkeervoorziening, is meer drukte op het Merwedekanaal en meer hinder voor het gedeelte waar nu ook de roeiers gebruik van maken.

In het plangebied wordt natuurlijk ook gespeeld. Door specifieke plekken in te richten en deels door ook de ruimte te zoeken in informeel spelen (brede stoepen, dubbelgebruik, autoluwe straten), of in hoge kwaliteit en materiaalkeuzes van openbare ruimte, zodat urban sports (bootcamp, skaten, freerunnen, steps, skateboarden, fietsjes enz.) ruim baan hebben. Bij uitwerking zal de Jantje Betonnorm worden gehanteerd.

PROGRAMMAOVERZICHT

Het stedenbouwkundige model bevat globaal het volgende programma:

Programma-tabel in m²	**BEURSKWARTIER** (exclusief Amrath en Healthy Urban Quarter)	**LOMBOKPLEIN** (inclusief Graadt van Roggenweg)	**TOTAAL PROGRAMMA**
WONEN	208.500	30.300	238.800
WONEN OF WERKEN	15.000	5.000	20.000
WERKEN	50.000		50.000
PLINT GROOTSCHALIG	4.000		4.000
PLINT KLEINSCHALIG	1.000	2.000	3.000
VOORZIENINGEN	10.000	5.000	15.000
TOTAAL	**288.500**	**42.300**	**330.800**

INDICATIE VAN WONINGAANTALLEN

Beurskwartier ca. 3.000 woningen, waarvan:
30% klein (50m² bvo), 50% middel (50 - 80m²bvo) en 20% groot (>80m² bvo)

Lombokplein, inclusief blokken aan Leidse Rijn ca. 500 woningen, waarvan:
30% klein (50m² bvo), 50% middel (50 - 80m² bvo) en 20% groot (>80m² bvo)

2. COMPACT EN LEVENDIG

HOOGSTEDELIJK WOON/WERK MILIEU

De bebouwingsdichtheid van het Beurskwartier is hoog. Voor de gewenste levendige stedelijke mix is dit een noodzaak. Alleen als er veel mensen in het gebied leven ontstaat er echte stedelijkheid. Alleen dan kan het gebied straks gaan aanvoelen als een onderdeel van het vergrote centrum van de stad: een leuke plek om te zijn, omdat andere mensen er ook zijn.
Er komen straks circa 3000 woningen in het Beurskwartier. In een dergelijk stedelijk gebied worden natuurlijk niet alleen woningen gebouwd, maar juist ook andere functies, zoals kantoren/werkruimte, horeca, onderwijs.
Om de totale dichtheid van het beoogde stedelijk milieu te kunnen meten, is het daarom beter om dichtheid als Floor Space Index (FSI = m² BVO per m2 kaveloppervlak) te meten. De FSI van het Beurskwartier is circa 4.
Dit is een bebouwingsdichtheid die – buiten het Stationsgebied - nog niet voorkomt in Utrecht, maar wel volop in de andere grote steden. Een mooie vergelijking is Westerdokseiland in Amsterdam. De FSI van het Westerdokseiland is ook ongeveer 4 en de gebruikte typologie kent veel overeenkomsten: ook in het Westerdokseiland is sprake van gevarieerd opgebouwde gesloten bouwblokken met naar binnen liggende hoogteaccenten en binnenterreinen. Verschil is wel de ligging. De bebouwing van Westerdokseiland ligt aan het water, de bebouwing van het Beurskwartier aan een park. De realisatie van beide parken op de gekozen plekken is daarom belangrijk.

Voor het Lombokplein is gekozen voor een minder intense bebouwing. Met woonblokken van circa 6 bouwlagen wordt aangesloten bij de globale bouwhoogte van de bouwblokken Buenos Aires en Los Angeles, aan de overzijde van de stadsstraat, links en rechts van de moskee. Het blok aan de noordzijde is open gemaakt, zodat overdag een informele route ontstaat tussen de Hagelbuurt en het plein rond de moskee.
Aan de zuidzijde is de exacte bebouwingsvorm en bouwhoogte nog onderwerp van onderzoek en afstemming met omwonenden, ondernemers en de Ontwikkelgroep Lombok Centraal. Hier wordt, net als in het Beurskwartier, een plint met één (of meer) aantrekkelijke functie(s) nagestreefd. Belangrijk is dat de bebouwing helpt om een aantrekkelijk, enigszins beschut plein te maken, met de juiste mate van intimiteit.
De bouwblokken aan de Leidse Rijn tenslotte, zijn relatief laag aan de kant van

de Leidse Rijn en zijn hoog aan de kant van de Graadt van Roggenweg. Zo wordt bemiddeld tussen beide schalen. Aan de zijde van de Leidse Rijn wordt doorgegaan op de karakteristiek van de pandsgewijze opbouw. Voorkanten van bebouwing maken de fietsroute hier aantrekkelijk.

PRINCIPE VAN HET GESLOTEN BOUWBLOK

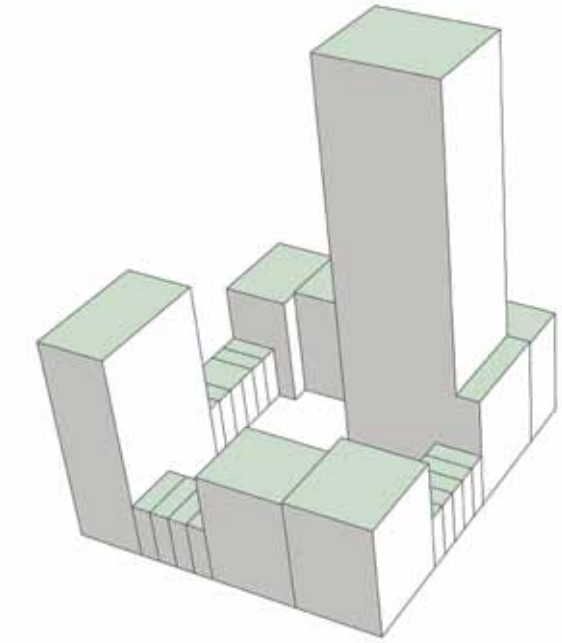
Voor alle bebouwing in het gehele plangebied is gekozen voor het principe van gesloten bouwblokken. De stedenbouwkundige kenmerken van een gesloten bouwblok dragen bij aan het realiseren van een aantrekkelijk en beheersbaar gebied. Er is sprake van een helder onderscheid tussen binnen en buiten, tussen privé en openbaar. Het privé gebied is bovendien goed afsluitbaar wat de veiligheid en beheersbaarheid ten goede komt. Het onderscheid tussen binnenkant en buitenkant maakt het mogelijk om een aantal ingewikkelde logistieke kwesties zoals laden en lossen, vuil ophalen, entrees parkeren, goed op te lossen. En, niet onbelangrijk, gesloten bouwblokken bieden het voordeel van een geluidsluwe gevel aan de binnenzijde. Dit is een randvoorwaarde voor het realiseren van goede woningen in een druk centrumgebied met veel geluid van buiten. Ook bij de inrichting van de binnenterreinen moet aandacht worden gegeven aan het microklimaat, geluid en zon.

HOOGTEOPBOUW

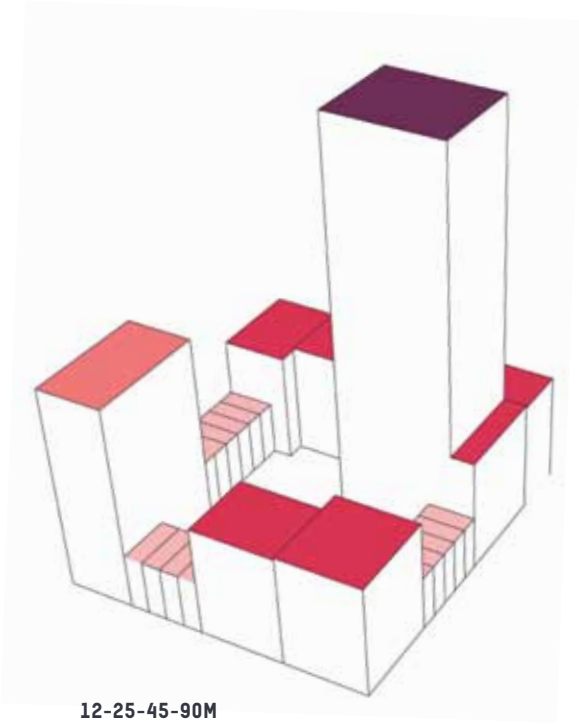
Om samenhang te creëren binnen het gehele Stationsgebied wordt voor de opbouw van het bouwblok in het Beurskwartier uitgegaan van een compositie van hoogten die al voorkomen in het Stationsgebied: 25m, 45m, en 70m of 90m. Hieraan wordt de hoogte van 12 meter toegevoegd.
De opbouw van een bouwblok in het Beurskwartier bestaat uit dus uit verschillende standaard hoogten: 12m-25m-45m-70m dan wel 12m-25m-45m-90m.

25M: STEDELIJKE LAAG

Direct aan de openbare ruimte is de bouwhoogte van de blokken begrensd tot 8 bouwlagen (25m). Dit is de stedelijke hoogte zoals die in het Beurskwartier vanaf de straat het meest zal worden ervaren. Dit is een prettige hoogte die past bij de maat en de schaal van de openbare ruimte: de verbrede Croeselaan, de centrumboulevard en de twee parken in het gebied. De architectonische detaillering krijgt tot en met de achtste laag de meeste aandacht en verfijning. Hier geen harde zonnepanelen maar warme gevels, van baksteen en/of natuurlijke materialen en in kleur. Er worden op deze hoogte groene daken voorgeschreven. Daken die ook een functie krijgen als dakterras en ontmoetingsplek voor bewoners of voor werknemers.

GESLOTEN BOUWBLOK

12-25-45-90M

45M: MIDDEL HOOGBOUW

De middelhoogbouw is gefixeerd op 45 meter. Dit is een maat die aansluit bij andere middelhoogbouw in het gebied, onder andere het Beatrix gebouw en de Knoop. Daar waar de middelhoogbouw grenst aan de openbare ruimte zal altijd een 'setback' worden gevraagd van minimaal 5 meter.

70M EN 90M: HOOGBOUW

De echte hoogbouw in het gebied kent twee hoogten, 70m en 90m. Ook dit refereert aan de reeds bestaande en geplande hoogbouw aan deze kant van het stationsgebied. Het NH hotel en het nieuwe WTC zijn 70m; het stadskantoor en een aantal bouwplannen vanuit de 1e Fase Stationsgebied hebben een hoogte van 90m. De keuze voor 70m of 90m in het Beurskwartier is logisch. In de stedenbouwkundige uitwerking is alleen gekozen voor 90m waar dit bijdraagt aan de hoogtecompositie van het plangebied als totaal.

Belangrijke voorwaarde voor hoogbouw in het Beurskwartier is dat de situering van de hoogbouw van 70m en 90m nooit direct aan de straat ligt, maar altijd minimaal 10m in het bouwblok wordt geschoven (setback).

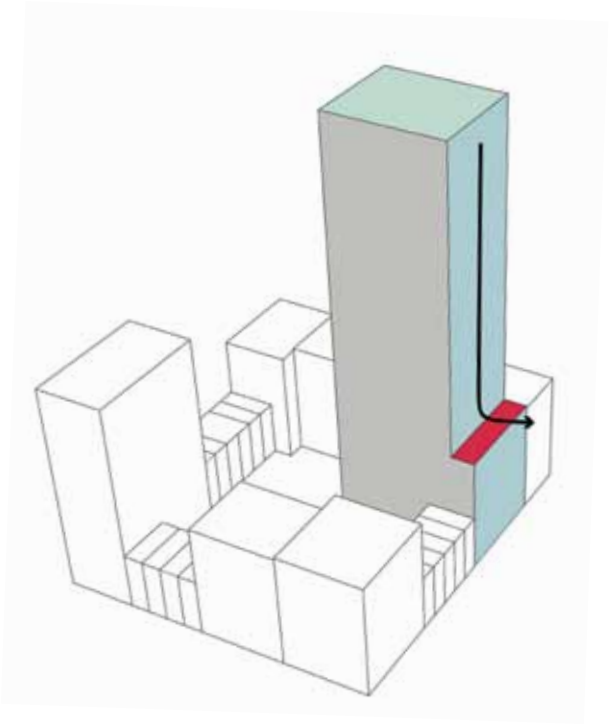
Dit principe van terugliggende hoogbouw binnen het bouwblok heeft belangrijke voordelen voor het leefklimaat op straat. Het verzacht het beeld vanaf het maaiveld en draagt dus bij aan de menselijke maat. Het biedt meer ruimte voor het realiseren van goede plinten. Windhinder door valwinden wordt gereduceerd. En tenslotte biedt de setback op hoogte ruimte voor dakterrassen en groen, wat de woon en leef kwaliteit in het gebied verder ten goede komt.

12M: KLEINE KORREL

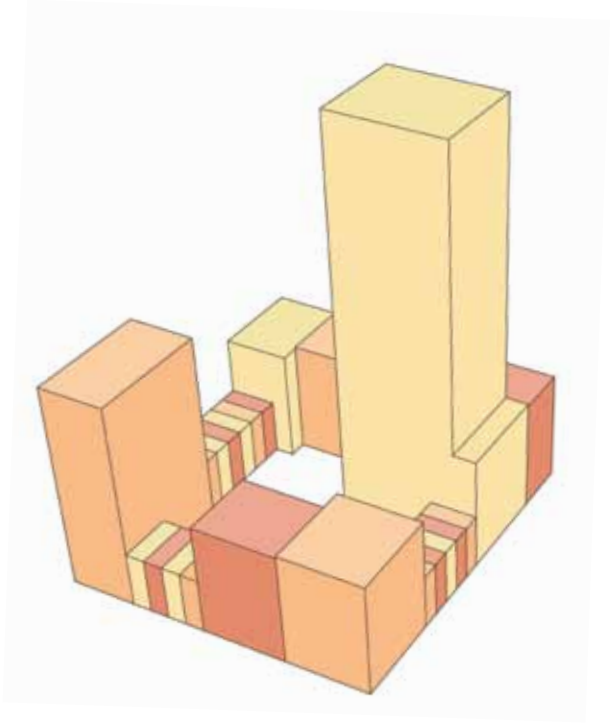
Behalve voor hoogbouw en middelhoogbouw is binnen het bouwblok ook heel bewust gekozen voor kleinere eenheden. Het bouwblok is niet alleen opgebouwd uit grote volumes –hoogbouw en middelhoogbouw- maar ook uit een kleine korrel, in de vorm van stadspanden. Ook dit refereert aan een bouwhoogte binnen het plangebied: de woningen aan de Croeselaan.

HOOGTEACCENTEN IN EN OM HET PLANGEBIED

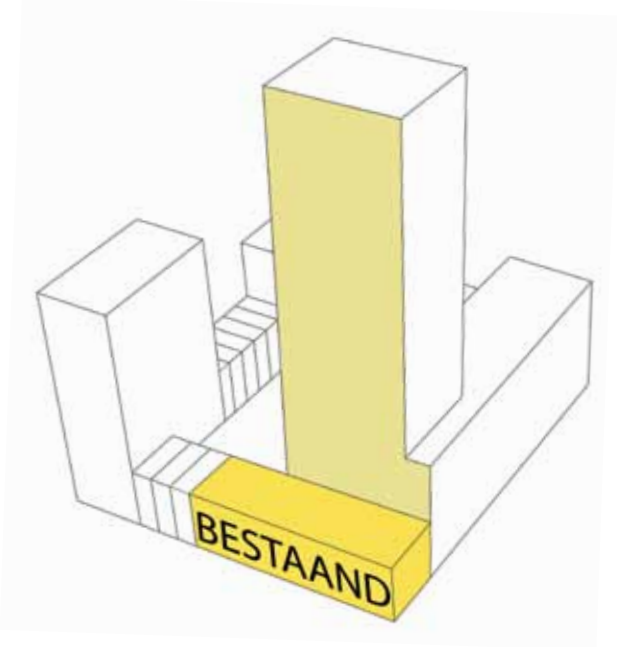
TERUGLIGGENDE HOOGBOUW

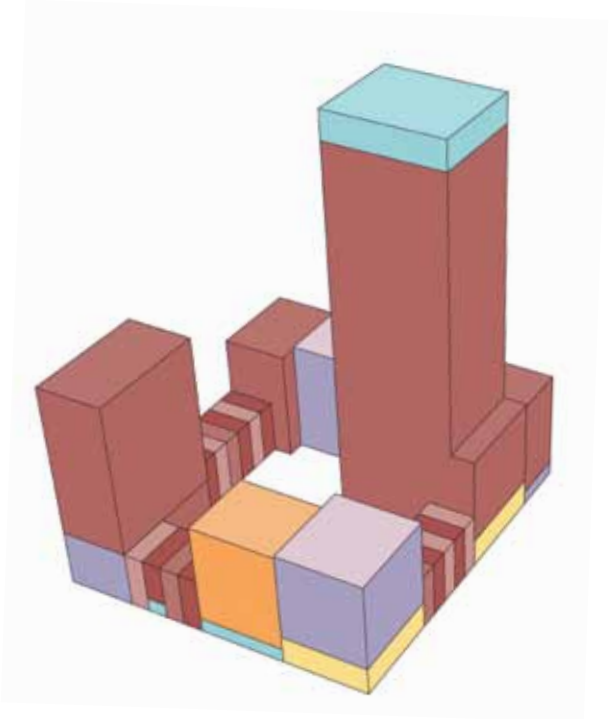
EIGENAARSCHAP

EIGENAARSCHAP

Herkenbaar eigenaarschap in het gebied doet er toe. Mensen die eigenaar zijn van delen van het bouwblok voelen zich meer verbonden aan hun gebouw en hun omgeving. Vooral als ze ook echt invloed kunnen hebben op hun eigendom. Dit is de reden dat binnen het bouwblok een relatief kleine korrel is opgenomen, in de vorm van individuele stadspanden. Deze stadspanden worden individueel verkaveld. De toekomstige eigenaar woont erin en start misschien op de begane grond een winkel of een creatief bedrijf. En na verloop van tijd verkoopt hij het pand weer door aan een volgende eigenaar, die weer andere kansen ziet voor het pand.
Dit is één van de manieren waarop de historische binnenstad vitaal blijft. Individuele panden kennen een hoge dynamiek, veranderen gemiddeld binnen 8 jaar van eigenaar en worden als gevolg hiervan regelmatig vernieuwd en aangepast aan de mogelijkheden van de tijd.
De verbondenheid wordt verder vergroot als een toekomstige eigenaar invloed heeft op het ontwerp en de indeling van zijn toekomstige stadspand of appartement.
Dit betekent dat een deel van het bouwblok als particulier opdrachtgeverschap of mede-opdrachtgeverschap zal worden ontwikkeld. Dit betreft niet alleen de stadspanden, maar het kan ook gaan om een appartementenblok.

INPASSING BESTAANDE WONINGEN

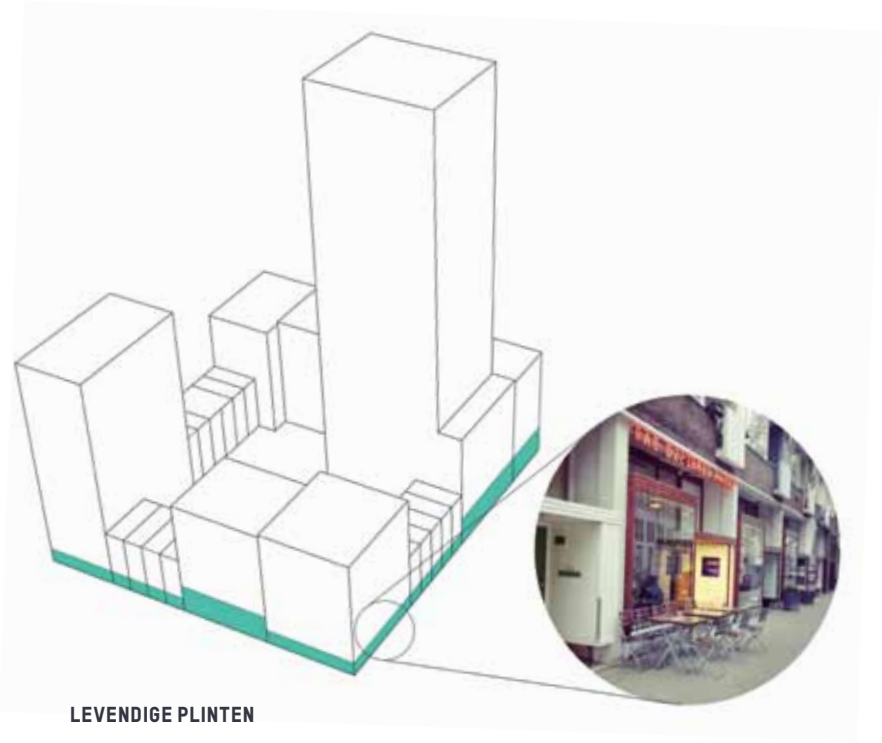
PROGRAMMAMIX

INPASSING BESTAANDE WONINGEN CROESELAAN

Een deel van de bestaande woningen aan de Croeselaan wordt ingepast in de nieuwe stedelijk bouwblokken. Inpassing dus op een bijzondere manier. De bebouwing blijft overeind, maar de functie verandert. Direct achter een deel van de bestaande bebouwing komt hoogbouw. De huidige woningen worden getransformeerd. Het zijn straks de entrees van hoogbouw, het zijn werkruimtes, of het zijn opnieuw ingedeelde woonruimtes, bijvoorbeeld voor bijzondere woonvormen.

PROGRAMMAMIX

Een levendig stedelijk milieu is een gebied waar veel mensen zijn en waar verschillende functies tegelijkertijd een plek hebben. Gemengd programma is als leidend principe opgenomen voor het bouwblok.
Binnen het bouwblok wordt niet alleen gewoond, maar wordt ook gewerkt. In de plint van het bouwblok zijn ook andere stedelijke functies die mensen naar het gebied toe brengen: misschien een koffietentje op de hoek en ergens in het blok een bijzonder winkeltje of een kleine ambachtelijke bedrijfsruimte. Maar misschien wordt ook een keer een grote plintruimte bestemd voor grote culturele functie of voor onderwijs.
Diversiteit wordt ook geregisseerd door afspraken over woninggrootte in het blok. Er komt binnen het blok niet maar één woningtype. Niet alleen kleine woningen; er wordt een afwisseling gevraagd van kleine (30%), middelgrote (50%) en grote woningen (20%).

LEVENDIGE PLINTEN

LEVENDIGE PLINTEN

Onderdeel van elk bouwblok is de plint in de onderste laag, afhankelijk van de positie met een dubbelhoge ruimte. De plint zet het gebouw in de stad en vormt de belangrijke schakel tussen binnen en buiten, cruciaal voor het functioneren en de beleving van het gebied.
Hoewel de plint misschien maar 10% van een gebouw vormt, bepaalt het voor 90% de beleving op ooghoogte in de stad. Een goede plint betreft zowel de programmatische invulling (diversiteit aan functies voor verschillende momenten van de dag) als de fysieke kenmerken (vormgeving, uitstraling en materiaalgebruik) ervan.

FUNCTIES IN DE PLINT

Belangrijke stelregel uit onderzoek is, dat units en entrees in de plinten, het meest bijdragen aan de levendigheid op straat. Units en entrees vormen punten van uitwisseling tussen binnen en buiten en zijn daarmee potentiële ontmoetingsplekken die zorgen voor beweging op straat.
Van belang voor het activiteitenniveau op straat is ook een grote diversiteit aan functies. Elke functie zorgt voor bezoek- en gebruiksmotieven op verschillende momenten van de dag. Het type functie is daarbij ook bepalend, een publieke functie zorgt voor een ander publiek dan een besloten functie als wonen en werken. Publieksfuncties zijn functies op het gebied van kunst, cultuur, leisure en/of entertainment, maar ook horeca en buurtvoorzieningen.
De publieksfuncties worden zoveel mogelijk in de plinten aan de hoofdroutes en pleinruimtes gesitueerd, waar ze bijdragen aan de levendigheid en sociale veiligheid van deze routes en plekken. De loopstromen op deze routes zorgen mede voor draagvlak voor de voorzieningen in het gebied. Van belang is dat met name op

strategische plekken voorzieningen worden gerealiseerd.
Aan de zijstraten komen ook aantrekkelijke en levendige plinten, maar zonder publiek karakter. Het gaat dan om bijvoorbeeld woningen en werkruimtes. Van belang bij woningen is om te zorgen dat de plint zo is vormgegeven, dat deze voldoende privacy geeft, maar ook ogen op straat. Werkruimtes in de plinten kunnen ateliers zijn voor kunstenaars of ambachtslieden. Maar ook kleine kantoren of voorzieningen, als kappers, fysiotherapie en kinderopvang, die zorgen voor levendigheid in het straatbeeld. Hierbij is van belang dat er een zichtrelatie tussen binnen en buiten is.
In een aantal straten zijn utilitaire functies in de plint toegestaan die van belang zijn voor het functioneren van het gebied en het gebouw. Het gaat dan zowel om nutsvoorzieningen (trafo-ruimtes e.d.) als om entrees naar parkeergarages, bergingen, en toegangen voor laden & lossen. Van belang is dat deze zorgvuldig worden ingepast en de plint niet domineren, maar in gebruik ondergeschikt zijn aan de totale uitstraling van de straat en de plint.

VORMGEVING VAN DE PLINT

Naast de functie van de plint, is de vormgeving ervan van grote invloed op de beleving op straat. Een plint met een warme, open uitstraling, met een menselijke maat, en met veel visuele karakteristiek past bij het tempo van de voetganger en geeft zo een aantrekkelijk verblijfs- en wandelkwaliteit. Voor de architectuur van de plint zijn de volgende aspecten van belang:

a. Openheid (transparantie) van de gevel: de mogelijkheid om van buiten naar binnen te kijken verrijkt de beleving van de voorbijganger. Het gaat niet zozeer om grote glazen gevels, die vaak eerder spiegelend zijn dan transparant, door etalages of de lage lichtsterkte binnen. Een grote mate van transparantie betreft ook te openen delen zoals taatsdeuren, schuiframen etc..
b. Verticaliteit en pandsgewijze units: een verticaal ritme maakt de beleving van de gevel voor de voetganger interessanter. Een pandsgewijze structuur zorgt voor korte afstanden waarbij telkens een nieuwe gevel in het oog springt. Dit zorgt bovendien voor meerdere entrees in het straatbeeld, hetgeen ook de levendigheid ten goede komt.
c. Detaillering, tactiliteit (aanraakbaarheid) en rijkdom aan warme materialen: Gedetailleerde gevels met warme materialen en veel details zijn plezieriger en meer uitnodigend dan harde strakke gevels. Stoepen, uitstekende randen, verspringingen in de gevel, geprononceerde raamomlijsting, warme (natuurlijke) materialen verrijken het gevelbeeld en zijn visueel interessant, passend bij de 5 km/u beleving van de voetganger.
d. Flexibiliteit: om het functioneren van plintruimtes ook op lange termijn te garanderen, is het van belang dat ze voldoende mate van flexibiliteit hebben om fysiek verschillende functies op te kunnen nemen. Het gaat dan zowel om

REFERENTIES OPENHEID PLINT

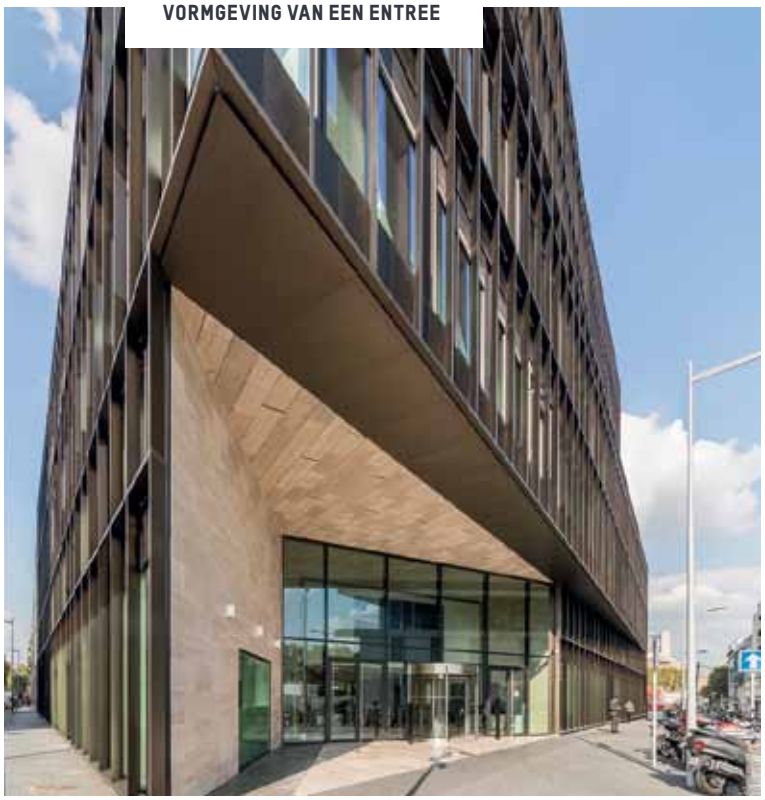

REFERENTIES FUNCTIES IN DE PLINT

OVERGANGSZONE

VORMGEVING VAN EEN ENTREE

VERTICALITEIT IN DE PLINT

voldoende hoogte, als om de mogelijkheid om units te koppelen en te splitsen, zodat verschillende verhuurbare oppervlaktes ontstaan.

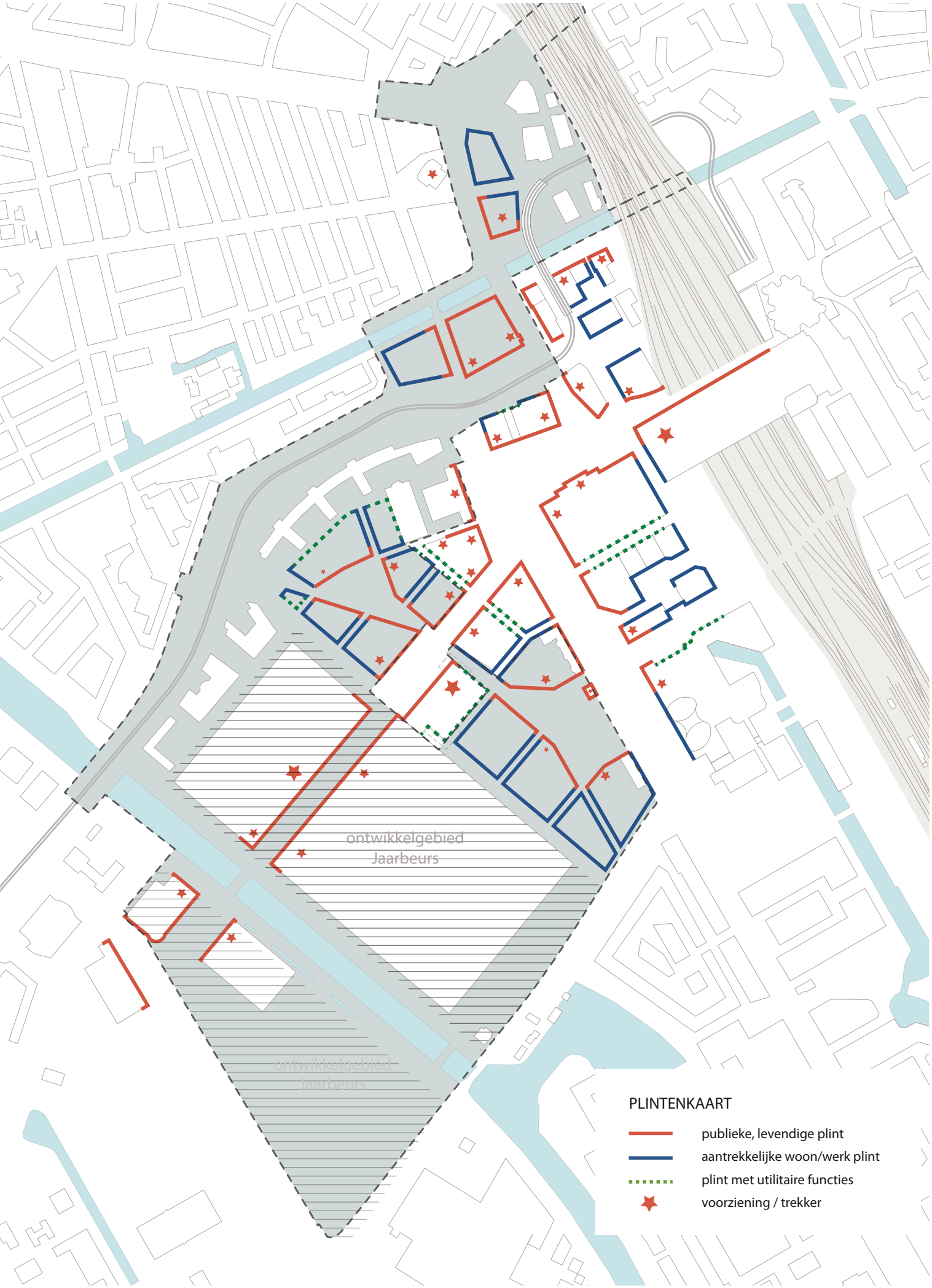
e. Overgangszone of hybride zone: de zone direct voor de gevel langs is ook van betekenis als overgang van buiten naar binnen en van openbaar naar privé. Deze "hybride zone" heeft een diepte van 1,5 à 2 meter en kan worden gebruikt als geveltuin, uitstalzone (bij detailhandel) of als terraszone bij horeca. Bij entrees kan een terugliggende toegang een beschutte plek bieden en tegelijkertijd een toegevoegde waarde voor het openbaar gebied vormen.

PLINT ORGANISATIE

Om een goede plintinvulling bij het moment van oplevering, maar ook in de jaren na ingebruikname te garanderen, zullen toekomstige eigenaren en huurders in het gebied vanaf het begin verplicht worden deel te nemen aan een gemeenschappelijke plinten-organisatie. Een organisatie waar zoveel mogelijk partijen in het gebied bij aangesloten zijn. Doel van deze organisatie is te zorgen voor een aantrekkelijke, invulling van de plinten in het gebied, zodanig dat het bijdraagt aan een prettig leefklimaat. De organisatie helpt bij het vullen van de units en het zoeken van passende invullingen die een meerwaarde voor gebied en gebouw zijn. Noodzakelijk financieel uitgangspunt voor succesvolle plinten in het gebied is dat gerekend wordt met lage huurprijzen, waardoor een breed palet aan mogelijke invullingen denkbaar is.

SLIM BESTEMMEN

Een laatste middel om bij te dragen aan een goede invulling van de plinten in het gebied is het middel van 'slim bestemmen'. Gedetailleerd vastleggen - na de ontwikkelfase - van het aantal functies in de plinten en de bijbehorende omvang van de functies in een beheerbestemmingsplan, helpt om de fijnmazige invulling te behouden.

ontwikkelgebied
Jaarbeurs
ontwikkelgebied
Jaarbeurs
PLINTENKAART
publieke, levendige plint
aantrekkelijke woon/werk plint
plint met utilitaire functies
voorziening / trekker

BEELDKWALITEIT

Met het Lombokplein en Beurskwartier worden nieuwe buurten aan de stad toegevoegd. Buurten die vragen om een eigen karakter en tegelijkertijd een logische aansluiting en inpassing in de stedelijke omgeving. Dit vraagt om een beeldkwaliteit die bijdraagt aan de nieuwe stedelijkheid op deze plekken. Gebouwen dragen hier aan bij door een menselijk maat en schaal in de opbouw (plint, stedelijke hoogte) en een representatief karakter.

BEURSKWARTIER

De hoogstedelijke bebouwing van het Beurskwartier grenst aan de 1e fase van de ontwikkeling van het Stationsgebied. Dit zijn meest grote kantoorcomplexen aan het forum en aan de Croeselaan: gebouwen met één beeldtaal, uitgevoerd in glas en beton.
De opgave van het Beurskwartier is hier enigszins bij aan te sluiten, maar vooral ook om de verbinding te leggen met de rest van de stad.

In het Beurskwartier worden de bouwblokken daarom opgebouwd uit meerdere stadsblokken van verschillende grootte en hoogte. Er wordt als het ware bemiddeld tussen de schaal van het Stationsgebied en de schaal van Dichterswijk en Lombok. Deze samengestelde, soms zelfs pandsgewijze, opbouw en verkaveling zorgt voor een aantrekkelijke variatie in het straatbeeld (en in de plint).

De gevraagde architectuur is aanraakbaar, heeft een rijke materialisering en bijzondere detaillering, waardoor deze bijdraagt aan beleving en kwaliteitswaarde op het straatniveau. Er worden warme materialen gebruikt, zoals baksteen (genuanceerd), natuursteen, groene gevels en hout. Deze materialen en verfijnde detaillering zorgen zowel voor een hoge mate van tactiliteit (aanraken en voelen) als voor absorptie van geluid, waardoor ook voor het oor aangename ruimtes en straten ontstaan. Harde gevelvlakken op de onderste gebouwlagen met veel glas en vlak plaatmateriaal zijn, om kille stedelijke ruimtes te voorkomen, niet gewenst.
De rijkdom van materiaalgebruik wordt versterkt door gedetailleerde toepassingen van de materialen (zoals baksteendetails). Het kleurgebruik binnen de bouwblokken wordt op elkaar afgestemd, zodat een warm palet ontstaat. Af en toe kan er een uitzondering in afwijkend kleurgebruik op gemaakt worden.
Belangrijk is dat gebouwen en bouwblokken zowel aansluiten bij de schaal van de voetganger als op stedelijke schaal een compositie vormen.
Om bij echt hoge torens monotonie en schaalloosheid in de gevelvlakken te voorkomen dient behalve op het stedelijk niveau - de totaalcompositie - en op het kleinste schaalniveau - de architectonische detaillering - ook op de tussenschaal te worden ontworpen.

COMPOSITIE VAN GEBOUWMASSA'S

GELEDING OP DE SCHAAL VAN HET GEBOUW

GELEDING IN DETAILLERING

"GROENE" MATERIALISERING

GELEDING IN DETAILLERING

VORMGEVING VAN EEN ENTREE

VORMGEVING VAN EEN ENTREE

TACTIELE DETAILLERING, WARM MATERIAAL

LOMBOKPLEIN

Voor het Lombokplein geldt dat de architectuur en beeldkwaliteit passen bij de maat en schaal en uitstraling van de directe omgeving. Ook hier wordt gevraagd om stedelijke blokken met warme architectuur, goede detaillering, mooie entrees, en een zorgvuldige overgang van straat naar blok.

ARCHITECTONISCHE EENHEDEN IN BOUWBLOK

WARM KLEURENPALET

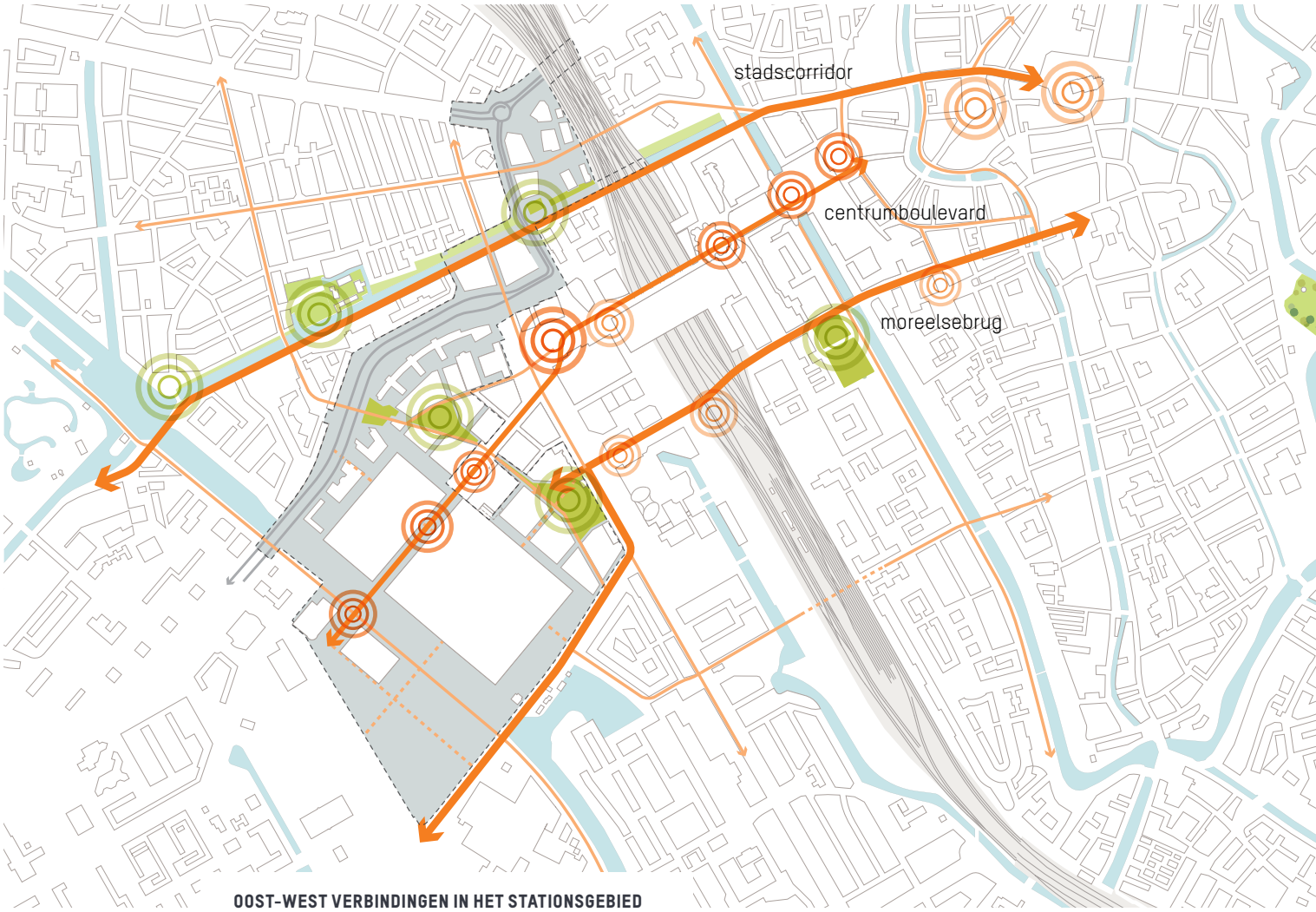
BINNENHOF SAMENGESTELD BOUWBLOK

STADSBLOKKEN IN BOUWBLOK

SCHETS BEELDKWALITEIT - SAMENGESTELDE BOUWBLOKKEN MET ARCHITECTONISCHE EENHEDEN

OOST-WEST VERBINDINGEN IN HET STATIONSGEBIED

MOREELSEBRUG

3. FIJNMAZIG

DOORGAAN MET ‘HERSTELLEN’, ‘VERBINDEN’ EN ‘BETEKENIS GEVEN’.

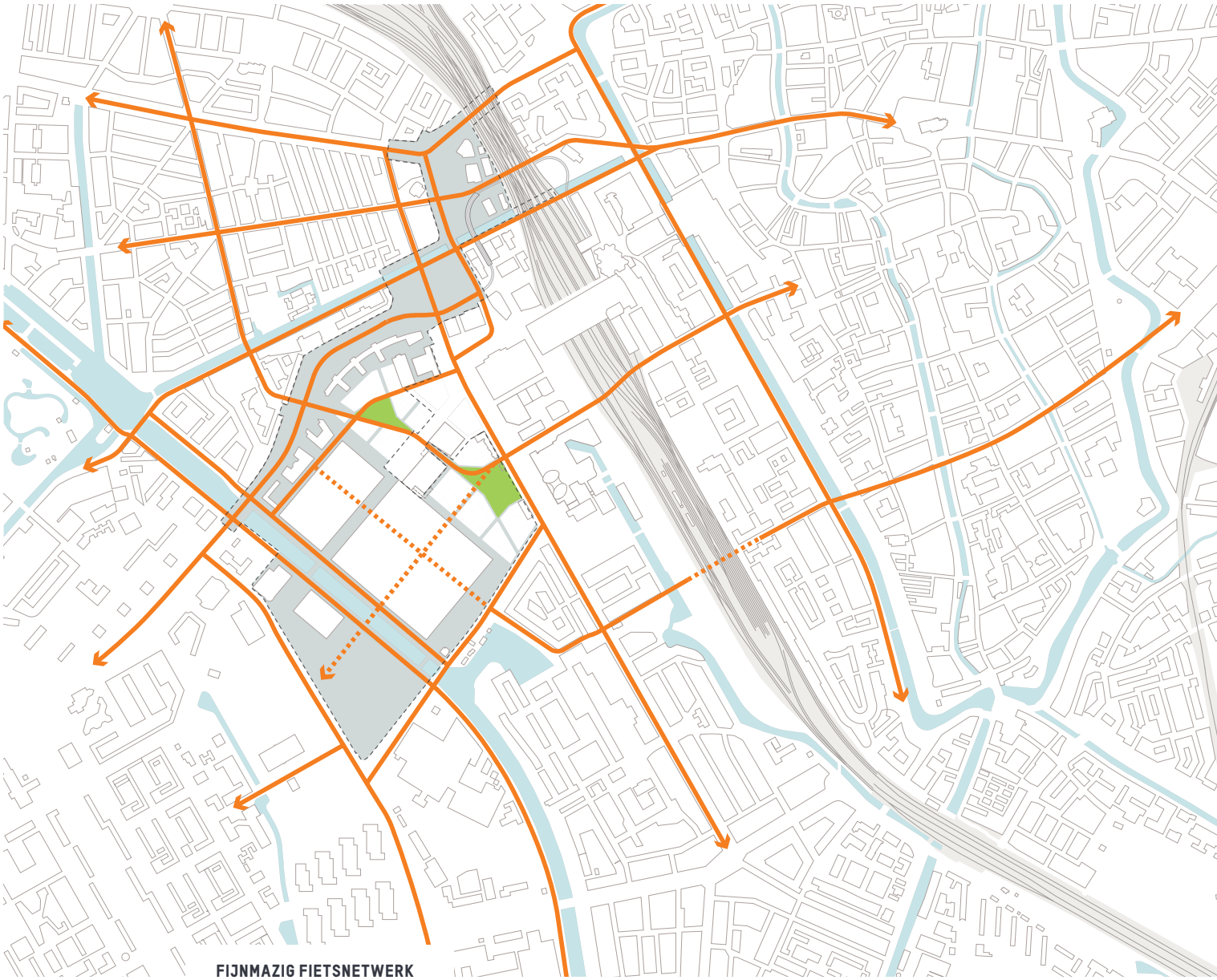
Het ‘verbinden van de oostkant met de westkant van de stad’ is een belangrijke doelstelling van de eerste fase Stationsgebied. Er is veel bereikt: drie hoogwaardige verbindingen voor voetgangers en/of fietsers:

1. de Stadscorridor, de belangrijke fietsroute aan de zuidkant van de Leidse Rijn
2. de Centrumboulevard, de voetgangersroute die belangrijke stedelijke programma’s verbindt, o.a. Jaarbeurs - OV terminal – Hoog Catharijne – Vredenburgplein
3. en sinds kort de Moreelsebrug, de voet-fietsbrug ter hoogte van de Rabobank en de Mariaplaats.

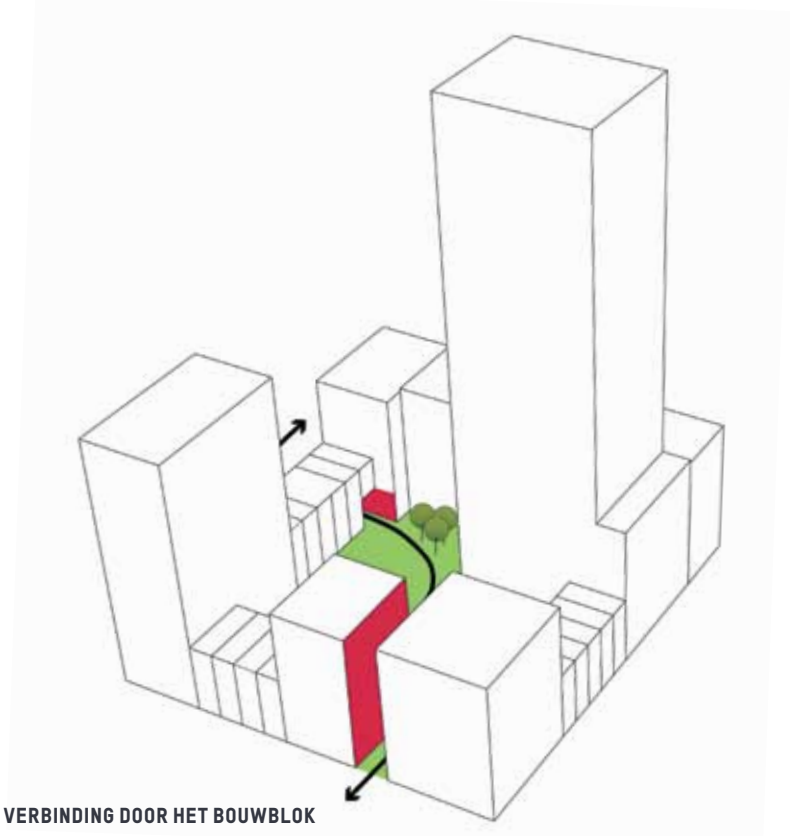
In het plangebied voor de tweede fase gaan we hier op door. De drie routes door het hart van het Stationsgebied worden verder doorgetrokken en nog sterker gemaakt. Het ‘herstellen van de belangrijkste oorspronkelijke waterstructuren’ is een ander belangrijk thema van de eerste fase. Ook dit is onderdeel van deze omgevingsvisie: de Leidse Rijn wordt in deze planfase doorgetrokken. Na realisatie kunnen we weer met bootjes van de Munt naar de Singelgracht.

NETWERK VAN FIETS- EN VOETGANGERSROUTES GEKOPPELD AAN GROENE PLEKKEN EN PARKEN

Alle fiets- en voetgangersroutes vanuit het plangebied sluiten straks op een logische manier aan op de routes door de stad.
Met deze routes worden de groene plekken en parken als het ware aan elkaar verknoopt en verbonden met de nieuwe groene plekken in het plangebied. Dit maakt deze doorgaande routes uitermate plezierig en gezond. En maakt tegelijkertijd dat de groene plekken in het plangebied straks betekenisvol zijn: ze liggen op doorgaande routes. Je komt er gewoon langs.

FIJNMAZIG FIETSNETWERK

VERBINDING DOOR HET BOUWBLOK

FIJNMAZIGE VERBINDINGEN BINNEN HET PLANGEBIED

Een prettig stedelijk gebied heeft een fijnmazige dooradering. In een fijnmazig stedelijk gebied zijn veel routes voor langzaam verkeer, je kunt gemakkelijk een blokje om, lopen is aantrekkelijk. De straten liggen relatief dicht bij elkaar, er is sprake van een relatief dicht grid, de diversiteit in plinten maakt het lopen plezierig. Lombok heeft een dergelijk dicht grid: de bouwblokken zijn smal en er ligt een dicht netwerk van smalle wegen. De historische binnenstad heeft dat ook.
Het gebied rond de Jaarbeurs heeft dit juist helemaal niet. Dit gebied is vrijwel niet toegankelijk en er zijn geen doorgaande routes door het gebied. Je moet er helemaal óm heen. Verklaarbaar vanuit de functie, maar voor de beoogde gebiedsontwikkeling niet wenselijk.

In Lombok willen we de fijne dooradering die Lombok kenmerkt door trekken over het Lombokplein tot aan het spoor. Er komt keuzevrijheid voor de gebruiker, want er komen verschillende alternatieven, zowel in oost-west richting als in noord-zuid richting. Richting binnenstad zijn dit de bestaande route door de Daalsetunnel, een doorgaand fietsroute door de Leidseveertunnel, een recreatieve groene route voor voetgangers langs de noordkant van de Leidse Rijn en natuurlijk de doorgaande fietsroute – de stadscorridor - aan de zuidkant van de Leidse Rijn. Deze laatste kruist gelijkvloers met de Graadt van Roggenweg (bijlage 1). In noord-zuid richting zijn dit de route door de Damstraat en de route over het Lombokplein.

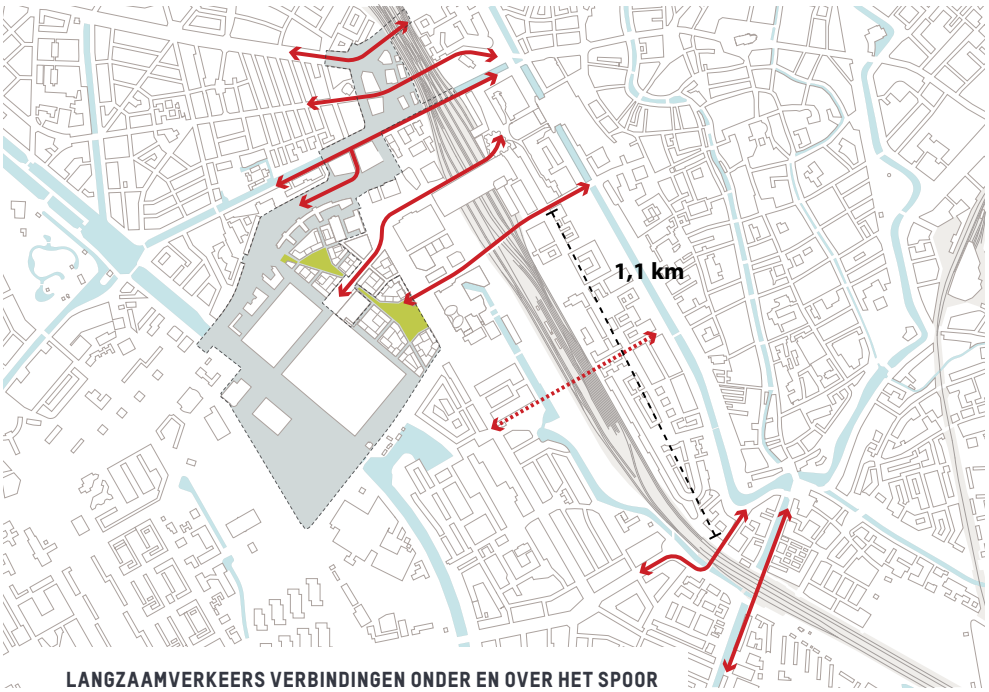
Voor het Beurskwartier is een nieuwe structuur (grid) gemaakt. Er zijn routes door het gebied gelegd die aantakken op belangrijke bestaande verbindingen, onder andere op de route Moreelsebrug – Mariaplaats en op de route Koningsbergerstraat –JP Coenstraat-Cremerplein. Maar ook de verbinding naar Parkhaven en Dichterswijk wordt gemakkelijk gemaakt. In oost-westrichting wordt de Centrumboulevard doorgetrokken tot over het Merwedekanaal. Het grid wordt – gestippeld - ook over de rest van het Jaarbeursgebied doorgetekend. Naast de Centrumboulevard (die hier de Jaarbeursboulevard heet) een tweede wenselijke route, niet om morgen al te realiseren, maar om na te streven op de langere termijn.

FIJNMAZIGHEID BINNEN HET BOUWBLOK

Ook het voorgestelde stedelijk bouwblok kan fijnmazig en doorgankelijk zijn. Overdag kan een opengestelde route dóór een blok het verschil maken. Bijvoorbeeld voor de verbinding tussen de Hagelbuurt en het plein rond het moskee.‘s Avonds kan deze voor de veiligheid worden afgesloten.

VOORSTEL VOOR TOEVOEGING VAN NOG EEN EXTRA FIETSVERBINDING (FIETSTUNNEL)

Zoals gezegd, de drie verbindingen door het Stationsgebied zijn bijna in gebruik. En met de voltooiing van Station Vaartsche Rijn is ook hier een fraaie poort naar de binnenstad ontstaan. Er is dus veel verbeterd. Maar het is denkbaar dat het erg druk gaat worden op deze verbindingen.
Over een lengte van bijna 1.1km is het spoor niet overbrugbaar. Voor een goed functionerende centrum is dat een te grote maaswijdte.
Een extra tunnel ter hoogte van de Jeremias de Deckerstraat – Nicolaas Beetsstraat kan, mits goed ontworpen, een geweldige toevoeging zijn aan het fietsnetwerk door de stad. Niet alleen wordt de drukte rond het station een beetje beteugeld, er ontstaat ook een aantrekkelijke verbinding tussen Merwedekanaal - Parkhaven - Museumkwartier - Lepelenburg - Maliebaan.
De bedoelde tunnel, die ook al genoemd wordt in de beleidsnotitie Slimme Routes – Slim regelen – Slim bestemmen, ligt overigens buiten het plangebied van deze omgevingsvisie.

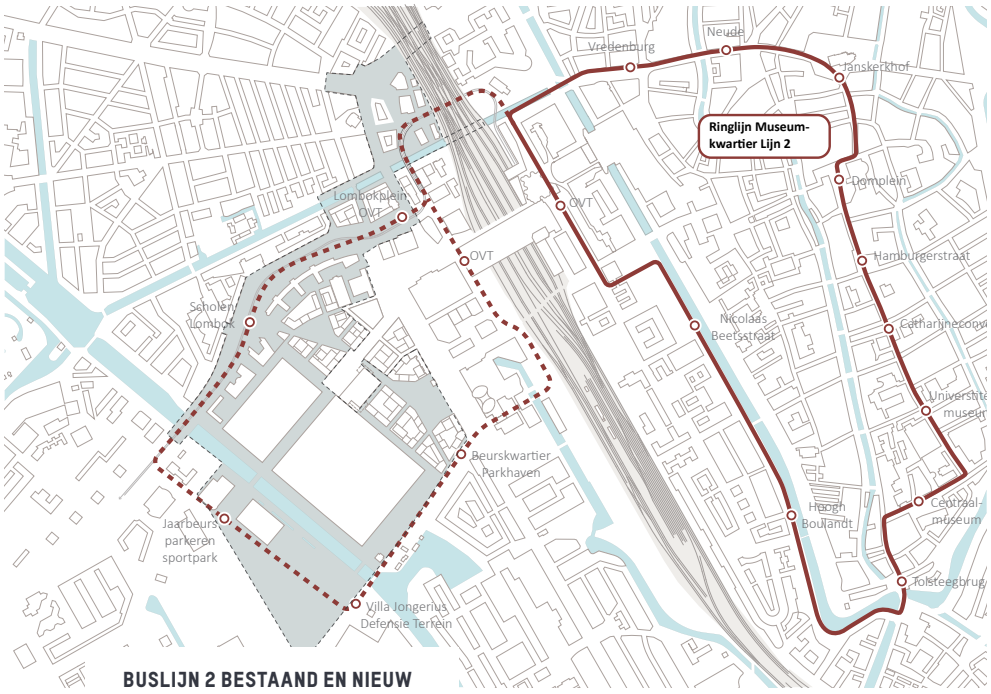

LANGZAAMVERKEERS VERBINDINGEN ONDER EN OVER HET SPOOR

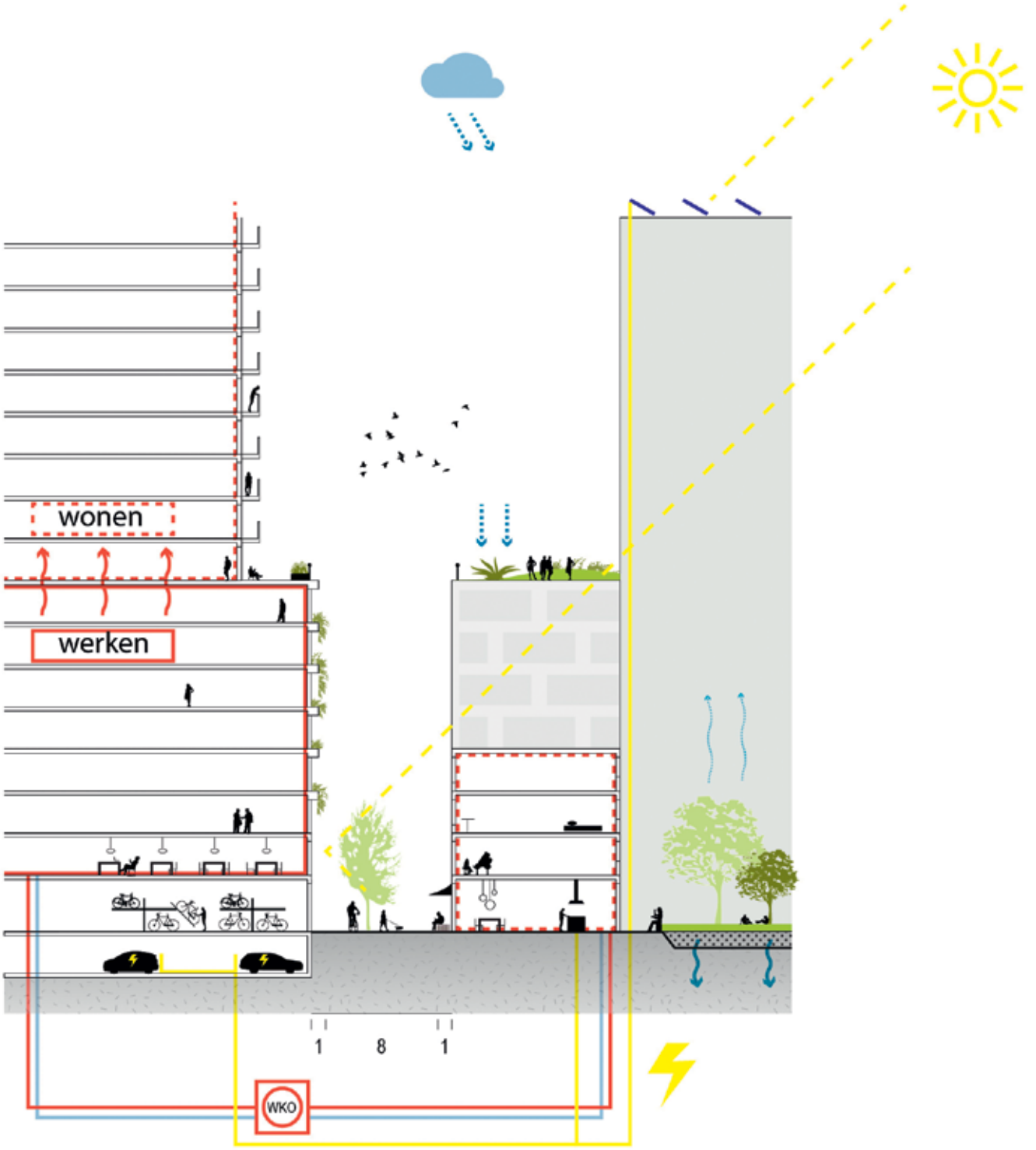
GEEN KABELBAAN, MAAR WÉL ANDERE, MEER FIJNMAZIGE, VERBINDINGEN

In de toekomstvisie Healthy Urban Boost is een kabelbaan (hop-over) verbeeld tussen het parkeerterrein aan de westzijde van de Jaarbeurs en de historische binnenstad.
Het principe van de kabelbaan is onderzocht, maar niet haalbaar gebleken: de afstand vanaf het parkeerterrein naar de historische binnenstad is te klein en het prijsverschil met de kosten van het parkeren in de binnenstad zijn niet hoog genoeg om voldoende mensen te verleiden tot een dergelijke overstap.

Voorstel is om in plaats van de kabelbaan die één plek met één andere plek verbindt, in te zetten op een fijnmazig stelsel van verbindingen tussen het hele westelijk deel van het centrum en de hele historische binnenstad.
Het gaat in de eerste plaats om de al beschreven fiets- en voetgangersverbindingen, maar kan ook zijn het toevoegen van een busverbinding: een achtje maken met de bestaande elektrische lijnbus no 2. En deze bus, net als in de binnenstad, te laten stoppen bij alle belangrijke centrumfuncties
Een verbinding over het water met een elektrische watertaxi is een ander voorbeeld. Het kan incidenteel of toeristisch heel leuk zijn om te parkeren aan het Merwedekanaal om over te stappen op een watertaxi die mensen afzet bij Tivoli Vredenburg, of onder de stadskamer, midden in het winkelhart.

BUSLIJN 2 BESTAAND EN NIEUW

DOORSNEDE OVER STRAAT IN BEURSKWARTIER

4. DUURZAAM

DUURZAAM EN GEZOND

Het Beurskwartier en Lombokplein hebben in de Toekomstvisie als ondertitel meegekregen ‘a healthy urban boost’. Veel van de thema’s die hierbij horen, kunnen pas op een later planniveau worden uitgewerkt. In de omgevingsvisie geven we op hoofdlijnen aan waar we bij de ontwikkeling voor willen gaan.
We bouwen aan een gezonde stad met een duurzame toekomst. De uitdaging is om het Beurskwartier energieneutraal te realiseren, klimaat robuust te maken en een aantrekkelijk en groen woon- en verblijfsgebied te realiseren. Ook het Lombokplein zal duurzaam en gezond ontwikkeld moeten worden.
Van belang zijn tevens het toepassen van duurzame materialen in gebouwen en in de openbare ruimte, het beperken van het energiegebruik en het sluiten van materiaalkringlopen. Fietsers en voetgangers krijgen voorrang en er wordt ruimte gegeven aan moderne, schone vervoersvormen. We zetten een systeem op om de verduurzaming te kunnen monitoren tijdens de ontwikkeling.
Met het aangaan van deze uitdaging wordt invulling gegeven aan de coalitiedoelstellingen voor duurzaamheid: zuinig omgaan met energie en grondstoffen, zoveel mogelijk kringlopen sluiten en energie duurzaam opwekken. In 2030 wil Utrecht klimaatneutraal zijn, in 2020 moet 20% van de energie duurzaam zijn opgewekt binnen de gemeentegrenzen. Fietsen en lopen zijn in het coalitieakkoord de belangrijkste manieren om je te verplaatsen in de stad.
Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan de Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties, Deze 17 Global Goals zijn in 2015 door 193 wereldleiders vastgelegd. Utrecht is een Global Goals City en zet zich daarmee in voor duurzame ontwikkeling, zowel in de stad als elders in de wereld. Utrecht onderschrijft de doelen met een focus op Global Goal 11; Maak steden en gemeenschappen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam’.
De vraag die in deze omgevingsvisie centraal staat, is dus niet meer of we deze doelen willen stellen, maar hoe we die kunnen bereiken. En dat is een forse klus.
In de voorbereiding van deze omgevingsvisie is onderzoek uitgevoerd door TNO, Deltares en de Universiteit Utrecht, onder leiding van het Utrecht Sustainability Institute, in het Europese project Smart Sustainable Districts (SSD). De thema’s energieneutraal verwarmen en koelen, het lokaal opwekken en verbruiken van elektriciteit, de inrichting tot een aantrekkelijk groen en klimaatrobuust gebied en de bevordering van duurzame mobiliteit zijn bestudeerd voor het Beurskwartier. Daarnaast en voortbordurend op het SSD-onderzoek zijn ontwerpbureaus in opdracht van het ministerie van I&M aan de slag gegaan met ruimtelijke studies

voor het gebied. De resultaten van deze onderzoeken zijn meegenomen in deze omgevingsvisie. Vanuit de onderzoeksbureaus komen diverse adviezen, deze zijn waar mogelijk meegenomen in deze omgevingsvisie en zullen ook op later planniveau verder worden meegenomen. De ambitites en uitgangspunten leggen we vast in het stedenbouwkundig programma van eisen en de gronduitgifte. Hierbij zal ook gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die de nieuwe Omgevingswet gaat bieden.

ENERGIENEUTRAAL: STIP OP DE HORIZON

De ambitie voor de gebiedsontwikkeling is het realiseren van een energieneutraal Beurskwartier en een energieneutraal Lombokplein. Onder energieneutraal verstaan we dat er in het gebied evenveel duurzame energie wordt opgewekt als verbruikt, met uitzondering van met mobiliteit en bouw samenhangend energieverbruik en energieverbruik dat samenhangt met materiaalstromen. Dit zorgt voor een grote kwaliteitsslag in het gebied en een lage energierekening voor bewoners en overige gebruikers van het gebied.
De titel 'stip op de horizon' geeft al aan dat dit op korte termijn met de huidige stand van de techniek niet zal lukken, maar wel als doel overeind blijft. In het SSD onderzoek en het Living Lab gericht op klimaatneutraal en klimaatrobuust zijn de diverse mogelijkheden om een energieneutraal gebied te realiseren verder uitgewerkt.

We hanteren de volgende uitgangspunten voor de ontwikkeling van dit gebied:

MAXIMALE BESPARING

Als vanzelfsprekend is de eerste stap maximale besparing van gebruik van warmte, koude en elektra. Hiervoor worden per tender scherpe normen gesteld.

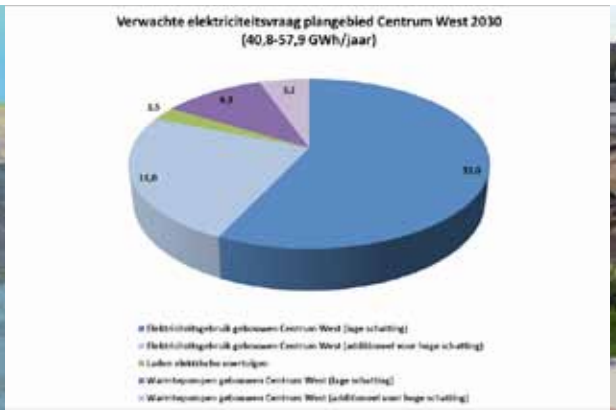
RUIMTELIJK ONTWERPEN MET ZON EN WIND

Een andere mogelijkheid om het energieverbruik binnen het gebied te verminderen is het ruimtelijk ontwerpen met zon en wind als uitgangspunt. Ontwerpprincipes die daarbij horen, zijn het benutten van de zon voor passieve verwarming van gebouwen. Gestreefd wordt naar een principe dat iedere woning minimaal 50% van de zonuren per dag vangt. Het is afhankelijk van de bouwdichtheid of dit haalbaar is. Daarnaast kan de wind benut worden voor ventilatie en koeling van gebouwen, met name voor kantoren. Het slim stedenbouwkundig zoneren van het programma: kantoren in de schaduw (noordzijde of slagschaduw van hoge gebouwen) en woningen in de zon (oost-west-zuidzijde) kan daarbij een bijdrage leveren aan het verminderen van de energievraag voor warmte en koude.
Op bouwkundig niveau zijn ook diverse principes denkbaar die de energievraag kunnen verminderen. Zoals bijvoorbeeld intelligente gebouwen die warmte en koelte transporteren, via natuurlijke stromen zoals trek en thermiek en het niet toepassen van airco's. Ontwikkelaars zullen worden uitgedaagd deze principes mee te nemen in hun biedingen.

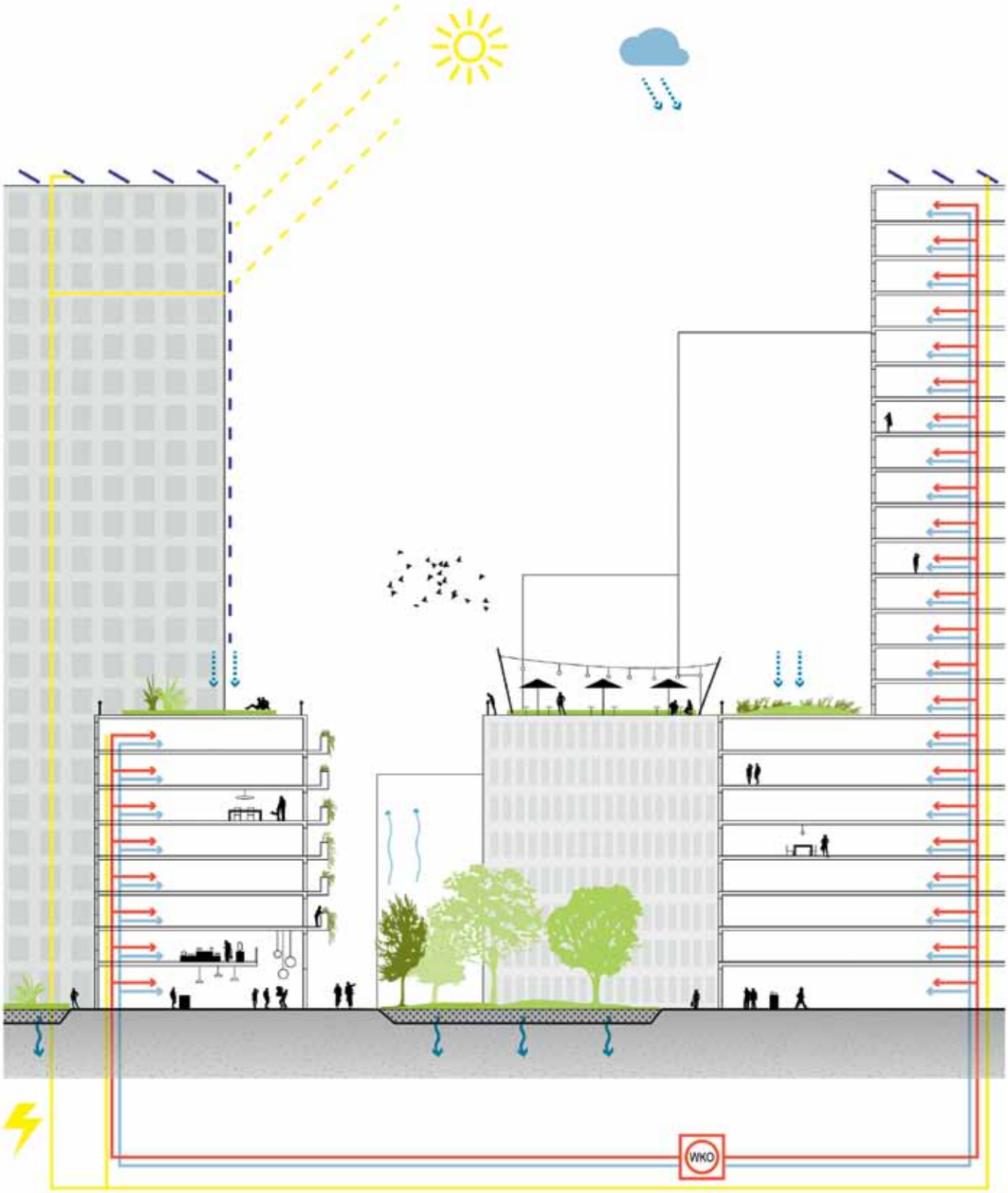
GASLOOS

Aangezien het Nederlandse aardgas de komende decennia op zal raken en we niet afhankelijk willen zijn van buitenlandse gasleveranciers, ligt het voor de hand om het Beurskwartier en de nieuwe gebouwen aan het Lombokplein niet aan te sluiten op gas. Gasloos is dus het uitgangspunt. Dit betekent dat warmte en koudelevering en elektriciteit de benodigde energie zullen moeten gaan leveren. Deze alternatieven moeten voldoen aan de criteria aan het afwegingskader in het warmtevisie.
Uit het SSD onderzoek blijkt dat een gasloos gebied haalbaar is, mits maximaal wordt ingezet op warmte-koude opslag (WKO) , slim ontwerp en krachtige allianties.

DOORSNEDE OVER DRIEHOEKIGE PARKRUIMTE IN BEURSKWARTIER

WARMTE/KOUDE OPTIMAAL BENUTTEN DOOR SLIMME SAMENWERKING

In het gebied zijn diverse – door de provincie vergunde - Warmte Koude Opslag systemen. Ook is er stadsverwarming in het gebied aanwezig. De berekeningen vanuit het SSD-onderzoek laten zien dat er voldoende koude is in het eerste watervoerend pakket , maar te weinig warmte.

Het is mogelijk de warmte/koudevraag voor met name het Beurskwartier in balans te brengen met bijvoorbeeld duurzame stadswarmte. Daarvoor zijn er wel een aantal voorwaarden.

Ten eerste moeten alle bronmaatregelen om de warmte- en koude vraag te beperken in stelling zijn gebracht. We zetten daarom ook sterk in op vérgaande energiebesparing, in ieder geval duidelijk meer dan het wettelijk minimum. Diepe geothermie zien we vooralsnog niet als reële optie.

Daarnaast worden op dit moment de aanwezige warmte/koude bronnen niet optimaal benut. Dit kan verbeterd worden door een betere samenwerking, door slim te ontwerpen (balancering en uitwisseling) en technische voorzieningen. Het realiseren van koppelingen tussen de verschillende WKO's heeft een positief effect op de mogelijkheden van optimale benutting. Daarnaast is ook het clusteren of uitbreiden van programma's met een complementaire warmtevraag een aanvullende strategie om bestaande en mogelijk nieuw te plaatsen WKO's optimaal te benutten. Ook het Merwedekanaal kan een belangrijke rol spelen. Naast balancering biedt het kanaal ook een substantiële bron van warmte en koude. Met een reeks van maatregelen zoals buffering, cascadering, benutting Merwedekanaal, slimme regelingen et cetera kan de flexibiliteit worden gewaarborgd. Een pilot met innovatieve temperatuurmetingen in de bodem loopt, hierdoor wordt meer inzicht verkregen.

De samenwerking en het afspreken van gebruiksregels tussen diverse partijen, zoals Jaarbeurs, NS, Rabobank en nieuwe ontwikkelaars kan worden vormgegeven door één of meerdere allianties aan te gaan. De vorm en opzet van deze allianties zal samen met stakeholders worden uitgewerkt. Dit vormt een belangrijk aandachtspunt bij de verdere ontwikkeling van het gebied. Hierbij zullen we geholpen moeten gaan worden door provinciale regelgeving, die er voor moet gaan zorgen dat jarenlang niet benutte warmte of koude aan andere partijen vergund kan gaan worden.

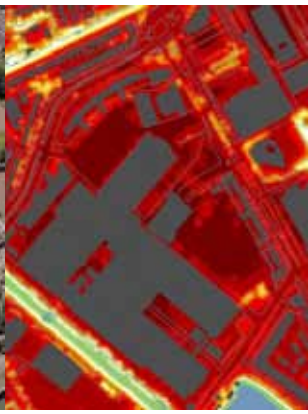
ELEKTRICITEIT: DUURZAAM OPWEKKEN, OPWEKKING IN GEBIED OPTIMAAL REALISEREN

Uit het SSD-onderzoek komt naar voren, dat bij maximale benutting van daarvoor geschikte daken en gevels ca. 35% tot 50% van de elektriciteitsvraag van de bewoners en werknemers gedekt kan worden met duurzame elektriciteit. Aangezien het stedenbouwkundig concept voor ca. 50% van de lagere daken ook voorziet in daktuinen en grasdaken, en de gevels vanwege architectonische redenen ook niet altijd inzetbaar zullen zijn, zal dit percentage in de praktijk wellicht wat lager liggen. We willen het percentage duurzaam opgewekte energie binnen het gebied zo hoog mogelijk hebben. We hanteren daarom het uitgangspunt dat de hogere daken in het gebied (hoger dan 25 meter) geschikt moeten zijn voor opwekking van energie, de lagere daken zijn beschikbaar voor groen. Indien bijzondere functies op de daken gerealiseerd worden kan hiervan worden afgeweken.
Andere opties voor duurzame opwekking in het gebied zijn niet realistisch of dragen nauwelijks bij aan de totale energievoorziening. Zo ligt de opwekking via grote windmolens in het gebied niet voor de hand in een hoogstedelijk gebied. Wel zijn er opties om energie op te slaan voor later gebruik.
In de planning van de elektriciteitsinfrastructuur voor het gebied wordt vooruitgelopen op een groeiend aandeel elektrisch vervoer en de mogelijkheden om elektriciteit op te slaan. Dit geldt voor de uitleg van de infrastructuur, maar ook voor de laadfaciliteiten en nieuwe ontwikkelingen als een Smart Grid, batterijopslag etc. Een pilot voor het gebied met het Smart Solar Charging systeem dat in Lombok al succesvol is gestart, vindt nu plaats met de Jaarbeurs.

DUURZAME ENERGIE VAN BUITEN HET GEBIED TOEPASSEN

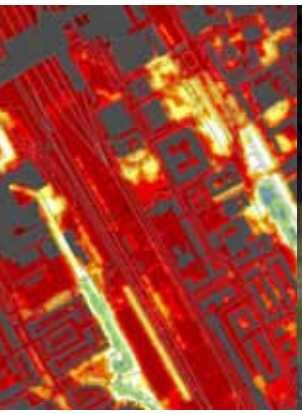
Nadat de vraag maximaal is gereduceerd en de gebouwgebonden oplossingen en uitwisseling van warmte en koude met andere gebouwen optimaal zijn uitgenut, zal in de tenders de mogelijkheid worden geboden om duurzame energie van buiten in te zetten voor verbetering van de energieprestatie van de gebouwen. Maar dan op zodanige manier dat het (net als bij duurzame energie binnen het gebied) gaat om nieuwe opwekcapaciteit die gegarandeerd langjarig energie levert.

KLIMAATADAPTATIE: DROGE VOETEN EN EEN KOEL HOOFD

De klimaatontwikkeling zorgt voor mogelijke wateroverlast (door meer en hevigere buien) en hittestress door het stijgende aantal warme dagen en door het stenige karakter van een intensief bebouwd gebied. Dit heeft ook weer gevolgen voor het energiegebruik van dit gebied voor het koelen van de gebouwen. Water heeft ook een positief effect: het biedt verkoeling, ontspanning en plezier en zorgt voor voldoende vocht voor het aanwezige groen. Klimaatadaptatie bestaat uit drie stappen: het verminderen van wateroverlast, het tegengaan van droogte-effecten en het verminderen van hittestress.
Om hittestress en wateroverlast tegen te gaan en een goede leefkwaliteit te realiseren wordt zo ontworpen dat op hete dagen de temperatuur op straat lager wordt en om bij forse regenbuien piekwaterhoeveelheden te bergen of af te voeren. Uitgangspunt is daarbij dat regenwater in eerste instantie wordt vastgehouden in het gebied, zo veel mogelijk infiltreert in de bodem en, indien nodig, vertraagd wordt afgegeven aan riool en of afvoerend oppervlaktewater. Waar geen verharding nodig is wordt deze niet aangebracht. Ook kan het water voor bluswater of toiletspoeling worden gebruikt. Door toepassing van groen en water in de openbare ruimte wordt hittestress verminderd door verdamping en schaduwwerking. Dit krijgt vorm door het ontwerpen van twee parken in het Beurskwartier en groen in het Lombokplein. Daarnaast wordt in de overige openbare ruimte de maatvoering aangepast aan ruimte voor grote bomen (1e orde).
Ook het vormgeven van goede straten en overige niet bebouwde oppervlaktes, met daarbij streven naar maximaal waterpasserende verharding, afkoppeling van regenwater van gebouwen in combinatie met buffering in de grond (ondergrondse wateropslag) en water in de openbare ruimte dragen hieraan bij. Er wordt zoveel mogelijk lokaal opgevangen, er vindt geen afwenteling plaats naar het riool. Maximalisatie van het toepassen van het organische stofgehalte in de bodem (minimaal 5%) verhoogt de meerwaarde van het waterbufferend vermogen en de

gezondheid van de bodem. Ook bij het ontwerp van het te realiseren park, groene zones en openbare ruimte wordt wateropslag gemaximaliseerd.
Zo veel mogelijk daken van 25 meter en lager (streven 50% van totaal van de daken) zullen belegd worden met groen en voor zover mogelijk zullen ontwikkelaars worden uitgedaagd om groene gevels toe te passen. Bij deze daken moeten ook waterretentiemaatregelen worden genomen, vervolgens wordt dit water vertraagd afgegeven aan lager gelegen gebied waar het wordt opgevangen, hergebruikt of geïnfiltreerd. Ook bij de daken waarop zonnepanelen komen, zal worden gevraagd om die zo mogelijk te combineren met regenwaterbuffering.
Overige maatregelen die kunnen worden toegepast om hittestress te voorkomen zijn het toepassen van lichte kleuren op gevels en daken die niet van groen worden voorzien, fysieke maatregelen zoals overhang / zonneschermen, bodemenergie gebruiken voor verkoeling en geen airconditioning toepassen, optimaal gebruik maken van schaduwwerking van gebouwen (stedelijke inrichting optimaal gebruiken).

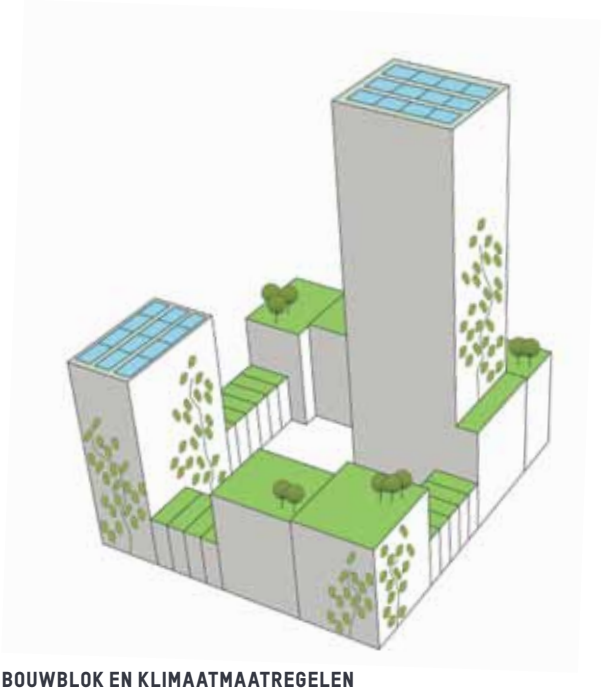
Berekeningen vanuit het SSD-programma tonen aan dat met voldoende maatregelen de gemiddelde temperatuur op straatniveau op een hete zomerdag verlaagd kan worden en dat voldoende waterretentie kan plaats vinden. Een hoge klimaatrobuustheid is haalbaar met extra maatregelen en goed te combineren met een aantrekkelijk en groen gebied.

CIRCULAIR BOUWEN EN LEVEN

De transitie naar een meer circulaire economie is ook in het Beurskwartier en Lombokplein een belangrijk aandachtspunt. De gemeente en Regio Utrecht hebben zich aangesloten bij de Green Deal Cirkelstad, waarin we samen met veertig partners gaan bouwen aan circulaire en inclusieve steden. In het Living Lab, werklijn circulaire economie, zijn deze gedachten uitgewerkt tot concrete voorbeelden en adviezen voor het Beurskwartier en de rest van de stad.

Doel van circulair bouwen en leven is de biologische kringloop en technische kringloop van materialen zo goed mogelijk te sluiten, binnen een zo klein mogelijke cirkel.

Bij de biologische kringloop gaat het dan vooral om bij het vervaardigen en toepassen van grondstoffen, er rekening mee te houden dat zij aan het einde van de levenscyclus weer goed in de biologische kringloop kunnen terugkeren. Dit is bijvoorbeeld het geval met vernieuwbare grondstoffen. Vanuit het Living Lab, werklijn Circulaire economie, worden bijvoorbeeld mogelijkheden gezien voor hergebruik materiaalstromen (koffie, GFT, water) in diverse kassen en een brouwerij in het gebied. Dit verhoogt de zichtbaarheid van de circulaire principes en stimuleert mensen tot een meer duurzame, circulaire levensstijl.

BOUWBLOK EN KLIMAATMAATREGELEN

Bij de technische kringloop gaat het erom dat toegepaste materialen en producten, aan het einde van hun gebruiksduur weer zo hoogwaardig mogelijk kunnen worden hergebruikt. Denk aan het hergebruik van vrijkomende materialen van te slopen delen van de Jaarbeurs en andere vrijkomende materialen vanuit het gebied. Deze componenten kunnen verwerkt worden in het gebied of op regionaal schaalniveau. Denk ook aan demontabele gebouwdelen en aan flexibele indeling van gebouwen, zodat ze kunnen transformeren van bijvoorbeeld woongebouw naar kantoor en omgekeerd. Bij het ontwerp van gebouwen en openbare ruimte zal aandacht gegeven worden aan deze aspecten. Kansen liggen bijvoorbeeld in overdimensionering van fundamenten en draagkracht van gebouwen, hergebruik van vrijkomende materialen en aanpasbare elementen in de openbare ruimte, materiaalarm en biobased ontwerpen, eigenaarschap van materialen. Gebouwen voorzien van een materialenpaspoort, zodat exact bekend is waaruit ze bestaan, levert ook mogelijkheden op voor kringloop van materialen. Specifiek aandachtspunt is ook het vormgeven van de bouwlogistiek tijdens de bouw, bijvoorbeeld door het just in time levering van materialen en/of een gezamenlijk bouwdepot.
Een specifiek onderdeel van de gedachtes rond circulariteit is de in opkomst zijnde deeleconomie.
In zowel het Beurskwartier en Lombokplein zal alles in het werk worden gesteld om de uitvoering van de deeleconomie te bevorderen. Denk daarbij aan deelauto's, buurtuitleen apps, medegebruiken van m² werkruimtes voor andere activiteiten, distributiesystemen voor pakketjes enzovoort. Elke dag komen hier meer voorbeelden van.
De invullingen van circulariteit kent vele verschijningsvormen. Bij de tendering van gebouwen zullen deelnemers worden uitgedaagd hieraan vorm te geven. Bij het ontwerp van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de circulaire principes.

STUREN PER TENDER EN MONITORING

Om de doelstelling van een energieneutraal, klimaatrobuust en duurzaam gebied overeind te houden, moet zoals bovenstaande ook laat zien, stevig ingezet worden op vermindering van de energiebehoefte en op overige duurzaamheidsaspecten. Bij de tendering van de gebouwen en bouwblokken zullen we per jaar een norm stellen voor de energieprestatie en gebruik maken van een norm voor de gehele duurzaamheid: GPR of BREEAM. Voor monitoring van gezonde gebouwen is het WELL-certificaat in opkomst. Bij elke tender zal gekeken worden naar de dan zeer scherpe, maar met toepassing van de benodigde innovaties, haalbare duurzaamheidsprestaties.
Ontwikkelaars zal gevraagd worden aan te tonen hoe en of zij deze energieprestaties en overige duurzaamheidsambities realiseren en zullen extra waardering krijgen in de tender, als zij tot meer in staat zijn, zodat innovaties worden bevorderd. Ook zullen zij achteraf moeten aantonen dat zij deze prestaties ook daadwerkelijk halen. Dit zal privaatrechtelijk worden verankerd in de koop- of erfpachtovereenkomsten.

Naast de nadruk op de duurzaamheidsprestaties van individuele gebouwen moet ook de duurzaamheid van het gehele gebied gemonitord worden. Dit vergt een goede regie op de ontwikkeling vanuit het thema duurzaamheid. Dit wordt vormgegeven door de bijdrage van elke individuele ontwikkeling aan de totale duurzaamheid van het gebied te toetsen. Dit kan door gebruik te maken van het instrument GPR-Stedenbouw of BREEAM gebied. Ook zal met de inzet van een duurzaamheidsregisseur of een op te zetten duurzaamheidsnetwerk de regie moeten worden gehouden om daadwerkelijke duurzame ontwikkeling tot stand te brengen.

ONDERGROND

Dit gebied wordt hoogstedelijk en druk. Zeker met de duurzaamheidsambities en de rol daarin van de ondergrond, is die ondergrond een essentieel onderdeel van de stedelijke ontwikkeling. Naast de zichtbare gebouwen, parken, straten pleinen en bomen maakt een stedelijke ontwikkeling ook steeds meer gebruik van de ondergrond voor allerlei functies. Om er een paar op te noemen: riool, warmte- en koudeopslag, wortels van bomen, kabels en leidingen. Deze ruimte onder de grond moet dan ook goed benut worden om aan de gestelde doelen van een energieneutrale, klimaatbestendige en gezonde gebiedsontwikkeling te kunnen voldoen.

Het ruimtegebruik van bestaande en nieuwe ondergrondse functies zal in beeld worden gebracht. Er zit hier ook een nadrukkelijke koppeling met de andere duurzame thema's in de omgevingsvisie.
Om de bodem optimaal te kunnen benutten is het noodzakelijk overige overbodige infrastructuur en obstakels weg te halen: dit creëert ruimte. Bij het gereed maken van het gebied voor ontwikkeling zal hier rekening mee gehouden moeten worden.

BESTEMMEN VAN DE RUIMTE ONDERGRONDS

Naast het aangeven van de bouwvlakken bovengronds wordt ook aangegeven welke ruimte ondergronds noodzakelijk is voor WKO's en energieinfrastructuur, ondergrondse ruimte voor grote bomen en waterbuffering. Ook functies zoals parkeergarages, bluswatervoorzieningen, spuiwatervoorzieningen, funderingen, afvalcontainers, leidingen stadsverwarming, riolering moeten een plek krijgen.

Het is van belang graafrust en flexibiliteit te realiseren. Door het aanleggen van kabels en leidingen in kabelgoten kan deze graafrust gerealiseerd worden. Omdat de ontwikkeling van het gebied een dynamisch traject is, zal ontwikkelaars en bouwers worden gevraagd voldoende flexibiliteit in stand te houden door, vooruitlopend op mogelijk later gebruik, alvast kabelgoten onder wegen en pleinen aan te leggen.

KWALITEIT VAN DE ONDERGROND

Naast het aangeven van de ruimte die nodig is voor de diverse functies is ook aandacht nodig voor de kwaliteit van de ondergrond voor groene functies. Daar waar groen komt, zorgen voor gezonde (organisch rijke) bodem (tevens vergroting waterbuffering capaciteit). Daarbij moet voldoende rekening gehouden worden met bodemprocessen, bodemzetting (draagkwaliteit), grondwaterstroming en verontreinigingen, ecosysteemdiensten (open bodem verkoeling, zelfreinigend vermogen). Uitgangspunt is dat de scheiding tussen het eerste en tweede watervoerend pakket intact wordt gehouden.

Ondergrondse ordening en afweging is een essentieel onderdeel voor duurzaam gebruik van de ondergrond. Dit aspect zal verder uitgewerkt worden in de volgende stappen van de ontwikkelingen (Stedenbouwkundig programma van eisen en bestemmingsplan).

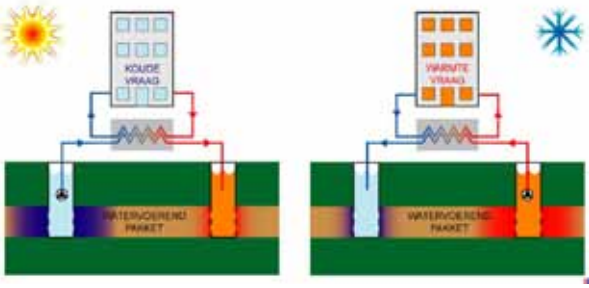
LEEFOMGEVINGSKWALITEIT

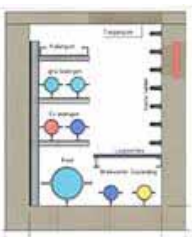
Leefomgevingskwaliteit wordt bepaald door een aantal aspecten. Naast bezonning en windhinder die in andere onderdelen van deze omgevingsvisie zijn opgenomen, zijn ook de aspecten geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid van belang. Bij de realisatie van het Beurskwartier en het Lombokplein zullen de onderstaande uitgangspunten in acht worden genomen en zal “handen en voeten” moeten worden gegeven aan de ambities.

GELUID

Utrecht heeft de ambitie een goed en gezond woon- en leefklimaat te realiseren. (Ruimtelijke Strategie 2016: Utrecht kiest voor gezonde groei).

Een goed akoestisch woon- en leefklimaat wordt vooral bereikt door een voldoende laag geluidsniveau buiten. Uit onderzoeken is gebleken dat de ervaren geluidshinder

(en daarmee gezondheid) meer samenhangt met het geluidsniveau buiten voor de gevel dan ín de woning. Het geluidsniveau wordt ook positief beinvloed door het toepassen van dempende materialen, zoals begroeiing op de gevels van de binnenzijden van de bouwblokken.

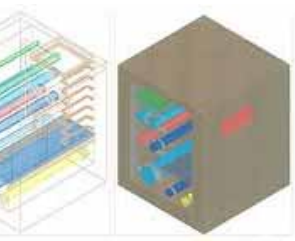
Het bestrijden van de geluidshinder in bestaande situaties is een hardnekkig probleem. Om de gemiddelde geluidshinder in de stad terug te dringen zal daarom ook worden ingezet op meer ambitie bij nieuwe situaties. In Leidsche Rijn is dit zeer effectief gebleken.

GELUIDSNIVEAU BEDRIJVIGHEID

Er wordt gestreefd naar een differentiatie in het gebied, waardoor levendige gebieden ontstaan met een laag achtergrondniveau en daardoor een hoge verblijfskwaliteit, naast drukke gebieden met veel geluid van wegverkeer. Voor het geluid van bedrijven (airco's, koelingen e.d.) zijn de toetswaarden afhankelijk van het type gebied zodat een bijpassend woon- en leefklimaat ontstaat.
Het geluid afkomstig van de Jaarbeurs zal gezien de korte afstand tot woningen nader moeten worden onderzocht. De dakinstallaties en expeditieroutes met laad- en loslocaties komen bij voorkeur niet naast het Beurskwartier en anders zullen wellicht geluidafschermende maatregelen (zoals een overkapping) moeten worden getroffen.

GELUIDNIVEAU VERKEER

Als eerste uitgangspunt voor geluid geldt dat voldaan moet worden aan de grenswaarden uit de Wet geluidhinder en de eisen uit de Geluidnota Utrecht (luwe gevel en situering voldoende verblijfsruimten en de buitenruimte aan de stille kant). Het tweede uitgangspunt is dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening vanuit een gezonde verstedelijking de eisen en uitgangspunten overeenkomstig de Wet geluidhinder onverkort van toepassing zijn. Ook mag de planontwikkeling niet leiden tot een wezenlijke toename van geluid op bestaande woningen in en rond het plangebied. Vanuit het oogpunt van volksgezondheid wordt geadviseerd verder

geen hogere geluidsniveaus toe te staan dan 63 dB voor zowel geluid van weg- als railverkeer. Geluidsniveaus boven deze waarde worden immers als “zeer slecht” bestempeld. Verder is er in het plangebied ook behoefte aan (groene) gebieden dicht bij/om het huis waar het relatief rustig is en waar men kan ontsnappen aan gebiedsvreemde geluiden en de hectiek van de dag. Deze rustige gebieden dragen bij aan de bestrijding van stress.

LUCHT

Als eerste uitgangspunt voor de luchtkwaliteit geldt dat voldaan moet worden aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Daarnaast heeft de gemeenteraad het college opgedragen om:

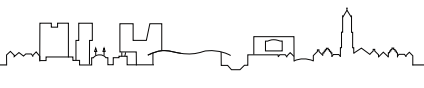
- In haar beleid te streven naar verdergaande verbetering van de luchtkwaliteit (voor PM10 en PM2,5) en lokale maatregelen te treffen die leiden tot gezondere lucht voor de inwoners van Utrecht;
- In haar beleid te streven om ieder jaar lagere waarden te realiseren voor fijn stof, waarbij gekeken wordt naar de WHO-advieswaarde als richtsnoer.

We dragen hieraan bij door een autoluw Beurskwartier te realiseren en de Graadt van Roggenweg, Westplein, Croeselaan en Van Zijstweg te verbeteren opnieuw in te richten.

EXTERNE VEILIGHEID

De gebouwen in het Beurskwartier liggen op voldoende afstand van het spoor. Voor die gebouwen gelden de eisen voor een goede bestrijdbaarheid van een incident, zoals een adequate bereikbaarheid door hulpdiensten en bluswatervoorziening.

Voor de gebouwen dichterbij het spoor in het Lombokplein is daarnaast noodzakelijk de (nood) uitgangen van de spoorbundel af te realiseren en afsluitbare mechanische ventilatie op te nemen.

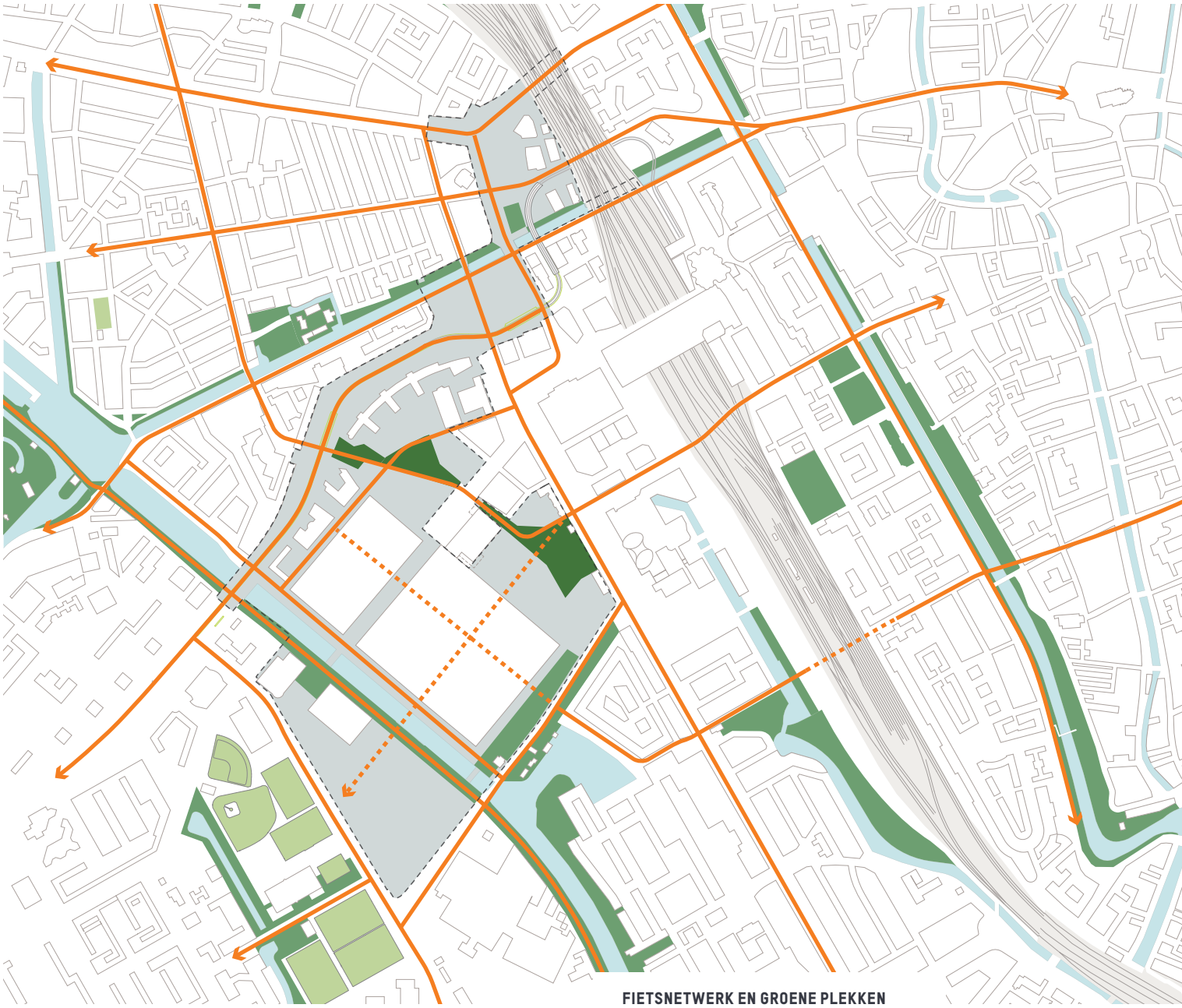

5. GROEN EN GEZOND

Beurskwartier en Lombokplein hebben in de Toekomstvisie de ondertitel meegekregen ‘a healthy urban boost’, we bouwen aan een gezonde toekomst. We houden de privé auto’s op afstand. Dat is beter voor de geluid- en luchtkwaliteit. En het geeft ruimte. Ruimte voor groen. En ruimte om te bewegen.
Gezonde verstedelijking is het uitgangspunt. Lopen en fietsen is het snelst en het makkelijkst. In het plangebied grenzen alle woonblokken aan één van de parkruimtes of aan de centrumboulevard (die hier een groene inrichting heeft). Er zal een sterke vergroening plaats vinden. Grote bomen, daktuinen, eetbaar groen, pocket parks en verticaal groen. Dit groen dient vele doelen tegelijk: gezondheid, verkoeling, waterberging, biodiversiteit en een aantrekkelijke uitstraling. Meer groen in de buurt of groen met een hoge kwaliteit hangt samen met een betere algemene en mentale gezondheid. Mensen in een groene omgeving bewegen meer, ervaren meer sociale cohesie en kunnen beter omgaan met stressvolle gebeurtenissen. Zowel de hoeveelheid groen als de kwaliteit van het groen doen er toe. Ook het zelf beheren of telen van groen dragen bij.
Van de ontwikkelaars die bouwen in het gebied verwachten we dat ze gezonde gebouwen maken. Van de bewoners in en rond het gebied verwachten we dat ze meedenken over hoe ze zich hier straks prettig en gezond zullen voelen. Zo maken we samen een gebied waarin je gezond, stedelijk kunt leven, of je nu een hoog of een laag inkomen hebt.

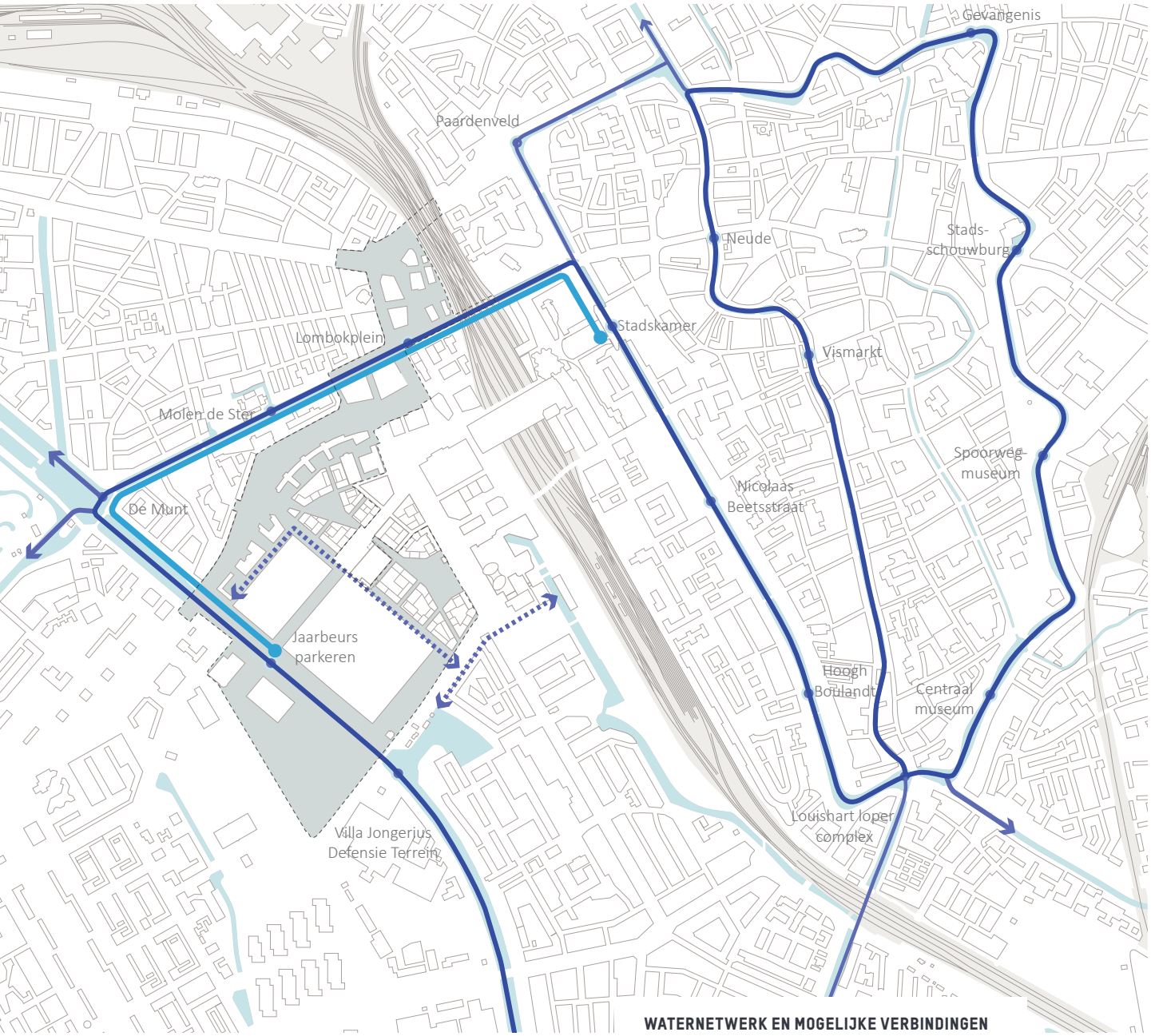

FIETSNETWERK EN GROENE PLEKKEN

GROEN VERBONDEN

Groen (in alle verschijningsvormen: bomen, struiken, gras) is onmisbaar om het Beurskwartier en Lombokplein gezond, aantrekkelijk en klimaatrobuust te maken. In het Beurskwartier komen twee kleine parken en bij het Lombokplein komt een groen plein aan het water.

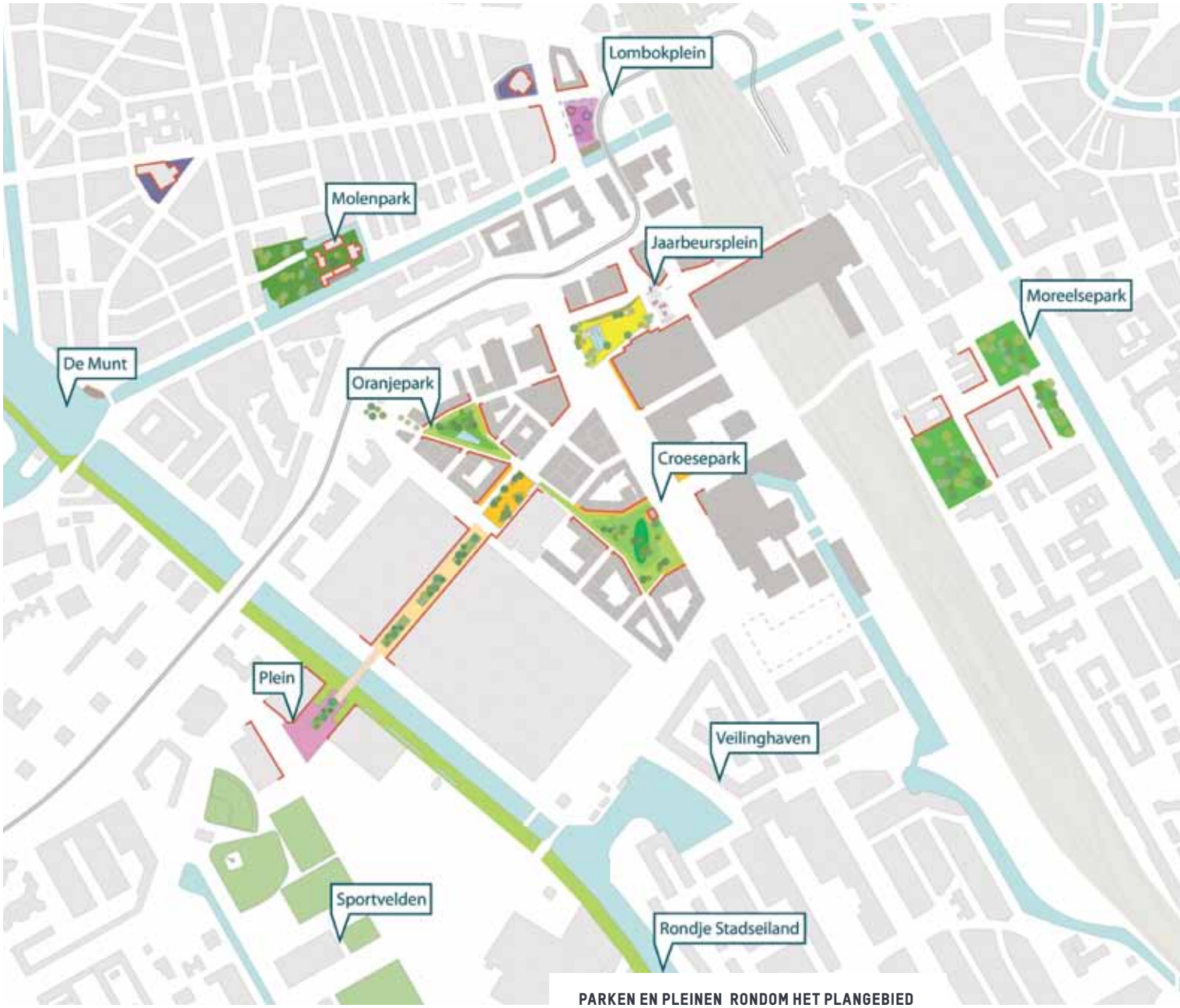
Deze groene ruimten zijn gekoppeld aan bestaande en nieuwe groene routes voor langzaam verkeer. Groene plekken met elkaar verbinden nodigt mensen uit om te lopen of te fietsen en levert een bijdrage aan een prettig leefmilieu voor mensen en dieren. Samen maken ze onderdeel uit van een samenhangend stelsel van routes en groene plekken door de stad. Zo krijgen de groene plekken en routes een maximale betekenis, niet alleen voor de bewoners van Beurskwartier en Lombokplein maar voor de stad als geheel.

WATERNETWERK EN MOGELIJKE VERBINDINGEN

WATER VERBONDEN

Behalve het verbinden van groen levert ook het verbinden van het water een belangrijke bijdrage aan een gezond centrumgebied. De belangrijkste ingreep is het herstellen en bevaarbaar maken van de Leidse Rijn. Hiermee wordt een oude structuur hersteld en wordt het netwerk van waterlopen weer verbonden. Er ontstaan behalve groene looproutes ook waterroutes.
Een mogelijke aanvulling op de bestaande waterstructuur is een nieuwe verbinding, een kanaaltje, tussen het open water van de Kruisvaart - de haven van Parkhaven - via het Beurskwartier - naar het Merwedekanaal. Een dergelijk kanaaltje kan mits vormgegeven met natuurlijke oevers bijdragen aan de ecologische gebiedskwaliteit, en aan de kwaliteit van het woon/werk milieu, maar kan ook worden gebruikt voor de cascadering, de geleidelijke opvang van het regenwater in het gebied.

PARKEN EN PLEINEN RONDOM HET PLANGEBIED

PARKEN EN PLEINEN WAAR VEEL TE DOEN IS, EN SOCIAAL VEILIG

Een succesvol en sociaal veilig park of plein, is een park waar veel mensen zijn, en waar veel te doen is. Mensen trekken mensen aan. Dit betekent dat er horeca moet zijn, voor een kopje koffie, een ijsje of een biertje. En speelgelegenheid. En reuring. Straatartiesten of voetballende kinderen of skaters. Er is wat te zien en te doen. Een goed plein ligt aan een straat en is dus zichtbaar, en niet afgesloten van mensenstromen. Er zijn voordeuren van woongebouwen. Er zijn prettige plekken -in de zon en in de schaduw - om te zitten of om in het gras te liggen. Grote bomen bieden beschutting. En water -rustgevend geluid, verkoelend - kan een geweldige toevoeging zijn.

PARKEN EN PLEINEN RONDOM HET PLANGEBIED

KEUZE VOOR ROBUUST GROEN

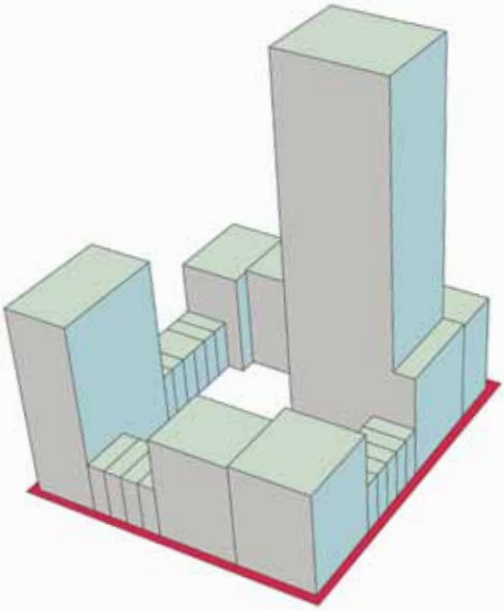
Robuust groen heeft de meeste betekenis voor ecologie en voor het vergroten van de biodiversiteit in het gebied.
De bomen in het Beurskwartier en op het Lombokplein moeten voldoende groot zijn om schaduw en cool spots te realiseren. Grote bomen vragen voldoende ruimte ondergronds (25 – 50 m²) en het is daarom nodig kabels en leidingen te bundelen in kabelgoten en leidingenbundels. Het vergroenen van de Graadt van Roggenweg kan door het toevoegen van bomenrijen, en door het aanbrengen van blokhagen aan weerszijden van de trambaan. De zone langs de Leidse Rijn kan verder worden doorgetrokken tot aan het spoor en worden versterkt tot een groene zone. Ditzelfde geldt voor de centrumboulevard in het plangebied. Dit kan een kralensnoer zijn van interessante, deels groene verbindingen en pleinen. En tenslotte kan ook langs het Merwedekanaal de groenkwaliteit verder worden versterkt.

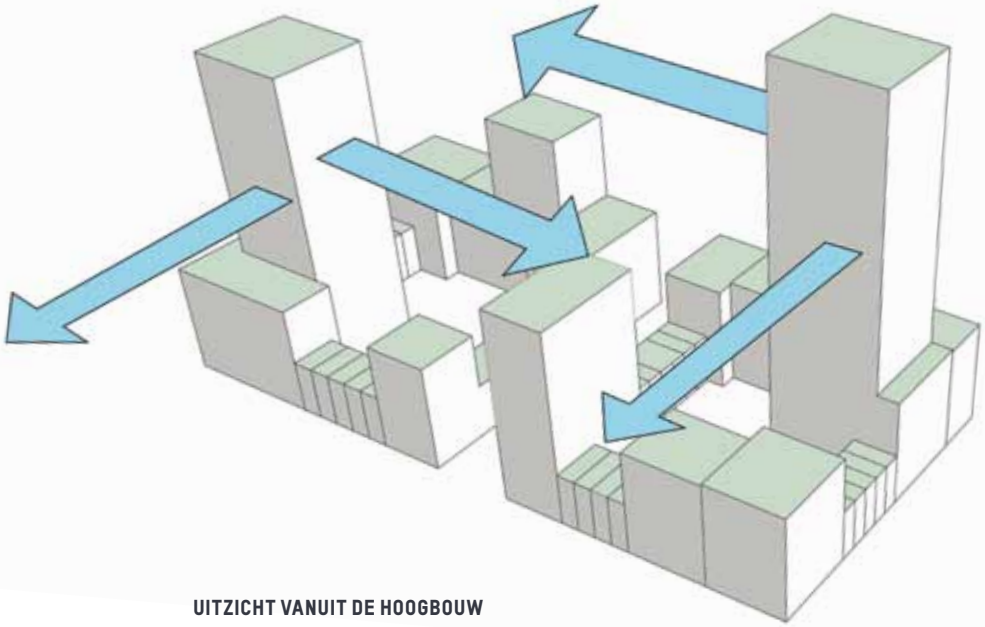
GROENE RUIMTES EN GROENE DAKEN IN HET PLANGEBIED

ALLE WOONBLOKKEN AAN EEN GROENE RUIMTE EN GROEN OP DAKEN TOT 25M

Door een groene inrichting van alle daken tot 25 m hoogte krijgen woningen uitzicht op groen van goede kwaliteit. Dak- en gevelgroen zorgen voor een aantrekkelijk en gezond leefmilieu. Groene daken en gevels worden bezocht door bestuivende insecten en trekken daardoor ook vogels en vleermuizen. Door te "spelen" met vormgeving en inrichting kan het positieve effect van dak- en gevelgroen worden versterkt. Hoe dikker het substraat van groene daken, hoe groter de waterbergende capaciteit van groene daken is. Groene daken kunnen ook als daktuin worden gebruikt. De ambitie is om in alle clusters van gebouwen groen op een creatieve wijze in het ontwerp toe te passen.

OVERGANGSZONE

UITZICHT VANUIT DE HOOGBOUW

ONTWERP GERICHT OP DIVERSITEIT EN ONTMOETING

In het nieuwe centrum wordt gestuurd op diversiteit. Er komen binnen de bouwblokken woningen van verschillende afmetingen en in verschillende prijsklassen, die voor diverse doelgroepen geschikt zijn. Ontwikkelaars krijgen gezondheidsdoelen mee en worden zo uitgedaagd tot gezonde ontwerpen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opnemen van ontmoetingsruimten in gebouwen, en om het realiseren van gemeenschappelijke, groen ingerichte dakterrassen.
Er is veel aandacht voor de overgangszone tussen privé en publieke ruimte, de intermediaire zone. Dit is een zorgvuldig vormgegeven overgangsruimte tussen woongebouw of woning en openbare ruimte: een groene voortuin, een uitnodigende entreehal of een eigen stoep waar precies een bankje past. Belangrijk, want dit is de plek waar je je buren ontmoet en een praatje maakt.

IN DE ZON, UIT DE WIND, EN ZO MIN MOGELIJK LAWAAI

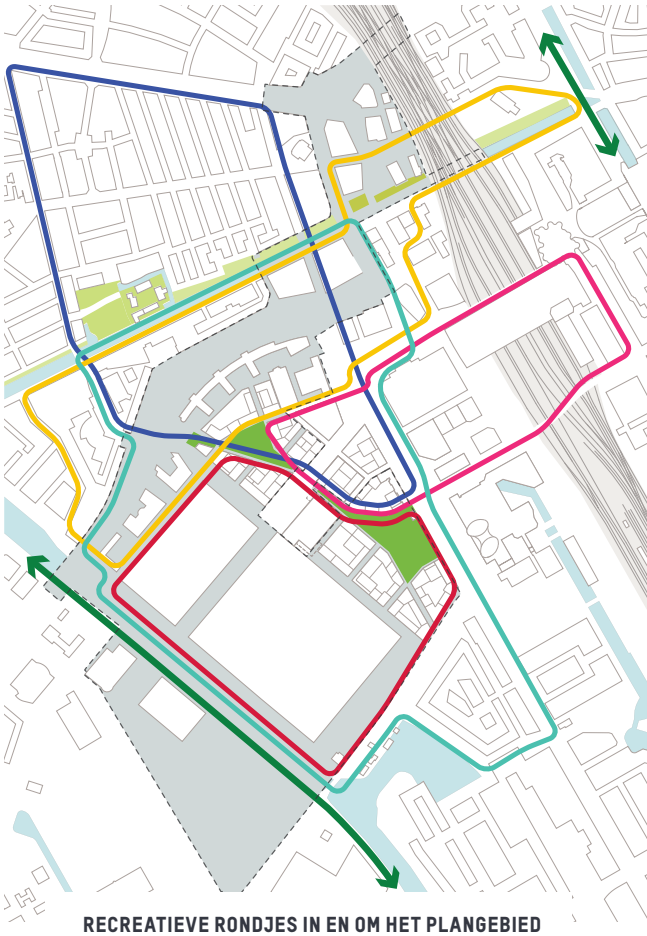
Mensen worden actiever en gezonder van zonlicht. Daarom zijn bezonningsstudies bij de uiteindelijke bouwplannen belangrijk. TNO heeft normen voor bezonning: minimaal 2 uur zonlicht per dag, 8 maanden per jaar. Dit is leidraad voor het gehele gebied. Om windhinder zoveel mogelijk tegen te gaan is alle hoogbouw ‘in de tweede lijn’ gezet. Dit wil zeggen iets naar binnen in het bouwblok, en nooit direct aan de straat. Hinderlijke valwinden worden zo effectief vermeden. Om zoveel mogelijk alle woningen te voorzien van minimaal één geluidluwe gevel is gekozen voor het stedenbouwkundige principe van gesloten bouwblokken. In een later planstadium zal nadere detailstudie worden gedaan naar het verblijfsklimaat van de binnenhoven in relatie tot aantal woningen en de hoogte van de bouwblokken.

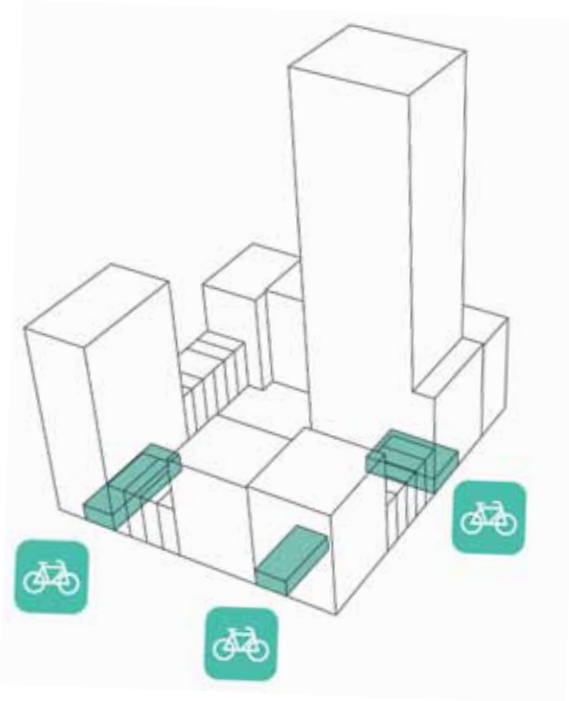
.

ONTWERP GERICHT OP BEWEGING: RECREATIEVE RONDJES

Er wordt volop ingezet op langzaam verkeer verbindingen. Verbindingen van oost naar west over het spoor, en van noord naar zuid. Verbindingen tussen het nieuwe centrum en de omliggende buurten. Verbindingen binnen het gebied. Geschikt voor acht- en tachtigjarigen. Voor verschillende doelgroepen in het gebied plannen we relevante looproutes. Denk aan lunchwandelingen, boodschappenrondjes, avondwandelingen, aansluiting op hardlooproutes en veilige routes naar school. En vanuit het Beurskwartier loop je gemakkelijk naar het 'rondje stadseiland'. Levendige plinten en groen maken de routes aantrekkelijk..

RECREATIEVE RONDJES IN EN OM HET PLANGEBIED

FIETSPARKEREN OP DE BEGANE GROND

ONTWERP GERICHT OP BEWEGING: FIETSEN IS DE GEMAKKELIJKE KEUZE

Autobezit wordt niet gestimuleerd en autogebruik wordt ontmoedigd. Toekomstige bewoners parkeren op afstand of maken gebruik van deelauto's. Een belangrijk deel van de nieuwe bewoners maakt vooral gebruik van openbaar vervoer.
Fietsen wordt in het gebied gemakkelijk gemaakt. In de bouwblokken komen grote gemeenschappelijke fietsenstallingen op de begane grond. Boodschappen doen met de fiets wordt de gemakkelijke keuze.

TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

Uiteraard is de ambitie voor het nieuwe centrumgebied om de gebouwde omgeving zo vorm te geven dat deze toegankelijk en uitnodigend is voor iedereen, ongeacht zijn of haar lichamelijke, verstandelijke, psychische en zintuigelijke vaardigheden en beperkingen. Het streven is dat iedereen in het nieuwe centrumgebied onafhankelijk, dus zonder gebruik van derden, van voorzieningen gebruik kan maken. Mensen voelen zich welkom op de plek waar ze zijn, de menselijke maat is er bepalend. Er is ruimte om te bewegen, de weg te kunnen vinden, ergens in en uit kunnen, ergens op en af en ergens bij kunnen. Er is aandacht voor veiligheid en er is aandacht voor binnenklimaat, luchtkwaliteit, privacy en sociaal contact.

GEZOND ETEN: AANTREKKELIJK EN GEMAKKELIJK

Er is een overvloed aan gezond eten. Mensen eten en drinken graag bij de lokale eetgelegenheden of koken zelf lokaal geproduceerde of regionale producten. Er is volop keus uit makkelijk en gezond eten. Fastfood is er ook, maar gezond is hierbij de norm. De restaurantkas aan het Merwedekanaal is een trekpleister voor toeristen, bezoekers en bewoners. Hier is te zien hoe groenafval en reststromen wordt gebruikt voor het kweken van gezonde biologische groenten en fruit. In kantoorkantines lokt de presentatie gezonde keuzes uit en zijn water en fruit vanzelfsprekend beschikbaar. Op weg naar station of werk start de dag met een gezond Ontbijtje To Go, en aan het eind van de dag met een gezonde Maaltijd To Go.

GEZONDHEIDSVERSCHILLEN VERKLEINEN

Utrecht is een gezonde stad. De verschillen tussen wijken zijn echter groot. We willen deze verschillen verkleinen. Mensen met een lage opleiding en laag inkomen moeten ook de kans krijgen op een gezond leven. In een goedkopere woning maar wel op een goede plek. Deze kans creëren we in het Beurskwartier. Er komt sociale huur in het gebied. Daarnaast komt er ook betaalbare werkruimte in de plinten. En nieuwe werkgelegenheid, voor verschillende opleidingsniveaus.
Belangrijk gegeven is: het zien van gezond gedrag leidt tot eigen gezond gedrag.

DIERVRIENDELIJK BOUWEN

Een stad biedt niet alleen ruimte aan mensen, maar ook aan natuur. De kansen voor planten en dieren kunnen bewust worden vergroot door gunstige omstandigheden te creëren voor het vinden van vestigingsruimte, voedsel en veiligheid. Dat kan werkelijk overal: op, aan en in gebouwen (verblijfplaatsen, nestkasten, holtes, gaatjes), muren (kalkrijke mortel), door toepassing van een variatie aan groen (van bomen tot en met groene gevels), door het (half) open houden van de bodem, door de materiaalkeuze (bv. hout, mosbeton). Doelsoorten zijn vogels, vleermuizen, wilde bijen en andere insecten als zweefvliegen en vlinders en de egel. Een goed functionerend bodemecosysteem zorgt voor goede groei-omstandigheden voor bomen en een goede waterafvoer.
Er kan ruimte worden geboden voor de belangrijkste gebouwbewonende soorten: de huismus,

de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis.

6. SLIM VERVOER

BEREIKBAARHEID: EEN NIEUWE KOERS

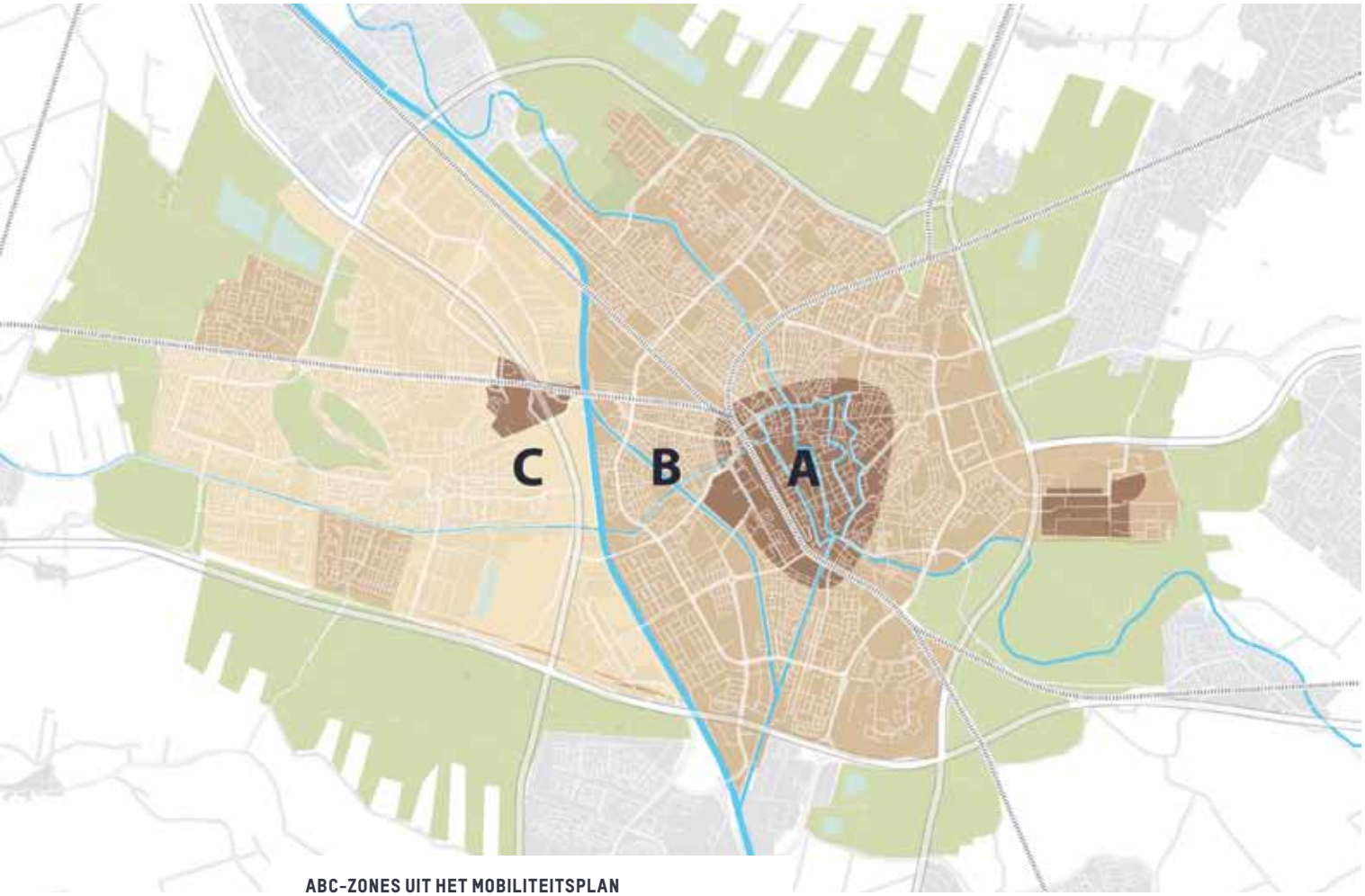
In deze omgevingsvisie is het denken over bereikbaarheid, zoals dat is vastgelegd in het gemeentelijke Mobiliteitsplan 'Slimme Routes, Slimme Regelen en Slim bestemmen' als leidraad gebruikt. In het Mobiliteitsplan staat dat het gebied Beurskwartier en Lombokplein onderdeel is van het vergrote centrum van Utrecht (de A-zone). In de A-zone is een sterkere verblijfskwaliteit wenselijk, met meer ruimte voor voetganger en fietser.

SLIM BESTEMMEN (EFFECT VAN DE RUIMTELIJKE PLANNEN)

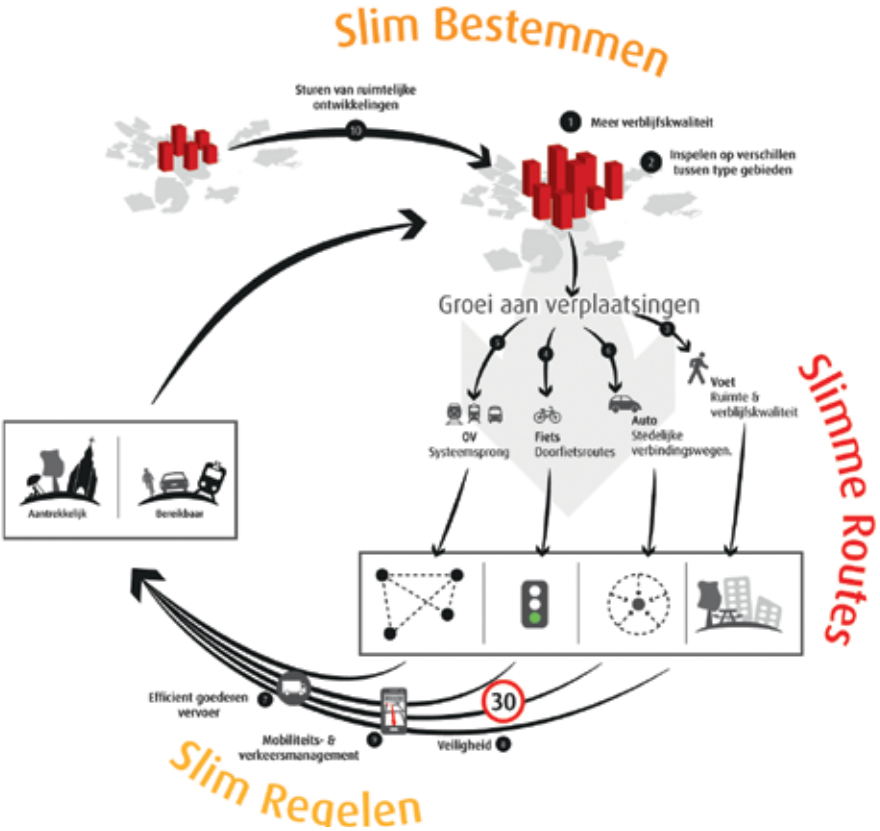
De keuze voor hoge tot zeer hoge bebouwingsdichtheden in het plangebied is verkeerskundig mogelijk door de ligging in de directe nabijheid van het Centraal Station van Utrecht. Juist híer zullen immers veel mensen kiezen voor openbaar vervoer en niet voor de auto. Daarnaast zijn alle voorzieningen goed bereikbaar waardoor er ook veel gelopen en gefietst zal worden. Er hoeft dus –in tegenstelling tot uitbreiding in het buitengebied - voor deze vorm van intense inbreiding geen nieuwe auto-infrastructuur te worden toegevoegd.
Dat aan het huidige 'werk'gebied vooral 'wonen' wordt toegevoegd, is ook verkeerskundig gunstig. Hiermee wordt de verdeling van het verkeer over de dag beter verspreid.

SLIMME ROUTES (EFFECT VAN INFRASTRUCTURELE MAATREGELEN)

Het bestemmingsverkeer zal worden gefaciliteerd, maar verder zal het autogebruik niet worden bevorderd. De bereikbaarheid van de binnenstad zal, binnen de grenzen van de wegcapaciteit van de Graadt van Roggenweg, worden verzekerd. Doel is een kwalitatief ruimtelijk en verkeerskundig ontwerp, met een goede leefbaarheid, veiligheid en oversteekbaarheid.
De inrichting van de Graadt van Roggenweg en Westplein (Kanonweg) wordt vanaf de Koningsbergerlaan tot de Vleutenseweg ingericht met 2x1 rijstroken en 30km/uur. Door deze heldere inrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein ontstaat een duidelijke rij-loper naar de binnenstad. De oversteekbaarheid is op alle uren van de dag goed, omdat auto's zich steeds meer verspreiden over de gehele dag, en de spitsintensiteiten wat afvlakken. Voorbeelden van wegen met vergelijkbare intensiteiten zijn 't Goylaan West en de IJburglaan in Amsterdam.

ABC-ZONES UIT HET MOBILITEITSPLAN

MOBILITEITSPLAN SLIMME ROUTES, SLIM REGELEN EN SLIM BESTEMMEN

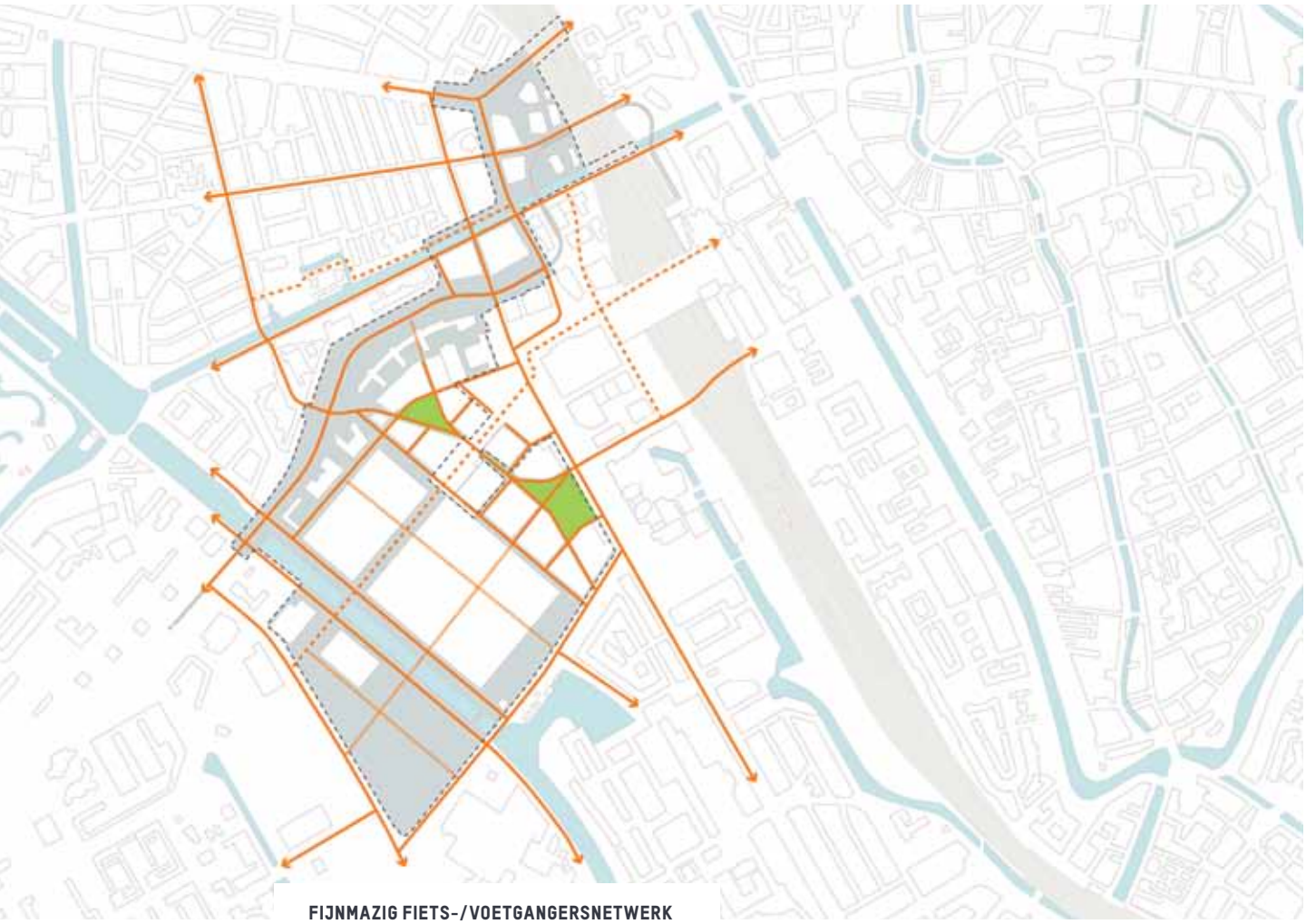
Deze route is geschikt voor diverse verkeersintensiteiten. In bijlage 2 is de analyse van de verkeersberekeningen weergegeven." Uit deze berekeningen volgt dat met de huidige inzichten een etmaalintensiteit van 17.000 mvt per etmaal te verwachten is, als ook de maatregelen uit het verkeersplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen komende jaren worden uitgevoerd.

Het duurzaam veilig ingerichte wegprofiel is geschikt voor dit aantal, maar ook voor een kleiner aantal motorvoertuigen per etmaal. Met de berekende aantallen is de weg goed oversteekbaar en veilig. Ook is de doorstroming voldoende om de binnenstad goed bereikbaar te houden.

In het compacte nieuwe stadsdeel staat de voetganger centraal. De voetgangersverbindingen zijn, waar mogelijk, fijnmazig met een maaswijdte van 50-100 meter.
De centrumboulevard wordt een doorlopende verbinding vanaf het Merwedekanaal tot aan het Vredenbrugplein. Een andere belangrijke verbinding voor voetgangers is vanzelfsprekend de verbinding tussen het park in het Beurskwartier naar de Mariaplaats. Via de Moreelsebrug, die recent is geopend.
Ook de looproutes langs het Merwedekanaal, langs de Leidse Rijn en van Lombok naar het Centraal station worden verbeterd en aantrekkelijk gemaakt.

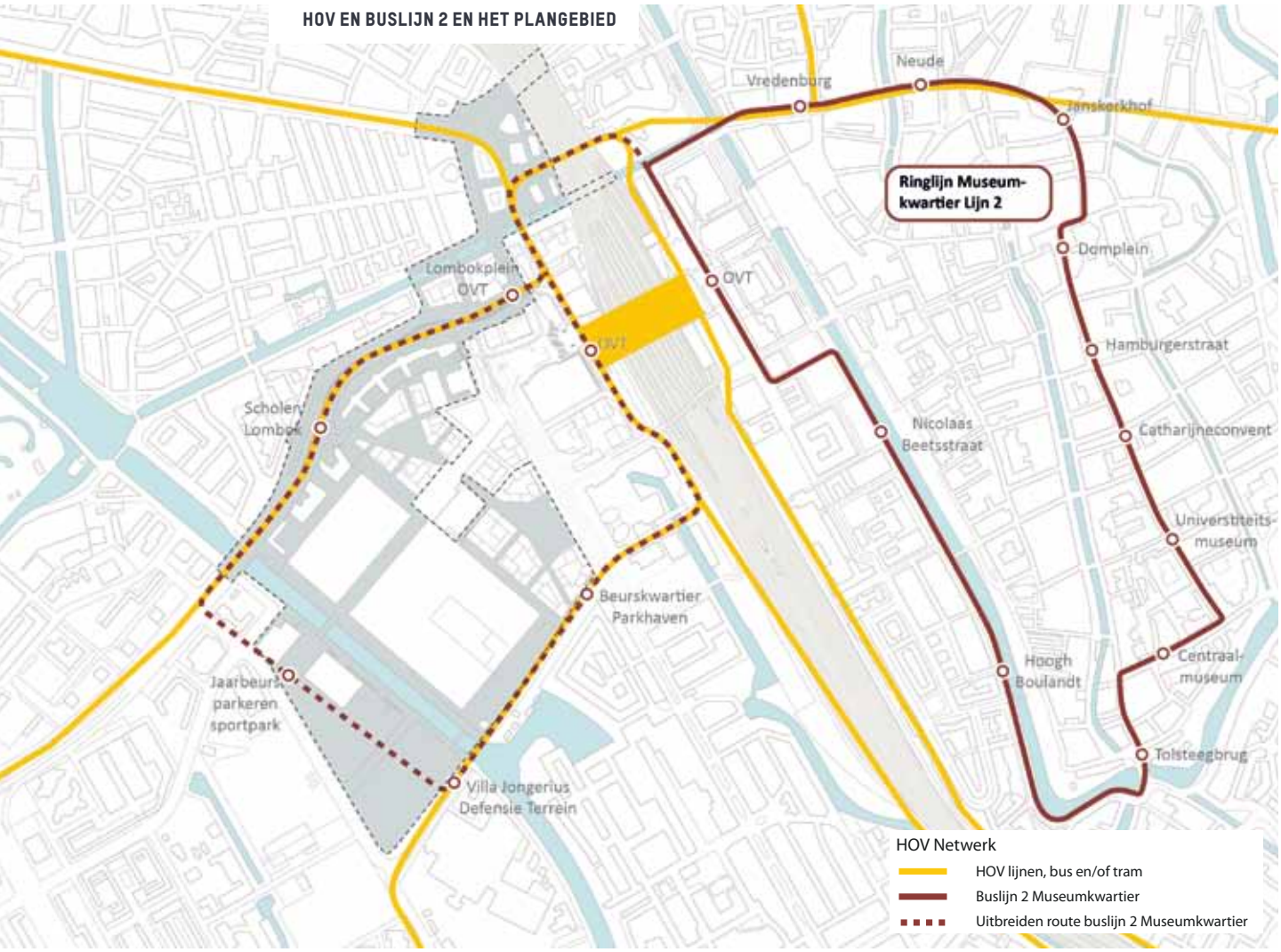
Na de voetganger komt de fietser. In de omgevingsvisie is het fietsnetwerk verbeterd. De Graadt van Roggenweg krijgt aan beide zijden fietspaden, evenals de Van Zijstweg. De fietsverbinding via de Leidseweg krijgt langs de gehele route hetzelfde profiel, aan de ene zijde de doorgetrokken Leidse Rijn, aan de andere zijde bebouwing met voordeuren en functies aan de straat. Het kruispunt met de huidige Graadt van Roggenweg wordt in verband met de ruimtelijke kwaliteit gelijkvloers.
De fietsverbinding langs het Merwedekanaal wordt verbeterd. En de barrière werking van de Graadt van Roggenweg wordt verminderd, zodat er betere fietsverbindingen ontstaan tussen Lombok en het station.
Bij de uitwerking zal veel aandacht besteed worden aan het comfort van de fietser: de breedte van de fietspaden, materialisatie, opstelruimte, en de oversteekbaarheid.

Zowel het Beurskwartier als het Lombokplein zijn uitstekend ontsloten met het openbaar vervoer. Binnen het plangebied worden de HOV routes snel en veilig gefaciliteerd. Het grootste station van Nederland is op loopafstand bereikbaar. Bovendien is het Beurskwartier aan beide zijden ontsloten door Hoogwaardig Openbaar Vervoer: bus- en trambanen, met haltes op de Graadt van Roggenweg en de van Zijstweg. Voor de nog fijnmazigere ontsluiting van het Beurskwartier kan worden gedacht aan een buslijn zoals lijn 2 in de oude binnenstad, dan wel aan vernieuwende deur tot deur vervoersconcepten.

FIJNMAZIG FIETS-/VOETGANGERSNETWERK

HOV EN BUSLIJN 2 EN HET PLANGEBIED

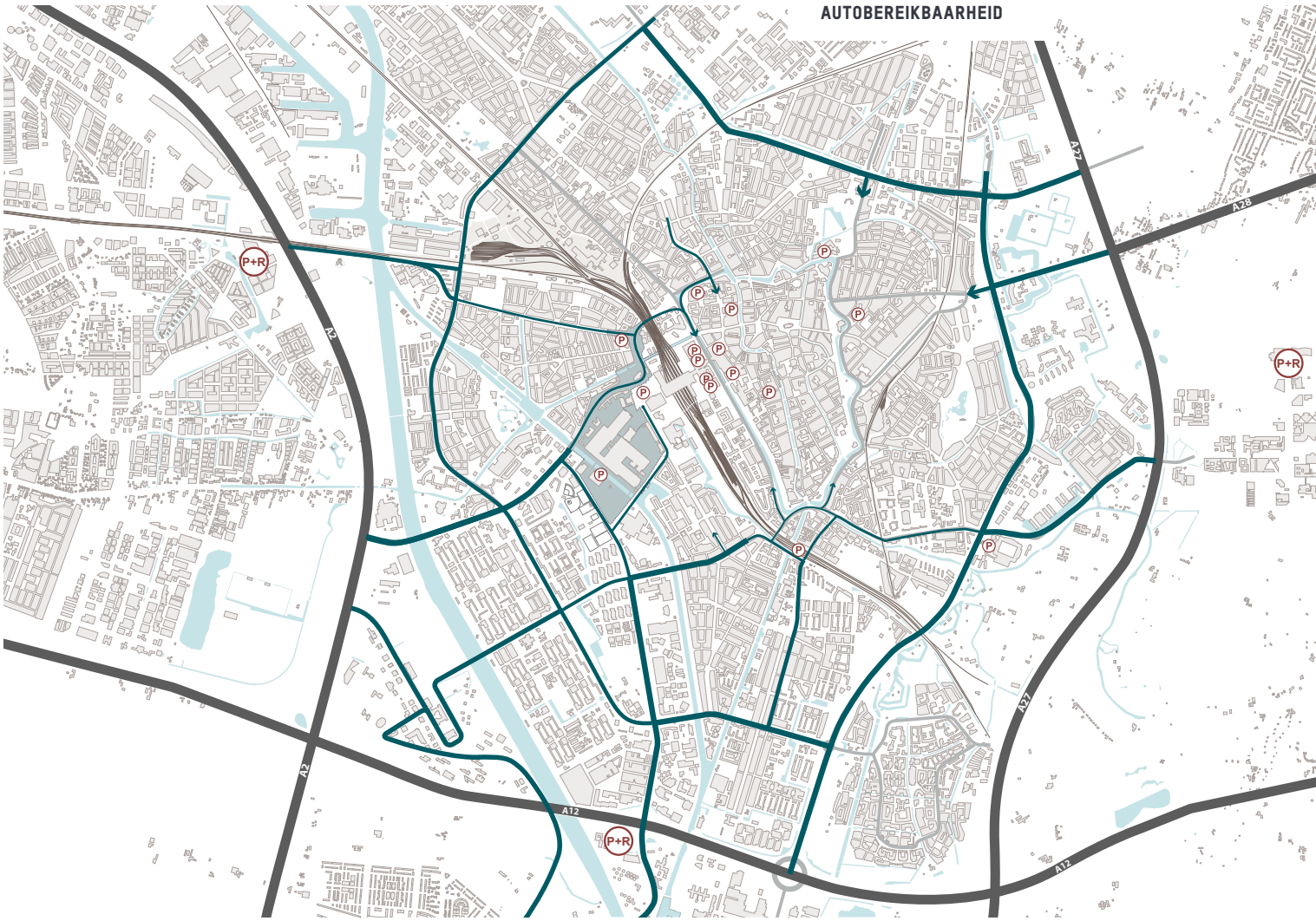

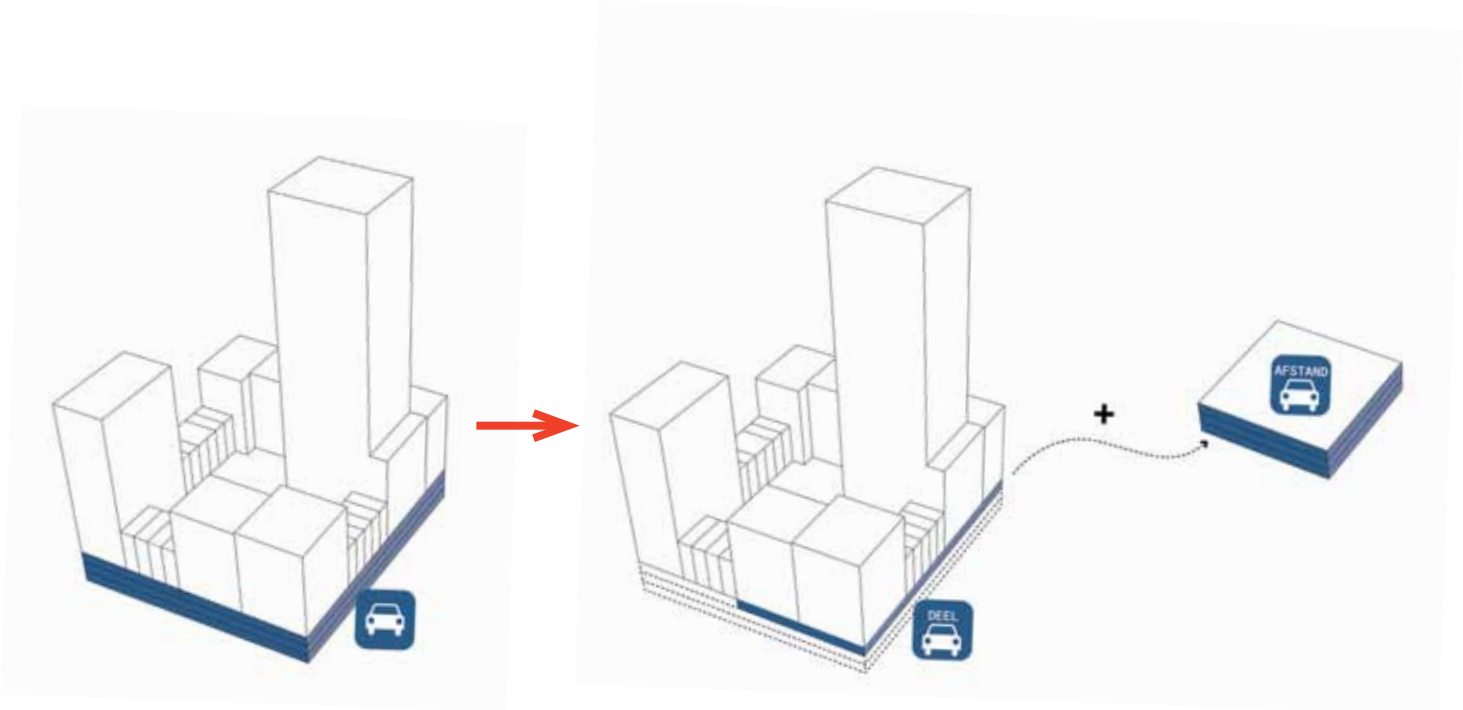
SLIM REGELEN (MAATREGELEN OP HET GEBIED VAN VERKEERS- EN MOBILITEITSMANAGEMENT)

Slim regelen gaat om het op een slimme manier voorzien in verkeersbehoeften. Hier zal in de aanloop naar en tijdens de gebiedsontwikkeling mee worden geëxperimenteerd. Voor het plangebied gaat het om het stimuleren van innovatieve projecten, die het transport binnen het gebied vereenvoudigen. Bijvoorbeeld een experiment met een tapis roulant (rollend tapijt), of met een zelfrijdend systeem tussen de parkeerplaatsen aan de westzijde van Jaarbeurs en het wonen in het Beurskwartier.

Mobiliteitsmanagement gaat over de introductie van deelvoorzieningen, zoals deelauto's en deelfietsen. Een niet minder belangrijk punt is het ontwikkelen van een slimme manier van afgifte van goederen en het organiseren van op maat gemaakt vervolgtransport.

De doorstroming wordt beheerst door middel van een dynamisch verkeersmanagement.

AUTOPARKEREN TRADITIONEEL EN MAATWERKOPLOSSING

MAATWERK IN PARKEREN

FIETSPARKEREN

Fietsen is de gemakkelijke keuze. Het stallen van de fiets wordt opgelost in de bouwblokken, op de begane grond of via een fietsbare en goed toegankelijke oplossing onder de grond (-1), om het gebruik van de fiets zo makkelijk mogelijk te maken. Behalve de private fietsenstallingen komt in het gebied, op een nog te bepalen locatie, ook nog een fietsenstalling voor het publieke programma aan de Centrumboulevard.

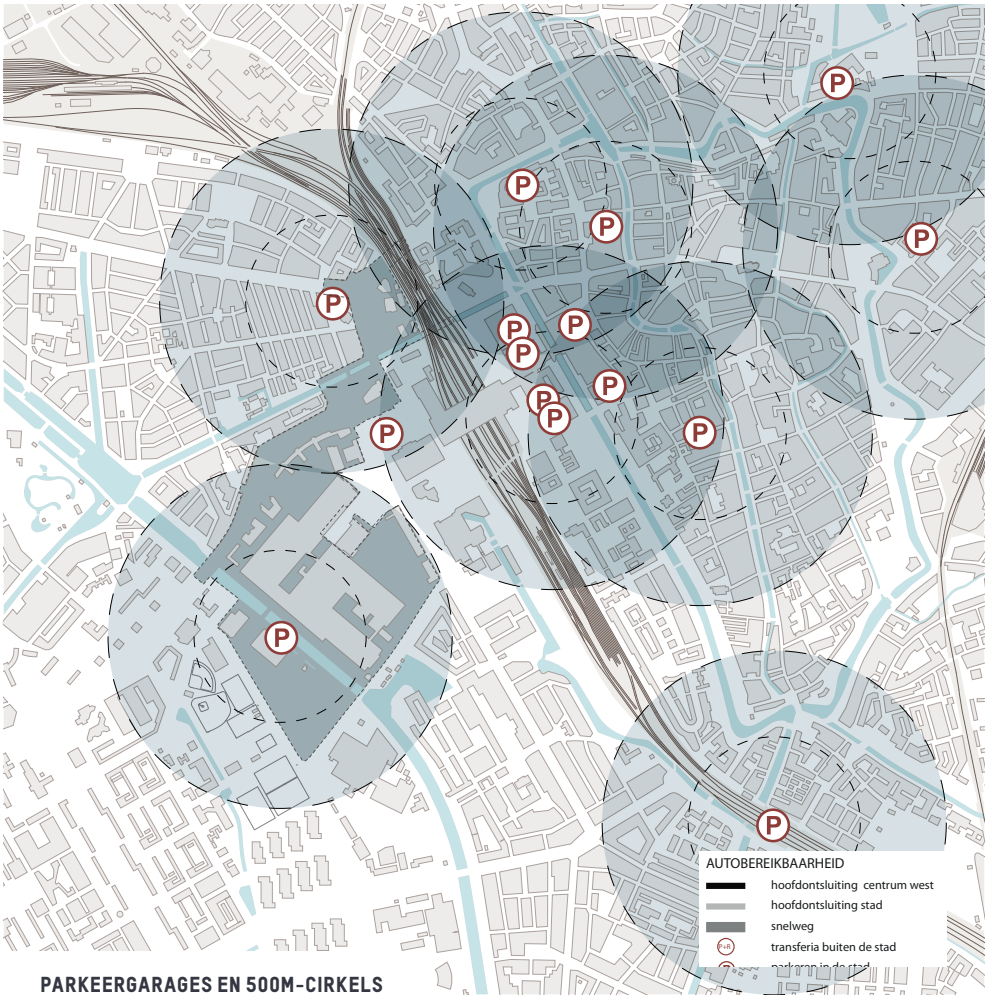
Boven op de geldende normen voor fietsparkeren (conform het bouwbesluit voor wonen) komen er extra fietsvoorzieningen ter vervanging van autoparkeren in het gebied en wordt ingezet maximaal gebruiksgemak van de fiets door collectieve-, deelsystemen, gerealiseerd op maaiveldniveau.

Ook komen er voor de werknemers goed toegankelijke fietsenstallingen. Voor bezoekers van bedrijven en voorzieningen moet de collectieve voorzieningen goed toegankelijk zijn en vanuit de fietsenstalling moet de bestemming eenvoudig (het liefst binnendoor) toegankelijk zijn.

AUTOPARKEREN: UITSLUITEND DEEL AUTO'S EN PARKEREN OP AFSTAND

Op basis van de vigerende Nota Stallen en Parkeren is voor het programma indicatief het aantal benodigde parkeerplaatsen berekend. Hierbij is er van uitgegaan dat:

- het Beurskwartier en het Lombok[plein in de A-zone wordt gebracht;
- de minimumnorm uit de bandbreedte als maximum wordt gehanteerd;
- maximaal (=20%) wordt ingezet op deelauto's onder de woningblokken zelf, met een omrekenfactor van 1 deelauto voor 4 parkeerplaatsen;
- voor privéauto's wordt uitgegaan van parkeren op afstand;
- dat maximaal (10%) wordt ingezet op het vervangen van autoparkeerplaatsen door fietsplekken.

PARKEERGARAGES EN 500M-CIRKELS

Het totaal aan parkeerplaatsen voor Beurskwartier komt dan maximaal rond de 2000 uit en het Lombokplein rond de 500 parkeerplaatsen, exclusief deelauto's (100 voor het Beurskwartier en 20 voor het Lombokplein). Dit komt ongeveer overeen met een norm van 0,5 parkeerplaats per auto.
Voor het Beurskwartier komt het parkeren op afstand op het parkeerterrein van de Jaarbeurs. Voor Lombokplein wordt zo veel mogelijk gebruikt gemaakt van bestaande garages.
Bezoekers kunnen uiteraard de verschillende openbare parkeergarages gebruiken.

Bij het ontwikkelen en vaststellen van het stedenbouwkundig programma van eisen zullen de bouwplannen getoetst worden aan de dan geldende stedelijke parkeernormen. Bovendien zal de markt maximaal worden uitgedaagd om met maatwerk zoals vernieuwde concepten Mobility as a Service (MaaS) en deelvoorzieningen, de verkeerproductie met de auto te minimaliseren. Dit ook om te voorkomen dat er leegstand ontstaat.

Door deze parkeerstrategie kan het maaiveld in het Beurskwartier -los van laden en lossen en hulpdiensten- autovrij blijven. Dit draagt belangrijk bij aan de doelstelling van een gezond en duurzaam gebied. En voorkomt een extra verkeersbelasting van de Graadt van Roggenweg en de van Zijstweg.

AUTO-ONTSLUITING PLANGEBIED

AUTOPARKEERSYSTEEM VAN DE STAD: P+R EN P+W

In de Toekomstvisie werd de parkeervoorziening van de Jaarbeurs aan de overzijde van het Merwedekanaal nog gezien als binnenstedelijk transferium voor zowel het Beurskwartier als de binnenstad. Bij uitwerking naar deze omgevingsvisie is dit inzicht gewijzigd. De parkeervoorziening Jaarbeurs zal vooral – als Park en Walk - van betekenis zijn voor westzijde van het Stationsgebied, het Beurskwartier en omgeving. De binnenstad heeft, in een kring direct rond, en deels middenin de binnenstad, andere parkeervoorzieningen die fungeren als Park en Walk. Aan de randen van de stad liggen de echte transferia, de Park en Ride-voorzieningen, bedoeld voor de eerste afvang van auto's. .

SMART MOBILITY

Sterk in beweging is een breed palet van innovaties die vallen onder de noemer smart mobility: innovatieve ICT- en datagedreven technologieën om steeds slimmer, schoner en efficiënter te reizen.
Het gaat erom de meest efficiënte, veilige en duurzame mobiliteitskeuze te stimuleren. De technologie ontwikkelt zich razendsnel en de uitdaging is om op het juiste moment te investeren in veelbelovende smart mobility toepassingen die opgaven van vandaag en morgen kunnen tackelen. Deelconcepten (deelauto's, deelfietsen, etc.) en Mobility as a Service (MaaS) worden beschouwd als kansrijk voor de mobiliteitsopgave van het Beurskwartier.
MaaS combineert diverse vormen van vervoer (deelfiets, huurauto, taxi, OV) in één enkele mobiliteitsservice via een mobiele app. Voor iedere individuele reis worden eenvoudig het beste (goedkoopste, snelste, meest duurzame) vervoermiddel geregeld. Eenvoud in plannen en betalen staat centraal. Elektrische deelauto's (op termijn zelfrijdend) bieden het duurzame voordeel om ingezet te worden voor opslag van zonne-energie en teruglevering.

De (elektrische) deelfiets is geschikt voor de last- en first mile. Beide voorzieningen (MaaS, deelconcepten) kunnen op bijv. het niveau van één of meerdere appartementencomplexen worden aangeboden.

Ook voor logistiek/goederenvervoer is de ambitie om dit slimmer te organiseren, bijv. door het creëren van afgiftepunten. De potentie, kosten en baten van elektrisch (zelfrijdend) openbaar vervoer moet nader worden onderzocht.

ONTWIKKELING

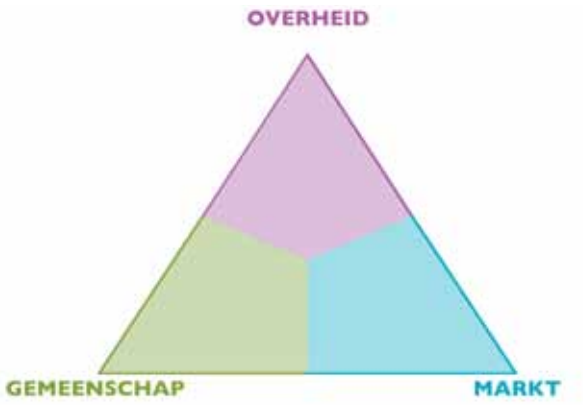
ONTWIKKELSTRATEGIE

PLOT VOOR PLOT TENDEREN

Als ontwikkelingsstrategie kiezen we voor een plotsgewijze tendering per bouwblok. Dit heeft als groot voordeel dat alle ambities uit deze omgevingsvisie per bouwblok opnieuw onder de loep genomen kunnen worden en aan de dan geldende inzichten kunnen worden aangepast. Ook kan de rol van lokale ondernemers/bewoners optimaal worden ingezet.
Deze keuze betekent dat de gemeente zelf, in samenspraak met partijen, het Stedenbouwkundig Programma van Eisen en het bestemmingsplan maakt. De woningen/werkplekken worden niet door de gemeente gerealiseerd.
De eventuele binnenhoven worden zoveel mogelijk mee uitgegeven. Gezien de planning en ruimtelijke samenhang zal het geheel worden aangevlogen in twee deelexploitaties: die van Lombokplein en van Beurskwartier.

EIGENAARSCHAP

Overduidelijk is uit de stadsgesprekken de wens voor meer eigenaarschap naar voren gekomen. Naast de ruimtelijke vertaling daarvan zal het ontwikkelproces op veel plekken ook zo worden ingevuld dat bewoners, Utrechtse ondernemers, creatieve ontwikkelaars een positie in het proces zullen kunnen krijgen.
Dit kan zeer diverse vormen aannemen.
Per bouwblok zal gekeken worden welke rol particulier opdrachtgeverschap, collectief particulier opdrachtgeverschap en/of mede-opdrachtgeverschap kan krijgen. De ruimtelijke constellatie van de bouwblokken is hierop toegesneden en geschikt gemaakt: per bouwblok kan dit opnieuw worden bepaald.
Een bouwblok wordt in principe niet in zijn geheel getenderd, maar altijd in delen. Zo kan gestuurd worden op de aanwezigheid van diverse eigenaars (die binding hebben met het gebouw of blok vanuit hun betrokkenheid bij de ontwikkeling) en op het gebruik maken van verschillende architecten.

MOGELIJKE ONTWIKKELSTRATEGIEËN

Uitgaande van de hiervoor weergegeven principes worden op hoofdlijnen de volgende ontwikkelingsstrategieën toegepast:

› **Mede-, collectief-, en particulier opdrachtgeverschap**

Hierbij stelt de gemeente de kaders. Voor particulieren (toekomstige gebruikers, bewoners en exploitanten), eventueel collectief gebundeld of in samenwerking met ontwikkelaars, is er veel ruimte om invulling te geven aan de eigen woonwensen. Een voorbeeld waar deze ontwikkelingsvorm veel is toegepast is het Veemarktterrein.

› **Uitgifte kavels in marktgerichte tenders voor vastgoedpartijen**

Hierbij stelt de gemeente per bouwveld of een gedeelte daarvan de kaders. Via tenders aan marktpartijen, al dan niet met een dialoogfase, wordt de meest geschikte marktpartij geselecteerd die het project gaat ontwikkelen. Een voorbeeld ontwikkeling waar deze vorm is toegepast is het Zuid- en Noordgebouw.

› **Exclusieve onderzoeksfase voor uitgifte, op basis van een substantiële eindgebruiker**

Bij percelen waarbij hoofdzakelijk één functie zoals kantoren zal worden gerealiseerd, kan er voor worden gekozen om een perceel uit te geven aan één partij. Voorwaarde hierbij is dat voor een substantieel deel van het volume één of meerdere eindgebruikers in beeld zijn. Indien hier sprake van is, kan een exclusieve onderzoeksfase worden gestart. Met deze partij wordt dan een intentieovereenkomst gesloten om tot een ontwikkelingsovereenkomst of uitgifteovereenkomst te komen.

LOMBOKPLEIN

Een bijzondere plek in de ontwikkelingsstrategie zal het plein bij Lombok innemen. We willen daar eerst de Leidse Rijn graven en de weg verleggen, vervolgens het bouwblok tegenover de moskee ontwikkelen en daarna, samen met alle omwonenden/bedrijven, de precieze invulling van het Lombokplein bepalen. In de tussentijd kan deze plek gebruikt worden voor experimenten/placemaking/evenementen. Hieruit kunnen lessen getrokken worden voor de nieuwe invulling, maat- en schaal van het definitieve plein.

INVULLING PLINTEN

Van meet af aan zullen we een organisatiestructuur opbouwen van bestaande bedrijven en bewoners, vertegenwoordigers van nog niet aanwezige partijen (maar in toekomst wel gewenst, bijvoorbeeld lokale ondernemers) om mee vorm te geven aan de placemaking en de plintenstrategie.

DOORREKENING

BEURSKWARTIER

Voor het Beurskwartier is op basis van het indicatieve programma het stedenbouwkundige model doorgerekend. Meegenomen in de berekening is de verwerving van de bestaande woningen aan de Croeselaan. Op basis van een globale financiële verkenning komt het resultaat uit op een bandbreedte tussen de 0 miljoen en € 10 miljoen positief. De raming is behoedzaam opgesteld, zodat zij ook crisisbestendig is.

LOMBOKPLEIN EN OMGEVING

In het plangebied liggen grote infrastructurele projecten. Het betreft de herinrichting van de Graadt van Roggenweg en het Westplein en het doorvaarbaar maken van de Leidse Rijn.
Deze projecten dienen een groter belang dan de gebiedsontwikkeling zelf.
De Graadt van Roggenweg wordt aangepast om het centrum in de toekomst goed bereikbaar te houden, maar de herinrichting heeft ook tot doel om de omgeving van e stadsstraat aantrekkelijker te maken. Dit geldt tevens voor het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn: daardoor wordt het Merwedekanaal verbonden met de singel.
De realisatie van deze projecten is kostbaar. Omdat deze kosten slechts ten dele kunnen worden terugverdiend met vastgoedontwikkeling, is het nodig om de infrastructurele werken van een eigen financiering te voorzien. De variant die is opgenomen in het stedenbouwkundig plan laat een tekort zien van circa € 51 miljoen. De belangrijkste kosten zijn het doortrekken van de Leidse Rijn inclusief de bruggen en de aanpassing van de infrastructuur.

FASERING

Het maken van de plannen en de realisatie van het Lombokplein, inclusief het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn, kan na de vaststelling van deze omgevingsvisie gelijk worden opgepakt (2018/2021). Voorwaarde hierbij is dat de financiën zijn geregeld.

De gronden voor het Beurskwartier vallen per 1 januari 2023 aan de gemeente toe. De planvorming kan vanaf 2019 ter hand worden genomen met het maken van een bestemmingsplan.
Komende jaren zal er al wel worden gebouwd op en rond de Jaarbeurs: zo zal in 2018/2020 het Amrath hotel (hotel met woningen) worden gebouwd, en ook Healthy Urban Quarter. De Jaarbeurs zal verder vormgeven aan de herontwikkeling van de plek waar nu het Casino staat en aan de parkeervoorziening ten westen van het Merwedekanaal. Deze zal ook ten dienste staan van parkeren op afstand van het Beurskwartier. Zie bijlage 3 voor de planning.

In de tussentijd zullen ook diverse vormen van tijdelijke interventies en placemaking plaatsvinden die voorsorteren op de toekomstige invulling.

PLACEMAKING

De gemeente wil graag van het Beurskwartier en het Lombokplein alvast een “plek” maken. Niet alleen een fysieke plaats waar men ‘doorheen moet’ op weg naar het station of een parkeerplaats. Het moet juist een plaats worden waar mensen gebruik van maken, waar ze graag zijn, waar ze het gebied kunnen beleven, zich (samen) kunnen gaan identificeren met het nieuwe, nog te maken gebied. Al dan niet in een vorm die in de definitieve inrichting ook een plek zal krijgen. We noemen dit proces “placemaking”.
Placemaking speelt zowel een rol in de tijdelijke situatie in aanloop naar en tijdens de realisatie, als in de definitieve situatie. Het is van belang dat het gebied een “plek” wordt waar mensen graag zijn.

COALITIES

Er is pas echt sprake van placemaking als aanwezige partijen in het gebied, zoals bewoners en bedrijven, zich verbonden voelen met het gebied. En met elkaar als medegebruikers van de gezamenlijke openbare ruimte. Het belang van het gevoel van eigenaarschap over die ruimte en het bijbehorende gevoel van verantwoordelijkheid daarvoor is ook in de stadsgesprekken als zeer belangrijk benoemd.
De partijen in een gebied kunnen tot elkaar komen door zich te verenigen in 'coalities'. Die coalities kunnen zich gaan bezighouden met de (tijdelijke) 'programmering' van het gebied. Die programmering kan bestaan uit verschillende soorten initiatieven en te zien en beleven zijn op verschillende locaties in het gebied.
De gemeente zal zich komende tijd inspannen om dergelijke coalities zich te laten vormen en wil de daaruit voortkomende initiatieven graag faciliteren.

ONTWIKKELGEBIED JAARBEURS

Binnen de omgevingsvisie kent de Jaarbeurs haar eigen ontwikkelgebied. Er is intensieve samenwerking nodig met de Jaarbeurs om het Beurskwartier en het Jaarbeursterrein goed op elkaar aan te laten sluiten.

AFSLUITING HOE NU VERDER

Utrecht bloeit en groeit. Met de contouren die in deze omgevingsvisie zijn vastgelegd kan Utrecht de komende tien, vijftien jaar het huidige Westplein transformeren naar een leefbaar stukje stad. De Leidse Rijn weer bevaarbaar maken, en samen met de bewoners een mooi leefbaar Lombokplein met bijbehorende bebouwing ontwikkelen. Voor het Beurskwartier geldt de unieke kans om het centrum van Utrecht te vergroten met een gezond en duurzaam stadsdeel. Met de Moreelsebrug als verbinding tussen oud en nieuw.

De tijden veranderen snel. De economische, technologische, maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling op het vlak van zelfrijdend vervoer: we weten veel nog niet. Deze omgevingsvisie is het beste wat Utrecht op dit moment kan vastleggen voor de toekomst van Lombokplein en Beurskwartier.
Maar het denken staat niet stil. Want Utrecht groeit en bloeit en vernieuwt continue. Samen met bewoners en alle andere betrokkenen blijven we zorg dragen voor een gezond, levendig en mooi stadscentrum.

BIJLAGE 1

Bijlage 1 Herinrichting Westplein, nadere onderbouwing

In deze notitie worden enkele punten rond de keuzes van de inrichting Lombokplein nader toegelicht.

1. *Stadsstraat achterlangs het NH-hotel*. Om Lombok goed aan te hechten aan het stedelijk weefsel is gekozen voor een stadsstraat achter het NH-hotel langs. De gescheiden oplossing langs de tramviaduct (een model uit de keuzedocuemnten) had ruimtelijke nadelen zoals de leesbaarheid van de te kiezen routes, terwijl de doorstroming niet of nauwelijks beter was en de barriërewerking groter. Bovendien was deze variant veel duurder.
   Lang is gedacht dat voor deze oplossing achter het NH-hotel langs de aankoop en sloop van de laagbouw van het NH-hotel nodig was. Recent zijn we tot het inzicht gekomen dat dit niet nodig is voor een goede inpassing van de weg. Voorwaarde daarbij is wel dat het Jaarbeurspleingebouw (fase 1) enkele tientallen meters richting de Volksbank opschuift om ruimte te maken voor een kiss en ride oplossing en de taxistandplaatsen. Bijkomend voordeel is dat de taxi's dichter bij het station kunnen halteren. Nadeel is wel dat de bestemmingsplanprocedure voor het Jaarbeurspleingebouw opnieuw moet worden doorlopen. Deze oplossing leidt wel tot een zeer forse besparing op het project Lombokplein (zie verder de financiën).

2. *Een gelijkvloerse oplossing van de oversteek Leidse weg met de Graadt van Roggenweg*.
   Door het verminderen van het aantal rijbanen en de totale hoeveelheid asfalt, de lagere auto-intensiteiten per etmaal en de verlaagde snelheid van 50 naar 30 km/u, verbetert de oversteekbaarheid van zowel voetgangers als fietsers. De simulaties laten zien dat bij de toekomstig verwachte intensiteiten, de wachttijd voor fietsers en voetgangers acceptabel tot goed is, zeker voor een centrummilieu. Daarnaast is gezien de kleinere aantallen voertuigen en de lagere snelheid, de veiligheid toegenomen ten opzichte van de huidige situatie. Om deze redenen is een fiets- en voetgangerstunnel bij de oversteek Leidse weg/Graadt van Roggenweg vanuit oversteekbaarheid overbodig. Ook bij de Neude, of bijvoorbeeld TivoliVredenburg is er geen ongelijkvloerse oplossing voor fietsverkeer.

   Om dat het gebied in de A-zone uit het mobiliteitsplan ligt is de inrichting van het verkeer zo veel mogelijk gericht op ontmoeten, dat wil zeggen dat kruisingen zoveel mogelijk 'ongeregeld' en gelijkvloers (oogcontact) worden uitgevoerd. Het fietsverkeer moet zo makkelijk mogelijk alle richtingen op kunnen. Tegelijkertijd moet autoverkeer ook op drukke dagen redelijk door blijven stromen. De fietsroute langs de Leidse Kade staat echter wel in SRSRSB benoemd als doorfietsroute, wat eigenlijk een ongelijkvloerse oplossing vraagt.
   Bij een ongelijkvloerse kruising bij Leidse Kade ontstaat echter een ingewikkelde ruimtelijke oplossing die geen recht doet aan dit principe dat fietsers makkelijk allerlei kanten op kunnen.
   Een tunnel heeft vrij grote impact op de omgeving. Vanwege de hellingbanen, die uiteraard niet te stijl mogen zijn om de tunnel voor iedereen toegankelijk te houden, is veel ruimte nodig. Omdat ook een goede fietsverbinding van Leidse Kade en Lombok met het station noodzakelijk is, ontstaat een ingewikkelde verkeerskundige oplossing voor het NH-hotel, waardoor de mooie nieuwe as van de Leidse weg langs de Leidse Rijn wordt onderbroken.
   Een tunnel in plaats van een gelijkvloerse oplossing leidt daarnaast tot forse meerkosten.

   Dit alles afwegende hebben we in de structuurvisie een gelijkvloerse oplossing opgenomen die is voorzien van een VRI, welke op rustige momenten desgewenst kan worden uitgeschakeld.

3. *Een rotonde/alzijdige kruising verdient om diverse redenen de voorkeur boven een kruising.*
   Bij de samenkomst van Vleutenseweg/Kanonstraat (Westplein) en Daalsetunnel zijn globaal twee varianten mogelijk: een rotonde die alle rijrichtingen faciliteert (of een alzijdige kruising) en een kruising die de Vleutenseweg en het Westplein ontkoppeld (dan is een rotonde niet mogelijk) Een rotonde en een kruising hebben beiden voor- en nadelen, alleen zijn ze van een andere orde.

   De variant met kruising zorgt dat bestemmingsverkeer tussen Vleutenseweg en Graadt van Roggenweg niet meer mogelijk is, waar een rotonde (of alzijdige kruising) dat nog wel mogelijk maakt. Het met een kruising onmogelijk maken van de beweging Vleutenseweg-Westplein zorgt voor hogere druk van auto's in de wijk Lombok en op de westelijke stadsboulevard. De auto intensiteit op het Westplein is bij een kruising echter ca. 2000 mvt per etmaal lager dan bij een rotonde. Nadeel bij de kruising variant is de slechtere bereikbaarheid van de Lombokparkeergarage.

De rotonde heeft als voordeel dat alle afslagen mogelijk worden gemaakt en dus de leesbaarheid van de stad beter is dan bij een kruising. Bovendien is een rotonde grote delen van de dag gebruiksvriendelijker omdat geen VRI nodig is. De intensiteiten op het Westplein zijn dezelfde 2000 mvt per etmaal groter dan bij een kruising, er treden echter ten opzichte van de huidige situatie geen neveneffecten op in de wijk en op de binnenring.

Doordat de intensiteiten in de toekomst niet hoger zullen worden door de reconstructie van de Graadt van Roggenweg van 2x2 naar 2x1 is een rotonde, die in staat is hogere intensiteiten te verwerken, verantwoord (verkeersaantrekkende werking blijft uit). Er zijn bij een rotonde geen verkeerslichten (VRI's) nodig en er zijn keerbewegingen mogelijk wat bij verkeerd rijden of bijvoorbeeld bij kiss en ride de stad veel duidelijker maakt.

De keuze voor een rotonde maakt het ook mogelijk dat de discussie over de verkeerscirculatie in de Kanaalstraat zijn eigen dynamiek en oplossingen kan houden. Bij een kruising is tegengesteld éénrichtingsverkeer op de Damstraat en éénrichtingsverkeer in de Kanaalstraat een vereiste, in verband met sluipverkeer door de Damstraat. Ook de Lombokparkeergarage blijft beter bereikbaar bij de keuze voor een rotonde, waardoor deze wellicht een rol kan gaan spelen bij ontlasten van de parkeerdruk op de Kanaalstraat.
De keuze voor de rotonde zorgt ervoor dat de bestemmingen in en om Lombok (Nieuw Engeland) eenvoudiger te vinden zijn.

Alles overziend hebben we in de structuurvisie gekozen voor een rotonde. Zie voor verdere onderbouwing verkeersintensiteiten, bijlage 2.

BIJLAGE 2

Bijlage 2 Analyse Toekomstig autoverkeer Westplein in kader van Beurskwartier/Kop van Lombok

1. Inleiding

De gemeente is bezig met de (her)ontwikkeling van het Beurskwartier/Kop van Lombok. Als onderdeel bij de besluitvorming heeft de gemeenteraad op 9 juli 2015 besloten dat het Westplein moet worden ingericht met als uitgangspunt een "stadsstraat met 2x1 profiel met pleinfuncties, 30 km zone en vastgoed." Hierbij is ook aangegeven dat een verkeersdrukte van 15.000 motorvoertuigen per etmaal past bij deze kwaliteiten. De gemeenteraad heeft besloten om "de haalbaarheid van deze uitgangspunten te onderzoeken, in samenhang met het nieuwe Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen." (amendement A55, 9 juli 2015).

Het temperen van het autoverkeer op het Westplein sluit aan op het gemeentelijk Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. In het Mobiliteitsplan staat dat het Westplein onderdeel is van het vergrote centrum van Utrecht (de A-zone). In de A-zone is een sterkere verblijfskwaliteit wenselijk, met meer ruimte voor de voetganger en fietser. De autobereikbaarheid is belangrijk voor bestemmingsverkeer naar het centrum zelf.

Na de vaststelling van het gemeentelijk Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (26 mei 2016) en de vaststelling van het nieuwe gemeentelijk verkeersmodel VRU 3.3 U (8 november 2016) werd het mogelijk om eerdere analyses verder te verfijnen. Deze notitie beschrijft de resultaten.

2. Samenvatting

De plannen zoals omschreven in de Omgevingsvisie met het Westplein als 2x1 30km/uur weg en een alzijdige kruising op de kruising Vleutenseweg/Daalsetunnel/Westplein leiden in combinatie met voorzetting van huidig beleid en trends in mobiliteit tot ongeveer 17.000 motorvoertuigen per etmaal op het Westplein, en circa 1.300 auto's per spitsuur. Met deze waarden is een kwalitatief ruimtelijk en verkeerskundig ontwerp mogelijk, met een goede leefbaarheid, veiligheid en oversteekbaarheid. In het verlengde van de Regelfilosofie is ook de hoeveelheid auto's in het drukste uur aan te merken als 'goed oversteekbaar'.
Andere ontwikkeling zoals Smart Mobility zoals Mobilty as a Service zullen mogelijk leiden tot een verdere verlaging van de auto-intensiteiten in de toekomst.

Het is ook mogelijk de intensiteiten te reduceren tot 15.000 motorvoertuigen door harde verkeersmaatregelen zoals de knip Vleutenseweg-Westplein of het doseren van op de Graadt van Roggenweg maar dit leidt tot een toename van het verkeer op de Westelijke Stadsboulevard tussen het 24 Oktoberplein en de Majellaknoop.

Ondanks de daling van het aantal auto's op het Westplein neemt het auto autoverplaatsingen naar de binnenstad toe. Dit betekent dat de parkeergarages bereikbaar blijven.

3. Werken in de geest van het gemeentelijk Mobiliteitsplan

Bij de mobiliteitsanalyses naar het Westplein is aangesloten op de filosofie van het gemeentelijk Mobiliteitsplan. Het Mobiliteitsplan bevat de zogenaamde vijfhoek. Deze geeft aan dat het mobiliteitssysteem moet bijdragen aan de stedelijke doelen: een gezonde en sociale stad, een

duurzame en leefbare stad, een bereikbare stad, een stad met ruimtelijke kwaliteit, en dit alles binnen financiële randvoorwaarden. Ook op het Westplein is een optimale mix wenselijk tussen de doelen.

De Vijfhoek uit het gemeentelijk Mobiliteitsplan, met de doelen van het mobiliteitssysteem

De meegegeven streefwaarde van 15.000 auto's per etmaal op het Westplein is vooral van belang bij leefbaarheid en gezondheid, bijv. geluid en luchtkwaliteit. Immers: bij analyses naar de lucht- en geluidskwaliteit gelden de etmaalwaarden (weekdag) als maatgevend. Daarom is dit criterium meegenomen in de analyse. Een gemiddelde weekdag ligt volgens gemeentelijke tellingen qua verkeersdrukte 5% lager dan een werkdag.

Als het gaat om een goede oversteekbaarheid, veiligheid, een goede bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit (bijv. ruimtebeslag van infrastructuur) gaat het meer om de kwaliteit op piekmomenten; het aantal auto's per spitsuur. Op het Westplein is het avondspitsuur maatgevend (werkdag). Daarom is ook dit criterium meegenomen.

Er is bij de analyse zowel gekeken naar Slim Bestemmen (effect van de ruimtelijke plannen), als naar Slimme Routes (effect van infrastructurele maatregelen) en Slim Regelen (maatregelen op het gebied van verkeersmanagement en mobiliteitsmanagement).

4. Analyse met het vastgestelde verkeersmodel

De analyses hebben plaatsgevonden met het vastgestelde gemeentelijk verkeersmodel (prognosejaar 2025). Op basis hiervan heeft de gemeente een projectvariant gebouwd, met aannames voor de verdere groei tussen 2025 en 2030 (naar circa 400.000 inwoners waarbij ook het aantal arbeidsplaatsen en bezoekers meegroeit). De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone is meegenomen (middenvariant). De modeluitkomsten zijn vertaald naar etmaalcijfers (weekdag) en avondspitsuurcijfers (werkdag).

Voor een maximaal inzicht zijn de effecten van maatregelen zo veel mogelijk opgesplitst in een watervalgrafiek. Dit is gedaan voor het etmaal (weekdag) en het avondspitsuur (werkdag). De huidige situatie 2015 geldt telkens als index 100.

In algemene zin voorspelt het verkeersmodel een relatief grote groei van het autoverkeer in en rond de binnenstad. Naar verwachting groeit het autoverkeer hier in werkelijkheid minder sterk dan het model voorspelt. Dit komt doordat de verkeerscapaciteit van de wegen in veel gevallen al (bijna) is bereikt. Daarnaast houdt het verkeersmodel geen rekening met veranderend mobiliteitsgedrag (meer lopen en fietsen, opkomst van Het Nieuwe Werken, opkomst van nieuwe deelconcepten, Mobility As A Service). De uitkomsten kunnen worden beschouwd als een 'worst case'.

5. Van huidige situatie 2015 naar toekomst 2030

In de huidige situatie 2015 rijden volgens de meest recente inzichten ongeveer 19.000 auto's per etmaal over het Westplein (weekdag). In het avondspitsuur zijn dit 1.550 auto's per uur (werkdag).

In de autonome toekomstsituatie 2030 zonder Beurskwartier/Kop van Lombok voorziet het verkeersmodel een verkeersgroei van 16 indexpunten over het etmaal. In het drukste uur is de groei 6 indexpunten. De groei komt door de ontwikkeling van de stad. Het autoverkeer groeit in het spitsuur minder dan in het etmaal, als gevolg van een betere spreiding van het autoverkeer over de dag (spitsafvlakking). Dit is een herkenbaar patroon, dat ook elders optreedt.

In de toekomstsituatie 2030 met Beurskwartier/Kop van Lombok neemt het aantal auto's op het Westplein weer af tot indexniveau 109 (etmaal) en 97 (drukste uur). De afnames komen door een samengesteld effect. Enerzijds komt er extra autoverkeer door extra ruimtelijke ontwikkelingen. Anderzijds is er het effect van 30 km/uur en één rijstrook per richting op het Westplein en de Graadt van Roggenweg (tussen Vleutenseweg en Koningsbergerstraat). Er is rekening gehouden met extra lage parkeernormen in het Beurskwartier/Kop van Lombok, een sturende innovatieve parkeerstrategie en een verkeersluwe structuur.

6. Maatregelen met beperkte neveneffecten, verdere invulling van beleid en voortzetting van trends

Een aantal maatregelen is denkbaar om het aantal auto's op het Westplein te reduceren. Het gaat dan in de eerste plaats om maatregelen met beperkte neveneffecten op de andere delen van de stad. Samen zorgen ze dat de verkeersdrukte op het Westplein afneemt tot circa 17.000 auto's per etmaal en circa 1.300 auto's in het drukste uur:

1. Een zogenaamde knijp op de route Daalsetunnel-Amsterdamsestraatweg en vv. leidt op etmaalbasis tot 2 indexpunten minder autoverkeer op het Westplein. In het drukste uur is het effect minder dan 1 indexpunt. Uitgangspunt is een andere instelling van verkeerslichten, vergelijkbaar met de maatregelen op de Weerdsingel. Deze maatregel past ook goed in het gemeentelijk beleid om minder (doorgaande) auto's te laten rijden op de Amsterdamsestraatweg.
2. Uit de analyses in het kader van het gemeentelijk Mobiliteitsplan blijkt dat de maatregelen in het Mobiliteitsplan leiden tot 15% minder auto's op het Westplein (door modal shift naar fiets en OV, meer rijden via de RING). Nog niet alle maatregelen zijn al opgenomen in het MPB (en dus in het verkeersmodel). Naar verwachting vindt echter de komende jaren verdere uitwerking plaats van het beleid uit het gemeentelijk Mobiliteitsplan. Hierbij moet met name gedacht worden aan het verder verbeteren en versnellen van fietsroutes waardoor de concurrentiepositie van de fiets verder versterkt wordt en de inrichting van stedelijke verbindingswegen tot stadsboulevard. Dit leidt tot een modal shift en meer rijden via de RING.

Er wordt daarom rekening gehouden met 10% additionele afname van het autoverkeer op het Westplein. Het aantal auto's op het Westplein neemt dan tot 2030 op etmaalbasis verder af tot indexniveau 96. In het drukste uur neemt het aantal auto's af tot indexniveau 87.

3. De huidige verkeersmodellen nemen de component 'menselijk gedrag' beperkt mee. Naar verwachting leidt mobiliteitsmanagement, dat gebruikers verleidt tot andere mobiliteitskeuzes door bijv. het stimuleren van Het Nieuwe Werken en nieuwe deelconcepten, tot een verkeersreductie van circa 5%. Hiermee komt het aantal auto's per etmaal uit op indexniveau 92, en voor het drukste uur op indexniveau 83.

7. Maatregelen die aanvullende ondersteunende maatregelen vergen

Het is verkeerskundig ook mogelijk om vast te houden aan de streefwaarde van 15.000 auto's per etmaal op het Westplein. Dit vergt aanvullende maatregelen. Deze maatregelen zijn sterker sturend van aard op de routevorming van het autoverkeer. Ze grijpen sterker in op de hoeveelheid autoverkeer op het Westplein, maar kunnen ook leiden tot uitwijkgedrag van auto's richting andere delen van de stad. Daarom vergen deze ingrepen tegelijkertijd flankerende maatregelen elders in de stad. Onderstaande maatregelen zijn telkens apart beschouwd, bovenop het effect van maatregel 1 tot en met 3:

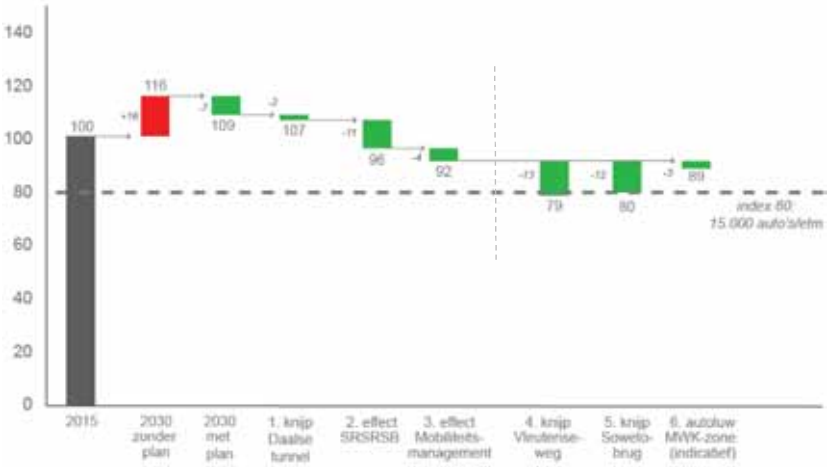
4. Bij een knijp Westplein-Vleutenseweg en vv kan autoverkeer niet meer rijden tussen het Westplein en de Vleutenseweg. Dit autoverkeer is dan gedwongen om meer buitenom te rijden via de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan of via de RING. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname. Op etmaalbasis komt de verkeersdrukte op indexniveau 79, in het drukste uur op indexniveau 72. Deze maatregel dreigt te leiden tot ca. 4 tot 5% meer auto's per etmaal op de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan en op de Amsterdamsestraatweg. Dit is niet gewenst. Om ongewenst uitwijkgedrag tegen te gaan zijn op meerdere plekken in de stad aanvullende dwingende maatregelen nodig.
5. Een knijp Sowetobrug betreft een aanpassing van de verkeerslichten aan de Graadt van Roggenweg in de omgeving Sowetobrug. Door de verdeling van de groentijden tussen auto's, voetgangers, fietsers en OV aan te passen, kan de gemeente sturen op de hoeveelheid autoverkeer die wordt doorgelaten richting Westplein. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname. Op etmaalbasis komt de verkeersdrukte op indexniveau 80, in het drukste uur op indexniveau 81. Bijkomend effect is dat op de Amsterdamsestraatweg 3% minder auto's per etmaal gaan rijden. Daarentegen dreigen ook bij deze maatregel ca. 4 tot 5% meer auto's per etmaal te gaan rijden op de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan. Dit is niet gewenst. Om ongewenst uitwijkgedrag tegen te gaan zijn op meerdere plekken in de stad aanvullende dwingende maatregelen nodig.
6. Een autoluwe opzet van de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone kan er voor zorgen dat de hoeveelheid autoverkeer op het Westplein afneemt. Het gaat hier om extra lage parkeernormen, een sturende innovatieve parkeerstrategie (bijv. inzet 'Mobility As A Service') en een verkeersluwe opzet van de Merwedekanaalzone. Dit is niet standaard meegenomen in de analyse. Ervaringen elders laten zien dat dit leidt tot minder autoverkeer van en naar dit gebied. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname op het Westplein tot indexniveau 89 (etmaal) en 80 (avondspitsuur).

8. Cijfers en tabellen

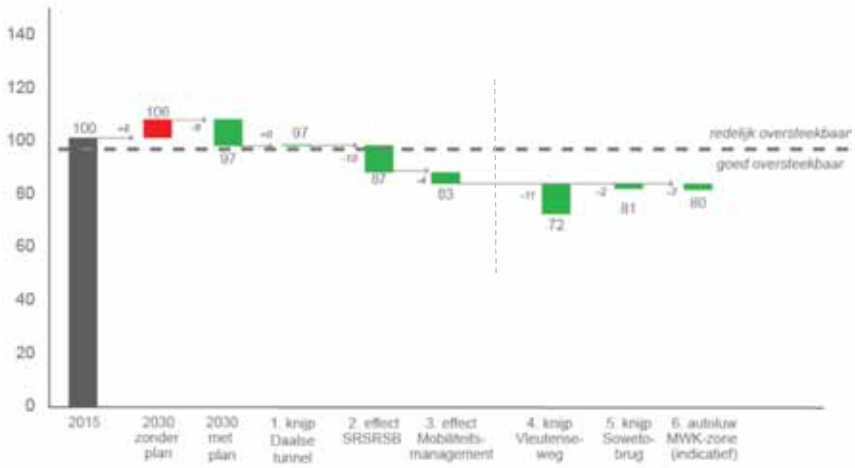
Wanneer wordt volstaan met maatregelen met beperktere neveneffecten kan het aantal auto's op het Westplein afnemen tot 17.000 auto's per etmaal, oftewel circa 1.300 auto's per spitsuur.

Onderstaande grafieken vatten het effect van de verschillende maatregelen samen voor de etmaalsituatie (weekdag) en het drukste uur (werkdag) op het Westplein.

Het aantal auto's op het Westplein dalen tot circa 15.000 auto's per etmaal, oftewel circa 1.100 auto's per spitsuur. De verkeersafname in de spitsen is sterker dan over het etmaal, als gevolg van spitsafvlakking (beter benutten van restcapaciteit in de rustige uren). Dit is gebruikelijk in en rond stadscentra. Volgens het verkeersmodel leiden de genoemde maatregelen wel tot ongewenst uitwijkgedrag vanaf het Westplein richting andere delen van de stad. Om dit tegen te gaan zijn op meerdere plekken in de stad aanvullende dwingende maatregelen nodig.

Watervalgrafiek maatregelen (etmaal weekdag)

Watervalgrafiek maatregelen (avondspitsuur werkdag)

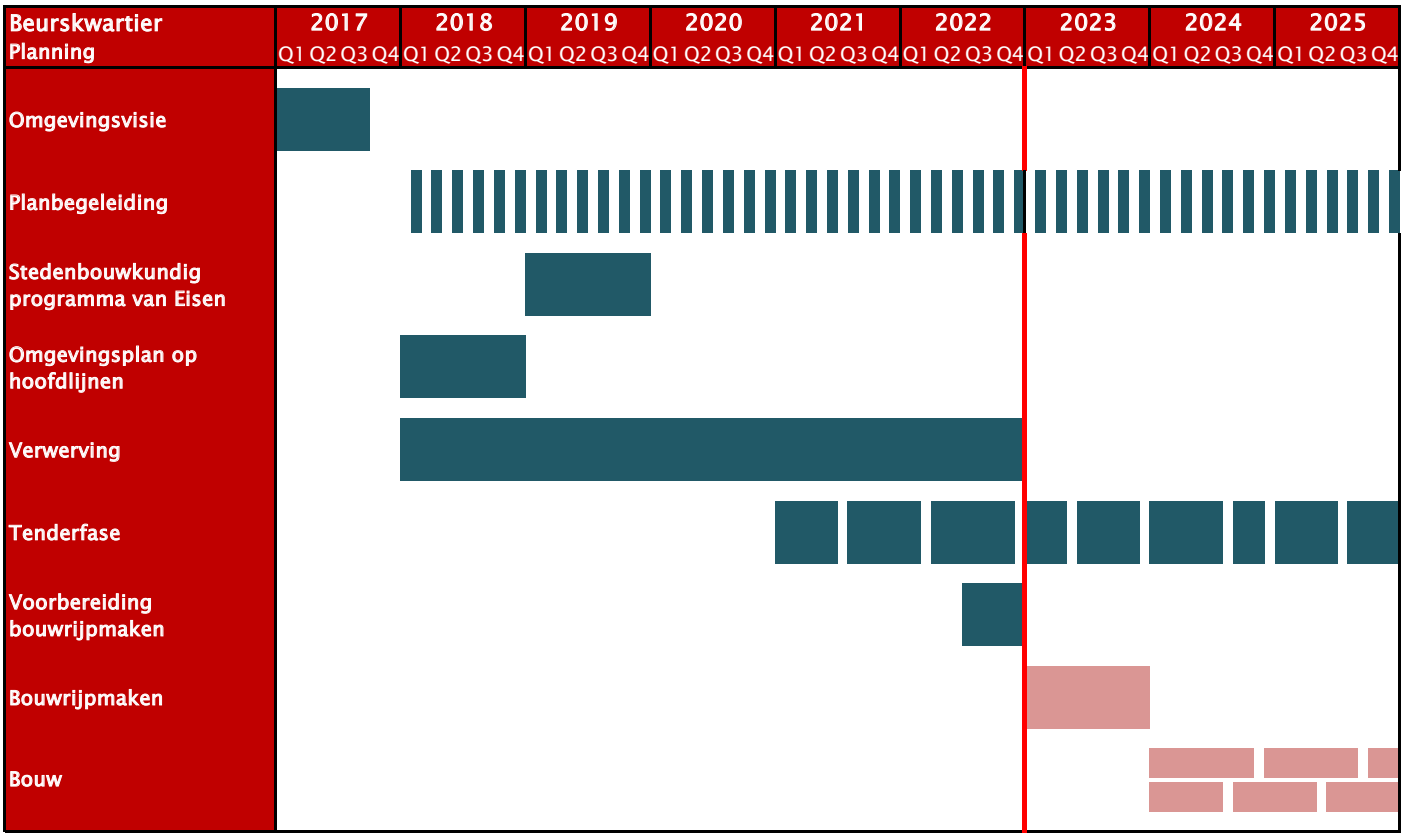
Daarnaast is ook onderzocht wat het plan betekent voor de bereikbaarheid van de binnenstad. Dit is immers, naast o.a. een betere leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, een belangrijk doel van een goed mobiliteitssysteem.

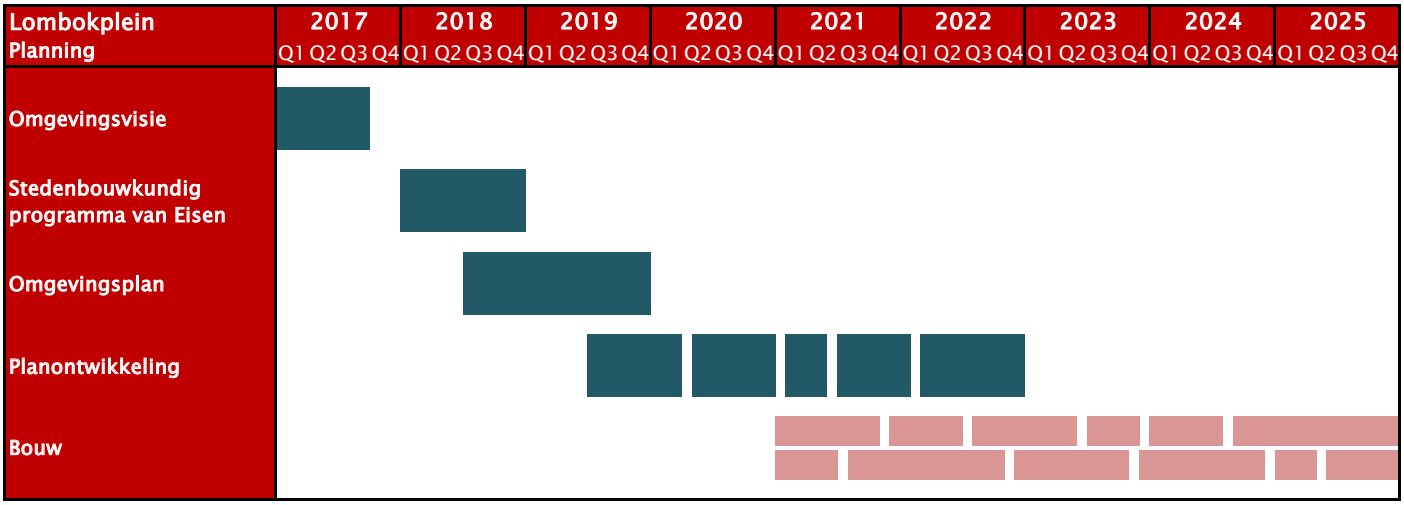
Tussen de huidige situatie en de toekomstsituatie met plan neemt het aantal verplaatsingen van en naar de binnenstad toe met ca. 8 tot 9%. Het gaat hier om de ontwikkeling van alle verplaatsingen met bestemming/herkomst binnenstad (alle vervoerwijzen). Conform het gemeentelijk Mobiliteitsplan wordt deze mobiliteitsgroei vooral opgevangen door fiets en openbaar vervoer. In de toekomstige situatie is ook ruimte voor groei van het aantal autoverplaatsingen met bestemming/herkomst binnenstad. Het aantal autoverplaatsingen stijgt met ca. 4%, tussen nu en de toekomstsituatie met plan. Hiermee blijven de parkeervoorzieningen rond de binnenstad dus bereikbaar.

Op het Westplein is te zien dat het aantal autoverplaatsingen daalt. Dit is vooral te danken aan een afname van autoverplaatsingen tussen de omgeving Utrecht-West richting Amsterdamsestraatweg en Weerdsingel en vv. Deze afname schept op het Westplein ruimte voor extra ruimtelijke kwaliteit, een betere leefbaarheid en meer bestemmingsverkeer naar de binnenstad/Catharijnesingel.

Alles overziend passen de maatregelen in het plan goed in de filosofie en ambities van het gemeentelijk Mobiliteitsplan: minder autoverkeersdrukte op het Westplein, een betere oversteekbaarheid en leefbaarheid op het Westplein en een betere bereikbaarheid van de binnenstad (voor alle vervoerwijzen).

BIJLAGE 3

Beurskwartier
Planning
2017 Q1 Q2 Q3 Q4
2018 Q1 Q2 Q3 Q4
2019 Q1 Q2 Q3 Q4
2020 Q1 Q2 Q3 Q4
2021 Q1 Q2 Q3 Q4
2022 Q1 Q2 Q3 Q4
2023 Q1 Q2 Q3 Q4
2024 Q1 Q2 Q3 Q4
2025 Q1 Q2 Q3 Q4
Omgevingsvisie
Planbegeleiding
Stedenbouwkundig programma van Eisen
Omgevingsplan op hoofdlijnen
Verwerving
Tenderfase
Voorbereiding bouwrijpmaken
Bouwrijpmaken
Bouw

Lombokplein
Planning
2017 Q1 Q2 Q3 Q4
2018 Q1 Q2 Q3 Q4
2019 Q1 Q2 Q3 Q4
2020 Q1 Q2 Q3 Q4
2021 Q1 Q2 Q3 Q4
2022 Q1 Q2 Q3 Q4
2023 Q1 Q2 Q3 Q4
2024 Q1 Q2 Q3 Q4
2025 Q1 Q2 Q3 Q4
Omgevingsvisie
Stedenbouwkundig programma van Eisen
Omgevingsplan
Planontwikkeling
Bouw

BIJLAGE 4

BESTAANDE WONINGEN CROESELAAN EN NIEUWE VERKAVELING

BESTAANDE WONINGEN BEURSKWARTIER

PARTICIPERENDE BEWONERS EN STAKEHOLDERS
Alle deelnemers aan gesprekken in het stadslab
Alle deelnemers aan stadsgesprekken

CLIMATE-KIC - SMART SUTAINABLE DISTRICTS
Carolien van Hemel – Utrecht Sustainability Institute
Bart van der Ree – Utrecht Sustainability Institute
Roel Massink - TNO

WERKGROEP LIVING LAB UTRECHT SLIMME EN GEZONDE STAD
Brenda Vervoorn - Ministerie IenM
Jan van Kempen - Rijkswaterstaat
Marjan Maassen - Rijkswaterstaat
Liesbeth van Holten - Provincie Utrecht
Elze Hemke - Ministerie EZ
Frederik Leenders - Gemeente Utrecht
Werklijn: Schone en Duurzame Mobiliteit
Jan Willem Tap - Bureau Nieuwe Gracht
Robert Arends - Terra Incognita
Sander van der Eijk - Goudappel Coffeng
Werklijn: Circulaire Economie
Marco Broekman - marco.broekman
Floris van der Zee - marco.broekman
Alexander Herrebout - LINT landscape interventions
Gerwin de Vries - LINT landscape interventions
Werklijn: Klimaatneutrale en Klimaatbestendige Stad
Florian Boer - De Urbanisten
Eduardo Marin Salinas - De Urbanisten

O-TEAM
Joost Schrijnen - Ruimte Voor Ontwikkeling
Hilde Blank - BVR Adviseurs Ruimtelijke Ontwikkeling
Geurt van Randeraat - SITE Urban Development
Ton Venhoeven - VenhoevenCS
Marc Verheijen - Stadsontwikkeling Rotterdam
Arjen Klok - Studio Klok

VISUALS
Aenf visuals

PLACEMAKING
Hans Karssenberg - Stipo

CONOMISCHE EFFECTEN BINNENSTAD
Kees van Ommeren – Decisio
Daan van Gent – Decisio

FIETSTUNNEL J. DE DECKERSTRAAT – N. BEETSTRAAT
Jorn Westhof – Gemeente Utrecht

COLOFON

ONTWIKKELVISIE LOMBOKPLEIN
Marij Nielen - Ontwikkelgroep Lombok Centraal
Remco Jutstra - Ontwikkelgroep Lombok Centraal
Guus Haest - Ontwikkelgroep Lombok Centraal

VERKENNING KABELBAAN
Ewoud Dekker - Rebel
Pim Ikink – Urban Climate Architects

PROJECTGROEP
José van Gurp - Gemeente Utrecht
Robert Hoenselaar - Gemeente Utrecht
Harry Servaas - Gemeente Utrecht
Arno van Rijssen - Gemeente Utrecht
Hedzer Pathuis - Gemeente Utrecht
Elsert Sikma – Integrex
Alexander d'Haens - Gemeente Utrecht
Ellen Peeters - Gemeente Utrecht
Jelmer Jepsen - Gemeente Utrecht
Erik Remkes - Gemeente Utrecht
Saskia van Meerkerk - Gemeente Utrecht
Ruud Nijveld - Gemeente Utrecht
Jeanet Hekhuis - Gemeente Utrecht
Kees Verschoor - Gemeente Utrecht
Joric van der Kolk - Gemeente Utrecht
Mark van der Wegen - Gemeente Utrecht
Rogier Crusio – partners RO
Huub Kloosterman – Urban Xchange

MOBILITEIT EN ONTWERP OPENBARE RUIMTE
Cees Verbokkem - Gemeente Utrecht
Christiaan Kwantes - Goudappel Coffeng
Peter Koolhaas- Gemeente Utrecht
Anne de Jong - Gemeente Utrecht
Marjo de Kraker - Gemeente Utrecht

STEDENBOUW EN MANAGEMENT
Koen Hezemans – POSAD
Pauline Bron – Buro Bee
Mattijs van 't Hoff - MvtHoff stedenbouw
Eva de Graaf - Urbanext
Martine Leroi - Urbanext
Martin Mulder - Gemeente Utrecht
Pim Venema - Gemeente Utrecht
Joanne Lewis - Gemeente Utrecht
Matei Klewer - Gemeente Utrecht
Marlies de Nijs - Gemeente Utrecht
Leen de Wit - Gemeente Utrecht

BEELDVERANTWOORDING

p.14 + 60	foto Merwedekanaal - Ben Kortman Fotografie
p.14	Foto Jaarbeursplein - Theo Paijmans
p.14 + 131	Foto paviljoen pOp - Lawrence Matthews
p.28	Foto Lepelenburg - Carl030NL
p.44	Foto Croeselaan - Martijn Welgraven
p.82	Foto Mreelsebrug - Chris de Nijs
p.91	Visualisatie Oranjeboulevard - BGSV
p.98	Rendering Jaarbeurs - architectenbureau cepezed
p. 129	Rendering Het Platform - Venhoeven CS Architecture + Urbanism Rendering U24 Noordgebouw - MONK architecten
p.130 + 131	Visualistie Oranjeplein - BGSV

Foto's van (historisch) Utrecht, het Stadslab en de stadsgesprekken zijn afkomstig van Het Utrechts Archief, CU2030.nl en de Beeldbank van de Gemeente Utrecht.

Niet van alle gebruikte beelden hebben wij de bron kunnen achterhalen. Mocht u rechten hebben op één van de beelden, dan verzoeken wij u contact op te nemen met de gemeente Utrecht.

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

2E ACTUALISATIE AANVULLEND MER STATIONSGEBIED UTRECHT

Gemeente Utrecht

16 JUNI 2017

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 7

1 INLEIDING 12

1.1 Aanleiding en doorlopen procedures 13

1.2 Doel en reikwijdte tweede actualisatie Aanvullend MER 14

1.3 Te nemen besluiten en procedure 15

2 OMGEVINGSVISIE BEURSKWARTIER EN LOMBOKPLEIN 17

2.1 Wat voorafging 17

2.2 Tweede fase ontwikkeling Stationsgebied Utrecht 18

2.3 Voorgenomen activiteit: Omgevingsvisie 19

2.3.1 Faciliteren van groei door inbreiding 19

2.3.2 Bouwprogramma omgevingsvisie 20

2.3.3 Beurskwartier 22

2.3.4 Lombokplein 23

2.4 Ambities van de omgevingsvisie 24

3 AANPAK MILIEUBEOORDELING 26

3.1 Inleiding 26

3.2 Referentiesituatie en aanpalende projecten 26

3.2.1 Referentiesituatie 26

3.2.2 Autonome ontwikkeling 27

3.2.3 Aanpalende projecten 28

3.3 Beoordelingskader, beoordelingsschaal en invloedsgebied 30

4 VERKEER EN VERVOER 34

4.1 Inleiding 34

4.1.1 Verkeersmodel VRU 3.3U 34

4.1.2 Aanvullende maatregelen gemeente Utrecht 35

4.2 Methode en beoordelingskader 35

4.2.1 Bereikbaarheid autoverkeer (kwantitatief) 35

4.2.2 Kwalitatieve aspecten 36

4.3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 37
4.3.1 Huidige situatie (2015) 37
4.3.2 Autonome ontwikkeling 2030 39
4.4 Effectbeoordeling 41
4.4.1 Plansituatie 2030 41
4.4.2 Plansituatie 'Combi hoog' 2030 44
4.4.3 Conclusie 47
4.5 Maatregelen 48
4.5.1 Actieplannen (UAB) 48
4.5.2 Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen 49
4.5.3 Parkeren 49
4.5.4 Westplein 49
4.5.5 Westelijke Stadsboulevard 50
4.5.6 Aansluiting A12 50
4.6 Leemten in kennis 51

5 GELUID 52

5.1 Inleiding 52
5.2 Beoordelingskader wegverkeerslawaai 52
5.3 Uitgangspunten 53
5.4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 57
5.5 Effectbeoordeling 61
5.5.1 Plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein" 61
5.5.2 Effectbeoordeling plansituatie "Combi Hoog" 63
5.5.3 Geluidseffecten buiten plangebied als gevolg verkeersaantrekkende werking plan "Beurskwartier en Lombokplein" 65
5.5.4 Reconstructie van bestaande wegen en aanleg nieuwe wegen 67
5.5.5 Toekomstige Ontwikkelingen in het gebied (Nieuwbouw) 68
5.5.6 Jaarbeurs en realisatie woningen Beurskwartier 70
5.5.7 Hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht) 74
5.6 Cumulatie 75
5.7 Leemten in kennis 76
5.8 Conclusie aspect geluid 76
Wegverkeerslawaai 76
Jaarbeurs 79

6 LUCHTKWALITEIT 80

6.1 Inleiding 80
6.2 Beoordelingskader 80

6.2.1 Wet en Regelgeving 81
6.3 Uitgangspunten 83
6.4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 86
6.5 Effectbeoordeling 91
6.5.1 Resultaten ‘Beurskwartier/Lombokplein’ 92
6.5.2 Resultaten ‘Combi hoog’ 98
6.6 Maatregelen 104
6.7 Leemten in kennis 104

7 BODEM 105
7.1 Toepassing grond 105
7.2 Bodemsanering 106
7.3 Ondergrondse infrastructuur 108
7.3.1 Huidige situatie 108
7.3.2 Conflicten 108
7.3.3 Aandachtspunten voor de volgende planfase 108

8 WATER 109
8.1 Huidige situatie 109
8.2 Waterberging in Omgevingsvisie 110
8.2.1 Wateropgave en waterberging 110
8.2.2 Aandachtspunten voor verdere planvorming 110
8.3 Aanpak grondwaterverontreiniging 110

9 ERFGOED; ARCHEOLOGIE EN RIJKSMONUMENTEN 112
9.1 Huidige situatie en verordening op de archeologische monumentenzorg 112
9.2 Mogelijk verstoringen per klasse 113

10 EXTERNE VEILIGHEID 115
10.1 Beoordelingsmethodiek 115
10.2 Eerdere studies 115
10.3 Toets Basisnet en mogelijke gevolgen 116

11 NATUUR 118
11.1 Flora- en fauna in het plangebied 118
11.2 Aandachtspunten voor de verdere planvorming 118
11.3 Kansen door de Omgevingsvisie 119

12 DUURZAAMHEID; KANSEN IN HET GEBIED 120

12.1 Duurzame transformatie 120
12.2 Beoordeling 120

13 GEZONDHEID 122
13.1 Inleiding 122
13.2 Methode en beoordelingskader 122
13.3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling 125
13.4 Effectbeoordeling 130
13.5 Maatregelen 138
13.6 Leemten in kennis 138

14 CONCLUSIES 140

BIJLAGE 1 DEELPROGRAMMA'S 143

BIJLAGE 2 LIGGING WEGVAKKEN EN VERKEERSINTENSITEITEN 144

BIJLAGE 3 REKENRESULTATEN GELUID 147

BIJLAGE 4 GESCHIEDENIS M.E.R.-PROCEDURE STATIONSGEBIED UTRECHT 148

BIJLAGE 5 LITERATUURLIJST 150

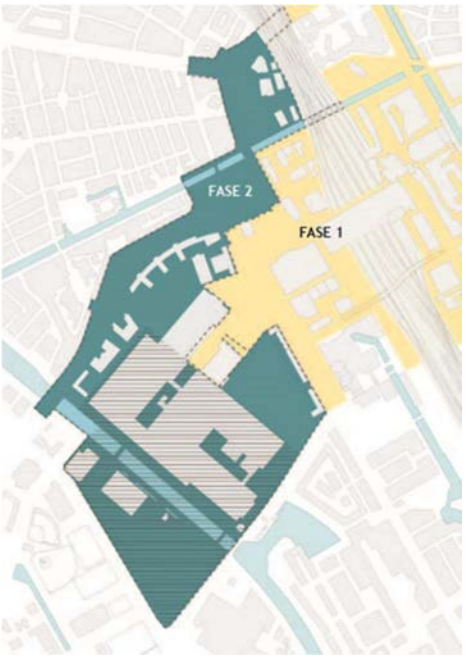
SAMENVATTING

Utrecht groeit

De stad Utrecht bloeit en groeit. De woningvraag is groot, de werkgelegenheid groeit mee. In de bevolkingsprognoses wordt rekening gehouden met circa 400.000 inwoners in 2028/2030. Om aan de groeiende woningvraag (en ruimte om te werken) tegemoet te komen, wil de gemeente Utrecht tot deze periode ca 30.000 tot 40.000 woningen bouwen. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (2016) heeft de gemeente Utrecht aangegeven op welke wijze en op welke plekken in de stad zij deze groei wil faciliteren. De gemeente kiest vooral voor inbreiding en de groei dus binnen de bestaande stad te laten plaatsvinden. Voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties is, in het kader van de Ruimtelijke Strategie, onder meer gekozen voor het Beurskwartier/Lombokplein en de Merwedekanaalzone. Door te kiezen voor deze binnenstedelijke verdichting worden de buitengebieden gespaard.

Deze “inbreiding” wil de stad combineren met een gezonde en duurzame verstedelijking. Dit betekent een kwalitatief zeer goede openbare ruimte, waarbij, zeker in de centrumgebieden, lopen, fietsen en het openbaar vervoer de primaire vervoerswijzen zijn: de auto is vooral te gast. Dit vanzelfsprekend onder de conditie dat de diverse functies die met de auto bereikbaar moeten zijn, dit ook gegarandeerd zullen blijven. In de nota Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (2016) is de visie van de gemeente op de mobiliteit opgenomen en geeft de gemeente aan op welke wijze zij het accent in de centrumgebieden naar openbaar vervoer, fiets en voetganger legt.

Stedelijke inbreiding op Beurskwartier/Lombokplein

Het Beurskwartier/ Lombokplein maakt onderdeel uit van de 2e fase van de ontwikkeling van het stationsgebied. In dit gebied is gekozen voor het realiseren van een gemengd stedelijk gebied met een hoge tot zeer hoge stedelijke dichtheid. Door het realiseren van deze opgave in het stadscentrum, direct tegen het Centraal Station aan, wil Utrecht maximaal bijdragen aan duurzaamheid. Juist op deze locatie, die optimaal georiënteerd is op de ov-terminal en daardoor dé mogelijkheden heeft voor restrictief autogebruik, kan in hoge dichtheden en compact gebouwd worden, waardoor zo min mogelijk gebied elders wordt gebruikt.

De voorgenomen ontwikkeling van Beurskwartier/ Lombokplein is geconcretiseerd in de concept Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein. Het plangebied van de Omgevingsvisie bestaat uit drie deelgebieden: het Beurskwartier, Lombokplein en de herontwikkeling van de Jaarbeurshallen en de overzijde van het Merwedekanaal. Voor de herontwikkeling van de Jaarbeurshallen is in een separaat planspoor een concept masterplan opgesteld dat nog wordt overdacht en aangepast. De ruimtelijke ontwikkelingen in de Omgevingsvisie richten zich daarom op de deelgebieden Beurskwartier en Lombokplein. In afbeelding S1 is het plangebied van de Omgevingsvisie opgenomen.

Afbeelding S1: plangebied Omgevingsvisie

2e actualisatie Aanvullend MER Stationsgebied Utrecht (Fase 2)

Voor de ontwikkeling van het stationsgebied is in 2006 een planMER (toen ter tijd Strategische MilieuBeoordeling genoemd) opgesteld. In 2007 is er vanwege voortschrijdende inzichten een Aanvullend MER opgesteld; deze is vervolgens in 2013 geactualiseerd. De voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in Beurskwartier en Lombokplein betreffen een verdere concretisering van fase 2 van de ontwikkeling van het stationsgebied. Omdat er tevens nieuw (gemeentelijk) beleid voor verkeer, gezondheid en duurzaamheid is waar rekening mee moet worden gehouden en er een nieuw verkeersmodel beschikbaar is, is de eerste actualisatie van het Aanvullend MER (2013) geactualiseerd. Voorliggend document omvat de resultaten van deze actualisatie. Deze tweede actualisatie van het Aanvullend MER gaat in op de mogelijke effecten van de

huidige voorgenomen ontwikkeling van Beurskwartier en Lombokplein. Hierbij gaat het om de milieueffecten van de hoofdkeuzes omtrent het maximale bouwprogramma, bijbehorende infrastructuur, water en groen (op structuurniveau).

De ruimtelijke ontwikkelingen uit fase 1 van de ontwikkeling van het stationsgebied zijn nagenoeg afgerond en maken om deze reden onderdeel uit van de referentiesituatie.

Drie situaties vergeleken

In de tweede actualisatie van het Aanvullend MER zijn drie situaties vergeleken:

a. De **autonome** (en soms huidige) situatie in 2030, dus de ontwikkeling van het plangebied zonder plan Beurskwartier/Lombokplein), waarbij fase 1 als afgerond wordt beschouwd.
b. De **voorgenomen planontwikkeling**, dus de realisatie van de Omgevingsvisie, uitgaande van het maximale programma.
c. De **voorgenomen planontwikkeling in combinatie met** een maximale invulling van belangrijke aanpalende projecten, in dit geval de **ontwikkeling van de Merwedekanaalzone (MWKZ)**. Deze ontwikkeling is als een extra plansituatie mee beschouwd om zo voor de aspecten verkeer, geluid, luchtkwaliteit en gezondheid inzicht te krijgen in de mogelijke cumulatieve effecten, mogelijke knelpunten en mogelijke maatregelen in het geval beide planontwikkelingen doorgang vinden.

Per milieuaspect is een aantal concrete beoordelingscriteria geformuleerd op basis waarvan de effecten zijn beschreven en beoordeeld aan de hand van gangbare normen, zie tabel S. In de effectbeoordeling zijn alleen die aspecten betrokken die actualisatie behoefden vanwege actuele inzichten in het programma van fase 2, het nieuwe verkeersmodel en zoals gezegd beleid rondom gezondheid en duurzaamheid. Onderwerpen die in de 1e actualisatie al waren beschouwd zijn getoetst op actualiteit, in veel gevallen overgenomen en, waar nodig, aangescherpt.

De conclusies

De resultaten van de effectbeoordeling zijn samengevat in tabel S. Over de verschillende milieueffecten kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Verkeer en vervoer

In de autonome ontwikkeling stijgt de druk op de autobereikbaarheid van de stad, dus ook met de voorgenomen ontwikkelingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, en zeker ook met een maximale invulling van de Merwedekanaalzone. Alleen als fors ingezet wordt op uitvoering van de aangekondigde maatregelen uit de nota Slimme Routes, Slim Regelen en Slim Bestemmen (waarvan een gedeelte is verwerkt in het gebruikte verkeersmodel) zal de autobereikbaarheid van Beurskwartier/Lombokplein en de binnenstad acceptabel tot goed blijven. Het project Beurskwartier/Lombokplein heeft geen (grote) invloed op het openbaar vervoer en is in de effectbeoordeling dan ook als neutraal beoordeeld. Voetgangers en fietsers zullen baat hebben bij de plannen.

Geluid

Geluid van aanpalende wegen Graadt van Roggenweg/Westplein en van Zijstweg is bij de verdere uitwerking een speciaal aandachtspunt, met name bij de herinrichting van het Westplein. De snelheid op de wegen zal – waar doelmatig en toepasbaar – beperkt worden tot 30 km/uur en er zal akoestisch zeer hoogwaardige wegdekverharding moeten worden toegepast. Dit type maatregelen zijn nodig om de planvorming aan de gangbare stedelijke uitgangspunten, zowel wettelijk als beleidsmatig, te kunnen laten voldoen.

De ontwikkeling van het Beurskwartier, waar veel woningen vlak naast de Jaarbeurshallen worden gebouwd, kan alleen worden gerealiseerd door middel van technische vernieuwingen van de hallen/installaties van de Jaarbeurs eventueel aangevuld met maatregelen aan de woningen (bv. vliesgevels). Speciaal aandachtspunt hierbij zijn de concerten. Het geluid van de expeditie-activiteiten ten behoeve van op- en afbouw van tentoonstellingen kan uitsluitend inpandig of op een andere locatie verder van de woningen af worden opgelost. Hierover zijn in de Ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs proces afspraken gemaakt.

Lucht, bodem, water, erfgoed, natuur, externe veiligheid.

Op al deze milieuaspecten zijn zowel licht positieve als licht negatieve effecten waar te nemen. Deze worden in deze tweede actualisatie uitvoerig beschreven maar zijn punten die niet tot een belemmering voor de voorgenomen planontwikkeling leiden. Kansen en aandachtspunten die uit deze beoordelingen volgen worden bij de verdere uitwerking in bestemmingsplannen opgepakt.

Duurzaamheid en gezondheid

In deze tweede actualisatie van het Aanvullend MER is, in aanvulling op de vorige actualisatie, ingegaan op duurzaamheid en gezondheid. Ten aanzien van duurzaamheid worden diverse kansen gesignaleerd die ook bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie zijn betrokken. Ten aanzien van gezondheid is de kwaliteit van het gebied sterk afhankelijk van de ontwikkelingen van het autoverkeer op de omliggende wegen. Kansen liggen er op de onderwerpen aanzetten tot bewegen, tegengaan van eenzaamheid, aanbod van gezonde voeding, groen en hittestressreductie.

Slotconclusie

De 2e actualisatie van het Aanvullend MER toont aan dat het voorgenomen plan zowel positieve als negatieve milieueffecten heeft. De actualisatie geeft ook aan dat er ook nog kansen liggen voor diverse milieuaspecten en dat er enkele knelpunten moeten en kunnen worden opgelost.

Voorwaarde is wel dat vol ingezet wordt op de aangekondigde maatregelen uit de nota Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. Ook op alle andere beleidsterreinen zal de ambitie stadsbreed hoog gehouden moeten worden. Pas dan kan de claim op een gezonde en duurzame binnenstedelijke herinrichting van het Beurskwartier/Lombokplein recht gedaan worden.

De conclusies in een tabel

In tabel S zijn de effecten samengevat. Bij de beoordeling is onderstaande beoordelingsschaal gehanteerd.

Score	Omschrijving
++	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel S – Samenvatting effectbeoordeling 2e actualisatie Aanvullend MER

Aspect	Criterium	Beurskwartier/ Lombokplein	Combi Hoog + MWKZ*
Verkeer en vervoer	Bereikbaarheid autoverkeer	-	- -
	Bereikbaarheid autoverkeer na maatregelen	0	-
	Openbaar vervoer	0	0
	Langzaam verkeer	+	+
	Parkeren	0	0
	Verkeersveiligheid	+	-
Geluid(wegverkeerslawaai)	Geluidbelasting op rekenpunten	0	0
	Toename of afname aantal (ernstig) gehinderden vanwege toevoeging programma	0	0
	Toename of afname geluidbelast oppervlak	0	0
	Hinder tijdens de aanleg	-	-
Luchtkwaliteit	NO_2	-	-
	PM_{10}	0	0
	$PM_{2,5}$	0	0
Bodem	Toepassing grond	Neutraal effect	
	Bodemsanering	Positief effect	
	Ondergrondse infrastructuur	Neutraal effect	
Water	Afwikkeling hemelwater en waterberging	Neutraal effect	
	Grondwaterverontreiniging	Positief effect	
Erfgoed	Effect op archeologische waarden	Positief effect	
Natuur	Effecten op beschermde soorten	Neutraal effect	
Duurzaamheid	Energie	Positief effect	

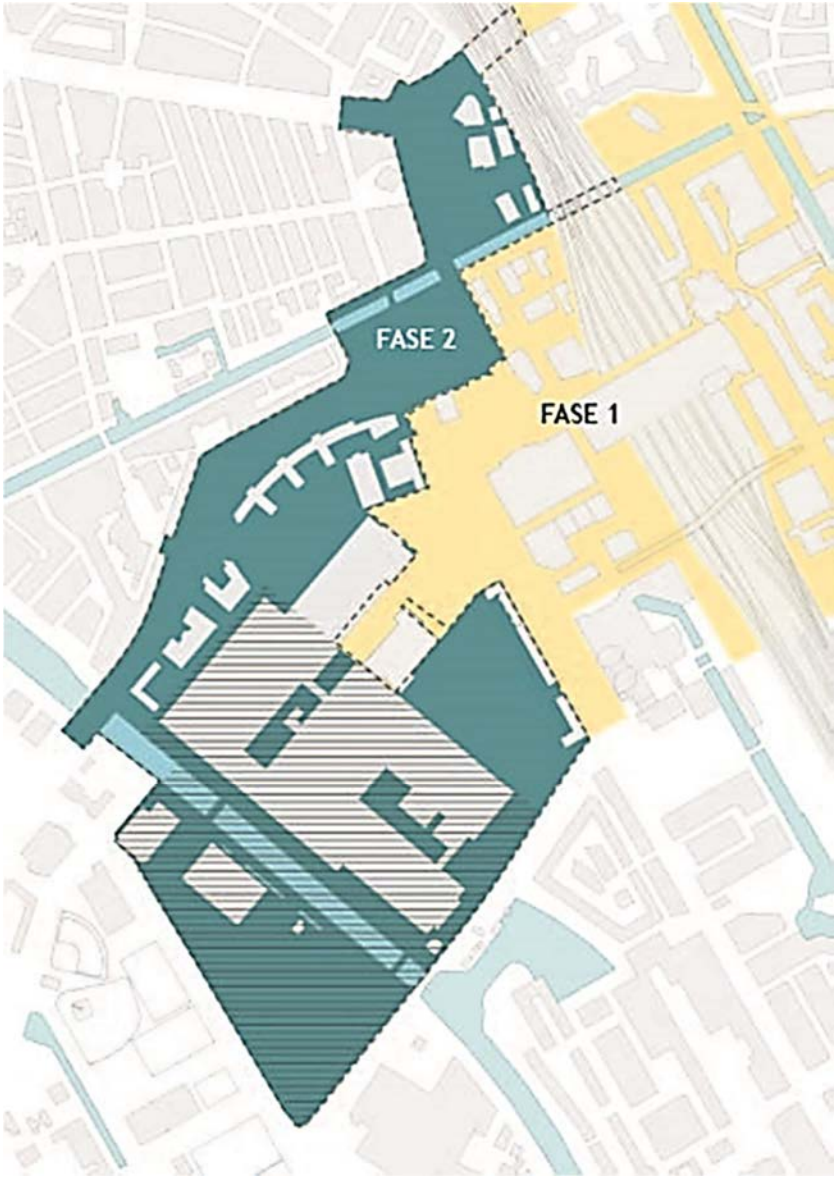
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico	Neutraal effect	
	Groepsrisico	Neutraal effect	
Gezondheid: milieugezondheidskwaliteit	Geluid	-	-
	Lucht	0	0
	Groen	++	n.v.t.*
	Toegankelijkheid voorzieningen	+	n.v.t.
	Bewegen	+	n.v.t.
	Hinder tijdens aanleg	-	n.v.t.
	Algehele gezondheid o.b.v. verschillende aspecten	0	

** de extra plansituatie Combi Hoog + MWKZ is alleen in relatie tot verkeer, geluid en lucht beschouwd vanwege de mogelijke cumulatieve effecten. Bij de overige aspecten is er om deze reden telkens één effectscore weergegeven. Bij het aspect gezondheid zijn de niet verkeer, geluid en lucht gerelateerde beoordelingscriteria in de kolom 'Combi Hoog + MWKZ) om deze reden aangeduid met 'n.v.t.'.*

1 INLEIDING

De gemeente Utrecht werkt aan de vaststelling van de Omgevingsvisie voor het Beurskwartier en het Lombokplein. Deze omgevingsvisie geeft invulling aan de ruimtelijke ontwikkelingen in het stationsgebied 2e fase tot 2030 (zie paragraaf 2.3). Het plangebied van de omgevingsvisie is weergeven in *Figuur 1*.

De omgevingsvisie is een beleidsstuk waarmee de gemeente aangeeft wat haar wens is voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. Het document is het kader waarmee de gemeente ruimtelijke ontwikkelingen toetst en stuurt. Een omgevingsvisie geeft geen directe binding aan derden, maar is 'zelfbindend'; dit wil zeggen dat de gemeente er zelf naar dient te handelen. Met de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein anticipeert de gemeente Utrecht op de komst van de Omgevingswet. Dit is mogelijk gemaakt door een besluit van de Minister van Infrastructuur en Milieu van oktober 2016.

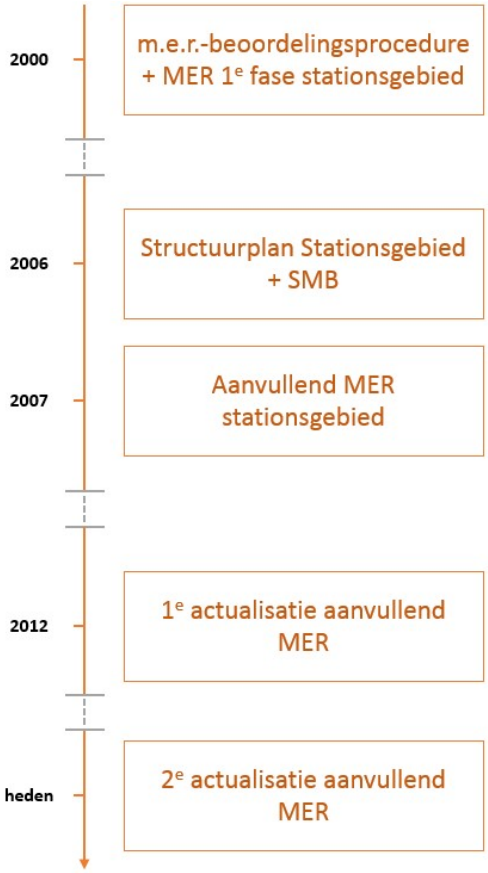
Figuur 1 het plangebied omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein is groen gearceerd (fase 2) weergegeven.

Voor de ontwikkeling van het gehele stationsgebied (fase 1 en 2) is in 2006 al een m.e.r.-procedure doorlopen[1] en de resultaten zijn in een milieueffectrapport (MER) vastgelegd. Er zijn de afgelopen jaren verschillende aanvullingen op dit MER en actualisaties van het Aanvullende MER uitgevoerd. Dit om voortschrijdende inzichten over het programma, vigerende wetgeving en beleid en actuele verkeersgegevens in de besluitvorming over de ruimtelijke ontwikkelingen (die in bestemmingsplannen worden vastgelegd) in het plangebied te kunnen betrekken. In paragraaf 1.2 zijn deze historie en de eerder doorlopen stappen toegelicht.

Ook de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in Beurskwartier en Lombokplein, maakten onderdeel uit van het eerder opgestelde MER en bijbehorende aanvullingen en actualisaties. Nu de ambities voor dit deel van het stationsgebied nader worden uitgewerkt en worden opgenomen in een nieuwe separate omgevingsvisie, is het Aanvullend MER Stationsgebied Utrecht opnieuw[2] geactualiseerd. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van deze tweede actualisatie opgenomen.

1.1 Aanleiding en doorlopen procedures

Voor de ontwikkeling van het stationsgebied is in 2000 een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen. Er werd geconcludeerd dat voor deze ontwikkeling een volwaardig MER moest worden opgesteld. Dit MER is opgesteld voor de 1e fase van het stationsgebied, maar is nooit openbaar gemaakt. Het MER hoorde bij een bestemmingsplan voor het stationsgebied waarvoor de wettelijke procedure niet is doorlopen. In 2005 is besloten dat voor de totale ontwikkeling van het stationsgebied (fase 1 en fase 2) het Structuurplan Stationsgebied Utrecht werd opgesteld. Tegelijkertijd met het opstellen van dit structuurplan is een strategische milieubeoordeling (SMB) verricht. Het structuurplan is vastgesteld op 14 december 2006. In Bijlage 8 is een volledig overzicht van de geschiedenis van de m.e.r.-procedure van het stationsgebied opgenomen.

Sinds de strategische milieubeoordeling heeft er twee keer een herijking plaatsgevonden. De eerste herijking van de SMB heeft plaatsgevonden in 2007 in de vorm van het Aanvullend MER Stationsgebied. De tweede heeft plaatsgevonden in 2012 in de vorm van een 1e actualisatie van het Aanvullend MER Stationsgebied.

In de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein, zijn de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in dit deel van het stationsgebied geconcretiseerd. Tevens is er nieuw (gemeentelijk) beleid voor verkeer, gezondheid en duurzaamheid waar rekening mee moet worden gehouden. De ambities in de omgevingsvisie zijn als volgt:

- Gemengd en inclusief
- Compact en levendig
- Fijnmazig
- Duurzaam
- Groen en gezond
- Slim vervoer

Tot slot is er ook een nieuw verkeersmodel beschikbaar waardoor het noodzakelijk is enkele effectbeoordelingen te actualiseren. Kortom, er is opnieuw een actualisatie van het Aanvullend MER voor het stationsgebied nodig. Voorliggend document omvat deze actualisatie.

[1] Strategische Milieubeoordeling Stationsgebied Utrecht Milieurapport, december 2006
[2] Betreft de actualisatie van de 1e actualisatie Aanvullend MER Stationsgebied Utrecht d.d. 20 maart 2013

1.2 Doel en reikwijdte tweede actualisatie Aanvullend MER

Doel: bepaling milieueffecten omgevingsvisie

Deze 2e actualisatie heeft als doel om de milieueffecten van de voorgenomen ontwikkelingen, zoals opgenomen in de concept Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein, in beeld te brengen. Het plangebied van de Omgevingsvisie bestaat uit drie deelgebieden: het Beurskwartier, Lombokplein en de herontwikkeling van de Jaarbeurshallen en de overzijde van het Merwedekanaal. Voor de herontwikkeling van de Jaarbeurshallen is in een separaat planspoor een concept masterplan opgesteld dat nog wordt overdacht en aangepast. De ruimtelijke ontwikkelingen in de Omgevingsvisie en voorliggende 2e actualisatie van het Aanvullend MER richten zich daarom op de deelgebieden Beurskwartier en Lombokplein. Hierbij gaat het om de milieueffecten van de hoofdkeuzes (op strategisch niveau) omtrent het maximale programma, bijbehorende infrastructuur, water en groen (op structuurniveau).

Deze 2e actualisatie van het Aanvullend MER richt zich alleen op die aspecten waarvan de effectbeoordeling kan wijzigen als gevolg van de actuele inzichten omtrent het 1) programma, 2) nieuwe verkeerscijfers en 3) nieuw beleid.

Ad 1) Concretere invulling van Fase 2 Stationsgebied

Inmiddels is met de concept Omgevingsvisie een concrete invulling gegeven aan de opgave in het gebied. In Bijlage 1 is het programma opgenomen. Daaruit blijkt dat het grootste verschil ten opzichte van het programma dat beoordeeld is in de 1e actualisatie van het Aanvullend MER het aantal concreet ingevulde woningen betreft (circa 4000 woningen in het deelgebied Beurskwartier).

Ad 2) Nieuwe verkeerscijfers

Vanaf 8 november 2016 is het nieuwe verkeersmodel VRU 3.3u in gebruik, met als basisjaar 2015 en prognosejaar 2025. In het prognosejaar zijn de plannen opgenomen, waarover het gemeentebestuur een besluit heeft genomen. Voor voorliggende 2e actualisatie van het Aanvullend MER is op basis van expert judgement een doorvertaling gemaakt naar het zichtjaar 2030.

Ad 3) Nieuw beleid: duurzaamheid en gezondheid

De aspecten duurzaamheid en gezondheid zijn nieuwe milieuthema's in deze actualisatie van het Aanvullend MER. De gemeente Utrecht bouwt aan een gezonde toekomst en daarom is gezondheid een vast onderdeel van haar ruimtelijk beleid. Kenmerken van een gezonde omgeving zijn volgens de gemeente:

- Ruimte die uitnodigt tot bewegen, spelen en sporten;
- Aanwezigheid van groen en water;
- Ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en sociale contacten;
- Ruimte waar mensen zich prettig en veilig voelen;
- Een goede luchtkwaliteit;
- Niet te veel geluid; plekken met stilte en rust.

Duurzaamheid is tevens een belangrijk thema binnen de gemeente Utrecht. Zo heeft het gemeentebeleid[3] op het gebied van:

- Energie/klimaat;
- Circulaire economie;
- Duurzaam bouwen;
- Duurzame mobiliteit;
- Duurzaam consumeren.

Reikwijdte en detailniveau van de 2e actualisatie

Voorliggende 2e actualisatie van het Aanvullend MER richt zich op die onderdelen van duurzaamheid waarover in de omgevingsvisie strategische keuzes kunnen worden gemaakt en die gerelateerd zijn aan de globale ruimtelijke keuzes die in het plangebied worden gemaakt. De concrete uitwerking en inpassing van de voorgenomen ontwikkelingen vindt immers pas in het kader van vervolgprocedures

[3] Zie Gemeente Utrecht (2015a, 2015b) *Utrecht: energiek middelpunt van het land Energieplan Utrecht* en *Duiding van het college bij het energieplan*

(bestemmingsplannen en vergunningen) plaats. Dat betekent dat voorliggende actualisatie op strategisch niveau ingaat op de mogelijkheden die het plangebied biedt ten aanzien van duurzaamheid. Hierbij gaat het om de mogelijkheden voor het energieneutraal en klimaatbestendig ontwikkelen van het plangebied. Bij het aspect verkeer worden daarnaast maatregelen en mogelijkheden voor duurzame mobiliteit (zie o.a. paragraaf 4.5) opgenomen. Thema's als duurzaam bouwen, circulaire economie en duurzaam consumeren maken geen onderdeel uit van deze actualisatie.

Verder is in ieder geval ingegaan op alle aspecten, die ook in de 1e actualisatie aan bod zijn geweest. Dat zijn de aspecten: verkeer, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, erfgoed, natuur en bodemkwaliteit. Voor deze aspecten geldt dat de effectbeoordelingen:

- Geheel zijn herzien voor de aspecten verkeer, geluid en luchtkwaliteit;
- Zijn getoetst op actualiteit, indien nodig aangepast en/ of aangevuld;
- En zijn aangepast op het plangebied van de omgevingsvisie. Dit is het geval voor de aspecten externe veiligheid, erfgoed, natuur en bodemkwaliteit.

Het beoordelingskader voor deze 2e actualisatie is daarnaast aangevuld met aspecten en/of beoordelingscriteria, die voortkomen uit nieuw gemeentelijk beleid rondom duurzaamheid en gezondheid en nieuwe thema's, zoals klimaatadaptatie (wateroverlast, waterberging, hittestress). In paragraaf 3.3 is een overzicht van de beschouwde aspecten en beoordelingscriteria opgenomen.

In de effectbeschrijving en -beoordeling is een schaal- en detailniveau (respectievelijk grote schaal en laag detailniveau) gehanteerd die passend is bij de besluitvorming over de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.

1.3 Te nemen besluiten en procedure

Besluiten

Een milieueffectrapport dient als hulpmiddel in de besluitvorming over de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. In dit geval is dit de vaststelling van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.

De gemeenteraad van Utrecht is bevoegd gezag voor dit besluit. Het college van burgemeester en wethouders is initiatiefnemer.

Zienswijzen indienen

Deze 2e actualisatie ligt samen de concept Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein ter inzage in de periode van 21 april tot en met 2 juni. Eenieder kan zienswijzen op deze actualisatie van het Aanvullend MER kenbaar maken door deze in te dienen bij:

De gemeenteraad van Utrecht
Programma Stationsgebied
T.a.v. Matei Klewer
Postbus 16200
3500 CE Utrecht
Onder vermelding van: Zienswijze 2e actualisatie aanvullende MER Stationsgebied Utrecht

Vervolgprocedures

Voor de verschillende projectonderdelen van de omgevingsvisie worden bestemmingsplan- en/ of vergunningsprocedures doorlopen. Omdat de verschillende ontwikkelingen uit de omgevingsvisie met elkaar samenhangen, dient bij elke bestemmingsplanprocedure inzicht te worden gegeven in de mogelijke samenhangende milieueffecten met de overige projecten die binnen stationsgebied fase 2zijn voorzien. Deze 2^{e} actualisatie van het Aanvullend MER geeft dit inzicht en is voor dit doel te gebruiken bij deze vervolgprocedures.

NB. Ten opzicht van de inspraakversie (079129168 D.6) d.d. 4 april 2017 zijn de volgende tekstdelen aangepast:

Paragraaf 7.1

~~In Figuur 21 zijn de verdachte locaties in het plangebied weergegeven. Uit de figuur blijkt dat een tweetal locaties in onderzoek zijn, en een aantal locaties zijn onderzocht. Net buiten het plangebied heeft een sanering plaatsgevonden.~~

In figuur 21 zijn de verdachte locaties in het plangebied weergegeven. Er zijn gesaneerde en niet gesaneerde ondergrondse tanks aanwezig, gedempte sloten en er hebben diverse bedrijfsactiviteiten plaatsgevonden, zoals metaalbewerking, defensieterrein, tankstation, garagebedrijf, energiecentrale. Uitgebreide informatie over historische activiteiten is opgenomen in het historisch onderzoek Graadt van

Roggenweg e.o. (Jaarbeursterrein) te Utrecht (AA & C Nederland B.V, 22-11-2009, dossiernummer 09-3986).
In het plangebied zijn meerdere bodemonderzoeken en bodemsaneringen uitgevoerd op het Jaarbeursterrein, Jaarbeursplein en rondom de Croeselaan. Het gaat om saneringen van verontreinigingen met zware metalen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), minerale olie, vluchtige aromaten en vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen (VOCl) in grond of grondwater. Er lopen diverse monitoringsactiviteiten van saneringen. Graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen hebben invloed op deze verontreinigingen.

In het grondwater zijn omvangrijke verontreinigingen met VOCl aanwezig tot een diepte van ruim 40 m. Deze verontreinigingen staan grondwateronttrekkingen in de weg. Daarom heeft de gemeente apart beleid ontwikkeld met een gebiedsgerichte aanpak van het grondwater.

De gebiedsgerichte aanpak is begin 2016 vastgelegd in het Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond. De beleidsnota "*Beschermen, verbeteren en benutten: Naar een gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen in de ondergrond van Utrecht*" is verwerkt in het gebiedsplan en behandelt, onder andere, de sanering van verontreiniging van de ondergrond en het benutten van de ondergrond door warmte-koudeopslag (WKO).

Figuur 21 is vervangen

~~Biowasmachine~~
Onderdeel van het gebiedsplan is de biowasmachine. Voor de aanpak van de verontreinigingen van de ondergrond heeft de gemeente in samenwerking met verschillende partners de 'biowasmachine' ontwikkeld. Deze aanpak van verontreiniging in de ondergrond

Paragraaf 8.3

Vanaf 2016 is binnen de gemeente Utrecht het gebiedsplan voor grondwater van kracht. Hierdoor is het niet meer nodig om voor alle werkzaamheden, waarbij een grondwateronttrekking plaats vindt, een apart

lekkage van verontreinigingen te voorkomen. Het plangebied ligt in de dynamische zone. ~~In de schone zone is het nodig om een saneringsplan te maken als de~~

~~werkzaamheden invloed hebben een verontreiniging in het grondwater en daarmee schone bodem kunnen vervuilen.~~

verhoogd. Dit stimuleert de afbraak van verontreiniging. Ook bemalingen voor bouwwerkzaamheden hebben invloed op de beweging van het grondwater.

2 OMGEVINGSVISIE BEURSKWARTIER EN LOMBOKPLEIN

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen ontwikkeling van het Beurskwartier en Lombokplein (Stationsgebied 2e fase) toegelicht. Paragraaf 2.1 start met een beschrijving van de geschiedenis van de planontwikkeling. Vervolgens worden in paragraaf 2.2 de gemaakte ruimtelijke keuzes beschreven, die hebben geleid tot de invulling en programma dat in de omgevingsvisie centraal staat. Paragraaf 2.3 beschrijft de *scope* van de planontwikkeling zoals opgenomen in de concept Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein. Dit is in m.e.r.-terminologie de zogeheten 'voorgenomen activiteit'. Deze voorgenomen activiteit staat centraal in de effectbeoordeling van deze 2e Actualisatie van het Aanvullend MER. In paragraaf 2.4 is tevens verduidelijkt welke ambities uit de concept omgevingsvisie een duidelijke relatie hebben met deze actualisatie.

2.1 Wat voorafging

Collegeprogramma en Masterplan

Het college van burgemeester en wethouders heeft in het collegeprogramma 2001–2006 vastgesteld dat het Stationsgebied langs twee lijnen moet worden ontwikkeld:

- Het benutten van de sociale, culturele en economische potenties van het gebied;
- Het aanpakken van de problemen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid.

Tijdens het referendum op 15 mei 2002 kozen Utrechters voor de visie 'Stadshart verruimd' voor de herontwikkeling van het stationsgebied. Deze visie is uitgewerkt in het Masterplan Stationsgebied Utrecht (CU2030). Het Masterplan verscheen in 2003 en vormde de aftrap voor de herontwikkeling. Het masterplan is verder uitgewerkt in het Structuurplan Stationsgebied Utrecht dat in 2006 is vastgesteld.

De realisatie van de verschillende projecten in het stationsgebied wordt gefaseerd aangepakt. Hierbij is de volgende fasering aangebracht:

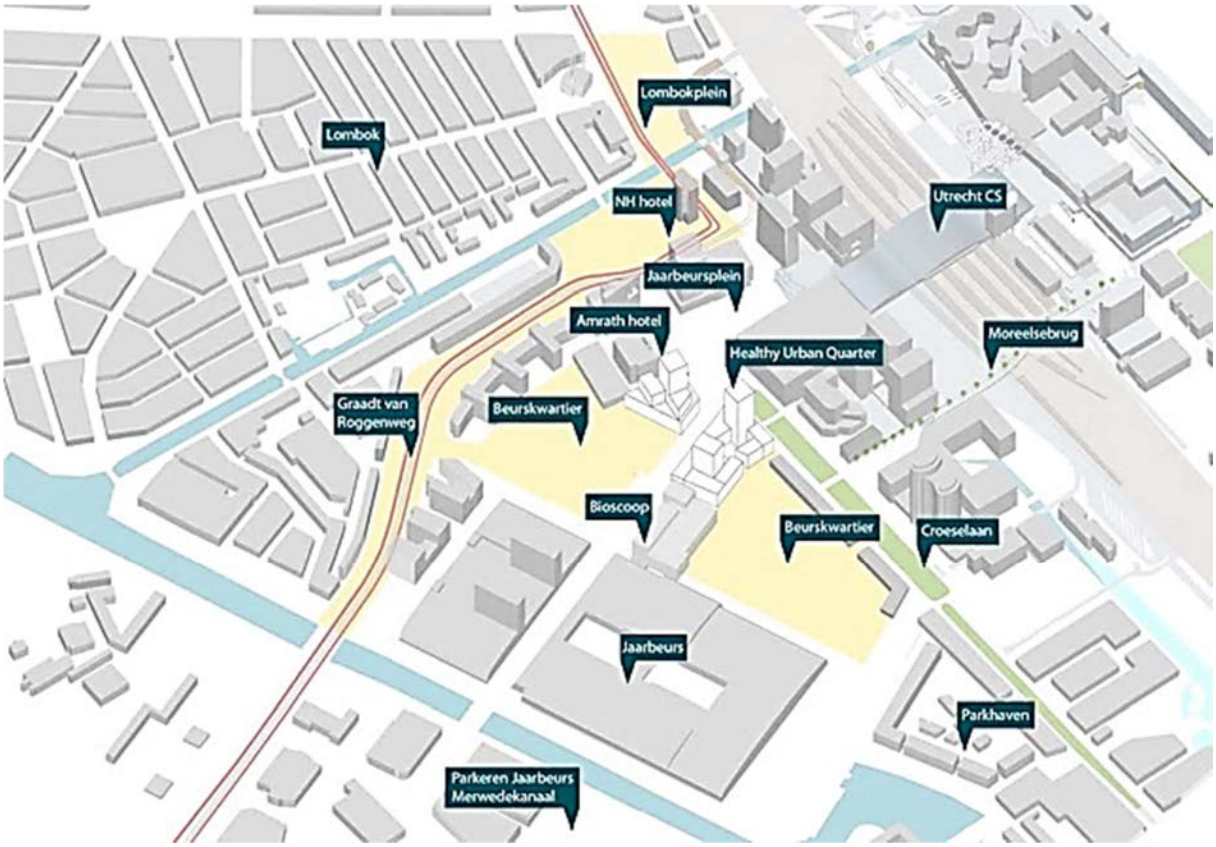
- Fase 1: Realisatie van projecten in het Stationsgebied tot en met 2015 – 2020.
- Fase 2: Realisatie van projecten in het Stationsgebied tot en met 2030.

Figuur 2 toont de plankaart voor de invulling van het programma voor Fase 1 aan de westzijde van het spoor en Fase 2. Na de figuur is op hoofdlijnen aangegeven welke planonderdelen in fase1 inmiddels (grotendeels) zijn gerealiseerd. In paragraaf 2.2 en paragraaf 2.3 wordt de planontwikkeling van fase 2 nader toegelicht. Fase 2 van het stationsgebied heeft omvat de ontwikkeling van het Beurskwartier en Lombokplein.

De Strategische Milieu Beoordeling en 1e actualisatie van het Aanvullend MER hadden betrekking op de totale ontwikkeling van het stationsgebied, bestaande uit zowel fase 1 als fase 2. Er wordt inmiddels volop gebouwd aan de projecten in Fase 1 (zie onder) en zijn daardoor onderdeel van de referentiesituatie. Fase 2 wordt momenteel in het kader van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein uitgewerkt. De in fase 2 voorziene planontwikkeling vormt het onderwerp voor voorliggende 2e actualisatie van het Aanvullend MER.

1e Fase

De eerste fase van de transformatie van het stationsgebied is in volle gang en een groot aantal projecten is al uitgevoerd. Zo is de ontwikkeling van het stadskantoor, de ov-terminal, het muziekpaleis, het entreegebouw, Nieuwe Hoog Catharijne en het stationsplein Oost voltooid of nagenoeg voltooid. Hetzelfde geldt voor de megabioscoop aan het Jaarbeursplein. De bouw van een hotel aan de Croeselaan, de bouw van gebouwen aan Westflank Noord en Zuid staan op het punt te starten. Daarnaast zijn het Poortgebouw, de ondergrondse parkeergarage en de nieuwbouw aan het Vredenburg gerealiseerd. De verbinding tussen de Catharijnesingel en de Weerdsingel is voor het eerste gedeelte gemaakt. Hierdoor stroomt er weer water in de Catharijnesingel.

Figuur 2 Plankaart Stationsgebied Utrecht uit de concept Omgevingsvisie Stationsgebied (2017)

2.2 Tweede fase ontwikkeling Stationsgebied Utrecht

In onderstaande alinea's worden op hoofdlijnen het doorlopen proces en de randvoorwaarden weergegeven, die aan de basis liggen van de voorgenomen planontwikkeling voor het Beurskwartier en Lombokplein, fase 2 van de ontwikkeling van het stationsgebied.

Toekomstvisie Utrecht Centrum 'Healthy Urban Boost' juni 2015

De groei die Utrecht doormaakt geeft druk op de historische binnenstad. Dit en andere actuele ontwikkelingen waren aanleiding om het oorspronkelijke masterplan te actualiseren. In juni 2015 is de Toekomstvisie Utrecht Centrum 'A Healthy Urban Boost' vastgesteld. Dit document speelt in op deze nieuwe omstandigheden.

De kern van dit document: het Beurskwartier en Lombokplein worden onderdeel van het centrum, een uitbreiding van de historische binnenstad. Dit nieuwe deel van het centrum heeft de ambitie om voorbeeld te worden van een gezonde, duurzame stedelijke ontwikkeling. Deze visie krijgt een concrete uitwerking in de Omgevingsvisie.

Op verzoek van de gemeenteraad is in aanloop naar de omgevingsvisie in 2016 een participatietraject doorlopen. Iedereen – raad, bewoners, forensen, bedrijven, andere belanghebbenden –kon meepraten. In het stadskantoor was hiervoor een stadslab ingericht, er zijn klankbordbijeenkomsten gehouden met een vaste groep belanghebbenden en inloopbijeenkomsten met bewoners van de Croeselaan. Daarnaast hebben er stadsgesprekken plaatsgevonden waar eenieder aan kon deelnemen. In eerste instantie is van gedachte gewisseld over zeven thematische keuzedocumenten:

- Identiteit – Utrechtse maat en vorm van stedelijkheid;
- Structuur – de juiste mix van wonen, werken en ontspanning;
- Stad op ooghoogte – wat is er te beleven op straat?;
- Gezondheid – gezonde verstedelijking als uitgangspunt;

- Duurzaamheid – energieneutraal gebied haalbaar?;
- Mobiliteit & Parkeren – oplossingen voor de (auto)bereikbaarheid;
- Ontwikkelstrategie; waarmaken van alle ambities.

Deze keuzedocumenten gaan ook in op de moties en amendementen die de afgelopen jaren zijn aangenomen en betrekking hebben op deze opgave. In het vervolg hierop hebben belanghebbenden – veelal rondom een werkmaquette – meegedacht en meegekeken met de eerste aanzetten voor het plan. De uitkomsten van dit participatieproces zijn verwerkt in de concept omgevingsvisie. Gelijktijdig met het participatietraject hebben verschillende experts en gemeentelijke deskundigen uiteenlopende onderwerpen bestudeerd. Deze studies gingen vooral in op de maximale draagkracht van het plangebied ten aanzien van, onder andere, verkeer en geluid (en daardoor leefbaarheid). De uitkomsten van deze draagkrachtanalyses zijn bepalend geweest voor de opgave en het maximale programma dat is opgenomen in de concept omgevingsvisie. De concept omgevingsvisie presenteert dus het optimale programma dat in het plangebied kan worden ontwikkeld en dat in vervolgprocedures (bestemmingsplannen, vergunningen) op inrichtingsniveau wordt uitgewerkt. Naar verwachting wordt de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein na de zomer van 2017 vastgesteld.

Randvoorwaardelijk voor de ontwikkeling van de omgevingsvisie zijn de Ruimtelijke Strategie Utrecht, het Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim regelen, Slim Bestemmen en de ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs, die allemaal in 2016 zijn vastgesteld. Onderstaand is op deze beleidsdocumenten een korte toelichting opgenomen.

Ruimtelijke Strategie 2016: Utrecht kiest voor gezonde groei! (2016)

Kernwaarden van de Ruimtelijke Strategie zijn gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Er wordt gekozen voor forse binnenstedelijke ontwikkeling op enkele plekken. Zo kiest Utrecht, naast het afbouwen van de Leidsche Rijn, voor hoge dichtheden in het Stationsgebied en in de Merwedekanaalzone. Aan de oostzijde van de stad wil Utrecht de potentie van het Utrecht Science Park zo goed mogelijk benutten.

Mobiliteitsplan Slimme routes, slim regelen, slim bestemmen (mei 2016)

Het Mobiliteitsplan kiest voor stedelijke kwaliteit door bij te dragen aan meerdere, bredere doelen: Meer ruimte voor voetganger en fietser, zeker ook in centrumlocaties; een systeemsprong van het openbaar vervoer; en een goede autobereikbaarheid voor bestemmingsverkeer in combinatie met betere benutting van de ring rond de stad.

Ontwikkelovereenkomst met Jaarbeurs (april 2016)

In de ontwikkelovereenkomst is een grondruil overeengekomen, waardoor de gemeente vanaf 1 januari 2023 de beschikking krijgt over de gronden aan de Croeselaan. Jaarbeurs heeft voor de ontwikkeling van haar gebied begin 2016 een concept masterplan naar buiten gebracht. Dit masterplan wordt op dit moment opnieuw overdacht en aangepast. Het hele gebied, ook het Jaarbeursgebied, is onderdeel van het plangebied van de concept omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.

Concept omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

In de concept omgevingsvisie heeft de gemeente het toekomstbeeld voor het Beurskwartier en het Lombokplein vastgelegd. De drie doelen van de omgevingsvisie zijn:

- Het bepalen van een gedragen gemeentelijke koers voor de ontwikkeling van het (centrum)gebied, het Beurskwartier en het Lombokplein, ten westen van het centraal station;
- Het vastleggen van het toekomstig ontwikkelgebied van de Jaarbeurs;
- Het bieden van een wettelijke grondslag voor de verdere ontwikkeling van de verschillende deelgebieden.

2.3 Voorgenomen activiteit: Omgevingsvisie

2.3.1 Faciliteren van groei door inbreiding

De woningvraag in Utrecht is hoog. De stad groeit snel door tot ca 400.000 inwoners in 2028/ 2030. Om hieraan tegemoet te komen, moet de stad in deze periode ca 30.000 tot 40.000 woningen bouwen. In de

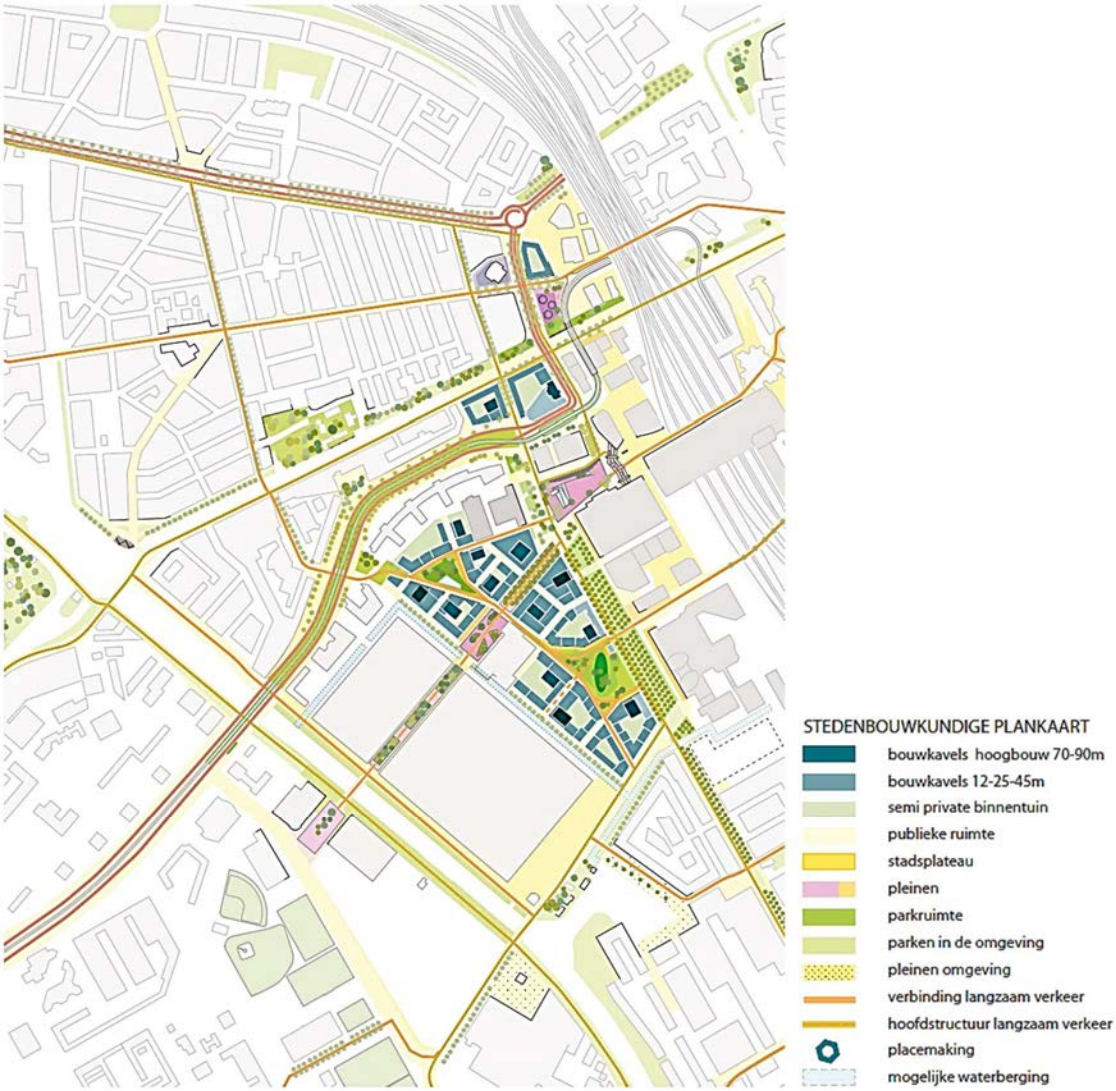
Ruimtelijke Strategie Utrecht (2016) heeft de gemeente Utrecht aangegeven op welke wijze en op welke plekken in de stad zij deze groei wil faciliteren. De gemeente kiest ervoor de groei vooral te willen faciliteren door inbreiding en de groei dus binnen de bestaande stad te laten plaatsvinden. De stad wordt daarbij alleen verdicht op de plekken die zich daarvoor geschikt zijn. Aangegeven is dat het Beurskwartier/Lombokplein, naast de Merwedekanaalzone een belangrijke nieuwe woningbouwlocatie is. Voor deze gebieden is gekozen, omdat wonen daar nu geen of slechts een ondergeschikte betekenis heeft. Deze gebieden worden als het ware teruggegeven aan de stad. Het uitgangspunt in deze gebieden is een gezonde en duurzame verstedelijking met stedelijke kwaliteit en hogere dichtheden. In deze gebieden wordt geëxperimenteerd met gezonde verstedelijking onder de noemer 'Healthy Urban Boost'.

Voor het Beurskwartier/ Lombokplein is gekozen voor het realiseren van een gemengd stedelijk gebied met een hoge tot zeer hoge stedelijke dichtheid. Door het realiseren van deze opgave in het stadscentrum, direct tegen het Centraal Station aan, wil Utrecht maximaal bijdragen aan duurzaamheid. Immers, juist op deze locatie kan in hoge dichtheden en compact gebouwd worden, waardoor zo min mogelijk gebied elders wordt gebruikt. Door te kiezen voor deze binnenstedelijke verdichting worden de buitengebieden gespaard. Ondanks de verdichting, kan, door de nabijheid van het Centraal Station het autobezit, en het aantal verkeersbewegingen relatief laag zijn. Om de verdichting te kunnen realiseren, heeft de gemeente ook een visie ontwikkeld op mobiliteit. Deze is vastgelegd in de nota 'Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (Mobiliteitsplan Utrecht 2025, 2016). In deze nota geeft de gemeente aan op welke wijze voor dit gebied een systeemsprong mogelijk kan worden gemaakt in de mobiliteit en het accent te leggen op openbaar vervoer, fiets en voetganger.

2.3.2 Bouwprogramma omgevingsvisie

In de concept omgevingsvisie schetst de gemeente het toekomstbeeld, de hoofdlijnen van ontwikkeling, voor het Beurskwartier en het Lombokplein. In *Figuur 3* is de stedenbouwkundige kaart met hoofdstructuren opgenomen. De omgevingsvisie beslaat het gebied direct ten westen van het centraal station. Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden: het Lombokplein en het Beurskwartier. In de omgevingsvisie ligt de nadruk op de ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein en wordt aangegeven waar synergie te verwezenlijken is tussen deze deelgebieden. Het programma voor het Beurskwartier en het Lombokplein is opgenomen in Tabel 1.

In paragraaf 2.3.1 en 2.3.2 worden de deelgebieden afzonderlijk toegelicht.

Figuur 3 Stedenbouwkundige plankaart uit concept Omgevingsvisie

Tabel 1 Programma stationsgebied 2e Fase in aantal vierkante meters bruto vloeroppervlak (m2 bvo)

Programma tabel in m²	Beurskwartier (excl. Amrâth en Healthy Urban Quarter)	Lombokplein (incl. Graadt van Roggenweg)	Totaal bvo (m²)
Wonen	208.500	43.200	251.700
Wonen of werken	15.000	10.000	25.000
Werken	50.000	7.000	57.000
Plint grootschalig	4.000	4.000	8.000
Plint kleinschalig	1.000	2.000	3.000
Voorzieningen	10.000	5.000	15.000
TOTAAL	**288.500**	**71.200**	**359.700**

Behalve de bouwopgave zijn er ook een drietal voorziene infrastructurele ingrepen rond de herinrichting van het Lombokplein (zie Bijlage 1 van de concept omgevingsvisie) relevant voor deze actualisatie:

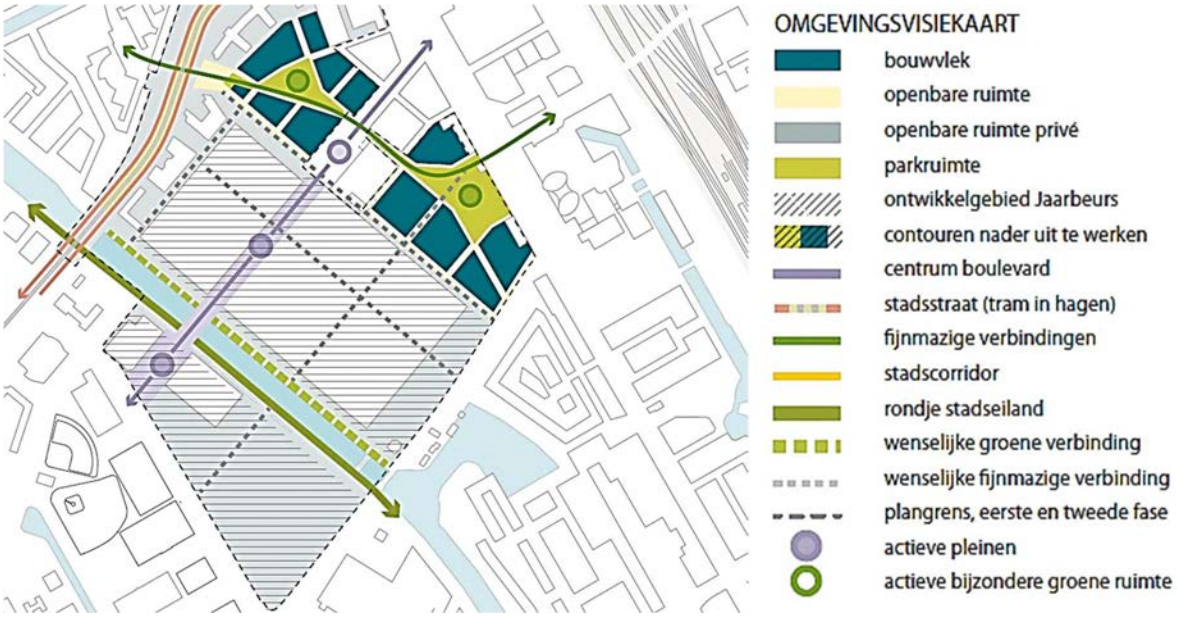
- Stadsstraat achterlangs het NH hotel;
- Een gelijkvloerse oplossing van de oversteek Leidse weg met de Graadt van Roggenweg;
- Rotonde voor samenkomst van Vleutenseweg/Kanonstraat (Westplein) en Daalsetunnel.

De bouwopgave en infrastructurele aanpassing worden in vervolgparagrafen toegelicht.

2.3.3 Beurskwartier

Het Beurskwartier krijgt een hoogstedelijk gemengd programma waarbij de nadruk ligt op wonen. Er worden circa 3.100 appartementen gebouwd en in de plinten wordt ruimte geboden aan horeca en creatieve bedrijvigheid. Daarbij geldt het uitgangspunt:

- 30% klein (50m² bvo),
- 50% middel (50 - 80m² bvo) en
- 20% groot (>80m² bvo).
-

Figuur 4 Plankaart Beurskwartier uit de concept Omgevingsvisie

In Figuur 4 is een uitsnede van het Beurskwartier uit de plankaart opgenomen. Een grid loodrecht op het Merwedekanaal vormt de hoofdstructuur van het Beurskwartier. In oost westelijke richting is de centrumboulevard (waarvan een klein deel onderdeel is van Fase 1) de belangrijkste verbinding voor langzaam verkeer. Deze structuur vormt de belangrijkste verbinding tussen de stedelijke programma's (zie bouwvlekken in Figuur 4) en komt uit op het Vredenburgplein.

In noord-zuid richting wordt door het gehele Beurskwartier een brede groene route met twee parken gerealiseerd. Deze route maakt onderdeel uit van een stelsel van stedelijke verbindingen voor voetgangers en fietsers. Hiermee worden de groene plekken en parken van de stad met elkaar verbonden. In totaal gaat het om respectievelijk 0,5 (Park A) en 1,0 hectare (Park B).

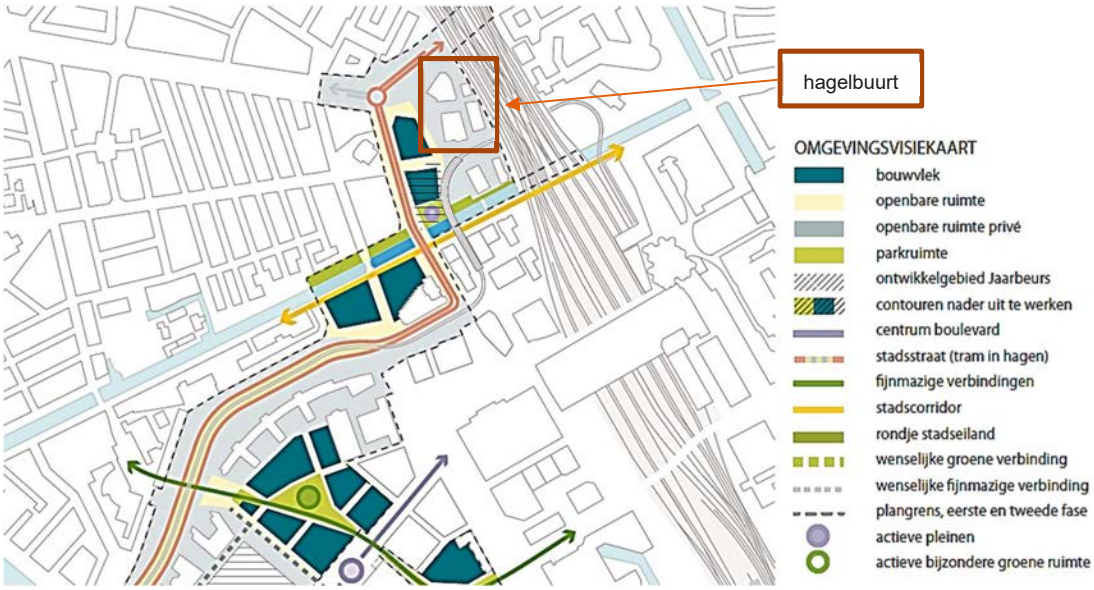
Een deel van de bestaande panden aan de Croeselaan wordt ingepast[4]. De bebouwing blijft gehandhaafd, maar de functie wordt gewijzigd. Alle bestaande woningen worden aangekocht, een gedeelte wordt gesloopt en een gedeelte wordt ingepast met een andere functie. Direct achter een deel van de bestaande bebouwing komt hoogbouw. Op de plek van het toekomstige park en op de plek waar de fietsroute vanaf de Moreelse

[4] Het gaat hier om een historisch stadscafé uit 1932 (de huidige Korenbeurs) beneden-bovenwoningen van na 1932 en een appartementenblokje uit de jaren 80.

brug wordt doorgetrokken, worden de bestaande woningen gesloopt. Dit geldt ook voor de woon/werkruimtes aan de van Zijstweg.

2.3.4 Lombokplein

De Leidsche Rijn wordt doorgetrokken en hersteld. Het water wordt teruggebracht, het fietspad rechtgetrokken en langs de route komt bebouwing. Het stedelijk weefsel van het Lombokplein wordt hersteld tot een prettig stuk stad. Daarvoor wordt de verkeersbundel getransformeerd naar een gewone, wel vrij drukke, maar goed oversteekbare stadstraat. En er worden 'Lombokse' bouwblokken en een plein aan het water gerealiseerd. Trefwoorden voor het Lombokplein zijn Lomboks, ontmoeten, en relaxed.

Figuur 5 Uitsnede plankaart voor Lombokplein uit de concept Omgevingsvisie

In

Figuur *5* is een uitsnede van het Lombokplein uit de plankaart opgenomen. Er komt een nieuwe stadsweg in twee delen. Het eerste deel, de Graadt van Roggenweg, wordt vanaf de Koningsbergerstraat in breedte teruggebracht naar 2x1 rijbaan met aan weerzijden langsparkeren en ruime voet- en fietspaden. De

bestaande trambaan wordt in hagen, en zo mogelijk bomen, gelegd en krijgt een groen karakter. De route voor auto's loopt vrijwel rechtdoor tot achter het huidige NH hotel en komt uit in een haakse bocht.

Het tweede deel, de route over het Lombokplein ligt langs de moskee en krijgt het karakter van een gewone, drukke stedelijke stadsstraat. Een smal profiel met een smalle middenberm, bomen, fietspad, voetpad, en aan beide zijden bebouwing. Langs de weg komen parkeerplekken, zodat er functies kunnen komen in de plinten van de bebouwing. De toekomstige route ligt achter het NH hotel langs, tussen het hotel en een smaller tramperron, dat straks in plaats van 3 nog maar 2 sporen heeft (is onderdeel van de autonome ontwikkeling). De oversteek voor fietsers op de Leidse weg wordt gelijkvloers uitgevoerd. Ter hoogte van de kruising met de Vleutenseweg en Daalsetunnel komt een rotonde (of een alzijdige kruising), die voor de doorstroming naar de binnenstad moet zorgen.

Door de nieuwe routing van de Leidsche Rijn achter het NH hotel langs is het ook mogelijk om de bebouwing langs de Leidsche Rijn door te trekken. Zo wordt de stedenbouwkundige structuur langs de Leidsche Rijn hersteld. Voorkanten van woningen over vrijwel de hele lengte begeleiden de stadscorridor: de drukke fietsroute die de wijk Leidsche Rijn via het centrum verbindt met de Uithof.

In de twee bouwblokken tussen de Graadt van Roggenweg en de Leidsche Rijn kunnen circa 400 woningen worden gerealiseerd. Het NH hotel wordt onderdeel van een groter bouwblok dat aan de Leidsche Rijn ligt. Het woningaantal in het deelgebied Lombokplein, inclusief de blokken aan de Leidsche Rijn bedraagt circa 600 woningen, waarbij de verdeling globaal 30% klein (50m² bvo), 50% middel (50 - 80m² bvo) en 20% groot (>80m² bvo) is. Met nieuwe woonbebouwing, van dezelfde schaal en maat als de invulling van de huidige Kop van Lombok, wordt deelgebied Lombokplein afgemaakt en wordt de verbinding gelegd met de achter de bus- en trambaan gelegen Hagelbuurt. Het meest noordelijke bouwblok krijgt een interne doorsteek die, in ieder geval overdag, de verbinding tussen de Hagelbuurt en het Lombokplein rond de moskee helpt versterken.

Het gebied direct ten noorden van de Leidsche Rijn krijgt een invulling met een groene pleinruimte aan het water en woonbebouwing met horeca (en eventueel andere functies) in de plint. De precieze contouren van plein en bebouwing worden in de bestemmingsplanfase nader bepaald. De bedoeling is een fijn plein met goede afmetingen en een zekere mate van beschutting te realiseren. Een plein dat gebruikt kan worden als ontmoetingsplek in de zon, aan het water, en een plein waar wellicht een Lombokmarkt kan worden gehouden en daarmee als visitekaart van de wijk kan fungeren. Het aantal woningen dat op de beide bouwvlekken van Lombokplein kan komen ligt niet vast. Dit aantal is voorlopig geschat op circa 200 woningen.

2.4 Ambities van de omgevingsvisie

Voor de ontwikkeling van het plangebied heeft de gemeente Utrecht ambities op het gebied van duurzaamheid en gezondheid. Onderstaand worden deze ambities beknopt toegelicht.

Duurzaamheid

Het Beurskwartier en het Lombokplein worden zo goed mogelijk energieneutraal gerealiseerd en klimaat robuust gemaakt. Van belang zijn tevens het toepassen van duurzame materialen in gebouwen en in de openbare ruimte, het beperken van het energiegebruik en het sluiten van materiaalkringlopen. En er wordt ruimte gegeven aan schone vervoersvormen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de coalitiedoelstellingen voor duurzaamheid: zuinig omgaan met energie en grondstoffen, zoveel mogelijk kringlopen sluiten en energie duurzaam opwekken. In 2030 wil de gemeenteraad dat Utrecht klimaatneutraal is, in 2020 moet 20% van de energie duurzaam zijn opgewekt binnen de gemeentegrenzen. Fiets en voetganger zijn in het coalitieakkoord de belangrijkste vormen van vervoer in de stad.

Concrete maatregelen, die kansrijk zijn in het gebied, zijn:

- Maximale besparing van gebruik van warmte, koude en elektra door hiervoor per tender scherpe normen te stellen.
- Ruimtelijk ontwerpen met zon en wind als uitgangspunt. Benutten van de zon voor passieve verwarming van gebouwen. Wind benutten voor ventilatie en koeling van gebouwen. Gestreefd wordt naar een principe dat iedere woning minimaal 50% van de zonuren per dag vangt.
- Ontwikkelaars worden uitgedaagd de energievraag zo veel mogelijk te beperken.
- Gebouwen worden niet aangesloten op gas.
- Hogere daken in het gebied (hoger dan 25 meter) moeten geschikt zijn voor opwekking van energie, de lagere dagen moeten beschikbaar zijn voor groen.

- Regenwater wordt in eerste instantie vastgehouden in het gebied, zo veel mogelijk geïnfiltreerd in de bodem en indien nodig vertraagd afgegeven aan riool en of afvoerend oppervlaktewater.
- Door toepassing van groen en water in de openbare ruimte wordt hittestress verminderd door verdamping en schaduwwerking.
- Er wordt gestreefd naar maximaal water passerende verharding, afkoppeling van regenwater van gebouwen. Er wordt zoveel mogelijk lokaal opgevangen, er vindt geen afwenteling plaats naar het (gemengd) riool.
- Zo veel mogelijk daken van 25 meter en lager (streven 50% van totaal van de daken) zullen belegd worden met groene daken en ontwikkelaars worden uitgedaagd om groene gevels toe te passen. Dit wordt gecombineerd met waterretentiemaatregelen.
- Circulair bouwen en hier eisen aan stellen in tenders.
- Deeleconomie wordt gestimuleerd.
- Sturen op duurzaamheidsprestatie van gebouwen in tenders.
- Slim bestemmen en beheren ondergrondse bodem.
- Er wordt gestreefd naar terugdringen van het geluidsniveau en verbetering van de luchtkwaliteit.

Gezondheid:

Bij de realisatie van het Beurskwartier en het Lombokplein moeten de onderstaande uitgangspunten in acht worden genomen en zal “handen en voeten” moeten worden gegeven aan de ambities:

- Fiets en voetganger centraal. In het gebied wordt autobezit niet gestimuleerd. Autogebruik wordt ontmoedigd. Toekomstige bewoners parkeren op afstand of maken gebruik van deelauto’s. Een belangrijk deel van de nieuwe bewoners maakt vooral gebruik van openbaar vervoer. Fietsen wordt in het gebied aantrekkelijk en toegankelijk gemaakt. In de bouwblokken komen grote gemeenschappelijke fietsenstallingen op de begane grond. Boodschappen doen te voet of met de fiets wordt de gemakkelijke keuze.
- Ontmoeting. In het plangebied wordt gestuurd op diversiteit en ontmoeting. Er komen binnen de bouwblokken veel verschillende typen woningen en er is veel aandacht voor groene stroken (alle woonblokken liggen aan een groene ruimte) en parkjes. Ontwikkelaars krijgen de opdracht om te ontwerpen inclusief ontmoetingsruimten, en gemeenschappelijk groene ingerichte dakterrassen te bouwen (tot 25 meter).
- Vitaliteit. Utrechters zijn gemiddeld gezond. De verschillen tussen doelgroepen en tussen wijken zijn echter groot. Mensen met een lage opleiding en laag inkomen moeten ook de kans krijgen op een gezond leven. In een goedkopere woning, maar wel op een goede plek. Er komt sociale huur in het gebied. Daarnaast komt er ook betaalbare werkruimte in de plinten. En nieuwe werkgelegenheid voor verschillende opleidingsniveaus. Wooncomplexen zijn levensloopbestendig. Mensen van 8 en 80 kunnen veilig lopen of fietsen naar voorzieningen. Gezond eten is volop aanwezig. Mensen eten en drinken graag bij de lokale eetgelegenheden of koken zelf lokaal geproduceerde of regionale producten.
- Leefomgevingskwaliteit. Dit wordt bepaald door een aantal aspecten waar de planontwikkeling rekening mee houdt. Naast bezonning (met als gevolg hittestress) en windhinder zijn ook de aspecten geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid van groot belang.

3 AANPAK MILIEUBEOORDELING

3.1 Inleiding

Zoals reeds aangegeven betreft voorliggend document de 2e actualisatie van het Aanvullend MER dat in 2007 is opgesteld. In deze actualisatie zijn de eerder uitgevoerde milieubeoordelingen of opnieuw uitgevoerd en/ of geactualiseerd. Dit is nodig omdat:

a. Er nieuw beleid is op een terrein waar voorheen nog weinig gemeentelijk beleid was. Zo zijn in deze actualisatie ten opzichte van de 1e actualisatie de aspecten gezondheid en duurzaamheid toegevoegd. Voor deze aspecten is een nieuwe integrale beoordeling gemaakt.
b. De invulling van het programma nu in meer detail is ingevuld ten opzichte van de 1e actualisatie. Ook is er inmiddels een nieuw verkeersmodel VRU 3.3U. Voor de aspecten verkeer, geluid en luchtkwaliteit is daarom een nieuwe integrale effectbeoordeling gemaakt.
c. Er op basis van expert judgement- een validatie moet komen op de overige aspecten, waarbij op voorhand geen actualisatie nodig is, maar er op details (bijvoorbeeld nieuwe normeringen) wel wijzigingen kunnen zijn. Voor de overige aspecten is nagegaan of de effectbeoordeling in de 1e actualisatie van het Aanvullend MER valide is of dat nieuwe inzichten of nieuwe gegevens aanleiding zijn voor een aanpassing. Voor deze aspecten is de beoordeling uit de 1e actualisatie overgenomen en waar nodig aangevuld op basis van expert judgement.

Leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt de aanpak van deze 2e actualisatie van het Aanvullend MER beschreven. Eerst wordt in paragraaf 3.2 ingegaan op de referentiesituatie en de voorgenomen planontwikkeling. Ook wordt ingegaan op de aanpalende projecten en het invloedsgebied van de effecten. Tot slot is in paragraaf 3.3 het beoordelingskader beschreven en is aangegeven hoe de effectbeschrijving plaatsvindt. Er is aangegeven welke aspecten in voorliggende actualisatie zijn betrokken. Per aspect en criterium is daarbij in Tabel 4 aangegeven welke integraal zijn herzien en beoordeeld en voor welke aspecten alleen een aanvulling is gemaakt vanwege actuele inzichten.

3.2 Referentiesituatie en aanpalende projecten

3.2.1 Referentiesituatie

Om de milieueffecten van de voorgenomen activiteit te kunnen bepalen wordt het plan vergeleken met een zogeheten ‘referentiesituatie’. Als referentiesituatie geldt:

- De huidige situatie in het plangebied. De westzijde van het stationsgebied, de Jaarbeurszijde, wordt nu gedomineerd door kantoorgebouwen, het Beatrixgebouw, de complexen van de Jaarbeurs, parkeerterreinen, twee hotels, en infrastructuur (Omgevingsvisie, 2017). In de afgelopen jaren is er in het plangebied veel veranderd. Zo is aan de zuidwestzijde de stadswijk Parkhaven ontwikkeld en is aan de Croeselaan het nieuwe kantoor van de Rabobank (2011) geopend. Lombok heeft zich ontwikkeld tot een diverse en levendige wijk.
- De autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling laat zich het best omschrijven als de situatie in 2030 wanneer de 2e fase van het stationsgebied, zoals wordt vastgelegd in de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein, niet wordt gerealiseerd. Dit betekent dat alle projecten waarover nu een besluit is genomen, zijn gerealiseerd behalve de 2e fase van het stationsgebied.

In de effectbeoordeling is tevens rekening gehouden met zogeheten aanpalende projecten. Dit zijn projecten die een relatie (kunnen) hebben met de voorgenomen activiteit en waardoor er mogelijk sprake kan zijn van cumulatie van effecten. In de volgende twee paragrafen worden de relevante autonome ontwikkelingen en aanpalende projecten beschreven.

3.2.2 Autonome ontwikkeling

Fase 1

Het merendeel van de projecten die behoren tot de 1e fase zijn al gerealiseerd of worden naar verwachting in 2020 afgerond. Het gaat om grote projecten aan de zijde van de binnenstad zoals, Tivoli-Vredenburg, de verbouwing van Hoog Catharijne en de bouw van de nieuwe ov-terminal. Enkele projecten (zoals het Amrâthhotel en de parkeergarage) worden in of na 2017 gerealiseerd en worden in deze actualisatie beschouwd als onderdeel van de autonome ontwikkeling.

Jaarbeursterrein

Op 23 Maart 2016 heeft de gemeente Utrecht met Jaarbeurs de Ontwikkelovereenkomst Jaarbeursterrein afgesloten. Een belangrijk onderdeel betreft de uitruil van grond. Hierdoor krijgt de gemeente vanaf 1 januari 2023 de beschikking over de gronden van het Beurskwartier. Tabel 2 toont het overzicht aan deelprojecten dat onderdeel is van het Jaarbeursterrein (zie ook Figuur 2) en in deze actualisatie worden beschouwd als autonome ontwikkeling.

Tabel 2 Autonome ontwikkeling en deelprojecten jaarbeursterrein

Ontwikkeling	Jaar	Deelprojecten	MER-status
Jaarbeursterrein, deelprojecten	Tot 2020/2025	• Parkeren (fiets, auto) • Expeditie brug • Hotel • HUQ • Megabioscoop • Herontwikkeling hallen	Autonome ontwikkeling

De grond onder de Jaarbeurshallen wordt omgezet naar eeuwigdurende erfpacht. De parkeerfunctie van de Jaarbeurs zal geconcentreerd worden op een locatie aan de overzijde van het Merwedekanaal. De Jaarbeurs stelt, in overleg met de gemeente, voor de overzijde Merwedekanaal een integrale visie op voor het parkeren en vastgoedontwikkelingen (zie ook onderstaand).

Jaarbeurs en gemeente hebben een aantal gezamenlijke uitgangspunten opgesteld voor de ontwikkeling van de deelgebieden in Fase 1. De partijen streven naar een energieneutraal gebied, duidelijke vergroening en een hoogwaardig en kwalitatief attractief gebied. De Jaarbeurs heeft als voornemen de bestaande hallen te vernieuwen en te beperken tot circa 90.000 m^3 (BVO). Voor het fietsparkeren (1.250 plaatsen) onderzoeken de partijen of een gezamenlijke ontwikkeling en exploitatie mogelijk is. Voor autoparkeren beschikt Jaarbeurs, aan de het einde van Fase 1 (2020), over maximaal 6.500 parkeerplaatsen.

Bovendien wordt voor de aan- en afvoer van goederen een expeditie brug over het Merwedekanaal gerealiseerd. Als maatregel voor het verminderen van de verkeersbelasting op de Van Zijstweg en het Westplein realiseert Jaarbeurs een eigen routing voor expeditie verkeer, dat wordt ontsloten vanaf de Overste den Oudenlaan. Hiertoe wordt een expeditiebrug over het Merwedekanaal gerealiseerd door de Jaarbeurs in samenwerking met de gemeente.

Op de locatie van P1 wordt een nieuw hotel (Amrâth Jaarbeurshotel) ontwikkeld. Het ontwerp bestemmingsplan ligt ten tijde van het opstellen van deze 2^e actualisatie ter inzage. Het hotel zal bestaan uit circa 250 hotelkamers met erboven circa 330 woningen in een toren van ongeveer 90 meter.

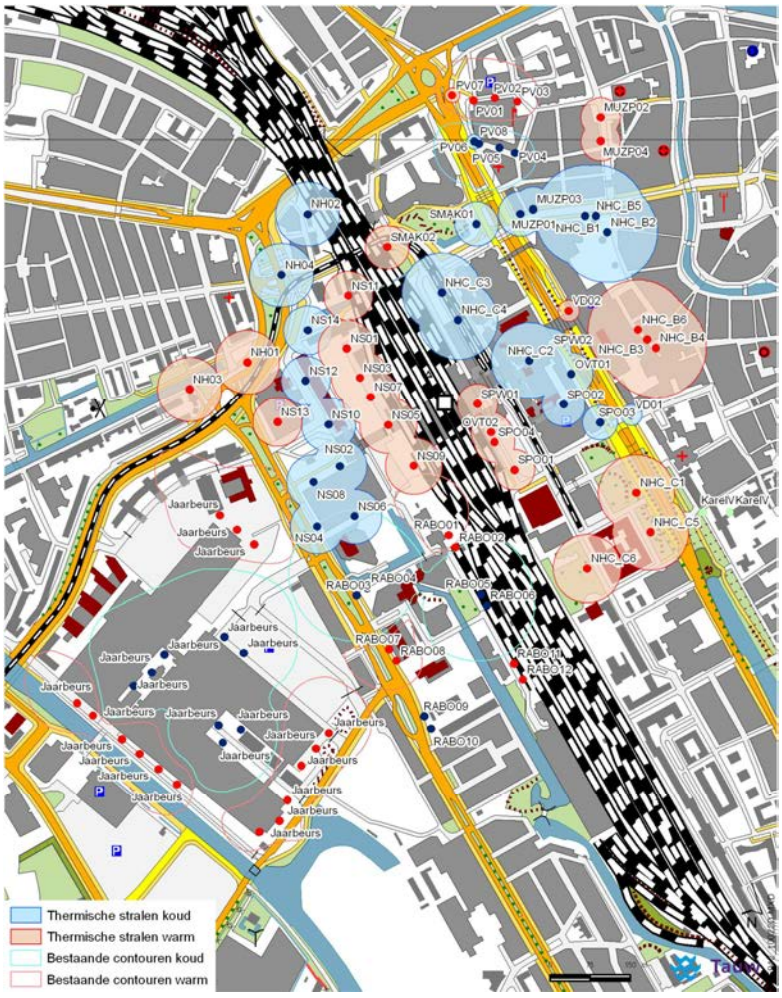
Aan de Croeselaan, tegenover het Beatrixgebouw, op de plek waar nu een heuvel met gras en bomen ligt, wil de gemeente een Healthy Urban Quarter laten ontwikkelen met een mix van wonen, werken, ontspanning, cultuur en horeca. Dit gebouw wordt naar verwachting al opgeleverd nog voordat het nieuwe deel van het centrum in volle breedte van start gaat. Bij de ontwikkeling en de bouw wordt al wel uitgegaan van de hoge ambities en wensen voor duurzaamheid, groen en gezondheid van dit nieuw te ontwikkelen stadsdeel.

Op de locatie van P3 is op 14 december 2016 de megabioscoop Kinepolis geopend. Er worden tijdelijk 495 parkeerplekken op P3 gereserveerd voor bioscoopbezoekers. Na de realisatie van de nieuwe oostwest verbinding (uiterlijk in 2023; indien mogelijk eerder) zal de parkeergelegenheid op P3 verdwijnen en dienen bioscoopbezoekers te parkeren aan de overzijde van het Merwedekanaal.

Tot slot wordt het tracé van Zijstweg – Dr. M.A. Tellegenlaan heringericht. De herinrichting van dit tracé bevat een 2x1 autowegprofiel waar maximaal 30 km/ uur gereden mag worden. Daarnaast komt een vrij liggende HOV-baan (50 km /uur), een fietspad en ruimte voor voetgangers en groen. Het bestemmingsplan wordt in 2017 in procedure gebracht.

Warmte-koudeopslag

Een belangrijke autonome ontwikkeling in de 2e fase van het stationsgebied is het toepassen van Warmte-koudeopslag (WKO). Hoog Catharijne B.V., gemeente Utrecht, NS Vastgoed B.V. en ProRail B.V. willen grondwaterbronnen plaatsen voor het verwarmen en koelen van hun gebouwen in het stationsgebied. Het onttrekken en infiltreren van grondwater is een belangrijk onderdeel van WKO en is vergunningplichtig in het kader van de Waterwet. Ten behoeve van de vergunningverlening is de m.e.r.-procedure doorlopen en een MER (Tauw, 2010) opgesteld. De locaties voor de te plaatsen bronnen zijn weergegeven op de plankaart in Figuur 6. De locaties van de nieuw te plaatsen WKO-bronnen zijn weergegeven met een rode stip (warme bron) omgeven met een rood gevulde cirkel (=indicatie warme bel) en een blauwe stip (koude bron) omgeven met een blauw gevulde cirkel (=indicatie koude bel). Bij de ontwikkeling van fase 2 moet rekening worden gehouden met de kansen en (on)mogelijkheden die het beleid ten aanzien van de WKO's met zich meebrengt.

Figuur 6 Plankaart WKO Stationsgebied Utrecht

3.2.3 Aanpalende projecten

Ruimtelijke ontwikkelingen van buiten het plan, waarover nog géén besluit is genomen, mogen niet meegenomen worden in de referentiesituatie, maar moeten, indien er sprake kan zijn van cumulatie van

effecten, worden meegenomen worden als ‘aanpalend project’. Voor De Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein is in dit kader de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone relevant. Onder Tabel 3 is een beknopte toelichting op dit aanpalende project opgenomen. Voor deze 2e actualisatie van het Aanvullend MER is de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone als een plansituatie mee beschouwd om zo voor de aspecten verkeer, geluid, luchtkwaliteit en gezondheid inzicht te krijgen in de mogelijke cumulatieve effecten, mogelijke knelpunten en mogelijke maatregelen in het geval beide planontwikkelingen doorgang vinden. Hierbij is uitgegaan van de voorgenomen planontwikkeling van het Beurskwartier en Lombokplein in combinatie met een maximaal programma (zie paragraaf 4.4.2) van de Merwedekanaalzone.

Tabel 3 Merwedekanaalzone en haar deelprojecten

Ontwikkeling	Jaar	Deelprojecten	MER-status
Merwedekanaalzone	Tot 2030	• Woningen algemeen • Kantoren algemeen • Defensieterrein	Aanpalend project

Merwedekanaalzone

Parallel aan het opstellen van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein wordt een omgevingsvisie opgesteld voor de Merwedekanaalzone (zie figuur hiernaast voor het plangebied van die omgevingsvisie, het betreft het gebied met gele omlijning). Hiervoor wordt een planMER opgesteld.

Woningen, kantoren en publieke ruimte

Het voornemen is een transformatie van de Merwedekanaalzone van overwegend bedrijven- en kantorenlocatie naar een stedelijk woonmilieu. In grote lijnen ziet het programma er als volgt uit:

- Woonfuncties zijn mede gelet op de invloed op de verkeersbewegingen te onderscheiden in woningen voor samenwonenden en gezinnen, wooneenheden voor studenten, starters, alleenstaanden en expats, wooneenheden met een sterke zorgcomponent, deeltijdwoningen.
- Kantoorachtige functies hebben zowel betrekking op de bestaande kantoorgebouwen met een nadruk op administratieve functies als op moderne bedrijfsgebouwen voor lichte veelal computergestuurde activiteiten als op creatieve ontmoetingsruimten voor vrije beroepen.
- Publieksfuncties laten steeds meer een mix zien tussen winkelen, dienstverlening, horeca, cultuur, sport en ontspanning, waarbij beleving het toverwoord is.

Omdat het besluit voor de Merwedekanaalzone nog niet is genomen bij het opstellen van voorliggende actualisatie van het Aanvullend MER is deze nog niet te beschouwen als autonome ontwikkeling en daardoor ook geen onderdeel van de referentiesituatie. Beide ontwikkelingen liggen echter wel in elkaars invloedsgebied. In voorliggende actualisatie van het Aanvullend MER is daarom in de effectbepaling en beoordeling rekening gehouden met dit aanpalende project.

Deelgebied 4: Defensieterrein

Het verst ontwikkelde onderdeel binnen de Merwedekanaalzone is het voormalig defensieterrein. Deze nieuwe stadswijk voorziet in een stedelijk gedifferentieerd woonprogramma met appartementen en eengezinswoningen. Natuur, biodiversiteit en ecologie worden ingezet om het voormalig Defensieterrein (hierna te noemen Defensieterrein) een aangenaam verblijfsklimaat te geven. Dit gebeurt door ruimte te

geven aan groen, infiltratie en een onbedekte bodem. Afhankelijk van de precieze uitwerking en woningtypologieën kunnen er in het gebied ongeveer 450 á 600 woningen gebouwd worden. Parallel aan de totstandkoming van de omgevingsvisie voor de Merwedekanaalzone wordt voor de ontwikkeling van het Defensieterrein een bestemmingsplan opgesteld en in procedure gebracht.

3.3 Beoordelingskader, beoordelingsschaal en invloedsgebied

Per milieuaspect is een aantal concrete criteria geformuleerd op basis waarvan de effecten zijn beschreven en beoordeeld aan de hand van gangbare normen. Deze zijn weergegeven in Tabel 4. In Tabel 5 is de beoordelingsschaal opgenomen. De mate van detaillering van een effectbeschrijving is gerelateerd aan het belang daarvan voor de besluitvorming en verschilt per effectparameter.

Zoals aangegeven zijn er drie typen onderzoek gedaan voor deze 2e actualisatie:

a. Voor de aspecten duurzaamheid en gezondheid is, op basis van deskresearch, vanwege nieuw beleid van de gemeente een nieuwe integrale beoordeling gemaakt.
b. Voor de aspecten verkeer en vervoer, woon en leefmilieu (geluid en luchtkwaliteit) is, op basis van modellering, een nieuwe integrale beoordeling gemaakt.
c. Voor alle overige aspecten (externe veiligheid, bodem, water, natuur, erfgoed) zijn de beoordelingen uit de 1e actualisatie overgenomen en waar nodig aangevuld op basis van expert judgement.

In Tabel 4 is per aspect en criterium de werkwijze in de effectbeoordeling aangegeven. In de volgende hoofdstukken zijn voor de verschillende aspecten de effectbeoordelingen uitgewerkt.

Tabel 4 Wijze van effectbeoordeling in deze 2e actualisatie

Aspect	Criterium	Wijze van effectbeoordeling	Cijfermatig/ Beschreven
Verkeer en vervoer	Bereikbaarheid autoverkeer	Integrale actualisatie	Kwantitatief
	Openbaar vervoer	Integrale actualisatie	Kwalitatief
	Langzaam verkeer	Integrale actualisatie	Kwalitatief
	Parkeren	Integrale actualisatie	Kwalitatief
	Verkeersveiligheid	Nieuwe beoordeling	Kwalitatief
Geluid(wegverkeerslawaai)	Geluidbelasting op rekenpunten zoals gehanteerd in 1e actualisatie aanvullend MER Stationsgebied en binnen gedefinieerd onderzoeksgebied.	Geluidbelasting op rekenpunten	Kwantitatief
	Toename of afname aantal (ernstig) gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden binnen de volgende klassen/contouren 50-55, 56-60, 61-65, 65-70 en >70 dB, in gelijke klassen van 5 dB.	Kwantitatief
	Toename of afname geluidbelast oppervlak [Aantal ha]	Aantal ernstig gehinderden binnen de volgende klassen/contouren 50-55, 56-60, 61-65, 65-70 en >70 dB, in gelijke klassen van 5 dB.	Kwantitatief
	Hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	--	Kwalitatief

Luchtkwaliteit	NO_2	Verandering in concentraties NO_2 op toetslocaties	Kwantitatief
	PM_{10}	Verandering in concentraties PM_{10} op toetslocaties	Kwantitatief
	$PM_{2,5}$	Verandering in concentraties $PM_{2,5}$ op toetslocaties	Kwantitatief
Bodem	Toepassing grond	Overnemen effectbeoordeling 1e actualisatie (zie § 7.1 en § 7.2), indien nodig aanvullen met nieuw beleid en plannen omgevingsvisie.	Kwalitatief
	Bodemsanering	Overnemen effectbeoordeling 1e actualisatie (zie § 7.1 en § 7.2), aanvullen met nieuw beleid en plannen omgevingsvisie.	Kwalitatief
	Ondergrondse infrastructuur	Nieuwe beoordeling door aanvulling met nieuw beleid ondergronds bouwen en plannen omgevingsvisie.	Kwalitatief
Water	Afwikkeling hemelwater	Nieuwe beoordeling door aanvulling met nieuw beleid afwikkeling hemelwater en plannen omgevingsvisie.	Kwalitatief
	Waterberging, bijdrage aan water neutrale opvang en berging hemelwater	Nieuwe beoordeling door aanvulling met beleid waterberging en plannen omgevingsvisie.	Kwalitatief
	Grondwaterverontreiniging	Overnemen effectbeoordeling 1e actualisatie (zie § 8.3), aanvullen met nieuw beleid en plannen omgevingsvisie	Kwalitatief
Erfgoed	Effect op archeologische waarden en verwachtingswaarden	Overnemen effectbeoordeling 1e actualisatie (zie § 9.1 en § 9.2), geen nieuwe informatie	Kwalitatief
Natuur	Effecten op beschermde soorten (flora en fauna) in het plangebied	Overnemen effectbeoordeling 1e actualisatie (zie § 11.1), geen nieuwe informatie beschikbaar	Kwalitatief
Duurzaamheid	Energie (mogelijkheden duurzame energie, energieneutraal, bijdragen aan verminderen fossiele brandstoffen)	Nieuwe beoordeling	Kwalitatief
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico (kwalitatieve toetsing aan bestaande risicocontouren)	Integrale actualisatie	Kwantitatief
	Groepsrisico	Integrale actualisatie	Kwantitatief
Gezondheid: milieugezondheidskwaliteit	Geluid	Aantal blootgestelden per GES-klasse	Aantal adressen (kwantitatief)
	Lucht	Aantal blootgestelden per GES-klasse (voor NO2, PM10 en PM2,5)	Aantal adressen (kwantitatief)

Groen	Mate van toepassen (klimaat)groen en voorkomen hittestress	Kwalitatief
Toegankelijkheid voorzieningen	Mate van toegankelijkheid van voorzieningen als plekken voor ontspanning, dagelijkse- en gezondheidsvoorzieningen en toegang tot gezond voedsel	Kwalitatief
Omkeerbaarheid	Omkeerbaarheid van gezondheidseffecten en van het beleid	Kwalitatief
Hinder tijdens aanleg	Mate van hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	Kwalitatief

Detailniveau effectbeoordeling

De effectbeoordelingen vinden op abstractieniveau van een omgevingsvisie plaats. Dat betekent dat voor elk aspect op basis van maximale invulling van het gebied de mogelijke effecten (kansen en risico's) in beeld worden gebracht. Hierdoor heeft deze actualisatie een signaleringsfunctie voor mogelijke knelpunten en mogelijke mitigerende maatregelen. De actualisatie maakt daarnaast inzichtelijk of de voorgenomen planontwikkeling al dan niet in combinatie met mitigerende maatregelen, past binnen de beschikbare milieugebruiksruimte. Voor de aspecten verkeer, geluid en luchtkwaliteit heeft de effectbeoordeling plaatsgevonden op basis van kwantitatieve informatie en modelberekeningen. De effectbeoordeling voor het aspect gezondheid is afgeleid van deze modelberekeningen. De effectbeoordeling van de overige aspecten heeft plaatsgevonden op basis van deskresearch en expert judgement.

Tabel 5 Beoordelingsschaal
Tabel 5 toont de schaal voor de effectbeoordelingen die in deze actualisatie zijn toegepast.

Tabel 5 Beoordelingsschaal

Score	Omschrijving
++	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

Naast de effectbeoordeling is in deze actualisatie aangegeven welke leemten in kennis van invloed zijn op de effectbeoordeling. Op deze manier kan in de besluitvorming rekening worden gehouden met de tekortkomingen en beperkingen in de gebruikte informatie.

Invloedsgebied

Het invloedsgebied van de ontwikkelingen in het stationsgebied 2e fase is voor een aantal milieuthema's (geluid, verkeer, lucht) groter dan het plangebied. Dit wordt vooral veroorzaakt door het gegeven dat er extra verkeer van en naar het plangebied zal komen als gevolg van de ontwikkelingen. Het invloedsgebied is

daarom gekoppeld aan de belangrijkste toegangswegen van en naar het plangebied. Bij de beschrijving van de milieueffecten in deze actualisatie is het invloedsgebied, oftewel het gebied waarbinnen effecten kunnen optreden, per aspect aangegeven.

4 VERKEER EN VERVOER

4.1 Inleiding

Het aspect verkeer en vervoer behandelt de gevolgen van de voorgenomen ontwikkelingen in fase 2 in het stationsgebied op het aantal voertuigverplaatsingen in Utrecht. Er wordt hierbij rekening gehouden met de effecten op wegvakken en kruispunten. De bereikbaarheid van het autoverkeer wordt kwantitatief beoordeeld. Daarnaast wordt kwalitatief ingegaan op het openbaar vervoer, het langzaam verkeer (fiets), parkeren en de verkeersveiligheid.

Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van het statisch verkeersmodel van de gemeente Utrecht (zie paragraaf 4.1.1). Hierin zitten de infrastructurele plannen en verkeersstructuur waarvoor een concrete uitwerking en een financiële onderbouwing is. Aanvullend hierop heeft de gemeente Utrecht nog plannen die nu nog niet concreet genoeg zijn, of waarvoor de financiering nog niet zo ver rond is dat ze al zijn opgenomen in het verkeersmodel. In onderstaande paragrafen wordt eerst ingegaan op het verkeermodel, om vervolgens de aanvullende maatregelen toe te lichten. Waar relevant, worden in het hoofdstuk Verkeer en Vervoer deze aanvullende maatregelen kwalitatief toegepast op de ‘harde’ verkeerscijfers uit het model. Omdat op enkele wegvakken aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn, gaat de gemeente Utrecht in de komende periode deze aanvullende maatregelen verder uitwerken en uitvoeren (zie paragraaf 4.1.2).

4.1.1 Verkeersmodel VRU 3.3U

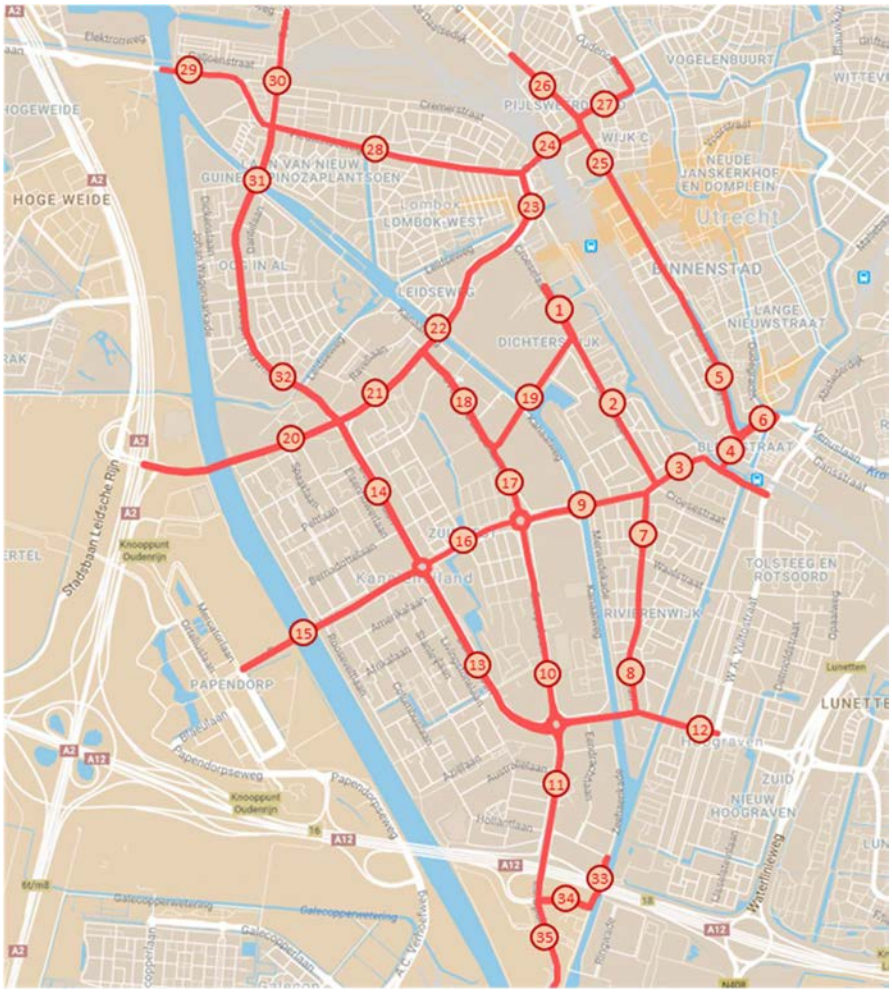
Voor de verkeersberekeningen is gebruik gemaakt van het verkeersmodel van de gemeente Utrecht, VRU 3.3. In dit model is voor de Utrechtse situatie een projectvariant gemaakt (VRU 3.3U), waarin de gemeente Utrecht qua ruimtelijke ontwikkelingen nog meer gedetailleerd is opgenomen..

Ten behoeve van deze studie zijn de zichtjaren 2015 en 2030 gebruikt. Voor de projectvariant 2030 is een onderscheid gemaakt tussen de autonome ontwikkeling en de (toekomstige) plansituatie. Voor de autonome ontwikkeling 2030 zijn de infrastructurele projecten waarvoor concrete plannen en financiering zijn en de vastgestelde ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder het stationsgebied fase 1, opgenomen. De toekomstige “Plan” situatie voegt de ontwikkeling van fase 2 en daarmee de ontwikkeling van het Beurskwartier en Lombokplein toe aan de autonome ontwikkeling. Als plansituatie is daarnaast ook de situatie gemodelleerd waarin naast de ontwikkelingen van het Beurskwartier en het Lombokplein, óók de hoge variant van de Merwedekanaalzone is ontwikkeld.

Wat betreft infrastructurele plannen voor de diverse jaren wordt rekening gehouden met de uitvoeringsagenda van de visie Utrecht een Aantrekkelijke en Bereikbare stad' (UAB) van de gemeente en de uitwerking hiervan in het Mobiliteitsplan Utrecht; Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. Alleen de hierin opgenomen infrastructurele plannen en verkeersstructuur waarvoor een concrete uitwerking en een financiële onderbouwing is, zijn in het verkeersmodel meegenomen

Het verkeersmodel houdt niet alleen rekening met het autoverkeer, ook (ontwikkelingen) in het Openbaar Vervoer, parkeren, en fietsinfrastructuur zijn onderdeel van het VRU-model.

In Figuur 7 zijn de wegvakken weergegeven die meegenomen zijn in dit onderzoek. Dit zijn tevens de wegvakken die onderdeel uitmaken van het invloedsgebied waar de plannen een significant effect hebben (toename van >5%). De onderzochte wegvakken zijn aangegeven met een rode kleur.

Figuur 7 Studiegebied met wegvaknummers.

4.1.2 Aanvullende maatregelen gemeente Utrecht

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven bevat het verkeersmodel alleen het mobiliteitsbeleid en de infrastructuurplannen die concreet genoeg zijn en waar financiering voor is. Daarnaast heeft de gemeente nog extra plannen in de voorbereiding. Omdat ze nog niet concreet genoeg zijn, zijn ze niet opgenomen in het verkeersmodel, maar de verwachting is dat deze voor 2030 wel verder uitgewerkt en uitgevoerd zijn. Het positieve effect van deze aanvullende maatregelen op de mobiliteit in de stad is op basis van expert judgement meebeschouwd in de effectbeoordeling. De aanvullende maatregelen zijn uitgewerkt in paragraaf 4.5.

4.2 Methode en beoordelingskader

4.2.1 Bereikbaarheid autoverkeer (kwantitatief)

De verkeersprognoses voor het wegverkeer zijn berekend met het Verkeersmodel Regio Utrecht (VRU 3.3U). De gegevens uit dit verkeersmodel zijn aangeleverd door de gemeente Utrecht. Aan de hand van intensiteitsgegevens op wegvakken is de verkeersituatie in algemeenheid beschouwd. Voor het criterium bereikbaarheid autoverkeer is zowel naar wegvakken als naar kruispunten gekeken:

- Voor wegvakken wordt de I/C-verhouding gebruikt. Dit is de verhouding tussen de intensiteit van de weg en de capaciteit en is een maat voor de verkeersafwikkeling op wegvakken. Hoe meer voertuigen er op de weg rijden, hoe hoger de I/C-verhouding en hoe slechter de bereikbaarheid wordt.

- Voor kruispunten wordt de verzadigingsgraad gebruikt (VG). Dit is als het ware de I/C-verhouding voor een kruispunt en geeft aan of een kruispunt het verkeer al dan niet goed kan afwikkelen. Een hogere verzadigingsgraad betekent dat het kruispunt meer verkeer afwikkelt, maar niet per definitie slechter is. Bij een VG groter dan 85% neemt de kans op verstoringen wel toe en wordt de kans op congestie groter. Een overbelast kruispunt (VG > 1.00) leidt wel tot significante verstoringen van de doorstroming en aangroeiende wachtrijen.

De I/C-verhouding en de VG wordt in de ochtend- en avondspits berekend. Onderstaande indeling naar klassen wordt gehanteerd:

Tabel 6 Klasse indeling I/C-verhouding en Verzadigingsgraad (VG)

Kwalificering	I/C-verhouding	VG Kruispunten
Normale situatie: Goede doorstroming.	I/C ≤ 0,80	VG ≤ 0,85
Matige doorstroming: Kans op congestie en vertragingen.	0,80 < I/C ≤ 0,90:	0,85 < VG ≤ 1,00:
Slechte doorstroming: Structurele congestie.	0,90 < I/C ≤ 1,00:	
Overbelasting.	I/C > 1,00	VG > 1,00

De I/C-verhouding en VG worden gemeten op alle wegen binnen het beïnvloedingsgebied (rode wegvakken in Figuur 7). De planeffecten worden gescoord middels onderstaande indeling:

Score	Omschrijving
++	Meer dan 4 wegvakken / kruispunten waarop de I/C en/of VG-klasse verbetert in één van de spitsen.
+	2-4 wegvakken / kruispunten waarop de I/C en/of VG-klasse verbetert in één van de spitsen.
0	Maximaal 1 wegvak / kruispunt waarop de I/C en/of VG-klasse verandert.
-	2-4 wegvakken / kruispunten waarop de I/C en/of VG-klasse verslechtert in één van de spitsen.
--	Meer dan 4 wegvakken / kruispunten waarop de I/C en/of VG-klasse verslechtert in één van de spitsen.

4.2.2 Kwalitatieve aspecten

De deelaspecten openbaar vervoer, langzaam verkeer (fiets), parkeren en verkeersveiligheid zijn kwalitatief beschouwd. Hierbij is rekening gehouden of het project al dan niet bijdraagt aan een verbetering of een verslechtering van de situatie.

Score	Uitleg
++	sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- -	sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

4.3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

4.3.1 Huidige situatie (2015)

Gemotoriseerd verkeer

De belangrijkste infrastructurele wijzigingen in de afgelopen jaren, die van invloed zijn op de verkeersstromen in het gebied, zijn:

- De realisatie van een ongelijkvloerse kruising (fly-over) op het 24 Oktoberplein.
- Een met verkeerslichten geregeld kruispunt op de Overste den Oudenlaan en de Weg der Verenigde Naties.
- De wijziging van de Overste den Oudenlaan van 2x1 naar 2x2 rijstroken.
- Een aanpassing van het kruispunt Paardenveld.
- Knijp op de Monicabrug om het verkeer tussen de Daalsetunnel en de Weerdsingel te verminderen.
- Een gedeeltelijke herinrichting van de Catharijnesingel inclusief de Nieuwe Stationsstraat.

Vanuit de 1e fase van de ontwikkeling van het Stationsgebied is verder ook al een aantal projecten gerealiseerd. Dit betreft o.a. het Stadskantoor, een nieuw entreegebouw van Hoog Catharijne, het Muziekpaleis, gedeeltes van Hoog Catharijne en Kinepolis (vanaf 2016 geopend).

In Bijlage 2 zijn de huidige intensiteiten (zichtjaar 2015) van het gemotoriseerd verkeer op de belangrijkste wegvakken in het studiegebied weergegeven. In de huidige situatie maakt relatief veel verkeer van en naar het stationsgebied gebruik van de westelijke inprikker. Dit is de route via de Dominee Martin Luther Kinglaan (wegvak 20), de Weg der Verenigde Naties (wegvak 21), de Graadt van Roggenweg (wegvak 22), het Westplein (wegvak 23) en de Daalsetunnel (wegvak 24). De andere inprikker aan de westzijde via de Vleutenseweg (wegvak 28), wordt in veel beperktere mate gebruikt. De inprikker vanuit het zuiden via de Europalaan (wegvakken 10 en 11), de Overste den Oudenlaan (wegvakken 17 en 18) en de Van Zijstweg (wegvak 19) heeft een beperktere aanvoer van verkeer in vergelijking met de westelijke inprikker. Vanuit het oosten wordt vooral via de Catharijnesingel (5 en 25), Weerdsingel Westzijde (27) en Amsterdamsestraatweg (26) verkeer aangevoerd dat zich afwikkelt via de Daalsetunnel. Op de oostelijke inprikker is de intensiteit ongeveer gelijk aan de zuidelijke inprikker. In de huidige situatie is de intensiteit op de westelijke inprikker hoog.

Rondom het stationsgebied zijn er in het model geen grote doorstromingsknelpunten op de wegvakken of kruispunten; de I/C-verhoudingen en de verzadigingsgraden van de kruispunten zijn acceptabel. De hoogste kruispunt verzadigingsgraden treden op ter hoogte van de Croeselaan en de van Zijstweg en ter hoogte van de Pijperlaan en de Martin Luther Kinglaan. De enige overschrijding van de I/C verhoudingen op wegvakken treedt op ter hoogte van de Martin Luther Kinglaan tussen de aansluiting van de A2 en het 24 Oktoberplein. Tijdens de ochtendspits heeft het wegvak in de richting van het stationsgebied (van de A2 af) een I/C-verhouding van 94%. Tijdens de avondspits treedt er in de tegengestelde richting (naar de A2 toe) een I/C-verhouding op van 104%. Ook hebben de kruispunten met een verkeersregelinstallatie (VRI) van de Europalaan ter hoogte van de aansluiting met de A12 relatief hoge verzadigingsgraden in zowel de ochtendspits als de avondspits.

Openbaar Vervoer

Station Utrecht Centraal is vanwege haar centrale ligging een druk openbaar vervoersknooppunt op zowel landelijk als regionaal niveau, waarbij er onderling ook een grote uitwisseling plaatsvindt. Het station ligt in het plangebied. Utrecht heeft een netwerk van vrije busbanen, welke bestaat uit twee verbindingen Utrecht CS – De Uithof (- Zeist) via de HOV naar de Uithof v.v. en HOV-binnenstad, en twee verbindingen Utrecht CS – Leidsche Rijn, namelijk de Zuid- en de Noordradiaal. In totaal zijn er (in de toekomst) dus drie HOV-verbindingen die gebruik maken van de volgende wegvakken in het Stationsgebied:

- HOV Binnenstad via het Smakkelaarsveld en Vredenburg.
- HOV Zuidradiaal via de (Verlengde) Van Zijstweg.
- HOV Noordradiaal via Westplein en Vleutenseweg.

Naast dit netwerk is er ook de beschikking over de sneltram Utrecht – Nieuwegein/ IJsselstein. Met het netwerk van vrije busbanen en de inzet van frequent rijdende comfortabele bussen bieden de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht goed hoogwaardig openbaar vervoer als alternatief voor het gebruik van de

auto. Het netwerk van HOV-banen en busroutes sluit aan op busplatforms aan de west- en oostzijde van de OV-terminal. De HOV-netwerken worden gekoppeld aan de P+R voorzieningen aan de rand van de stad.

Behalve op vrijliggende HOV-banen rijden er bussen op busstroken/-banen. Deze zijn gelegen op de Graadt van Roggenweg, de Vleutenseweg, de Vredenburg en de Croeselaan-Zuid. In de huidige situatie bevinden zich zowel de busstations als ook het tramstation aan de Jaarsbeurszijde.

Fiets

Een aantal fietsroutes in het stationsgebied is onderdeel van de hoofdfietsstructuur en komen samen bij het Vredenburg. De routes zijn de laatste jaren flink verbeterd en aantrekkelijker gemaakt door bijvoorbeeld de aanleg van de ongelijkvloerse kruisingen met de HOV-banen (Van Sijpesteijnkade en Smakkelaarsveld). De fietsoversteken over het Westplein zijn via VRI's geregeld. De routes via de Catharijnesingel en de Croeselaan Noord zijn aantrekkelijker gemaakt door een lagere intensiteit van het gemotoriseerd verkeer. Daarnaast zijn er circa 12.500 stallingplaatsen beschikbaar gesteld, waaronder de stallingen op het Westplein, Jaarbeursplein en Smakkelaarsveld. In de stad zijn er wel (hoofd)fietsroutes die drukke straten oversteken. Voorbeelden hiervan zijn de oversteken over de drukke Lessinglaan – Joseph Haydnlaan – Pijperlaan. Deze fietsoversteken zijn wel voorzien van VRI's waarmee de oversteekbaarheid gegarandeerd is.

Parkeren

Vanuit de nota Stallen en Parkeren is een passend parkeerbeleid vastgesteld en zijn bijbehorende maatregelen genomen. De doelstelling van het parkeerbeleid met betrekking tot het stationsgebied is om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren en de groei van de automobiliteit te beperken. Dit betekent dat ingezet wordt op een verhoging van de parkeertarieven in het centrum en het stationsgebied en het verlagen van de parkeernormen. In het stationsgebied wordt bovendien ingezet op het gebiedsgericht oplossen van parkeren, zoals is vastgesteld in het raadsbesluit 'Eerst benutten dan bouwen'. Dit betekent dat in het stationsgebied dubbelgebruik van de parkeerplaatsen wordt toegepast. In het stationsgebied liggen in de huidige situatie de volgende openbaar toegankelijke parkeergarages en -terreinen, namelijk:

- Parkeergarage Rijnkade.
- Parkeergarage Paardenveld.
- Parkeergarage Kop van Lombok.
- Parkeergarage La Vie.
- Parkeergarage Vredenburg.
- Parkeergarage Stationsstraat.
- Parkeergarage Godebald.
- Parkeergarage Radboud.
- Parkeergarage Moreelse Park.
- Jaarbeursterrein (parkeerterreinen P1 en P3).

Daarnaast heeft Utrecht in de huidige situatie de beschikking over drie P+R voorzieningen:

- Westraven.
- Papendorp.
- Uithof

Verkeersveiligheid

In het studiegebied zijn geen locaties bekend met sterke verkeersongevallenconcentraties (blackspots). Wel wordt het illegaal kerend verkeer ter hoogte van de Koningsbergerstraat gezien als gevaarlijk. Verkeer over de Graadt van Roggenweg maakt gebruik van de doorsteek ter hoogte van de halte van de sneltram om te keren. Dit kerend verkeer komt in conflict met doorgaand tramverkeer wat zorgt voor gevaarlijke situaties.

4.3.2 Autonome ontwikkeling 2030

Gemotoriseerd verkeer

De reeds uitgevoerde en ook geplande infrastructurele wijzigingen tussen 2015 en 2030, die van invloed zijn op de verkeersstromen in het gebied, zijn:

- Griffioenlaan (doorsteek onder de A12).
- Beneluxlaan 50 km/uur.
- Noordelijke Randweg Utrecht.
- Herinrichting Catharijnesingel.

De gemeente richt zich op het terugdringen van het doorgaande autoverkeer, in plaats van het faciliteren van het verkeer door. de aanleg van meer infrastructuur. Door in te zetten op het openbaar vervoer en langzaam verkeer (fiets/ voet) wordt getracht de groei in het autoverkeer terug te dringen. Daarnaast speelt het verduurzamen van transport ook een belangrijke rol, waarbij ingezet wordt op het fietsen en elektrisch rijden. Zo wordt elektrisch openbaar vervoer aangeboden en tracht men door middel van subsidies (voor oplaadpunten en de aanschaf e-bikes, auto's) elektrisch rijden ook voor privaatgebruik verder uit te rollen.

In de autonome ontwikkeling 2030 is geen additionele infrastructuur toegevoegd ten opzichte van de huidige situatie in 2015. Voor de autonome situatie in 2030 is verder aangenomen dat de hele 1e fase van de ontwikkeling van het stationsgebied is gerealiseerd (inclusief Knoop Kazerne en Westflank Noord), met uitzondering van de ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein. Ondanks dat gemeente Utrecht vol inzet op het terugdringen van het verkeer, laat het verkeersmodel, door de toegenomen ruimtelijke ontwikkeligen, wel een autonome groei van verkeer zien. Om deze groei verder te beperken heeft de gemeente Utrecht aanvullende maartegelen in de voorbereiding.

Net zoals in de huidige situatie, rijdt een groot deel van het verkeer in 2030 via de westelijke inprikker naar het stationsgebied toe.. De intensiteiten op de Dominee Martin Luther Kinglaan (wegvak 20) en de Weg der Verenigde Naties (wegvak 21) nemen met respectievelijk 23% en 22% toe. Dit verkeer wordt vooral afgewikkeld via de Overste Den Oudenlaan (wegvakken 17 en 18) en de Europalaan noord (wegvak 10). De intensiteit neemt op de Overste Den Oudenlaan toe tot 21.000 motorvoertuigen (toename van 51% op wegvak 18). Ook op de Van Zijstweg (wegvak 19), de Croeselaan (wegvakken 1 en 2) en de Vondellaan (wegvak 3) wordt het drukker.

Het Westplein ziet een toename van bijna 16% (van 19.800 in 2015 naar 23.000 motorvoertuigen per etmaal in 2030), terwijl ook de Daalsetunnel met 6% extra verkeer wordt belast. Specifiek voor deze hoge intensiteit zijn aanvullende maatregelen voorgesteld (zie paragraaf 4.1.2 en 4.5). De aanvullende maatregelen hebben een positief effect op de mobiliteit van de stad.

De intensiteiten op de Europalaan richting de A12 (wegvak 11) en de Beneluxlaan (wegvakken 13 en 14) nemen licht af. Dit kan komen doordat de Griffioenlaan gereed is en dat deze weg de oriëntatie rondom de aansluiting bij de A12 verandert. De aansluiting op de A12 wordt in totaal wel zwaarder belast. Dit komt ook terug in een sterke toename van verkeer op de Winthontlaan (toename van 24% op wegvak 33) en de Mauritiuslaan (toename van 44% op wegvak 34).

Verder naar het noordwesten neemt de verkeersdruk toe. De Joseph Haydnlaan, Lessinglaan, Spinozaweg, Cartesiusweg en Vleutenseweg worden drukker.

Op de Dominee Martin Luther Kinglaan was de I/C-verhouding in 2015 al hoog. Deze blijft hoog (107%) in de richting van het stationsgebied tijdens de ochtendspits en omgekeerd tijdens de avondspits (108%). In tegenstelling tot de huidige situatie is in de autonome ontwikkeling ook de tegengestelde richting druk (84-85%). De aansluiting met de A12 wordt vooral vanuit zuidelijke richting zwaarder belast. Dit betekent dat de I/C-verhoudingen op de toe-/ afritten hoger worden en de kruispunten een hogere verzadigingsgraad krijgen.

Openbaar Vervoer

Ten opzichte van de situatie in 2015 wordt in de autonome ontwikkeling 2030 de nieuwe OV-terminal als gereed beschouwd. De terminal bestaat uit het centrale treinstation, een oostelijk busstation en een westelijk tram- en busstation. De kern van de OV-terminal wordt gevormd door een transparante station traverse die als een brug de perrons van trein, tram en bus overspant. Vanuit deze traverse zijn alle openbaar vervoerfuncties direct zichtbaar en toegankelijk. De perrons voor de trams, treinen en bussen liggen parallel

onder de traverse. De OV-terminal zorgt ervoor dat het gehele stationsgebied goed bereikbaar is met het openbaar vervoer met als doel het gebruik van het openbaar vervoer van en naar het gebied te bevorderen.. Het HOV heeft een eigen infrastructuur in het stationsgebied. De HOV-zuidradiaal bereikt via de HOV-baan Verlengde Van Zijstweg (Rabobank) de OV-terminal West. Aan de noordzijde heeft de HOV-verbinding met de OV-terminal Oost (via de Leidseveertunnel) en de Vleutenseweg.Momenteel wordt de sneltram Utrecht – Nieuwegein/ IJsselstein doorgetrokken richting de Uithof. In 2018 wordt deze in gebruik genomen. Ten opzichte van 2015 zijn er in de autonome ontwikkeling dus de volgende wijzigingen:

- Invoering HOV-tram verbinding Uithoflijn.
- Realisatie van busbaan Transwijk.
- Realisatie van busbaan Dichterswijk.

Verder zijn er nog een aantal aanpassingen in de dienstregelingen van bussen, waarbij sommige lijnen geïntensiveerd worden gedurende avonden en weekenden. Tenslotte is vanaf augustus 2016 het NS station de Vaartsche Rijn in gebruik genomen, welke gelegen is aan de spoorlijnen naar Arnhem en ‘s-Hertogenbosch. Dit station bevindt zich ten zuiden van het stationsgebied en is vooral bedoeld als overstapstation voor reizigers vanuit en naar het zuiden en oosten.

Fiets

De fiets krijgt een belangrijkere rol in het binnenstedelijke gebied rondom het stationsgebied. Dit heeft zich vertaald in de uitbreiding van het omliggende fysieke fietsnetwerk, optimalisatie van fietsdoorstroming en het creëren van extra parkeergelegenheid en parkeermanagementsystemen.

Ten opzichte van 2015 zijn er verbeteringen aangebracht aan de huidige vijf drukste fietsroutes door bijvoorbeeld het verbeteren van de aantakkingen. Daarnaast worden er zeven doorfietsroutes toegevoegd en zijn er twee nieuwe doorfietsroutes onderzocht. Op deze doorfietsroutes zijn minder auto’s en minder verkeerslichten aanwezig, waardoor de reistijd voor de fietser korter wordt. Door de aanleg van deze routes zullen er minder conflictpunten optreden met automobilisten en overige verkeersdeelnemers op kruispunten.

Er is ten zuiden van de OV-terminal een nieuwe oost-west verbinding over het spooremplacement gerealiseerd voor fietsers en voetgangers, de Moreelsebrug. Ook wordt er bijvoorbeeld een nieuwe verbinding toegevoegd tussen Leidsche Rijn en Utrecht Centrum met de Daphne Schippersburg. Verder zijn er op bepaalde locaties, o.b.v. fietsersaantallen monitoring, verkeerslichten geschrapt of afgestemd op fietsverkeer om de doorstroming voor fietsers te verbeteren. Daarnaast worden omleidingen rondom werkzaamheden beter op de fietser afgestemd. Bovendien wordt de verkeersveiligheid en het fietsgedrag verbeterd door middel van educatie, stimulering van goed verkeersgedrag en infrastructuur ontwerp. Een andere belangrijke ontwikkeling heeft betrekking de uitbreiding van de fietscapaciteit. Zo neemt het aantal fietsenstallingen in het gebied toe. Deze stallingen zijn rondom de OV-terminal gerealiseerd, waaronder de realisatie van fietsenstalling Jaarbeursplein, Vredenburg en Nieuw Hoog Catharijne, waardoor het aantal stallingen toeneemt van 12.500 tot meer dan 33.000. Verder is er een dynamisch parkeermanagementsysteem in gebruik genomen, welke niet alleen het parkeergedrag aanpakt, maar de fietsers ook adviseert over parkeergelegenheden in het gebied. Dit wordt bewerkstelligd met dynamische matrixborden met informatie over beschikbare plekken en routering naar parkeergelegenheden in het stationsgebied. Dit systeem maakt het ook mogelijk om pop-up fietsparkeergelegenheid te creëren wanneer dat nodig is.

Te zien is dat op de Pijperlaan – Joseph Haydnlaan de intensiteit toeneemt van 20.300 mvt per etmaal naar 27.800 mvt per etmaal (+37%). De oversteekbaarheid en dus de veiligheid voor fietsers over de kruisende fietsroutes (onder andere de fietsstaat over de Leidseweg) neemt hiermee sterk af. Voor dit wegvak geldt wel dat er plannen zijn voor de realisatie van de Westelijke Stadboulevard waarmee doorgaand verkeer wordt verplaatstnaar buiten de stad en de oversteekbaarheid verbetert (zie verder ook paragraaf 4.4).

Parkeren

Ten opzichte van 2015 worden de doelstellingen van het parkeerbeleid in het stationsgebied waarschijnlijk nog verder aangescherpt. Daarnaast zal de parkeergarage onder het Jaarbeursplein afgerond zijn met circa 800 plaatsen.

Verkeersveiligheid

In het plangebied zijn geen ongevallenlocaties bekend.

Ten opzichte van de huidige situatie neemt de auto intensiteit in de stad toe. Hiermee neemt in algemene zin de kans op ongevallen toe. De situatie bij de (snel)tramhalte Graadt van Roggenweg blijft ongewijzigd, waardoor van het illegaal keren van automobilisten mogelijk blijft. De intensiteit op de weg neemt wel licht af.

4.4 Effectbeoordeling

4.4.1 Plansituatie 2030

Het verschil tussen de plansituatie 2030 en de autonome ontwikkeling 2030 is de ontwikkeling van de 2e fase van het Stationsgebied (ruimtelijke vulling); Beurskwartier en Lombokplein. Dit bevat ook een ingrijpende infrastructurele wijziging. De Graadt van Roggenweg wordt vanaf de Koningsbergerstraat in breedte teruggebracht naar een 2x1 rijbaan met aan weerszijde langsparkeren en ruimte voor fiets- en voetpaden. Dit profiel loopt tot voorbij het huidige NH hotel en komt dan in een haakse bocht. De route over het Lombokplein en langs de moskee krijgt het karakter van een gewone, drukke stedelijke stadsstraat van 30 km/uur, met een smal profiel met langs de weg parkeerplekken.

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van het plan (zowel de toevoeging van de ruimtelijke vulling als de infrastructuurwijzigingen) op het verkeer in het invloedsgebied. Gebruik is gemaakt van de verkeerscijfers uit het verkeersmodel. Waar van toepassing worden de intensiteiten naar aanleiding van de aanvullende maatregelen (zie paragraaf 4.1.2 en 4.5) op basis van expertjudgement cijfermatig bijgesteld.

Gemotoriseerd verkeer

Uit het verkeersmodel blijkt dat de plansituatie 2030 veel overeenkomsten heeft met de autonome ontwikkeling 2030 wat betreft de aan- en afvoer van verkeersstromen van en naar het stationsgebied. Wederom vormt de westelijke inprikker de belangrijkste verbindingen, gevolgd door de zuidelijke verbinding en als laatste de oostelijke. Over het algemeen komt er gemiddeld een paar procent verkeer bij op bijna alle wegvakken in het westelijke deel van het beschouwde invloedsgebied.

In het verkeersmodel rijden de automobilisten van het Beurskwartier en Lombokplein grotendeels via de Dominee Martin Luther Kinglaan, de Weg der Verenigde Naties en de Graadt van Roggenweg richting de A2 (via wegvakken 20 en 21). Vanaf het kruispunt met de Overste Den Oudenlaan splitst het verkeer naar de verschillende parkeergarages. Via de Graadt van Roggenweg (wegvak 22) wordt P1 bereikt en via de Van Zijstweg en de Overste Den Oudenlaan (wegvakken 18 en 19) worden de overige parkeergarages in het plangebied bereikt. Hier zijn in het verkeermodel dan ook de grootste toenames van verkeer waar te nemen.

De infrastructuurwijzigingen (afwaardering) op het Westplein zorgen er voor dat er wegvakken in intensiteit afnemen. Dit geldt onder andere voor het Westplein zelf, maar ook voor de Daalsetunnel, Daalsesingel, Amsterdamsestraatweg, de Weerdsingel Westzijde en een deel van de Vleutenseweg (nabij het stationsgebied). Door toepassing van het aangepaste ontwerp aan de Westplein neemt het verkeer daar met circa 7% af tot circa 21.400 voertuigen. Specifiek voor deze hoge intensiteit zijn aanvullende maatregelen voorgesteld (zie paragraaf 4.1.2 en 4.5). Het gevolg van deze aanvullende maatregelen is in onderstaand tekst toegelicht.

> *Effect maatregelen op Westplein in de plansituatie*
>
> *Wanneer gekeken wordt naar de modelresulaten zonder aanvullende maatregelen, dan rijden er in 2030 (met plan) circa 21.400 motorvoeruigen per dag over het Westplein (wegvak 23). Met aanvullende maatregelen is aannemelijk te maken dat de verkeersdruk op het Westplein teruggebracht kan worden tot circa* ***17.000 mvt pet etmaal,*** *wat een afname is van circa 4.400 mvt (zie ook paragraaf 4.5). Dit betekent niet alleen voor het Westplein een afname van verkeer, maar in een iets mindere mate, ook voor wegen die dit verkeer aan/afvoeren. De intensiteit op de Graadt van Roggenweg (wegvak 22) zal daardoor circa 3.700 lager uitkomen op circa 26.600 motorvoertuigen per etmaal. In de Daalsetunnel (wegvak 24) zal de intensiteit uitkomen op circa 19.200 (een afname van circa 3.800). Het heeft effect op de hele stad, maar dat is in deze analyse niet verder berekend.*

Het extra verkeer in het Beurskwartier en Lombokplein leidt niet tot grote veranderingen in de I/C-verhoudingen en verzadigingsgraden op de kruispunten. Op de Graadt van Roggenweg is in de avondspits

een te hoge I/C-verhouding te zien. De modelintensiteit op dit wegvak is aan de hoge kant waardoor dit knelpunt ontstaat (I/C-verhouding van 85%). Naar aanleiding van bovenstaande uitwerking van de maatregelen is aannemelijk dat met een verlaagde intensiteit dit knelpunt voorkomen kan worden. Tevens wordt er in de Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein een ander parkeersysteem voorgesteld. Hierin wordt maatwerk voor autoparkeren toegelicht: “Uitsluitend deelauto’s en parkeren op afstand” (zie ook onderdeel parkeren). Effectief zorgt dit ervoor dat, ten opzichte van de verkeerscijfers uit het verkeersmodel waar P1 en P3 nog toegedeeld werden, er meer verkeer naar de parkeergarage ten westen van het Merwedekanaal (P6500) rijdt en het verkeer naar de losse percelen/ ontwikkelingen alleen bestaat uit deelauto’s. Dit effect wordt in onderstaande tekst toegelicht.

Effect parkeren op P6500

Omdat in de Omgevingsvisie inmiddels parkeren op P6500 (overzijde Merwedekanaal) opgenomen is en daarmee ‘plan’ is geworden, is voor het effect hiervan een aanvullende doorrekening in het verkeersmodel gemaakt. De onderstaande analyse is gebaseerd op de resultaten van deze doorrekening. Door het verplaatsen van parkeerders van P1 en P3 naar P6500 verschuiven er enkele verkeersstromen in het plangebied:

- *Parkeerders in P1 afkomstig vanaf de Weg der Verenigde Naties (en verder): deze voertuigen rijden niet meer over de Graadt van Roggenweg, maar slaan eerder af naar de Overste den Oudenlaan. De Graadt van Roggenweg wordt hierdoor iets rustiger en de Overste den Oudenlaan wordt hierdoor drukker.*
- *Parkeerders in P1 afkomstig vanaf het Westplein (en verder): deze voertuigen rijden in het vervolg verder door over de Graadt van Roggenweg en slaan dan af naar de Overste den Oudenlaan. De Graadt van Roggenweg en de Overste den Oudenlaan worden hierdoor iets drukker.*
- *Parkeerders naar P3: deze voertuigen rijden niet meer over de Van Zijstweg. Dit wegvak wordt hierdoor rustiger..*

In totaal wijzigt de intensiteit op de volgende wegvakken:

- *Graadt van Roggenweg (wegvak 22): Van 26.600 (intensiteit na maatregelen Westplein) naar 26.100 mvt per etmaal (een afname van 500 mvt per etmaal).*
- *Overste den Oudenlaan (wegvak 18): Van 22.100 naar 22.600 mvt per etmaal (een toename van 500 mvt per etmaal).*
- *Van Zijstweg (wegvak 19): Van 19.100 naar 18.100 mvt per etmaal (een afname van 1.000 mvt per etmaal). Dit draagt bij aan het verlagen van het autonome I/C-knelpunt op dit wegvak.*

Vanwege het verplaatsen van overige parkeerlocaties in het stationsgebied is een afname van verkeer op de Croeselaan Noord waar te nemen (wegvak 1). Hier zakt de I/C-verhouding door de afname van verkeer met 1 tot 2%. In de ochtendspits ligt de I/C-verhouding daardoor net onder de 100% (van 101% naar 99%).

De ontsluiting via de Europalaan richting de A12 is voor het Beurskwartier en het Lombokplein minder belangrijk. Er is hier een toename van 300 motorvoertuigen per etmaal. De wegvakken en kruispunten worden hierdoor niet wezenlijk anders belast. De I/C-verhoudingen en verzadigingsgraden op de kruispunten bij de A12 zijn dan ook vergelijkbaar als in de autonome ontwikkeling.

Een overzicht van alle intensiteiten voor de plansituatie is weergeven in Tabel 7.

Tabel 7: Overzicht van het verkeersintensiteit verschil tussen de plansituatie 2030 en autonome ontwikkeling 2030 [%].

#	Wegvak	Autonoom [mvt/etm]	Plan [mvt/etm]	Verschil plan 2030 t.o.v. autonoom 2030 [%]
1	Croeselaan Noord (t.o.v. Van Zijstweg)	15600	15100	-3 %
2	Croeselaan Zuid	7300	7400	2 %
3	Vondellaan	11800	12000	2 %
4	Bleekstraat	7300	7400	1 %
5	Catharijnesingel ten N-W van Bleekstraat	10300	10300	0 %
6	Catharijnesingel ten N-O van Bleekstraat	6700	6800	2 %
7	Rijnlaan Noord	8600	8700	1 %
8	Rijnlaan Zuid	6100	6100	0 %

9	Balijebrug	13700	14100	3 %
10	Europalaan Noord (ten N van Beneluxlaan)	17700	18000	2 %
11	Europalaan Zuid (ten Z van Beneluxlaan)	28000	28100	0,5%
12	Het Goylaan (t.h.v. Julianaweg)	16600	16700	1 %
13	Beneluxlaan Zuid	11800	11900	1 %
14	Beneluxlaan Noord	17400	17600	1 %
15	Bevrijdingslaan (t.h.v. Ams-Rijnkanaal)	9200	9300	1 %
16	Koningin Wilhelminalaan	10000	10300	3 %
17	Overste den Oudelaan Zuid	15800	16600	5 %
18	Overste den Oudelaan Noord (*)	21000	23300 (*was 22100*)	5 %
19	Van Zijstweg (*)	18300	17800 (*was 19100*)	4 %
20	Dominee Martin Luther Kinglaan	59000	59700	1 %
21	Weg der Verenigde Naties	38800	38900	0,5 %
22	Graadt van Roggenweg (*)	24500	25800 (*model 30300*)	6 %
23	Westplein (*)	18400	17000 (*model 21400*)	-7 %
24	Daalsetunnel (*)	20600	19200 (*model 23000*)	-6 %
25	Daalsesingel	7500	7400	-1 %
26	Amsterdamsestraatweg	10800	10500	-3 %
27	Weerdsingel Westzijde	13500	12000	-11 %
28	Vleutenseweg (V. Koetsveldstraat – B. Huetstraat	10200	9800	-4 %
29	Vleutenseweg (thv Hogeweidebrug)	33300	33200	-0,5%
30	Cartesiusweg	42100	42900	2 %
31	Spinozaweg/Lessinglaan (t.h.v. Spinozabrug)	27300	27600	1 %
32	Joseph Haydnlaan (t.h.v. Hommelbrug)	27800	28200	1 %
33	Winthontlaan	7200	7200	0 %
34	Mauritiuslaan	18600	18600	0 %
35	Europalaan Zuid (zuid van A12)	13900	13900	0 %

** ten gevolge van diverse aanvullende maatregelen zijn op diverse wegvakken de intensiteiten uit het model op basis van ondermeer expert judgement cijfermatig bijgesteld. De oorspronkelijke modelintensiteiten zijn tevens in de tabel opgenomen. Een nadere toelichting is opgenomen in paragraaf 4.1.2 en 4.5. Tevens zijn de cijfermatige analyses in de bijschrijving van de de plansituatie uitgewerkt. De cijfermatige aanpassingen op de Van Zijstweg (wegvak 19), de Overste den Oudelaan Noord (wegvak 18) en de Graadt van Roggenweg (deels) (wegvak 22) zijn gebaseerd op analyse van een hertoedeling in het verkeersmodel.*

Ten opzichte van de autonome ontwikkeling leidt de toename van verkeer op de Lessinglaan tot hogere I/C-verhouding. Ten gevolge van het extra verkeer van en naar het Beurskwartier en Lombokplein en het verkeer dat het Westplein mijdt, neemt de I/C-verhouding enkele procenten toe. Hierdoor verschuift op enkele wegvakken de I/C-verhoudingnaar een andere klasse en komt ook boven de 1,0 uit. Dit geldt zowel in de ochtendspits als in de avondspits.

Er zijn 2 tot 4 wegvakken waarop de I/C-verhouding verslechteren en verschuiven naar een andere I/C-klasse (2 spitsen op de Lessinglaan en 1 spits op de Graadt van Roggenweg). Er zijn geen kruispunten die een te hoge verzadigingsgraad krijgen. In totaal scoort het plan op het onderdeel gemotoriseerd verkeer een "–".

De stijging op de Graadt van Roggenweg treedt waarschijnlijk niet op, omdat de nieuwe structuurvisie faciliteert in een andere parkeersituatie, waardoor minder verkeer over de Graadt van Roggenweg richting P1 rijdt. Tevens zijn er aanvullende maatregelen voorgesteld om de verkeerdruk op het Westplein in geheel naar beneden te brengen en zijn er plannen voor een Westelijke Stadsboulevard waarmee de situatie op de Lessinglaan verbetert (zie paragraaf 4.5). Deze maatregelen zijn nog niet verwerkt in deze score.

Openbaar Vervoer

Het plan behelst zelf geen aanvullende ontwikkelingen voor het openbaar vervoer. Er komen geen nieuwe lijnen of haltes bij. De ligging van het Beurskwartier en het Lombokplein ligt optimaal in het OV-netwerk. Zowel trein, tram als (HOV-)buslijnen zijn letterlijk op loopafstand aanwezig. De noodzaak voor een goede afstemming tussen landelijk, regionaal en lokaal openbaar vervoer is hoog, om een goed alternatief te kunnen aanbieden voor het gebruik van de auto.

Het plan scoort op het aspect openbaar vervoer een “0”. Er worden geen wijzigen aangebracht. Het plan is wel afhankelijk van een goed OV-netwerk.

Fiets

Het is de bedoeling dat voetgangers en fietsers in het Beurskwartier en Lombokplein voorrang krijgen boven het gemotoriseerd verkeer. Samen met een herinrichting van het Westplein leidt dit tot een betere situatie voor fietsers in en door het plangebied. Naast de Moreelsebrug die in de autonome ontwikkeling al gereed is, is de oost-west verbinding via de Leidseveertunnel en de Kanaalstraat verbeterd. Ook de verbinding naar de Leidseweg (fietsstraat) is hiermee verbeterd.

De auto intensiteit op diverse andere wegen neemt echter toe, waardoor de oversteekbaarheid voor fietsers op overige wegvakken licht verslechtert. De al hoge intensiteiten op de Lessinglaan nemen met 1% zeer beperkt toe en zorgen niet voor een verslechtring van de situatie daar.

Het plan scoort op het aspect fiets een “+”.

Parkeren

In het plangebied zijn al verschillende openbare en niet openbare parkeergarages aanwezig. Een aantal garages wordt nog gebouwd of is nog in ontwikkeling, te weten de garage onder het Jaarbeursplein en een nieuwe garage op en aan het forum. Voor de toekomstige ontwikkelingen worden hieraan zo min mogelijk parkeerplaatsen toegevoegd. Het uitgangspunt is dat onder de woonblokken uitsluitend parkeerplaatsen voor deelauto’s worden gerealiseerd. Bewoners met een eigen auto kunnen deze parkeren op afstand. Hiervoor is ruimte op bijvoorbeeld het parkeerterrein aan de overzijde van het Merwedekanaal (P6500). Dit valt voor de meeste bewoners onder de norm van 750 meter uit de Nota Stallen en Parkeren.

Voor de nieuwe voorzieningen (werken en leisure) geldt dezelfde strategie, aangevuld met maatwerkoplossingen zoals shuttles naar P+R terreinen aan de randen van de stad. Bezoekers kunnen gebruik maken van de verschillende openbare parkeergarages. De verkeersdruk op de rest van de stad zal hierdoor niet extra vergroot worden.

Het plan scoort op het aspect Parkeren een “0”. Hoewel niet alle bewoners en arbeiders kunnen parkeren op eigen terrein, wordt een goed parkeeralternatief geboden en zal de parkeerdruk in de omgeving niet negatief beinvloed worden. Het parkeerregime valt binnen de normen van de gemeente voor A-gebied.

Verkeersveiligheid

Zoals eerder aangegeven zijn er in het plangebied geen ongevallenlocaties bekend. Op verschillende wegen in het studiegebied neemt de intensiteit als gevolg van de voorgenomen planontwikkelingen toe waardoor de kans op ongevallen toeneemt. Maar op diverse wegen nabij het stationsgebied neemt de intensiteit vanwege de herinrichting van het Westplein af. Dit zijn juist de wegvakken waar veel fietsverkeer kruist.

Bij de afwaardering van de Graadt van Roggenweg verdwijnt de doorsteek bij de (snel)tram halte. Hiervoor in de plaats komt een volwaardige kruising. Het illegaal keren op deze plaats is daarna niet meer mogelijk.

De totale verkeersveiligheid krijgt een score “+”.

4.4.2 Plansituatie ‘Combi hoog’ 2030

Als gevoeligheid wordt een plansituatie besproken waarbij de voorgenomen ontwikkeling zowel het Beurskwartier en het Lombokplein gecombineerd wordt met de ontwikkelingen van de Merwedekanaalzone .Voor de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone is in dit onderzoek uitgegaan van een hoogstedelijke

variant waarbij in deze zone 10.000 woningen worden gerealiseerd. Dit is de plansituatie met de hoogste mogelijke verkeersbelasting (‘Combi hoog’).

Gemotoriseerd verkeer

Uit het verkeersmodel volgt een vergelijkbare conclusie over de aan- en afvoerrichtingen van de verkeerstromen van en naar het stationsgebied. Wederom is de westelijke inprikker het meest maatgevend, deze wordt met name door verkeer van en naar het Beurskwartier en het Lombokplein gebruikt.

De extra ontwikkeling van de Merwedekanaalzone leidt vooral voor een toename van de zuidelijke inprikker richting de A12. De wegvakken in het zuidelijke deel (Europalaan, Beneluxlaan, Overste den Oudelaan) en de daarmee verbonden oost-west wegvakken (Koningin Wilhelminalaan en Bevrijdingslaan) worden zwaarder belast (circa 15-20% toename) dan in de autonome ontwikkeling 2030. Ook op de ontsluiting via de Winthontlaan en de Mauritiuslaan richting de A12 en de Europalaan Zuid is een sterke toename van verkeer te zien. Dit leidt niet tot IC-knelpunten op wegvakken.

Een overzicht van de verschillen tussen het plansituatie ‘Combi hoog’ 2030 en de autonome ontwikkeling 2030 is weergeven in Tabel 8.

Tabel 8: Overzicht verschil in mvt/etmaal tussen het plansituatie ‘Combi hoog’ 2030 en autonome situatie 2030.

#	Wegvak	Autonoom [mvt/etm]	Plansituatie ‘Combi hoog’ [mvt/etm]	Verschil plansituatie ‘Combi hoog’ 2030 t.o.v. autonoom 2030 [%]
1	Croeselaan Noord (N t.o.v. Van Zijstweg)	15600	15100	-3%
2	Croeselaan Zuid	7300	7900	8%
3	Vondellaan	11800	13000	10%
4	Bleekstraat	7300	8100	11%
5	Catharijnesingel ten N-W van Bleekstraat	10300	10800	5%
6	Catharijnesingel ten N-O van Bleekstraat	6700	7100	6%
7	Rijnlaan Noord	8600	9500	10%
8	Rijnlaan Zuid	6100	6600	8%
9	Balijebrug	13700	15500	13%
10	Europalaan Noord (ten N van Beneluxlaan)	17700	22100	25%
11	Europalaan Zuid (ten Z van Beneluxlaan)	28000	29400	5%
12	Het Goylaan (t.h.v. Julianaweg)	16600	18300	10%
13	Beneluxlaan Zuid	11800	14700	25%
14	Beneluxlaan Noord	17400	19300	11%
15	Bevrijdingslaan (t.h.v. Ams-Rijnkanaal)	9200	10700	16%
16	Koningin Wilhelminalaan	10000	12400	24%
17	Overste den Oudelaan Zuid	15800	18600	18%
18	Overste den Oudelaan Noord (*)	21000	24900	16%

			(*model 24400*)	
19	Van Zijstweg (*)	18300	18000 (*model 19000*)	4%
20	Dominee Martin Luther Kinglaan	59000	61600	4%
21	Weg der Verenigde Naties	38800	41100	6%
22	Graadt van Roggenweg (*)	24500	27800 (*model 31000*)	9%
23	Westplein (*)	18400	17400 (*model 21800*)	-5%
24	Daalsetunnel (*)	20600	18000 (*model 21800*)	-4%
25	Daalsesingel	7500	7400	-1%
26	Amsterdamsestraatweg	10800	10600	-2%
27	Weerdsingel Westzijde	13500	13100	-3%
28	Vleutenseweg (V. Koetsveldstraat – B. Huetstraat	10200	9900	-3%
29	Vleutenseweg (thv Hogeweidebrug)	33300	33500	1%
30	Cartesiusweg	42100	43200	3%
31	Spinozaweg/Lessinglaan (t.h.v. Spinozabrug)	27300	28000	3%
32	Joseph Haydnlaan (t.h.v. Hommelbrug)	27800	28800	4%
33	Winthontlaan	7200	12900	79%
34	Mauritiuslaan	18600	20500	10%
35	Europalaan Zuid (zuid van A12)	13900	15100	9%

** ten gevolge van diverse aanvullende maatregelen zijn op diverse wegvakken de intensiteiten uit het model op basis van ondermeer expert judgement cijfermatig bijgesteld. De oorspronkelijke modelintensiteiten zijn tevens in de tabel opgenomen. Een nadere toelichting is opgenomen in paragraaf 4.1.2 en 4.5. Tevens zijn de cijfermatige analyses in de bijschrijving van de de plansituatie uitgewerkt. De cijfermatige aanpassingen op de Van Zijstweg (wegvak 19), de Overste den Oudelaan Noord (wegvak 18) en de Graadt van Roggenweg (deels) (wegvak 22) zijn gebaseerd op analyse van een hertoedeling in het verkeersmodel.*

De druk op het Westplein neem minimaal toe, waarbij ook de verzadigingsgraad van de omringende kruispunten vergelijkbaar is met de plansituatie ‘Combi hoog’ 2030. Hierbij kan opgemerkt worden dat voor het Westplein aanvullende maatregelen voorgesteld zijn waarmee de verkeersdruk verlaagd kan worden (zie paragraaf 4.5). Tevens is bij deze modelberekeningen nog geen rekening gehouden met een alternatieve parkeerstrategie die inmiddels in de Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein is voorgenomen. Hierdoor verschuift verkeer (eigen auto’s) naar de parkeerplaats ten westen van de Merwedekanaal en zijn de parkeerplaatsen bij de percelen alleen bestemd voor deelauto parkeren. De verkeersdruk op de Graadt van Roggenweg en de Van Zijstweg neemt daardoor af.

Deze aanvullende maatregelen dragen ook bij aan het verlagen van de verkeersdruk op de Graadt van Roggenweg. De te hoge I/C-verhoudingen in de avondspits zal hierdoor ook verlagen. Naast de I/C-verhoudingen op de Lessinglaan in beide spitsen (zie plansituatie) is te zien dat de verkeersdruk op de Europalaan tussen de Koning Wilhelminalaan en de Beneluxlaan toeneemt. Vooral in de avondspits loopt de

I/C-verhouding op tot 83% en 99% (stad uit). In de ochtendspits is de toename van verkeer minder een probleem. De kruispunten op de Europalaan worden ook zwaarder belast, maar de verzadigingsgraden in het verkeersmodel blijven hier acceptabel. Op de aansluiting bij de A12 nemen de I/C-verhoudingen op de toe-/ afritten sterk toe. Hoewel in het verkeersmodel de kruispunten het verkeer lijken te kunnen verwerken, geldt dit niet helemaal wanneer in detail naar de kruispunten gekeken wordt en rekening wordt gehouden met de afslagbewegingen. Dan lijken de zuidelijke kruispunten en de aansluiting met de A12 de plansituatie voor de Merwedekanaalzone niet goed kunnen verwerken.

Ook de Vleutenseweg ter hoogte van Hogeweidebrug wordt zwaarder belast. Waar in de autonome situatie de I/C-verhoudingen al hoog waren, liggen ze nu in beide spitsen in beide richtingen boven de 100% (autonome situatie was de ochtendspits de stad uit nog 96%).

Er zijn vier wegvakken waarop de I/C-verhoudingen verslechteren en verschuiven naar een andere I/C-klasse (2 spitsen op de Lessinglaan, 1 spits Europalaan, 1 spits Vleutensebaan). Tevens heeft de aansluiting met de A12 een verslechterde verkeersafwikkeling. In totaal scoort de plansituatie ‘Combi hoog’ op het onderdeel gemotoriseerd verkeer een “- -“.

Zonder grootschalige maatregelen leidt de plansituatie ‘Combi hoog’ tot doorstromingsproblemen. Bij een lager programma voor de Merwedekanaalzone blijven deze extra doorstromingsproblemen uit. Een midden plansituatie voor de Merwedekanaalzone (6.000 woningen) in combinatie met extra verkeersarme maatregelen lijkt in het zuidelijk deel van Utrecht een vergelijkbaar en acceptabel verkeersbeeld te geven met de autonome situatie en daarmee te realiseren zonder dat de bereikbaarheid van het autoverkeer verslechtert.

Overige aspecten

De wijzigingen in het openbaar vervoer hebben betrekking op een extra halte nabij de Merwedekanaalzone. Waar mogelijk worden de frequenties van bussen opgevoerd. Het effect op het gebruik van het openbaar vervoer zullen beperkt zijn. De score op het aspect openbaar vervoer is hiermee een “0”.

Bij de realisatie van het project Merwedekanaalzone zijn, naast de voor fietsers gunstige aanpassingen, op het Westplein ook extra fietsbruggen over het kanaal voorzien. Hierdoor ontstaan ook voor het overige fietsverkeer meer verbindingen richting het centrum van de stad. Wel neemt de verkeersdruk op meerdere wegen toe waardoor oversteekbaarheid daar afneemt. De totale beoordeling voor het langzaam verkeer is “+”.

De beschikbare parkeerplaatsen en parkeeroplossingen in de Merwedekanaalzone worden afgesteld op de geldende normen. De parkeerdruk op de omgeving neemt hiermee niet toe of af. Het aspect parkeren scoort hierdoor een “0”.

In een groot deel van het studiegebied neemt de verkeersdruk toe waarmee de kans op ongevallen en conflicten met langzaam verkeer ook toe nemen. Vanwege de herinrichting van het Westplein neemt daar de verkeersdruk juist af. In totaal neemt de verkeersveiligheid af en scoort hiermee een “-“.

4.4.3 Conclusie

In Tabel 9 zijn de effectscores opgenomen voor het aspect verkeer. De ontwikkeling van het Beurskwartier en het Lombokplein leidt tot een (zeer) beperkte afname van de bereikbaarheid van verkeer. De verkeersdruk neemt toe, en leidt tot meer wegvakken met een hogere verkeersbelasting. De overige aspecten als openbaar vervoer, langzaam verkeer en parkeren zijn voorwaarden voor het goed functioneren van het Beurskwartier en Lombokplein. Ze worden vanwege de ligging van het plangebied optimaal benut. Door de herinrichting van het Westplein en de Graadt van Roggenweg worden de fietsverbindingen in en door het plangebied verbeterd en neemt de verkeersveiligheid toe.

In de plansituatie waarin ook de Merwedekanaalzone (met een hoge dichtheid, 10.000 woninigen) ontwikkeld is, neemt de verkeersdruk extra toe en daarmee de bereikbaarheid van het autoverkeer af. Dit is vooral op de Europalaan en de aansluiting met de A12 het geval. Hieraan gekoppeld neemt ook de verkeersveiligheid af. Omdat er vanuit het project Merwedekanaalzone extra fietsbruggen worden

gerealiseerd wordt het aspect langzaam verkeer beter beoordeeld. Er komen namelijk meer verbindingen richting het stadscentrum beschikbaar.

Tabel 9 Effectbeoordeling totaal voor aspect verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer	Plan Beurskwartier en Lombobplein	Plansituatie 'Combi hoog'
Bereikbaarheid autoverkeer	-	- -
Openbaar Vervoer	0	0
Langzaam verkeer	+	+
Parkeren	0	0
Verkeersveiligheid	+	-

4.5 Maatregelen

In deze paragraaf wordt een aantal maatregen besproken waarmee de gemeente Utrecht de stad beter bereikbaar en leefbaar wil maken. De mobiliteitseffecten van de losse maatregelen zijn ingeschat, maar nog niet in verkeersmodellen doorgerekend. Bij de uitwerking naar specifieke plannen worden de effecten berekend.

Wanneer rekening gehouden wordt met onderstaande maatregelen ontstaat een andere beoordeling. Deze score is niet doorgerekend, maar is gebaseerd op expert judgement. De maatregelen leiden tot een afname van de verkeersdruk op een aantal problematische punten. Dit geldt voor de autonome situatie, waardoor er waarschijnlijk meer ruimte is voor het plan. Het toevoegen van extra verkeer van de plannen zal daarmee een kleinere negatieve impact hebben op de stad. Het plan scoort daarmee een "0". De de plansituatie 'Combi hoog', inclusief de ontwikkeling van de hoge dichtheden op de Merwedekanaalzone, verbetert ook. Echter blijft er een afname van de bereikbaarheid van het autoverkeer bestaan en scoort daarmee een "-".

Tabel 10 Effectbeoordeling totaal voor aspect verkeer en vervoer na maatregelen

Verkeer en vervoer	Plan Beurskwartier en Lombokplein	Plansituatie 'Combi hoog'
Bereikbaarheid autoverkeer	0	-
Openbaar Vervoer	0	0
Langzaam verkeer	+	+
Parkeren	0	0
Verkeersveiligheid	+	-

4.5.1 Actieplannen (UAB)

Utrecht wil in 2030 de groei van het autoverkeer halveren. Om dit te bereiken heeft de gemeente een visie op verkeer en bereikbaarheid ontwikkeld: 'Utrecht een Aantrekkelijke en Bereikbare stad' (UAB). Deze visie is de basis voor het beleid en de projecten over mobiliteit. Binnen deze visie zijn de volgende actieplannen ontwikkeld:

- Voetgangers.
- Fiets.
- Schoon vervoer.
- Goederenvervoer.
- Verkeersveiligheid.

4.5.2 Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen

Onderdeel van het UAB is de nota slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. Om de groei van de economie goed te laten verlopen en de daarbij behorende toename van verkeer aan te kunnen, gaat Utrecht het verkeer slimmer regelen. Zo krijgt iedereen volop ruimte in de stad. Fietsers, wandelaars en openbaar vervoer krijgen voorrang, maar ook de auto krijgt genoeg ruimte. Er wordt gestreefd om doorgaand verkeer zoveel mogelijk buiten de stad om te leiden.

Het mobiliteitsplan bestaat uit drie delen:

1. Slimme route gaan over het handiger inrichten van verbindingen voor elke modaliteit (zoals doorfietsroutes, kwaliteitsnet goederenvervoer en knooppunten).
2. Slim regelen gaat over het slimmer organiseren van stromen (bijvoorbeeld talking-traffic, persoonlijke reisinformatie, informatie over parkeerplaatsen voor auto en fiets).
3. Slim bestemmen zorgt dat nieuwe woningen, kantoren en bezoekersfuncties op de juiste plekken komen en dat deze goed worden ontworpen. Dit draagt bij aan slimmer vervoer en bijvoorbeeld goede bevoorradingsmogelijkheden.

4.5.3 Parkeren

Onderdeel van het parkeerbeleid is dat auto's en fietsen goed (*lees: voldoende ruimte*) (in)geparkeerd kunnen worden. Ook kunnen parkeermaatregelen bijdragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit en het goed bereikbaar houden van de stad.

De gemeente stelt voor de bouwontwikkeling eisen aan het aantal parkeerplaatsen voor fietsen en auto's. De autoparkeernormen geven aan hoeveel autoparkeerplaatsen er nodig zijn bij de bouw of verbouwing van een pand. De fietsparkeernormen geven aan hoeveel fietsparkeerplaatsen de gemeente moet maken.

4.5.4 Westplein

In 2015 heeft de gemeenteraad van Utrecht besloten geen tunnel aan te leggen onder het Westplein. Om het verkeer veilig gelijkvloers af te kunnen wikkelen moet de verkeersdruk op het Westplein wel beperkt worden om als goede stadsstraat te kunnen functioneren (30 km/uur, oversteekbaar en verkeersveilig).

Een aantal maatregelen is denkbaar om het aantal auto's op het Westplein te reduceren. Het gaat dan in de eerste plaats om maatregelen met beperkte neveneffecten op de andere delen van de stad. Samen zorgen ze dat de verkeersdrukte op het Westplein afneemt tot circa 17.000 auto's per etmaal en circa 1.300 auto's in het drukste uur:

1. Een zogenaamde knijp op de route Daalsetunnel-Amsterdamsestraatweg in beide richtingenv leidt op etmaalbasis tot 2 indexpunten minder autoverkeer op het Westplein. In het drukste uur is het effect minder dan 1 indexpunt. Uitgangspunt is een andere instelling van verkeerslichten, vergelijkbaar met de maatregelen op de Weerdsingel. Deze maatregel past ook goed in het gemeentelijk beleid om minder (doorgaande) auto's te laten rijden op de Amsterdamsestraatweg.
2. Uit de analyses in het kader van het gemeentelijk Mobiliteitsplan blijkt dat de maatregelen in het Mobiliteitsplan leiden tot 15% minder auto's op het Westplein (door modal shift naar fiets en OV, meer rijden via de RING). Nog niet alle maatregelen zijn al opgenomen in het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid (*en dus ook niet in het verkeersmodel VRU 3.3U*). Naar verwachting vindt echter de komende jaren verdere uitwerking plaats van het beleid uit het gemeentelijk Mobiliteitsplan. Hierbij moet met name gedacht worden aan het verder verbeteren en versnellen van fietsroutes, waardoor de concurrentiepositie van de fiets verder versterkt wordt. Ook de inrichting van stedelijke verbindingswegen tot stadsboulevard is een maatregel. Dit leidt tot een modal shift en meer rijden via de RING. Er wordt daarom rekening gehouden met 10% additionele afname van het autoverkeer op het Westplein. Het aantal auto's op het Westplein neemt dan tot 2030 op etmaalbasis verder af tot indexniveau 96. In het drukste uur neemt het aantal auto's af tot indexniveau 87.
3. De huidige verkeersmodellen nemen de component 'menselijk gedrag' beperkt mee. Naar verwachting leidt mobiliteitsmanagement, dat gebruikers verleidt tot andere mobiliteitskeuzes door bijvoorbeeld het stimuleren van Het Nieuwe Werken en nieuwe deelconcepten, tot een verkeersreductie van circa 5%. Hiermee komt het aantal auto's per etmaal uit op indexniveau 92, en voor het drukste uur op indexniveau 83.

Het is verkeerskundig ook mogelijk om vast te houden aan de streefwaarde van 15.000 auto's per etmaal op het Westplein. Dit vergt echter wel aanvullende maatregelen. Deze maatregelen zijn sterker sturend van aard op de routevorming van het autoverkeer. Ze grijpen sterker in op de hoeveelheid autoverkeer op het Westplein, maar kunnen ook leiden tot uitwijkgedrag van auto's richting andere delen van de stad. Daarom vergen deze ingrepen tegelijkertijd flankerende maatregelen elders in de stad. Onderstaande maatregelen zijn telkens apart beschouwd, bovenop het effect van maatregel 1 tot en met 3:

1. Bij een knip Westplein-Vleutenseweg in beide richtingen kan autoverkeer niet meer rijden tussen het Westplein en de Vleutenseweg. Dit autoverkeer is dan gedwongen om meer buitenom te rijden via de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan of via de RING. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname. Op etmaalbasis komt de verkeersdrukte op indexniveau 79, in het drukste uur op indexniveau 72. Deze maatregel dreigt te leiden tot ca. 4 tot 5% meer auto's per etmaal op de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan en op de Amsterdamsestraatweg. Dit is niet gewenst. Om ongewenst uitwijkgedrag tegen te gaan zijn op meerdere plekken in de stad aanvullende dwingende maatregelen nodig.
2. Een knip Sowetobrug betreft een aanpassing van de verkeerslichten aan de Graadt van Roggenweg in de omgeving Sowetobrug. Door de verdeling van de groentijden tussen auto's, voetgangers, fietsers en openbaar vervoer aan te passen, kan de gemeente sturen op de hoeveelheid autoverkeer die wordt doorgelaten richting Westplein. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname. Op etmaalbasis komt de verkeersdrukte op indexniveau 80, in het drukste uur op indexniveau 81. Bijkomend effect is dat op de Amsterdamsestraatweg 3% minder auto's per etmaal gaan rijden. Daarentegen dreigen ook bij deze maatregel circa 4 tot 5% meer auto's per etmaal te gaan rijden op de Pijperlaan-Lessinglaan-Haydnlaan. Dit is niet gewenst. Om ongewenst uitwijkgedrag tegen te gaan zijn op meerdere plekken in de stad aanvullende dwingende maatregelen nodig.
3. Een autoluwe opzet van de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone kan er voor zorgen dat de hoeveelheid autoverkeer op het Westplein afneemt. Het gaat hier om extra lage parkeernormen, een sturende innovatieve parkeerstrategie (bijvoorbeeld de inzet 'Mobility As A Service') en een verkeersluwe opzet van de Merwedekanaalzone. Dit is niet standaard meegenomen in de analyse. Ervaringen elders laten zien dat dit leidt tot minder autoverkeer van en naar dit gebied. Deze maatregel leidt (bovenop de maatregelen 1 t/m 3) tot een additionele verkeersafname op het Westplein tot indexniveau 89 (etmaal) en 80 (avondspitsuur).

4.5.5 Westelijke Stadsboulevard

Het idee achter de stadsboulevards in Utrecht is om het doorgaand verkeer om de stad heen te laten rijden via de RING Utrecht. Hierdoor moet de leefbaarheid in de wijken verbeteren. Een stadsboulevard is een weg met (waar mogelijk) groene middenbermen, veilige kruispunten, vrijliggende fietspaden en een weg waar je gemakkelijk en snel kan oversteken.

De gemeente heeft het streven om de route tussen het 24 Oktoberplein, via de Lessinglaan, de Spinozaweg, de Cartesiusweg, naar de Marnixbrug om te vormen tot westelijke stadsboulevard. Met de herinrichting zal het aantal motorvoertuigen afnemen en de oversteekbaarheid van meerdere belangrijke kruisende fietsroutes verbeteren.

4.5.6 Aansluiting A12

Een deel van het verkeer van voornamelijk de Merwedekanaalzone wordt afgewikkeld via de Beneluxlaan en de Winthontlaan naar de aansluiting met de A12. De aansluiting is in de autonome situatie al zwaar belast en krijgt met dit plan extra verkeer van de Merwedekanaalzone te verwerken. Voor een goed werkend verkeerssysteem waar het doorgaande verkeer zoveel mogelijk buiten de stad omgeleid wordt, moeten de kruispunten en toe/afritten van de aansluiting goed functioneren. Er zijn mogelijkheden om de aansluiting robuuster uit te voeren. In een nader verkeerskundig onderzoek kan met bijvoorbeeld dynamische verkeersmodelering de mogelijke alternatieven doorgerekend worden. De maatregelen die hieruit volgen hebben een positief effect op de autonome situatie .

4.6 Leemten in kennis

Verkeersmodellering

Bij het bepalen van de verkeersprognoses is gebruik gemaakt van verkeersmodelgegevens uit het VRU 3.3U. In dit verkeersmodel is uitgegaan van de meest recente uitgangspunten en inzichten voor prognoses. Periodiek worden deze bijgesteld naar aanleiding van ontwikkelingen in infrastructuur en sociaal economische ontwikkelingen. In welke mate dit in de komende jaren het geval zal zijn is onbekend. De uitkomsten van de effectbeschrijving kunnen hiermee wijzigen. De verwachting dat de effectbeschrijving sterk zullen afwijken is beperkt.

Het VRU 3.3 U is een statisch verkeersmodel waarin wegvakken met een capaciteit zijn opgenomen en kruispunten vereenvoudigd zijn opgenomen. Vooral bij grote (samengestelde) kruispunten kan de verzadigingsgraad van de kruispunten in verkeersmodel een onderschatting geven van mogelijke problemen. De verzadigingsgraad moet dan ook meer als signalering bekeken worden. De afwikkeling op kruispunten kan waar nodig in meer detail onderzocht worden. Een dynamische simulatie is hier geschikter voor. Zo is de verkeersafwikkeling op de Europalaan bij de kruispunten bij aansluiting van de A12 een aandachtspunt.

Schaalsprong

In de voorliggende PlanMER is uitgegaan van het bestaande OV-netwerk en de daarbij geplande uitbreiding. Met deze OV-netwerken is groei van de stad op den duur niet verder mogelijk waardoor de ambitie van de gemeente Utrecht om verder te gaan met hoge dichtheden in gevaar komt. Een schaalsprong van Utrecht (sterke groei van woningen in Utrecht) kan alleen mogelijk gemaakt worden als er ook een schaalsprong in de mobiliteit gemaakt wordt. Extra tramlijnen, metroverbindingen of andersoortige OV-oplossingen kunnen hierbij de toekomst zijn. Deze maatregelen moeten echter integraal bekeken worden en overstijgen de losse projecten van Het Nieuwe Centrum en de Merwedekanaalzone. Wanneer de gemeente Utrecht de schaalsprong in mobiliteit maakt, zullen ook de bestaande bebouwing en de nieuwe projecten hiervan profiteren. De mobiliteit in de hele stad zal hierdoor veranderen.

Smart-mobility

De gemeente heeft in het beleid opgenomen dat er ingezet wordt op velerlei technische ontwikkelingen zoals talking-traffic en smart-molility. Deze staan momenteel nog in de kinderschoenen, maar kunnen in de nabije toekomst een sterke ontwikkeling doormaken. De effecten van deze ontwikkelingen zijn nog lastig te in te schatten. Ze zullen een positief effect hebben op de mobiliteit, maar de grootte van dit effect is nog niet volledig te voorspellen.

5 GELUID

5.1 Inleiding

Het aspect geluid behandelt de akoestische gevolgen van de voorgenomen ontwikkelingen van Fase 2 in het stationsgebied. Een akoestisch effect wordt gegenereerd door nieuwe ontwikkelingen in het stationsgebied en de hiermee gepaard gaande verkeersaantrekkende werking, zoals de ontwikkeling van de nieuwe woningen, kantoren en andere functies in het Beurskwartier en Lombokplein. In het stationsgebied worden ter hoogte van het Westplein/Jaarbeursplein ook wegen gewijzigd/verlegd en nieuw aangelegd. Daarnaast worden de nieuwe ontwikkelingen binnen het Beurskwartier dicht op de Jaarbeurs gerealiseerd. In de navolgende paragrafen zijn de uitgangspunten, het beoordelingskader voor wegverkeerslawaai, de effecten vanwege huidige situatie, autonome ontwikkeling, het alternatief “Het Beurskwartier en Lombokplein” en “Combi Hoog” beschreven. Daarnaast wordt ingegaan op de beoordeling van de ontwikkeling van het Beurskwartier en de Jaarbeurs (Industrielawaai), cumulatie van geluid en een globale beschrijving van de geluidseffecten tijdens de aanlegfase van voorliggend plan.

5.2 Beoordelingskader wegverkeerslawaai

In deze paragraaf is aangegeven welk beoordelingskader van toepassing is op het onderzoek en het gekozen beoordelingskader. Opgemerkt wordt dat de berekende geluidbelasting op rekenpunten en berekende geluidscontouren (5 m+ maaiveld) zijn bepaald op basis van de gecumuleerde situatie van alle wegen gezamenlijk. Er is geen rekening gehouden met cumulatie van overige geluidsbronnen (industrie en railverkeer). De gepresenteerde geluidbelastingen en geluidscontouren zijn weergegeven exclusief aftrek artikel 110g Wgh. In het wegverkeer is ook rekening gehouden met het tramlawaai van de Utrechtse sneltram.

Bij de beoordeling van de geluidsituatie en de noodzaak tot het treffen van maatregelen (toetsing “nieuwe situatie” of “reconstructie” in de zin van de Wet geluidhinder) wordt uitgegaan van een beoordeling van elke weg afzonderlijk en dient rekening te worden gehouden met de aftrek overeenkomstig artikel 110g Wgh. Indien in het kader van de ontwikkelingen van het Stationsgebied wegen moeten worden gereconstrueerd, dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de geluidbelastingen 1 jaar voor en 10 jaar na reconstructie. Voor nieuwe wegen dient als peiljaar minimaal 10 jaar na openstelling van de weg gehanteerd te worden. Om globaal een indicatie te krijgen van mogelijke knelpunten, kunnen voor een globale beoordeling de huidige situatie met als peiljaar 2015 en de plansituatie met als peiljaar 2030 gehanteerd worden. Op dit moment is nog niet te voorzien wanneer wegen worden aangelegd, gereconstrueerd en opengesteld.

Tabel 11 Beoordelingskader geluid

Beoordelingscriterium	Uitgedrukt in	Opmerking
Wegverkeerslawaai: Geluidbelasting op rekenpunten zoals gehanteerd in 1e actualisatie aanvullend MER Stationsgebied en binnen gedefinieerd onderzoeksgebied.	Geluidbelasting op rekenpunten	Rekenpunten ter hoogte wegdelen zoals gehanteerd in 1e actualisatie aanvullend MER Stationsgebied
Wegverkeerslawaai: Toename of afname aantal (ernstig) gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden binnen de volgende klassen/contouren 50-55, 56-60, 61-65, 65-70 en >70 dB, in gelijke klassen van 5 dB.	Berekend op basis van L_{den} contouren op 5,0 m hoogte.
Wegverkeerslawaai: Toename of afname geluidbelast oppervlak [aantal Ha]	Geluidbelast oppervlak klassen/contouren 50-55, 56-60, 61-65, 65-70 en >70 dB, in gelijke klassen van 5 dB.	Berekend op basis van L_{den} contouren op 5,0 m hoogte.
Hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	--	Kwalitatieve beoordeling

De planeffecten worden gescoord op basis van de indeling zoals weergegeven in Tabel 12. Bouwlawaai (het geluid wat wordt veroorzaakt tijdens de aanlegfase) wordt globaal kwalitatief beschouwd.

Tabel 12 Scoringsmethodiek geluid

Score	Ernstig gehinderden [aantal]	Geluidbelast oppervlak [in Ha]
++	Afname > 20% t.o.v. AO	Afname > 20% t.o.v. AO
+	Afname <= 20% t.o.v. AO	Afname <= 20% t.o.v. AO
0	Geen wijziging t.o.v. AO	Geen wijziging t.o.v. AO
-	Toename <= 20% t.o.v. AO	Toename <= 20% t.o.v. AO
--	Toename > 20% t.o.v. AO	Toename > 20% t.o.v. AO

5.3 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de effecten van het Stationsgebied Utrecht op het aspect geluid. In deze paragraaf (paragraaf 5.3) zijn de uitgangspunten opgenomen voor het akoestisch onderzoek. De effecten van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling wordt beschreven in paragraaf 5.4. De autonome situatie is de situatie waarbij de ontwikkelingen uit de Omgevingsvisie niet gerealiseerd worden. In paragraaf 5.5 is de effectbeoordeling opgenomen voor het planalternatief “Beurskwartier en Lombokplein” en het Combi-hoog alternatief en zijn onder andere de resultaten weergegeven voor de wegen die worden gewijzigd/nieuw worden aangelegd (ter hoogte Westplein) en voor de nieuwe woningen, maar ook de resultaten voor de situatie van de Jaarbeurs en de nieuwe woningen binnen het Beurskwartier. In paragraaf 5.6 is kwalitatief een beschrijving gegeven van de cumulerende (gezoneerde) geluidsbronnen die binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied een akoestisch effect (kunnen) hebben. In paragraaf 5.7 wordt ingegaan op de leemten in kennis en in paragraaf 5.8 zijn de conclusies en scores weergegeven voor het aspect geluid.

Onderzoeksopzet

Het geluidsonderzoek heeft zich primair gericht op het geven van inzicht in de mate van blootstelling van omwonenden. Het toetsen aan de wettelijke grenswaarden is een secundair doel. Om aan deze doelstelling te voldoen zijn de geluidbelastingen ter plaatse van de gevels van geluidsgevoelige bestemmingen bepaald voor de volgende situaties:

- 2015 Huidige situatie;
- 2030 autonoom;
- 2030 met realisatie van “Beurskwartier en Lombokplein”
- 2030 met realisatie van Combi-Hoog (realisatie “Beurskwartier en Lombokplein” en maximale variant Merwedekanaalzone)

Verkeersmodellering

Bij het bepalen van de verkeersprognoses is gebruik gemaakt van verkeersmodelgegevens uit het VRU 3.3U. In dit verkeersmodel is uitgegaan van de meest recente uitgangspunten en inzichten voor prognoses. De uitgangspunten ten aanzien van de verkeersberekeningen zijn weergegeven in voorgaand hoofdstuk. In paragraaf 4.6 “Leemten in kennis” zijn de beperkingen weergegeven.

Rijsnelheden en wegdektype

De rijsnelheden en wegdektype zijn voor de Rijkswegen A12 (hoofdrijbaan en parallelbanen) en de A2 overgenomen uit het geluidregister van Rijkswaterstaat. De rijsnelheden voor het gemeentelijk- en

provinciaal wegennetwerk binnen het akoestisch onderzoek zijn op basis van de rijsnelheden uit het verkeersmodel, inschatting en in combinatie met recente streetviewfoto's ingevoerd in het akoestisch rekenmodel. Voor de Autonome ontwikkeling wordt ervan uitgegaan dat alleen de Croeselaan (tot aan van Zijstweg) wordt ingericht als 30 km/uur zone. Voor het planalternatief wordt naast de Croeselaan ervan uitgegaan dat ook voor het Westplein, Van Zijstweg (tussen kanaal en Croeselaan) en de Graadt van Roggeweg (tussen Koningbergerstraat en Westplein) een 30 km/uur zone wordt ingesteld. Voor de aanwezige wegdektypen is uitgegaan van de handhaving van het bestaande Dicht Asfalt Beton (DAB=referentiewegdek). Mocht er bij een verdere uitwerking een andere keuzen t.a.v. het wegdektype worden gemaakt dan zal dit gevolgen hebben voor de planvorming. Zo zijn bijvoorbeeld klinkers in orde grootte 2 dB lawaaiiger dan het referentiewegdektype DAB.

Op basis van deze uitgangspunten zijn akoestische rekenmodellen opgesteld voor de hiervoor aangegeven situaties. De resultaten van deze berekeningen dienen als input voor de in dit rapport aangegeven effectbeschrijvingen.

Bepaling aantal gehinderden

Met behulp van een geografisch informatiesysteem (GIS) zijn op basis van de data van de BAG (gemeentelijke basisgegevens) de geluidgevoelige objecten (woningen) geselecteerd binnen het onderzoeksgebied. Op basis van de GIS-analyse en een gemiddelde woningbezetting (2,2 bewoners per woning) is het aantal gehinderden per geluidklasse bepaald. Het aantal ernstig gehinderden is bepaald op basis van de dosis-effect relaties voor wegverkeerslawaai zoals gepubliceerd in bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. Binnen de betreffende geluidcontouren zijn tevens de geluidbelaste oppervlakten berekend. Er is onderscheid gemaakt in bestaande woningen, het aantal overige geluidgevoelige objecten (onderwijsfunctie en gezondheidszorg) en woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen etc. Het aantal geluidsgevoelige objecten zijn separaat van het aantal geluidgehinderden weergegeven in de analyseresultaten (zie bijlage 3) en wordt niet betrokken in het beoordelingskader t.b.v. het aantal (ernstig) gehinderden.

Naast de bestaande bebouwing zijn ook de relevante ruimtelijke plannen binnen het onderzoeksgebied geïnventariseerd.

Ontwikkelingen binnen het "Beurskwartier" en "Kop van Lombok"

Het nieuw te ontwikkelen deel van het centrum omvat twee deelgebieden: het Beurskwartier (dit is het gebied rondom de Jaarbeurs, waar nu nog de Oranjehal staat en de parkeerterreinen P1 en P3 liggen) en het Lombokplein (het huidige Westplein en omgeving).

Het Beurskwartier vormt straks de kern van Beurskwartier en Lombokplein. Het wordt een echt centrum, met een mix aan functies en een hoge bebouwingsdichtheid. Veel gebouwen dus, variërend in hoogtes om in te wonen en te werken. En waar ruimte is voor groen en voor vertier. Het Westplein en omgeving wordt opnieuw ingericht. Het drukke verkeersplein verandert in een mooi Lombokplein met nieuwe verbindingen naar het centrum.

Voorstellen voor de inrichting van het Beurskwartier en Lombokplein worden opgenomen in de Omgevingsvisie, waarin staat beschreven waar en hoeveel gebouwen er komen, hoe hoog deze worden en wat de verdeling is tussen wonen, werken en ontspannen. In Tabel 13 is aangegeven welke aantallen woningen er per deelgebied worden gerealiseerd.

Tabel 13 Overzicht bouwprogramma Beurskwartier en Kop Lombok (Zie ook Bijlage 1)

Programma verdeling woningbouw ipv alle woningen 100 m2 bvo

Beurskwartier –wonen			
type woning	percentage		
55m2 bvo	30%	62.550 m2 bvo	1251 woningen a 50 m2 bvo
55-80 m2 bvo	50%	104.250 m2 bvo	1489 woningen a 70 m2
80-130 m2 bvo	20%	41.700 m2 bvo	417 woningen > 100m2 bvo
	TOTAAL	208.500 m2 bvo	

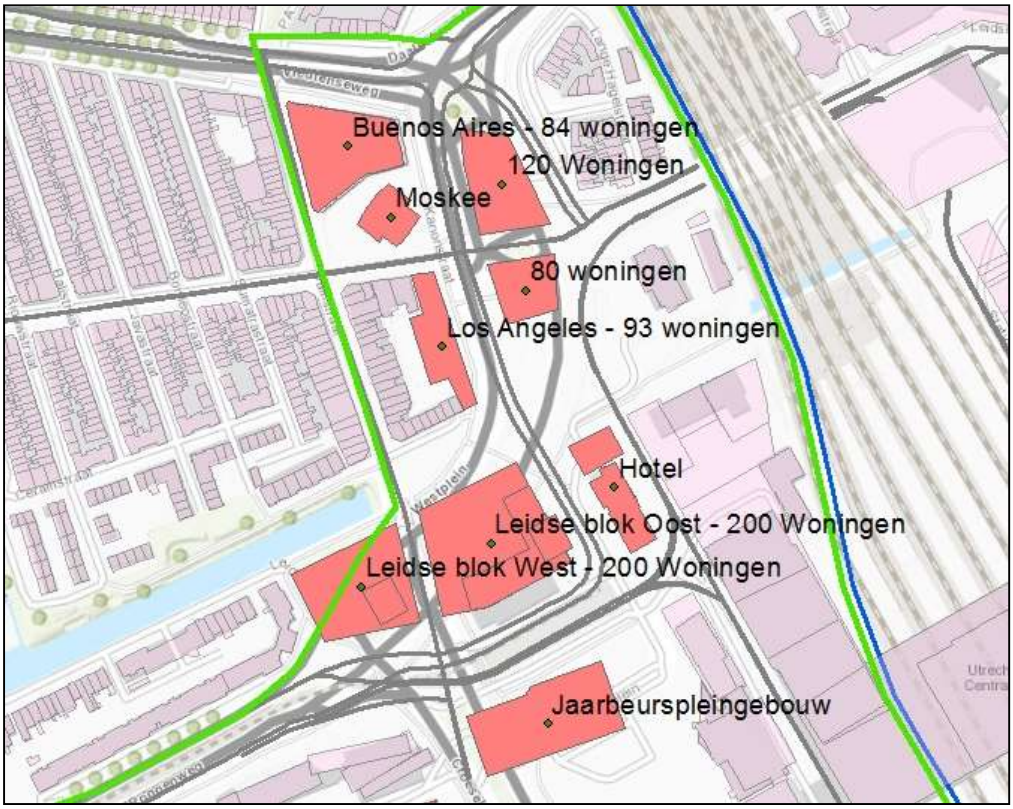
Beurskwartier –wonen of kantoor			
type woning	percentage		
55m2 bvo	30%	4.500 m2 bvo	90 woningen a 50 m2 bvo
55-80 m2 bvo	50%	7.500 m2 bvo	107 woningen a 70 m2 bvo
80-130 m2 bvo	20%	3.000 m2 bvo	30 woningen > 100m2 bvo
	TOTAAL	15.000 m2 bvo	

Kop van Lombok – wonen			
type woning	percentage		
55m2 bvo	30%	10.290 m2 bvo	206 woningen a 50 m2 bvo
55-80 m2 bvo	50%	17.150 m2 bvo	245 woningen a 70 m2
80-130 m2 bvo	20%	6860 m2 bvo	68 woningen > 100m2 bvo
	TOTAAL	34.300 m2 bvo	

Kop van Lombok – wonen of kantoor			
type woning	percentage		
55m2 bvo	30%	1.500 m2 bvo	30 woningen a 50 m2 bvo
55-80 m2 bvo	50%	2.500 m2 bvo	35 woningen a 70 m2
80-130 m2 bvo	20%	1.000 m2 bvo	10 woningen > 100m2 bvo
	TOTAAL	5.000 m2 bvo	

Uit Tabel 13 blijkt dat binnen het Beurskwartier volgens de laatste inzichten minimaal 3.157 en maximaal 3.384 woningen/appartementen gerealiseerd. Binnen het Beurskwartier worden de woningen/appartementen evenredig verdeeld over het aantal bouwblokken. Daarnaast is ervan uitgegaan dat er boven het Amrâth Hotel ook nog 330 woningen worden gerealiseerd.

Binnen het Lombokplein worden in totaal minimaal 519 en maximaal 574 woningen gerealiseerd. Recent zijn de woningen/appartementen gerealiseerd in de gebouwen Buenos Aires (84 woningen) en Los Angeles (93 woningen) en is ter plaatse een Moskee met diverse andere functies en woningen gerealiseerd. Er worden nog twee gebouwen gerealiseerd midden op het huidige Westplein waar in totaal circa 200 woningen zullen komen. Deze woningen zijn verdeeld over de twee blokken (120 woningen en 80 woningen). Iets zuidelijker kunnen binnen de twee bouwblokken “Leidse blok” Oost en West nog in totaal 400 woningen gerealiseerd worden. Ook deze woningen zijn verdeeld over de twee gebouwen. In onderstaande figuur zijn de ontwikkelingen weergegeven voor Lombokplein/ Jaarbeursplein.

Figuur 8 Overzicht ontwikkelingen binnen Lombokplein en Jaarbeursplein

Voor de drie situaties zoals hierboven weergegeven zijn ter plaatse van de voor het onderzoek relevante wegvakken geluidbelastingen bepaald. Relevante wegvakken zijn gedefinieerd als wegvakken behorende tot het hoofdwegennet van de gemeente Utrecht, waar als gevolg van het project een akoestisch relevant effect op kan treden. De berekeningen hebben zich hierbij niet beperkt tot de wegen in het Stationsgebied. Ook de wegen buiten dit gebied - waar een relevant akoestisch effect van de ontwikkelingen in het plangebied waarneembaar is - zijn in het onderzoek betrokken.

De berekeningen voor de huidige situatie zijn slechts van belang voor bestaande woningen. Het verschil tussen de autonome situatie (zonder realisatie omgevingsvisie) en toekomstige situatie (met realisatie Omgevingsvisie) geeft de effecten van het plan weer voor het peiljaar 2030. Het beoordelen van de toekomstige situatie ten opzichte van de autonome ontwikkeling heeft als voordeel dat de autonome ontwikkeling van het verkeer niet wordt meegenomen in de beoordeling van de effecten van het plan. De situatie 2030 met plan wordt samen met de huidige situatie gebruikt als huidig- en toekomstig peiljaar voor pretoetsing aan de Wet geluidhinder (Wgh) ten behoeve van de te wijzigen wegen (reconstructie).

In het onderzoek is een onderscheid gemaakt tussen bestaande woningen, nieuwe woningen en aandachtsgebieden in de omgevingsvisie. De ontwikkelingen voorzien onder andere in de bouw van nieuwe woningen binnen deze gebieden, maar de plannen zijn zeker nog niet definitief en kunnen dus nog wijzigen.

De wettelijke grenswaarden gelden echter voor afzonderlijke wegen, waarbij een correctie overeenkomstig artikel 110g Wgh in rekening wordt gebracht op de berekende L_{den} waarde (correctie voor het in de toekomst stiller worden van voertuigen). Ten behoeve van de beoordeling in het kader van het MER zijn – om de totale effecten inzichtelijk te maken - echter de totale cumulatieve geluidbelastingen op de gevels van de woningen van groter belang. Omdat voorliggend onderzoek een effectenonderzoek betreft, is er voor gekozen om in het voorliggende onderzoek de geluidbelastingen (cumulatief) weer te gegeven zonder aftrek overeenkomstig artikel 110g Wgh. Met cumulatief wordt hier bedoeld alle relevant geachte wegen gezamenlijk. In de berekeningen is geen rekening gehouden met ”ander geluidbronnen”, zoals railverkeerslawaai of industrielawaai bij de beoordeling van de geluidseffecten. Deze keuze is gemaakt omdat deze “bronnen” niet direct beïnvloed wordt door de planontwikkeling, waardoor enkel de effecten van het wegverkeerslawaai (de bron die wel verschilt) inzichtelijk gemaakt wordt. Wel is rekening gehouden met het geluid vanwege de Utrechtse tram.

Werkwijze

Om de geluideffecten vanwege het wegverkeer te bepalen is per variant een geluidmodel opgesteld. De geluidberekeningen voor het bepalen van de geluidcontouren zijn gebaseerd op het Reken- en Meetvoorschrift geluid 2012 (bijlage IV). Hierbij is gebruik gemaakt van het programma Geomilieu versie 4.10 van DGMR.

5.4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In deze paragraaf zijn de geluideffecten voor de huidige situatie (peiljaar 2015) en de autonome ontwikkeling (peiljaar 2030) beschreven en beoordeeld. Het gaat hierbij om de effectbepaling van de referentiesituatie ten opzichte van de huidige situatie. De referentiesituatie betreft de situatie zonder de ontwikkelingen in het Beurskwartier en Lombokplein en wijziging van de wegenstructuur ter hoogte van het Jaarbeursplein, het Westplein en de Graadt van Roggenweg. Wel is in de autonome ontwikkeling rekening gehouden met het verlagen van de snelheid op de Croeselaan, van 50 naar 30 km/uur.

Zoals eerder aangegeven worden de geluidseffecten op losse rekenpunten langs wegen binnen het onderzoeksgebied weergegeven voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling. De gekozen posities komen overeen met de gehanteerde (maatgevende) rekenpunten uit de eerste actualisatie van het MER. Naast de resultaten op deze rekenpunten zijn geluidcontouren bepaald voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling en is per situatie het aantal geluidgevoelige objecten bepaald (bestaande woningen, overige geluidgevoelige objecten (scholen en gezondheidszorggebouwen), ligplaatsen voor woonboten en standplaatsen voor woonwagens). Voor de woningen, standplaatsen en ligplaatsen is het aantal gehinderden en ernstig gehinderden bepaald aan de hand van een gemiddelde bewonersdichtheid van 2,2 inwoners/object en de dosis effectrelatie voor gehinderden en ernstig gehinderden uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. In de navolgende paragrafen zijn de resultaten voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling weergegeven.

Huidige Situatie (2015)

Resultaten op punten (overeenkomstig 1e actualisatie MER Stationsgebied)

Een samenvatting van de berekende geluidbelastingen ter plaatse van de gevel van bestaande woningen voor de huidige situatie is weergegeven in Tabel 14. Voor alle woningen langs een specifieke straat is de hoogst optredende geluidbelasting weergegeven. Het betreffen echter waarden voor alle wegen samen (gecumuleerde geluidbelastingen) exclusief aftrek conform art. 110g Wgh. De resultaten zijn afgerond overeenkomstig het Reken- en Meetvoorschrift Geluid 2012.

Tabel 14 Berekende geluidbelastingen ter plaatse van de bestaande woningen langs de wegvakken in de huidige situatie. De weergegeven waarden zijn in dB L_{den} en exclusief aftrek art. 110g Wgh

Wegen	Hoogste geluidbelasting huidige situatie 2015 [in dB]
Graadt van Roggenweg	71 (69)
Westplein	69 (69)
Daalsetunnel	68 (68)
Van Zijstweg	67 (68)
Smakkelaarsveld	66 (64)

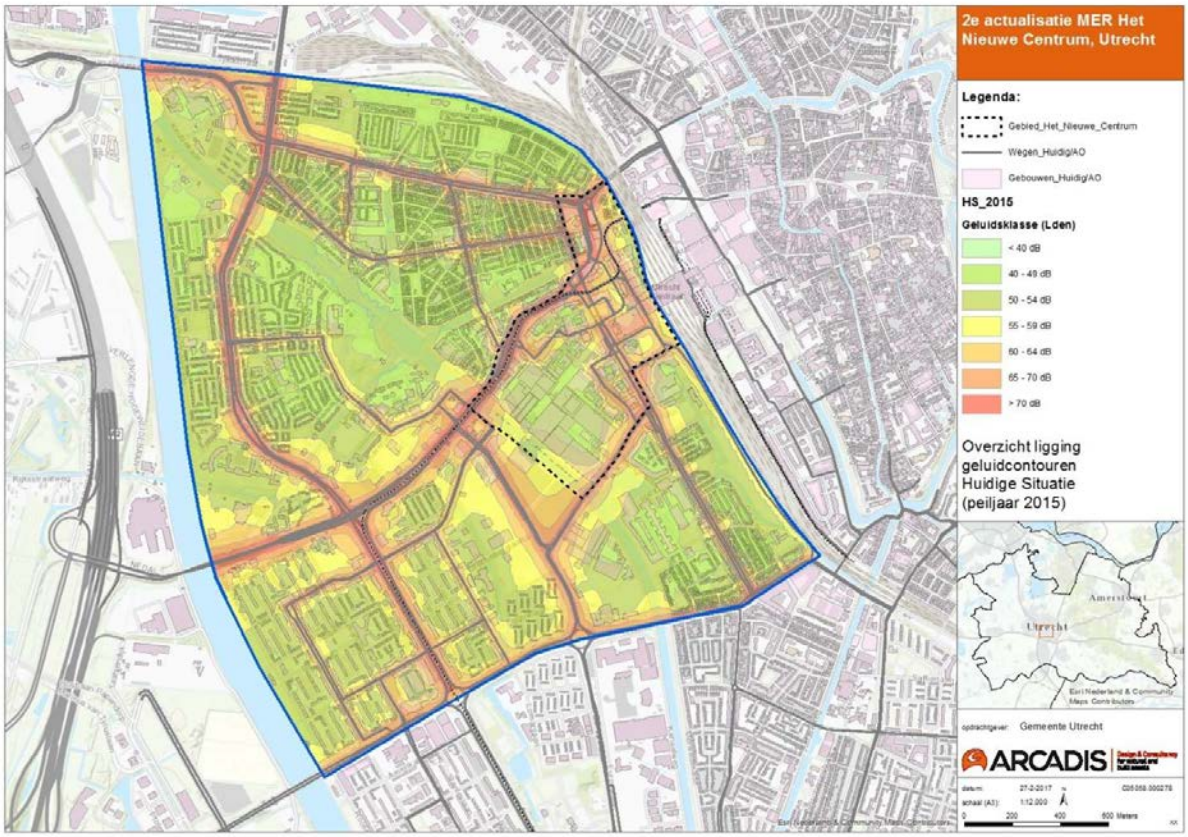
* Enkel de wegen binnen het plangebied zijn weergegeven

(00) = berekende waarden 1e actualisatie MER voor de huidige situatie met als peiljaar 2010. Verschillen kunnen verklaard worden door andere verkeersgegevens/ander peiljaar en ander rekenmodel (winhavik/Geomilieu)

Het hoogste niveau treedt op langs de Graadt van Roggenweg en bedraagt afgerond maximaal 71 dB excl. aftrek van artikel 110g Wgh.

Geluidcontouren

Naast berekeningen op maatgevende punten zijn ook contourberekeningen uitgevoerd voor de huidige situatie. Als onderzoeksgebied is het gebied gehanteerd waar mogelijk een relevant akoestisch effect vanwege de nieuwe ontwikkeling binnen het plan kan optreden. De resultaten van deze berekeningen zijn weergegeven in Figuur 9. In Bijlage 3 is een gedetailleerdere figuur met geluidcontouren opgenomen voor de huidige situatie.

Figuur 9 Berekende geluidscontouren Huidige Situatie, peiljaar 2015

Op basis van de berekende geluidscontouren is – zoals eerder aangeven - het geluid belast oppervlak en aantal (ernstig) gehinderden weergegeven.

Tabel 15 Resultaten Huidige situatie peiljaar 2015.

Geluids-belastings-klasse	Geluidbelast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]
< 50 dB	111,73	--*	--*
50 – 54 dB	167,05	--*	--*
55 – 59 dB	82,03	1.630	621
60 – 64 dB	66,00	2.781	1.205
65 – 69 dB	57,42	1.119	546
>= 70 dB	37,21	59*	33*
Totaal	409,72**	5.589	2.405

* Bepaald volgens dosis effectrelatie gehinderden en ernstig gehinderden uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. In de regeling zijn geen waarden gegeven voor de klassen <50 dB, 50-54 dB en >70 dB. Voor klasse >70 dB is dezelfde dosis-effectrelatie aangehouden dan de klasse 65 - 69 dB.

** = geluid belast oppervlak > 50 dB

Autonome ontwikkeling 2030

Resultaten op punten (overeenkomstig 1e actualisatie MER Stationsgebied)

Een samenvatting van de berekende geluidbelastingen ter plaatse van de gevel van bestaande woningen voor de huidige situatie is weergegeven in Tabel 16. Voor alle woningen langs een specifieke straat is de hoogst optredende geluidbelasting weergegeven. Het betreffen echter waarden voor alle wegen samen (gecumuleerde geluidbelastingen) exclusief aftrek conform art. 110g Wgh. De resultaten zijn afgerond overeenkomstig het Reken- en Meetvoorschrift Geluid 2012.

Tabel 16 Berekende geluidbelastingen ter plaatse van de bestaande woningen langs de wegvakken in de autonome ontwikkeling. De weergegeven waarden zijn in dB L_{den} en exclusief aftrek art. 110g Wgh

Wegen	Hoogste geluidbelasting huidige situatie 2015 [in dB]	Hoogste geluidbelasting autonome ontwikkeling 2030 [in dB]
Graadt van Roggenweg	71 (69)	71 (68)
Westplein	69 (69)	70 (67)
Daalsetunnel	68 (68)	68 (65)
Van Zijstweg	67 (68)	69 (64)
Smakkelaarsveld	66 (64)	64 (60)

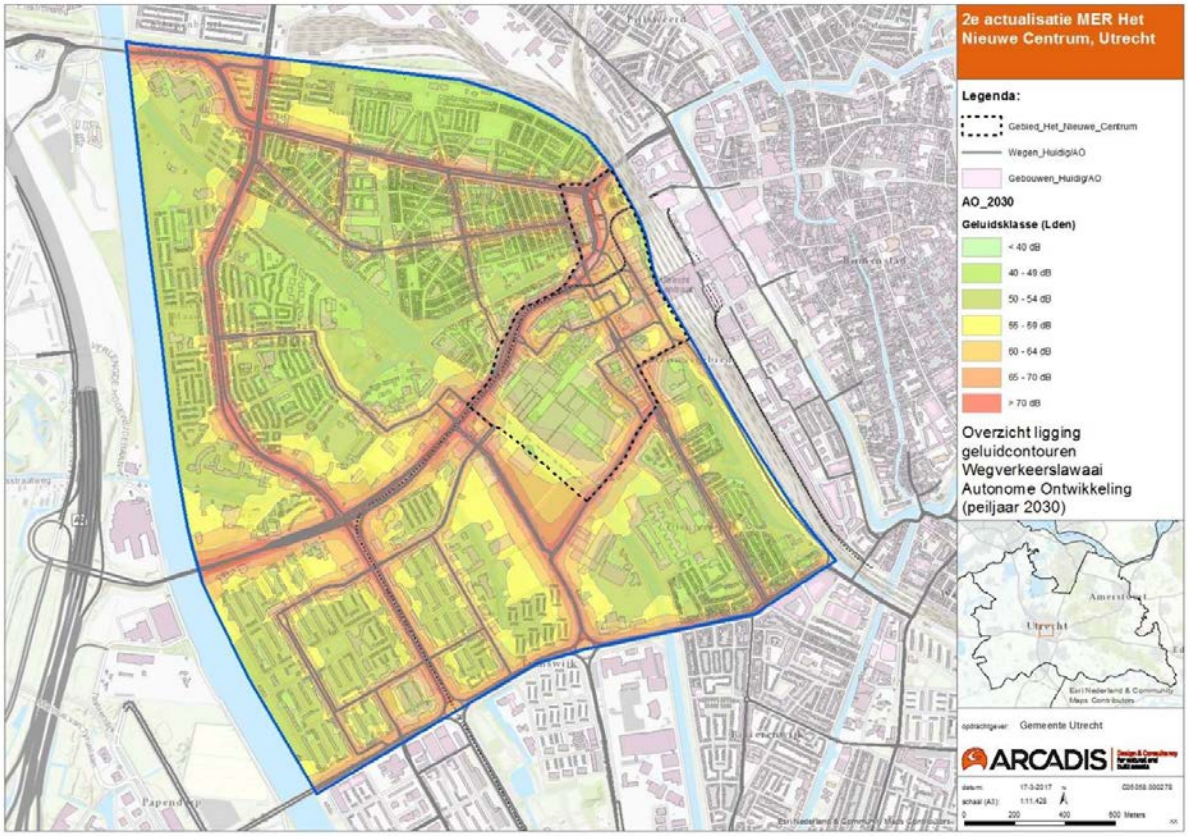
* Enkel de wegen binnen het plangebied zijn weergegeven. Bestaande woningen Croeselaan 42-245 worden binnen het plan “Beurskwartier en Lombokplein” geamoveerd.
(00) = berekende waarden 1e actualisatie MER voor de autonome ontwikkeling met als peiljaar 2015. Verschillen kunnen verklaard worden door andere verkeersgegevens/ander peiljaar en ander rekenmodel (winhavik/Geomilieu) en wijziging Reken- en Meetvoorschrift Geluid.

Uit de resultaten blijkt dat de geluidbelastingen in de periode tussen 2015 en 2030 als gevolg van autonome planvorming en ontwikkeling van het wegverkeer veranderen. De geluidbelastingen nemen tussen 2015 en 2030 over het algemeen enigszins toe. De grootste toename, te weten 2 dB, vindt plaats op de van Zijstweg. Ter plaatse van het Smakkelaarsveld is een afname berekend. De hoogst berekende geluidbelasting wordt

berekend langs de Graadt van Roggenweg en bedraagt afgerond maximaal 71 dB excl. aftrek van artikel 110g Wgh.

Geluidcontouren

Naast berekeningen op maatgevende punten zijn ook contourberekeningen uitgevoerd voor de autonome ontwikkeling. Voor het bepalen van de effecten is hetzelfde onderzoeksgebied gehanteerd dan in de huidige situatie. De resultaten van deze berekeningen zijn weergegeven in de onderstaande figuur. In Bijlage 3 is een gedetailleerdere figuur met geluidcontouren opgenomen voor de autonome ontwikkeling.

Figuur 10 Berekende geluidscontouren Autonome Ontwikkeling, peiljaar 2030

Op basis van de berekende geluidscontouren is – zoals eerder aangeven - het geluid belast oppervlak en aantal (ernstig) gehinderden weergegeven. Uit de berekeningen blijkt dat de geluidseffecten op de woonomgeving licht toenemen. Het geluid belast oppervlak (> 50 dB) neemt met circa 7% toe, het aantal gehinderden en ernstig gehinderden neemt met respectievelijk 10 en 11% toe. De resultaten zijn weergegeven in Tabel 17.

Tabel 17 Resultaten en huidige situatie 2015 en autonome ontwikkeling peiljaar 2030.

Geluids-belastings-klasse	Huidige situatie (2015)			Autonome Ontwikkeling (2030)		
	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]
< 50 dB	111,73	--*	--*	93,93	--*	--*
50 – 54 dB	167,05	--*	--*	170,42	--*	--*
55 – 59 dB	82,03	1.630	621	85,52	1.696	646
60 – 64 dB	66,00	2.781	1.205	65,85	2.878	1.247
65 – 69 dB	57,42	1.119	546	60,40	1.335	651
>= 70 dB	37,21	59*	33*	45,34	137*	76*
Totaal	409,72**	5.589	2.405	427,53**	6.046	2.620

** Bepaald volgens dosis effectrelatie gehinderden en ernstig gehinderden uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. In de regeling zijn geen waarden gegeven voor de klassen <50 dB, 50-54 dB en >70 dB. Voor klasse >70 dB is dezelfde dosis-effectrelatie aangehouden dan de klasse 65 - 69 dB.*

*** = geluid belast oppervlak > 50 dB*

5.5 Effectbeoordeling

5.5.1 Plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein”

Resultaten op punten (overeenkomstig 1e actualisatie MER Stationsgebied)

In Tabel 18 is een overzicht weergegeven van de geluidbelastingen na het realiseren van de plannen die op dit moment gepland zijn binnen het plan “Beurskwartier en Lombokplein”. Net als bij de huidige situatie en de autonome ontwikkeling is voor alle woningen langs de belangrijkste wegen de hoogst optredende geluidbelasting weergegeven. De resultaten zijn ook weergegeven voor de referentiesituatie (autonome ontwikkeling).

Tabel 18 Berekende geluidbelastingen ter plaatse van de bestaande woningen langs de wegvakken in de plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein” en autonome ontwikkeling. De weergegeven waarden zijn in dB L_{den} en exclusief aftrek art. 110g Wgh

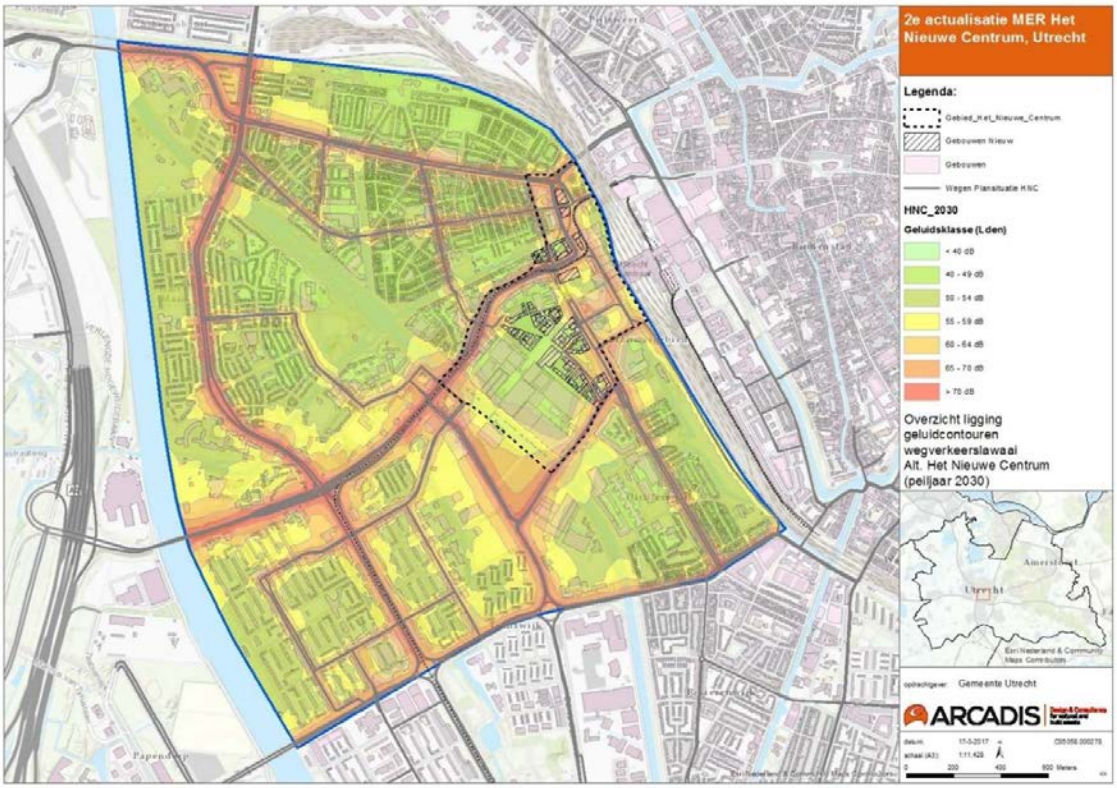
Wegen	Hoogste geluidbelasting autonome ontwikkeling 2030 [in dB]	Hoogste geluidbelasting plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein” 2030 [in dB]
Graadt van Roggenweg	71	68
Westplein	70	66
Daalsetunnel	68	68
Van Zijstweg	69	69
Smakkelaarsveld	64	64

** Enkel de wegen binnen het plangebied zijn weergegeven. Bestaande woningen Croeselaan 42-245 worden binnen het plan “Beurskwartier en Lombokplein” geamoveerd.*

Uit de resultaten blijkt dat de geluidbelastingen als gevolg van de planvorming rond het Beursplein en Kop van Lombok (nieuwe ontwikkelingen woningbouw en kantoren) en de herinrichting, het verkeersluw maken en het verlagen van de maximum rijsnelheid naar 30 km/uur op de nieuwe wegen die worden aangelegd ter hoogte van het Westplein en het Lombokplein, de geluidseffecten afnemen. Dit geldt ook voor de Graadt van Roggenweg, waar ook een maximumsnelheid wordt ingevoerd van 30 km/uur. Langs de Daalsetunnel, van Zijstweg en Smakkelaarsveld wordt afgerond geen verschil berekend. Ten opzichte van de huidige situatie is alleen een toename aanwezig voor de Van Zijstweg (toename 2 dB).

Geluidcontouren

Naast berekeningen op maatgevende punten zijn ook contourberekeningen uitgevoerd voor de plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein”. Voor het bepalen van de effecten is hetzelfde onderzoeksgebied gehanteerd dan in de autonome ontwikkeling (en huidige situatie). De resultaten van deze berekeningen zijn weergegeven in de onderstaande figuur. In Bijlage 3 is een gedetailleerdere figuur met geluidcontouren opgenomen voor de autonome ontwikkeling.

Figuur 11 Berekende geluidscontouren plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein”, peiljaar 2030

Op basis van de berekende geluidscontouren is – zoals eerder aangeven – het geluid belast oppervlak en aantal (ernstig) gehinderden weergegeven. Uit de berekeningen blijkt dat de geluidseffecten op de woonomgeving nagenoeg gelijk blijven aan de autonome ontwikkeling, aangezien het geluid belast oppervlak (> 50 dB) praktisch gelijk blijft. Binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied bedraagt de toename van het geluid belast gebied >50 dB maximaal 6 Hectare (toename circa +1,4 %). Daarnaast vindt er wel in geringe mate “verschaling” plaats, geluidbelast gebied wat verschuift van een lagere naar een hogere geluidbelastingsklasse (toename verkeer op wegen), maar ook van hogere naar lagere geluidbelastingsklassen (als gevolg van lagere snelheden rondom plangebied Westplein en extra afscherming door nieuw te realiseren bebouwing).

Omdat er echter ook een aanzienlijk aantal nieuwe woningen wordt gerealiseerd binnen het Beurskwartier en Kop Lombok (Lombokplein) en Jaarbeursplein, neemt het aantal gehinderden en ernstig gehinderden als gevolg van de nieuwbouw wel aanzienlijk toe met afgerond 14% ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De resultaten zijn weergegeven in . Tabel *19*.

. Tabel 19 Resultaten autonome ontwikkeling peiljaar 2030 en plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein" peiljaar 2030.

Geluids-belastings-klasse	Autonome ontwikkeling (2030)			Plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein (2030)		
	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]
< 50 dB	93,93	--*	--*	88,44	--*	--*
50 – 54 dB	170,42	--*	--*	174,31	--*	--*
55 – 59 dB	85,52	1.696	646	91,43	2.125	809
60 – 64 dB	65,85	2.878	1.247	64,54	2.959	1.282
65 – 69 dB	60,40	1.335	651	59,68	1.623	792
>= 70 dB	45,34	137*	76*	43,06	177*	98*
Totaal	427,53**	6.046	2.620	433,02**	6.884	2.982

** Bepaald volgens dosis effectrelatie gehinderden en ernstig gehinderden uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. In de regeling zijn geen waarden gegeven voor de klassen <50 dB, 50-54 dB en >70 dB. Voor klasse >70 dB is dezelfde dosis-effectrelatie aangehouden dan de klasse 65 - 69 dB.*

*** = geluid belast oppervlak > 50 dB*

5.5.2 Effectbeoordeling plansituatie "Combi Hoog"

In
Tabel *20* is een overzicht weergegeven van de geluidbelastingen na het realiseren van de plannen binnen het Stationsgebied/ Beurskwartier en Lombokplein tot en met 2030 inclusief ontwikkelingen Merwedekanaalzone (alternatief Hoog). Net als bij de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en het planalternatief "Beurskwartier en Lombokplein" is voor alle woningen langs de belangrijkste wegen de hoogst optredende geluidbelasting weergegeven. De resultaten zijn ook weergegeven voor de referentiesituatie (autonome ontwikkeling).

Tabel 20 Berekende geluidbelastingen ter plaatse van de bestaande woningen langs de wegvakken in de plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein" en autonome ontwikkeling. De weergegeven waarden zijn in dB L_{den} en exclusief aftrek art. 110g Wgh

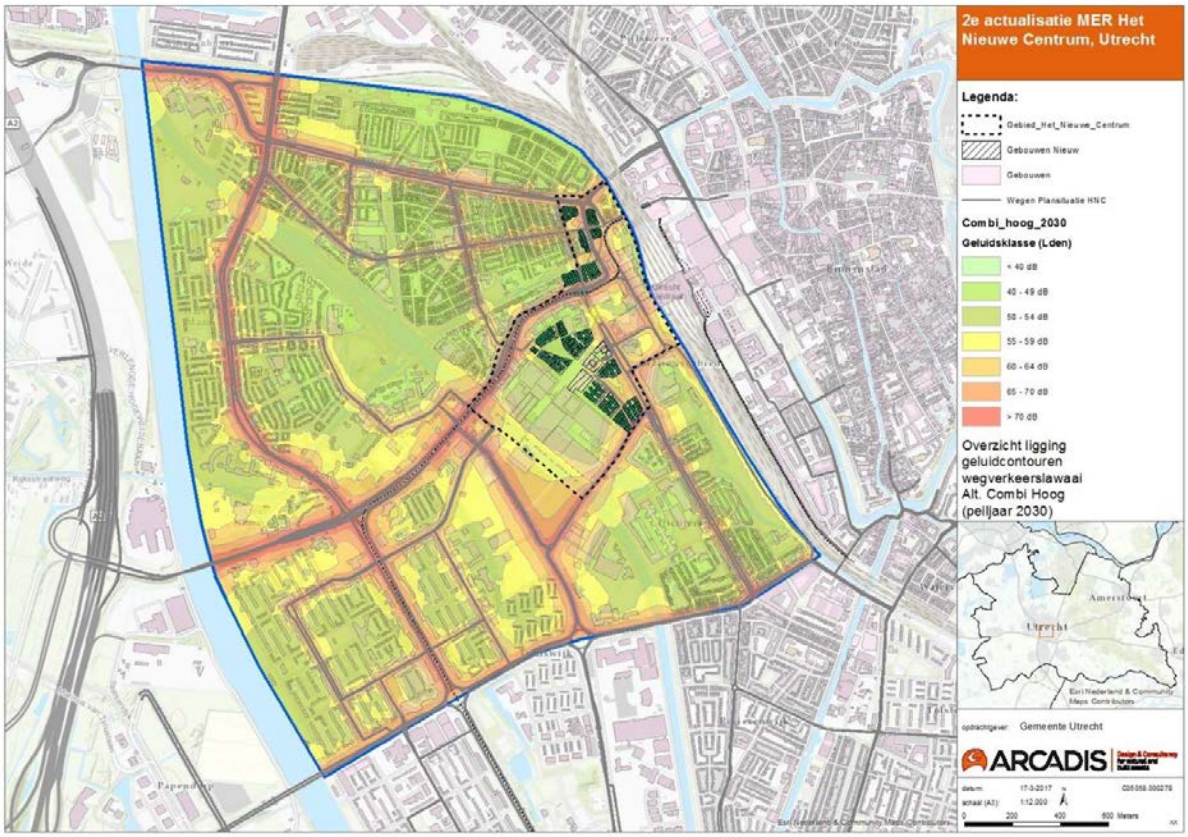
Wegen	Hoogste geluidbelasting autonome ontwikkeling 2030 [in dB]	Hoogste geluidbelasting situatie "Combi Hoog" 2030 [in dB]
Graadt van Roggenweg	71	68
Westplein	70	66
Daalsetunnel	68	68
Van Zijstweg	69	69
Smakkelaarsveld	64	64

* Enkel de wegen binnen het plangebied zijn weergegeven. Bestaande woningen Croeselaan 42-245 worden binnen het plan "Beurskwartier en Lombokplein" geamoveerd.

Uit de resultaten blijkt dat de geluidbelastingen als gevolg van het “Combi Hoog” alternatief, met de voorziene planvorming binnen “Beurskwartier en Lombokplein” in combinatie met de maximale planvorming binnen de Merwedekanaalzone, zorgt voor nagenoeg dezelfde akoestische effecten ten opzichte van “Beurskwartier en Lombokplein”. Ten opzichte van de huidige situatie is net als bij het planalternatief alleen een toename aanwezig voor de Van Zijstweg (toename 2 dB).

Geluidcontouren

Naast berekeningen op maatgevende punten zijn ook contourberekeningen uitgevoerd voor het “Combi Hoog” alternatief. Voor het bepalen van de effecten is hetzelfde onderzoeksgebied gehanteerd dan in de autonome ontwikkeling (en huidige situatie). De resultaten van deze berekeningen zijn weergegeven in de onderstaande figuur. In Bijlage 3 is een gedetailleerdere figuur met geluidcontouren opgenomen voor dit alternatief.

Figuur 12 Berekende geluidscontouren “Combi Hoog”, peiljaar 2030

Op basis van de berekende geluidscontouren is – zoals eerder aangeven - het geluid belast oppervlak en aantal (ernstig) gehinderden weergegeven. Uit de berekeningen blijkt dat ook in het “Combi Hoog” alternatief de geluidseffecten op de woonomgeving nagenoeg gelijk blijven aan de autonome ontwikkeling (en het planalternatief “Beurskwartier en Lombokplein”), aangezien het geluid belast oppervlak (> 50 dB) praktisch gelijk blijft, echter is er ondanks de lichte toename ook sprake van een geringe verschaling van geluid belast oppervlak van hogere geluidsklassen naar lagere geluidsklassen. Binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied bedraagt de toename van het geluid belast gebied >50 dB maximaal 6 Hectare (toename circa +0,7 % van het totale onderzoeksgebied) t.o.v. referentiesituatie. Daarnaast vindt ook binnen dit alternatief in geringe mate “verschaling” plaats, geluid belast gebied wat verschuift van een lagere naar een hogere geluidbelastingsklasse.

Omdat er ook een aanzienlijk aantal nieuwe woningen wordt gerealiseerd binnen het Beurskwartier en Lombokplein, neemt het aantal gehinderden en ernstig gehinderden als gevolg van de nieuwbouw wel

aanzienlijk toe met afgerond 14% ten opzichte van de autonome ontwikkeling en is hiermee vergelijkbaar met de variant het “Beurskwartier en Lombokplein”. De resultaten zijn weergegeven in Tabel 21.

Tabel 21 Resultaten autonome ontwikkeling peiljaar 2030 en Combi-Hoog alternatief peiljaar 2030

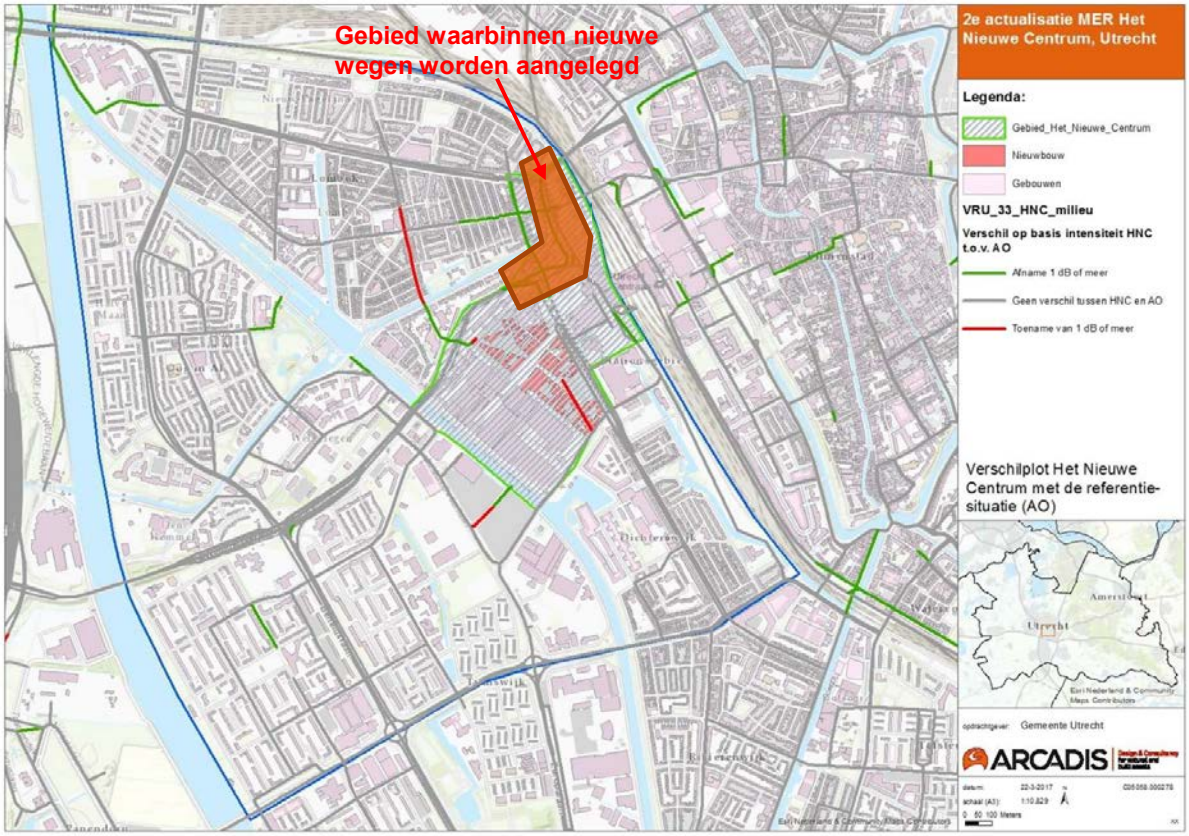
Geluids-belastings-klasse	Autonome ontwikkeling (2030)			Combi-Hoog alternatief (2030)		
	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]	Geluids-belast oppervlak [in Ha]	Aantal gehinderden [aantal]	Aantal ernstig gehinderden [aantal]
< 50 dB	93,93	--*	--*	91,12	--*	--*
50 – 54 dB	170,42	--*	--*	172,75	--*	--*
55 – 59 dB	85,52	1.696	646	89,92	2.111	804
60 – 64 dB	65,85	2.878	1.247	64,07	2.944	1276
65 – 69 dB	60,40	1.335	651	59,87	1.632	796
>= 70 dB	45,34	137*	76*	43,72	178*	99*
Totaal	427,53**	6.046	2.620	430.33	6.865	2.975

** Bepaald volgens dosis effectrelatie gehinderden en ernstig gehinderden uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. In de regeling zijn geen waarden gegeven voor de klassen <50 dB, 50-54 dB en >70 dB. Voor klasse >70 dB is dezelfde dosis-effectrelatie aangehouden dan de klasse 65 - 69 dB.*

*** = geluid belast oppervlak > 50 dB*

5.5.3 Geluidseffecten buiten plangebied als gevolg verkeersaantrekkende werking plan “Beurskwartier en Lombokplein”

Binnen het Beurskwartier en Lombokplein zullen naast kantoren en bedrijven een aanzienlijke hoeveelheid woningen worden gerealiseerd. Als gevolg van deze ontwikkelingen zullen de intensiteiten toenemen. Daarnaast wordt ook het Westplein autoluw ingericht. Als gevolg van deze ontwikkelingen zullen de intensiteiten op het onderliggende wegennet van de gemeente Utrecht wijzigen. Om de verkeerskundige effecten inzichtelijk te maken zijn berekeningen uitgevoerd. Op basis van deze berekeningen is bepaald of er relevante akoestische effecten kunnen optreden langs de wegen binnen het onderzoeksgebied ten opzichte van de referentiesituatie (autonome ontwikkeling). Hierbij wordt als relevante toe- of afname een intensiteitstoename van 30% (+ 1 dB) en een afname van 20% (-1 dB) aangehouden. In onderstaande figuur zijn de verschillen weergegeven.

Figuur 13 Berekende akoestische verschillen op basis intensiteitsverschillen plansituatie Beurskwartier en Lombokplein en de Autonome ontwikkeling)

Op basis van de berekende verschillen is er een aantal locaties binnen het verkeersnetwerk waar een relevant positief effect optreedt ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Deze wegen of wegdelen zijn in bovenstaande figuur weergegeven als groene lijnen. Voor één wegdeel treedt er een licht negatief effect op ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Het betreft de weg Jan Pieterszoon Coenstraat[5]. Voor deze weg neemt als gevolg van het plan de intensiteit toe van circa 1.600 in de autonome ontwikkeling naar 3.900 motorvoertuigen/etmaal (weekdaggemiddeld) in de plansituatie Beurskwartier en Lombokplein. Dit betekent een toename van circa 2,3 dB. Ter plaatse kan de extra toename van de geluidbelasting als gevolge van het extra verkeer worden voorkomen door het toepassen van een stiller wegdek. Voor een gedeelte van de Truus van Lierlaan verdubbelt de intensiteit van circa 2.950 in de autonome ontwikkeling naar circa 5.950 in het planalternatief, waardoor de geluidemissie van de weg met circa 3 dB toeneemt. Ter plaatse zijn echter geen woningen of andere geluidgevoelige objecten aanwezig, waardoor het niet nodig is maatregelen te treffen. Voor twee andere wegdelen treedt er ook een toename op, echter betreffen het hier toegangswegen voor het Beurskwartier.

De overige locaties betreffen locaties bij de Jaarbeurs (Nieuwe parkeerplaats aan de zijde van het Merwedekanaal en ter hoogte van nieuwbouw van het Beurskwartier.

Rondom het Westplein zijn een aanzienlijk aantal wijzigingen in de wegenstructuur voorzien. Voor deze situatie wordt geen vergelijking op wegvakniveau uitgevoerd, maar is de nieuwe situatie beoordeeld op rekenpunten rondom het Westplein voor bestaande woningen. Deze beoordeling is in de navolgende paragraaf weergegeven.

[5] Het verkeersmodel is mogelijk niet gedetailleerd genoeg om op alle woonstraten een nauwkeurige uitspraak te doen. Dat geldt dus ook voor de milieueffecten die er uit voortkomen. In dit geval betreft het een richting waarin het opgaat een gedetailleerde voorspelling voor verkeer.

5.5.4 Reconstructie van bestaande wegen en aanleg nieuwe wegen

Binnen het onderzoeksgebied worden er wegen gewijzigd en nieuw aangelegd. De wegen die al aanwezig zijn, maar worden verlegd dienen als “reconstructie” in de zin van de Wet geluidhinder worden beoordeeld. De Wet geluidhinder stelt verplichtingen aan de wegbeheerder. Bij een geluidstoename van 2 dB of meer dienen er geluidsmaatregelen onderzocht te worden op doelmatigheid. De toename wordt bepaald door de toekomstige geluidbelasting (tenminste 10 jaar na openstelling) te vergelijken met de huidige geluidbelasting (één jaar voordat de weg wordt gereconstrueerd). Als er in het verleden voor een woning al een hogere waarde is vastgesteld en deze lager is dan de huidige geluidbelasting dan wordt de toekomstige geluidbelasting hiermee vergeleken. Voor reconstructiesituaties dienen maatregelen op doelmatigheid onderzocht te worden, waarbij de toename wordt weggenomen. Een toename groter dan 5 dB is wettelijk gezien bij een reconstructie niet mogelijk.

Bij de aanleg van een weg geldt er een voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Indien deze geluidbelasting wordt overschreden, dan dienen maatregelen op doelmatigheid onderzocht te worden om de geluidbelasting terug te brengen naar de voorkeursgrenswaarde van 48 dB.

Indien maatregelen akoestisch/financieel doelmatig zijn, dienen deze maatregelen getroffen te worden, tenzij er overwegende bezwaren (verkeerskundig, landschappelijke, en/of stedenbouwkundige bezwaren) aanwezig zijn. Dan is het mogelijk een hogere waardevast te stellen (ontheffing) en zal een nader onderzoek moeten uitwijzen of gevelmaatregelen getroffen dienen te worden.

Voor reconstructies is ontheffing mogelijk tot 63 dB voor woningen waar eerder een hogere waarde is verleend in het kader van nieuwbouw of de huidige geluidbelasting niet meer is dan 53 dB en 68 dB voor woningen die voor de invoering van de Wet geluidhinder reeds aanwezig waren danwel planologisch toegestaan (en een huidige geluidbelasting hebben van meer dan 53 dB). Voor nieuwbouw van woningen langs bestaande wegen is een ontheffing mogelijk tot maximaal 63 dB vanwege wegverkeer voor binnenstedelijke situaties. Voor woningbouw langs nieuwe wegen geldt een norm van maximaal 58 dB. Bij vervangende nieuwbouw is het mogelijk ontheffing te verlenen tot maximaal 68 dB.

Ter hoogte van het Westplein worden nieuwe wegen aangelegd en worden bestaande wegen gewijzigd. Rondom het Westplein zijn woningen aanwezig. Uit berekeningen blijkt dat bij de bestaande woningen een toename aanwezig is vanwege de nieuwe situatie:

- Noordzijde: Woningen Lange Hagelstraat 42 t/m 64, J.J.A. Gouverneurstraat 2a-20 en 25 t/m 47: afname 3 à 4 dB, geluidbelasting maximaal 65 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Oostzijde: Woningen Westplein 100 t/m108: afname circa 1 dB, geluidbelasting maximaal 59 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Westzijde: Woningen Vleutenseweg 100 t/m 108: afname 1 à 2 dB, geluidbelasting maximaal 66 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Westzijde: Woningen Leidsekade 20 t/m 26: afname maximaal 6 dB, geluidbelasting maximaal 59 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh). Ter plaatse wordt een nieuw bouwblok gerealiseerd, wat zorgt voor extra afscherming;
- Westzijde: Nieuwbouw Kanaalstraat (bouwblok Los Angeles): afname maximaal 1 dB, geluidbelasting maximaal 68 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh).

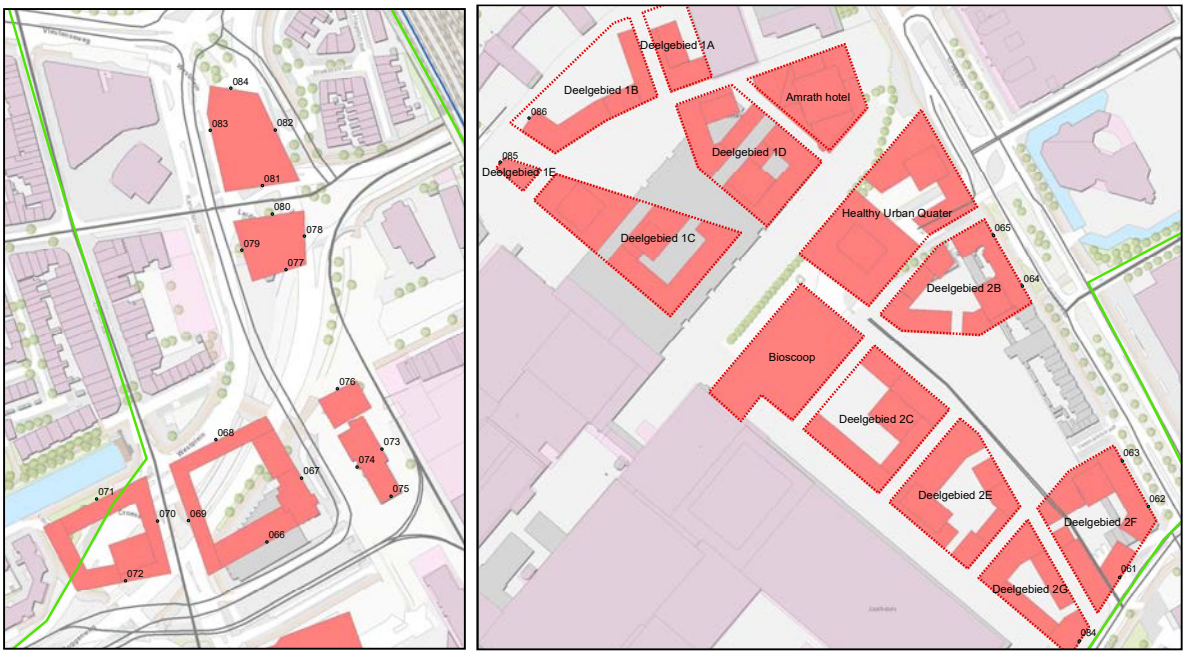
Uit de berekeningen volgt dat er vanwege de nieuwe situatie, waarbij verkeer beperkende maatregelen worden getroffen en waarbij de maximumsnelheid wordt verlaagd naar 30 km/uur, een verbetering van de geluidsituatie rondom het Westplein plaatsvindt ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Echter, indien de geluidbelasting wordt vergeleken met de huidige situatie, kan er voor een aantal woningen een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder optreden. De toename zal dan maximaal rond de 2 dB liggen. De toename zou dan weggenomen kunnen worden met een stiller wegdektype of geluidsarm wegdektype. Maatregelen in de overdracht, zoals geluidschermen of wallen, zijn ter plaatse vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet wenselijk. Er kunnen op woningniveau vanwege eerder verleende hogere waarden afwijkende conclusies gelden.

Indien de wegen worden ingericht als 30 km/uur zone/gebied, is er geen sprake van een geluidszone en is er ook geen sprake van een reconstructie. Echter, zal er vanuit een goede ruimtelijke ordening wel naar de akoestische situatie gekeken en beoordeeld moeten worden. De beoordeling zou dan in analogie met de wetgeving voor (andere) wegen met een zone op dezelfde wijze toegepast kunnen worden zoals ook is aangegeven in de Geluidnota Utrecht 2014-2018, met dien verstande dat het niet mogelijk is een hogere waardevast te stellen. Hier is dan geen juridische grond voor aanwezig.

5.5.5 Toekomstige Ontwikkelingen in het gebied (Nieuwbouw)

Bij de aanleg van een weg of realisatie van nieuwe woningen langs een bestaande weg geldt er een voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Ontheffing kan worden gekregen tot maximaal 63 dB vanwege wegverkeer voor binnenstedelijke situaties.

In paragraaf 5.3 is aangegeven dat er op verschillende locaties binnen het plangebied nieuwe woningen (of andere geluidsgevoelige bestemmingen) gerealiseerd (kunnen) gaan worden. Voor de betreffende locaties zijn berekeningen uitgevoerd en zijn in de vorm van rekenpunten weergegeven in *Figuur 14*. Berekeningen zijn weergegeven voor de nieuwbouw rondom het Westplein en langs de Croeselaan/Van Zijstweg. Hier zullen naar verwachting de hoogste geluidbelastingen (gaan) optreden.

Figuur 14 Locaties nieuwe woningbouw t.h.v. Lombokplein (links) en Beurskwartier (rechts)

** In bovenstaande figuren is de nieuwbouw weergegeven op een bestaande topografische kaart, waarop de huidige situatie verkeerssituatie en huidige bebouwing voor het Westplein en Croeselaan is weergegeven. In de plansituatie wordt de verkeerssituatie gewijzigd en worden de woningen langs de Croeselaan en Hal 1 van de Jaarbeurs geamoveerd (gesloopt).*

In Tabel 22 zijn de berekende geluidbelastingen (maatgevende hoogte) op de verschillende gevels van de nieuwbouwlocaties weergegeven. De weergegeven geluidbelastingen betreffen de cumulatieve geluidbelastingen exclusief aftrek artikel 110g Wet geluidhinder[6].

Uit de resultaten blijkt dat er hoge cumulatieve geluidbelastingen worden berekend voor de bouwlocaties rondom het Lombokplein. De cumulatieve geluidbelasting (excl. aftrek art. 110g Wgh) bedraagt tussen de 54 en 73 dB. Gesteld kan worden dat er (te) hoge geluidbelastingen optreden in het gebied, ondanks het verkeersluw maken van wegen als gevolg van de herinrichting ter plaatse. Ondanks de herinrichting blijft een flinke hoeveelheid verkeer (auto's, maar ook OV-bussen en trams) aanwezig. Verwacht wordt, dat als deze woningen getoetst worden aan de normen uit de Wet geluidhinder rekening houdend met een aftrek van 5 dB en de wegen/busbanen afzonderlijk getoetst, dat de geluidbelasting mogelijk niet onder maximaal te ontheffen grenswaarden (van 63 en 58 dB voor nieuwe woningen langs respectievelijk bestaande- en nieuwe wegen) gebracht kan worden. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt in ieder geval ruim overschreden.

[6] Aftrek artikel 110g Wgh is een correctie die ter bepaling van de juridische geluidbelasting mag worden toegepast. Voor wegen binnen de bebouwde kom geldt een correctie van 5 dB. De correctie mag worden toegepast vanwege het stiller worden van voertuigen.

Voor de nieuwe woningen in het Beurskwartier zal er vanwege de bestaande wegen (Croeselaan, van Zijstweg en mogelijke de Graadt van Roggenweg) er een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde plaatsvinden, echter wordt hier gezien de berekende cumulatieve geluidbelasting exclusief aftrek artikel 110g Wgh verwacht dat de geluidbelasting hier net onder de maximaal te ontheffen grenswaarden zal blijven, uitgaande van de handhaving van het aanwezige bestaande asfalt en geen toepassing van klinkers.

Tabel 22 Berekende geluidbelastingen ter plaatse van nieuwe woning locaties langs de wegvakken in de plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein". De weergegeven waarden zijn cumulatieve geluidbelastingen in dB L_{den} en exclusief aftrek art. 110g Wgh

Punt	Omschrijving	Hoogste geluidbelasting plansituatie "Beurskwartier en Lombokplein" 2030 [in dB]
Nieuwbouw rondom Westplein		
66	Nieuwbouw Leidse blok oost - zuidgevel	66
67	Nieuwbouw Leidse blok oost - oostgevel	67
68	Nieuwbouw Leidse blok oost - noordgevel	58
69	Nieuwbouw Leidse blok oost - westgevel	64
70	Nieuwbouw Leidse blok west - oostgevel	66
71	Nieuwbouw Leidse blok west - noordgevel	53
72	Nieuwbouw Leidse blok west - zuidgevel	66
77	Nieuwbouw Westplein gebouw zuid - zuidgevel	61
78	Nieuwbouw Westplein gebouw zuid - oostgevel	61
79	Nieuwbouw Westplein gebouw zuid - westgevel	70
80	Nieuwbouw Westplein gebouw zuid - noordgevel	59
81	Nieuwbouw Westplein gebouw noord - zuidgevel	59
82	Nieuwbouw Westplein gebouw noord - oostgevel	59
83	Nieuwbouw Westplein gebouw noord - westgevel	69
84	Nieuwbouw Westplein gebouw noord - noordgevel	62
Nieuwbouw Beurskwartier		
61	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2F (zijde van Zijstweg)	69
62	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2F (zijde Croeselaan)	66
63	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2F (zijde Croeselaan)	65
84	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2G (zijde van Zijstweg)	70
64	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2B (zijde Croeselaan)	64
65	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 2B (zijde Croeselaan)	64
86	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 1B (zijde Gr. Van Roggestraat)	59

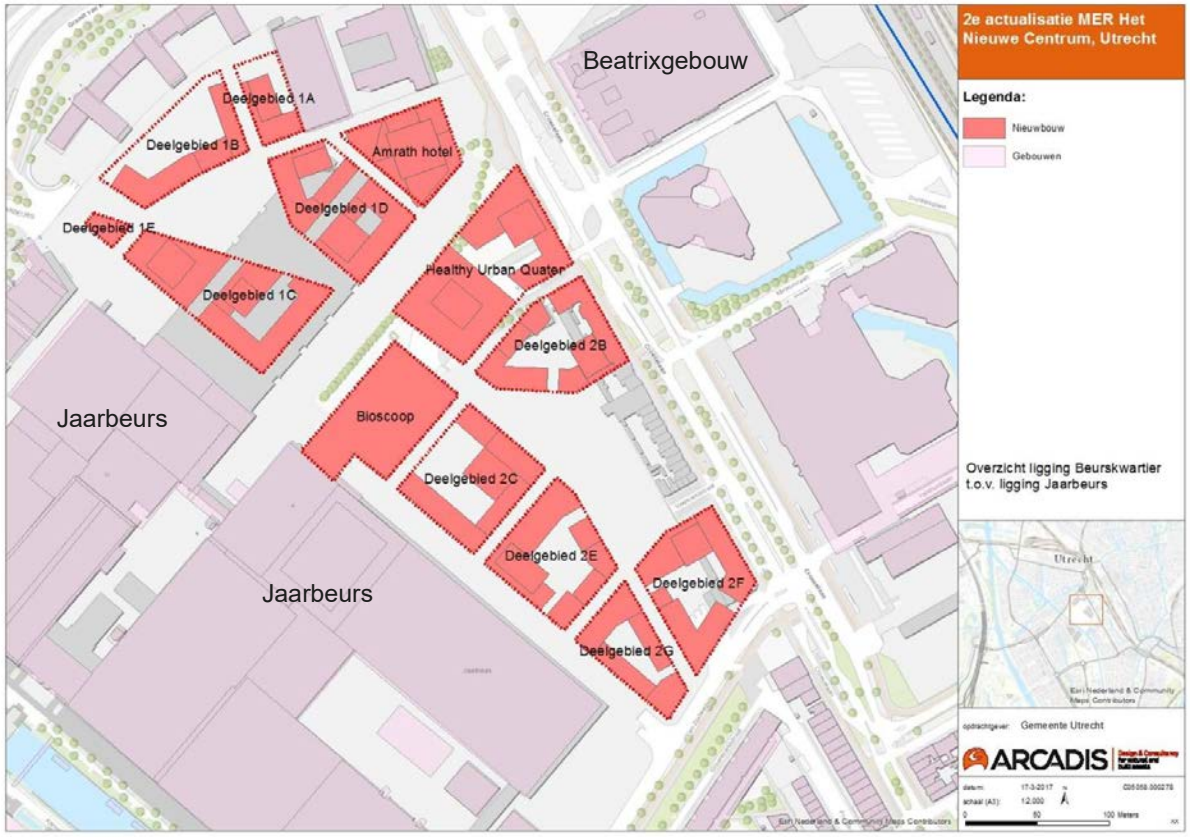
Punt	Omschrijving	Hoogste geluidbelasting plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein” 2030 [in dB]
87	Nieuwbouw Beurskwartier deelgebied 1E (zijde Gr. Van Roggestraat)	61

Verwacht wordt dat gezien de situatie ter plaatse van het Westplein Beursplein met de nieuwbouw (meerdere etages) dicht op de weg in een stedelijk omgeving) de oplossing niet gezocht dient te worden in overdrachtbeperkende maatregelen. Hooguit kan er op locaties de geluidbelasting in geringe mate verlaagd worden door het toepassen van geluidsarm asfalt, echter zullen er locaties aanwezig zijn waar enkel volstaan kan worden met het vaststellen van hogere waarden en extra gevelmaatregelen of andere speciale voorzieningen aan de gevel. Vooralsnog is nietbekend of voor de wegen die deel gaan uitmaken van een 30 km/uur zone (Graadt van Roggenweg, Westplein, Croeselaan, Van Zijstweg) en waarvoor de snelheid in de plansituatie wordt verlaagd naar 30 km/uur, wordt voorzien van een klinkerbestrating (elementenverharding). Indien wordt besloten tot het toepassen van een klinkerbestrating, dan wordt geadviseerd om een geluidsarme elementenverharding toe te passen (deze is qua geluidemissie vergelijkbaar met DAB). Indien normale klinkers worden toegepast, dan dient rekening gehouden te worden met een extra geluidstoename.

Mogelijk zijn er ook woningen (gevels) aanwezig waarvoor de maximale waarde ingevolge van de Wet geluidhinder, die ook bij een goede ruimtelijke ordening in acht dient te worden genomen, wordt overschreden. Hiervoor kan eventueel de oplossing gezocht worden in het toepassen van “dove gevels” of vliesgevels. Belangrijk aandachtspunt bij de ontwikkeling van geluidgevoelige objecten zoals woningen is de eis uit de Geluidnota Utrecht 2014-2018 dat alle woningen de beschikking moeten hebben over een geluidsluwe gevel.

5.5.6 Jaarbeurs en realisatie woningen Beurskwartier

De ontwikkeling van woningbouw binnen het Beurskwartier vindt plaats op zeer korte afstand van de Jaarbeurs en het geluidniveau door de bedrijfsvoering van de Jaarbeurs is ten behoeve van voorliggend onderzoek bekeken. Door de gemeente Utrecht is mede namens de Jaarbeurs het vergunningen-rekenmodel aangeleverd. In de modellen is de nieuwbouw van het Beurskwartier als verschillende deelgebieden 1A t/m 1E en 2A t/m 2G opgenomen. De situatie is weergegeven in Figuur 15.

Figuur 15 Ligging nieuwe bebouwing Beurskwartier ten opzichte van de Jaarbeurs (bestaande bebouwing aan de Croeselaan en Hal 1 van de Jaarbeurs worden geamoveerd.

Bij de nieuw te realiseren woningen binnen het Beurskwartier wordt gestreefd naar een geluidniveau van 45 dB(A) etmaalwaarde, die volgens de uitgave ‘Bedrijven en milieuzonering’ en aangevuld met en het beleid voor dit gebied (Healthy Urban Quarter) wenselijk is.

Bedrijfssituaties

In dit vergunningenmodel is de huidige representatieve bedrijfssituatie (RBS) aanwezig. Daarnaast zijn ook modellen aangeleverd t.b.v. opbouwen beurs en modellen t.b.v. concerten (verschillende hallen) aangeleverd. Omdat het Beatrixgebouw tot de Jaarbeurs behoort, maakt het ook onderdeel uit van de representatieve bedrijfssituatie van de Jaarbeurs.

Geluidvoorschriften Vergunning

De Jaarbeurs heeft momenteel een revisievergunning van 2002 (beschikking 9 oktober 2002) en er is in 2009 een veranderingsvergunning voor het verruimen van buitenactiviteiten in de avonduren verleend (beschikking 1 september 2009). Daarnaast is er in 2010 een nieuwe wijziging aangevraagd en verleend voor de ontheffing van nachtelijke pop- en houseconcerten.

In de vergunning zijn geluidsnormen voor de representatieve bedrijfssituatie opgenomen van 50, 45- en 40 dB(A) voor respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Deze normen gelden nu voor de bestaande geluidgevoelige objecten. Voor de Jaarbeurs aan de zijde van het Beurskwartier zijn de woningen aan de Croeselaan het meest nabij gelegen. Deze woningen zullen in de huidige planvorming van functie veranderen en een aantal wordt geamoveerd.

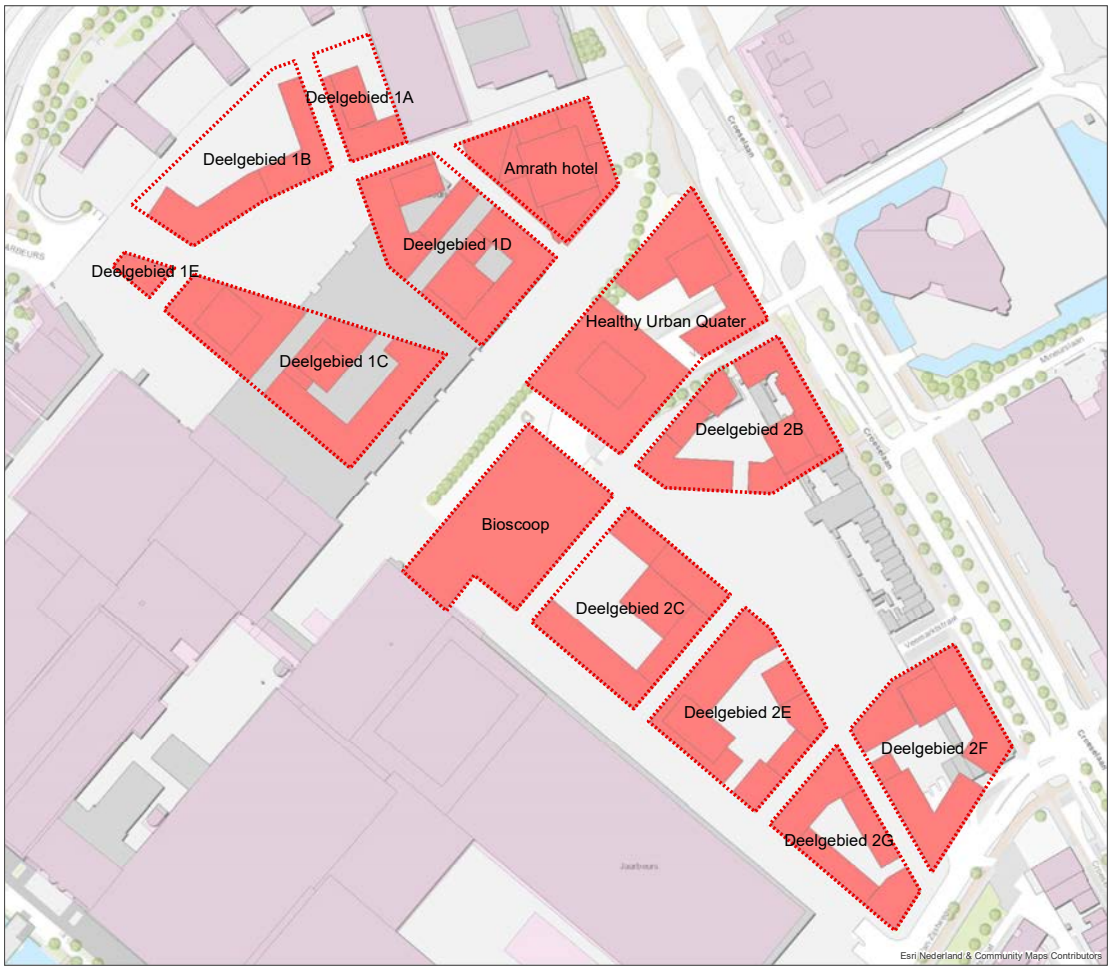
Er is ontheffing verleend in de veranderingsvergunning voor:

- Buitenactiviteiten: Manifestaties in de dag- en avondperiode tussen 7.00 en 23.00 uur met een maximale geluidbelasting van 65 dB LAeq, maximaal 12 x per jaar.

- Binnenactiviteiten: Voor maximaal 12 x per jaar geldt er een ontheffing voor activiteiten binnen in een hal behorende bij de inrichting tot 65 dB(A) LAeq.
- Maximaal vijf nachtelijke ontheffingen onder voorwaarden van een grenswaarde van 65 dB(A).

Aanpassingen model

Parkeerbewegingen op P1 en P3 en de buitenevenementen zijn in de aangeleverde rekenmodellen verwijderd. Deze worden verplaatst naar een locatie aan de andere zijde van de Jaarbeurs bij het Merwedekanaal/Casino. In het model is ook hal 1 verwijderd. Ook zijn een paar bronnen iets verplaatst. Ter plaatse worden de nieuwe ontwikkelingen binnen het Beurskwartier gerealiseerd. Voor de nieuwbouw waarbinnen geluidgevoelige objecten (woningen) gerealiseerd kunnen worden, zijn rekenpunten op alle bouwlagen gelegd. De situatie waarmee gerekend is (inclusief de bouwblokken en benaming) is weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 16 Indeling Beurskwartier in deelgebieden 1A t/m 1E en 2B t/m 2G ter hoogte P1 en P3 Jaarbeurs

Berekeningsresultaten

Per bouwblok zijn de hoogst berekende geluidbelastingen weergegeven in Tabel 23. In de volgende paragrafen is per activiteit de geluidssituatie voor de nieuwbouw van het Beurskwartier beschreven. Hierbij zijn de volgende activiteiten te onderscheiden:

- Beurs, gezamenlijk met Beatrixgebouw en megabioscoop (Representatieve bedrijfssituatie);
- Opbouw beurs;
- Muziekevenementen in de maatgevende hal 2 (Julianahal), hal 7 en 8 (Irenehallen).

Daarnaast zijn de hoogst berekende pieken (L_{max}) v.w.b. de RBS weergegeven.

Tabel 23 Hoogst optredende geluidbelastingen in dB(A) vanwege de Jaarbeurs t.h.v. de bouwblokken Beurskwartier

Deelgebied	Gezamenlijk Jaarbeurs en Megabioscoop	Tijdens opbouwen beurs	Muziek Hal 2 (Juliana)	Muziek Hal 7 (Irene II)	Muziek Hal 8 (Irene I)	Hoogste pieken (Lmax) RBS Jaarbeurs	
	Letmaal	Letmaal	Letmaal	Letmaal	Letmaal	Lpiek,dag	Lpiek,avond
1A	47	48	45	49	50	49	49
1B	47	47	55	51	48	46	46
1C	58	59	62	57	56	63	63
1D	49	50	50	53	54	53	53
1E	50	53	61	52	51	58	58
2B	48	48	39	54	54	59	59
2C	56	64	46	69	67	78	78
2E	52	65	44	71	61	79	79
2F	48	52	33	59	50	64	64
2G	51	63	45	70	58	79	79

Toelichting op de in de tabel gehanteerde kleuren:

Groene arcering: niet hoger dan de richtwaarde van 45 dB(A) etmaalwaarde in de RBS;
Blauwe arcering: niet hoger dan de vergunde grenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde in de RBS;
Rode arcering: hoger dan de vergunde grenswaarde voor de RBS of incidentele muziekevenementen.

Beurs, gezamenlijk met Beatrixgebouw en megabioscoop (Representatieve bedrijfssituatie)

Tijdens de Representatieve Bedrijfssituatie (RBS) wordt een geluidbelasting van maximaal 58 dB(A) berekend. Eerder is aangegeven dat op de gevels van de nieuw te realiseren woningen binnen het Beurskwartier gestreefd dient te worden naar een geluidbelasting van maximaal 45 dB(A) vanwege de Jaarbeurs. Gesteld kan worden dat voor alle deelgebieden de hoogst optredende geluidbelasting hoger is dan de richtwaarde van 45 dB(A). Het betreft hier met name de gevels van de bebouwing binnen het deelgebied richting de Jaarbeurs. Binnen de verschillende deelgebieden zijn ook locaties aanwezig waar vanwege de jaarbeurs wel wordt voldaan aan de richtwaarde van 45 dB(A). De ligging van de deelgebieden is weergegeven in Figuur 16. Voor de meeste deelgebieden is er een overschrijding, tot maximaal 13 dB, aanwezig van de richtwaarde van 45 dB(A).

Indien getoetst wordt aan de vergunde geluidsnormen van de representatieve bedrijfssituatie (50 dB(A)), dan wordt er voor de deelgebieden 1C en 2C niet voldaan. Uit de berekeningen blijkt dat de maatgevende bronnen bestaan uit afzuiging en ventilatoren aanwezig op de daken van de Julianahal en hal 8. Niet zeker is of aan deze bronnen voldoende maatregelen getroffen kunnen worden om de totale geluidbelasting terug te brengen tot de 50 dB(A). Omdat de nieuw te realiseren woonbebouwing binnen het Beurskwartier aanmerkelijk hoger is dan de gebouwen van de Jaarbeurs, is het afschermen van deze geluidbronnen middels een scherm niet realistisch. Verwacht wordt ook dat bronmaatregelen (dempers of vervanging van stillere ventilatoren/luchtbehandeling etc.) niet voldoende effect zullen hebben. Gesteld kan worden dat de woningen binnen het Beurskwartier in de huidige opzet veel te dicht bij de Jaarbeurs komt te liggen, waardoor voor de toekomstige bewoners de geluidbelasting hoger wordt dan de richtwaarde van 45 dB(A). Daarnaast zal de Jaarbeurs in haar bedrijfsvoering beperkt gaan worden.

In de Ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs zijn procesafspraken gemaakt om bij de herontwikkeling van de hallen afdoende akoestische maatregelen te nemen om in ieder geval de geluidbelasting bij de woningen terug te krijgen tot de grenswaarden uit de milieuvergunning (50 dB(A) etmaalwaarde) en bij voorkeur naar een geluidbelasting van maximaal 45 dB(A) etmaalwaarde.

Opbouw Beurs

Tijdens het opbouwen/afbreken van een beurs is er een sprake van een hoge geluidbelasting door met name de vele transportbewegingen van/naar de verschillende hallen. Er wordt een geluidbelasting van maximaal 65 dB(A) etmaalwaarde berekend, 20 dB hoger dan de richtwaarde van 45 dB(A). Uit de berekeningen blijkt dat in deze bedrijfssituatie het transport de maatgevende geluidsbron is samen met de heftruckbewegingen buiten.

Vanwege de opbouw van beurzen kan gesteld worden dat de woningen binnen het Beurskwartier in de huidige opzet (veel) te dicht bij de Jaarbeurs komen te liggen, waardoor voor de toekomstige bewoners de geluidbelasting hoger wordt dan de richtwaarde van 45 dB(A).

Voor deze situatie kan de geluidbelasting mogelijk verlaagd worden door het transport via een andere toegang van de hallen te laten rijden (aangepaste routing). De laad-/losactiviteiten kunnen wellicht naar binnen worden verplaatst of kan er gebruik gemaakt worden van stillere heftrucks. Welke maatregelen daadwerkelijk mogelijk zijn, zal ook hier in overleg met de Jaarbeurs nader onderzocht moeten worden.

Concert

Voor de concerten zijn met de aangeleverde geluidmodellen per hal berekeningen uitgevoerd. Voor de drie maatgevende hallen zijn de berekende geluidbelastingen opgenomen in Tabel 23. Uit de berekeningen blijkt dat de hoogst optredende geluidbelasting wordt berekend vanwege:

- 62 dB(A) een concert in de Julianahal ter hoogte van deelgebied 1C;
- 71 dB(A) een concert in de Irenehal II ter hoogte van deelgebied 2E en
- 67 dB(A) wordt berekend bij een concert in Irenehal I ter hoogte deelgebied 2C.

Zoals hiervoor aangegeven wordt voor de ontheffing van muziekevenementen/concerten ontheffing verleend tot maximaal 65 dB(A) etmaalwaarde (zonder strafcorrectie muziek). Volgens de berekeningen wordt ook deze norm overschreden bij de dichtst bijgelegen woningen binnen het Beurskwartier. Hier zal ook, om geluidhinder of overlast tijdens concerten of muziekevenementen te voorkomen, nadere maatregelen onderzocht moeten worden. Het is niet zonder meer mogelijk de woningen te realiseren.

Als maatregel voor de concerten kan als maatregel worden geadviseerd om de wanden en daken (en eventueel ventilatieopeningen) van de hallen waar de concerten plaatsvinden te isoleren, echter is de vraag of de constructie van de hallen dit toelaat. Met name het laagfrequent geluid zal hierbij een probleem gaan vormen. Indien de bestaande hallen dit constructief niet aankunnen, blijft als enige maatregel over om een nieuwe hal te bouwen voor de concerten, welke voldoende geluid-geïsoleerd wordt zodat er geen overlast voor de (woon)omgeving optreedt en concerten vanuit een goede ruimtelijke ordening inpasbaar zijn.

5.5.7 Hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)

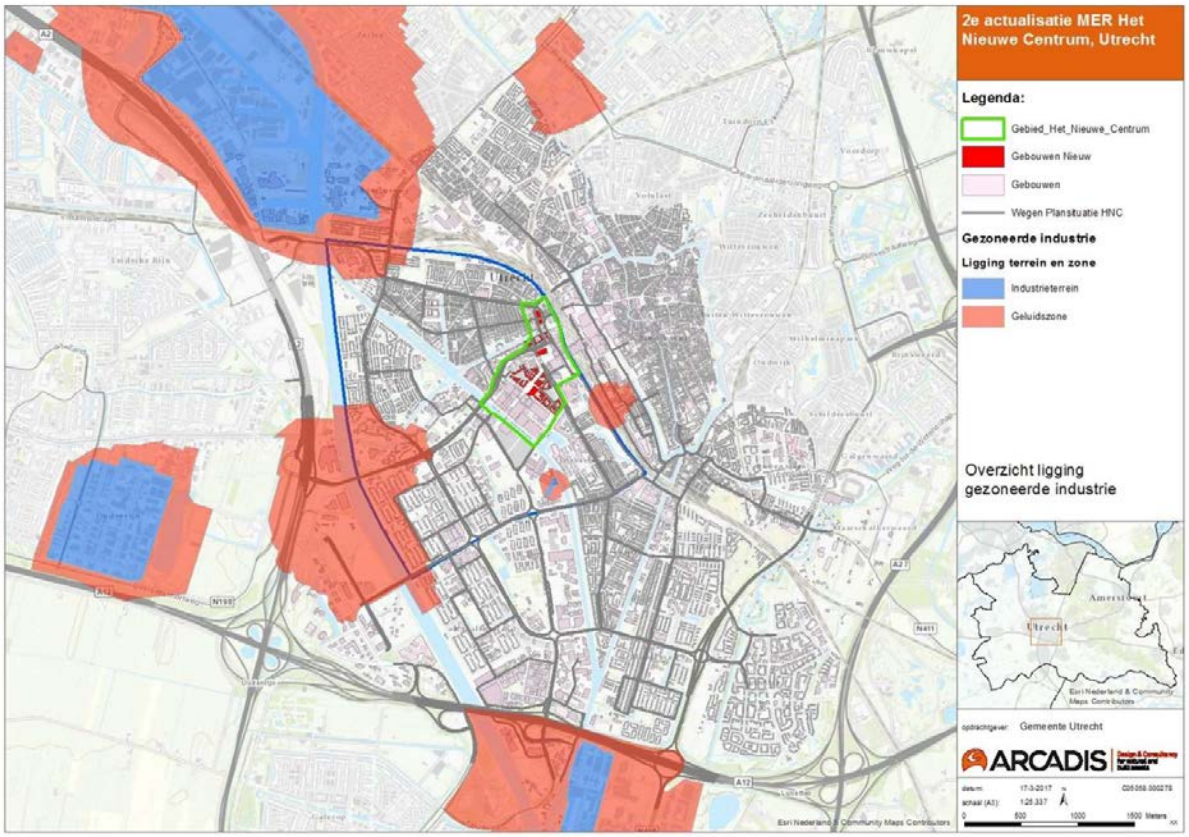
Tijdens de aanlegfase van het plan – de realisatie van de nieuwe appartementengebouwen, kantoren, en aanleg van de nieuwe wegen – zal er ten aanzien van het thema geluid mogelijke hinder vanwege bouwlawaai optreden. Met name het transport van materialen zal naar verwachting een aanzienlijk akoestisch effect op de omgeving hebben, waarbij het akoestisch ook verder rijkt dan enkel het ter plaatse van het Beurskwartier, Kop van Lombok, het Westplein en Jaarbeursplein. Ter plaatse van het plangebied kan er extra bouwlawaai ontstaan door heiwerkzaamheden, graafwerkzaamheden en allerhande ander werkmaterieel en/of apparaten die bij de bouw van woningen, kantoren of de aanleg van wegen wordt gebruikt. De aard en duur van de hinder kan per locatie verschillen, echter zal door de aannemer(s) getracht moeten worden de hinder voor de woonomgeving minimaal te houden. Dit kan op verschillende manieren, zoals de inzet van (stiller) materieel. Er zal per situatie goed bekeken moeten worden of er afhankelijk van de werkzaamheden mogelijk hinder kan ontstaan bij de dichtst bijgelegen woningen en of er redelijkerwijs maatregelen getroffen kunnen worden. Ook is de duur van de bouwwerkzaamheden van belang en is het van belang op welk moment van de dag (dag-, avond- of nachtperiode) de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Activiteiten die nodig zijn in de aanlegfase en die vallen onder het Activiteitenbesluit zullen aan de gemeente moeten worden gemeld en zo nodig worden daarbij geluidvoorschriften opgesteld. Met betrekking tot bouwhinder zijn door de gemeente Utrecht specifieke richtlijnen vastgesteld. Het gaat hierbij om de “Handhaafinstructie geluidhinder veroorzaakt door bouw- sloop- en renovatiewerkzaamheden”, inclusief beleidsregels ontheffingen Werken buiten reguliere werktijden (vastgesteld door B & W op 10-02-2015). Bij de aanvraag van een ontheffing voor de activiteit ‘bouwen’, is een akoestisch onderzoek volgens het bouwbesluit 2012 en de Regeling omgevingsrecht formeel niet noodzakelijk.

Ook voor de aspecten stof en licht kunnen ten tijde van de bouw hinderlijke situatie optreden. Overlast dient ook voor deze aspecten tot een minimum beperkt te worden.

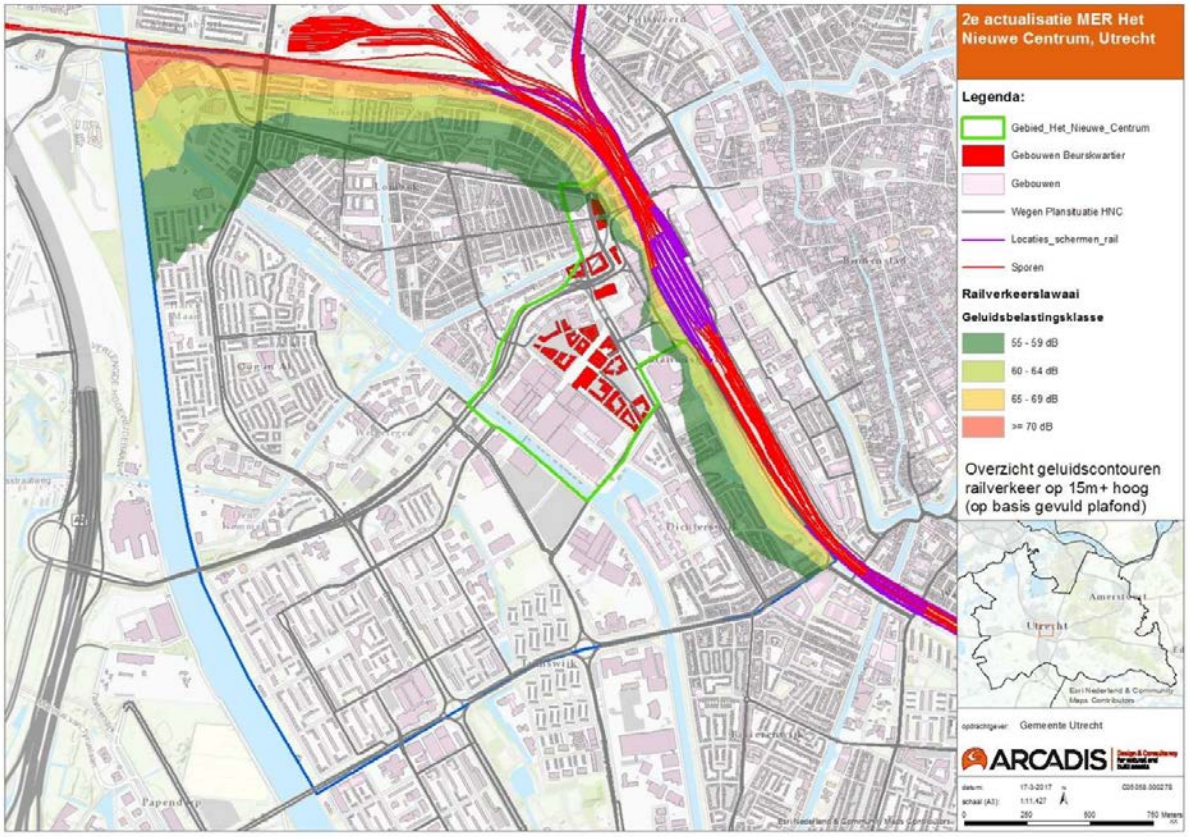
5.6 Cumulatie

Binnen de gemeente Utrecht zijn verschillende inrichtingen en/of industrieterreinen aanwezig waarvoor een geluidszone is vastgesteld. De inrichtingen en/of industrieterreinen, die op enige afstand aanwezig zijn op het gedefinieerde onderzoeksgebied, zijn samen met de vastgestelde geluidszone weergegeven in Figuur 17. De geluidszone betreft de 50 dB(A) contour. Gesteld kan worden dat de in de onderstaande figuur weergegeven rood (en blauw) gearceerde gebieden er een reële kans aanwezig is dat industrielawaai relevant bij kan dragen aan de totale cumulatieve geluidbelasting. De te ontwikkelen gebieden Beurskwartier en Lombokplein (zie groene lijn in onderstaande figuur) worden niet overlapt door een vastgestelde geluidszone-contour, waardoor het niet aannemelijk is dat binnen deze gebieden industrielawaai vanwege (gezoneerde) industrie of solitaire inrichtingen relevant zullen bijdragen.

Figuur 17 Overzicht ligging gezoneerde industrie of inrichtingen rondom het onderzoeksgebied

Voor railverkeer geldt, dat de contouren vanwege het spoor de woonwijken langs het spoor aanzienlijk “overlappen”. In *Figuur 14* zijn de contouren samen met het spoor en de aanwezige geluidsschermen weergegeven. Omdat er veel hogere bebouwing (vier woonlagen of meer) in het centrumgebied voorkomen, zijn de gepresenteerde contouren berekend op 15 m hoogte. Dit geeft een betere benadering voor het spoor, omdat er al veel geluidschermen langs het spoor aanwezig zijn en dit een andere situatie weer kan geven dan aanwezig is op iets grotere hoogte. Uit de onderstaande figuur blijkt dat de geluidscontouren vanwege het spoor het Beurskwartier niet overlappen. Hier zal het railverkeerslawaai dan ook een ondergeschikte bijdrage leveren. Ter hoogte van de Kop van Lombok is er sprake van cumulatie met railverkeerslawaai, zeker gezien de korte afstand tot het spoor.

Figuur 18 Overzicht ligging gezoneerde industrie of inrichtingen rondom het onderzoeksgebied

5.7 Leemten in kennis

Leemten in kennis zijn op dit moment met name van toepassing op het aantal ruimtelijke ontwikkelingen die plaatsvinden binnen het onderzoeksgebied. Zoals aangegeven staat de planvorming voor realisatie van woningen, kantoren of andere functies nog niet geheel vast. Binnen het onderzoek is een globale aanname gedaan van het aantal te realiseren woningen. Omdat er binnen voorliggend onderzoek feitelijk één alternatief wordt beschreven (Beurskwartier en Lombokplein), zorgen de leemten in kennis (onzekerheden ten aanzien van de invulling van de nieuwbouwlocaties) niet voor een andere besluitvorming. De besluitvorming wordt hierdoor niet negatief beïnvloed.

Daarnaast wordt is de kans aanwezig dat er mogelijk nog aanvullende verkeersmaatregelen binnen de gemeente Utrecht worden getroffen, welke effect kunnen hebben op de intensiteiten of verdelingen en dus indirect ook op het geluidonderzoek. In het akoestisch onderzoek zijn de verkeersgegevens uit het verkeersmodel gehanteerd, zonder aanvullende (in voorbereiding zijnde) verkeersmaatregelen. In het verkeersmodel is alleen het mobiliteitsbeleid en de infrastructuurplannen meegenomen die concreet genoeg zijn en waar financiering voor is. Daarnaast heeft de gemeente nog extra plannen in de voorbereiding. Omdat deze nog niet concreet genoeg zijn, zijn ze niet opgenomen in de toekomstige verkeersprognoses, maar de verwachting is dat deze voor 2030 wel verder uitgewerkt en uitgevoerd zullen worden. Het positieve effect op de mobiliteit in de stad is dus nog niet meegenomen in de gepresenteerde verkeerscijfers en de resultaten van het geluidonderzoek. Enkele van deze plannen zijn beschreven in paragraaf 4.5 (aanvullende maatregelen).

5.8 Conclusie aspect geluid

Wegverkeerslawaai

De ontwikkeling van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein zorgt voor een geringe toename van de verkeersontwikkeling, wat plaatselijk zorgt voor een toename van de geluidbelasting. Bij bestaande

woningen kan dit zorgen tot een (geringe) toename van de geluidbelasting. Uit de resultaten blijkt dat het aantal geluidgehinderden in de plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein” toenemen met circa 14% (zowel gehinderden als ernstig gehinderden) t.o.v. de referentiesituatie (autonome ontwikkeling). Deze toename wordt met name veroorzaakt als gevolg van het realiseren van een aanzienlijk aantal nieuwe woningen ter hoogte van het Beurskwartier en Lombokplein en enkele aansluitende ontwikkelingen (woningbouw Amrâth hotel, Leidse Blokken) etc. Daarnaast volgt uit de berekeningen dat ter hoogte van het Westplein, Croeselaan en Graadt van Roggenweg, waar de snelheid op de wegen wordt verlaagd van 50 naar 30 km/uur, zelfs een (geringe) afname van de geluidbelasting plaatsvindt. Omdat de toename van het aantal gehinderden onder de 20% blijft en gezien de geringe verbetering langs de wegen/wegdelen die als 30 km/uur zone worden ingericht, is er een neutrale score (0) toegekend.

Binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied bedraagt de toename van het geluid belast oppervlak (>50 dB) maximaal 6 Hectare t.o.v. de referentiesituatie. Dit betreft een toename van circa +1,4 % van het totale oppervlak van het onderzoeksgebied). Daarnaast vindt ook binnen dit alternatief in geringe mate “verschaling” plaats, geluid belast gebied wat verschuift van een lagere naar een hogere geluidbelastingsklasse, maar ook van hogere naar lagere geluidbelastingsklassen (als gevolg van lagere snelheden rondom plangebied Westplein en extra afscherming door nieuw te realiseren bebouwing). Gezien de geringe toename en verschaling naar lagere geluidbelastingsklassen wordt ook voor dit deelaspect een neutrale score (0) toegekend.

Rondom het Westplein en het Jaarbeursplein wordt de wegenstructuur ingrijpend gewijzigd. Ondanks dat de situatie als verkeersluw wordt ingericht, blijven er ter plaatse auto’s en een aanzienlijke hoeveelheid ov (bus en tram) rijden. Dit zorgt met name bij de nieuwe woningen voor hoge geluidbelastingen.

Het Combi-Hoog alternatief, waarbij zowel het alternatief “Beurskwartier en Lombokplein” als de maximale variant (met de meeste verkeersontwikkeling) van het Merwedekanaalzone (MWKZ) wordt ontwikkeld, is beschouwd om de maximale akoestische situatie in beeld te brengen. Conclusie is dat over het algemeen dat deze situatie binnen het gedefinieerde onderzoeksgebied niet veel verschilt ten opzichte van de plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein”, waarbij een geringe toename van de geluidbelasting (0,7% meer geluidbelast oppervlak) en aantal (ernstig) gehinderden (toename circa 14%) optreedt. Omdat de verschillen klein zijn ten opzichte van het planalternatief, zijn dezelfde scores toegekend.

Tabel 24 Scores aspect geluid plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein” en Combi Hoog alternatief, peiljaar 2030

Geluid	Plansituatie “Beurskwartier en Lombokplein”	Combi-Hoog alternatief
Wegverkeerslawaai: Geluidbelasting op rekenpunten zoals gehanteerd in 1e actualisatie aanvullend MER Stationsgebied en binnen gedefinieerd onderzoeksgebied.	0	0
Wegverkeerslawaai: Toename of afname aantal (ernstig) gehinderden [aantal]	0	0
Wegverkeerslawaai: Toename of afname geluidbelast oppervlak [aantal Ha]	0	0
Hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	-	-

Reconstructie bestaande wegen

Ter hoogte van het Westplein worden nieuwe wegen aangelegd en worden bestaande wegen gewijzigd. De wegen die al aanwezig zijn, maar worden verlegd dienen als “reconstructie” in de zin van de Wet geluidhinder worden beoordeeld. Rondom het Westplein zijn bestaande woningen aanwezig en worden nieuwe woningen gerealiseerd. Uit berekeningen blijkt dat bij de bestaande woningen ter hoogte van het Westplein een afname van de geluidbelasting optreedt:

- Noordzijde Westplein: Woningen Lange Hagelstraat 42 t/m 64, J.J.A. Gouverneurstraat 2a-20 en 25 t/m 47: afname 3 à 4 dB, geluidbelasting maximaal 65 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Oostzijde Westplein: Woningen Westplein 100 t/m108: afname circa 1 dB, geluidbelasting maximaal 59 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Westzijde: Woningen Vleutenseweg 100 t/m 108: afname 1 à 2 dB, geluidbelasting maximaal 66 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh);
- Westzijde Westplein: Woningen Leidsekade 20 t/m 26: afname maximaal 6 dB, geluidbelasting maximaal 59 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh). Ter plaatse wordt een nieuw bouwblok gerealiseerd, wat zorgt voor extra afscherming;
- Westzijde Westplein: Nieuwbouw Kanaalstraat (bouwblok Los Angeles): afname maximaal 1 dB, geluidbelasting maximaal 68 dB cumulatief (excl. aftrek art 110g Wgh).

Uit de berekeningen volgt dat er vanwege de nieuwe situatie, waarbij verkeersbeperkende maatregelen worden getroffen en waarbij de maximumsnelheid wordt verlaagd naar 30 km/uur, een verbetering van de geluidsituatie rondom het Westplein plaatsvindt ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Echter, indien de geluidbelasting wordt vergeleken met de huidige situatie, kan er voor een aantal woningen een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder optreden. De toename zal dan maximaal rond de 2 dB liggen. De toename zou dan weggenomen kunnen worden met een stiller wegdektype of geluidsarm wegdektype. Maatregelen in de overdracht, zoals geluidschermen of wallen, zijn ter plaatse vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet wenselijk. Er kunnen op woningniveau vanwege eerder verleende hogere waarden afwijkende conclusies gelden.

Indien de wegen worden ingericht als 30 km/uur zone/gebied, is er geen sprake van een geluidszone en is er ook geen sprake van een reconstructie. Echter, er zal vanuit een goede ruimtelijke ordening wel naar de akoestische situatie gekeken en beoordeeld moeten worden. De beoordeling zou dan in analogie met de wetgeving voor (andere) wegen met een zone op dezelfde wijze toegepast kunnen worden zoals ook is aangegeven in de Geluidnota Utrecht 2014-2018, met dien verstande dat het niet mogelijk is een hogere waardevaste stellen. Hier is dan geen juridische grond voor aanwezig.

Ten opzichte van de huidige situatie is net als bij het planalternatief alleen een toename aanwezig voor de Van Zijstweg (toename 2 dB). Hier zal vanuit een goede ruimtelijke ordeningen beoordeeld moeten worden of voor deze weg de toename acceptabel is, mede gezien het feit dat ook deze weg (deels) als 30 km/uur zone wordt ingericht.

Nieuwe woningen

Uit de resultaten blijkt dat er hoge cumulatieve geluidbelastingen worden berekend voor de nieuwe woningen rondom het Westplein. De cumulatieve geluidbelasting (excl. aftrek art. 110g Wgh) bedraagt tussen de 54 en 73 dB. Gesteld kan worden dat er (te) hoge geluidbelastingen optreden in het gebied, ondanks het verkeersluw maken van wegen als gevolg van de heririchting ter plaatse. Ondanks de herinrichting blijft een flinke hoeveelheid verkeer (auto's, maar ook OV-bussen en trams) aanwezig. Verwacht wordt, dat als deze woningen getoetst worden aan de normen uit de Wet geluidhinder rekening houdend met een aftrek van 5 dB en de wegen/busbanen afzonderlijk getoetst, dat de geluidbelasting mogelijk niet onder maximaal te ontheffen grenswaarden (van 63 en 58 dB voor nieuwe woningen langs respectievelijk bestaande- en nieuwe wegen) gebracht kan worden. De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt in ieder geval ruim overschreden, uitgaande van de handhaving van het aanwezige bestaande asfalt en geen toepassing van klinkers.

Voor de nieuwe woningen in het Beurskwartier zal er vanwege de bestaande wegen (Croeselaan, van Zijstweg en mogelijke de Graadt van Roggenweg) er een overschrijding van de voorkeursgrenswaarde plaatsvinden, echter wordt hier gezien de berekende cumulatieve geluidbelasting exclusief aftrek artikel 110g Wgh verwacht dat de geluidbelasting hier net onder de maximaal te ontheffen grenswaarden zal blijven, uitgaande van de handhaving van het aanwezige bestaande asfalt en geen toepassing van klinkers.

Maatregelen

Verwacht wordt dat gezien de situatie ter plaatse van het Westplein Beursplein met de nieuwbouw (meerdere etages) dicht op de weg in een stedelijk omgeving) de oplossing niet gezocht dient te worden in overdrachtbeperkende maatregelen. Hooguit kan er op locaties de geluidbelasting in geringe mate verlaagd worden door het toepassen van geluidsarm asfalt, echter zullen er locaties aanwezig zijn waar enkel

volstaan kan worden met het vaststellen van hogere waarden en extra gevelmaatregelen of andere speciale voorzieningen aan de gevel. Vooralsnog is niet bekend of voor de wegen die deel gaan uitmaken van een 30 km/uur zone (Graadt van Roggenweg, Westplein, Croeselaan, Van Zijstweg) en waarvoor de snelheid in de plansituatie wordt verlaagd naar 30 km/uur, wordt voorzien van een klinkerbestrating (elementenverharding). Indien wordt besloten tot het toepassen van een klinkerbestrating, dan wordt geadviseerd om een geluidsarme elementenverharding toe te passen (deze is qua geluidemissie vergelijkbaar met DAB). Indien normale klinkers worden toegepast, dan dient rekening gehouden te worden met een extra geluidstoename.

Mogelijk zijn er ook woningen (gevels) aanwezig waarvoor de maximale waarde ingevolge van de Wet geluidhinder, wordt overschreden. Hiervoor kan eventueel de oplossing gezocht worden in het toepassen van “dove gevels” of vliesgevels. Belangrijk aandachtspunt bij de ontwikkeling van geluidgevoelige objecten zoals woningen is de eis uit de Geluidnota Utrecht 2014-2018 dat alle woningen de beschikking moeten hebben over een geluidsluwe gevel.

Jaarbeurs

Voor de nieuw te realiseren woningen binnen het Beurskwartier zijn vanwege de Jaarbeurs drie verschillende bedrijfssituaties doorgerekend, waaronder

- De representatieve bedrijfssituatie tijdens een beurs,
- Tijdens het opbouwen van de beurs en,
- Tijdens concerten in verschillende hallen.

De Jaarbeurs heeft momenteel een milieuvergunning met daarin opgenomen geluidsnormen. Ook zijn er verschillende ontheffingen verleend met ruimere geluidsnormen. Uit de berekeningen blijkt dat de nieuw te realiseren (woon)bebouwing enorm dicht op de Jaarbeurs gerealiseerd gaat worden, waardoor er hogere geluidbelastingen worden berekend dan de huidige geluidsnormen voor zowel de beursactiviteiten, maar ook tijdens het opbouwen van beurzen en bij concerten.

Gesteld kan worden dat de woningen binnen het Beurskwartier in de huidige opzet veel te dicht bij de Jaarbeurs komt te liggen, waardoor voor de toekomstige bewoners de geluidbelasting hoger wordt dan de streefwaarde van 45 dB(A).

In de Ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs zijn procesafspraken gemaakt om bij de herontwikkeling van de hallen afdoende akoestische maatregelen te nemen om in ieder geval de geluidbelasting bij de woningen terug te krijgen tot de grenswaarden uit de milieuvergunning (50 dB(A) etmaalwaarde) en bij voorkeur naar een geluidbelasting van maximaal 45 dB(A) etmaalwaarde. Dit geldt voor zowel de situatie tijdens een beurs als het opbouwen van een beurs.

Voor concerten geldt een ontheffing tot maximaal 65 dB(A) etmaalwaarde. Volgens de berekeningen wordt ook deze norm overschreden bij de dichtst bijgelegen woningen binnen het Beurskwartier. Hier zal ook, om geluidhinder of overlast tijdens concerten of muziekevenementen te voorkomen, nadere maatregelen onderzocht moeten worden.

6 LUCHTKWALITEIT

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de effecten van het Stationsgebied Utrecht op het aspect luchtkwaliteit. De methodiek en wijze waarop de plansituatie beoordeeld wordt, wordt in paragraaf 6.2 beschreven. In paragraaf 6.3 zijn de uitgangspunten opgenomen voor het luchtkwaliteitsonderzoek. De huidige en autonome situatie[7] worden beschreven in paragraaf 6.4. De autonome situatie is de situatie waarbij de ontwikkelingen uit het Structuurplan niet gerealiseerd worden. In paragraaf 6.5 is de effectbeoordeling opgenomen voor het aspect luchtkwaliteit. In de laatste paragrafen 6.6 en 6.7 wordt ingegaan op mogelijke maatregelen die op het gebied van luchtkwaliteit getroffen kunnen worden en worden leemten in kennis benoemd.

6.2 Beoordelingskader

Deze paragraaf beschrijft het beoordelingskader voor luchtkwaliteit. Naast het beoordelingskader zoals dat in dit MER wordt gehanteerd, wordt in deze paragraaf ook het wettelijk-kader beschreven.

In onderstaande tabel zijn de gehanteerde beoordelingscriteria per aspect weergegeven.

Tabel 25 Beoordelingscriteria luchtkwaliteit

Thema	Aspect	Criterium	Uitgedrukt in
Luchtkwaliteit	NO_2	Verandering in concentraties NO_2 op toetslocaties	Concentraties op toetslocaties (kwantitatief)
	PM_{10}	Verandering in concentraties PM_{10} op toetslocaties	Concentraties op toetslocaties (kwantitatief)
	$PM_{2,5}$	Verandering in concentraties $PM_{2,5}$ op toetslocaties	Concentraties op toetslocaties (kwantitatief)

Verandering in concentraties stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$)

Dit criterium richt zich op de verandering van concentraties van de maatgevende stoffen stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$). Daarnaast worden de concentraties getoetst aan de wettelijke normen. Berekend wordt welke invloed het plan heeft op de luchtkwaliteit in het studiegebied door het inzichtelijk maken van de concentraties in de plansituatie en veranderingen ten opzichte van de referentiesituaties.

Om deze veranderingen te beoordelen, wordt gekeken naar locaties waar de luchtkwaliteit conform het wettelijk kader (zie paragraaf 6.2.1) beschouwd dient te worden. Dit betreft locaties waar mensen een gehele dag of een groot deel daarvan, verblijven, zoals:

- Woningen (woonhuizen, woonboten, verzorgings- en bejaardentehuizen, etc.);
- Scholen, instellingen voor kinderopvang;
- Sportaccommodaties (voetbalvelden, tennisbanen, maneges, etc.);
- Intensieve recreatie (recreatieplas, strand, horecavoorzieningen).

Deze punten zijn op basis van het BAG-bestand bepaald. Hieraan zijn in de plansituatie de nieuwe woningen toegevoegd en de te amoveren woningen verwijderd. In Afbeelding 1 zijn deze locaties weergegeven voor de plansituatie. Deze punten zijn gehanteerd voor tellingen binnen concentratieklassen.

Voor de tellingen is voor het aspect luchtkwaliteit het aantal blootgestelden geteld. Om te komen tot het aantal blootgestelden is per huishouden uitgegaan van (worst case, voor Utrecht geldt 1,6) gemiddeld 2,3 personen per huishouden.

Daarnaast worden concentraties in de plansituatie en referentiesituatie op een aantal representatieve locaties inzichtelijk gemaakt die ook in de vorige versie van het MER uit 2012 onderzocht zijn. Dit maakt een vergelijking met deze versie mogelijk. Er zijn alleen representatieve wegen meegenomen die binnen het nu gehanteerde onderzoeksgebied zijn gelegen.

[7] De autonome situatie is de situatie waarbij de ontwikkelingen uit het Structuurplan niet gerealiseerd worden. De autonome situatie wordt hier aangeduid als autonome ontwikkeling en is onderzocht voor 2030.

De effecten voor dit beoordelingscriterium worden weergegeven aan de hand van scores. Voor wat betreft de scores wordt de in Tabel 26 weergegeven scoringsmethodiek gehanteerd (vijfpuntschaal):

Tabel 26 Scoringsmethodiek verandering in concentraties

Score	Toelichting	
++	Afname > 1,2 µg/m³	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Afname 0,4 µg/m³ tot 1,2 µg/m³	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	-0,4 < Verschil < 0,4 µg/m³	Geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Toename 0,4 µg/m³ tot 1,2 µg/m³	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
- -	Toename > 1,2 µg/m³	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

Op basis van de tellingen van adressen binnen verschilconcentratieklassen in de plansituatie t.o.v. de referentiesituatie, wordt conform bovenstaande tabel een score toegekend. Voor de tellingen binnen verschilconcentratieklassen worden slechts de bestaande woningen geteld, omdat voor nieuw te realiseren woningen geen toe- of afnames kunnen worden berekend. Het totaalaantal blootgestelden wijkt voor de tellingen in de verschilconcentratieklassen dus licht af van de tellingen binnen concentratieklassen.

6.2.1 Wet en Regelgeving

In dit hoofdstuk wordt het voor luchtkwaliteit relevante toetsingskader nader toegelicht.

Luchtkwaliteitseisen Wet milieubeheer

Bijlage 2 van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) geeft grenswaarden voor de concentraties in de buitenlucht van o.a. de stoffen stikstofdioxide (NO_2), fijn stof (PM_{10}), zwaveldioxide (SO_2), lood (Pb), benzeen (C_6H_6), koolmonoxide (CO) en benzo(a)pyreen (BaP).

In het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) werken de Rijksoverheid en de centrale overheden samen om overal in Nederland tijdig (binnen de verkregen derogatietermijn) te voldoen aan de Europese grenswaarden voor PM_{10} en NO_2.

Bestuursorganen dienen rekening te houden met deze grenswaarden bij de uitoefening van bevoegdheden die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit. In Nederland zijn de maatgevende luchtverontreinigende stoffen stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10} en $PM_{2.5}$), omdat de achtergrondconcentraties van deze stoffen het dichtst bij de grenswaarden liggen. Fijn stof en stikstofdioxide zullen dus in belangrijke mate bepalen of er rond planontwikkeling een luchtkwaliteitsprobleem is. Om die reden zal deze rapportage voornamelijk betrekking hebben op deze beide stoffen.

Toetsingskader stikstofdioxide

Er gelden grenswaarden van 40 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie en een uurgemiddelde concentratie van 200 µg/m³ die maximaal 18 keer per jaar mag worden overschreden. In Tabel 27 is een overzicht gegeven van de grenswaarden en plandrempels voor stikstofdioxide.

Tabel 27 Overzicht grenswaarden stikstofdioxide

Toetsingseenheid	Maximale concentratie	Opmerking
Jaargemiddelde concentratie: grenswaarde	40 µg/m3	
Uurgemiddelde concentratie: grenswaarde	200 µg/m3	Overschrijding maximaal 18 keer per kalenderjaar toegestaan

Toetsingskader fijn stof
Voor fijn stof geldt een grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m^3 en de 24-uurgemiddelde concentratie van 50 µg/m^3 die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden. In Tabel 28 is een overzicht gegeven van de grenswaarden voor fijn stof.

Tabel 28 Overzicht grenswaarden fijn stof (PM_{10} en $PM_{2.5}$)

Toetsingseenheid	Maximale concentratie	Opmerking
PM_{10} **Jaargemiddelde concentratie:** grenswaarde	40 µg/m^3	
PM_{10} **24-uurgemiddelde concentratie:** grenswaarde	50 µg/m^3	Overschrijding maximaal 35 dagen per kalenderjaar toegestaan
$PM_{2.5}$ **Jaargemiddelde concentratie:** grenswaarde	25 µg/m^3	

Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007

In de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 worden o.a. de rekenmethoden beschreven voor verschillende situaties. Zo zijn er twee standaardrekenmethodes ontwikkeld voor het rekenen aan de luchtkwaliteit als gevolg van wegverkeer, Standaardrekenmethode 1 en 2. Er is ook een rekenmethode voor de bepaling van de luchtkwaliteit nabij bedrijven, Standaardrekenmethode 3.

De berekeningen voor het wegverkeer zijn met Standaardrekenmethode 1 en 2 uitgevoerd.

Reductie voor fijn stof afkomstig van natuurlijke bronnen (zeezout)

Volgens artikel 5.19, derde lid van de Wet milieubeheer worden bij het vaststellen van het kwaliteitsniveau PM_{10} de zwevende deeltjes, die veroorzaakt worden door natuurverschijnselen, afzonderlijk bepaald en ook meegerekend. Volgens lid 4 van dit artikel worden bij overschrijdingen van de grenswaarden de concentratiebijdragen van natuurlijke bronnen steeds in aftrek gebracht. In bijlage 5 uit de ‘Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007’ is een aftrek opgenomen voor concentraties fijn stof die zich van nature in de lucht bevinden. Het gaat hier om zeezout. Afhankelijk van de regio in Nederland wordt voor zeezout 1 tot 5 µg/m^3 in mindering gebracht op de berekende jaargemiddelde concentratie fijn stof.

De in dit rapport gepresenteerde rekenresultaten zijn exclusief zeezoutcorrectie. Deze zeezoutcorrectie is niet toegepast, omdat er geen grenswaarden worden overschreden.

Toepasbaarheidsbeginsel en blootstellingscriterium

Toepasbaarheidsbeginsel

In de Wet milieubeheer is opgenomen dat de luchtkwaliteit niet langer getoetst hoeft te worden op plaatsen waar geen mensen kunnen komen. De belangrijkste gevolgen van artikel 5.19 zijn:

- Geen beoordeling van de luchtkwaliteit op plaatsen waar het publiek geen toegang heeft en waar geen permanente bewoning is.
- Geen beoordeling van de luchtkwaliteit op bedrijfsterreinen of terreinen van industriële inrichtingen (hier gelden de ARBO-regels). Dit omvat mede de (eigen) bedrijfswoning. Een uitzondering hierop is voor publiek toegankelijke plaatsen zoals tuincentra; deze worden wél beoordeeld (hierbij speelt het zogenaamde blootstellingscriterium een rol).
- Bij de beoordeling van een inrichting in het kader van de Wet milieubeheer vindt toetsing plaats vanaf de grens van de inrichting of bedrijfsterrein.
- Geen beoordeling van de luchtkwaliteit op de rijbaan van wegen, en op de middenberm van wegen, tenzij voetgangers normaliter toegang hebben tot de middenberm.

Blootstellingcriterium

De luchtkwaliteit moet alleen bepaald (gemeten of berekend) worden op plaatsen waar de blootstelling significant is. Bij toetsing van de gevolgen van een project aan de luchtkwaliteitseisen is dus van belang dat de plaatsen worden bepaald waar significante blootstelling plaatsvindt. Daarvoor moet eerst duidelijk zijn wat significant is of niet.

In artikel 22 van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (Rbl) staat dat de luchtkwaliteit wordt bepaald op plaatsen waar de bevolking ‘kan worden blootgesteld gedurende een periode die in vergelijking met de middelingstijd van de betreffende luchtkwaliteitseis significant is'. Hieruit blijkt dat de duur van de periode dat iemand (1 individu) gemiddeld wordt blootgesteld bepalend is voor de vraag of de luchtkwaliteit dient te worden beoordeeld. Er wordt daarbij verder geen onderscheid gemaakt naar de gevoeligheid van groepen of de aard van het verblijf. De grenswaarden zijn opgesteld ten behoeve van de gezondheid van de gehele bevolking.

Hiermee wordt bedoeld dat bij de bepaling of een verblijfstijd significant is, de verblijfstijd vergeleken moet worden met een jaar, dag of uur, afhankelijk van de vraag of je te maken hebt met een jaargemiddelde, een daggemiddelde of een uurgemiddelde grenswaarde voor een stof.

6.3 Uitgangspunten

Dit luchtonderzoek heeft betrekking op de blootstelling in het plangebied en het indirecte gevolg van de verkeersaantrekkende werking van het plan op de wegen rond het plangebied. Hiervoor is het beïnvloedingsgebied in kaart gebracht en is daarbinnen kwantitatief onderzoek naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit verricht. Voor de luchtkwaliteit is een vergelijking gemaakt tussen de autonome situatie en de toekomstige situatie met de inrichting van het Beurskwartier en het Lombokplein.

In het kader van het onderzoek wordt een onderscheid gemaakt in plangebied en beïnvloedingsgebied. Het plangebied omvat fase 2 van het Stationsgebied. De effecten op de luchtkwaliteit van het Stationsgebied kunnen verder reiken dan het plangebied. Om deze reden is het beïnvloedingsgebied in kaart gebracht. Dit is het gebied waarbinnen de luchtkwaliteit invloed ondervindt van de realisatie van de ontwikkelingen binnen het Stationsgebied. Dat is i.c. groter dan het plangebied.

Rekenmethode

De belasting van de omgeving is berekend met behulp van een verspreidingsmodel. De verspreidingsberekeningen zijn uitgevoerd met standaardrekenmethode 1 en 2 conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. De gebruikte pc-applicatie is Geomilieu versie 4.10, module Stacks, versie 2016.1 met PreSRM versie 1.603. Dit model is gebaseerd op het Nieuw Nationaal Model (NNM). STACKS is goedgekeurd door het Ministerie van IenM voor luchtverspreidingsberekeningen.

Nieuw Nationaal model

> Het Nieuw Nationaal Model beschrijft het transport en de verdunning van stoffen in de atmosfeer op basis van het Gaussisch pluimmodel. Het betreft een ‘lange termijn’ berekening en de beschouwde periode bedraagt daarom ten minste een jaar. De gebruikte meteorologische gegevens bestaan uit uurgemiddelde gegevens van onder meer de windrichting, de windsnelheid, de zonne-instraling en de temperatuur. Het NNM houdt rekening met de heersende achtergrondconcentratie, de pluimstijging en de gebouwinvloed.
>
> Het NNM berekent op verschillende rasterpunten de immissieconcentratie voor elk afzonderlijk uur van de beschouwde periode. Hieruit wordt berekend gedurende welk percentage van de jaarlijkse uren (de overschrijdingsfrequentie) een bepaalde immissieconcentratie wordt overschreden.

Te onderzoeken situaties

In deze MER wordt voor luchtkwaliteit de huidige situatie 2015 en autonome ontwikkeling 2030 (toekomstige situatie zonder planeffect) inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt het plan ‘Beurskwartier/Lombokplein’ voor het jaar 2030 inzichtelijk gemaakt en afgezet tegen de huidige situatie en tegen de autonome ontwikkeling.

Om de effecten van de MER voor het Stationsgebied in cumulatie inzichtelijk te maken met de effecten van de MER voor Merwedekanaalzone, is tevens de gecumuleerde situatie in 2030 inzichtelijk gemaakt. Deze gecumuleerde situatie wordt aangeduid als ‘Combi hoog’. Ook deze situatie wordt voor het aspect luchtkwaliteit afgezet tegen de huidige situatie en autonome ontwikkeling 2030.

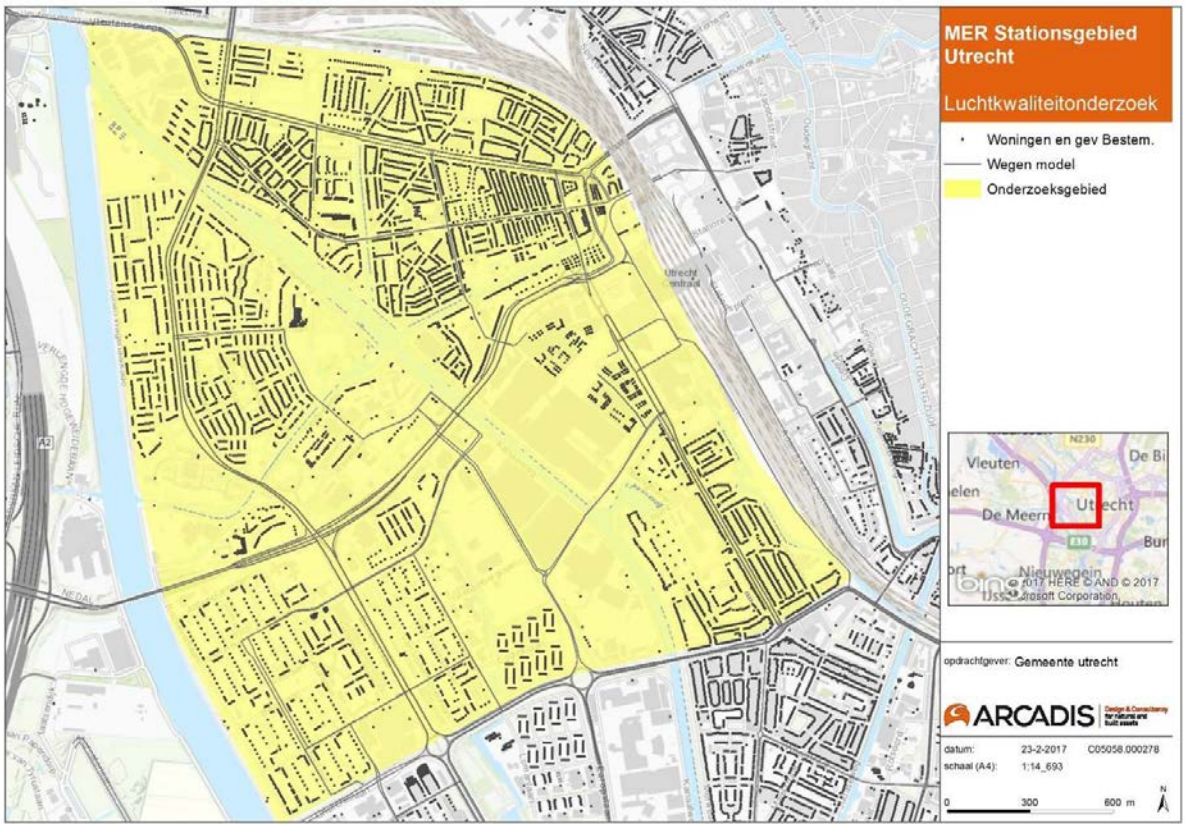
De uiteindelijke effectbeoordeling vindt plaats op basis van de vergelijking van de plansituaties t.o.v. de autonome ontwikkeling. Dit is de meest zuivere vergelijking, omdat hier het schoner worden van verkeer en de afname in achtergrondconcentraties niet worden meegenomen in de vergelijking.

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied omvat enerzijds de inrichting van het Beurskwartier en het Lombokplein en anderzijds locaties waar een netwerkeffect optreden als gevolg van verkeersaantrekkende werking van het plan.

Voor het aspect luchtkwaliteit worden in het onderzoek in ieder geval die wegen meegenomen als gevolg waarvan een effect op de luchtkwaliteit op kan treden. Dit omvat in ieder geval die wegen waar een toename van motorvoertuigen plaatsvindt van meer dan 500 motorvoertuigen per etmaal in de plansituatie ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

In onderstaande afbeelding is het onderzoeksgebied weergegeven.

Afbeelding 1 Onderzoeksgebied luchtkwaliteit MER Stationsgebied Utrecht

Emissies en bronkenmerken

Voor de onderzochte situaties Huidige situatie 2015, Autonome ontwikkeling 2030, Plan Beurskwartier/Lombokplein 2030 en Combi Hoog 2030 (cumulatie met MER Merwedekanaalzone) heeft de gemeente verkeerscijfers aangeleverd. Deze cijfers zijn aangeleverd in januari 2017 en liggen ten grondslag aan de berekeningen voor luchtkwaliteit. Deze cijfers zijn gebaseerd op het verkeersmodel van de gemeente Utrecht; VRU 3.3U. Dit verkeersmodel is opgesteld in opdracht van de Provincie Utrecht. In dit model is een variant gemaakt voor de Utrechtse situatie waarin de gemeente Utrecht qua ruimtelijke ontwikkelingen nog meer gedetailleerd is opgenomen, namelijk VRU 3.3U.

In het gehanteerde rekenmodel Geomilieu, module Stacks dienen voor lage snelheden de werkelijk gereden snelheden ingevoerd te worden. In de berekeningen is voor de werkelijk gereden snelheid bij maximumsnelheden van 30 km/uur een snelheid van 15 km/uur aangehouden. Voor wegen waar een maximumsnelheid van 50 km/uur geldt, is een gemiddelde rijsnelheid van 30 km/uur aangehouden. Dit is een conservatieve benadering, omdat de gemiddelde rijsnelheid waarschijnlijk iets hoger zal liggen dan de aangehouden snelheden.

Voor wegen binnen de milieuzone, is in het rekenmodel (Geomilieu) de instelling 'milieuzone' aangehouden.

De stagnatiefactoren zijn ontleend aan de verkeerscijfers[8] en de bomenfactoren zijn ontleend aan de monitoringstool 2016.

Emissies Elementair Koolstof (EC)

Elementair koolstof, ook wel aangeduid als roet is een kleinere fractie stof ($PM_{0,3}$) dat door haar grootte nog verder in de longen door kan dringen en o.a. daardoor grotere gezondheidsschade kan veroorzaken dan PM_{10} of $PM_{2,5}$. Er zijn nog geen grenswaarden voor roet, waardoor toetsing nog niet mogelijk is. Omdat de effectbeoordeling voor EC naar verwachting niet zal afwijken van die voor $PM_{2,5}$ is EC in deze studie niet apart als beoordelingscriterium meegenomen.

Emissies PM_{10} per situatie

De effectbeoordeling wordt voor het aspect luchtkwaliteit bepaald op basis van immissieberekeningen. Deze immissieberekeningen geven inzicht in blootstelling aan concentraties luchtverontreinigende stoffen.

Om ook inzicht te krijgen in de emissies, is per variant/situatie voor PM_{10} inzichtelijk gemaakt welke totale emissies optreden als gevolg van wegen binnen het onderzoeksgebied. Deze emissies worden bepaald door de volgende onderdelen die ontleend zijn aan het verkeersmodel:

- Voertuigkilometers onderverdeeld naar licht, middelzwaar en zwaar verkeer
- Rijsnelheden
- Stagnatiepercentage

In onderstaande tabel is voor de vier onderzochte situaties de totale PM_{10} emissie in het onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 29 PM_{10} emissies

Situatie	PM_{10} emissies
Huidige situatie 2015	25.122 kg
Autonome ontwikkeling 2030	21.275 kg
Plan 'Beurskwartier en Lombokplein' 2030	21.664 kg
Plan 'Combi Hoog' 2030	22.720 kg

Uit bovenstaande tabel is op te maken dat de PM_{10} emissies in de toekomst afnemen ten opzichte van de huidige situatie. Dit is te verklaren door een daling van emissiefactoren (schoner worden van verkeer) naar de toekomst toe.

Ten opzichte van de autonome ontwikkeling in 2030 laten zowel het plan 'Beurskwartier en Lombokplein' als de gecumuleerde planvariant 'Combi Hoog' in 2030 een hogere emissie zien dan in de autonome ontwikkeling.

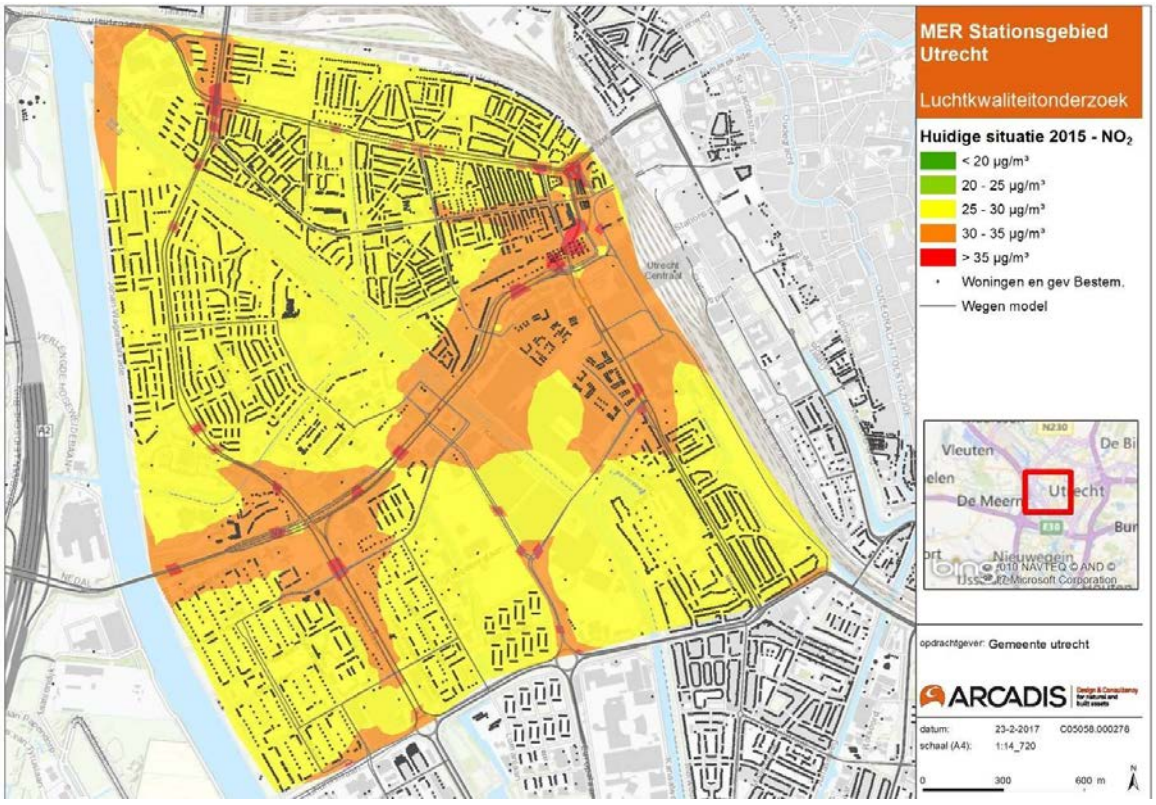
[8] Deze zijn toegespitst op onderliggende planvorming

Beurskwartier en Lombokplein zorgt voor een beperkte stijging van iets minder dan 2% van de PM_{10} emissies ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De gecumuleerde plansituatie laat binnen het onderzoeksgebied voor deze MER een toename zien van iets minder dan 7% ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

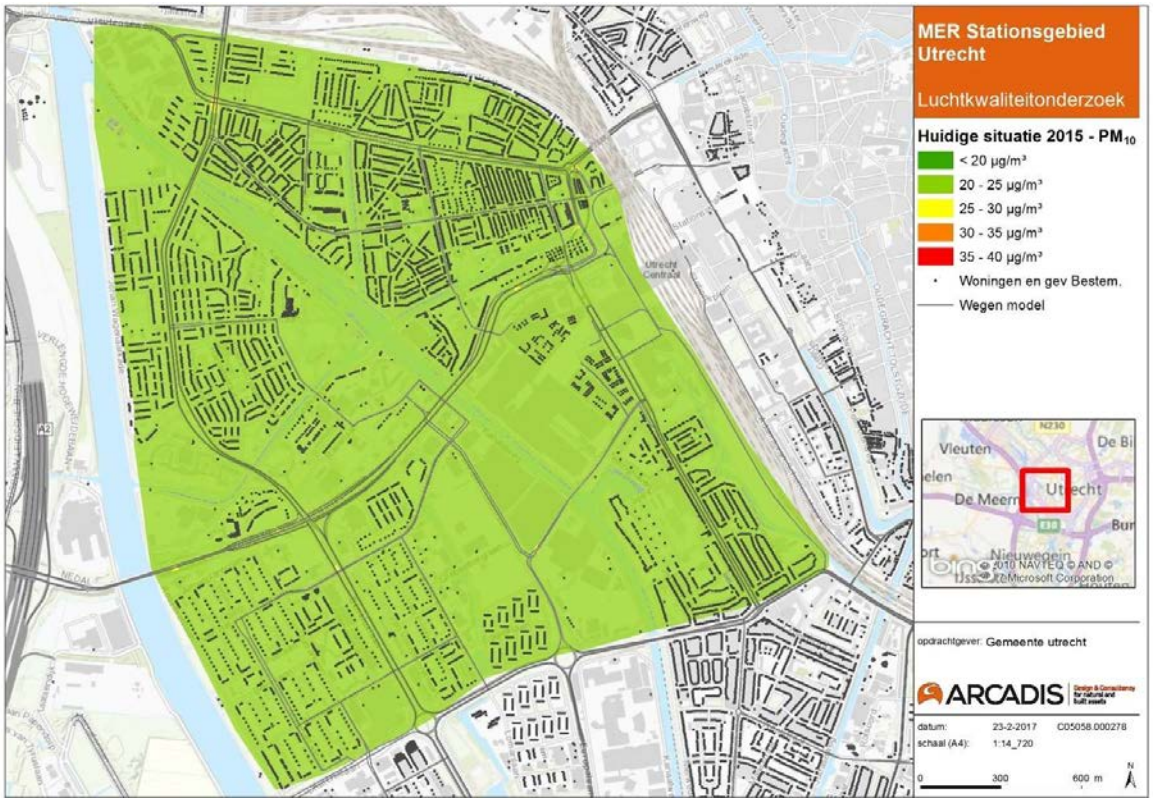
6.4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Huidige situatie 2015

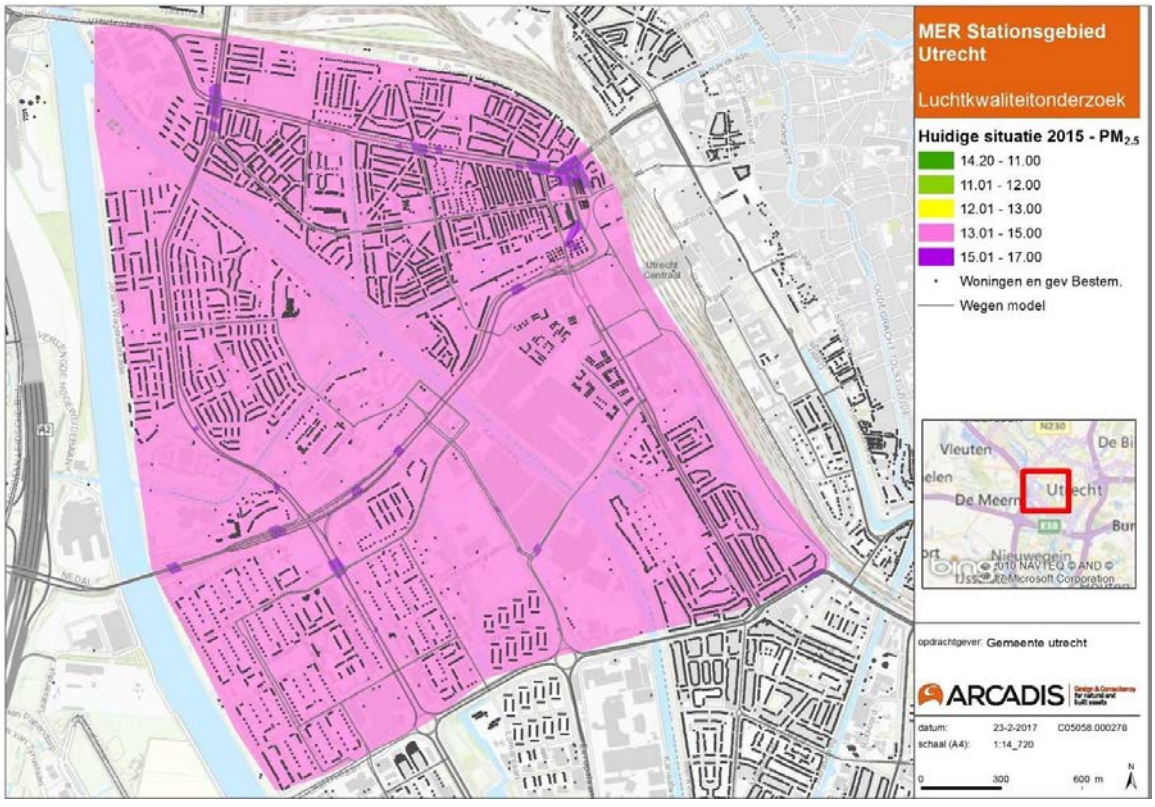
In deze paragraaf worden voor de maatgevende stoffen stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) de concentraties weergegeven als gevolg van de wegen in het onderzoeksgebied in de huidige situatie 2015. Deze waarden kunnen lokaal afwijken van de werkelijkheid. Enerzijds doordat alleen die wegen zijn meegenomen die binnen de afbakening van deze MER vallen (deze afbakening wordt bepaald door de plantoename). En anderzijds doordat de bijdrage van wegen deels al is meegenomen in de achtergrondconcentraties (dubbeltelling).

Afbeelding 2 Jaargemiddelde concentraties NO_2 in huidige situatie 2015

Afbeelding 3 Jaargemiddelde concentraties PM_{10} in huidige situatie 2015

Afbeelding 4 Jaargemiddelde concentraties $PM_{2,5}$ in huidige situatie 2015

Uit bovenstaande afbeeldingen blijkt dat de concentraties NO_2 in de huidige situatie in 2015 op enkele plekken nog boven 35 µg/m³ liggen. Deze concentraties worden berekend dicht bij drukke wegen binnen het onderzoeksgebied. De grenswaarde van 40 µg/m³ wordt ter hoogte van woningen of gevoelige bestemmingen nergens binnen het onderzoeksgebied overschreden. In de NSL-Monitoringstool wordt binnen het studiegebied op een enkel toetspunt wel een overschrijding berekend[9]. Dit betreft een toetspunt aan de oostzijde langs de Graadt van Roggenweg net ten zuiden van de afslag naar de Koningsbergerstraat. Dit toetspunt ligt op ca. 10 meter voor de gevel van bebouwing richting de Graadt van Roggeweg.

De concentraties PM_{10} liggen vrijwel overal in het onderzoeksgebied lager dan 25 µg/m³ en liggen ruim onder de grenswaarde van 40 µg/m³, maar boven de waarde van 20 µg/m³ die de WHO[10] voorstelt. De 24-uursgemiddelde waarde overschrijdt nergens waar getoetst dient te worden het maximaal toegestane aantal van 35 dagen.

De concentraties $PM_{2,5}$ liggen tussen 13 en 17 µg/m³ en voldoen aan de wettelijke grenswaarde van 25 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie.

In Tabel 30 zijn de concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ in de huidige situatie weergegeven langs een aantal representatieve wegen binnen het onderzoeksgebied, die ook in de vorige actualisatie van de MER inzichtelijk zijn gemaakt.

Tabel 30 Berekeningsresultaten langs representatieve wegen binnen onderzoeksgebied in Huidige situatie 2015

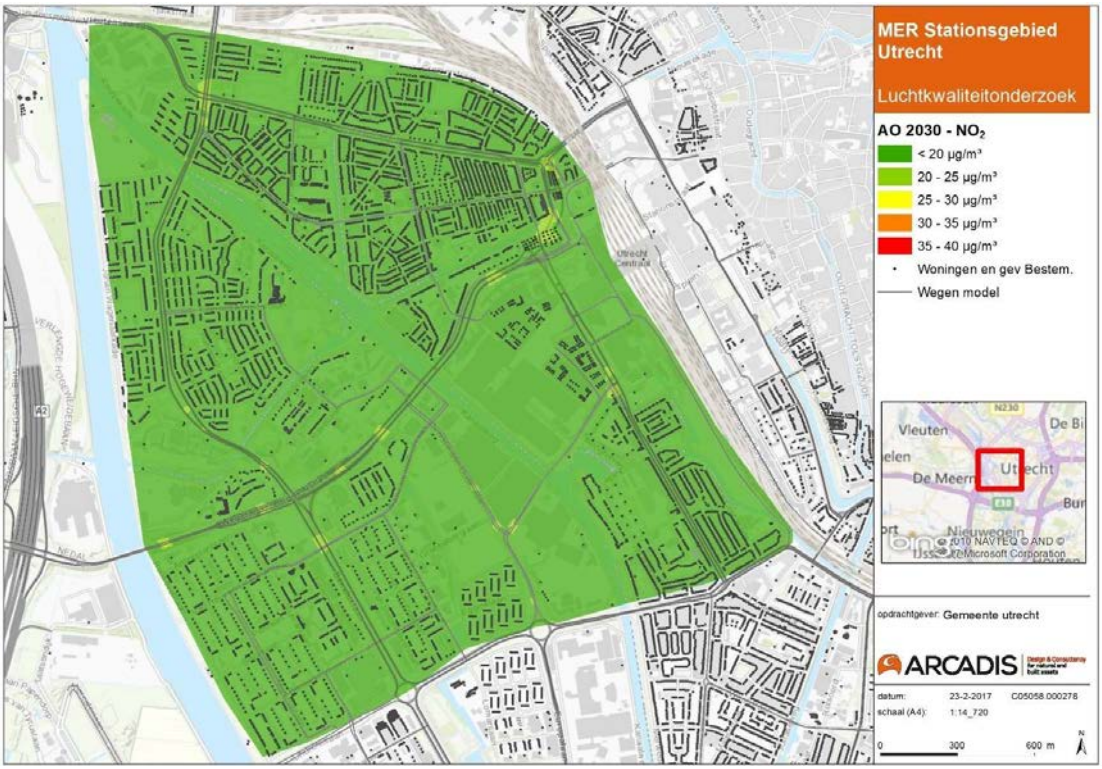
Wegen	Jaargemiddelde NO_2 (in µg/m³) Huidige situatie 2015	Jaargemiddelde PM_{10} (in µg/m³) Huidige situatie 2015	Jaargemiddelde $PM_{2,5}$ (in µg/m³) Huidige situatie 2015
Grenswaarde	**40**	**40**	**25**
Vleutenseweg	27.9	23.1	14.8
Ds. Martin Luther Kinglaan	33.8	23.3	14.7
Weg der Verenigde Naties	32.2	23	14.6
Graadt van Roggenweg	32.4 (*41.4)	23	14.6
Westplein	29.5	23.2	14.9
Croeselaan	29.7	22.9	14.7
Overste den Oudenlaan	32.5	22.9	14.6
Dr. M.A. Tellegenlaan	30.1	22.5	14.3
Van Zijstweg	30.4	22.6	14.4

*Het toetspunt conform NSL-Monitoringstool laat een overschrijding zien langs de weg in de huidige situatie. Dit punt ligt op ca. 10 meter vanaf de gevel richting de Graadt van Roggeweg.

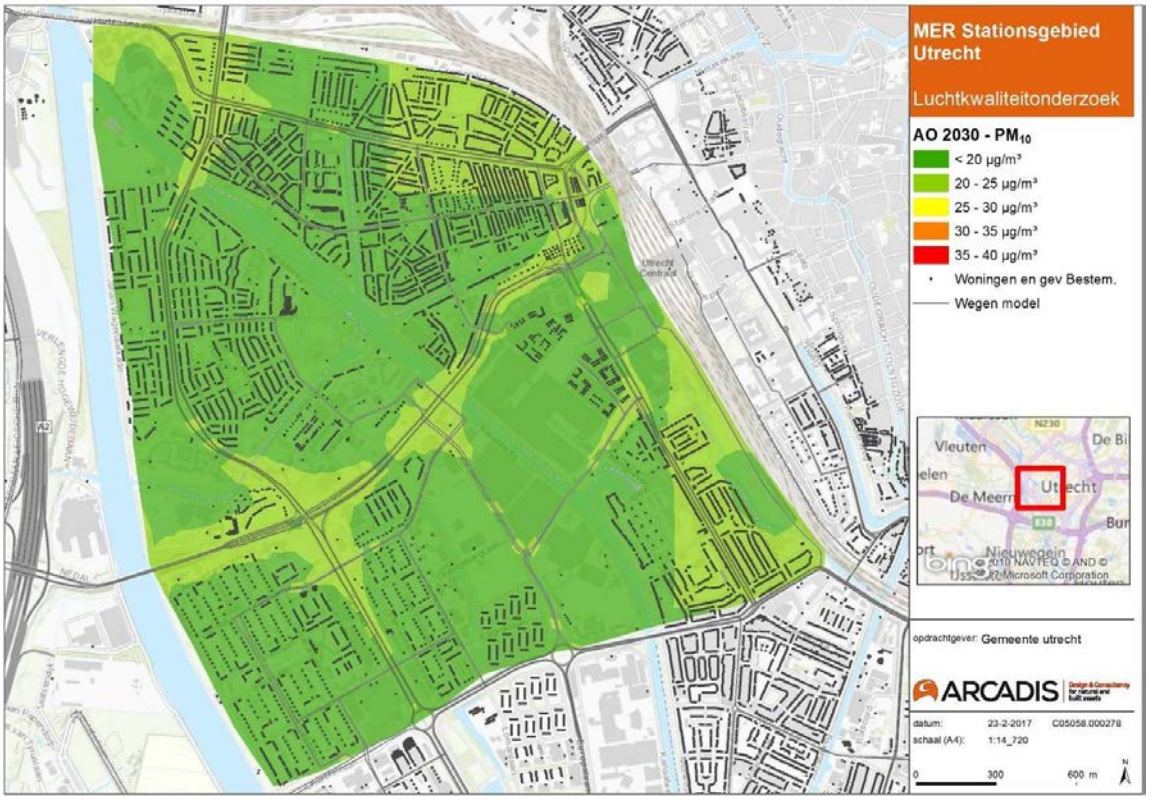
Autonome ontwikkeling 2030

In deze paragraaf worden voor de maatgevende stoffen NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ de concentraties weergegeven als gevolg van de relevante wegen in het onderzoeksgebied in de Autonome ontwikkeling 2030.

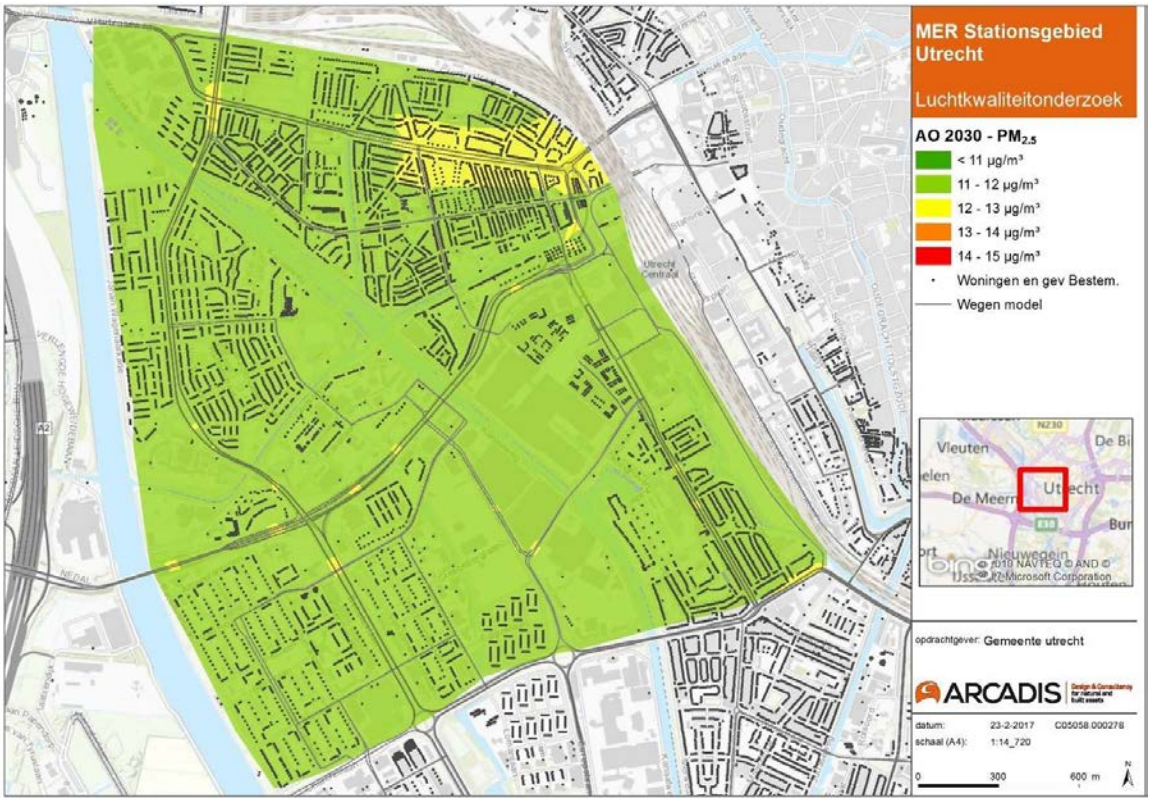
[9] Dit wordt veroorzaakt door een verschil in rekenmethoden.
[10] World Health Organization

Afbeelding 5 Jaargemiddelde concentraties NO_2 in Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 6 Jaargemiddelde concentraties PM_{10} in Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 7 Jaargemiddelde concentraties $PM_{2,5}$ in Autonome ontwikkeling 2030

Uit Afbeelding 5 t/m Afbeelding 7 blijkt dat de concentraties NO_2 in 2030 vrijwel overal binnen het onderzoeksgebied lager dan 20 µg/m³ bedragen. Hiermee wordt ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie.

In de autonome ontwikkeling 2030 liggen de concentraties PM_{10} op veel plekken onder 20 µg/m³ en voornamelijk langs enkele drukke wegen net boven 20 µg/m³. Hiermee wordt ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie, maar niet overal aan de door de WHO voorgestelde norm van 20 µg/m³.

De 24-uursgemiddelde waarde overschrijdt nergens waar getoetst dient te worden aan het maximaal toegestane aantal van 35 dagen.

De concentraties $PM_{2,5}$ liggen in 2030 in de autonome ontwikkeling tussen 11 en 13 µg/m³ en voldoen ruimschoots aan de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van 25 µg/m³.

In Tabel 31 zijn de concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ in de autonome ontwikkeling weergegeven langs een aantal representatieve wegen binnen het onderzoeksgebied, die ook in de vorige actualisatie van de MER inzichtelijk zijn gemaakt.

Tabel 31 Berekeningsresultaten langs representatieve wegen binnen onderzoeksgebied in Autonome ontwikkeling 2030

Wegen	Jaargemiddelde NO_2 (in µg/m³) AO 2030	Jaargemiddelde PM_{10} (in µg/m³) AO 2030	Jaargemiddelde $PM_{2,5}$ (in µg/m³) AO 2030
Grenswaarde	**40**	**40**	**25**
Vleutenseweg	16.5	20.2	12
Ds. Martin Luther Kinglaan	19	20.4	11.9

Weg der Verenigde Naties	18.6	20.1	11.7
Graadt van Roggenweg	18.7	20	11.7
Westplein	17	20.3	12
Croeselaan	18.1	20.1	11.9
Overste den Oudenlaan	19	20.1	11.7
Dr. M.A. Tellegenlaan	17.3	19.7	11.5
Van Zijstweg	17.9	19.8	11.6

6.5 Effectbeoordeling

Deze paragraaf beschrijft de effectbeoordeling voor het aspect luchtkwaliteit. Het beoordelingscriterium 'verandering in concentraties' wordt voor de in Nederland maatgevende stoffen NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ beoordeeld. De beoordeling vindt plaats voor de plansituatie 'Beurskwartier en Lombokplein' en voor een cumulatieve situatie 'Combi hoog' waarin de effecten van de MER voor Merwedekanaalzon ook worden meegenomen. Beide situaties worden afgezet tegen een referentiesituatie, zijnde de autonome ontwikkeling in 2030.

In onderstaande tabel zijn de effectscores weergegeven. Vervolgens wordt eerst voor het plan 'Beurskwartier en Lombokplein' beschreven wat de resultaten zijn die hebben geleid tot de effectbeoordeling en daarna voor 'Combi hoog'.

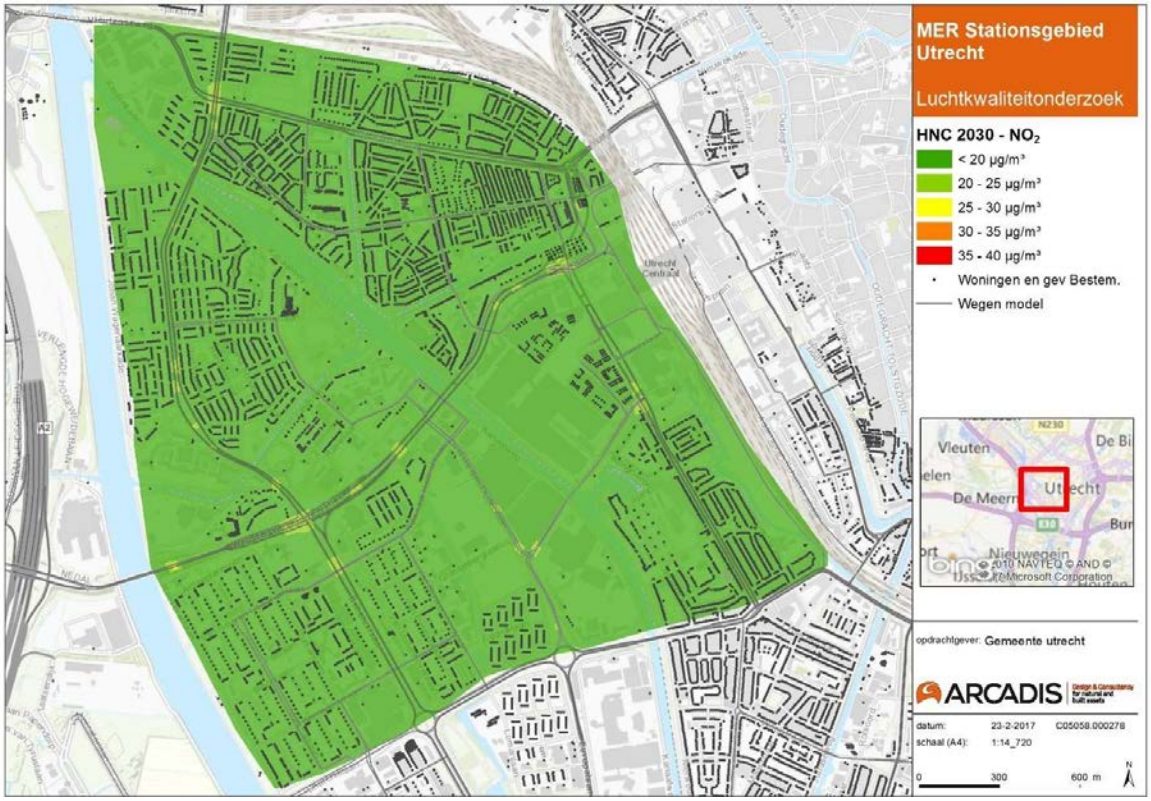
Tabel 32 Effectbeoordeling Plan Beurskwartier en Lombokplein en plansituatie Combi Hoog t.o.v. de Autonome ontwikkeling

Criterium	AO 2030	Plan Beurskwartier en Lombokplein	plansituatie Combi hoog
Verandering in concentraties NO_2 op toetslocaties	0	-	-
Verandering in concentraties PM_{10} op toetslocaties	0	0	0
Verandering in concentraties $PM_{2,5}$ op toetslocaties	0	0	0

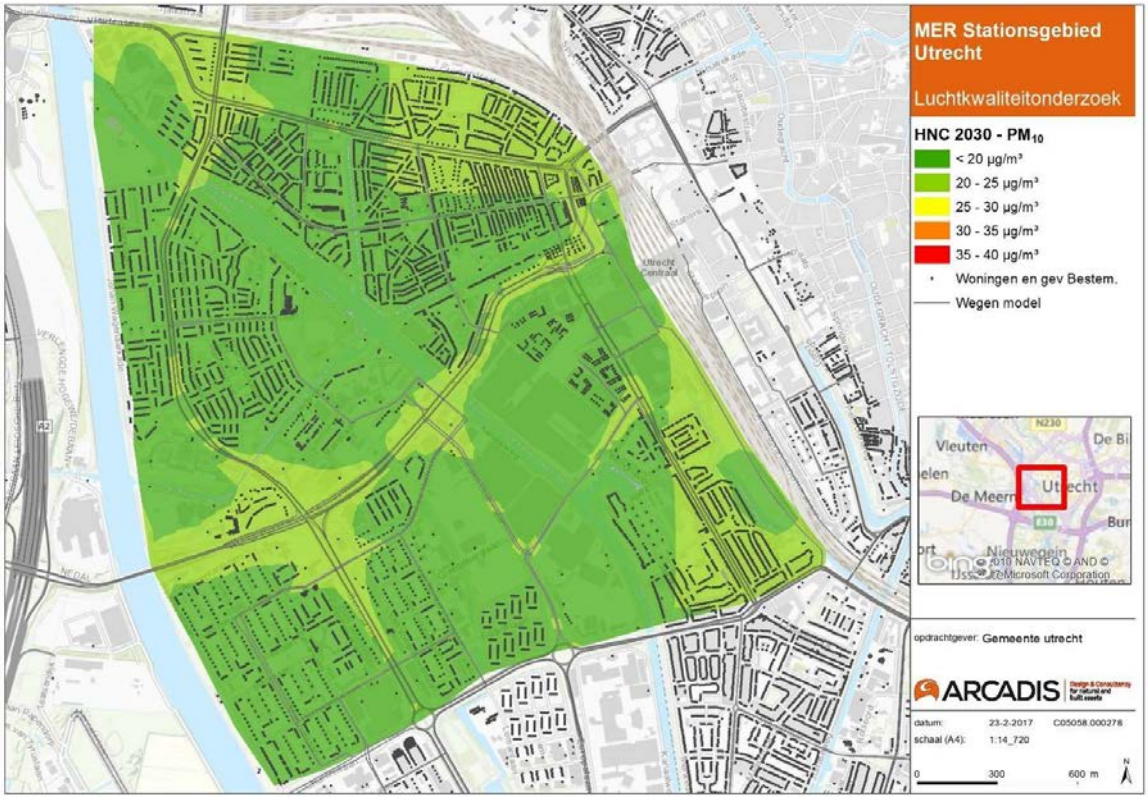
Uit bovenstaande tabel blijkt dat het plan 'Beurskwartier/Lombokplein' licht negatief scoort ten opzichte van de referentie (autonome ontwikkeling). De verandering in concentraties PM_{10} en $PM_{2,5}$ wordt als neutraal beoordeeld ten opzichte van de referentie situatie.

Het plansituatie Combi hoog (gecumuleerde situatie met PlanMER Merwedekanaalzone) is qua effectbeoordeling niet onderscheidend van het Plan Beurskwartier en Lombokplein.

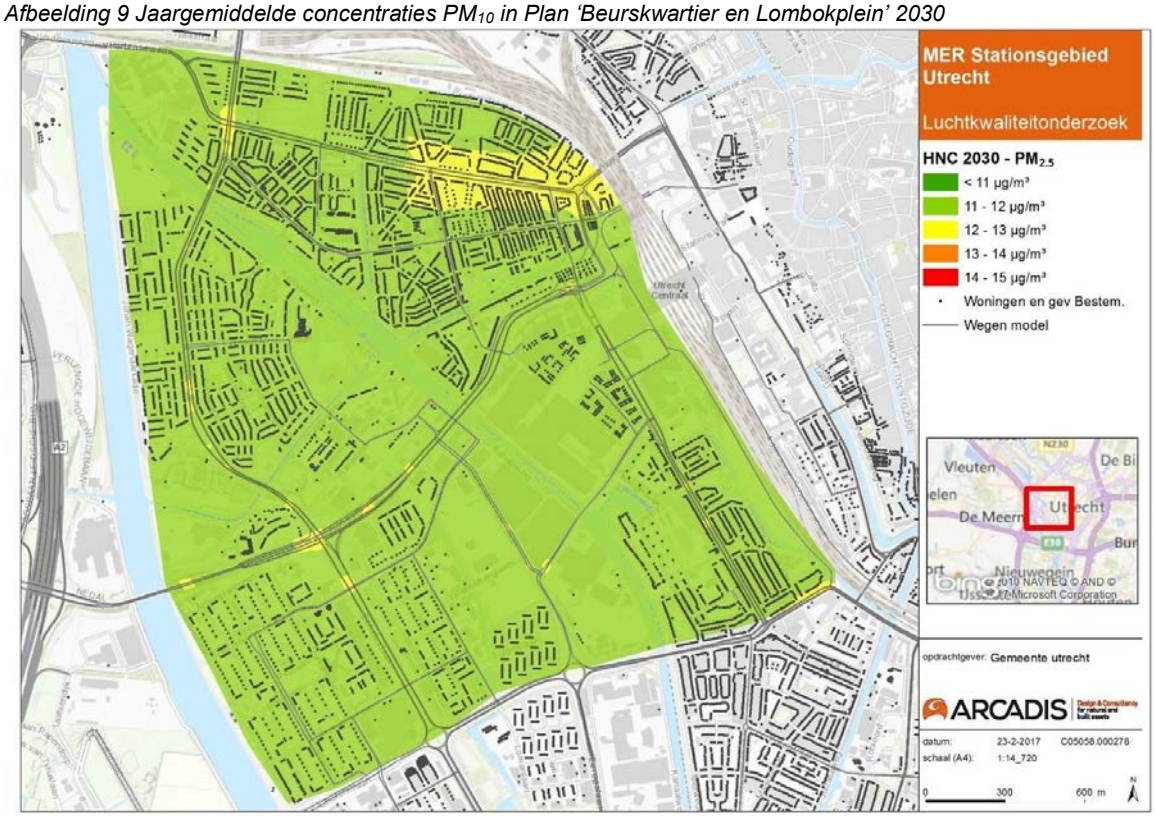
6.5.1 Resultaten ‘Beurskwartier/Lombokplein’

Afbeelding 8 Jaargemiddelde concentraties NO_2 in Plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ 2030

Afbeelding 9 Jaargemiddelde concentraties PM_{10} in Plan 'Beurskwartier en Lombokplein' 2030

Afbeelding 10 Jaargemiddelde concentraties $PM_{2,5}$ in Plan 'Beurskwartier en Lombokplein' 2030

Uit Afbeelding 8 t/m Afbeelding 9 blijkt dat de concentraties NO2 in de plansituatie 'Beurskwartier en Lombokplein' in 2030 vrijwel overal binnen het onderzoeksgebied lager dan 20 µg/m³ bedragen. Hiermee wordt net als in de autonome ontwikkeling ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie.

In de Plansituatie 'Beurskwartier/Lombokplein' liggen de concentraties PM10 op veel plekken onder 20 µg/m³ en voornamelijk langs enkele drukke wegen net boven 20 µg/m³. Hiermee wordt ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie, maar niet overal aan de door de WHO voorgestelde norm van 20 µg/m³. Ten opzichte van de autonome ontwikkeling is nabij de Jaarbeurs een verschuiving te zien van concentraties hoger dan 20 µg/m³ in AO 2030 naar lager dan 20 µg/m³ in de plansituatie. Dit valt te verklaren door het verplaatsen van verkeer naar de Jaarbeurs naar de andere zijde van het water. Op de Graadt van Roggenweg is om dezelfde reden juist een lichte toename te zien t.o.v. de autonome ontwikkeling. Langs de Graadt van Roggenweg zijn op andere locaties juist afnames te zien. De toenames treden voornamelijk op daar waar de Graadt van Roggeweg wordt verlegd naar het zuiden, rond het Westplein (toenames daar waar de weg komt te liggen) en ter hoogte met de afslag naar de Koningsbergerstraat. In Afbeelding 11 worden de verschillen weergegeven.

De 24-uursgemiddelde waarde overschrijdt nergens waar getoetst dient te worden het maximaal toegestane aantal van 35 dagen. De concentraties $PM_{2,5}$ liggen in 2030 in de autonome ontwikkeling tussen 11 en 13 µg/m³ en voldoen ruimschoots aan de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van 25 µg/m³.

Tabel 33 tellingen blootgestelden binnen concentratieklassen NO_2 en PM_{10} voor 'Beurskwartier/Lombokplein'

Klassen – NO_2 en PM_{10}	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	BL 2030	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	BL 2030
	Blootgestelden aan concentraties NO_2			Blootgestelden aan concentraties PM_{10}		
<15 [µg/m³]	0	0	0	0	0	0
15-20 [µg/m³]	0	54002	62542	0	39155	46764
20-25 [µg/m³]	0	87	21	54089	14934	15799
25-30 [µg/m³]	45351	0	0	0	0	0
30-35 [µg/m³]	8662	0	0	0	0	0
35-40 µg/m³]	76	0	0	0	0	0
> 40 [µg/m³]	0	0	0	0	0	0
Totaal	54089	54089	62562	54089	54089	62562

Tabel 34 tellingen blootgestelden binnen concentratieklassen $PM_{2,5}$ voor 'Beurskwartier/Lombokplein'

Klasse – $PM_{2,5}$	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	BL 2030
	Blootgestelden aan concentraties $PM_{2,5}$		
<10 [µg/m³]	0	0	0
10-12 [µg/m³]	0	49503	58425
12-14 [µg/m³]	0	4586	4138
14-16 [µg/m³]	54089	0	0
16-18 [µg/m³]	0	0	0
18-20 [µg/m³]	0	0	0
>20 [µg/m³]	0	0	0
Totaal	54089	54089	62562

In Tabel 35 zijn de concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ in de plansituatie 'Beurskwartier/Lombokplein' weergegeven langs een aantal representatieve wegen binnen het onderzoeksgebied, die ook in de vorige actualisatie van de MER inzichtelijk zijn gemaakt.

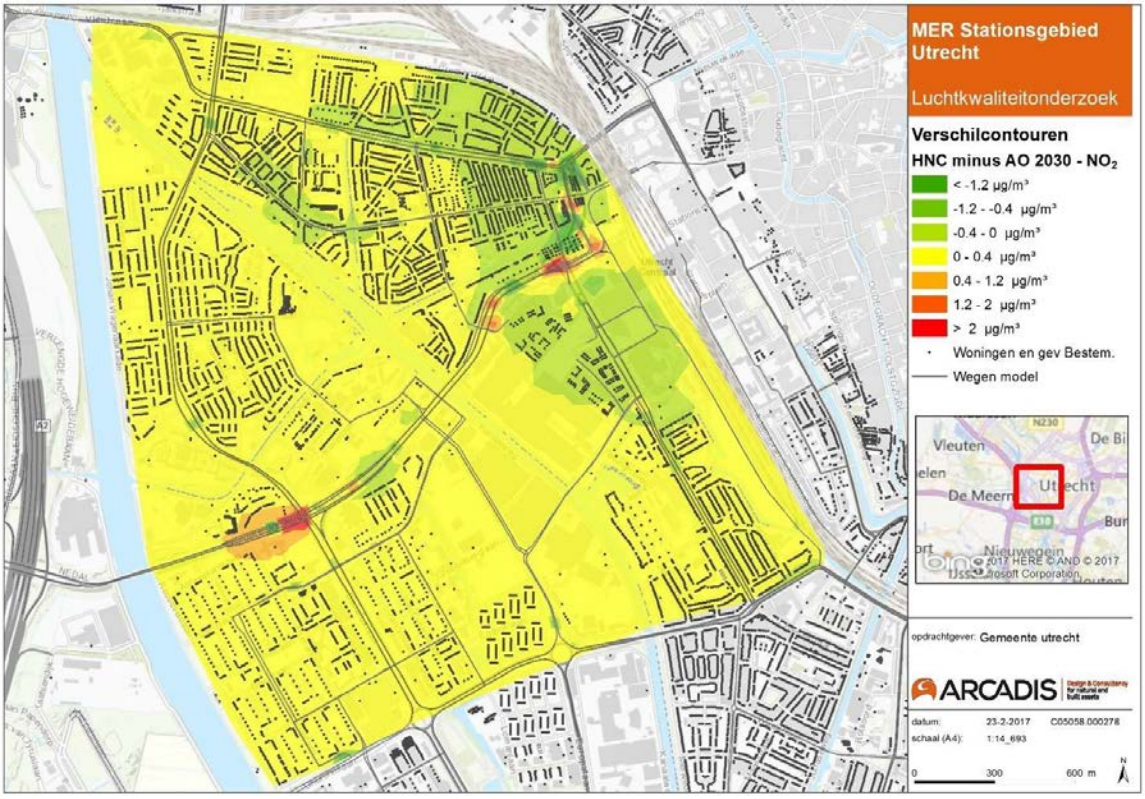
Tabel 35 Berekeningsresultaten langs representatieve wegen binnen onderzoeksgebied in Plan Beurskwartier/Lombokplein 2030

Wegen	Jaargemiddelde NO_2 (in µg/m³)		Jaargemiddelde PM_{10} (in µg/m³)		Jaargemiddelde $PM_{2,5}$ (in µg/m³)	
	AO 2030	BL 2030	AO 2030	BL 2030	AO 2030	BL 2030
Grenswaarde	**40**		**40**		**25**	
Vleutenseweg	16.5	16.5	20.2	20.2	12	12
Ds. Martin Luther Kinglaan	19	19.2	20.4	20.4	11.9	11.9
Weg der Verenigde Naties	18.6	18.6	20.1	20.1	11.7	11.7
Graadt van Roggenweg	18.7	18.6	20	20	11.7	11.7
Westplein	17	16.8	20.3	20.2	12	12
Croeselaan	18.1	18.1	20.1	20.1	11.9	11.9
Overste den Oudenlaan	19	19.1	20.1	20.1	11.7	11.7
Dr. M.A. Tellegenlaan	17.3	17.4	19.7	19.7	11.5	11.5
Van Zijstweg	17.9	18	19.8	19.8	11.6	11.6

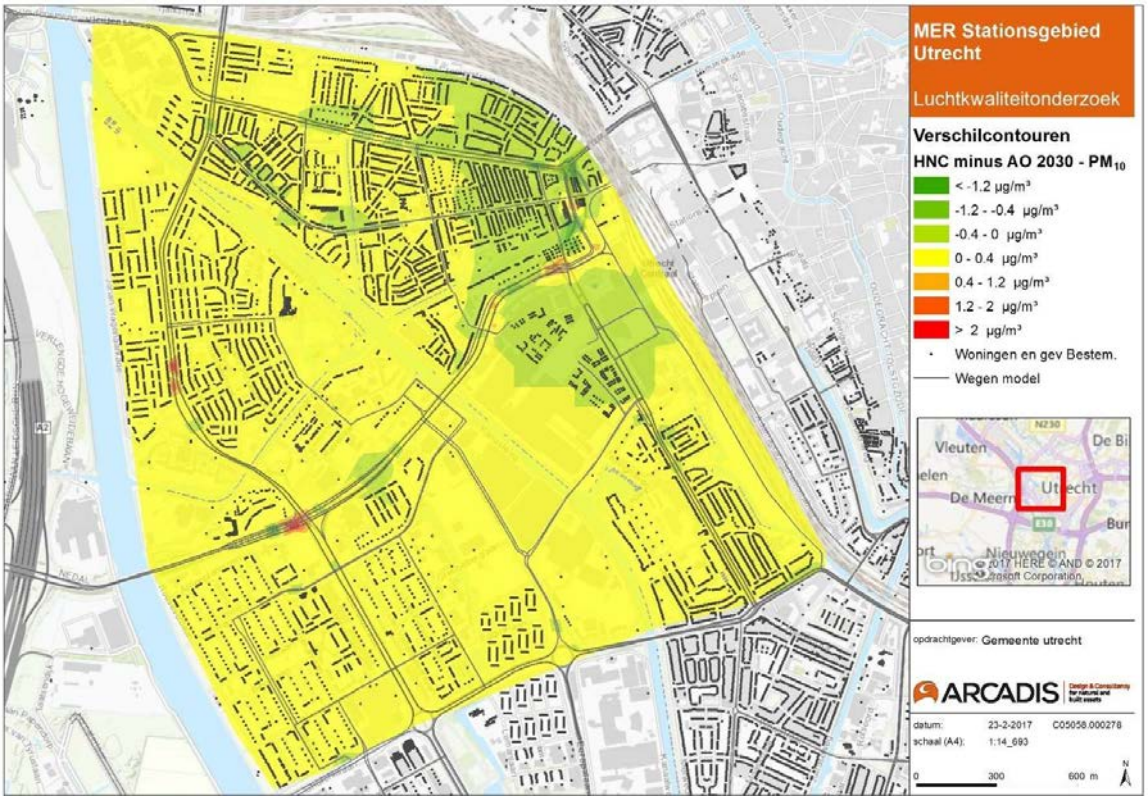
Uit bovenstaande tabel is op te maken dat er langs representatieve wegen lichte verschillen optreden in concentraties NO_2 in de plansituatie. Langs enkele wegen vinden verslechteringen plaats en langs enkele wegen verbeteringen. De concentraties PM_{10} en $PM_{2,5}$ wijzigen nagenoeg niet.

In Afbeelding 11 t/m Afbeelding 13 is voor NO2, PM10 en PM2,5 weergegeven wat de veranderingen in concentraties zijn t.o.v. de autonome ontwikkeling. Binnen deze contouren zijn tellingen gedaan waarop de effectbeoordeling heeft plaatsgevonden. Deze tellingen zijn weergeven in Afbeelding 13.

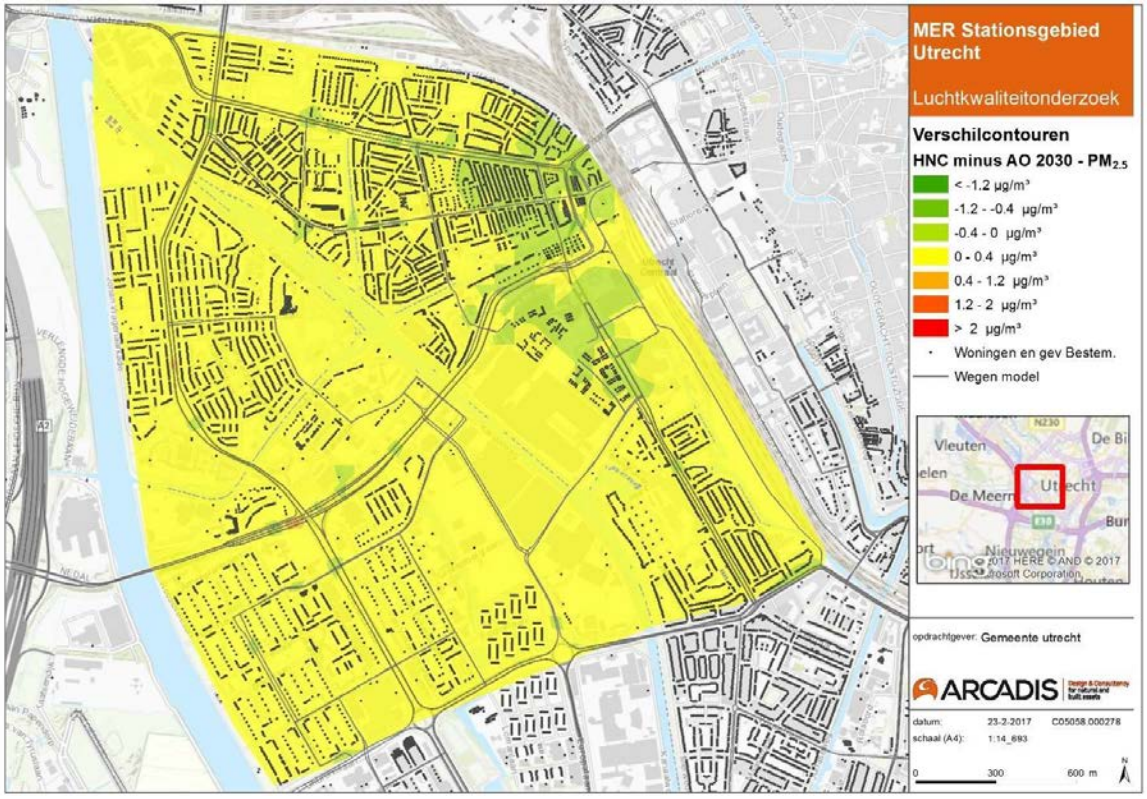
.

Afbeelding 11 Verschilconcentraties NO_2 in Plan 'Beurskwartier/Lombokplein' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 12 Verschilconcentraties PM_{10} in Plan 'Beurskwartier/Lombokplein' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 13 Verschilconcentraties $PM_{2,5}$ in Plan 'Beurskwartier/Lombokplein' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Tabel 36 tellingen van blootgestelden binnen verschilconcentratieklassen voor 'Beurskwartier/Lombokplein'

Klasse	BLC t.o.v. AO 2030 – NO_2 [blootgestelden]	BL t.o.v. AO 2030 – PM_{10} [blootgestelden]	BL t.o.v. AO 2030 – $PM_{2,5}$ [blootgestelden]
lager dan -2 [µg/m³]	0	0	0
-2 tot -1.2 [µg/m³]	44	0	0
-1.2 tot -0.4 [µg/m³]	172	48	0
-0.4 tot 0 [µg/m³]	8981	8561	4708
0 tot 0.4 [µg/m³]	42874	43884	47785
0.4 tot 1.2 [µg/m³]	421	0	0
1.2 tot 2 [µg/m³]	0	0	0
hoger dan 2 [µg/m³]	0	0	0
Totaal*	**52493**	**52493**	**52493**

*De totalen wijken licht af van de tellingen binnen concentratieklassen, omdat de nieuwe woningen voor de tellingen binnen verschilconcentratieklassen niet zijn meegenomen. Voor nieuwe woningen kunnen namelijk geen toe- of afnames berekend worden.

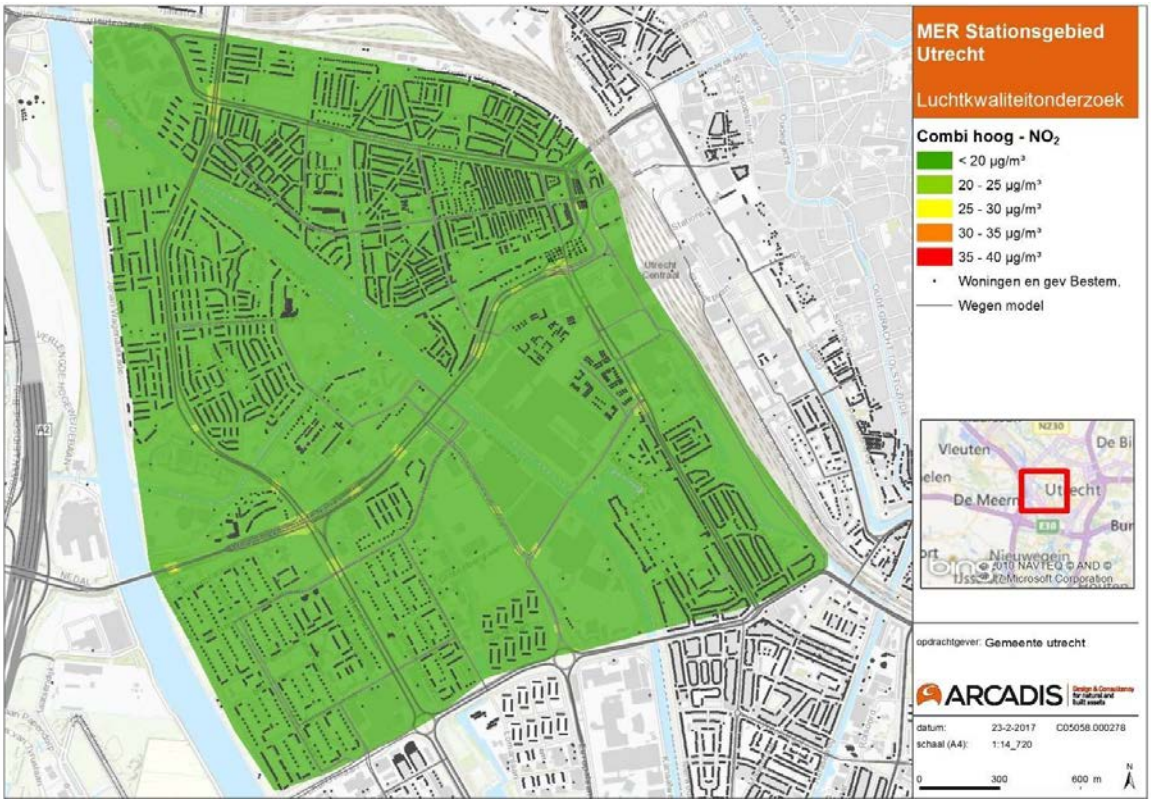
Uit de tellingen binnen verschilconcentratieklassen blijkt dat voor NO_2 de meeste blootgestelden een kleine toename ondervinden van concentraties. Ca. 420 blootgestelden ondervinden een toename van meer dan 0,4 en minder dan 1,2 µg/m^3. Er zijn ook een aantal blootgestelden die een afname ondervinden van de

concentraties NO_2. Conform beoordelingstabel Tabel 26 wordt een negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (-) toegekend.

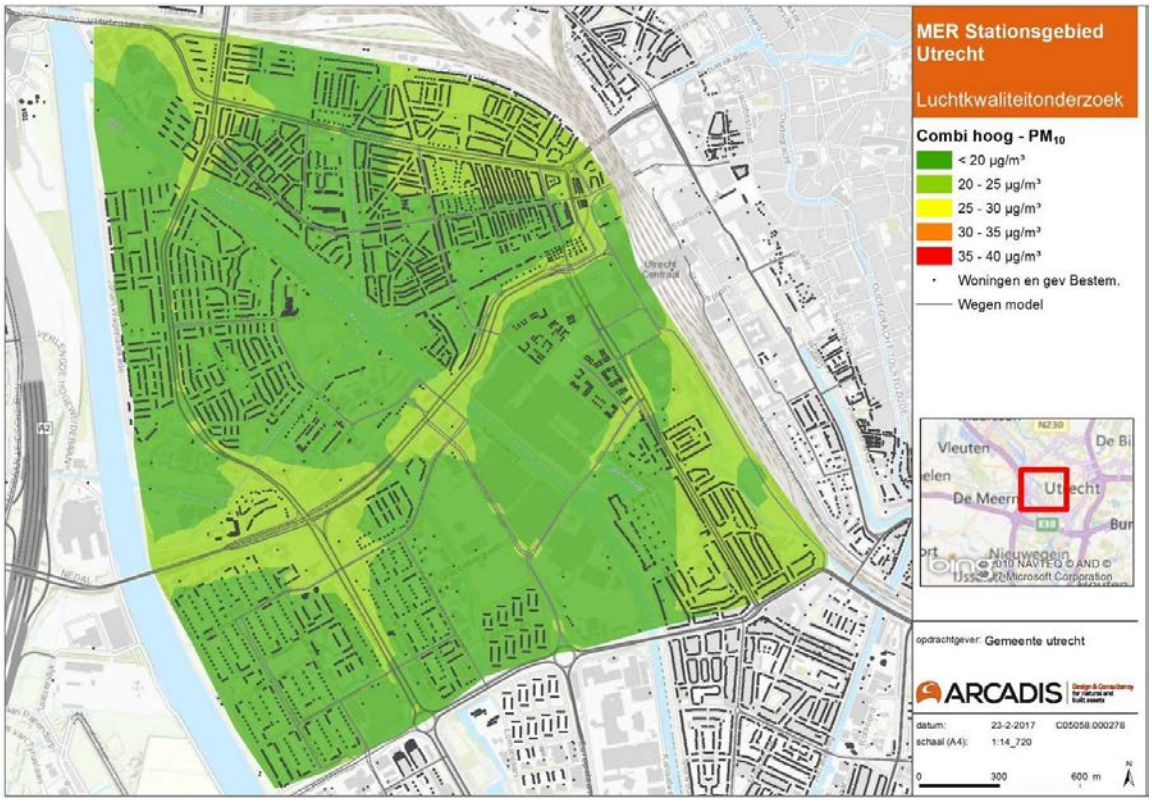
Voor de concentraties PM_{10} geldt dat ca. 50 blootgestelden een afname van groter dan 0,4 µg/m³ en minder dan 1,2 µg/m³ ondervinden. De meeste blootgestelden ondervinden een toename, die nergens groter is dan 0,4 µg/m³. Conform beoordelingstabel Tabel 26 wordt geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (0) toegekend.

Ook voor $PM_{2,5}$ geldt dat de meeste blootgestelden een toename ondervinden die nergens groter is dan 0,4 µg/m³. Conform beoordelingstabel Tabel 26 wordt ook $PM_{2,5}$ voor 'Beurskwartier/Lombokplein' beoordeeld met: geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (0).

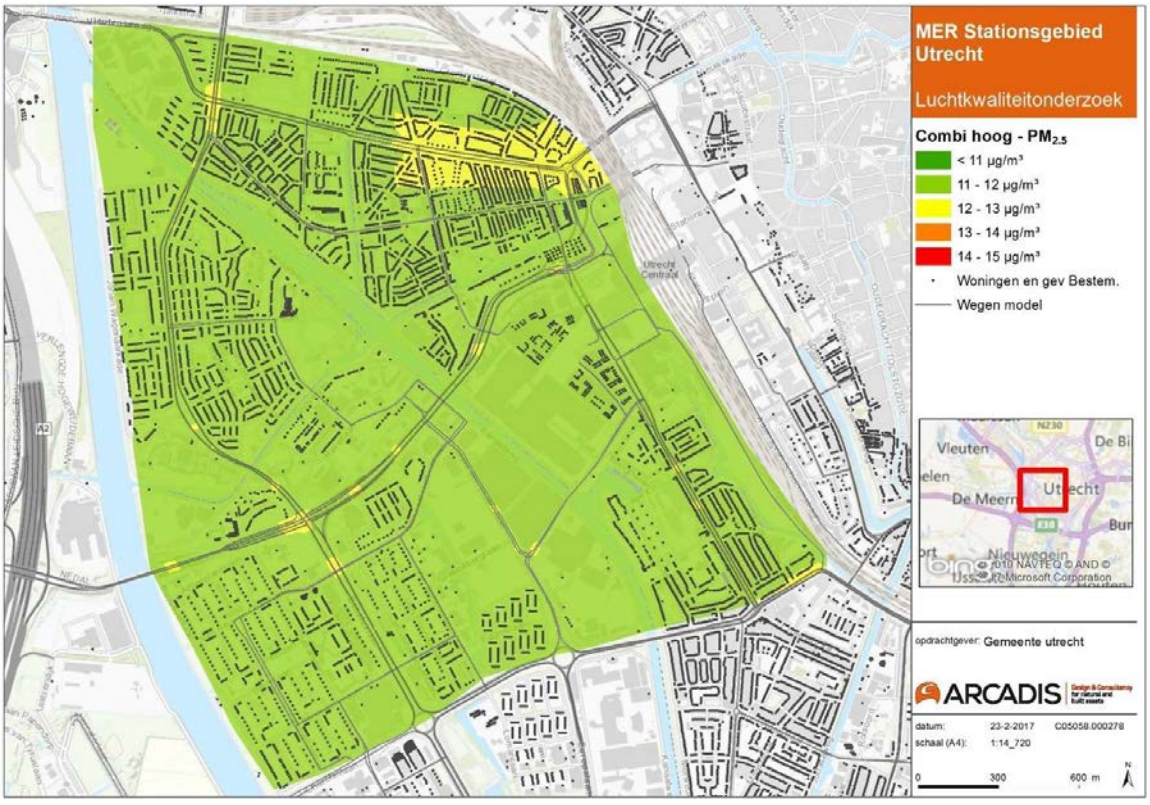
6.5.2 Resultaten 'Combi hoog'

Afbeelding 14 Jaargemiddelde concentraties NO_2 in Plan 'Combi Hoog' 2030

Afbeelding 15 Jaargemiddelde concentraties PM_{10} in Plan 'Combi Hoog' 2030

Afbeelding 16 Jaargemiddelde concentraties $PM_{2,5}$ in Plan 'Combi Hoog' 2030

Uit Afbeelding 14 t/m Afbeelding 16 blijkt dat de concentraties NO_2 in de cumulatieve plansituatie 'Combi hoog' in 2030 vrijwel overal binnen het onderzoeksgebied lager dan 20 µg/m³ bedragen. Hiermee wordt net als in de autonome ontwikkeling ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie.

In de Plansituatie 'Combi hoog' liggen de concentraties PM_{10} op veel plekken onder 20 µg/m³ en voornamelijk langs enkele drukke wegen net boven 20 µg/m³. Hiermee wordt ruimschoots aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voldaan voor de jaargemiddelde concentratie, maar niet overal aan de door de WHO voorgestelde norm van 20 µg/m³.

De 24-uursgemiddelde waarde overschrijdt nergens waar getoetst dient te worden het maximaal toegestane aantal van 35 dagen.

De concentraties $PM_{2,5}$ liggen in 2030 in de autonome ontwikkeling tussen 11 en 13 µg/m³ en voldoen ruimschoots aan de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van 25 µg/m³.

Tabel 37 tellingen blootgestelden binnen concentratieklassen NO_2 en PM_{10} voor 'Combi hoog'

Klassen – NO_2 en PM_{10}	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	Combi hoog 2030	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	Combi hoog 2030
	Blootgestelden aan concentraties NO_2			Blootgestelden aan concentraties PM_{10}		
<15 [µg/m³]	0	0	0	0	0	0
15-20 [µg/m³]	0	54002	62542	0	39155	46085
20-25 [µg/m³]	0	87	21	54089	14934	16477
25-30 [µg/m³]	45351	0	0	0	0	0
30-35 [µg/m³]	8662	0	0	0	0	0
35-40 µg/m³]	76	0	0	0	0	0
> 40 [µg/m³]	0	0	0	0	0	0
Totaal	54089	54089	62562	54089	54089	62562

Tabel 38 tellingen blootgestelden binnen concentratieklassen $PM_{2,5}$ voor 'Combi hoog'

Klasse – $PM_{2,5}$	Huidige situatie 2015	Autonome ontwikkeling 2030	Combi hoog 2030
	Blootgestelden aan concentraties $PM_{2,5}$		
<10 [µg/m³]	0	0	0
10-12 [µg/m³]	0	49503	58372
12-14 [µg/m³]	0	4586	4191
14-16 [µg/m³]	54089	0	0
16-18 [µg/m³]	0	0	0
18-20 [µg/m³]	0	0	0
>20 [µg/m³]	0	0	0
Totaal	54089	54089	62562

In

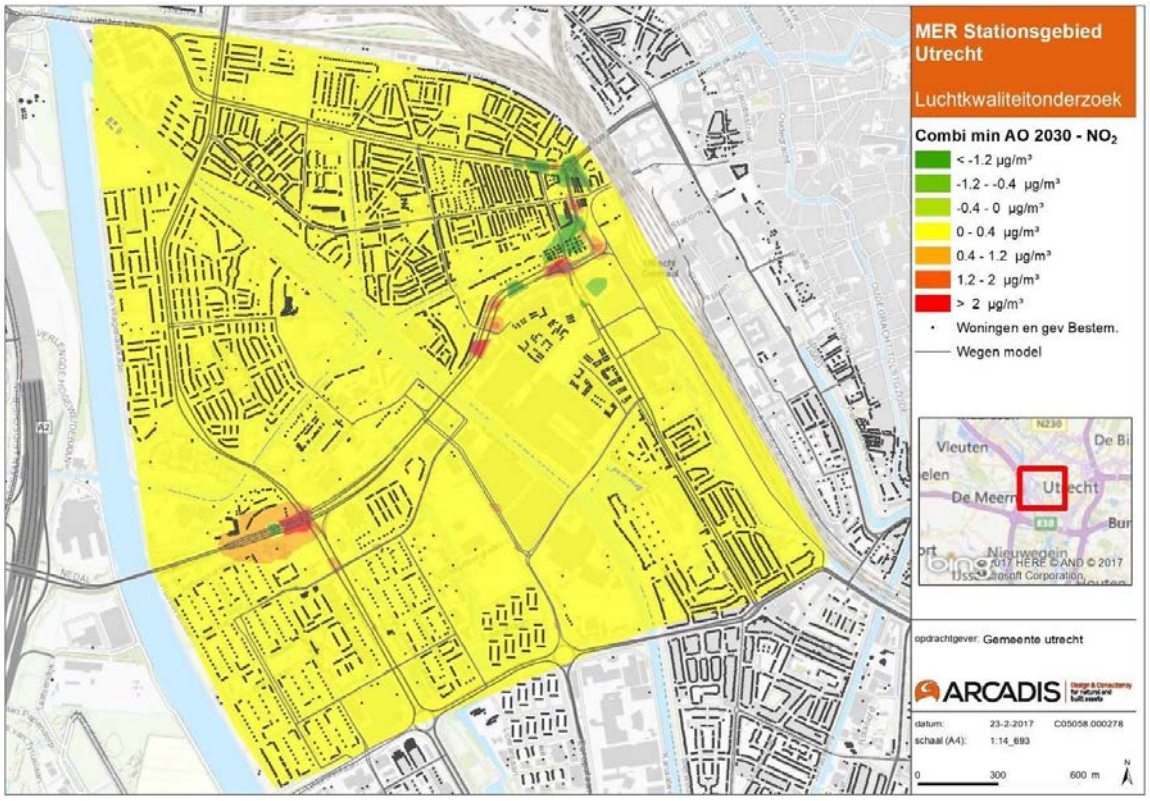
Tabel 39 zijn de concentraties NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ in de plansituatie 'Combi hoog' weergegeven langs een aantal representatieve wegen binnen het onderzoeksgebied, die ook in de vorige actualisatie van de MER inzichtelijk zijn gemaakt.

Tabel 39 Berekeningsresultaten langs representatieve wegen binnen onderzoeksgebied in Plan Combi Hoog 2030

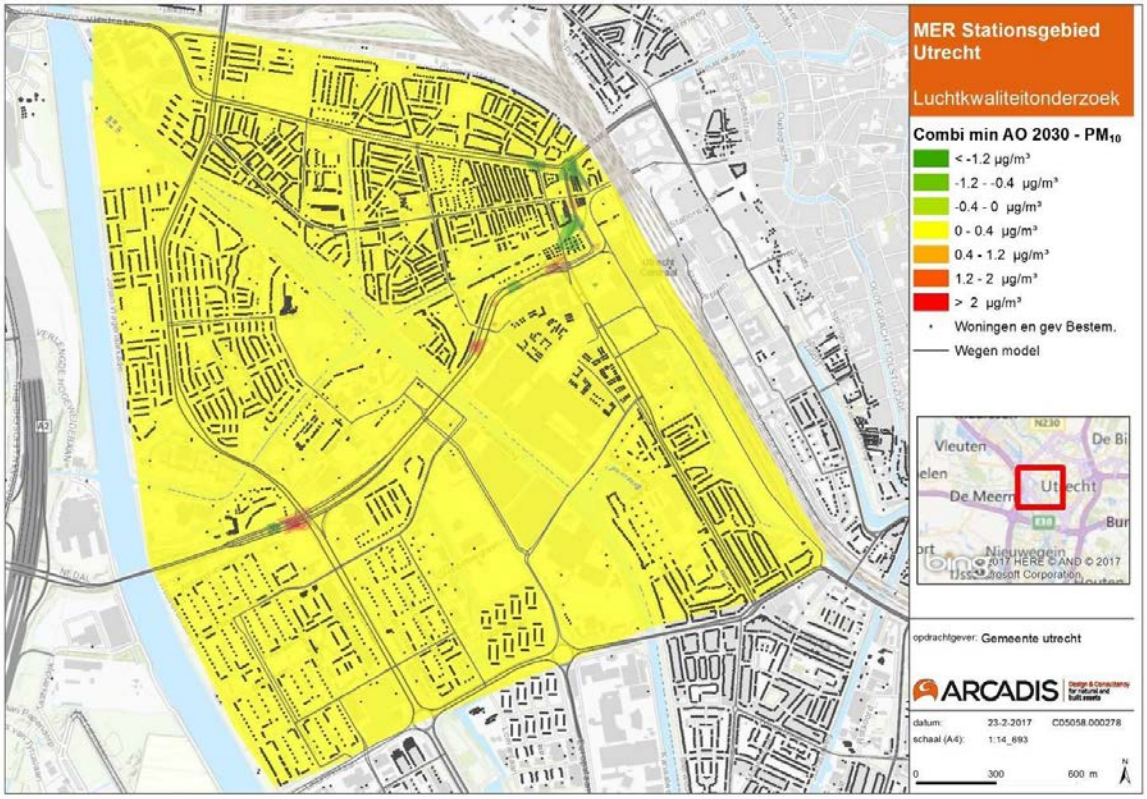
Wegen	Jaargemiddelde NO_2 (in µg/m^3)		Jaargemiddelde PM_{10} (in µg/m^3)		Jaargemiddelde $PM_{2,5}$ (in µg/m^3)	
	AO 2030	Combi H. 2030	AO 2030	Combi H. 2030	AO 2030	Combi H. 2030
Grenswaarde	**40**		**40**		**25**	
Vleutenseweg	16.5	16.5	20.2	20.2	12	12
Ds. Martin Luther Kinglaan	19	19.3	20.4	20.4	11.9	11.9
Weg der Verenigde Naties	18.6	18.7	20.1	20.1	11.7	11.8
Graadt van Roggenweg	18.7	18.6	20	20	11.7	11.7
Westplein	17	16.8	20.3	20.2	12	12
Croeselaan	18.1	18.1	20.1	20.1	11.9	11.9
Overste den Oudenlaan	19	19.3	20.1	20.1	11.7	11.7
Dr. M.A. Tellegenlaan	17.3	17.4	19.7	19.7	11.5	11.5
Van Zijstweg	17.9	18	19.8	19.8	11.6	11.6

Uit bovenstaande tabel is op te maken dat er langs representatieve wegen lichte verschillen optreden in concentraties NO_2 in de plansituatie. Langs enkele wegen vinden verslechteringen plaats en langs enkele wegen verbeteringen. In vergelijking met de plansituatie 'Beurskwartier en Lombokplein' vindt in de plansituatie 'Combi hoog' ook langs de Weg der Verenigde Naties een kleine verslechtering plaats t.o.v. AO 2030. De concentraties PM_{10} en $PM_{2,5}$ wijzigen nagenoeg niet.

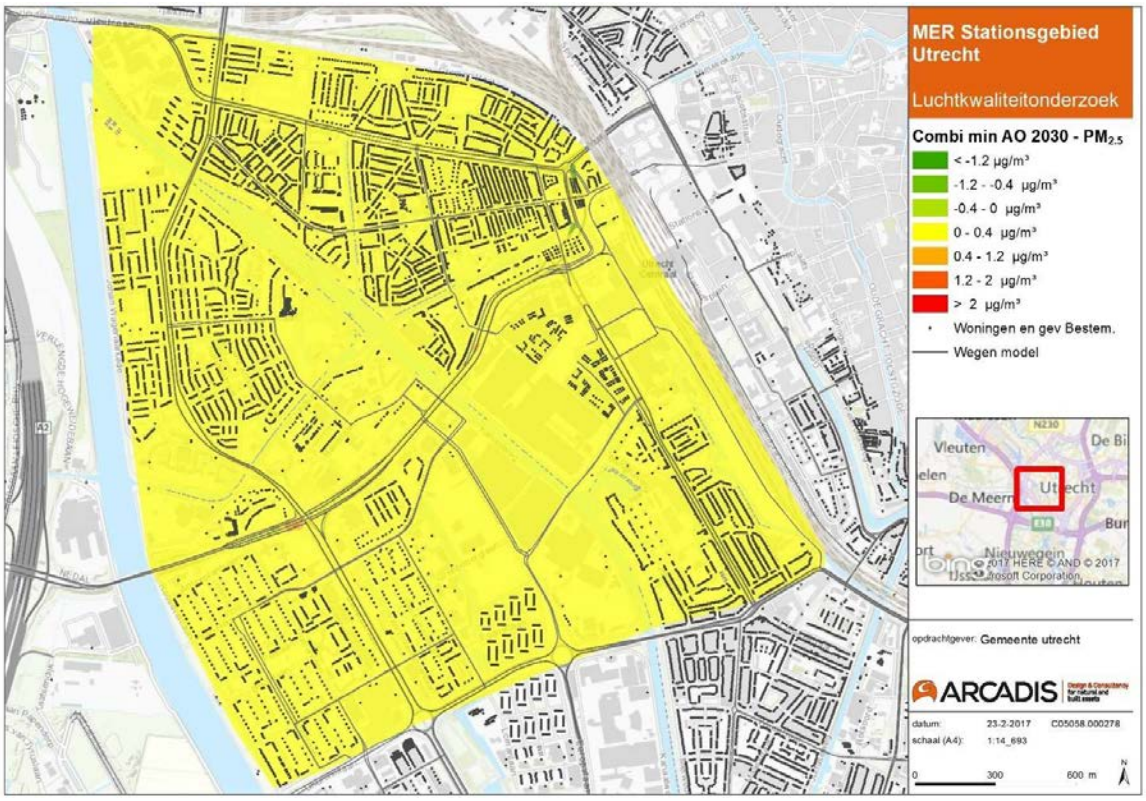
In Afbeelding 17 t/m Afbeelding 19 is voor NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ weergegeven wat de veranderingen in concentraties zijn t.o.v. de autonome ontwikkeling. Binnen deze contouren zijn tellingen gedaan waarop de effectbeoordeling heeft plaatsgevonden. Deze tellingen zijn weergeven in Tabel 40.

Afbeelding 17 Verschilconcentraties NO_2 in Plan 'Combi Hoog' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 18 Verschilconcentraties PM_{10} in Plan 'Combi Hoog' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Afbeelding 19 Verschilconcentraties $PM_{2,5}$ in Plan 'Combi Hoog' t.o.v. Autonome ontwikkeling 2030

Tabel 40 tellingen van blootgestelden binnen verschilconcentratieklassen voor 'Combi hoog'

Klasse	Combi hoog t.o.v. AO 2030 – NO_2 [blootgestelden]	Combi hoog t.o.v. AO 2030 – PM_{10} [blootgestelden]	Combi hoog t.o.v. AO 2030 – $PM_{2,5}$ [blootgestelden]
lager dan -2 [µg/m³]	0	0	0
-2 tot -1.2 [µg/m³]	44	0	0
-1.2 tot -0.4 [µg/m³]	126	48	0
-0.4 tot 0 [µg/m³]	5557	5782	3553
0 tot 0.4 [µg/m³]	46126	46614	48939
0.4 tot 1.2 [µg/m³]	612	48	0
1.2 tot 2 [µg/m³]	28	0	0
hoger dan 2 [µg/m³]	0	0	0
Totaal	52493	52493	52493

Uit de tellingen binnen verschilconcentratieklassen blijkt dat voor NO_2 de meeste blootgestelden een kleine toename ondervinden van concentraties. Ca. 612 blootgestelden ondervinden een toename van meer dan 0,4 en minder dan 1,2 µg/m³. En ca. 30 blootgestelden ondervinden een toename van meer dan 1,2 µg/m³, maar minder dan 2 µg/m³. Er zijn ook een aantal blootgestelden die een afname ondervinden van de concentraties NO_2. Omdat er weliswaar ca. 30 een toename groter dan 1,2 µg/m³ ondervinden, maar een nog groter aantal een afname van meer dan 1,2 µg/m³, wordt geen zeer negatieve score toegekend. Omdat

er wel meer blootgestelden een toename ondervinden van meer dan 0,4 µg/m^3, dan dat er een afname van meer dan 0,4 µg/m^3 ondervinden, wordt conform beoordelingstabel Tabel 26 een negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (-) toegekend.

Voor de concentraties PM_{10} geldt dat ca. 50 blootgestelden een afname van groter dan 0,4 µg/m^3 en minder dan 1,2 µg/m^3 ondervinden en tevens ca. 50 blootgestelden een even grote toename. De meeste blootgestelden ondervinden een toename, die nergens groter is dan 0,4 µg/m^3. Conform beoordelingstabel Tabel 26 wordt geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (0) toegekend.

Ook voor $PM_{2,5}$ geldt dat de meeste blootgestelden een toename ondervinden die nergens groter is dan 0,4 µg/m^3. Conform beoordelingstabel Tabel 26 wordt ook $PM_{2,5}$ voor 'Combi hoog' beoordeeld met: geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie (0).

6.6 Maatregelen

Er zijn geen mitigerende of compenserende maatregelen mogelijk of, gelet op de effectscore en op wettelijke toetsing, noodzakelijk.

6.7 Leemten in kennis

Leemten in kennis en informatie kunnen deels ontstaan door het ontbreken van kennis en informatie op dit moment, maar ook door onzekerheid over ontwikkelingen in de toekomst. Voor het thema luchtkwaliteit zijn de volgende leemten geconstateerd:
1. Onzekerheid in achtergrondconcentraties en emissiefactoren.
2. Onzekerheid in verkeersprognoses.

Ad 1) Onzekerheid in achtergrondconcentratie en emissiefactoren
Elk jaar worden emissiefactoren en achtergrondconcentraties vastgesteld conform de nieuwste inzichten. De trend in luchtkwaliteit is voor zowel de emissiefactoren als de achtergrondconcentraties dat deze daalt. Als de emissiefactoren en achtergrondconcentraties worden bijgesteld, gaat dit vaak om kleine wijzigingen. De verwachting is dat eventuele nieuwe inzichten geen grote effecten hebben op de uitkomsten van het onderzoek.

Ad 2) Onzekerheid in verkeersprognoses
Als gevolg van het plan wijzigen verkeersbewegingen in en nabij het plangebied. Dit wordt mede veroorzaakt doordat nieuwe bestemmingen worden gevestigd binnen het plangebied (o.a. woningen). Omdat de exacte inrichting in dit stadium nog niet bekend is en omdat het werkelijke voertuiggebruik af kan wijken van de prognoses, kunnen verkeersintensiteiten hoger of lager uitvallen. Dit kan leiden tot kleine wijzigingen in de berekeningsresultaten.

7 BODEM

Het aspect Bodem is in de Strategische Milieubeoordeling (SMB) beschouwd. In de 1e actualisatie van het Aanvullend MER is ingegaan op bodemkwaliteit en het beleid van de gemeente Utrecht hoe daar mee om te gaan. Dit beleid is in deze voorliggende actualisatie aangevuld. Dopgenomen effectbeoordeling uit de 1e actualisatie is niet gewijzigd en in voorliggend hoofdstuk overgenomen (zie paragraaf 7.1 en 7.2).

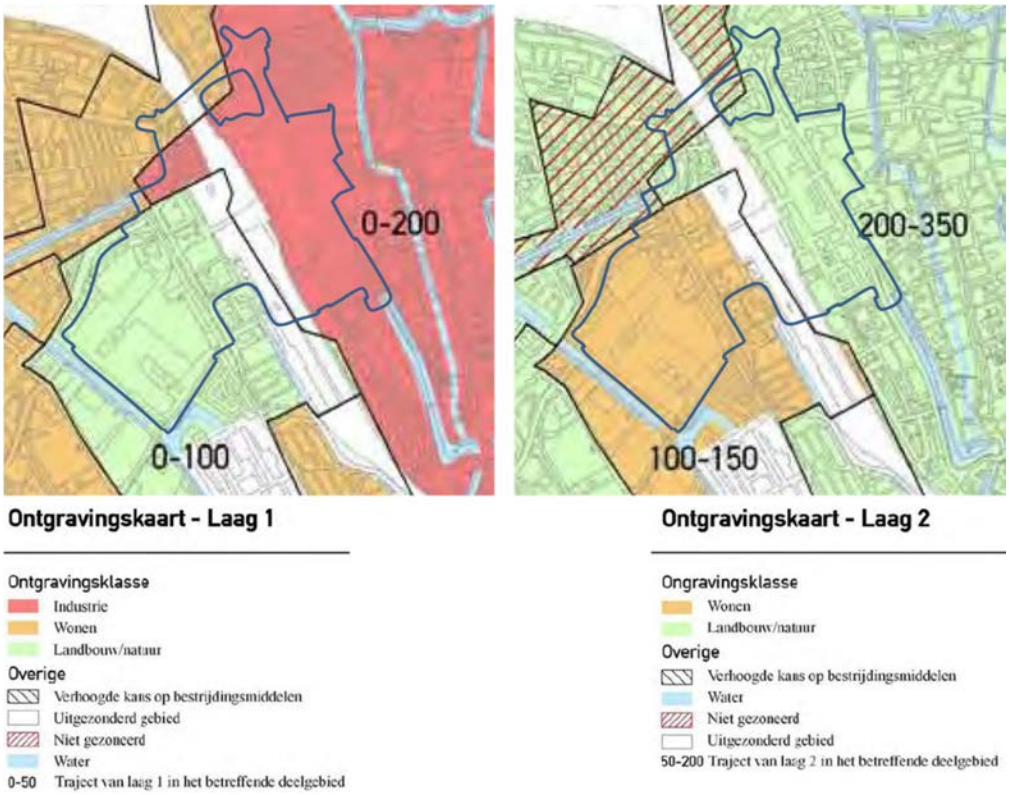
7.1 Toepassing grond

In de Nota bodembeheer 2012-2022 heeft de gemeente Utrecht de voorwaarden voor toepassing van grond en baggerspecie op of in de bodem vastgelegd. Dit beleidskader is van toepassing voor hergebruik van licht verontreinigde grond binnen de gemeente Utrecht. Voor zowel de te ontgraven grond als de bestemming zijn drie klassen die oplossen van schoon naar licht verontreinigd:

- Landbouw/natuur
- Wonen
- Industrie

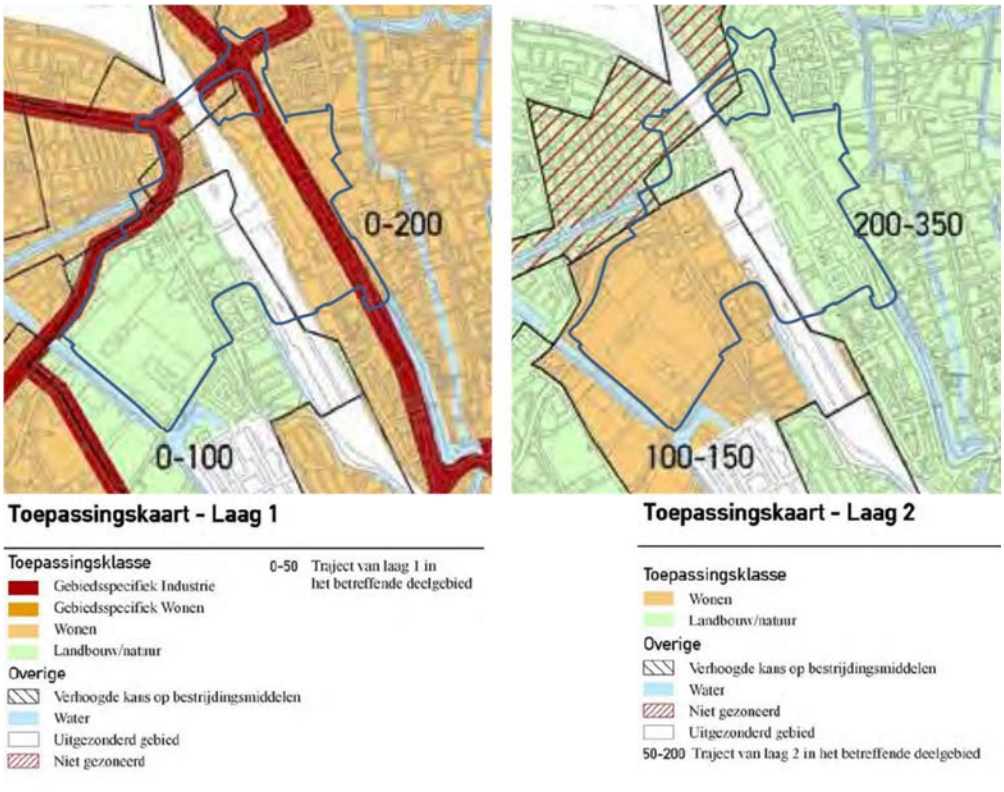
Ontgraven grond van een onverdachte locatie binnen de klasse ‘Landbouw/natuur’ mag overal binnen de gemeente Utrecht worden toegepast zonder partijkeuring. Grond afkomstig van een onverdachte locatie uit een klasse ‘Wonen’ mag alleen zonder partijkeuring worden toegepast in gebieden waarvan de toepassingseis klasse ‘Wonen’ is. Grond uit bodemkwaliteitszone ‘Industrie’, voornamelijk de binnenstad, moet in principe altijd gekeurd worden omdat er geen gebieden in het plangebied (toepassingskaart) zijn met toepassingseis klasse ‘Industrie’

Figuur 19 geeft de klassen bij ontgraving voor het plangebied. De klasse afhankelijk van de laag (diepte van ontgraving) van de grond. Uit de kaarten blijkt dat het grootste gedeelte van het plangebied klassen ‘Landbouw/natuur’ en ‘Wonen’ betreft. Een klein gedeelte van het plangebied heeft klasse ‘Industrie’ en hier ontgraven grond zal altijd gekeurd moeten worden voordat deze hergebruikt kan worden.

Figuur 19 Ontgravingskaarten plangebied op basis van de ontgravingskaarten Nota Bodembeheer 2012-2022

In Figuur 20 zijn de toepassingsklassen voor het plangebied weergegeven. Deze klassen geven een grove indicatie van de kwaliteit van de grond. De kaarten maken duidelijk dat de klasse van toepassing altijd schoner of gelijk is aan de klasse van ontgraving. Doordat nieuwe grond van een betere klasse is dan de aanwezige grond zal de bodemkwaliteit in het plangebied verbeteren. Dit vooral voor de eerste laag van de binnenstad. Alleen onder doorgaande wegen mag grond van de klasse industrie toegepast worden. Gebieden die uitgezonderd zijn, onder andere, spoor gebonden gronden: een zone van 11 meter vanuit het hart van het spoor en om emplacementen en grond vallend onder het spoorwegnet.

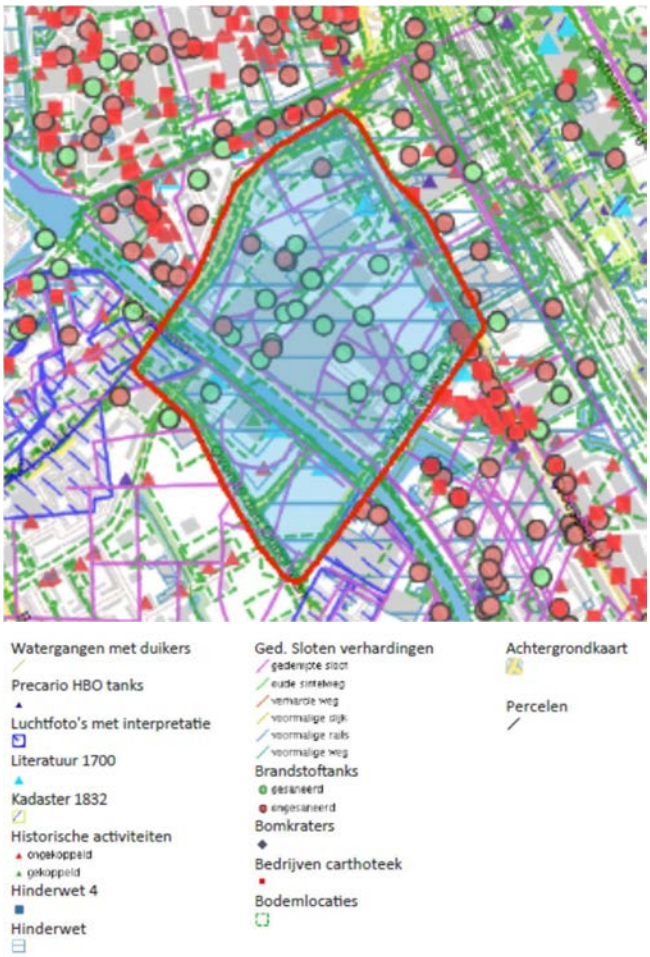
Figuur 20 Toepassingskaarten plangebied op basis van de toepassingskaarten uit de Nota Bodembeheer 2012-2022

De 1e actualisatie van het aanvullende MER concludeert dat, als gevolg van de Nota en voorgenomen activiteit, de bodemkwaliteit in het plangebied verbetert (+). Doordat er geen nieuw beleidskader is en het voorgenomen programma niet is veranderd, blijft deze conclusie gehandhaafd.

7.2 Bodemsanering

In Figuur 21 zijn de verdachte locaties in het plangebied weergegeven. Er zijn gesaneerde en niet gesaneerde ondergrondse tanks aanwezig, gedempte sloten en er hebben diverse bedrijfsactiviteiten plaatsgevonden, zoals metaalbewerking, defensieterrein, tankstation, garagebedrijf, energiecentrale. Uitgebreide informatie over historische activiteiten is opgenomen in het historisch onderzoek Graadt van Roggenweg e.o. (Jaarbeursterrein) te Utrecht (AA & C Nederland B.V, 22-11-2009, dossiernummer 09-3986).

In het plangebied zijn meerdere bodemonderzoeken en bodemsaneringen uitgevoerd op het Jaarbeursterrein, Jaarbeursplein en rondom de Croeselaan. Het gaat om saneringen van verontreinigingen met zware metalen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), minerale olie, vluchtige aromaten en vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen (VOCl) in grond of grondwater. Er lopen diverse monitoringsactiviteiten van saneringen. Graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen hebben invloed op deze verontreinigingen.

Figuur 21 Verdachte locaties in het plangebied (Bron: Bodemloket)

In het grondwater zijn omvangrijke verontreinigingen met VOCl aanwezig tot een diepte van ruim 40 m. Deze verontreinigingen staan grondwateronttrekkingen in de weg. Daarom heeft de gemeente apart beleid ontwikkeld met een gebiedsgerichte aanpak van het grondwater.

De gebiedsgerichte aanpak is begin 2016 vastgelegd in het Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond, De beleidsnota “Beschermen, verbeteren en benutten: Naar een gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen in de ondergrond van Utrecht” is verwerkt in het gebiedsplan en behandelt, onder andere, de sanering van verontreiniging van de ondergrond en het benutten van de ondergrond door warmte-koudeopslag (WKO).

Onderdeel van het gebiedsplan is de biowasmachine. Voor de aanpak van de verontreinigingen van de ondergrond heeft de gemeente in samenwerking met verschillende partners de ‘biowasmachine’ ontwikkeld. Deze aanpak van verontreiniging in de ondergrond bestaat onder meer uit de natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in het grondwater. De werking van de biowasmachine is toegelicht bij de behandeling van het aspect water in paragraaf 8.3. De 1e actualisatie van het aanvullend MER concludeerde dat de inzet van de biowasmachine een positief effect heeft op de kwaliteit van het grondwater en de bodem. Deze conclusie is nog steeds van toepassing.

7.3 Ondergrondse infrastructuur

7.3.1 Huidige situatie

In het plangebied ligt een veelheid van bestaande kabels en leidingen. Gevolg hiervan is dat geprojecteerde bouwblokken soms boven bestaande tracés van kabels en leidingen zijn bedacht. Dit is uiteraard niet gewenst. Verleggen van het tracé of aanpassen van het bouwblok zijn mogelijke, voor de hand liggende, oplossingen.

Daarnaast moeten er voor de nieuwbouwplannen nieuwe kabels en leidingen worden aangelegd. Kabels en leidingen vragen om ruimtebeslag in de ondergrond en stellen ook eisen aan de inrichting van het maaiveld. Zo moet ondergronds boven de riolering een strook van 3 meter worden vrijgehouden. Bomen mogen niet boven riolering en andere kabels en leidingen worden geplaatst.

Bij een compleet nieuwe inrichting kan ervoor worden gekozen om een voorschot te nemen op nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van energiegebruik en –behoefte. Voor de beoordeling van de mogelijke conflicten met ondergrondse infrastructuur is ervan uitgegaan dat er voor de nieuwe ontwikkeling van het Beurskwartier geen gas en/of warmteleidingen in het gebied behoeven te worden gelegd. Dit biedt mogelijkheden voor vergroening in het plangebied.

7.3.2 Conflicten

De gemeente Utrecht heeft onderzocht of er zich conflicten kunnen voordoen tussen de nieuw geplande bovengrondse en bestaande en nieuw aan te leggen ondergrondse infrastructuur op basis van bestaande onderzoeken. Hieruit blijkt dat er zich een aantal conflicten kunnen voordoet. Voor het plangebied van Lombokplein zijn dat:

- De belangrijkste conflicten spelen op het Westplein en langs de uit te graven Leidsche Rijn. De bouwblokken die hier zijn geprojecteerd komen over bestaande riolering te liggen. In de uitwerking van de plannen voor het Lombokplein moet de keuze worden gemaakt waar de verlegde leidingen het beste kunnen komen te liggen.
- Andere conflicten spelen bij de nieuwe verkeersbrug die over de Leidsche Rijn moet komen te liggen. Keuzes zullen moeten worden gemaakt voor wat betreft bestaande of nieuw aan te leggen zinkers en een aldaar aanwezige stadsverwarmingsleiding.

In het Beurskwartier spelen er minder conflicten, omdat kabels en leidingen in de regel alleen worden aangelegd in de openbare ruimte, terwijl de grond nu nog in eigendom is van Jaarbeurs. Uitgangspunt voor het gebied is dat er zoveel mogelijk nieuwe riolering als gescheiden (stelsel) riolering wordt aangelegd. Dat wil zeggen dat er naast het gemengde rioolstelsel een hemelwaterriool wordt aangelegd dat direct uitstroomt op het oppervlaktewater. Dit om te voorkomen dat er hemelwater naar de rioolzuivering wordt verpompt. De overige kabels en leidingen worden zoveel mogelijk gebundeld. Hiervoor zijn voorstellen opgenomen in de bijlagen van de ontwikkelovereenkomst die de gemeente in 2016 sloot met Jaarbeurs. Voor het gedeelte van het Jaarbeurskwartier dat grenst aan de van Zijstweg wordt afgestemd op de ondergrondse infrastructuur van ontwikkelingen aan de Van Zijstweg, deze weg wordt in de komende jaren gereconstrueerd.

7.3.3 Aandachtspunten voor de volgende planfase

De conflicten zijn oplosbaar, hetzij door rooilijnen en ontwerpen van de inrichting aan te passen, hetzij door tracés van kabels en leidingen te wijzigen. Het aspect ondergrondse infrastructuur scoort neutraal (0).

8 WATER

Het aspect Water is in de Strategische Milieubeoordeling (SMB) beschouwd. In de 1e actualisatie van het Aanvullend MER is ingegaan op grondwaterkwaliteit en het beleid van de gemeente Utrecht hoe daar mee om te gaan. Dit beleid (aangevuld met het gebiedsplan voor Utrecht (2016) en de daarin opgenomen effectbeoordeling is niet gewijzigd en in voorliggend hoofdstuk overgenomen (zie paragraaf 8.3).

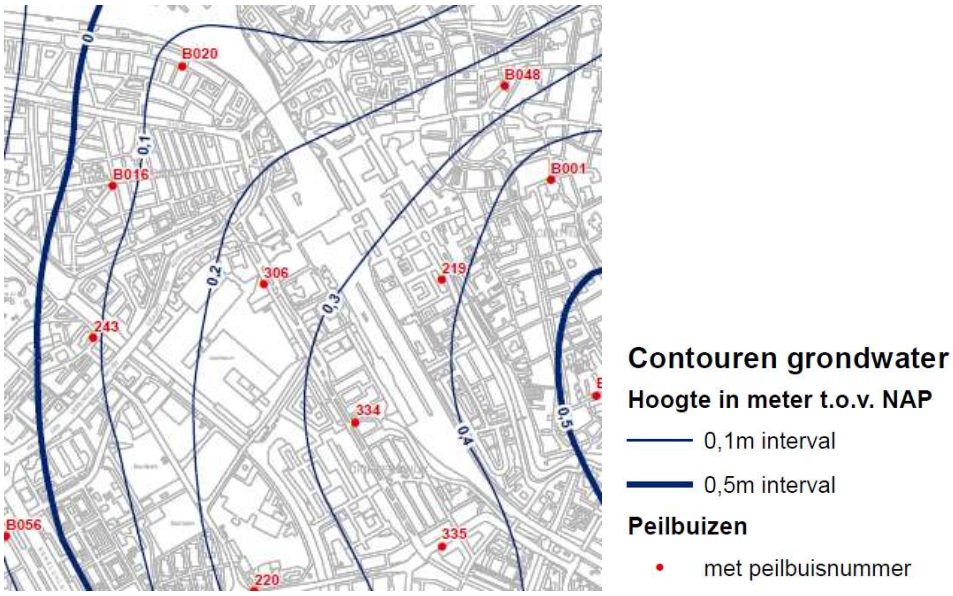
In paragraaf 8.1 is voor het aspect water (kwaliteit grond- en oppervlaktewater) de huidige situatie beschreven dat zowel relevant is als referentie voor waterberging (en afvoer) als de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater (beschreven in 8.3). In paragraaf 8.2 wordt ingegaan op normen en ambities voor het aspect waterberging. Het betreft hier een nieuwe beoordeling ten opzichte van de SMB. In paragraaf § 8.4 is de aanpak van grondwaterverontreiniging beschreven als aanvulling op de 1e actualisatie met nieuw beleid en plannen zoals omgeschreven in de concept omgevingsvisie.

8.1 Huidige situatie

Door de aanwezigheid van infrastructuur, parkeerterreinen en grote aaneengesloten dakoppervlakken is in het plangebied een grote hoeveelheid verhard oppervlak aanwezig. Het huidige watersysteem in het plangebied is ingericht op een snelle afvoer. Het hemelwater wordt direct afgevoerd naar het grondwater, het rioolstelsel en het oppervlaktewater. Het afvalwater wordt onder normale omstandigheden afgevoerd naar een zuiveringsinstallatie. In het plangebied is er, met uitzondering van het gemengd rioolstelsel, geen extra bergingscapaciteit en dat betekent dat grote neerslagpieken niet in het gebied kunnen worden geborgen.

Door overstorten van het rioolstelsel en verschillende vervuilende bronnen zoals wegverkeer, het emplacement en de lozingen van zuiveringsinstallaties is de kwaliteit van het oppervlaktewater matig. De biologische en ecologische kwaliteit van het water en de oevers in het plangebied is minimaal.

Figuur 22 toont de grondwatercontourenkaart. De contourlijnen betreffen gemiddelde stijghoogten in het eerste watervoerend pakket. De grondwaterstanden worden gegeven in meters ten opzichte van NAP. Ze zijn gebaseerd op statistische waarde en betreffen een rekenkundig gemiddelde van de meetwaarden in de periode 2002 tot en met 2011.

Figuur 22 Grondwatercontourkaart Gemeente Utrecht (uit 2013)

8.2 Waterberging in Omgevingsvisie

8.2.1 Wateropgave en waterberging

Sinds de 1e actualisatie aanvullende MER (2013) zijn er geen grote wijzigingen geweest in de waterwetgeving. De Waterwet (2009) en de normeringen afkomstig zoals opgenomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn nog steeds van toepassing. In de SMB (2006) is een afvoerfactor van 1,5 l/sec/ha als referentiewaarde gehanteerd. Dit is overeenkomstig het uitgangspunt van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden[11].

De wateropgave in het gebied is 14.000 m^3 (Climate KIC, 2016). Binnen het toekomstige plangebied kan circa 15.000 m^3 aan regenwater worden vastgehouden[12]. Dit is ruim voldoende voor de benodigde 14.000 m^3. Deze kengetallen gelden voor het gebied exclusief de Lombokplein dat buiten de scope van het Climate KIC-studie viel. Ze zijn richtinggevend voor het hele gebied.

In de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein zijn diverse ontwikkelingen gepland die rekening houden met een toename aan neerslagintensiteit. Uitgangspunt is daarbij dat water in eerste instantie wordt vastgehouden in het gebied, zo veel mogelijk infiltreert in de bodem en indien nodig vertraagd wordt afgegeven aan riool en of afvoerend oppervlaktewater.

Dit krijgt vorm door:

- Het ontwerpen van twee parken in het Beurskwartier en groen in het Lombokplein.
- Het vormgeven van straten en overige niet bebouwde oppervlaktes met waterdoorlatende verharding,
- Afkoppeling van regenwater van gebouwen in combinatie met buffering in de grond
- Ruimte creëren voor grote bomen, en
- Water in de openbare ruimte (o.a. herstellen van de Leidsche Rijn).

Ca. 50% van de daken zullen belegd worden met groene daken en voor zover technisch en financieel mogelijk zullen ontwikkelaars worden uitgedaagd om groene gevels toe te passen. Bij deze daken moeten ook waterretentiemaatregelen worden genomen. Dit alles in balans met eisen voor een goede architectuur en leefbaarheid van de straten. Dit alles zorgt voor een positief effect (+) op het waterbergend vermogen in het plangebied. Het toepassen van groene daken en reservoirs voor afstromend regenwater kunnen ervoor zorgen dat de totale wateropgave (incl. Kop van Lombok) geheel binnen het plangebied kan worden opgelost.

8.2.2 Aandachtspunten voor verdere planvorming

De voorgenomen planontwikkeling leidt niet tot een uitbreiding van het verhard oppervlak in het plangebied. Als toch sprake is van een versnelde afvoer dan moet bij het Hoogheemraadschap, in de planvormingsfase, een vergunning worden aangevraagd. Bovendien moet dit in dat geval binnen het plangebied gecompenseerd worden door vertragende maatregelen (zoals absorberende dakbedekking of een wadi).

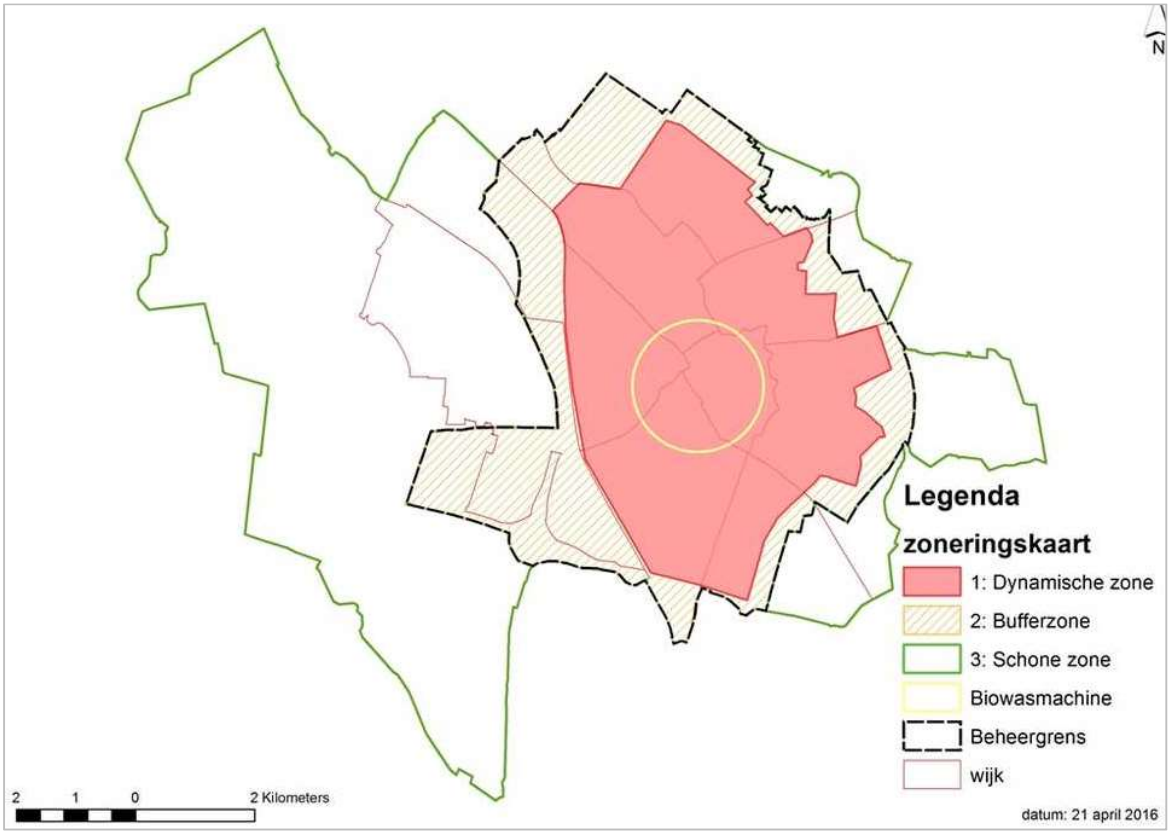
8.3 Aanpak grondwaterverontreiniging

Vanaf 2016 is binnen de gemeente Utrecht het gebiedsplan voor grondwater van kracht. Hierdoor is het niet meer nodig om voor alle werkzaamheden, waarbij een grondwateronttrekking plaats vindt, een apart saneringsplan op te stellen. Er zijn drie zones ingesteld waarvoor verschillende voorwaarden voor de inzet van het gebiedsplan gelden. Deze zijn opgenomen in Figuur 23.

De gebiedsgerichte aanpak geldt voor de dynamische zone en de bufferzone. In de dynamische zone en in delen van de bufferzone is grondwaterverontreiniging aanwezig en accepteert de gemeente onder bepaalde voorwaarden verplaatsing van de verontreiniging binnen het gebied. In de dynamische zone mag de scheidende laag tussen 1e en 2e watervoerende pakket niet doorboord worden, om elk risico op lekkage van verontreinigingen te voorkomen. Het plangebied ligt in de dynamische zone.

[11] Deze afvoerfactor geldt zeer waarschijnlijk voor het buitengebied.

[12] Het uitgangspunt voor een water-neutrale impact van het plan is circa 300 tot 350 m3 waterberging per hectare nodig (Bron: SSD-rapport).

Figuur 23 Overzichtskaart gebiedsplan voor grondwater (gemeente Utrecht.nl, geraadpleegd op 17/3/17)

In het plangebied wordt, zoals ook in het hoofdstuk Bodem aangegeven, de Biowasmachine ingezet voor de sanering van verontreinigd grondwater (en de bodem). Hierbij wordt ingezet op een natuurlijke biologische afbraak van verontreinigingen in de bodem en grondwater. Een WKO pompt water in de ondergrond rond waardoor dit voortdurend in beweging is. Bacteriën en verontreiniging wordt zo gemengd om de afbraak te versnellen. Door de inzet van WKO wordt bovendien de temperatuur van het grondwater verhoogd. Dit stimuleert de afbraak van verontreiniging. Ook bemalingen voor bouwwerkzaamheden hebben invloed op de beweging van het grondwater.

De 1e actualisatie van de aanvullende MER concludeert dat de biowasmachine een positief effect (+) heeft op de kwaliteit van het grondwater. Deze conclusie blijft in deze 2e actualisatie van kracht.

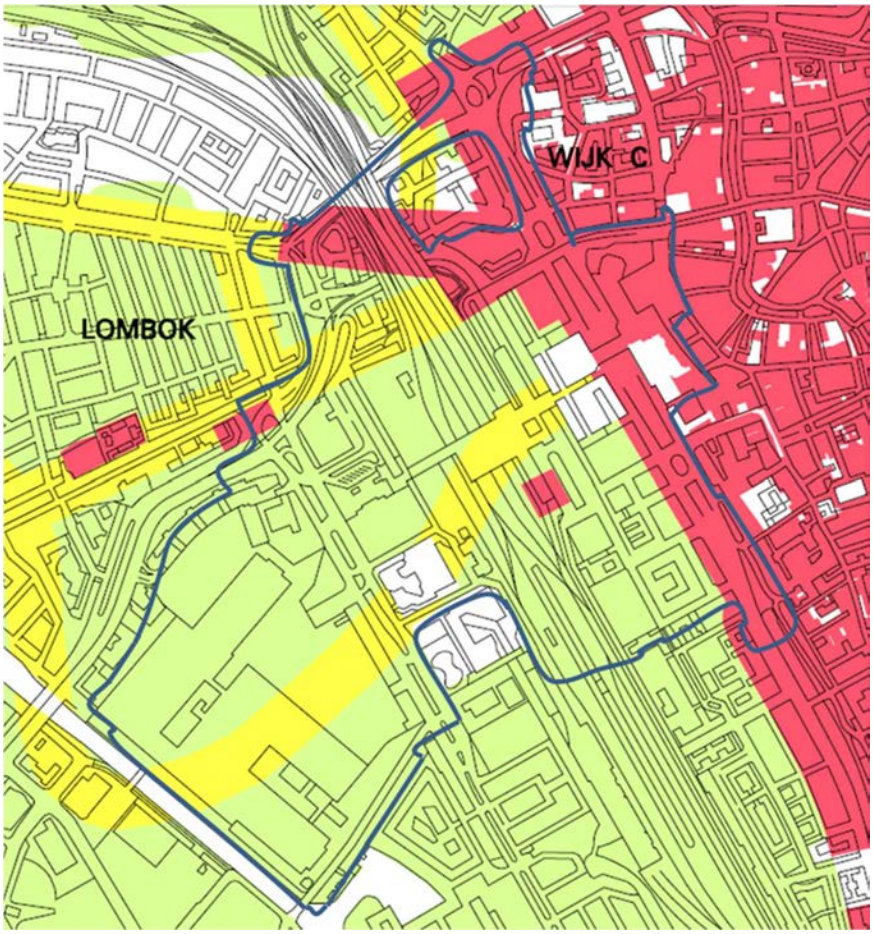
9 ERFGOED; ARCHEOLOGIE EN RIJKSMONUMENTEN

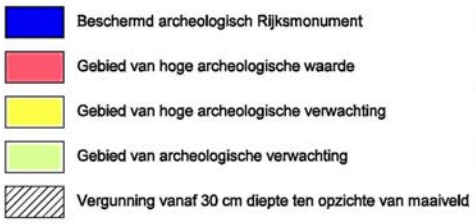
Het aspect Erfgoed is in de Strategische Milieubeoordeling (SMB) beschouwd. Met de *Verordening op de Archeologische Monumentenzorg* heeft de gemeente Utrecht vastgelegd hoe initiatiefnemers moeten omgaan met mogelijke archeologische waarden in hun projectgebied. In paragraaf 9.1 staat deze verordening centraal in de beschrijving van de huidige situatie. Deze verordening is nog steeds relevant voor de planontwikkeling in het stationsgebied 2e fase en dus voor de voorgenomen planontwikkeling die wordt opgenomen in de Omgevingsvisie.

De resultaten en conclusies van de 1e actualisatie van het Aanvullend MER, zoals beschreven in paragraaf 9.2, blijven om deze reden gehandhaafd en zijn in voorliggend hoofdstuk overgenomen. Wel is de in de 1e actualisatie van het Aanvullend MER opgenomen beschrijving en -beoordeling aangepast op het plangebied van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein.

9.1 Huidige situatie en verordening op de archeologische monumentenzorg

Gemeente Utrecht stelt zich tot doel steeds een verantwoorde afweging te maken tussen wat in de bodem bewaard dient te blijven, onderzocht moet worden of verloren mag gaan. De gemeente wil voorkomen dat waardevolle delen van het bodemarchief ongezien verdwijnen. De Archeologische Waardenkaart die hoort bij de verordening archeologische monumentenzorg is tijdens het opstellen van de 1e actualisatie van het aanvullende MER gebruikt. In voorliggende actualisatie is tevens gebruikgemaakt van de Cultuurhistorische Atlas van de Provincie Utrecht en de Nota Bodembeheer.

Oppervlakte te verstoren	Hoge archeologische waarde	Hoge archeologische verwachting	Archeologische verwachting	Geen verwachting
50 - 100m2	Vergunning	Geen vergunning	Geen vergunning	Geen vergunning
100 - 1000 m2	Vergunning	Vergunning	Geen vergunning	Geen vergunning
> 1000 m2	Vergunning	Vergunning	Vergunning	Geen vergunning

Figuur 24 Archeologische waardenkaart inclusief matrix vergunningenplicht.

Op de archeologische waardenkaart (zie Figuur 24) staan met verschillende kleuraanduidingen gebieden aangegeven waar archeologische resten aanwezig zijn of verwacht kunnen worden. Tevens zijn in de gemeente Utrecht gebieden aanwezig waarvan bekend is dat de bodem is verstoord of waar geen archeologische resten verwacht worden. Deze gebieden hebben op de archeologische waardenkaart geen kleuraanduiding.

9.2 Mogelijk verstoringen per klasse

De legenda van de archeologische waardenkaart is maakt duidelijk vanaf welk verstoord oppervlakte een vergunning noodzakelijk is op basis van het gemeentelijk beleid. De initiatiefnemer draagt de kosten die voortvloeien uit de aanvraag van de vergunning.

Beschermd archeologisch Rijksmonument

In het plangebied komt voor zover als bekend 1 rijksmonument voor. Deze ligt aan de van Sijpesteijnkade.

Gebied van hoge archeologische waarde

In het noordoosten van het plangebied is sprake van een hoge archeologische waarde (zie de rode gebieden in figuur 24). Dit geldt tevens voor twee kleinere locaties in het plangebied. Voor deze gebieden geldt dat vanaf een verstoringsdiepte vanaf 0,50 meter een vergunning aangevraagd dient te worden. Dit is ongeacht de omvang van de oppervlakte die verstoord wordt.

Gebied van hoge archeologische verwachting

In gebieden met een hoge archeologische verwachting (zie de gele gebieden in figuur 24) dient een vergunning aangevraagd te worden indien het te verstoren gebied een oppervlakte heeft van meer dan 100 m^2 en de verstoringsdiepte groter is dan 0,50 meter ten opzichte van het maaiveld.

Gebied met een archeologische verwachting

In gebieden met een archeologische verwachting (zie de groene gebieden in figuur 24) dient een vergunning aangevraagd te worden indien het te verstoren gebied een oppervlakte heeft van meer dan 1000 m^2 en de verstoringsdiepte groter is dan 0,50 meter ten opzichte van het maaiveld.

De ontwikkelingen in het plangebied zoals beschreven in de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein leiden niet tot wijzigingen in het aantal gebieden (oppervlak) met een hoge archeologische waarde, een hoge archeologische verwachting of een archeologische verwachting. Er is geen aanleiding om de eerdere beschouwing en – beoordeling uit de 1e actualisatie te actualiseren. Wel dient te worden vermeld dat met name in het noordoosten van het plangebied sprake is van hoge archeologische waarde. Dit betreft het gebied waarbinnen de planontwikkeling voor Lombokplein plaatsvindt. Dit is een aandachtspunt voor de verdere planvorming.

De conclusie van de 1e actualisatie van het Aanvullend MER blijft gehandhaafd: Doordat in de verordening opgenomen vergunningsplicht specifieke eisen kan stellen aan het verrichten van werkzaamheden in de bodem heeft de voorgenomen planontwikkeling mogelijk een positief (+) effect op de archeologische waarden in het plangebied.

10 EXTERNE VEILIGHEID

Het aspect Externe Veiligheid is in de Strategische Milieubeoordeling (SMB) beschouwd. In de 1e actualisatie is het geactualiseerd op basis van Basisnet Spoor. In de afgelopen jaren zijn echter meer studies voor het stationsgebied Utrecht uitgevoerd. De meeste recente studies, zoals de eerste actualisatie van het Aanvullend MER en het project DSSU (DoorStroomStationUtrecht) geven aan dat er geen $PR10^{-6}$ contour is en het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde blijft. Omdat in de omgevingsvisie de voornaamste wijziging de aantallen woningen betreft is in deze 2e actualisatie een nieuwe integrale beoordeling gedaan op het aspect Externe Veiligheid. De beoordelingsmethodiek (de relevante PR-contouren[13]) voor deze integrale beoordeling is beschreven in paragraaf 10.1. In paragraaf 10.2 is een actueel beleidskader samengesteld dat de basis dient voor de toetsing in paragraaf 10.3.

10.1 Beoordelingsmethodiek

Voor externe veiligheid wordt gekeken naar gevaarlijke stoffen en de risico's die transport of productie met zich meebrengen. Hiervoor is voor verschillende aspecten wetgeving opgesteld. Bijvoorbeeld het besluit externe veiligheid inrichtingen of sinds 2015 het besluit externe veiligheid transport. Op dat moment is ook het Basisnet spoor vastgesteld. Het Basisnet spoor geeft (plaatsgebonden) risicocontouren af voor $PR10^{-6}$, maar voor spoor ook voor $PR10^{-7}$ en $PR10^{-8}$ die een beeld geven van het risico. De PR-contouren kunnen met verschillende vervoerssamenstellingen bereikt worden. In het basisnet is een voorbeeld opgenomen van een vervoerssamenstelling die tot deze plafonds leidt.

In sommige gevallen is er een zogeheten 'Pag' ingesteld. Dit betreft een Plasbrandaandachtsgebied[14]. Binnen 30 meter langs een transportas zijn dan in beginsel nieuwe gebouwen niet gewenst, tenzij aan een aantal eisen voldaan wordt.

10.2 Eerdere studies

Het Basisnet Spoor gaat over het vervoer van gevaarlijke stoffen op het Hoofdspoorwegennet. Op 20 september 2011 is het eindrapport Basisnet Spoor uitgekomen.

In het Basisnet Spoor gaat veel transport van gevaarlijke stoffen over de Betuweroute naar het oosten en via Breukelen naar Amersfoort en Diemen. Er vindt wel transport van gevaarlijke stoffen plaats door het Stationsgebied Utrecht. Utrecht is echter geen aandachtspunt in het Basisnet spoor. In het Basisnet Spoor is rekening gehouden met de ontwikkelingen in Stationsgebied Utrecht. Uit de analyse die in het kader van het Basisnet Spoor is verricht, is gebleken dat de normen t.a.v. het Plaatsgebonden Risico en het Groepsrisico niet worden overschreden, het Basisnet Spoor zou daarom geen belemmeringen moeten leveren voor de projecten binnen het plan Stationsgebied Utrecht.

Ten behoeve van deze en nog te verwachten ontwikkelingen in het Stationsgebied is in 2012 het rapport "Ontwikkeling Stationsgebied Utrecht – Verantwoording groepsrisico ten behoeve van ruimtelijke besluiten in Stationsgebied (Oranjewoud, 2012) opgesteld. Het rapport is op 11 juni 2013 door het college goedgekeurd. In deze rapportage is de basis gelegd voor de wettelijk voorgeschreven verantwoordingsplicht groepsrisico, welke bruikbaar is voor alle toekomstige ruimtelijke besluiten in het Stationsgebied. Ook komen in het rapport de uitgangspunten van het Basisnet en een beschrijving van het Stationsgebied aan de orde.

Op basis van de uitgangspunten van het Basisnet is er rond het spoortraject geen $PR=10^{-6}$ contour aanwezig. Er hoeft daarom geen toets plaats te vinden naar de aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten. Ook is er geen zogenaamd plasbrandaandachtsgebied.

In 2016 is het Tracébesluit DSSU opgesteld. Dit Tracébesluit DoorStroomStation Utrecht (DSSU) voorziet in aanpassing en beperkte uitbreiding van de spoorinfrastructuur en de perrons van station Utrecht Centraal. In

[13] Plaatsgebonden Risico = de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als direct gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen bij een risicovolle activiteit. In Nederland heeft de overheid bepaald dat in principe nergens in Nederland iemand een groter plaatsgebonden risico mag lopen dan 1 op de 1 miljoen per jaar (10^{-6}/jaar).

[14] Het plasbrandaandachtsgebied is het gebied waarin bij het realiseren van kwetsbare objecten rekening gehouden dient te worden met de effecten van een zogenaamde plasbrand als gevolg van de verbranding van een bijv. door lekkage ontstane plas van brandbare vloeistof.

dit besluit is de huidige en toekomstige situatie wat betreft externe veiligheid rond Utrecht Centraal in kaart gebracht.

Het Plaatsgebonden Risico is in het hele gebied inclusief het spoorgebied zelf, zowel in de huidige situatie als in de autonome situatie en de toekomstige situatie met DSSU, kleiner dan 10-6. Er is dus geen sprake van een toe- of afname van het aantal (beperkt) kwetsbare objecten in de PR10-6 contour.

Wat betreft het Groepsrisico worden in het Tracébesluit de volgende conclusies getrokken:

- Het GR is na realisatie van DSSU kleiner dan de oriëntatiewaarde. Wel stijgt door het project DSSU het GR ten opzichte van de huidige situatie. De situatie met de berekende verhoging van het GR is door de gemeente Utrecht en de Veiligheidsregio echter als acceptabel beoordeeld in hun rol als (wettelijk) adviseur in het kader van dit Tracébesluit.
- Het verminderen van het aantal wissels en het rijden in corridors door de plannen van DSSU leidt tot verlaging van het risico, zonder dat dit de cijfermatig in de hoogte van het GR tot uitdrukking komt.
- In het spoorgebied zijn voldoende voorzieningen voor toegankelijkheid van de spooromgeving voor hulpverleners en bluswater.

In de concept Omgevingsvisie van de gemeente Utrecht is ten aanzien van externe veiligheid opgenomen dat de gebouwen in het Beurskwartier op voldoende afstand van de treinsporen liggen. Voor die gebouwen gelden de eisen voor een goede bestrijdbaarheid van een incident, zoals een adequate bereikbaarheid door hulpdiensten en bluswatervoorziening. Voor de gebouwen dichterbij het spoor in het Lombokplein is het daarnaast noodzakelijk de (nood) uitgangen van de spoorbundel af te realiseren en afsluitbare mechanische ventilatie op te nemen.

10.3 Toets Basisnet en mogelijke gevolgen

Voor het Stationsgebied is het traject Utrecht Noord- Lunetten opgenomen in het basisnet. De waarden die hier maximaal van toepassing zijn, zijn opgenomen in Tabel 41.

Tabel 41 Maximale waarden uit basisnet

Traject Utrecht Noord-Lunetten	PR10^{-6} (in meters)	PR10^{-7} (in meters)	PR10^{-8} (in meters)
Spoorbreedte 75-99 meter, met wissels	0	46	146
Spoorbreedte 75-99 meter, met wissels en lage snelheid	0	0	49

Deze contouren ontstaan met de transportcombinatie die is opgenomen in Tabel 42.

Tabel 42 Transportcombinatie als uitgangspunt

Traject Utrecht noord- Lunetten	A	B2	B3	C3	D3	D4
Vervoershoeveelheden (in ketelwagenequivalenten)	600	200	0	2750	200	100

Als meetpunt voor de contouren wordt uitgegaan van het midden tussen de buitenste sporen van de spoorbundel. Voor dit traject is geen PAG ingesteld.

Hieruit blijkt dat de PR10^{-6} 0 meter is. Dit betekent dat dit risico binnen de sporen ligt en dat ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van het spoor, voor wat betreft de PR 10-6 contour, niet beperkt worden. Dit blijkt tevens uit de eerdere studies die uitgevoerd zijn in het kader van het stationsgebied Utrecht, zoals de 1ste actualisatie van het Aanvullend MER en het DSSU.

De liggingen van de PR10^{-7} en PR10^{-8} geven een indicatie waarbinnen effecten te verwachten zijn op het groepsrisico. Met name de ontwikkelingen van het Lombokplein liggen binnen deze afstanden. De

verwachting is dat het groepsrisico verandert door deze ontwikkelingen. Omdat niet met zekerheid gesteld kan worden dat deze onder de oriëntatiewaarde blijft, is de aanbeveling bij de vervolgprocedure (bv. Bestemmingsplan) een groepsrisicoberekening uit te voeren, waarbij binnen 300 - 400 meter vanaf het spoor de ontwikkelingen meegenomen worden. Daaruit moet volgen dat een geaccepteerde neutrale (0) situatie ontstaat.

11 NATUUR

Sinds de 1e actualisatie van het Aanvullend MER zijn er geen aanvullende ecologische onderzoeken uitgevoerd in het plangebied. Op basis van de kenmerken van het plangebied en de vele bouwwerkzaamheden in het gebied is het niet aannemelijk dat de ecologische waarden in het plangebied in de huidige situatie anders zijn dan opgenomen in de 1e actualisatie van het Aanvullend MER, gebaseerd op een QuickScan uit 2008 en aangevuld met ecologische onderzoek uit 2009 (Tauw).

Voor deze 2e actualisatie is in paragraaf 11.1 daarom gebruik gemaakt van dezelfde informatie, die is toegesneden voor het plangebied voor deze Omgevingsvisie. Tevens is beschouwd of de nieuwe Wet Natuurbescherming consequenties heeft voor de eerder uitgevoerde effectbeoordeling. In paragraaf 11.2 zijn op basis van paragraaf 11.1 aandachtspunten voor verdere planvorming opgenomen.

De Omgevingsvisie bevat ook ingrepen in het plangebied, die tot kansen leiden voor natuur. Deze zijn in paragraaf 11.3 benoemd.

Voor wat betreft de mogelijke invloed op Natura 2000-gebieden geldt dat de 9 in de provincie Utrecht gelegen gebieden op grote afstand liggen van het plangebied. Desondanks kan de toename van stikstofdepositie in deze gebieden als gevolg van toename van emissies vanuit het plangebied na herontwikkeling niet worden uitgesloten. De 2e Fase Stationsgebied is aangewezen als prioritair project, waarmee ontwikkelingsruimte is gereserveerd in het PAS. De eventuele toename van de stikstofdepositie kan opgevangen worden met deze ontwikkelingsruimte. Significante effecten kunnen op grond van de Passende Beoordeling voor het PAS derhalve worden uitgesloten.

11.1 Flora- en fauna in het plangebied

Het ecologische onderzoek uit 2009 heeft het gebiedsgebruik en de verblijfplaatsen van vleermuizen en gierzwaluwen geïnventariseerd. Daarnaast zijn de standplaatsen van beschermde flora in kaart gebracht. Het onderzoek concludeerde: "*in het plangebied zijn verschillende locaties aanwezig waar beschermde vleermuizen, vaatplanten en broedvogels zijn aangetroffen*".

In het onderzoek uit 2009 is aangegeven dat er voor bepaalde handelingen, waaronder het verwijderen en/of verstoren van belangrijke vliegroutes naar verblijfsplaatsen van vleermuizen en het vernietigen van foerageergebied van vleermuizen, een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden aangevraagd. Dit geldt voor de gevonden vliegroutes bij de Croeselaan. Door het treffen van mitigerende maatregelen in volgende planfases kunnen dergelijke handelingen voorkomen worden. Ook voor de Gele helmbloem zal een ontheffing moeten worden aangevraagd. Ook was aangegeven dat het beschermde, maar aangeplante Waterdrieblad, evenals 12 soorten vaatplanten die op Provinciaal niveau beschermd zijn of op de Rode lijst staan, in de volgende planfase in het bestek dienen te worden opgenomen.

De komst van de Wet natuurbescherming heeft geen gevolgen voor bovenstaande beoordeling van vleermuizen en gierzwaluwen in dit gebied. Deze blijven als soort beschermd.

Voor de Gele helmbloem geldt echter dat deze in het kader van de Wet natuurbescherming inmiddels niet meer is aangemerkt als beschermde soort. Dit betekent dat de aanvraag tot ontheffing is komen te vervallen. Hetzelfde geldt ook voor het Waterdrieblad.

Voor het overgrote deel van de in het Stationsgebied beoogde ontwikkelingen geldt dat er geen negatieve effecten zullen optreden voor gierzwaluwen. Bepaalde ontwikkelingen hebben als risico dat vaste rust- en/of verblijfplaatsen en/of vast vliegroutes van gierzwaluwen worden aangetast en/of verstoord. Door het treffen van mitigeren maatregelen in volgende planfases kan worden voorkomen dat dit risico optreedt. Uit het ecologisch onderzoek is gebleken dat het treffen van dergelijke mitigerende maatregelen in afdoende mate mogelijk is in het plangebied.

11.2 Aandachtspunten voor de verdere planvorming

Een belangrijke kanttekening dient te worden geplaatst. Verspreidingsgegevens van flora en fauna hebben een beperkte juridische houdbaarheid. De periode is afhankelijk van de betreffende beschermde soort. Voor afzonderlijke onderdelen (projecten) dient in de vervolgprocedures (in het kader van vergunningen en/of bestemmingsplan) aanvullend ecologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Daarbij moeten de relevante delen van het beschikbare onderzoek worden geactualiseerd.

11.3 Kansen door de Omgevingsvisie

De belangrijkste ingreep in het plangebied die kansen biedt voor natuur is het herstellen en bevaarbaar maken van de Leidsche Rijn. Hiermee wordt een oude structuur hersteld en wordt het netwerk van waterlopen weer verbonden. Er ontstaan behalve groene looproutes ook waterroutes. Een mogelijke aanvulling op de bestaande waterstructuur is een nieuwe verbinding, een kanaaltje, tussen het open water van de Kruisvaart - de haven van Parkhaven - via het Beurskwartier - naar het Merwedekanaal. Een dergelijk kanaaltje kan mits vormgegeven met natuurlijke oevers bijdragen aan de ecologische gebiedskwaliteit, en aan de kwaliteit van het woon/werk milieu, maar kan ook worden gebruikt voor de cascadering, de geleidelijke opvang van het regenwater in het gebied.

12 DUURZAAMHEID; KANSEN IN HET GEBIED

In de 1e actualisatie op het SMB uit 2006 is geen beschouwing opgenomen over de kansen voor duurzaamheid in het gebeid. Inmiddels heeft de gemeente aanvullend beleid geformuleerd en kent het gebied hoge ambities op het gebied van duurzaamheid. In paragraaf 1.2 onder kop *'Ad 3'* is beschouwd welke kansen er binnen het plangebied zijn ten aanzien van duurzaamheid. De beoordeling in dit hoofdstuk betreft dus een nieuwe beoordeling ten opzichte van de 1e actualisatie.

In paragraaf 12.1 worden de aandachtspunten gegeven die gelden voor een transitie naar een duurzaam plangebied. Paragraaf 12.2 beschrijft de beoordeling voor het aspect duurzaamheid.

12.1 Duurzame transformatie

Jaarbeurs BV en gemeente Utrecht hebben als ambitie het Beurskwartier duurzaam te transformeren. Zij hanteren de volgende doelstellingen: energieneutraal, klimaat robuust en aantrekkelijk verblijfsgebied.

Ten aanzien van het aspect Duurzaamheid gelden in deze 2e actualisatie van het Aanvullend MER de volgende drie aandachtspunten:

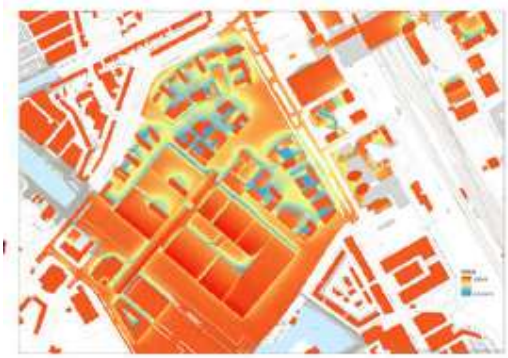
- Mate van gebruik duurzame energie
- Mogelijkheden voor een energieneutraal gebied
- Mate van beperking hittestress

In het Climate-KIC-project '*Smart Sustainable Districts*' ontwikkel(d)en Nederlandse en internationale duurzaamheidsexperts, in nauwe samenwerking met Jaarbeurs BV en gemeente Utrecht, oplossingen voor de duurzame transformatie van het Utrechtse stationsgebied fase 2, het Beurskwartier.

Op basis van de gezamenlijke ambities van gemeente Utrecht en Jaarbeurs BV en verschillende inrichtingsvarianten opgenomen in eerdere versies van de omgevingsvisie zijn vier integrale duurzaamheid plansituaties uitgewerkt. Tevens hebben de onderzoekers de planontwikkeling vergeleken met deze plansituaties en op deze wijze een inschatting gemaakt van de duurzaamheidseffecten. Deze analyse is uitgevoerd voor het Beurskwartier. Het Lombokplein is buiten beschouwing gelaten.

12.2 Beoordeling

De opgave in de omgevingsvisie is door de Climate-KIC-onderzoekers beoordeeld ten aanzien van duurzaamheid. De resultaten maken duidelijk dat door de inzet van WKO het gebied onafhankelijk kan zijn van (aardgas) en dat circa 35% tot 50% van de elektriciteitsvraag in het gebied lokaal duurzaam kan worden opgewekt. De productie van lokale duurzame elektriciteit vindt vooral plaats door middel van zonnepanelen op daken en gevels. Zie voor de potentiele zoninstraling op de daken in het plangebied Figuur 25.

Figuur 25 Modellering zoninstraling daken (Bron: Climate KIC 2017)

Om het gebied 'gasloos' te laten zijn, dient door middel van energiebesparing (bv. isolatie) de groei van de warmte- en koudevraag te verminderen, het WKO-systeem geoptimaliseerd te worden, de warmte/koude balans verbeterd te worden en een uitwisseling van warmte en koude tussen gebouwen en technische voorzieningen plaats te laten plaatsvinden.

Lokale duurzame productie kan in circa 35% tot 50% van de elektriciteitsvraag in het gebied voorzien. Dit resultaat kan bereikt worden wanneer vergaande maatregelen worden getroffen om energie te besparen. Deze berekening is gemaakt met de stand van de techniek anno nu. Het streven van het College van de gemeente Utrecht is om dit percentage, als de innovatie dit toelaat, te verhogen.

Door de dichte bebouwing en de grote mate van verharding, zowel in de huidige situatie als in de toekomst, is het gebied gevoelig voor hittestress. Met de voorziene planontwikkeling met de aanwezigheid van blauwe daken, groene daken, en meer groen (bomen en parken) en blauw (water, zoals de doortrekking van de Leidsche Rijn) in het gebied kan Ten aanzien van hittestress geldt dat circa 10,9% van het plangebied valt in de categorie “warmer” en “warm” Dat is een laag percentage. Dit oppervlak is verdeeld over het plangebied en bevindt zich rond de bestaande bebouwing en in de bevoorradingszones van de Jaarbeurs.

In het algemeen bieden de maatregelen en ambities uit de omgevingsvisie voldoende kansen om het aspect duurzaamheid als positief (+) te beoordelen.

13 GEZONDHEID

Op basis van de resultaten van geluid- en luchtkwaliteit en op basis van de aspecten groen, toegankelijkheid van voorzieningen, bewegen en hinder tijdens aanleg, beoordelen we de effecten voor de gezondheid. Dit wordt gedaan op basis van de GES[15] methodiek. De geluid en luchtkwaliteitsresultaten vertalen we conform het GES-handboek naar GES-klassen, op basis waarvan de effectbeoordeling plaatsvindt. Externe veiligheid en geurhinder zijn voor onderliggend plan niet relevant.

13.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het aspect gezondheid voor het MER Stationsgebied Utrecht, fase 2 beschreven.

Voor de ontwikkeling van het stationsgebied is eerder al een m.e.r.-procedure doorlopen. Er zijn de afgelopen jaren verschillende aanvullingen op het MER en actualisaties van het aanvullend MER uitgevoerd om voortschrijdende inzichten over het programma, vigerende wetgeving en beleid en actuele verkeersgegevens in de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen (bestemmingsplannen) in het plangebied te kunnen betrekken.

De eerste versie van het MER waar voorliggend MER een actualisatie van de aanvulling op betreft, dateert van 2012. In dat MER en de aanvullingen daarop is het onderwerp gezondheid niet als apart hoofdstuk opgenomen in het MER. Bij ruimtelijke planvorming werd doorgaans uitsluitend rekening gehouden met milieufactoren op basis van wettelijke milieunormen of afspraken.

Tegenwoordig wordt het belang van het betrekken van gezondheid in milieueffectrapportages steeds breder onderkend. Voor een aantal milieufactoren geldt dat ook beneden de wettelijke (grens-)waarden gezondheidsrisico's bestaan. Daarnaast zijn er een aantal aspecten die specifiek effecten kunnen hebben op gezondheid en in andere hoofdstukken in het MER niet aan de orde komen. Door het inzichtelijk maken van de milieugezondheidskwaliteit voor een aantal aspecten zoals geluid en luchtkwaliteit en aan te geven waar de kansen en knelpunten liggen, wordt een transparante onderbouwing van het te voeren beleid mogelijk.

Sinds de vorige actualisatie heeft gemeente Utrecht hogere ambities voor gezonde verstedelijking. Het huidige college van Utrecht hanteert de nota Bouwen aan een gezonde toekomst en heeft gezonde verstedelijking opgenomen als speerpunt in de ruimtelijke strategie (RSU). In alle plannen moet aan gezondheid worden gewerkt. Zeker in de 2e fase stationsgebied, waar goede mogelijkheden voor gezondheid liggen en de toekomstvisie dan ook de ondertitel Healthy Urban Boost draagt. In een MER voor dit gebied kan gezondheid niet langer ontbreken.

In paragraaf 13.2 wordt de gehanteerde methode en het beoordelingskader beschreven. De huidige situatie en autonome ontwikkeling worden in paragraaf 13.3 beschreven. Vervolgens worden in paragraaf 13.4 de effecten van gezondheid op omwonenden beoordeeld. Mogelijk te nemen maatregelen om de gezondheidskwaliteit te verbeteren worden in paragraaf 13.5 beschreven.

13.2 Methode en beoordelingskader

Voor dit MER is een aantal thema's die relevant zijn voor gezondheid onderzocht. Het gaat om de thema's luchtkwaliteit, geluid, groen, bewegen, toegankelijkheid van voorzieningen en hinder tijdens de aanleg. Het aspect gezondheid is op basis van deze thema's beschreven. Er is, waar mogelijk aangesloten bij de GES-methodiek[16] (gezondheidseffectscreening) voor de berekende aspecten. De overige aspecten zijn kwalitatief beoordeeld.

[15] Gezondheidseffectscreening (GES), gezondheid en milieu in ruimtelijke planvorming, Handboek voor een gezonde inrichting van de leefomgeving, opgesteld door GGD Nederland in opdracht van ministerie I&M en ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, versie 1.6, juni 2012.

In Tabel 43 zijn de gehanteerde beoordelingscriteria per aspect weergegeven. Onder deze tabel wordt vervolgens per criterium toegelicht hoe het criterium zal worden beoordeeld.

Tabel 43 Beoordelingscriteria aspect gezondheid

Thema	Aspect	Criterium	Uitgedrukt in
Gezondheid: milieugezondheidskwaliteit	Geluid	Aantal blootgestelden per GES-klasse	Aantal adressen (kwantitatief)
	Lucht	Aantal blootgestelden per GES-klasse (voor NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$)	Aantal adressen (kwantitatief)
	Groen	Mate van toepassen (klimaat)groen en voorkomen hittestress	Kwalitatief
	Toegankelijkheid voorzieningen	Mate van toegankelijkheid van voorzieningen als plekken voor ontspanning, dagelijkse- en gezondheidsvoorzieningen en toegang tot gezond voedsel	Kwalitatief
	Bewegen	Mate waarin langzaam verkeer en recreatie wordt gefaciliteerd	Kwalitatief
	Hinder tijdens aanleg	Mate van hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	Kwalitatief

Aantal blootgestelden per GES-klasse (Geluid en Lucht)

Dit criterium geeft inzicht in het aantal adressen met een woonfunctie of een gevoelige bestemming binnen GES-contouren van geluid en luchtkwaliteit (zowel NO_2, PM_{10} als $PM_{2,5}$). Op basis van berekeningsresultaten van deze aspecten, afkomstig uit onderliggende deelrapporten, zijn vertalingen gemaakt naar GES-klassen conform het GES-handboek[16]. Wijzigingen in het aantal blootgestelden binnen GES-klassen geeft inzicht in de mogelijke verandering van het leefklimaat in de plansituaties.

In onderstaande tabel is per GES-klasse de milieugezondheidskwaliteit weergegeven, zoals deze in het GES-handboek is opgenomen.

Tabel 44 Milieugezondheidskwaliteit per GES-klasse conform GES-handboek

GES-klasse		Milieugezondheidskwaliteit
0		Zeer goed
1		Goed
2		Redelijk
3		Vrij matig
4		Matig
5		Zeer matig
6		Onvoldoende
7		Ruim onvoldoende
8		Zeer onvoldoende

In de volgende tabel is de vijfpuntschaal weergegeven op basis waarvan de beoordeling voor het criterium ‘Aantal blootgestelden per GES-klasse’ voor geluid en luchtkwaliteit plaatsvindt.

[16] “Gezondheidseffectscreening” (Handboek voor een gezonde inrichting van de woonomgeving, juni 2012, GGD Nederland).

Tabel 45 Scoringsmethodiek gezondheid GES (geluid en lucht)

Score	Toelichting	
++	Afname adressen >1%	sterk positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Afname adressen 0,1-1%	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen verschil (-0,1 – 0,1%)	Neutraal
-	Toename adressen 0,1-1%	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	Toename adressen >1%	sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

De uiteindelijke beoordeling vindt plaats op basis van de toe- of afname in adressen binnen GES-klassen 5, 6, 7 en 8 (zeer matige milieugezondheidskwaliteit of slechter). Er is naar deze 'hogere' GES-klassen gekeken, omdat het juist in deze klassen wenselijk is minder adressen te hebben. Hierbij is het aantal adressen in de plansituaties afgezet tegen de referentiesituatie.

Bij het bepalen van het aantal blootgestelden binnen de GES-klassen voor luchtkwaliteit en geluid worden tellingen verricht binnen de kwantitatieve resultaten. Hierbij wijken het aantal blootgestelden in de huidige en autonome situatie af van de plansituatie, omdat een deel van de bestaande woningen wordt geamoveerd en nieuwe woningen worden gerealiseerd. Per situatie zijn de voor die situatie relevante woningen meegenomen. Voor het bepalen van het aantal blootgestelden is uitgegaan van een gemiddelde van 2,3 personen per huishouden.

De tellingen zijn gebaseerd op de berekeningsresultaten van de afzonderlijke onderzoeken luchtkwaliteit en geluid die gebaseerd zijn op wijzigingen in verkeersintensiteiten. De berekeningsmethodiek van deze aspecten is in de betreffende hoofdstukken meegenomen (hoofdstukken 5 en 6). Voor zowel geluid als luchtkwaliteit wordt de huidige situatie inzichtelijk gemaakt, maar worden de effecten beoordeeld ten opzichte van de autonome ontwikkeling. De onderzoeksgebieden zijn vrijwel identiek, maar verschillen iets wat qua omvang van het rekengrid. Hierdoor kunnen er kleine verschillen optreden in het totale aantal blootgestelden voor geluid en luchtkwaliteit.

Mate van toepassen klimaatgroen en voorkomen hittestress

Binnen het MER wordt beoordeeld in hoeverre klimaatgroen wordt toegepast en wordt getracht hittestress te voorkomen. Op basis van een kwalitatieve wijze wordt beoordeeld of bij de inrichting van Beurskwartier en Lombokplein rekening wordt gehouden met toepassing van klimaatgroen. Hierbij wordt de mogelijkheid voor toepassing hiervan in acht genomen. Zo zal het niet toepassen van groen, waar dit wel mogelijk zou zijn, als 'negatief' beoordeeld worden. In onderstaande tabel is de vijfpuntschaal weergegeven op basis waarvan de beoordeling voor het criterium 'Mate van toepassing klimaatgroen' plaatsvindt.

Tabel 46 Scoringsmethodiek klimaatgroen

Score	Toelichting	
++	Veel toepassing klimaatgroen	sterk positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	(Beperkte) toepassing van klimaatgroen	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Zeer beperkte toepassing van klimaatgroen	Neutraal
-	Geen toepassing klimaatgroen, maar beperkt mogelijk	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
- -	Geen toepassing klimaatgroen, maar wel goed mogelijk	Sterk negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Mate van toegankelijkheid voorzieningen

Binnen het MER wordt op kwalitatieve wijze beoordeeld welke wijzigingen er optreden in de toegankelijkheid van aan gezondheid gerelateerde voorzieningen. Het betreft hier onder meer de toegankelijkheid van plekken voor ontspanning, toegankelijkheid van dagelijkse voorzieningen, gezondheidsvoorzieningen en de toegang tot gezond voedsel.

De beoordeling vindt plaats op basis van expert judgement, waarbij de beoogde situatie van Beurskwartier en Lombokplein wordt afgezet tegen de referentiesituatie.

Bewegen

Op kwalitatieve wijze wordt binnen het MER de mate waarin langzaam verkeer en recreatie wordt gefaciliteerd beoordeeld

Mate van hinder tijdens de aanleg

Binnen het MER wordt de mate van hinder tijdens de aanleg beoordeeld op kwalitatieve wijze. Hierbij wordt gekeken naar aspecten als bouwverkeer, geluid, stof en lichthinder. De mate van hinder wordt op basis van expert judgement beoordeeld en gescoord ten opzichte van de referentiesituatie.

Omkeerbaarheid van gezondheidseffecten en beleid

Voor de verschillende beoordelingscriteria wordt de mate van omkeerbaarheid van de gezondheidseffecten en beleid meegewogen in de effectbeoordeling.

13.3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

In dit hoofdstuk worden de huidige en autonome situatie beschreven met betrekking tot de gezondheidssituatie nabij Beurskwartier en Lombokplein. Voor de kwantitatieve aspecten geluid en luchtkwaliteit worden effecten op de omgeving weergegeven in GES-klassen. Voor de overige aspecten wordt op basis van gezondheidspeilingen in Utrecht beschreven hoe de gezondheid in de huidige situatie is. Omdat Beurskwartier en Lombokplein voor ‘iedereen’ is en de aantrekkende werking zich niet beperkt tot wijken direct om het centrum heen, wordt de algehele gezondheidssituatie voor Utrecht in dit hoofdstuk beschreven.

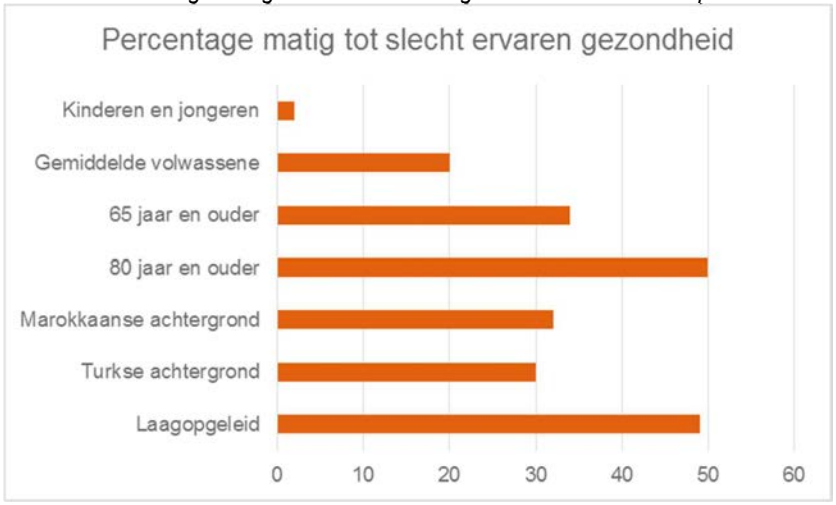
Algehele gezondheid in Utrecht

De gemeente Utrecht wil de gezondheid van haar inwoners bevorderen en bewaken. Door middel van gezondheidspeilingen monitort zij tweejaarlijks de gezondheid van haar inwoners en deelt deze informatie via de volksgezondheidsmonitor (VMU). In onderstaande paragrafen wordt een aantal relevante monitoringsresultaten gepresenteerd.

Bijna 90% van de 19 tot 64-jarige Utrechtse volwassenen voelt zich gezond. Onder kinderen (0-12 jr.) en jongeren (13-17 jr.) liggen deze percentages zelfs op respectievelijk ca. 99% en 98%.

Naarmate de leeftijd binnen de groep volwassen Utrechters hoger ligt, ligt ook het percentage ervaren matige of slechte gezondheid hoger. In onderstaand staafdiagram zijn voor een aantal categorieën de percentages weergegeven.

Tabel 47 Percentage matig tot slecht ervaren gezondheid in Utrecht op basis van Gezondheidspeiling 2014

Uit bovenstaand diagram blijkt dat het gemiddeld heel goed gaat met de gezondheid in Utrecht, maar dat dit zeker niet voor alle bevolkingsgroepen geldt. Er ligt een opgave om aan de gezondheid van ouderen, laagopgeleiden en mensen van niet-westerse komaf te werken. Utrecht wil de verschillen verkleinen en de gezonde mensen gezond houden.

Gezondheid als gevolg van geluid

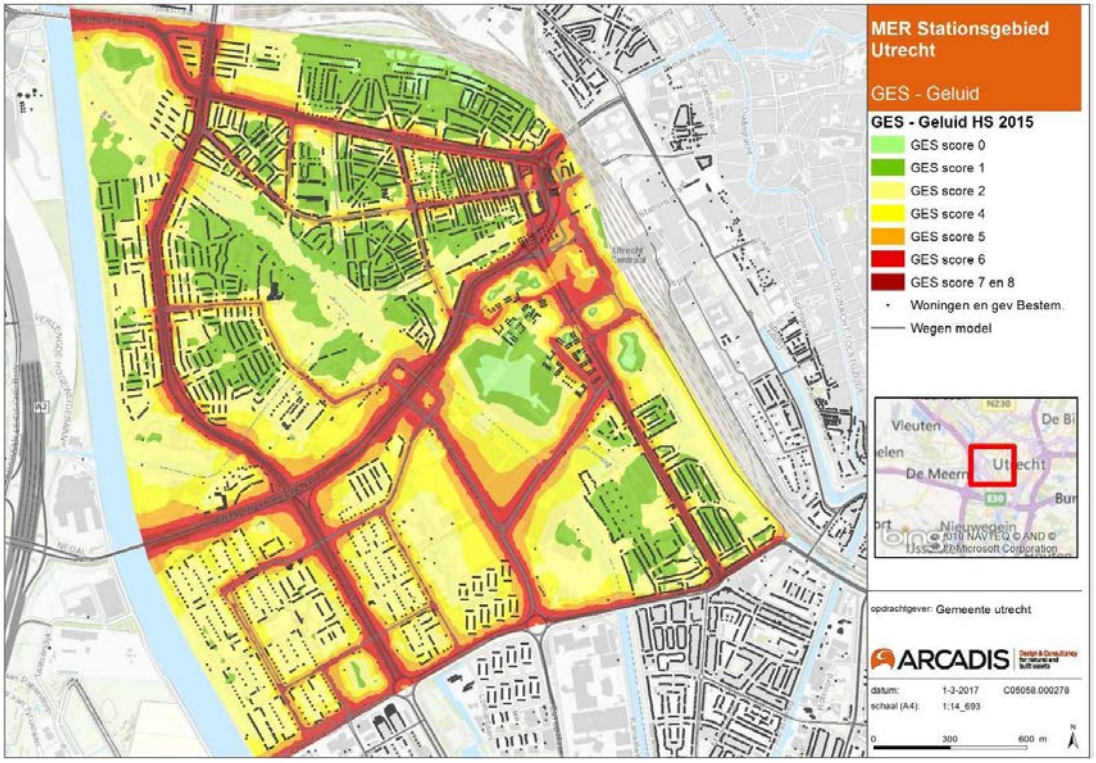
In onderstaande tabel zijn voor het aspect geluid i.r.t. gezondheid tellingen binnen GES-klassen weergegeven voor de huidige situatie en voor de autonome ontwikkeling (referentie situatie).

Tabel 48 Huidige en autonome situatie Geluid i.r.t. gezondheid conform GES-methodiek

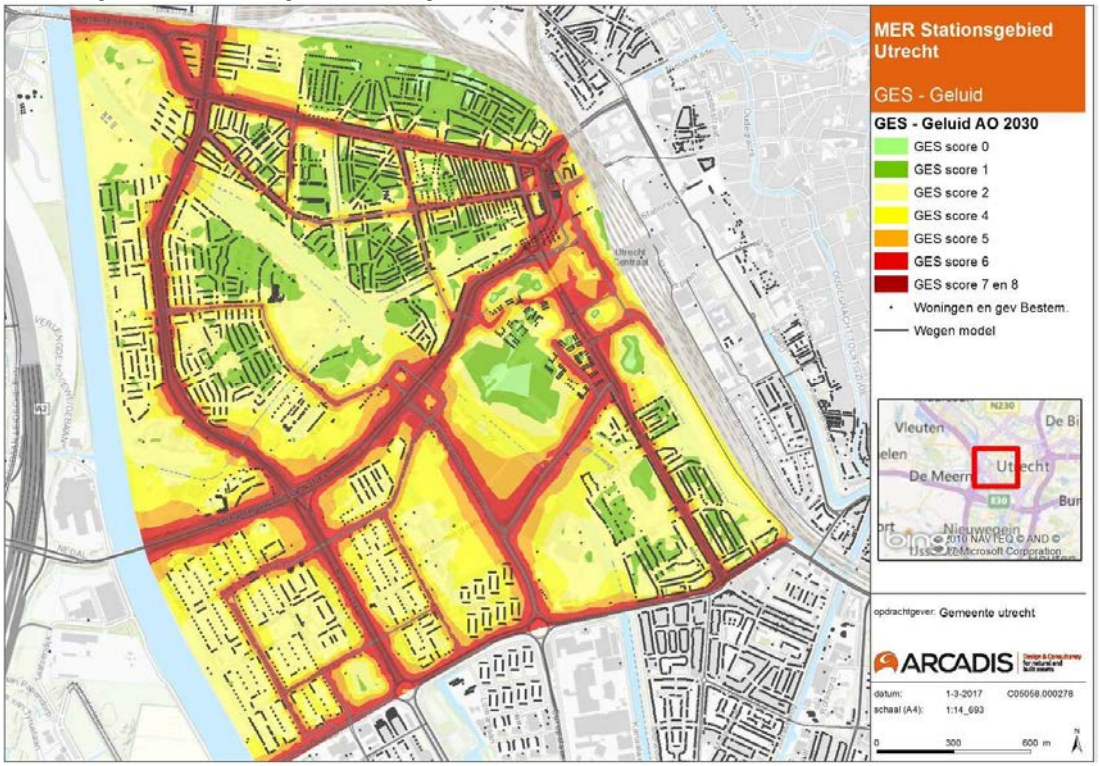
Geluidbelasting in dB	GES-klasse		2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling
<45	0		614	352
45 - 50	1		16431	13494
50 - 55	2		16756	18343
55 - 60	4		8091	8271
60 - 65	5		9833	10481
65 - 70	6		3100	3712
>70	7 en 8		136	308
Totaal #blootgestelden			54961	54961

In bovenstaande tabel is zichtbaar dat er in de autonome ontwikkeling een toename in het aantal blootgestelden binnen ‘hogere’ GES-klassen optreedt. Zo zijn er binnen GES-klassen 5, 6 en ‘7 en 8’ respectievelijk ca. 600, 600 en 170 extra blootgestelden. Deze toename wordt veroorzaakt door een groei in verkeersbewegingen als gevolg van autonome ontwikkelingen in het onderzoeksgebied. Dit houdt een verschuiving in naar een zeer matige tot zeer onvoldoende milieugezondheidskwaliteit.

In onderstaande afbeeldingen zijn de GES-klassen voor geluid weergegeven voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling.

Afbeelding 20 GES klassen geluid in Huidige situatie 2015

Afbeelding 21 GES klassen geluid in Autonome ontwikkeling 2030

Gezondheid als gevolg van luchtkwaliteit

In onderstaande tabellen zijn voor het aspect luchtkwaliteit i.r.t. gezondheid tellingen binnen GES-klassen weergegeven voor de huidige situatie en voor de autonome ontwikkeling (referentie situatie). Hierbij is onderscheid gemaakt in de stoffen stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$).

Omdat de GES-klassen voor luchtkwaliteit vrijwel in het gehele onderzoeksgebied in de autonome situatie en plansituatie in dezelfde klassen zijn gelegen, is er op het oog vrijwel geen verschil te zien op contourenplots met GES-klassen. Om deze reden zijn onderstaand alleen tabellen opgenomen.

Tabel 49 Aantal blootgestelden per GES-score voor stikstofdioxide binnen het onderzoeksgebied in huidige situatie (HS)2015 en autonome ontwikkeling (AO) 2030

NO_2 jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse		2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling
0,04 - 4	2		0	0
4 – 20	3		0	54002
20 – 25	4		0	87
25 – 30	4		45351	0
30 – 35	5		8662	0
35 – 40	5		76	0
40 - 50	6		0	0
50 – 60	7		0	0
> 60	8		0	0
Totaal #blootgestelden			54089	54089

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de luchtkwaliteit in de autonome ontwikkeling 2030 sterk verbeterd ten opzichte van de huidige situatie 2015 voor NO_2. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het schoner worden van verkeer naar de toekomst toe en het afnemen van achtergrondconcentraties. Er vindt een verschuiving plaats van blootgestelden met een matige tot zeer matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 4 tot 5) naar een voornamelijk vrij matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 3).

Tabel 50 Aantal blootgestelden per GES-score voor fijn stof (PM_{10}) binnen het onderzoeksgebied in HS 2015 en AO 2030

PM_{10} jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse		2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling
< 4	2		0	0
4 – 20	3		0	39155
20 – 25	4		54089	14934
25 – 30	4		0	0
30 – 35	5		0	0
35 – 40	6		0	0
40 - 50	7		0	0
> 50	8		0	0
Totaal blootgestelden			54089	54089

Uit Tabel 50 blijkt dat voor PM_{10} in de autonome ontwikkeling 2030 ook een verbetering optreedt ten opzichte van de huidige situatie 2015. Er vindt voor een groot deel van de blootgestelden een verschuiving plaats van een matige naar een vrij matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 4 naar 3).

Tabel 51 Aantal blootgestelden per GES-score voor fijn stof ($PM_{2,5}$) binnen het onderzoeksgebied in HS 2015 en AO 2030

$PM_{2,5}$ jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse	2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling
< 2	2	0	0
2 – 10	3	0	0
10 – 15	4	0	54089
15 – 20	5	54089	0
20 – 25	6	0	0
25 – 30	7	0	0
> 30	8	0	0
Totaal #blootgestelden		54089	54089

Ook voor $PM_{2,5}$ treedt een verbetering op tussen de autonome ontwikkeling 2030 en de huidige situatie 2015. Alle blootgestelden binnen het onderzoeksgebied gaan van een zeer matige naar een matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 5 naar 4).

Ervaren groen in Utrecht

Of je je prettig voelt in je leefomgeving heeft onder meer te maken met de aanwezigheid van groen. Groen heeft een ontspannende werking, stimuleert bewegen, bevordert de sociale cohesie, zorgt voor waterberging en kan op zomerse dagen ook voorkomen dat zogenaamde hittestress optreedt. Ook Utrecht kampt met hittestress op locaties waar veel verharding en weinig groen aanwezig is. Uit onderzoek van het Milieucentrum Utrecht en IVN blijkt dat het temperatuurverschil in Utrecht t.o.v. de omgeving tot wel 5 graden op kan lopen.

Dat groen in de omgeving belangrijk is, blijkt ook uit de Volksgezondheidmonitor. Ca. 95% van de Utrechters tussen 19 en 64 jaar geven aan groen in de omgeving belangrijk te vinden.

Slechts 64% van de diezelfde groep geeft aan dat er voldoende groen in de buurt aanwezig is. En maar 52% van de 19 tot 64-jarige Utrechters geeft aan dat hij of zij tot rust kan komen in het groen in de buurt. Bewoners van de buurten die grenzen aan Beurskwartier en Lombokplein zijn minder tevreden met het groen in de buurt dan gemiddeld in Utrecht.

Deze percentages geven aan dat het belang groot is en er zeker ruimte is voor verbetering van groenvoorziening in Beurskwartier en Lombokplein.

Bewegen in Utrecht

Bewegen heeft een positieve invloed op de gezondheid van mensen. Dit geldt voor sporten, maar vooral voor dagelijks bewegen, zoals wandelen, fietsen, tuinieren, etc. Bewegen bevordert de conditie van het lichaam en beschermt zo tegen verschillende ziekten.

Er wordt geadviseerd minimaal 5 dagen per week een half uur aaneengesloten matig intensief te bewegen. Binnen de gezondheidspeiling 2014 is in Utrecht gekeken hoeveel volwassenen deze geadviseerde beweegnorm halen. In onderstaand diagram is dit weergegeven.

Tabel 52 Percentage volwassenen in Utrecht dat beweegnorm haalt op basis van Gezondheidspeiling 2014

Uit bovenstaand diagram blijkt dat ca. 62% van de volwassenen de beweegnorm haalt. Het percentage laagopgeleiden dat de beweegnorm haalt, bedraagt slechts 39%. Onder Utrechters met een Marokkaanse of Turkse achtergrond bedraagt het percentage respectievelijk 35% en 44%.

Deze percentages laten zien dat er ruimte voor verbetering is. Dit kan onder andere door openbare ruimte dusdanig in te richten dat beweging gestimuleerd wordt. Dit kan enerzijds door voorzieningen te realiseren die beweging mogelijk maken en anderzijds door belemmeringen weg te nemen. Denk bij dit laatste aan het veiliger maken van de omgeving voor beweging (wandelen of fietsen). Bewegen moet de meest aantrekkelijk optie zijn, zodat mensen daar zelf voor kiezen.

13.4 Effectbeoordeling

Beoordeling gezondheid

De GES-klassen conform het handboek GES zijn niet bij elkaar op te tellen voor de verschillende deelaspecten (geluid en lucht). Hiermee is geen gecumuleerde effectscore te maken. Daarnaast is de beoordeling van de overige kwalitatief beoordeelde aspecten ook niet zomaar te cumuleren met gezondheidseffecten als gevolg van geluid en luchtkwaliteit. Voor de beoordeelde aspecten voor gezondheid geldt dat de voorgenomen ontwikkelingen enerzijds negatief scoren voor geluid en hinder tijdens de aanleg, maar anderzijds juist positieve effecten geeft ten aanzien van groen, toegankelijkheid voorzieningen en bewegen. Overall gezien, zonder gewichten aan de beoordelingscriteria toe te kennen, is de beoordeling voor gezondheid als neutraal beoordeeld (0).

Tabel 53 Effectbeoordeling gezondheid

Aspect	Beoordelingscriterium	Referentiesituatie (Autonome ontwikkeling)	Plan BL	Plan Combi Hoog
Geluid	Aantal blootgestelden per GES-klasse	0	-	-
Lucht	Aantal blootgestelden per GES-klasse (voor NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$)	0	0	0
Groen	Mate van toepassen (klimaat)groen en voorkomen hittestress	0	++	n.v.t.
Toegankelijkheid voorzieningen	Mate van toegankelijkheid van voorzieningen als plekken voor ontspanning, dagelijkse- en gezondheidsvoorzieningen en toegang tot gezond voedsel	0	+	n.v.t.
Bewegen	Omkeerbaarheid van gezondheidseffecten en van het beleid	0	+	n.v.t.
Hinder tijdens aanleg	Mate van hinder tijdens de aanleg (bouwverkeer, geluid, stof, licht)	0	-	n.v.t.
Gezondheid	*Algehele gezondheid o.b.v. verschillende aspecten*	*0*	*0*	

Onderstaand wordt per aspect toegelicht hoe tot de beoordeling is gekomen. Voor de effectbeoordeling van de plansituatie in combinatie met de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone (MWKZ) geldt dat alleen de kwantitatief bepaalde aspecten geluid en lucht in de beoordeling zijn betrokken. Voor deze aspecten kan er namelijk sprake zijn van cumulatieve effecten. Om deze reden is er in de tabel bij de kwalitatieve criteria onder 'Combi Hoog' de aanduiding 'n.v.t.' opgenomen.

Aantal blootgestelden per GES-klasse (Geluid en Lucht)

In onderstaande tabel zijn voor het aspect geluid i.r.t. gezondheid tellingen binnen GES-klassen weergegeven voor de Plansituatie 'Beurskwartier en Lombokplein' en voor de gecumuleerde Plansituatie ('Combi hoog') waarin ook de MER voor Merwedekanaalzone is meegenomen.

Tabel 54 Blootgestelden Geluid i.r.t. gezondheid binnen GES-klassen in plansituatie

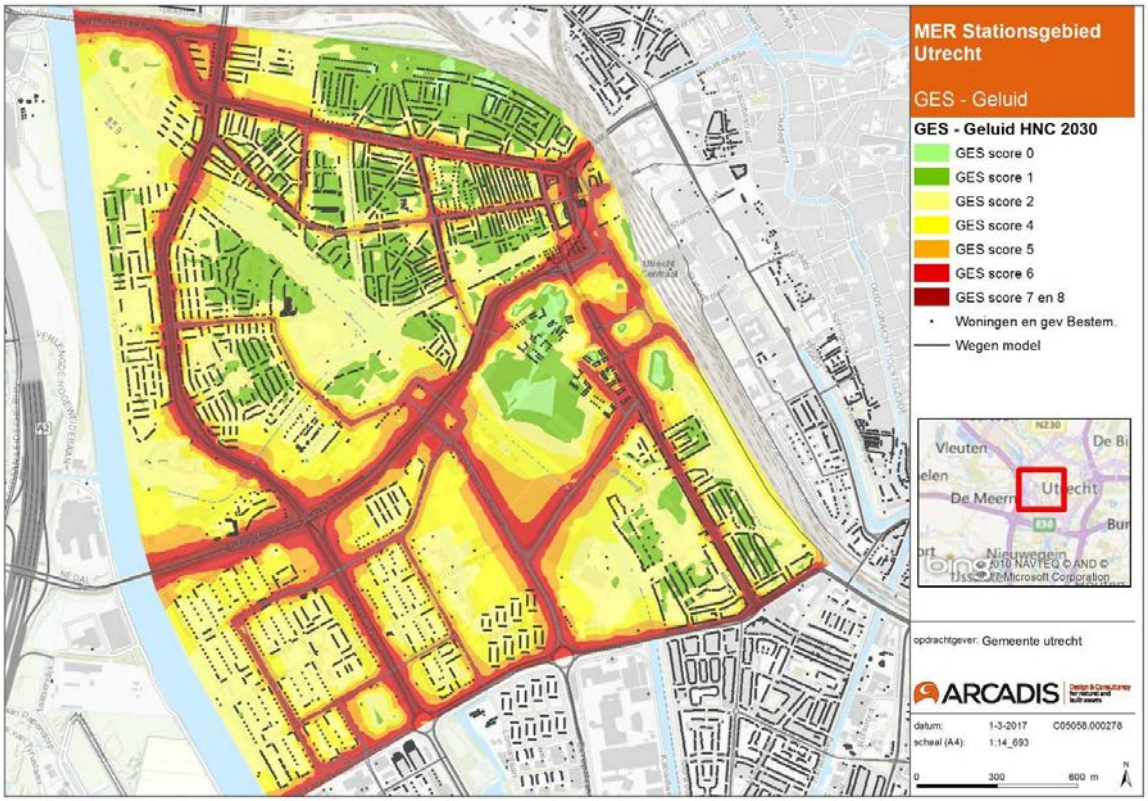
Geluidbelasting in dB	GES-klasse		2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling	2030 Plan 'BL'	2030 Plan 'Combi hoog'
<45	0		614	352	1631	1610
45 - 50	1		16431	13494	15024	14511
50 - 55	2		16756	18343	19746	19895
55 - 60	4		8091	8271	10371	10483
60 - 65	5		9833	10481	10679	10808
65 - 70	6		3100	3712	5143	5265
>70	7 en 8		136	308	842	863
Totaal #blootgestelden			54961	54961	63434	63434

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in de GES-klassen 5 t/m 8 toenames plaatsvinden in Plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Het gaat om een toename van ca. 200 blootgestelden binnen GES-klasse 5, ca. 1400 binnen GES-klasse 6 en ca. 530 binnen GES-klassen 7 en 8. Dit houdt in dat er een toename plaatsvindt van het aantal blootgestelden met een zeer matige tot een zeer onvoldoende milieugezondheidskwaliteit. In het gecumuleerde plan ‘Combi hoog’ zijn de toenames in het aantal blootgestelden in deze ‘hogere’ GES-klassen nog iets groter. De toenames binnen GES-klassen 5 en hoger bedragen voor Plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ ca. 3% en voor Plan ‘Combi hoog’ ca. 4%.

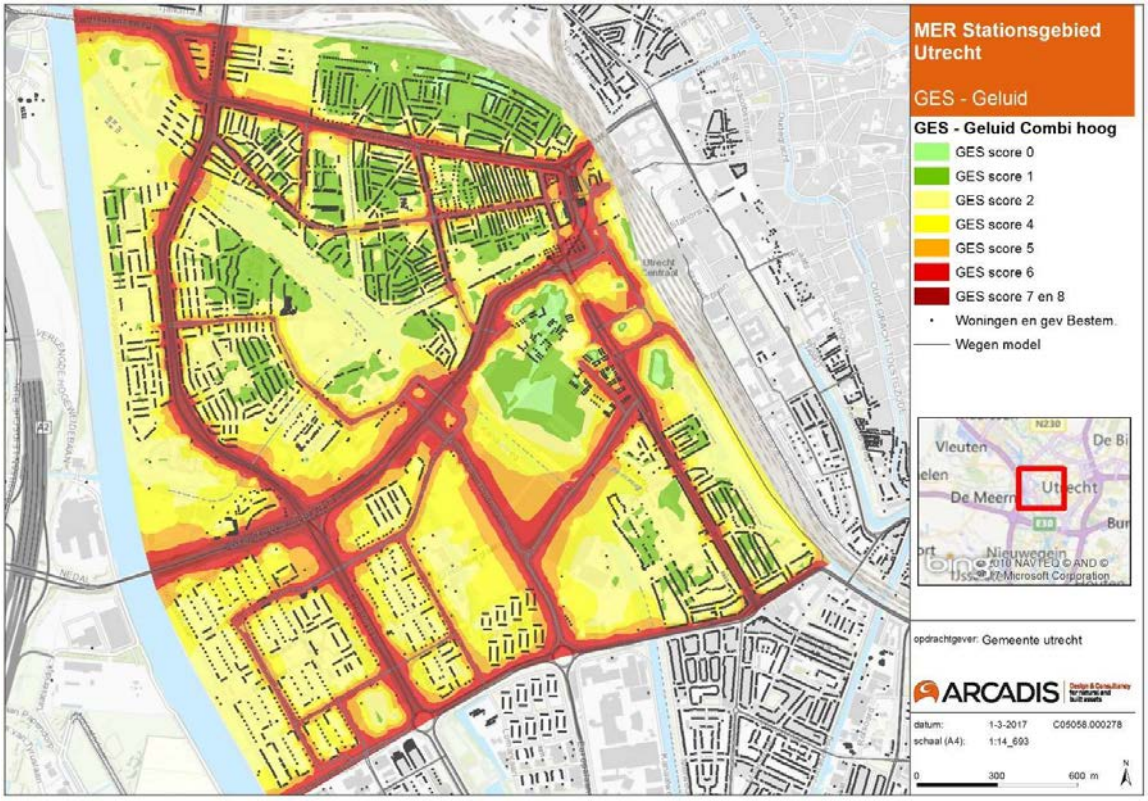
Conform de scoringsmethodiek, zoals beschreven in Tabel 45 zou dit leiden tot een zeer negatieve score (--) ten opzichte van de referentiesituatie voor beide plansituaties. De toename van het aantal blootgestelden wordt echter vrijwel geheel bepaald door de nieuw te realiseren woningen. Deze woningen kunnen alleen gerealiseerd worden wanneer aan de geluid-eisen voor binnenniveaus wordt voldaan. Om deze reden wordt in afwijking van Tabel 45 een negatieve score (-) toegekend voor het aspect geluid i.r.t. gezondheid voor beide plansituaties.

Het aspect geluid scoort dus negatief ‘-‘ i.r.t. gezondheid, terwijl het afzonderlijke aspect geluid (zie hoofdstuk 5) neutraal ‘0’ scoort. Het verschil in score wordt voornamelijk veroorzaakt door de wijze van analyse en de scoringsmethodiek, Voor het aspect geluid is beoordeeld op het aantal gehinderden. Voor het aspect geluid i.r.t. gezondheid is beoordeeld op basis van het aantal blootgestelden. Daarnaast scoort voor het aspect geluid een toename van aantal gehinderden tot 20% neutraal, bij het aspect geluid i.r.t. gezondheid scoort een wijziging in aantal adressen tussen -0.1 en 0.1 % neutraal, daarboven is in het geval van de voorgenomen ontwikkelingen sprake van een negatief effect.

In Afbeelding 22 en *Afbeelding 23* zijn voor plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ en plan ‘Combi hoog’ de GES-klassen voor geluid weergegeven.

Afbeelding 22 GES-klassen geluid in Plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ 2030

Afbeelding 23 GES klassen geluid in Plan 'Combi hoog' 2030

Omdat de GES-klassen voor luchtkwaliteit vrijwel in het gehele onderzoeksgebied in de autonome situatie en plansituatie in dezelfde klassen zijn gelegen, zijn onderstaand alleen tabellen opgenomen.

In Tabel 55 t/m Tabel 57 is voor NO_2, PM_{10} en $PM_{2,5}$ het aantal blootgestelden binnen GES-klassen voor luchtkwaliteit weergeven in beide plansituaties.

Tabel 55 Aantal blootgestelden per GES-score voor stikstofdioxide binnen het onderzoeksgebied in de plansituatie

NO_2 jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse		2015 Huidige situatie	2030Autonome ontwikkeling	2030 Plan 'BL'	2030 Plan 'Combi hoog'
0,04 - 4	2		0	0	0	0
4 – 20	3		0	54002	62542	62542
20 – 25	4		0	87	21	21
25 – 30	4		45351	0	0	0
30 – 35	5		8662	0	0	0
35 – 40	5		76	0	0	0
40 - 50	6		0	0	0	0
50 – 60	7		0	0	0	0
> 60	8		0	0	0	0
Totaal #blootgestelden			54089	54089	62562	62562

Uit bovenstaande tabel blijkt dat voor NO_2 een toename plaatsvindt van blootgestelden met een vrij matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 3) ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Dit geldt voor zowel Plan 'Beurskwartier en Lombokplein' als Plan 'Combi hoog' en wordt volledig veroorzaakt door de realisatie van nieuwe woningen. Het aantal blootgestelden binnen GES-klasse 4 neemt iets af met ca. 60 blootgestelden.

Tabel 56 Aantal blootgestelden per GES-score voor fijn stof (PM_{10}) binnen het onderzoeksgebied in de plansituatie

PM_{10} jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse	2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling	2030 Plan 'BL'	2030 Plan 'Combi hoog'
< 4	2	0	0	0	0
4 – 20	3	0	39155	46764	46085
20 – 25	4	54089	14934	15799	16477
25 – 30	4	0	0	0	0
30 – 35	5	0	0	0	0
35 – 40	6	0	0	0	0
40 - 50	7	0	0	0	0
> 50	8	0	0	0	0
Totaal #blootgestelden		54089	54089	62562	62562

Uit Tabel 56 blijkt dat voor PM_{10} geldt dat er in beide plansituaties een verslechtering plaatsvindt voor een deel van de blootgestelden van een vrij matige naar een matige milieugezondheidskwaliteit (van GES-klasse 3 naar 4). In Plan 'Combi hoog' is deze toename iets groter dan in plan 'Beurskwartier en Lombokplein'. Het overgrote deel van de nieuw te realiseren wordt blootgesteld aan een vrij matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 3) en een beperkt deel aan een matige milieugezondheidskwaliteit (GES-klasse 4).

Tabel 57 Aantal blootgestelden per GES-score voor fijn stof ($PM_{2,5}$) binnen het onderzoeksgebied in de plansituatie

$PM_{2,5}$ jaargemiddelde [µg/m³]	GES-klasse	2015 Huidige situatie	2030 Autonome ontwikkeling	2030 Plan 'BL'	2030 Plan 'Combi hoog'
< 2	2	0	0	0	0
2 – 10	3	0	0	0	0
10 – 15	4	0	54089	62562	62562
15 – 20	5	54089	0	0	0
20 – 25	6	0	0	0	0
25 – 30	7	0	0	0	0
> 30	8	0	0	0	0
Totaal #blootgestelden		54089	54089	62562	62562

Uit Tabel 57 blijkt dat in zowel Plan ‘Beurskwartier en Lombokplein’ als Plan ‘Combi hoog’ alle blootgestelden in dezelfde GES-klasse liggen als in de autonome ontwikkeling, namelijk GES-klasse 4. Dit houdt in dat deze blootgestelden een matige milieugezondheidskwaliteit ondervinden als gevolg van blootstelling aan $PM_{2,5}$. In beide plansituaties is een toename van het aantal blootgestelden, maar deze wordt geheel veroorzaakt door de realisatie van nieuwe woningen.

Omdat voor zowel NO_2, PM_{10} als $PM_{2,5}$ geldt dat er geen blootgestelden zijn binnen GES-klassen 5 of hoger, wordt het aspect luchtkwaliteit i.r.t. gezondheid conform de scoringsmethodiek in Tabel 45 als neutraal (0) beoordeeld.

Mate van toepassen groen en voorkomen hittestress

In het plan voor Beurskwartier en Lombokplein grenzen alle beoogde woonblokken aan een van de parkruimtes of aan de groen ingerichte centrumboulevard. Dit is een sterke vergroening ten opzichte van de huidige situatie. Er zijn grote bomen en kleine parken beoogd, maar ook verticaal groen en daktuinen.

In onderstaande afbeelding zijn de beoogde locaties van bomen en de parken weergegeven. Hierin zijn in het Beurskwartier twee kleine parken zichtbaar en is bij het Lombokplein een park langs het water zichtbaar.

Figuur 26 Schets van locaties waar groen voorzien is binnen het plan (bron: Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – Naar een groter centrum)

Het beoogde groen op korte afstand van de woonblokken zorgt voor een goede beschikbaarheid van groen in de omgeving. Doordat dit groen een ‘ontspannende werking’ kan hebben, zeker in combinatie met het autoluwe karakter van de inrichting van het plan, heeft dit een positief effect op de gezondheid. Daarnaast wordt door een toename in groen ook hittestress verminderd ten opzichte van de referentie situatie.

De creatie van groenvoorzieningen in het plan speelt een sterke en laat een duidelijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie zien. Bij een binnenstedelijke ontwikkeling is er nauwelijks meer groenvoorziening te realiseren dan nu beoogd in het plan. Om deze reden is het aspect ‘mate van toepassen groen en voorkomen van hittestress’ conform Tabel 46 als zeer positief (++) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Mate van toegankelijkheid voorzieningen

De mate van toegankelijkheid betreft de toegankelijkheid tot ruimtes voor ontspanning, toegankelijkheid van dagelijkse voorzieningen, gezondheidsvoorzieningen en de toegang tot gezond voedsel voor iedereen. Dat wil zeggen dat mensen ongeacht hun leeftijd, lichamelijke, verstandelijke, psychische en zintuigelijke vaardigheden en beperkingen toegang dienen te hebben tot deze voorzieningen.

Deze toegankelijkheid in een plan wordt enerzijds bepaald door de mate waarin dergelijke voorzieningen in een plan gecreëerd worden. En anderzijds door het toegankelijk maken van huidige voorzieningen voor bestaande en nieuwe bewoners in en nabij het plangebied.

Het plan ‘Beurskwartier/Lombokplein’ realiseert naast woningen ook een aantal andere functies zoals kantoren, horeca en onderwijs. In de commerciële plinten wordt mogelijkheid geboden voor vestiging van voorzieningen als kappers, kinderopvang, een buurtsupermarkt, fysiotherapie, etc. De exacte invulling is in dit stadium echter nog niet bekend en kan afwijken van hetgeen beoogd in de ‘Omgevingsvisie Beurskwartier, Lombokplein’.

Binnen het plan zijn ruimtes voor ontspanning voorzien. Er wordt binnen het plan getracht beweging te stimuleren. Onder andere door het creëren van looproutes, het realiseren van recreatieve ruimtes met mogelijkheid voor beweging en door de fiets en wandel vriendelijker maken door het weren van auto’s.

Ook omliggende buurten worden door de geplande looproutes goed toegankelijk gemaakt vanuit Beurskwartier en Lombokplein.

Het plan biedt de mogelijkheid voor vestiging van voorzieningen op locaties die goed bereikbaar zijn en dicht bij beoogde en bestaande woningbouw zijn gelegen. Om deze reden is het aspect ‘mate van toegankelijkheid voorzieningen’ als positief (+) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Bewegen

Binnen het plan ‘Beurskwartier/Lombokplein’ wordt bewegen o.a. gestimuleerd door het realiseren van mogelijkheden voor urban sports in openbare ruimte. Zo worden de beoogde stadsparken dusdanig ingericht dat er naast ruimte wandelen ook ruimte is voor sportactiviteiten. Ook sluit het plan aan op fietsroutes door Utrecht, waarbij fietsroutes gecreëerd worden in het plangebied. Dit levert een verbetering ten opzichte van de huidige situatie, waarin het gebied rondom de Jaarbeurs slecht toegankelijk is.

Naast fietsroutes worden in het plangebied ook looproutes gecreëerd, die in het plan door de beoogde levendige plinten en veel groen aantrekkelijk gemaakt moeten worden. In onderstaande figuur zijn de beoogde looproutes weergegeven.

Figuur 27 Beoogde looproutes in en nabij het plangebied
bron: Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – Naar een groter centrum

Naast het aantrekkelijker maken van bewegen door het realiseren van routes en parken, wordt bewegen ook aantrekkelijker gemaakt, doordat het Beurskwartier autoluw gemaakt wordt. Dit vergroot de veiligheid voor wandelaars en fietsers.

Het plan 'Beurskwartier en Lombokplein' realiseert extra mogelijkheden voor aantrekkelijke recreatie. Daarnaast wordt langzaam verkeer gestimuleerd, maar wordt autoverkeer niet volledig geweerd. Om deze reden wordt het plan positief (+) ten opzichte van de referentiesituatie beoordeeld.

Mate van hinder tijdens de aanleg

Tijdens de aanlegfase van het plan, de realisatie van de nieuwe appartementengebouwen, kantoren, en aanleg van de nieuwe wegen, zal er ten aanzien van het thema geluid mogelijk hinder vanwege bouwlawaai optreden. Met name het transport van materialen zal naar verwachting een aanzienlijk akoestisch effect op de omgeving hebben, waarbij het akoestisch ook verder reikt dan enkel ter plaatse van het Beurskwartier, Kop van Lombok, het Westplein en Jaarbeursplein. Ter plaatse van het plangebied kan er extra bouwlawaai ontstaan door heiwerkzaamheden, graafwerkzaamheden en allerhande ander werkmaterieel en/of apparaten die bij de bouw van woningen, kantoren of de aanleg van wegen wordt gebruikt. De aard en duur van de hinder kan per locatie verschillen, echter zal door de aannemer(s) getracht moeten worden de hinder voor de woonomgeving minimaal te houden, bijvoorbeeld door inzet van stiller materieel.

Geluid is tijdens de aanleg het aspect dat de meeste hinder veroorzaakt. Toch kan ook als gevolg van de aspecten stof en licht ten tijde van de bouw een hinderlijke situatie optreden. Overlast dient ook voor deze aspecten tot een minimum beperkt te worden.

De exacte uitvoer van de aanleg is nog niet bekend, maar gezien de omvang van de werkzaamheden is hinder niet uit te sluiten. Om deze reden is het criterium 'mate van hinder tijdens de aanleg' als (licht) negatief (-) beoordeeld.

Omkeerbaarheid van gezondheidseffecten en beleid

Sommige type gezondheidseffecten zijn omkeerbaar. Er zijn ook effecten die niet omkeerbaar zijn. Hieronder vallen bijvoorbeeld mogelijke hart- en vaatziekten als gevolg van blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen.

De gezondheidseffecten als gevolg van het plan zijn een gevolg van de beoogde inrichting van Beurskwartier en Lombokplein. De manier waarop deze inrichting plaatsvindt en de functies die beoogd zijn, bepalen de eventuele effecten die als gevolg hiervan optreden. Omdat deze inrichting in principe een permanente inrichting omvat, zijn zowel het beleid als de effecten hiervan niet omkeerbaar.

Wanneer effecten en beleid niet omkeerbaar zijn, is het van belang dat hiermee binnen een plan rekening gehouden wordt. Binnen het plan speelt het aspect gezondheid een belangrijke rol bij de beoogde inrichting van het plangebied. Zo worden parkeerplaatsen van de Jaarbeurs verplaatst, weg van het station en de nieuw te realiseren woningen, waardoor de veiligheid toeneemt voor fietsers en wandelaars en de belasting van de omgeving als gevolg van geluid en lucht vermindert. Daarnaast wordt binnen het plan groen gerealiseerd in de vorm van o.a. kleine parken. Wat een positief effect zal hebben op o.a. ontspanning en op beweging. Ook wordt de levendigheid vergroot door een mix aan grootschalige en kleinschalige plint invulling op de begane grond van gebouwen, wat de veiligheid vergroot.

13.5 Maatregelen

Voor het aspect geluid wordt geadviseerd dove- of vliesgevels bij de nieuwe woningen toe te passen en de inrichting van nieuwe functies zo te realiseren dat minder geluidgevoelige bestemmingen (zoals kantoren) gepositioneerd worden tussen drukkere wegen en woningen.
Voor de tijdelijke hinder tijdens aanleg wordt voor het aspect geluid geadviseerd stiller materieel in te zetten en bij langdurige overlast te kijken of er redelijkerwijs maatregelen getroffen kunnen worden aan woningen.

Er wordt geadviseerd om een deel van de te realiseren woningen in te vullen met sociale huurwoningen. In de Omgevingsvisie Beurskwartier, Lombokplein wordt gesproken over 20% sociale huur, excl. studentenhuisvesting. Er wordt geadviseerd deze percentages aan te houden bij de invulling van het plan t.b.v. diversiteit en verkleinen gezondheidsverschillen.

Tevens wordt geadviseerd de Omgevingsvisie Beurskwartier, Lombokplein te volgen in de beoogde invulling van de plinten met zowel grootschalige als kleinschalige functies. Hierbij is het wenselijk minimaal een onderwijsfunctie en gezondheidsfunctie te realiseren en daarnaast te streven naar realisatie van een buurthuis, horecafuncties en sportfuncties.

13.6 Leemten in kennis

Voor het aspect gezondheid zijn er een aantal leemten in kennis. Onderstaand worden deze kort toegelicht. Vanuit de deelaspecten geluid en luchtkwaliteit zijn de volgende leemten in kennis geconstateerd:

1. Exacte invulling na realisatie
2. Onzekerheid in achtergrondconcentraties en emissiefactoren luchtkwaliteit.
3. Onzekerheid in verkeersprognoses.

Ad 1) Exacte invulling na realisatie

De planvorming voor realisatie van woningen, kantoren of andere functies staat nog niet geheel vast. Binnen het geluid- en luchtonderzoek is een globale aanname gedaan van het aantal te realiseren woningen

Ad 2) Onzekerheid in achtergrondconcentratie en emissiefactoren luchtkwaliteit

Elk jaar worden emissiefactoren en achtergrondconcentraties vastgesteld conform de nieuwste inzichten. De trend in luchtkwaliteit is voor zowel de emissiefactoren als de achtergrondconcentraties dat deze daalt. Als de emissiefactoren en achtergrondconcentraties worden bijgesteld, gaat dit vaak om kleine wijzigingen. De verwachting is dat eventuele nieuwe inzichten geen grote effecten hebben op de uitkomsten van het onderzoek.

Ad 3) Onzekerheid in verkeersprognoses

Als gevolg van het plan wijzigen verkeersbewegingen in en nabij het plangebied. Dit wordt mede veroorzaakt doordat nieuwe bestemmingen worden gevestigd binnen het plangebied (o.a. woningen). Omdat de exacte inrichting in dit stadium nog niet bekend is en omdat het werkelijke voertuiggebruik af kan wijken van de prognoses, kunnen verkeersintensiteiten hoger of lager uitvallen. Dit kan leiden tot kleine wijzigingen in de berekeningsresultaten.

De inrichting van het plangebied is dusdanig dat o.a. getracht wordt beweging te stimuleren, levendigheid te vergroten, creativiteit te vergroten, etc. Of het beoogde effecten op zal treden, hangt onder meer samen met of mensen op de beoogde manier gebruik zullen maken van de voorzieningen. Het is nu niet met zekerheid te stellen dat dit in de verwachtte mate het geval zal zijn.

Er zijn een aantal aspecten die invloed kunnen hebben op de beleving en het gebruik van bepaalde voorzieningen. Onder meer effect van win en zon hebben hierop invloed. Wanneer er door aanwezigheid van hoge gebouwen windhinder optreedt, kan dit hinderlijk zijn voor wandelaars en fietsers en kunnen locaties waar dit optreedt gemeden worden. Ook effect van zon heeft invloed op het gebruik van bepaalde voorzieningen, zo zal een park dat weinig zonlicht heeft minder aantrekkelijk zijn op koelere dagen en een locatie met weinig schaduw minder aantrekkelijk op ‘hete’ dagen.

14 CONCLUSIES

De resultaten van de effectbeoordeling zijn samengevat in tabel 58. Over de verschillende milieueffecten kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Verkeer en vervoer

In de autonome ontwikkeling stijgt de druk op de autobereikbaarheid van de stad, dus ook met de voorgenomen ontwikkelingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, en zeker ook met een maximale invulling van de Merwedekanaalzone. Alleen als fors ingezet wordt op uitvoering van de aangekondigde maatregelen uit de nota Slimme Routes, Slim Regelen en Slim Bestemmen (waarvan een gedeelte is verwerkt in het gebruikte verkeersmodel) zal de autobereikbaarheid van Beurskwartier/Lombokplein en de binnenstad acceptabel tot goed blijven. Het project Beurskwartier/Lombokplein heeft geen (grote) invloed op het openbaar vervoer en is in de effectbeoordeling dan ook als neutraal beoordeeld. Voetgangers en fietsers zullen baat hebben bij de plannen.

Geluid

Geluid van aanpalende wegen Graadt van Roggenweg/Westplein en van Zijstweg is bij de verdere uitwerking een speciaal aandachtspunt, met name bij de herinrichting van het Westplein. De snelheid op de wegen zal – waar doelmatig en toepasbaar – beperkt worden tot 30 km/uur en er zal akoestisch zeer hoogwaardige wegdekverharding moeten worden toegepast. Dit type maatregelen zijn nodig om de planvorming aan de gangbare stedelijke uitgangspunten, zowel wettelijk als beleidsmatig, te kunnen laten voldoen.

De ontwikkeling van het Beurskwartier, waar veel woningen vlak naast de Jaarbeurshallen worden gebouwd, kan alleen worden gerealiseerd door middel van technische vernieuwingen van de hallen/installaties van de Jaarbeurs eventueel aangevuld met maatregelen aan de woningen (bv. vliesgevels). Speciaal aandachtspunt hierbij zijn de concerten. Het geluid van de expeditie-activiteiten ten behoeve van op- en afbouw van tentoonstellingen kan uitsluitend inpandig of op een andere locatie verder van de woningen af worden opgelost. Hierover zijn in de Ontwikkelovereenkomst met de Jaarbeurs proces afspraken gemaakt.

Lucht, bodem, water, erfgoed, natuur, externe veiligheid.

Op al deze milieuaspecten zijn zowel licht positieve als licht negatieve effecten waar te nemen. Deze worden in deze tweede actualisatie uitvoerig beschreven maar zijn punten die niet tot een belemmering voor de voorgenomen planontwikkeling leiden. Kansen en aandachtspunten die uit deze beoordelingen volgen worden bij de verdere uitwerking in bestemmingsplannen opgepakt.

Duurzaamheid en gezondheid

In deze tweede actualisatie van het Aanvullend MER is, in aanvulling op de vorige actualisatie, ingegaan op duurzaamheid en gezondheid. Ten aanzien van duurzaamheid worden diverse kansen gesignaleerd die ook bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie zijn betrokken. Ten aanzien van gezondheid is de kwaliteit van het gebied sterk afhankelijk van de ontwikkelingen van het autoverkeer op de omliggende wegen. Kansen liggen er op de onderwerpen aanzetten tot bewegen, tegengaan van eenzaamheid, aanbod van gezonde voeding, groen en hittestressreductie.

Slotconclusie

De 2e actualisatie van het Aanvullend MER toont aan dat het voorgenomen plan zowel positieve als negatieve milieueffecten heeft. De actualisatie geeft ook aan dat er ook nog kansen liggen voor diverse milieuaspecten en dat er enkele knelpunten moeten en kunnen worden opgelost.

Voorwaarde is wel dat vol ingezet wordt op de aangekondigde maatregelen uit de nota Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen. Ook op alle andere beleidsterreinen zal de ambitie stadsbreed hoog gehouden

moeten worden. Pas dan kan de claim op een gezonde en duurzame binnenstedelijke herinrichting van het Beurskwartier/Lombokplein recht gedaan worden.

De conclusies in een tabel

In tabel 58 zijn de effecten samengevat. Bij de beoordeling is onderstaande beoordelingsschaal gehanteerd.

Score	Omschrijving
++	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen positief en geen negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

Tabel 58 – Samenvatting effectbeoordeling 2e actualisatie Aanvullend MER

Aspect	Criterium	Beurskwartier/ Lombokplein	Combi Hoog + MWKZ*
Verkeer en vervoer	Bereikbaarheid autoverkeer	-	--
	Bereikbaarheid autoverkeer na maatregelen	0	-
	Openbaar vervoer	0	0
	Langzaam verkeer	+	+
	Parkeren	0	0
	Verkeersveiligheid	+	-
Geluid(wegverkeerslawaai)	Geluidbelasting op rekenpunten	0	0
	Toename of afname aantal (ernstig) gehinderden vanwege toevoeging programma	0	0
	Toename of afname geluidbelast oppervlak	0	0
	Hinder tijdens de aanleg	-	-
Luchtkwaliteit	NO_2	-	-
	PM_{10}	0	0

	$PM_{2,5}$	0	0
Bodem	Toepassing grond	Neutraal effect	
	Bodemsanering	Positief effect	
	Ondergrondse infrastructuur	Neutraal effect	
Water	Afwikkeling hemelwater en waterberging	Neutraal effect	
	Grondwaterverontreiniging	Positief effect	
Erfgoed	Effect op archeologische waarden	Positief effect	
Natuur	Effecten op beschermde soorten	Neutraal effect	
Duurzaamheid	Energie	Positief effect	
Externe veiligheid	Plaatsgebonden risico	Neutraal effect	
	Groepsrisico	Neutraal effect	
Gezondheid: milieugezondheidskwaliteit	Geluid	-	-
	Lucht	0	0
	Groen	++	n.v.t.*
	Toegankelijkheid voorzieningen	+	n.v.t.
	Bewegen	+	n.v.t.
	Hinder tijdens aanleg	-	n.v.t.
	Algehele gezondheid o.b.v. verschillende aspecten	0	

** de extra plansituatie Combi Hoog + MWKZ is alleen in relatie tot verkeer, geluid en lucht beschouwd vanwege de mogelijke cumulatieve effecten. Bij de overige aspecten is er om deze reden telkens één effectscore weergegeven. Bij het aspect gezondheid zijn de niet verkeer, geluid en lucht gerelateerde beoordelingscriteria in de kolom 'Combi Hoog + MWKZ) om deze reden aangeduid met 'n.v.t.'.*

BIJLAGE 1 DEELPROGRAMMA'S

Totaaloverzicht programma fase 2

Programma-tabel totaal fase 2 inclusief Kop van Lombok	
wonen	242.800 m2 bvo
wonen of kantoor	20.000 m2 bvo
kantoor	57.000 m2 bvo
plint grootschalig	4.000 m2 bvo
plint kleinschalig	3.000 m2 bvo
divers	15.000 m2 bvo
TOTAAL	**341.800 m2 bvo**

Programma beurskwartier nieuwe ontwikkeling*		
wonen	208.500	(2085 w. a 100m2 bvo)
wonen of kantoor	15.000	(of 150w. a 100m2 bvo)
kantoor	50.000 m2 bvo	
plint grootschalig	4.000 m2 bvo	
plint kleinschalig	1.000 m2 bvo	
divers	10.000 m2 bvo	
Totaal	**288.500 m2 bvo**	

Programma Kop Lombok (+behoud laagbouw NH hotel)		
wonen	34.300	(332w. a 100m2 bvo)
wonen of kantoor	5.000	(of 50 w. a 100m2 bvo)
kantoor	7.000	
plint grootschalig		
plint kleinschalig	2.000 bvo	
divers	5.000 bvo	
Totaal	**53.300 m2 bvo**	

Onderverdeling Kop Lombok	
Westplein	20.700 m2 bvo
Leidse Rijn	32.595 m2 bvo
Totaal	53.295 m2 bvo
	53.300 m2 bvo

Croeselaan woningen:	
behoud vastgoed/andere functie	12.000 m2 bvo
aankoop	6800 m2 bvo

* exclusief Amrath en HUQ

Programma verdeling woningbouw ipv alle woningen 100 m2 bvo

Beurskwartier -wonen				
type woning	percentage			
55m2 bvo	30%	62.550 m2 bvo	1251 woningen a 50 m2 bvo	
55-80 m2 bvo	50%	104.250 m2 bvo	1489 woningen a 70 m2	
80-130 m2 bvo	20%	41.700 m2 bvo	417 woningen > 100m2 bvo	
	TOTAAL	208.500 m2 bvo		**Totaal:3157 woningen**

Beurskwartier -wonen of kantoor				
type woning	percentage			
55m2 bvo	30%	4.500 m2 bvo	90 woningen a 50 m2 bvo	
55-80 m2 bvo	50%	7.500 m2 bvo	107 woningen a 70 m2 bvo	
80-130 m2 bvo	20%	3.000 m2 bvo	30 woningen > 100m2 bvo	
	TOTAAL	15.000 m2 bvo		Totaal:227 woningen

Kop van Lombok - wonen				
type woning	percentage			
55m2 bvo	30%	10.290 m2 bvo	206 woningen a 50 m2 bvo	
55-80 m2 bvo	50%	17.150 m2 bvo	245 woningen a 70 m2	
80-130 m2 bvo	20%	6860 m2 bvo	68 woningen > 100m2 bvo	
	TOTAAL	34.300 m2 bvo		**Totaal:519 woningen**

Kop van Lombok - wonen of kantoor				
type woning	percentage			
55m2 bvo	30%	1.500 m2 bvo	30 woningen a 50 m2 bvo	
55-80 m2 bvo	50%	2.500 m2 bvo	35 woningen a 70 m2	
80-130 m2 bvo	20%	1.000 m2 bvo	10 woningen > 100m2 bvo	
	TOTAAL	5.000 m2 bvo		Totaal:75 woningen

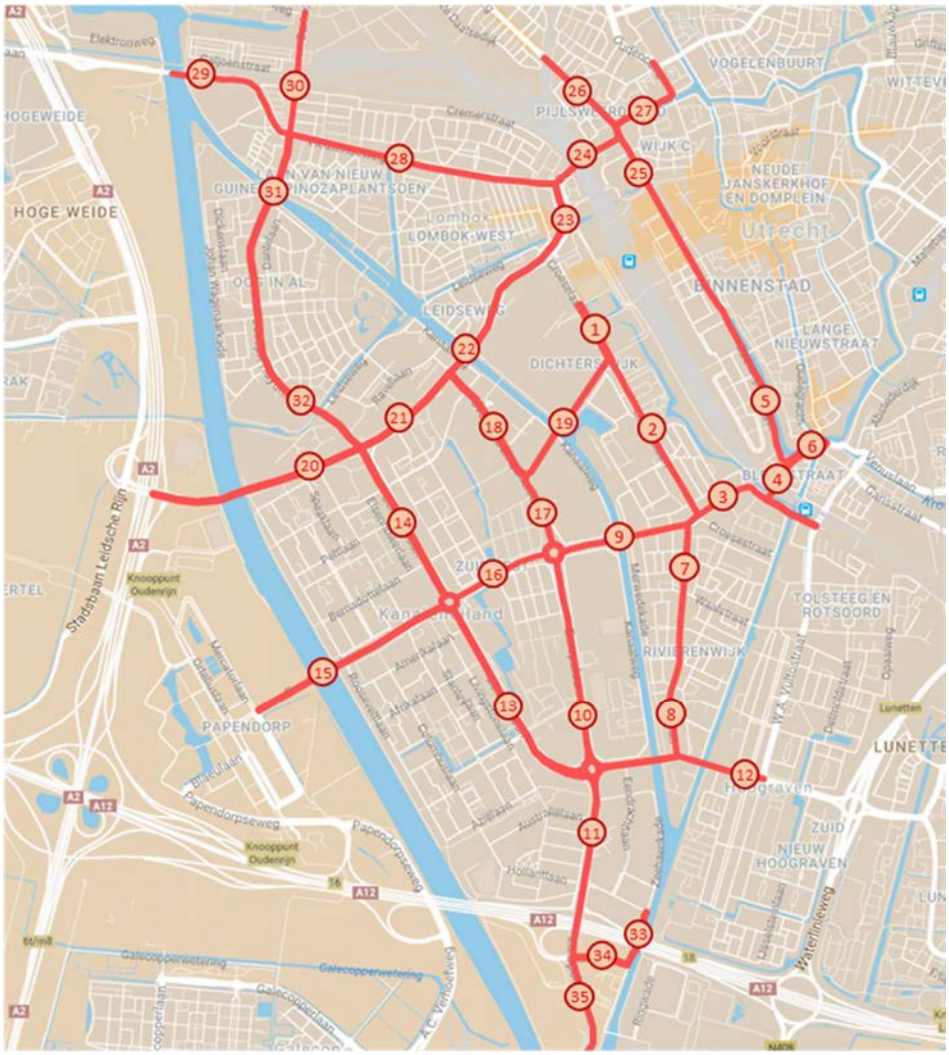
BIJLAGE 2 LIGGING WEGVAKKEN EN VERKEERSINTENSITEITEN

Onderstaande figuur en tabel bevat alle wegvakken die meegenomen zijn in dit onderzoek. Dit zijn tevens de wegvakken die onderdeel uitmaken van het invloedsgebied (rode wegvakken). In de tabel zijn de intensiteiten per etmaal opgenomen in motorvoertuigen per werkdag (bron: VRU 3.3U). De laatste drie kolommen zijn de verschillen uitgewerkt. Hiermee is het effect van de autonome ontwikkeling tussen 2015 en 2030 te zien. Ook het planeffect en het effect van de plansituatie is weergegeven. Deze laatste twee worden vergeleken met de autonome situatie in 2030.

#	Wegvak	2015	2030 Autonoom	2030 Plan	Plansituatie 'Combi hoog' [mvt/etm]	Verschil 2030 Autonoom t.o.v. 2015	Verschil 2030 Plan t.o.v. autonoom 2030	Verschil 2030 plansituatie 'Combi hoog' t.o.v. autonoom 2030
1	Croeselaan Noord (N t.o.v. Van Zijstweg)	8500	15600	15100	15100	7100	-500	-500
2	Croeselaan Zuid	5300	7300	7400	7900	2000	100	600
3	Vondellaan	9200	11800	12000	13000	2600	200	1200
4	Bleekstraat	6800	7300	7400	8100	500	100	800
5	Catharijnesingel ten N-W van Bleekstraat	11800	10300	10300	10800	-1500	0	500
6	Catharijnesingel ten N-O van Bleekstraat	7100	6700	6800	7100	-400	100	400
7	Rijnlaan Noord	6900	8600	8700	9500	1700	100	900
8	Rijnlaan Zuid	5100	6100	6100	6600	1000	0	500
9	Balijebrug	11700	13700	14100	15500	2000	400	1800
10	Europalaan Noord (ten N van Beneluxlaan)	16500	17700	18000	22100	1200	300	4400
11	Europalaan Zuid (ten Z van Beneluxlaan)	28400	28000	28100	29400	-400	100	1400
12	Het Goylaan (t.h.v. Julianaweg)	14800	16600	16700	18300	1800	100	1700
13	Beneluxlaan Zuid	14400	11800	11900	14700	-2600	100	2900
14	Beneluxlaan Noord	18600	17400	17600	19300	-1200	200	1900
15	Bevrijdingslaan (t.h.v. Amsterdam-Rijnkanaal)	7500	9200	9300	10700	1700	100	1500
16	Koningin Wilhelminalaan	8300	10000	10300	12400	1700	300	2400
17	Overste den Oudelaan Zuid	12400	15800	16600	18600	3400	800	2800
18	Overste den Oudelaan Noord (*)	13900	21000	23300 (*was 22100*)	24900 (*model 24400*)	7100	1100	3400
19	Van Zijstweg (*)	11600	18300	17800 (*was 19100*)	18000 (*model 19000*)	6700	800	700
20	Dominee Martin Luther Kinglaan	47800	59000	59700	61600	11200	700	2600
21	Weg der Verenigde Naties	31900	38800	38900	41100	6900	100	2300
22	Graadt van Roggenweg (*)	28800	28500	25800	27800	-300	1800	2500

				(*model 30300*)	(*model 31000*)			
23	Westplein (*)	19800	23000	17000 (*model 21400*)	17400 (*model 21800*)	3200	-1600	-1200
24	Daalsetunnel (*)	23000	24500	19200 (*model 23000*)	18000 (*model 21800*)	1500	-1500	-1100
25	Daalsesingel	12600	7500	7400	7400	-5100	-100	-100
26	Amsterdamsestraatweg	10900	10800	10500	10600	-100	-300	-200
27	Weerdsingel Westzijde	12000	13500	12000	13100	1500	-1500	-400
28	Vleutenseweg (V. Koetsveldstraat – B. Huetstraat	9200	10200	9800	9900	1000	-400	-300
29	Vleutenseweg (t.h.v. Hogeweidebrug)	20500	33300	33200	33500	12800	-100	200
30	Cartesiusweg	30200	42100	42900	43200	11900	800	1100
31	Spinozaweg/Lessinglaan (t.h.v. Spinozabrug)	20300	27300	27600	28000	7000	300	700
32	Joseph Haydnlaan (t.h.v. Hommelbrug)	20300	27800	28200	28800	7500	400	1000
33	Winthontlaan	5800	7200	7200	12900	1400	0	5700
34	Mauritiuslaan	12900	18600	18600	20500	5700	0	1900
35	Europalaan Zuid (zuid van A12)	11800	13900	13900	15100	2100	0	1200

** ten gevolge van diverse aanvullende maatregelen zijn op diverse wegvakken de intensiteiten uit het model op basis van ondermeer expert judgement cijfermatig bijgesteld. De oorspronkelijke modelintensiteiten zijn tevens in de tabel opgenomen. Een nadere toelichting is opgenomen in paragraaf 4.1.2 en 4.5. Tevens zijn de cijfermatige analyses in de bijschrijving van de de plansituatie uitgewerkt. De cijfermatige aanpassingen op de Van Zijstweg (wegvak 19), de Overste den Oudelaan Noord (wegvak 18) en de Graadt van Roggenweg (deels) (wegvak 22) zijn gebaseerd op analyse van een hertoedeling in het verkeersmodel.*

Figuur 28 Studiegebied met wegvaknummers

BIJLAGE 3 REKENRESULTATEN GELUID

2e actualisatie MER Het Nieuwe Centrum, Utrecht

Legenda:

- Gebied_Het_Nieuwe_Centrum
- Wegen_Huidig/AO
- Gebouwen_Huidig/AO

HS_2015

Geluidsklasse (Lden)

- < 40 dB
- 40 - 49 dB
- 50 - 54 dB
- 55 - 59 dB
- 60 - 64 dB
- 65 - 70 dB
- > 70 dB

Overzicht ligging geluidcontouren Huidige Situatie (peiljaar 2015)

opdrachtgever: Gemeente Utrecht

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum: 27-2-2017 N C05058.000278

schaal (A3): 1:12,000

0 200 400 600 Meters

xx

Esri Nederland & Community Maps Contributors

2e actualisatie MER Het Nieuwe Centrum, Utrecht

Legenda:

- Gebied_Het_Nieuwe_Centrum
- Wegen_Huidig/AO
- Gebouwen_Huidig/AO

AO_2030

Geluidsklasse (Lden)

- < 40 dB
- 40 - 49 dB
- 50 - 54 dB
- 55 - 59 dB
- 60 - 64 dB
- 65 - 70 dB
- > 70 dB

Overzicht ligging geluidcontouren Autonome Ontwikkeling (peiljaar 2030)

opdrachtgever: Gemeente Utrecht

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum: 27-2-2017 N C05058.000278

schaal (A3): 1:12,000

0 200 400 600 Meters

xx

Esri Nederland & Community Maps Contributors

2e actualisatie MER Het Nieuwe Centrum, Utrecht

Legenda:

- Gebied_Het_Nieuwe_Centrum
- Gebouwen Beurskwartier
- Gebouwen
- Wegen Plansituatie HNC

HNC_2030

Geluidsklasse (Lden)

- < 40 dB
- 40 - 49 dB
- 50 - 54 dB
- 55 - 59 dB
- 60 - 64 dB
- 65 - 70 dB
- > 70 dB

Overzicht ligging geluidcontouren
Alt. Het Nieuwe Centrum
(peiljaar 2030)

opdrachtgever: Gemeente Utrecht

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum: 27-2-2017 N C05058.000278

schaal (A3): 1:12,000

0 200 400 600 Meters

xx

Esri Nederland & Community Maps Contributors

2e actualisatie MER Het Nieuwe Centrum, Utrecht

Legenda:

- Gebied_Het_Nieuwe_Centrum
- Gebouwen Beurskwartier
- Gebouwen
- Wegen Plansituatie HNC

Combi_hoog_2030

Geluidsklasse (Lden)

- < 40 dB
- 40 - 49 dB
- 50 - 54 dB
- 55 - 59 dB
- 60 - 64 dB
- 65 - 70 dB
- > 70 dB

Overzicht ligging geluidcontouren Alt. Combi Hoog (peiljaar 2030)

opdrachtgever: Gemeente Utrecht

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum: 27-2-2017 N C05058.000278

schaal (A3): 1:12,000

0 200 400 600 Meters

xx

Esri Nederland & Community Maps Contributors

Geluidsbelaste objecten en geluidgehinderden

Geluidsbelaste oppervlak

Huidige situatie
Peiljaar 2015

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Woningen	0	10049	15338	8017	9159	2397	60	45020
School/gezondheidszorg	0	39	89	89	75	16	0	308
Standplaatsen	0	1	19	0	4	0	0	24
Ligplaatsen	0	10	141	76	21	5	1	255
							gehinderden	3909
							ernstig geh.	1489

(ernsig) gehinderden			
55-59	60-64	65-69	70-74
18439	21066	5513	138
0	9	0	0
175	48	12	2
3909	6337	2265	76
1489	2746	1105	42

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Oppervlak [in m2]	314	1467803	2925667	2071603	1537870	1141252	684739	9829248
Oppervlak [in Ha]	0.03	146.78	292.57	207.16	153.79	114.13	68.47	982.92

Autonome ontwikkeling
Peiljaar 2030

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Woningen	0	7821	16016	8646	9445	2962	130	45020
School/gezondheidszorg	0	27	74	103	83	21	0	308
Standplaatsen	0	0	20	0	4	0	0	24
Ligplaatsen	0	0	127	92	28	7	2	255
							gehinderden	4220
							ernstig geh.	1608

(ernsig) gehinderden			
55-59	60-64	65-69	70-74
19886	21724	6813	299
0	9	0	0
212	64	16	5
4220	6539	2800	164
1608	2834	1366	91

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Oppervlak [in m2]	24	1055445	2968954	2190969	1586592	1215021	811708	9828713
Oppervlak [in Ha]	0.00	105.54	296.90	219.10	158.66	121.50	81.17	982.87
Verschil tov HS								
Oppervlak [in Ha]	-0.03	-41.24	4.33	11.94	4.87	7.38	12.70	-0.05

Alt. Het Nieuwe Centrum
Peiljaar 2030

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Woningen	0	7831	15788	8839	9294	3032	140	44924
School/gezondheidszorg	0	23	78	98	69	40	0	308
Standplaatsen	0	0	20	0	4	0	0	24
Ligplaatsen	0	0	125	91	31	7	2	255
Woningen_Beurskwartier								
Woningen_Kop Lombok								
							gehinderden	4313
							ernstig geh.	1643

(ernsig) gehinderden			
55-59	60-64	65-69	70-74
20330	21376	6974	322
0	9	0	0
209	71	16	5
4313	6437	2866	176
1643	2789	1398	98

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Oppervlak [in m2]	67	1055930	2961211	2211641	1564815	1208220	828125	9830009
Oppervlak [in Ha]	0.01	105.59	296.12	221.16	156.48	120.82	82.81	983.00
Verschil tov AO								
Oppervlak [in Ha]	0.00	0.05	-0.77	2.07	-2.18	-0.68	1.64	0.13

Combi Hoog Alternatief
Peiljaar 2030

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Woningen	0	7459	15781	8528	9514	3493	149	44924
School/gezondheidszorg	0	21	77	91	77	42	0	308
Standplaatsen	0	0	20	0	4	0	0	24
Ligplaatsen	0	0	114	100	32	7	2	255
Woningen_Beurskwartier								
Woningen_Kop Lombok								
							gehinderden	4167
							ernstig geh.	1588

(ernsig) gehinderden			
55-59	60-64	65-69	70-74
19614	21882	8034	343
0	9	0	0
230	74	16	5
4167	6590	3301	188
1588	2855	1610	104

Omschrijving	Geluidsbelastingsklasse in dB							Totaal
	0-40	40-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-99	
Oppervlak [in m2]	59	988927	2914813	2243297	1579043	1205846	897843	9829828
Oppervlak [in Ha]	0.01	98.89	291.48	224.33	157.90	120.58	89.78	982.98
Verschil tov AO								
Oppervlak [in Ha]	0.00	-6.65	-5.41	5.23	-0.75	-0.92	8.61	0.11

BIJLAGE 4 GESCHIEDENIS M.E.R.-PROCEDURE STATIONSGEBIED UTRECHT

Voor de ontwikkeling van het Stationsgebied is in 2000 een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen. Op basis van deze m.e.r.-beoordelingsprocedure is besloten dat de ontwikkelingen in het Stationsgebied van dien aard zijn en een zodanige impact kunnen hebben dat een milieueffectrapport (besluit-MER) moest worden opgesteld.

De m.e.r.-procedure voor het Stationsgebied heeft een aanvang genomen met de openbare kennisgeving van de startnotitie in het blad “Ons Utrecht” van 27 november 2002. Door eenieder kon op de startnotitie worden ingesproken. Op 12 februari 2003 heeft de Commissie m.e.r. een richtlijnenadvies uitgebracht. Onder meer rekening houdend met de inspraakreacties en het richtlijnenadvies, heeft de gemeenteraad van Utrecht op 8 mei 2003 de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen MER vastgesteld.

Na de vaststelling van de richtlijnen is een aanvang gemaakt met het opstellen van het milieueffectrapport (MER). Althans van de eerste fase van dat rapport.

Van het MER “Stationsgebied Utrecht (1e fase)” is tezamen met het Masterplan “Stationsgebied Utrecht” openbaar kennisgegeven. Eenieder is daarbij op de hoogte gesteld van het feit dat er op beide documenten kon worden ingesproken (vanaf 1 september 2003). Voorts heeft de Commissie m.e.r. een tussentijds toetsingsadvies uitgebracht.

Het was de bedoeling om het MER “Stationsgebied Utrecht (1e fase) te laten volgen door een MER 2e fase dat zou worden opgesteld voor een op het Stationsgebied betrekking hebbend bestemmingsplan. In 2005 is besloten de aanvankelijk beoogde bestemmingsplanprocedure niet door te voeren. In plaats daarvan is een structuurplanprocedure opgestart. Na de totstandkoming van het structuurplan, zou de daadwerkelijke realisering van het Stationsgebied gestalte krijgen middels gebruikmaking van zelfstandige projectbesluiten. Uiteindelijk worden die projectbesluiten vertaald in een of meer bestemmingsplannen met gedetailleerde bestemmingsregelingen.

Het Structuurplan Stationsgebied Utrecht is op 14 december 2006 door de gemeenteraad van Utrecht vastgesteld. Hiervoor is reeds aangegeven dat er voor het Structuurplan een strategische milieubeoordeling is verricht. Op het voornemen om ten behoeve van het Structuurplan een milieurapport op te stellen is inspraak geboden (in de periode 15 september 2005-13 oktober 2005). Voorts is het milieurapport gelijktijdig met het ontwerpstructuurplan ter visie gelegd (van 23 februari tot en met 5 april 2006). Op beide documenten konden zienswijzen worden ingebracht. Op het milieurapport zijn zienswijzen ingediend die door het bevoegd gezag zijn behandeld. Voorts is het milieurapport ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie m.e.r., deze heeft een positief toetsingsadvies afgegeven.

De ontwikkelingen in het Stationsgebied zijn in 2005 als pilotproject luchtkwaliteit geselecteerd door het Ministerie van VROM. In dit kader heeft een luchtkwaliteitsonderzoek voor het gehele Stationsgebied plaatsgevonden. De resultaten van de Pilot luchtkwaliteit zijn opgenomen in een aparte rapportage luchtkwaliteit van september 2006.

Thans wordt de uitvoering van het Stationsgebied ter hand genomen middels zelfstandige bestemmingsplanprocedures. Al die procedures en daaruit voortvloeiende besluiten hebben tezamen betrekking op de ontwikkeling van het Stationsgebied. De gemeente Utrecht hecht er belang aan dat het milieubelang bij al die besluiten een volwaardige rol in de belangenafweging inneemt. Voorts dient er daarbij steeds sprake te zijn van een integrale milieueffectbeoordeling vanwege de samenhang tussen de ontwikkelingen in het Stationsgebied. Deze integrale milieueffectbeoordeling is vormgegeven in het Aanvullend MER d.d. 18 juni 2007.

Op 8 januari 2008 heeft het college van Burgemeester &Wethouders van de gemeente Utrecht het nieuwe verkeersmodel VRU 2.0 vastgesteld. Omdat het Aanvullend MER de basis is voor alle planologische procedures in het stationsgebied, is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd van de nieuwe verkeersgegevens. In deze gevoeligheidsanalyse is geconcludeerd dat het Aanvullend MER Stationsgebied op dat moment vanuit verkeer en vervoer kon worden gebruikt voor de nog te voeren juridische procedures.

In 2012 is besloten het Aanvullend MER wel te actualiseren, document is de 1ste actualisatie van het Aanvullend MER uit 2013.

In 2016 is gestart met de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein behorende bij Fase 2. Met het nieuwe verkeersmodel (VRU 3.3) en actueel beleid is voorliggende 2e actualisatie van het planMER uitgevoerd.

BIJLAGE 5 LITERATUURLIJST

- Akoestisch onderzoek t.b.v. bestemmingsplan Stationsgebied op bestaande woningen, Gemeente Utrecht, januari 2005
- Akoestisch onderzoek Nieuwbouw appartementengebouw Noordblok (bijlage 11), Peutz, juni 2006
- Akoestisch onderzoek Nieuwbouw appartementengebouw Noordblok, Peutz, januari 2007
- Aktieplan luchtkwaliteit Utrecht, gemeente Utrecht, 2006
- Bereikbaarheidsvisie, Gemeente Utrecht, 2003
- Climate KIC (2016) SSD Beurskwartier Utrecht, Samenvatting resultaten, In opdracht van gemeente Utrecht en Jaarbeurs
- Ecologisch onderzoek stationsgebied Utrecht, TAUW, 20 januari 2009
- Eindrapport Basisnet Spoor, Werkgroep Basisnet Spoor. Kenmerk: IENM/BSK-2011/151455, 20 september 2011
- Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond, opgesteld door Royal Haskoning DHV, in opdracht van de Gemeente Utrecht.
- Gemeente Utrecht (2015a) *Utrecht: energiek middelpunt van het land Energieplan Utrecht* utrecht.nl/energie - @energie030 - utrechtseenergie@utrecht.nl
- Gemeente Utrecht (2015b) *Utrecht: energiek middelpunt van het land Duiding van het College bij het energieplan* utrecht.nl/energie - @energie030 - utrechtseenergie@utrecht.nl
- Luchtrapportage Structuurplan Stationsgebied (Pilot Stationsgebied), Gemeente Utrecht, september 2006
- Luchtkwaliteitsplan 2002 – 2010, gemeente Utrecht, 2006
- Masterplan en Addendum, Gemeente Utrecht, augustus 2003
- MER 1e fase Stationsgebied Utrecht, Gemeente Utrecht, 2003
- M.e.r. Koude-WarmteOpslag Stationsgebied Utrecht. Initiatiefnemers: Hoog Catharijne BV, gemeente Utrecht, NSvastgoed en ProRail, 3 november 2010, Uitgevoerd door Tauw.
- Nota Bodembeheer 2012-2022 ‘Grondig werken 3’, Gemeente Utrecht, januari 2012.
- Parkeerbalans Masterplan Stationsgebied 2006, Gemeente Utrecht, november 2005
- Rapport luchtkwaliteit 2005, gemeente Utrecht, 2006
- Strategische Milieubeoordeling Stationsgebied Utrecht Milieurapport, Gemeente Utrecht, december 2006
- Structuurplan Stationsgebied, Gemeente Utrecht, december 2006
- Verkenning Bereikbaarheid, Gemeente Utrecht, 2005
- Voorontwerp Structuurplan en Ontwerp Structuurplan, Gemeente Utrecht, 2005 en 2006
- Windtunnelonderzoek Nieuw Hoog Catharijne Utrecht (bijlage 10), Peutz, december 2005
- Zienswijzennota Structuurplan Stationsgebied, Gemeente Utrecht, september 2006

Internet:

Website CU2030, kaart eindbeeld: http://www.cu2030.nl/masterplan_p/eindbeeld

Website Rijksoverheid, Basisnet weg, water en spoor: http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gevaarlijke-stoffen/basisnet-routes-gevaarlijke-stoffen/basisnet-weg-water-en-spoor

Website gemeente Utrecht, Biowasmachine: http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=236064

Website gemeente Utrecht, Grondwater zoneringskaart
https://www.utrecht.nl/fileadmin/_processed_/csm_2016-05-grondwater-zoneringskaart_449dce165d.jpg

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Nederland

+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C05058.000278

Onze referentie: 079129168 E

Economische effecten *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein* voor de binnenstad van Utrecht

OPGESTELD IN OPDRACHT VAN:

Gemeente Utrecht

OPGESTELD DOOR:

Adres: Valkenburgerstraat 212
1011 ND Amsterdam
Telefoon: 020 – 67 00 562
Fax: 020 – 47 01 180
E-mail: info@decisio.nl
Website: www.decisio.nl

TITEL RAPPORT:

Economische effecten *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein* voor de binnenstad van Utrecht

STATUS RAPPORT:

Eindrapport

DATUM:

30 maart 2017

OPDRACHTGEVER:

Gemeente Utrecht
Leen de Wit
Ruud Nijveld

PROJECTTEAM DECISIO:

Kees van Ommeren (c.vanommeren@decisio.nl)
Daan van Gent
Karel Langenhoff
Suzanne Steegman

Inhoud

Samenvatting i

1 Inleiding 1

2 Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – naar een groter centrum 2
- 2.1 Beurskwartier ... 3
- 2.2 Lombokplein ... 4
- 2.3 Graadt van Roggenweg ... 5
- 2.4 Totaal ruimtelijk programma ... 5

3 Ontwikkelingen en huidige situatie binnenstad Utrecht 7
- 3.1 Bezoekers Utrecht Centrum ... 7
- 3.2 Winkelen in Utrecht centrum ... 14
- 3.3 Daghoreca en musea in Utrecht centrum ... 20
- 3.4 Conclusie ... 23

4 Effecten Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein 24
- 4.1 Literatuurstudie ... 24
- 4.2 Verkeerseffecten ... 26
- 4.3 Economische effecten ... 34

5 Conclusie 37

Bijlage 1. Literatuurlijst 39

Bijlage 2. Aannames en kengetallen Model Decisio 40

Bijlage 3. Amendement onderbouw maaiveld-oplossing 42

Samenvatting

Decisio heeft in opdracht van de gemeente Utrecht onderzoek gedaan naar de economische effecten in de binnenstad van het realiseren van de plannen uit de Omgevingsvisie voor het Beurskwartier en Lombokplein. Aanleiding voor het onderzoek is het 'Amendement onderbouw maaiveld-oplossing' (nummer 55, datum 9 juli 2015). Daarmee is onder andere besloten dat '*voorafgaand aan het definitieve besluit bij de structuurvisie (…) de economische effecten te onderzoeken*' (het amendement is in bijlage 3 opgenomen). Voorliggend rapport doet verslag van het onderzoek naar de economische effecten van de ruimtelijke plannen in het Beurskwartier, Lombokplein en de aanpassing van de Graadt van Roggenweg.

S1 Beschrijving project

De onderstaande figuur uit de concept *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – 'Naar een groter centrum'* (2017) geeft weer hoe de westelijke centrumzijde van Utrecht er in de toekomst uit moet komen te zien: '*het westelijk deel van het stationsgebied wordt onderdeel van het centrum, een uitbreiding van de historische binnenstad. Dit nieuwe deel van het centrum zal een toonbeeld worden van een gezonde, duurzame stad'.* Er zijn plannen voor verdichting in de wijken vlak naast het station, met een gedeeltelijke verplaatsing van de Jaarbeurs (Beurskwartier). Om levendigheid in het gebied te versterken en fietsers en voetgangers de ruimte te geven wordt de Graadt van Roggenweg tot de Daalsetunnel aangepast, in het gebied is '*de auto te gast*'. De breedte wordt vanaf de Koningsbergerstraat teruggebracht naar 2x1 rijstrook, de snelheid gaat terug naar 30 km/u en vanaf het Lombokplein wordt de weg ingericht als een drukke stedelijke stadsstraat.

Bron: *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein* (concept 2 februari 2017).

In de plannen zijn de projecten Beurskwartier en Lombokplein opgenomen, net als de herprofilering van de Graadt van Roggenweg.

Beurskwartier

Door een grondruil tussen de gemeente Utrecht en de Jaarbeurs komt grond beschikbaar (op de huidige parkeerterreinen P1 en P3) vlak naast het station. Het voorziene ruimtelijk programma in het Beurskwartier bestaat uit ruimte voor minimaal 3.000 woningen en een mix aan functies als cultuur, leisure, horeca en een beperkt aantal winkels.

Lombokplein

Het Lompbokplein is het gebied rondom het Westplein. Momenteel heeft het Westplein vooral een verkeersfunctie. Over het verkeersplein loopt nu een relatief brede autoverbinding in het vervolg van de Graadt van Roggenweg richting de binnenstad. Deze wordt omgevormd tot een 'drukke stedelijke stadsstraat', met een smal profiel en langs de weg parkeerplekken, zodat er functies kunnen komen in de plinten van de bebouwing. Daarnaast wordt ook in dit gebied ruimtelijk programma toegevoegd. In totaal gaat het om een toevoeging van circa 600 woningen en 7.000 vierkante meter toevoeging aan de functie werken, daarnaast is ruimte voor horeca/winkels in de plinten.

Graadt van Roggenweg

De Graadt van Roggenweg is momenteel een van de belangrijkste autotoegangswegen vanaf de A2 naar de binnenstad. Om de leefbaarheid in met name het gebied rondom het Lombokplein te verbeteren is in de *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein* voorzien in een aanpak van de Graadt van Roggenweg. De Graadt van Roggenweg wordt afgewaardeerd vanaf de Koningsbergerstraat. Nu is de gehele weg richting het Westplein vierbaans (2x2 rijstroken), maar vanaf het kruispunt met de Koningsbergerstraat wordt de weg omgezet naar een tweebaans weg (2x1 rijstrook), waar een maximumsnelheid van 30 km/h wordt toegestaan. Daarnaast wordt over het Lombokplein een stadsstraat gecreëerd. Daarmee gaat de capaciteit van de weg omlaag. Met behulp van enkele aanvullende infrastructurele ingrepen is het de bedoeling dat ook de intensiteit omlaag gaat van de huidige 20.000 naar 17.000 voertuigen per dag, die gebruik maken van het Westplein (bron: verkeersmodel gemeente Utrecht, VRU 3.3u).

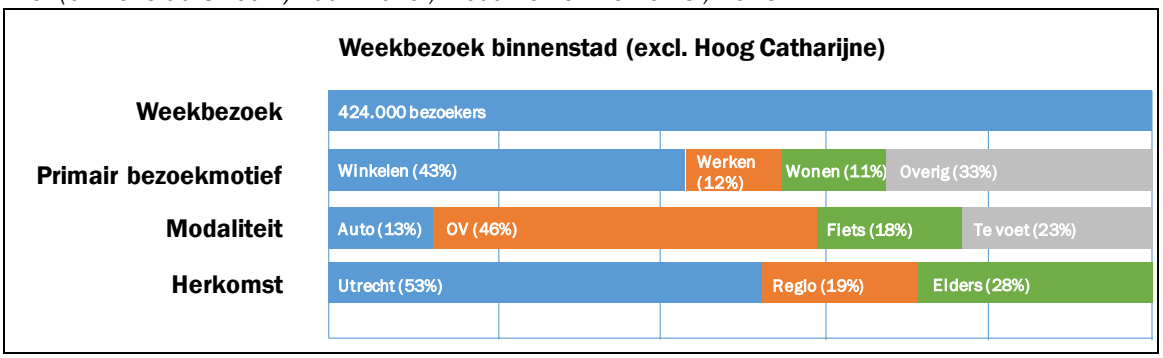
Figuur S.1: Huidige en gewenste situatie inrichting Graadt van Roggenweg bij de Kop van Lombok.

S2 Een bezoek aan de binnenstad van Utrecht

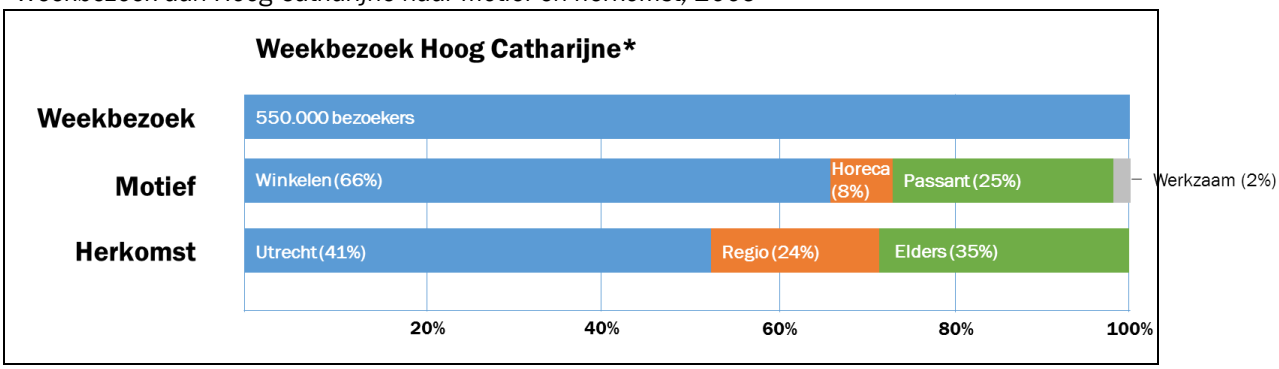
De onderstaande figuren geven een beeld van bezoekers aan de binnenstad en aan Hoog Catharijne. In Bijlage 1 is een kaart opgenomen met het onderzoeksgebied van Strabo.

Weekbezoek aan het Vredenburgkwartier (exclusief Hoog Catharijne), Domkwartier en Stadhuiskwartier (binnenstad Utrecht) naar motief, modaliteit en herkomst, 2015

Bron: Strabo (2015).

Weekbezoek aan Hoog Catharijne naar motief en herkomst, 2009

*Alle kengetallen op basis van Strabo (2009). Over bezoek aan musea, attracties en evenementen is geen informatie voorhanden, net als over de modaliteit van bezoekers. Er zijn geen musea in Hoog Catharijne.

Bezoekersmotieven

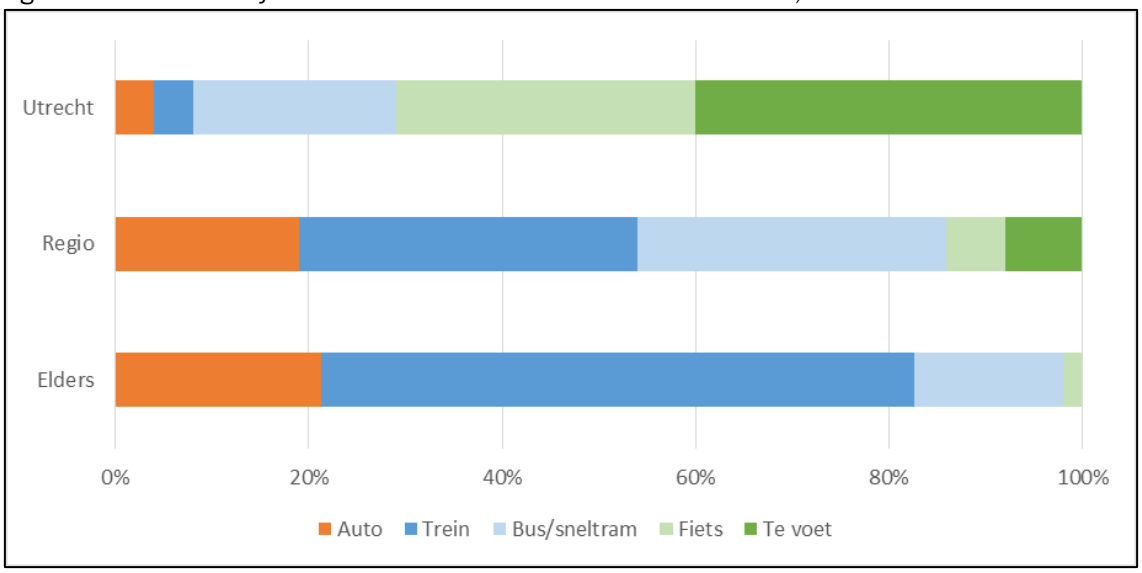
Het belangrijkste primaire bezoekmotief van de Utrechtse binnenstad is winkelen (43 procent). Verder zijn ook werken en wonen relatief belangrijke bezoekmotieven, volgens het onderzoek van Strabo uit 2015. De categorie overig is relatief groot en daar vallen zaken onder als toeristisch bezoek, bezoek aan horecagelegenheid, familiebezoek, een afspraak of een bezoek aan het theater/museum. Culturele voorzieningen in de stad vormen, net als een bezoek aan een horecagelegenheid, een belangrijk secundair bezoekmotief. Uit de analyses van Strabo blijkt dat 10 procent van het totaal aantal bezoekers van de binnenstad (ook) een culturele voorziening bezoekt. In Hoog Catharijne komt twee derde van de bezoekers om te winkelen en voor acht procent is de (dag)horeca de voornaamste reden voor bezoek. Daarnaast komt een op de vier bezoekers niet voor Hoog Catharijne zelf, maar is slechts een passant.

Modaliteit

Strabo (2015) concludeert dat elf procent van de bezoekers van de binnenstad gebruik maakt van de auto. Ter vergelijking: in andere steden met een historische binnenstad, niet zijnde de drie grote steden, komt 26 procent van de bezoekers met de auto. I&O Research concludeert zelfs dat in grote centrumlocaties het aandeel automobilisten gemiddeld bijna vijftig procent is (2016[1]). Het aandeel bezoekers dat met het openbaar vervoer komt ligt in Utrecht met 47 procent aanzienlijk hoger dan in vergelijkbare steden (gemiddeld 30 procent) en 42 procent komt met de fiets of te voet. De modal split[2] van bezoekers aan Hoog Catharijne hebben we niet kunnen achterhalen.

Er zijn duidelijke verschillen in vervoerwijze tussen bezoekers die uit Utrecht zelf komen of van daarbuiten, zie ook Figuur S.1.2 Bezoekers uit de gemeente Utrecht komen voornamelijk te voet (40 procent) of met de fiets (31 procent). Het gebruik van de auto en trein (4 procent) is beperkt. Voor mensen uit de omliggende gemeenten zijn de bus/sneltram (32 procent) en de trein (35 procent) belangrijke vervoermiddelen en ook het autogebruik is hoger (19 procent). Mensen die van buiten de regio komen reizen vaker met de trein (52 procent), terwijl het autogebruik weinig hoger ligt dan bij het bezoek uit de regio (21 procent).

Figuur S.1.2: Vervoerwijze bezoekers binnenstad naar herkomstlocatie, 2015

Omzet in de binnenstad

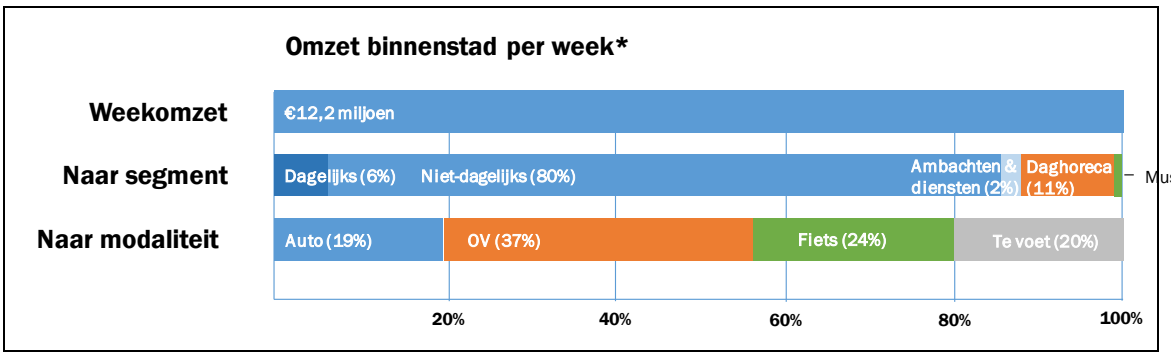
De weekomzet in de Utrechtse binnenstad bedraagt ruim twaalf miljoen euro, te zien in Figuur S.1.3. Van Hoog Catharijne hebben we geen gegevens over de omzetverdeling naar segment of modaliteit.

[1] Centrumlocaties met meer dan 100.000 m² winkelvloeroppervlak, bron: I&O Research, 2016 op basis van het Koopstromenonderzoek (KSO).

[2] Verdeling van bezoekers naar modaliteit: voetganger, fietser, trein/busreiziger (OV) en automobilisten.

Een op de vijf euro's verdiend in de binnenstad is afkomstig van bezoekers die met de auto komen. Dit is een relatief hoog aandeel, omdat maar dertien procent van al het bezoek met de auto komt. Het bezoek dat met het openbaar vervoer komt draagt 37 procent bij aan de omzet. Fietsers en voetgangers dragen samen 44 procent bij. In de volgende paragraaf besteden we verdere aandacht aan het belang van de automobilist.

Figuur S.1.3: Omzet in de Binnenstad van winkelen, horeca en cultuur per week, 2015

*Totaalomzet en omzet naar modaliteit op basis van Strabo (2015). Omzet per week en naar segment op basis van Strabo (2015), aangevuld met omzet musea vanuit gegevens verzameld door Centrummanagement Utrecht (CMU). Niet meegenomen zijn de avond en nachthoreca en attracties/evenementen. De werkelijke omzet in de binnenstad ligt dus hoger.

S3 Vitaliteit economische functies binnenstad

Utrecht heeft een omvangrijk aanbod van winkels, horeca en musea in de binnenstad. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde en andere steden in de Randstad presteert de sector goed. Wel zijn er enkele zorgelijke landelijke ontwikkelingen die ook het centrum van Utrecht parten spelen.

Er is sprake van economische krimp in het niet-dagelijkse winkelsegment. Het aantal vestigingen en de winkelvloeroppervlakte is afgenomen terwijl de leegstand in de periode 2011-2016 is toegenomen (bron: KSO 2016, mede als gevolg van sluiting van de V&D). De winkelomzet in de binnenstad is eveneens afgenomen. Hier sluit de ontwikkeling in Utrecht aan op een andere nationale trend: de groei van online winkelen lijkt de voornaamste oorzaak te zijn voor krimp in het winkelsegment. Het aantal mensen dat de stad bezoekt is teruggelopen. Deels wordt dat veroorzaakt doordat mensen vaker aankopen doen via internet. De daling van de bezoekersaantallen worden (deels) gecompenseerd doordat de mensen die wel komen gemiddeld meer uitgeven dan voorheen, vermoedelijk vooral dankzij de positievere economische ontwikkeling in de laatste jaren.

Daarnaast vindt er een verschuiving in het winkelaanbod plaats als gevolg van een veranderende voorkeur van bezoekers. Het aantal vestigingen in de dagelijkse/food branche en in de daghoreca neemt toe. Dit is eveneens een nationale trend die ook in Utrecht waarneembaar is. Ook de musea staan er niet slecht voor, in de afgelopen jaren is het aantal bezoekers jaarlijks toegenomen.

Van de bezoekers komt maar een klein aandeel met de auto. Deze mensen geven relatief hoge bedragen uit. Met name de (deel)segmenten warenhuizen, mode, horeca en musea leunen relatief sterk op bestedingen van de (niet-Utrechtse) automobilist.

S4 Verkeerskundige en economische effecten Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein

De effecten voor de stad Utrecht uiten zich op verkeerskundig (als gevolg van herprofilering van de Graadt van Roggenweg en aanverwante ingrepen) en demografisch (toevoegen van woningen en kantorenlocaties) vlak. Beiden hebben uiteindelijk effect op de bestedingen in de binnenstad en dus op de omzetten.

Verkeerskundige effecten

Uit de analyses met het verkeersmodel blijkt dat het alternatief 'Beurskwartier, Lombokplein' (met ingreep in de Graadt van Roggenweg) een beperkt effect heeft op het aantal bezoekers aan het stadscentrum. Het aantal bezoekers zal licht toenemen, als gevolg van het toevoegen van ruimtelijk programma en aanpassingen aan de Graadt van Roggenweg. De effecten op de verschillende modaliteiten verschillen: het aantal automobilisten[3] en OV-reizigers neemt af, maar het aantal fietsers neemt toe.

In de autonome situatie (zonder plan) groeit het openbaar vervoer. In de plansituatie komen er door de ontwikkeling van ruim 2.500 woningen meer bezoekers dicht tegen de binnenstad aan wonen. Hierdoor gaan meer mensen eerder met de fiets of te voet naar de binnenstad. De totale attractie van de binnenstad verandert niet, maar door toename van woningen in de nabijheid berekent het verkeersmodel een verschuiving naar fiets. De verschillen tussen de situatie waarin de stad zich autonoom ontwikkeld en de situatie waarin de plannen uit de Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein zijn gerealiseerd, zijn relatief klein en bedragen maar enkele procenten. Wel kan deze verschuiving effect hebben op de bestedingen. De verschillende modaliteiten kennen namelijk een verschillend uitgavepatroon[4]. De inschatting van deze effecten komt in de volgende paragraaf aan bod.

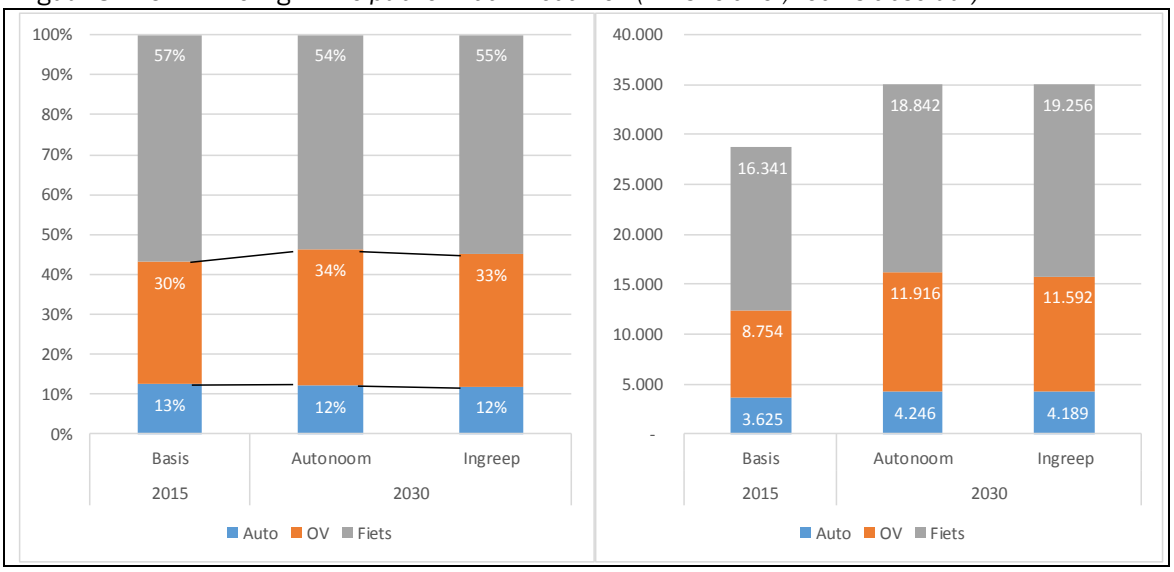
In figuur S.4 is de ontwikkeling van het winkelend publiek aan de binnenstad weergegeven. In de figuur zijn de verschillen tussen de basissituatie (uitgangspunt van het aantal bezoekers aan de binnenstad met motief winkelen in 2015), de autonome situatie in 2030 (de ontwikkeling van de stad Utrecht, in termen van infrastructuur en ruimtelijk programma, zonder toevoeging van het ruimtelijke programma

[3] Vrachtverkeer is geen onderdeel van de modaliteit auto, deze is in het verkeersmodel van de gemeente Utrecht wel apart uitgesplitst, maar niet aangeleverd. De gevolgen voor vrachtverkeer (en daarmee bijvoorbeeld de bevoorrading van winkels) op het gebied van reistijden kunnen wij om die reden niet exact inschatten. Logische aanbeveling aan de gemeente Utrecht is dat het zorg draagt dat tijdens werkzaamheden in het projectgebied de bereikbaarheid voor distributeurs van winkels niet of slechts gering in het gedrang komt.

[4] Waarbij mogelijk ook geldt dat mensen die daadwerkelijk een modal shift maken (bijvoorbeeld van auto naar fiets) hun uitgavepatroon niet zomaar zullen aanpassen, gegevens daarover zijn niet bekend. Wij baseren ons om die reden op de kengetallen beschikbaar via Strabo (2015) over de gemiddelde uitgaven per persoon per modaliteit.

Beurskwartier/Lombokplein en aanpassing van de Graadt van Roggenweg) en de situatie in 2030 met 'ingreep' (toevoeging van het ruimtelijk programma en aanpassing Graadt van Roggenweg) weergegeven. De modaliteit 'lopen' zit niet in het verkeersmodel en is om die reden ook niet weergegeven in het overzicht.

Figuur S.4: Ontwikkeling winkelpubliek naar modaliteit (links relatief, rechts absoluut)

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Economische effecten

De berekening van het economische effect is gebaseerd op de effecten vanuit het verkeersmodel en kengetallen uit het onderzoek van Strabo over gemiddelde bestedingen per bezoekersgroep. Op basis van die aannames is een inschatting gemaakt van de verandering van het aantal reizigers, als gevolg van het toevoegen van ruimtelijk programma in het Beurskwartier en Lombokplein en aanpassingen in de verkeersinfrastructuur in het gebied. De inschatting is dat in 2030 het aantal winkelende automobilisten ongeveer 1,5 procent lager is, het aantal OV-bezoekers dat komt winkelen 2,7 procent lager is en het aantal fietsers dat gaat winkelen 2,2 procent hoger is, dan in de situatie waarin de plannen niet worden gerealiseerd. Het effect is ingeschat voor 2030, hoe het verkeer zich tot die periode ontwikkelt (dus na ingreep en voor 2030) is niet precies bekend, dat zal mede afhangen van de fasering van ingrepen. Het hangt eveneens af van het gedrag van het winkelende publiek, uit een literatuurstudie blijkt dat, als er een effect optreedt, deze effecten vaak vlak na het ingrijpen in de bereikbaarheid iets groter zijn en na verloop van tijd weer afvlakken.

De verandering in het aantal bezoekers per motief en kengetallen van Strabo (2015) over bestedingen per persoon per motief zijn gebruikt om een inschatting te maken van het economische effect. Aangetekend dient te worden dat bezoekers die daadwerkelijk een *modal shift* maken, bijvoorbeeld vanuit het OV overstappen op de fiets, mogelijk niet zomaar hun uitgavepatroon veranderen. Gegevens daarover zijn niet bekend. Eveneens is onbekend of (en hoe groot) er een *modal shift* is naar de modaliteit

'lopen', gegevens daarover zitten niet in het verkeersmodel. We weten vanuit de gegevens van Strabo (2015) wel dat voetgangers een relatief grote groep bezoekers van de binnenstad zijn.
De conclusie voor het economische effect is dat door de plannen voor het Beurskwartier, Lombokplein en de Graadt van Roggenweg de totale weekomzet in de binnenstad nauwelijks zal veranderen. De verwachte afname van bestedingen van automobilisten en OV-reizigers worden naar verwachting gecompenseerd door een toename van bestedingen van fietsers en voetgangers. Uit de berekeningen (waar het positieve effect van bestedingen van voetgangers niet zijn meegenomen) komt een zeer kleine daling van de totale bestedingen. Omdat het berekende effect binnen de nauwkeurigheidsmarges van het model vallen en omdat de extra bestedingen van voetgangers (nieuwe bewoners van het gebied) niet zijn meegenomen, is de conclusie dat het netto effect heel beperkt zal zijn. Omdat het effect zo klein is, is niet vast te stellen of de richting van het effect positief of negatief zal zijn.

Effecten per segment

Kijkend naar de effecten onder de verschillende segmenten die onder detailhandel, recreatie en horeca vallen. Dan verwachten we dat de effecten in het segment ambachten/diensten wat negatiever zullen zijn dan in andere segmenten, maar ook hier zal de impact beperkt zijn. Er zijn daarnaast ook bepaalde branches die mogelijk profiteren van het feit dat meer mensen met de fiets naar de stad komen, bijvoorbeeld winkels in sportartikelen en mode.

Reflectie op conclusies economische effect

De onderzochte en geanalyseerde effecten op economisch vlak volgen uit het verkeersmodel van de gemeente Utrecht (VRU 3.3u). Uit dat model blijkt dat de aanpassing aan de Graadt van Roggenweg zorgt voor een beperkte toename van de reistijd, ondanks de afwaardering van de weg naar 30 km/u en 2x1 rijstrook. De reden daarvoor is volgens de modeldeskundigen dat ook enkele andere infrastructurele maatregelen genomen worden, zoals het beperken van het aantal kruisingen op de weg en door automatisering van kruispunten (door regulering van bijvoorbeeld verkeerslichten kan de intensiteit op de weg beïnvloed worden). Dit zorgt ervoor dat de effecten op de reistijd, als gevolg van het terugbrengen van de capaciteit op de Graadt van Roggenweg, beperkt zijn.

De impact op het aantal reizigers en op de omvang van het winkelende publiek die uit het model komt is plausibel. Deze is beperkt omdat bezoekers aan de binnenstad vooral buiten de spitsen rijden. Er is een verschuiving van bezoekers in de modaliteitskeuze. Ze stappen voor een beperkt deel over van de auto en het openbaar vervoer op de fiets (en mogelijk zullen zij ook gaan lopen, maar deze modaliteit zit niet in het verkeersmodel). Dat lijkt logisch omdat dicht tegen het centrum aan een OV-terminal wordt gerealiseerd en het toegevoegde ruimtelijke programma ook dicht tegen de stad aan is gelegen, waardoor het waarschijnlijk is dat meer mensen gebruik zullen maken van de fiets.

Zoals gezegd verwachten wij dat het uiteindelijke economische effect zeer beperkt zal zijn, naar verwachting zijn andere trends en ontwikkelingen meer van invloed op de economische vitaliteit in de binnenstad en de ontwikkeling daarvan. Wij denken bijvoorbeeld aan enkele algemene trends die momenteel ook al op de retail afkomen, zoals de opkomst van online winkelen, maar ook de service en kwaliteit van de fysieke winkels zelf en de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit zijn factoren die een

dominantere rol zullen spelen dan de aanpassingen aan de Graadt van Roggenweg en het toevoegen van ruimtelijk programma in het Beurskwartier en Lombokplein.

1 Inleiding

Het vernieuwen van het stationsgebied staat sinds 2000 in de gemeente Utrecht hoog op de agenda. De aanleiding daartoe was dat er sinds de bouw van Hoog Catharijne sprake was van '*achterstallig onderhoud, verloedering, een groeiend aantal reizigers en een groeiend aantal inwoners van de stad*'[5]. De historische binnenstad en het stationsgebied waren twee aparte delen van de binnenstad, het doel van de vernieuwing is om deze twee gebieden weer met elkaar te verbinden tot een samenhangend geheel. Daarmee worden leefbaarheid en veiligheid verbeterd en ontstaat meer ruimte voor cultuur, ontspanning en het verbeteren van de bereikbaarheid.

De eerste fase van het Masterplan, dat in 2003 verscheen, is grotendeels in uitvoering. Dit Masterplan voorzag voornamelijk in het verbinden van de binnenstad aan de oostelijke zijde van het station met het stationsgebied. Fase twee voorziet in aanpak en vernieuwing van de westzijde van het stationsgebied, onder meer in de projecten Beurskwartier en Lombokplein. Naarmate de plannen voor deze tweede fase concreter worden, is ook meer inzicht in de effecten voor gebruikers van het gebied en toeleidende infrastructuur verkregen. Er liggen op dit moment nog enkele mogelijkheden voor om de infrastructuur naar de binnenstad en aanpak van het Beurskwartier in te richten. Ter ondersteuning van de keuzes die nog gemaakt kunnen worden, wenst de gemeente Utrecht, mede naar aanleiding van het 'Amendement onderbouw maaiveld-oplossing' (nummer 55, 9 juli 2015) in de gemeenteraad, inzicht in de effecten voor de economische activiteiten in de binnenstad.

Voorliggend rapport doet verslag van het onderzoek dat economisch onderzoeks- en adviesbureau Decisio heeft uitgevoerd naar de economische effecten van het realiseren van de plannen in de *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – naar een groter centrum* (zie voor uitgebreidere situatieschets hoofdstuk 2).

Leeswijzer

Het vervolg van dit rapport doet verslag van de huidige situatie rondom het station van Utrecht en van de plannen om het Beurskwartier en Lombokplein aan te pakken (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 gaan we in op de huidige situatie en de ontwikkelingen in de Utrechtse binnenstad als het gaat om detailhandel, horeca en cultuur, we geven eveneens een schets van de economische vitaliteit van de functies in de binnenstad. Tot slot gaan we in hoofdstuk 4 in op de effecten op verkeer, demografie en economie als gevolg van de ruimtelijke programmering en aanpassingen aan de Graadt van Roggenweg. In hoofdstuk 5 stippen we kort de conclusies van het onderzoek aan.

[5] Bron: www.cu2030.nl

2 Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein – naar een groter centrum

In dit hoofdstuk beschrijven we de plannen die zijn geformuleerd voor fase 2 van het Masterplan Stationsgebied Utrecht, die een plaats hebben gekregen in de *Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein - 'Naar een groter centrum'* (2017). De onderstaande figuur uit de Omgevingsvisie geeft weer hoe de westelijke centrumzijde van Utrecht er in de toekomst uit moet komen te zien: '*het westelijk deel van het stationsgebied wordt onderdeel van het centrum, een uitbreiding van de historische binnenstad. Dit nieuwe deel van het centrum zal een toonbeeld worden van een gezonde, duurzame stad'*. Het Jaarbeursgebied wordt een 'A-gebied', door het volledig bij het centrum te betrekken, waarbij de auto te gast is en de inrichting met name wordt afgestemd op fietsers en voetgangers. Er zijn plannen voor verdichting in de wijken vlak naast het station, waarbij ook sprake is van een gedeeltelijke verplaatsing van de Jaarbeurs (Beurskwartier). Om levendigheid in het gebied te versterken en fietsers en voetgangers de ruimte te geven wordt de Graadt van Roggenweg tot aan de Daalsetunnel aangepast, in het gebied (op en rondom het Westplein) is '*de auto te gast*'. De breedte wordt vanaf de Koningsbergerstraat teruggebracht naar 2x1 rijstrook, de snelheid gaat terug naar 30 km/u en vanaf het Lombokplein wordt de weg ingericht als een drukke stedelijke stadsstraat.

Bron: Omgevingsvisie Beurskwartier - Lombokplein, gemeente Utrecht – Concept 2 februari.

In de plannen zijn de projecten Beurskwartier en Lombokplein opgenomen, net als de herprofilering van de Graadt van Roggenweg (daar waar op de animatie het 30km zonebord staat). In het vervolg van dit hoofdstuk gaan we nader in op de ruimtelijke programmering in deze projecten.

2.1 Beurskwartier

Door een grondruil tussen de gemeente Utrecht en de Jaarbeurs komen in 2023 de parkeerterreinen P1 en P3 in handen van de gemeente. De ruimte die beschikbaar komt ligt vlak naast het station en biedt daarmee bij uitstek mogelijkheden voor een grootschalige transformatie. In de Omgevingsvisie is de volgende doelstelling voor dit gebied geformuleerd: '*samen met de eerste fase ontstaat een levendige mix, een gemengd stedelijk gebied. De unieke ligging wordt zo volledig uitgenut. Juist dit is de plek waar een nieuw gemengd hoogstedelijk centrum milieu grote kans van slagen heeft. (..) Trefwoorden voor het Beurskwartier zijn hoogstedelijk met menselijke maat, groen, duurzaam, stedelijke mix, contrastrijk en kleurrijk, innovatief met lef, en Utrechts*'. In het gebied wordt ingezet op een mix van bestemmingen '*die elkaar aanvullen en versterken*'. Het ruimtelijk programma dat daarbij past is opgenomen in Tabel 2.1.

Tabel 2.1: Ruimtelijk programma Beurskwartier

Ruimtelijk programma Beurskwartier		
Wonen	208.500	m2 bvo (ca. 3.000 woningen)
Flexibele invulling: wonen of werken	15.000	m2 bvo (of ca. 250 woningen)
Werken	50.000	m2 bvo
Plint grootschalig	4.000	m2 bvo
Plint kleinschalig	1.000	m2 bvo
Voorzieningen	10.000	m2 bvo
Totaal	**288.500**	**m2 bvo**

Bron: Omgevingsvisie, 2017

De ruimtelijke plannen voor het Beurskwartier voorzien, volgens de meest recente plannen, voornamelijk in het toevoegen van woningen. Er worden minimaal 3.000 woningen toegevoegd. Er is daarnaast ruimte voor kantoren en een invulling van de plinten (horeca en/of winkels). In onderstaand kader is een karakterschets voor het Beurskwartier opgenomen, volgend uit het Zeven keuzedocument.

Karakterschets Beurskwartier

Het Beurskwartier is het kerngebied van het 'Nieuwe Centrum', de plek waar de principes van de gezonde stad worden uitgedragen. Een prominent onderdeel is de Centrumboulevard: grootstedelijk, iconisch, opvallend, gedurfd en expressief, met commerciële en culturele functies voor het grote publiek. Het is een levendige zone voor ontmoeting, verblijf en vermaak. Aan weerszijden liggen twee gebieden in de luwte, contrastrijke en sfeervolle plekken met een eigen karakter. P1 is een hoogstedelijke woonomgeving – iconisch vormgegeven en een jonge uitstraling. P3 is iets minder stedelijk en sluit meer aan op de Veilinghaven en de Croeselaan: contrastrijk, onge-

dwongen, fijnmazig en veelzijdig. Beide gebieden zijn toegankelijk, doorwaadbaar en uitnodigend met in de plinten kleinschalige centrumfuncties. Het gehele gebied is baanbrekend op het gebied van energieopwekking, groene gevels, waterretentie en 'vergroenting' van daken.

2.2 Lombokplein

Het Lompbokplein is het gebied rondom het Westplein. Momenteel heeft het Westplein vooral een verkeersfunctie. Deze functie zal verdwijnen, er wordt gestreefd naar een meer compacte verkeersoplossing, waardoor ruimte ontstaat voor nieuwe functies *'die bijdragen aan het 'afronden' van Lombok'* (uit de Omgevingsvisie). Over het verkeersplein loopt nu een relatief snelle autoverbinding in het vervolg van de Graadt van Roggenweg richting de binnenstad. Op het gebied van verkeer en vervoer zal de grootste ingreep zijn dat wordt gezorgd voor '*aantrekkelijke langzaamverkeerverbindingen met de binnenstad*', door de weg om te vormen naar een *stedelijke stadsstraat*.

Er wordt daarnaast ruimtelijk programma toegevoegd in het gebied. In totaal gaat het om een toevoeging van 71.200 vierkante meter bvo. Minimaal de helft van het programma zal worden ingevuld door woningen. Het betreft een toevoeging van circa 600 woningen en 7.000 vierkante meter kantooroppervlak, daarnaast is ruimte voor horeca/winkels in de plinten. In Tabel 2.2 is het beoogde ruimtelijk programma opgenomen.

Tabel 2.2: Ruimtelijk programma Kop van Lombok

Programma Kop Lombok		
Wonen	43.200	m2 bvo (600 woningen)
Flexibele invulling: wonen of werken	10.000	m2 bvo (of 150 woningen)
Werken	7.000	m2 bvo
Plint grootschalig	4.000	m2 bvo
Plint kleinschalig	2.000	m2 bvo
Voorzieningen	5.000	m2 bvo
Totaal	**71.200**	**m2 bvo**

Bron: Omgevingsvisie, 2017

In onderstaand kader is een karakterschets van het toekomstige Lombokplein opgenomen.

Karakterschets Lombokplein

Over de toekomstige identiteit van het Lombokplein bestaan de volgende gedachten. Het Lombokplein wordt een bijzonder gemengd centrummilieu dat in de eerste plaats 'Lomboks' is – fijnmazig, kleurig, exotisch, sfeervol, onconventioneel en onafhankelijk. Daarnaast is het Lombokplein de schakel naar de historische binnenstad. De sfeer is ongedwongen en het gebied richt zich op ontmoeten, verbinden en verblijven. Mensen identificeren zich graag met het Lombokplein – het is een plek waar veel te zien, te ruiken, te proeven en te beleven is.

2.3 Graadt van Roggenweg

De Graadt van Roggenweg is nu een van de belangrijkste autotoegangswegen vanaf snelweg A2 en vanuit Utrecht Leidsche Rijn naar de binnenstad. Om de leefbaarheid in met name het gebied rondom het Lombokplein te verbeteren is in de Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein voorzien in een aanpak van de Graadt van Roggenweg. De weg wordt afgewaardeerd vanaf de Koningsbergerstraat. Nu is de gehele weg richting het Westplein 2x2 rijstroken, maar vanaf het kruispunt met de Koningsbergerstraat wordt de weg omgezet naar 2x1 rijstrook, waar een maximumsnelheid van 30 km/u wordt toegestaan. Daarmee gaat de capaciteit van de weg omlaag. Met behulp van enkele aanvullende infrastructurele ingrepen (andere ontsluiting van woonwijken en het Jaarbeursgebied) is het de bedoeling dat ook de intensiteit op het Westplein omlaag gaat van de huidige 20.000 naar 17.000 voertuigen per dag (bron: verkeersmodel gemeente Utrecht, VRU 3.3u).

De weg wordt om het NH-hotel verlegd en krijgt vanaf daar tot aan de Daalsetunnel het karakter van een *drukke stedelijke stadsstraat*, met meer groen en langsparkeren. De weg wordt zo '*beter oversteekbaar en krijgt meer verblijfskwaliteit*'.

In de Omgevingsvisie is een toekomstbeeld voor de Graadt van Roggenweg gegeven, zie onderstaand kader. Een impressie van de gewenste situatie is weergegeven in Figuur 2.1.

Karakterschets Graadt van Roggenweg
De Graadt van Roggenweg is een plek van entree en verbinding, de schakel tussen Lombok en het Beurskwartier, tussen de historische binnenstad en het 'Nieuwe Centrum'. Het gebied rondom het NH hotel is de dynamische poort – hier geldt allure en diversiteit, hier is de gezonde stad zichtbaar.

Figuur 2.1: Huidige en gewenste situatie inrichting Graadt van Roggenweg bij de Kop van Lombok.

2.4 Totaal ruimtelijk programma

Het ruimtelijk programma aan de westzijde van het centrum beperkt zich niet tot het Lombokplein en het Beurskwartier. Er worden daarnaast nog projecten gerealiseerd in het Muntkwartier, de Dichterswijk, Parkhaven en de Merwedekanaalzone. Deze plannen liggen wat verder in de toekomst, vandaar dat de focus van dit onderzoek ligt op het Beurskwartier en de Kop van Lombok waar gezamenlijk

315.000 vierkante meter bvo wordt ontwikkeld. Het grootste deel daarvan wordt ingezet om woningen te realiseren. Het totale ruimtelijk programma is samengevat in Tabel 2.3.

Tabel 2.3: Ruimtelijk programma Beurskwartier en Kop van Lombok

Programma-tabel totaal fase 2		
Wonen	251.700	m2 bvo (3.600 woningen)
Flexibele invulling: wonen of werken	25.000	m2 bvo (of 400 woningen)
Werken	57.000	m2 bvo
Plint grootschalig	8.000	m2 bvo
Plint kleinschalig	3.000	m2 bvo
Voorzieningen	15.000	m2 bvo
Totaal	**359.700**	**m2 bvo**

Bron: Omgevingsvisie, 2017

Het ruimtelijk programma bevat plannen voor het realiseren van minimaal 3.600 tot maximaal 4.000 woningen. Ervan uitgaande dat er ongeveer 3.600 woningen worden gerealiseerd, zorgt dit voor een toename van ongeveer 6.800 inwoners in het westelijk centrumgebied[6].

[6] Op basis van de gemiddelde huishoudensgrootte van de gemeente Utrecht (1,9 mensen per huishouden) (bron: CBS Statline 2015).

3 Ontwikkelingen en huidige situatie binnenstad Utrecht

In dit hoofdstuk gaan we in op het economische belang van bezoekers aan het centrum van Utrecht. Eerst geven we in paragraaf 3.1 een overzicht van de kenmerken van bezoekers aan het Utrechtse centrum, waarbij we onderscheid maken tussen winkelcentrum Hoog Catharijne en de historische binnenstad. We kijken hierbij naar drie economische 'segmenten': winkelbezoek, uitgaan/horeca en cultuur/evenementen. In paragraaf 3.2 gaan we gedetailleerd in op het winkelsegment, waarbij we de Utrechtse situatie in nationaal perspectief plaatsen, enkele trends en ontwikkelingen schetsen en het belang van de automobilist duiden. We sluiten af met een paragraaf over de overige segmenten en het economische belang van het bezoek met de auto voor deze segmenten.

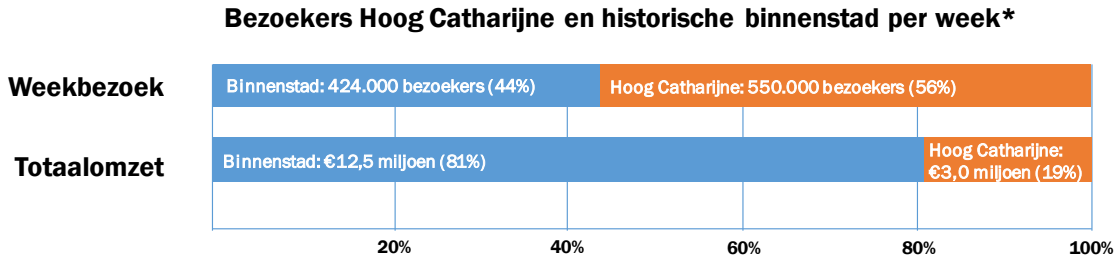
3.1 Bezoekers Utrecht Centrum

Detailhandel, horeca/uitgaan en culturele evenementen zijn belangrijke economische pijlers/segmenten voor de bedrijvigheid in de binnenstad. In deze paragraaf geven we een overzicht van de algemene bezoeker aan de binnenstad. We richten ons hierbij op het centrum, dat we definiëren als de historische binnenstad[7] en het winkelcentrum Hoog Catharijne.

3.1.1 Bezoek Hoog Catharijne en de historische binnenstad

Uit onderzoek van Strabo (2015) blijkt dat elke week ongeveer 550.000 mensen het centrum van Utrecht bezoeken. Het grootste deel daarvan bezoekt ook de historische binnenstad, het overzicht van deze gegevens is opgenomen Figuur 3.1.

Figuur 3.1: Wekelijks bezoek aan Hoog Catharijne en Binnenstad en omzet van detailhandel, horeca en cultuur, 2015

*Bezoekers binnenstad zijn afkomstig uit Strabo (2015). Bezoekers Hoog Catharijne zijn afkomstig uit Strabo (2009). De omzet in de binnenstad is bepaald op basis van Strabo, 2015 en de omzet in Hoog Catharijne op basis van winkelvestigingsinformatie van de gemeente Utrecht en eigen berekeningen. Hierbij is horeca/uitgaan niet meegenomen.

[7] Veel van onze gegevens over de historische binnenstad baseren we op een passantenonderzoek van Strabo uit 2015. Hun afbakening van de historische binnenstad beslaat het 'kernwinkelgebied' van de Oudegracht en haar zijstraten. De bovengrens is de Lange Jansstraat en de ondergrens de Haverstraat. De Voorstraat, Janskerkhof en Nobelstraat nemen wij niet mee in de analyse.

Bezoekersaantallen

Het aantal unieke bezoekers aan de Utrechtse binnenstad (excl. Hoog Catharijne) ligt in 2015 wekelijks rond de 424 duizend[8]. Meer dan de helft van deze bezoekers geeft geld uit in winkels. Er komen veertien procent minder bezoekers dan in 2009 en elf procent minder dan in 2012. De wegblijvende mensen zijn vooral bezoekers van buiten de stad.

Hoog Catharijne trekt, mede dankzij de ligging aan het Centraal Station, een hoog aantal bezoekers, in 2009 ongeveer 550 duizend[9]. Hiermee trekt dit winkelcentrum de meeste bezoekers van alle Nederlandse overdekte winkelcentra[10]. De ontwikkeling van het bezoek is niet bekend.

Tussen de bezoekers van beide gebieden zit overlap. Een op de vier bezoekers van Hoog Catharijne gebruikt het gebied als een passage tussen het openbaar vervoer en de binnenstad. Meer dan de helft van de bezoekers aan de binnenstad bezoekt ook Hoog Catharijne (Strabo, 2015).

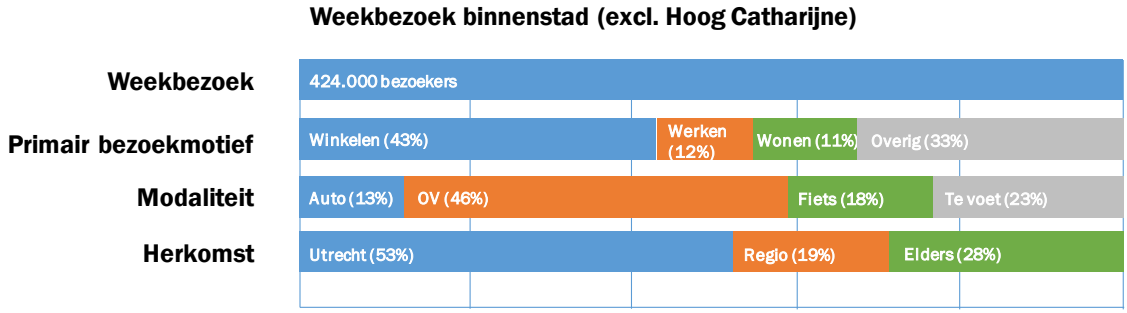
Uitgaven en omzet

Dit komt ook tot uiting in de verschillen tussen de gemiddelde besteding van bezoekers in de gebieden. In de binnenstad geeft een bezoeker gemiddeld 29,40 euro uit aan detailhandel, horeca en cultuur. In Hoog Catharijne slechts 4,60 euro. In de binnenstad is de gemiddelde besteding tussen 2009 en 2015 gestegen. In 2009 was deze namelijk nog 23,- euro per persoon. Ook de gerealiseerde omzet is in de binnenstad (12,5 miljoen euro) hoger dan in Hoog Catharijne (3,0 miljoen euro, excl. ambachten/diensten, daghoreca en musea).

3.1.2 Kenmerken bezoekers

In Figuur 3.2 zijn enkele kenmerken van bezoekers aan de binnenstad weergegeven. In het vervolg van deze paragraaf gaan we nader in op deze kenmerken, waarbij we, waar mogelijk, een vergelijking maken met Hoog Catharijne (de kenmerken van die bezoekers zijn weergegeven in Figuur 3.3).

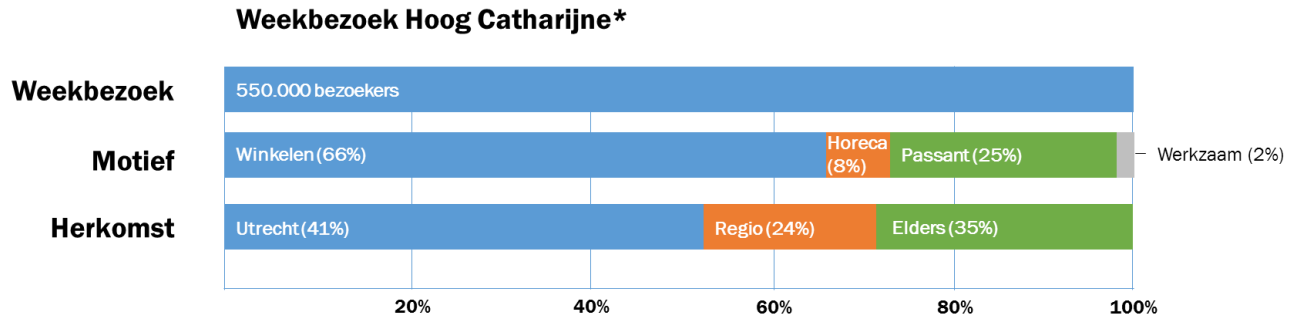
Figuur 3.2: Weekbezoek aan de binnenstad naar motief, modaliteit en herkomst, 2015

Bron: Strabo (2015). Afbakening binnenstad volgens de kaart van Strabo, opgenomen in bijlage 2.

[8] Strabo, 2015
[9] Strabo, 2009
[10] http://www.commascom.nl/content-cijfers.html, ingezien op 5 januari 2017

Figuur 3.3: Weekbezoek aan Hoog Catharijne naar motief en herkomst, 2009

*Alle kengetallen op basis van Strabo (2009). Over bezoek aan musea, attracties en evenementen is geen informatie voor handen. Er zijn geen musea in Hoog Catharijne.

Bezoekersmotieven

Het belangrijkste primaire motief om de Utrechtse binnenstad[11] te bezoeken is winkelen (43 procent). Verder zijn ook werken en wonen relatief belangrijke bezoekersmotieven, volgens het onderzoek van Strabo. De categorie overig is relatief groot en daar vallen zaken onder als toeristisch bezoek, bezoek aan horecagelegenheid, familiebezoek, een afspraak of een bezoek aan het theater/museum. Culturele voorzieningen in de stad vormen, net als een bezoek aan een horecagelegenheid, een belangrijk secundair bezoekmotief. Uit de analyses van Strabo blijkt dat 10 procent van het totaal aantal bezoekers van de binnenstad (ook) een culturele voorziening bezoekt. In Hoog Catharijne komt twee derde van de bezoekers om te winkelen en voor acht procent is de (dag)horeca de voornaamste reden voor bezoek. Daarnaast komt een op de vier bezoekers niet voor Hoog Catharijne zelf, maar is slechts een passant.

Modaliteit

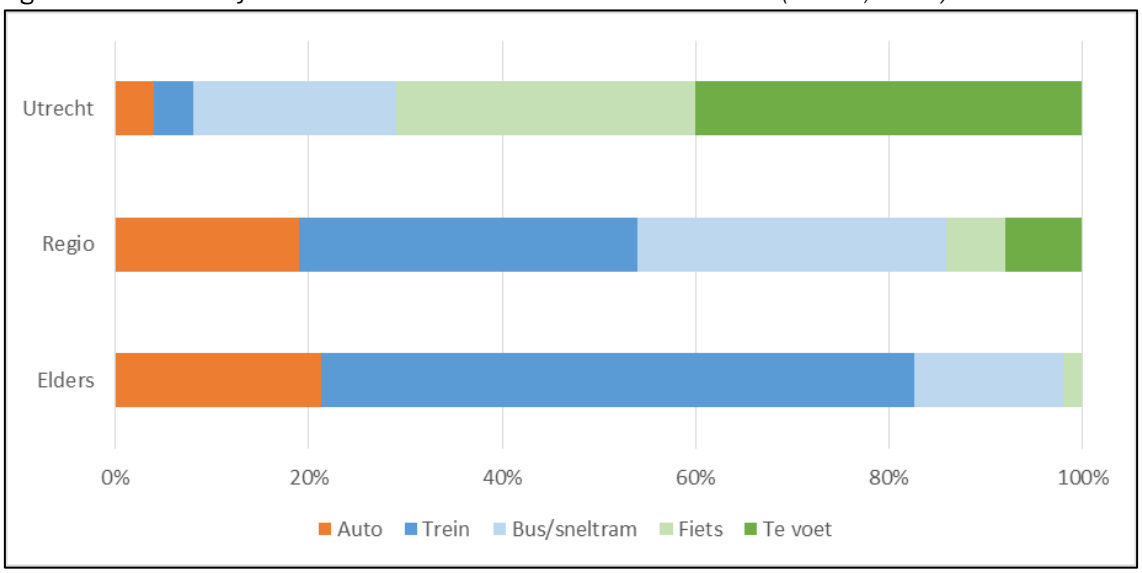
Strabo (2015) concludeert dat elf procent bezoekers van de binnenstad gebruik maakt van de auto. Ter vergelijking: andere grote centrumlocaties hebben een gemiddeld aandeel automobilisten van bijna vijftig procent (I&O Research, 2016)[12]. Het aandeel bezoekers dat met het openbaar vervoer komt ligt in Utrecht met 47 procent aanzienlijk hoger dan in vergelijkbare steden (gemiddeld 30 procent) en 42 procent komt met de fiets of te voet. De modal split[13] van bezoekers aan Hoog Catharijne is niet bekend.

Er zijn duidelijke verschillen in vervoerwijze tussen bezoekers die uit Utrecht zelf komen of van daarbuiten, zie ook Figuur 3.4. Bezoekers uit de gemeente Utrecht komen voornamelijk te voet (40 procent) of met de fiets (31 procent). Het gebruik van de auto en trein (4 procent) is beperkt. Voor mensen uit de omliggende gemeenten zijn de bus/sneltram (32 procent) en de trein (35 procent) belangrijke

[11] In de afbakening van Strabo betreft het het Vredenburgkwartier, Domkwartier en Stadhuiskwartier, exclusief Hoog Catharijne. In Bijlage 2 is een kaart van het projectgebied opgenomen.
[12] Centrumlocaties met meer dan 100.000 m² winkelvloeroppervlak, bron: I&O Research, 2016.
[13] Verdeling van bezoekers naar modaliteit: voetganger, fietser, trein/busreiziger (OV) en automobilisten.

vervoersmiddelen en ook het autogebruik is hoger (19 procent). Mensen die van buiten de regio komen reizen vaker met de trein (52 procent), terwijl het autogebruik weinig hoger ligt dan bij het bezoek uit de regio (21 procent).

Figuur 3.4: Vervoerwijze bezoekers binnenstad naar herkomstlocatie (Strabo, 2015)

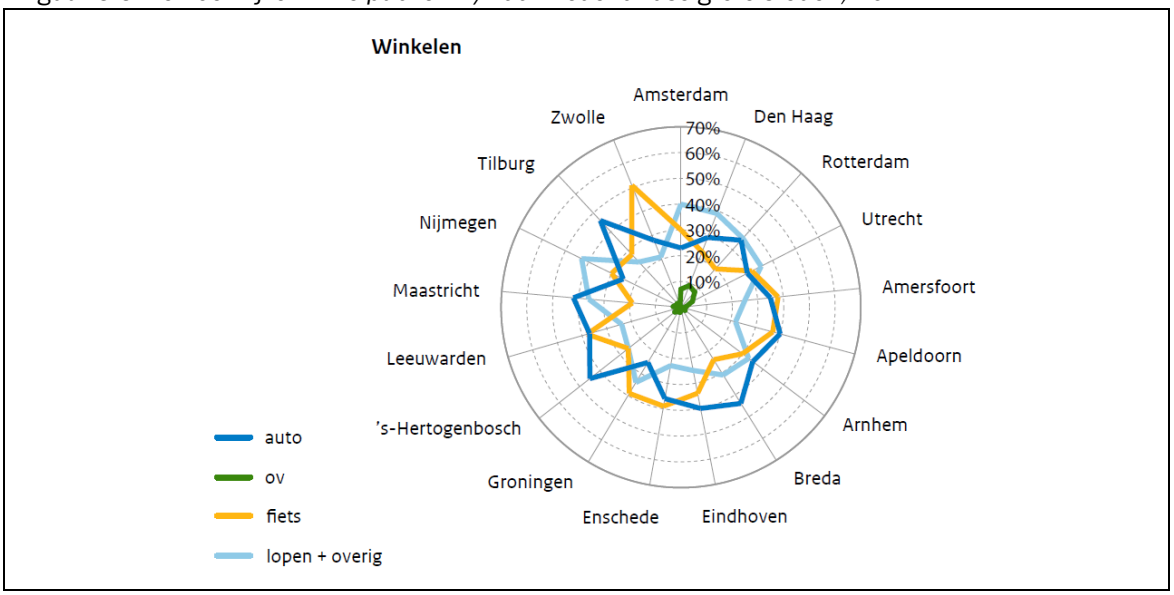

Vervoerwijze winkelpubliek

Kijken we naar het winkelpubliek in het bijzonder dan zien we dat, van de grote steden, alleen Groningen, Nijmegen en Amsterdam een lager aandeel automobilisten hebben (zie ook Figuur 3.5). Uit onderzoek van het KiM (2015) blijkt dat het aandeel actieve modi (fietsers en voetgangers) van bezoekers aan Utrecht hoger ligt dan in veel andere steden. Alleen Amsterdam, Groningen en Zwolle kennen een hoger aandeel voetgangers en fietsers.

Het auto- en OV-gebruik verschilt aanzienlijk van de gevonden waarden in het Strabo onderzoek dat zich op alle bezoekers toelegde. Dit kan mogelijk betekenen dat de voorkeuren van het winkelpubliek afwijken van die van de gemiddelde bezoeker. Het verschil kan ook ontstaan zijn door een verschil in methodologie tussen beide onderzoeken.

Figuur 3.5: Vervoerwijze winkelpubliek in/naar Nederlandse grote steden, 2014

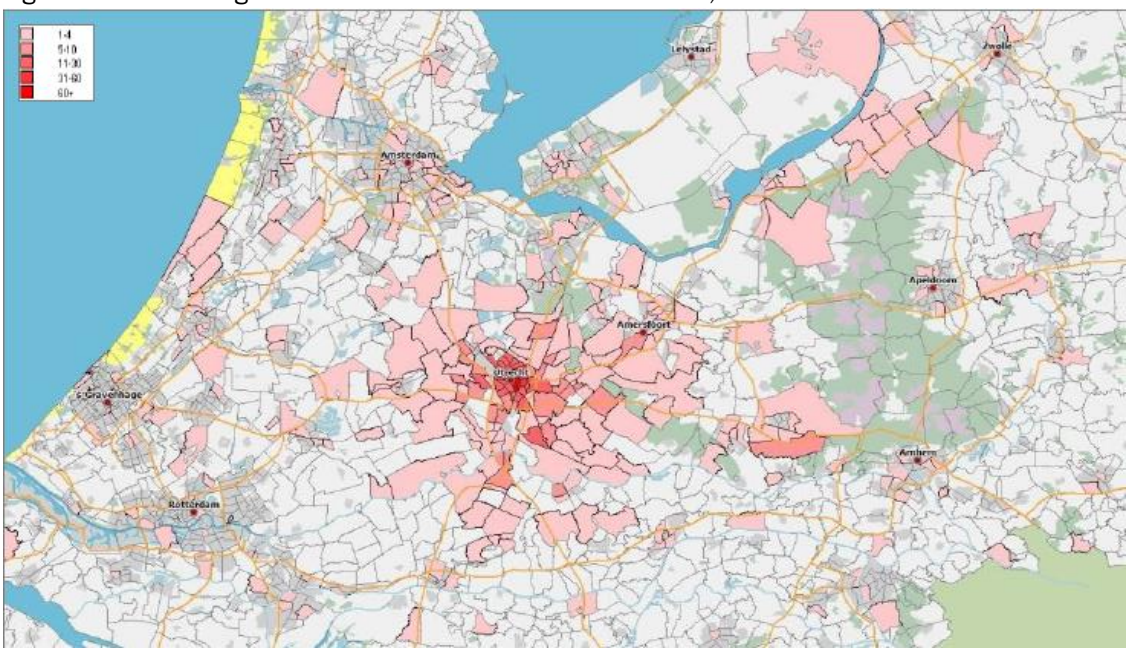

Bron: KiM (2015)

Herkomst

Meer dan de helft van de bezoekers aan de binnenstad woont in de gemeente Utrecht. Daarnaast is een relatief groot aandeel van buiten de provincie afkomstig: bijna een op de drie. Een op de vijf bezoekers komt uit de regio. Figuur 3.6 toont de regionale spreiding van de bezoekers.

Figuur 3.6:Herkomstgemeenten bezoekers Binnenstad Utrecht, 2015

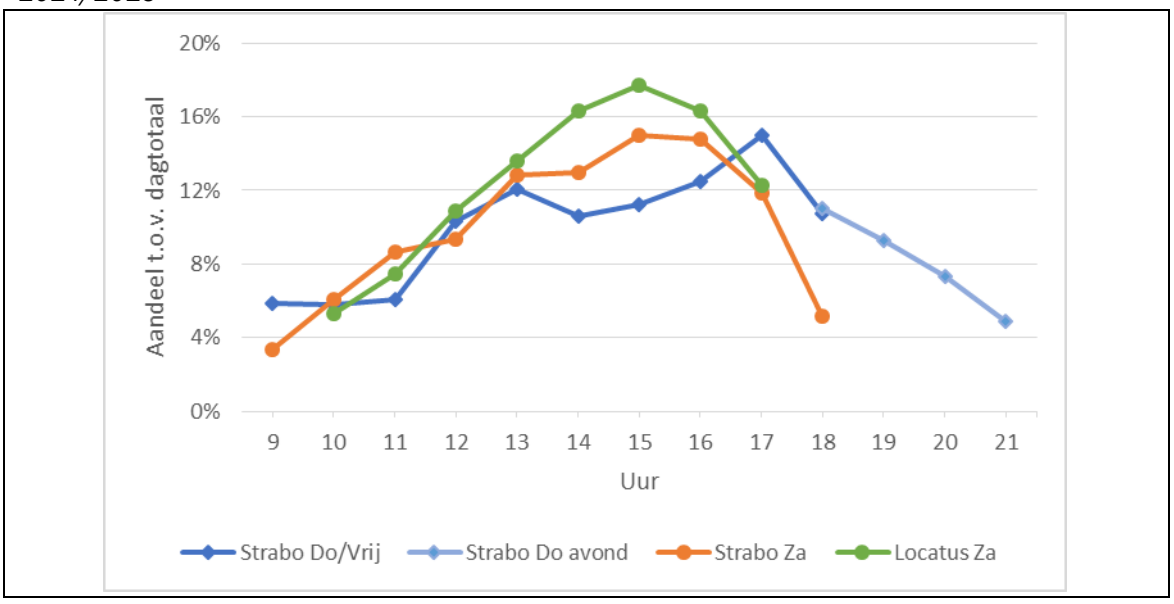
Bron: Strabo (2015)

Hoog Catharijne trekt relatief veel bezoek van buiten Utrecht aan. Een op de vier bezoekers komt uit de provincie Utrecht en een op de drie vanuit andere locaties in Nederland.

Bezoektijden publiek

In het weekend is er meer publiek in de binnenstad dan op weekdagen. Strabo (2015) telde bij vergelijkbare weersomstandigheden op een vrijdag 22 procent minder mensen dan op een zaterdag. Het is aannemelijk dat in het weekend vooral winkelend- en cultuurpubliek naar de stad trekt, terwijl er aanzienlijk minder woon-werk verkeer is. Daarnaast is er ook een verschil in spreiding over de dag. In het weekend bezoeken relatief veel mensen de stad in de middag. Op de weekdagen zijn er duidelijke pieken rond de lunchpauze en aan het einde van de werkdag, met een lichte daling ertussenin. Op donderdag is tot negen uur gemeten. Hiermee is ook een deel van het uitgaanspubliek meegenomen. Na zes uur neemt het vertrekkende publiek geleidelijk af. Het aantal vertrekkende bezoekers tussen acht en negen in de avond is vergelijkbaar in omvang met de aantallen tussen acht en negen in de ochtend. Het overzicht van het aantal bezoekers per uur in de binnenstad van Utrecht is opgenomen in Figuur 3.7. In dat figuur ontbreekt de verdeling op zondagen, uit gegevens van Strabo blijkt dat de verdeling op zondag gelijke tred houdt met de verdeling op zaterdag.

Figuur 3.7: Aantal bezoekers dat per uur de binnenstad van Utrecht verlaat ten opzichte van het totaal, 2014/2015

Bron: Strabo (2015) en Locatus (2014), bewerking Decisio

Waardering binnenstad

De gemiddelde bezoeker aan Utrecht is tevreden over de binnenstad. In een onderzoek van Q&A (2015) krijgt de binnenstad van respondenten gemiddeld een 7,4 op een schaal van 1 tot 10. Het hoogst gewaardeerd wordt het horeca-aanbod. Ook het winkelaanbod en de sfeer en beleving scoren hoog.

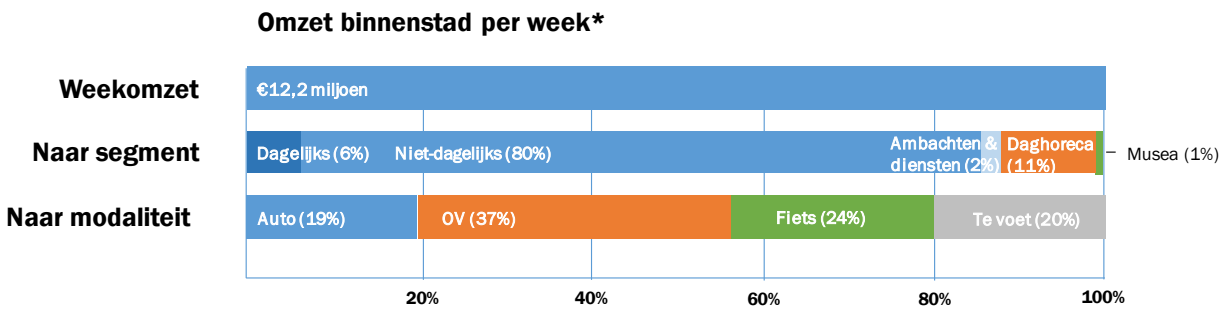
Ook Strabo (2015) heeft haar respondenten gevraagd naar hun tevredenheid over de Utrechtse binnenstad. Deze bezoekerspool beoordeelt de totale indruk van de binnenstad met een 7,8. Ten opzichte van 2009 is men in 2014 op vrijwel alle aspecten meer tevreden, met uitzondering van de autobereikbaarheid. Ook door deze respondenten wordt het winkel- en horeca-aanbod en de sfeer veelal (zeer) hoog gewaardeerd, de sociale veiligheid is eveneens als ruim voldoende beoordeeld. Er zijn verschillen in de tevredenheid met bereikbaarheid, afhankelijk van de gebruikte vervoerwijze. Bijna alle respondenten waarderen de bereikbaarheid met het OV (91 procent) als goed, ook de fietsbereikbaarheid is volgens velen goed (89 procent). De tevredenheidsvragen die betrekking hebben op de auto leiden echter tot minder positieve reacties. De autobereikbaarheid krijgt gemiddeld een 5,6. Ook de parkeercapaciteit en de tarieven worden gemiddeld laag beoordeeld (resp. 5,9 en 4,6)[14].

De waarderingen uit het onderzoek van Strabo sluiten aan op de waarderingen die I&O Research in het Koopstromenonderzoek (KSO) 2016 onderzocht. In het KSO 2016 is eveneens een vergelijking gemaakt met binnensteden van vergelijkbare omvang. Daaruit volgt het beeld dat Utrecht het op de meeste van de onderzochte aspecten relatief goed doet, beter dan gemiddeld. Bijvoorbeeld op de aspecten winkelaanbod, sfeer en uitstraling en horeca-aanbod. Op enkele aspecten scoort de binnenstad van Utrecht minder dan de benchmark, bijvoorbeeld als het gaat om parkeertarieven voor de auto, stallingsmogelijkheden voor de fiets en de bereikbaarheid per auto.

3.1.3 Omzet in de binnenstad

De weekomzet in de Utrechtse binnenstad bedraagt ruim twaalf miljoen euro, te zien in Figuur 3.8. Van Hoog Catharijne hebben we geen gegevens over de omzetverdeling naar segment of modaliteit.

Figuur 3.8: Omzet in de Binnenstad van winkelen, horeca en cultuur, 2015

*Totaalomzet en omzet naar modaliteit op basis van Strabo (2015). Omzet naar segment op basis van Strabo (2015), aangevuld met omzet musea vanuit gegevens verzameld door Centrummanagement Utrecht (CMU). Niet meegenomen zijn de avond en nachthoreca en attracties/evenementen. De werkelijke omzet in de binnenstad ligt dus hoger.

[14] Daarbij dient aangetekend te worden dat Strabo haar onderzoek in 2015 heeft verricht, op dat moment was er een tekort aan parkeercapaciteit in de binnenstad. Begin 2017 is parkeergarage Vredenburg geopend waarmee het capaciteitstekort lijkt te zijn opgelost.

Omzet naar segment

Onder de meegenomen segmenten (exclusief avond-/nachthoreca en evenementen) is winkelen economisch de belangrijkste pijler (88%). Hieronder vallen drie deelsegmenten: de dagelijkse, niet-dagelijkse en ambachten/diensten sector. Het niet-dagelijkse segment bepaalt het merendeel van de winkelomzet (80%). Hieronder vallen mode, sportartikelen, warenhuizen en overige non-food artikelen. De omzet van de dagelijkse sector bedraagt zes procent en komt van verkoop van levensmiddelen (supermarkten, drogisterijen). De ambachten/diensten sector (schoenenmakers, kappers, etc.) levert een aandeel van twee procent.

Binnen het uitgaan/horeca segment beschikken we over omzetcijfers van de daghoreca. Deze sector bestaat uit zaken die (niet exclusief) hun vestiging openstellen voor bezoek gedurende de dag. Hieronder vallen koffietenten, lunchrooms en cafés. Dit segment draagt een tiende bij aan de totale omzet in de binnenstad. Onder het segment 'cultuur' hebben we inzicht in de bestedingen in musea en hieraan verwante horecafaciliteiten. Deze dragen één procent bij aan de totale omzet.

Een op de vijf euro's verdiend in de binnenstad is afkomstig van bezoekers die met de auto komen. Dit is een relatief hoog aandeel, omdat maar dertien procent van al het bezoek met de auto komt. Het bezoek dat met het openbaar vervoer komt draagt 37 procent bij aan de omzet. Fietsers en voetgangers dragen samen 44 procent bij. In de volgende paragraaf besteden we verdere aandacht aan het belang van de automobilist.

3.2 Winkelen in Utrecht centrum

In deze paragraaf zoomen we in op ontwikkelingen in het winkelen in Utrecht. We gaan in op de detailhandel in het Utrechtse centrum en ontwikkelingen in het winkelpubliek. We kijken eerst naar het algemene beeld, naar ontwikkelingen voor Nederland als geheel en de grote stedelijke gebieden. Vervolgens vergelijken we deze met de ontwikkelingen en de situatie in de Utrechtse binnenstad.

3.2.1 Ontwikkelingen in het Nederlandse winkelsegment

Nederland heeft in totaal 2.544 winkelgebieden. De Nederlandse winkelstructuur is relatief fijnmazig ten opzichte van andere landen: slechts 38 procent is centraal winkelgebied en daarmee is er een hoog aandeel ondersteunende winkelgebieden[15]. Per 1.000 inwoners zijn er 5,7 detailhandelsverkooppunten.

Winkelgebieden veranderen op dit moment in hoog tempo. De winkelleegstand neemt toe en onder winkeliers zijn er faillissementen[16]. Het aantal faillissementen is sinds 2008 jaarlijks gemiddeld met 17 procent gestegen, sinds 2014 neemt het aantal faillissementen wel weer af. Winkelgebieden wor-

[15] Locatus, 2016
[16] Raatgever, 2014

den daarnaast steeds meer gebruikt voor nieuwe functies en concepten. Uit onderzoeken van Platform31, ING en Jones Lang LaSalle destilleren we in hoofdlijn vier trends die op dit moment of in de nabije toekomst invloed hebben op winkelgebieden.

Economische onzekerheid
Economische stagnatie heeft de laatste jaren een sterke invloed op de detailhandelssector gehad en daarmee op het functioneren van winkelgebieden. Sinds 2008 is de totale detailhandelsomzet in Nederland gedaald met 9 procent tot €81 miljard in 2013 en daarna weer toegenomen tot €100 miljard in 2015[17,18]. Consumenten waren genoodzaakt kritischer naar hun uitgaven te kijken. Dankzij de stabiele groei van het bruto nationaal product sinds 2014 zouden de komende jaren voort een positiever beeld kunnen laten zien.

Verkoop via internet leidt tot omzetverschuiving van offline naar online en transparantie
De opkomst van het internet zorgt ervoor dat omzetten in fysieke winkels afnemen, terwijl de omzet van online winkels groeit[4]. Naast het daadwerkelijk kunnen kopen van artikelen via internet, hebben consumenten ook toegang tot (prijs)vergelijkingssites of vouchersites. Door deze transparantie wordt het voor retailers lastig om voor een bepaald product een hogere prijs te vragen dan de concurrent[19]. Platform31 verwacht dat het aandeel van de online detailhandelsomzet tot 2020 groeit naar 12 procent van de totale detailhandelsomzet. Een stijging is vooral zichtbaar in non-food branches: speelgoed, muziek/downloads en computer hardware. Tegelijkertijd maken fysieke winkels plaats voor horeca.

Veranderde consument door demografische transities
Vergrijzing, ontgroening en een afnemende bevolkingsgroei hebben invloed op het koopgedrag van consumenten. Deze demografische veranderingen hebben onder meer gevolgen voor de lokale werkgelegenheid en het draagvlak voor en betaalbaarheid van maatschappelijke voorzieningen. Op dit moment spelen lokale belanghebbenden al in op de gevolgen van deze transitie door winkelgebieden aan te passen aan gemiddeld oudere groepen consumenten, door zich te richten op kernwaarden als gastvrijheid, gemak en service[20].

Als gevolg van demografische trends, toenemende verkoop via internet en economische onzekerheid is in Nederland sprake van een toenemende winkelleegstand. Locatus voorspelt voor de komende jaren een stijging naar een gemiddeld leegstandspercentage van 9 tot 10 procent (ten opzichte van 6,9 procent in 2013)[21]. Met name middelgrote steden in Limburg en Overijssel zullen hun leegstandspercentages zien oplopen. Specifieke voorspellingen voor de gemeente Utrecht zijn niet bekend.

[17] Platform 31, 2014
[18] Panteia (detailhandel.info), 2016
[19] Jones Lang LaSalle, 2012
[20] Platform 31, 2014
[21] Bron: http://nos.nl/artikel/498661-winkelleegstand-naar-10-procent.html

Contrast tussen grote kernwinkelgebieden en perifere winkelgebieden wordt groter

Buiten de grote steden daalt de behoefte aan fysieke winkellocaties. Grote kerngebieden worden sterker, terwijl veel kleinere en minder centraal gelegen winkelgebieden te maken hebben met verschraling en toenemende leegstand[22]. Dit is een reactie op het toegenomen aanbod via internet en veranderingen in de economie en demografie. Voorzieningen op loop- of fietsafstand passen in de drukke en vergrijzende samenleving. Ook zijn er aantoonbare positieve effecten van ruimtelijke concentratie van bedrijvigheid in binnensteden op veiligheid en leefbaarheid.

Mobiliteitstrends en detailhandel

Op basis van statistieken van CBS Statline constateren we dat in de periode 2010-2015 niet veel gewijzigd is in de vervoerwijze van mensen, als het gaat om het reismotief 'winkelen, boodschappen doen'. Kijkend naar Nederland als geheel, dan is het aantal verplaatsingen met dit motief met 5 procent afgenomen. Het grootste deel van deze verplaatsingen wordt met de auto afgelegd, ofwel als bestuurder (35 procent) ofwel als passagier (10 procent). Ook de fiets (30 procent) en lopen zijn populair. Het aantal verplaatsingen met het openbaar vervoer met het motief winkelen is beperkt (2 procent van het totaal). De gegevens over het aantal verplaatsingen zijn opgenomen in Tabel 3.1.

De afgelegde afstand per modaliteit voor het motief 'winkelen, boodschappen doen' is in de periode 2010-2015 eveneens afgenomen. De auto neemt qua afgelegde afstand met 73 procent een prominente rol in. Die afstand is in de periode 2010-2015 wel afgenomen. Dat geldt ook voor OV en loopkilometers. Het aantal fietskilometers is ongeveer gelijk gebleven. De gegevens over de afgelegde afstand per modaliteit, met het motief 'winkelen, boodschappen doen' zijn opgenomen in Tabel 3.1.

Tabel 3.1: gemiddeld jaarlijks aantal verplaatsingen en afgelegde afstand per modaliteit voor het motief 'winkelen, boodschappen doen' (voor Nederland als geheel)

	Aantal verplaatsingen		Relatief aantal verplaatsingen per motief		Afgelegde afstand per modaliteit		Afgelegde afstand per modaliteit relatief	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Auto (bestuurder)	72	70	34%	35%	515	494	49%	51%
Auto (passagier)	24	21	11%	10%	253	210	24%	22%
OV	6	5	3%	2%	85	79	8%	8%
Brom-/snorfiets	1	2	0%	1%	7	7	1%	1%
Fiets	61	60	29%	30%	130	131	12%	14%
Lopen	48	43	23%	21%	55	45	5%	5%
Totaal	**212**	**201**	**100%**	**100%**	**1.045**	**966**	**100%**	**100%**

Bron: CBS Statline, 2016.

Gegevens over het aantal verplaatsingen en de afgelegde afstand per motief zijn niet voor de stad Utrecht bekend. Wel is er statistiek beschikbaar voor 'zeer sterk stedelijke gebieden', zie Tabel 3.2. In dergelijke regio's spelen fietsen en lopen een belangrijkere rol dan in Nederland als geheel. Mensen die gaan winkelen of boodschappen doen, doen dat in 36 procent van de gevallen lopend en in 32

[22] Platform 31, 2014

procent van de gevallen op de fiets. 28 procent van de verplaatsingen gaat per auto, ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 45 procent. De overige verplaatsingen gaan per openbaar vervoer (bus/tram/metro).

Tabel 3.2: gemiddeld jaarlijks aantal verplaatsingen en afgelegde afstand per modaliteit voor het motief 'winkelen, boodschappen doen' (voor Zeer sterk stedelijke gebieden)

	Aantal verplaatsingen		Relatief aantal verplaatsingen per motief		Afgelegde afstand per modaliteit		Afgelegde afstand per modaliteit relatief	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Auto (bestuurder)	45	42	20%	20%	302	283	39%	39%
Auto (passagier)	18	16	8%	8%	154	159	20%	22%
OV	15	11	7%	5%	79	61	10%	8%
Brom-/snorfiets	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Fiets	66	67	29%	32%	138	148	18%	20%
Lopen	83	76	37%	36%	95	80	12%	11%
Totaal	**227**	**212**	**100%**	**100%**	**768**	**731**	**100%**	**100%**

Bron: CBS Statline, 2016

3.2.2 Ontwikkelingen in winkelsegment Utrecht centrum

Ook in het centrum van Utrecht zijn er enkele (zorgzame) ontwikkelingen in het winkelsegment. Tussen 2011 en 2016[23]:

- Lijkt sprake te zijn van dalende omzetten in de dagelijkse (-7%) en niet-dagelijkse (-15%) sectoren (excl. toeristische bestedingen)[24]. Een trend die zich voor 2011 ook al voordeed, zo blijkt uit vergelijkingen van Koopstromenonderzoeken uit het verleden: in 2011 lag de omzet in detailhandel in Utrecht ook al 100 miljoen euro lager dan in 2004.
- Neemt ook het aantal winkelvestigingen in de niet-dagelijkse sector af met 15 procent (terwijl deze in de dagelijkse sector zijn toegenomen met 6 procent). Ook het winkelvloeroppervlakte daalt in de niet-dagelijkse sector, met 18 procent. Deze trend is, in mindere mate, ook zichtbaar binnen de Randstad als geheel.
- Neemt de leegstand toe. De leegstand is toegenomen van 4 naar 16 procent van het totale vloeroppervlakte[25]. Hiermee is het aandeel leegstand hoger dan voor de Randstad als geheel (die is 14 procent). Ook op het niveau van de Randstad is de leegstand toegenomen. Het aantal leegstaande vestigingen is in Rotterdam en Den Haag nog hoger dan in Utrecht.

[23] I&O Research (2016), onduidelijk wat in dit onderzoek de afbakening is van het centrum. Qua economische omvang komt het overeen met de afbakening van de binnenstad uit Strabo (2015).

[24] Opvallend is dat in het onderzoek van Strabo (2015) juist een toename van de omzet wordt gemeld. We baseren ons bij de ontwikkeling op de meest recente cijfers en gaan dus uit van het KSO (2016).

[25] Gegevens zijn afkomstig uit het KSO 2016, het leeg gekomen pand van de V&D is na het faillissement ook in de leegstandscijfers verwerkt. Dit pand heeft een aanzienlijk aandeel in de totale leegstand.

Winkelsegment Utrecht centrum in perspectief

Bovenstaande ontwikkelingen zijn niet onverminderd positief kijkend naar het toekomstige beeld van het winkelaanbod in het Utrechtse centrum. Enkele andere kenmerken van het Utrechtse winkelgebied zijn nog steeds sterk. Zo zijn de huurprijzen ondanks de leegstand relatief hoog. Op dit moment staat Utrecht op een gedeelde tweede plek als het gaat om de gemiddelde huurprijs van een winkelpand, met een gemiddelde van €1.600 per m^2 per jaar. De Lange Elisabethstraat in het centrum is een van de duurste winkelstraten van Nederland. De huurprijzen van winkelvestigingen in de Lange Elisabethstraat zijn vergelijkbaar met die van vestigingen in de Rotterdamse Lijnbaan en zijn ongeveer de helft van de hoogste huurprijzen van Nederland – in de Amsterdamse Kalverstraat[26].

Ook ligt de vloerproductiviteit (omzet per m^2 winkelvloeroppervlakte) van de niet-dagelijkse sector in Utrecht 153 procent hoger dan het landelijk gemiddelde[27]. Met name modezaken en de sportartikelenbranche doen het relatief goed. In de dagelijkse sector ligt de vloerproductiviteit lager. De vloerproductiviteit in de food-sector is slechts de helft van het landelijk gemiddelde. Daarnaast blijkt dat in het niet-dagelijkse segment de omzet per m^2 vloeroppervlak is toegenomen tussen 2011 en 2016, namelijk met 4 procent (bron: KSO 2016). In het dagelijkse segment is de omzet per m^2 wel afgenomen, met 20 procent (bron: KSO 2016).

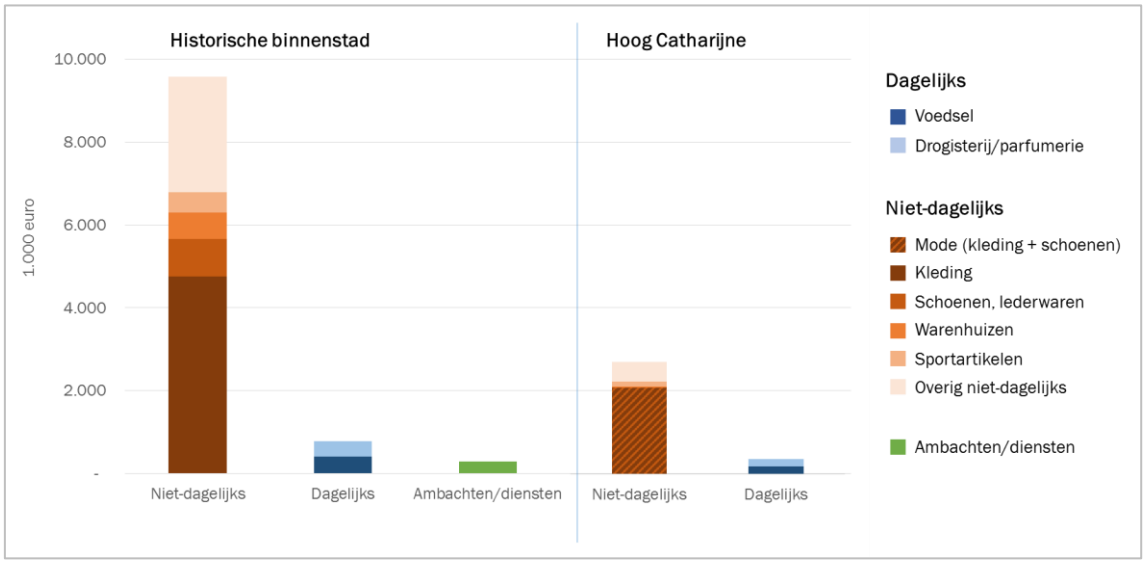
De helft van het winkelpubliek noemt Amsterdam als alternatieve winkelstad[28]. Andere populaire alternatieven zijn Rotterdam en Amersfoort (respectievelijk 12 en 11 procent).

De deelsegmenten

De hoofdcomponent van het winkelsegment in het centrum van Utrecht wordt gevormd door het niet-dagelijkse deelsegment, weergegeven in Figuur 3.9. Met name kledingaankopen en de overige niet-dagelijkse bestedingen vormen een grote component. In Hoog Catharijne is de mode branche (kleding en schoenen/lederwaren) verreweg het grootste deelsegment.

[26] Cushman & Wakefield (2016) Winkelmarkt Snapshot Nederland, september 2016.
[27] Strabo, 2015
[28] Strabo, 2015

Figuur 3.9: Weekomzet winkels historische binnenstad en Hoog Catharijne, 2015

Bron: Strabo (2015) en winkelvestigingsinformatie van de gemeente Utrecht (2016). Voor Hoog Catharijne is geen informatie bekend over deelsegment ambachten/diensten

Digitalisering en afvloeiing naar internetaankopen

Een verklaring voor de economische terugval in de niet-dagelijkse sector ligt in de opkomst van online verkoop. I&O Research becijferde dat de koopkrachtbinding van niet-dagelijkse aankopen in de gemeente Utrecht met tien procent is afgenomen tussen 2011 en 2014. In 2014 wordt 66 procent van de bestedingen door Utrechtse inwoners uitgegeven in de gemeente Utrecht. Het is aannemelijk dat deze afname komt door een 'kanaalswitch': een substitutie naar online winkelen. In de provincie Utrecht neemt het omzetaandeel uit internetaankopen namelijk toe in alle detailhandelsbranches. I&O Research heeft haar respondenten die wel eens online aankopen doen, gevraagd of ze hierdoor minder uitgeven in fysieke winkels. Hierop antwoordde een op de zeven respondenten dat ze minder in de binnenstad van Utrecht winkelt als gevolg van de keuze om meer online te winkelen. Online winkelen is vooral populair bij aankoop van vrijetijdsartikelen, elektronica en schoenen en lederwaren. Een toename hierin zal deze sectoren dus zwaarder raken. Een andere verklaring voor de terugval van de omzet in de binnenstad is mogelijk de bredere economische crisis van de afgelopen jaren.

3.2.3 Vervoerwijze winkelpubliek

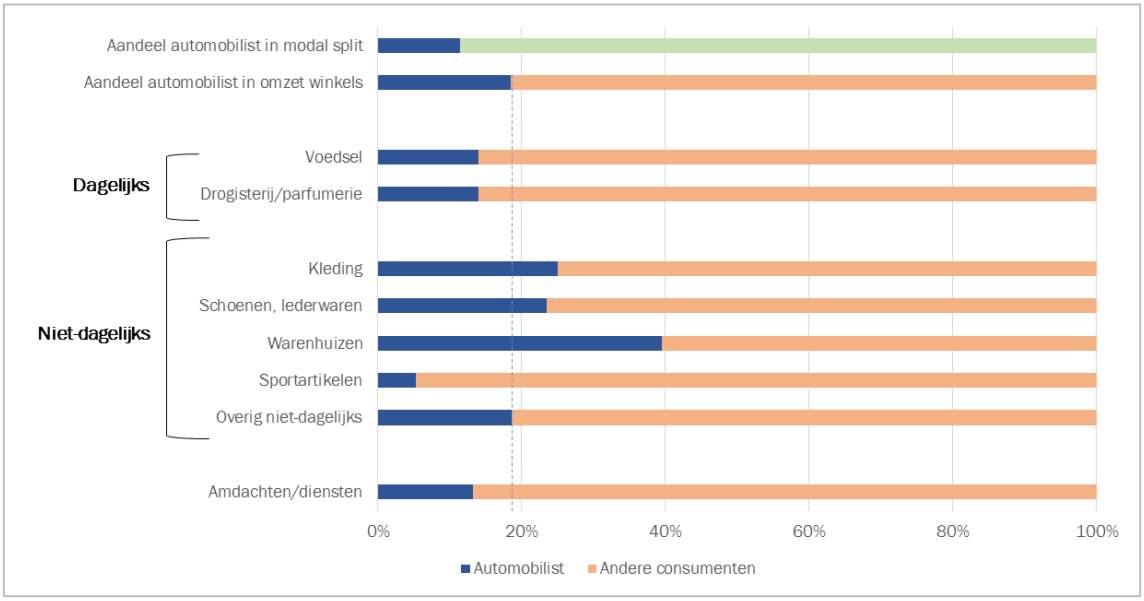
De herkomstlocaties van het (potentiële) winkelpubliek en de vervoerwijzen richting stad zijn belangrijke determinanten voor de vitaliteit van het winkelsegment in de binnenstad. In deze paragraaf besteden we hier aandacht aan en identificeren we enkele ontwikkelingen.

De groep automobilisten heeft een relatief hoog aandeel in detailhandelsomzet

Ondanks het lage aandeel automobilisten onder het winkelpubliek is deze groep belangrijk voor de omzet in de historische binnenstad. Bezoekers die met de auto naar de binnenstad reizen zijn verantwoordelijk voor 18 procent van de totale winkelomzet (zie Figuur 3.10). Automobilisten geven gemid-

deld meer uit per bezoek dan bezoekers die andere vervoerwijzen gebruiken. Binnen de deelsegmenten warenhuizen, kleding en schoenen/lederwaren komt een relatief hoog omzetaandeel vanuit automobilisten (resp. 39, 25 en 24 procent). Een aantal deelsegmenten is minder afhankelijk van de automobilist, zoals sportartikelen, ambachten/diensten en het segment dagelijks (voedsel en drogisterij/parfumerie).

Figuur 3.10. Bijdrage automobilist aan winkelomzet in historische binnenstad, 2015

Bron: Strabo (2015), bewerking Decisio

We hebben geen gegevens over de verdeling van omzet naar modaliteit in Hoog Catharijne. We verwachten dat OV-reizigers een relatief groot aandeel in de bezoekersstroom innemen vanwege het nabijgelegen OV-knooppunt Utrecht Centraal.

3.3 Daghoreca en musea in Utrecht centrum

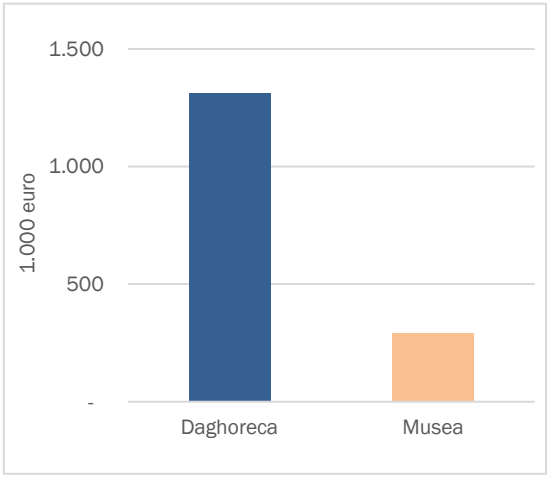
In deze paragraaf beschouwen we de daghoreca en musea in het centrum. Bezoekers besteden relatief weinig aan deze activiteiten ten opzichte van het winkelsegment. Figuur 3.11 geeft inzage in de economische omvang van de daghoreca en musea. De daghoreca vestigingen in de historische binnenstad zetten per week 1,3 miljoen euro om. De tien musea in, en rondom[29], het centrum zetten circa 0,3 miljoen euro per week om.

[29] In Hoog Catharijne is geen museum gevestigd en in het kernwinkelgebied (conform de afbakening van Strabo) liggen slechts drie musea waarvan een (Kruidenierswinkel Betje Boerhave) niet wordt meegenomen in de analyse.

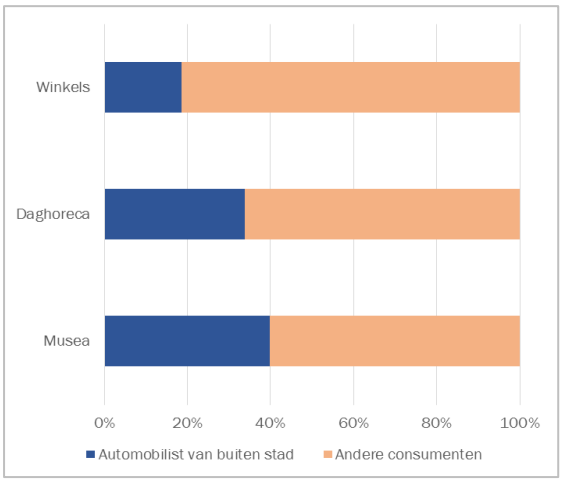
Ten opzichte van het winkelsegment zijn het horeca- en musea segment in relatief grote mate afhankelijk van bestedingen door bezoekers die met de auto komen. 34 procent van de horeca-omzet en 40 procent van de musea-omzet is afkomstig van deze bezoekers.

Figuur 3.11. Weekomzet daghoreca en musea in centrum Utrecht, 2015

a. Totale omzet

b. Omzetaandeel automobilist

Bron: Strabo (2015) en cijfers museumbezoek verkregen via CMU (2016).

3.3.1 Daghoreca

In het centrum van Utrecht werken vijfduizend mensen in de horeca[30]. Dit is de helft van alle horecamedewerkers in de gemeente Utrecht en dit is tien procent van de werkgelegenheid in het centrum. In de historische binnenstad werken circa 2.000 mensen in de horeca[31]. Van deze faciliteiten maken meer dan 8.000 mensen per week gebruik – 2% van alle bezoekers aan de historische binnenstad. Het gaat vooral om jongere mensen (onder de 35 jaar)[32].

De relatieve positie van de horeca in binnenstad is aan het veranderen. Terwijl het aantal winkelvestigingen afneemt is het aantal horecavoorzieningen in de periode tussen 2007 en 2017 gestegen met 7 procent (van 28,6 naar 35,5 procent)[33].

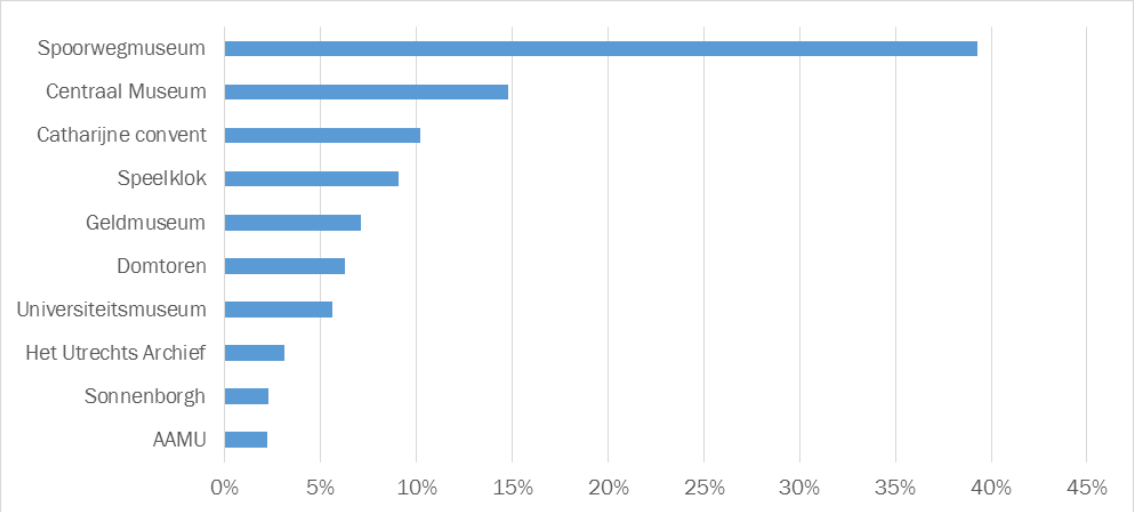
3.3.2 Musea

In de gemeente Utrecht zijn circa vijftien musea gevestigd[34] en de afgelopen jaren zijn hier enkelen aan toegevoegd (o.a. DOMunder en Museum Oud Amelisweerd). We hebben informatie over de grootste tien musea en nemen deze mee in onze analyse.

[30] Bron: Provinciaal Arbeidsplaatsen Register, ingezien in december 2016
[31] Bron: Vastgoeddata, ingezien in februari 2017
[32] Bron: Strabo (2015)
[33] Locatus, 2017
[34] Adviescommissie cultuurnota 2017-2020

Per week bezoeken circa twintigduizend mensen de tien musea[35]. Het publieksaandeel per museum is weergegeven in Figuur 3.12. Het spoorwegmuseum is het drukst bezocht, met veertig procent van het totale museumpubliek. Het Centraal Museum en het Catharijneconvent trekken ook relatief veel bezoekers (resp. 15 en 10 procent van het cultuurpubliek). In de historische binnenstad zijn het Museum Speelklok en de Domtoren gevestigd. Deze musea trekken samen vijftien procent van het publiek naar zich toe.

Figuur 3.12: Verdeling bezoekers aan Utrechtse musea, 2013

Bron: Goudappel-Coffeng (2016), bewerking Decisio

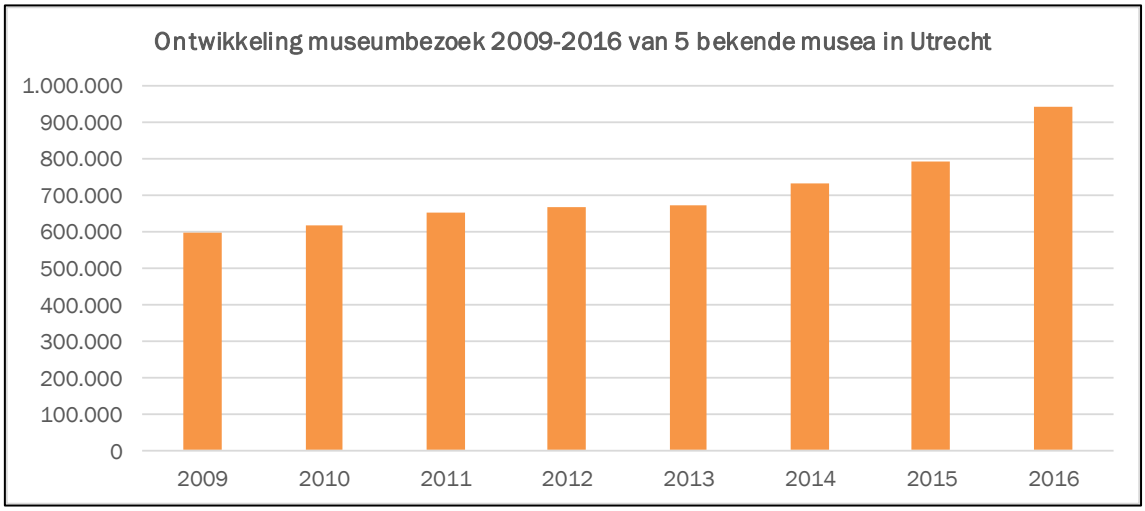
Ontwikkeling van het aantal bezoekers

Op basis van een inventarisatie van Centrummangement Utrecht (CMU) in 2016 is voor vijf bekende Utrechtse musea bekend wat de ontwikkeling van het aantal bezoekers in de periode 2009-2015 is geweest. Deze ontwikkeling is weergegeven in Figuur 2.1. Uit deze analyse blijkt dat het aantal bezoekers in de periode 2009-2015 gestaag is gegroeid met in totaal 57 procent.

Het grootste deel van de bezoekers aan deze vijf musea komt met het OV (40 procent) of met de auto (34 procent). Er zijn ook relatief veel bezoekers die komen lopen (16 procent), waarvan een deel wellicht ook een deel van haar reis heeft afgelegd met het openbaar vervoer (ketenmobiliteit). De rest van de bezoekers komt met de fiets (11 procent).

[35] Cijfers museumbezoek verkregen via CMU

Figuur 3.13: ontwikkeling museumbezoek 2009-2016

Bron: inventarisatie CMU, bewerking Decisio. Op basis van bezoekersaantallen van het Spoorwegmuseum, Utrechts Archief, Centraal Museum, Universiteitsmuseum en Catharijneconvent.

3.4 Conclusie

Utrecht heeft een omvangrijk winkel-, horeca en musea aanbod in de binnenstad. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde en andere steden in de Randstad presteert de sector goed. Wel zijn er enkele zorgelijke landelijke ontwikkelingen die ook in het centrum van Utrecht spelen.

Er is sprake van economische krimp in het niet-dagelijkse winkelsegment. Het aantal vestigingen en het winkelvloeroppervlakte daalt terwijl de leegstand toeneemt. Ook is de winkelomzet in de binnenstad afgenomen. Hier sluit de ontwikkeling in Utrecht ook aan op een andere nationale trend: de groei van online winkelen lijkt de voornaamste oorzaak te zijn voor krimp in het winkelsegment. Het aantal mensen dat de stad bezoekt is teruggelopen, deels wordt dat veroorzaakt doordat mensen vaker aankopen doen via internet. Ondanks dat minder mensen de binnenstad bezoeken geven de mensen die wel komen meer uit dan voorheen.

Daarnaast vindt er een verschuiving in het winkelaanbod plaats als gevolg van een veranderende voorkeur van bezoekers. Het aantal vestigingen in de dagelijkse/food branche en in de daghoreca neemt toe. Dit is eveneens een nationale trend die ook in Utrecht waarneembaar is. Ook de musea staan er niet slecht voor; afgelopen jaar zijn twee nieuwe musea geopend.

Van de bezoekers komt maar een klein aandeel met de auto. Deze mensen geven wel relatief hoge bedragen uit. Met name de (deel)segmenten warenhuizen, mode, horeca en musea leunen relatief sterk op bestedingen van de (niet-Utrechtse) automobilist.

4 Effecten Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein

De effecten voor de stad Utrecht uiten zich op verkeerskundig (als gevolg van herprofilering van de Graadt van Roggenweg en aanverwante ingrepen) en demografisch (toevoegen van woningen en kantorenlocaties) vlak. Om deze effecten in perspectief te plaatsen geven we eerst een overzicht van eerdere literatuur die ingaat op deze effecten. Na dit kwalitatieve deel voeren we een kwantitatieve analyse van de effecten uit op basis van mobiliteitsveranderingen uit het verkeersmodel.

4.1 Literatuurstudie

Zowel in Nederland als in het buitenland is wetenschappelijke literatuur over de economische effecten van verkeerskundige ingrepen schaars. Het onderzoek dat er wel is gaat voornamelijk over parkeerproblematiek en het autovrij maken van (winkel)centra. Zo blijkt onder meer dat er geen sterke correlatie is tussen gehanteerde parkeertarieven of parkeerruimte en winkelomzetten[36]. Alleen bij de dagelijkse boodschappen kan dit een rol spelen. De omvang van dit effect is niet nader gespecificeerd.

Van wetenschappelijk onderzoek naar ingrepen waarbij auto stremmende maatregelen van of naar het centrum worden genomen hebben wij slechts een enkel voorbeeld gevonden. Ook geraadpleegde experts op het gebied van transporteconomie[37] zijn niet bekend met wetenschappelijke publicaties rondom deze casuïstiek. We hebben wel enkele casussen gevonden waarbij voor- en nametingen plaatsvonden. De beschrijvingen zijn opgenomen in onderstaand kader.

Voorbeelden uit de praktijk

Auto's weren uit Duitse steden (NRC, 2012)
Ingreep: In enkele Duitse steden wordt de auto sinds enkele decennia geweerd.
Uitkomst: Dit heeft volgens de wethouders van de betreffende steden weinig effect gehad op de omzetten in het stadscentrum. Als verklaring hiervoor wijst een transportexpert naar het hoge aandeel bezoekers van Duitse steden dat van het openbaar vervoer gebruik maakt.

Oxford (Parkhurst, 2003)
Ingreep: restricties op toegang tot centrum (o.a. tijdelijke wegafsluiting en omleidingen)
Uitkomst onderzoek: stimulering lokale economie
Restricties op autotoegang leiden tot een daling van autoverkeer richting centrum maar hebben een positief effect op de lokale economie. Veel mensen die voorheen met de auto gingen, kozen na de ingrepen voor de bus.

[36] Erasmus Universiteit, 2008
[37] We hebben de wetenschappers Prof. Jos van Ommeren en Prof. Giuliano Mingardo hierover geraadpleegd.

Groningen (NRC, 1999)
Ingreep: grootschalige renovatie stadscentrum in de jaren zeventig waarbij auto's geweerd werden uit enkele straten richting centrum.
Uitkomst onderzoek: op korte termijn een negatief effect op winkelverkeer, op langere termijn verdwijnt dit.
Grootschalige ingrepen in de stad in de jaren 70, waaronder het weren van auto's uit enkele straten, brengt op langere termijn een positief effect teweeg. In de autovrije straten nemen de huurprijzen toe, terwijl deze in de gebouwen langs verkeersaders afnemen. Er vindt substitutie plaats van auto naar openbaar vervoer. Op korte termijn (1 jaar) daalde het winkelverkeer met zes procent. Het zakelijk en woon-werk autoverkeer daalde sterker.

Utrecht (KVK, 1997)
Ingreep: hervorming centrum in 'compartimentering'. De stad is verdeeld in zeven wijkdelen waartussen de doorgaande routes zijn opgeheven.
Uitkomst: de omzetten van winkeliers daalden met zes procent in de drie maanden na invoeren van compartimentering (versnippering tussen wijkdelen). Onder gemeentelijke beleidsmedewerkers leeft het idee dat dit onder andere het gevolg was van een gebrekkige afstemming met de winkeliers. Zo bleek het magazijn van sommige winkeliers in een ander compartiment te liggen dan de winkelvestiging. Dit leidde tot ergernis en logistieke problemen. Er is geen onderzoek verricht naar de lange termijn effecten.

Conclusie casuïstiek
Uit bovenstaande casussen blijkt dat het mogelijk negatieve effect van verkeersstremmingen op de detailhandel het grootst is op de korte termijn. Uit meerdere casussen blijkt ook dat de sector zich herstelt of zelfs opleeft (mogelijk geholpen door externe economische groei), als gevolg van het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast lijkt het zakelijke en woon-werk verkeer het zwaarst getroffen te worden. Dit komt mogelijk doordat stremmingen tijdens de spitsuren tot de grootste capaciteitsproblemen leiden. Tot slot vindt in meerdere casussen substitutie plaats van de auto naar het openbaar vervoer. Door het lage aantal casussen is er een aanzienlijke onzekerheidsmarge in deze conclusies. De effecten van de ingreep in Utrecht zullen dus niet een op een toepasbaar zijn.

Verwachte effecten
In een presentatie aan de gemeente geeft Henk Meurs, hoogleraar mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen aan de Radboud Universiteit, aan dat hij gelooft dat de autobereikbaarheid van de Utrechtse binnenstad slechts een beperkte invloed heeft op de populariteit van het centrum. Volgens hem is de kwaliteit en sfeer doorslaggevend. Hij verwacht dat verkeersaanpassingen zullen leiden tot een toename in reistijd voor automobilisten en een substitutie naar andere routes. Bij een netwerkbrede aanpak zal substitutie naar andere modaliteiten plaatsvinden en ook een substitutie van bezoekers richting andere winkelgebieden. Er zullen dus bezoekers wegblijven uit het centrum. Vanwege de hoge kwaliteit van het binnenstedelijke centrum zal dit effect naar verwachting beperkt zijn.

De analyses in hoofdstuk drie sluiten aan bij de stelling van Henk Meurs dat het Utrechtse centrum een hoge kwaliteit winkelaanbod heeft en dat dit de voornaamste reden is voor mensen om in Utrecht te winkelen. Dit betekent niet dat de aanpassingen geen effect op de bezoekersstroom zullen hebben. De waardering voor de autobereikbaarheid is al laag, de verkeersaanpassingen kunnen dit mogelijk

verder verlagen. Er zijn enkele segmenten waar de effecten naar verwachting relatief sterker gevoeld zullen worden dan in andere, te weten: warenhuizen, mode, daghoreca en musea. Het omzetaandeel vanuit automobilisten is in deze segmenten relatief hoog.

We verwachten daarnaast dat de negatieve economische effecten het meest omvangrijk zullen zijn in de eerste maanden/jaren na de ingreep. Bezoekers en winkeliers moeten wennen aan de nieuwe situatie. Hierna herstelt het evenwicht zich mogelijk of kan zelfs een economische opleving plaatsvinden, zoals in het voorbeeld van de stad Groningen.

4.2 Verkeerseffecten

In deze paragraaf geven we een overzicht van de verkeerseffecten van de infrastructurele aanpassingen en nieuwbouw rondom het Beurskwartier en Lombokplein. We gebruiken hiervoor de uitkomsten van het verkeersmodel van de gemeente Utrecht[38]. In dit model is inzichtelijk gemaakt hoe het verkeer zich verplaatst tussen (en binnen) het gebied 'het oude centrum' en andere gebieden in Nederland. We gaan eerst in op de huidige situatie en behandelen vervolgens de autonome ontwikkeling zonder ingrepen (het scenario autonome situatie 2030). Daarna gaan we in op de effecten die als gevolg van de plannen voor het Beurskwartier, Lombokplein en de Graadt van Roggenweg optreden (het scenario Beurskwartier/Lombokplein 2030). We kijken naar het verkeer over de weg, openbaar vervoer en de fiets. Voetgangers worden in het model niet meegenomen.

4.2.1 Auto

Huidige situatie

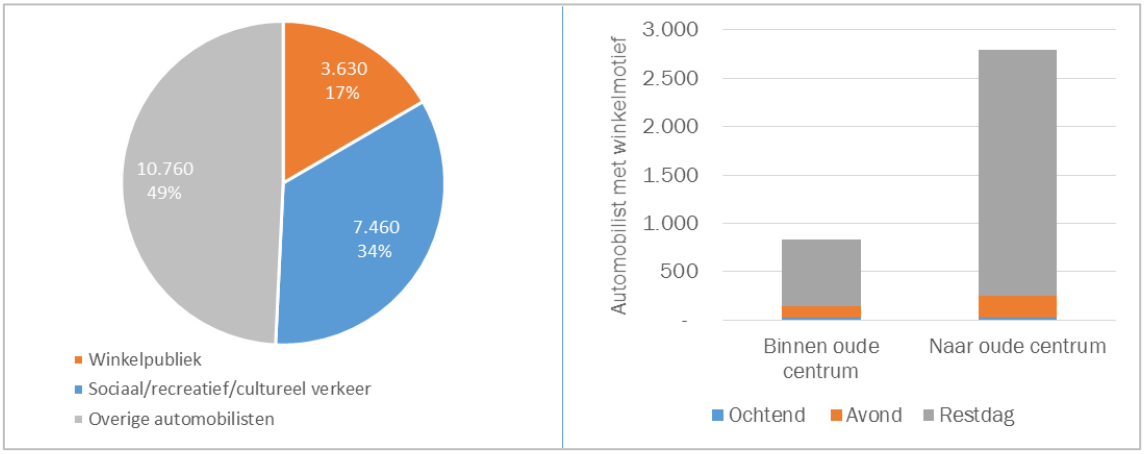
Op een gemiddelde werkdag reizen op dit moment (2015) vijfentwintigduizend mensen naar het centrum, of naar locaties binnen het centrum. Van deze groep komt 17 procent voor het winkelaanbod, zoals weergegeven in Figuur 4.1. 34 procent van de automobilisten bezoekt de stad voor sociaal-recreatieve of culturele doeleinden. Hieronder valt het bezoek voor (dag)horeca en musea. Deze gegevens sluiten aan op het onderzoek van Strabo (2015), zoals behandeld in paragraaf 3.1.2 en weergegeven in Figuur 3.2.

Van de 3.600 automobilisten met winkelmotief verplaatst een klein deel (23%) zich *tussen* locaties binnen het oude centrum, zoals te zien is in Figuur 4.2. De andere automobilisten komen vanuit andere delen van de stad, provincie of het land *naar* het oude centrum. Het meeste winkelpubliek (89%) komt niet tijdens de ochtend of avondspits naar het centrum, maar op andere momenten gedurende de dag. Met name tijdens de ochtendspits is de groep winkelpubliek marginaal.

[38] VRU 3.3u

Figuur 4.1:
Uitsplitsing automobilisten naar motief (2015)

Figuur 4.2:
Spreiding winkelpubliek over dagdeel en naar route (2015)

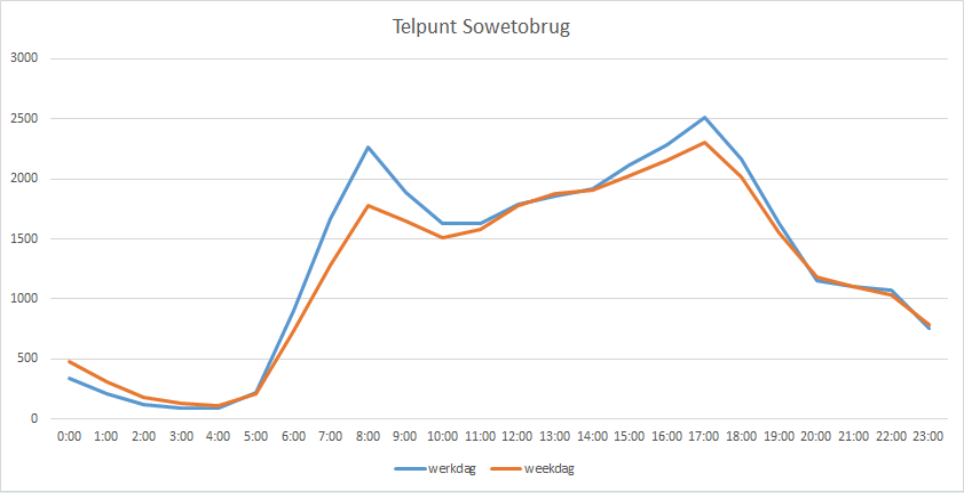

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Werkdag of weekenddag

In het verkeersmodel wordt bij de berekeningen uitgegaan van een reguliere werkdag. Dit geldt ook voor het winkelpubliek . In hoofdstuk 3 van dit rapport gaven we aan dat veel winkelpubliek juist op zaterdag naar de stad afreist. Uit het Koopstromenonderzoek (2016) blijkt dat 34% van de dagelijkse en 60% van de niet-dagelijkse aankopen in het weekend plaatsvinden.

Maar omdat de drukte en spreiding over de dag van het totale verkeer richting centrum niet veel verschilt, zijn de resultaten ook bruikbaar voor weekenddagen. Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de drukte op een werk- en weekenddag op langs de Graadt van Roggeweg richting Westplein, op telpunt Sowetobrug. Te zien is dat het verschil tussen een weekend- en werkdag klein is. Het belangrijkste verschil is dat de pieken op werkdagen scherper zijn.

Bron: Gemeente Utrecht (2017)

In het weekend ligt het totale verkeer vijf procent lager dan op doordeweekse dagen. Met name de pieken tijdens spits liggen op werkdagen hoger. Verder wordt dezelfde lijn gevolgd. De totale drukte (en bijkomende vertraging) zal in het weekend gemiddeld dus wat lager zijn dan op weekdagen.

Autonome ontwikkeling 2030

In het verkeersmodel zijn gegevens opgenomen over hoe de stad, hoe de regio en hoe verkeersstromen er nu uitzien. Om een inschatting van de ontwikkeling van het verkeer tot 2030 te maken en de aantrekkelijkheid (of zwaartekracht) van bepaalde gebieden (binnen en buiten de stad) te bepalen zijn diverse infrastructurele ingrepen en is ruimtelijke programmering tot en met 2025 in het model toegevoegd. Op basis daarvan is de ontwikkeling verder doorgetrokken tot 2030. Het model geeft als uitkomst het aantal reizigers per gebied dat een herkomst en/of bestemmingen heeft in bepaalde afgebakende gebieden (zoals de binnenstad van Utrecht en het projectgebied Beurskwartier en Lombokplein, Leidsche Rijn en alle overige gemeenten in de provincie Utrecht). Daarnaast is bekend hoe lang deze reizigers erover doen om tussen hun herkomst en bestemming te reizen. Deze gegevens zijn bekend voor diverse modaliteiten (fiets, auto en OV) en voor verschillende motieven (woon-werk, zakelijk, winkelen en onderwijs). Een uitgebreid overzicht van meegenomen infrastructurele ingrepen en toevoeging van ruimtelijk programma is opgenomen in de Uitgangspuntennotitie VRU3.3u (2016)[39]. Daarnaast is voor een meer globale ontwikkeling op economisch, demografisch en verkeerskundig vlak gerekend met het General Economy-scenario (GE-scenario) van het Planbureau voor de Leefomgeving[40].

In de periode tussen basisjaar 2015 en 2030 neemt het winkelpubliek toe naar 4.250 automobilisten per (werk)dag en het sociaal, recreatieve en culturele publiek stijgt naar 7.770 automobilisten. De toename van het winkelpubliek met de auto (17%) is relatief hoog ten opzichte van de volledige stroom automobilisten (6,4%). De toename van het sociaal, recreatieve en culturele publiek is juist relatief laag (4,1%).

Het winkelpubliek dat met de auto *naar* het centrum reist neemt sterk toe (ongeveer met 24%) terwijl het verkeer dat *tussen* locaties binnen het centrum reist afneemt (ongeveer met 6%). De grootste toename van winkelpubliek vindt plaats tijdens de ochtendspits (ongeveer 62%). In absolute aantallen is dit echter een relatief kleine groep. In het verkeersmodel is gebruik gemaakt van de ontwikkelingen volgens het Global Economie scenario van het PBL. Het gaat onder meer om de ontwikkeling van de economie en het aantal inwoners in Nederland, het verkeer en de modal split. Onbekend is wat het

[39] Enkele voorbeelden van relatief grote woningbouwprojecten zijn Archimedeslaan 16 (1.500 woningen), Centrum Overvecht (800 woningen), de ontwikkelingen in Leidsche Rijn (LR Centrum, het Zand, Hoge Weide en Leeuwesteyn bijvoorbeeld) en de Veemarkt. Voorbeelden van enkele relatief grootschalige programmeringen op het gebied van bedrijven, kantoren en voorzieningen zijn: bedrijventerrein de Wetering Zuid, winkelcentrum Leidsche Rijn Centrum, transformatie van (een deel van) de Jaarbeurs, de uitbreiding van de Bijenkorf en herontwikkeling en transformatie van het voormalige postkantoor aan het Neude.

[40] Zie voor een toelichting: http://www.pbl.nl/publicaties/2004/408129027_GE_beschrijving

model voorspelt over de invloed van bijvoorbeeld online winkelen op het aantal bezoekers met een winkelend motief.

Tabel 4.1: verandering dagelijks autoverkeer naar/in centrum Utrecht, (2015 – 2030)

Type verkeer	Dagdeel	2015	2030	Ontwikkeling	
			Autonoom	Absoluut	%
Alle Winkelpubliek	**Totaal**	**3.630**	**4.250**	**620**	**17,1%**
	Ochtend	40	70	30	62,7%
	Avond	350	390	40	10,9%
	Restdag	3.230	3.780	550	17,2%
Binnen oude centrum	Hele dag	830	770	-50	-6,4%
Naar oude centrum	Hele dag	2.800	3.470	670	24,1%
Sociaal, recreatief en cultureel publiek	**Totaal**	**7.470**	**7.770**	**310**	**4,1%**
Alle automobilisten	**Totaal**	**21.850**	**23.250**	**1.400**	**6,4%**

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Effecten op reistijd als gevolg van centrumplannen Beurskwartier en Lombokplein

De renovatie van Beurskwartier, Lombokplein en de Graadt van Roggenweg hebben effect op het verkeer. Op bepaalde routes naar het centrum (voornamelijk aan de west-zuidkant, zie kader) zal dit enige reistijdvertraging opleveren.

Reistijdvertraging naar oude centrum

Op bepaalde routes treedt volgens het verkeersmodel extra vertraging op door de ingrepen rondom het Beurskwartier en Lombokplein. In dit kader geven we enkele voorbeelden waarin relatief veel reistijdverlies optreedt voor automobilisten die afreizen naar het oude centrum.

- **Vanaf Leidsche Rijn**. Een automobilist die tussen negen en vier overdag van Leidsche Rijn naar het oude centrum afreist doet daar nu gemiddeld vijftien en een halve minuut over. Zonder de ingreep zal dit in 2030 vrijwel evenveel tijd kosten. Worden de ingrepen doorgevoerd, dan neemt de reistijd gemiddeld met tien seconden toe, één procent extra reistijd.
- **Vanaf IJsselstein.** Vanaf IJsselstein rijdt een automobilist tijdens de avondspits in gemiddeld negentien minuten naar Utrecht centrum. Dit zal in 2030 met twee minuten toenemen. Door de ingreep zou hier twintig seconden aan worden toegevoegd, anderhalf procent extra reistijd.
- **Vanaf Woerden**. Een automobilist die vanaf Woerden tijdens de ochtendspits naar Utrecht centrum afreist doet hier nu gemiddeld 22 minuten over. Zonder ingreep is dit in 2030 toegenomen tot 25 minuten. Wordt de ingreep doorgevoerd, dan wordt hier een halve minuut extra reistijd aan toegevoegd.

De capaciteit van de Graadt van Roggenweg neemt af, als gevolg van de aanpassing van 2x2 rijstroken naar 2x1 rijstrook. Daarnaast wordt een lagere maximumsnelheid gehanteerd. De analyses die uit het verkeersmodel volgen laten zien dat de reistijd voor mensen die gebruik maken van de Graadt van Roggenweg in beperkte mate toeneemt (en op sommige verbindingen zelfs afneemt). Als verklaring voor deze beperkte afname geeft de verkeerskundige modelexperts van de gemeente Utrecht aan dat de capaciteit op een wegvak in binnenstedelijk gebied voornamelijk afhankelijk is van de kruisingen. Door aanpassingen in verkeersregelinstallaties en door het aantal kruisingen terug te dringen (zo wordt de kruising bij de Croeselaan compacter) verwacht men dat het verkeer goed kan blijven doorstromen en dat er beperkte extra reistijd optreedt. Wij hebben dit niet kunnen checken, maar de verklaringen sluiten wel aan op de ervaringen die wij hebben met dergelijke maatregelen.

Effecten op aantal reizigers als gevolg van centrumplannen Beurskwartier en Lombokplein

Door de extra reistijd zullen er automobilisten zijn die besluiten om niet, of minder vaak, naar de stad te reizen om te winkelen of om musea/horeca te bezoeken[41]. In Tabel 4.2 geven we weer wat dit volgens het verkeersmodel voor gevolg heeft op de reizigersstroom ten opzichte van het jaar 2030 zonder ingreep. Er komen per dag in totaal 200 automobilisten minder naar het centrum, bijna één procent van het totaal. In de subgroepen winkelpubliek en sociaal-recreatief/cultureel blijft een groter aandeel weg, respectievelijk 1,3 en 1 procent. Buiten de spits om komen er vijftig automobilisten met winkelmotief minder en zeventig met sociaal, recreatieve en culturele motief.

De effecten zijn inzichtelijk gemaakt voor het zichtjaar 2030. Hoe het verkeer zich ontwikkelt tot die periode (dus na ingreep en voor 2030) is niet precies bekend, dat zal mede afhangen van de volgordelijkheid van ingrepen (eerst aanpassing Graadt van Roggenweg of eerst andere verkeerskundige maatregelen). Het hangt eveneens af van het gedrag van het winkelende publiek, uit de literatuur blijkt dat de effecten vlak na de ingreep vaak groter zijn en na verloop van tijd afvlakken.

[41] Vrachtverkeer is onderdeel van de modaliteit auto, deze is in het verkeersmodel van de gemeente Utrecht niet apart uitgesplitst. De gevolgen voor vrachtverkeer (en daarmee bijvoorbeeld de bevoorrading van winkels) op het gebied van reistijden kunnen wij om die reden niet exact inschatten. Logische aanbeveling aan de gemeente Utrecht is dat het zorg draagt dat tijdens werkzaamheden in het projectgebied de bereikbaarheid voor distributeurs van winkels niet of slechts gering in het gedrang komt.

Tabel 4.2: verandering dagelijks autoverkeer naar/in centrum Utrecht, (2015 – 2030)

Type verkeer	Dagdeel	2030 Autonoom	2030 Ingreep	Effect ingrepen Absoluut	Effect ingrepen %
Winkelpubliek	**Totaal**	**4.250**	**4.190**	**-60**	**-1,3%**
	Ochtend	70	70	-	~0%
	Avond	390	390	-	~0%
	Restdag	3.780	3.730	-50	-1,4%
Binnen oude centrum	Hele dag	770	770	-	~0%
Naar oude centrum	Hele dag	3.470	3.420	-50	-1,5%
Sociaal, recreatief en cultureel publiek	**Totaal**	**7.770**	**7.700**	**-70**	**-1%**
Alle automobilisten	**Totaal**	**23.250**	**23.040**	**-200**	**-0,9%**

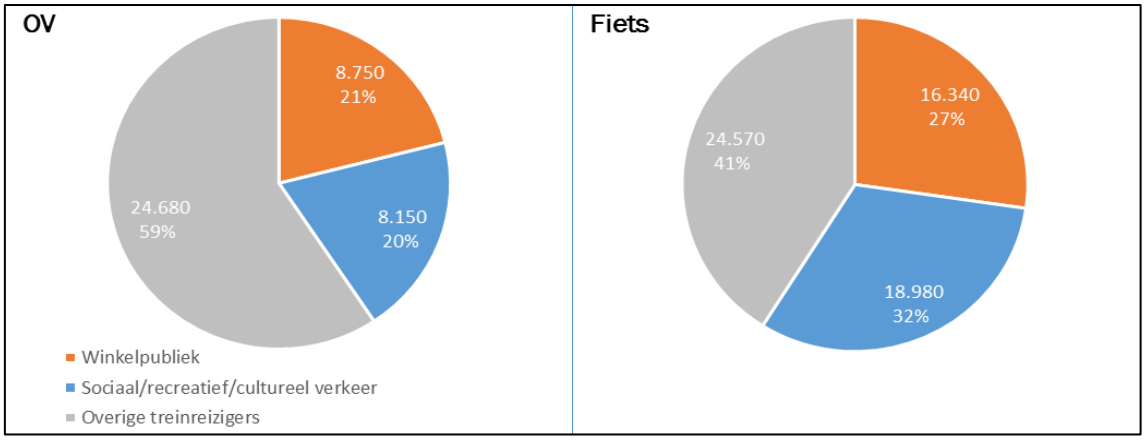
Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

4.2.2 Openbaar vervoer en fiets

Huidige situatie

Per dag reizen er momenteel veertigduizend mensen met het openbaar vervoer naar, of binnen het centrum van Utrecht. Een op de vijf komt om te winkelen en nog eens een op de vijf voor recreatie of cultuur (Figuur 4.3). Zestigduizend mensen reizen met de fiets naar/binnen het centrum. De groepen die het centrum bezoeken met winkelmotief of sociaal, recreatief en cultureel motief zijn relatief groot: 27 en 32 procent.

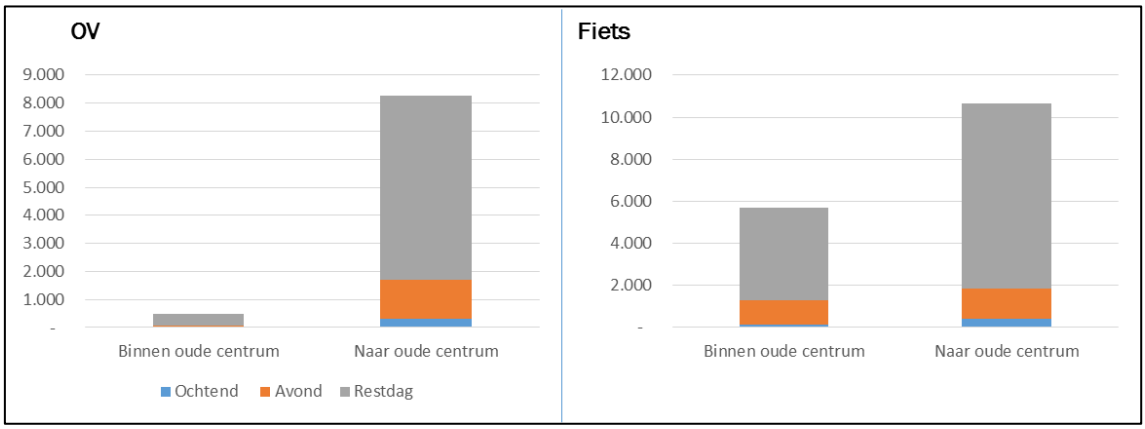
Figuur 4.3: Uitsplitsing dagelijkse bezoekers centrum Utrecht naar motief (2015)

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Trips met het OV worden vooral gemaakt van locaties buiten het centrum naar het centrum toe. Ritten binnen het centrum worden relatief weinig gemaakt (zie Figuur 4.4). De reizigers met de fiets maken juist relatief veel lokale ritten.

Figuur 4.4: Spreiding winkelpubliek over dagdeel en naar route (2015)

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Autonome ontwikkeling 2030

Tussen het basisjaar 2015 en 2030 neemt het aantal reizigers met OV en met de fiets toe. Het Openbaar Vervoer groeit sneller dan fietsverplaatsingen: 17,9 procent tegenover 8,4 procent. Het winkelpubliek neemt relatief sterk toe: winkelpubliek met OV met 36,1 procent en winkelpubliek te fiets met 15,3 procent.

Tabel 4.3: verandering dagelijks OV- en fietsverkeer naar/in centrum Utrecht, (2015 – 2030)

Type verkeer	Dagdeel	2015	2030	Ontwikkeling	
			Autonoom	Absoluut	%
Winkelpubliek	OV	8.750	11.920	3.160	36,1%
	Fiets	16.340	18.840	2.500	15,3%
Sociaal, recreatief en	OV	8.160	9.020	870	10,6%
cultureel publiek	Fiets	18.980	19.790	820	4,3%
Alle reizigers	OV	41.600	49.000	7.400	17,9%
	Fiets	59.900	64.900	5.000	8,4%

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Effecten centrumplannen Beurskwartier en Lombokplein

Het OV en fietsverkeer reageert verschillend op de set ingrepen. Reizigers met het Openbaar Vervoer nemen in aantal af, met één procent. De groep fietsers neemt juist toe met meer dan één procent.

Onder het winkelpubliek zijn deze ontwikkelingen sterker aanwezig: er zijn 2,7 procent minder OV reizigers en 2,2 procent meer fietsers met winkelmotief.

Tabel 4.4: verandering dagelijks OV- en fietsverkeer naar/in centrum Utrecht, (verschil autonoom en alternatief Beurskwartier, Lombokplein)

Type verkeer	Dagdeel	2030	2030	Effect ingrepen	
		Autonoom	Ingreep	Absoluut	%
Winkelpubliek	OV	11.920	11.590	-320	-2,7%
	Fiets	18.840	19.260	410	2,2%
Sociaal, recreatief en cultureel publiek	OV	9.020	8.980	-30	-0,4%
	Fiets	19.800	20.010	210	1,1%
Alle reizigers	OV	49.010	48.520	-490	-1,0%
	Fiets	64.910	65.640	730	1,1%

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

Een mogelijke verklaring voor de toename van het aantal bezoekers met de fiets en de afname van het aantal bezoekers met OV en auto komt doordat een deel van de ingrepen woningbouw en voorzieningen in het centrum zijn. Hierdoor komen er meer mensen in het centrum te wonen, die van de fiets gebruik zullen maken (of gaan lopen). De totale attractie van de binnenstad verandert niet, maar door toename van woningen in de nabijheid berekent het verkeersmodel een verschuiving naar fiets. De verschillen tussen de situatie waarin de stad zich autonoom ontwikkeld en de situatie waarin de plannen uit de Omgevingsvisie Beurskwartier – Lombokplein zijn gerealiseerd, zijn relatief klein en bedragen maar enkele procenten.

4.2.3 Conclusie effecten verkeer

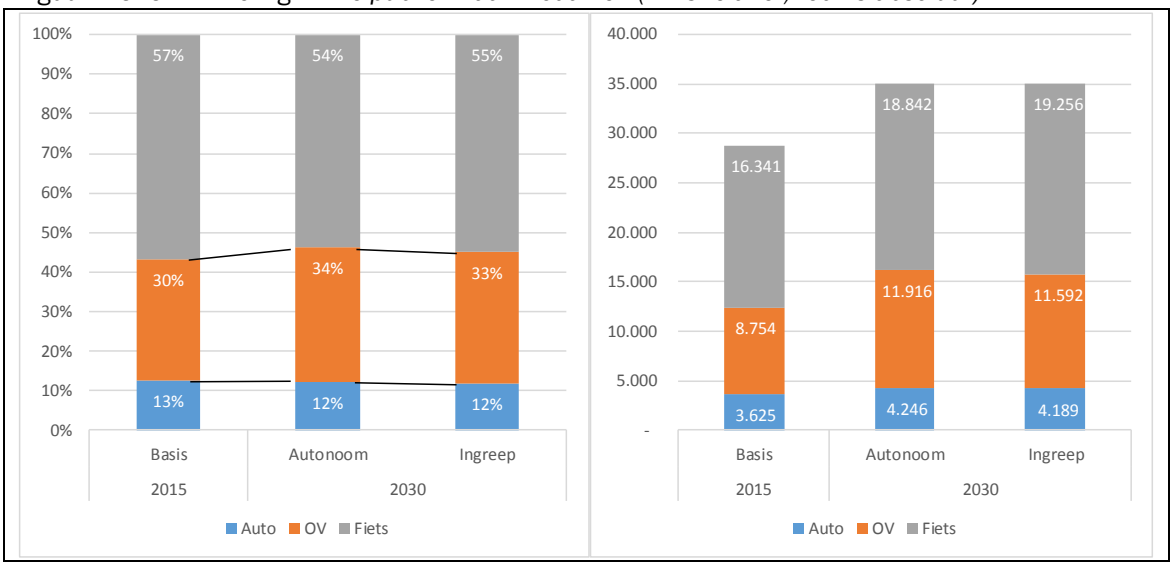
Uit de analyses met het verkeersmodel blijkt dat in het alternatief 'Beurskwartier, Lombokplein' (met ingreep in de Graadt van Roggenweg) het effect op het aantal bezoekers aan het stadscentrum gering is. Er is een kleine toename (van 0,1 procent) in het aantal bezoekers, als gevolg van het toevoegen van ruimtelijk programma en aanpassingen in de Graadt van Roggenweg. De effecten op de verschillende modaliteiten verschillen: het aantal automobilisten en OV-reizigers neemt af, maar het aantal fietsers neemt toe.

De effecten op reistijd zijn ook beperkt. Deze worden beperkt door het treffen van maatregelen ten aanzien van verkeersregelinstallaties en het terugdringen van het aantal kruisingen op de Graadt van Roggenweg. Deze vangen de teruggebrachte capaciteit grotendeels op. Deze conclusies hebben wij echter niet kunnen checken.

Een deel van de automobilisten en OV-reizigers zal de binnenstad niet meer bezoeken, maar een deel zal gebruik maken van de fiets of zal gaan lopen (zit niet in het model), een *modal shift* dus. Het aantal

fietsers zal eveneens toenemen als gevolg van het toevoegen van ruimtelijk programma dicht tegen de binnenstad aan. De verschillen in het Beurskwartier, Lombokplein scenario zijn relatief klein en bedragen maar enkele procenten. Wel kan deze verschuiving een economisch effect met zich meebrengen. De verschillende modaliteiten kennen namelijk een verschillend uitgavepatroon[42]. In de volgende paragraaf maken we een inschatting van deze effecten.

Figuur 4.5: Ontwikkeling winkelpubliek naar modaliteit (links relatief, rechts absoluut)

Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017)

4.3 Economische effecten

De berekening van het economische effect is gebaseerd op de effecten vanuit het verkeersmodel. In het alternatief 'Beurskwartier, Lombokplein' neemt het aantal winkelende automobilisten met 1,5 procent af, het aantal OV-bezoekers dat komt winkelen met 2,7 procent af en het aantal fietsers dat gaat winkelen neemt met 2,2 procent toe, als gevolg van de set aan maatregelen ingrepen. De verandering in het aantal bezoekers per motief en kengetallen van Strabo (2015) over bestedingen per persoon per motief (zie ook bijlage 2) zijn gebruikt om het economische effect te bepalen.

Het modelmatig berekende economische effect is dat, wanneer de gemeente Utrecht besluit de plannen voor het Beurskwartier, Lombokplein en de Graadt van Roggenweg uit te voeren, de totale weekomzet in de binnenstad afneemt met 1.900 euro (prijspeil 2015, zie ook Tabel 4.5). Op jaarbasis gaat het om een afname van ongeveer 100.000 euro, op een totale omzet van naar schatting 800 miljoen euro. Het grootste negatieve effect wordt veroorzaakt door de afname van het aantal busreizigers (9.800 euro per week). Ook is er omzetverlies door minder treinreizigers (5.700 euro per week) en

[42] Waarbij mogelijk ook geldt dat mensen die daadwerkelijk een modal shift maken (bijvoorbeeld van auto naar fiets) hun uitgavepatroon niet zomaar zullen aanpassen, gegevens daarover zijn niet bekend. Wij baseren ons om die reden op de kengetallen beschikbaar via Strabo (2015) over de gemiddelde uitgaven pp per modaliteit.

minder automobilisten (4.000 euro per week) die het centrum bezoeken. Daarentegen neemt de omzet vanuit mensen die met de fiets het centrum bezoeken toe (ongeveer 18.000 euro per week) Ten opzichte van de gerealiseerde omzet in 2015 is de schade relatief beperkt. Het totale verlies bedraagt 0,01% procent van winkels, daghocera en musea in het centrum[43]. Dit berekende effect is zo klein dat dit niet significant is. Bovendien is het effect van bezoekers die te voet naar de binnenstad komen niet berekend. Omdat dit aantal zal stijgen door de toename van het aantal bewoners van het gebied, zal het totale effect mogelijk licht positief zijn. De enige conclusie die we hieruit kunnen trekken is dat het totale effect naar verwachting heel klein is. Of het positief of negatief zal zijn, is niet te zeggen.

De berekende omzet in de historische binnenstad neemt af door de ingrepen, de omzet in Hoog Catharijne neemt juist toe. Dat wordt veroorzaakt door het relatief grotere belang van fietsers en relatief lagere belang van automobilisten voor de winkelvestigingen in Hoog Catharijne. Daarnaast zijn voor Hoog Catharijne de segmenten ambachten/diensten en daghoreca niet meegenomen (daarover zijn geen gegevens bekend), dat zijn juist wel sectoren waar de automobilist een relatief groot aandeel in heeft. Deze werken in de binnenstad namelijk relatief zwaar door.

Tabel 4.5: Wekelijkse omzetverandering door ingrepen ten opzichte van autonoom scenario (2030), in duizenden euro's

Modaliteit	Binnenstad	Hoog Catharijne	Totaal	% van omzet 2015*
Auto	€ -3.800	€ -638	€ -3.970	-0,03%
Bus	€ -9.140	€ -660	€ -9.800	-0,06%
Trein	€ -5.130	€ -520	€ -5.650	-0,04%
Fiets	€ 14.730	€ 3.230	€ 17.960	0,12%
Saldo	**€ -3.350**	**€ 1.412**	**€ -1.934**	**-0,01%**

*Bron: verkeersmodel gemeente Utrecht (2017), Strabo (2015) en bezoekcijfers musea (CMU, 2015) *het aandeel van de omzet uit 2015 (incl. omzet vanuit voetgangers)*[44].

Omzetverandering naar segment

Kijkend naar de effecten onder de verschillende segmenten die onder detailhandel, recreatie en horeca vallen, dan zal de omzetafname relatief het grootst zijn in het segment ambachten/diensten. Met een afname van 0,5 procent is dat nog steeds beperkt (bovendien vallen de percentages binnen de nauwkeurigheidsmarges van het verkeersmodel). Ook de overige segmenten voelen een licht negatief effect:

- Musea: afname van 0,08 procent.

[43] Daarbij moet eveneens worden aangetekend dat de modaliteit lopen niet in het verkeersmodel is opgenomen. Er is mogelijk wel een modal shift van de auto of het OV naar lopen, de omzetderving daarvan is dus niet meegenomen in de berekening van het economische effect.

[44] Bij de berekeningen van de economische effecten is uitgegaan van de omzetgegevens uit 2015 op basis van Strabo. Toevoeging van het ruimtelijk programma en aanpassingen in de Graadt van Roggenweg hebben pas effect vanaf 2030. Als gevolg van inflatie kunnen prijzen en omzetverschillen in de tussentijd veranderen.

- Daghoreca: afname van 0,07 procent.
- Niet-dagelijks (waaronder kleding, warenhuizen en sportartikelen): afname van 0,08 procent.
- Dagelijkse sector (voedsel en drogisterij/parfumerie): afname van 0,2 procent.

Binnen de segmenten zijn er volgens de kengetallen en analyses die daaruit volgen ook bepaalde branches die profiteren van het feit dat meer mensen met de fiets naar de stad komen. Het gaat om sportartikelen en mode.

Reflectie op conclusies economische effect

De onderzochte en geanalyseerde effecten op economisch vlak volgen voor het grootste deel uit het Verkeersmodel van de gemeente Utrecht. Uit dat model blijkt dat aanpassing aan de Graadt van Roggenweg zorgt voor een beperkte toename van de reistijd. Met aanpassing van de Graadt van Roggenweg worden namelijk ook nog andere infrastructurele maatregelen genomen, zoals het terugdringen van het aantal kruisingen en door automatisering van kruispunten (door regulering van bijvoorbeeld verkeerslichten kan de intensiteit op de weg beïnvloed worden). Dit zorgt ervoor dat de effecten op de reistijd, als gevolg van het terugbrengen van de capaciteit op de Graadt van Roggenweg, beperkt is. Decisio heeft de aannames voor wat betreft de reistijd niet kunnen checken, maar de verklaringen van de gemeente lijken ons plausibel.

De impact op het aantal reizigers en op de omvang van het winkelende publiek beschouwen wij eveneens als plausibel. Deze constatering baseren we met name op de zichtbare modal shift die optreedt als gevolg van het pakket aan maatregelen. Bezoekers stappen over van de auto en het openbaar vervoer op de fiets (en mogelijk zullen zij ook lopend gaan, maar deze modaliteit zit niet in het verkeersmodel). Dat lijkt logisch omdat dicht tegen het centrum aan een OV-terminal wordt gerealiseerd en het toegevoegde ruimtelijke programma ook dicht tegen de stad aan is gelegen, waardoor het waarschijnlijk is dat relatief veel mensen gebruik zullen maken van de fiets.

5 Conclusie

Economische vitaliteit van de binnenstad

Op basis van deskresearch en literatuurstudie concluderen we dat de Utrechtse binnenstad er op dit moment economisch relatief goed voor staat. Het centrum trekt relatief veel bezoekers en kent ook een relatief grote aantrekkingskracht van buiten de stad. Dat uit zich in de waardering van de bezoekers over het aanbod van winkels en horeca, met een 8,1 scoort Utrecht hoger dan gemiddeld (KSO 2016). De vloerproductiviteit (omzet per m^2 winkelvloeroppervlak) is hoger dan het Nederlands gemiddelde en ook de vastgoedprijzen in de belangrijkste Utrechtse winkelprijzen doen niet onder voor die in steden van soortgelijke omvang. Dat duidt erop dat Utrecht een aantrekkelijke winkelstad is, zowel voor consumenten als voor winkeliers.

Op basis van enkele waargenomen trends en ontwikkelingen zijn er ook aandachtspunten voor de binnenstad. In bepaalde segmenten is de omzet in de binnenstad afgenomen tussen 2011 en 2016 (op basis van het Koopstromenonderzoek 2016) en is het aantal vestigingen in de niet-dagelijkse sector afgenomen (met 15 procent). Mede om die reden is de leegstand in de afgelopen jaren toegenomen tot 16 procent in 2016. De leegstand is daarmee iets hoger dan het gemiddelde niveau in de Randstad (14 procent). Als belangrijkste redenen voor deze ontwikkelingen worden de economische crisis en toegenomen concurrentie van online winkelen genoemd, daarnaast heeft het leegstaande pand van de V&D een groot aandeel in het leegstandspercentage.

Het Beurskwartier en Lombokplein

De gemeente Utrecht heeft plannen om in het Beurskwartier en Lombokplein te verdichten en daarmee ruimtelijk programma toe te voegen. Het gaat om minimaal 3.600 woningen en om ongeveer 60.000 vierkante meter bvo voor werken en voorzieningen. Om dat mogelijk te maken en de leefbaarheid in het gebied, met name rondom het Westplein, te verbeteren zijn er ook plannen voor het aanpassen van de Graadt van Roggenweg. Deze weg is nu 2x2 rijstrook en de toegestane maximum snelheid is 50 km/u. De aanpassing bestaat uit het verlagen van de maximum snelheid naar 30 km/u en een teruggang naar 2x1 rijstrook vanaf de Koningsbergerstraat naar de Daalsetunnel.

Verkeerskundige en economische effecten

Als gevolg van deze ingrepen blijkt uit het verkeersmodel van de gemeente Utrecht (VRU 3.3u) dat het aantal winkelende bezoekers aan de binnenstad dat met de auto komt afneemt, met ongeveer 1,5 procent. Ook het aantal mensen dat met het openbaar vervoer naar de binnenstad komt om te winkelen neemt af, met ongeveer 2,7 procent. Daarentegen neemt het aantal bezoekers van de binnenstad dat met die fiets komt toe, met ongeveer 2,2 procent. Het fietsgebruik neemt toe als gevolg van een modal shift en als gevolg van het toevoegen van ruimtelijk programma dicht tegen het centrum van de stad aan.

Economisch hebben deze verkeerskundige effecten netto nauwelijks gevolgen. Op basis van de gegevens uit het verkeersmodel en kengetallen van Strabo (2015) over bestedingen van het aantal bezoekers lijkt de omzet naar iets af te nemen. Maar het berekende effect is minimaal en valt binnen de onzekerheidsmarge van het model, bovendien is een toename van bestedingen van voetgangers te verwachten. Deze is niet berekend. Zodat de eindconclusie is dat het project nauwelijks effect zal hebben op de bestedingen. De beperkte afname van het aantal bezoekers per auto (en OV), wordt gecompenseerd door de toename van bezoekers te fiets, mede als gevolg van de extra woningen in het gebied.

Bijlage 1. Literatuurlijst

- *Auto's weren uit Duitse steden*, NRC 2012.
- *Koopstromenonderzoek Utrecht Centrum 2016*, I&O Research.
- *Mobiliteitsbeeld 2014*, KiM 2014.
- *Omgevingsvisie Beurskwartier Lombokplein*, gemeente Utrecht – Concept 2 februari 2017
- Panteia (detailhandel.info), 2016
- *Passantenonderzoek kernwinkelgebied Utrecht*, Strabo 2009
- *Passantenonderzoek kernwinkelgebied Utrecht*, Strabo 2012
- *Passantenonderzoek kernwinkelgebied Utrecht*, Strabo 2015
- *Retailmarktspecial – revolutie in Retailland*, Jones Lang LaSalle, 2012
- *Regulating cars and buses in cities: the case of pedestrianisation in Oxford*, Parkhurst, 2003.
- *Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen – mobiliteitsplan Utrecht 2025*, gemeente Utrecht 2016.
- *Toekomstvisie Utrecht Centrum: 'a Healthy Urban Boost' – Zeven keuzedocument*, gemeente Utrecht, 2015.
- *Uitgangspuntennotitie VRU3.3u*, gemeente Utrecht 2016.
- *Utrecht, culturele metropool in ontwikkeling*, adviescommissie cultuurnota 2017-2020.
- *Utrecht in feiten en cijfers*, Q&A research&consultancy, 2015.
- *Vastgoedmonitor Utrecht*, Cushman & Wakefield, 2017
- *Winkelgebied van de toekomst*, Platform31, 2014
- *Winkelmarkt Snapshot Nederland*, september 2016, Cushman & Wakefield.

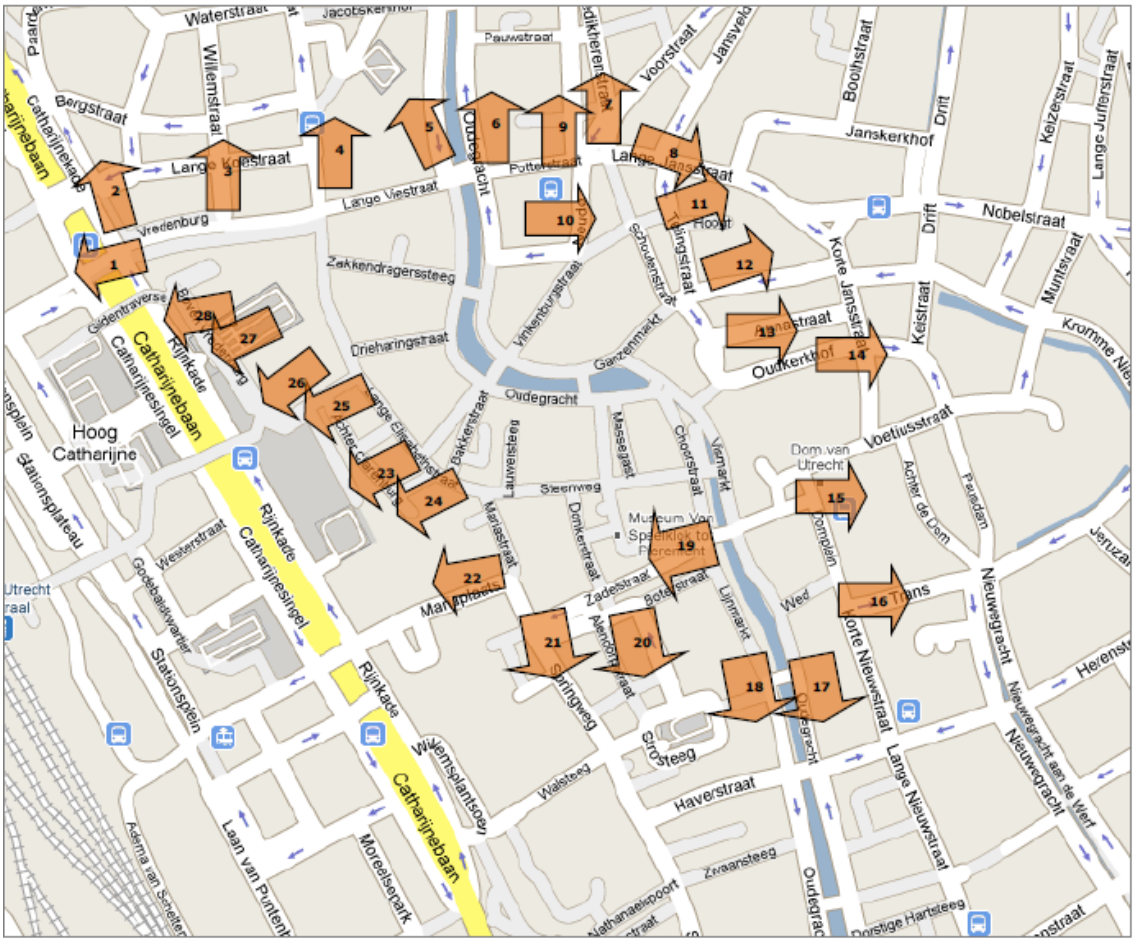
Bijlage 2. Aannames en kengetallen Model Decisio

Tabel A.1. Totale uitgaven bezoekers binnenstad Utrecht per vervoerwijze per sector, in 2014 (x 1.000 euro)

	Voetganger	Fiets	Auto	Trein	Bus	Totaal
Dagelijks	203	116	108	160	167	755
Voedsel	126	73	53	87	51	390
Drogisterij/parfumerie	79	44	55	74	113	365
Niet-dagelijks	1.733	2.387	1.827	1.637	2.044	9.629
Kleding	1.018	1.209	876	847	704	4.654
Schoenen, lederwaren	185	216	137	169	177	884
Warenhuizen	138	89	249	85	63	624
Sportartikelen	14	301	25	30	121	490
Overig niet-voedsel	379	612	512	259	1.000	2.762
Daghoreca	125	278	437	200	243	1.283
Ambachten/diensten	3	4	37	29	208	281
Overig niet-voedsel	379	612	512	259	1.000	2.762

Bron: Strabo (2015), bewerking Decisio

Onderzoeksgebied Strabo 2012 en 2016

Bron: Strabo 2015.

Bijlage 3. Amendement onderbouw maaiveld-oplossing

Ingediend raad 9.7.2015(a)
Aangenomen raad 9.7.2015(a)
tegen: CDA, PvdD

2015/A55

Amendement onderbouw maaiveld-oplossing

De gemeenteraad bijeen op 9 juli 2015 ter besluitvorming over de Toekomstvisie centrum fase 2 Stationsgebied,

Constaterende dat:

- Het college in de toekomstvisie voorstelt om geen tunnel onder het Westplein aan te leggen;
- De Westpleintunnel onderdeel was van de variant die gekozen is in het referendum over het Stationsgebied in 2002.

Overwegende dat:

- het de ambitie is om de kwaliteit van de openbare ruimte bij het huidige Westplein fors te verbeteren;
- Sinds de eerste plannen rondom de Westpleintunnel het nodige veranderd is in wetgeving en het Utrechtse verkeersbeleid;
- de visie uit Utrecht Aantrekkelijk en Bereikbaar onder andere gericht is op het verminderen van doorgaand autoverkeer en een tunnel-oplossing daar niet op aansluit en niet meer nodig lijkt te zijn.
- Een tunnelvariant veel duurder is dan een oplossing op maaiveld;
- Een goede inpassing van een maaiveld-variant waarbij de ruimtelijke kwaliteit centraal staat ook een forse investering vraagt;
- Goede fysieke bereikbaarheid van bestaande functies in het oude centrum en Lombok en hoge ambities voor de openbare ruimte essentieel zijn voor een aantrekkelijk en bereikbaar centrumgebied;
- De economische consequenties van de visie (kosten-baten analyse) inzichtelijk gemaakt worden bij de structuurvisie;
- Privaatrechtelijk afspraken zijn gemaakt over de (auto)bereikbaarheid van parkeervoorzieningen bij Hoog Catharijne;
- Om een oplossing op maaiveld met de uitgangspunten van een stadsboulevard te creëren (hoge kwaliteit van openbare ruimte, oversteekbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid) een reductie naar maximaal 15.000 autobewegingen per dag nodig is;
- Deze reductie van het doorgaande autoverkeer op het Westplein effecten zal hebben op andere wegen in Utrecht en de consequenties daarvan moeten kunnen worden gewogen in relatie tot de ambities op en rond het Westplein.

Besluit aan het raadsvoorstel toe te voegen na beslispunt 3:

4. Voorafgaand aan het definitieve besluit bij de structuurvisie over de onder 3d genoemde uitgangspunten:
   - de haalbaarheid van deze uitgangspunten te onderzoeken, in samenhang met het nieuwe verkeersplan "Slimme routes, slim regelen";
   - daarbij de effecten op het stedelijke verkeersnetwerk inzichtelijk te maken;
   - onderbouwd de mogelijkheden aan te geven voor de gewenste ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke en verkeerskundige inpassing;
   - de economische effecten te onderzoeken.

Het oude beslispunt 4 om te nummeren naar beslispunt 5.

Tim Schipper	Peter van Corler	André van Schie	Maarten Koning	Cees Bos
SP	GroenLinks	VVD	D66	Stadsbelang

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Jansdam, B. (Berni)
Kenmerk	4568592
Vergadering	gemeenteraad
Vergaderdatum	7 december 2017
Jaargang en nummer	2017, nr. 96
Portefeuille	Stationsgebied

Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

besluit

1 In te stemmen met de in de reactienota voorgestelde wijzigingen van de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein en 2e actualisatie aanvullende MER, zoals samengevat in paragraaf 2.3 van de reactienota.

2 De Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein inclusief bijlagen vast te stellen met de aanvullende opgaven:

2a Zo spoedig mogelijk of uiterlijk bij de vaststelling van het SPVE legt het college een integrale afweging (ruimtelijk, programmatisch, financieel) voor aan de gemeenteraad met tenminste twee stedenbouwkundige modellen ter hoogte van het park met bebouwing aan de Croeselaan:

* het model uit de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein;

* een gelijkwaardige uitgewerkte variant met het behoud van alle of een substantieel deel van de panden inclusief een park, waarin door meerdere deskundigen aangedragen bruikbare creatieve voorstellen zijn verwerkt. Het behoud van de woonfunctie van de panden wordt daarbij uitdrukkelijk als mogelijkheid opengehouden;

2b Het besluit over het deels slopen dan wel inpassen van de 31 woningen die in de visie plaats maken voor het park aan de Croeselaan pas aan te nemen nadat gekozen is voor een stedenbouwkundig model zoals beschreven bij 2a.

3 De 2e Actualisatie Aanvullende Milieueffectrapportage Beurskwartier/Lombokplein vast te stellen

4 Te starten met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een Functioneel Ontwerp voor de openbare ruimte voor het ontwikkelgebied Lombokplein. Dit intensief samen te doen met bewoners, ondernemers van Lombok en overige belanghebbenden.

5 Het plangebied Beurskwartier en Lombokplein als onderdeel van de 2e fase Stationsgebied te kwalificeren als A1 gebied conform de nota stallen en parkeren

6 Een quick scan te doen naar de haalbaarheid van een fietstunnel onder het spoor tussen de Jeremias de Deckerstraat en de Nicolaas Beetsstraat.

7 Een verwervingskrediet te verlenen tot een bedrag van 5 miljoen euro ten behoeve van de anticiperende verwerving van woningen aan de Croeselaan en omgeving, binnen het toekomstig plangebied Beurskwartier, vooruitlopend op en te dekken uit de nog te openen grondexploitatie Beurskwartier.

8 Tijdelijke geheimhouding die het college heeft opgelegd op de financiële bijlagen 'Financiële Verkenning Beurskwartier juni 2017' en 'Financiële verkenning Lombokplein juni 2017' te bekrachtigen ex. artikel 25 lid 3 Gemeentewet.

9 De binnen het plangebied her in te richten 2x1 stadsstraat via de bocht bij het NH-Hotel tot aan de Daalsetunnel *robuust* uit te voeren zodat:

A: nood-en hulpdiensten bij congestie het stilstaand verkeer op de stadsstraat kunnen passeren;

B: langsparkeren op dit stuk geen onnodige congestie veroorzaakt;

C: afslaand bestemmingsverkeer binnen het plangebied eigen opstelvlakken krijgt waar ruimtelijk mogelijk en verkeerskundig noodzakelijk.

Gemeente Utrecht

10. * Een stevig groen gebaar op- en rond het Westplein mogelijk en gewenst is;
* In het SPVE een kwalitatief stadspark te ontwerpen in het plangebied Lombokplein door ongeveer een halvering van het in de visie geplande bouwoppervlakte te realiseren ten bate van meer groen;
* De zo gewonnen openbare ruimte in samenspraak met bewoners en belanghebbenden in te richten met ruimte voor veel groen, spelen en recreatie;
* In het SPVE nader uit te werken kleinschalige voorzieningen (bv horeca, kiosk) te integreren in- of rond dit nieuwe Lombokpark;
* De woningbouw op- en rond het Lombokpark hoofdzakelijk te bestemmen voor doelgroepen met een zeer lage parkeerbehoefte –zoals studentenhuisvesting- zodat er marginale extra weg- en parkeerinfrastructuur voor nodig is.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 december 2017

De griffier

mr. M. van Hall

De plv. voorzitter gemeenteraad

M.A. Koning MSc

Ingediend raad 7.12.2017 (o)
Aangenomen raad 7.12.2017 (m)
tegen: PvdA SBU, CU, PvdA

A 2017 / 67

Amendement Robuuste weg

De gemeenteraad van Utrecht bijeen op 7 december 2017 ter bespreking van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Overwegende dat:

- De invalsroute via het huidige Westplein naar het centrum belangrijk is voor de bereikbaarheid van dit economisch kerngebied;
- De nieuwe weg ook bij filevorming binnen- en buiten de spitstijden voor nood- en hulpdiensten te gebruiken moet zijn;
- De herinrichting zorgt voor een vertraging (knijp) op het traject om doorgaand verkeer te ontmoedigen;
- De vertraging voor bestemmingsverkeer niet onnodig extra moet oplopen om de bereikbaarheid niet verder te frustreren;

Bestluit als beslispunt X[1] toe te voegen:

De binnen het plangebied her in te richten 2x1 stadsstraat via de bocht bij het NH-Hotel tot aan de Daalsetunnel *robuust* uit te voeren zodat;
A: nood- en hulpdiensten bij congestie het stilstaand verkeer op de stadsstraat kunnen passeren;
B: langsparkeren op dit stuk geen onnodige congestie veroorzaakt;
C: afslaand bestemmingsverkeer binnen het plangebied eigen opstelvlakken krijgt waar ruimtelijk mogelijk en verkeerskundig noodzakelijk;

André van Schie
VVD

Tim Schipper
SP

Maarten Koning
D66

[1] Omnummeren bestaande beslispunten

Ingediend raad 7.12.2017(o)
Unaniem aangenomen raad 7.12.2017(m)

A 2017 / 68

Amendement Lombokpark

De gemeenteraad van Utrecht bijeen op 7 december 2017 ter bespreking van de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

Constaterende dat:

- De in de omgevingsvisie geplande bouwvolumes in het plan Lombokplein totaal ± 11.500m2 openbare ruimte innemen;
- Het in de omgevingsvisie geplande Lombokplein maar ongeveer 1.600 m2 kwalitatieve openbare ruimte oplevert;

Overwegende dat:

- Er niet zo heel veel plekken in de (binnen)stad zijn waar hoogwaardig groen is toe te voegen;
- De vele (nieuwe) bewoners en bezoekers behoefte hebben aan plekken voor recreatie in de nabije omgeving;
- Groen als belangrijk uitgangspunt bij inspraak naar voren kwam als wens van bewoners;
- Niet of flink minder bouwen ook minder bouwoverlast veroorzaakt;
- Niet of flink minder bouwen het mogelijk maakt vrijwel direct te beginnen met het ontwikkelen van openbare ruimte;
- Niet of flink minder bouwen geen of minder bestemmingsverkeer op en rond het Westplein veroorzaakt en de aanleg van geen of minder parkeervoorzieningen mogelijk maakt;
- De omgevingsvisie voor het Lombokplein een groot financieel tekort laat zien;
- Hoge kosten deels samenhangen met de te realiseren infrastructuur- en parkeer-voorzieningen;
- Niet of flink minder bouwen bespaart op plankosten, bouwrijp maken, archeologie, kabels en leidingen e.d.;
- Halvering van het aantal m^2 bouwprogramma verdrievoudiging van de bruikbare openbare ruimte oplevert.

Besluit als beslispunt Y[2] toe te voegen:

- Een stevig groen gebaar op- en rond het Westplein mogelijk en gewenst is;
- In het SPVE een kwalitatief stadspark te ontwerpen in het plangebied Lombokplein door ongeveer een halvering van het in de visie geplande bouwoppervlakte te realiseren ten bate van meer groen;
- De zo gewonnen openbare ruimte in samenspraak met bewoners en belanghebbenden in te richten met ruimte voor veel groen, spelen en recreatie;
- In het SPVE nader uit te werken kleinschalige voorzieningen (bv horeca, kiosk) te integreren in- of rond dit nieuwe Lombokpark;
- De woningbouw op- en rond het Lombokpark hoofdzakelijk te bestemmen voor doelgroepen met een zeer lage parkeerbehoefte -zoals studentenhuisvesting- zodat er marginale extra weg- en parkeerinfrastructuur voor nodig is.

André van Schie
VVD

Tim Schipper
SP

Peter van Corler
GroenLinks

Maarten Koning
D66

[2] Omnummeren bestaande beslispunten

Ingediend raad 7.12.2017 (o)
Aangenomen raad 7.12.2017 (m)
tegen: CDA, PvdD, SRS, CU, SBU

A 2017 / 69

Amendement: Creatieve inpassing panden Croeselaan

De Raad van de Gemeente Utrecht, in vergadering bijeen op 7 december 2017, ter besluitvorming over de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein,

Constaterende dat:

1. Met het voorliggende besluit groen en ca. 3000 woningen, waarvan ca 600 sociale huurwoningen, worden toegevoegd aan het Beurskwartier;
2. Om dit te realiseren er 62 bestaande woningen aan de Croeselaan met een andere functie of een andere woonvorm worden ingepast in de te realiseren nieuwbouw;
3. Voor het creëren van een open verbinding van het park met de Croeselaan de sloop van 31 woningen aan de Croeselaan/Veemarktstaat (1-9) in dit raadsbesluit wordt voorgesteld.

Overwegende dat:

- De sloop van deze woningen niet alleen een verlies is voor de huidige bewoners, maar ook een cultuurhistorisch verlies;
- Bij de belangenafweging voor het realiseren van het park in constatering 3 stedenbouwkundige en kwalitatieve argumenten moeten worden gewogen in relatie tot het belang van de cultuurhistorische waarde van de woningen en het belang van de bewoners;
- De belangenafweging voor het aankopen van de woningen onder constatering 2 van een andere orde is, omdat deze essentieel zijn voor het realiseren van de verdichtingsopgave bij constatering 1;
- Bij de ontwikkeling van dit gebied belangrijke uitgangspunten zijn:
  - kwalitatieve openbare ruimte,
  - zichtbaarheid van het park,
  - verbinding met de omgeving
  - doorwaadbaarheid van het gebied.
- Er naast bewoning vanuit een creatieve blik ook andere functies te bedenken en mogelijk zijn die bijdragen aan het behoud van het karakter van de Croeselaan.

Besluit:
Beslispunt 2 te wijzigen in:

2. De Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein inclusief bijlagen vast te stellen, met de aanvullende opgaven:
2a. Zo spoedig mogelijk of uiterlijk bij de vaststelling van het SPVE legt het college een integrale afweging (ruimtelijk, programmatisch, financieel) voor aan de gemeenteraad met tenminste twee stedenbouwkundige modellen ter hoogte van het park met bebouwing aan de Croeselaan:

- het model uit de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein;
- een gelijkwaardige uitgewerkte variant met het behoud van alle of een substantieel deel van de panden inclusief een park, waarin door meerdere deskundigen aangedragen bruikbare creatieve voorstellen zijn verwerkt. Het behoud van de woonfunctie van de panden wordt daarbij uitdrukkelijk als mogelijkheid opengehouden.

2b. Het besluit over het deels slopen dan wel inpassen van de 31 woningen die in de visie plaats maken voor het park aan de Croeselaan pas te nemen nadat gekozen is voor een stedenbouwkundig model zoals beschreven bij 2a.

GroenLinks
P. v. Coker

Tim Schipper
SP

Maarten Koning
D66

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	98
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	8.a
Omschrijving	Raadsbrief Omgevingsvisie deelgebied Beurskwartier en Lombokplein

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	14 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. de Wit	**Datum**	27 oktober 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 68482	**Ons kenmerk**	4887303/1710191439-ldw
E-mail	l.de.wit@utrecht.nl	**Onderwerp**	Omgevingsvisie deelgebied Beurskwartier en Lombokplein Stationsgebied
Bijlage(n)	Notitie Westplein naar minder motorvoertuigen	**Beleidsveld**	
Uw kenmerk		**Verzonden**	
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de Raad,

Op 3 oktober jl. heeft u in de Commissie Stad & Ruimte gesproken over het raadsvoorstel Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein. Op enkele vragen heeft u nog een reactie tegoed. Deze treft u hieronder aan.
Tijdens de vergadering is afgesproken dat een aantal vragen over onder meer de verkeerssimulatie tijdens een technische bijeenkomst zullen worden beantwoord. U heeft hiervoor een uitnodiging ontvangen.

1. Verbinding Daalsetunnel en Hagelbuurt

In de omgeving van het Westplein, de Daalsetunnel en de Hagelbuurt zetten we in op zoveel mogelijk verbindingen en een fijnmazig netwerk voor voetganger en fiets. Gemankeerde routes worden hersteld. Bijvoorbeeld de route van de Hagelbuurt naar het Moskeeplein, maar ook de fietsroute Cremerstraat, moet een goede aansluiting krijgen op het nieuwe Lombokplein.
De nieuwe verbindingen maken we zo groen mogelijk als in deze stedelijke context mogelijk is. Dat doen we in overleg met bewoners en andere betrokkenen.

2. Creatieve oplossing Croeselaan

In de omgevingsvisie is ervoor gekozen om een groot deel van de woningen te transformeren naar een nieuwe functie en in te passen in nieuwe hoogstedelijke bouwblokken. Voor een deel van de panden wordt sloop voorgesteld, om hier een park te kunnen realiseren dat op een goed bereikbare en zichtbare plek ligt aan de Croeselaan en zo betekenis kan hebben voor het gehele Stationsgebied of zelfs de gehele stad. Een park dat qua functioneren zou kunnen gaan lijken op het Lepelenburg. De Korenbeurs wordt als solitair gebouw de belangrijke uitspanning.
Of behalve de Korenbeurs nog meer panden -in onbewoonde staat- kunnen worden behouden en op een creatieve manier in het park kunnen worden ingepast, zonder afbreuk te doen aan de zichtbaarheid en de sfeer van het park is een punt van nader onderzoek. Een optimale doorkruisbaarheid van het gebied, voor voetgangers en fietsers is hierbij leidend. Een architectenbureau dagen we uit creatief te onderzoeken welke transformatie van (een aantal van) de woningen mogelijk is, en welke meerwaarde dit heeft voor het park, welke nieuwe functies mogelijk/denkbaar zijn en wat het financieel inhoudt.
In het volgende planstadium, het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPVE), leggen wij u een afweging voor tussen het behoud van (een deel van) de huidige woningen ter hoogte van het park (in

onbewoonde staat) en het voorliggende sloopvoorstel in de Omgevingsvisie. Daarover kan de raad dan bij de vaststelling van het SPVE een definitieve keuze maken. Het voornemen om alle woningen aan te kopen en te transformeren naar een andere functie blijft ongewijzigd.

3. Groene prestatie indicatoren (motie 2015/197).

Bij de tendering van de gebouwen en bouwblokken zullen we per tender een norm stellen voor de energieprestatie en gebruik maken van een norm voor de gehele duurzaamheid. Hierbij maken we gebruik van bestaande indicatorenmethodieken, zoals GPR-gebouw of BREEAM. Voor de monitoring van gezonde gebouwen is het WELL-certificaat in opkomst. Wij onderzoeken de concrete bruikbaarheid hiervan voor het Beurskwartier.
Bij elke tender zal gekeken worden naar de meest scherpe, maar met toepassing van de benodigde innovaties, haalbare duurzaamheidsprestaties.
Daarnaast wordt de bijdrage van elke afzonderlijke ontwikkeling aan de totale duurzaamheid van het gebied getoetst. Dit kan door gebruik te maken van het instrument GPR-Stedenbouw of BREEAM gebied.
Groen en biodiversiteit is verder opgenomen in het ontwerp van Beurskwartier en Lombokplein, door parken en groene straten en pleinen op te nemen. Bovendien grenzen vrijwel alle woonblokken aan een groene ruimte. Door groen op daken tot 25 meter hoogte toe te passen, wordt een groene invulling van het gebied gerealiseerd. Er zijn geen specifieke criteria voor biodiversiteit ontwikkeld. In de BREEAM zijn ook criteria voor diervriendelijk bouwen opgenomen (criterium landgebruik en ecologie). Afzonderlijke criteria voor diervriendelijk bouwen vinden we dan ook niet nodig: ook de duurzaamheid met zijn vele facetten wordt integraal afgewogen bij de tenders.

4. Uitvoering Motie 2015, 124

Met de vaststelling van de Toekomstvisie ‘A Healthy Urban Boost’ door de gemeenteraad, op 9 juli 2015, is ook motie 124 “Knelpunten in beeld” aangenomen. De motie geeft aan welke dilemma’s in ieder geval benoemd moeten worden:

i. Groene/open ruimte vs. opbrengend vermogen
ii. Noord-Zuid verkeersstromen vs. Oost-West verkeersstromen
iii. Collectieve voorzieningen vs. Particuliere ontwikkeling (bv. bij energie en bodembenutting)
iv. Openbaarheid van het gebied vs. (sociale) veiligheid
v. Verschillende belangen van omwonenden, reizigers en bezoekers
vi. Verschillende gebruikersbelangen op het water

Gedurende het tot stand komen van de Omgevingsvisie hebben we per onderwerp deze dilemma’s en de mogelijke hoofdkeuzes in beeld gebracht en verwerkt in een zevental keuzedocumenten. De keuzedocumenten zijn: Identiteit, Structuur, Stad op Ooghoogte, Gezondheid, Duurzaamheid, Mobiliteit en Ontwikkelstrategie. De raad is hier op 30 augustus 2016 per brief van op de hoogte gesteld.

Knelpunt i. is verwerkt in keuzedocument Identiteit, Structuur en Ontwikkelstrategie. Hierin zijn meer en minder groene varianten verwerkt.
Knelpunt ii. is verwerkt in keuzedocument Structuur en Mobiliteit. In alle varianten is daarbij veel aandacht besteed aan zowel de verbindingen met het station en de binnenstad, als de verbindingen met Lombok en Parkhaven.
Knelpunt iii. is verwerkt in keuzedocument Duurzaamheid en Ontwikkelstrategie. Op dit onderwerp is bovendien -samen met de Jaarbeurs- intensief samengewerkt met het Utrecht Substainability Institute (USI), gelieerd aan de Universiteit van Utrecht. Zij hebben diverse varianten doorgerekend van bijvoorbeeld meer individuele en collectieve WKO systemen. De resultaten zijn verwerkt in de Omgevingsvisie en nog dagelijks aandachtspunt bij de uitwerking van bijvoorbeeld Wonderwoods.
Knelpunt iv. is verwerkt in keuzedocument Stad op Ooghoogte en Mobiliteit. Voor het eerst in Nederland is het denken over stad op ooghoogte zo expliciet meegenomen in een Omgevingsvisie. Ook de aandacht voor placemaking en eigenaarschap draagt bij aan de afwegingen bij dit onderwerp.

Knelpunt v. is vormgegeven door de zeer intensieve aandacht voor het proces, waarbij zowel enkele stadsgesprekken, veel groepsgesprekken in het stadslab en nog meer individuele gesprekken zijn gevoerd. De Omgevingsvisie is een integraal, samenhangend toekomstbeeld, waarin al deze belangen zoveel mogelijk zijn afgewogen.
Knelpunt vi. Over dit onderwerp heeft de raad op 3 oktober de brief "Roeien op het Merwedekanaal" ontvangen.

Deze zeven keuzedocumenten zijn gebruikt als input voor het stadsgesprek 'Stadslab on Tour' van 24 september 2016. Het opstellen van de keuzedocumenten heeft grotendeels plaatsgevonden in het Stadslab. Een publiek toegankelijke ruimte in het Stadskantoor waar bewoners, belanghebbenden en geïnteresseerden in het Stationsgebied gevraagd en ongevraagd zijn langsgekomen om mee te denken over de opbouw van de keuzedocumenten. Ook zijn er enkele grote stakeholdersbijeenkomsten georganiseerd, op basis waarvan de keuzedocumenten vorm hebben gekregen.

5. Aanpassing artist impressions

In de omgevingsvisie zijn, om een idee te geven van de toekomstige Beurskwartier en Lombokplein, een aantal visuals opgenomen. Deze visuals zijn bedoeld om de toekomstige situatie en sfeer van het plangebied op verschillende punten te duiden.
Beelden van het 3D model van het ontwerp zijn gecombineerd met foto's van het gebied.
Dit is zo goed mogelijk en passend als mogelijk gedaan, maar heeft natuurlijk wat inherente onnauwkeurigheden.
Naar aanleiding van vragen hierover hebben we in de omgevingsvisie de pijlen (de standpunten van waaruit wordt gekeken) aangepast.
De onnauwkeurigheden waren ons inziens -en gezien de bedoeling van de beelden als sfeerbeelden- niet zodanig dat ze dienden te worden aangepast. Wij zullen altijd alle feedback die wij krijgen over de gebruikte verbeeldingen in het Stationsgebied, inzetten ter verbetering van toekomstige verbeeldingen.

6. Windonderzoek/Windhinder op binnenterrein

Voorkomen van windhinder is bij hoogbouw een bijzonder belangrijk punt van aandacht. Voorstel is om de hoogbouw terugliggend ten opzicht van het bouwblok uit te voeren. Dezelfde oplossing hebben we ook aan de binnenzijde van het bouwblok voor ogen. Hier versmalt de toren na bijvoorbeeld de 2 of de 3 bouwlaag, zodat ook hier hinderlijke windeffecten worden voorkomen. Tegelijkertijd maakt dit ook vanuit de binnenzijde de confrontatie met de hoge bebouwing minder groot. Wat aansluit bij de wens van een menselijke maat.
Er zijn daarnaast ook andere architectonische mogelijkheden om windhinder te voorkomen, zoals het aanbrengen van een grote luifel of terugliggende entrees.
Altijd zal in het begin van het verdere ontwerpproces een windhinderonderzoek worden uitgevoerd, gericht op een dusdanige vormgeving van het bouwblok dat zowel binnen als buiten het bouwblok de windhinder beperkt is en een goed microklimaat ontstaat. Dit geldt overigens ook voor bezonning en bijvoorbeeld geluid.

7. Breedte Van Sijpesteijntunnel

De doorvaartdiepte, -breedte en -hoogte in de Van Sijpesteijntunnel zijn globaal onderzocht. Op dit moment kunnen we zeggen dat de Leidsche Rijn bevaarbaar wordt voor kleine (rondvaart)boten, gelijk de boten die ook door de Nieuwegracht kunnen. Het exacte ontwerp dient nader te worden uitgewerkt. In de Van Sijpesteijntunnel kan daarbij worden gekozen voor extra waterbreedte voor de boten. Voor de hand ligt deze verbreding ten koste te laten gaan van de breedte van de voetpaden, en niet van het fietspad. De doorvaarthoogte zal globaal blijven zoals deze is en is minimaal maatgevend voor de rest van de bruggen.

8. Relatie Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein met ontwikkeling Merwedekanaalzone op basis van de MER.

De vraag werd gesteld of uit de MERs voor Beurskwartier/Lombokplein en Merwedekanaalzone (MWKZ) geconcludeerd kan worden dat bouwen in het Beurskwartier ten koste gaat van het bouwen van het hoge programma in de Merwedekanaalzone.
Uit de MER Beurskwartier/Lombokplein en de MER Merwedekanaalzone blijkt dat er geen relatie is tussen het hoge programma in het Beurskwartier en het al dan niet ontwikkelen van een hoog programma in de Merwedekanaalzone.
Het Beurskwartier geeft ten opzichte van de autonome ontwikkelingen (dus zonder Merwedekanaalzone) geen of nauwelijks milieu- en bereikbaarheidsknelpunten in de omgeving. Dit komt door een groot aantal maatregelen in de Omgevingsvisie Beurskwartier te combineren: woonprogramma in een werkgebied te realiseren (omgekeerde verkeersstromen), stringent parkeerbeleid, parkeren op afstand, accent op OV, fiets en voetgangers, doelgroep van de woningen.
Uit de MER van de MWKZ blijkt dat het bouwen van het hoge scenario voor de MWKZ tot opgaven leidt, met name voor bereikbaarheid. Dit is al zo vergeleken met de autonome situatie zonder Beurskwartier. Het al dan niet bouwen van het Beurskwartier maakt deze uitdaging niet groter of kleiner.
Er kan daarom op basis van beide MERs niet gesteld worden dat het programma Beurskwartier ten koste gaat van het hoge scenario in de MWKZ. Er moeten, om het hoge scenario van de MWKZ mogelijk te maken, hoe dan ook maatregelen genomen worden voor de bereikbaarheid.

9. Proces nadere invulling per bouwblok/deelgebied

Voor het Beurskwartier en Lombokplein zal, na vaststelling van de Omgevingsvisie, een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (met daarin een Functioneel Ontwerp voor de Openbare Ruimte) worden gemaakt. Hier worden alle afwegingen die nu globaal in de omgevingsvisie zijn gemaakt meer precies bestudeerd en vormgegeven. Het gaat dan om een groot aantal onderwerpen, zoals microklimaat (bezonning, wind, geluid etc.), ‘doorwaadbaarheid’, parkeren, stad op ooghoogte, expeditie en beeldregie. Nadrukkelijk wordt daar dan ook nader invulling gegeven aan de kwaliteit van de openbare ruimte (zie ook punt 11).
Na vaststelling van dit document zal per bouwblok gekozen worden welke ontwikkelingsstrategie zich het beste leent voor dat bouwblok, waarbij de opties zoals aangegeven in de Omgevingsvisie benut worden. Een bouwblok kan in delen worden getenderd, maar afzonderlijke delen van een bouwblok kunnen ook anders ontwikkeld worden (bijvoorbeeld in mede opdrachtgeverschap (MO), CPO of Particulier Opdrachtgeverschap (PO)) of bijvoorbeeld bij sociale huur één op één door een corporatie. Dit zal per bouwblok, marktsituatie en de ontwikkelingen die in het gebied gaande zijn, verschillen.

10. Water in Beurskwartier

Waterretentie en klimaatrobuustheid zijn belangrijke uitgangspunten voor het Beurskwartier. (zie ook het onderzoek
https://www.slimmeengezondestad.nl/Kennisnetwerk/publicaties/Default.aspx#rapportageklimaat)
Een kanaaltje door het Beurskwartier (zoals opgenomen op pagina 107 van de omgevingsvisie) past binnen gezonde verstedelijking. Aan een gespecialiseerd onderzoeksbureau is de vraag gesteld of deze verbinding, of andere maatregelen, concreet kunnen bijdragen aan het realiseren van onze ambities, waaronder: klimaatbestendigheid, regenwaterretentie, energieopwekking, en ecologie. Deze opdracht is gegeven vanuit het Living Lab, een samenwerking van het Rijk, Provincie, en gemeente Utrecht. Bij deze uitwerking wordt uiteraard ook het Hoogheemraadschap betrokken.
Uit dit onderzoek moet blijken welke waterretentiemaatregelen effectief zijn en technisch en financieel haalbaar zijn. Dit wordt verder uitgewerkt bij het SPVE/FO.

11. Kwaliteit openbare ruimte

Bij de verdere uitwerking van de inrichting van de openbare ruimte gaan we uit van een hoog inrichtingsniveau, gelijk aan niveau binnenstad. Hierbij zijn niet alleen materiaalgebruik van belang, de beheerbaarheid, maar ook de gebruikswaarde, de doorwaadbaarheid et cetera. In het Stedenbouwkundig Programma van Eisen zal voor elk bouwveld gekeken worden hoe de

doorwaadbaarheid precies vorm gegeven kan worden, afhankelijk van de plek in het plan, de logische loop- en fietsroutes, grote van het binnenterrein et cetera.
Omdat we een hoge kwaliteit in de openbare ruimte nastreven is bij de bijbehorende budgetten dan ook rekening gehouden met de aanleg van de openbare ruimte op kwaliteitsniveau binnenstad met bijbehorend beheer. De precieze vormgeving is gezien de fase van planvorming nog niet bekend en wordt later nader uitgewerkt. Te zijner tijd zal ook duidelijk worden hoe groot de areaalmutatie van het openbaar gebied wordt. De verwachting is dat het openbaar gebied in het Beurskwartier zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie, terwijl bij het Lombokplein juist een afname wordt verwacht. Hoe dit zal salderen is nog onduidelijk. Stadsbedrijven zal nauw worden betrokken bij de toekomstige planvorming om een goede inschatting te kunnen maken van de financiële effecten van de beheerfase.

12. Maatregelen verkeersreductie

U vroeg ons schriftelijk aan te geven welke additionele maatregelen denkbaar zijn om alsnog 17.000 motorvoertuigen per etmaal terug te brengen naar 15.000 motorvoertuigen per etmaal over het Westplein. In de bijlage bij deze brief zijn deze indicatief op een rijtje gezet. Met name maatregelen op het gebied van mobiliteitsmanagement (gedragsverandering) en verkeersmanagement (bijvoorbeeld bewegwijzering) kunnen op middellange termijn soelaas bieden bij het terugbrengen van de verkeersbewegingen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Notitie Westplein naar minder motorvoertuigen

1. Inleiding

De gemeenteraad besluit binnenkort over de Omgevingsvisie Beurskwartier/Lombokplein. Bij de besluitvorming over de Toekomstvisie heeft de gemeenteraad op 9 juli 2015 besloten dat het Westplein moet worden ingericht met als uitgangspunt een “stadsstraat met 2x1 profiel met pleinfuncties, 30 km zone en vastgoed”. De gemeenteraad heeft besloten om “de haalbaarheid van deze uitgangspunten te onderzoeken, in samenhang met het nieuwe Mobiliteitsplan Slimme Routes, Slim Regelen.” (amendement A55, 9 juli 2015).

Verkeerkundige analyses hebben laten zien dat het mogelijk is om op het Westplein zonder grote neveneffecten in de rest van de stad te komen tot ca. 17.000 motorvoertuigen per etmaal (zie bijlage 2 uit de omgevingsvisie). Met deze waarden is een kwalitatief ruimtelijk en verkeerskundig ontwerp mogelijk, met een goede leefbaarheid, veiligheid en oversteekbaarheid. In het verlengde van de regelfilosofie is ook de hoeveelheid auto’s in het drukste uur aan te merken als ‘goed oversteekbaar’.

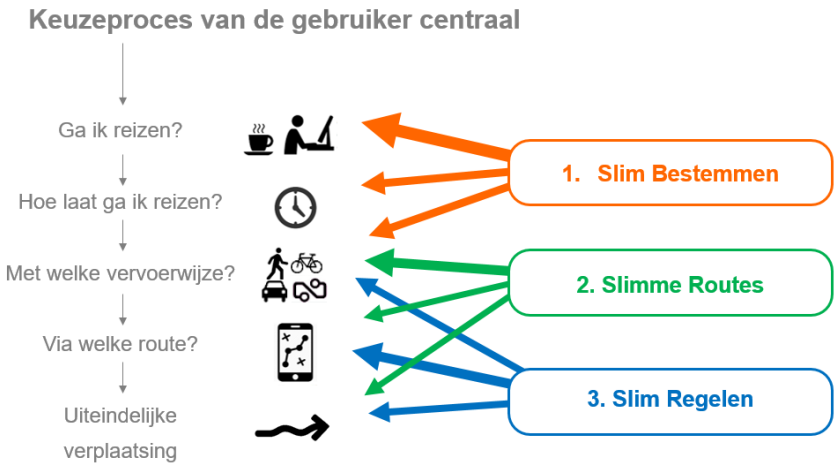
Enkele leden van de Raad hebben gevraagd om, met de meest actuele inzichten, na te gaan welke aanvullende ‘gereedschapskist’ nodig zou zijn om op middellange termijn te kunnen komen tot een nog lagere autoverkeersbelasting op het Westplein zonder negatieve netwerkeffecten elders in de stad. Deze notitie beschrijft de resultaten, waarbij de sommige ingrepen binnen de reikwijdte van het project Lombokplein passen, maar sommige ook op stedelijk niveau om maatregelen vragen. Met name maatregelen met betrekking tot mobiliteitsmanagement, verkeersmanagement en Smart Mobility kunnen door extra inspanningen bij de uitwerking van het project Lombokplein leiden tot minder verkeer. Het betreft een kwalitatieve quick scan.

2. Werken in de geest van het gemeentelijk Mobiliteitsplan

Alle mobiliteitsverkenningen in de stad gebeuren volgens de filosofie van het gemeentelijk Mobiliteitsplan ‘Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen’. De notitie sluit aan op deze drie ‘slimme’ invalshoeken:

1. Slim Bestemmen betreft ingrepen op het niveau van ruimtelijke ordening, gebouwen en parkeerbeleid. Het is een krachtige categorie maatregelen, omdat ze ingrijpen in de bron van mobiliteit: de vraag van de gebruiker: ga ik reizen en waarheen? (‘voorkomen is beter dan genezen’).
2. Slimme Routes betreft fysieke maatregelen op wegen en in de netwerken. Deze categorie maatregelen zorgt er voor dat de inrichting van de netwerken voor lopen, fietsen, auto en openbaar vervoer aansluit bij het beoogde gebruik als het gaat om de vervoerwijzekeuze en de routering.
3. Slim Regelen gaat over maatregelen op het gebied van verkeersmanagement en mobiliteitsmanagement. Hier gaat het om de vraag van de gebruiker: hoe ga ik reizen? Deze categorie kan worden gezien als het sluitstuk, met aanvullende maatregelen om de mobiliteit in goede banen te leiden.

Bij elk van bovenstaande categorieën zijn maatregelen denkbaar die helpen om de hoeveelheid autoverkeer op het Westplein te reduceren. Zie paragraaf 3, 4 en 5.

3. Slim Regelen

De volgende 'Slim Regelen'-maatregelen kunnen bijdragen aan minder autoverkeer op het Westplein en zijn goed te beïnvloeden vanuit het project Lombokplein. De effecten zullen veelal pas op middellange termijn waarneembaar zijn.

- Extra inzet op mobiliteitsmanagement. In de omgevingsvisie is het effect van mobiliteitsmanagement (zoals beleving van de weg als stadstraat en ander gedragseffecten), welke lastig zijn te modelleren, ingeschat op 5% verkeersreductie op het Westplein. Op verzoek van de gemeente Utrecht heeft het samenwerkingsverband 'Goed op Weg' (samenwerking tussen gemeente, provincie en Rijk op het gebied van mobiliteitsmanagement) een aanvullende kwantitatieve analyse gedaan. Uit deze aanvullende analyse volgt dat alleen al maatregelen gericht op de werknemers in het gebied kunnen leiden tot 6% reductie van het aantal autobewegingen.
- Dynamisch verkeersverkeersmanagement gericht op het informeren van de reiziger over reistijden en overstapmogelijkheden tijdens de rit bij grote drukte (verwijzen naar alternatieve parkeerplaatsen in combinatie met natransport of andere routes)
- Dynamisch verkeersmanagement gericht op bufferen van autoverkeer (sturen op reistijden). Door middel van de instelling van verkeerslichten kan de gemeente desgewenst sturen op de vervoerwijzekeuze van binnenstadsbezoekers. Bij verkeerslichten kan de gemeente prioriteit geven aan snelle reistijden voor de voetganger, fiets en het openbaar vervoer. Dit stimuleert binnenstadsbewoners en -bezoekers tot lopen, fietsen en openbaar vervoer.
- Inzet op technologische innovaties in mobiliteit (smart mobility) in het kader van het Smart Sustainable District programma. Dit is een samenwerking tussen Gemeente Utrecht, Jaarbeurs, USI, TNO en Deltares, gericht op het inbrengen van innovaties in de duurzaamheidsopgave van het Beurskwartier. Dit najaar wordt verkend welke smart mobility-maatregelen bijdragen aan

terugdringen van het autoverkeer over het Westplein. Bijvoorbeeld door inzamelen, koppelen en verstrekken van relevante actuele informatie.

4. Slimme Routes

De volgende 'Slim Routes'-maatregelen kunnen bijdragen aan minder autoverkeer op het Westplein, deze maatregelen vergen keuzes is in andere projecten of zelfs op beleidsniveau en zullen dus effect kunnen hebben op langere termijn. Ze vallen dus buiten de reikwijdte van het project Lombokplein.

- Schaalsprong openbaar vervoer, met bijvoorbeeld een tweede tram-as die de binnenstad ontsluit (reeds benoemd in Mobiliteitsplan). Dit stimuleert mensen om met het openbaar vervoer te reizen.
- Extra kwaliteitsimpuls van de fiets-infrastructuur naar de binnenstad, zodat mensen worden gestimuleerd om met de fiets te reizen (versnelling van doorfietsroutes uit het Mobiliteitsplan, nieuwe fietsroutes, extra hoogwaardige inrichting van fietsroutes).
- Slimme logistieke transferpunten aan de rand van de stad, zowel als het gaat om overslag/bevoorrading van de winkels in de binnenstad als afhaalpunten voor consumenten bij P+R.
- Goede herinrichting van de wegen van en naar de binnenstad zodat deze meer aansluiten op de beleving en de verblijfskwaliteit van de binnenstad zoals de Amsterdamsestraatweg en route de Oudenoord – Kaatstraat.
- Zoeken naar een netwerkeffect door maatregelen voor het autoverkeer buiten het Westplein, zodat er minder gebiedsvreemd autoverkeer over het Westplein gaat rijden.
    - Monicabrug (heeft reeds een knijp, uitbreiden met bijv. éénrichtingverkeer op de Weerdsingel)
    - Op de relatie Westplein-Amsterdamsestraatweg, in combinatie met 30 km/u op de Amsterdamsestraatweg
    - Op de relatie Westplein-Vleutenseweg
    - Op de relatie 24 oktoberplein-Graadt van Roggenweg (Sowetobrug).
    - Op de Catharijnesingel

Het maken extra knijps leidt mogelijk tot verdringing van verkeer naar andere wegen, deze effecten zijn niet onderzocht.

5. Slim Bestemmen

De volgende 'Slim Bestemmen'-maatregelen zijn gericht op de binnenstad en vallen buiten de scope van de Omgevingsvisie maar kunnen wel bijdragen aan minder autoverkeer op het Westplein. Dit zijn veelal maatregelen op de lange termijn en vragen veelal om beleidswijzigingen

- Transformeren van bezoekersparkeergarages in de binnenstad tot stallingsgarages voor bewoners en/of fietsenstallingen, bijvoorbeeld de Springweggarage. Dit leidt tot minder autoverkeer van en naar de binnenstad.
- Sterker inzetten op P+R voor bezoekers aan de rand van stad, in combinatie met snel en betrouwbaar openbaar vervoer naar de binnenstad. Dit zorgt dat autoverplaatsingen 'stoppen' bij de rand van de stad en niet doordringen tot het Westplein en de binnenstad.
- Verhoging van de parkeertarieven in en rond de binnenstad, zodat mensen worden gestimuleerd om andere vervoerwijzen te gebruiken. Ambitieuzere inzet op fietsenstallingen in de binnenstad. Dit stimuleert mensen om met de fiets te reizen.
- Op termijn toepassen van ambitieuzere parkeernormen in de binnenstad in combinatie met sterker stimuleren van deelmobiliteit (Mobility as a Service). Dit stimuleert

binnenstadsbewoners en -bezoekers tot het gebruik van andere vervoerwijzen zoals lopen, fietsen en openbaar vervoer. Quotum op uitgifte van parkeervergunningen in de binnenstad in combinatie met het aanbieden van parkeerrechten in P+R-voorzieningen aan de rand van de stad. Dit leidt tot een geleidelijke afname van het aantal parkeervergunningen in de binnenstad en dus tot minder autogebruik.

Deze maatregelen leiden tot minder autoverkeer op het Westplein, maar kunnen ook gepaard gaan met een ruimtelijke kwaliteitsimpuls van de binnenstad: transformatie van straatparkeerplaatsen in de binnenstad tot verblijfsruimte. Daarnaast kan het leiden tot efficiënter gebruik van de overblijvende bezoekersgarages in de binnenstad. Een deel van deze maatregelen valt niet binnen de huidige beleidskaders. De meeste maatregelen met betrekking tot reduceren van parkeren in de binnenstad passen op dit moment niet binnen de bestaande beleidskaders

6. Samenvattend

Er is een veel verschillende maatregelen denkbaar om op termijn richting 15.000 auto op het Westplein te gaan. Met name maatregelen gericht op mobiliteits- en verkeersmanagement kunnen in het kader van het project Lombokplein worden opgepakt. De effecten ervan zijn van te voren moeilijk kwantificeerbaar en dus niet opgenomen in deze notitie. . Maatregelen zoals verder knijpen en aanpassingen van parkeernormen, parkeervergunningen etc. en van buiten de invloedssfeer van het project Lombokplein of vragen om aanvullend beleid.

Gemeente Utrecht

MEMO

Datum	21 september 2017
Behandeld door	B. Jansdam
Doorkiesnummer	030 - 28 61032
E-mailadres	b.jansdam@utrecht.nl
Kenmerk	4810122/1709210950-bj
Onderwerp	Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein, nadere toelichting
Beleidsveld	Stationsgebied

Geachte leden van de raad,

Ter voorbereiding van de bespreking van de raadsvoorstel Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein op 3 oktober, is door de GroenLinksfractie ambtelijk gevraagd naar een nadere onderbouwing van de voorstellen over sloop en inpassing van woningen aan de Croeselaan.
En deze ook met u te delen.

In de bijlage vindt u de gevraagde toelichting op dit onderdeel van het raadsvoorstel.

Met vriendelijke groet,

Victor Everhardt

Onderbouwing sloop en inpassing van woningen aan de Croeselaan

20.09.2017

Inleiding

Met de Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein (juni 2017) wordt voorgesteld om een deel van de bestaande woningen aan de Croeselaan te transformeren en op een bijzondere manier in te passen in nieuwe bouwblokken. Een ander deel van de woningen wordt gesloopt, om ruimte te maken voor een park.

Twee overwegingen zijn belangrijk bij deze keuze:

1. De vraag om op deze centraal gelegen locatie een levendig gemengd stedelijke gebied te realiseren met een hoge dichtheid.
2. De wens om in dit deel van het Stationsgebied een park te realiseren.

In deze notitie worden deze overwegingen, die ten grondslag hebben gelegen aan deze keuze, uiteengezet.
Voor dit doel wordt bij de uiteenzetting van de overwegingen een schetsmatig model waarbij de woningen voor het grootste deel blijven behouden steeds afgezet tegen het ontwerp Omgevingsvisie.

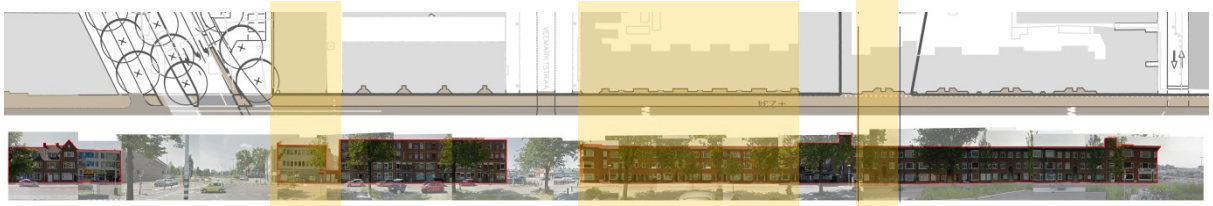

Referendum en Masterplan:
Uitgangspunt sloop van alle woningen Croeselaan

Omgevingsvisie:
62 appartementen worden getransformeerd als onderdeel van nieuw bouwblok (blauwgroen)

44 appartementen worden gesloopt (geel):
t.b.v. doorsteek Moreelsebrug: 6 adressen
t.b.v. park: 25 adressen
(waarvan 17 sociaal)
t.b.v. wandvorming Van Zijstweg: 13 adressen

Sloop : t.b.v. wandvorming Van Zijstweg t.b.v. park t.b.v. doorsteek

Te slopen planden Croeselaan / van Zijstweg; overige woningen worden ingepast.
Korenbeurs krijgt plek als vrijstaand gebouw in park

A Een gemengd hoogstedelijk gebied met veel woningen

Uitgangspunt voor de planontwikkeling Beurskwartier en Lombokplein is het maken van een gemengd hoogstedelijk gebied. Het Beurskwartier is immers één van de prioritaire gebieden waar veel programma en dus ook veel woningen kunnen worden gerealiseerd. De ontwikkeling van een gebied als het Beurskwartier met een grootte van ca. 8 ha direct tegen het Centraal Station is een unieke kans. Als ergens hoge dichtheden kunnen worden gerealiseerd dan is het wel hier: perfect ontsloten met het openbaar vervoer, en op korte afstand van de binnenstad.
Bovendien is de ontwikkeling van het Beurskwartier een kans om het Stationsgebied in plaats van een zakelijk 'business district' alsnog het karakter te geven van een levendig, gemengd stedelijk gebied. Uit de vele gesprekken in het stadslab en in de twee stadsgesprekken werd vooral de roep gehoord voor het realiseren van een écht hoogstedelijke invulling. Niet alleen door het mogelijk maken van een hoge bebouwingsdichtheid; ook forse bouwhoogten werden niet geschuwd.

Om daadwerkelijk ruimte te maken voor veel woningen en voor een hoogstedelijk programma wordt voor het Beurskwartier een systeem van gesloten bouwblokken voorgesteld met een hoogte van ca. 20 meter met daarin opgenomen torens van 70 of 90 meter. Dit leidt tot de gewenste zeer hoge dichtheid. Bovendien sluit deze bebouwingskarakteristiek naadloos aan bij de bebouwingshoogten die kenmerkend zijn voor het westelijk deel van het Stationsgebied (ontwikkelingen en plannen van de eerste fase). Het Stationsgebied wordt daarmee één samenhangend geheel.

1. Beperktere mogelijkheden voor hoogbouw én de inpassing van het park resulteren in een lager woonprogramma. Met de voorgestelde inpassing en sloop van de woningen aan de Croeselaan worden de mogelijkheden om veel woningen te realiseren aanzienlijk groter. Daarmee zal ook het totaal aantal sociale huurwoningen in het gebied fors toenemen. Het 'kost' weliswaar 17 bestaande sociale huurwoningen maar er komen 600 sociale huurwoningen voor terug.

Behoud woningen in bewoonde staat:
Circa 2000 woningen in Beurskwartier, waarvan 400 sociaal (inclusief de 17 bestaande sociale huurwoningen).
(+ ander programma: werken en plintprogramma)

Omgevingsvisie:
Circa 3000 woningen in Beurskwartier, waarvan 600 sociaal.

(+ ander programma: werken en plintprogramma, zie omgevingsvisie)

2. Om hoge dichtheden te bereiken én om een samenhangend geheel te maken is keuze voor hoogbouw in het Beurskwartier essentieel:

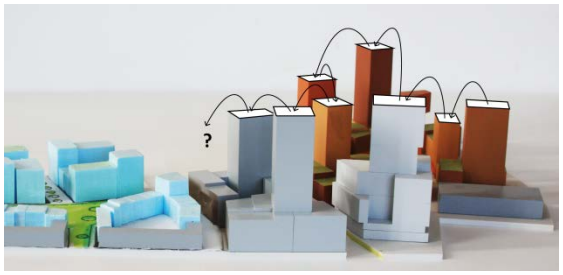

Behoud woningen:
Gebied valt uiteen in verschillende delen. Geen samenhang tussen zuidelijk deel Beurskwartier en ontwikkeling 1e fase Stationsgebied.

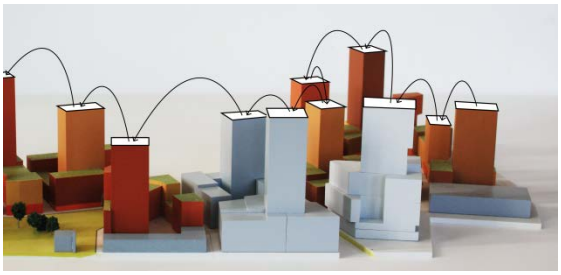

Omgevingsvisie:
Gebied wordt één geheel. Er ontstaat een logische aansluiting met 1e fase Stationsgebied. Het gebied krijgt één karakter en één samenhangende kwaliteit.

3. Op een lager schaal niveau is bij behoud van de woningen aan de Croeselaan in de huidige vorm de aansluiting met de al eerder ingang gezette ontwikkeling 'Kop Jaarbeurs' (Amrath en Wonderwoods) erg problematisch.

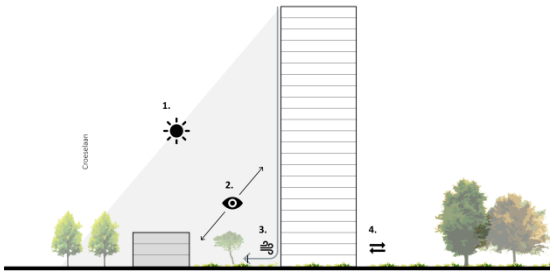
Behoud woningen:
Vanuit de bestaande woningen is sprake van een sprong in bouwhoogte van 10 meter (de hoogte van de woningen) naar 90 meter (de hoogte van Amrath en Wonderwoods). Dit is een erg grote, en daarmee weinig aangename, en weinig esthetische confrontatie tussen hoog en laag

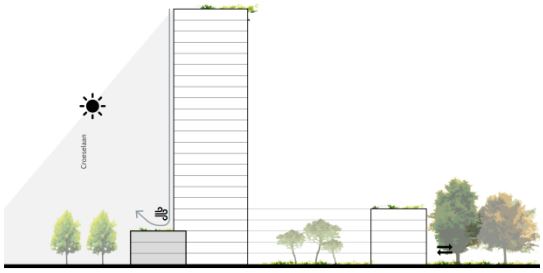
Omgevingsvisie:
Door het opnemen van de bestaande woningen – na transformatie – in een groter en hoger bouwblok met een hoogte accent van 70 tot 90 meter, wordt een acceptabele samenhang en overgang gemaakt

Behalve vanwege de ruimtelijke samenhang is de confrontatie van de bestaande woningen aan de Croeselaan met nieuwe forse hoogbouw ongewenst en zelfs niet mogelijk om heel andere, meer fysieke, factoren, namelijk: bezonning en aantasting van privacy.
Voor bestaande woningen voorziet de wetgeving is regelingen die het niet mogelijk maken om bestaande bewoners op het gebied van bezonning en privacy te veel te belemmeren.
Voor bezonning is door TNO een minimale norm ontwikkeld die uitgaat van tenminste 2 uur zon per gevel. In de specifieke bezonningsituatie van het Beurskwartier maakt dit de woningen aan de Croeselaan extra kwetsbaar. Op korte afstand hoge bebouwing is dan ook niet mogelijk.

4. Forse bouwhoogten gaan niet goed samen met behoud van de woningen in bewoonde staat

Behoud woningen:
Forse bouwhoogten veroorzaken schaduw, en inkijk in bestaande woningen. Een dergelijke confrontatie met bestaande woningen is vanuit het oogpunt 'goede ruimtelijke ordening' niet verdedigbaar.

Omgevingsvisie:
Doordat de bestaande panden –na transformatie- onderdeel worden van nieuw bouwblok worden problemen met schaduw, winderhinder en inkijk voorkomen.

B Een park in het Beurskwartier

Naast de wens om een hoogstedelijk gebied te maken met veel woningen kwam uit de verschillende stadsgesprekken uitdrukkelijk de vraag om een park in dit deel van het stationsgebied naar voren. Deze wens houdt nauw verband met de met het Referendum gevraagde groene ontwikkeling van het Stationsgebied.
Om het park als publieke ruimte tot zijn recht te laten komen is gekozen voor de locatie aan de Croeselaan, direct tegenover de Moreelse brug. Dit maakt het nodig dat een deel van de bestaande woningen worden gesloopt. De Korenbeurs blijft als vrijstaand café bewaard, en is de horecagelegenheid van het nieuwe park

De situering van het gevraagde park doet er toe.

5. De zichtbaarheid van het park maakt dat het park een echte stedelijke betekenis kan krijgen, voor het Stationsgebied, en voor de stad als geheel:

Behoud woningen:
Door handhaven van de panden aan de Croeselaan is het zicht op het park vanaf de Moreelse brug en vanaf de Croeselaan beperkt. Het park is niet uitnodigend.

Omgevingsvisie
Door sloop van een deel van de bestaande panden is het park goed zichtbaar en uitnodigend.

Behoud woningen:
Situatie behoud woningen in bewoonde staat:
Park achter woningen heeft uitsluitend betekenis voor de direct omliggende bebouwing.

Omgevingsvisie:
Oplossing omgevingsvisie:
Door sloop van een deel van de bestaande panden is het park van betekenis als stedelijke ruimte.

De huidige Croeselaan krijgt een geringere verkeerskundige betekenis. De route loopt niet meer door maar eindigt in de toekomstige parkeergarage. Dit maakt het mogelijk de route in te richten met een hoge verblijfskwaliteit –zoals de maliebaan- met 5 dichte bomenrijen en gras.

6. Door de situering van het park aan de Croeselaan ontstaat een veel grotere parkruimte waar de Croeselaan onderdeel van is.

Behoud woningen
In deze variant is het park relatief klein.

Omgevingsvisie
Door deze ligging gaat de ruimte van de Croeselaan voelen als onderdeel van het park.

In het ontwerp Omgevingsvisie worden nieuwe verbindingen voor langzaam verkeer gemaakt door het Beurskwartier naar Lombok en Parkhaven / Merwedekanaalzone. Deze routes sluiten naadloos aan op de Moreelse brug.

7. Doordat de langzaam verkeersverbindingen doorlopen vanaf de Moreelse brug door het park ontstaat een goede verbinding met het nieuwe woongebied én er ontstaan nieuwe aanvullende routes naar Lombok en Parkhaven. Wanneer alle woningen blijven staan is een goede verbinding niet mogelijk.

Behoud alle woningen
Wanneer alle woningen behouden blijven en geen doorsteek wordt gemaakt loopt de route vanaf de Moreelse brug 'dood'op de Croeselaan. Er onstaat geen goede verbinding met het achtergelegen woonprogramma. Ook de gewenste dooradering van het gebied komt niet tot stand.

Omgevingsvisie
Het nieuwe woonprogramma wordt goed aangehaakt, en is goed bereikbaar. Met de aanhaking op de Moreelse brug ontstaat een goede en zinvolle dooradering.

Gemeente Utrecht

MEMO

Datum	4 december 2017
Behandeld door	B. Jansdam
Doorkiesnummer	030 - 28 61032
E-mailadres	b.jansdam@utrecht.nl
Kenmerk	4987421/1712041203-BJ
Onderwerp	Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein; toezeggingen tijdens technische bijeenkomst 30 november jl.
Beleidsveld	Stationsgebied
Bijlage	Presentatie Lombokplein: resultaten stresstest

Geachte leden van de raad,

Op 30 november jl. is een technische toelichting gegeven op het verkeersmodel dat gebruikt is voor het raadsvoorstel Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein, inclusief de tijdens de commissiebehandeling van 14 november jl. gevraagde stresstest. In de bijlage bij dit memo treft u de presentatie aan.

Meerwaarde bij aankoop sociale huurwoningen.
Stadsbelang Utrecht stelde aan de orde of de meerwaarde van de aankoop van de sociale huurwoningen goed is meegenomen in het financieel kader voor het Beurskwartier. Er is sprake van “meerwaarde” op het moment dat het gebruik als “sociale huurwoning” wordt omgezet naar “woning”. Dat is hier niet de situatie. Er is hier geen sprake van een bestemmingswijzigingen met meerwaarde. De toekomstige bestemming is, in het voorstel van de Omgevingsvisie, park. We vergoeden dus richting Portaal de waarde van sociale huurwoningen.

Afspraken over levering grond door Jaarbeurs
Stadsbelang Utrecht heeft gevraagd naar mogelijke risico’s van bodemsanering bij het Beurskwartier. Uit historische en verkennende onderzoeken voorafgaand aan grondruiling bleek dat de meeste verontreinigingen op erfpachtgrond van Jaarbeurs waren gesitueerd. Met Jaarbeurs zijn op basis hiervan afspraken gemaakt over de toedeling van de saneringsrisico’s (namelijk as-is). Een tweetal verontreinigingen is hiervan uitgezonderd, waarvoor aparte afspraken zijn gemaakt. Voor de ene verontreiniging is afgesproken dat Jaarbeurs onderzoek moet verrichten en moet saneren, als dit nodig blijkt te zijn. De andere verontreiniging is inmiddels al door Jaarbeurs gesaneerd.
Voor wat betreft het gemeentelijke deel (het Oostterein) is in de grondexploitatie een robuust budget (inclusief post ‘onvoorzien’) opgenomen voor eventuele bodemsaneringen. Verder hangen eventuele bodemsaneringskosten samen met waar, en hoe diep, je de grond in gaat. Daar kan bij de verdere uitwerkingen van de plannen op gestuurd worden, aangezien de precieze locaties van de bouwblokken nog niet vast liggen.

Plangrens

Tijdens de technische bijeenkomst stelde de VVD aan de orde dat de plangrens van de omgevingsvisie ruimer is getrokken dan in het Masterplan van 2003.
Dit klopt. In de omgevingsvisie is de weg integraal opgenomen met een 2x1 profiel. Dit als concretisering op het ondertussen door de Raad aangenomen verkeersplan SRSRSB.
Bij de vaststelling van de Toekomstvisie is ook Amendement 55 aangenomen dat vroeg om dieper onderzoek naar de haalbaarheid van vermindering van het aantal mvt per dag naar 15.000. Dit in samenhang met SRSRSB en overige verkeerseffecten in de stad. Bij deze modelmatige analyse werd bevestigd dat de herinrichting van (een deel van) de Graadt van Roggenweg naar 2 x 1 en 30 km per uur randvoorwaardelijk is om in de richting van de 17.000/15.000 mvt per etmaal te komen. In de Omgevingsvisie, wat een vormvrij planproduct is, is de Graadt van Roggenweg daarom ook meegenomen.
Wat besluitvorming betreft kan de plangrens beter door de Raad in een volgend stadium worden vastgesteld, namelijk bij de vaststelling van het SPVE en bijbehorend financieel kader, inclusief het openen van een grondexploitatie.
Aangezien we streven naar een zo snel mogelijke start van de werkzaamheden, zullen we op basis van de dan beschikbare dekking, bij de voorziene vaststelling van het SPVE (medio 2019) een planning en fasering aangeven en aan de Raad voorleggen. Daarbij hoort dan ook de precieze, maatvaste plangrens.

Met vriendelijke groet,

Victor Everhardt

Lombokplein: resultaten stresstest

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

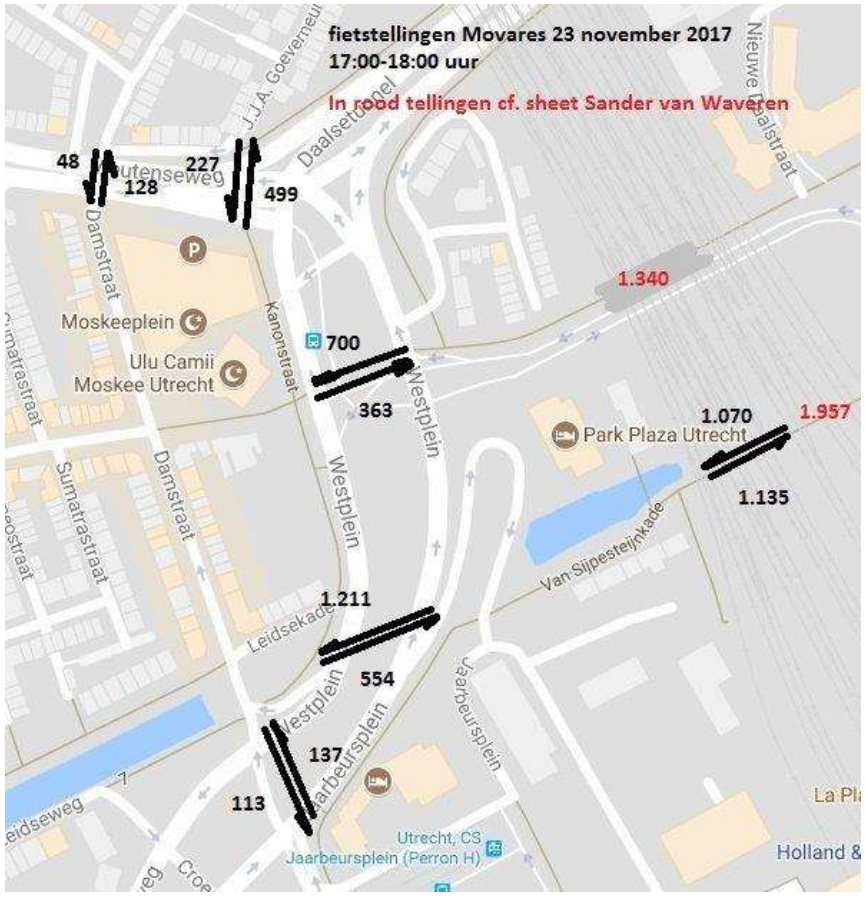
Doel stresstest

N.a.v. Raadscommissie Stad en Ruimte d.d. 14 november 2017

- Beoordelen van de gevoeligheid voor fietsintensiteiten
- Beoordelen gevoeligheid voor autointensiteiten (avondspits)

Actualisatie fietstellingen

Ten behoeve van de stresstest zijn in de avondspits van 23 november jl. fietstellingen gehouden.

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Aanpassingen t.b.v. robuustheid

In deze verkeerssimulaties zijn de volgende aanpassingen aangebracht:

- Aanbrengen linksaf- en rechtsafvakken bij ontsluiting P-garage SKU
- Aanpassing verkeerslichtenregeling op fietskruising Lombokplein-Sijpesteijn/Leidseweg

Niet aangepast:

Potentiële verbeteringen t.b.v. robuustheid (vervolgtraject)

- Optimalisatie kruispunten met verkeerslichtenregelingen
- Nadere uitwerking ontwerp rijbaan, middenberm en parkeerstrook Westplein met 2x1 t.b.v. 'overrijdbaarheid'
- Gelijkvloerse of ongelijkvloerse fietskruising

Resultaten

	Autoverkeer avondspitsuur Totaal beide richtingen	Ca. overeenkomend met Mvt per etmaal	Fietsverkeer avondspitsuur	Resultaat	
				Fiets	Auto
1	1.150	17.000	Conform telling + 15%	Fietsverkeer kan goed verwerkt worden	Autoverkeer kan goed verwerkt worden
2	1.500	21.000	Conform eerder gepresenteerde simulatie	--	Afwikkeling autoverkeer kritisch
3	1.325 Gelijkvloerse fietskruising	19.000	Conform telling + 15%	Fietsverkeer kan goed verwerkt worden	*Autoverkeer:* Afwikkeling redelijk goed, stad-ingaand iets minder goed
4	1.325 Ongelijkvloerse Fietskruising	19.000	Conform telling + 15%	Fietsverkeer kan goed verwerkt worden	Afwikkeling autoverkeer loopt iets soepeler dan met gelijkvloerse fietskruising

Conclusies [1]

Hoofdconclusie fiets

- Fietsverkeer kan goed worden afgewikkeld
  - met 15% meer fietsverkeer dan geteld;
  - Zowel bij 17.000 als 19.000 mvt/etmaal

Hoofdconclusie auto

- Tot 17.000 mvt/etm (1.150 mvt/uur) goede afwikkeling autoverkeer;
- Tot 19000 mvt/etm (1.325 mvt/uur) robuust met aandachtspunten,
- Bij 21.000 (1.500 mvt/uur) afwikkeling autoverkeer kritisch.

Conclusies [2]

- Ongelijkvloerse fietskruising is goed voor doorstroming fiets- en autoverkeer, met de volgende aantekeningen:
  - Stedenbouwkundige inpassing is moeilijker,
  - Is duurder
  - Minder rem voor de auto’s om via Lombokplein te rijden
  - Minder gevoel dat je in de stad bent

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	16
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9
Omschrijving	Voorstel inzake Actieplan Middenhuur

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	28 september 2017
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Terpstra, N.E. (Norine)
Kenmerk	4366194
Vergadering	Raadsvoorstellen weekoverzicht
Vergaderdatum	11 juni 2017
Jaargang en nummer	
Geheim	Nee
Portefeuille	Wonen

Actieplan Middenhuur

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 In te zetten op een mix van de instrumenten van privaatrechtelijke overeenkomsten, gereduceerde grondprijzen voor de categorie middenhuur en duurzaam overleg met marktpartijen om de ambities uit het Actieplan Middenhuur te realiseren.

2 Als bovengrens van het middenhuursegment een kale huur van maximaal € 950,- te hanteren, jaarlijks te indexeren met de 'consumentenprijsindex (CPI) Alle huishoudens' volgens de 'jaar-op-jaarmethode' op basis van de reeks 2015 = 100.

3 Een middenhuurwoning heeft een maximale huurverhoging gelijk aan inflatie volgens de 'jaar-op-jaarmethode' van 'CPI-alle huishoudens' op basis van de reeks 2015 = 100.

4 In het middenhuursegment de maximale huurprijs te koppelen aan het gebruikersoppervlak (GBO), van minimaal 50 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 80 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

5 Voor het centrum, in concreto de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied', een gebruikersoppervlak (GBO) vast te stellen van minimaal 40 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 60 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

6 Te bepalen dat een middenhuurwoning minimaal 20 jaar in dit segment wordt verhuurd.

7 De effectiviteit van de instrumenten actief en in overleg met marktpartijen te monitoren, halfjaarlijks over de ontwikkelingen in het middenhuursegment te rapporteren in het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling, en indien nodig de instrumenten te verzwaren.

8 Het "Actieplan Middenhuur (actualisatie 2017)" vast te stellen als beleidskader voor woningbouwontwikkeling in het middenhuursegment.

9 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om op basis van economische redenen af te wijken van de toepassing van het Actieplan Middenhuur.

10 Het Actieplan Middenhuur op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8582
Bijlage: Actieplan Middenhuur
Bijlage: Stec Groep Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht
Bijlage: Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0

Eerdere besluitvorming
Brief Actieplan Middenhuur, juli 2014

Uitvoering
Als de gemeenteraad het Actieplan Middenhuur vaststelt, wordt de beleidsregel Fonds Toevoegen Woonruimte aangepast conform de uitgangspunten van het actieplan.

Gemeente Utrecht

Context

Utrecht groeit, en doet dit volgens het leidend principe van gezonde verstedelijking. Betaalbaar wonen voor een diversiteit aan huishoudens is daarbij een van de aandachtspunten. Middenhuur is hierin een categorie die van belang is voor de doelgroepen net afgestudeerden, jonge huishoudens die instromen in sociale huur maar vervolgens niet kunnen doorstromen en daardoor in feite scheefwonen, en gezinnen met een middeninkomen.

Sinds 2014 wordt ingezet op het middenhuursegment middels het “Actieplan Middeldure huur”. Doel van het oorspronkelijke actieplan was om het aanbod in het middeldure huursegment te vergroten. Er werd onder meer een bidbook met kansrijke ontwikkellocaties opgesteld, waarmee beleggers actief werden benaderd. Tevens werd de categorie 'beleggershuurwoning', met een eigen vaste grondprijs, geïntroduceerd in de Grondprijzenbrief 2013.

Mede dankzij deze inspanningen toonde de productie een flinke toename. In heel Utrecht stijgt de nieuwbouwproductie, waarbij er ook een trend van stijgende productie in het middenhuursegment te zien is die zich volgens de prognoses de komende jaren zal voortzetten.

Echter niet alle woningen die worden ontwikkeld in het segment leiden tot de kwaliteit die Utrecht met duurzame, gezonde verstedelijking voor ogen heeft. De druk op het segment is terug te zien in oplopende vierkante meterprijzen. Er zijn projecten gerealiseerd in Utrecht waarvan de prijskwaliteitsverhouding achter blijft bij het gewenste niveau. Bijvoorbeeld met een gebruiksoppervlak van minder dan 40 m2, maar wel een huurprijs in het middensegment. Ook zijn er projecten waarbij dusdanige huurprijsstijgingen worden toegepast, dat middenhuurwoningen korte tijd na oplevering al in het dure huursegment vallen. Het gevolg hiervan is geringere kwaliteit binnen het beoogde segment en oplopende aanbodtekorten, zodanig dat bewoners met middeninkomens de stad moeten verlaten of blijven scheefwonen.

Het Rijk heeft recent maatregelen aangekondigd om het middenhuursegment te stimuleren, met daarin een bijzondere aandachtspositie voor onder meer de regio Utrecht. Eén daarvan is de aanpassing van het woningwaarderingsstelsel. Zelfstandige huurwoningen tot 40m2 die tussen 2018 tot en met 2022 worden opgeleverd krijgen extra punten toegekend, en komen daarmee in de vrije sector terecht. De verwachting is dat de maatregelen van het Rijk omtrent het aangepaste puntensysteem in de regio Utrecht de trend van kleinere woningen tegen stijgende prijzen verder in de hand zal werken.
Op 10 november 2016 heeft de gemeenteraad Motie 2016/192 “afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen” aangenomen. Hierin wordt het college opgeroepen om “te zoeken binnen haar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mogelijkheden om de afspraken met marktpartijen over de aantallen en hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen voor langere tijd te borgen en afdoende te kunnen handhaven”. Stec Groep is gevraagd om een overzicht te geven van de publiek- en privaatrechtelijke instrumenten die ingezet kunnen worden om de realisatie van middenhuurwoningen te stimuleren; in februari 2017 heeft Stec het rapport “Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht” opgeleverd.

Door de blijvende vraag naar middenhuurwoningen, een woningmarkt onder hoge druk en daardoor schaarste blijft de ontwikkeling van de voorraad middenhuurwoningen een complexe opgave. De productie stijgt, maar extremen in het segment leiden niet tot de kwaliteit die Utrecht met duurzame, gezonde verstedelijking voor ogen heeft. Daarom zet Utrecht onverkort in op het Actieplan Middenhuur; op een stevige ambitie, stimuleringsmaatregelen en overleg. Inhoudelijk ligt, naast de inzet op productie, het accent in deze actualisatie op een redelijke prijskwaliteitsverhouding van middenhuurwoningen. Een gezamenlijke uitdaging voor gemeente en marktpartijen: Utrecht maken we samen.

Beslispunt

1 In te zetten op een mix van de instrumenten van privaatrechtelijke overeenkomsten, gereduceerde grondprijzen voor de categorie middenhuur en duurzaam overleg met marktpartijen om de ambities uit het Actieplan Middenhuur te realiseren.

Argumenten

1.1 Sinds de inzet op het Actieplan Middenhuur zijn hier positieve ervaringen mee opgedaan
De inzet blijft een combinatie van ambitie, stimuleringsmaatregelen en constructief overleg. De ontwikkeling van de voorraad middenhuurwoningen blijft een complexe opgave, en een gezamenlijke verantwoordelijkheid van marktpartijen en gemeente. Deze combinatie heeft afgelopen jaren zijn vruchten afgeworpen wat betreft productie. De ambitie is geformuleerd in het actieplan. Uitgangspunt voor de realisatie van projecten blijft het Utrechts Planproces; de uitgangspunten uit het actieplan zullen vanaf heden de leidraad vormen voor het opstellen van gebiedsvisies, het uitschrijven van tenders bij de uitgifte van eigen grond, en de overleggen die moeten leiden tot anterieure overeenkomsten met betrekking tot middenhuur. De privaatrechtelijke instrumenten van een erfpachtuitgifte- en anterieure overeenkomst bieden naar verwachting in de meeste gevallen voldoende mogelijkheden om uitvoering te geven aan het Actieplan Middenhuur. Ten slotte blijft het gereduceerde grondprijstarief gehandhaafd.

Beslispunt

2 Als bovengrens van het middenhuursegment een kale huur van maximaal € 950,- te hanteren, jaarlijks te indexeren met de 'consumentenprijsindex (CPI) Alle huishoudens' volgens de 'jaar-op-jaarmethode' op basis van de reeks 2015 = 100.

Argumenten

2.1 De bovengrens is afgelopen jaren niet geïndexeerd
Sinds het oorspronkelijke 'Actieplan Middenhuur' uit 2014 wordt als bovengrens € 900,- kale huur per maand gehanteerd. Deze bovengrens is de afgelopen jaren niet geïndexeerd, waardoor deze geen gelijke tred hield met prijspeilontwikkelingen.

2.2 Hiermee wordt de bovengrens jaarlijks gerelateerd aan de algemene prijspeilontwikkeling.
De indexering van de bovengrens van het middenhuursegment houdt hiermee gelijke tred met de jaarlijkse prijspeilontwikkeling, en de maximaal voorgestelde huurprijsstijging voor huurders. De reeks 2015=100 is de laatste door het CBS vastgestelde reeks.

Beslispunt

3 Een middenhuurwoning heeft een maximale huurverhoging gelijk aan inflatie volgens de 'jaar-op-jaarmethode' van 'CPI-alle huishoudens' op basis van de reeks 2015 = 100.

Argumenten

3.1 Hiermee wordt een bovenmatige huurprijsstijging voorkomen
Hiermee houdt de individuele huurprijsstijging gelijke tred met de ontwikkeling van het algemeen prijspeil, en wordt voorkomen dat projecten korte tijd na oplevering in het dure huursegment komen te vallen.

3.2 Hiermee wordt aangesloten bij een gangbare rekenmethode van het Centraal Bureau voor de Statistiek
Eén van de gangbare en meest eenvoudige manier is de 'jaar-op-jaarmethode', waarbij de geldende prijs wordt vermenigvuldigd met het quotiënt van de indexcijfers van twee

opeenvolgende jaren.

Beslispunt

4 In het middenhuursegment de maximale huurprijs te koppelen aan het gebruikersoppervlak (GBO), van minimaal 50 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 80 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

Argumenten

4.1 Hiermee sluiten de woningen beter aan bij de beoogde doelgroepen
Niet te kleine woningen en een behoorlijk prijskwaliteitsniveau zijn van belang om wooncarrière te kunnen maken, en om doorstroom vanuit de sociale sector te stimuleren. Uit onderzoek (o.m. WoON2015) blijkt dat de vraag van de beoogde doelgroepen starters, doorstromers en middeninkomens zich richt op woningen van minimaal 50 m2.

4.2 Een continue koppeling van GBO aan de huurprijs voorkomt bovenmatige vierkante meterprijzen
Een koppeling van de ondergrens van 50 m2 aan de maximale huur in het middensegment van € 950,- per maand leidt alsnog tot een hoge vierkante meterprijs. Daarom wordt een continue koppeling aangebracht die eindigt bij een GBO van minimaal 80 m2 bij een kale aanvangshuur van € 950,- per maand.

Beslispunt

5 Voor het centrum, in concreto de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied', een gebruikersoppervlak (GBO) vast te stellen van minimaal 40 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 60 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

Argumenten

5.1 Hier is een hogere vierkante meterprijs acceptabel
In de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied' – centrumlocaties met bijbehorend voorzieningenniveau – is een gemiddeld kleiner GBO acceptabel. Om die reden wordt hier uitgegaan van grenzen tussen 40m2 en 60m2.

Beslispunt

6 Te bepalen dat een middenhuurwoning minimaal 20 jaar in dit segment wordt verhuurd.

Argumenten

6.1 Hiermee wordt geborgd dat de woningen voor langere termijn in het middenhuursegment beschikbaar zijn
De minimale exploitatietermijn van 20 jaar geeft zekerheid over de beschikbaarheid van woningen in het middenhuursegment in de toekomst.

6.2 Dit sluit aan bij gangbare uitpondscenario's van institutionele beleggers
Vaak worden woningen al minstens 20 jaar in portefeuille gehouden.

Beslispunt

7 De effectiviteit van de instrumenten actief en in overleg met marktpartijen te monitoren, halfjaarlijks over de ontwikkelingen in het middenhuursegment te rapporteren in het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling, en indien nodig de instrumenten te verzwaren.

Argumenten

7.1 Hiermee vindt samen met marktpartijen een continue monitoring en analyse plaats
Het Development Network Utrecht (DNU) kan worden gebruikt als aanspreekpunt voor het agenderen van onderwerpen rond dit thema. Aan het DNU nemen diverse ontwikkelaars en institutionele beleggers deel die actief zijn op de woningmarkt in Utrecht, onder meer in het segment middenhuur. Tevens heeft het Rijk aangekondigd een 'samenwerkingstafel' te faciliteren: een overleg tussen lokale partijen en investeerders in gemeenten met een grote vraag naar middenhuurwoningen, onder voorzitterschap van dhr. Rob van Gijzel.

7.2 Op basis van de uitkomsten van de monitoring kan een verzwaring van het instrumentarium plaatsvinden
Uitgangspunt is dat de combinatie van dit Actieplan Middenhuur en bijbehorend instrumentarium in de regel afdoende is om de kwantitatieve en kwalitatieve ambities met betrekking tot het middensegment vorm te geven. Mocht blijken dat de beoogde effecten onvoldoende optreden, dan zal op basis hiervan worden overwogen de inzet van instrumentarium te verzwaren met een nieuw raadsvoorstel.
Nog niet alle instrumenten zijn al beschikbaar en/of op wenselijkheid en haalbaarheid onderzocht. Recent heeft het Rijk heeft een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aangekondigd, waarmee het mogelijk wordt middenhuur als categorie in bestemmingsplannen op te nemen. De verwachting is dat deze wijziging per juli 2017 ingaat. Als het gewijzigde besluit is gepubliceerd zal deze mogelijkheid nader worden onderzocht op wenselijkheid en uitvoering. Een andere onderzoeksrichting betreft woningtoewijzing. Er zijn vooralsnog geen instrumenten bekend waarmee kan worden geborgd dat de woningen terecht komen bij de doelgroepen waarvoor het beleid is ontwikkeld. Wellicht kan, naar analogie van de sociale huursector, de huisvestingsverordening hiervoor worden ingezet. De juridische haalbaarheid, en vervolgens wenselijkheid hiervan, moeten nog worden onderzocht.

Beslispunt

8 Het "Actieplan Middenhuur (actualisatie 2017)" vast te stellen als beleidskader voor woningbouwontwikkeling in het middenhuursegment.

Argumenten

8.1 De middenhuur-doelgroepen zijn van belang voor gezonde groei
Belangrijkste doelgroepen voor het middenhuurbeleid zijn net afgestudeerden, jonge huishoudens die instromen in sociale huur maar vervolgens niet kunnen doorstromen en daardoor in feite scheefwonen, en gezinnen met een middeninkomen. Deze doelgroepen zijn van belang voor de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad, en het streven naar een ongedeelde stad.

8.2 Het wordt voor middenhuur-doelgroepen steeds lastiger om een woning te vinden met een passend prijskwaliteitsniveau
Door de huidige (markt)ontwikkelingen is het voor deze doelgroepen steeds lastiger een passende woning te vinden op de Utrechtse woningmarkt. In het 'Coalitieakkoord 2014-2018 Utrecht maken we samen', de Woonvisie 2015 en de Ruimtelijke Strategie Utrecht wordt aandacht gevraagd voor middenhuur, en betaalbaar wonen voor een diversiteit aan doelgroepen.

8.3 De druk op het segment leidt tot een oplopende vierkante meterprijs, waardoor woningen in het middensegment steeds vaker te klein zijn voor de doelgroep
Hoewel de nieuwbouw van middeldure huurwoningen de komende jaren toeneemt, blijft er sprake van een grotere vraag en daardoor schaarste op de markt. Dit is terug te zien in oplopende vierkante meterprijzen: woningen die qua huurprijs in het middensegment thuishoren worden steeds kleiner, en daarmee niet meer passend voor de doelgroep.

Kanttekeningen

8.1 Het Actieplan Middenhuur heeft een prijsdrukkend effect op de opbrengsten
De uitgangspunten uit het actieplan – maximale huurprijsstijging per jaar, minimale exploitatieperiode en de koppeling van GBO aan de huurprijs – hebben een prijsdrukkend effect op de grondopbrengsten van middenhuur. Hoe groot dat effect is, is op dit moment niet te bepalen. De grondprijs wordt in veel gevallen namelijk residueel berekend, en de markt bepaalt uiteindelijk welke prijs wordt geboden met inachtneming van de nu voorgestelde maatregelen. Bovendien is op dit moment niet duidelijk om hoeveel woningen het gaat. De door de gemeenteraad vastgestelde (financiële) kaders van lopende grondexploitaties blijven ongewijzigd. Het Actieplan Middenhuur zal bij nieuwe SPvE's als uitgangspunt worden genomen. Bij de besluitvorming door de Raad worden ook de financiële kaders vastgesteld. De financiële consequenties van het binnen het SPvE voorgestelde programma worden daarbij inzichtelijk gemaakt. Op dat moment kan de Raad per project specifiek een afweging maken over de omvang van middenhuur in relatie tot de financiële consequenties bij de voorliggende grondexploitatie.
De methodiek voor de grondprijsberekening voor middenhuur blijft ongewijzigd, aangezien de systematiek al rekening houdt met een differentiatie in grootte van de woning en huurprijs per vierkante meter.

8.2 Het controleren van gemaakte afspraken vraagt om capaciteit
De controle op aanvangshuren en huurprijsstijgingen, door middel van een jaarlijks in te dienen overzicht voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring waaruit de huurprijsstijgingen per eenheid en complex blijken, vraagt om capaciteit. Vooralsnog wordt gekozen voor een meldingsplicht voor verhuurders, met daaraan gekoppeld een steekproefsgewijze controle en een bijbehorend boetebeding. De hiervoor benodigde capaciteit zal dan ook beperkt zijn; er wordt nader onderzocht hoe hier binnen de formatie invulling aan kan worden gegeven.

8.3 Het middenhuurbeleid betreft alleen nieuwe projecten waarvoor nog geen contractuele afspraken zijn gemaakt
De beleidslijn wordt na vaststelling door de gemeenteraad ingebracht in de onderhandelingen voor alle projecten – nieuwbouw en transformaties – waarvoor het SPvE of de bouwenveloppe nog niet is vastgesteld. Indien er een traject wordt doorlopen waarbij geen SPvE of bouwenveloppe wordt vastgesteld geldt de nieuwe beleidslijn voor projecten waarbij de gemeente zich nog niet heeft gebonden aan contracten.

8.4 Op projectniveau zal maatwerk benodigd zijn
Het middensegment moet ruimte bieden voor een diversiteit aan huishoudens; per gebied zal daarom nog met maatwerk aandacht nodig zijn voor een specificatie van het gewenste type en de grootte van woningen binnen het middensegment.

Beslispunt

9 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om op basis van economische redenen af te wijken van de toepassing van het Actieplan Middenhuur.

Argumenten

9.1 In voorkomend geval kan op basis van economische redenen worden afgeweken van één of meerdere uitgangspunten.
Wanneer de uitgangspunten van het Actieplan Middenhuur een breekpunt vormen in een gebiedsontwikkeling, kan op basis van economische redenen worden afgeweken. Indien wordt afgeweken vraagt dit een collegebesluit. De gemeenteraad wordt hierover één keer per jaar geïnformeerd in het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO).

Beslispunt

10 Het Actieplan Middenhuur op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie.

Argumenten

10.1 Het Actieplan Middenhuur betreft een uitwerking van het woonbeleid specifiek voor het middenhuursegment
Het Actieplan Middenhuur is hiermee een onderliggende nota bij het thema 'wonen' binnen de omgevingsvisie.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Raadsbesluit

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Terpstra, N.E. (Norine)
Kenmerk	4366194
Vergadering	Raadsvoorstellen weekoverzicht
Vergaderdatum	11 juni 2017
Jaargang en nummer	
Portefeuille	Wonen

Actieplan Middenhuur

besluit

1 In te zetten op een mix van de instrumenten van privaatrechtelijke overeenkomsten, gereduceerde grondprijzen voor de categorie middenhuur en duurzaam overleg met marktpartijen om de ambities uit het Actieplan Middenhuur te realiseren.

2 Als bovengrens van het middenhuursegment een kale huur van maximaal € 950,- te hanteren, jaarlijks te indexeren met de 'consumentenprijsindex (CPI) Alle huishoudens' volgens de 'jaar-op-jaarmethode' op basis van de reeks 2015 = 100.

3 Een middenhuurwoning heeft een maximale huurverhoging gelijk aan inflatie volgens de 'jaar-op-jaarmethode' van 'CPI-alle huishoudens' op basis van de reeks 2015 = 100.

4 In het middenhuursegment de maximale huurprijs te koppelen aan het gebruikersoppervlak (GBO), van minimaal 50 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 80 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

5 Voor het centrum, in concreto de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied', een gebruikersoppervlak (GBO) vast te stellen van minimaal 40 m2 bij een kale huur vanaf de liberalisatiegrens tot minimaal 60 m2 GBO bij een kale huur van € 950,- per maand.

6 Te bepalen dat een middenhuurwoning minimaal 20 jaar in dit segment wordt verhuurd.

7 De effectiviteit van de instrumenten actief en in overleg met marktpartijen te monitoren, halfjaarlijks over de ontwikkelingen in het middenhuursegment te rapporteren in het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) en de Peilstok Stedelijke Ontwikkeling, en indien nodig de instrumenten te verzwaren.

8 Het "Actieplan Middenhuur (actualisatie 2017)" vast te stellen als beleidskader voor woningbouwontwikkeling in het middenhuursegment.

9 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om op basis van economische redenen af te wijken van de toepassing van het Actieplan Middenhuur.

10 Het Actieplan Middenhuur op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 11 juni 2017

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Actieplan Middenhuur

Actualisatie 2017

Inhoudsopgave

1 Aanleiding 5

2 Kaders: planproces en grondbeleid 7

3 Stand van zaken 9

3.1 Planvoorraad en prognoses 9

3.2 Knelpunten 9

4 Uitgangspunten 12

5 Instrumenten 14

5.1 Overzicht publiek- en privaatrechtelijke instrumenten - onderzoek Stec Groep 14

5.2 Inzet instrumenten 14

5.3 Consistentie met andere regelgeving 16

6 Vervolg 17

Bijlage 1 Motie 2016/192 18

Bijlage 2 Toelichting planproces en instrumenten 19

Bijlage 3 Maximale aanvangshuur op basis van GBO 21

Bijlage 4 Rapport Stec Groep: "Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht" .....

1 Aanleiding

Utrecht groeit, en doet dit volgens het leidend principe van gezonde verstedelijking. Betaalbaar wonen voor een diversiteit aan huishoudens is daarbij een van de aandachtspunten. Ofwel volgens het 'Coalitieakkoord 2014-2018 Utrecht maken we samen': "Utrecht is een populaire stad om te wonen. Wij willen ruimte bieden aan student, starter en doorstromer, Utregter en Expat, grote en kleine portemonnee." De Woonvisie 2015 en Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) sluiten hierbij aan: passend en betaalbaar kunnen wonen zijn hierin belangrijke doelstellingen.

Middenhuur is hierin een categorie die van belang is voor de doelgroepen net afgestudeerden, jonge huishoudens die instromen in sociale huur maar vervolgens niet kunnen doorstromen en daardoor in feite scheefwonen, en gezinnen met een middeninkomen.
Al sinds 2014 wordt door marktpartijen en gemeente ingezet op het middenhuursegment volgens een Actieplan Middenhuur. Het oorspronkelijke actieplan had met name het doel om ontwikkelaars en beleggers ervoor te interesseren om te bouwen in dit segment. Bij het actieplan hoorde een bidbook met kansrijke ontwikkellocaties, waarmee beleggers actief werden benaderd. Tevens is de categorie 'beleggershuurwoning', met een eigen grondprijs, geïntroduceerd in de Grondprijzenbrief 2013.

De combinatie van ambitie, stimuleringsmaatregelen en constructief overleg met marktpartijen werpt zijn vruchten af. De productie van middenhuur toont een flinke toename. Er is ook sprake van een toenemende vraag naar woningen in dit segment, waardoor op dit moment nog steeds sprake is van schaarste op de markt. De prognoses uit het Meerjaren Perspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) 2017 tonen echter dat dit tekort kwantitatief wordt ingelopen als de huidige voorraad middenhuurwoningen in stand blijft.
Echter niet alle woningen die worden ontwikkeld in het segment leiden tot de kwaliteit die Utrecht met duurzame, gezonde verstedelijking voor ogen heeft. De druk op het segment is terug te zien in oplopende vierkante meterprijzen. Er zijn projecten gerealiseerd in Utrecht waarvan de prijskwaliteitsverhouding achter blijft bij het gewenste niveau, passend bij het Coalitieakkoord, de Woonvisie en RSU. Bijvoorbeeld met een gebruiksoppervlak van minder dan 40 m^2, maar wel een huurprijs in het middensegment. Ook zijn er projecten waarbij dusdanige huurprijsstijgingen worden toegepast, dat middenhuurwoningen korte tijd na oplevering al in het dure huursegment vallen. Het gevolg hiervan is geringere kwaliteit binnen het beoogde segment en een oplopend tekort in aanbod, zodanig dat bewoners met middeninkomens de stad moeten verlaten of blijven scheefwonen. Daarom ligt, naast de inzet op productie, het accent in deze actualisatie op een redelijke prijskwaliteitsverhouding van middenhuurwoningen.
Recent heeft ook de rijksoverheid maatregelen aangekondigd om de productie van woningen in het middensegment te stimuleren. Eén daarvan is de aanpassing van het woningwaarderingsstelsel. Zelfstandige huurwoningen tot 40m^2 die tussen 2018 tot en met 2022 worden opgeleverd krijgen extra punten toegekend, waardoor een groot deel van deze woningen in de vrije sector terechtkomt. De verwachting is dat de maatregelen van het Rijk omtrent het aangepaste puntensysteem in de regio Utrecht de trend van kleinere woningen tegen relatief hoge huurprijzen verder in de hand zal werken.

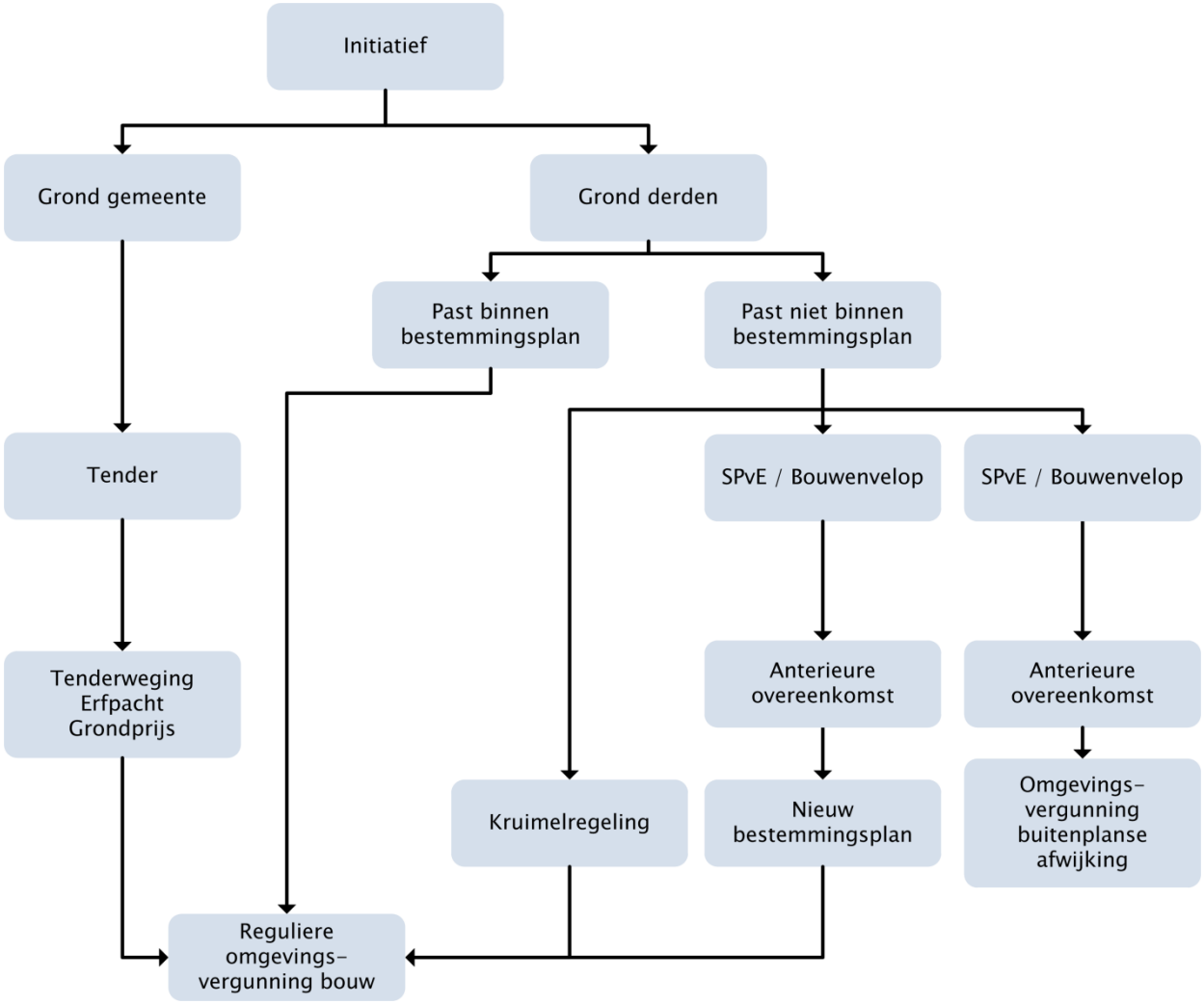
Op 10 november 2016 heeft de gemeenteraad Motie 2016/192 “afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen” aangenomen. Hierin wordt het college opgeroepen om “te zoeken binnen haar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mogelijkheden om de afspraken met marktpartijen over de aantallen en hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen voor langere tijd te borgen en afdoende te kunnen handhaven”.[1]

Door de blijvende vraag naar middenhuurwoningen, een woningmarkt onder hoge druk en daardoor schaarste blijft de ontwikkeling van de voorraad middenhuurwoningen een complexe opgave. Daarom zet Utrecht onverkort in op het Actieplan Middenhuur. Een gezamenlijke uitdaging voor gemeente en marktpartijen: Utrecht maken we immers samen.

[1] Zie bijlage 1 voor volledige tekst motie.

2 Kaders: planproces en grondbeleid

De inzet van de gemeente voor het ontwikkelen van middenhuur is in belangrijke mate afhankelijk van de grondpositie en of het initiatief in het geldende bestemmingsplan past. Vereenvoudigd ziet het planproces en bijbehorende instrumenten er als volgt uit:

Zie 'Bijlage 2 – planproces en instrumenten' voor een toelichting op de belangrijkste stappen en bijbehorende instrumenten in het planproces.

Logischerwijs kan de gemeente meer eisen en wensen neerleggen wanneer er een ontwikkeling plaatsvindt op grond in gemeentelijk eigendom. Sinds de Grondprijzenbrief 2013 wordt een aparte grondprijscategorie voor middenhuurwoningen in de beleggershuurmarkt gehanteerd. Tevens is "bij de overdacht van gronden bestemd voor beleggershuurwoningen […] het erfpacht van toepassing" (Grondprijzenbrief 2016). Bij uitponding van (midden)huurwoningen, waarvan de grond in erfpacht is uitgegeven, ontstaat op basis van de erfpachtvoorwaarden een mogelijkheid om de ontstane meerwaarde van de grond bij de erfpachter op te halen.

Middenhuur kan als voorwaarde worden meegegeven bij de uitgifte van eigen grond, of als de gemeente bij locaties met erfpacht wordt gevraagd om mee te werken aan een transformatie. De gemaakte afspraken worden vervolgens geborgd in de uitgifte- of erfpachtovereenkomst.
Bij een initiatief op grond van derden dat passend is binnen het vigerende bestemmingsplan heeft de gemeente weinig beïnvloedingsmogelijkheden. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is wordt uitgegaan van overleg uitmondend in een anterieure overeenkomst. De ontwikkelaar zal in overleg treden met de gemeente voor het verkrijgen van de benodigde vergunning of bestemmingsplanwijziging. In dat overleg kan de wens tot realisering van middenhuur worden ingebracht. Als partijen daarover tot overeenstemming komen worden de afspraken vastgelegd in een zogenaamde anterieure overeenkomst.

3 Stand van zaken

3.1 Planvoorraad en prognoses

Marktpartijen hebben, mede dankzij de inspanningen van het Actieplan, de weg naar middenhuurwoningen in Utrecht gevonden. Wanneer gekeken wordt naar start bouwgegevens (MPSO 2017) in dit segment, is in de prognoses van 2017 t/m 2019 een flinke stijging te zien:

Start bouw middenhuur		
2014	453	gerealiseerd
2015	321	gerealiseerd
2016	557	gerealiseerd
2017	2.019	prognose
2018	1.159	prognose
2019	526	prognose

Voor de aankomende drie jaar is de verwachting dat ongeveer 3.700 middenhuurwoningen in aanbouw worden genomen. Het grootste deel wordt gerealiseerd in het Stationsgebied, Zuidwest, Noordoost en West. Uitgaande van het huidige tekort aan middenhuurwoningen van ongeveer 500 tot 1.500 woningen per jaar, betekent dit dat – met de huidige prognose – het tekort kwantitatief wordt ingelopen als de huidige voorraad middenhuurwoningen in stand blijft.

3.2 Knelpunten

De druk op het middenhuursegment leidt tot de eerder genoemde trend van steeds kleinere woningen en snel stijgende huurprijzen. Tevens is de verwachting dat gewijzigd rijksbeleid betreffende het woningwaarderingsstelsel hier invloed op zal hebben. Ook toont de huidige inzet van het instrumentarium om afspraken te maken met beleggers en ontwikkelaars over woningen in het middenhuursegment onvolkomenheden. Deze punten worden hieronder uiteengezet.

- Aanbod sluit onvoldoende aan bij doelgroepen

De belangrijkste doelgroepen voor middenhuur zijn net afgestudeerden, jonge huishoudens die instromen in sociale huur maar vervolgens niet kunnen doorstromen en daardoor in feite scheefwonen, en gezinnen met een middeninkomen.

Kijkend naar jaarinkomens onder en rond modaal, kan het volgende worden uitgegeven aan een koop- of huurwoning:

jaarinkomen (indicatief)	max waarde koopwoning	max huurprijs	omschrijving
€ 22.500	€ 85.000	€ 469	startende MBO-er

€ 30.000	€ 130.000	€ 625	grens huurtoeslag
€ 35.700	€ 160.000	€ 744	grens toewijzing sociale huur
€ 37.000	€ 165.000	€ 771	modaal, startende WO-er
€ 45.000	€ 200.000	€ 938	grens huisvestingverordening

Gebaseerd op NHG, en gemiddelde norm in huurmarkt dat jaarinkomen minimaal 48 keer de maandhuur dient te zijn.

Door recent overheidsbeleid en de huidige marktontwikkelingen is het voor deze groepen steeds lastiger geworden om een passende woning wat betreft prijs en oppervlakte te vinden op de Utrechtse woningmarkt. Enerzijds hebben zij door het passend toewijzen nauwelijks meer toegang tot corporatiewoningen, anderzijds is het door de aanscherping van de hypotheekregels (bijvoorbeeld het annuïtair aflossen, het verdwijnen van de aflossingsvrije hypotheek en het beperken van de Loan to value-ratio) moeilijker geworden om een huis te kopen.

Het alternatief is een huurwoning in het middensegment. Hier is echter de trend te zien van stijgende vierkante meterprijzen, ofwel: steeds kleinere woningen met een huurprijs in het middensegment. Uit onderzoek (o.m. WoON2015) blijkt dat de middenhuur-doelgroepen behoefte hebben aan woningen van minimaal 50 m². In Utrecht zijn projecten gerealiseerd met woningen van minder dan 40 m² en een huurprijs in het middenhuursegment. Ook bestaan er projecten met woningen met een oppervlakte die weliswaar aansluit bij de vraag van de doelgroep, maar een huur kennen boven de grens van middenhuur. Het gevolg hiervan is geringere kwaliteit binnen het beoogde segment en een oplopend tekort aan aanbod, zodanig dat bewoners met middeninkomens de stad moeten verlaten of blijven scheefwonen. Voor bewoners van een sociale huurwoning is het immers niet aantrekkelijker om door te stromen naar een middenhuurwoning als zij er tegen een hogere huur qua oppervlakte op achteruit gaan.

- Aanpassing woningwaarderingsstelsel

Het Rijk signaleert dat het tekort aan woningen in het middenhuursegment het grootst is in de regio's Amsterdam en Utrecht. Daarom wordt de puntentoekenning uit het woningwaarderingsstelsel voor deze regio's verruimd voor zelfstandige huurwoningen tot 40m² die tussen 2018 tot en met 2022 worden opgeleverd. Waar deze woningen voorheen over het algemeen in de sociale sector vielen en daarmee een gereguleerde huurprijs kenden, komt een groot deel van deze woningen door het toekennen van extra punten in de vrije sector terecht. Het puntensysteem en daarbij horende maximale huurprijzen gelden niet voor woningen in de vrije sector. De verwachting is dat het loslaten van het puntensysteem van het woningwaarderingsstelsel voor woningen tot 40m² de trend van kleinere woningen tegen snel stijgende middenhuurprijzen in de hand zal werken. In het verleden hebben eerdere wijzigingen van het woningwaarderingsstelsel al geleid tot oplopende huurprijzen bij dezelfde woningen.

- Geen zicht op huurprijsontwikkeling

In de afgelopen periode zijn, mede vanwege de gesignaleerde trend van een stijgende vierkante meter huurprijs, bij verschillende projecten in anterieure overeenkomsten afspraken met ontwikkelaars gemaakt over huurprijzen. Deze afspraken worden gecontroleerd bij de oplevering van een project. Ofwel: de huurprijs wordt getoetst aan de hand van de aanvangshuur. Verder toezicht op de ontwikkeling van de huurprijs blijft achterwege. Hierdoor kan het voorkomen dat een project dat als middenhuur is ontwikkeld in korte tijd in het segment boven de € 950,- kale huur per maand terecht komt, en daarmee niet meer

beschikbaar is voor de beoogde doelgroep. Dit knelpunt is tevens een van de overwegingen van de gemeenteraad bij motie 2016/192 “Motie afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen”.

- Transparantie uitgangspunten

Het belangrijkste instrument dat wordt ingezet is het privaatrechtelijke instrument van een anterieure- of erfpachtovereenkomst. Het ontbreken van heldere uitgangspunten kan in de onderhandelingen leiden tot uiteenlopende uitkomsten. In recente projecten zijn daardoor verschillende soorten afspraken in overeenkomsten opgenomen. Soms is dat alleen een afspraak over aanvangshuur, maar soms over oppervlak, jaarlijkse huurstijging en kwaliteit (denk bijvoorbeeld aan levensloopbestendigheid) van de woning. Dit roept de vraag op welke uitgangspunten voor het onderhandelingsproces worden gehanteerd en hoe inzichtelijk deze zijn voor marktpartijen voorafgaand aan een ontwikkelproces.
Het is daarom belangrijk om eenduidige uitgangspunten te hanteren en deze vast te leggen in besluitvormingsdocumenten, zoals de Woonvisie, gebiedsvisies, startnotities, stedenbouwkundige programma’s van eisen (SPvE’s) en bouwenveloppen.

4 Uitgangspunten

Het oorspronkelijke Actieplan Middenhuur uit 2014 had met name ten doel om de productie van middenhuurwoningen te stimuleren. Anno 2017 is dit niet meer het enige belang. De stad Utrecht is gewild; beleggers en ontwikkelaars willen graag nieuwe woningen in onder meer het middenhuursegment ontwikkelen. De hierboven gegeven analyse van de huidige stand van zaken in het segment leiden tot een actualisatie van de uitgangspunten die worden gehanteerd voor middenhuurwoningen; de kwantitatieve ambities worden aangevuld met kwalitatieve uitgangspunten over de prijskwaliteitsverhouding van de woningen.

De uitgangspunten betreffen een definitie van de bovengrens van het middensegment, de huurprijsontwikkeling, het minimum aantal vierkante meters van een woning in relatie tot de huurprijs, en de termijn waarover afspraken maken met beleggers worden geborgd.
Bij die laatste is een onderscheid gemaakt tussen het centrum, in concreto de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied', en de rest van de stad. Voor het centrum zijn ruimere uitgangspunten voor het middenhuursegment geformuleerd, vanwege de centrumlocatie met bijbehorend voorzieningenniveau.

	Middenhuur	
1.	Huurprijs middensegment	Minimaal €710,69 en maximaal €950 per maand. De bovengrens wordt jaarlijks geïndexeerd met de 'consumentenprijsindex (CPI) Alle huishoudens' volgens de 'jaar-op-jaarmethode', reeks 2015=100
2.	Huurprijsstijging per jaar	Maximaal CPI-alle huishoudens volgens de 'jaar-op-jaarmethode', reeks 2015=100
3.	Exploitatieperiode	Minimaal 20 jaar

Ad. 1 – Huurprijs
De ondergrens bestaat uit de liberalisatiegrens – welke samenhangt met het recht op huurtoeslag – die elk jaar door het ministerie van BZK wordt vastgesteld. In 2017 is dit 'meer dan € 710,68'.
Als bovengrens hanteren we een kale huurprijs van € 950, – per maand. In het oorspronkelijke 'Actieplan Middenhuur' uit 2014 is als bovengrens € 900,– kale huur per maand gehanteerd; dit bedrag is echter de afgelopen jaren niet geïndexeerd.
Tevens is deze grens gebaseerd op de betaalbaarheid voor de doelgroep. Beleggers rekenen doorgaans met een norm waarbij huurders minimaal vier keer de huur als inkomen moeten hebben. Bij een inkomen van € 45.000 hoort een maandinkomen van € 3.750 euro, en daarmee een maandhuur van ca. € 950 euro.
De bovengrens wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de CPI alle huishoudens.

Ad. 2 – Huurprijsstijging
Met de beperking van de indexering wordt een bovenmatige huurprijsstijging voorkomen, en wordt de huurprijsontwikkeling gerelateerd aan de gemiddelde prijsontwikkeling in Nederland.

Er wordt bovendien aangesloten bij een gangbare rekenmethode van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS): het CBS adviseert om huren aan te passen op basis van de CPI voor alle huishoudens. Eén van de gangbare en meest eenvoudige manier is de 'jaar-op-jaarmethode', waarbij de geldende prijs wordt vermenigvuldigd met het quotiënt van de indexcijfers van twee opeenvolgende jaren. Daarnaast wordt met de beperking van de indexering bereikt dat de woningen gedurende de looptijd van 20 jaar binnen de bandbreedte van de beoogde middenhuur blijven, en zo voor de beoogde doelgroep beschikbaar zijn.

Ad. 3 – Periode

Dit betreft de afspraak met beleggers/ontwikkelaars over de minimale periode waarin de woning in het middenhuursegment beschikbaar blijft.

Tot op heden worden afspraken doorgaans voor een termijn van 10 jaar gemaakt. De verhoging van deze grens naar 20 jaar geeft langere zekerheid aan de gemeente over de beschikbaarheid van middenhuurwoningen in de toekomst. Een dergelijke termijn sluit bovendien beter aan bij gangbare exploitatietermijnen van institutionele beleggers: woningen in deze categorie worden in de regel nu al veel langer dan 10 jaar in portefeuille gehouden.

		Gemeente Utrecht (exclusief binnenstad en stationsgebied)	**Gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied'**
4.	Oppervlakte	Een gebruikersoppervlak (GBO) van minimaal 50 m² bij een kale aanvangshuur vanaf de liberalisatiegrens, oplopend naar een GBO van minimaal 80 m² bij een kale aanvangshuur van € 950,- per maand.	Een gebruikersoppervlak (GBO) van minimaal 40 m² bij een kale aanvangshuur vanaf de liberalisatiegrens, oplopend naar een GBO van minimaal 60 m² bij een kale aanvangshuur van € 950,- per maand.

Zie bijlage 3 voor een overzichtstabel met maximale aanvangshuren op basis van het GBO.

Ad. 4 – Oppervlakte

Niet te kleine woningen en een behoorlijk prijskwaliteitsniveau zijn van belang om doorstroom vanuit de sociale sector te stimuleren. Tevens wordt door het koppelen van het GBO aan een maximale aanvangshuur geborgd dat de woningen beter aansluiten bij de beoogde doelgroepen. Uit onderzoek (o.m. WoON2015) blijkt dat de vraag van de beoogde doelgroepen starters, doorstromers en middeninkomens zich richt op woningen van minimaal 50 m². Om te voorkomen dat er alsnog een overmatige vierkante meterprijs wordt gevraagd door de ondergrens van 50 m² te combineren met de hoogste huurprijs in het middensegment à € 950 per maand, is een continue koppeling van GBO aan maximale aanvangshuur aangebracht. Zie bijlage 3 voor een overzichtstabel met maximale aanvangshuren op basis van het GBO.

Een minimaal GBO van 50 m² is consistent met de beleidsregels 'Woningsplitsen en omzetten', waarin eenzelfde minimum wordt gehanteerd.

In de gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied' is een lagere ondergrens van 40 m² aanvaardbaar, vanwege de centrumfunctie en bijbehorend voorzieningenniveau in deze gebieden.

5 Instrumenten

5.1 Overzicht publiek- en privaatrechtelijke instrumenten - onderzoek Stec Groep

In de Motie 2016/192 “afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen” vraagt de gemeenteraad aan het college van burgemeester en wethouders om “te zoeken binnen haar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mogelijkheden om de afspraken met marktpartijen over de aantallen en hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen voor langere tijd te borgen en afdoende te kunnen handhaven”. Als basis voor het beantwoorden van deze motie en deze actualisering van het Actieplan Middenhuur is Stec Groep gevraagd om een overzicht te geven van de publiek- en privaatrechtelijke instrumenten die ingezet kunnen worden om de realisatie van middenhuurwoningen te stimuleren. In februari 2017 heeft Stec groep het rapport “Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht” opgeleverd, zie bijlage 4.

In het rapport raadt Stec Groep aan om een visie op middenhuur te formuleren, met daarin aandacht voor een ‘ruimtelijk kader’ – specificatie naar gebieden – gekoppeld aan een minimaal gebruikersoppervlak van de middenhuurwoningen in dat gebied. Met deze actualisatie van het Actieplan Middenhuur is hier invulling aan gegeven. Tevens voorziet het rapport in een overzicht van instrumenten, waarbij ook wordt toegelicht in hoeverre de gemeente Utrecht deze instrumenten al inzet en wat de voor- en nadelen zijn. Hier is te zien dat in Utrecht de meesten al worden ingezet; Stec Groep noemt Utrecht dan ook als één van de koplopers als het gaat om beleid omtrent middenhuur. Recent heeft het Rijk een uitbreiding van het instrumentarium aangekondigd: met een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening wordt het vanaf juli 2017 mogelijk om middeldure huur als categorie in het bestemmingsplan op te nemen.

5.2 Inzet instrumenten

De inzet blijft een combinatie van ambitie, stimuleringsmaatregelen en constructief overleg: de ambitie is geformuleerd in dit actieplan, het gereduceerde grondprijstarief blijft gehandhaafd, en uitgangspunt voor de realisatie van projecten blijft overleg uitmondend in een anterieure overeenkomst. De ontwikkelingen worden actief gevolgd, zodat een continue monitoring en analyse van de effectiviteit van het instrumentarium kan plaatsvinden en hier wanneer nodig wijzigingen in kunnen worden aangebracht.

- **Planproces**

Met dit actieplan zijn heldere uitgangspunten wat betreft middenhuur geformuleerd. Waar het actieplan zich voorheen voornamelijk richtte op productie, ligt de focus nu ook op een redelijke prijskwaliteitsverhouding.
Uitgangspunt voor de realisatie van projecten blijft het Utrechts Planproces; de uitgangspunten uit het actieplan zullen vanaf heden de leidraad vormen voor het opstellen van gebiedsvisies, het uitschrijven van tenders bij de uitgifte van eigen grond, en de overleggen die moeten leiden tot anterieure overeenkomsten met betrekking tot middenhuur. De privaatrechtelijke instrumenten van een erfpachtuitgifte- en anterieure overeenkomst bieden naar verwachting in de meeste gevallen voldoende mogelijkheden om uitvoering te geven aan het Actieplan Middenhuur.

Het middensegment moet ruimte bieden voor een diversiteit aan huishoudens; per gebied zal daarom nog met maatwerk aandacht nodig zijn voor een specificatie van het gewenste type en de grootte van woningen binnen het middensegment. Tevens is het college van burgemeester en wethouders bevoegd om op basis van economische redenen af te wijken van de toepassing van dit Actieplan Middenhuur. Indien wordt afgeweken vraagt dit een collegebesluit. De gemeenteraad wordt hierover één keer per jaar geïnformeerd in het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO).
De uitgangspunten gelden voor nieuwe projecten – nieuwbouw en transformaties – waarvoor het SPvE of de bouwenveloppe nog niet is vastgesteld. Indien er een traject wordt doorlopen waarbij geen SPvE of bouwenveloppe wordt vastgesteld geldt de nieuwe beleidslijn voor projecten waarbij de gemeente zich nog niet heeft gebonden aan contracten.

In de erfpachtuitgifte- en anterieure overeenkomsten wordt een bepaling opgenomen betreffende de controle op huurprijsstijging. Vooralsnog wordt gekozen voor een meldingsplicht voor verhuurders, met daaraan gekoppeld een steekproefsgewijze controle en een bijbehorend boetebeding.

- **Grondbeleid**

De door de gemeenteraad vastgestelde financiële kaders voor lopende grondexploitaties blijven ongewijzigd. Wel hebben de maatregelen uit het actieplan een prijsdrukkend effect op de grondopbrengsten van middenhuur. Hoe groot dat effect is, is op dit moment niet te bepalen. De grondprijs wordt in veel gevallen namelijk residueel berekend, en de markt bepaalt uiteindelijk welke prijs wordt geboden met inachtneming van de nu voorgestelde maatregelen. Bovendien is op dit moment niet duidelijk om hoeveel woningen het gaat.
Middenhuur blijft als aparte categorie in de grondprijzenbrief gehandhaafd. De methodiek voor de grondprijsberekening voor middenhuur blijft ongewijzigd, aangezien de systematiek al rekening houdt met een differentiatie in grootte van de woning en huurprijs per vierkante meter.

- **Monitoring en overleg**

De ontwikkelingen in het middenhuursegment en dit Actieplan vragen om een continue monitoring en duiding in samenspraak met marktpartijen. Over de werkzaamheid van instrumenten zal intensief overleg met marktpartijen worden gevoerd. In de Peilstok en het Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) wordt halfjaarlijks gerapporteerd over ontwikkelingen in het middensegment.

Onder meer het Development Network Utrecht (DNU) kan worden gebruikt als aanspreekpunt voor het agenderen van onderwerpen rond dit thema. Het DNU is in 2016 van start gegaan, als vervolg op eerdere sessies over de Ruimtelijke Strategie Utrecht, en is gericht op realisatie van de ambities van de RSU. Aan het DNU nemen diverse ontwikkelaars en institutionele beleggers deel die actief zijn op de woningmarkt in Utrecht, onder meer in het segment middenhuur. Tevens heeft het Rijk aangekondigd een ‘samenwerkingstafel’ te faciliteren: een overleg tussen lokale partijen en investeerders in gemeenten met een grote vraag naar middenhuurwoningen, met als doel een “extra aanbod voor starters met een middeninkomen en doorstromers die vanuit de sociale huur plaats willen maken voor lagere inkomens op de wachtlijst” te realiseren.

5.3 Consistentie met andere regelgeving

De voorwaarden van de subsidieregel Toevoegen Woonruimte worden uitgebreid conform de beleidslijn middenhuur. Hiermee worden de uitgangspunten van het middenhuurbeleid ook geborgd in de subsidieregel Toevoegen Woonruimte.

6 Vervolg

Met dit Actieplan Middenhuur zijn de ambities voor de ontwikkeling van het middenhuursegment neergelegd, ondersteund door verscheidene instrumenten die de realisatie van deze ambities moeten waarborgen.

De komende periode zullen de ontwikkelingen in het segment nauwgezet worden gevolgd, en vindt er blijvend onderzoek plaats naar de effectiviteit en wenselijkheid van de inzet van bepaalde instrumenten. Gegeven het feit dat het Rijk een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) heeft aangekondigd waarmee middenhuur als bestemmingsplancategorie kan worden toegevoegd, wordt de komende periode onderzoek uitgevoerd of, en zo ja in welke mate de inzet van dit publiekrechtelijke middel wenselijk is. Toepassing van dit instrument vereist een verordening, waarin tenminste de bovengrens van het middenhuursegment in maximale huurprijs moet worden vastgelegd.
Daarnaast zal worden onderzocht of het wenselijk en juridisch haalbaar is om meer specifieke eisen aan de woningtoewijzing door verhuurders in het segment te stellen, bijvoorbeeld middels de huisvestingsverordening. Het Actieplan Middenhuur richt zich op de beschikbaarheid van middenhuurwoningen voor bepaalde doelgroepen. Op dit moment hanteren verhuurders veelal enkel eisen wat betreft een minimaal benodigd inkomen. Hiermee zou ook in de middenhuursector problematiek met betrekking tot goedkoop scheefwonen kunnen ontstaan.

Mocht blijken dat de beoogde effecten uit dit Actieplan Middenhuur onvoldoende optreden, dan kan worden overwogen de inzet van instrumentarium te verzwaren. Het uitgangspunt is echter dat de in dit actieplan opgenomen maatregelen in beginsel afdoende moeten zijn om de kwantitatieve en kwalitatieve ambities met betrekking tot het middensegment vorm te geven.

Bijlage 1

Motie 2016/192

Motie afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen
De gemeenteraad van Utrecht, bijeen op 10 november 2016, ter vaststelling van de begroting 2017,

Constaterende dat:

1. In Utrecht een tekort is van 250-1250 aan middeldure huurwoningen (710-900 euro per maand) per jaar;
2. De vraag naar middeldure huurwoningen t/m 2024 1500-2500 woningen per jaar bedraagt;
3. De gemeente Utrecht om deze reden een actieplan middeldure huur in het leven heeft geroepen;
4. Met marktpartijen invulling wordt gegeven aan dit actieplan door afspraken te maken over het aantal en de prijs van te bouwen middeldure huurwoningen;

Overwegende dat:

1. Bij diverse ontwikkelingen (…) de aanvangshuurprijzen hoger zijn dan 710[2]-900 euro of kort daarna worden verhoogd zodat ze niet meer in de categorie middeldure huur vallen;
2. De instrumenten die worden gebruikt om de afspraken te handhaven (bijv. hogere grondprijs) en het moment van toetsing aan de afspraken (bij oplevering), ruimte laat aan marktpartijen om af te wijken van de bedoeling van de gemeente Utrecht met het actieplan middeldure huur;
3. Het vanuit de tekorten/vraag die er is in Utrecht naar middeldure huur wenselijk is dat de opgeleverde woningen langere tijd huurprijzen hebben die vallen onder de categorie 'middeldure huur';
4. De gemeente op het moment van oplevering toetst of de gemaakte afspraken zijn nagekomen en afhankelijk van de grondpositie instrumenten inzet;

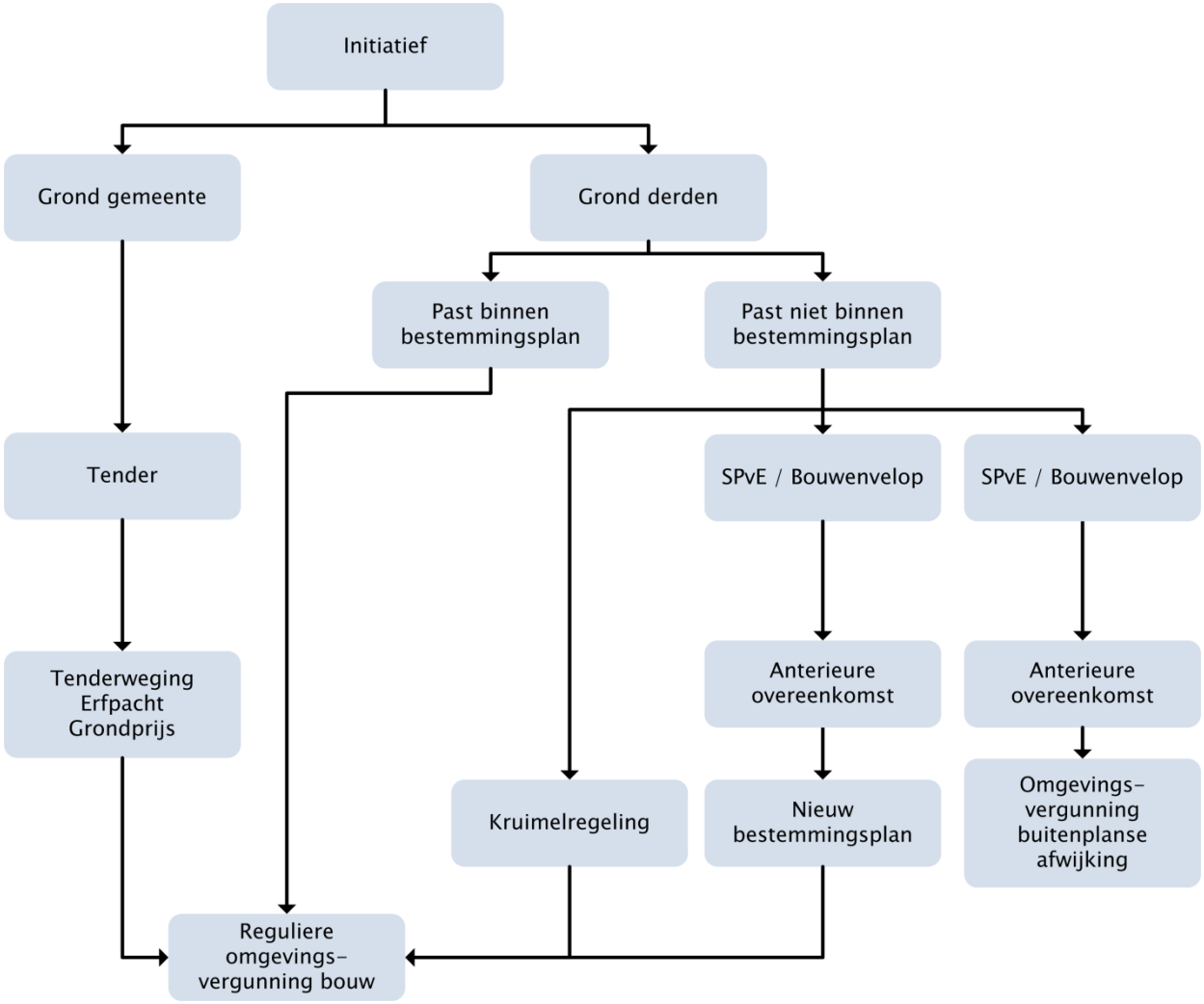
Verzoekt het college om:

1. Te zoeken binnen haar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mogelijkheden (afhankelijk van de grondpositie van de gemeente Utrecht) om de afspraken met marktpartijen over de aantallen en hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen voor langere tijd en afdoende te kunnen handhaven;
2. De raad uiterlijk tijdens de Voorjaarsnota 2017 hierover een voorstel voor te leggen.

[2] De liberalisatiegrens bedraagt momenteel € 710,68.

Bijlage 2

Toelichting planproces en instrumenten

- **Initiatief op grond in gemeentelijk eigendom**

Als de gemeente zelf eigenaar is van de grond wordt doorgaans een tender uitgeschreven waar marktpartijen op kunnen intekenen. In deze tender kunnen voorwaarden worden opgenomen met betrekking tot de huurprijs, maximale huurstijging, minimale oppervlakte en de termijn waarin deze woningen binnen het middensegment moeten blijven. Vervolgens wordt een keuze gemaakt of de grond in erfpacht wordt uitgegeven. In de Grondprijzenbrief 2016 wordt gesteld dat “bij de overdacht van gronden bestemd voor beleggershuurwoningen […] het erfpacht van toepassing” is. In de uitgifte- of erfpachtovereenkomst kunnen de gemaakte afspraken over voorgenoemde voorwaarden worden vastgelegd.

- **Initiatief passend binnen huidig bestemmingsplan op grond derden**

Indien een initiatief past binnen het geldend bestemmingsplan wordt een bouwvergunning verleend.

Wanneer een huidige woning met een WOZ-waarde onder de € 305.000, - wordt gesplitst naar meerdere aparte woningen of appartementen, of van een zelfstandige woning wordt omgezet naar onzelfstandige kamers dan is aanvullend op de bestemmingsplanregeling de beleidsnotitie Woningsplitsen en omzetten van toepassing. Dit beleid schrijft onder meer een minimale oppervlakte van 50m^2 per woning voor.

- **Initiatief niet passend binnen huidig bestemmingsplan**

Kruimelregeling

Wanneer een initiatief niet past binnen het bestemmingsplan wordt als dat mogelijk is gebruik gemaakt van de kruimelregeling. Dit is een afwijkingsbevoegdheid van het college die het mogelijk maakt om een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen te verlenen. Deze procedure is kort en heeft in de meeste gevallen de voorkeur boven het wijzigen van het bestemmingsplan.
De meeste transformaties worden uitgevoerd binnen de kruimelregeling. Wanneer bij locaties met erfpacht wordt gevraagd om medewerking aan een transformatie, kan middenhuur als voorwaarde worden meegegeven.

Projectbesluit

Ook kan er een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan worden verleend, een zo genoemd projectbesluit. Deze procedure heeft een doorlooptijd van maximaal 28 weken. Het college is bevoegd dit besluit te nemen wanneer de raad heeft verklaard hier geen bedenkingen tegen te hebben.

Nieuw bestemmingsplan

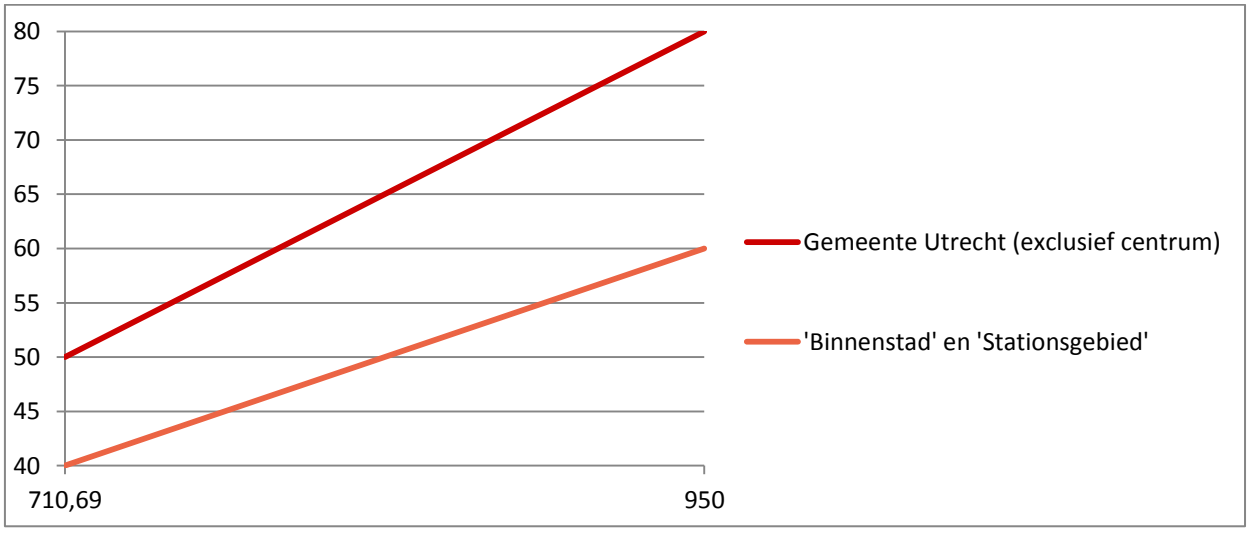
Wanneer voor een ontwikkeling een bestemmingsplanwijziging of een projectbesluit nodig is, gaat de gemeente uit van overleg uitmondend in een anterieure overeenkomst. Bij een dergelijke complexe ontwikkeling is het nodig om een inhoudelijk kader op te stellen, door middel van het volgen van het UPP. Allereerst wordt er een startdocument opgesteld, waarna een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) of een Bouwenveloppe volgt. Deze documenten worden ondersteund door een anterieure overeenkomst, waarin zaken betreffende middenhuur kunnen worden afgesproken.
Vervolgens wordt het bestemmingsplan gewijzigd of een omgevingsvergunning om van het bestemmingsplan af te wijken verleend.

Bijlage 3

Maximale aanvangshuur op basis van GBO

Overzicht van de maximale aanvangshuur voor middeldure huurwoningen op basis van de grootte van de gebruiksoppervlakte:

Minimale oppervlakte Gemeente Utrecht (exclusief centrum)		**Minimale oppervlakte gebieden 'Binnenstad' en 'Stationsgebied'**	
Maximale aanvangshuur in €	Minimaal gebruiksoppervlakte in m²	Maximale aanvangshuur in €	Minimaal gebruiksoppervlakte in m²
710,69	50	710,69	40
750	55	770	45
790	60	830	50
830	65	890	55
870	70	950	60
910	75		
950	80		

stec
groep

Inzicht in instrumentarium middeldure huur Utrecht

Stec Groep aan gemeente Utrecht

Joep Arts, Bart Dopper en Jan Paul Stouten
20 februari 2017

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

1.1 Uw situatie ... 3
1.2 Uw vragen ... 3
1.3 Onze aanpak ... 3
1.4 Leeswijzer ... 3

2 Wat doen andere gemeenten? 4

3 Overzicht gemeentelijke instrumenten 5

3.1 Instrumentarium vereist visie en afwegingskader over minimale omvang ... 5
3.2 Mogelijke instrumenten om mee te sturen ... 7

Bijlage A: enkele praktijkvoorbeelden 13

1 Inleiding

1.1 Uw situatie

Momenteel bent u uw Actieplan middeldure huur uit 2014 aan het actualiseren. Onderdeel van dit Actieplan waren onder meer een bidbook met toplocaties, een specifiek grondprijzenbeleid en een marktonderzoek dat wij voor u hebben uitgevoerd. Sindsdien heeft u uw eerste successen geboekt: middeldure huur staat sterker op de kaart in Utrecht. Hoewel er steeds meer middeldure huurwoningen worden gerealiseerd, merkt u ook dat de aanvangshuren bij diverse nieuwbouwprojecten hoger zijn dan de door u gewenste huurprijsgrens van € 900.

Uw gemeenteraad zoekt naar publiek- en privaatrechtelijke instrumenten

De aanleiding van uw uitvraag is de motie 'afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen' die op 10 november 2016 door uw gemeenteraad is aangenomen. In deze motie wordt uw College van Burgemeester en Wethouders verzocht om te zoeken naar publiek- en privaatrechtelijke instrumenten waarmee over een langere periode afspraken met marktpartijen gemaakt kunnen worden. Deze afspraken gaan bijvoorbeeld over de aantallen te realiseren middeldure huurwoningen en de hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen. U geeft aan dat u ook de oppervlakte van de woningen een belangrijke variabele vindt.

1.2 Uw vragen

U heeft uiteenlopende vragen. Hieronder vatten we die kort samen:

- Wat zijn mogelijke publiek- en privaatrechtelijke instrumenten om over een periode van 10 tot 15 jaar afspraken met marktpartijen te kunnen maken over middeldure huurwoningen?
- Wat doen andere gemeenten op dit vlak? Wat zijn best practices?
- Wat zijn voor- en nadelen en randvoorwaarden bij de inzet van deze instrumenten?
- Hoe zorg je er als gemeente voor dat je de juiste beslissingen maakt voor de toekomst? Wat is een strategie voor de korte termijn, wat voor de lange termijn?

1.3 Onze aanpak

Voor de aanpak van ons werk zetten we de volgende stappen:

Stap 1: analyse wat andere gemeenten doen
Stap 2: verkenning publiek- en privaatrechtelijke instrumenten
Stap 3: afweging mogelijkheden en aanbevelingen

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de instrumenten die vergelijkbare gemeenten inzetten om te sturen op de middeldure huur. Hoofdstuk 3 staat vervolgens in het teken van een verkenning van de mogelijke instrumenten. Tot slot geven we in bijlage A nog enkele praktijkvoorbeelden wat andere gemeenten doen om te sturen op de middeldure huur.

2 Wat doen andere gemeenten?

U wilt graag inzicht in wat andere gemeenten doen om de middeldure huur te stimuleren. Zoals afgesproken kijken we hiervoor naar Amsterdam, Den Haag, Eindhoven en Rotterdam. De woningmarkten van deze gemeenten zijn namelijk het beste te vergelijken met uw woningmarkt. In onderstaande tabel vindt u een overzicht van wat deze gemeenten doen op basis van ons onderzoek uit 2016.

Tabel 1: uitkomsten gemeentebenchmark middeldure huur 2016

	Amsterdam	Den Haag	Eindhoven	Utrecht	Rotterdam
Heeft u recent beleid vastgesteld gericht op middeldure huur?	Ja, wethouder heeft 2 stappen: in 2017 1.000 woningen per jaar	Ja, in een investeringsprogramma	Ja, in de woonvisie	Ja, in de woonvisie en een actieplan	Ja, in de concept woonvisie en een bidbook
Hanteert u specifieke grondprijzen voor middeldure huur?	Ja	Ja	Nee, en dat zijn we ook niet van plan	Ja	Ja
Heeft u het corporatie-beleid op middeldure huur scherp in beeld?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Heeft u specifieke locaties voor middeldure huur ?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Neemt u bij program-mering een aandeel middeldure huur op?	Ja, namelijk 20%	Nee, maar daar staan we wel voor open	Nee, en daar denken we ook niet over na	Nee, maar daar staan we wel voor open	Nee, en daar denken we ook niet over na

Bovenstaande tabel geeft een selectie van de vragen uit onze gemeentebenchmark middeldure huur 2016 weer. Op basis van alle vragen scoort u samen met de overige G4 gemeenten het hoogst van alle 105 deelnemende gemeenten. Dit bevestigt ons beeld dat u op het gebied van de middeldure huur een innovator en koploper bent. U heeft momenteel als enige gemeente een Actieplan Middeldure huur waarin u verschillende acties heeft opgenomen. Wel is de gemeente Amsterdam momenteel bezig om een aanvalsplan middeldure huur op te stellen, omdat zij merkt dat gezinnen onvoldoende aan bod komen.

Net als u heeft de gemeente Amsterdam haar beleid tot op heden vooral gericht op het aantal middeldure huurwoningen dat de komende jaren toegevoegd moet worden. Nu de middeldure huurmarkt volwassener begint te worden, staat ook Amsterdam voor de uitdaging om meer vanuit doelgroepen te redeneren. U bent samen koploper op het gebied van middeldure huur, dit kunt u blijven door naast kwantiteit ook van kwaliteit te redeneren. Een gebiedsvisie helpt daarbij, zie hiervoor het volgende hoofdstuk.

In bijlage A geven we drie praktijkvoorbeelden van andere gemeenten; wat zij doen op het vlak van de middeldure huur. Onze ervaring is dat buiten deze voorbeelden om momenteel weinig vernieuwende instrumenten ingezet. We merken wel dat steeds meer gemeenten en marktpartijen (voornamelijk institutionele beleggers) met een verkenning bezig zijn over aspecten waarover zij afspraken willen maken om te sturen op middeldure huurwoningen.

3 Overzicht gemeentelijke instrumenten

3.1 Instrumentarium vereist visie en afwegingskader over minimale omvang

U heeft als gemeente verschillende publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instrumenten in handen om te sturen op middeldure huur in Utrecht. Voordat u een afweging maakt welke instrumenten u wenst in te zetten, raden wij u aan om een duidelijke visie rondom middeldure huur te ontwikkelen. U kunt hierbij in het bijzonder denken aan een ruimtelijk afwegingskader gekoppeld aan de minimale omvang van een middeldure huurwoning. In dit beleidsdocument kunt u bijvoorbeeld aangeven op welke locaties u mee wilt werken aan de realisatie van kleinere middeldure huurwoningen.

Zie onderstaande kaart voor een indicatieve indeling. In enkel de binnenstad en stationsgebied kunt u bijvoorbeeld kleine middeldure huurwoningen met een minimale omvang van 30 m^2 gbo toelaten. In de ring daaromheen kunt u sturen op een minimale omvang van 50 m^2 gbo en daarbuiten bijvoorbeeld 70 m^2 gbo. Op die manier kunt u de mogelijke overmaat aan kleine appartementen voorkomen. U kunt bijvoorbeeld ook sturen op het aandeel appartementen versus grondgebonden woningen, om in bepaalde wijken in te zetten op gezinnen.

Figuur 1: indicatieve gebiedsindeling minimale omvang middeldure huurwoningen

Met een ruimtelijk afwegingskader als hierboven zorgt u voor meer duidelijkheid voor marktpartijen en geeft u zichzelf handvatten om sturing mogelijk te maken. Een transparante visie op de minimale omvang van middeldure huurwoningen helpt u bij het afdwingen van de door u gewenste kwaliteit. Hierdoor is het voor ontwikkelaars en beleggers klip en klaar waar en aan wat voor middeldure huurprojecten u als gemeente wilt meewerken. Op die manier creëert u bovendien voorzienbaarheid (duidelijkheid wat waar kan en ook wat waar niet (meer) kan) en stimuleert u de markt om met plannen te komen die passen in uw gemeentelijke visie.

Verschillende gemeenten werken al met selectieve gebiedsindeling voor specifieke woningtypen. Bijvoorbeeld als het gaat om studentenhuisvesting:

- De gemeente Leeuwarden heeft in haar Woningbouwkader 2016 specifieke locaties geselecteerd waar men terughoudend is in het meewerken aan het realiseren van onzelfstandige woonruimte voor studenten. De gemeente werkt alleen mee aan zelfstandige studentenhuisvesting in de binnenstad, bij de Kenniscampus en de zone Watercampus/Van Hall Instituut.
- De gemeente Maastricht hanteert sinds 2015 specifieke zones waarbinnen een maximale concentratie kamerverhuur aan studenten is vastgesteld: 15% in de stadsrand, 30% in het stedelijk gebied en geen maximum in het centrum.

MIDDELDURE HUUR ZORGT ALLEEN VOOR DOORSTROMING BIJ EEN VEELZIJDIG PRODUCT

Uw Actieplan Middeldure Huur van 2014 heeft als doel om het aanbod van middeldure huur te vergroten, om in de grote vraag te voorzien. Volgens uw woonvisie uit 2015 past het inzetten op het middeldure huursegment (€ 711 tot € 900) bij de doelstelling om doorstroming van goedkope scheefwoners te bevorderen. Huurwoningen vanaf € 900 passen niet of beperkt binnen dit beleid omdat dit segment simpelweg geen betaalbaar alternatief biedt voor de scheefwonende middeninkomens.

Middeninkomens zijn divers qua huishoudenssamenstelling. Een eenzijdig aanbod van kleine appartementen in dit huursegment sluit niet aan bij de vraag van deze diverse doelgroep. Daarom onderzoekt u de mogelijkheden om naast op prijs ook op minimale oppervlaktes en woningtypen te kunnen sturen.

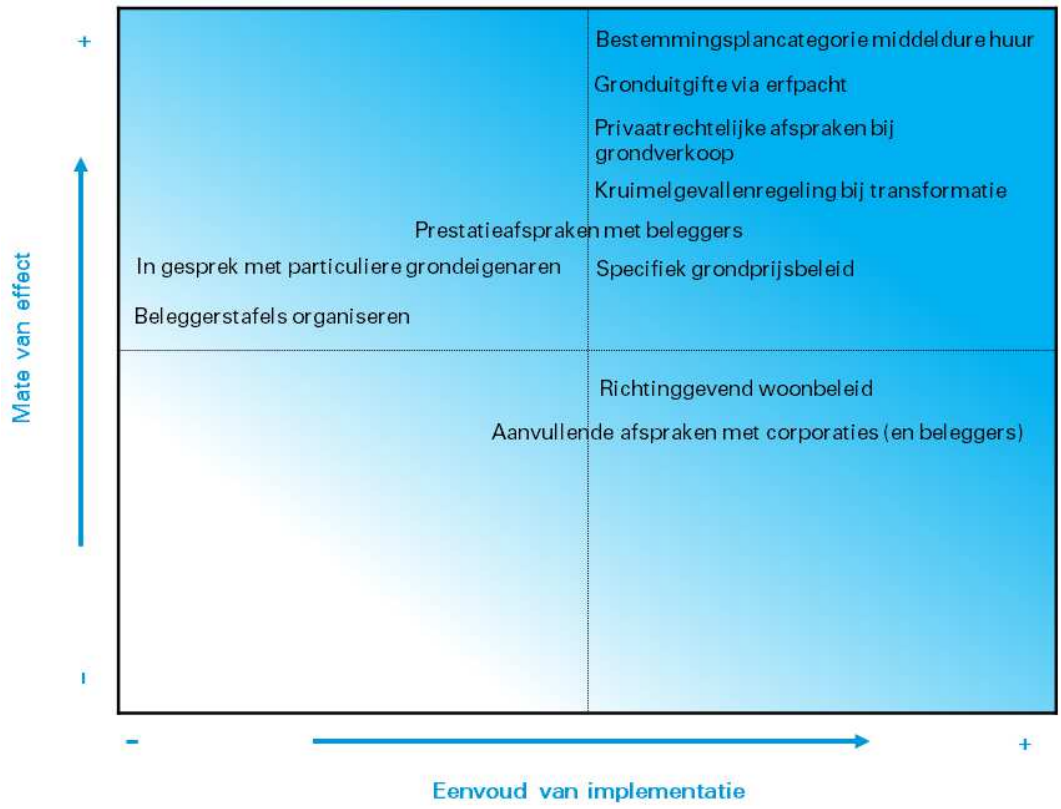
Dit betekent dat u diverse doelen heeft waarop u mogelijk wilt sturen:

- Stimuleren van een goed kwantitatief én kwalitatief aanbod van middeldure huurwoningen op diverse locaties, die langdurig tot de middeldure huur behoren (dus grip op huurprijsontwikkelingen).
- Bevorderen van doorstroming van sociale huurwoningen naar middeldure huurwoningen.
- Zorgen voor voldoende flexibiliteit richting marktpartijen (keuze tussen verhuur, samenvoegen en uitponden op termijn).

3.2 Mogelijke instrumenten om mee te sturen

U wilt graag weten welke instrumenten u als gemeente kunt inzetten om te sturen op de kwaliteit van middeldure huurwoningen. Hierna volgt een overzicht van de mogelijk instrumenten. De mate waarin een instrument inzetbaar is, hangt af van de combinatie (1) effect en (2) eenvoud van implementatie. Nieuwe afspraken over al bestaande ontwikkellocaties kunnen bijvoorbeeld heel effectief zijn, maar zijn ook bijzonder lastig te realiseren omdat u nieuwe wensen op tafel legt waar de ontwikkelaar niet aan mee hoeft te werken. In de onderstaande figuur staat een overzicht van alle instrumenten, ingedeeld naar mate van effect en eenvoud van implementatie. We raden u bij de meeste instrumenten (zeker de privaatrechtelijke overeenkomsten met marktpartijen) aan om aan te sturen op een periode van 15 tot 25 jaar, waar nu in veel gevallen voor 10 jaar wordt gekozen. Nu de druk op de Utrechtse woningmarkt hoog is en investeerders op grote schaal in middeldure huurwoningen willen investeren, is het voor u een momentum om voor een zo lang mogelijke periode afspraken te maken. Hierdoor kunt u er bijvoorbeeld voor zorgen dat woningen niet binnen een relatief korte periode worden uitgepond en behouden blijven voor het middeldure huursegment.

Figuur 2: overzicht effectiviteit en complexiteit instrumenten

Bron: Stec Groep (2017).

Tabel 2: overzicht instrumenten voor de gemeente Utrecht

Instrument	Toelichting	Effecten	Overig
Bestemmingsplan-categorie middeldure huur (publiekrechtelijk)	Middeldure huur wordt naar verwachting, naast sociale huur en wonen algemeen, een aparte bestemmingsplancategorie. Volgens de huidige planning per medio juli 2017. Door middel van een gemeentelijke verordening kunt u sturen op maximale huurprijs en een minimale exploitatietermijn. We verwachten dat de nieuwe bestemmingsplancategorie blijft in de nieuwe Omgevingswet (2019 of later). Zie eind van deze paragraaf voor een verdere toelichting.	• Middeldure huur wordt afdwingbaar, ook op grond in particulier bezit. • Maximum huren en exploitatietermijnen worden vastgelegd in de gemeentelijke verordening. • Creëren voorzienbaarheid[1] bij bestemmingswijziging. • Regulering van de huurprijsstijging is vooralsnog niet opgenomen in de conceptregeling, waardoor u hier publiekrechtelijk niet op kunt sturen. • Geen mogelijkheid tot sturen op m^2/prijs per m^2. Wel op totale huurprijs.	• Doet u nog niet, kan namelijk nog niet. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster.
Prestatieafspraken met beleggers (privaatrechtelijk)	U kunt met (institutionele) beleggers afspraken maken over: grondprijzen, realisatie-verplichtingen, exploitatieduur (en compensatie bij eerder uitponden), indexatie van maximale huurprijzen, oppervlaktes en woningtypes. Maak de prestatieafspraken generiek en zet in op een periode van 15 tot 20 jaar.	• Verbetert langdurige relatie met beleggers en zorgt voor meer betrokkenheid. • U daagt naast corporaties andere langetermijnpartijen uit om mee te denken met uw woningmarkt. • Het verplicht u ook min of meer om grond ter beschikking te stellen. U moet uw prestaties ook halen. • Jaarlijks moet u in gesprek met de beleggers over de doelstellingen van het aankomende jaar. • Mogelijkheid tot (indirect) sturen op m^2/prijs per m^2.	• Doet u nog niet (wel heeft u een intentieovereenkomst met een belegger). • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.
Gronduitgifte met erfpacht (privaatrechtelijk)	Door middel van de bepaling ‘beperking van genot’ kunt u sturen op de gewenste ontwikkeling met betrekking tot: type, afmeting, kwaliteit en (stijging) van huurprijzen.	• Bepalingen gaan van rechtswege over op rechtsopvolgers. • Negatieve connotatie met erfpacht verlaagt mogelijk de courantheid van het vastgoed. • Dit instrument kunt u alleen inzetten als u zelf grondeigenaar bent. • Gespreide grondopbrengsten door verpachting. • Mogelijkheid tot sturen op m^2/prijs per m^2.	• Doet u al (kunt u meer doen). • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.

[1] Voorzienbaarheid: bij schade door bestemmingswijziging kan planschadevergoeding worden aangevraagd. Door voorzienbaarheid te creëren, voorkomt u aansprakelijkheid.

Instrument	Toelichting	Effecten	Overig
(Anterieure overeenkomst) via kruimelgevallen-regeling bij transformatie (mix publiek- en privaatrecht)	Indien bij transformatie sprake is van een bestemmingswijziging kunt u via de kruimelgevallenregeling (Bor) middeldure huur afdwingen en/of (privaatrechtelijke) afspraken maken over de kwalitatieve invulling daarvan. De kruimelregeling versnelt de procedure en geeft u positie in de onderhandelingen met eigenaar.Soms bent u zelf eigenaar (transformatie gemeentelijk /maatschappelijk vastgoed).	• Transformatie biedt de mogelijkheid om binnen bestaand stedelijk gebied middeldure huur te realiseren. • De kruimelregeling geeft u positie ten opzichte van particu-liere grondbezitters. • Denk ook na over mogelijkheid samenvoegen woningen, zie box onder deze tabel. • Monitoring is niet nodig door afspraken vooraf. • Verzwaart de relatief makkelijke procedure tot transformatie. • Mogelijkheid tot sturen op m^2/prijs per m^2.	• Doet u nog niet. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.
Privaatrechtelijke afspraken maken bij grondverkoop	Bij de verkoop van grond kunt u privaatrechtelijke afspraken maken met de kopende partij, in de vorm van een kettingbeding of kwalitatieve verplichting. Hierin kunt u afspraken maken over de aanvanghuur, maximale huurstijging, exploitatietermijn (en compensatie/boete bij vervroegd uitponden) en kwalitieve eisen van de woning.	• Privaatrechtelijk kunt u relatief gemakkelijk afspraken maken. • Lagere grondopbrengsten door privaatrechtelijke beperkingen. • Na verkoop heeft u nog maar beperkte invloed op het grondgebruik. • Eén op één verkoop is lastiger door aanbestedingsregels. • Mogelijkheid tot sturen op m^2/prijs per m^2.	• Doet u al (kunt u meer doen). • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.
Specifiek gemeentelijk grondprijsbeleid voor middeldure huur (privaatrechtelijk)	Middeldure huurwoningen geven veelal een lagere residuele grondwaarde dan koopwoningen. Specifieke gemeentelijke grondprijzen voor middeldure huur geeft beleggers meer kans op een haalbare business case.	• Relatief gemakkelijk in te voeren instrument. • Lagere grondopbrengsten. • Indirecte subsidie vormt geen prikkel voor beleggers om redenementseis te verlagen. • Geen sturing op prijzen en kwalitatieve aspecten van de bebouwing. • Mogelijkheid tot sturen op m^2/prijs per m^2. Combinatie met vorige.	• Doet u al. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.
Richtinggevend woonbeleid ten aanzien van middeldure huur (mix)	Leg in uw woonbeleid de nadruk op middeldure huur, zoals u nu al doet in het Actieplan Middeldure Huur.	• Concreet beleid geeft een kapstok om projecten aan op te hangen. • U geeft handen en voeten aan uw ambitie. • Onvoldoende concreet beleid kan onvoldoende als een stok achter de deur fungeren. Daarom vertalen naar afwegingskader (3.1) en andere genoemde instrumenten in deze tabel. • Mogelijkheid tot (indirect) sturen op m^2/prijs per m^2.	• Doet u al min of meer. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring niet van toepassing.

Instrument	Toelichting	Effecten	Overig
Aanvullende afspraken met corporaties (en beleggers) (privaatrechtelijk)	Afspraken met betrekking tot het verkopen van bezit en doorstroming van scheefhuurders. Betrek ook beleggers hierbij om doorstroming op gang te brengen (zie derde tekstbox in bijlage A).	• Complementaire samenwerking tussen stakeholders. • Bevordering van doorstroming op de woningmarkt. • Processen met meerdere stakeholders kosten relatief veel tijd. • Mogelijkheid tot sturen op m²/prijs per m².	• Doet u nog niet. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check (ver)koopaktes bij het Kadaster met bijbehorende kettingbedingen en kwalitatieve verplichtingen. o Vraag corporaties bij jaarlijkse prestatieafspraken om inzicht in verkocht bezit.
Beleggerstafels (privaatrechtelijk)	Het bij beleggers onder de aandacht brengen van posities. Een bidbook geeft hier aanleiding voor. Betrek ook corporaties indien zij bereid zijn bezit uit te ponden aan beleggers.	• Vroeg betrekken van marktpartijen bij het proces. • Het betrekken van marktpartijen aan de voorkant van het proces vraagt om geduld, processen kunnen lang duren. • Mogelijkheid tot (indirect) sturen op m²/prijs per m². Vooral in combinatie met andere instrumenten.	• Heeft u gedaan. • Past in uw huidige beleid. • Monitoring door: o Check in uw WOZ-bestand of de eigenaar en bewoner verschillen. o Check aanvangshuren op projectwebsite. o Houd exploitatietermijn bij in eigen database en check regelmatig bij het Kadaster. o Huurlijsten jaarlijks na verhoging inzien, bijvoorbeeld met accountantsverklaring.

Bron: Stec Groep (2017).

Toelichting middeldure huur aparte bestemmingsplancategorie

De ministeries van BZK en I&M hebben het voornemen om het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) te wijzigen. Met deze wijziging krijgen gemeenten de mogelijkheid om in bestemmingsplannen naast de categorieën sociale huur, sociale koop en particulier opdrachtgeverschap ook geliberaliseerde woningen voor middeldure huur als een aparte categorie aan te wijzen.

Middeldure huurwoningen met een huurprijs boven de liberalisatiegrens, vallen nu, net als koopwoningen, in het deel van het bestemmingsplan waar geen verdere eisen aan kunnen worden gesteld. Gemeenten hebben dus geen mogelijkheid om zeker te stellen dat er structureel woningen beschikbaar komen en blijven voor de middeldure huur. Met de (voorgenomen) wijziging van het Bro wordt het mogelijk dat de gemeente de categorie geliberaliseerde woning voor middeldure huur kan aanwijzen in het bestemmingsplan.

Hierbij dient de gemeente apart in een gemeentelijke verordening te bepalen:

- De maximale aanvangshuur voor middeldure huurwoningen. Zo kan de gemeente rekening houden met de in die regio geldende marktprijzen voor huurwoningen. Deze maximale aanvangshuurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd, bijvoorbeeld op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van het CBS. Koppeling van de maximale aanvangshuur aan het verhuurbaar vloeroppervlak is indirect mogelijk door in het bestemmingsplan het minimale woonoppervlak vast te stellen.
- De termijn dat de woningen (in ieder geval) behouden blijven als middeldure huurwoning. Dat is ten minste tien jaar. De woning kan in die periode dus niet worden verkocht (uitgepond) door de verhuurder. Hiermee kunnen gemeenten het middensegment structureel vergroten. Overweeg intern welke termijn u wenselijk acht. Gezien de krapte in de middeldure huurmarkt in Utrecht schatten we in dat 15 tot 20 jaar ook een realistische termijn kan zijn voor (institutionele) beleggers.

Het ministerie van BZK noemt geen bovengrens voor het segment middeldure huur en noemt in de conceptregeling geen mogelijkheden om de huurprijsstijging te reguleren. Hiervoor zult u dus alsnog privaatrechtelijke afspraken moeten maken met de afnemende partij.

KLEINE APPARTEMENTEN SAMENVOEGEN IN COMBINATIE MET TIJDELIJKE CONTRACTEN

De huidige markt zet beleggers aan om kleine appartementen met relatief hoge huren te realiseren. Op korte termijn is er naar onze inschatting voldoende vraag naar dit product, maar op lange termijn kan dit – vooral op minder centraal gelegen plekken – onwenselijk zijn voor de kwaliteit van de woningvoorraad. U kunt dit ondervangen door afspraken te maken over de mogelijkheid tot samenvoeging van appartementen op een bepaalde termijn.

Zo kunt u afdwingen dat een deel van de tussenmuren niet dragend of gewapend zijn, zodat deze bij samenvoeging gemakkelijk zijn te doorbreken. Houd er wel rekening mee dat dit voor de ontwikkelaar (en indirect belegger) extra kosten met zich meebrengt, waardoor het object op korte termijn incouranter is. Voor samenvoeging is een vergunning verplicht, waarbij een algemene leefbaarheidstoets en volkshuisvestelijke toets wordt gedaan.

U moet dan ook afspraken maken over huurtermijnen. Tijdelijke contracten kunnen uitkomst bieden om te waarborgen dat woningen tegelijkertijd vrijkomen en er dus geen leegstand ontstaat. De maximaal vast te leggen duur van een huurcontract is 2 jaar.

Monitoring geheel van afspraken

Bij de bovengenoemde instrumenten kunt u in meer of mindere mate afspraken sturen op het product dat u wenst. Met deze instrumenten kunt u afspraken maken over huurprijzen en de maximale stijging daarvan, aantallen, afmetingen, kwaliteit en minimale exploitatieduur.

Momenteel wordt door gemeenten bij afspraken met marktpartijen vaak een periode van 10 jaar gehanteerd. Gezien de druk op de Utrechtse woningmarkt achten we een periode van 15 of misschien 20 jaar ook realistisch. Een aantal mogelijkheden zijn:

- Koppeling huurstijging aan de CPI of een percentage van de WOZ-waarde. Zo stuurt u niet alleen op aanvangshuur, maar houdt u de huren ook op langere termijn marktconform en aansluitend op uw beleid. U kunt juridisch vastleggen dat u jaarlijks de huurlijst na huurverhoging kunt inzien, om te monitoren of aan de afspraak wordt voldaan.
- Compensatie of boeteregeling bij vroegtijdig uitponden door de belegger. Als de belegger eerder start met uitponden dan de afgesproken termijn profiteert hij onrechtmatig van de residuele grondprijs gericht op middeldure huur. Koppel de hoogte van het compensatiebedrag aan de actuele marktconforme grondwaarde om speculatie te voorkomen.

Naast koppeling van de maximale huurstijging aan de CPI of een percentage van de WOZ-waarde kunt u ook een koppeling maken met de liberalisatiegrens. Dit raden we echter af aangezien de liberalisatiegrens geen marktconforme indicator is, maar wordt ingegeven door Rijksbeleid. De hoogte van de toekomstige liberalisatiegrens is bovendien onduidelijk.

Monitoring vereist van uw ambtelijke organisatie personele capaciteit, wees u hiervan bewust. Er moet worden toegezien op de handhaving van de gemaakte afspraken, zoals aanvangshuren, huurstijging, exploitatietermijnen en bouwkundige uitvoering. Hieronder lichten we een aantal opties voor monitoring toe:

- Bouwkundige kenmerken: leg in afspraken vast dat u voor start bouw inzage krijgt in de tekeningen. Zo kunt u door een bouwkundig specialist laten controleren of de tekeningen conform de afspraken zijn.
- Exploitatietermijn: leg contractueel vast dat u door de belegger wordt ingelicht als het bezit eerder dan de afgesproken termijn wordt uitgepond of complexgewijs wordt verkocht. In een bestand kunt u zelf afspraken en termijnen bijhouden. Voer periodiek en steekproefsgewijs checks uit bij het Kadaster door het opvragen van kadastrale gegevens van het object.
- Aanvangshuur en huurstijging: beleggers staan onder toezicht van accountants. Leg contractueel vast dat u jaarlijks de huurlijsten (met huurgegevens, waaronder huurstijging) van de desbetreffende complexen en de ondertekende accountantsverklaring ontvangt. Voer een check uit of beide documenten overeenkomstig zijn met elkaar.

RECHTSOPVOLGING BIJ PRIVAAT- EN PUBLIEKRECHTELIJKE AFSPRAKEN

Let er bij privaatrechtelijke afspraken op dat deze overgaan op rechtsopvolgers, bijvoorbeeld bij complexgewijze verkoop aan een andere belegger. Gronduitgifte in erfpacht, een kettingbeding in combinatie met kwalitatieve verplichting gaat van rechtswege over op rechtsopvolgers. Voor u als gemeente kan het wenselijk zijn om kennis te maken met de rechtsopvolger. Ook hierover kunt u privaatrechtelijke afspraken maken. Bijvoorbeeld door goedkeuring van de gemeente en kennismaking af te dwingen bij complexgewijze verkoop.

Bijlage A: enkele praktijkvoorbeelden

PRAKTIJKVOORBEELD 1: PILOTS VOOR ZELFBOUW HUURWONINGEN VIA WOONCOÖPERATIEVEN

Begin 2016 stemde de gemeenteraad van Amsterdam in met het mogelijk maken van drie nieuwbouwpilots voor wooncoöperaties in de sociale en/of middeldure huur. Voordelen van wooncoöperaties zijn onder andere: een grotere diversiteit aan woningen en bewoners, een andere manier van beheer, lagere beheerskosten en onderlinge solidariteit.

Onder Amsterdammers is er veel belangstelling voor het wonen in een wooncoöperatief. Dat blijkt niet alleen uit aanmeldingen om mee te mogen doen met de nieuwbouwpilots, het blijkt ook uit het tweejaarlijks onderzoek Wonen in Amsterdam. Bijna de helft van de ondervraagde Amsterdammers geeft aan bij verhuizen (ook) interesse te hebben om in een wooncoöperatie te wonen. De vraag is dus groot. Maar tegelijkertijd zijn nog veel praktische zaken uit te zoeken. Daarom is besloten in de nieuwbouw te starten met het opdoen van ervaring op drie pilotlocaties.

In de contracten van de nieuwbouwpilots wordt vastgelegd dat de door de wooncoöperatieven aan de gemeente te betalen grondprijs lager is dan de reguliere grondprijs. Dat gaat gepaard met voorwaarden dat de woningen bijvoorbeeld niet mogen worden verkocht en er jaarlijks enkel een beperkte huurstijging plaats mag vinden.

Bron: Gemeente Amsterdam & Platform31 (2016).

PRAKTIJKVOORBEELD 2: RUIME STEUN IN GEMEENTERAAD VOOR OPRICHTING INVESTERINGSVEHIKEL VOOR HET WALLENGEBIED

Het heeft vier jaar geduurd, maar nu heeft burgemeester Van der Laan de gemeenteraad overtuigd van zijn aanpak van postcodegebied 1012.

De essentie van het voorstel: de gemeente stapt als partner in een publiek-private samenwerking om vastgoed aan te kopen en te beheren in het postcodegebied 1012. Doel is om via maatschappelijke investeringen een tegenwicht te bieden aan de marktpartijen die in het gebied opereren. Zo hoopt de gemeente onwenselijke invloeden te kunnen tegengaan, zoals zwart geld, mensenhandel, maar ook legale ontwikkelingen als het opdrijven van (winkel)huren.

In ruil voor een miljoeneninvestering in de aanpak van de Wallen verlangt Syntrus Achmea elders in de stad voor € 60 tot € 150 miljoen ontwikkellocaties, waar vooral duurdere huurwoningen moeten komen.

Bron: Parool (2015), NRC (2016).

PRAKTIJKVOORBEELD 3: EIGEN HAARD BEVORDERT DOORSTROMING IN AMSTELVEEN

Woningcorporatie Eigen Haard verhuurde 38 van 44 woningen in een nieuwbouwcomplex in Amstelveen aan doorstromers. Met een voorrangsregeling krijgen scheefhuurders de mogelijkheid door te stromen naar een vrijesectorhuurwoning. Eigen Haard doet dit om zowel goedkoop als duur scheefwonen tegen te gaan.

Eigen Haard benaderde huurders met een relatief hoog inkomen en een (lichte) verhuiswens. Door goede informatievoorziening en voorrangsregels werden zij gestimuleerd te verhuizen naar een vrijesectorhuurwoning. Gemiddeld betalen de huurders nu € 250 meer per maand. Het project kostte wel veel tijd en leidde tot langere aanvangsleegstand. Eigen Haard wil in de toekomst de samenwerking aangaan met andere corporaties en beleggers (die woningen in het middensegment beschikbaar stellen voor doorstroming) om het succes uit te bouwen.

Bron: 'Eigen Haard verleidt huurders tot doorstromen.' Aedes (29 november 2016).

Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0

Thema in Omgevingsvisie	betreft de volgende beleidsnota's	datum	door
Bedrijventerreinen	Bedrijventerreinen Strategie Utrecht 2012	22 maart 2012	gemeenteraad
Bodem, grondwater en ondergrond	Nota bodembeheer 2012 - 2022 'Grondig werken 3 - hergebruik licht verontreinigde grond binnen de gemeente Utrecht'	20 maart 2012	College
	Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond 2016	26 november 2015	gemeenteraad
Bomen	Bomenbeleid Utrecht, verbeterde regelgeving voor beheer, behoud en ontwikkeling van bomen	11 maart 2009	gemeenteraad
Detailhandel	Ontwikkelingskader detailhandel 2012	5 juli 2012	gemeenteraad
Energiebeleid	Energieplan Utrecht	14 januari 2016	gemeenteraad
	Duiding van het college bij het energieplan	14 januari 2016	gemeenteraad
Erfgoed	Beheer van de chaos der eeuwen, 2004	2 september 2004	gemeenteraad
	Erfgoedagenda	2 april 2013	College
Gevaarlijke stoffen, externe veiligheid	Nota externe veiligheid	13 maart 2007	College
Geluid	Geluidnota 2014 - 2018	11 mei 2014	College
Gezondheid	Volksgezondheidsbeleid Utrecht 2015-2018, Bouwen aan een gezonde toekomst, een uitnodiging aan de stad	3 september 2015	gemeenteraad
Goederenvervoer	Kwaliteitsnet Goederenvervoer	5 maart 2007	gemeenteraad
	Actieplan goederenvervoer	7 april 2015	College
Groen	Groenstructuurplan Utrecht 'Stad en land verbonden'	1 mei 2007	gemeenteraad
Hoogbouw	Hoogbouwvisie 'Waar wel en waar niet hoog bouwen in Utrecht'	13 januari 2005	gemeenteraad
Horeca	Beleidsnota hotels Utrecht 2010-2020	20 mei 2010	gemeenteraad
	Actualisatie marktruimte hotelnota	3 februari 2015	College
	Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2012	7 juni 2012	gemeenteraad
Koers	Ruimtelijke Strategie Utrecht	8 december 2016	gemeenteraad
Openbare Ruimte	Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	22 december 2016	gemeenteraad
Parkeren	Nota Stallen en parkeren	28 maart 2013	gemeenteraad
Speelruimte	Geef jeugd de ruimte! (Nota Speelruimte Utrecht 2009)	14 april 2009	gemeenteraad
Sport	Sportnota 2017-2020 Utrecht sportief en gezond	22 december 2016	gemeenteraad
Verkeer en mobiliteit	Ambitiedocument Utrecht Aantrekkelijk en Bereikbaar	3 juli 2012	gemeenteraad
	Nota Slimme routes, Slim regelen, Slim bestemmen	26 mei 2016	gemeenteraad
Water	Plan gemeentelijke watertaken Utrecht, 2016-2019	25 juni 2015	gemeenteraad
Welstand	Welstandnota De schoonheid van Utrecht, 2004	24 juni 2004 vastgesteld, 30 april 2015 geactualiseerde versie vastgesteld	gemeenteraad
Werken in de woning	Vitale Stadswijken: functiemenging in woonwijken	25 april 2013	gemeenteraad
Wonen	Actualisering woonvisie Utrecht	4 juni 2015	gemeenteraad
	Actieplan Middenhuur	<datum>	gemeenteraad
Woningsplitsing- en omzetting	Beleidsnotitie en beleidsregels woningsplitsen en omzetten	26 november 2015	gemeenteraad
Woonboten	Nota woonbotenbeleid	6 december 2005	College
	Notitie Behouden van historische schepen	8 december 2015	College
Woonwagens	Nota Toekomst woonwagenlocaties Utrecht	11 juli 2013	gemeenteraad

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	48
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9.a
Omschrijving	Raadsbrief Actieplan Middenhuur

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	28 september 2017
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	D.T. Crabbendam	**Datum**	21 september 2017
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	4366194/1709210944DC
E-mail	d.crabbendam@utrecht.nl	**Onderwerp**	Actieplan Middenhuur
Bijlage(n)			
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Wonen
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Tijdens de raadscommissie Stad en Ruimte op dinsdag 5 september j.l. is er in eerste termijn discussie geweest over het Actieplan Middenhuur. Ten behoeve van de behandeling in tweede termijn ontvangt u deze brief waarin de in eerste termijn gestelde vragen worden beantwoord.

Toenemende vraag naar middenhuur

Utrecht is een stad van ons allemaal. Een stad om te werken, te verblijven en te wonen waar alle groepen in de samenleving gelijke kansen hebben, ook op goede huisvesting. Door verschillende ontwikkelingen op de woningmarkt dreigen de middeninkomens hierbij tussen wal en schip te geraken. Door recent overheidsbeleid en de huidige marktontwikkelingen is het voor deze groepen steeds lastiger geworden om op de Utrechtse woningmarkt een in prijs en kwaliteit passende woning te vinden. Enerzijds hebben zij door het passend toewijzen nauwelijks meer toegang tot corporatiewoningen, anderzijds is het door de aanscherping van de hypotheekregels moeilijker geworden om een huis te kopen. De vraag naar middenhuurwoningen neemt daardoor sterk toe. Het tekort aan middenhuurwoningen wordt weliswaar ingelopen, maar de vraag naar deze woningen blijft onverminderd hoog en overtreft het aanbod in ruime mate.

Productie middenhuur op stoom

Daarom hebben we ons de afgelopen jaren vanuit het Actieplan Middenhuur sterk gemaakt voor de bouw van meer middeldure huurwoningen. Alle partijen onderkennen het belang van dit segment en de urgentie om zich daarvoor in te zetten. In goede samenwerking met de marktpartijen is de productie van middenhuur in de afgelopen jaren spectaculair gestegen en zijn de prognoses voor de komende jaren goed, tenminste waar het gaat om de kwantiteit van de productie. In de afgelopen drie jaar zijn er 1.331 woningen in het middensegment gerealiseerd en de prognose voor de komende drie jaar is een productie van 3.620 woningen.

Prijs-kwaliteit-verhouding in de knel

Mede door versoepeling van de regels van rijkswege laat de woonkwaliteit echter steeds meer te wensen over: de woningen zijn klein en duur. Volgens de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM)

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

en Vastgoed Management Nederland (VGM NL) stegen in Utrecht de huren per m² afgelopen jaar met meer dan 21%, waardoor een huurder nu gemiddeld €12 per m² betaalt. Dit is niet alleen slecht voor de huurder, het is ook slecht voor het functioneren van de woningmarkt die een goede aansluiting in prijs en kwaliteit behoeft tussen de verschillende categorieën in de huur- en de koopsector. Uit de discussie in de commissie blijkt dat alle fracties dat herkennen en erkennen.
Vraag en aanbod komen voorlopig niet in evenwicht. Dit betekent dat de markt vanuit zichzelf de huidige slechte verhouding tussen prijs en kwaliteit niet zal corrigeren. Daarom heeft de raad het college verzocht "te zoeken binnen haar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke mogelijkheden (afhankelijk van de grondpositie van de gemeente Utrecht) om de afspraken met marktpartijen over de aantallen en hoogte van de huurprijs van middeldure huurwoningen voor langere tijd en afdoende te kunnen handhaven" (motie 2016/192 "afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen"). Dat is in ieders belang, voor de huurder, de duurzame belegger, de ontwikkelaar, de gemeente en de samenleving, voor nu maar vooral ook voor de lange termijn en voor een stad die zich profileert met Healthy Urban Living. Uitgangspunt hierbij is dat een gezonde stad een gezond beleggingsrendement levert.

Noodzaak tot handelen

De vraag is nu: hoe doen we dat? Wat is de meest effectieve en haalbare weg? Hoe zorgen we ervoor dat alle belangen daarin op een evenwichtige wijze worden gediend? Niets doen is daarbij geen optie. Dat heeft de raad duidelijk gemaakt met de hierboven genoemde motie 2016/192. Eenzijdige en opgelegde eisenpakketten zijn dat evenmin, want goede middenhuur komt alleen tot stand als alle partijen daar gezamenlijk verantwoordelijkheid voor nemen en hun schouders onder zetten.

In Utrecht vraagt dat maatwerk. De realisatie van de woningbouwopgave en daarmee ook van de middenhuur voltrekt zich de komende jaren voor een steeds groter deel op binnenstedelijke locaties door de keuze voor groei door inbreiding en behoud van de groene omgeving. Vanuit de principes van een gezonde verstedelijking stellen we daaraan hoge eisen ten aanzien van duurzaamheid, architectuur, woonomgeving en woonkwaliteit. Die kwaliteit moeten we zien te realiseren in situaties waarin ook de belangen van de omgeving een rol spelen en de grond in veel gevallen aan derden toebehoort. Elke locatie is daarin anders en vraagt een eigen benadering en invulling waarin naast de andere woningcategorieën ook de middenhuur zijn plek heeft. De realisatie hiervan vraagt een goede samenwerking tussen gemeente, marktpartijen en andere betrokkenen; een gezamenlijke aanpak waarin wensen en eisen niet ondoordacht worden gestapeld, maar met inzet van ieders creativiteit tot een integrale en optimale oplossing worden gebracht die op een evenwichtige wijze aan alle belangen tegemoet komt.

Het is aan de gemeente om de uitgangspunten hiervoor helder te formuleren. Met betrekking tot het middenhuursegment betekent dit dat er een product gerealiseerd wordt dat aansluit bij de vraag van de doelgroep (starters, middeninkomens, doorstromers). Omdat dit bij nieuw opgeleverde middenhuurwoningen niet altijd het geval is, zijn er in het geactualiseerde Actieplan Middenhuur nieuwe uitgangspunten voor het middenhuursegment geformuleerd. Deze uitgangspunten maken onderdeel uit van het bredere pakket aan kwaliteitswensen dat door de gemeente wordt ingebracht bij de ontwikkeling van locaties.

Een samenhangend pakket aan maatregelen

Het lijkt ons goed nog eens aan te geven waarom we tot deze maatregelen zijn gekomen. De middeninkomens vormen een zeer gevarieerde groep, het lijkt soms of het hierbij alleen gaat om jonge startende een- en twee persoonshuishoudens, maar het gaat om meer: ook om gezinnen die willen

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

doorstromen uit de sociale huur, om ouderen die willen doorstromen uit een eengezinshuis naar een appartement, om huishoudens voor wie dit het einddoel is of juist het begin. Daarom stellen wij uitgangspunten bij de verhouding tussen prijs en oppervlakte. Kijkend naar jaarinkomens van de doelgroepen (onder en rond modaal), kan het volgende worden uitgegeven aan een koop- of huurwoning:

jaarinkomen (indicatief)	max waarde koopwoning	max huurprijs	omschrijving
€ 22.500	€ 85.000	€ 469	startende MBO-er
€ 30.000	€ 130.000	€ 625	grens huurtoeslag
€ 35.700	€ 160.000	€ 744	grens toewijzing sociale huur
€ 37.000	€ 165.000	€ 771	modaal, startende WO-er
€ 45.000	€ 200.000	€ 938	grens huisvestingverordening

Gebaseerd op NHG, en gemiddelde norm in huurmarkt dat jaarinkomen minimaal 48 keer de maandhuur dient te zijn.

Uit bovenstaande tabel blijkt ook waarom wij de categorie middenhuur hebben uitgebreid tot een huur van € 950,- per maand.
Vervolgens is van belang dat deze prijs-kwaliteitverhouding gelijke tred houdt met de inkomens- en koopkrachtontwikkeling van de doelgroep. Ook daarin is deze gevarieerd: voor sommigen zal er weinig ontwikkeling zijn, terwijl anderen betere vooruitzichten hebben. Belangrijk is dat voor iemand die tot de middeninkomens blijft behoren, de huur van zijn woning ook later nog betaalbaar is. Vandaar ons uitgangspunt dat de huurverhoging gelijke tred houdt met de ontwikkeling van de Consumenten Prijs Index (CPI).
In de derde plaats willen we dat dit regime geruime tijd in stand blijft. Dat is niet alleen in het belang van de huurder (zekerheid), maar vooral ook in het belang van een goed functionerende woningmarkt waarin de middenhuur een cruciale schakel vormt in de doorstroming (stabiliteit en dynamiek). Tot op heden worden afspraken doorgaans voor een termijn van 10 jaar gemaakt. De verhoging van deze grens naar 20 jaar geeft langere zekerheid aan de gemeente over de beschikbaarheid van middenhuurwoningen in de toekomst. Een dergelijke termijn sluit bovendien beter aan bij gangbare exploitatietermijnen van institutionele beleggers: woningen in deze categorie worden in de regel nu al veel langer dan 10 jaar in portefeuille gehouden. Daarom stellen wij het uitgangspunt van een exploitatietermijn van 20 jaar *(mevr. Tielen, VVD)*. Elk jaar korter betekent dat we extra nieuwe middenhuur moeten realiseren om de woningen te compenseren die door huurverhoging of uitponding uit het segment verdwijnen. Ook is het voor langere tijd waarborgen van afspraken een vraag vanuit de raad, middels de hierboven genoemde motie 2016/192.

In de commissievergadering van 5 september j.l. zijn verschillende vragen gesteld omtrent de voorgestelde maatregelen. In het navolgende zullen wij deze in onderlinge samenhang beantwoorden.

Effect op de productie
Diverse fracties (*mevr. Schilderman D66, dhr. Bos SBU, dhr. Brussaard CDA, dhr. Homan S&S, VVD*) hebben de vrees geuit dat marktpartijen zich vanwege de lagere rendementsverwachtingen als gevolg

van de voorgestelde maatregelen uit het middenhuursegment zullen terugtrekken. Gevraagd is om een nadere onderbouwingen met cijfers.

Rendement
Het college deelt deze vrees niet. Als we meer kwaliteit vragen voor eenzelfde prijs heeft dat uiteraard een beperkend effect op de rendementsvooruitzichten. Zoals hierboven geschetst gaat het bij de ontwikkeling van locaties niet om een enkelvoudige opgave. Het samengaan van locatie, programma, grondprijs en andere aspecten laat zich daarom niet in algemene termen vertalen. Daarentegen bieden deze locaties en programma's juist mogelijkheden tot optimaliseren, waarbij verminderde opbrengstverwachtingen kunnen worden gecompenseerd met meeropbrengsten op andere onderdelen. Programma's bestaan immers vrijwel nooit geheel uit middenhuur. Zoals hierboven gesteld komt dat aan op gezamenlijk zoeken naar het optimum.
Hierbij dient men steeds het onderscheid voor ogen te houden tussen ontwikkelingen op gronden in gemeentelijk eigendom en ontwikkelingen op gronden van derden. In het eerste geval gelden de uitgangspunten van de gemeentelijke grondprijzenbrief en de nog vast te stellen grondexploitaties.

Ook de begrenzing van de huurverhoging tot de CPI en de minimum exploitatietermijn van 20 jaar beperken de rendementsvooruitzichten, althans op de korte en middellange termijn. Met deze eisen beperken we het rendement op lange termijn niet, sterker de kwaliteitseis aan het woonoppervlak zorgt voor waarde nu en op lange termijn. Het rendement wordt immers niet alleen bepaald door aankoop, bouwkosten en huuropbrengsten, maar ook door de waarde bij uiteindelijke verkoop. Na de exploitatietermijn van 20 jaar bepalen beleggers daarin zelf het gunstigste moment.

Investeerders
Wij verwachten daarom dat investeerders met een langetermijnperspectief ook onder de voorgestelde maatregelen in de middenhuur zullen blijven investeren. We hebben juist behoefte aan partijen die die langdurige verbinding met de stad en de samenleving willen aangaan. Deze groep geven we hierdoor meer kans op de Utrechtse woningmarkt.

In die verwachting worden wij gesterkt doordat sinds het Collegebesluit over het Actieplan Middenhuur wij regelmatig gesprekken hebben gevoerd met marktpartijen die willen investeren in middenhuurwoningen. (*D66, CDA*). Er zijn op dit moment veel meer marktpartijen die willen investeren dan dat er locaties zijn waarop gebouwd kan worden. Veel partijen, zoals pensioenfondsen, zijn op dit moment op zoek naar geschikte vastgoedontwikkelingen om hun (langdurige) rendementsdoelstellingen te halen. Daarbij wordt in eerste instantie (en in die volgorde) gekeken naar de steden Amsterdam en Utrecht, de overige steden in de Noordvleugel Randstad en de overige grote steden (Den Haag, Rotterdam, Eindhoven, Groningen). Institutionele beleggers als Amvest, Bouwinvest en Syntrus Achmea hebben voorafgaand aan het opstellen van nieuwe uitgangspunten aangegeven dat nieuw beleid voor dit segment gewenst is. Deze partijen zijn op zoek naar een duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggingsrendement.

Monitoren
De enige manier waarop wij meer duidelijkheid verkrijgen over het effect van de nieuwe uitgangspunten op de productie is door met marktpartijen aan de slag te gaan en gezamenlijk op concrete locaties aan oplossingen te werken. We blijven de ontwikkelingen daarbij monitoren (*dhr. Isik PvdA*). Op de productie wordt toegezien middels MPSO en Peilstok.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Voor de duidelijkheid: de nieuwe uitgangspunten gelden niet voor de bestaande voorraad middenhuurwoningen. De uitgangspunten gelden voor nieuwe projecten – nieuwbouw en transformaties – waarvoor het SPvE of de bouwenveloppe nog niet is vastgesteld. Indien er een traject wordt doorlopen waarbij geen SPvE of bouwenveloppe wordt vastgesteld geldt de nieuwe beleidslijn voor projecten waarbij de gemeente zich nog niet heeft gebonden aan contracten. (*D66*).

Juridische aspecten

Door *D66, CDA, S&S en CU (dhr. Van der Graaf)* zijn vragen gesteld over de juridische haalbaarheid en houdbaarheid van de voorgenomen maatregelen.

Voor de realisatie van de woningbouwopgave en daarmee ook van de middenhuur is de gemeente voor een groot deel afhankelijk van locaties in eigendom bij derden. De gemeente voert als regel geen actief grondbeleid, maar wil in goed overleg met betrokken partijen tot een optimale invulling komen. Zoals hierboven geschetst is elke locatie en situatie anders. Dat vraagt om speelruimte om met een integrale benadering, rekening houdend met alle wensen, belangen en eisen, tot die optimale invulling te komen. Het resultaat van dat overleg en die samenwerking leggen we uiteindelijk vast in een anterieure overeenkomst.
Doordat door beide partijen overeenstemming wordt bereikt over de gestelde voorwaarden is er sprake van volwaardige privaatrechtelijke overeenkomst. De juridische houdbaarheid van de anterieure overeenkomst is hiermee geen discussiepunt. Tot op heden is deze weg met succes bewandeld en er is geen aanleiding om deze werkwijze bij te stellen.
Vooralsnog zien wij daarom nog geen noodzaak voor de weg van het exploitatieplan.
Voor de eigen locaties kan elke gewenste voorwaarde via de uitgifte in erfpacht in een overeenkomst worden opgenomen en bestaat in beginsel, behoudens de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, volledige contractsvrijheid.

De flexibiliteit die de anterieure overeenkomst biedt maakt dat deze beter aansluit bij het realiseren van middenhuur in complexe situaties dan het bestemmingsplan dat minder speelruimte biedt om gezamenlijk tot de meest optimale oplossing te komen. Ook met het oog op de enorme vraag in dit segment is het van belang in te zetten op instrumenten die een snelle ontwikkeling van middenhuur mogelijk maken.

Afwijkingsbevoegdheid

Er zijn door *D66, PvdA, S&S, VVD* en *CDA* vragen gesteld over de reden, de strekking en de toepassing van de afwijkingsbevoegdheid.

Om tot die beste oplossing te komen kan het noodzakelijk zijn in voorkomende gevallen af te wijken van de gestelde uitgangspunten. Daarom is een hardheidsclausule opgenomen. Dit geeft het college de ruimte om van de voorgestelde uitgangspunten af te wijken als dat de haalbaarheid van het project of de kwaliteit van het product ten goede komt. Niemand is er immers bij gebaat als de bouw van kwalitatief goede middenhuurwoningen niet doorgaat omdat star aan de nieuwe uitgangspunten moet worden vastgehouden. Daarom maakt een hardheidsclausule afwijking van de uitgangspunten mogelijk, zowel naar boven als naar beneden. Voor de toepassing van deze hardheidsclausule is een collegebesluit nodig, gebaseerd op degelijke argumenten. De raad zal hierover worden geïnformeerd.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Differentiatie
Gevraagd is waarom er voor de Binnenstad en het Stationsgebied een apart regime wordt voorgesteld (*dhr. Schipper SP, CU*).

De nieuwe uitgangspunten in het Actieplan Middenhuur moeten leiden tot een aanbod aan middenhuurwoningen dat aansluit bij de vraag van de doelgroep. Dit heeft geresulteerd in een minimale oppervlakte voor deze woningen, variërend tussen de 50 en 80m² GBO en een maximale (kale)huurprijs tussen respectievelijk €710,- en €950,-.
Voor het centrum, in concreto de gebieden 'Binnenstad', 'Stationsgebied' en 'Beurskwartier en Lombokplein', is gekozen voor een minimale oppervlakte variërend tussen 40m2 en 60m2, met een vergelijkbare bandbreedte in de huurprijs. Deze differentiatie komt enerzijds voort uit het feit dat het eisenpakket bij de bouw van woningen in deze gebieden substantieel groter is dan in de rest van de stad. Bouwen in deze gebieden is relatief duur, wat resulteert in negatieve grondexploitaties. Anderzijds rechtvaardigt het wonen in de nabijheid van de voorzieningen van het centrum onzes inziens deze differentiatie. De woningen in deze deelgebieden zijn aantrekkelijk voor de doelgroep die de stad als huiskamer gebruikt en daarmee voldoende heeft aan een kleiner gebruiksoppervlak tegen een relatief hogere huurprijs per m².

Van *CDA* en *PvdA* kwam de suggestie de nieuwe uitgangspunten niet te laten gelden voor Kanaleneiland en Overvecht vanuit de veronderstelling dat dit realisatie van middenduur in deze markttechnische 'zwakke' wijken zou bevorderen en daarmee zou bijdragen aan de versterking van deze wijken. Wij delen deze verwachting niet, mede gezien de projecten die in deze wijken worden gerealiseerd. Omdat het ons gaat om de kwaliteit van middenhuurwoningen ongeacht waar deze worden gerealiseerd is een uitzondering voor de wijken 'Kanaleneiland' en 'Overvecht' ook niet logisch. Sterker, we willen daar juist meer mogelijkheden voor de doelgroepen voor middenhuur omwille van de doorstroming uit de sociale huur en de noodzakelijke sociaaleconomische versterking van deze wijken. Dan moet er ook een goed product geboden worden tegen een redelijke huurprijs. Daarnaast ligt het huurprijsniveau in deze wijken al lager waardoor marktpartijen door de nieuwe uitgangspunten niet beperkt zullen worden in hun ambitie om in deze wijken te ontwikkelen. Een uitzondering zou bovendien kunnen leiden tot vluchtgedrag, waardoor de investeringen elders in de stad mogelijk zouden kunnen verminderen.

Inkomenseisen
Door *SP, S&S, CU* zijn vragen gesteld over de inkomenseisen aan huurders.

Bruto jaarinkomens tussen €35.000,- en €50.000,- vallen op de woningmarkt nu tussen wal en schip. Daarom spannen we ons in voor het middenhuursegment. Dat moet dan wel aan deze groep ten goede komen. Inkomenseisen dienen daarmee in overeenstemming te zijn, in een goede balans tussen het belang van de huurder en de verhuurder. We spannen het paard achter de wagen als bij de verhuur van deze woningen de eisen met betrekking tot het minimale inkomen te hoog zijn (bij verschillende beleggers 4 tot 4,5 maal de maandhuur), maar ook het betaalbaarheidsrisico moet in het oog worden gehouden. Net als bij het passend toewijzen in de sociale huursector is het zowel voor verhuurder als voor huurder van belang dat er geen sprake is van een onverantwoord hoge woonquote. We vinden daarom dat er een reële woonquote moet worden aangehouden die in verhouding staat tot de andere woningcategorieën en doorstroming naar het middensegment bevordert. Het NIBUD geeft een indicatie van de daadwerkelijke gemiddelde uitgaven aan huur of hypotheek van de hierboven geformuleerde inkomensgroep:

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Huishouden	Jaarinkomen	Uitgaven aan huur/hypotheek
Eenpersoons		
	€30.000	22,5%
	€36.000	23,2%
	€42.000	23,8%
Tweepersoons		
	€30.000	19,0%
	€36.000	15,9%
	€42.000	16,4%
Vierpersoons (ouders + 2 kinderen)		
	€30.000	21,3%
	€36.000	19,2%
	€42.000	17,6%

Uitgangspunt blijft dat middenhuurwoningen toegankelijk moeten zijn voor startende HBO'ers, WO'ers, middeninkomens en doorstromers. Overleg met marktpartijen blijft noodzakelijk om de hoogte van de inkomenseisen van de beleggers zo goed mogelijk af te stemmen op de hoogte van het inkomen van de doelgroepen. Ook zaken als zeggenschap van huurders en voorrang voor doorstromers uit de sociale huur (*SP*) kunnen onderwerpen van overleg zijn, maar willen wij niet op voorhand tot uitgangspunten van algemeen beleid maken.

Scheefwonen
Door de *VVD* werd de vraag gesteld of het vasthouden aan een jaarlijkse huurverhoging conform de CPI leidt tot goedkoop scheefwonen en de kloof met de koopsector niet vergroot.

Goedkoop scheefwonen in het middenhuursegment is onwenselijk. Goedkoop scheefwonen kan ontstaan door het achterblijven van de huurstijging bij de generieke inkomensontwikkeling van de doelgroep of door de individuele inkomensontwikkeling (carrière) waardoor de huurder gezien zijn inkomen niet meer tot de doelgroep behoort. Voor het eerste geval geldt dat onze uitgangspunten uit gaan van een reële verhouding tussen huurprijs en inkomen. De monitoring zal moeten uitwijzen of dit niet uit de pas gaat lopen. In beginsel is voor de doelgroep de koopsector niet bereikbaar en is daarmee de doorstroming naar de koopsector niet aan de orde.

Voor het tweede geval zal de doorstroming vanuit de middenhuur naar de vrije sector dure huur of koopmarkt in de regel soepeler verlopen dan de doorstroming vanuit de sociale huur naar de middenhuur, omdat de producten namelijk beter op elkaar aan sluiten en de overstap naar een ander marktsegment verhoudingsgewijs kleiner is. De verwachting is daarom dat goedkoop scheefwonen in het middensegment beperkt blijft.

Landelijk beleid
Het opstellen van nieuwe uitgangspunten voor het middensegment is mede ingegeven door landelijk beleid. De aanpassing van het Woningwaarderingsstelsel middels de veelbesproken 'Blokpunten' heeft er immers toe geleid dat de prijs/kwaliteitverhouding van middenhuurwoningen onder druk is komen te staan. Hoewel met de voorgenomen uitgangspunten een nieuw kader wordt gesteld op gemeentelijk niveau, was een deugdelijk landelijk kader ons liever geweest (*D66, SBU*). Wij zijn daarvan dan ook voorstander. Wel is van belang dat daarin ruimte is om regionaal af te wegen een dergelijk kader al dan niet toe te passen en ruimte voor regionaal maatwerk.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Het aanpassen van de liberalisatiegrens (*SP*) is voorbehouden aan de Rijksoverheid. De gemeente heeft daarin geen bevoegdheid.

Ons standpunt met betrekking tot de noodzaak van landelijke regelgeving om een redelijke verhouding tussen prijs en kwaliteit in het middensegment mogelijk te maken hebben wij op 13 september vanuit de G4 ingebracht tijdens een Samenwerkingstafelbijeenkomst Middenhuur georganiseerd door de Tweede Kamer. Voorbeelden van aanpassingen van landelijk beleid die hierin zijn aangedragen zijn "het verlengen van het Woningwaarderingsstelsel naar de bovengrens van middenhuur, het vaststellen van een maximaal huurstijgingspercentage, het mogelijk maken om via het bestemmingsplan de minimale kwaliteit van middenhuurwoningen vast te kunnen leggen" (*D66, SBU, SP*).

Ook nemen wij met interesse kennis van de uitkomst van de CHW-aanvraag ingediend door de gemeente De Bilt. Meer publiekrechtelijke mogelijkheden in dit segment zijn immers een welkome aanvulling op de huidige instrumenten en geven gemeenten meer mogelijkheden om hun doelstellingen in dit segment te realiseren.

De mogelijke inzet van het bestemmingsplan en de huisvestingsverordening zullen, zoals ook in eerder stadium genoemd, mede op basis van de ervaringen hiermee in andere gemeenten, verder worden onderzocht (*D66, CDA. SP*). Hierbij blijft leidend dat deze instrumenten pas worden ingezet als de ontwikkelingen onder het nu voorgestelde kader niet tot het gewenste resultaten leiden.

Overleg met marktpartijen

Al sinds de start van het Actieplan Middenhuur in 2014 vindt er duurzaam overleg met marktpartijen plaats (*D66, CDA*). Zoals eerder in deze brief en in het raadsmemo benoemd zijn marktpartijen ook tijdens het opstellen van de nieuwe uitgangspunten geconsulteerd en is er een werkhypothese bij een tender voorgelegd. We zullen (op ambtelijk niveau) aansluitend aan de besluitvorming over de nieuwe uitgangspunten, op korte termijn een breed overleg organiseren met betrokkenen (huurders, belangenorganisaties, marktpartijen, woningcorporaties, overheid) om de gezamenlijke ambities in dit segment verder op elkaar af te stemmen. Het realiseren van doorstroming vanuit de sociale huur is hierbij een van de bespreekpunten (*S&S*).

Tot slot

Als we het geheel overzien, staan wij als gemeente samen met huurders, marktpartijen en andere betrokkenen voor een niet geringe opgave. De Utrechtse woningmarkt zit in een stroomversnelling. Van belang is dat Utrecht een stad blijft met woonmogelijkheden voor alle inkomensgroepen. Onderzoek, in onze opdracht uitgevoerd door Stec, heeft uitgewezen dat de komende jaren de vraag naar middenhuurwoningen verder zal toenemen. Bovendien wijst een recent gepubliceerd onderzoek van Stec uit dat beleggers graag willen investeren in middenhuur, maar moeite hebben om hun geld weg te zetten. De middeninkomens vormen een cruciaal deel van de samenleving met veel dynamiek. Het middenhuursegment is een evenzo cruciale schakel in de woningmarkt. Waar de markt dit onvoldoende onderkent dienen wij bij te sturen en zijn maatregelen van onze kant noodzakelijk. Dat moet snel, adequaat en beheerst. Wij zijn van mening dat het huidige pakket aan maatregelen zal bijdragen aan een noodzakelijke, evenwichtige en verantwoorde groei van het middenhuursegment.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

de secretaris,

de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	132
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9.b
Omschrijving	Raadsbrief beantwoording aanvullende vragen Middenhuur

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	D.T. Crabbendam	**Datum**	11 oktober 2017
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	4840662/201710111155DC
E-mail	d.crabbendam@utrecht.nl	**Onderwerp**	Actieplan Middenhuur
Bijlage(n)	2		
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Wonen
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Op 28 september j.l. is door u een aantal aanvullende vragen gesteld over het raadsvoorstel tot actualisering van het Actieplan Middenhuur. In deze brief beantwoorden wij uw vragen.

A. Algemene vragen

1. *Op welke wijze wil de wethouder dit beleid handhaven na oplevering? Overweegt de wethouder dit aan te vullen in het actieplan/raadsvoorstel?*

   Allereerst willen wij nog eens benadrukken dat het voorstel een beleidskader betreft. Daarbij dienen twee situaties te worden onderscheiden. Wij kunnen de uitgangspunten van dit beleidskader opleggen in situaties waarin de gemeente grondeigenaar is. De uitgangspunten vormen dan een onderdeel van de eisen bij tendering en gronduitgifte. In situaties waar de grond eigendom is van derden zullen wij met de betrokken partijen over de uitgangspunten in overleg gaan. Indien wij hierover met betrokken partijen overeenstemming bereiken, wordt een en ander vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst, de anterieure overeenkomst.
   In het raadsvoorstel zijn vier uitgangspunten opgenomen waarover wij met ontwikkelaars en beleggers afspraken willen maken met betrekking tot te realiseren middenhuurwoningen:
   - het minimumoppervlak (gebruiksoppervlak of GBO),
   - de aanvangshuurprijs,
   - de huurprijsstijging en
   - de exploitatietermijn.

   Het oppervlak van de woning wordt bij oplevering gecontroleerd aan de hand van het bouwplan. Bij afsluiten van contracten, zowel anterieur als bij gronduitgifte, worden private partijen verplicht om concept huurcontracten aan de gemeente voor te leggen. Op basis daarvan kan bij eerste verhuur worden gecontroleerd of de aanvangshuurprijs conform de afspraak is. Tevens wordt gecontroleerd of in het huurcontract de overeengekomen maximale huurstijging is opgenomen. De exploitatietermijn wordt in de uitgifteovereenkomst, dan wel de anterieure overkomst opgenomen. In deze overeenkomsten wordt tevens een kettingbeding opgenomen, waarmee de

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

exploitatietermijn en daaraan verbonden afspraken bij tussentijdse verkoop gewaarborgd zijn. Zoals in het raadsvoorstel is beschreven is de gemeente voornemens om huurcontracten voor nieuwe middenhuurwoningen steekproefsgewijs te controleren op basis van een door de verhuurder te overleggen overzicht voorzien van goedgekeurde accountantsverklaring, waaruit blijkt dat aan de in de overeenkomst(en) afgesproken voorwaarden wordt voldaan.

2. *Worden institutionele beleggers en de vaker genoemde 'cowboys' op dezelfde wijze geraakt door dit beleid? Kunt u toelichten op welke manier?*

   Met betrekking tot deze vraag dient onderscheid gemaakt te worden tussen beleggers met een lange- en een korte termijnstrategie. Beleggers met een lange termijnstrategie zijn op zoek naar een duurzaam waardevol product met zowel een goed direct- en indirect rendement. Partijen met een korte termijnstrategie willen doorgaans snel geld verdienen door te investeren in relatief laagwaardige eenheden met een relatief hoge vierkantemeterprijs.

   Hoewel het gewenste product verschilt, beconcurreren beide type beleggers elkaar echter om grondposities in de stad. De voorgestelde uitgangspunten zijn juist bedoeld om de partijen met een korte termijnstrategie de pas af te snijden en zo de partijen met een lange termijnstrategie meer ruimte te geven. Met uitgangspunten waarmee een langdurige kwaliteit voor een goed rendement wordt beoogd wordt onzes inziens dat doel bereikt. De voorgenomen maatregelen raken dus vooral diegenen die voor rendement op korte termijn gaan.

3. *Worden verschillende grondeigenaren gelijk geraakt door dit voorstel in relatie tot een mogelijke dalende grondwaarde? Kunt u toelichten op welke manier?*

   Allereerst is het van belang nogmaals te benadrukken dat de nieuwe uitgangspunten niet gelden voor de bestaande voorraad middenhuurwoningen en voor projecten waarvoor het SPvE of de bouwenveloppe al is vastgesteld, of waarbij de gemeente zich al heeft gebonden aan contracten. Betreffende grondeigenaren zullen dus op geen enkele manier geraakt worden. De uitgangspunten gelden wel voor nieuwe projecten – nieuwbouw en transformaties – waarvoor het SPvE of de bouwenveloppe nog niet is vastgesteld. Indien er een traject wordt doorlopen waarbij geen SPvE of bouwenveloppe wordt vastgesteld geldt de nieuwe beleidslijn voor projecten waarbij de gemeente zich nog niet heeft gebonden aan contracten. Voor deze projecten geldt dat er nog onderhandeld kan worden over het te realiseren woningbouwprogramma.

   Hoewel grondeigenaren in beginsel gelijk geraakt zullen worden door dit voorstel, kan het effect hiervan verschillen. Grondeigenaren die zijn uitgegaan van woningen met een relatief klein oppervlak voor een relatief hoge huurprijs zullen meer nadeel ondervinden dan grondeigenaren wier perspectieven beter aansluiten bij het voorstel. Echter, het uitgangspunt blijft dat het effect op de grondwaarde tot een minimum wordt beperkt. Dit wordt bewerkstelligd doordat voor elk project maatwerk zal worden geleverd; het zogenaamde mengen van 'zuur en zoet' binnen een project. Projecten hoeven niet per definitie voor 100% te bestaan uit middenhuur. Daarnaast worden grondopbrengsten bepaald door een veelheid aan andere factoren, zoals duurzaamheidseisen en de inrichting van de openbare ruimte, die plussen en midden opleveren. In samenwerking met beleggers, ontwikkelaars en grondeigenaren wordt bij elk project onderhandeld om tot optimaal maatwerk te komen. Een goed voorbeeld hiervan vormt het programma voor de Sluisbuurt in Amsterdam. In eerste instantie was daar 40% middenhuur gepland. Omdat de oppervlakte van deze woningen echter niet aan de wensen van de gemeente voldeed is gekozen voor 35% middenhuur

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

met grotere oppervlakten en 5% meer dure huur ter compensatie van de extra kosten. Ondanks dat de gemeente beoogt zo veel mogelijk middenhuur te realiseren gaat kwaliteit altijd boven kwantiteit. Daarnaast biedt een kleiner aantal middenhuurwoningen met een hoger kwaliteitsniveau een beter rendement voor de belegger. Deze woningen zijn na 20 jaar immers meer waard. Bovendien leidde dit tot een hogere grondopbrengst.

4. *Hoe verhouden rendementen in Utrecht, zowel voor als na invoering van dit beleid, zich tot rendementen in andere steden in Nederland?*

   Het is voor het college onmogelijk een uitspraak te doen over de rendementen die in andere steden worden behaald door beleggers, ontwikkelaars en grondeigenaren. Partijen geven immers geen openheid van zaken over lopende en toekomstige exploitaties en bijbehorende rendementen. Bovendien zijn de rendementen sterk locatie bepaald. Daarom valt ook geen vergelijk te maken tussen Utrecht en andere steden, zowel voor als na invoering van dit beleid.

   Ambtelijk houdt het gilde 'investeren en exploiteren' toezicht op welke kosten en baten acceptabel zijn bij lopende en toekomstige exploitaties. Op basis van hun ervaring, ook uit andere steden in Nederland, kan worden uitgegaan van een marktconforme situatie waarbij zowel voor de belegger als voor de gemeente sprake is van voldoende rendement. Zoals hierboven beschreven moet onder de nieuwe voorwaarden goed samengewerkt worden om het rendement voor alle partijen op een goed niveau te gehouden. Hiermee is de verhouding tussen rendementen in Utrecht en in andere steden in Nederland dus niet verschillend voor en na invoering van het geactualiseerde Actieplan Middenhuur.

   Hierbij valt aan te tekenen dat Utrecht samen met Amsterdam in een bijzondere positie verkeert in vergelijking met andere steden in Nederland. (Institutionele) beleggers zullen in Utrecht en Amsterdam over het algemeen lagere rendementen accepteren dan in andere Nederlandse steden, omdat de risico's op niet-verhuurbaarheid kleiner zijn door een constante grote vraag. Daarbij draagt een lagere huurprijs nog verder bij aan de afname van het verhuurbaarheidsrisico. Daarnaast kunnen beleggers uitgaan van een hoger indirect rendement, doordat in deze populaire steden kan worden uitgegaan van een relatief hoge stijging van de woningwaarde. Uit de expertmeeting kwam ten slotte naar voren dat institutionele beleggers elk jaar opnieuw grote bedragen investeren, waarbij hun doel is te investeren in plekken waar goede rendementen te behalen zijn op de lange termijn, met goede zekerheid.

5. *Tijdens de expertmeeting werd door enkele sprekers aangegeven dat de kwaliteit voldoende van de woningen geborgd zal zijn door het bouwbesluit. Hoe ziet de wethouder dit?*

   Het is van belang bij deze vraag onderscheid te maken tussen bouwtechnische- en woontechnische kwaliteit. In Nederland worden bouwtechnisch geen slechte woningen gebouwd. Het Bouwbesluit ziet daar immers op toe en daarnaast is het voor de portefeuilles en de reputatie van ontwikkelaars van belang dat zij kwalitatief hoogwaardige woningen afleveren. Op woontechnische kwaliteit van middenhuurwoningen wordt vanuit overheidswege echter niet toegezien. Dit segment wordt immers niet beschermd door het woningwaarderingsstelsel, waarmee een goede verhouding tussen prijs en kwaliteit wordt beoogd. Vooral de eerder genoemde 'cowboys' nemen het doorgaans minder nauw met de woontechnische kwaliteit in het middensegment, door de bouw van woningen met een relatief klein oppervlak voor relatief hoge vierkantemeterprijzen. Institutionele beleggers investeren in beginsel alleen in woningen met

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

zowel bouwtechnische (Bouwbesluit) als woontechnische (geen blokhokken) kwaliteit. Deze partijen willen immers alleen een degelijk product in hun portefeuilles wat over 20-30-40 jaar nog steeds rendabel is.

6. *Er zijn ook andere steden, zoals Amsterdam, die trachten om dezelfde problematiek aan te pakken. Ziet de wethouder mogelijkheden om met meer andere steden samen tot een aanpak te komen?*

   Utrecht trekt al langere tijd samen met Amsterdam op om de problematiek in dit segment aan te pakken. Vanwege de vergelijkbare woningmarktsituatie zijn er veel overeenkomsten in aanpak en uitgangspunten, waarbij eenzelfde doelstelling geldt; kwalitatief goede en betaalbare woningen bieden aan doelgroepen (starters, middeninkomens, doorstromers) die nu tussen wal en schip vallen. Het belangrijkste verschil tussen beide steden is dat Amsterdam in de regel een privaatrechtelijke grondpositie heeft omdat gronden in erfpacht worden uitgegeven, waar in Utrecht sprake is van een grotere verscheidenheid aan grondposities. Zowel gronden die wij zelf nog moeten uitgeven, gronden waar een erfpachtbestemming op rust die bijvoorbeeld bij een transformatie gewijzigd moet worden en gronden waarbij sprake is van privaat eigendom zonder erfpacht waar de gemeente in eerste instantie alleen publiekrechtelijk betrokken is. Dit geeft Utrecht in de laatste categorie, welke een substantieel deel van het ontwikkelpotentieel betreft, een lastiger positie om uitgangspunten te kunnen doorvoeren. In het merendeel van de gevallen zal over deze uitgangspunten namelijk onderhandeld moeten worden met een private partij. Utrecht staat hierin echter niet alleen. Ook andere U16 gemeenten verkeren in deze positie. Waar Utrecht door zijn grootstedelijk gewicht echter een uitstekende onderhandelingspositie heeft is dit voor het merendeel van de U16 gemeenten veelal minder het geval. Op initiatief van de gemeente De Bilt wordt er daarom momenteel door middel van een Chw-aanvraag (Crisis- en Herstelwet) geopteerd voor meer publiekrechtelijke mogelijkheden om de prijs/kwaliteitverhouding in het middensegment te kunnen waarborgen. Het college neemt hiervan, zoals eerder genoemd, met interesse kennis en wil hierbij nogmaals benadrukken een deugdelijk landelijk kader waarbinnen lokaal maatwerk mogelijk is, verre te verkiezen boven de nu voorgestelde, maar noodzakelijke lokale aanpak.

7. *Hoe denkt de wethouder ontwikkelaars en beleggers te kunnen verleiden tot het investeren in kwalitatieve middenhuur, die ook middenhuur blijft?*

   De aanleiding van het raadsvoorstel is juist dat in recent opgeleverde projecten (Zijdebalen/Neudeflat) in eerste instantie sprake zou zijn van middenhuur, maar in de praktijk dure huur is gerealiseerd. Aanvangshuren en huurprijsstijgingen overstegen de nu voorgestelde uitgangspunten. Hiervoor hebben wij reeds aangegeven wat de marktpositie van Utrecht voor beleggers te bieden heeft.

8. *Hoe denkt de wethouder te waarborgen dat het lagere rendement wat met dit actieplan te behalen valt op deze woningen niet ten koste gaat van het duurzaam en kwalitatief bouwen?*

   Het is van belang nogmaals te benadrukken dat de voorgestelde uitgangspunten in beginsel niet zullen leiden tot een lager rendement, en daarmee ook niet ten koste gaan van duurzaam en kwalitatief bouwen. Zoals genoemd bij vraag 3.1 moet maatwerk leiden tot een project waarbij zowel ruimte is voor kwalitatief goede middenhuur als voor andere kwaliteitswensen van de gemeente, onder andere op het gebied van duurzaamheid.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

In zowel de RIB als tijdens de expertmeeting kwam naar voren dat beleggers bereid zijn om in overleg te treden om te kijken welke afspraken zij kunnen maken over de betaalbaarheid en kwaliteit van middeldure huur.

9. *Is de wethouder bereid om nog tijdens de behandeling van deze inhoudelijke vragen in gesprek te gaan met deze partijen om te zien welke afspraken er gemaakt kunnen worden?*
   a. *Zo ja, met welke beleggers wil de wethouder een dergelijk gesprek aangaan?*
   b. *Zo ja, welke afspraken heeft de wethouder kunnen maken?*
   c. *Zo nee, welke rol voor overleg met deze partijen ziet de wethouder voor zich?*

   Zoals ook in de vorige collegebrief is benoemd, is zowel in het voortraject als tijdens de besluitvorming gesproken met institutionele beleggers. Op hetzelfde tijdstip als de expertmeeting vond tevens een DNU-overleg plaats, waarbij overleg is gevoerd met enkele institutionele beleggers. Ook tijdens de behandeling van deze inhoudelijke vragen worden gesprekken met institutionele beleggers voortgezet. Op maandag 2 oktober heeft een zogenaamd 'kopgroep-overleg' plaatsgevonden met vertegenwoordigers van huurders, beleggers, ontwikkelaars en corporaties. Het doel van dit overleg was om afspraken te maken over een vervolgoverleg in bredere kring en de onderwerpen te bepalen die in dit bredere overleg aan de orde moeten komen. Het doel van dit brede overleg is het verkennen van de verschillende kwesties die spelen en het definiëren van een gedeelde doelstelling, wat vervolgens moet leiden tot een bestendige aanpak en zo mogelijk een gezamenlijk gedragen oplossing om deze doelstelling te bereiken. De vervolgsessie, die voorafgaand aan de commissiebehandeling plaats zal vinden, kan hiermee leiden tot verscherping, verdieping, of aanvulling van de voorgestelde maatregelen en vooral tot het draagvlak voor een bestendige aanpak hiervan bij alle belanghebbenden.

10. *In de RIB werd aangegeven dat er ook al gesprekken zijn tussen enkele ontwikkelaars en corporaties voor de mogelijkheden die ze hiertoe zien. Welke rol heeft de gemeente in deze gesprekken en is de wethouder bereid om dit gesprek (nog verder) aan te gaan?*

    Bij het beantwoorden van deze vraag nemen wij aan dat gedoeld wordt op de samenwerking tussen beleggers en corporaties om de doorstroming vanuit de sociale huur op gang te brengen. Het college staat positief tegenover toenadering tussen beleggers en corporaties en de gemeente kan hier een stimulerende rol vervullen. Wonam is een voorbeeld van een belegger die samen met corporaties probeert op te trekken om projecten te realiseren waarbij zowel sprake is van sociale huur als middenhuur. Het recent opgerichte PLAMU en het op handen zijnde brede overleg met belanghebbenden biedt beleggers en corporaties voldoende ruimte om het gesprek met elkaar aan te gaan om zowel meer productie als doorstroming mogelijk te maken.

In de Expertmeeting werd nadrukkelijk gesteld dat de uitvoering van deze plannen een grote extra opgave neerleggen bij de afdeling planeconomie van de gemeente. Dit omdat het maken van afspraken met ontwikkelaars complexer en ingewikkelder zal worden. Dit verschilt ook wanneer het grond in eigen uitgifte van de gemeente betreft en wanneer het grond van derden betreft.

11. *Verwacht de wethouder dat het onderhandelingsproces t.b.v. de middenhuur hiermee langer zal duren? Kunt u dit aangeven voor a) het proces indien het grond in eigen uitgifte is en het b) grond van derden betreft.*
    a. *Hoe veel langer verwacht de wethouder?*
    b. *Welke onderdelen veroorzaken deze vertraging met name?*

c. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om de processen te versnellen? Kunt u hiervoor voorstellen doen aan de gemeenteraad?

In de regel zijn bij alle projecten in de stad waarbij sprake is van woningbouw medewerkers van het gilde 'investeren en exploiteren' nauw betrokken om onderhandelingsresultaten door te rekenen. Ieder project behoeft immers een zorgvuldige afhandeling, waarvoor een gedegen ambtelijk apparaat beschikbaar is. De complexiteit van onderhandelingen en afspraken zal niet dusdanig veel afwijken van de huidige gang van zaken waardoor sprake zou kunnen zijn van een extra grote opgave voor het gilde 'investeren en exploiteren'.

Het college herkent zich niet in de veronderstelling dat nieuwe uitgangspunten leiden tot een langer durend onderhandelingsproces. In tegendeel, recente projecten hebben juist laten zien dat de doorlooptijden steeds korter worden. Projecten die voorheen jarenlang op de plank lagen zijn in de afgelopen jaren van de grond gekomen, doordat het voortraject steeds sneller wordt doorlopen. Daarnaast is bij de transformatie van het PTT Sorteercentrum aan de Jan van Foreeststraat (aanleiding voor motie 2016/192 "afspraak = afspraak ook bij middeldure huurwoningen") gebleken dat, ondanks dat de oppervlaktes en huurprijzen moesten worden aangepast, dit project een erg snelle doorlooptijd had (maart-december 2016).

Verstandige ontwikkelaars houden rekening met door de gemeente geformuleerde uitgangspunten ten behoeve van een snelle doorlooptijd. Het raadsvoorstel moet tevens, op verzoek van de raad, leiden tot duidelijk kader met betrekking tot middenhuur wat zorgt voor transparantie in onderhandelingen met beleggers en ontwikkelaars. Het college is er van overtuigd dat deze transparantie er aan bijdraagt dat doorlooptijden juist versnellen in plaats van vertragen na het in werking treden van het raadsvoorstel.

12. Welk effect heeft dit beleid op de verwachte opbrengst van de grond in eigen beheer van de gemeente?

Zoals eerder genoemd in het Actieplan Middenhuur, het raadsvoorstel en de vorige collegebrief, kunnen voorgenomen uitgangspunten een prijsdrukkend effect hebben de grondopbrengsten van middenhuur. Ook hierbij geldt echter dat differentiatie binnen een project (zuur met zoet) er toe moet leiden dat dit effect tot een minimum wordt beperkt. Mocht er toch een prijsdrukkend effect zijn, zal er sprake zijn van 'minder meer', en zal er niet snel sprake zijn van een negatieve grondexploitatie Omdat er bij gemeentelijke tenders altijd een afweging moet zijn tussen maatschappelijke en financiële doelstellingen is het accepteren van 'minder meer' een te legitimeren politieke keuze.

B. Vragen die om een juridische toetsing vragen

Voor de beantwoording van de vragen 1 tot en met 5 verwijzen wij naar het advies dat wij hebben ingewonnen bij Van Benthem en Keulen (zie bijlage).

C. Vragen die een cijfermatige doorrekening vragen

Om een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van dit voorstel willen de raadsleden graag weten in hoeverre dit kader er voor gaat zorgen dat er veel minder of veel langzamer gebouwd

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

zal worden. Dit kan natuurlijk niet met zekerheid gezegd worden en is sterk afhankelijk van de specifieke inhoud van die locatie maar de raadsleden zouden graag door naar bestaande of nieuwe projecten te kijken om te zien of deze hiermee nog van de grond zouden komen. Indien deze gegevens alleen op blauw beschikbaar zijn zouden de raadsleden deze alsnog graag willen inzien. Zou de wethouder in ieder geval het volgende willen doorrekenen:

1. *Zou u de volgende fictieve casus willen doorrekenen. Gegeven de (geschatte) grondwaarde van de grond van de ontwikkelaars in de Merwedekanaalzone. Neem een rendement van 4 procent voor de ontwikkelaars, veronderstel dat gebouwen met 5 verdiepingen opgeleverd worden waarvan de onderste laag voor de helft ingevuld wordt met een maatschappelijke bestemming en de andere helft met een commerciële bestemming en de rest van de lagen betreffen woningen en neem het voorgestelde beleid als uitgangspunt. Beantwoord graag de volgende vragen:*
   a. *Met welke aantallen middeldure huur, sociale huur, dure huur, goedkope koopwoningen en overige koopwoningen? Kunt u hierin een bandbreedte met een minimum en een maximum aangeven?*
   b. *Komt de casus tot uitvoering? Daarmee wordt bedoeld is het dan rendabel voor een ontwikkelaar en een grondbezitter om te ontwikkelen ook gegeven zijn kosten zoals de risicopremie.*
   c. *Kunt u dezelfde doorrekening maken in het geval dat de volgende eis uit het raadsvoorstel veranderd:*
      1. *De termijn wordt verlengd/verkort tot 15 jaar en tot 10 jaar*
      2. *De indexatie van de huurprijs wordt verhoogd/verlaagd/vrijgelaten en volgt een realistische trend*
      3. *Er wordt een ander oppervlakte/huurprijs ratio gehanteerd, dit kan zowel hoger als lager zijn*

   Tijdens de besloten bijeenkomst op donderdag 12 oktober worden een of meer fictieve casussen doorgerekend, waarvan de gegevens worden ontleend aan de reële situatie in Utrecht. Het doel van deze doorrekening is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welk effect de voorgestelde uitgangspunten hebben op het totale middenhuursegment. Anderzijds wordt inzichtelijke gemaakt hoe de voorgestelde uitgangspunten uitpakken in een gemengd project, waarbij zowel sprake is van middenhuur als van andere segmenten. Binnen de casussen kan vervolgens worden gedraaid aan verschillende knoppen; zowel aan de kant van het programma (het mengen van middenhuur met andere segmenten) als aan de kant van de uitganspunten (aanpassen van exploitatietermijn, indexatie, oppervlakte en huurprijs).

2. *Indien deze vragen te specifiek zijn en deze informatie niet op te vragen is, kunt u de berekening zoals gepresenteerd op de expertmeeting tot de bepaling van grondprijzen etc., gepresenteerd door Akro consult invullen voor zo veel mogelijk beschikbare zojuist gerealiseerde en toekomstige projecten? Hierin dienen dan de geldende kosten zoals bijvoorbeeld grondprijzen en voor zo ver mogelijk een schatting van de bouwkosten zoals ze gangbaar zijn meegenomen worden. Kunt u hier tenminste één beoogd project uit de Merwedekanaalzone in meenemen?*

   Bij het berekenen van de casussen worden, zoals hierboven benoemd, componenten ontleend aan de reële Utrechtse situatie. Met partijen die nauw betrokken zijn bij de ontwikkelingen in de Merwedekanaalzone is besproken of het mogelijk is een beoogd project te gebruiken als casus. In de fase waarin projecten op dit moment verkeren is het echter niet wenselijk om deze projecten als concrete casus te gebruiken. Betrokken partijen stonden echter zeer positief tegenover het idee om een fictieve casus door te rekenen en toonden zich bereid hier aan mee te werken.

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Gezien de grote schaarste aan middeldure huurwoningen is er behoefte aan meer middeldure huurwoningen op (korte) termijn.

3. *Kan de wethouder 2 scenario's delen waarin wordt berekend: het aantal middeldure huurwoningen de komende 5, 10, 15 en 20 jaar als a) dit voorstel wordt aangenomen, b) dit voorstel in zijn geheel niet wordt aangenomen, dus beleid blijft wat het is? Graag zien we bij deze scenario's ook de assumpties die gebruikt zijn om de berekening te maken.*

   De hier voorgestelde scenario's zijn niet te berekenen. De woningmarkt is immers een sterk conjunctuurgevoelige markt, waarbij een veelheid van factoren de productie van woningen kan beïnvloeden. Het college wil echter nogmaals benadrukken dat het doel van het raadsvoorstel is om middenhuurwoningen te realiseren met een goede prijs/kwaliteitverhouding, waarbij deze woningen voor langere tijd zijn gewaarborgd. Dit zou kunnen leiden tot wat minder, maar wel beter bij de behoefte passende en langduriger beschikbare middenhuurwoningen. Het uitgangspunt hierbij is dat een mogelijk nadelig effect op de productie tot een minimum wordt beperkt. Daarnaast hebben voorgestelde uitgangspunten juist een positief effect op de totale voorraad middenhuurwoningen, zeker op (middel)lange termijn. Immers, als nieuw te bouwen woningen langer in het segment blijven (20 jaar in plaats van de nu gebruikelijke 10 jaar) zal de totale voorraad jaar na jaar toenemen.

4. *Kunt u een doorrekening maken van hoe de huurprijs van middeldure huur zich gaat ontwikkelen ten opzichte van de huurprijs van sociale huur?*
   a. *Indien het actieplan aangenomen wordt?*
   b. *Indien het actieplan ten dele wordt aangenomen (met een andere termijn/zonder de indexering van de huurprijs/een ander oppervlakte/huurprijsratio)?*
   c. *Indien de situatie blijft zoals die is?*

   De maximale huurverhoging van sociale huurwoningen wordt jaarlijks door het Rijk vastgesteld. De gemiddelde huursomstijging over de totale voorraad van een woningcorporatie mag in 2017 maximaal 1,3% bedragen. Bij deze huursomstijging is ook de huurwijziging bij mutatie meegenomen. Het gevolg daarvan is dat de huurstijging voor zittende huurders gemiddeld lager zal zijn dan 1,3%. Daarnaast mag in 2017 de huur bij individuele huurders verhoogd worden binnen een bandbreedte van 2,8% tot 4,3%, mits de stijging van de totale huursom niet wordt overschreden. Aanvullend hierop kunnen gemeenten met corporaties afspraak maken binnen dit kader. Met Utrechtse corporaties is in de lopende prestatieafspraken een maximale huursomstijging afgesproken binnen een bandbreedte van 0 tot 1%. Bij de prestatieafspraken met de woningcorporaties willen wij overigens sturen op de huursombenadering.

   Omdat huurverhogingen vanuit Rijkswege (voor de sociale sector) en de ontwikkeling van de CPI-index (voor de vrije sector) echter niet te voorspellen zijn, is het van belang dat met regelmaat wordt gemonitord of beide segmenten niet uit de pas gaan lopen, en wordt voorkomen dat de huurprijsstijging in de sociale sector de huurprijsstijging in de middenhuur inhaalt. Mocht dit zo zijn dan kan de voorgestelde huurverhoging voor middenhuurwoningen worden bijgesteld en ligt het voor de hand daarbij een koppeling te leggen met de gemiddelde huurontwikkeling bij de Utrechtse corporatiewoningen.

   Indien de situatie blijft zoals hij is, zullen huurprijzen in de vrije sector met de markt meebewegen. Doordat de vraag naar middenhuurwoningen in de komende jaren hoog blijft en het tekort ondanks inspanningen niet volledig zal worden ingelopen bestaat er een reële kans op markthuren

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

die substantieel hoger zijn dan inflatie. Hiermee zullen nieuwe middenhuurwoningen niet bereikbaar zijn voor de eerder geformuleerde doelgroepen (starters, doorstromers, middeninkomens) en bestaat het risico dat het aandeel huishoudens dat duur scheefwoont toeneemt.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Vragen nav Raadsvoorstel Actieplan Middenhuur

28-9-2017

A. Algemene vragen:

1. Op welke wijze wil de wethouder dit beleid handhaven na oplevering? Overweegt de wethouder dit aan te vullen in het actieplan/raadsvoorstel?
2. Worden institutionele beleggers en de vaker genoemde 'cowboys' op dezelfde wijze geraakt door dit beleid?
    1. Kunt u toelichten op welke manier?
3. Worden verschillende grondeigenaren gelijk geraakt door dit voorstel in relatie tot een mogelijke dalende grondwaarde?
    1. Kunt u toelichten op welke manier?
4. Hoe verhouden rendementen in Utrecht, zowel voor als na invoering van dit beleid, zich tot rendementen in andere steden in Nederland?
5. Tijdens de expertmeeting werd door enkele sprekers aangegeven dat de kwaliteit voldoende van de woningen geborgd zal zijn door het bouwbesluit. Hoe ziet de wethouder dit?
6. Er zijn ook andere steden, zoals Amsterdam, die trachten om dezelfde problematiek aan te pakken. Ziet de wethouder mogelijkheden om met meer andere steden samen tot een aanpak te komen?
7. Hoe denkt de wethouder ontwikkelaars en beleggers te kunnen verleiden tot het investeren in kwalitatieve middenhuur, die ook middenhuur blijft?
8. Hoe denkt de wethouder te waarborgen dat het lagere rendement wat met dit actieplan te behalen valt op deze woningen niet ten koste gaat van het duurzaam en kwalitatief bouwen?

In zowel de RIB als tijdens de expertmeeting kwam naar voren dat beleggers bereid zijn om in overleg te treden om te kijken welke afspraken zij kunnen maken over de betaalbaarheid en kwaliteit van middeldure huur.

9. Is de wethouder bereid om nog tijdens de behandeling van deze inhoudelijke vragen in gesprek te gaat met deze partijen om te zien welke afspraken er gemaakt kunnen worden?
    1. Zo ja, met welke beleggers wil de wethouder een dergelijk gesprek aangaan?
    2. Zo ja, welke afspraken heeft de wethouder kunnen maken?
    3. Zo nee, welke rol voor overleg met deze partijen ziet de wethouder voor zich?
10. In de RIB werd aangegeven dat er ook al gesprekken zijn tussen enkele ontwikkelaars en corporaties voor de mogelijkheden die ze hiertoe zien. Welke rol heeft de gemeente in deze gesprekken en is de wethouder bereid om dit gesprek (nog verder) aan te gaan?

In de Expertmeeting werd nadrukkelijk gesteld dat de uitvoering van deze plannen een grote extra opgave neerleggen bij de afdeling planeconomie van de gemeente. Dit omdat het maken van afspraken met ontwikkelaars complexer en ingewikkelder zal worden. Dit verschilt ook wanneer het grond in eigen uitgifte van de gemeente betreft en wanneer het grond van derden betreft.

11. Verwacht de wethouder dat het onderhandelingsproces t.b.v. de middenhuur hiermee langer zal duren? Kunt u dit aangeven voor a) het proces indien het grond in eigen uitgifte is en het b) grond van derden betreft.
    1. Hoe veel langer verwacht de wethouder?
    2. Welke onderdelen veroorzaken deze vertraging met name?
    3. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om de processen te versnellen? Kunt u hiervoor voorstellen doen aan de gemeenteraad?
12. Welke effect heeft dit beleid om de verwachte opbrengst van de grond in eigen beheer van de gemeente?

B. Vragen die om een juridische toetsing vragen:

Er zijn enkele vragen waarop de raadsleden graag een extern juridisch advies zouden willen.

1. Acht u het waarschijnlijk dat het raadsvoorstel of een specifieke anterieure overeenkomst, indien aangevochten, stand houdt bij de rechter?
    1. Waarom denkt u dat?
    2. Zijn er specifieke onderdelen in dit raadsvoorstel die de kans dat een dergelijk beroep stand houdt kunnen vergroten danwel juist verkleinen?

Ex art. 6.12 Wro moet de raad als sprake is van een aangewezen bouwplan een exploitatieplan vaststellen bij de vaststelling van een bestemminsplan (anders dan de raadsbrief van 21 september jl. zegt). Kostenverhaal kan ook anderszins verzekerd worden d.m.v. een anterieure overeenkomst. Indien gemeente en ontwikkelaar niet tot een anterieure overeenkomst komen en ontwikkelaar wil ontwikkelen, blijft de verplichting gelden om een exploitatieplan vast te stellen. In art. 6.13 Wro is limitatief vastgelegd welke elementen een exploitatieplan moet bevatten.

2. Klopt het bovengenoemde en zo ja, kan indien de weg van het exploitatieplan wordt bewandeld door ontwikkelaar of gemeente omdat kostenverhaal 'anderszins niet verzekerd is', de set afspraken uit het raadsvoorstel dan ook juridisch afdwingbaar worden opgelegd?
3. Wordt de juridische houdbaarheid van de set afspraken beter wanneer het beleid wordt om middeldure huur in een bestemmingsplan als categorie op te nemen en aantallen vast te leggen (in de zin van art 3.1 Wro)?
4. Denkt u dat het waarschijnlijk is dat grondbezitters, ontwikkelaars of beleggers claims voor planschade of een andere vorm van claim succesvol kunnen claimen (zowel in het geval van een anterieure overeenkomst, een exploitatieplan of een bestemmingsplan)?
    1. Waarom denkt u dat?
    2. Met welke omvang denkt u dat de gemeente rekening moet houden indien u verwacht dat een mogelijke claim gehonoreerd zou worden?
    3. Zijn er specifieke onderdelen in dit raadsvoorstel die de kans dat een dergelijk beroep stand houdt kunnen vergroten?

Er zijn ook andere wensen die de gemeenteraad gesteld heeft bijvoorbeeld nul-op-de-meterwoningen en circulair bouwen. Deze eisen zijn eerder geformuleerd als wens en doel dat nagestreefd wordt door de gemeente maar kent minder hard beleid dan hetgeen hier voorgesteld wordt. Dit heeft er onder andere mee te maken dat dit gezien kan worden als eisen stellen bovenop het bouwbesluit.

5. Acht u het waarschijnlijk dat andere eisen bijvoorbeeld een EPC van 0 of circulair bouwen op eenzelfde manier geformuleerd kunnen worden en juridisch waarschijnlijk stand zullen houden?
    1. Waarom denkt u dat?

C. Vragen die een cijfermatige doorrekening vragen:

Om een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van dit voorstel willen de raadsleden graag weten in hoeverre dit kader er voor gaat zorgen dat er veel minder of veel langzamer gebouwd zal worden. Dit kan natuurlijk niet met zekerheid gezegd worden en is sterk afhankelijk van de specifieke inhoud van die locatie maar de raadsleden zouden graag door naar bestaande of nieuwe projecten te kijken om te zien of deze hiermee nog van de grond zouden komen. Indien deze gegevens alleen op blauw beschikbaar zijn zouden de raadsleden deze alsnog graag willen inzien. Zou de wethouder in ieder geval het volgende willen doorrekenen:

1. Zou u de volgende fictieve casus willen doorrekenen. Gegeven de (geschatte) grondwaarde van de grond van de ontwikkelaars in de Merwedekanaalzone. Neem een rendement van 4 procent voor de ontwikkelaars, veronderstel dat gebouwen met 5 verdiepingen opgeleverd worden waarvan de onderste laag voor de helft ingevuld wordt met een maatschappelijke bestemming en de andere helft met een commerciële bestemming en de rest van de lagen betreffen woningen en neem het voorgestelde beleid als uitgangspunt. Beantwoord graag de volgende vragen:
    1. Met welke aantallen middeldure huur, sociale huur, dure huur, goedkope koopwoningen en overige koopwoningen?
        a) Kunt u hierin een bandbreedte met een minimum en een maximum aangeven?

2. Komt de casus tot uitvoering? Daarmee wordt bedoeld is het dan rendabel voor een ontwikkelaar en een grondbezitter om te ontwikkelen ook gegeven zijn kosten zoals de risicopremie.
3. Kunt u dezelfde doorrekening maken in het geval dat de volgende eis uit het raadsvoorstel veranderd:
    1. De termijn wordt verlengd/verkort tot 15 jaar en tot 10 jaar
    2. De indexatie van de huurprijs wordt verhoogd/verlaagd/vrijgelaten en volgt een realistische trend
    3. Er wordt een ander oppervlakte/huurprijs ratio gehanteerd, dit kan zowel hoger als lager zijn

2. -> Indien deze vragen te specifiek zijn en deze informatie niet op te vragen is, kunt u de berekening zoals gepresenteerd op de expertmeeting tot de bepaling van grondprijzen etc., gepresenteerd door Akro consult invullen voor zo veel mogelijk beschikbare zojuist gerealiseerde en toekomstige projecten? Hierin dienen dan de geldende kosten zoals bijvoorbeeld grondprijzen en voor zo ver mogelijk een schatting van de bouwkosten zoals ze gangbaar zijn meegenomen worden.
    1. Kunt u hier tenminste één beoogd project uit de Merwedekanaalzone in meenemen?

Gezien de grote schaarste aan middeldure huurwoningen is er behoefte aan meer middeldure huurwoningen op (korte) termijn.

3. Kan de wethouder 2 scenario's delen waarin wordt berekend: het aantal middeldure huurwoningen de komende 5, 10, 15 en 20 jaar als a) dit voorstel wordt aangenomen, b) dit voorstel in zijn geheel niet wordt aangenomen, dus beleid blijft wat het is?
    1. Graag zien we bij deze scenario's ook de assumpties die gebruikt zijn om de berekening te maken.
4. Kunt u een doorrekening maken van hoe de huurprijs van middeldure huur zich gaat ontwikkelen ten opzichte van de huurprijs van sociale huur?
    1. Indien het actieplan aangenomen wordt?
    2. Indien het actieplan ten dele wordt aangenomen (met een andere termijn/zonder de indexering van de huurprijs/een ander oppervlakte/huurprijsratio)?
    3. Indien de situatie blijft zoals die is?

VAN BENTHEM & KEULEN
ADVOCATEN & NOTARIAAT

ADVIES

Voor	:	Gemeente Utrecht, de heren P. Buisman en P. Sanders
Van	:	mr. F.A. Mulder en mr. H.A. Bijkerk
Datum	:	9 oktober 2017
Dossier	:	124007
Betreft	:	advies toetsing juridische aspecten Actieplan Middenhuur

---

Context

Het College van B&W heeft aan de gemeenteraad een voorstel voorgelegd waarin het voorstelt nadere uitgangspunten te hanteren ten aanzien van de realisering van de woningen in het middenhuursegment. De voorstellen zijn vastgelegd in het raadsvoorstel van 11 juni 2017 en uitgewerkt in het (geactualiseerde) Actieplan Middenhuur.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel zijn in de Raadscommissie vragen gesteld over de juridische haalbaarheid van het voorgenomen beleid. Deze vragen zijn beantwoord in de collegebrief Middenhuur van 19 september 2017. Naar aanleiding van deze brief heeft een expertmeeting plaatsgevonden, waarbij opnieuw vragen zijn gesteld.

Deze notitie bevat puntsgewijs de beantwoording van deze vragen.

Vraag 1

Acht u het waarschijnlijk dat het raadsvoorstel of een specifieke anterieure overeenkomst, indien aangevochten, stand houdt bij de rechter?

a) Waarom denkt u dat?

b) Zijn er specifieke onderdelen in dit raadsvoorstel die de kans dat een dergelijk beroep stand houdt kunnen vergroten dan wel juist verkleinen?

Beantwoording

Het raadsvoorstel op zichzelf zal niet aangevochten worden bij de civiele rechter. Een eventueel daarop te nemen raadsbesluit zou in theorie kunnen worden aangevochten bij de civiele rechter. Meer waarschijnlijk achten wij echter dat de rechter zal worden benaderd in het kader van de uitvoering van het door de Raad vast te stellen beleid, bijvoorbeeld bij een op basis van het raadsvoorstel specifiek gesloten anterieure overeenkomst. Wij beperken ons dan ook tot de vraag wat het risico is dat een anterieure overeenkomst, die overeenkomstig het raadsvoorstel wordt gesloten, aanvechtbaar is bij de civiele rechter.

Uitgangspunt is dat de gemeente en een particuliere exploitant contractsvrijheid hebben bij het aangaan van een overeenkomst over grondexploitatie. Een anterieure overeenkomst kan een breed scala aan privaatrechtelijke afspraken bevatten, waaronder in beginsel ook afspraken die niet langs publiekrechtelijke weg kunnen worden opgelegd.[1] Er zijn echter wel grenzen. Relevant is in dit geval vooral dat de privaatrechtelijke afspraken geen onaanvaardbare doorkruising van het publiekrecht mogen opleveren (in dit geval focussen wij vooral op de Wro, maar ook een doorkruising van de Huisvestingswet zou aan de orde kunnen zijn). Enigszins in het verlengde daarvan mag de gemeente ook geen misbruik maken van haar publiekrechtelijke bevoegdheid (artikel 3:3 Awb). Ook een partij die een anterieure overeenkomst vrijwillig en bij volle verstand heeft gesloten, kan op basis van deze argumenten onder omstandigheden achteraf betogen dat de gesloten overeenkomst geheel of gedeeltelijk nietig is.

De situatie van een doorkruising of misbruik van bevoegdheid zou met name aan de orde kunnen zijn indien de gemeente haar planologische medewerking aan een door een particulier gewenste ontwikkeling afhankelijk stelt van het accepteren van een “set afspraken”, zoals voortvloeit uit het raadsvoorstel. De aan de gemeente toekomende bevoegdheid om medewerking aan de wijziging van een bestemmingsplan te weigeren strekt namelijk alleen tot behartiging van planologische belangen (en bijvoorbeeld niet om een door haar gewenste woonruimteverdeling te bereiken).[2]

Wij hebben van u begrepen dat de gemeente in dit geval de “set afspraken” niet als *harde* voorwaarden voor planologische medewerking wil opleggen, maar juist in een open onderhandeling tot overeenstemming wil komen. Indien dan, in een geval waarin de afspraken wel zijn geaccepteerd, met recht door de gemeente kan worden volgehouden dat de planologische medewerking ook zou zijn verleend, indien de betreffende partij *niet* met de “set afspraken” akkoord zou zijn gegaan, dan bestaat geen risico voor misbruik van bevoegdheid en/of doorkruissingsproblematiek. In het onverhoopte geval dat de overeenkomst dan desondanks wordt aangevochten ligt de bewijslast dat de acceptatie van de “set afspraken” bij het aangaan van de overeenkomst door de gemeente niet als harde voorwaarde is gesteld, wel bij de gemeente.[3]

[1] Zo is het niet ongebruikelijk dat een anterieure overeenkomst ook afspraken over aan- en verkoop van grond bevat of andere zakenrechtelijke aangelegenheden. Ook kan zo’n overeenkomst een realisatieplicht bevatten (mits niet strijdig met het aanbestedingsrecht). Zoals bekend kan een realisatieplicht niet worden afgedwongen via de publiekrechtelijke regeling van bestemmingsplan zelf. Zie recentelijk ook Rb Noord-Holland 30-8-2017;ECLI:NL:RBNHO:2017:7279

[2] HR 3 april 1998,NJ 1998, m.nt.Bloembergen(Alkemade/Hornkamp); in dit arrest werd misbruik van bevoegdheid aangenomen (en de gehele overeenkomst nietig verklaard) omdat de gemeente voorwaarden aan de ontwikkelaar omtrent de woonruimteverdeling stelden, welke voorwaarden moesten worden geaccepteerd om planologische medewerking te verkrijgen.

[3] Ook is aandachtspunt dat de gemeente zich aan het gelijkheidsbeginsel zal moeten houden.

Relevant is voorts dat met het op 1 juli 2017 in werking getreden Besluit van 18 april 2017 tot wijziging van het Bro in verband met het aanwijzen van geliberaliseerde woningen voor middenhuur, is in het Bro een extra faciliteit gecreëerd om huurwoningen in het middensegment te stimuleren. Gemeenten kunnen vanaf deze datum “geliberaliseerde woningen voor middenhuur” als aparte categorie opnemen in het bestemmingsplan (naast de drie reeds bestaande categorieën sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en percelen voor particulier opdrachtgeverschap). Daarmee staat wel vast dat het stimuleren van huurwoningen in het middensegment (ook) een planologisch belang is, zodat het afhankelijk stellen van planologische medewerking van afspraken over het aantal en de situering van woningen van middenhuur (als de gemeente dat zou willen) naar onze mening zonder meer geoorloofd is.

Zien wij het goed, dan gaat de “afsprakenset” die de gemeente in het raadsvoorstel heeft omschreven wel verder dan alleen afspraken over aantallen en situering. Zo bevatten onderdeel 4 en 5 een koppeling van de maximale huurprijs in het middenhuursegment aan het gebruikersoppervlak (GO) en bevat onderdeel 6 de voorwaarde dat een middenhuurwoning minimaal 20 jaar in dit segment wordt verhuurd. De onderdelen 4 en 5 gaan ons inziens verder dan de mogelijkheden die de Wro biedt. Het zou dan ook risicovoller zijn deze onderdelen als voorwaarde voor planologische medewerking in een anterieure overeenkomst op te nemen. Onderdeel 6 (instandhoudingstermijn 20 jaar) is strikt genomen in strijd met de per 1 juli 2017 geldende definitie in het Bro voor “geliberaliseerde woning voor middenhuur”, waarin een instandhoudingstermijn van 10 jaar is opgenomen. In de toelichting bij het besluit tot wijziging van het Bro lezen wij echter ook dat de instandhoudingstermijn, onafhankelijk van het tot stand komen van een exploitatieplan, bij verordening (zoals bijvoorbeeld een doelgroepenverordening) wordt geregeld. Als dat gebeurt hoeft de instandhoudingstermijn van 20 jaar niet-, althans in ieder geval niet als voorwaarde voor de planologische medewerking in de overeenkomst te worden opgenomen, omdat die termijn dan reeds volgt uit een verordening. Indien op de juiste wijze wordt gecontracteerd levert de langere instandhoudingstermijn dan geen extra risico op.

Ten overvloede merken wij nog op dat de “afsprakenset” naar onze mening niet komt op het terrein van de Huisvestingswet, nu geen eisen worden gesteld ten aan zien van de woonruimteverdeling (bijvoorbeeld voorrang voor ingezetenen van Utrecht). In zoverre zien wij voorshands geen risico voor doorkruising van de Huisvestingswet.

Vraag 2

Ex art. 6.12 Wro moet de raad als sprake is van een aangewezen bouwplan een exploitatieplan vaststellen bij de vaststelling van een bestemmingsplan (anders dan de raadsbrief van 21 september jl. zegt). Kostenverhaal kan ook anderszins verzekerd worden d.m.v. een anterieure overeenkomst. Indien gemeente en ontwikkelaar niet tot een anterieure overeenkomst komen en ontwikkelaar wil ontwikkelen, blijft de verplichting gelden om een exploitatieplan vast te stellen. In art. 6.13 Wro is limitatief vastgelegd welke elementen een exploitatieplan moet bevatten.

Klopt het bovengenoemde en zo ja, kan indien de weg van het exploitatieplan wordt bewandeld door ontwikkelaar of gemeente omdat kostenverhaal 'anderszins niet verzekerd is', de set afspraken uit het raadsvoorstel dan ook juridisch afdwingbaar worden opgelegd?

Beantwoording:

Het is juist dat er een verplichting bestaat een exploitatieplan vast te stellen voor gronden waarop een in artikel 6.2.1 Bro aangewezen bouwplan is voorgenomen (artikel 6.12 Wro). Die verplichting bestaat niet als het kostenverhaal anderszins verzekerd is via een anterieure overeenkomst. Als geen overeenstemming over een anterieure overeenkomst kan worden bereikt blijft inderdaad de verplichting om een exploitatieplan vast te stellen (tegelijkertijd met de vaststelling van de planologische maatregel die het aangewezen bouwplan mogelijk maakt), bestaan.

Indien de weg van het exploitatieplan wordt bewandeld dient allereerst in het bestemmingsplan een regel ten behoeve van de woningbouwcategorie "geliberaliseerde woning voor middenhuur" te worden opgenomen in de vorm van een percentage gerelateerd aan het plangebied. Indien dit is gebeurd kan in het bij het exploitatieplan behorende bestemmingsplan een, uitwerking van die regel worden opgenomen (artikel 6.13 sub d Wro), welke uitwerking mede betrekking kan hebben op het aantal en de situering van geliberaliseerde woningen voor middenhuur (artikel 6.2.10 sub a Bro). Regels uit de "set afspraken", die buiten de scope van deze mogelijkheid (aantal en situering) vallen, kunnen niet juridisch afdwingbaar via een exploitatieplan worden opgelegd.

Vraag 3

Wordt de juridische houdbaarheid van de set afspraken beter wanneer het beleid wordt om middeldure huur in een bestemmingsplan als categorie op te nemen en aantallen vast te leggen (in de zin van art 3.1 Wro)?

Beantwoording

Ja, hoe dichter bij de mogelijkheden (en tekst) van de Wro en het Bro wordt aangesloten, hoe duidelijker het is dat de gemeente haar bevoegdheid om wel of niet mee te werken aan een planologische inpassing van een ontwikkeling, niet misbruikt. Indien de mogelijkheid van het opleggen van voorwaarden openstaat via het publiekrechtelijk instrumentarium valt immers niet in te zien dat niet ook via de privaatrechtelijke weg een dergelijke voorwaarde kan worden opgelegd. Er is dan geen sprake van misbruik van bevoegdheid, noch van een onaanvaardbare doorkruising van het publiek recht.

Vraag 4

Denkt u dat het waarschijnlijk is dat grondbezitters, ontwikkelaars of beleggers claims voor planschade of een andere vorm van claim succesvol kunnen claimen (zowel in het geval van een anterieure overeenkomst, een exploitatieplan of een bestemmingsplan)?

- *c) Waarom denkt u dat?*
- *d) Met welke omvang denkt u dat de gemeente rekening moet houden indien u verwacht dat een mogelijke claim gehonoreerd zou worden?*
- *e) Zijn er specifieke onderdelen in dit raadsvoorstel die de kans dat een dergelijk beroep stand houdt kunnen vergroten?*

Beantwoording

Indien in een concreet geval door een nieuw bestemmingsplan met bijbehorend exploitatieplan de onder het oude planologische regime bestaande mogelijkheden voor de realisering van een lucratievere ontwikkeling, worden beperkt (door het opnemen van regels over het aantal en situering van geliberaliseerde woningen voor middenhuur) bestaat het risico van planschade. Te denken valt aan waardedaling van onroerende zaken en/of inkomensschade door verminderde huuropbrengsten. Vanzelfsprekend dient aan de overige voorwaarden voor planschade te worden voldaan, te weten dat geen sprake is van actieve of passieve risicoaanvaarding en dat de schade uitkomt boven het normaal maatschappelijk risico. De omvang van mogelijke claims kan niet door ons worden ingeschat, maar zou in kaart gebracht moeten worden met een planschaderisicoanalyse door een gespecialiseerde planschade-taxateur.

In geval van het sluiten van een anterieure overeenkomst ligt een planschadeclaim van de eigenaar/ontwikkelaar/belegger bij vaststelling van het bestemminingsplan, niet voor de hand. Met deze partij is immers een overeenkomst gericht op de bestemmingswijziging gesloten. Wel zou de eigenaar/ontwikkelaar/belegger de vergoeding van planschade als onderdeel van de onderhandeling over de anterieure overeenkomst kunnen inbrengen.

De kans op een succesvolle planschadeclaim wordt vergroot naarmate de bestaande ontwikkel/verhuur mogelijkheden door elementen in het voorstel meer worden beperkt.

Vraag 5

Er zijn ook andere wensen die de gemeenteraad gesteld heeft bijvoorbeeld nul-op-de-meterwoningen en circulair bouwen. Deze eisen zijn eerder geformuleerd als wens en doel dat nagestreefd wordt door de gemeente maar kent minder hard beleid dan hetgeen hier voorgesteld wordt. Dit heeft er onder andere mee te maken dat dit gezien kan worden als eisen stellen bovenop het bouwbesluit.

Acht u het waarschijnlijk dat andere eisen bijvoorbeeld een EPC van 0 of circulair bouwen op eenzelfde manier geformuleerd kunnen worden en juridisch waarschijnlijk stand zullen houden?

f) Waarom denkt u dat?

Beantwoording

Naar wij begrijpen is het de bedoeling dat geen verschil bestaat tussen de wijze waarop de wensen van de gemeente over bijvoorbeeld een EPC van nul of circulair bouwen worden geformuleerd en de wijze waarop de wens tot het aangaan van de “afspraken-set” over Middenhuur wordt geformuleerd. Er is in zoverre dan ook geen verschil in juridische houdbaar. Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 1. Ten aanzien van extra wensen over bijvoorbeeld EPC geldt dat deze inderdaad een doorkruising van het Bouwbesluit kunnen opleveren en daardoor in beginsel niet als harde eis kunnen worden gesteld.

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	131
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9.c
Omschrijving	Raadsbrief Doorrekeningen actieplan Middenhuur

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	D.T. Crabbendam	**Datum**	24 oktober 2017
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	4840662/201710241600DC
E-mail	d.crabbendam@utrecht.nl	**Onderwerp**	Doorrekeningen actieplan Middenhuur
Bijlage(n)	2		
Uw kenmerk	Geen	**Beleidsveld**	Wonen
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Op woensdag 11 oktober heeft u een brief ontvangen waarin aanvullende vragen ten aanzien van het raadsvoorstel ter actualisering van het Actieplan Middenhuur zijn beantwoord. Onderdeel C van deze aanvullende vragen, welke om een cijfermatige doorrekening vroegen, is in voornoemde brief in hoofdlijnen beantwoord. De cijfermatige doorrekeningen zijn vanwege de vertrouwelijkheid gepresenteerd en uiteengezet in een besloten (geheime) vergadering van de commissie S&R op donderdag 12 oktober. De commissie heeft op de cijfermatige doorrekeningen geheimhouding opgelegd. In de vergadering heeft de commissie verzocht de openbare informatie in een memo op te nemen, ten behoeve van de discussie over het raadsvoorstel in de commissie S&R (naar verwachting op donderdag 16 november a.s.). Tevens is gevraagd nog enkele aanvullende cijfermatige doorrekeningen te verstrekken.

Geheimhouding:
Wij hebben permanente geheimhouding opgelegd op de bijlage: ‘Aanvullende doorrekeningen middenhuur’ op grond van artikel 55 lid 1, artikel 86 lid 2 en artikel 25 lid 2 van de Gemeentewet. De openbaarmaking van de financiële gegevens kan de financiële onderhandelingspositie van de gemeente schaden bij gebiedsontwikkelingen en leiden tot onevenredige benadeling van de gemeente conform artikel 10 lid 2 onder b en g Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Tijdens de geheime commissievergadering zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:
1. het vastgoedproces en de waardering van een beleggershuurwoning
2. de exploitatie van een middenhuurappartement zonder de voorgenomen uitgangspunten
3. de effecten van de locatie
4. de effecten van de voorgenomen uitgangspunten op de exploitatie van een middenhuurappartement
5. de effecten in een gedifferentieerd project en de mogelijkheden voor compensatie

Aan bureau Stadkwadraat is gevraagd de gevraagde doorrekeningen te leveren, te presenteren en nader toe te lichten. De verschillende elementen in de berekeningen zijn ontleend aan reële Utrechtse situaties. Daarbij zij aangetekend dat de markt flink in beweging is en marktpartijen daarop

uiteenlopend reageren, afhankelijk van hun achtergrond, doelstelling, marktpositie en beleggingsstrategie.

Ad1 Het vastgoedproces en de waardering van een beleggershuurwoning
Het vastgoedontwikkelingsproces beslaat drie fases: de grondexploitatie, de projectontwikkeling en de verhuurexploitatie (of gebruik bij koop; zie sheet 1 “Vastgoedproces”). Het rekenproces verloopt in omgekeerde richting: na berekening van de verkoopwaarde van de woning (beleggingswaarde) en aftrek van (stichtings)kosten resteert het bedrag dat betaald kan worden voor de grond, de zogenaamde residuele grondwaarde.

Ad 2 De exploitatie van een middenhuurappartement
De beleggingswaarde is het saldo van de verwachting van de toekomstige opbrengsten (huur, verkoop) en kosten (aankoop, beheer en onderhoud), uitgedrukt in euro’s van nu (contante waarde) (zie sheet 2). Het rendement voor de belegger wordt bepaald door de rente en risico-opslagen voor het vastgoed en specifieke objectkenmerken. (zie sheet 3).

In een fictief voorbeeld van een beleggershuurwoning met de Merwedekanaalzone als referentie is een berekening gemaakt van de beleggingswaarde en het bruto aanvangsrendement. Vervolgens is hieruit via de residuele benadering de grondwaarde berekend. Deze berekening gaat uit van de huidige marktomstandigheden. De voorgenomen uitgangspunten zijn daarin nog niet verwerkt.

Ad 3 Effecten van de locatie
Binnen Utrecht zijn er verschillen in huurprijzen en daarmee ook in de grondprijzen. Marktomstandigheden zijn immers anders in de Merwedekanaalzone dan in bijvoorbeeld Lunetten of Vleuten.

Ad 4 Effecten van de voorgenomen uitgangspunten.
Op basis van het onder 2 gegeven fictieve voorbeeld zijn de effecten doorgerekend die de voorgestelde uitgangspunten (exploitatietermijn, huurprijsindexering, huurprijsbandbreedte en minimum gebruiksoppervlak) hebben op de exploitatie van een middenhuurwoning. Hierbij is zowel gekeken naar het effect van elk uitgangspunt afzonderlijk als naar het effect van de combinatie van de uitgangspunten. Bij de doorrekening is uitgegaan van de huidige marktsituatie. Evident is dat als de markt verslechtert er integraal een andere afweging wordt gemaakt met betrekking tot het inschatten van effecten op exploitaties en grondwaarde. Monitoring hiervan vindt telkens plaats in het MPSO en de Peilstok.

Uit de berekening blijkt dat de nieuwe uitgangspunten leiden tot een afname van de beleggingswaarde en daarmee een lagere residuele grondwaarde. Het effect op de beleggingswaarde is daarbij procentueel beperkter dan op de grondwaarde. De resulterende grondwaarde ligt onder de gegeven marktomstandigheden in de regel echter nog boven de van toepassing zijnde minimale grondwaarde in de grondprijzenbrief.

Ad 5 Effecten in een gedifferentieerd project en de mogelijkheden voor compensatie
De meeste nieuwbouwprojecten in Utrecht omvatten verschillende woningtypen en prijsklassen. Dit is zeker het geval in omvangrijke ontwikkelingen als de Merwedekanaalzone. De resultaten van deze projecten worden dan ook sterk bepaald door de omvang en samenstelling van het programma. Om de effecten van de uitgangspunten middenhuur in een gedifferentieerd project zichtbaar te maken is een fictief voorbeeld gehanteerd met een samenstelling van 30% sociale huur, 20% middenhuur en 50%

vrije sector (huur of koop), eerst zonder de voorgenomen uitgangspunten middenhuur en vervolgens met de voorgenomen uitgangspunten. In dit voorbeeld is de daling van de grondwaarde fors minder dan die van het middenhuursegment sec.

Vervolgens is op basis van deze berekening een aantal scenario's doorgerekend met verschillende samenstelling van het programma: 20-30-50 en 20-20-60 (zie sheet 4). In het laatste scenario blijkt het negatieve effect van de voorgenomen uitgangspunten middenhuur op de grondwaarde vrijwel volledig te kunnen worden gecompenseerd door een hoger percentage vrije sector. Op uw verzoek zijn nog extra scenario's berekend, te weten: 30-40-30, 30-50-20 en 20-50-30. Een lagere grondwaarde ten opzichte van de referentievariant bij het opnemen van middenhuur kan binnen een project of gebiedsontwikkeling dus gedeeltelijk of volledig worden gecompenseerd door hogere percentages "dure" huur en/of koop op te nemen. Ook kan worden gekozen voor een lager percentage sociale huur binnen een project, ten behoeve van een hoger percentage middenhuur. In de praktijk zijn er nog andere factoren waarmee het resultaat van een project of gebiedsontwikkeling kan worden geoptimaliseerd.

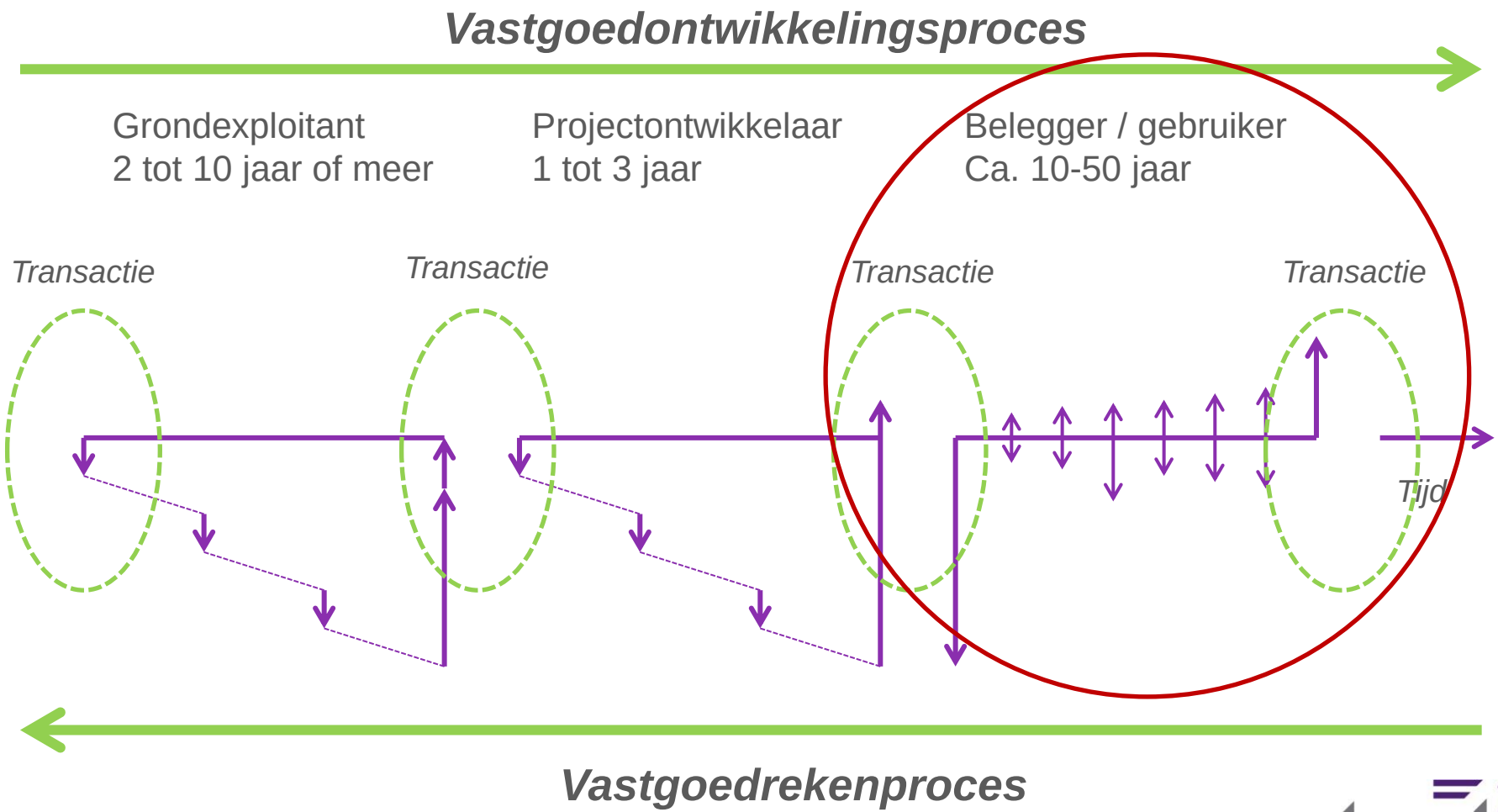
Op basis van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat in de huidige marktsituatie de voorgestelde uitgangspunten leiden tot een afweging tussen een lagere grondwaarde ten opzichte van de referentievariant en de programmaverdeling binnen een project of gebiedsontwikkeling.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

1. Vastgoedproces

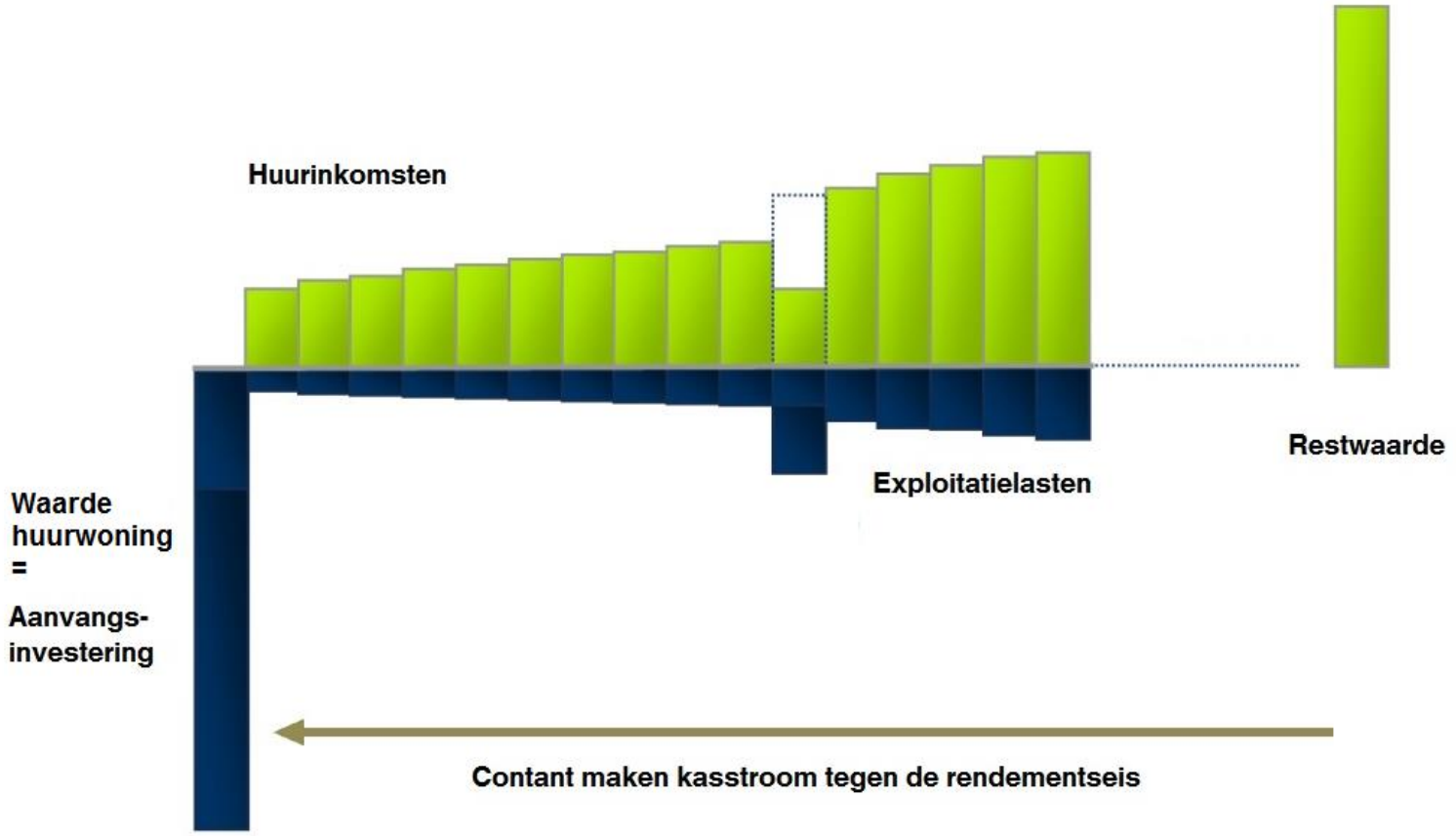

2. Waardering beleggingshuurwoning

Beleggingswaarde is:

Verwachtingen van toekomstige opbrengsten en kosten…..

…..uitgedrukt in een waarde per heden.

3. Waardering beleggingshuurwoning

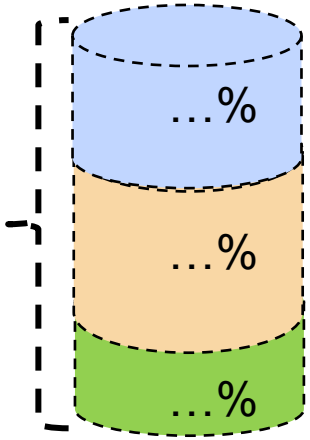
Kasstroom belegger:

+ Huurinkomsten
-/- Exploitatie & beheer
-/- (Groot) onderhoud
+ Verkoop woning op termijn

Rendement belegger:

+ Risicovrije rente
+ Risico-opslag vastgoed
+ Risico-opslag specifieke objectkenmerken

4. Differentiatie en programma

Programmascenario's met middenhuur

SCENARIOANALYSE PROGRAMMA EN EFFECT GRONDWAARDE				
Scenario	Aantal woningen	Aantal middenhuur	Grondwaarde	Effect
1). 30% sociaal / 20% comm. huur / 50% VS				
2). 30% sociaal / 20% middenhuur / 50% VS				
3). 20% sociaal / 30% middenhuur / 50% VS				
4). 20% sociaal / 20% middenhuur / 60% VS				

Conclusies:

- ✓ Bouwvolume is financieel relevanter dan aantallen.
- ✓ Door programmadifferentiatie kan negatief deficit (deels) worden gecompenseerd.

stad 2

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	55
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9.d
Omschrijving	Memo Actieplan middenhuur

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	28 september 2017
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Gemeente Utrecht

MEMO

Datum	4 september 2017
Behandeld door	K. Verschoor
Doorkiesnummer	030 - 28 64328
E-mailadres	k.verschoor@utrecht.nl
Kenmerk	4366194/1708311131KV
Onderwerp	Actieplan middenhuur
Beleidsveld	Wonen

Geachte dames en heren,

Op 24 augustus vond de raadsinformatiebijeenkomst (RIB) over het Actieplan middenhuur plaats. Uw raad heeft daarbij een aantal vragen gesteld, en antwoorden gekregen van aanwezige partijen en ambtelijk ondersteuning. Niet alle vragen konden volledig behandeld worden. Met dit raadsmemo wil ik op een aantal punten aanvullende informatie verschaffen.

1. Invloed en effecten in te zetten instrumenten

Het effect dat wordt beoogd door de inzet op een mix van instrumenten is het vergroten van het aanbod van betaalbare en kwalitatieve middenhuurwoningen voor de doelgroepen (starters/middeninkomens). Voor het streven naar gezond stedelijk leven in Utrecht zijn voldoende betaalbare woningen voor alle doelgroepen nodig. Daarnaast wordt met het inzetten op een minimaal oppervlak voor middenhuurwoningen beoogd een aantrekkelijk alternatief te bieden voor doorstromers uit de sociale huursector. Sinds de start van het Actieplan Middenhuur (2014) is gebleken dat een mix van privaatrechtelijke overeenkomsten, gereduceerde grondprijzen en duurzaam overleg met marktpartijen heeft geleid tot een flinke toename in productie in het middenhuursegment. De planvoorraad middenhuurwoningen is spectaculair gestegen, zoals blijkt uit het laatste Meerjarenperspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO).

Omdat de prijs/kwaliteitverhouding van de nieuw opgeleverde middenhuurwoningen niet altijd aansluit bij de vraag van de doelgroep, zijn er in het geactualiseerde Actieplan Middenhuur nieuwe uitgangspunten voor het middenhuursegment geformuleerd. Hiermee wordt de ambitie uitgesproken om de prijs/kwaliteitverhouding van middenhuurwoningen beter te waarborgen. De aanpak blijft hierbij hetzelfde. De ontwikkeling van de voorraad middenhuurwoningen blijft een complexe opgave en een gezamenlijke verantwoordelijkheid van marktpartijen en de gemeente. Inzet op een combinatie van stimuleringsmaatregelen en constructief overleg hebben daarbij in de afgelopen jaren hun vruchten afgeworpen wat betreft de productie. De privaatrechtelijke instrumenten van een erfpachtuitgifte- en anterieure overeenkomst bieden naar verwachting in de meeste gevallen voldoende mogelijkheden om uitvoering te geven aan het Actieplan Middenhuur. Ook blijft het gereduceerde grondprijstarief voor de categorie woningen met en huur tussen de €710,- en € 760,- gehandhaafd.

De inzet op een mix van instrumenten zou vooralsnog voldoende moeten zijn om de kwantitatieve en kwalitatieve ambities met betrekking tot het middensegment vorm te geven. Mocht blijken dat de beoogde effecten onvoldoende optreden, dan zal op basis hiervan worden overwogen de inzet van het instrumentarium te verzwaren.. Verderop in dit memo ga ik hier verder op in onder het kopje 'Juridische aspecten'.

De voorgestelde uitgangspunten, waarmee de prijs/kwaliteitverhouding beter gewaarborgd wordt, kunnen hun uitwerking hebben op het rendement van markpartijen die er voor kiezen in dit segment te opereren. Bij het opstellen van tendervoorwaarden en bij private onderhandelingen moet daarom gezocht worden naar oplossingen die kunnen leiden tot een hoger kwaliteitsniveau van middenhuurwoningen. Dit kan ook effect hebben op de grondprijs. De omvang van dit effect valt in dit stadium nog niet vast te stellen. Een interne inschatting is dat het wel kan leiden tot lagere meeropbrengsten, maar niet tot negatieve grondexploitaties. Zoals in het Actieplan Middenhuur is beschreven wordt de grondprijs in veel gevallen residueel berekend en bepaalt de markt uiteindelijk welke prijs wordt geboden met inachtneming van de nu voorgestelde maatregelen. Ook verkeren veel projecten nog in de fase van planvorming waarbij het precieze programma met aantal en type woningen nog niet nader is bepaald, wat een uitspraak over eventuele lagere meeropbrengsten bemoeilijkt.

Aan een aantal marktpartijen is gevraagd wat voor invloed de nieuwe uitganspunten zouden hebben op grondbiedingen. Uit de reacties blijkt dat het effect sterk afhankelijk is van de omvang van het project, de voorgestelde oppervlaktes en de huuropbrengst die de ontwikkelaar in eerste instantie heeft geraamd. Een grondbod gebaseerd op een huurprijs van €25/m2/maand zal sterker afgewaardeerd worden dan een grondbod gebaseerd op een huurprijs van €15/m2/maand. Hoe meer de bieding afwijkt van het voorgesteld beleid, hoe groter de afslag op de bieding zal zijn. De precieze gevolgen van de uitgangspunten uit het Actieplan Middenhuur voor de grondprijzen zullen daarom in de praktijk moeten blijken.

Ondanks dat de nieuwe uitgangspunten voor het middenhuursegment de betrokken marktpartijen de ruimte laat om voldoende rendement te behalen, kan het er toe leiden dat deze partijen er voor kiezen om hun ambities in dit segment bij te stellen. Hierover vindt uiteraard overleg plaats met de gemeente, bijvoorbeeld bij het maken van anterieure overeenkomsten. Een gewijzigde ambitie van marktpartijen kan tot gevolg hebben dat er, in plaats van middenhuur, "dure"-huur of koopwoningen worden gerealiseerd, of dat marktpartijen er voor kiezen überhaupt niet (meer) in de Utrechtse woningmarkt te investeren. Gezien de huidige ontwikkelingen op de woningmarkt, de prognoses voor de productie van middenhuurwoningen en de ontwikkeling van het inwoneraantal van Utrecht, verwachten wij echter dat dit effect op korte termijn beperkt zal zijn. Daarnaast kan worden aangestuurd op de bouw van middenhuur in de uitgevraagde programma's voor nieuwe projecten.

Een ander effect dat kan ontstaan door het invoeren van de nieuwe uitgangspunten is dat in het middenhuursegment goedkoop scheefwonen toeneemt. Daarom is het van belang in gesprek te gaan met marktpartijen om te zorgen dat de inkomenseisen die worden gesteld bij de verhuur van middenhuurwoningen aansluiten bij de doelgroep waarvoor deze woningen zijn beoogd (jaarinkomens tussen de € 35.000,- en € 45.000,-).

In het Actieplan Middenhuur is een prognose voor het aantal middenhuurwoningen opgenomen op basis van de start bouwgegevens uit het Meerjarig Perspectief Stedelijke Ontwikkeling (MPSO) 2017 (standlijn 1 februari). De prognose was dat in de komende drie jaar 3.704 middenhuurwoningen in aanbouw worden genomen, waarvan 2.019 woningen in 2017. In de Peilstok 2017(standlijn 1 juli) is deze prognose bijgesteld. Verwacht wordt dat dit jaar 1.765 middenhuurwoningen in aanbouw worden genomen. De verlaagde prognose ten opzichte het MPSO 2017 komt voort uit de verwachting dat bij een van de projecten de bouw van middenhuurwoningen niet in 2017 maar in 2018 start. Uit de Peilstok 2017 blijkt verder dat de prognose start bouw voor de komende drie jaar met 3.620 middenhuurwoningen nagenoeg gelijk is aan de prognose uit het MPSO 2017. Dat betekent dat er geen effect te zien is van de nieuwe uitgangspunten op de voorgenomen start bouw in de komende drie jaar. Via MPSO en Peilstok zullen we de ontwikkelingen blijven volgen.

2. Overleg met marktpartijen

Voorafgaand aan het opstellen van de nieuwe uitgangspunten en de bijbehorende actualisatie van het Actieplan Middenhuur is met meerdere (institutionele) beleggers en ontwikkelaars een oriënterend gesprek gevoerd. De focus van deze gesprekken lag voornamelijk bij het toetsen of de knelpunten die wij signaleerden werden gedeeld, welke mogelijke nieuwe uitgangspunten hiervoor een oplossing boden en in hoeverre zij momenteel al naar deze uitgangspunten handelen. Vervolgens is het raadsvoorstel opgesteld. Er is voorafgaand aan het collegebesluit geen conceptversie meer met de verschillende marktpartijen besproken. Wel is er na vaststelling van de nieuwe uitgangspunten in het college, maar voorafgaand aan de discussie in de raad, op uitnodiging van de gemeente een discussiebijeenkomst geweest met marktpartijen en de provincie over het voorgestelde beleid.

Uit de gesprekken kwam het beeld naar voren dat de institutionele beleggers goed kunnen leven met een minimaal oppervlak van 50 m2 (40 m2 in stationsgebied). Over het minimale oppervlak aan de bovenkant van de band (80 m2 bij 950 euro) zijn de reacties wisselend. De uitpondtermijn van 20 jaar past bij het beleid om woningen voor langere periode in bezit te houden, maar zou kunnen leiden tot een lager rendement. Een uitpondtermijn van 15 jaar zou geen effect hebben op het rendement. De partijen zien geen probleem met het in een bestemmingsplan vastleggen van een vast aandeel middenhuurwoningen. Het koppelen van huurverhoging aan CPI is in deze ronde gesprekken niet expliciet besproken.

3. Juridische aspecten

Het Actieplan Middenhuur zet primair in op het maken van vrijwillige afspraken met de markt. Deze afspraken worden privaatrechtelijk vastgelegd in bijvoorbeeld een anterieure overeenkomst. Bij ontwikkelingen op grond van de gemeente worden de uitgangspunten opgenomen in de tendervoorwaarden en wordt in ruil daarvoor een lagere grondprijs gevraagd. Bij ontwikkelingen op grond van derden worden de uitgangspunten meegenomen in onderhandelingen. Afgesproken oppervlakten kunnen worden gecontroleerd aan de hand van meetstaten. De huurprijsontwikkeling zal moeten worden gecontroleerd aan de hand van aan te leveren accountantsverklaringen. We zijn voornemens om de voorgestelde nieuwe uitgangspunten gedurende de huurperiode (steekproefsgewijs) te controleren.

Het inzetten van privaatrechtelijke voorwaarden is noodzakelijk, omdat het (juridisch zwaarder wegende) publiekrecht op dit moment niet toereikend is om de gestelde uitgangspunten voor het middenhuursegment te kunnen waarborgen. De aanpassing van het woningwaarderingsstelsel (WWS),

waardoor middenhuurwoningen kleiner mogen zijn dan 40 m2, is een voorbeeld van een versobering van de publiekrechtelijke waarborging van middenhuurwoningen, die niet overeenkomt met de in het Actieplan Middenhuur gestelde uitgangspunten. Wel wordt er nader onderzoek gedaan naar publiekrechtelijke mogelijkheden, zoals de recentelijk ingevoerde bestemmingsplancategorie middenhuur (sinds 1 juli van kracht).

Bij het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten moet rekening worden gehouden met artikel 122 van de Woningwet: “De gemeente kan geen rechtshandelingen naar burgerlijk recht verrichten ten aanzien van de onderwerpen waarin bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 2, is voorzien of die met betrekking tot het bouwen bij of krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zijn geregeld.” Volgens de staatssecretaris en de minister van VROM kan een gemeente echter afspraken maken over bouwtechnische aspecten die verder gaan dan het Bouwbesluit 2012, mits deze afspraken worden gemaakt op basis van “vrijwilligheid” en “gelijkwaardigheid”. Dit betekent vooral dat de gemeente geen gebruik mag maken van haar monopoliepositie bij gronduitgifte. Dit betekent dat in een private overeenkomst vrijwillig kan worden afgesproken dat een hoger kwaliteitsniveau wordt gerealiseerd dan voorzien in het Bouwbesluit. Omdat bij gronduitgifte gewerkt wordt met tenders wordt daarbij voldaan aan de eis met betrekking tot gelijkwaardigheid.

Met vriendelijke groet,

Paulus Jansen

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	110
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	9.e
Omschrijving	Memo Actieplan Middenhuur 2

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Stad en Ruimte	16 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**

Gemeente Utrecht

MEMO

Datum	7 november 2017
Behandeld door	D.T. Crabbendam
Doorkiesnummer	
E-mailadres	d.crabbendam@utrecht.nl
Kenmerk	4840662/201711071500DC
Onderwerp	Actieplan Middenhuur
Beleidsveld	Wonen

Geachte dames en heren,

Op 1 november j.l. heeft een breed overleg met belanghebbenden (huurders, marktpartijen, corporaties, provincie) plaatsgevonden over middenhuur in Utrecht.

Tijdens de besloten commissievergadering S&R van 12 oktober j.l. is toegezegd dat het verslag van dit overleg vóór 16 november aan u ter kennisgeving wordt gebracht. In de bijlage vindt u het verslag van het overleg.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Paulus Jansen

Middenhuur

Co-design 01 11 2017

Gemeente Utrecht

Gemeente Utrecht

Deelnemers

Patrick Esveld Akro Consult
Eduard van Duijn Altera
Hugo Nijhoff AM
Marien Kleinjan AM
Hans Veen ASR
Roel Vollebregt BAM
Daco Bokx BEMOG
Max Bos BoKS / Huurders030
Christian Schouten Bouwinvest
Dick Helsloot BPD
Bianca Hollander CBRE
David Crabbendam Gemeente Utrecht
Hella Kuipers Gemeente Utrecht
Kees Verschoor Gemeente Utrecht
Lennert Middelkoop Gemeente Utrecht
Pieter Buisman Gemeente Utrecht
Pim Sanders Gemeente Utrecht
Pim Venema Gemeente Utrecht
Rogier Middelburg Hurks
Ben Verstraten Huurdersraad Portaal
Rob van Aubel Huurdersraad Portaal Utrecht
Frank van Blokland IVBN
Mark van Doorn Janssen de Jong
Pieter Kal KondorWessels
Jan Jansen Maatschappelijk Netwerk Utrecht
Felix Sevenheck Mitros
Jan Thijs Klaassen MRP
Peter Meeuwis Portaal
Jolanda Aartssen Provincie Utrecht
Vincent van Esch Provincie Utrecht
Bart Visscher SAREF
Christian van der Blonk Stadkwadraat
Bas Rijken Stienstra
Tobias Verhoeven Synchroon
Hans Touw Vesteda
Fransje Sprunken VORM Ontwikkeling
Jessica de Boer Wonam
Jannie Komduur Woonbond
Justine Feitsma Woonlab

Facilitatie StratAct

Rob de Jong Facilitator
Rosemarie Konijnenburg Verslaglegging

Inhoud

Aanpak bijeenkomst 2
- Hoe verder? 4

Waar staan we? 6
- Focus op middenhuur voor een sterke stad 7
- Raadsvoorstel Middenhuur gemeente Utrecht 8
- Reactie IVBN op het Collegevoorstel 13
- Het mag scherper 16

Te behandelen issues 18
- M2/kwaliteit/prijs (woonlasten)/locatie & haalbaarheid 20
- Nieuwe concepten voor Middenhuur 22
- Doorstroming 24
- Participatie huurders 25
- Middenkoop 26
- Indexering & exploitatietermijn 27

Aanpak bijeenkomst

Het doel van deze bijeenkomst was om met belanghebbenden bij middenhuur in Utrecht om de tafel te gaan, kennis te nemen van hun mening over het nu voorliggende raadsvoorstel, de knelpunten met betrekking tot middenhuur te bespreken en vervolgens met deze partijen toe te werken naar een constructief vervolg.

Aanwezigen hebben tijdens de bijeenkomst de kans gekregen om in een open setting hun mening te geven, met ruimte voor alternatieve voorstellen. Na een algemene introductie (Lennert Middelkoop), het presenteren van het raadsvoorstel en de stand van zaken (Pieter Buisman) en de reacties daar op van de IVBN (Frank van Blokland) en de Woonbond (Jannie Komduur) is er in groepen gediscussieerd over een aantal specifieke thema's. Het stond partijen vrij hun mening over deze thema's naar voren te brengen. Vanuit de groepen, samengesteld uit de diverse belanghebbenden, is plenair teruggekoppeld. Het verslag vormt uitsluitend een weergave van deze terugkoppelingen en kan daarmee verdere voeding geven aan de verfijning van het geactualiseerde Actieplan Middenhuur.

Hoe verder?

5 vertegenwoordigers van gemeente, corporatie, belegger, ontwikkelaar en huurders bespreken het vervolgproces:

- Bedenk dat de Raad vanuit een ander perspectief naar deze problematiek kijkt. Men wil commitment op de overall doelstelling – middenhuur in een healthy urban Utrecht – zien. Beleggers en ontwikkelaars beginnen hun voorstellen en brieven altijd eerst met getallen. Dat is een manier van communiceren die heel slecht valt in politieke arena's.
- Begin met het omarmen van de doelstelling, deel vervolgens de problemen die je in het voorstel ziet en geef een voorzet voor de ontwikkeling van een voor alle partijen werkbaar voorstel.
- Hoe gaan we om met geld en getallen? Voor beleggers en ontwikkelaars is dat het perspectief waarop ze wel/niet aanhaken! Hoe trekken we het breder en behartigen we op een goede manier de belangen.
- Corporaties willen ook meedoen aan het gesprek om tot een gezonde huurmarkt te kunnen komen.
- Onderzoek mogelijkheden in de praktijk zoals we nu al in sommige gebieden doen waardoor de combinatie van koop, middenhuur en sociaal beter gaat werken met CPI, huurprijs en m^2 als instrument.

Voorstel

De output van deze sessie biedt zicht op een samenwerking die de verschillende belangen bij elkaar kan brengen en die voor partijen een basis vormt om vanuit het beleidskader in de verschillende gebieden en projecten van de stad maatwerk te leveren.
Om daartoe te komen wordt voorgesteld dat belanghebbenden het initiatief nemen om een kopgroep te vormen in de geest van of als uitbreiding van het Plamu. Deze kopgroep stelt op korte termijn een document op dat tot uitdrukking brengt dat

a partijen de ambities van Utrecht omarmen,
b een platform willen vormen om een adequaat aanbod middenhuur en andere woningen te realiseren,
c en zich inspannen om door maatwerk in de projecten de haalbaarheid hiervan te borgen.

In dit document dienen in ieder geval de punten aan de orde te komen waarop de haalbaarheid van de samenwerking nu knelt, waaronder indexering en looptijd.
Wil dit effectief zijn in de besluitvorming dan zullen de hoofdlijnen van de afspraken gemeld moeten kunnen worden bij de behandeling van het raadsvoorstel middenhuur in de raadscommissie.

Kopgroep +

Peter Meeuwis	Portaal
Frank van Blokland	IVBN
Jannie Komduur	Woonbond
Bart Visscher	SAREF
Christian Schouten	Bouwinvest
Fransje Sprunken	VORM Ontwikkeling
Gerhard Bolk	AM
Jan Fokkema	NEPROM

Waar staan we?

Focus op middenhuur voor een sterke stad

Lennert Middelkoop – Directeur Stedelijke Ontwikkeling & Economie gemeente Utrecht

Goed dat we hier met een diverse groep aanwezig zijn. Als gemeente willen we graag dat alle stakeholders aan tafel zitten en dat is gelukt. Ik wil jullie op het hart drukken dat wij zeer serieus zijn over dit onderwerp en jullie niet 'voor de bühne' uitnodigen. Utrecht heeft in samenspraak met bewoners, instellingen, ondernemers en bedrijven gekozen voor een overkoepelend thema en focuspunt: Healthy Urban Living. Daar zetten we op in. En dat heeft alles met middenhuur te maken.

Utrecht is de stad met de meest hoogopgeleide bewoners. Maar als er geen ruimte is voor bewoners met een middeninkomen, die zijn aangewezen op betaalbare vrije sector huurwoningen, functioneert de stad niet meer. Wij hebben huizen nodig voor brandweermannen, horecapersoneel, onderwijzers, politie-mensen, zorgprofessionals en vakmensen die de stad/regio laten draaien en leefbaar houden. Met hoogopgeleiden alleen krijg je een heel eenzijdige stad. Middenhuur is daarom enorm belangrijk om de economie draaiend te houden en een competitieve regio te blijven. Het is een scharnierpunt binnen de totale woningmarkt.

Dus als we het hebben over gezond en leefbaar, dan zoeken we naar slimme concepten en nieuwe woningen voor deze groep. Het aantal woningen dat nu in dit segment te vinden is, is schrikbarend laag. Vandaar dat we als gemeente op zoek zijn naar manieren om de markt te verleiden meer in middenhuur 'te doen'. Hiervoor is een raadsvoorstel opgesteld waar nog behoorlijk wat meningsverschillen over zijn. We gaan graag samen op zoek naar manieren waarop het zowel voor de gemeente, corporaties en de markt aantrekkelijk wordt om woningen in de middenhuur te realiseren.

Gemeente Utrecht

Raadsvoorstel Middenhuur gemeente Utrecht

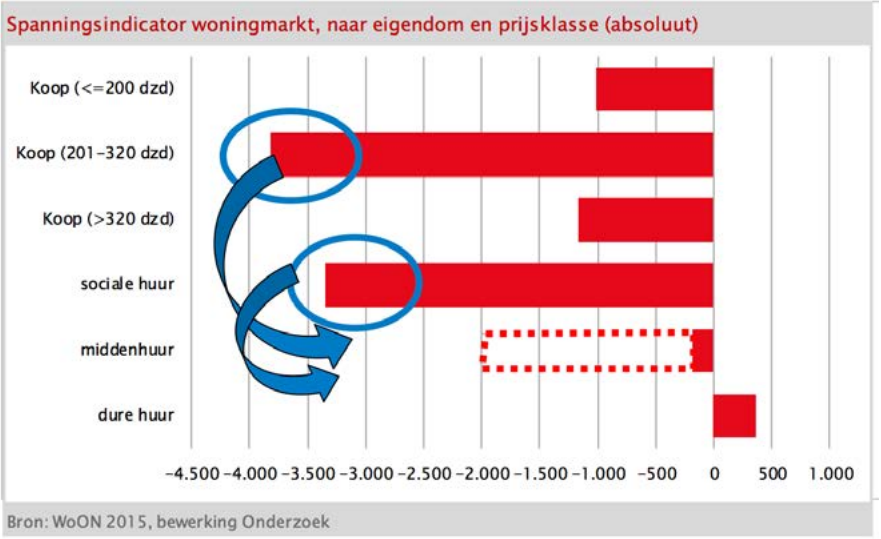
Pieter Buisman – Senior adviseur wonen gemeente Utrecht ad interim

Voor middeninkomens is er weinig koopaanbod en zijn de huurprijzen hoog waardoor deze groep tussen wal en schip valt.

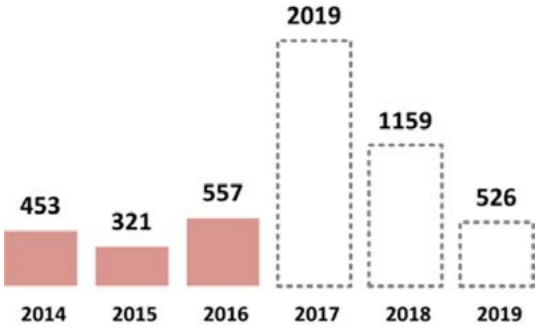
doelgroep	jaarinkomen (indicatief)	max waarde koopwoning	max huurprijs volgens markt
Starter - MBO	€ 22.500	€ 85.000	€ 469
Lage middeninkomens	€ 30.000	€ 130.000	€ 625
modaal, starter WO	€ 37.000	€ 165.000	€ 771
Doorstromer	€ 45.000	€ 200.000	€ 938

Doelgroepen zijn net afgestudeerden, gezinnen met een middeninkomen, doorstroom uit sociale huur, doorstroom naar de koop en dure huur, dus zowel mensen voor wie dit een tussenstation is als mensen voor wie dit een eindstation is.

Omdat deze mensen niet in de koopsector (verdienen te weinig), en niet in de sociale huursector (verdienen te veel) terecht kunnen, zijn ze dus aangewezen op middenhuur. Het tekort aan middenhuur is dus grotere dan geraamd.

Effect van oorspronkelijk Actieplan Middenhuur (2014): meer start bouw middenhuurwoningen

Gemeente Utrecht

Maar de verhouding tussen prijs-kwaliteit staat onder druk en daarmee de scharnierfunctie van middenhuur in de woningmarkt.

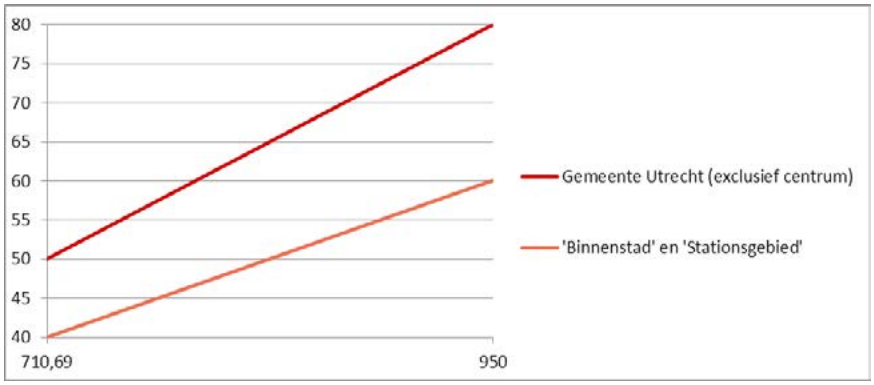
	aantal woningen	oppervlak woningen	huurprijs/woning	huurprijs/m2	jaar oplevering
Nijenoord 2-4	114	**20**-68 m2	€ 542 - **€ 928**	**15-30 €/m2**	2016
De Trip	253	40-65 m2	€ 586 - €890	14-16 €/m2	2016
Kaap Hoorndreef 52	56	60-80 m2	€800- €850	10-15 €/m2	2016
Oldenburgerstraat		111-139 m2	**€ 1.195 - € 1.365**	10-11 €/m2	2016
Neudeflat	88	49-57 m2	**€ 899 - € 1.130**	18-20 €/m2	2017
Prozeeterrein/neerlandia	66	44-93 m2	vanaf € 750	15-20 €/m2	2017
Vredenburgplein	50	77 - 157 m2	**€ 1.140 - € 2.220**	14-16 €/m2	2017
Your urban Space	70	56 - 76 m2	€ 775 - € 880	12 - 14 €/m2	2017
Sijpesteijnkade	266	44-78 m2	gemiddeld 850	12-16 €/m2	2017
Foreeststraat	218	**25-54 m2**	€710 - €850	**26-28 €/m2**	2018
Zijdebalen	177	66-143 m2	**€ 875 - € 2.170**	13-15 €/m2	2018
B@ucated	250	**23-50 m2**	€ 410 - € 750	15-18 €/m2	2018
Amrath	330	55-130m2 bvo	**€ 800 - €1.600**	12-15 €/m2	2020

Daarom is het nodig voor middenhuur nadere uitgangspunten te stellen die de prijskwaliteitsverhouding van middenhuurwoningen en de scharnierfunctie van middenhuur in de woningmarkt voor langere tijd borgen.

Uitgangspunten actualisatie Actieplan Middenhuur

- Middenhuur is huur tussen: **€ 710 - €950 p/m**
- Jaarlijkse huurprijsstijging **maximaal CPI**
- Exploitatieperiode minimaal **20 jaar**
- Koppeling van huurprijs aan minimale oppervlakte (GBO) oplopend van **50m^2 tot 80m^2**;
- In binnenstad en stationsgebied **40-60m^2**

Minimaal oppervlak gerelateerd aan huurprijs

Inzet instrumenten

- Aparte **grondprijs** voor deel middenhuur blijft gehandhaafd
- Uitgangspunten als voorwaarde bij **tender**
- Uitgangspunten leidraad in onderhandelingen **anterieure overeenkomsten**

De uitgangspunten vormen de leidraad voor het opstellen van gebiedsvisies, het uitschrijven van tenders, en de onderhandelingen die moeten leiden tot anterieure overeenkomsten.

Reacties belanghebbenden op hoofdpunten

Huurders

- Waardering
- Mag scherper
- Vergroot aantrekkelijkheid en toegankelijkheid Utrecht

Marktpartijen

- Strikte regels leiden tot:
  - Stagnatie doorstroming
  - Stagnatie productie
  - Vrees voor scheefwonen
- Bredere blik:
  - Vraag betrekken
  - Samenwerken markt-corpo's

Proces

- Onderzoek en gesprekken
- Collegebesluit – 8 juni
- Raadsinformatiebijeenkomst – 24 augustus
- Raadscommissie 1e termijn – 5 september
- Schriftelijke beantwoording
- Expertmeeting – 26 september
- Raadsvragen
- Kopgroep belanghebbenden – 2 oktober
- Besloten raadscommissie over cijfers – 12 oktober
- Schriftelijke beantwoording
- Breed overleg belanghebbenden – 1 november
- Verslag naar college en raad – 6-8 november
- Raadscommissie -16 november
- Raad – 7 december
- Voortzetting overleg en samenwerking belanghebbenden?

Reactie IVBN op het Collegevoorstel

Frank van Blokland – Directeur IVBN

Wij zetten onze reactie stevig aan om de discussie aan te zwengelen. Er zitten in het collegevoorstel namelijk onderdelen die het voor ons onaantrekkelijk maken om in middenhuur te investeren, terwijl we dat wel graag willen.

Reactie IVBN: de door het College voorgestelde regulering middenhuur gaat niet werken!

a Kwaliteitsverlaging door uitsluitend koppeling oppervlakte en huurprijs
b Vastleggen maatregelen gedurende 20 jaar (!)
c Aanvangshuurniveau is niet gekoppeld aan residuele grondwaarde
d Puur inflatievolgende huurbeleid; feitelijke bevriezing!
e Gemeente heeft nauwelijks eigen bouwgrond om uit te geven
f Scheefwonen in de nieuwbouw middenhuur -> Institutionele woningbeleggers worden gedwongen af te haken!

Algemeen: wat biedt een institutionele woningbelegger?

- Meepraten over de verstedelijkingsopgaven;
- Bereid commitments over investeringen af te geven;
- Hoge aantallen nieuwbouw midden-/vrije sector huur per jaar, meerjarig; afhankelijk van beschikbaarheid locaties en het te realiseren bouwprogramma;
- Hoogwaardige kwaliteit van de nieuwbouw ingegeven door een lange termijn beleggingshorizon met optimale prestaties om het gebied van duurzaamheid;
- Langdurige betrokkenheid bij zowel de nieuwbouw als de bestaande bouw in de stad;
- Bereidheid om de woning langdurig te exploiteren tot een termijn van minstens 20 jaar;

- Bij die complexen waar dat vanuit eigenaarstandpunt nodig is na 20-25 jaar een herontwikkeling/renovatie jaar doorvoeren en dan een verlengde exploitatietermijn kiezen;
- Bereidheid om voorrang te organiseren voor bijvoorbeeld ouderen en voor economische gebonden beroepsgroepen;
- Bereidheid om met corporaties samen te werken inzake nieuwbouw-projecten en om de doorstroming vanuit hun sociale voorraad naar middenhuur te organiseren;
- 'Dure scheefwoners' bemiddelen naar middenhuur of anders naar sociale huurwoningen;
- IVBN-leden voldoen aan de WOHV en zetten in op goede samenwerking met huurdersbelangenverenigingen.

Voorstel IVBN: maak maatwerkafspraken op projectniveau!

- Aanvangshuren (met een bandbreedte op basis van woningomvang)
- Kwaliteitsniveaus (waaronder minimale m^2)
- Reële jaarlijkse huurverhoging
- Wederverhuur (binnen de geïndexeerde bandbreedte)
- Toewijzing/ doorstroming vanuit sociale huur
- Scheefwonen voorkomen

NB: maatwerk kan bij gemeentelijke gronduitgifte; wordt heel erg moeilijk bij privaat grondeigendom!

Voorbeelden specifieke maatwerkafspraken

- 10 jaar afspraaktermijn met de gemeente;
- Afspreken beheerste huurontwikkeling gedurende 10 jaar:
  - indien aanvangshuur passend bij residueel berekende grondprijs: inflatie plus max 1% per jaar
  - indien aanvangshuur ligt onder de residueel berekende grondprijs: inflatie plus max 3% per jaar;
- Bij mutatie van de huurder: eerste 10 jaar dezelfde huur; na 10 jaar bij mutatie aanpassing naar markthuur;
- Bereidheid om voor een deel van het nieuwbouwcomplex voor specifieke doelgroepen die in de stad een middenhuurwoning dienen te hebben: voorrangsregeling hanteren bij toewijzing en/of lagere inkomenseisen te stellen, die passen bij het huurniveau;
- Tegengaan van 'goedkoop scheefwonen' in het nieuwbouwcomplex door een vrijwillig overeen te komen inkomenstoets na iedere drie jaar: een goedkoop scheefwonende huurder moet de markthuur gaan betalen.

Hoe bevorderen we (veel) meer middenhuur?

Via veel meer nieuwbouw:

- Méér gemeentelijke bouwgrond;
- Financiële compensatie aan private grondeigenaren;
- Samenwerking tussen gemeente en institutionele beleggers met langdurige afspraken en commitments als gelijkwaardige partners;
- Meer variatie in de nieuwbouw; voor doelgroepen ook kleinere huurwoningen toestaan; blijf ook vrije sector (> € 950) toevoegen.

Via liberalisatie van corporatiebezit:

- Bestaande grotere corporatiewoningen in het segment > € 711 brengen.

Het mag scherper

Jannie Komduur – Senior beleidsmedewerker belangenbehartiging Nederlandse Woonbond

Wij geven al langere tijd aan dat er woningen in het middensegment ontbreken en vinden het plan van de gemeente een goede eerste stap. Er zijn veel geluiden vanuit huurders en woningzoekenden dat dit een heel moeilijk segment is om een woning te vinden die past bij hun behoefte. Als wij de plannen zien mag het wat ons betreft nog wel wat scherper.
Drie zaken die wij in willen brengen:

1. Wat is de garantie op langere termijn als de afspraken voor 20 jaar gemaakt worden, wat gebeurt er daarna? Is er dan nog een middensegment met betaalbare huurwoningen? Daar willen we graag over in gesprek: wat voor garanties kunnen gegeven worden.
2. We willen waken voor te kleine woningen, zeker als je doorstroming vanuit het sociale huursegement wilt bevorderen. Bouw daarom ook voor doorstromers die uit een grotere sociale huurwoning komen. Je wilt niet naar middenhuur als je er in ruimte op achteruit gaat.
3. Zorg voor een meer evenwichtige relatie tussen huurders en verhuurders. Stel inspanningseisen aan verhuurders voor het betrekken van huurders, ook op complexniveau. Zorg dat ze een stem krijgen.

Dit is iets wat we eigenlijk graag landelijk geregeld zien, maar zolang dat nog niet zo is, zijn we al blij als de gemeente Utrecht hier op vooruit loopt.

Te behandelen issues

M^2/kwaliteit/prijs (woonlasten)/ locatie & haalbaarheid

Fransje Sprunken, Jan Jansen, Bianca Hollander, Pim Venema, Mark van Doorn

Analyse

Wij hebben eerst gekeken wat de m^2 doen voor de prijs en kwamen tot de conclusie dat dit ok is. De unitmaat is prima alleen vinden we wel dat er meer gebiedsdifferentiatie mag zijn. Als je vasthoudt aan de verdeling zoals die nu is met binnenstad en daarbuiten, wordt het in sommige gevallen toch weer lastig.

We hebben het ook gehad over huur en het toevoegen van ‘service kosten’. De huur gaat over het huis maar je neemt ook voorzieningen als parkeren en misschien een gemeenschappelijke ruimte af. Door op deze manier na te denken kun je tot innovatieve nieuwe concepten komen.

Als we kijken naar de ideeën over ontwikkeling op grond van de gemeente dan kun je inzetten op grote woningen, lange exploitatie, lagere index en lage huur maar bedenk dan wel dat je uitkomt op een lagere residuele grondwaarde. De vraag is of de gemeente dit wil?

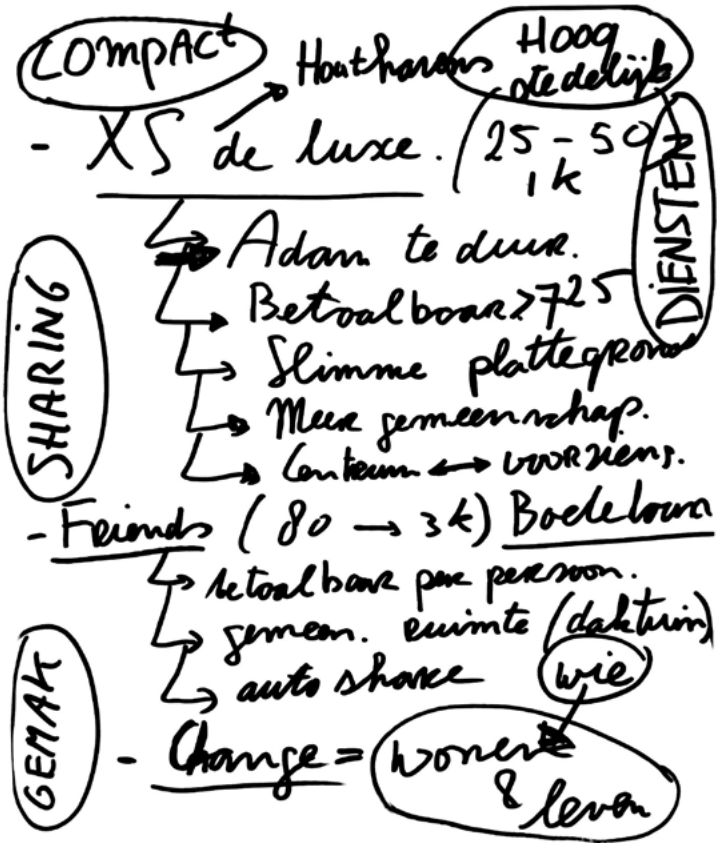
Bij private grond is het voor de eigenaar niet wenselijk dat het moment van aankoop niet gelijk is aan het moment waarop de Anterieure Overeenkomst gesloten wordt. Hoe hou je in dat geval je level playing field op orde wanneer anderen wel met een lagere grondwaarde aan de slag kunnen? Het kan wenselijk zijn dit soort zaken vooraf in bestemmingsplannen te regelen.

Gevaar:

- Met dit voorstel lok je investeringen in andere financiële producten uit.
- En investering in andere steden. Met deze maatregelen wordt Utrecht er niet aantrekkelijker op en zullen veel beleggers en ontwikkelaars de stad voor middenhuur links laten liggen.
- Let op de kwaliteit!

Nieuwe concepten voor Middenhuur

Edward van Duijn, Tobias Verhoeven, Hans Touw, Pieter Buisman

De discussie over middenhuur wordt altijd gedomineerd door prijs maar eigenlijk is dat heel arrogant want alleen de huurder bepaalt waar hij gaat wonen. Niet de gemeente, de belegger of de ontwikkelaar. Daarom is het nodig om te gaan denken in woonconcepten die aansluiten bij de hoogstedelijke woonwens van deze doelgroep. We gaan toe naar concepten waarbij de schaal van de woning kleiner wordt – hoe klein dat kan worden gaan we ontdekken door de markt te leren kennen – en men de stad als leefomgeving kiest. Dus in het appartement zijn wel voorzieningen maar eten, vrienden ontmoeten, etc. gebeurt veel buitenshuis. Daardoor kunnen de appartementen kleiner worden en moet je zorgen voor een hoog voorzieningenniveau. Het is daarmee belangrijk dat we meer kwaliteit van leven bieden dan woningen alleen. Denk aan car sharing, gezamenlijke wasruimtes, een gezamenlijke daktuin en gemaksdiensten. Zo wordt het leven in een klein appartement in de stad betaalbaar en haalbaar. Daarbij kun je hiermee ook meer variatie in het aanbod ontwikkelen.

Doorstroming

Patrick Esveld, Felix Sevenheck, Rogier Middelburg, Jessica de Boer, David Crabbendam, Bart Visscher

- Beleid maken op integrale (doel)groep.
- Doelgroep(en) bepalen én afstemmen tussen corporaties en beleggers en de gemeente en corporaties.
- Binnen segment differentieren in productie (pas op voor eenheidsworst)
- Maatwerk leveren, afgestemd op een specifieke doelgroep.
- Een ‘dure’ sociale huurwoning is met dit voorstel op termijn duurder dan een middeldure huurwoning als gevolg van CPI. Dit belemmert de doorstroming!

Rol corporaties bij doorstroming

- Bezit niet-daeb -> gerichte verkoop (verhuurd) aan beleggers?
- Uitruil daeb-woningen met nieuwe posities (bijvoorbeeld Overvecht voor diversificatie).
- Betere samenwerking realiseren tussen corporatie, belegger en ontwikkelaar op basis van plankwaliteit.
- Vasthouden aan 30% sociaal in de grondprijs (voorbeeld Merwedekanaalzone) -> toegelaten instelling (TI).
- Pro-actiever acquireren door corporaties.

Participatie huurders

Jannie Komduur, Jolanda Aartssen, Bas Rijken, Pieter Kal

1. Veel meer luisteren naar de markt.
2. Huurders al bij de ontwikkeling betrekken.
3. Hoe kom je vooraf in contact met de doelgroep?
4. Groepen samenstellen op basis van lifestyle.
5. Maak een passend product binnen die lifestyle -> meer tevredenheid -> minder mutatie
6. Geef huurder een stem in een VVE bij gemixte complexen.
7. Zorg in de basis voor goed overleg!

Middenkoop

Kees Verschoor, Marien Kleinjan, Roel Vollebregt

Mensen die in aanmerking komen voor een middenkoopwoning verdienen jaarlijks tussen de € 33.000 en € 45.000. Daarmee kunnen ze een prijs betalen tussen € 130.000,– (40 m^2) en € 180.000,– (60 m^2). Dat is best klein als je door wilt stromen. Marktpartijen geven aan dit te kunnen. Een valkuil is om het onder de markwaarde aan te bieden.

Indexering & exploitatietermijn

Max Bos, Frank van Blokland, Pim Sanders, Christian van der Blonk, Hans Veen, Daco Bokx

in onze groep zijn de volgende ideeën geopperd:

- Mix van huurwoningen en projecten
- Meer middeldure huurwoningen
- De voorgestelde indexering is niet haalbaar, minimaal is CPI + 1% of aansluiten bij de ontwikelingen in de sociale huurmarkt (‘sociaal’ = inflatie + 2,5%)
- De stap van sociale huur naar middenduur moet aantrekkelijker gemaakt
- We zijn nog niet uit de exploitatietermijn gekomen. Er zijn nu termijnen van 10 – 15 jaar besproken, evaluatiemoment nader te bepalen.

In dit document dienen in ieder geval de punten aan de orde te komen waarop de haalbaarheid van de samenwerking nu knelt, waaronder indexering en looptijd.
Wil dit effectief zijn in de besluitvorming dan zullen de hoofdlijnen van de afspraken gemeld moeten kunnen worden bij de behandeling van het raadsvoorstel middenhuur in de raadscommissie.

Kopgroep +

Peter Meeuwis	Portaal
Frank van Blokland	IVBN
Jannie Komduur	Woonbond
Bart Visscher	SAREF
Christian Schouten	Bouwinvest
Fransje Sprunken	VORM Ontwikkeling
Gerhard Bolk	AM
Jan Fokkema	NEPROM

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	84
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	10
Omschrijving	Voorstel inzake de Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	14 november 2017
Commissie Mens en Samenleving	21 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	21 december 2017

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Klerk, D. de (Diederik)
Kenmerk	4752170
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Zorg en maatschappelijke opvang

Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 In te stemmen met de regionale koers Maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. G.G.H.M. Haanen	Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8871
Bijlage: Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Eerdere besluitvorming
Op 9 november 2016 is de Raad geïnformeerd over het besluit van het college de regionale samenwerking in U16 verband de transitie van maatschappelijke opvang en beschermd wonen voort te zetten

Uitvoering
Voorstel volgt in 2019.

Gemeente Utrecht

Context

Het Rijk heeft het voornemen maatschappelijke opvang en beschermd wonen vanuit de centrumgemeenten (zoals Utrecht) financieel en inhoudelijk te decentraliseren naar alle gemeenten. Basis hiervoor is het rapport van de commissie Dannenberg dat uitgaat van sociale inclusie. Doel is dat personen die dakloos en/of kwetsbaar zijn als gevolg van een psychische problematiek en/of een licht verstandelijk beperking, waar mogelijk een eigen woonplek hebben en hun individuele capaciteiten en talenten kunnen benutten. Vooralsnog is de planning dat de budgetten met ingang van 1 januari 2020 worden gedecentraliseerd naar alle (regio)gemeenten. Hiermee verdwijnt dus de huidige werkwijze via centrumgemeenten.

Het gaat om een meerjarig veranderingsproces. Iedere centrumgemeente dient met de regiogemeenten een plan op te stellen waarin een inhoudelijke visie wordt uitgewerkt en wordt bepaald hoe de regionale samenwerking de komende jaren wordt vormgegeven. De afgelopen periode is in U16 verband samen met zorginstellingen, ervaringsdeskundigen en cliënten gewerkt aan een Regionale koers.

De gemeenten zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid de ambitie de komende jaren te realiseren. Er zijn drie belangrijke veranderingen:

• Verschuiving naar ambulante hulpverlening.
Door zelfstandig te wonen verbetert de kwaliteit van leven van kwetsbare inwoners. Waar nu het grootste gedeelte van beschermd wonen in een intramurale voorziening plaatsvindt, zal in de toekomst het leeuwendeel van de begeleiding (en behandeling) in de wijk plaatsvinden.

• Verschuiving naar herstel én preventie.
Door de lokale aanwezigheid van professionals uit beschermd wonen kunnen problemen eerder worden aangepakt.

• Verschuiving van taken en budget van de centrumgemeenten naar de (regio)gemeenten.
De lokale ondersteuning wordt een verantwoordelijkheid van iedere gemeente. Het tempo van de verschuivingen in taken en budget zal vooral afhangen van de lokale mogelijkheden voor het opbouwen van capaciteit, de kansen en mogelijkheden van individuele personen om zelfstandig te wonen en de snelheid waarmee de huidige regionale voorzieningen kunnen worden afgebouwd.

De leidende principes voor de U16 zijn hierbij:
1. eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid zijn vanzelfsprekend
2. normaliseren en uitgaan van de mogelijkheden van de cliënt
3. ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen
4. realisering van een eenvoudig systeem
5. lokaal wat lokaal kan, regionaal wat meerwaarde heeft

De regionale koers is een besluit op hoofdlijnen dat leidt tot verbeteringen voor kwetsbare inwoners en wordt in het najaar 2017 voorgelegd aan alle raden van de U16-gemeenten.

De periode 2018-2019 zal worden gebruikt voor een verdere concretisering. In deze periode worden experimenten uitgevoerd om te leren in de praktijk en de overdracht van taken nader uitgewerkt. Ook zullen in deze periode de financiële contouren van het verandertraject vanuit het Rijk zichtbaar worden en om nadere besluitvorming binnen de U16 vragen. Hierover bestaan op dit moment nog aanzienlijke onzekerheden:
- Het macrobudget kan nog wijzigen als gevolg van de wijziging in de wetgeving (met name de wijziging van de toegang tot de Wlz).
- De herverdeeleffecten van het toekomstige objectieve verdeelmodel zijn nog niet bekend en het is nog onzeker wat het effect is voor de U16 regio en daarbinnen voor de gemeente Utrecht.

De gemeente Utrecht overlegt (vanuit de U16 en in samenspraak met de G4) met het Rijk en VNG om voldoende budget op basis van een reëel verdeelmodel zeker te stellen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de regionale koers. Met name erkenning van

grootstedelijke problematiek en de effecten van de wijziging van de toegang tot de Wlz in het verdeelmodel zijn van groot belang. Ook moet er voldoende tijd en ruimte zijn om de transitie zorgvuldig uit te voeren.

Beslispunt

1 In te stemmen met de regionale koers Maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.

Argumenten

1.1 <u>De voorgestelde koers past binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en het advies van de commissie Dannenberg.</u>
A. Er wordt ruimte geboden voor een zo groot mogelijke participatie van kwetsbare personen in de samenleving
Een ernstige (psychische) kwetsbaarheid vormt een belangrijk risico op het 'niet meetellen in de maatschappij' wat vervolgens leidt tot veel persoonlijk leed en sociale uitsluiting. Bovendien blijven talenten en capaciteiten van personen met een psychische kwetsbaarheid onbenut zolang ze niet mee (kunnen) doen in de samenleving. Dit geldt ook voor personen die dakloos zijn en/of een licht verstandelijke beperking kennen. Door betere ondersteuning bij herstel, bevordering van empowerment maar ook bestrijding van stigmatisering verbetert de kwaliteit van leven van deze kwetsbare personen.

B. Iedere cliënt ontvangt zorg op maat
De U16 gemeenten bieden een spectrum van ondersteuningsvormen aan zodat iedere inwoner ondersteuning p maat kan ontvangen. Hierdoor zal het mogelijk worden dat het merendeel van de inwoners zelfstandig kan wonen

C. Er ontstaat meer ruimte voor preventie
Door de lokale beschikbaarheid van ondersteuning, bestaande uit o.a. ambulante begeleiding, schuldhulpverlening, toeleiding naar (betaald) werk, wordt het mogelijk kwetsbare inwoners eerder te ondersteunen waardoor escalatie van problemen wordt voorkomen.

D. De inbreng van ervaringsdeskundigen, cliënten en vertegenwoordigers van cliënten is van groot belang
Bij de ontwikkeling regionale koers is volop ruimte geboden aan de inbreng van ervaringsdeskundigen, cliënten en hun vertegenwoordigers. Zij zijn immers als geen ander in staat te aan te geven wat nodig is voor participatie. Ook in het vervolgtraject krijgen zij een belangrijke rol.

1.2 <u>De regionale koers leidt tot nieuwe verdeling van taken tussen gemeenten.</u>
De regionale koers is een belangrijke verandering voor de U16. Maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn nu een taak van centrumgemeente Utrecht maar worden een taak van iedere gemeente binnen de U16. Dit leidt tot een afbouw van taken voor de gemeente Utrecht.

Een deel van de voorzieningen blijft regionaal georganiseerd. Niet iedereen zal (direct) in een eigen woning kunnen wonen. Als veiligheid in het geding is of als de benodigde gespecialiseerde hulpverlening schaars is, zijn er ook na 2020 regionale voorzieningen beschikbaar. Hierop zal met name een beroep worden gedaan door personen met een zware verslaving en/of zware psychiatrische problematiek en/of gedragsproblematiek. Omdat deze voorzieningen bedoeld zijn voor personen uit de gehele U16-regio, dragen alle U16-gemeenten bij aan de financiering van deze regionale voorzieningen.

1.3 <u>Maatschappelijke opvang en beschermd wonen kunnen alleen via regionale samenwerking van gemeenten worden vormgegeven, zowel financieel als beleidsmatig.</u>

De verandering zal een proces van jaren zijn, waarbij de U16-gemeenten in overleg met de cliënten van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, in bestuurlijke samenwerking met aanbieders, de ondersteuning stap voor stap zullen aanpassen. De regionale koers is het kader waarbinnen de toekomstige veranderingen worden gerealiseerd. De U16-gemeenten zullen een samenwerkingsagenda opstellen om de komende jaren in de U16-regio pilots te laten lopen die de basis zullen zijn voor de definitieve verandering. Daarnaast brengen wij in kaart op welke wijze en in welk tempo de opbouw van capaciteit in iedere gemeente en de afbouw van voorzieningen onder verantwoordelijkheid van Utrecht als centrumgemeente kan plaatsvinden.

1.4 <u>De regionale koers is een kader waarbinnen lokale invulling mogelijk is.</u>
Onder voorbehoud van de landelijke ontwikkelingen en de uitwerkingen van de regionale pilots is het naar verwachting vanaf 2020 mogelijk zijn om de verdere uitwerking per gemeente ter hand te nemen. Tot die tijd blijft de huidige taakverdeling in grote lijnen van toepassing. Er zal vooraf aan de raad een nader besluit worden voorgelegd over:
1. De overdracht van taken en budget van Utrecht als centrumgemeente naar de U16-gemeenten (waaronder Utrecht)
2. De lokale invulling van de ondersteuning in de gemeente Utrecht in de vorm van o.a. ambulante begeleiding, schuldhulpverlening, toeleiding naar (betaald) werk, integratie in de wijk en preventie & vroegsignalering.

Kanttekeningen

1.1 <u>De visie is niet vrijblijvend en vraagt een meerjarige beleidsmatige en financiële verbondenheid van de deelnemende gemeenten.</u>
De transformatie die met de visie wordt beoogd is complex en meerjarig. Het ondersteuningsaanbod wordt geleidelijk omgevormd en volgt daarin de mogelijkheden en wensen van cliënten en houdt rekening met de gevolgen voor zorginstellingen. De visie vraagt van gemeenten gezamenlijke inzet op o.a. woonaanbod, sociale inclusie en een deels gemeenschappelijke financiering.

1.2 <u>Draagvlak en acceptatie in de wijk verdienen aandacht.</u>
Een groot deel van de kwetsbare inwoners zijn eenzaam en zullen geen overlast veroorzaken. Slechts bij een klein deel van de kwetsbare inwoners is het risico van overlast aanwezig. Wij moeten aandacht hebben voor acceptatie van deze inwoners in de wijk. Door de lokale aanwezigheid van professionals, de stimulering van informele netwerken, een groeiende betrokkenheid van wijkmanagers en buurtteams, ondersteuning van mantelzorgers en lokale meldpunten is er een vangnet in iedere wijk dat ook in preventieve zin kwaliteit toevoegt aan bestaande situatie van een wijk. Dit vangnet past binnen de aanpak van personen met verward gedrag.

1.3 <u>Nadere uitwerking en besluitvorming is noodzakelijk.</u>
De regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16 is een eerste stap in de besluitvorming. Hierin worden de kaders en uitgangspunten vastgelegd alsmede afspraken gemaakt over het proces van regionale samenwerking. De komende periode wordt benut voor het uitwerken in een plan van aanpak, leren in de praktijk. Ook moeten de financiële randvoorwaarden duidelijker worden in relatie tot de opbouw van capaciteit in de regio en de afbouw van de rol van de centrumgemeente Utrecht (zie ook kanttekening 1.4.). Daarbij is ons uitgangspunt dat ‘geld functie volgt’.

1.4 <u>Een passend landelijk verdeelmodel is een voorwaarde.</u>
De gemeente Utrecht overlegt (vanuit de U16 en in samenspraak met de G4) met het Rijk en VNG om voldoende budget op basis van een reëel verdeelmodel zeker te stellen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de regionale koers. Met name erkenning van grootstedelijke problematiek en de effecten van de wijziging van de toegang tot de Wlz in het verdeelmodel zijn van groot belang. Ook moet er voldoende tijd en ruimte zijn om de transitie zorgvuldig uit te voeren.

1.5 Een zorgvuldig proces is nodig.

Uiteindelijk maken wij de stap van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding pas als dat kan voor de betreffende persoon en zijn omgeving. Dit is een proces van maatwerk op individueel niveau.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Klerk, D. de (Diederik)
Kenmerk	4752170
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Zorg en maatschappelijke opvang

Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

besluit

1 In te stemmen met de regionale koers Maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16

Van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding

Abrona
met elkaar voor elkaar

BUURTTEAM

GEMEENTE
DE BILT

Nieuwegein

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

altrecht

STICHTING DAGOPVANG UTRECHT
"Het Catharijnehuis"

gemeente Houten

Gemeente Oudewater

Gemeente Vianen

Amerpoort

Samenwerkingsverband
De Achterkant

Gemeente
IJsselstein

Gemeente
De Ronde Venen

Gemeente
Wijk bij Duurstede

BARKA NL
SOCIAL
ECONOMY
CENTRE

deWaag

gemeente
Montfoort

Gemeente Utrecht

Gemeente Zeist

bo-ex
wonen begint bij mensen

gemeente Bunnik

GEMEENTE
LOPIK

gemeente
Stichtse
Vecht

gemeente
WOERDEN

BACK
UP

kwintes

Lokalis

SINGELZICHT
BIEDT UITZICHT

umah-hai
samen voor unieke zorg

Stichting
DE GRASBOOM

LIEVEGOED
ANTROPOSOFISCHE ZORG

moviera
AANPAK HUISELIJK GEWELD

socius

VAN DER HOEVEN
KLINIEK

GroenWest

Lijms

PORTAAL

Timon
dichterbij

mij 3.0

JADOS

≥HUS
MAAKT MEER MOGELIJK

Leger des Heils

MEE

TV deTussen Voorziening

Youké
sterke jeugd

Jellinek

LISTER

REINAERDE

U-2B HEARD!

Zilveren Kruis
raad en daad

Inhoudsopgave

Voorwoord 5
Introductie van twee ervaringsdeskundigen 6
Samenvatting 8

Deel 1: **Introductie** 13
1.1 Inleiding 13
1.2 Aanleidingen 15
1.3 Om wie het gaat 16
1.4 Afbakening met andere wetten 18
1.5 Onzekerheid over budget 19
1.6 Leeswijzer 20

Deel 2: **Regionale visie** 22
2.1 Inleiding 22
2.2 Uitgangspunten 24
2.3 Informele zorg en inclusieve wijk 25
2.4 Lokale professionele ondersteuning 29
2.5 Wonen 35
2.6 Activering en werk 39
2.7 Financiën op orde 42
2.8 Opvang 43
2.9 Regionale voorzieningen 45
2.10 Toegang 46
2.11 Samenwerking in de regio 49

Deel 3: **Samenwerkingsagenda** 55
3.1 Inleiding 55
3.2 Voorbeelden van belangrijke projecten 57

Deel 4: **Bijlagen** 61
4.1 Huidige stand van zaken regio Utrecht 61
4.2 Betrokken cliëntvertegenwoordiging 69
4.3 Bronnen 69

Colofon 70

Voorwoord

De U16-gemeenten willen de komende jaren een belangrijke stap zetten op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Kern van de verandering is dat zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen veel meer lokaal 'in de wijk' wordt georganiseerd. Momenteel bevinden de meeste voorzieningen zich nog in de stad Utrecht. Door ondersteuning, bescherming en behandeling zo veel mogelijk in de thuissituatie in te zetten, stijgt de kwaliteit van leven. Kwetsbare inwoners kunnen zo zelfstandig wonen en onderdeel zijn van de samenleving. Wat ons betreft is dat een belangrijke winst!

Door deze verschuiving komt ook meer gespecialiseerde hulpverlening in de wijk beschikbaar voor preventie. Hiermee kunnen wij, door eerder ondersteuning te bieden, problemen van kwetsbare personen verminderen of, liever nog, voorkomen. Iedere gemeente ontwikkelt hiervoor een basisniveau aan ondersteuning, een 'gereedschapskist', waarmee de kwetsbare inwoners in de thuissituatie kunnen worden ondersteund. Alleen voor die personen die hoog-specialistische ondersteuning nodig hebben of bij wie de veiligheid in het geding is, worden regionale voorzieningen georganiseerd.

Een andere belangrijke succesfactor is de beschikbaarheid van voldoende zelfstandige woonruimte. Om voldoende ruimte te creëren, ontwikkelen de U16-gemeenten de komende jaren een regionale woonvisie. Wij hebben bij deze verandering veel aandacht voor de inbedding in de wijk en de betrokkenheid van inwoners zoals buren en naasten. Wij willen immers dat deze verandering voor alle inwoners een vooruitgang wordt.
De gewenste verschuiving van wonen in een instelling naar lokaal en zelfstandig wonen met begeleiding is een proces van jaren. Stap voor stap, door middel van lerend ontwikkelen, zullen wij de verdere verandering realiseren. Wij gaan uit van hetgeen al bestaat en vernieuwen wanneer nodig, met pilots als basis voor de verandering. Hiervoor is betrokkenheid zowel bij de gemeenten als ook bij de aanbieders van professionele ondersteuning.

Meer dan 150 betrokkenen van gemeenten, aanbieders, (ex-)cliënten en andere partners hebben meegewerkt aan deze regionale koers. Wij danken iedereen voor hun bijdrage!

Kees Diepeveen, wethouder Utrecht
Jocko Rensen, wethouder namens regio Lekstroom
Anco Goldhoorn, wethouder namens regio Utrecht West
Hans Nijhof, wethouder namens regio Utrecht Zuidoost

Introductie van twee ervaringsdeskundigen

Beiden: als het aan ons ligt, is de ontwikkeling binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang heel belangrijk. Van het wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding betekent namelijk de verschuiving van het leven aan de rand van de samenleving naar het leven bìnnen de samenleving.

Martijn: wat mij betreft gaat het erom dat er een ambitieuze, inhoudelijk agenda geschreven is met als doel dat mensen beter in staat zijn om in de samenleving mee te doen en dat de samenleving omgekeerd beter in staat is om inclusief te zijn. Het belangrijkste in deze koers is volgens mij dan ook het de-institutionaliseren en het laten afdalen van de specialistische zorg naar de samenleving, in plaats van dat mensen uit de samenleving naar die specialistische zorg toe geleid worden.

Jasper: ik ben het hiermee eens. In plaats van mensen in een afgeschermde instelling te laten wonen en daar continu voor hen te zorgen, zouden zij juist zoveel mogelijk zelf de regie moeten krijgen. Niet meer primair zorgen voor iemand, maar zorgen met! Hoe goed de bedoelingen ook zijn: hoe meer er voor iemand wordt gezorgd, hoe meer deze persoon buiten de samenleving komt te staan.
Je vervreemdt op een gegeven moment van hetgeen dat van je wordt overgenomen. Zo heb ik bijvoorbeeld nog steeds moeite met gestructureerd koken, omdat er jarenlang voor mij is gekookt.

Martijn: het gaat erom dat iedereen een door de samenleving gewaardeerde rol mag vervullen; zus, vader of werknemer zijn in plaats van enkel ontvanger van zorg. Net als iedereen, zouden ook de huidige deelnemers van

beschermd wonen onderdeel uit moeten maken van de vele netwerken in de samenleving. Hieraan mogen bijdragen, maar er ook betekenis uit kunnen halen en van kunnen leren. Hiervoor is een open houding, wederkerigheid en ruimte voor diversiteit essentieel.

Beiden: om deze ontwikkeling tot een succes te maken is het ook nodig om stigma's tegen te gaan. Er mag veel meer geaccepteerd mogen worden dat iedereen het wel eens moeilijk heeft, dat iedereen zijn sores kent. Het zou mooi zijn als de samenleving zich beter verhoudt tot één ieder met zijn/haar sores, waaronder psychisch lijden. We hoeven er niet krampachtig over te doen, het is onderdeel van het leven.

Jasper: zingeving is volgens mij ook een belangrijk, zo niet het belangrijkste, onderdeel in deze koers. Iedere deelnemer van beschermd wonen vindt wel ìets leuk. Door alle ellende – het onbevredigende stuk van het leven – verliezen ze hetgeen wat zin geeft uit het oog. Terwijl zoiets er nu juist voor kan zorgen dat je weet waarom je leeft en weet waarom je wìlt leven! Volgens mij moet er dan ook aandacht zijn voor wat iemand leuk vindt om zo de passie in het leven en óm te leven te hervinden.

Beiden: bovendien moet er ook aandacht zijn voor zelfhulp, ervaringsdeskundigheid en peer-support binnen de ontwikkeling. We worstelen allemaal wel eens met iets, het mag veel normaler zijn om steun aan elkaar te ontlenen om bepaalde uitdagingen in het leven door te komen. Veel van de vraagstukken kunnen ook binnen netwerken worden opgelost, waarbij je gebruik maakt van de eigen oplossingsstrategieën van mensen. Dan blijken zij soms wel zonder zware professionele zorg af te kunnen.

Tot slot zien we deze ontwikkeling van beschermd wonen als een collectieve opgave. Het gaat om de zorg die zich moet plooien in de samenleving, maar ook om de persoon die zelf de regie leert herpakken. Daarnaast gaat het om de samenleving die diversiteit onder mensen erkent en accepteert. Elkaar betrekken en steunen in het zo gezond en volwaardig mogelijk met elkaar samenwerken en samenleven.

Martijn Kole, vanuit ervaringsdeskundigheid adviseur voor de raad van bestuur bij Lister
Jasper Lamboo, maatschappelijk sportcoach bij het Leger des Heils

Samenvatting

Als U16-gemeenten willen wij met onze partners ervoor zorgen dat alle inwoners deelnemen aan het dagelijks leven, ook de personen die nu ondersteuning ontvangen vanuit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Idealiter hebben zij een zelfstandige woonruimte, werk en sociale contacten in hun eigen wijk. Om dit mogelijk te maken, krijgen zij ambulante professionele ondersteuning en is er informele zorg beschikbaar in de buurt, aansluitend bij de wensen en mogelijkheden van de persoon zelf. Daarnaast is oog voor de omgeving belangrijk, wij willen immers een prettige wijk voor iedereen.

Korte terugblik

Maatschappelijke opvang is al lang een taak van de gemeente Utrecht. Utrecht is centrumgemeente voor vier Wmo-regio's, te weten regio Utrecht West, regio Utrecht Lekstroom, regio Utrecht Zuidoost en Utrecht Stad. Maatschappelijke opvang betreft het bieden van tijdelijk verblijf en ondersteuning aan personen die dakloos zijn.

Van 2008 tot 2014 heeft het G4 plan van aanpak MO de maatschappelijke opvang een enorme impuls gegeven. Zo is het aantal dakloze personen met een verslaving of ernstige psychiatrische problematiek aanzienlijk teruggedrongen.

Vanaf 2015 is Utrecht als centrumgemeente ook verantwoordelijk voor beschermd wonen. Beschermd wonen biedt tijdelijk verblijf en ondersteuning aan personen die niet in staat zijn zelfstandig te leven als gevolg van een GGZ-problematiek. De ondersteuning wordt geboden in 24-uursvoorzieningen, maar ook in ambulante vorm in bijvoorbeeld instellingswoningen.

Sinds 2016 werkt de gemeente Utrecht met haar ketenpartners succesvol aan de vermindering van de wachtlijsten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Ook wordt gewerkt aan de vermindering van recidive van daklоosheid en is er een aanpak voor de vermindering

van schulden. In 2017 hebben de U16-gemeenten een regioconvenant afgesloten voor de uitstroom van cliënten uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen naar een zelfstandige woning in de gemeente van herkomst.

Aanleiding regionale koers

De Commissie Dannenberg (2015) heeft de VNG geadviseerd over de toekomst beschermd wonen (en maatschappelijke opvang). Het advies bestaat uit drie delen: 1) zorg voor sociale inclusie, 2) maak alle gemeenten verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen en 3) werk samen als regiogemeenten. In een filmpje wordt de visie van de commissie samengevat: www.youtube.com/watch?v=AWYlvnaryms.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft met het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (MinVWS) afgesproken dat elke gemeente in 2020 zelf verantwoordelijk wordt voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen van inwoners en dat het budget wordt verdeeld over alle gemeenten. Dat is een ingewikkelde operatie die een zorgvuldig en meerjarig ingroeipad vereist. Om dit op een goede manier te realiseren, hebben de U16 wethouders opdracht gegeven een regioplan te ontwikkelen.

Huidige situatie

Omdat maatschappelijke opvang en beschermd wonen elkaar deels overlappen qua begeleiding en het deels ook dezelfde kwetsbare personen betreft, maken wij in de regio Utrecht geen onderscheid meer tussen maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De regio Utrecht kent een capaciteit van ruim 2000 plaatsen. Het grootste deel (2/3) van de capaciteit bevindt zich in de stad Utrecht.

Het budget bedraagt 83 miljoen, waarvan 6 miljoen voor Persoonsgebonden budget (PGB).

Visie

De regionale koers is de uitkomst van een gezamenlijk denkproces met personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, aanbieders en regiogemeenten. Tijdens de themasessies over de diverse onderwerpen die in dit kader zijn georganiseerd, bleek veel overeenstemming over de te volgen koers.

Bij het ontwerp van de gewenste situatie is een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- Eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid zijn vanzelfsprekend;

- Normaliseren en uitgaan van mogelijkheden;
- Ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen;
- Eenvoudiger systeem en integrale aanpak;
- Lokaal wat lokaal kan, regionaal wat meerwaarde heeft.

Voor de personen die gebruikmaken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen kan de kwaliteit van leven verbeteren als zij zelfstandig in een eigen huis kunnen wonen. Voor de meesten van hen is dit mogelijk als zij de juiste ondersteuning krijgen. De ondersteuning moet aansluiten op de behoefte van de persoon, dat wil zeggen: toegankelijk zijn, op basis van maatwerk, flexibel op en af te schalen (ook buiten kantoortijden) en zo nodig langdurig. Wij willen daarbij wonen en zorg financieel scheiden om de afhankelijkheid van ondersteuning zo klein mogelijk te maken. Aanvullend kan de betreffende persoon zo nodig gebruikmaken van schuldhulpverlening, inkomensvoorzieningen en toeleiding naar (betaald of onbetaald) werk. Ook is tijdelijk verblijf in een time-outvoorziening mogelijk. Doordat professionals, veel meer dan nu, actief zullen zijn in de wijk wordt het ook mogelijk om meer aan preventie te doen. Hierdoor verwachten wij dat de vraag naar intensieve ondersteuning op termijn zal afnemen.

Voldoende woningen zijn een essentiële voorwaarde om deze situatie te bereiken. De komende jaren moet in iedere gemeente dan ook extra woonruimte worden gecreëerd om personen zelfstandig of kleinschalig te kunnen laten wonen. Daarbij is aandacht van gemeenten en instellingen nodig voor het creëren van draagvlak bij omwonenden. Onze ambitie is namelijk dat de mensen deel gaan uit maken van de lokale gemeenschap en sociaal worden geaccepteerd. Een groot deel van de personen die ondersteuning ontvangt, is kwetsbaar en kan een extra steuntje van de buurtbewoners goed gebruiken. De ervaring heeft geleerd dat buurtbewoners daartoe zeker bereid zijn. Dit vraagt van de professionals dit contact te ondersteunen.

Niet iedereen zal (direct) in een eigen woning kunnen wonen. Als veiligheid in het geding is of als de benodigde gespecialiseerde hulpverlening schaars is, zijn er regionale voorzieningen beschikbaar. Hierop zal met name een beroep worden gedaan door personen met een zware verslaving en/of zware psychiatrische problematiek en/of gedragsproblematiek.

Veranderproces

De U16-gemeenten zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid de ambitie de komende jaren te realiseren. Er zijn drie belangrijke veranderingen:

1. *Verschuiving naar meer ambulante hulpverlening.*
   Door zelfstandig te wonen verbetert de kwaliteit van leven van kwetsbare inwoners. De reeds ingezette ambulantisering van de hulpverlening zal de komende jaren versterkt worden doorgezet.
2. *Inzet op herstel én preventie.*
   Door de lokale aanwezigheid van professionals kunnen problemen eerder worden aangepakt. Samenwerking tussen begeleiding en behandeling is hierbij cruciaal.
3. *Verschuiving van taken en budget van de centrumgemeenten naar de (regio)gemeenten.*
   De lokale ondersteuning wordt een verantwoordelijkheid van iedere gemeente. Het uiteindelijke tempo van de verschuivingen in taken en budget zal afhangen van de lokale mogelijkheden voor het opbouwen van capaciteit, de kansen en mogelijkheden van individuele personen om zelfstandig te wonen en de snelheid waarmee de huidige regionale voorzieningen kunnen worden afgebouwd.

De verandering zal een proces van jaren zijn, waarbij de U16-gemeenten in overleg met de personen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, in bestuurlijke samenwerking met aanbieders, de ondersteuning gefaseerd zullen doorvoeren. Wij maken de stap van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding pas als dat kan voor de betreffende persoon en zijn omgeving. Dit is een proces van maatwerk op individueel niveau.

De regionale koers is het kader waarbinnen de toekomstige veranderingen worden gerealiseerd. Op basis van een samenwerkingsagenda zullen de komende jaren binnen veel U16-gemeenten pilots lopen die de basis zullen zijn voor de definitieve verandering. Door lerend te ontwikkelen kunnen wij te zijner tijd de exacte inrichting bepalen.

Het Rijk streeft ernaar in 2018 de contouren van de toekomstige verdeling van het budget op basis van een objectief verdeelmodel bekend te maken. Ook zal waarschijnlijk in de komende twee jaar duidelijk worden welke groepen in de Wet langdurige zorg (Wlz) worden ondergebracht en wat de gevolgen daarvan zullen zijn voor de taken van de gemeenten. De verwachting is nu dat in 2019 helderheid zal zijn over het budget, inclusief het ingroeipad.

Deze duidelijkheid is een noodzakelijke voorwaarde voor het uitvoeren van de transitie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Wij zullen de herkomst van de personen die nu gebruikmaken van maatschappelijke opvang en beschermd wonen in kaart brengen zodat wij een inschatting kunnen maken van het aantal personen per gemeente. Het is de bedoeling dat de U16-gemeenten de komende jaren een regionale woonvisie ontwikkelen waarin ook de verschuiving naar zelfstandig wonen in de regio wordt opgenomen.
Dan wordt duidelijk waar woningen beschikbaar komen voor deze beweging.

In 2019 zal het naar verwachting mogelijk zijn om op basis van de pilots en beleidsuitwerkingen de verdere uitwerking per gemeente ter hand te nemen. Tot die tijd blijft de huidige taakverdeling in grote lijnen van toepassing.
Het is dan naar verwachting ook mogelijk een goed beeld te schetsen over opbouw van capaciteit in iedere gemeente en de afbouw van voorzieningen onder verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht als centrumgemeente.

Naar aanleiding van de regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16 is een korte film gemaakt. Zie hiervoor onderstaande link:

Deel 1

Introductie

1.1 Inleiding

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (MinVWS) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben gemeenten gevraagd om regionale plannen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen op te stellen. Reden hiervoor is dat alle gemeenten in 2020 zelf verantwoordelijk worden voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Deze verantwoordelijkheid ligt nu nog bij de centrumgemeenten, waaronder bij Utrecht.

De U16-regio bestaat naast Utrecht-stad uit de Wmo-regio's Utrecht Zuidoost, Utrecht Lekstroom en Utrecht West. Samen met alle betrokken partners hebben de U16-gemeenten een regionale koers opgesteld waarmee zij de kwaliteit van leven voor personen uit de huidige vormen van maatschappelijke opvang en beschermd wonen willen verbeteren. Deze regionale koers sluit aan op het advies van de Commissie Toekomst beschermd wonen (2015), beter bekend als de Commissie Dannenberg.

De Commissie Dannenberg beschrijft de wenselijkheid en noodzaak van een 'vermaatschappelijking' van ondersteuning en zorg voor kwetsbare personen. Hiermee bedoelen zij de transformatie van maatschappelijke opvang en beschermd wonen binnen diverse zorgsectoren naar het beschermen van kwetsbare personen midden in de samenleving door uiteenlopende woonvarianten met flexibele herstelondersteuning, gericht op een zingevend bestaan.

Om dit te realiseren is sociale inclusie volgens de adviseurs essentieel. De commissie Dannenberg beschrijft hiervoor acht randvoorwaarden:

1. Het versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg;
2. Het garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit;
3. Een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie;
4. Een breed arsenaal van woonvarianten;
5. Beschikbare en betaalbare wooneenheden;
6. Een laagdrempelige toegang tot zorgfuncties;
7. Het duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars;
8. Het borgen van kwaliteit en vraaggerichte ondersteuning.

Bij **beschermd wonen** gaat het om het bieden van een veilige, afgeschermde woon- en leefomgeving waar samenhangend toezicht en begeleiding wordt geboden aan volwassen personen die door hun (psychische of psychosociale) beperkingen niet in staat zijn zelfstandig te leven en een mogelijk gevaar voor zichzelf of anderen vormen. Het verblijf is gericht op het bevorderen en herstel van zelfredzaamheid en participatie evenals op het bevorderen van het psychische en psychosociaal functioneren en het psychiatrisch ziektebeeld (incl. verslaving) te stabiliseren.

Bij **maatschappelijke opvang** gaat het om het bieden van tijdelijke opvang aan dakloze personen, te weten verblijf in de een opvanginstelling of instellingswoning met daarbij stabiliserende begeleiding. Het gaat om personen die al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Er is een overlap tussen de personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

1.2 Aanleidingen

Het advies van de Commissie Dannenberg heeft grote gevolgen voor de wijze waarop de ondersteuning in de toekomst is ingericht. Het vraagt om een verschuiving naar meer ambulante vormen van ondersteuning, meer focus op netwerken in de wijk en zelfstandigheid van personen die nu gebruikmaken van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Die ondersteuning in de samenleving, dichtbij huis, is niet enkel in het belang van de persoon zelf, maar ook in het belang van de samenleving.
Een ernstige (psychische) kwetsbaarheid vormt namelijk een belangrijk risico op het 'niet meetellen in de maatschappij' wat vervolgens leidt tot veel persoonlijk leed en sociale uitsluiting (Trimbos Instituut, 2016). Bovendien blijven talenten en capaciteiten van personen met een psychische kwetsbaarheid onbenut zolang ze niet mee (kunnen) doen in de samenleving. Wij staan daarom voor de opgave om lokaal, dichtbij deze personen, tot een nieuw samenspel van zorg en ondersteuning te komen om ook hen naar vermogen mee te laten doen.

Behalve het advies van de Commissie Dannenberg (2015) zijn er nog meer aanleidingen voor het inzetten van de beweging van beschermd wonen in een instelling naar lokale begeleiding. Zo verscheen in 2014 het landelijke plan van aanpak voor de behandeling, begeleiding en ondersteuning bij (ernstige) psychische kwetsbaarheden Over de brug (2014). Hierin wordt beschreven dat psychische kwetsbaarheden zelden enkel betrekking hebben op het werkterrein van de GGZ. Het gaat vaak om universele thema's zoals het deelnemen aan de maatschappij, opbouwen van sociale relaties en geaccepteerd worden als persoon.

> *"Zij hebben dezelfde wensen als andere burgers, maar verkeren doorgaans in een nadelige positie om hun wensen te realiseren"*

Dit geldt ook voor personen die dakloos zijn en/of een licht verstandelijke beperking kennen. Zorg voor deze personen moet zich volgens het plan van aanpak kenmerken door onder meer ondersteuning bij herstel, bevordering van empowerment, maar ook bevordering van participatie en bestrijding van stigmatisering.

De ontwikkeling van die regionale koers op maatschappelijke opvang en beschermd wonen sluit, naast het advies van de commissie Dannenberg en het plan van aanpak

Over de Brug, aan op andere ontwikkelingen. Denk hierbij aan het willen realiseren van meer betaalbare en passende woonruimte in de wijk, maar ook de aanpak van de schuldenproblematiek door meer inzet op vroeg interventie. Een andere ontwikkeling is de inzet van ervaringsdeskundigheid als waardevolle aanvulling op de professionele zorg. Dan zijn er de laagdrempelige en integrale GGZ-teams in de wijk die sociale wijkteams en huisartsen beter faciliteren in hun zorg aan personen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid. Na de proeftuinen wordt gekeken hoe de integrale GGZ-teams over de hele regio uitgerold kunnen worden.

Andere ontwikkelingen betreffen:

- De regionale U16-aanpak van personen met verward gedrag;
- De doorontwikkeling van de daklozenopvang, met als resultaat dat dagopvang, nachtopvang en activering worden gecombineerd;
- De beschikbaarstelling van innovatiebudget om de beweging naar lichtere vormen van zorg en meer herstel te maken;
- De ketenaanpak voor het verminderen van de wachtlijsten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

1.3 Om wie het gaat

Personen die gebruik maken van maatschappelijke opvang of beschermd wonen zijn zeer divers. Zij verschillen in levensgeschiedenis, leefsituatie, leeftijd en perspectief. Het gaat om personen die (1) dakloos zijn en/of (2) een (ernstige) psychische kwetsbaarheid kennen en/of (3) licht verstandelijk beperkt zijn. Daarnaast hebben veel van deze personen ook te maken met schuldenproblematiek en/of een verslaving. Levensgebeurtenissen als scheiding of faillissement kunnen hiervoor de aanleiding zijn.
Zij ervaren vaak nauwelijks regie op hun leven en zijn vaak niet in staat om op eigen kracht:

- Zelfstandig te wonen en in noodzakelijke bestaansvoorwaarden -zoals sociale contacten, activiteiten, inkomen, gezondheid en veiligheid- te voorzien;
- Hun persoonlijke veiligheid te waarborgen, en/of;
- De veiligheid van anderen en of de bescherming van goederen - in de persoonlijke levenssfeer dan wel publieke ruimte - te waarborgen.

In regionale koers zijn ter illustratie in aparte kaders voorbeelden opgenomen van personen om wie het gaat.

Denk bijvoorbeeld aan Wim

Hoewel hij altijd al veel dronk, zorgde dat bij Wim nooit voor problemen. Tot hij zijn baan verliest en steeds meer drinkt, minder eet en brieven niet meer opent waardoor hij ook geen rekeningen ziet. In 2014 zijn de schulden zo hoog opgelopen dat hij genoodzaakt is zijn huis te verkopen. Via een goede vriend komt hij terecht bij een kennis, waar hij een eigen kamer krijgt. Na een jaar is de situatie onhoudbaar en na een gesprek met zijn buurvrouw die werkzaam is bij het Catharijnehuis, besluit hij naar de Sleep Inn te gaan.

Drie maanden in de daklozenopvang volgen. De nacht brengt hij door in de Sleep Inn. Overdag zwerft hij over straat en zoekt hij plekken waar hij even tot rust kan komen, want die rust mist hij. Hij heeft eigenlijk geen plek om even de zaken op een rijtje te kunnen zetten. Als hij door het outreachende team van de Tussenvoorziening wordt benaderd en naar een afkickkliniek wordt begeleid, vindt hij die rust voor herstel wel.

Wanneer hij de kliniek clean verlaat, kan hij gelijk doorstromen naar een woning bij het Leger des Heils. Eén van zijn ‘mazzels’, beschrijft hij zelf, want in deze woning gaat het goed en eind november 2015 mag hij de sleutels van zijn eigen huis in ontvangst nemen, waar hij nu al anderhalf jaar met veel plezier woont zonder schulden. Het feit dat het gehele proces bij Wim zo snel is verlopen en dat hij altijd een goed netwerk heeft weten te behouden, heeft hem gered, vertelt hij. Dat gunt hij iedereen die eenzelfde als hij doorloopt.

Buiten beschouwing

Voor deze regiokoers worden twee vormen van opvang buiten beschouwing gelaten, te weten de opvang van ongedocumenteerden en de opvang na geweld in afhankelijkheidsrelaties. Voor beide soorten opvang blijft de huidige wijze van opvang onveranderd. Zo is het beleid rondom ongedocumenteerden zodanig specialistisch dat een regionale aanpak met specifieke instellingen behouden blijft. In het geval van de opvang na geweld in afhankelijkheidsrelaties is de voornaamste reden voor het buiten beschouwing laten, dat er voor de Doel Uitkering Vrouwen Opvang (DUVO) geen decentralisaties gelden. Overigens is Moviera, de organisatie die de opvang na geweld in afhankelijkheidsorganisaties verzorgt voor de U16, wel betrokken bij deze regionale koers en zij delen de uitgangspunten en leveren hun bijdrage aan het aanbod in de wijk door diverse pilots.

1.4 Afbakening met andere wetten

Behalve met de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) raakt de ontwikkeling van maatschappelijke opvang en beschermd wonen aan diverse andere wetten, deze worden hieronder kort toegelicht.

Afbakening naar Zorgverzekeringswet (Zvw)

Gemeenten zijn in het kader van de Wmo verantwoordelijk voor het bieden van onderdak en begeleiding aan personen met een psychiatrische aandoening. Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor de behandeling van deze personen. Behandeling vindt plaats onder het regime van de Zorgverzekeringswet. Personen, die gebruik maken van beschermd wonen, maken voor hun behandeling gebruik van zorg vanuit de Zorgverzekeringswet.

Afbakening naar Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wlz is bedoeld voor personen die blijvend afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning. Momenteel geldt dit alleen voor personen met lichamelijke of verstandelijke beperking(en), maar niet voor personen met een psychische stoornis die vaak blijvend afhankelijk zijn van begeleiding. De verwachting is dat zij in de toekomst in aanmerking komen voor de Wet langdurige zorg (Wlz). In december 2015 heeft het Zorginstituut Nederland haar advies uitgebracht over de toegang tot de Wlz voor personen met een psychische stoornis.

Afbakening met Wet forensische zorg (Wfz)

Een aanzienlijk deel van de personen die gebruik maakt van maatschappelijke opvang komt ook in aanraking met Justitie. Ongeveer 1 op de 5 heeft in het jaar voorafgaand aan de dakloosheid een straf uitgezeten. Zodra de rechterlijke maatregel vervalt, stromen deze personen vaak in de keten van maatschappelijke opvang en beschermd wonen omdat er nog sprake is van multi-problematiek en personen vaak nog geen huis hebben.

Afbakening met de Jeugdwet

Jongeren van 18 jaar en ouder vallen niet onder Jeugdwet. Maar het komt regelmatig voor dat de ondersteuning aan jongeren na hun 18e jaar moet worden voortgezet via beschermd wonen. Daarnaast valt ook de opvang van zwerfjongeren onder de centrumtaak. Daklozen tussen 18 en 23 jaar behoren tot de zwerfjongeren.

Binnen deze regiokoers streven wij ernaar dat mensen geen last ervaren van het feit dat zorg en ondersteuning vanuit verschillende wetten gefinancierd worden. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar een doorgaande lijn in ondersteuning van jong naar volwassen.

1.5 Onzekerheid over budget

Het Rijk heeft aangekondigd in 2020 het budget voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen te willen verdelen over alle gemeenten van Nederland. Momenteel wordt het budget verdeeld over de 43 centrumgemeenten op basis van een historisch verdeelmodel. Het is de bedoeling dat het budget in 2020 wordt verdeeld op basis van een objectief verdeelmodel, waarbij het budget geleidelijk over zal gaan. Het onderzoeksbureau Cebeon heeft de opdracht gekregen een nieuw objectief verdeelmodel te ontwikkelen voor de Wmo waarin ook de maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn opgenomen.

Het is op dit moment nog niet zeker of de invoering per 2020 haalbaar is. Daarnaast is nog onduidelijk wat de effecten zullen zijn van het nieuwe objectieve verdeelmodel voor de U16-regio. De herverdeling van het budget betreft namelijk een herverdeling over het gehele land waardoor nog niet zeker is of de U16-regio het huidige budget voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen zal behouden. De bedoeling is dat dit in mei 2018 bekend is.

Tenslotte is er een belangrijke onzekerheid over de toegang tot de Wlz. Het Zorginstituut Nederland heeft een advies uitgebracht waardoor ook personen met psychische problemen toegang krijgen tot de Wlz als de afhankelijkheid van ondersteuning en zorg blijvend zal zijn. Naar verwachting zal dit een effect hebben op het aantal cliënten dat gebruik zal maken van de Wmo in het kader van beschermd wonen, alleen op dit moment is nog niet duidelijk hoe groot dit effect zal zijn.

1.6 Leeswijzer

In deel 2 wordt de regionale koers voor de toekomst van maatschappelijke opvang en beschermd wonen beschreven. In deel 3 wordt beschreven hoe wij de komende jaren de veranderingen zullen starten. In deel 4 vindt u ten slotte de bijlagen, waaronder een overzicht van de huidige stand van zaken in de vier Utrechtse regio's.

Denk bijvoorbeeld aan Esther

Dertig jaar geleden zat Esther op een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen. Na de scheiding van haar ouders, bleven Esther en haar broers bij hun moeder. Na vijf jaar werden ze uit huis geplaatst vanwege de psychiatrische problematiek en het pedagogisch onvermogen van hun moeder. Moeder krijgt nu specialistische ambulante begeleiding. Na haar verblijf bij een tante kwam Esther op straat te staan. Graag woordje terecht verwijderen.

Haar partner leerde ze ruim tien jaar geleden kennen tijdens een zwervend bestaan. Esther ging inwonen bij een kennis toen ze zwanger raakte en kon daarna samen gaan wonen. Dit ging al snel mis en Esther ging wonen bij Stichting Nedereind.

Esther is bekend met risicovolle gedragingen als (hard) drugsgebruik, prostitueren, omgang “loverboys”, diefstal en is kwetsbaar voor misbruik. De omgeving is te onoverzichtelijk en daarmee angstversterkend voor haar. Door haar zwakbegaafdheid krijgt ze niet de rust die ze zo wenst.

Na een lange tijd van wisselende woonplekken en opnames heeft ze haar plekje bij hostel de Hoek van het Leger des Heils gevonden. Ze heeft een eigen kamer, waar ze zich kan terugtrekken en zich zelf kan zijn. Langzaam maar zeker komt er meer structuur in haar leven. Ze doet in huis klusjes en heeft geregeld contact met haar zoontje. Het gaat langzaam, maar zeker de goede kant op.

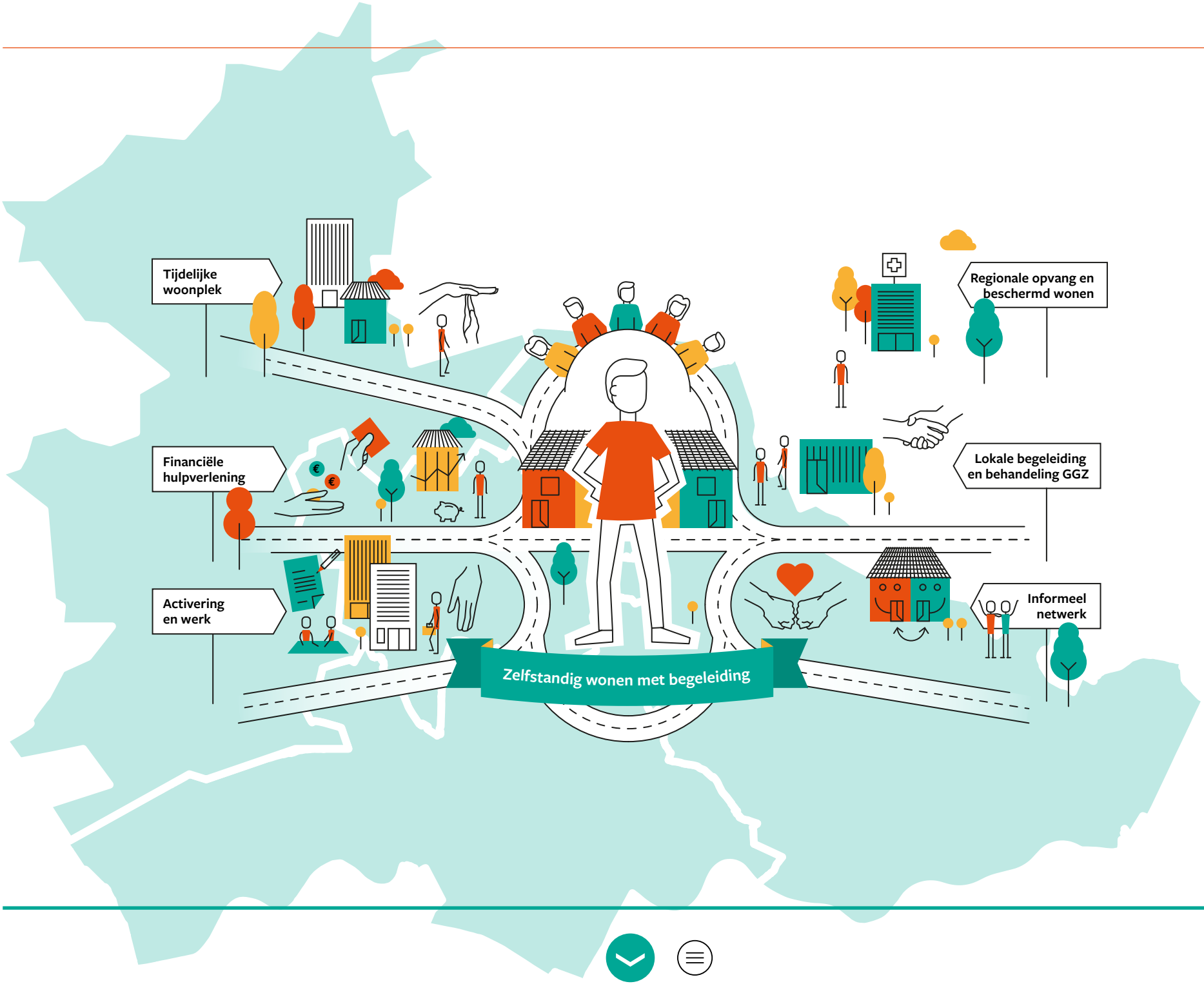
Deel 2

Regionale visie

2.1 Inleiding

De U16-gemeenten willen de beweging maken van beschermd wonen in 24-uursvoorzieningen naar het beschermen van deze kwetsbare personen midden in de samenleving. Hiervoor zullen zij uiteenlopende woonvarianten met flexibele herstelondersteuning, gericht op een zingevend bestaan, aan moeten gaan bieden. Ook de opvang van personen die dakloos zijn zal in de toekomst zo veel mogelijk lokaal zijn. Wij formuleren onze ambitie als volgt:

Personen, die dakloos en/of kwetsbaar zijn als gevolg van een psychische problematiek en/of een licht verstandelijk beperking, hebben waar mogelijk een eigen woonplek, worden naar behoefte ondersteund en kunnen hun individuele capaciteiten en talenten benutten.

Tijdelijke woonplek
Financiële hulpverlening
Activering en werk
Regionale opvang en beschermd wonen
Lokale begeleiding en behandeling GGZ
Informeel netwerk
Zelfstandig wonen met begeleiding

Dit vraagt om ontwikkelingen op diverse thema's. Zo is er informele zorg in een inclusieve wijk nodig voor kwetsbare personen die in de wijk komen of blijven wonen. In die wijk is lokale professionele ondersteuning van belang en is veel aandacht nodig voor wonen, activering en (mee)werken, maar ook voor schulden en inkomen. Ook is een bepaalde vorm van opvang nodig voor die personen die dakloos zijn geworden of tijdelijk niet thuis kunnen blijven wonen. Daarnaast moeten wij bepalen welke regionale voorzieningen nodig blijven in verband met bijvoorbeeld hoog specialisme. Ten slotte moeten vragen over toegang, sturing en samenwerking in de regio worden beantwoord om deze ontwikkelrichting in te kunnen zetten.

2.2 Uitgangspunten

Om invulling te geven aan de ontwikkelrichting staan de volgende uitgangspunten centraal:

1. *Eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid zijn vanzelfsprekend*
   Wij gaan er vanuit dat iedereen zijn leven naar vermogen zo veel mogelijk zelfstandig vormgeeft en daarbinnen oplossingen zoekt voor eigen problemen. De regie ligt bij de inwoner en waar nodig regelt de gemeente de ondersteuning. Hierbij staan de waarden voor cliëntregie centraal, namelijk: (1) gelijkwaardigheid, (2) autonomie, (3) aandacht en betrokkenheid en (4) vertrouwen geven en betrouwbaar zijn. De ondersteuning en mate van zelfregie is maatwerk en moet zo dicht mogelijk bij én met de persoon georganiseerd worden.
2. *Normaliseren en uitgaan van de mogelijkheden*
   Bij het bieden van ondersteuning is het motto 'normaliseren'. Het gaat om het herstel van het gewone leven, waar problemen onderdeel van uitmaken. In het geval van genoemde kwetsbare personen en hun problematiek, gaat dit vaak om het hebben van een woonplek, een zinvolle invulling van de dag door onder meer activering en (mee)werken. Als zelfredzaamheid (tijdelijk) niet mogelijk is, krijgt de persoon de ondersteuning die op dat moment noodzakelijk is.
3. *Ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen*
   In het kader van deze regiokoers hebben we het niet over de doelgroep, maar over individuen wiens problematiek(en) overeen kan komen met die van een ander. Het ondersteunen van deze personen bij het oplossen van de eigen problemen vraagt zodoende om maatwerk, om flexibiliteit in plaats van uniformiteit.
   Om dit maatwerk en die flexibiliteit te kunnen bieden is ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen essentieel.

4. *Eenvoudiger systeem en integrale aanpak*
   Om de professionals slagvaardig te kunnen laten werken, willen wij regels verminderen en de regelruimte van professionals vergroten. Bovendien gaat het om het voorzien in een integrale aanpak waarvoor ontschotting noodzakelijk is, bijvoorbeeld als er sprake is van verschillende financieringsstromen. Ook gaat het om eenvoudig toegankelijke zorg in de buurt, beperkte registratie, zo min mogelijke coördinatie en zo min mogelijk doorverwijzingen en zo snel mogelijk naar een passende woonplek. Het uitgangspunt 'één plan, één cliënt en één aanspreekpunt' sluit hierbij aan.
5. *Lokaal wat lokaal kan, regionaal wat meerwaarde heeft*
   Wij willen het wonen en de ondersteuning zo lokaal mogelijk organiseren. Wij willen dat in iedere gemeente een basisset, een soort gereedschapskist, aan voorzieningen en ondersteuning aanwezig is. Hierbij hebben lokale voorzieningen en ondersteuning, 'in de wijk', de voorkeur. De schaalgrootte is echter afhankelijk van de omvang van de benodigde ondersteuning. Voor de ondersteuning die zodanig schaars en specialistisch is dat lokaal aanbod onmogelijk of inefficiënt is, organiseren wij regionaal aanbod.

2.3 Informele zorg en inclusieve wijk

Informele zorg, ofwel de hulp en ondersteuning door buurtbewoners, familie, vrienden en vrijwilligers, is heel belangrijk. Het draagt bij aan het verduurzamen van het effect van professionele zorg evenals aan de kwaliteit van leven van de persoon die hulp ontvangt. De veranderingen op gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen, vergroten het belang van informele zorg. Burenhulp, bewonersinitiatieven, mantelzorg en vrijwillige inzet zijn onmisbaar in de inclusieve wijk.

Een inclusieve wijk is nodig om de participatie van kwetsbare personen te ondersteunen en onbedoelde negatieve gevolgen in hun leven tegen te gaan. Voor zorgprofessionals betekent dit een verdere 'kanteling' in het denken over hulp, ondersteuning. De verschillende vormen van informele zorg - van koffiedrinkende buurvrouw tot getrainde vrijwilliger- vergen bovendien verschillende vormen van begeleiding en betrokkenheid vanuit professionals.

Eén van de belangrijkste bronnen om te werken aan herstel is 'gewoon meedoen'. In de basis gaat dat om het gevoel dat je ertoe doet, dat je mag zijn wie je bent en dat je erbij hoort. Het geeft personen een reden om op te staan.

Het sluiten van vriendschappen, een boodschap doen voor een buur, de zorg voor een huisdier zijn voorbeelden die hier aan bij kunnen dragen. Het werkt voor iedereen op een andere manier. Belangrijk is om hier het gesprek over aan te gaan als onderdeel van de begeleiding. Of het nu om een jeugdige of volwassene gaat; een extra duwtje is vaak nodig, omdat meedoen niet vanzelf gaat vanwege omstandigheden, lastig gedrag of een beperking.

Opbouwen van een sociaal netwerk

Om eenzaamheid te voorkomen is het belangrijk om samen met de inwoner in te zetten op het betrekken en behouden van een sociaal netwerk. Meer dan eens is een hulpverlener het belangrijkste (enige) contact, terwijl het van groot belang is dat er ook een 'belangrijke ander' is die naast de kwetsbare persoon kan staan; een helpende hand en een luisterend oor biedt. Professionals zouden moeten inzetten op het (her)opbouwen van een sociaal netwerk en het toeleiden naar (of ondersteunen van) initiatieven in de buurt die contact met buurtbewoners faciliteren. Er is in de regio al een groot aanbod aan informele zorg, maar de initiatieven zijn niet altijd bekend bij de professionals. Het is van belang het aanbod aan informele zorg lokaal goed zichtbaar te maken, omdat het kan bijdragen aan de houvast en structuur in het dagelijks leven evenals aan het gevoel van zingeving. Tevens is het belangrijk dat de zorgprofessionals goed samenwerken met de informele zorg en bijvoorbeeld met aanbieders van dagactiviteiten.

Nabijheid

Voor personen uit beschermd wonen is nabijheid van ondersteuning essentieel. Kwetsbare inwoners moeten er op kunnen vertrouwen dat zij met problemen snel bij iemand terecht kunnen en dat er mensen zijn die oog hebben voor hen en ingrijpen als het tijdelijk minder goed gaat. Vanuit de zorg dient het snel kunnen inspelen op zorgvragen en signalen goed geregeld te zijn.
Hierbij hoort het ook duidelijk te zijn waar buurtbewoners met hun eventuele signalen terecht kunnen.

Acceptatie en betrokkenheid in de wijk

Voor het zelfstandig of begeleid kunnen wonen van mensen uit de opvang in de wijk, is het van belang dat stigmatisering en uitsluiting worden tegengegaan.
Dat wijkbewoners naar elkaar omzien en signaleren als er iets aan de hand lijkt te zijn. Voor wijken waar de sociale cohesie nu gering is, gaan we inzetten op het vergroten van die samenhang. Acceptatie, tolerantie en betrokkenheid creëren is een proces van jaren. Ook zorginstellingen spelen hierin een rol. Zij zouden sneller in moeten spelen

Inspirerend voorbeeld

De Buurtcirkels van Kwintes

Een Buurtcirkel bestaat uit 9 tot 12 bewoners van uit dezelfde wijk. Iedereen woont zelfstandig in een eigen huis (met of zonder individuele ondersteuning). Samen met een enthousiaste vrijwilliger uit de buurt vormen zij een groep die elkaar helpt bij dagelijkse dingen zoals de administratie, boodschappen doen en samen sporten. Zo zijn ze van betekenis voor elkaar en horen ze er (weer) bij. Deelnemers van een Buurtcirkel bepalen zelf hoe ze elkaar ondersteunen en kunnen begeleiding krijgen van een coach. Zo ontwikkelen zij zichzelf verder en krijgen ze weer grip op het dagelijkse leven. Ze kennen personen in de buurt en staan er niet alleen voor. Zie voor meer informatie: www.buurtcirkel.nl

op levensgebeurtenissen en ook sneller moeten reageren op incidenten. Hiervoor is een intensieve samenwerking tussen woningcorporaties, zorginstellingen, de wijkagent en andere (informele) partners van belang.

Het verder invullen en concretiseren van de inzet van informele zorg is aan iedere gemeente afzonderlijk, zij zullen samen met partners en kwetsbare personen de rol en inzet van informele zorg verder vorm moeten geven. Daarbij is het van belang om de reeds actieve bewoners (initiatieven) te betrekken en de bestaande sociale netwerken te versterken. Het op elkaar aan laten sluiten van formele zorg en informele zorg is maatwerk. Wat in de ene buurt werkt hoeft voor een andere buurt immers niet te werken.

Ervaringsdeskundigheid

De U16-gemeenten willen de inzet van ervaringsdeskundigheid versterken. Wij willen zelfhulpomgevingen faciliteren en verschillende vormen van cliëntgestuurde hulpverlening lokaal verder ontwikkelen. Er is behoefte aan meer onderlinge afstemming en coördinatie. Daarvoor is het nodig om eerst in beeld te brengen wat er lokaal op individueel niveau te halen, te brengen en te ontwikkelen is in de verschillende regio's. In het hoofdstuk 2.4 wordt uitgebreider stilgestaan bij de inzet van ervaringsdeskundigheid.

Denk bijvoorbeeld aan Fred

Een aantal jaar geleden loopt het huwelijk van Fred stuk. De schulden die hij en zijn vrouw samen hebben gemaakt zijn hoog en het huis moet worden verkocht. Fred trekt daarom in bij zijn zoon. Na een aantal maanden is die situatie niet langer houdbaar. Fred vertrekt en woont gedurende 4 maanden in de maatschappelijke opvang. Hoewel de plek niet ideaal is, door matige handhaving van drank- en drugsgebruikers, vindt hij er wel de rust die hij nodig heeft om een begin te maken met zijn herstel. Hij heeft veel aan zijn begeleider die hem helpt zijn depressieve gedachten te overwinnen en hem aanmoedigt zijn leven in te richten.

Na 4 maanden crisisopvang komt Fred in een groepspand terecht waar hij samen met andere huisgenoten woont. Hier werkt hij verder aan zijn herstel. In de tussentijd speelt hij met name veel gitaar, geeft hij les en leest hij veel. Zaken waar hij eerder nooit tijd voor had. Zijn vroegere ICT-kennis zet hij in op de door hem opgerichte computerwerkplaats. Tegelijkertijd probeert hij om in 2019 schuldenvrij te zijn. Fred brengt heel bewust onderscheid aan in de twee delen van zijn leven: het leven vóór en het leven nà zijn opname. In zijn nieuwe leven is meer tijd voor spiritualiteit en andere zaken waar hij plezier aan beleeft. Werken hoeft niet meer, een aantal maanden geleden is hij 65 geworden. De vrienden die hij tijdens zijn werkende leven had, zijn weggevallen. Wel heeft hij er een aantal mooie nieuwe vriendschappen bij, met personen die hij tijdens zijn tijd in de opvang heeft ontmoet.

2.4 Lokale professionele ondersteuning

Lokale, integrale en professionele ondersteuning is noodzakelijk om de beweging naar beschermd thuis in de wijk tot een succes te kunnen maken. Deze ondersteuning kenmerkt zich door laagdrempeligheid, flexibiliteit en dient voldoende divers te zijn qua omvang en specialisatie om in te spelen op de diversiteit van de behoeften van personen. Aansluiten bij de behoeften van de individuele personen is essentieel. Daarbij is het van belang dat de professionele ondersteuning zoveel mogelijk aansluit bij het gewone leven, ook in de kleinere gemeenten. Dit betekent bijvoorbeeld dat professionals wijkgerichter en ook buiten kantoortijden werken, maar ook dat zij goed samenwerken met de wijkpartners en buurtbewoners. De bereikbaarheid en beschikbaarheid van professionals is een absolute randvoorwaarde voor succes. De lokale gespecialiseerde professionals werken samen met bijvoorbeeld huisartsen, praktijkondersteuner van de huisarts (POH) en politie.

Vroegsignalering en preventie

Ernstige problemen van personen ontstaan niet zomaar, die beginnen ergens. Vaak beginnen de problemen klein en worden deze steeds erger. Dan is het nodig dat ze zelf, of met hulp van de omgeving, tijdig een oplossing weten

Inspirerend voorbeeld

Enik Recovery College in Utrecht

Enik biedt een leeromgeving voor mensen die persoonlijk ervaring hebben met psychische, psychosociale en/of verslavingsproblematiek. Het is een ‘school voor het leven’. Bij Enik nemen kwetsbare inwoners het heft in eigen handen en werken ze aan het eigen herstelproces. Naast professionele ervaringsdeskundigen die deel uitmaken van zorgteams, zetten veel (ex)cliënten hun ervaringsdeskundigheid in voor peer-support activiteiten in bijvoorbeeld de vorm van lotgenotencontacten en informele ondersteuning voor en door kwetsbare inwoners. Ze leren, inspireren en steunen elkaar. Het recovery college biedt een ondersteunende omgeving middenin de samenleving, waar je vrij toegankelijk cursussen en trainingen kunt volgen. Voor meer informatie zie: www.lister.nl/herstellen/enik-recovery-college

te vinden. Hiervoor zou een lokale signaleringsstructuur gevormd moeten worden met laagdrempelige hulpverlening als basis.

Sommige mensen weten de wijkteams nu nog onvoldoende te vinden. Het is van belang om oog te hebben voor diegenen met hevige problematiek die het juist lastig vinden om hun hulpvraag te formuleren. Bij preventie gaat het erom dat je soms achter de voordeur kijkt om de signalen op te pikken en personen te helpen in het stellen van hun vraag. Samenwerking met de informele zorg kan uitval op een later moment voorkomen. De levensgebeurtenissen als ontslag, scheiding of overlijden van een naaste zijn momenten om extra alert te zijn, actie te ondernemen en tijdig op te schalen in ondersteuning opdat grotere problemen worden voorkomen. Daarnaast vormen instanties zoals corporaties, onderwijs, politie, nutsbedrijven, school, reclassering de (professionele) ogen in de wijk. Met behulp van hun signalen over kwetsbare personen kunnen snelle interventies gepleegd worden op momenten waarop het verschil gemaakt kan worden. Dat vraagt om meer ketensamenwerking en doorzettingsmacht voor partijen. Speciale aandacht zou hierbij uit moeten gaan naar jongvolwassen. Door vroegsignalering bij schulden, een actieve aanpak gericht op ‘thuiszitters’ en experimenten zoals in Utrecht met een fonds voor jongvolwassenen met problematische schulden, kan maximaal worden ingezet op het ontwikkelperspectief van deze groep.

Time out

Hoe goed de ondersteuning thuis ook is, soms kan er toch sprake zijn van een situatie die dreigt te escaleren, omdat het met iemand even niet goed gaat, of het netwerk een adempauze nodig heeft. Voor die situaties is het belangrijk dat er een time-out mogelijkheid is. Liefst organiseren wij die ook lokaal en met inzet van informele zorgpartijen.

Professionele ruimte

Professionals hebben ruimte nodig om te bepalen wat goed gaat en bij te stellen waar nodig, bijvoorbeeld ten aanzien van het op- en afschalen van ondersteuning. Regels moeten professionals zo min mogelijk in de weg staan, zodat ze de ruimte hebben om te kiezen voor de aanpak die nodig is. Zo is nu de herindicatie vaak een bron van stress voor kwetsbare inwoners.

Bejegening

Behoud van eigen regie, inzet op kansen en het aansluiten bij wat iemand wil en kan, zijn belangrijke voorwaarden voor herstel. Een waarderend perspectief, zonder oordelen

en stigma's. Van hulpverleners wordt niet alleen gevraagd om hulp te bieden, maar juist ook om ruimte te laten aan de kwetsbare inwoner en uit te gaan van diens behoeften en mogelijkheden. Het gaat erom dat de hulpverlener 'naast' de kwetsbare inwoner staat, met focus op kracht en acceptatie van de kwetsbaarheid. Er is behoefte aan meer professionele nabijheid op basis van gelijkwaardigheid. Ervaringsdeskundigen kunnen helpen bij het geven van adviezen over hoe de brug tussen de kwetsbare inwoner en hulpverlening geslagen kan worden. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk om in de bejegening bewust te zijn van laaggeletterdheid en beperkte digitale vaardigheden.

Bemoeizorg

Niet iedereen zoekt zelf die ondersteuning, voor die personen die geen aansluiting vinden of zoeken bij de zorg (zorgmijders), is daarom 'bemoeizorg' nodig. Het is namelijk in alle gevallen van belang dat deze kwetsbare personen, evenals hun netwerk, bij de benodigde zorg terecht komen. Voor sommigen geldt dat het nodig is, ook in de thuissituatie, dat er een vorm van 24-uurs bereikbaarheid of toezicht van hulpverlening beschikbaar is. Overigens is die bereikbaarheid ook essentieel voor betrokken instanties en hulpverleners die elkaar snel moeten kunnen opzoeken en inschakelen, zodat zorg zo nodig opgeschaald kan worden.

Het kan namelijk zijn dat de beschreven kwetsbare personen als gevolg van hun (psychische) problemen naast ondersteuning ook een behandeling nodig hebben. Het is zaak om ook dan in te zetten op het hernemen van eigen regie en die van naasten en in te zetten op herstel. Teven is het noodzakelijk om afspraken met GGZ-behandelinstellingen te maken over dat een behandeling tijdig moet starten. Dat betekent dat al tijdens de behandeling een integrale aanpak nodig is waarbij de ondersteuning goed op elkaar wordt afgestemd, ook als de kwetsbare inwoner zelf niet goed kan regisseren. Aandachtspunt hierbij, evenals bij de vroegsignalering, is de privacy.

Integraal aanbod

Betrokken instanties en hulpverleners moeten elkaar snel kunnen inschakelen, zodat zorg zo nodig opgeschaald kan worden, indien nodig moet snel kunnen worden geëscaleerd als er een crisis ontstaat. Dit geldt met name voor het opschalen van behandeling. Het kan namelijk zijn dat de kwetsbare personen als gevolg van hun (psychische) problemen naast ondersteuning acuut behandeling nodig hebben. Bij de integrale aanpak is het zaak om in te zetten op het hernemen van eigen regie en die van naasten en in te zetten op herstel. Dat betekent dat al in de behandeling een integrale aanpak nodig is waarbij de ondersteuning

goed op elkaar wordt afgestemd, ook als de kwetsbare inwoner zelf niet goed kan regisseren. Bij de integrale aanpak streven we zoveel mogelijk naar één plan, één cliënt en één aanspreekpunt.

Herstelproces

Bij de kwetsbare personen die gebruikmaken van beschermd wonen of maatschappelijke opvang is altijd sprake van problemen op meerdere leefgebieden. De zorg voor deze personen moet aansluiten op hun individuele hulpbehoefte en het individuele herstelproces. Deze zorg kan alleen succesvol zijn als personen zelf een inbreng hebben. Bovendien zouden de volgende drie dimensies van herstel aan bod moeten komen in de begeleiding:

1. *Terugdringen van symptomen*
   Dit vereist een goede medisch-psychiatrische en psychologische behandeling en het leren omgaan met en managen van symptomen;
2. *Verbetering van functioneren*
   Hier draait het om het (opnieuw) vervullen van sociale rollen, het leren functioneren in de samenleving en bovendien ook stigmabestrijding;
3. *Herstel van identiteit*
   Dit behelst het opnieuw verzamelen van hoop en moed, herontwikkeling van zelfvertrouwen, het (her)opbouwen van een betekenisvol bestaan en het hernemen van de controle over het eigen leven.

Bij het herstelproces zijn vaak meerdere professionals, ervaringsdeskundigen en vrijwilligers betrokken. Desondanks zou de kwetsbare inwoner die het betreft de ondersteuning wel als één geheel moeten ervaren. Hiervoor is goede afstemming tussen betrokken professionals nodig over de eventuele begeleiding en het vervolg van het traject. Immers: juist deze kwetsbare personen hebben behoefte aan verbinding en overzicht.

Als personen een woonplek krijgen, breekt een kwetsbare periode aan. Om terugval te voorkomen is een doorgaande lijn in de begeleiding noodzakelijk, met aandacht voor verslaving en het opbouwen van een sociaal netwerk. Overigens vragen chronische problemen soms om langdurige begeleiding door hulpverleners en informele zorg. Zo blijkt bijvoorbeeld uit onderzoek dat 50% van de huidige bezoekers van de nachtopvang terugvalt naar dakloosheid. Dit zou gedeeltelijk voorkomen kunnen worden als direct wordt gesignaleerd en gehandeld wanneer iemand achteruit gaat of terugvalt.

Inspirerend voorbeeld

Centrum de Brouwerij van MoleMann

De uitgangspunten van Centrum de Brouwerij zijn simpel: bouwen aan vertrouwen, optimisme, kameraadschap, het verminderen van stress en het doorbreken van eenzaamheid. Hier gaan kleinschaligheid, ambachtelijkheid en psychiatrische expertise hand in hand. Het centrum biedt meer dan een psychiatrische behandeling, namelijk ondersteuning in praktische zaken en begeleiding bij sociale contacten, werk en scholing. Cliënten gebruiken aantoonbaar minder medicatie en het aantal opnames loopt terug.
Centrum De Brouwerij is gevestigd in een oud pand waar de deur altijd openstaat. Zo kunnen cliënten hier zonder afspraak de psychiater, SPV'er of verpleegkundig specialist benaderen. Zie voor meer info: www.molemann.nl/brouwerij

Ervaringsdeskundigheid

De inzet van ervaringsdeskundigen in de professionele ondersteuning biedt grote meerwaarde. Kwetsbare personen ervaren de ondersteuning door peers en de begeleiding van ervaringsdeskundigen als gelijkwaardig en waardevol. Zij weten immers uit eigen ervaring wat het betekent om een herstelproces door te maken en zij kunnen laten zien waartoe herstel kan leiden en daarmee als rolmodel fungeren. Daarmee bieden ze hoop en perspectief, maar laten ook zien dat je zelf je verantwoordelijkheid moet nemen voor je persoonlijk herstel.

Door reflectie op en analyse van de ervaringen met levensontwrichting en herstel ontstaat kennis over de vraag: 'wat vind ik zelf dat er aan de hand is en wat helpt mij?' Zo ontstaat ervaringskennis, waarmee het eigen herstel ontstaat. Een volgende stap naar ervaringsdeskundigheid is het leren van vaardigheden om deze ervaringskennis ook voor anderen in te zetten. Bij het werken als ervaringsdeskundige spelen waarden als gelijkwaardigheid, wederkerigheid, hoop, steun, persoonlijke verantwoordelijkheid, gezamenlijk leren en geloof in het herstel een belangrijke rol. Professionele ervaringsdeskundigen zijn niet alleen werkzaam in cliënt-gestuurde voorzieningen, maar ook in de teams van de 'reguliere' voorzieningen.

Cultuursensitief werken

Inwoners met een migratieachtergrond vragen eerder hulp bij het lezen en begrijpen van brieven en officiële documenten dan met een ondersteuningsvraag. Vaak blijkt echter achter deze eerste vraag meer problematiek schuil te gaan. Bij het vergroten van de toegankelijkheid van ondersteuning is het van belang samen te werken met migrantenorganisaties in de regio. In de begeleiding van personen uit een opvangsituatie wordt ook gekeken of er specifieke zorgvragen zijn die voortkomen uit het hebben van een bepaalde culturele achtergrond. Ook is er aandacht voor taalachterstanden bij inwoners.

Aanpak personen met verward gedrag

Het regionale schakelteam personen met verward gedrag heeft voor de regio Utrecht een integrale aanpak personen met verward gedrag ontwikkeld. In dit team werken de regiogemeenten samen met cliënt- en familievertegenwoordigers, aanbieders van GGZ en zorg voor verstandelijk gehandicapten (VG), aanbieders beschermd wonen en maatschappelijke opvang, wooncorporaties, buurtteams, politie en het veiligheidshuis. De U16-gemeenten kiezen voor een sluitende aanpak waarbij het cliënt- en familieperspectief het uitgangspunt is. Zoveel mogelijk wordt aangesloten bij wat in de wijk georganiseerd kan worden. De regio heeft een goede basis van signalering, zorg en ondersteuning waarop de aanpak personen met

Inspirerend voorbeeld:

Umah-hai: Woon/ Werkgemeenschap

Umah-hai is ontstaan vanuit een cliëntinitiatief. Het biedt mensen met een verleden in de psychiatrie en/of verslavingszorg een tijdelijke (beschermde) woonomgeving en diverse werkgerichte dagbestedingsprojecten. Het team van medewerkers bestaat zoveel mogelijk, uit professionals met een ervaring in de psychiatrie en/of verslavingszorg. Zowel medewerkers als deelnemers wordt de mogelijkheden geboden om herstelgericht te leren denken en zich te ontwikkelen tot (professionele) ervaringsdeskundigen. In het herstelgericht werken zoekt men bij Umah-hai naar een balans tussen kracht en kwetsbaarheid van het individu en die van de gemeenschap. Daarbij ligt de nadruk op het feit dat herstel continu in beweging is. Wederkerigheid, gelijkheid, vertrouwen en saamhorigheid zijn de belangrijkste kernwaarden. Zie ook: www.umah-hai.nl

verward gedrag aangehaakt kan worden. De integrale, gebiedsgerichte wijkteamaanpak en de daarmee samenhangende de ontwikkeling van GGZ in de wijk, vormen hiervoor de basis.

2.5 Wonen

Iedere inwoner heeft behoefte aan een goede en veilige woonplek als basis voor het opbouwen van een bestaan. Sterker nog: het is één van de belangrijkste voorwaarden voor herstel. Een eigen woonplek draagt namelijk bij aan het gevoel van eigenwaarde en de identiteit van een persoon en is een voorwaarde voor (toekomstige) maatschappelijke participatie. Ook kwetsbare personen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, waaronder jongvolwassenen die bijvoorbeeld uitstromen uit de Jeugdzorg, hebben een voorkeur voor zelfstandig wonen in de wijk. Het merendeel van hen kan dit, met voldoende ondersteuning, ook. Het huisvesten van kwetsbare personen in een de wijk, vraagt om een gevarieerd aanbod aan woonvarianten, zowel zelfstandig verspreid door de stad als juist gezamenlijk, bijvoorbeeld geclusterd, om tegemoet te kunnen komen aan de verscheidenheid aan woonwensen.

Realiseren van voldoende woonplekken

Op de gehele woningmarkt in de regio Utrecht is sprake van schaarste, zo ook op gebied van -kleine en betaalbare- sociale huurwoningen. Bij nieuwbouwprogramma's zou de focus gelegd moeten worden op vergroting van de gehele voorraad sociale huurwoningen, waar woningen voor kwetsbare personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen onderdeel van uit maken. Ook kan druk van de ketel worden gehaald door het realiseren van tijdelijke woonplekken, bijvoorbeeld via transformatie van kantoorpanden en (tijdelijk) leegstandsbeheer, maar ook door het realiseren van tijdelijke woonruimte. Dit soort woncomplexen wordt vaak bewoond door een mix van starters, statushouders en uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Daarbij zou het goed zijn om de mogelijkheden van beschikbare huisvesting beter te benutten door ervoor te zorgen dat men zich tijdig inschrijft voor huisvesting bij bijvoorbeeld Woningnet.

In de U16-regio bestaan verschillende woonvisies, zo ook in Utrecht. De Utrechtse Woonvisie 2015 is onder andere uitgewerkt in het Actieplan Sociale Woningbouw (December 2016). De visies en actieplannen die lokaal zijn opgesteld, kunnen beter op elkaar worden afgestemd. In de regio wordt momenteel dan ook gesproken over een regionale woonvisie. Het is de bedoeling tot een akkoord te komen over regionale doelen die vervolgens vertaald worden in lokale prestatieafspraken. Een van de kernpunten hierin is het vergroten van de voorraad sociale huurwoningen

evenals betaalbare kamers en studio's voor onder andere de kwetsbare personen die uitstromen uit voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Aangezien een groot deel van die voorzieningen nu in de stad Utrecht is gevestigd, zullen verschuivingen richting de regiogemeenten plaatsvinden.

De komende tijd moet worden onderzocht hoe groot de vraag is evenals hoe en in welk tempo de huisvesting van deze kwetsbare personen kan worden gerealiseerd in de regio en welk woningaanbod hiervoor nodig is en moet worden bijgebouwd. Bouwen kost echter vaak veel tijd en de mogelijkheden zijn beperkt. Het is dan ook interessant om te kijken naar creatieve wijzen/manieren voor het realiseren van woonplekken, zoals het ombouwen, opsplitsen of opknappen van (leegstaande) panden; het realiseren van tijdelijke woningen of kamers; het uitbreiden van het concept omklapwoningen naar omklapkamers voor jongvolwassenen; het anders of elders benutten van woningen en ten slotte het faciliteren van particuliere initiatieven, zoals inwonen of de bouw van 'meer-generatiehuizen'.

Belangrijke aandachtspunten

Voor de realisatie van nieuwe soorten woonplekken voor kwetsbare personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen is bovendien een aantal aandachtspunten geformuleerd:

- *Gespikkeld wonen*
  Wij willen verschillende woonconcepten in de regio zoals 'gespikkeld wonen' -met daarin een combinatie van leunende en steunende bewoners- of bijvoorbeeld kleinschalige woongroepen;
- *Betaalbare huisvesting*
  Passende en betaalbare huisvesting is noodzakelijk om te voorkomen dat de kwetsbare inwoner kiest voor een zorgaanbieder met de gewenste huisvesting in plaats van zelfstandig wonen in bijvoorbeeld een wooncomplex;
- *Buurtniveau*
  Op buurtniveau is betrokkenheid van de buurt bij mensen die een nieuwe start gaan maken essentieel. Bij nieuwbouwprojecten kan hierop worden geanticipeerd door van meet af aan het aspect van ontmoeting mee te nemen in de bouwplannen;

- *Scheiden financiering wonen en zorg*
  De zorg wordt gefinancierd via de Zorgverzekeringswet, Wmo of eventueel (verlengde) Jeugdzorg of forensische zorg. De woonlasten moeten echter door de cliënt zelf worden betaald. Door wonen en zorg financieel te scheiden krijgen kwetsbare inwoners meer zelfstandigheid omdat zij kunnen blijven wonen als de zorg ophoudt;
- *Passende contractvormen*
  Het is van belang te zoeken naar een geschikte contractvorm. Zoals bijvoorbeeld het omklapcontract waarbij een corporatiewoning door een zorginstelling, tijdelijk wordt doorverhuurd aan een kwetsbare inwoner. Indien blijkt dat de cliënt zelfstandig kan wonen, wordt het contract 'omgeklapt' en sluit de corporatie een reguliere huurovereenkomst met de bewoner. Dit concept kan in de regio worden uitgebreid naar omklapkamers voor jongvolwassenen;
- *Terugvalmogelijkheden*
  Ook is het essentieel dat er goede terugvalmogelijkheden beschikbaar zijn voor wie het zelfstandig leven in de wijk (tijdelijk) onhoudbaar is, bijvoorbeeld door het tijdelijk overnemen van de huurverantwoordelijkheid waardoor huisuitzetting wordt voorkomen;
- *Omgevingsbeheer*
  Om de nieuwe vormen van samenleven voor zowel de buurt als voor de nieuwe inwoner te laten slagen, moet er aandacht zijn voor omgevingsbeheer. Dit beheer heeft betrekking op het communiceren over de nieuwe situatie, het voorkomen van incidenten, maar ook op het stimuleren van wijkactiviteiten waarin de verbinding met de buurt wordt gezocht. Door in de planning van de buitenruimte en omgeving in te spelen op nieuwe vormen van samenleven, kan worden gewerkt aan nieuwe woonconcepten in de regio. Bijvoorbeeld door woningen te bouwen in een zgn. 'hofjesstructuur';
- *Ontschotting en ontregelingen*
  Andere genoemde voorwaarden voor het realiseren van verschillende soorten woonplekken, is allereerst de ontschotting tussen interne domeinen bij gemeenten. Het gaat dan bijvoorbeeld om samenwerking tussen de afdeling Werk & en inkomen en Wonen, om te komen tot een integrale aanpak van woonplek en schulden. Ook bij andere partners, zoals woningcorporaties en zorgaanbieders is een dergelijke ontschotting nodig. Bij "ontregelen" kan gedacht worden aan het slim omgaan met de mogelijkheden om af te wijken van de kostendelers norm en aan het benutten van mogelijkheden in de ruimtelijke regelgeving.

Denk bijvoorbeeld aan Najib

Wanneer Najib op zijn 17e uit huis gaat, gaat dat eerst goed. Hij heeft werk en daardoor zijn zaken op de rails. Als hij die baan in 2001 kwijtraakt, stapelen de schulden zich echter op en vervalt hij in gokgedrag en drugsgebruik. Hij raakt zijn huis kwijt en slaapt 7 jaar lang bij verschillende vrienden en kennissen. Werken doet hij zo veel mogelijk.

In 2008 beseft hij dat de situatie onhoudbaar is en klopt hij aan bij de Tussenvoorziening. Gedurende 2 jaar woont hij beschermd, maar twee weken voordat zijn urgentie zal worden aangevraagd, gaat het mis. Door een opstootje met een medebewoner moet hij verhuizen naar een andere locatie. Hij kiest ervoor zijn traject niet af te maken en gaat op zoek naar een eigen woning. Weer gaat dit 2 jaar goed, tot hij in 2013 opnieuw zijn baan verliest en zijn eerdere problemen wederom opspelen.

In 2015 start hij een nieuw traject bij de Tussenvoorziening en bouwt hij langzaam zijn leven weer op. Hij werkt aan zijn schulden, probeert zijn gok- en drugsproblemen te overwinnen en doet veel vrijwilligerswerk. Dat werk helpt hem het meest, vertelt hij. Hij kan zich er ontwikkelen, het brengt hem een ritme en voorkomt dat hij vervalt in zijn oude gedrag.

Hij geeft aan dat woonruimte en het hebben van uitdagend werk de basis vormen voor zijn herstel. Daarnaast is voor hem de schuldhulpverlening heel belangrijk, want als hij straks zijn schulden heeft afgelost kan hij met een schone lei verder werken aan zijn toekomst.

2.6 Activering en werk

Het is voor alle kwetsbare inwoners van groot belang om zo snel mogelijk aan de slag te gaan met activering en werk. Het is voor het herstel belangrijk dat zij stap voor stap weer mee gaan doen en mee gaan tellen door een (kleine) bijdrage te leveren aan de samenleving. Hierdoor verschuift de focus op iemands problematiek naar de focus op iemands mogelijkheden. Het gaat in de eerste plaats om zingeving: gehoord, gezien, geliefd en gekend worden. Hierbij is een onderscheid te maken tussen activering enerzijds en (mee)werken anderzijds.

Activering

Het gaat erom dat iemand (weer) mee gaat doen in de samenleving, personen ontmoet, een netwerk opbouwt en zo een begin maakt aan herstel. Het gaat om het gevoel erbij te horen, ertoe te doen. Activering kent niet de verplichtende sfeer van werk, men werkt vooral aan jezelf. Stilzitten en niets doen werkt averechts. Het is dus zaak om kwetsbare inwoners zo snel mogelijk in beweging te brengen. Dit kan al klein beginnen, door hen bijvoorbeeld mee te laten helpen met huishoudelijke taken of te stimuleren om mee te gaan naar een inloop.

(mee)Werken

Bij werk levert de inwoner een prestatie: je hebt bepaalde taken (of hersteldoelen) waarvoor je je bed uit moet én wilt komen. Het gaat om wederkerigheid, om afspraken tussen bijvoorbeeld een werkgever en werknemer. Overigens betreft het in de meeste gevallen een vorm van vrijwilligerswerk.

Persoonlijke ontwikkeling

Ook het volgen van een herstelcursus kan worden gezien als een vorm van werk, namelijk werken aan je eigen herstel. Dat vraagt veel van deelnemers qua inspanning, inzet en motivatie. Een kanttekening die hierbij geplaatst moet worden is dat een rustige, veilige situatie helpt om vanuit te werken. Het belangrijkste is daarom personen te ondersteunen en te stimuleren om stappen te maken in activering en werk, maar om ook aandacht en ruimte te hebben voor de persoonlijke ontwikkeling; het werken aan jezelf.

Werk en activering op maat

De ambitie is dat iedereen werkt binnen zijn of haar mogelijkheden. Werk is hier wel gedefinieerd in een brede context, zoals bijvoorbeeld werken aan eigen herstel, vrijwillige inzet, re-integratietrajecten, betaald werk. De ambitie is dat iedereen gedurende een week tenminste

twee, maar liever vijf dagdelen werkt. De behoefte, het talent en interesses moeten centraal staan bij de toeleiding naar werkzaamheden.

Samenwerking in de keten

De inwoner mag niet ondergesneeuwd raken in de systeemwerelden van het UWV, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Een constructieve samenwerking tussen inwoner, professional en werk & inkomen is noodzakelijk. Om de ambitie op activering en werk voor elkaar te krijgen, is er een aantal aandachtspunten:

1. *Een goed en gevarieerd (on)betaald werk aanbod*
   Die variatie zit hem vooral in een brede keuze voor het soort werkzaamheden, het al dan niet hoeven samenwerken en bijvoorbeeld binnen/buiten het eigen netwerk. Daarnaast helpt ook een variatie in vormen van begeleiding of ondersteuning bij het werk;
2. *Diverse in te zetten instrumenten bij toeleiding naar betaald werk*
   Zoals scholing, job-coaching, en verschillende instroom trajecten. Dit vraagt een goede afstemming tussen het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de sociale diensten. Ook vergt het goede samenwerking in de driehoek tussen de uitvoering van de participatiewet, de uitvoering van de wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de diverse werk- en activeringspartijen. De methode Individuele Plaatsing en Steun (IPS) als 'work First instrument' is een bewezen middel en kan veel vaker dan nu gebeurt ingezet worden. Voor jongeren en jongvolwassenen is scholing soms nog mogelijk binnen het reguliere onderwijs. Afhankelijk van de vooropleiding kan dan alsnog een startkwalificatie worden behaald;
3. *Voorkomen van negatieve financiële prikkels*
   Denk aan bijvoorbeeld géén eigen bijdrage in dagbesteding, het niet korten op de uitkering en het juist wel vergoeden van gemaakte kosten, zoals reiskosten buiten de eigen woonplaats.

De leeftijdsgroep jongvolwassenen (18-27) vraagt specifieke aandacht. Vanwege de grotere leerbaarheid van deze groep dient specifiek aanbod te zijn op de leefgebieden: wonen, inkomen en werk. Dit vraagt om te ontwikkelen combinaties van leren en werken ondersteund door zorgbegeleiding.

Denk bijvoorbeeld aan Alex

Als je hem 20 jaar geleden had gezien had je Alexander niet herkend. Als hij in 1996 zijn baan verliest, gaat het niet goed. Hij komt weinig buiten en verwaarloost zichzelf. Zijn bipolaire stoornis, die pas laat is gediagnostiseerd, krijgt de overhand. Dit resulteert in een 2 jaar durende opname in Zeist, waar hij in een groep werkt aan zijn resocialisatie. Hij moet erg wennen aan alle strenge regels.

In 2001 krijgt hij een prettige flat samen met één huisgenoot toegewezen. Helaas loopt het niet lekker met de huisgenoot en Alexander besluit een andere plek te zoeken. Eind 2003 wordt hij in een woongroep met 4 anderen geplaatst. Hoewel het huis oud is, is het een fijne plek en met zijn huisgenoten heeft hij goed contact. In 2008 verhuist Alexander naar zijn eigen appartement in een appartementencomplex in Zeist waar hij veel personen kent van vroeger. In 2011 krijgt hij daar een relatie. Dit betekent veel voor zijn herstel, want het vlakke gevoel door medicatie maakt plaats voor gevoelens die hem over de moeilijkheden in zijn leven helpen.

Als dagbesteding doet Alexander veel vrijwilligerswerk. Zo heeft hij geholpen bij het dagactiviteitencentrum en helpt hij momenteel in het ontmoetingscentrum in zijn appartementencomplex. Ook vervult hij verschillende taken bij het bureau Herstelondersteuning van Kwintes, wat hem veel energie geeft. Het gaat goed met hem, hij is zelfs op zoek naar een volledig zelfstandige woning.

2.7 Financiën op orde

Het hebben van voldoende inkomen en financiële zelfredzaamheid zijn belangrijke randvoorwaarden voor een volwaardig leven en de weg naar herstel. Uit onderzoek blijkt dat personen die in armoede leven en schaarste ervaren, van dag tot dag leven, onverstandige beslissingen nemen en lijden aan tunnelvisie. Het gevolg is dat zij vaak niet goed meer in staat zijn om doelgericht en probleemoplossend te handelen. Om deze reden is een primaire focus op aanpak inkomen en schulden essentieel.

Inkomen

Mensen met schulden weten vaak niet waar zij financieel recht op hebben, bijvoorbeeld in de vorm van uitkeringen en toeslagen. De begeleiding kan hen helpen bij het op orde brengen van het inkomen. Vooral bij daklozen is het van belang dat vanaf het moment dat zij in een nieuwe woning komen direct huur, borg, energie en inboedel kunnen betalen. Extra aandacht is nodig voor jongvolwassenen die uit de jeugdzorg stromen en voor wie het vaak praktisch, vanwege de hoogte van huurprijzen niet mogelijk is iets te huren. Ook is het belangrijk dat inkomen en huur in balans met elkaar blijven.

Schulden

Om huisuitzetting te voorkomen is het tijdig signaleren van schulden belangrijk. Organisaties -zoals een energiebedrijf, een woningcorporatie of een ziektekostenverzekeraar- kunnen goed constateren of er financiële achterstanden zijn. Personen met schulden komen in een negatieve spiraal terecht want hierdoor ontstaan ook vaak problemen op andere levensgebieden. Er moet dus snel ingespeeld worden op signalen door bijvoorbeeld preventief financieel advies en ondersteuning te geven bij beginnende financiële problemen. Dit kan bijvoorbeeld door het inzetten van financiële maatjes. Vrijwilligers kunnen bij de inwoner thuis de administratie weer op orde brengen. Daarnaast kunnen financiële professionals regelingen treffen met de belastingdienst en schuldeisers over betalingsregelingen.

Budgetbeheer

Voor velen is budgetbeheer ook tijdens het zelfstandig wonen noodzakelijk om de financiën op orde te houden. Na afloop van schuldsanering kunnen vrijwilligers de inwoners ondersteunen, zodat de ingezette lijn naar financiële zelfstandigheid meer kans van slagen heeft.

Samenwerking in de keten

Wij willen een effectieve integrale aanpak op de domeinen inkomen, armoedebeleid, wonen en zorg, ter voorkoming van huisuitzetting tot stand brengen. Partijen als de afdelingen Werk & Inkomen, woningcorporaties, wijkteams, zorgorganisaties en woningbouwcorporaties moeten op cliëntniveau samenwerken op het gebied van budgetbeheer, financiële begeleiding en woonbegeleiding. In zo'n gezamenlijk traject moet er een regiehouder aangewezen worden. Ook moet een uniforme werkwijze met betrekking tot de toepassing van de privacywetgeving komen. Bij verhuizing naar een andere gemeente moeten personen nu opnieuw een uitkering aanvragen en de schuldhulpverlening stopt dan ook. Wij willen in de regio standaard afspraken maken over een snelle overdracht van hulp en uitkeringsgegevens naar de volgende gemeente.

2.8 Opvang

Onze ambitie is dat iedereen die in de stad of de regio Utrecht woont een dak boven het hoofd heeft. Door woonproblemen tijdig te signaleren willen we voorkomen dat mensen dakloos raken. Voor gezinnen met kinderen is dit extra urgent. Als iemand toch dakloos raakt, bieden we snel tijdelijke opvang met hulpverlening, met als inzet dat betrokkene weer zo snel mogelijk een 'gewoon' dak boven het hoofd heeft. De ondersteuning aan personen die dakloos (dreigen) te worden baseren wij op vier pijlers:

1. Voorkomen van dakloosheid;
2. Opvang en hulp voor wie toch dakloos raakt;
3. Maatwerk in hulpverlening;
4. Begeleiding van (ex)daklozen die weer een woonplek hebben gevonden.

Met deze pijlers streven wij ernaar dat minder personen (opnieuw) dakloos raken en er minder plekken in de eerste opvang nodig zijn. Tegelijkertijd zetten wij in op een zo kort mogelijk verblijf in de opvang en een snellere doorstroom naar een, in overleg met de persoon te bepalen, passende woonplek. De eerste, derde en vierde pijlers zijn al beschreven in het hoofdstuk over lokale professionele ondersteuning.

Als opvang toch nodig is

In de situatie dat iemand toch zijn woonplek verliest, streven wij naar snelle stabilisatie door een veilige plek te bieden en direct te werken aan oplossingen. Door 24-uurs opvang, met ruimte voor privacy en goede ondersteuning zetten wij in op een kort verblijf en snelle doorstroming naar een (semi) permanente woonplek.

Daarvoor is één duidelijke plek nodig waar iemand terecht kan. Een integrale screening in een vroeg stadium en het koppelen aan een vaste trajectmanager zijn daarbij belangrijke eerste stappen. Het hulpaanbod op maat: bestaat uit toeleiding naar een tijdelijke verblijfplaats, het regelen van een briefadres, starten met het oplossen van schulden, werken aan nieuw perspectief op wonen en werken en indien nodig doorverwijzing naar specialistische zorg bij daklozen met ernstige psychiatrische problemen of een verstandelijke beperking. Dit is georganiseerd in het Team Herstel, waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn. Voor de personen voor wie die stap naar de hulpverlening te groot is, zijn er veldwerkers op straat nodig die het eerste contact kunnen leggen.

In de regio's zullen lokaal verschillende time-outvoorzieningen georganiseerd worden, variërend in omvang en doelgroep. Deze opvanglocaties zijn verschillend van aard, maar allen bieden kortdurend verblijf en ondersteuning, gericht op het stimuleren van het hersteltraject en bieden een veilige basis voor het vinden van een eigen woonplek, activering of werk en ondersteuning. Kwetsbare personen zouden er gedurende een aaneengesloten periode kunnen verblijven, met als uitgangspunt dat de plek tijdelijk van aard is en dat iemand zo snel mogelijk doorstroomt naar een eigen woonplek. Zo snel mogelijk na binnenkomst moet worden gestart met het regelen van praktische zaken, zoals het oplossen van schulden, en activering. Dit is een voorwaarde om gebruik te maken van een time-outvoorziening.

Voor personen die niet opgevangen kunnen worden in de lokale time-outvoorzieningen zijn er een aantal regionale opvangvoorzieningen. Deze zijn bedoeld voor personen die dakloos zijn maar niet lokaal kunnen worden opgevangen, zie hiervoor 2.9.

Uitstroom ex-gedetineerden

Een groot deel van de ex-gedetineerden stroomt dakloos uit en heeft daarmee een grote kans op recidive. Door de dakloosheid kan de persoon zijn leven niet op de rit krijgen. Daklozenopvangplekken gaan vaak gepaard met allerlei verleidingen, waaronder bijvoorbeeld ook drugsgebruik. Afspraken zijn nodig over huisvesting (woningen, kamers) en begeleiding (voor behoud structuur, toezicht, ondersteuning). Hiermee wordt voorkomen dat opnieuw misstappen worden begaan.
In geval van een Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (ISD), is het extra van belang dat uitstroom zonder dakloosheid gebeurt. ISD behelst een intensief traject met het doel recidive te voorkomen. Zonder woonruimte is dat

bijna niet haalbaar. De wens is om bij start van de ISD al in te zetten op een beschikbare woning (toezegging) als de (ex-)gedetineerde na 2 jaar vrijkomt. Na afloop van detentie kan het gewenst zijn naar een nieuwe gemeente te verhuizen om daarmee te voorkomen dat de persoon in kwestie weer in het oude netwerk terechtkomt.
Een ander aandachtspunt in het voorkomen van recidive is de continuering van de zorg op het moment dat de forensische titel afloopt en een persoon bijvoorbeeld nog wel begeleiding behoeft.

2.9 Regionale voorzieningen

Het landschap aan voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang is divers. We gaan er in principe van uit dat alle personen lokaal geholpen kunnen worden. Voor een klein percentage van deze kwetsbare personen ligt het lokaal organiseren van voorzieningen echter niet voor de hand. Dit geldt in de volgende situaties:

1. *Veiligheid en (ernstige) overlast*
   De inwoner heeft een dusdanige kwetsbaarheid dat zijn veiligheid of die van anderen in gevaar komt.
2. *Specialisme*
   De inwoner heeft een dusdanige kwetsbaarheid dat hiervoor schaarse hoog-specialistische en intensieve zorg bij elkaar gebracht moet worden om een goede ondersteuning te kunnen bieden.

De volgende voorzieningen worden daarom regionaal georganiseerd:

- *Bijzondere opvang*
  - Voor personen die niet lokaal kunnen worden opgevangen, omdat zij te zware verslaving, psychiatrische problemen, ernstige gedragsproblemen of een combinatie daarvan hebben;
  - Ook worden personen die geen regiobinding hebben tijdelijk opgevangen in regionale voorzieningen;
  - Naast opvang gaat het ook om de gebruikersruimte voor verslaafden, de ziekenboeg, een open inloop voor daklozen en een tijdelijke voorziening bij koud weer.
- *24-uurs voorzieningen:*
  - Voor personen die moeite hebben met sociale omgang en daarom in een prikkelarme omgeving moeten wonen. De bewoners hebben weinig begeleiding nodig maar beheer is noodzakelijk. Er is weinig perspectief op uitstroom;
  - Voor personen met LVB in combinatie met autisme. De kans op uitstroom is zeer gering;

- Voor personen met een licht verstandelijke beperking en verslaving die prikkelgevoelig zijn. Begeleiding is specialistisch vanwege de combinatie van problematiek. Slechts zeer beperkte uitstroom is mogelijk;
- Voor personen met ernstige gedragsproblemen die grote overlast zouden veroorzaken in een reguliere woonsituatie. De betreffende personen kennen een zeer langdurige relatie met de hulpverlening en zijn onder dagelijkse behandeling van forensische behandeling en begeleiding. Uitstroom naar een lichtere voorziening is op den duur mogelijk;
- Voor verslaafde personen en personen met psychische problemen, vaak gaat het om multi-problematiek. Verslaafde personen worden door hun jarenlange gebruik vaak snel oud. De hostels zouden daarom, deels, omgezet moeten worden in een zorgtehuis. Uitstroom van de jongere groep is, vaak na jarenlang verblijf, mogelijk;
- Voor personen waarbij sprake is van psychiatrie en/of verslaving en die kiezen voor kleinschaligheid en begeleiding vanuit ervaringsdeskundigheid; Uitstroom is goed mogelijk.
- Voor verslaafde personen die een abstinent verblijf nodig hebben en kiezen voor een antroposofische benadering, zonder gebruik van medicatie om verslavingsgevoeligheid te onderdrukken. Uitstroom naar zelfstandig wonen met ambulante begeleiding is goed mogelijk;
- Voor personen met eetstoornissen. Uitstroom naar zelfstandig wonen met ambulante begeleiding is goed mogelijk.

In totaal zullen naar schatting ongeveer 250 tot 300 plaatsen in regionale 24-uursvoorzieningen worden georganiseerd. Het uiteindelijke aantal zal nog op een later moment worden bepaald. De personen die blijvend afhankelijk zijn van ondersteuning zullen mogelijk worden ondergebracht in de Wlz. Vooralsnog is deze ondersteuning ondergebracht in de Wmo. De 24 uursvoorziening voor eetstoornissen is een landelijke voorziening waarvoor waarschijnlijk een landelijke financiering komt in het nieuwe verdeelmodel.

2.10 Toegang

De huidige wijze van regionale toegang tot maatwerkvoorzieningen vanuit de centrumgemeente kan geleidelijk overgaan naar de lokale gemeenten, die verantwoordelijk worden voor toegang tot lokale voorzieningen. Meerwaarde van lokale toegang is dat het gekoppeld kan worden aan andere lokale ondersteuning en hierdoor kan beter maatwerk geleverd worden. Ook is er beter zicht op hoe het gaat

met deze personen, waardoor automatisch ook meer kans is voor preventie en ondersteuning bij herstel.
Elke gemeente kan eigen keuzes maken in het vormgeven van de toegang. De lokale toegang kan bijvoorbeeld bij de sociale wijkteams belegd worden, maar het kan ook een ander lokaal team zijn. Het zal moeten aansluiten bij eerder gemaakte inrichtingskeuzes van een gemeente voor de overige vormen van Wmo- voorzieningen. Ook de schaalgrootte van een gemeente speelt daarbij een rol. Kleinere gemeenten zouden de toegang bijvoorbeeld in een samenwerkingsverband vorm kunnen geven. In ieder geval gelden de volgende randvoorwaarden:

- Elke gemeente heeft zijn basisset aan ondersteuning op orde, breder dan alleen Wmo, zoals passende huisvesting, begeleiding, schuldhulp, inkomen, behandeling via zorgverzekeraars, etc. Zie de volgende paragraaf voor een nadere beschrijving van deze basisset.
- Er zijn afspraken over wanneer een specifieke situatie vraagt om ondersteuning elders in de regio dan de gemeente van herkomst, of als iemand van buiten de regio zich meldt. Het is belangrijk dat het lokale team dat de toegang verleent voldoende kennis, vaardigheid en capaciteit heeft voor het beoordelen van de ondersteuningsbehoefte van deze kwetsbare personen.

Toegang regionale voorzieningen

De toegang tot regionale voorzieningen, wordt beoordeeld door een centrale toegang die zicht heeft op de sociale kaart en beschikbaarheid van de benodigde voorzieningen. De lokale toegang kan doorverwijzen naar de centrale toegang als uit het onderzoek blijkt dat het lokale aanbod onvoldoende is. De centrale toegang beoordeelt vervolgens of een regionale voorziening nodig is. Daarnaast krijgt de centrale toegang wellicht een rol in de toegang tot landelijke voorzieningen, de samenwerking met omliggende regio's en complexe en moeilijk plaatsbare casussen.
Tot slot heeft de centrale toegang een adviserende rol naar de lokale teams en delen zij hun expertise. Ten behoeve van de inrichting van deze regionale toegang gelden de volgende randvoorwaarden:

- Alle gemeenten hanteren dezelfde criteria over het onderscheid tussen regionale voorzieningen en lokale begeleiding;
- Het uitgangspunt bij de verwijzing van de lokale toegang naar de centrale toegang is zoveel mogelijk een eenmalig onderzoek. Hierover moeten procesafspraken worden gemaakt.

Denk bijvoorbeeld aan Paul

‘De schrik van de maatschappelijke opvang’ zou je Paul kunnen noemen halverwege de jaren ´90. Een grote imposante man met een vlotte babbel en een opvliegend karakter. En verslaafd, zwaar verslaafd. Met zijn gedrag maakt hij het zo bont dat de meeste mensen, ook de meeste hulpverleners, hem liever zien gaan dan komen.

Paul probeert van alles: opnames in afkickklinieken zowel in Nederland als daarbuiten; een eigen flat huren; een opleiding starten; werken; voorlichting geven. Telkens loopt hij tegen regels, misverstanden, onrecht en zichzelf aan. Als hij in 2011 weer zijn huis kwijtraakt vanwege huurachterstand is hij ten einde raad. Na een aantal weken op straat en een aantal schorsingen bij de opvang, treft hij toevallig een voormalig begeleider. Paul bespreekt zijn situatie met de begeleider en deze overtuigt zijn team om Paul, ondanks zijn reputatie, toch weer in zorg te nemen. Vlak voor kerst betrekt hij zijn kamer bij beschermd wonen.

De eerste weken verlopen uitstekend en vol goede moed start Paul met activiteiten als sporten en koken, maar als er beslag wordt gelegd op zijn uitkering, vervalt Paul terug op zijn drugsgebruik. De woning vervuilt, maar wordt weer opgeruimd als Paul enigszins is gestabiliseerd. De begeleiders proberen de hulpverlening op een andere wijze vorm te geven door te focussen op hetgeen wel bereikt is. Deze ´golfbeweging´ duurt enkele jaren voort.

Totdat, eind 2016, zijn ex-vrouw weer toenadering zoekt in verband met hun dochter. De dochter is het oogappeltje van Paul. Het contact wordt weer voorzichtig opgebouwd en Paul verandert in zijn gedrag. Hij klopt bij zijn begeleiders aan met heel andere vragen: hoe ga ik om met mijn rol als vader? Heb ik er goed aan gedaan om toen niet te reageren? Wat kan ik doen als het me teveel wordt? Paul heeft weer een richting in zijn leven gevonden en is voornemens het dit keer niet weer te laten mislukken. Deze kans krijgt hij mogelijk maar één keer.

Toegang tot opvang bij dakloosheid

De komende jaren zal verder worden onderzocht wat de nieuwe inrichting van de opvang betekent voor de toegang tot opvangvoorzieningen. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- Dat de toegang tot opvang laagdrempelig is en dat een inwoner snel ergens terecht kan voor een onderdak en hulpverlening;
- Dat er sprake is van een flexibel systeem tussen gemeenten, waarbij men, wanneer nodig, gebruik kan maken van opvangplekken elders in de regio;
- Dat de toegang tot lokale time-outvoorzieningen in principe een lokale verantwoordelijkheid is.

2.11 Samenwerking in de regio

De U16-gemeenten hebben een gezamenlijke ambitie op het gebied van opvang en beschermd wonen.
De gemeenten voelen zich samen verantwoordelijk voor een goede uitvoering. Daarbij hanteren wij het principe lokaal wat lokaal kan, regionaal wat meerwaarde heeft.
De U16-gemeenten zien samenwerking als voorwaarde om de verandering te realiseren. Daarbij gaat het over bestuurlijke afspraken tussen de gemeenten en tussen gemeenten en verzekeraars, over rolverdeling, financiële risico's en bijvoorbeeld een gedeeld begrippenkader.

Lokale ondersteuning in elke gemeente

De basisset, ofwel de gereedschapskist, van ondersteuning is al een aantal keer genoemd. Deze basisset moet in iedere gemeente aanwezig zijn om het mogelijk te maken dat personen die dakloos zijn geraakt en personen met psychische problemen (weer) zelfstandig kunnen wonen. Deze voorzieningen voorkomen dat problemen van personen escaleren en zij gebruik moeten maken van regionale voorzieningen. Ook kunnen dan cliënten uit regionale voorzieningen weer beter uitstromen naar de lokale ondersteuning. De lokale basisset moet zorgen dat voor elke bewoner naar behoefte een integraal aanbod aan ondersteuning beschikbaar is.
De basisset bestaat uit de volgende onderdelen:

- Professionele ambulante begeleiding;
- Ambulante behandeling via de zorgverzekeraar;
- Toegang tot een woonplek;
- Schuldhulpverlening;
- Inkomen;
- Toeleiding naar (betaald) werk;
- Time-outvoorziening;
- Persoonlijke ontwikkeling;
- Informele zorg;
- Integratie in de wijk;
- Preventie & vroegsignalering.

De exacte inrichting kan per gemeente verschillen zodat goed kan worden aangesloten bij het bestaande lokale aanbod. Sommige onderdelen, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening, werk en inkomen, kunnen op Wmo-regioniveau of arbeidsmarktregio worden georganiseerd.

Iedere gemeente is verantwoordelijk voor de kosten van het lokale aanbod

Het uitgangspunt is dat iedere gemeente financieel verantwoordelijk is voor het eigen aanbod. De opbouw van het lokale aanbod en de afbouw van het bestaande intramurale aanbod zijn bepalend voor het ritme van het financiële ingroeipad. De U16-gemeenten zullen tijdens de overgangsperiode wel de kosten evalueren om te beoordelen of het nieuwe verdeelmodel voldoende financiële ruimte biedt.

Regionale deling van de kosten van regionale voorzieningen

Een aantal voorzieningen zal regionaal worden georganiseerd omdat dit noodzakelijk is vanwege benodigde specialisme of veiligheid. Omdat deze voorzieningen bedoeld zijn voor personen uit de gehele U16, dragen alle U16-gemeenten bij aan de financiering van deze regionale voorzieningen. De exacte verdeelsleutel wordt op een later moment bepaald. Ook de eventuele financiële risico's (tekorten en opbrengsten), zullen onderling worden verdeeld. De kosten van regionale voorzieningen worden op gelijke wijze verdeeld over de gemeenten van de Wmo-regio.

Regionale toegankelijkheid van lokaal aanbod

Kwetsbare inwoners zijn net als andere inwoners vrij te verhuizen binnen de U16-regio. Uitgangspunt is dat de kwetsbare inwoner die gemeente kiest waar de kans op zelfstandig wonen het grootste is. Soms kiest de inwoner bewust een andere gemeente om een nieuwe start te maken. De gemeente waar de persoon woont is verantwoordelijk voor de kosten voor begeleiding en uitkering.

Budget volgt verantwoordelijkheid

Tot 2020 ontvangt de gemeente Utrecht als centrumgemeente het budget voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Om de samenwerkingsagenda in 2018 en 2019 te realiseren, kunnen ten behoeve van de uitvoering van pilots vanuit het centrumgemeentebudget financiele middelen ter beschikking worden gesteld aan gemeenten, mits het totaal van dit budget niet wordt overschreden. Dit betekent dat het van belang is pilots zo in te richten dat er binnen het stelsel van MO/BW voorzieningen mogelijkheden zijn voor afbouw van ondersteuningsaanbod en bijbehorende budgetten.

Na 2020 ontvangen alle U16-gemeenten budget voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Voor het nieuwe verdeelmodel zal ook een ingroeipad worden gehanteerd. Het is nu nog niet duidelijk hoe hoog het totale budget in de U16-regio zal zijn. De taken zullen in 2020 naar verwachting nog niet volledig zijn overgedragen omdat dan nog niet aan alle randvoorwaarden zoals benodigde woonruimte in de regio is voldaan. Instellingen moeten ook de tijd krijgen om hun intramurale voorzieningen af te bouwen. Als na de invoering van het nieuwe verdeelmodel nog centrumgemeententaken bij de gemeente Utrecht liggen, leidt dit wellicht in de overgangsperiode tot de overheveling van budget van de regiogemeenten naar de centrumgemeente. Een financiële werkgroep zal scenario's uitwerken behorend bij het tempo van decentralisatie van de bestaande capaciteit en de bijbehorende financiën. Ook de effecten voor de uitkeringen worden hierin meegenomen.

Gezamenlijke leveringsvoorwaarden voor inkoop

De U16-gemeenten staan voor een gezamenlijk aanbod van ondersteuning en willen lokaal dezelfde producten aanbieden. Voor aanbieders die actief zijn in de U16-regio is het van belang dat de gemeenten dezelfde leveringsvoorwaarden hanteren voor de gevraagde ondersteuning. Dit vermindert de administratieve lastendruk.

Naast uniforme productomschrijvingen streven wij naar uniforme prijzen, kwaliteitseisen en monitoring en de toepassing van landelijke standaarden. De wijze van bekostiging van de zorg en de wijze van aanbesteding kan wel per gemeente/sub-regio verschillen.
Voor de producten voor het regionale aanbod gelden dezelfde leveringsvoorwaarden en deze worden in overleg met de U16-gemeenten omschreven.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Personen kunnen ervoor kiezen om niet de zorg af te nemen bij één van de gecontracteerde zorginstellingen, maar de keuze maken voor een Persoonsgebonden budget (PGB). De inwoner is dan zelf verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning die hij wil inkopen. Wij hebben hierbij extra aandacht voor het bewaken van de kwaliteit van de zorg en ondersteuning; het gaat immers om kwetsbare personen, voor wie het kunnen beheren van een PGB geen vanzelfsprekendheid is. Een voorwaarde voor toekenning van een PGB is daarom dat de cliënt in staat is zijn PGB te beheren en de kwaliteit te bewaken. Een andere voorwaarde is een toets op veiligheid, doeltreffendheid en cliëntgerichtheid van het begeleidings- en PGB-plan, met daarin de afspraken over resultaten, kwaliteit en evaluaties tussen gemeente en inwoner.

De U16-gemeenten streven naar onderlinge afstemming van PGB- beleid en tarieven met als uitgangspunt dat:

- Het PGB niet bedoeld is voor het betalen van de huur;
- De omvang van het PGB nooit meer bedraagt dan de tegenwaarde van de in de betreffende situatie goedkoopste adequate voorziening in natura;
- De kwaliteit van de PGB-voorziening kan worden geborgd.

Bestuurlijke samenwerking

De U16-gemeenten vinden het noodzakelijk om samen te werken op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen, omdat een gemeente niet het gehele aanbod voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen kan aanbieden. De komende jaren zullen in het teken staan van de overgang van verantwoordelijkheid van de centrumgemeente naar de regiogemeenten, van 24-uursvoorzieningen naar ambulante begeleiding en naar meer preventie. Naast de gemeenten hebben hier ook de zorgaanbieders, woningcorporaties, politie en zorgverzekeraars een belangrijke rol. Voor de sturing van de verandering is bestuurlijk samenwerking noodzakelijk. Ook de personen om wie het gaat en hun naasten worden hierbij betrokken.

Juridische vorm van samenwerking

De samenwerking is tot nu toe verlopen via onderling overleg en vastlegging in beleidsplannen. Hiermee zijn positieve ervaringen opgedaan. De gemeenten zien vooralsnog geen voordelen in gemeenschappelijke regelingen. Deze werken bureaucratie in de hand en verminderen de inhoudelijke betrokkenheid. Daarnaast is de bestuurlijke betrokkenheid van de andere partners moeilijk te regelen in een gemeenschappelijke regeling. Wij willen daarom een convenant met alle betrokken partners afsluiten waarin wij bestuurlijk commitment afspreken op de regionale koers.

Samenwerking op beleidsniveau

Ambtelijke samenwerking is gewenst om te leren van de ontwikkelingen in andere gemeenten van de regio en de overgangsperiode zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Om de bestuurlijke afspraken in de praktijk te realiseren is verbinding met het management van de aanbieders van groot belang. Bij de beleidsontwikkeling dienen ook cliënten te worden betrokken.

Samenwerking met zorgverzekeraars en andere financiers beschermd wonen en maatschappelijke opvang, zowel lokaal als regionaal, gaat ook gepaard met behandeling vanuit de zorgverzekeringswet. De behandeling zorgt er voor

dat begeleiding lokaal mogelijk is. Het is de wens van de U-16 gemeenten en de zorgverzekeraar om bij de ontwikkeling van beleid en inkoop samen te werken. De samenwerking kan vorm krijgen in het maken van een gemeenschappelijk beleidskader maar kan ook gericht zijn op lokale experimenten om aan te sluiten bij de lokale zorgvraag. Hoe dit vorm gegeven moet worden vraagt nadere uitwerking.

Er zijn diverse raakvlakken met andere vormen van zorg waarbij de overgang naar zorg voor personen met een verstandelijke beperking en ouderenzorg (WLZ), jeugdzorg (gemeente) en forensische zorg (justitie) de belangrijkste zijn. Kennis over deze raakvlakken is zowel lokaal als regionaal nodig om de burger zo te kunnen ondersteunen dat hij een passende ondersteuning krijgt. De afstemming met zorgverzekeraars, zorgkantoor, gemeenten en justitie vraagt een gemeenschappelijke afstemming vanuit de U-16.

Denk bijvoorbeeld aan Harry

Na een roerige jeugd ontmoet Harry op 18-jarige leeftijd zijn huidige vrouw. Ze krijgen 2 kinderen en verhuizen voor een paar jaar naar Portugal. Bij terugkeer naar Nederland, blijken ze dakloos te zijn. Door gebrek aan een woonadres, kan het gezin geen aanspraak maken op voorzieningen als een uitkering. Daarom wonen ze bijna een jaar lang in een caravan.

Harry is vanwege een dubbele hernia niet in staat om te werken. Hij belandt in de wereld van drank en drugs. Zijn vrouw zorgt zowel voor hem als voor de kinderen, een zware taak die haar een burn-out oplevert. Daarnaast maakt het gezin enorme schulden.

Begin 2004 verhuizen Harry en zijn vrouw naar de daklozenopvang waar Harry in contact komt met de Tussenvoorziening. Zij regelen binnen een aantal weken een woning voor het gezin waardoor er weer een stabiele basis is voor begin aan herstel. Het gaat geleidelijk weer de goede kant op. Gedurende 6 jaar zijn ze bezig met het inventariseren van de schulden en vervolgens 5 jaar met het afbetalen hiervan.

Wat Harry in de toekomst graag anders ziet?
'Meer investeren in wonen in zelfbeheer', had het gezin goed kunnen helpen. Gelukkig zijn ze er zonder die aanpassingen ook gekomen. Harry werkt inmiddels 20 uur per week en ook zijn vrouw is op zoek naar een baan. Het gezin woont samen in een woning in Utrecht. De schulden die ze hadden, zijn vrijwel geheel opgelost

Deel 3

Samenwerkingsagenda

3.1 Inleiding

De gezamenlijk verandering realiseren wij stapsgewijs door lerend te ontwikkelen met pilots als basis voor de verandering. In die verandering wordt ook ruimte geboden aan nieuwe organisatievormen en organisaties. Een belangrijk uitgangspunt is dat de veranderingen de personen die het betreft direct ten goede moeten komen. De veranderingen zullen worden gerealiseerd op basis van de wensen en mogelijkheden van de kwetsbare inwoners. Er zijn drie belangrijke veranderingen:

1. *Verschuiving naar meer ambulante hulpverlening*
   Door zelfstandig te kunnen gaan wonen verbetert de kwaliteit van leven van kwetsbare inwoners. De reeds ingezette ambulantisering van de hulpverlening zal de komende jaren versterkt worden doorgezet.
2. *Inzet op herstel én preventie*
   Door de lokale aanwezigheid van professionals kunnen problemen eerder worden aangepakt. Samenwerking tussen begeleiding en behandeling is hierbij cruciaal.
3. *Verschuiving van taken en budget van de centrumgemeenten naar de (regio)gemeenten*
   De lokale ondersteuning wordt een verantwoordelijkheid van iedere gemeente. Het uiteindelijke tempo van de verschuivingen in taken en budget zal afhangen

van de lokale mogelijkheden voor het opbouwen van capaciteit, de kansen en mogelijkheden van individuele personen om zelfstandig te wonen en de snelheid waarmee de huidige regionale voorzieningen kunnen worden afgebouwd.

De verandering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de U16-gemeenten waarbij het tempo en de inrichting onderling moet worden afgestemd. De effecten van veranderingen op onderdelen en/of plaatsen heeft gevolgen voor andere onderdelen/plaatsen. Deze veranderingen moeten in samenhang worden gerealiseerd zodat de veranderingen ten goede van de cliënten komen.

De komende twee jaar voeren wij in samenwerking met onze partners en de personen om wie het gaat pilots uit die ons leren hoe wij de verandering definitief kunnen vormgeven. Ook zullen wij op diverse onderdelen het beleid nog nader uitwerken. De nadruk ligt op de uitbreiding van de geschikte huisvesting, de inrichting van de lokale professionele ondersteuning en de inzet van informele zorg en peersupport. Wij wisselen regionaal ervaringen uit via bijvoorbeeld kenniskringen en symposia zodat deze leerervaringen in alle U16-gemeenten kunnen worden toegepast.

Naar verwachting worden in 2018 de contouren van het toekomstige budget en de verdeling over de U16-gemeenten duidelijk. Bovendien zal waarschijnlijk in 2019 ook duidelijk zijn welke groepen in de Wet langdurige zorg (Wlz) worden ondergebracht en wat de gevolgen zullen zijn voor de taken van de gemeenten. De verwachting is daarom dat er in 2019 helderheid is over het budget, inclusief het ingroeipad.

Wij zullen de herkomst van de personen die nu gebruikmaken van maatschappelijke opvang en beschermd wonen in kaart brengen zodat wij een inschatting kunnen maken van het aantal personen per gemeente. Het is de bedoeling dat de U16-gemeenten de komende jaren een regionale woonvisie ontwikkelen waarin ook de verschuiving naar zelfstandig wonen in de regio wordt opgenomen.
Dan wordt duidelijk waar woningen beschikbaar komen voor deze beweging.
In 2019 zal het naar verwachting mogelijk zijn om op basis van de pilots en beleidsuitwerkingen de verdere uitwerking per gemeente ter hand te nemen. Tot die tijd blijft de huidige taakverdeling in grote lijnen van toepassing.
Het is dan naar verwachting ook mogelijk een goed beeld te schetsen over opbouw van capaciteit in iedere gemeente en de afbouw van voorzieningen onder verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht als centrumgemeente.

3.2 Voorbeelden van belangrijke projecten

In het kader van de regionale koers is, aanvullend op de innovatieprojecten voor opvang en beschermd wonen, een eerste inventarisatie gemaakt van projecten, pilots en beleidsuitwerkingen die bijdragen aan het realiseren van de regionale koers. Hieronder staan een paar belangrijke voorbeelden.

Lokale professionele ondersteuning: GGZ in de wijk

In 4 proeftuinen wordt uitgezocht hoe we komen tot integrale aanpak van behandeling en begeleiding in de wijk en hoe dit leidt tot betere zorg en een herstelgerichte aanpak, met meer eigen regie bij de cliënt en betrokkenheid van naasten. Naast meer focus op herstel is een ander doel om de samenwerking en afstemming tussen de specialistische GGZ en de basiszorg en partijen in de wijk (huisarts/praktijkondersteuner en Buurtteams) te verbeteren.

Informele zorg en peersupport: zelfregiecentra en inspiratiehuizen

Het zelfregiecentrum is bedoeld als centrum waar men zich ontwikkelt en waar trainingen en cursussen worden gegeven. Het is geen vrijblijvende inloopplaats. Programma's worden gedraaid door ervaringsdeskundigen in samenwerking met andere partijen in de wijk. Daarbij sluiten zij aan bij specifieke problemen en inzet op onderwerpen in de wijk zoals armoede, gezondheid en diversiteit.

Het inspiratiehuis dient als laagdrempelige, vrijblijvende ontmoetingsplek, waar personen zich welkom en veilig voelen en de eerste stap kunnen zetten om de deur weer uit te gaan. Het inspiratiehuis is een plek waar personen zich kunnen ontwikkelen, waar ze geprikkeld en aangemoedigd worden om te participeren, talenten in te zetten en stappen te zetten in een persoonlijk proces.

Wonen: inventarisatie vraagontwikkeling woningen voor uitstroom

Vanuit diverse gemeenten en andere partijen, zoals woningcorporaties en zorgaanbieders, is de wens geuit om op regionaal niveau te monitoren hoe de vraag, van personen die uitstromen uit voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen naar zelfstandige woonruimte, zich in de tijd ontwikkelt. De vraag van kwetsbare jongvolwassenen naar kamers en studio's verdient hierbij aparte aandacht. Het scherp in beeld hebben van de vraag naar woonruimte voor kwetsbare personen, biedt handvatten om in gesprek te gaan met woningcorporaties,

particuliere verhuurders, vastgoedeigenaren en andere stakeholders over (prestatie)afspraken over aanvullend, betaalbaar, passend woningaanbod in de regio.

Wonen: het geschikt maken van bestaande gebouwen voor bewoning

Omdat bouwen tijd kost en de mogelijkheden beperkt zijn, kunnen tijdelijk op creatieve wijzen woonplekken worden gerealiseerd. Het gaat om:

- Het ombouwen, opsplitsen of opknappen van panden, zoals kantoren, verzorgingstehuizen of ander vastgoed van zorgpartijen;
- Het realiseren van tijdelijke woningen of kamers;
- Het faciliteren van particuliere initiatieven, zoals inwonen.

Werk & activering: beleidsmatige samenwerking

Een regionale werkgroep ontwikkelt een gezamenlijk beleid met betrekking tot werk en activering. Hierin komen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde:

- Ontschotting van Participatiewet/WMO/UWV;
- Geschikt aanbod ontwikkelen in de bandbreedte van activering naar werk;
- Instroom van jongeren (18-27) vanuit jeugdzorg en VSO en PRO onderwijs beter te organiseren;
- Perverse financiële prikkels, bijvoorbeeld de eigen bijdrage.

Financiën op orde: nazorg en schuldhulpverlening

Nadat iemand weer een eigen plek krijgt breekt er een kwetsbare periode aan. Niet iedereen is meteen in staat om op eigen kracht zijn leven op de rit te krijgen. Daardoor bestaat het risico dat er weer financiële problemen ontstaan en op den duur huisuitzetting dreigt. Om dit te voorkomen kunnen wij lokaal een pilot starten om te onderzoeken of extra begeleiding kan helpen bij het voorkomen van nieuwe problemen.

Financiën op orde: voorkomen huisuitzetting

Het voorkomen van huisuitzetting door het bieden van inkomensbeheer, financiële begeleiding en tijdelijk overnemen van de huur om dakloosheid te voorkomen. Hierbij wordt samengewerkt met sociale wijkteams, woningcorporaties, etc. Zo nodig wordt ook extra begeleiding ingezet.

Opvang: kleinschalige opvangvoorzieningen

Deze vorm van opvang is tijdelijk van aard, maar biedt bewoners wel de mogelijkheid om gedurende een aangesloten periode vanuit een veilige basis te kunnen werken aan herstel. Zo worden vanuit de time-outvoorzieningen personen die dakloos zijn geworden direct gekoppeld aan zowel ervaringsdeskundigen als professionals die kunnen stimuleren en begeleiden bij het vinden van een eigen woonplek, activering/werk en verdere ondersteuning. Naast het regelen van praktische zaken, zoals het oplossen van schulden, is de ondersteuning binnen de time-outvoorzieningen ook gericht op het versterken van het netwerk. Wij willen kleinschalige opvangvoorzieningen creëren op diverse plaatsen in de regio.

Opvang: regionaal expertiseteam

Een regionaal expertiseteam is een samenwerkingsverband met kennis van de sociale kaart en de ontwikkelingen die in de regio spelen en waar zicht is op eerste opvangplekken in andere gemeenten. De lokale sociale teams kunnen contact opnemen met het expertiseteam voor raad en advies. In de gemeente Utrecht is sinds begin 2017 het Stadsteam Herstel actief. Bij wijze van experiment wordt onderzocht of het Stadsteam Herstel de rol van expertiseteam in de regio op termijn kan gaan vervullen en wat daarvoor nodig is.

Samenwerking in de regio: inrichten gereedschapskist

Vooruitlopend op de decentralisatie per 2020 zal een gemeente de uitstroom van beschermd wonen voor een beperkt aantal cliënten realiseren met zoveel mogelijk elementen uit de gereedschapskist. Het betreffen personen die nu al in die gemeente beschermd wonen en daar ook willen blijven wonen. Dat betekent dat er niet alleen ingezet wordt op scheiden van wonen en zorg maar ook op acceptatie in de wijk, preventie en vroegsignalering, ondersteuning en begeleiding dichtbij, participatie mogelijk voor (on)betaald werk en inzet op schulden en inkomen. Daarbij moet ook een vorm van lokale toegang worden georganiseerd. Er moet bijvoorbeeld onderzocht worden wat ervoor nodig is om sociale wijkteam de toegang te laten verlenen. Ook is het relevant te onderzoeken bij welk ander lokaal team de toegang belegd zou kunnen worden.

Samenwerking in de regio: ontwikkeling gemeenschappelijke leveringsvoorwaarden

De U16-gemeenten willen graag in de regio een vergelijkbare ondersteuning aanbieden. Zij streven naar uniforme productomschrijvingen om daarmee de vergelijkbaarheid mogelijk te maken. Ook maken de gemeenten uniforme prijzen en afspraken over de administratieve afwikkeling, kwaliteitseisen en monitoring. Lokale verschillen blijven mogelijk blijven om in te spelen op lokale verschillen en voorkeuren.

Samenwerking in de regio: 'doorbraak-overleggen'

Bespreken van casuïstiek waarbij sprake is van complexe meervoudige systeemproblematiek die niet op de reguliere manier kon worden opgelost zodat wij kunnen leren over verbeteringen in de organisatie, samenwerking, beleid, regels etc.

Deel 4

Bijlagen

4.1 Huidige stand van zaken regio Utrecht

Inleiding

Utrecht is al geruime tijd verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang. Van 2008 tot 2014 heeft het G4 plan van aanpak de maatschappelijke opvang een enorme impuls gegeven. Het aantal zwaar verslaafde en psychiatrische dakloze personen is aanzienlijk afgenomen.

Vanaf 2015 Is Utrecht als centrumgemeente voor alle gemeenten in de Wmo-regio's Utrecht-west, Lekstroom, Utrecht Zuidoost en Utrecht-stad verantwoordelijk voor beschermd wonen. In totaal maken 16 gemeenten onderdeel van dit centrum, te weten: Bunnik, De Bilt, Houten,

IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Vianen, Woerden, Zeist, De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede. Voor wat maatschappelijke opvang en beschermd wonen betreft, houdt dit in dat Utrecht verantwoordelijk is voor de besteding van het budget en hiervoor contracten sluit met aanbieders.

Verdeling verantwoordelijkheden

Alle personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen die op 1 januari 2015 onder het overgangsrecht AWBZ vielen, vallen nu onder verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht. Personen die in aanmerking willen komen voor maatschappelijke opvang of beschermd wonen, of diegenen waarvan het overgangsrecht afloopt, dienen een aanvraag te doen bij de Regionale Toegang. Dit geldt zowel voor hen met Zorg in natura (ZIN) als voor diegene met een persoonsgebonden budget (PGB).

De regiogemeenten en de gemeente Utrecht zijn verantwoordelijk voor de ambulante begeleiding die onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) bekend was onder de noemers Begeleiding individueel (BGI) en Begeleiding groep (BGG). Deze taken zijn overgedragen aan elke gemeente in Nederland. De gemeente Utrecht draagt wel het volledige risico voor de uitgaven op gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Keten opvang en beschermd wonen

De keten bestaat uit een aantal onderdelen. De eerste opvang bestaat uit de nachtopvang en de (24-uurs) crisisopvang. Personen die langere tijd gespecialiseerde

Figuur 1. Keten opvang en beschermd wonen

ondersteuning nodig hebben op het gebied van opvang en beschermd wonen, worden toegelaten via de Regionale Toegang. Deze ondersteuning bestaat uit 24-uursvoorzieningen, maar ook uit diverse vormen van ambulante begeleiding. Deze kan zowel licht als zwaar zijn, afhankelijk van de behoefte van de betreffende persoon. Naast de instroom vanuit de nachtopvang en crisisopvang (dakloze personen), is er instroom vanuit jeugdinstellingen, GGZ-klinieken, en justitiële voorzieningen. Er wordt echter ook vanuit sociale wijkteams doorverwezen. Zie Figuur 1 voor een schematisch overzicht van de keten.

Instroom

Er verbleven in 2016 in totaal 723 personen in de nachtopvang, waarvan 413 voor de eerste keer. Een groot deel, 47%, verbleef korter dan 8 dagen in de nachtopvang en is niet doorverwezen naar vervolgopvang. In de crisisopvang verbleven in totaal 205 volwassenen en 86 minderjarige kinderen. 5% van de 723 personen in de nachtopvang en 37% van de 205 personen uit de crisisopvang was jonger dan 23 jaar. Ongeveer de helft van alle personen in de nachtopvang en crisisopvang is al eerder dakloos geweest. De belangrijkste oorzaken van dakloosheid zijn schulden en relatiebreuken. Een groot deel van hen kampt met psychische problemen. Bovendien heeft ongeveer 40% een verstandelijke beperking.

Instroom via de Regionale Toegang voor 24-uursvoorzieningen en ambulante begeleiding is voor 45% dakloos. 35% van stroomt in vanuit Jeugd- en GGZ instellingen. 10% komt vanuit de wijk en nog eens 10% komt vanuit justitie of is niet nader gespecificeerd. De instroom van 24-uursvoorzieningen en ambulante begeleiding bestond voor 32% uit personen onder de 23 jaar.

Twee derde van de instromers van de 24-uursvoorzieningen en ambulante begeleiding stond ingeschreven in de stad Utrecht. Dit beeld is echter vertekend doordat alle opvangvoorzieningen in de stad Utrecht zijn gevestigd. Er zijn helaas geen gegevens over de herkomst van de personen van de nachtopvang en de crisisopvang. De rest van de nieuwe instroom van de 24-uursvoorzieningen en de ambulante begeleiding stond in 2015 voor 9% ingeschreven in de regio Utrecht Zuidoost, 9% in de regio Lekstroom en 6 % in de regio Utrecht West. 7% stroomt in van buiten de regio Utrecht.

Omvang van voorzieningen

Er is een breed palet aan voorzieningen in de keten van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een aantal doelgroepen:

- Oggz: personen die problemen hebben op meerdere levensgebieden, waaronder dakloosheid, bij wie minimaal psychiatrie en/of verslaving, cognitieve problematiek of inadequaat coping gedrag aanwezig is en zorg mijden of de weg naar de hulpverlening niet kunnen vinden.
- Ggz: personen met psychische problemen zoals schizofrenie, psychose, angststoornis, depressie, bipolaire stoornis of persoonlijkheidsstoornis. Ook autisme, ADHD en verslaving vallen onder de Ggz.
- 'Nieuwe daklozen': personen die door (een combinatie van) schulden, werkeloosheid en/of hypotheeklasten dakloos geworden zijn maar geen (o)ggz problematiek hebben (Trimbos Instituut, 2015).
- VG & V&V: personen die naast psychische problemen ook verstandelijke beperkingen (VG) of ouderdomsproblemen (V&V) hebben en verblijven in een daarin gespecialiseerde instelling.

Het is belangrijk te vermelden dat de locatie waar de ondersteuning wordt geboden niet gelijk hoeft te zijn aan de plaats van herkomst, doordat ondersteuning geclusterd wordt geleverd in verband met het vereiste specialisme. Dit geldt zowel voor de zorg in natura (ZIN) als voor de persoonsgebonden budgetten (PGB). De onderstaande verdelingen kunnen dus niet gelden als basis voor verdeling van taken of budgetten.

Tabel 1 geeft de verdeling weer van de capaciteit voor eerste opvang over de regio Utrecht. In tabel 2 staat vervolgens de regionale verdeling van 24-uursvoorzieningen en zware ambulante begeleiding. Omdat maatschappelijke opvang en beschermd wonen deels overlappen qua begeleiding en deels ook dezelfde inhoud betreft, maakt regio Utrecht geen onderscheid meer tussen ambulante begeleiding en beschermd wonen.

Tabel 3 weergeeft die verdeling voor wat betreft lichte ambulante begeleiding van personen die bij de overgang vanuit de Awbz in 2015 een indicatie voor 5 jaar voor deze vorm van begeleiding heeft gekregen. Ten slotte is in tabel 4 te zien hoe personen met een PGB over de regio zijn verdeeld. Het betreft zowel 24-uursvoorzieningen als ambulante begeleiding.

TABEL 1 CAPACITEIT EERSTE OPVANG REGIO UTRECHT

Doelgroep	Soort	Wmo-regio	Aantal
Oggz	Nachtopvang	Utrecht-stad	85
Oggz	Crisisopvang	Utrecht-stad	25
Oggz	Crisisopvang	Regio Lekstroom	21
'Nieuwe daklozen'	Onderdak met lichte begeleiding	Utrecht-stad	45
Totaal	**Eerste opvang**		**176**

TABEL 2 REGIONALE VERDELING 24-UURSVOORZIENINGEN + ZWARE AMBULANTE BEGELEIDING

Doelgroep	Wmo-regio	Aantal
Oggz	Utrecht-stad	527
Ggz	Utrecht-stad	430
Ggz	Lekstroom	182
Ggz	Utrecht West	106
Ggz	Utrecht Zuidoost	172
VG en VV&V	Regio Utrecht	70
Totaal		**1.487**

TABEL 3 VERDELING LICHTE AMBULANTE BEGELEIDING

Doelgroep	Wmo-regio	Aantal
Ggz	Utrecht-stad	68
Ggz	Lekstroom	34
Ggz	Utrecht West	15
Ggz	Utrecht Zuidoost	20
Totaal		**137**

TABEL 4 REGIONALE VERDELING PGB

Wmo-regio	Aantal
Utrecht	122
Lekstroom	27
Utrecht West	12
Utrecht Zuidoost	79
Buiten de regio	26
Totaal	**266**

Budget in 2015

Bovenstaande zorg wordt betaald uit de decentralisatie uitkering Maatschappelijke opvang en de integratie uitkering sociaal domein WMO-Beschermd Wonen.
In 2015 is vanuit de integratie uitkering € 72,7 miljoen besteed en vanuit de decentralisatie uitkering € 10 miljoen aan maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
De € 72,7 miljoen kan worden uitgesplitst in € 65,9 miljoen voor Zorg in Natura en € 6 miljoen voor PGB[1].

Wachtlijsten

In 2015 is geconstateerd dat er aanzienlijke wachtlijsten zijn in de keten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In juli 2015 wachtten 401 personen op instroom voor een 24-uursvoorziening of ambulante begeleiding. Daarnaast wachtten zo'n 225 personen op uitstroom uit de keten.

Door een gezamenlijke aanpak van de instellingen en de gemeente Utrecht zijn de wachtlijsten inmiddels verminderd tot 320 personen De aanpak bestaat uit beheersmaatregelen zoals centrale wachtlijsten en tijdelijke extra capaciteit om de doorstroom te bevorderen en extra sociale woningen in de gemeente Utrecht. In regionaal verband is een convenant afgesloten om de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen te bevorderen.

Toegang

Toegang heeft binnen de Wmo 2015 de betekenis van toegang tot maatwerkvoorzieningen. Een belangrijke kwaliteitseis uit de wet is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het (laten) uitvoeren van een individueel en objectief onderzoek, leidend tot ondersteuning op maat.

In de huidige situatie zijn alle vormen van beschermd wonen, en daarnaast ook opvangvoorzieningen voor daklozen waarbij men langer kan blijven, een maatwerkvoorziening. Eerste opvang bij dakloosheid is een algemene voorziening, die laagdrempelig toegankelijk is.

1 De aantallen en de bedragen zijn exclusief de zorg voor zwerfjeugd die ook wordt betaald uit de decentralisatie uitkering Maatschappelijke opvang. Ook het budget en de capaciteit voor de centrumgemeentetaak Vrouwenopvang is buiten beschouwing gelaten.

Aanbieders

De 24-uurszorg en ambulante begeleiding voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt geleverd voor het merendeel geleverd door Lister, Kwintes, Leger des Heils, Tussenvoorziening. Zij leveren ongeveer 90% van de capaciteit.

Daarnaast zijn er aanbieders zoals Singelzicht en Timon (beide Jongeren), Lievegoed en de Wederkerigheid die kleinere aantallen leveren. VG-aanbieders die beschermd wonen bieden zijn Abrona, Amerpoort, De Heem, Philadelphia en Reinaerde. V&V-aanbieders AxionContinu, Syndion, Vecht en IJssel leveren beschermd wonen aan ouderen. De belangrijkste PGB-aanbieders in de regio Utrecht zijn De Grasboom, JADOS en Umah-hai.

Betrokkenheid en inspraak

Zowel in maatschappelijke opvang als beschermd wonen is de betrokkenheid van de personen die er gebruik van maken essentieel omdat zij het beste kunnen aangeven wat ze nodig hebben voor hun herstelproces. Zelfregie wordt versterkt door deze kwetsbare personen de ruimte te bieden voor het eigen leerproces zodat zij zelf aangeven wat ze nodig hebben om een betekenisvol leven te kunnen leiden. De belangrijkste partij voor beschermd wonen is het Platform Volwaardig Burgerschap en Psychiatrie, waarin de verschillende, zogenoemde, cliëntorganisaties vertegenwoordigd zijn. Voor de maatschappelijke opvang zijn dat Stichting Goud en de Achterkant. Daarnaast heeft iedere aanbieder een cliëntenraad en worden de bezoekers van maatschappelijke opvang en beschermd wonen op die manier zoveel mogelijk vertegenwoordigd.

Een belangrijke ontwikkeling is de empowerment. Diverse instellingen kennen een herstelbeweging die volledig door personen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt gerund en er worden grote stappen gezet in de inzet van ervaringsdeskundigheid. Meer inzet van ervaringsdeskundigheid bevordert de ‘cliëntregie’. Het is een waardevolle aanvulling op de professionele zorg, omdat zij vanuit hun eigen ervaringen beter begrijpen en als rolmodel kunnen fungeren. Daarnaast is er ook steeds meer aandacht om de familie en het netwerk te betrekken bij de ondersteuning.

Verschillende instellingen hebben een trainingsaanbod voor ervaringsdeskundigheid. Ook kennen wij de zogenaamde herstelacademies en zelfregiecentra voor persoonlijke ontwikkeling en scholing voor personen met psychische en/of verslavingsproblemen. Deze worden gezien als

een school voor het leven, waar verschillende cursussen, trainingen en herstelwerkgroepen gevolgd kunnen worden. Hier wordt zonder tussenkomst van GGZ-hulpverleners actief gewerkt aan het eigen herstelproces met behulp van peer support: het onderling uitwisselen van ervaringen tussen gelijkgestemden. Naast de inbreng van ervarings-deskundigheid in individuele herstel processen zien wij ook dat ervaringsdeskundigheid bij naasten in opkomst is, een belangrijke ontwikkeling.

4.2 Betrokken cliëntvertegenwoordiging

Met de volgende cliëntvertegenwoordiging is gesproken in het kader van de regionale koers:

- Participatieplatform De Ronde Venen
- Participatieraad Oudewater
- Participatieraad Woerden
- Wmo-raad Stichtse Vecht
- Adviesraad sociaal domein Nieuwegein
- Participatieraad IJsselstein
- Wmo beraad Vianen
- Adviesraad sociaal domein Houten
- Participatienetwerk Zeist
- Stichting Goud
- Stichting de Achterkant
- Diverse cliënten bij themabijeenkomsten
- Speciale bijeenkomsten voor cliënten op 16 februari 2017, 2 maart 2017 en 9 juni 2017

4.3 Bronnen

Projectgroep Plan van Aanpak EPA (2014), *Over de brug. Plan van aanpak voor de behandeling, begeleiding en ondersteuning bij ernstige psychische aandoeningen.* Utrecht: Kenniscentrum Phrenos. Geraadpleegd via: www.kenniscentrumphrenos.nl/wp-content/uploads/2014/10/Over-de-brug-PvA-EPA-september-2014.pdf

Commissie Toekomst beschermd wonen (2015), *Van beschermd wonen naar een beschermd thuis.* Den Haag: VNG, 2015. Geraadpleegd via: vng.nl/files/vng/van-beschermd-wonen_20151109.pdf

F. van Hoof, J. Nuijen, H. Kroon, A. Knispel (2016), *Psychische kwetsbaarheid, sociale inclusie en verbindende zorg. Handvat voor een regionale samenwerkingsagenda.* Utrecht: Trimbos Instituut. Geraadpleegd via: assets.trimbos.nl/docs/6f5a1415-4d7c-4bd7-8540-12d7d3608c18.pdf

Colofon

Uitgave
Regio Lekstroom, Regio Utrecht West,
Regio Utrecht Zuidoost en Gemeente Utrecht,
in samenwerking met partners
Juli 2017

Redactie
Diederik de Klerk, gemeente Utrecht
d.de.klerk@utrecht.nl
Madelon Kloosterboer, gemeente Utrecht
m.kloosterboer@utrecht.nl

Vormgeving
Ontwerpwerk, Den Haag

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	145
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	10.a
Omschrijving	Raadsbrief Toezeggingen Regionale koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	21 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	W.A.M. Kieft	**Datum**	1 december 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 63211	**Ons kenmerk**	4977666
E-mail	w.kieft@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toezeggingen Regionale koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Zorg en maatschappelijke opvang
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Op 21 november jl. is tijdens de commissie Mens en Samenleving het raadsvoorstel Regionale koers Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (kenmerk: 4752170) besproken. Naar aanleiding van vragen tijdens deze bespreking informeren wij u, zoals toegezegd, over een tweetal onderwerpen, namelijk de meldpunten voor personen met verward gedrag en de Mental Health First Aid.

Meldingen personen met verward gedrag

Acute meldingen van personen met verward gedrag komen binnen op de meldkamer van 112. In de stad Utrecht kunnen *niet-acute* meldingen en signalen van verward gedrag gemeld worden bij de buurtteams en, in het geval van dakloze personen, bij het stadsteam herstel. Signalen worden vervolgens zo snel mogelijk opgepakt. Ook in de regio kunnen meldingen van verward gedrag bij de wijkteams worden gedaan. Daarnaast maken tien van de vijftien regiogemeenten voor niet acute meldingen momenteel gebruik van het meldpunt zorg en overlast van de GGD regio Utrecht.

Landelijk wordt nagedacht over een model waarin de 2 functies (acute en niet-acute meldingen) worden geïntegreerd bij bijvoorbeeld de crisisdienst. Daar kan dan vervolgens triage worden verricht en worden niet-acute meldingen doorgezet naar de lokale zorgstructuur, zoals in Utrecht de buurtteams. Voordeel hiervan voor de burger is dat zij geen keuze hoeven te maken of hun melding acuut of niet-acuut is. De Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie (ZonMw) biedt de mogelijkheid om dit model in een pilot verder uit te werken. De gemeente Utrecht is van plan om hiervoor samen met de regiogemeenten en de crisisdienst van Altrecht een aanvraag in te dienen.

Mental Health First Aid en destigmatisering

Om vroegtijdig en snel te signaleren, in te zetten op normaliseren en iemand zo snel mogelijk toe te leiden naar de juiste zorg en ondersteuning, is het wenselijk dat professionals, vrijwilligers, maar ook burgers in de wijken deskundig zijn in het herkennen van verward gedrag en weten hoe om te gaan met mensen die verward gedrag vertonen. Hiertoe is vanaf oktober jl. gestart met het organiseren van de Mental Health First Aid (MHFA) cursus 'Eerste Hulp bij Psychische Problemen'. In regionaal verband zijn hiervoor in september afspraken gemaakt en zijn er per regio/wijk trekkers benoemd voor het

organiseren van MHFA-cursussen. In 2018 zullen we in Utrecht en in alle regiogemeenten de MFHA-cursus aanbieden, zodat meer mensen weten hoe eerste hulp te bieden aan mensen met (beginnende) psychische problemen. Dit sluit aan op het landelijk gestelde doel dat binnen een periode van 4 jaar 1% van de Nederlandse bevolking opgeleid is in MHFA (ter referentie: 3 % van de Nederlanders is geschoold in EHBO).

Binnen MHFA is ruimte voor open inschrijving voor de cursussen evenals maatwerk per organisatie zoals corporaties, buurtteams en maatschappelijke organisaties. Zo hebben de Utrechtse corporaties Mitros, Bo-Ex en Portaal bijvoorbeeld al enkele van hun medewerkers laten trainen en zijn zij nu bezig een meeromvattend plan op stellen voor hun organisatie met betrekking tot omgaan met mensen met verward gedrag en de wijze waarop hun medewerkers daarop voorbereid worden. Naast cursussen voor medewerkers van organisaties wordt door de benoemde trekkers ook aandacht gevraagd voor het betrekken van wijkbewoners.

In diverse gemeenten[1] wordt momenteel besproken hoe de cursussen structureel geborgd en gefinancierd kunnen worden. Hiervoor wordt de samenwerking gezocht met zorgverzekeraars en het Rijk. Zo heeft zorgverzekeraar CZ de cursus inmiddels in het aanvullend pakket opgenomen (als zijnde een gezondheidscursus) hierover zijn we ook in gesprek met het Zilveren Kruis. We hopen dat de andere verzekeraars dit voorbeeld snel zullen navolgen. Ook is het positief dat het Ministerie van Justitie en Veiligheid 1000 trajecten heeft ingekocht. Dat betekent concreet dat deelnemers van de politie en van justitiële instellingen kostenloos kunnen deelnemen.

Verder wordt in twee Utrechtse wijken (Lunetten en Lombok) voor én na de cursus MHFA een bijeenkomst over zelfstigma en stigmatisering gehouden. Dit gebeurt in samenwerking met Samen Sterk Zonder Stigma. Deze bijeenkomsten worden samen met buurtteams georganiseerd voor bewoners van de wijk en medewerkers van organisaties die betrokken zijn bij de aanpak voor mensen met verward gedrag. Na de cursus wordt er een evaluatiebijeenkomst georganiseerd en een initiatief gestart tot het opzetten van een wijknetwerk. Uiteindelijk wordt er op basis van de ervaringen in de twee wijken een draaiboek voor de andere wijken gemaakt.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

[1] Te weten: Nieuwegein, IJsselstein, Vianen, Lopik, Woerden. Oudewater, Montfoort, Stichtse Vecht, Ronde Venen, Zeist, De Bilt, Bunnik, Wijk bij Duurstede, Houten en Utrecht.

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	81
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	11
Omschrijving	Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	16 november 2017
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	21 december 2017

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Steen, M.A.L. van der (Marieke)
Kenmerk	4739154
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Welzijn Jeugd en Jeugdzorg

Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 In te stemmen met het continueren van de werkwijze van buurtteams Sociaal en buurtteams jeugd en gezin.

2 In te stemmen met de in de nota beschreven ontwikkelopgaven voor de nieuwe subsidieperiode op gebied van samenwerking, toegankelijkheid en bereik, uniforme werkwijze en innovatie.

3 De nieuwe subsidieperiode voor de buurtteams vast te stellen op 6 jaar, van 2019 t/m 2024.

4 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode buurtteams vast te stellen op 17,5 miljoen euro voor buurtteams Sociaal en 21,8 miljoen euro voor buurtteams Jeugd en Gezin.

5 De nota van uitgangspunten voor subsidiëring van buurtteamorganisaties 2019-2024 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8834
Bijlage: Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019 - 2024

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

De gemeente heeft de decentralisaties van de Jeugdwet en de WMO voorbereid door middel van een aantal pilot-buurtteams vanaf 2012 vanuit de ambitie om de zorg en ondersteuning dichtbij en integraal te organiseren. In deze pilots is geleerd in de praktijk, is nauw samengewerkt met externe partners en is ervaring en kennis uitgewisseld. Vanaf 1 januari 2015 heeft Utrecht een stadsbreed dekkend netwerk van buurtteams. Voor de periode 1 januari 2015 tot 1 januari 2019 koos de gemeente voor één buurtteamorganisatie jeugd en gezin (Lokalis) en één buurtteamorganisatie voor volwassenen (Buurtteamorganisatie Sociaal). De bereidheid tot samenwerking achter een gedeelde voordeur, was een belangrijke subsidievoorwaarde. De subsidieregeling uit 2014 had een ontwikkelgericht karakter: de werkwijze van de buurtteams zou in co-creatie tussen beide buurtteamorganisaties en de gemeente worden ontwikkeld. Deze werkwijze is gerealiseerd en succesvol gebleken. De komende periode zet de gemeente verdere stappen in de transformatie van het sociaal domein, zowel in de sociale basis als in de aanvullende zorg. Zorg dichtbij en in de buurt wordt nog belangrijker. Daar moeten de buurtteams zich toe verhouden en dat vraagt ook in de komende jaren verdere doorontwikkeling, verbetering en monitoring van de ervaringen die daarmee in praktijk worden opgedaan.
Dit is de reden waarom voor de komende periode wederom is gekozen om de samenwerking middels een subsidie vorm te geven.

De nieuwe subsidieperiode voor buurtteams gaat in op 1 januari 2019. In deze Nota van Uitgangspunten beschrijft de gemeente dat ze wil voortbouwen op het stevige fundament dat in de afgelopen jaren is neergezet en welke ontwikkelopgaven er voor de toekomst liggen (samenwerking, verbeteren toegankelijkheid en bereik, generalistische en uniforme werkwijze en innovatie).
Buurtteams dragen bij aan de ambitie dat Utrecht een vitaal sociale stad is waar inwoners betrokken zijn en verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving. In Utrecht krijgen ook kwetsbare inwoners de kans om hun toekomst in eigen hand te nemen, mee te doen en zich te ontwikkelen. Buurtteams bieden in 18 buurten hoogwaardige basiszorg met de leidende principes als uitgangspunt.

Visitatie Buurtteamorganisaties
Een externe visitatiecommissie onder leiding van dhr. H. Simons heeft in de periode juni – oktober 2016 de samenwerking tussen de gemeente en de buurtteamorganisaties onderzocht. In haar rapportage heeft de visitatiecommissie aanbevelingen gedaan met betrekking tot de doorontwikkeling van de buurtteams, het continueren van de huidige inzet en de samenwerking van de buurtteams met partijen in de sociale basis en de aanvullende zorg. De commissie adviseert de huidige organisaties en inzet te continueren, geen nieuwe taken toe te voegen aan de opdracht en aandacht te besteden aan de implementatie van leidende principes in de sociale basis.

Participatie
De nota is tot stand gekomen met een bijdrage van belanghebbenden. Vertegenwoordigers van wijkraden, cliëntenorganisaties, medewerkers van organisaties van (informele) zorg- en welzijn, sociaal makelorganisaties, onderwijs en gemeente zijn actief om inbreng gevraagd voor deze nota. Daarbij is gebruik gemaakt van cliëntervaringsonderzoek. Dit heeft geleid tot de Nota van Uitgangspunten die nu voorligt.

Beslispunt

1 In te stemmen met het continueren van de werkwijze van buurtteams Sociaal en buurtteams jeugd en gezin.

Argumenten

1.1 <u>De ervaringen met buurtteams zijn positief en continueren biedt ruimte voor doorontwikkeling.</u>

De buurtteams zijn een gewaardeerde speler in het Utrechtse zorglandschap. Zij hebben een stevig netwerk in de stad en de wijken met zowel de partners uit de sociale basis, de aanvullende zorg en de medische basiszorg opgebouwd. Zoals bevestigd door de visitatiecommissie-Simons in haar rapport 'Een positief verhaal' (september 2016) hebben ze hun belofte waargemaakt.
Ook het cliëntervaringsonderzoek, het onderzoek van het Panel Meetellen en het stadsgesprek met alle partners en belangenorganisaties bevestigt dat de gemeente op de goede weg is en dat er voor de nieuwe subsidieperiode een aantal ontwikkelopgave ligt om de kwaliteit van de buurtteams verder te versterken. Dit werd onderstreept tijdens de bijeenkomst op 23 augustus waaraan ruim 120 mensen uit de stad en wijken hebben deelgenomen.
In de nieuwe subsidieperiode bouwt de gemeente dan ook graag verder op het sterke fundament dat er ligt. Dit gebeurt in en met de buurt - en samen met onder meer scholen, huisartsen, de jeugdgezondheidszorg, sociaal makelaars, aanbieders van aanvullende zorg en veel meer partijen. Er is nog een flink aantal ontwikkelopgaven waarmee de gemeente verder wil; deze worden meegenomen in de opdracht voor buurtteams.

1.2 Niet continueren van buurtteams gaat ten koste van herkenbaarheid voor bewoners, opgebouwde netwerken in de buurt en samenwerking.
Als buurtteams niet worden voortgezet lopen de herkenbaarheid voor bewoners, de netwerken, de samenwerking en het vertrouwen schade op.

Beslispunt

2 In te stemmen met de in de nota beschreven ontwikkelopgaven voor de nieuwe subsidieperiode op gebied van samenwerking, toegankelijkheid en bereik, uniforme werkwijze en innovatie.

Argumenten

2.1 De ontwikkelopgaven dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van de basishulp en het zorglandschap
De ontwikkelopgaven zijn samen met de stad benoemd en mede gebaseerd op cliënt ervaringen waaronder het cliëntervaringsonderzoek en het onderzoek van het panel Meetellen.

2.2 Geen vervolg geven aan de ontwikkelopgaven leidt tot afname van de kwaliteit van zorg en stilstand in de ontwikkeling van het zorglandschap.
Vanaf de eerste pilots met buurtteams (maart 2012) is ingezet op het continu leren en ontwikkelen door buurtteams, in samenwerking met partners in de sociale basis en de aanvullende zorg.

Beslispunt

3 De nieuwe subsidieperiode voor de buurtteams vast te stellen op 6 jaar, van 2019 t/m 2024.

Argumenten

3.1 Het instrument van subsidie sluit goed aan op de werkwijze.
De afgelopen periode heeft het instrument van subsidie voor buurtteams goed gewerkt. Het sluit goed aan bij de gewenste co-creatie en ruimte voor ontwikkelopgaven en pilots.

3.2 Een subsidieperiode van zes jaar biedt rust en ruimte om ontwikkelingen beter te borgen.
De huidige periode loopt van 2015 t/m 2018 (vier jaar). Dit betekent dat er al na 2,5 jaar

gestart moet worden met het voorbereiden op de nieuwe periode. Samenwerkingspartners en cliëntorganisaties geven aan dat zij behoefte hebben aan rust en continuïteit en de focus graag zien op het versterken van de huidige situatie. Ook hebben de ontwikkelopgave vaak langere periode nodig om tot resultaat te komen. De gemeente kiest daarom voor een periode van zes jaar voor de nieuwe subsidieperiode Deze periode is afgestemd met andere subsidies, zoals die voor de sociaal makelaars. Na drie jaar vindt er een tussenevaluatie plaats waarbij ook partijen uit de stad en bewoners worden betrokken. Dit kan richtinggevend zijn voor de co-creatie en ontwikkelopgave voor de komende 3 jaar.

Kanttekeningen

3.1 De vernieuwing in het sociaal domein is nog volop gaande.
De komende periode zet de gemeente samen met alle betrokkenen verdere stappen in de transformatie van het sociaal domein: zowel in de basiszorg als in de sociale basis en de aanvullende zorg. Zorg, ondersteuning en activering dichtbij en in de buurt worden nog belangrijker. Daar moeten de buurtteams en de buurtteamwerkwijze zich toe verhouden en dat vraagt ook in de komende jaren verdere doorontwikkeling, verbetering en monitoring van de ervaringen die daarmee in praktijk worden opgedaan.
De gemeente stuurt constant bij en leert samen met de uitvoerende organisaties van de praktijk zodat de doelen nog beter bereikt kunnen worden.

3.2 Een nieuwe subsidieregeling is noodzakelijk.
Het kiezen voor het instrument subsidie, betekent dat een nieuwe subsidieregeling noodzakelijk is, aangezien de eerste subsidieperiode afloopt in 2019. Als de subsidieperiode afloopt, is een nieuwe subsidieaanvraag op basis van de nieuwe subsidieregeling nodig om opnieuw subsidie te kunnen verlenen.

3.3 Intrekken of wijzigen van subsidie blijft mogelijk.
In overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving (Algemene wet bestuursrecht artt 4:48 en 4:50 Awb en de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Utrecht) kan tijdens de subsidieperiode de subsidie worden ingetrokken of gewijzigd.
Hiervoor kan de reden liggen bij de buurtteamorganisatie (bijvoorbeeld het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen) of dit kan het gevolg zijn van een beleidswijziging. Bijvoorbeeld op basis van de tussenevaluatie na 3 jaar (zie argument 3.2)
De voorwaarden op dit punt worden nader uitgewerkt in de beleidsregels (die worden opgesteld op basis van deze Nota van Uitgangspunten), zodat tussentijdse bijsturing mogelijk blijft.
Uiteraard neemt de gemeente hierbij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht en weegt ook de mogelijke consequenties van een dergelijke beslissing op organisatie- en stelselniveau.

Beslispunt

4 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode buurtteams vast te stellen op 17,5 miljoen euro voor buurtteams Sociaal en 21,8 miljoen euro voor buurtteams Jeugd en Gezin.

Argumenten

4.1 De huidige buurtteams zijn in staat om met dit budget de zorg die nodig is te leveren.
De bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2018. De buurtteams zijn met dit bedrag in staat om de zorg te leveren die op dit moment nodig is onder huidige opdracht. De exacte hoogte van het bedrag wordt jaarlijks vastgesteld afhankelijk van de opdracht voor de subsidie ontvanger en eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving.

4.2 Er wordt jaarlijks een integrale afweging gemaakt met betrekking tot de inzet van

budgetten WMO en Jeugd binnen het Utrechts Model
Binnen de WMO en de Jeugdwet moet de gemeente een integrale afweging maken over inzet van budget over de 3 sporen van het Utrechts model, waarbij we inzetten op de beweging naar voren, met waar mogelijk verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis. Op dit moment is nog onvoldoende zicht op de (financiële) gevolgen van de decentralisaties. Samen met de kortingen vanuit het rijk op de WMO en Jeugdwet en de ontwikkelingen in de praktijk is het niet mogelijk de inzet voor langere termijn te bepalen. Dit zal daarom jaarlijks bij de voorjaarsnota worden voorgelegd.

Beslispunt

5 De nota van uitgangspunten voor subsidiëring van buurtteamorganisaties 2019-2024 vast te stellen.

Argumenten

5.1 De nota van uitgangspunten is kaderstellend.
Het vaststellen van de beleidskaders is een raadsbevoegdheid. Deze nota wordt hierna uitgewerkt in twee beleidsregels voor de subsidieperiode 2019 t/m 2024.

5.2 De nota van uitgangspunten is mede tot stand gekomen met een bijdrage van partners en organisaties
De nota van uitgangspunten geeft de hoofdlijnen aan van het beleid voor de komende periode. Vertegenwoordigers van wijkraden, cliëntvertegenwoordigers, organisaties van zorg- en welzijn, onderwijs, aanvullende zorg, gemeente en sociaal makelorganisaties hebben met ons meegedacht en adviezen gegeven over wat er behouden en doorontwikkeld moet worden. Dit heeft geleid tot de Nota van Uitgangspunten die nu voorligt.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Steen, M.A.L. van der (Marieke)
Kenmerk	4739154
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Welzijn Jeugd en Jeugdzorg

Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019-2024

besluit

1 In te stemmen met het continueren van de werkwijze van buurtteams Sociaal en buurtteams jeugd en gezin.

2 In te stemmen met de in de nota beschreven ontwikkelopgaven voor de nieuwe subsidieperiode op gebied van samenwerking, toegankelijkheid en bereik, uniforme werkwijze en innovatie.

3 De nieuwe subsidieperiode voor de buurtteams vast te stellen op 6 jaar, van 2019 t/m 2024.

4 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode buurtteams vast te stellen op 17,5 miljoen euro voor buurtteams Sociaal en 21,8 miljoen euro voor buurtteams Jeugd en Gezin.

5 De nota van uitgangspunten voor subsidiëring van buurtteamorganisaties 2019-2024 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Buurtteams

Nota van Uitgangspunten 2019 – 2024

Voorwoord

Voor u ligt de nota van uitgangspunten voor de subsidiëring van de buurtteamorganisaties in de periode 2019 - 2024.

In 2015 zijn we in Utrecht begonnen met buurtteams, na een intensief voorbereidingstraject, waarbij veel organisaties waren betrokken. Inmiddels zijn de buurtteams een gewaardeerde speler in het Utrechtse zorglandschap. Zij hebben een stevig netwerk opgebouwd met zowel de partners uit de sociale basis, de aanvullende zorg en de medische basiszorg. Zoals bevestigd door de visitatiecommissie Simons in haar rapport 'Een positief verhaal' (september 2016) hebben ze hun belofte waargemaakt. Ook het cliëntervaringsonderzoek, het onderzoek van het Panel Meetellen en het stadsgesprek met alle partners en belangenorganisaties bevestigen dat we op de goede weg zijn.

De buurtteams hebben de afgelopen jaren hoog-waardige basiszorg geleverd en daarnaast hard gewerkt aan de uitbreiding van de basiszorg met schulddienstverlening, de huisbezoeken voor hulp bij de huishouding en de ambulante crisiszorg voor jeugd. Zij hebben laten zien de spilfunctie in de transformatie van de zorg, zoals we die in Utrecht voor ogen hebben goed te kunnen vervullen.

Zorg dichtbij en op maat, zo veel mogelijk onderdeel van het normale leven, lichte zorg waar het kan, specialistisch waar nodig.

Ook voor de komende periode hebben we de ambitie om verdere stappen in de transformatie van het sociaal domein te zetten, zowel in de in de sociale basis als in de basiszorg en de aanvullende zorg. Zorg dichtbij en in de buurt wordt nog belangrijker. Daarin spelen de buurtteams een prominente rol en dat vraagt in de komende jaren verdere ontwikkeling, verbetering en monitoring van de ervaringen die daarmee in praktijk worden opgedaan.

In de nieuwe subsidieperiode bouwen we graag verder op het sterke fundament dat er ligt. Dit gebeurt in en met de buurt, bewoners en met scholen, huisartsen, de jeugdgezondheidszorg, sociaal makelaars, JoU (jongerenwerk), aanbieders van aanvullende zorg, informele zorg, I&A (Informatie & Advies) en nog veel meer partijen.

Samenwerking blijft het sleutelwoord. Samenwerking die erin resulteert dat Utrechters – kinderen, jongeren, volwassenen - die ondersteuning en zorg nodig hebben, die ook krijgen. Zodat ook zij zo vitaal mogelijk kunnen meedoen in onze samenleving.

Victor Everhardt
Wethouder Jeugd en Jeugdzorg

Kees Diepeveen
Wethouder Zorg, Welzijn en Maatschappelijke Ondersteuning

Inhoudsopgave

1	**Samenhang met andere voorzieningen**	4
2	**Inleiding: doorontwikkelen op een sterke basis**	5
	2.1 Achtergrond: waar komen we vandaan?	5
	2.2 Continuering als basis, met oog voor verbetering	6
3	**Wat willen we behouden en ontwikkelen?**	7
	3.1 Hoe hiertoe gekomen	7
	3.2 Het Utrechts model en de leidende principes blijven de basis	7
	3.3 Ontwikkelopgaven voor de nieuwe subsidieperiode	10
	3.4 Opdracht voor de buurtteamorganisaties in de nieuwe subsidieperiode	11
4	**Budgettaire kader, subsidieperiode en tussentijdse evaluatie**	12
5	**Vervolgproces**	13

1 Samenhang met andere voorzieningen

"Utrecht is een vitaal sociale stad waar inwoners betrokken zijn en verantwoordelijkheid voor hun omgeving nemen. In Utrecht krijgen ook kwetsbare inwoners de kans om hun toekomst in eigen hand te nemen, mee te doen en zich te ontwikkelen."

Deze ambitie geeft weer hoe we aankijken tegen het sociale domein en vormt de basis onder alle subsidieregelingen die momenteel worden ontwikkeld. De buurtteams zijn onderdeel van een dynamisch 'zorglandschap', waarin veel partijen bijdragen leveren aan de ondersteuning, hulp en zorg, die we in onze stad voor ogen hebben. Ondersteuning en zorg dichtbij huis en op maat van de cliënt die - waar dit kan - zelf de regie voert over de hulp die hij of zij krijgt.

Het is noodzakelijk dat we in de stad de 'beweging naar voren maken'. Hiermee bedoelen we een verschuiving van aanvullende zorg (spoor 3) naar basiszorg (spoor 2), en van basiszorg naar de 'sociale basis' (spoor 1: onderwijs, welzijn, sport, jeugdgezondheids-zorg, vrijwillige inzet etc.). Samenwerking tussen de buurtteams, alle professionele en vrijwillige zorg en de sociaal makelaars is hiervoor van essentieel belang. Evenals de samenwerking tussen de basiszorg partners en de aanvullende zorg. De partijen kunnen niet zonder elkaar, omdat ze op buurtniveau vormgeven aan een samenhangend palet van zorg en voorzieningen.

In de toekomst zullen steeds minder inwoners gebruik maken van intramurale voorzieningen en ondersteuning en begeleiding thuis krijgen. Voor ouderen is dit nu al de realiteit. De komende jaren zal dit naar verwachting ook in toenemende mate het geval zijn voor personen die vanwege GGZ en verslavingsproblematiek begeleiding en ondersteuning behoeven.
De organisaties die deze specialistische ondersteuning en behandeling bieden worden actiever in de buurten. Dit vraagt zowel van de buurtteams als van deze instellingen, een werkwijze die aansluit bij de specifieke kenmerken van deze inwoners. Goede afstemming en samenwerking van alle instellingen die in de buurt zorg, ondersteuning - en behandeling – bieden aan deze inwoners, maar ook met corporaties en partijen uit de sociale basis, is daarbij belangrijk. De buurtteams hebben met vrijwilligersorganisaties, mantelzorgers, sociaal makelaars, scholen, huisartsen, aanbieders van aanvullende zorg, jeugdgezondheidszorg, woningbouwcorporaties, veiligheidspartners en werk & inkomen een stevig netwerk opgebouwd. Tijdens de bijeenkomst op 23 augustus 2017 met veel partijen in de stad werd dit breed gewaardeerd en kwam de vraag dit te continueren en versterken.

In het zorglandschap is de onderlinge afhankelijkheid groot. Daarom kiest de gemeente voor een actieve, regisserende rol om de samenhang en samenwerking te versterken. In feite vervult de gemeente een dubbelrol. Wij zien onszelf als opdrachtgever en als co-creator. Als opdrachtgever werken we aan samenhangend beleid (vastgelegd in beleidsregels en inkoopkaders) gericht op stimuleren van samenwerking. Daarnaast blijven we als opdrachtgever kritisch of de goede stappen worden gezet in de verdere transformatie. Met daarbij aandacht voor het bewaken van ieders rol in de zorg en ondersteuning van Utrechters die dat nodig hebben. Als co-creator ontwikkelen we met andere partijen nieuwe vormen van samenwerking, gericht op effectieve en efficiënte hulp en zorg vanuit het perspectief van inwoners/cliënten. We doen dit ook door de nieuwe beleidsregels voor zowel de buurtteams als bijvoorbeeld de sociaal makelaars, Informatie& Advies en Onafhankelijke Clientondersteuning dezelfde leidende principes mee te geven en goed op elkaar af te stemmen. Ook dragen we zorg voor een goede afstemming met de beleidsregels die in voorbereiding zijn voor de voorschoolse voorzieningen, de kinderopvang, diverse onderdelen van de informele zorg, sport en bewegen en verenigingsondersteuning.

2 Inleiding: doorontwikkelen op een sterke basis

2.1 Achtergrond: waar komen we vandaan?

De gemeente heeft de decentralisaties van de Jeugdwet en de Wmo voorbereid door middel van een aantal pilot-buurtteams vanaf 2012. In deze pilots is geleerd in de praktijk, is nauw samengewerkt met externe partners en is ervaring en kennis uitgewisseld. Vanaf 1 januari 2015 heeft Utrecht een stadsbreed dekkend netwerk van buurtteams. Voor de periode 1 januari 2015 tot 1 januari 2019 koos de gemeente voor (niet meer dan) één buurtteamorganisatie jeugd en gezin (Lokalis) en één buurtteamorganisatie voor volwassenen (Buurtteamorganisatie Sociaal). De bereidheid tot samenwerking, zoveel mogelijk achter een gedeelde voordeur, was een belangrijke subsidieverplichting. De beleidsregel had een ontwikkelgericht karakter: de werkwijze van de buurtteams zou in co-creatie tussen beide buurtteamorganisaties en de gemeente worden ontwikkeld. In de zomer van 2016 stelde het college een externe visitatiecommissie in, die de opdracht kreeg de samenwerking tussen de gemeente en de beide buurtteamorganisaties te toetsen. In haar eindrapport met als titel *"Een positief verhaal – visitatie: over visie, vertrouwen en volwassen relatie"* kwam de commissie met positieve conclusies. De ontwikkeling van een nieuw zorgstelsel was volgens de commissie in Utrecht erg ambitieus ingezet en de eerste resultaten zijn lovenswaardig. De dubbelrol van de gemeente (opdrachtgever en co-creator) wordt gewaardeerd en is één van de succesfactoren in de vernieuwing. De commissie adviseerde dan ook de doorontwikkeling van de buurtteams vorm te blijven geven in co-creatie door de gemeente, de buurtteamorganisaties én het omliggende veld. De commissie adviseerde ook om in de nieuwe subsidieperiode vanaf 1 januari 2019 niet te hard van stapel te lopen met verdere vernieuwing. Er is tijd nodig om de buurtteams te bestendigen en - bijvoorbeeld – de generalistische werkwijze te verdiepen.

2.2 Continuering als basis, met oog voor verbetering

De subsidieperiode voor de buurtteamorganisaties loopt af op 31 december 2018. De gemeente zal een nieuwe subsidieregel bekendmaken voor zowel de buurtteamorganisatie Jeugd en Gezin als de buurtteamorganisatie Sociaal voor de periode 2019-2024. We kiezen voor continuering en doorontwikkeling van de ingezette lijn. We zijn op de goede weg en bouwen verder op de stevige basis die de afgelopen jaren is gelegd. De bevindingen van de visitatiecommissie en de reacties die tijdens de bijeenkomst op 23 augustus en vele andere gesprekken naar voren zijn gebracht (zie paragraaf 3.2) onderstrepen deze lijn.

Continueren betekent ook dat we in co-creatie blijven ontwikkelen en ruimte houden voor innovatie en verbeteringen. Dat we op de goede weg zijn, wil niet zeggen dat alles goed gaat. In de aanloop naar en tijdens de nieuwe subsidieperiode bouwen we verder aan het Utrechts model. In de nieuwe subsidieperiode vragen we van buurtteamorganisaties opnieuw een grondhouding waarin leren en ontwikkelen centraal staat.

Co-creatie bij de ontwikkeling van de basiszorg zien we op verschillende niveaus terug:

- in de uitvoering van de ondersteuning en zorg: denk aan de doorontwikkeling van het generalisme en de samenwerking tussen de teams jeugd en gezin en sociaal;
- in de samenwerking in het lokale zorglandschap: denk aan de pilot vroegsignalering bij huurschuld, de samenwerking met de sociaal makelaars, de pilot buurtgerichte specialistische hulp: specialistische ondersteuning in de buurt, academische werkplaats en de pilot BSO+ waarin we reguliere kinderopvang toegankelijk maken voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte;
- op systeemniveau: denk aan de City Deal inclusieve stad/Ondiep Ontregelt, waarin we bureaucratische belemmeringen voor effectieve ondersteuning en zorg opruimen.

Onze uitvoeringsplannen, transformatieagenda's en activiteitenplannen bieden meer informatie over de ontwikkeling van de buurtteams en de afgesproken ontwikkelopgaven.
https://www.utrecht.nl/zorg-en-onderwijs/informatie-voor-professionals/

3 Wat willen we behouden en ontwikkelen?

3.1 Hoe hiertoe gekomen

Conform het advies van de commissie Simons (zie punt 2.1) benutten we het opstellen van een nieuwe beleidsregel voor de periode 2019-2024 om met buurtteammedewerkers, belangen- en cliëntenorganisaties en gemeentelijke en externe partners terug te kijken op de werkwijze van de afgelopen kleine drie jaar. Tijdens een breed bezochte bijeenkomst op 23 augustus 2017 hebben we samen besproken wat we willen behouden en op welke onderdelen doorontwikkeling en verbetering nodig, mogelijk en wenselijk is in de nieuwe subsidieperiode. Want naast een breed draagvlak om door te gaan op de ingeslagen weg, is er ook de gezamenlijke ambitie om van Utrecht een nóg sociaal vitalere stad te maken.

De conclusie is dat we in de nieuwe subsidieperiode de basis behouden en bestendigen: twee afzonderlijke organisaties voor de uitvoering van de buurtteams voor enerzijds Jeugd en Gezin en anderzijds Sociaal. Net als deze periode vervullen deze organisaties geen taken in de sociale basis en de aanvullende zorg. Juist door op dit punt te kiezen voor continuïteit wordt de maximale ruimte geboden om de inhoudelijke transformatie (vernieuwing en verbetering) volop door te zetten: door ontwikkelen door voort te bouwen op en te leren van ervaringen uit de praktijk.

3.2 Het Utrechts model en de leidende principes blijven de basis

Omdat in de nieuwe subsidieperiode de basis niet verandert, blijven de kaders, ambities en uitgangspunten - zoals vastgelegd in verordeningen, beleidsregels en de eerste uitvoeringsplannen voor *Meedoen naar Vermogen* (Wmo) en *Zorg voor Jeugd* (Jeugdwet) - ons vertrekpunt. Centraal staan onze leidende principes en het Utrechtse model met zijn drie sporen (sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg).

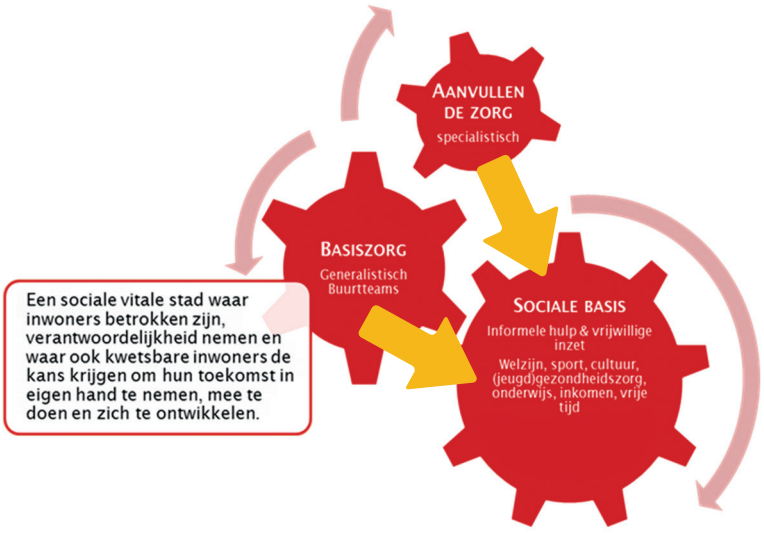
Dit waren en zijn de leidende principes:

- Eigen regie, verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid zijn vanzelfsprekend.
- Ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen.
- Normaliseren en uitgaan van de mogelijkheden. Het gezin/de cliënt in het dagelijks leven vormt het uitgangspunt.
- Hoogwaardige generalistische professionals aan de voorkant
- Eenvoudiger systeem, minder bureaucratie. De inhoud is leidend, niet het systeem
- Veiligheid van kinderen vormt altijd de ondergrens.

De basis van de transformatie is vastgelegd in het Utrechtse model met zijn drie sporen:

- Spoor 1 – een sterke samenleving: de sociale basis en gewoon opgroeien
- Spoor 2 – steun waar nodig: basiszorg voor jeugd, gezin en volwassenen
- Spoor 3 – speciaal waar het moet: aanvullende zorg

De kracht zit in de samenhang tussen deze drie sporen. Met als doelstelling om in Utrecht daadwerkelijk de beweging naar voren te maken. Om die reden zet Utrecht in op een sterke sociale

basis. Die omvat 'alledaagse' voorzieningen als opvoedingsondersteuning, onderwijs, (jeugd) gezondheidszorg, sport, welzijn, cultuur en werk- en inkomensvoorzieningen. We zorgen ervoor dat deze voorzieningen voor iedereen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Bewoners die zich vrijwillig inzetten voor elkaar en voor de buurt en veel organisaties en maatschappelijke initiatieven dragen bij aan een sterke sociale basis. We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen gewoon mee kan doen. Zoveel mogelijk 'normaliseren' (in plaats van problematiseren) en uitgaan van ieders mogelijkheden vormen het uitgangspunt.

De buurtteams werken nauw samen met de partners in de sociale basis om enerzijds het netwerk van hun cliënten te verstevigen en zo hun veerkracht te vergroten en anderzijds hulpvragen sneller te signaleren. Hoe meer we problemen voorkómen en ondervangen in de sociale basis, des te beter het is, in de eerste plaats voor bewoners, in de tweede plaats voor de betaalbaarheid van de zorg. Het 'gewone' leven van Utrechters speelt zich natuurlijk ook af buiten de drie sporen. Daarom wordt ook nauw samengewerkt met partijen die niet vanzelfsprekend onderdeel van uitmaken van het Utrechtse zorglandschap maar wel een belangrijke rol en verantwoordelijkheid hebben in het leven van kwetsbare Utrechters, zoals het UWV en woningcorporaties.

Dit vereist goede samenwerking tussen de drie sporen: de sociale basis (spoor 1), de basiszorg (spoor 2) en de aanvullende zorg (spoor 3).
De buurtteams moeten soepel kunnen schakelen en combineren tussen de sporen om te zorgen dat bewoners de ondersteuning krijgen die nodig is. Geen zorg, als de sociale basis in hun vraag voorziet; lichte (basis)zorg waar het kan; specialistische zorg waar het moet. De buurtteamorganisaties en partijen in de sociale basis en aanvullende zorg zijn allen aan zet om mee te denken over deze beweging naar voren, zowel in de buurt als op stelselniveau. Dat vraagt op meerdere niveaus, maar bovenal van alle professionals binnen het Utrechts model alertheid, creativiteit en flexibiliteit. Van de buurtteams vragen we daarin nadrukkelijk een signalerende, adviserende en proactieve rol.

De buurtteams vormen de kern van het tweede spoor. Er zijn 18 buurtteams actief in buurten en op basisscholen. Daarnaast zijn er een MBO-team en een team voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. De buurtteams leveren hoogwaardige basiszorg aan (kwetsbare) volwassenen, jeugdigen en gezinnen.

Zorg op maat, dichtbij huis en zoveel mogelijk in aansluiting op het 'gewone leven', zo actief mogelijk en onder regie van de cliënt. De generalistische professionals van de buurtteams kunnen de meeste hulpvragen zelf beantwoorden. Van alle buurtteams en buurtteammedewerkers verwachten we dat zij hoogwaardige basiszorg bieden, zodat alle Utrechters kunnen vertrouwen op een herkenbaar niveau van de basiszorg. Om die reden blijven de buurtteammedewerkers gezamenlijk hun werkwijze ontwikkelen en werken aan hun kennisontwikkeling. Waar nodig schakelen ze tijdig expertise van gespecialiseerde hulp- en zorgverleners in. De buurtteamorganisaties verwijzen naar aanvullende zorg (zie kader) en dienen daarom een goed beeld te hebben van de mogelijkheden (zowel qua sociale kaart als creatieve nieuwe oplossingen) in de wijk en de stad. Van de aanbieders van aanvullende zorg vragen we zich zo te organiseren, dat ze kunnen doen wat nodig is in aanvulling op de basiszorg.

Wanneer er meer nodig is dan de inzet van het buurtteam
In spoor twee werken huisartsen en buurtteams samen rond sociale en medische basiszorg. De generalistische buurtteammedewerkers staan dicht bij de klant en werken volgens het uitgangspunt 'doen wat nodig is'. Als er naast de inzet van het buurtteam méér nodig is dan kunnen zij, in overleg met de cliënt, snel schakelen met aanbieders van aanvullende zorg, door hen te betrekken (consulteren, gezamenlijk gesprek) of - zo nodig - naar hen te verwijzen. Omdat de inschatting of aanvullende zorg nodig is een professionele afweging vraagt, heeft de gemeente de toegang tot de aanvullende zorg gemandateerd naar de beide buurtteamorganisaties. Buurtteamorganisatie Sociaal doet de toewijzing van de volgende Wmo-maatwerkvoorzieningen: Individuele begeleiding, Arbeidsmatige activering, Dagbegeleiding, Kortdurend verblijf en Hulp bij de Huishouding. De toewijzing van individuele voorzieningen, zoals vervoer en woningaanpassing, is een taak van het gemeentelijke Wmo-loket. De toewijzing voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang gebeurt door de Regionale Toegang. Buurt-teamorganisatie Jeugd en Gezin kan verwijzen naar alle vormen van specialistische jeugdhulp. Naast de buurtteams kunnen ook huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten verwijzen naar specialistische jeugdhulp.

In iedere buurt is er één herkenbare, laagdrempelige ingang die beide buurtteamorganisaties delen. De kwaliteit van de ingang en de hoogwaardige basiszorg die geleverd wordt, is in iedere buurt en in ieder buurtteam gelijk. In principe krijgen volwassenen zonder kinderen begeleiding van het buurtteam sociaal. Gezinnen, jongeren en kinderen worden begeleid door het buurtteam jeugd en gezin. Beide buurtteams werken vanuit dezelfde uitgangspunten en leidende principes. Nuanceverschillen in de werkwijze van beide teams komen voort uit het type cliënten, de partners waarmee ze samenwerken en de specifieke problematiek. Belangrijk is dat de medewerkers van beide teams elkaar begrijpen en de uitgangspunten niet rigide maar flexibel hanteren. Dit geldt bij uitstek voor jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar. Zij zijn soms nog onderdeel van het gezin waardoor basishulp van het buurtteam jeugd en gezin passend is, maar als zij zelfstandig wonen geldt dat voor het buurtteam sociaal.

Gezamenlijk zijn de buurtteams toegerust om de (aan) vragen van alle inwoners op te pakken.
Niet iedere bewoner met een hulpvraag zal zelf de stap naar een buurtteam zetten. Daarom werken de buurtteams ook proactief. Zo zijn zij zichtbaar aanwezig in de buurt en komen ze via andere instellingen (bijvoorbeeld scholen, politie, woningcorporaties) en bijeenkomsten in contact met inwoners. Voor de buurtteams Sociaal geldt dat zij voor inwoners bij wie zorgmijding onderdeel is van de problematiek, inzetten op bemoeizorg. Voor alle buurtteams geldt dat zij alert zijn op signalen zoals van de huisarts, de school, de buurman of de woningcorporatie. Zij vragen hen het buurtteam te introduceren bij het gezin of de jongere. Daarnaast geldt voor het team jeugd en gezin een scherp onderscheid tussen hulpverlening en drang en dwang. De veiligheid van het kind vormt altijd de ondergrens. Als de veiligheid in het geding is, schakelt het buurtteam het SAVE-team in om, met drang en zo nodig dwangmaatregelen, de veiligheid van de kinderen te kunnen borgen.

In het Utrechtse model is de *onafhankelijke* cliëntondersteuning ondergebracht bij een andere organisatie. Deze functie maakt onderdeel uit van de nieuwe beleidsregel Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning. De buurtteammedewerker staat naast de klant en ondersteunt de klant in het formuleren van zijn zorgvraag.

Als gemeente vragen we niet alleen van de buurtteams en andere partners om hun werkwijze te blijven verbeteren. Ook de gemeente blijft de komende periode ontwikkelen en ontschotten om nog beter aan te sluiten bij de praktijk en daarvan te leren. Dit doen we in zowel onze rol van opdrachtgever, co-creator en als uitvoerder. Zo leren we van pilots, van casuïstiek in de Citydeal, van de Commissie Passend Alternatief en ontwikkelen we de regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen in samenhang met deze en andere te formuleren beleidsregels.

3.3 Ontwikkelopgaven voor de nieuwe subsidieperiode

Zoals genoemd willen we de sterke basis die er ligt continueren en versterken, maar is de transformatie nog zeker niet af. De volgende onderwerpen vragen in de nieuwe subsidieperiode om doorontwikkeling:

- Samenwerking en de beweging naar voren

  Hoewel er de afgelopen jaren een stevig netwerk is ontwikkeld, is het van belang te blijven investeren in de samenwerking tussen de buurtteams en de partners uit de sociale basis (denk daarbij naast sociaal makelaars ook aan sportverenigingen en combinatiefunctionarissen bijvoorbeeld), de aanvullende zorg, medische basiszorg, de onderwijssector, de woningbouwcorporaties, armoede- en veiligheidspartners en anderen. Gelijkwaardigheid en vertrouwen zijn uitgangspunten voor de samenwerking; we willen ieders expertise benutten. Van de buurtteams verwachten we hierbij een initiërende rol en soms ook pionierschap richting andere organisaties en initiatieven van bewoners.

  We zien kansen in het bieden van nog meer maatwerk (zowel op buurt- als op cliëntniveau) door het verder versterken van de samenwerking. Waarbij we verwachten dat de buurtteams proactief partners betrekt en nieuwe partnerschappen zoekt. Het buurtteam fungeert daarbij als aanjager van de samenwerking tussen partijen, maar maakt daar zelf ook onderdeel van uit. Er liggen kansen met onder meer de sociaal makelorganisaties (zoals bij het maken van sociale wijkanalyses), de woningcorporaties (zoals in de pilot vroegsignalering, city-deal en bij woonoverlast), met de uitvoerders van Werk en Inkomen en door het versterken en verbreden van de inzet van ervaringsdeskundigheid. Voor de buurtteams jeugd en gezin liggen er kansen op het gebied van passende kinderopvang en onderwijs door de samenwerking met kinderopvangorganisaties en scholen van alle schooltypes te versterken. Ook de samenwerking tussen de beide buurtteamorganisaties zelf kan verdiept en uitgebouwd worden, waardoor zij elkaar nog beter aanvullen en versterken.

  Tot slot verandert de te verwachten ambulantisering binnen het veld beschermd wonen en maatschappelijke opvang de samenwerking met de instellingen binnen dit veld en blijft het een uitdaging om samen met partners en gemeente de administratieve last zo laag mogelijk te houden.

- Activering

  Activering en zorg zijn nauw met elkaar verweven. Het buurtteam zet er op in dat bewoners die niet (buitenshuis) actief zijn, weer mee gaan doen aan bijvoorbeeld laagdrempelige activiteiten in de wijk, gebruik maken van het stedelijk activeringsaanbod of gebruik maken van bemiddeling naar werk of opleiding. Samen met partners in de stad zal de aanpak op activering worden doorontwikkeld, zodat iedere Utrechter kan meedoen in de stad.

- Stedelijke kwaliteit in relatie tot buurt- en casusgericht maatwerk

  De ontwikkeling gaat naar meer maatwerk per buurt. Er moet daarbij een goede balans gevonden worden tussen doen wat nodig is (maatwerk per cliënt en buurt) en de basiskwaliteit van de geboden basiszorg. Zoals gezegd moeten alle Utrechters kunnen vertrouwen op een herkenbaar niveau van de basiszorg. De rol van de buurtteammedewerker moet duidelijk en herkenbaar zijn in de hele stad. Verschillen tussen de teams, tussen wijken en tussen medewerkers mogen niet zo groot zijn dat er verschillen ontstaan in de dienstverlening aan bewoners.

- Versteviging van de generalistische werkwijze

  Er moet een goed evenwicht zijn tussen generalisme en specialisme. Dit betekent onder andere dat elke buurtteammedewerker basiskennis heeft van de diverse leefdomeinen en doelgroepen en goed de weg kan vinden naar de verschillende partijen en organisaties in zowel de sociale basis als de aanvullende zorg. Doorontwikkeling van het generalistisch werken blijft een belangrijk thema, met in het bijzonder aandacht voor veerkracht en het versterken van netwerken rond Utrechters en Utrechtse gezinnen.

- Toegankelijkheid, bekendheid en diversiteit

  De zorg moet makkelijk bereikbaar, nabij en toegankelijk zijn. Buurtteams moeten bekend en herkenbaar zijn en het vertrouwen hebben van alle doelgroepen. Dit vraagt aandacht voor diversiteit, cultuurvakmanschap en samenwerking met organisaties die ervaring hebben met diversiteit. Taal kan een grote barrière vormen, daar moet dus aandacht voor zijn. Belangrijk is ook dat de buurtteams alert blijven op goede vindplaatsen.

- Benutten van ervaringsdeskundigheid en mantelzorgers

  Belangrijk is dat de buurtteamorganisatie gebruik maakt van ervaringsdeskundigheid

en zorgt voor een goede afstemming tussen buurtteammedewerkers en ervaringsdeskundigen. Hier wordt ook gedoeld op de ervaringen van mantelzorgers.

- Proactieve inzet en eigen kracht
  De buurtteams zijn er ook voor mensen die niet gemakkelijk om hulp vragen of moeite hebben om hun vraag te formuleren. Buurtteammedewerkers reageren op signalen uit de omgeving en komen snel in actie als het nodig is. Het verder ontwikkelen van een goed oog voor beperkingen en eigen kracht en daar op aansluiten in de ondersteuning is daarbij belangrijk. Buurtteams moeten ook hier maatwerk bieden en voorstellen doen hoe je dat regelt.

- Data-gedreven sturing en wijkplannen
  De beschikbaarheid van steeds grotere aantallen data biedt mogelijkheden om per wijk of buurt trends en ontwikkelingen te analyseren en hierop wijk- of buurtplannen te baseren met gezamenlijke prioriteiten. Hierbij vragen we initiatief en inzet van de buurtteamorganisaties.

- Privacy
  We brengen de privacywetgeving in praktijk en zoeken hierbij naar mogelijkheden om informatie te delen die in het belang is voor het leveren van goede zorg.

- Technologische ontwikkeling
  De inzet van nieuwe technologieën vraagt aandacht, evenals het leren hanteren van nieuwe technologieën door cliënten en de rol van buurtteammedewerkers hierbij.

- Duurzame ondersteuning
  Er is een groep kwetsbare Utrechters die langdurige ondersteuning nodig heeft. In de komende subsidieperiode verwachten we van de buurtteamorganisaties een werkwijze voor ‘duurzame’ ondersteuning, in samenwerking met partners in de sociale basis.

3.4 Opdracht voor de buurtteamorganisaties in de nieuwe subsidieperiode

De opdracht voor de buurtteams vanaf 2019 komt neer op een combinatie van voortzetten van wat in de afgelopen jaren is opgebouwd, het verzilveren van een aantal kansen en stappen blijven zetten in de transformatie van zorg en ondersteuning in Utrecht. De buurtteamorganisaties krijgen de opdracht om vanaf 2019 de spilfunctie voor buurtteams in het Utrechtse model te continueren door het leveren van hoogwaardige basiszorg aan kwetsbare volwassenen, jeugdigen en gezinnen in de stad en samen op te trekken met de partnerorganisaties om inwoners passende zorg te bieden. De leidende principes blijven het uitgangspunt voor de werkwijze. Het behouden van de huidige opzet biedt ruimte voor leren, ontwikkelen en innoveren. Ook de invulling van ons opdrachtgeverschap en de wijze van monitoring en sturing (kwartaalgesprekken, gezamenlijke stuurgroep, co-creatie sessies, ontwikkelgroepen) zetten we voort en ontwikkelen we waar nodig. Zodoende kunnen we snel bijsturen als dat nodig is.

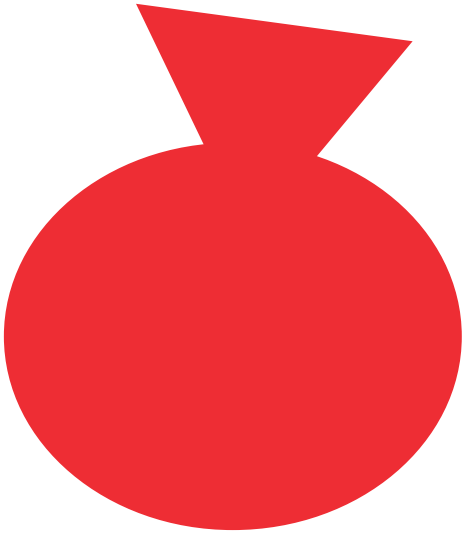
In de beleidsregels werken we de inhoud van de opdracht voor de beide buurtteamorganisaties nader uit op basis van de uitgangs- en ontwikkelpunten genoemd in deze nota.

4 Budgettaire kader, subsidieperiode en tussentijdse evaluatie

Wat betreft het budget gaan wij uit van een jaarlijks subsidiebedrag van 17,5 miljoen euro voor buurtteams Sociaal en 21,8 miljoen euro voor buurtteams Jeugd en Gezin. Binnen de Wmo en de Jeugdwet maakt de gemeente een zorgvuldige en integrale afweging over inzet van budget over de drie sporen van het Utrechts model, waarbij we inzetten op de beweging naar voren, met waar mogelijk verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis. Op dit moment is nog onvoldoende zicht op de (financiële) gevolgen van de decentralisaties. Gecombineerd met de onzekerheid van beschikbare budgetten Wmo en Jeugdwet op Rijksniveau en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de praktijk is het niet mogelijk de inzet en verdeling van budget voor langere termijn met volledige zekerheid te bepalen. Dit zal daarom jaarlijks bij de Voorjaarsnota worden voorgelegd en is van invloed op de jaarlijkse te beschikken bedragen en bijbehorende opdracht aan de buurtteamorganisaties.

In lijn met de parallelle beleidsregels voor de nieuwe subsidieperiodes van het sociaal makelaarschap en Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning, is de subsidieperiode voor de buurtteams zes jaar (2019-2024). De ervaring leert dat een subsidieperiode van vier jaar voor buurtteamorganisaties kort is. Door voor een langere termijn te kiezen ontstaat er ruimte om te kunnen doorontwikkelen en de transformatie verder te brengen. Dit vraagt wel van ons als gemeente scherp te blijven in onze rol als opdrachtgever en co-creator. Na drie jaar (in het najaar van 2021) zal een evaluatie plaatsvinden om te bekijken of we nog steeds de juiste koers varen. Deze evaluatie kan leiden tot beleids- en budgettaire wijzigingen, die ook van invloed kunnen zijn op de opdracht en het budget van de beide buurtteamorganisaties.

In overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving (Algemene wet bestuursrecht en de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Utrecht) kan tijdens de subsidieperiode de subsidie worden ingetrokken of gewijzigd. Hiervoor kan de reden liggen bij de subsidieontvanger (bijvoorbeeld het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen) of dit kan het gevolg zijn van een beleidswijziging. De voorwaarden hieromtrent worden nader uitgewerkt in de beleidsregels. Uiteraard neemt de gemeente hierbij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht en weegt ook de mogelijke consequenties van een dergelijke beslissing op organisatie- en stelselniveau.

5 Vervolgproces

De nieuwe subsidieperiode gaat in op 1 januari 2019 en loopt af op 31 december 2024. Omdat er ook in de volgende subsidieperiode twee buurtteamorganisaties zullen zijn die in samenhang werken, maar ook vanuit een verschillende context, publiceert de gemeente twee beleidsregels.

- Publicatie beleidsregels: januari 2018
- Indieningstermijn: februari 2018 – 1 mei 2018
- Besluit: 1 juli 2018
- Start nieuwe subsidieperiode: 1 januari 2019
- Evaluatie: najaar 2021

Colofon

UITGAVE GEMEENTE UTRECHT
Maatschappelijke Ontwikkeling
September 2017
Vormgeving: Delta3
Fotogafie: Remke Spijkers
Anna van Kooij
Allard Willemse

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	82
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	12
Omschrijving	Voorstel inzake Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	21 december 2017

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Werk en Inkomen Delsing, A.M.C.D. (Anouk)
Kenmerk	174790649
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Werk en inkomen

Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekkenvoor beschut werk.

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De loco-burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. drs. V. Everhardt

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8892
Bijlage: Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie studietoeslag en tegenprestatie (november 2017)
Bijlage: Toelichting bij de Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie
Bijlage: Beleidsregel Beschut Werk
Bijlage: Bijlage bij invulling Nieuw Beschut Werk; het doorlopen proces en oplossingsrichtingen van andere gemeenten
Bijlage: STVV Raadsvoorstel Beschut Werk Wijzigingsverordening Participatiewet 2015 (na M&S)
Bijlage: STVV Wijzigingsverordening re-integratie studietoeslag en tegenprestatie (na M&S)

Eerdere besluitvorming
- Op 4 december 2014 heeft de raad de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015, genaamd Werken aan Werk, vastgesteld en is daarmee akkoord gegaan met de alternatieve aanpak voor beschut werken: Opmaat (voorheen Participatievoorziening).
- Op 27 september 2016 heeft het College besloten in te stemmen met het voornemen om OpMaat voort te zetten als invulling in de gemeente Utrecht van Nieuw Beschut werk.

Uitvoering

1. Het proces invulling nieuw Beschut Werk wordt ingericht na besluitvorming in de raad.
2. De communicatie naar belanghebbenden hierover wordt aangepast.
3. UW en Wij 3.0 werken in samenwerking met Werk en Inkomen een concreet plan uit. Dit plan zal onderdeel zijn van een af te sluiten contract waarin zowel de samenwerking met de gemeente en het UWV als de positionering van de nieuwe payroll-constructie wordt vastgelegd
4. De implementatie moet 1 januari 2018 gereed zijn.
5. De niet gerealiseerde werkplekken in 2017 worden in 2018 alsnog gerealiseerd.

Gemeente Utrecht

Context

De invoering van de Participatiewet in 2015 bood de gemeente de ruimte om voor een alternatieve invulling van nieuw Beschut Werk te kiezen . Op 4 december 2014 heeft de raad de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015, genaamd Werken aan Werk, vastgesteld en is daarmee akkoord gegaan met de alternatieve aanpak voor beschut werken: Opmaat (voorheen Participatievoorziening). In Opmaat krijgen mensen die tot de doelgroep beschut werk behoren een werkplek en bijbehorende begeleiding aangeboden. De werkzaamheden worden voor een periode van maximaal 2 jaar uitgevoerd met behoud van uitkering. De gedachte hierachter is dat mensen en met name jongeren zich in deze periode maximaal kunnen ontwikkelen en kunnen doorstromen naar een baan met inzet van loonkostensubsidie (banenafspraak).. Op 27 september 2016 heeft het college besloten om de pilot Opmaat voor te zetten als invulling in de gemeente Utrecht van Nieuw Beschut werk.
Personen uit de doelgroep Beschut Werk hebben we vanaf 2015 een passende werkplek kunnen bieden. Het bestaan van de voorziening Opmaat maakt dat zich tot op heden weinig mensen hebben aangemeld voor een indicatiestelling beschut werk bij het UWV. In de periode januari tot juli 2017 zijn er 2 positieve indicaties Beschut Werk in de arbeidsmarktregio Utrecht-midden door het UWV afgegeven.

Met ingang van 1 januari 2017 hebben gemeenten de wettelijke verplichting om Beschut Werk uit te voeren tegen het wettelijk Minimumloon. Gemeenten worden verplicht een wettelijke taakstelling te realiseren. Om meer diversiteit in het werkaanbod te bewerkstelligen en meer kansen en mogelijkheden te creëren voor Utrechters die beschut gaan werken, wilde de gemeente Utrecht alle ADSU partijen (netwerk Aan De Slag in Utrecht), de gelegenheid geven Beschut Werk aan te bieden. De gesprekken met de ADSU partijen hebben langer geduurd dan verwacht omdat organisaties wel de bereidheid hebben, maar terughoudend zijn bij het daadwerkelijk aangaan van structurele verplichtingen. Die terughoudendheid heeft te maken met de eisen die het Rijk stelt aan de regeling, het beschikbaar gestelde budget van maximaal € 22.500 (bestaande uit een maximale loonwaardesubsidie van € 14.000 en een begeleidingsbudget van € 8.500 (excl. tijdelijke bonus beschut werken en het Lage-inkomensvoordeel (LIV)) en onduidelijkheid over de nieuwe verdeelsleutel voor begeleiding na 2017. In de bijlage 'proces dat is doorlopen en oplossingsrichtingen andere gemeenten' vindt u een toelichting op het doorlopen proces en de keuzes die andere gemeenten hierin hebben gemaakt.

Twee ADSU-partijen – UW en Wij 3.0 – zijn wel bereid om Beschut Werk uit te voeren tegen het wettelijk Minimumloon. Het college heeft besloten met hen een tijdelijke overeenkomst voor de duur van twee jaar aan te gaan als uitvoerders van Nieuw Beschut werk in Utrecht. Om toch de diversiteit in het werkaanbod en daarmee de kansen en mogelijkheden voor Utrechters die beschut gaan werken te vergroten, wil het college samenwerken met meer partijen. Om deze reden heeft het college besloten de IRM Werk en Inkomen de opdracht te geven in 2018 een marktverkenning te doen of andere (sociaal) ondernemers ook Nieuw Beschut Werk willen uitvoeren.

Beslispunt

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekken voor beschut werk.

Argumenten

1.1 <u>De bestaande dienstverlening is divers genoeg voor een passend alternatief aanbod.</u>
Als het aantal personen met de indicatie Beschut Werk de taakstelling overstijgt, ontstaat een wachtlijst Beschut Werk. Een voorbeeld: De landelijke taakstelling Beschut werk in 2018 is 71 werkplekken. Het college draagt mensen voor bij het UWV voor de indicatiestelling Beschut Werk en Utrechters melden zich zelf bij het UWV voor een indicatiestelling. Dit leidt ertoe dat in 2018 100 mensen een indicatie krijgen. Dit betekent dat er voor 71 mensen een werkplek wordt gecreëerd en voor 29 mensen niet. In

afwachting van een werkplek Beschut Werk wordt de bestaande dienstverlening ingezet waaronder onze alternatieve invulling van Beschut Werk "Opmaat".

1.2 Invulling vanextra beschutte werkplekken legt een groot beslag op de financiële middelen .
Bovenop de jaarlijkse taakstelling beschutte werkplekken kan de gemeente besluiten uit eigen middelen extra werkplekken te realiseren. Het college acht een voorkeursbeleid bij plaatsing niet wenselijk. Dit betekent namelijk dat ook personen met een WW of WIA-uitkering of niet uitkeringsgerechtigden met de indicatie beschut werk hier aanspraak op kunnen maken. Dit brengt extra financiële risico's voor de gemeente met zich mee, omdat dit meer geld kost en hier geen besparing op de uitkering tegenover staat. De gedachte van het Rijk achter het financieringsmodel, het beschikbaar gestelde budget van maximaal € 22.500 (bestaande uit een maximale loonwaardesubsidie van € 14.000 en een begeleidingsbudget van € 8.500) is dat als mensen aan de slag gaan met inzet van loonwaardesubsidie dit een besparing op de uitkering oplevert. Deze redenering gaat niet op voor niet –uitkeringsgerechtigden en voor mensen met een WW of WIA uitkering.

1.3 De wettelijke invulling biedt geen ontwikkelingsmogelijkheden.
De regeling zoals deze nu is vormgegeven, kent geen ontwikkelingscomponent. Gemeenten die de regeling al geruime tijd uitvoeren lopen hier tegenaan. Vooral bij jongeren die tussen hun 18e en 27ste levensjaar vaak nog een grote ontwikkeling doormaken, is het ongewenst dat zij al op hun 18e in de regeling instromen en pas op de pensioengerechtigde leeftijd weer uitstromen. Uit een landelijke inventarisatie door de VNG wordt dit door gemeenten die Beschut Werk al geruime tijd uitvoeren, als knelpunt genoemd.

Kanttekeningen

1.1 Het voortbestaan van "Opmaat" is afhankelijk van de bereikte resultaten.
Opmaat wordt bekostigd vanuit het Participatiebudget en het WMO-budget. Het college ziet Opmaat nog steeds als een goede voorziening om mensen die tot de doelgroep Beschut Werk horen een passende beschutte werkplek te bieden. Het college verwacht dat naast de invulling van nieuw Beschut Werk tegen wettelijk minimumloon, Opmaat, een werkplek kan bieden aan mensen (o.a. jongeren) die nog ontwikkelmogelijkheden hebben en zo de stap naar het doelgroepenregister kunnen zetten. Voortzetting is afhankelijk van bereikte resultaten. Het college zal de Raad hierover in het derde kwartaal van 2018 nader informeren.

Beslispunt

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Argumenten

2.1 Het betreft een technische wijziging die voortvloeit uit de wet.
Met de wijzing van de Participatiewet waarin gemeenten verplicht worden tot het invullen van Beschut Werk tegen het wettelijk minimumloon, is opgenomen dat gemeenten niet langer mogen besluiten dat Beschut Werk niet wordt aangeboden. Hoewel Utrecht nooit heeft vastgelegd dat Beschut Werk niet kan worden aangeboden, moet deze verplichting toch expliciet in de verordening worden vastgelegd. Dit wordt gedaan door een wijziging van artikel 6, Participatievoorziening en Nieuw Beschut Werk in de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Werk en Inkomen Delsing, A.M.C.D. (Anouk)
Kenmerk	174790649
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Werk en inkomen

Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

besluit

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekken voor beschut werk.

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op 7 december 2017

De griffier	De plv. voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	M.A. Koning MSc

Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 september 2017 met kenmerk 174790649;

gelet op:
de artikelen 8a en 10b van de Participatiewet
artikel 149 van de Gemeentewet;

overwegende dat:

de Participatiewet gemeenten verplicht om bij verordening regels te stellen met betrekking tot het verrichten van werkzaamheden in een beschutte omgeving;

besluit vast te stellen de volgende Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015.

Artikel I

De Verordening Re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 wordt als volgt gewijzigd.

A.

In artikel 1 komt onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel d door een punt onderdeel e te vervallen.

B.

In artikel 2 komt het derde lid te vervallen.

C.

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6. Participatievoorziening Beschut werk

1. Om de in artikel 10b, eerste lid, van de wet, bedoelde werkzaamheden mogelijk te maken worden de volgende voorzieningen op de arbeidsinschakeling aangeboden:

a. fysieke aanpassingen van de werkplek of de werkomgeving;

b. uitsplitsing van taken, of

c. aanpassingen in de wijze van werkbegeleiding, werktempo of arbeidsduur.

2. Voor zover nodig worden aan personen van wie is vastgesteld dat zij uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben, tot het moment van aanvang van de dienstbetrekking, bedoeld in artikel 10b, eerste lid, van de wet, daarnaast een of meer van de voorzieningen uit de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 of een andere voorzieningen, die bijdragen aan het participeren in de samenleving aangeboden.

3. In aanvulling op de jaarlijkse taakstelling, bedoeld inartikel 10b, vierde lid, van de wet, kan de raad jaarlijks, bij het vaststellen van de voorjaarsnota en op voorstel van het college, een extra aantal beschut werkplekken vaststellen. De Raad stelt voor deze extra werkplekken aanvullend budget beschikbaar

4. De plaatsing van personen, bedoeld in lid 2, op de op grond van het vorig lid vastgestelde extra werkplekken, vindt op dezelfde wijze plaats als op de dienstbetrekkingen, bedoeld in artikel 10b, vierde lid, van de wet, tenzij bij het vaststellen van dit extra aantal werkplekken anders wordt besloten.

5. Het college kan nadere regels stellen met betrekking tot het gebruik en inrichting van een wachtlijst.

D.

Na artikel 6 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende

Artikel 6a Participatievoorziening Onbetaald werk

1. Tot de doelgroep behoort een persoon die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding op en aanpassingen van de werkplek nodig heeft dat van een reguliere werkgever niet kan worden verwacht dat hij deze persoon in dienst neemt, en voor wie

werken op een werkplek Beschut Werk niet of nog niet mogelijk is. Aan deze onmogelijkheid kunnen in de persoon gelegen omstandigheden ten grondslag liggen of veroorzaakt worden door het tijdelijk ontbreken van een beschikbare of geschikte werkplek Beschut Werk.

2. Het college organiseert voor deze doelgroep participatievoorzieningen in samenhang met arbeidsmatige dag-activering en sociale prestatie (WMO).

3. Het college bepaalt de omvang van de participatievoorziening en legt vast hoeveel plekken de gemeente beschikbaar stelt.

E.

In artikel 9, eerste lid, wordt “een bijstandsgerechtigde “vervangen door: “een dergelijke persoon“.

Artikel II Overgangsbepaling

Aan personen die voor de datum van publicatie van dit besluit een indicatie voor het verrichten van Beschut Werk is verstrekt, kan tot deze datum een voorziening als bedoeld in artikel 6a van deze verordening worden aangeboden. De plaatsing op deze voorziening wordt voortgezet totdat een geschikte werkplek Beschut Werk beschikbaar is.

Artikel III

Dit besluit treedt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2017 in werking.

Artikel IV

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [DD]

de griffier, de loco-burgemeester,

mr. M. van Hall CMC mr. drs. V. Everhardt

Toelichting bij de Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Algemeen

Met de wijziging van artikel 10b van de Participatiewet zijn gemeenten verplicht om daadwerkelijk invulling te geven aan de voorziening Beschut Werk. Bij ministeriele regeling kan het aantal minimaal te realiseren werkplekken Beschut Werk per gemeente worden vastgesteld.

De verordening moet in overeenstemming worden gebracht met deze wetswijziging.

Gelijktijdig met deze wijziging van de verordening wordt een geconstateerde technische aanpassing doorgevoerd met betrekking tot de mogelijkheid om subsidie aan werkgevers te verlenen.

Artikelsgewijze Toelichting

Artikel I

Onderdeel A. (artikel 1 onderdeel e)

De definitie van het begrip Beschut Werk is hetzelfde als in de Participatiewet. Deze bepaling kan daarom vervallen

Onderdeel B. (artikel 2 lid 3)

De opdracht aan het college op een aantal werkplekken in een beschutte werkomgeving in te richten is gegeven in de Participatiewet zelf. Bij ministeriele regeling wordt het aantal plekken vastgesteld dat minimaal wordt ingericht.

Onderdeel C. (artikel 6 nieuw)

Op grond van de Participatiewet moet bij verordening worden geregeld welke voorzieningen aangeboden worden om werken in een beschutte werkomgeving mogelijk te maken (lid1), welke werkzaamheden worden aangeboden aan personen die een indicatie voor Beschut Werk hebben maar nog geen werk in een beschutte werkomgeving hebben gekregen, bijvoorbeeld omdat het aantal beschikbare plekken al volledig zijn ingevuld (lid2).

In het derde lid is de mogelijkheid geopend voor de gemeenteraad om aan het college de opdracht te geven om extra werkplekken in te richten. Deze plekken komen bovenop het bij ministeriele regeling vastgestelde aantal. Om de financiële gevolgen van een besluit tot extra werkplekken goed te kunnen overzien, is deze mogelijkheid in het proces rondom de begroting gepositioneerd.

In het vierde lid is geregeld dat indien de gemeenteraad de opdracht tot het inrichten van deze extra plekken in een jaar geeft, er bij deze opdracht een specifieke doelgroep benoemd kan worden, die bij voorrang op deze plekken kan worden geplaatst. Normaliter geldt in principe dat personen beschutte werkplekken krijgen aangeboden in volgorde van afgifte van indicatie.

Onderdeel D. (artikel 6 a)

In het nieuwe artikel 6a is de Participatievoorziening geregeld zoals deze in de gemeente Utrecht bestond voordat de Participatiewet de invulling van betaald Beschut Werk verplicht stelde. Ook met invulling van betaalde werkplekken in een beschutte omgeving zullen er personen zijn die hierop (nog) niet geplaatst kunnen worden. Om ook deze mensen de mogelijkheid te bieden te participeren in de samenleving, blijft de bestaande participatievoorziening bestaan.

Voor de duidelijkheid is dit in een afzonderlijke bepaling geregeld.

Onderdeel E. (artikel 9 lid 1)

De subsidie aan werkgevers om mensen in dienst te kunnen nemen of houden – bijvoorbeeld door het aanbieden van begeleiding of het aanpassen van de werkplek - is onbedoeld beperkt tot de groep bijstandsgerechtigden. Het college geeft echter ook ondersteuning bij arbeidsinschakeling aan andere doelgroepen. Met deze wijziging kan het college deze subsidie ook verlenen voor mensen met een andere uitkering of niet-uitkeringsgerechtigden.

Artikel II

Dit artikel regelt het overgangsrecht voor de periode in het overgangsjaar dat mensen wel al over een indicatie voor beschut werk hebben gekregen maar er nog geen werkplekken beschikbaar zijn.

Beleidsregel Beschut Werk

Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;

Gelet op,
de artikelen 8a en 10b van de Participatiewet
artikel 6 van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Overwegende dat in het kader van de uitvoering van het voorzien in dienstbetrekkingen in een beschutte omgeving het wenselijk is om nadere regels te stellen,

Besluit vast te stellen de Beleidsregel Beschut Werk gemeente Utrecht

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

Beschut werk :	Een dienstbetrekking in een beschutte omgeving, waarop een persoon van wie is vastgesteld dat deze alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft;
Misdragingen :	Ernstige misdragingen op het werk op grond waarvan ontslag op staande voet is verleend en de arbeidsovereenkomst per direct is beëindigd, dan wel ernstig plichtsverzuim op grond waarvan strafontslag is verleend en de aanstelling als ambtenaar per direct is beëindigd.
Indicatie	De vaststelling dat een persoon alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Hoofdstuk 2 Aanstelling

Artikel 2. Vorm dienstbetrekking

1. Beschut werk wordt in principe gedurende de eerste 2 jaar van het dienstverband aangeboden in de vorm van een tijdelijk dienstverband.
2. Na het einde van de in het vorige lid genoemde periode wordt beschut werk aangeboden in de vorm van een dienstverband voor onbepaalde duur, tenzij uit tussentijds onderzoek is gebleken dat iemand niet langer tot de doelgroep van beschut werk behoort.

Artikel 3. Duur dienstbetrekking

1. Beschut werk wordt aangeboden voor 31 uur per werk.
2. Het college kan een dienstverband van geringere omvang aanbieden, indien sprake is van een medische urenbeperking of de belanghebbende anderszins duurzaam of tijdelijk niet de mogelijkheid heeft om het gestelde aantal uren te werken.

Hoofdstuk 3 Volgorde van plaatsing

Artikel 4. Volgorde van plaatsing

1. Indien het aantal te realiseren beschutte werkplekken al is gerealiseerd, wordt een persoon met een indicatie op een wachtlijst geplaatst.
2. De persoon, bedoeld in het vorige lid, krijgt voorrang op personen met een indicatie van latere datum, tenzij het beschikbare beschut werk niet aansluit bij de arbeidsmogelijkheden van deze persoon. In dat geval wordt het beschut werk aangeboden aan de eerstvolgende persoon, bij wie het beschut werk wel aansluit op diens arbeidsmogelijkheden.

Artikel 5. Plaatsing na ontslag wegens misdragingen

1. Indien een persoon, die op beschut werk is geplaatst, wegens misdragingen is ontslagen, wordt aan deze persoon, mede gelet op de veiligheid van andere medewerkers, pas na een periode van maximaal 6 maanden opnieuw beschut werk aangeboden.
2. Indien na afloop van deze periode, geen beschut werk beschikbaar is, omdat het aantal te realiseren beschutte werkplekken al is gerealiseerd, wordt deze persoon op de wachtlijst geplaatst, bedoeld in artikel 5, eerste lid. In afwijking van artikel 5, tweede lid, wordt zijn rangorde op deze wachtlijst bepaald door de datum van het ontslag.
3. Tijdens de periode, bedoeld in het eerste lid, kan aan deze persoon een passende gedragstraining dan wel aanvullende ondersteuning of begeleiding of een andere voorziening, worden aangeboden, die de kans op herhaling van misdragingen kan voorkomen of beperken en de kans op arbeidsinschakeling vergroot. Een dergelijke voorziening wordt aangemerkt als een voorziening bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Participatiewet. Bij het oordeel of een gedragstraining passend is wordt mede beoordeeld of de betreffende persoon leerbaar is.
4. Aan de persoon, die na ontslag een uitkering van de gemeente Utrecht gaat ontvangen en een voorziening, bedoeld in het vorig lid, krijgt aangeboden, wordt de verplichting opgelegd om gebruik te maken van deze voorziening en mee te werken aan een onderzoek naar de noodzaak van deze voorziening.

Hoofdstuk 4 Slotbepalingen

Artikel 6. Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking op de dag na datum publicatie.

Artikel 7. Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel Beschut Werk gemeente Utrecht

Aldus vastgesteld in de vergadering van burgemeester en wethouders van Utrecht, gehouden op [datum]

De secretaris, De burgemeester,

Bijlage invulling Nieuw Beschut Werk; het proces dat is doorlopen en oplossingsrichtingen van andere gemeenten.

Proces.

Met de wettelijke verankering van Beschut Werk per 1 januari 2017 zijn verschillende gesprekken gevoerd met organisaties verenigd in het netwerk *Aan de slag in Utrecht*. Naast de verplichting om dienstverbanden aan te bieden tegen wettelijk minimumloon moeten ook werkplekken gevonden worden die passen bij de mogelijkheden en beperking van de persoon. Niet iedereen is bijvoorbeeld fysiek in staat om schoonmaak of werkzaamheden in het groen te verrichten. Diversiteit van werkplekken in het belang van de persoon met de indicatie beschut werk stond dan ook centraal in deze gesprekken.

De gesprekken met de organisaties waren constructief, er was bereidheid om hierin mee te denken maar er waren ook veel vragen over de regelgeving Beschut Werk en consequenties hiervan voor de organisaties.

Medio juli werd duidelijk dat slechts twee organisaties, UW en Wij 3.0, onder bepaalde voorwaarden, de uitdaging wilden aangaan. Maar ook bij hen zijn twijfels:

- Over de arbeidsmogelijkheden die mensen hebben met de indicatie Beschut Werk;
- Of het beschikbare budget toereikend is;
- Het gegeven dat men iedereen op volgorde van de wachtlijst moet plaatsen;
- De bonus Beschut Werk die maar tot 2020 beschikbaar is;
- Over de mensen met een Wajonguitkering die hetzelfde werk doen maar onder WML.
- Over het ontbreken van ontwikkelingsmogelijkheden binnen beschut werk.

UW en Wij 3.0 hebben aangegeven beschutte werkplekken beschikbaar te stellen maar zijn op langere termijn niet in staat alle mensen op te nemen. Vanwege de hierboven genoemde onzekerheden wil men geen dienstverbanden voor onbepaald de tijd geven maar tijdelijke dienstverbanden aanbieden. Afhankelijk van de ervaringen en toekomstige ontwikkelingen kan het vervolgtraject worden bepaald.

Sinds de start van de Participatiewet zijn er ook in G4 verband veel gesprekken geweest over de invulling van nieuw Beschut Werk en de keuzes die gemeenten hierin maken. Hieronder wordt een korte impressie gegeven van de wijze waarop de andere gemeenten nieuw Beschut invullen en de dillema's waar ze tegenaan lopen.
Het landelijke budget is ontoereikend en gemeenten leggen per werkplek geld bij variërend van € 2500, = (Amsterdam) tot € 5000, = (den Haag). Bijkomend probleem is dat het UWV niet op loonwaarde indiceert. In de praktijk blijkt dat mensen vaak een lagere loonwaarde dan 30% hebben. Dit betekent dat het bedrag dat de gemeente aan loonkostensubsidie betaalt hoger wordt dan de maximale loonwaardesubsidie van €14.000,= waar het Rijk mee rekent.
De meeste gemeenten vinden het een dure voorziening voor een klein groep mensen, die ten koste gaat van de dienstverlening aan andere werkzoekenden. Tevens zijn er zorgen over de instroom van jongeren omdat de regeling geen ontwikkelmogelijkheden kent en jongeren op jonge leeftijd in een regeling worden vastgezet (eindstation).

In het land zien we verschillende varianten voor het invullen van nieuw Beschut. Zo neemt den Haag de medewerkers zelf in dienst. Gemeenten als Breda en Alphen a/d Rijn kiezen voor een samenwerking met het SW-bedrijf terwijl Amsterdam inzet op sociale firma's naast het SW-bedrijf. In de meeste gevallen wordt er gewerkt met tijdelijke contracten.

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Werk en Inkomen Delsing, A.M.C.D. (Anouk)
Kenmerk	174790649
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Werk en inkomen

Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekken voor beschut werk. ~~Geen extra plaatsen beschut werk te realiseren bovenop de jaarlijkse taakstelling.~~

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen Mr. drs. V. Everhardt

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8892
Bijlage: Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015
Bijlage: Toelichting bij de Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie
Bijlage: Beleidsregel Beschut Werk
Bijlage: Bijlage bij invulling Nieuw Beschut Werk; het doorlopen proces en oplossingsrichtingen van andere gemeenten

Eerdere besluitvorming
- Op 4 december 2014 heeft de raad de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015, genaamd Werken aan Werk, vastgesteld en is daarmee akkoord gegaan met de alternatieve aanpak voor beschut werken: Opmaat (voorheen Participatievoorziening).
- Op 27 september 2016 heeft het College besloten in te stemmen met het voornemen om OpMaat voort te zetten als invulling in de gemeente Utrecht van Nieuw Beschut werk.

Uitvoering

1. Het proces invulling nieuw Beschut Werk wordt ingericht na besluitvorming in de raad.
2. De communicatie naar belanghebbenden hierover wordt aangepast.
3. UW en Wij 3.0 werken in samenwerking met Werk en Inkomen een concreet plan uit. Dit plan zal onderdeel zijn van een af te sluiten contract waarin zowel de samenwerking met de gemeente en het UWV als de positionering van de nieuwe payroll-constructie wordt vastgelegd
4. De implementatie moet 1 januari 2018 gereed zijn.
5. De niet gerealiseerde werkplekken in 2017 worden in 2018 alsnog gerealiseerd.

Gemeente Utrecht

Context

De invoering van de Participatiewet in 2015 bood de gemeente de ruimte om voor een alternatieve invulling van nieuw Beschut Werk te kiezen . Op 4 december 2014 heeft de raad de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015, genaamd Werken aan Werk, vastgesteld en is daarmee akkoord gegaan met de alternatieve aanpak voor beschut werken: Opmaat (voorheen Participatievoorziening). In Opmaat krijgen mensen die tot de doelgroep beschut werk behoren een werkplek en bijbehorende begeleiding aangeboden. De werkzaamheden worden voor een periode van maximaal 2 jaar uitgevoerd met behoud van uitkering. De gedachte hierachter is dat mensen en met name jongeren zich in deze periode maximaal kunnen ontwikkelen en kunnen doorstromen naar een baan met inzet van loonkostensubsidie (banenafspraak).. Op 27 september 2016 heeft het college besloten om de pilot Opmaat voor te zetten als invulling in de gemeente Utrecht van Nieuw Beschut werk.
Personen uit de doelgroep Beschut Werk hebben we vanaf 2015 een passende werkplek kunnen bieden. Het bestaan van de voorziening Opmaat maakt dat zich tot op heden weinig mensen hebben aangemeld voor een indicatiestelling beschut werk bij het UWV. In de periode januari tot juli 2017 zijn er 2 positieve indicaties Beschut Werk in de arbeidsmarktregio Utrecht-midden door het UWV afgegeven.

Met ingang van 1 januari 2017 hebben gemeenten de wettelijke verplichting om Beschut Werk uit te voeren tegen het wettelijk Minimumloon. Gemeenten worden verplicht een wettelijke taakstelling te realiseren. Om meer diversiteit in het werkaanbod te bewerkstelligen en meer kansen en mogelijkheden te creëren voor Utrechters die beschut gaan werken, wilde de gemeente Utrecht alle ADSU partijen (netwerk Aan De Slag in Utrecht), de gelegenheid geven Beschut Werk aan te bieden. De gesprekken met de ADSU partijen hebben langer geduurd dan verwacht omdat organisaties wel de bereidheid hebben, maar terughoudend zijn bij het daadwerkelijk aangaan van structurele verplichtingen. Die terughoudendheid heeft te maken met de eisen die het Rijk stelt aan de regeling, het beschikbaar gestelde budget van maximaal € 22.500 (bestaande uit een maximale loonwaardesubsidie van € 14.000 en een begeleidingsbudget van € 8.500 (excl. tijdelijke bonus beschut werken en het Lage-inkomensvoordeel (LIV)) en onduidelijkheid over de nieuwe verdeelsleutel voor begeleiding na 2017. In de bijlage 'proces dat is doorlopen en oplossingsrichtingen andere gemeenten' vindt u een toelichting op het doorlopen proces en de keuzes die andere gemeenten hierin hebben gemaakt.

Twee ADSU-partijen – UW en Wij 3.0 – zijn wel bereid om Beschut Werk uit te voeren tegen het wettelijk Minimumloon. Het college heeft besloten met hen een tijdelijke overeenkomst voor de duur van twee jaar aan te gaan als uitvoerders van Nieuw Beschut werk in Utrecht. Om toch de diversiteit in het werkaanbod en daarmee de kansen en mogelijkheden voor Utrechters die beschut gaan werken te vergroten, wil het college samenwerken met meer partijen. Om deze reden heeft het college besloten de IRM Werk en Inkomen de opdracht te geven in 2018 een marktverkenning te doen of andere (sociaal) ondernemers ook Nieuw Beschut Werk willen uitvoeren.

Beslispunt

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekken voor beschut werk. ~~Geen extra plaatsen beschut werk te realiseren bovenop de jaarlijkse taakstelling.~~

Argumenten

1.1 De bestaande dienstverlening is divers genoeg voor een passend alternatief aanbod.
Als het aantal personen met de indicatie Beschut Werk de taakstelling overstijgt, ontstaat een wachtlijst Beschut Werk. Een voorbeeld: De landelijke taakstelling Beschut werk in 2018 is 71 werkplekken. Het college draagt mensen voor bij het UWV voor de indicatiestelling Beschut Werk en Utrechters melden zich zelf bij het UWV voor een indicatiestelling. Dit leidt ertoe dat in 2018 100 mensen een indicatie krijgen. Dit betekent dat er voor 71 mensen een werkplek wordt gecreëerd en voor 29 mensen niet. In afwachting van een werkplek Beschut Werk wordt de bestaande dienstverlening ingezet

waaronder onze alternatieve invulling van Beschut Werk "Opmaat".

1.2 Invulling van extra beschutte werkplekken legt een groot beslag op de financiële middelen .
Bovenop de jaarlijkse taakstelling beschutte werkplekken kan de gemeente besluiten uit eigen middelen extra werkplekken te realiseren. Het college acht een voorkeursbeleid bij plaatsing niet wenselijk. Dit betekent namelijk dat ook personen met een WW of WIA-uitkering of niet uitkeringsgerechtigden met de indicatie beschut werk hier aanspraak op kunnen maken. Dit brengt extra financiële risico's voor de gemeente met zich mee, omdat dit meer geld kost en hier geen besparing op de uitkering tegenover staat. De gedachte van het Rijk achter het financieringsmodel, het beschikbaar gestelde budget van maximaal € 22.500 (bestaande uit een maximale loonwaardesubsidie van € 14.000 en een begeleidingsbudget van € 8.500) is dat als mensen aan de slag gaan met inzet van loonwaardesubsidie dit een besparing op de uitkering oplevert. Deze redenering gaat niet op voor niet –uitkeringsgerechtigden en voor mensen met een WW of WIA uitkering.

1.3 De wettelijke invulling biedt geen ontwikkelingsmogelijkheden.
De regeling zoals deze nu is vormgegeven, kent geen ontwikkelingscomponent. Gemeenten die de regeling al geruime tijd uitvoeren lopen hier tegenaan. Vooral bij jongeren die tussen hun 18e en 27ste levensjaar vaak nog een grote ontwikkeling doormaken, is het ongewenst dat zij al op hun 18e in de regeling instromen en pas op de pensioengerechtigde leeftijd weer uitstromen. Uit een landelijke inventarisatie door de VNG wordt dit door gemeenten die Beschut Werk al geruime tijd uitvoeren, als knelpunt genoemd.

Kanttekeningen

1.1 Het voortbestaan van "Opmaat" is afhankelijk van de bereikte resultaten.
Opmaat wordt bekostigd vanuit het Participatiebudget en het WMO-budget. Het college ziet Opmaat nog steeds als een goede voorziening om mensen die tot de doelgroep Beschut Werk horen een passende beschutte werkplek te bieden. Het college verwacht dat naast de invulling van nieuw Beschut Werk tegen wettelijk minimumloon, Opmaat, een werkplek kan bieden aan mensen (o.a. jongeren) die nog ontwikkelmogelijkheden hebben en zo de stap naar het doelgroepenregister kunnen zetten. Voortzetting is afhankelijk van bereikte resultaten. Het college zal de Raad hierover in het derde kwartaal van 2018 nader informeren.

Beslispunt

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Argumenten

2.1 Het betreft een technische wijziging die voortvloeit uit de wet.
Met de wijzing van de Participatiewet waarin gemeenten verplicht worden tot het invullen van Beschut Werk tegen het wettelijk minimumloon, is opgenomen dat gemeenten niet langer mogen besluiten dat Beschut Werk niet wordt aangeboden. Hoewel Utrecht nooit heeft vastgelegd dat Beschut Werk niet kan worden aangeboden, moet deze verplichting toch expliciet in de verordening worden vastgelegd. Dit wordt gedaan door een wijziging van artikel 6, Participatievoorziening en Nieuw Beschut Werk in de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Werk en Inkomen Delsing, A.M.C.D. (Anouk)
Kenmerk	174790649
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Werk en inkomen

Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

besluit

1 De jaarlijkse taakstelling als grens te hanteren voor het aantal te realiseren plekken voor beschut werk. ~~Geen extra plaatsen beschut werk te realiseren bovenop de jaarlijkse taakstelling.~~

2 De Verordening tot wijziging van de verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De plv. voorzitter
mr. M. van Hall	gemeenteraad M.A. Koning
	MSc

Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 september 2017 met kenmerk 174790649;

gelet op:
de artikelen 8a en 10b van de Participatiewet
artikel 149 van de Gemeentewet;

overwegende dat:

de Participatiewet gemeenten verplicht om bij verordening regels te stellen met betrekking tot het verrichten van werkzaamheden in een beschutte omgeving;

besluit vast te stellen de volgende Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015.

Artikel I

De Verordening Re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 wordt als volgt gewijzigd.

A.

In artikel 1 komt onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel d door een punt onderdeel e te vervallen.

B.

In artikel 2 komt het derde lid te vervallen.

C.

Artikel 6 komt te luiden:

Artikel 6. Participatievoorziening Beschut werk

1. Om de in artikel 10b, eerste lid, van de wet, bedoelde werkzaamheden mogelijk te maken worden de volgende voorzieningen op de arbeidsinschakeling aangeboden:

a. fysieke aanpassingen van de werkplek of de werkomgeving;

b. uitsplitsing van taken, of

c. aanpassingen in de wijze van werkbegeleiding, werktempo of arbeidsduur.

2. Voor zover nodig worden aan personen van wie is vastgesteld dat zij uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben, tot het moment van aanvang van de dienstbetrekking, bedoeld in artikel 10b, eerste lid, van de wet, daarnaast een of meer van de voorzieningen uit de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015 of een andere voorzieningen, die bijdragen aan het participeren in de samenleving aangeboden.

3. In aanvulling op de jaarlijkse taakstelling~~het aantal ten minste te realiseren dienstbetrekkingen~~, bedoeld in artikel 10b, vierde lid, van de wet, kan de raad jaarlijks, bij het vaststellen van de ~~programmabegroting~~ voorjaarsnota en op voorstel van het college, een extra aantal beschut werkplekken vaststellen~~ welke ten hoogste door het college moeten worden gerealiseerd~~. De Raad stelt voor deze extra werkplekken aanvullend budget beschikbaar

4. De plaatsing van personen, bedoeld in lid 2, op de op grond van het vorig lid vastgestelde extra werkplekken, vindt op dezelfde wijze plaats als op de dienstbetrekkingen, bedoeld in artikel 10b, vierde lid, van de wet, tenzij bij het vaststellen van dit extra aantal werkplekken anders wordt besloten.

5. Het college kan nadere regels stellen met betrekking tot het gebruik en inrichting van een wachtlijst.

D.

Na artikel 6 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende

Artikel 6a Participatievoorziening Onbetaald werk

1. Tot de doelgroep behoort een persoon die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding op en aanpassingen van de werkplek nodig heeft dat van een reguliere werkgever niet kan worden verwacht dat hij deze persoon in dienst neemt, en voor wie werken op een werkplek Beschut Werk niet of nog niet mogelijk is. Aan deze onmogelijkheid kunnen in de persoon gelegen omstandigheden ten grondslag liggen of veroorzaakt worden door het tijdelijk ontbreken van een beschikbare of geschikte werkplek Beschut Werk.

2. Het college organiseert voor deze doelgroep participatievoorzieningen in samenhang met arbeidsmatige dag-activering en sociale prestatie (WMO).

3. Het college bepaalt de omvang van de participatievoorziening en legt vast hoeveel plekken de gemeente beschikbaar stelt.

E.

In artikel 9, eerste lid, wordt “een bijstandsgerechtigde “vervangen door: “een dergelijke persoon“.

Artikel II Overgangsbepaling

Aan personen die voor de datum van publicatie van dit besluit een indicatie voor het verrichten van Beschut Werk is verstrekt, kan tot deze datum een voorziening als bedoeld in artikel 6a van deze verordening worden aangeboden. De plaatsing op deze voorziening wordt voortgezet totdat een geschikte werkplek Beschut Werk beschikbaar is.

Artikel III

Dit besluit treedt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2017 in werking.

Artikel IV

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening tot wijziging van de Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [DD]

de griffier,	de loco-burgemeester,
mr. M. van Hall CMC	mr. drs. V. Everhardt

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	147
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	12.a
Omschrijving	Raadsbrief Beantwoording toezeggingen Raadsvoorstel nieuw Beschut Werk

Geagendeerd	Vergaderdatum
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	21 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A.M.C.D. Delsing	**Datum**	1 december 2017
Doorkiesnummer	030 - 286 5427	**Ons kenmerk**	4976473
E-mail	a.delsing@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording toezeggingen Raadsvoorstel nieuw Beschut Werk
Bijlage(n)			
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Werk en Inkomen
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Bij de behandeling van het **Raadsvoorstel Beschut Werk Wijziging Verordening re-integratie, studietoeslag en tegenprestatie Participatiewet 2015** in de commissie Mens en Samenleving van 23 november is de toezegging, 17/T297, gedaan uw raad voorafgaand aan raadsbehandeling informatie toe te sturen waarin onderdelen uit het voorstel worden toelicht, waaronder een financiële inschatting en de gang van zaken rondom de indicatiestelling door UWV. U kunt dit betrekken bij bespreking van het voorstel in de B-raad van 7 december aanstaande.

1. Financiën beschutte werkplek

Voor een beschutte werkplek worden door de werkgever (UW/Wij 3.0) de volgende kosten gemaakt:

- Loonkosten (wettelijk minimumloon) verminderd met het Lage-Inkomensvoordeel (LIV)
- Begeleidingskosten

Tegenover deze kosten staat de toegevoegde waarde die de werknemer met zijn arbeid genereert voor de werkgever. Uitgangspunt is een gemiddelde loonwaarde van 30%. Vanwege deze lage loonwaarde zijn aanvullende rijksbijdragen beschikbaar:

- Budget van € 8.500 voor begeleidingskosten
  (onderdeel Participatiebudget van de Integratie-uitkering sociaal domein gemeentefonds)
- Budget van ca. € 14.000 voor inzet loonkostensubsidie
  (I-deel van het BUIG-budget, omdat het macrokader uitgaat van een gemiddeld dienstverband van 31 uur en een gemiddelde loonwaarde van 30% is voor een gemiddelde plek € 14.000 beschikbaar)
- Tijdelijke bonus beschut werk maximaal € 3.000 per gerealiseerde werkplek per jaar
  (impuls in de periode 2017-2020 via decentralisatie-uitkering gemeentefonds)

De rijksbijdragen ontvangt de werkgever niet rechtstreeks maar via de gemeente Utrecht. De gemeente ontvangt de budgetten voor begeleiding en inzet van loonkostensubsidie voor het taakstellende aantal

beschutte werkplekken (70 in 2018). De bonus wordt jaarlijks achteraf op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde beschutte werkplekken beschikbaar gesteld (meicirculaire gemeentefonds).

Of de rijksbijdragen kostendekkend zijn, is sterk afhankelijk van de daadwerkelijk gerealiseerde loonwaarde en begeleidingskosten. Daarnaast zijn de toekomstige ontwikkelingen rondom het begeleidingsbudget (mogelijke aanpassing verdeelsleutel), de mogelijke CAO beschut werk en de tijdelijkheid van de bonus bepalend.

Op basis van ervaringen met beschut werken in de Wsw zijn de beschikbare budgetten krap te noemen. Deze krapte neemt toe naarmate de gemiddelde loonwaarde in de praktijk lager ligt dan 30% en bij het wegvallen van de tijdelijke bonus. Bij de bereid gevonden partijen UW en Wij 3.0 bestaan ook twijfels over de hoogte van het taakstellende budget. Dit vormt een belangrijke reden waarom zij vooralsnog geen structurele verplichtingen willen aangaan. Het landelijke beeld bevestigt deze zorgen.

Kosten extra werkplekken

De kosten van een extra werkplek bedragen maximaal € 22.500 per werkplek. Voor werkplekken bovenop de taakstelling wordt namelijk door het Rijk, op de tijdelijke bonus na, geen budget beschikbaar gesteld. Dit betekent dat zonder aanvulling vanuit de algemene middelen de begeleidingskosten van € 8.500 per werkplek binnen het bestaande Participatiebudget moeten worden opgevangen. De extra werkplekken gaan in dat geval ten koste van de inzet van de andere re-integratie instrumenten. Ook voor de kosten van de inzet van loonkostensubsidie is binnen het BUIG budget in beginsel geen budget beschikbaar. Voor zover de instroom op een extra beschutte werkplek leidt tot uitstroom uit de bijstand staat hier wel een besparing op de uitkeringslasten tegenover. Betreft het een niet-uitkeringsgerechtigde dan wel iemand met een uitkering bij het UWV (zoals WW, WIA of Wajong), dan staat hier geen besparing bij de gemeente tegenover. Zonder uitstroom uit de bijstand leidt een extra werkplek bij een gemiddeld dienstverband van 31 uur en een gemiddelde loonwaarde van 30% tot een extra kostenpost binnen de besteding van het BUIG budget van circa € 14.000.

2. De doelgroep beschut werk.

De doelgroep Beschut Werk bestaat uit mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassing van de werkplek nodig hebben dat niet van een reguliere werkgever verwacht mag worden dat hij deze mensen in dienst neemt. Of iemand in aanmerking komt voor Beschut Werk zegt niets over de mate van productiviteit van deze persoon. Beschut Werk is juist bedoeld voor mensen die met (structurele) ondersteuning of aanpassing van de werkplek wel in staat zijn om loonvormende arbeid te verrichten.

De doelgroep Beschut Werk onder de Participatiewet is beperkter dan de Wsw-doelgroep. Tot de Wsw-doelgroep behoren ook mensen die (met begeleiding) wel bij een reguliere werkgever kunnen werken. Denk hierbij aan begeleid werken of een individuele- of groepsdetachering. De Wsw doelgroep die beschut werkt is vergelijkbaar met de doelgroep nieuw Beschut Werk. De beoordelingscriteria voor beschut werk onder de Participatiewet zijn daarom strenger dan die onder de Wsw.

3. Indicering

Het UWV beoordeelt op basis van de methode SMBA (Sociaal Medisch Beoordelen van Arbeidsvermogen). Met toepassing van deze methode is het UWV in staat om de vereiste aanpassingen van de werkplek respectievelijk de begeleidingsbehoefte van de betreffende persoon inzichtelijk te maken. Het gaat om een breed scala aan aanpassingen. Bijvoorbeeld fysieke aanpassingen aan de werkplek of de werkomgeving, een uitsplitsing van taken of aanpassingen in de wijze van werkbegeleiding, werktempo of arbeidsduur. Bij de begeleidingsbehoefte kijkt het UWV of een persoon

is aangewezen op permanent toezicht of intensieve begeleiding. Permanent toezicht betreft een begeleider die altijd aanwezig is op de werkvloer en kennis heeft van de specifieke problematiek van de betreffende persoon. Onder intensieve begeleiding wordt begeleiding verstaan waarbij de betreffende persoon elk dagdeel begeleiding nodig heeft die een substantiële onderbreking van het werkproces tot gevolg heeft.

Met behulp van deze methode adviseert het UWV over de vraag of de persoon met arbeidsvermogen bij het verrichten van werkzaamheden is aangewezen op:

- een of meer technische of organisatorische aanpassingen die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kunnen worden gerealiseerd;
- permanent toezicht of intensieve begeleiding die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kan worden aangeboden. (Artikel 3 Besluit advisering beschut werk).

Als uit het onderzoek van het UWV blijkt dat de betreffende persoon aan ten minste één van deze twee landelijke criteria voldoet, adviseert het UWV het college vast te stellen dat de persoon uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft.

Landelijke beeld

In de bijlage bij het raadsvoorstel, **invulling Nieuw Beschut Werk; het proces dat is doorlopen en oplossingsrichtingen van andere gemeenten.** Hebben wij uw raad informatie gegeven over de verschillenden varianten in het land voor het invullen van nieuw beschut. In deze paragraaf beperken wij ons daarom tot informatie over het landelijk beeld van de indicatiestellingen van UWV.

In totaal heeft UWV in 2017 t/m aug 12 positieve adviezen beschut werk voor de regio Utrecht-midden afgegeven, waaronder 3 voor de gemeente Utrecht. In de maand oktober zijn daar voor de gemeente Utrecht nog 3 positieve adviezen bijgekomen. De teller staat daarmee op 6 positieve adviezen voor Utrecht t/m 31-10-2017. Landelijk zijn er 388 (in 2016), respectievelijk 1180 (in 2017 t/m 3e kwartaal) adviezen beschut werk verstrekt.

Landelijk is de ervaring dat in het merendeel van de gevallen de gevraagde indicatie wordt toegekend. Dit heeft ermee te maken dat vooraf vaak overleg hierover plaatsvindt met het UWV. Er zijn regio's waar er periodiek overleg is met relevante scholen en UWV om te bespreken welke jongeren in aanmerking komen. Veel kandidaten komen van VSO/PRO scholen. Landelijk wordt herkend dat de doelgroep nieuw Beschut Werk minder productief is dan groep WSW beschut. Uit gegevens van de gemeente Amsterdam blijkt dat de gemiddelde loonwaarde iets boven de 35% ligt, maar de spreiding in loonwaarde is groot, van 19 tot 70%. In Amsterdam zijn nu 59 mensen aan het werk op een beschutte werkplek. De gemeente legt per werkplek € 2500bij.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	83
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	13
Omschrijving	Voorstel inzake de Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raadsinformatiebijeenkomst	16 november 2017
Commissie Mens en Samenleving	21 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	21 december 2017

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Pijnacker, J.A. (Judith)
Kenmerk	4738994
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Welzijn

Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 In te stemmen met de in de nota beschreven uitgangspunten voor de nieuwe subsidieperiode op het gebied van wijkgerichte inzet informatievoorziening, versteviging positie onafhankelijke cliëntondersteuning, versterken verbinding en samenwerking sociale basis, basiszorg en aanvullende (wijkgerichte) zorg en doorontwikkeling van het aanbod schuldhulpverlening.

2 De nieuwe subsidieperiode vast te stellen op zes jaar, van 2019 tot en met 2024.

3 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen op 3.5 mln euro.

4 De nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. G.G.H.M. Haanen	Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8843
Bijlage: Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Avies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019 - 2024

Eerdere besluitvorming

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

Vanaf 1 januari 2019 start een nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning, gelijktijdig met de nieuwe subsidieperiode voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap. Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning zijn onlosmakelijk verbonden met de sociale basis, de basiszorg en de aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. Onderlinge samenhang in activiteiten is daarbij van belang.

In deze nota van uitgangspunten geven we de visie en de uitgangspunten voor de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024 weer, nader uitgewerkt per activiteit. Daarbij hebben we sterker dan in de vorige periode gekeken naar de onderlinge verbondenheid van onderwerpen en uit te voeren activiteiten. Dit betekent dat een aantal onderwerpen uit de vorige subsidieregeling (en daaruit voortkomende activiteiten), in de nieuwe subsidieperiode niet in deze nota zijn opgenomen. Voor deze onderwerpen worden voor zover nodig separate beleidsregels opgesteld zodat de activiteiten kunnen worden voortgezet, maar er ook ruimte is om deze onderwerpen inhoudelijk verder te ontwikkelen. Het betreft de onderwerpen c.q. activiteiten in de informele zorg, mantelzorg, maaltijdondersteuning, wonen, FIOM en jeugd. Voor deze activiteiten worden separaat beleidsregels opgesteld. FIOM en de activiteiten op het gebied van Jeugd worden meegenomen met de beleidsregels informele zorg en inkoop van jeugdhulp.

Net als de vorige subsidieregeling Informatievoorziening en Cliëntondersteuning (2013-2017) is deze nota gebaseerd op de uitgangspunten van Vernieuwend Welzijn: uitgaan van de kracht en eigenwaarde van het individu. Inwoners van Utrecht zijn zelfredzaam en Utrecht kent een sterke 'civil society'. Ter uitvoering van deze twee hoofddoelstellingen zijn er twee subsidiabele onderdelen benoemd: Informatievoorziening/ Cliëntondersteuning en Sociaal Makelaarschap. De activiteiten die onder de vorige en nieuwe subsidieregeling worden uitgevoerd richten zich op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners en het zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. De te maken beweging naar voren en de verbinding tussen de sociale basis, de basiszorg en aanvullende zorg die wijkgericht werken, zijn daarbij belangrijk. Daarmee ondersteunen en versterken we kwetsbare bewoners en daarmee bereiken of voorkomen we dat zij zwaardere zorg of ondersteuning nodig hebben.

De nota van uitgangspunten geeft de hoofdlijnen aan van het beleid voor de komende subsidieperiode. De activiteiten die uitgevoerd worden vanuit de subsidieregeling Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning zijn nauw verbonden met de activiteiten in de sociale basis, de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. De input uit gesprekken met de huidige subsidieontvanger en de sociaal makelaars, maar ook de opbrengsten van de co-creatie die heeft plaatsgevonden met partijen in de sociale basis en de basiszorg heeft geleid tot de nota van uitgangspunten die nu voorligt.

Beslispunt (referendabel)

1 In te stemmen met de in de nota beschreven uitgangspunten voor de nieuwe subsidieperiode op het gebied van wijkgerichte inzet informatievoorziening, versteviging positie onafhankelijke cliëntondersteuning, versterken verbinding en samenwerking sociale basis, basiszorg en aanvullende (wijkgerichte) zorg en doorontwikkeling van het aanbod schuldhulpverlening.

Argumenten

1.1 <u>Hiermee wordt de wijkgerichte inzet van informatievoorziening versterkt.</u>
Uit gesprekken met U Centraal, de buurtteams, sociaal makelorganisaties en informele zorgpartijen blijkt dat informatievoorziening verder ontwikkelt en versterkt kan worden. De huidige wijze van informatieverstrekking sluit nog niet goed aan op de behoefte van

inwoners en professionals in de wijken. De diversiteit in het aanbod van het informele zorgveld vraagt een goede informatievoorziening en een goede verbinding tussen de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken, waardoor de beweging naar voren versoepeld wordt.

1.2 Hiermee wordt de positie van de onafhankelijke cliëntondersteuning verstevigd.
De praktijk wijst uit dat de onafhankelijke cliëntondersteuning nog niet voldoende bekend is bij inwoners en professionals. De komende subsidieperiode willen we deze functie beter bekend en vindbaar te maken. Daarnaast is het van belang om de brede ontwikkeling op dit gebied mee te nemen in de nieuwe nota van uitgangspunten. Dit betekent dat naast bekendheid en vindbaarheid, ook de overgang van cliëntondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) naar de Wet langdurige zorg (Wlz) en vice versa en de positionering van de functie in het ondersteuningsaanbod wordt meegenomen.

1.3 Het draagt bij aan de verbinding en samenwerking van (zorg) partijen in de sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg die wijkgericht werken.
Informatievoorziening en het sociaal raadsliedenwerk willen we in de nabijheid van de buurtteams georganiseerd zien. Zodoende heeft de inwoner één loket dat laagdrempelig en toegankelijk is en blijft de informatieverstrekking en het sociaal raadsliedenwerk goed verbonden met het werk van de buurtteams maar ook de sociale basis en de aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. Door onderlinge samenwerking kan er tijdig en adequaat worden ingespeeld op de behoefte uit de stad. We willen deze functies verder versterken, door voort te borduren op wat is opgebouwd en door te leren van ervaringen uit de praktijk. We zien kansen in het bieden van nog meer maatwerk in de wijken door flexibeler in te spelen op de behoefte in de wijk.

1.4 Het aanbodschuldhulpverlening kan verder worden doorontwikkeld en geïnnoveerd.
Onder de huidige subsidieregeling wordt het meeste en meest gevarieerde aanbod vanuit de informele zorg geboden. Dit zal ook in de toekomst nodig zijn, waarbij vroegsignalering bij schulden een belangrijk thema is. Daarnaast sluit het huidige aanbod goed aan op de kanteling schulddienstverlening dat vorig jaar is gestart. Dit is de reden om dit onderwerp ook de komende jaren mee te nemen in de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning. De ontwikkelopgave daarbij is om het aanbod, de samenwerking met andere partijen en de inzet van vrijwilligers op basis van gesignaleerde behoefte uit de stad verder vorm te geven en te verstevigen.

Kanttekeningen

1.1 De inzet van wijkgerichte informatievoorziening zal nog nader onderzocht worden.
Vanuit het participatietraject over het sociaal makelaarschap is de gedachte ontstaan om de informatievoorziening op het brede terrein van welzijn en zorg (deels) te beleggen bij de sociaal makelaars. Het gaat om informatievoorziening (digitaal en op papier) op zowel stedelijk niveau als op wijk/buurt niveau. De komende maanden verkennen we met partners hoe deze functie of onderdelen daarvan, vanaf 1 januari 2019 toegevoegd kan worden aan het sociaal makelaarschap. De uitkomst van deze verkenning wordt verwerkt in de op te stellen beleidsregels. Ook de opbrengsten van twee pilots waarbij geëxperimenteerd wordt met het verstrekken van informatie in de wijk (Vleuten/De Meern en Oost) worden meegenomen met de verkenning.

1.2 De onafhankelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning moet worden gewaarborgd.
Gezien de aard van deze functie is het niet mogelijk dat de uitvoerder(s) van taken op het gebied van de basiszorg en aanvullende zorg, ook onafhankelijke cliëntondersteuning biedt.

Beslispunt (referendabel)

2 De nieuwe subsidieperiode vast te stellen op zes jaar, van 2019 tot en met 2024.

Argumenten

2.1 Een subsidietermijn van zes jaar biedt rust en ruimte om ontwikkelingen beter te borgen.
De huidige subsidieregeling kende een looptijd van vier jaar en vijf maanden. Dit betekent dat al na 2 jaar gestart moet worden met het voorbereiden op de nieuwe subsidieperiode. Uit de verschillende co-creatie trajecten blijkt dat samenwerkingspartners behoefte hebben aan rust en continuïteit en de focus graag zien op het versterken van de huidige situatie. De gemeente kiest daarom voor een periode van zes jaar voor de nieuwe subsidieperiode. Deze periode is afgestemd met andere subsidie, zoals die voor de sociaal makelaars en buurtteams. Na drie jaar (najaar 2021) vindt er een tussenevaluatie plaats waarbij ook partijen uit de stad en bewoners worden betrokken. Dit kan richtinggevend zijn voor de co-creatie en ontwikkelopgave voor de laatste drie jaar.

2.2 De subsidieperiode sluit aan bij de subsidieperiodes voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap.
Het is wenselijk dat de subsidieperiode niet alleen inhoudelijk maar ook procedureel aansluit bij de subsidieperiode voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap. De activiteiten van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning zijn bedoeld om de beweging naar voren te versoepelen. Het uitgangspunt is dat deze kanteling verder gestalte krijgt door het nog beter aansluiten door de professional bij het gewone leven van de inwoners en het bevorderen van de inzet van eigen kwaliteiten en talenten van de inwoners.

2.3 Het instrument van subsidie sluit goed aan op de werkwijze.
De afgelopen periode heeft het instrument van subsidie voor de uitvoering van de activiteiten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning goed gewerkt. Het sluit goed aan bij de gewenste co-creatie en ruimte voor ontwikkelopgaven en pilots.

Kanttekeningen

2.1 De vernieuwing in het sociaal domein is nog volop gaande.
De komende periode zet de gemeente samen met alle betrokkenen verdere stappen in de transformatie van het sociaal domein: zowel in de basiszorg als in de sociale basis en de aanvullende zorg. Zorg, ondersteuning en activering dichtbij en in de buurt worden nog belangrijker. Daar moeten de activiteiten vanuit Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning zich toe verhouden en dat vraagt ook in de komende jaren verdere doorontwikkeling, verbetering en monitoring van de ervaringen die daarmee in praktijk worden opgedaan.
De gemeente stuurt constant bij en leert samen met de uitvoerende organisaties van de praktijk zodat de doelen nog beter bereikt kunnen worden.

2.2 Een nieuwe subsidieregeling is noodzakelijk.
Het kiezen voor het instrument subsidie, betekent dat een nieuwe subsidieregeling noodzakelijk is, aangezien de eerste subsidieperiode afloopt in 2019. Als de subsidieperiode afloopt, is een nieuwe subsidieaanvraag op basis van de nieuwe subsidieregeling nodig om opnieuw subsidie te kunnen verlenen.

2.3 Intrekken of wijzigen van subsidie blijft mogelijk.
In overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving (Algemene wet bestuursrecht artt 4:48 en 4:50 Awb en de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Utrecht) kan tijdens de subsidieperiode de subsidie worden ingetrokken of gewijzigd.
Hiervoor kan de reden liggen bij de uitvoerende organisatie (bijvoorbeeld het niet voldoen aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen) of dit kan het gevolg zijn van een beleidswijziging. Bijvoorbeeld op basis van de tussenevaluatie na 3 jaar (zie argument 3.2)
De voorwaarden op dit punt worden nader uitgewerkt in de beleidsregels (die worden opgesteld op basis van deze Nota van Uitgangspunten), zodat tussentijdse bijsturing

mogelijk blijft.
Uiteraard neemt de gemeente hierbij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht en weegt ook de mogelijke consequenties van een dergelijke beslissing op organisatie- en stelselniveau.

Beslispunt (referendabel)

3 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen op 3.5 mln euro.

Argumenten

3.1 Het huidige budget is toereikend.
Dit bedrag is gebaseerd op het prijspeil 2018 voor de huidige activiteiten die worden ontplooid op het gebied van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning. Dit bedrag is toereikend om de activiteiten te ontplooien. De exacte hoogte van het bedrag wordt jaarlijks vastgesteld afhankelijk van de gevraagde activiteiten aan de subsidieontvanger.

3.2 Er wordt jaarlijks een integrale afweging gemaakt met betrekking tot de inzet van budgetten WMO binnen het Utrechts Model.
Binnen de WMO moet de gemeente een integrale afweging maken over inzet van budget over de 3 sporen van het Utrechts model, waarbij we inzetten op de beweging naar voren, met waar mogelijk verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis. Op dit moment is nog onvoldoende zicht op de (financiële) gevolgen van de decentralisaties. Samen met de kortingen vanuit het rijk op de WMO en de ontwikkelingen in de praktijk is het niet mogelijk de inzet voor langere termijn te bepalen. Dit zal daarom jaarlijks bij de voorjaarsnota worden voorgelegd.

Kanttekeningen

3.1 De inzet van wijkgerichte informatievoorziening wordt verder onderzocht en kan nog leiden tot aanpassing van het basisbudget.
Vanuit het participatietraject van het sociaal makelaarschap is het idee ontstaan om de informatievoorziening op het brede terrein van welzijn en zorg (deels) te beleggen bij het sociaal makelaarschap. Het gaat om informatievoorziening (digitaal en op papier) op zowel stedelijk niveau als op wijk/buurt niveau. De komende maanden verkennen we met partners hoe deze functie of onderdelen daarvan, vanaf 1 januari 2019 toegevoegd kan worden aan het sociaal makelschap. De uitkomst van deze verkenning inclusief de financiële consequenties hiervan voor de basisbudgetten (van deze subsidieregeling en de subsidieregeling sociaal makelaarschap) wordt verwerkt in de op te stellen beleidsregels en budgetten. Ook de opbrengsten van twee pilots waarbij geëxperimenteerd wordt met het verstrekken van informatie in de wijk (Vleuten/De Meern en Oost) worden meegenomen met de verkenning.

Beslispunt (referendabel)

4 De nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen.

Argumenten

4.1 De nota is kaderstellend.
Het vaststellen van de beleidskaders is een raadsbevoegdheid. Deze nota wordt hierna

uitgewerkt in een beleidsregel voor de subsidieperiode 2019 tot en met 2024.

4.2 De nota van uitgangspunten is tot stand gekomen op basis van de uitkomsten van het co-creatieproces en gesprekken met het sociaal makelaarschap, U Centraal, informele zorg en buurtteams.
De nota van uitgangspunten geeft de hoofdlijnen aan van het beleid voor de komende subsidieperiode. De activiteiten die uitgevoerd worden vanuit de subsidieregeling Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning zijn nauw verbonden met de activiteiten in de sociale basis, de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. De input uit gesprekken met de huidige subsidieontvanger en de sociaal makelaars, maar ook opbrengst van de co-creatie die heeft plaatsgevonden met partijen in de sociale basis en de basiszorg heeft geleid tot de Nota van Uitgangspunten die nu voorligt.

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Pijnacker, J.A. (Judith)
Kenmerk	4738994
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Welzijn

Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024

besluit

1 In te stemmen met de in de nota beschreven uitgangspunten voor de nieuwe subsidieperiode op het gebied van wijkgerichte inzet informatievoorziening, versteviging positie onafhankelijke cliëntondersteuning, versterken verbinding en samenwerking sociale basis, basiszorg en aanvullende (wijkgerichte) zorg en doorontwikkeling van het aanbod schuldhulpverlening.

2 De nieuwe subsidieperiode vast te stellen op zes jaar, van 2019 tot en met 2024.

3 Het jaarlijks basisbudget voor de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen op 3.5 mln euro.

4 De nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning vast te stellen.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning

Nota van Uitgangspunten 2019 – 2024

Voorwoord

Voor u liggen de uitgangspunten voor Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning in de komende subsidieperiode 2019-2024.

Voor de nieuwe subsidieperiode willen we voortborduren op hetgeen er de afgelopen jaren is opgebouwd. Utrecht is een vitale sociale stad. Een stad waar inwoners betrokken zijn en verantwoordelijkheid voor hun omgeving nemen maar waar ook kwetsbare inwoners de kans krijgen om hun toekomst in eigen handen te nemen, mee te doen en zich te ontwikkelen. Dit blijft ook voor de komende subsidieperiode onze ambitie. Om dit te kunnen realiseren werken we verder aan een sterk netwerk aan basisvoorzieningen dat voor iedereen toegankelijk is, aan hoogwaardige basiszorg door de buurtteams, en aan een stevig vangnet voor de meest kwetsbare inwoners in de stad. We willen versterken wat er al is, door voort te borduren op en te leren van ervaringen uit de praktijk.

De activiteiten die uitgevoerd worden onder Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning richten zich op de beweging naar voren: de verbinding tussen de sociale basis, de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. We ondersteunen en versterken kwetsbare bewoners en daarmee voorkomen we dat zij zwaardere zorg of ondersteuning nodig hebben. Dit bereiken we alleen als alle betrokken partijen onderling intensief samenwerken en afstemmen. Er is al een stevig netwerk opgebouwd van partijen in de stad. Die verbinding willen we nog verder versterken en we zien kansen in het bieden van meer maatwerk, zowel op buurt- als op cliënt-niveau. Zo werken we er samen aan dat in Utrecht iedereen mee kan doen en erbij hoort.

Kees Diepeveen
Wethouder Welzijn, Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning

Inhoudsopgave

	Inleiding	**4**
1	**Visie en uitgangspunten subsidieperiode 2019-2024**	**5**
	1.1 Uitgangspunten	6
	1.2 Randvoorwaarden	6
2	**Uitwerking op activiteiten**	**7**
	2.1 Informatievoorziening	7
	2.2 Advies	7
	2.3 Onafhankelijke cliëntondersteuning	8
	2.4 Schuldhulpverlening	9
3	**Budgettaire kader**	**10**
4	**Vervolgproces**	**11**

Inleiding

Vanaf 1 januari 2019 start een nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning, gelijktijdig met de nieuwe subsidieperiode voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap. Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning is onlosmakelijk verbonden met de sociale basis, de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken en onderlinge samenhang in activiteiten is daarbij van belang.

De vorige subsidieregeling Informatievoorziening en Cliëntondersteuning (2013-2017) was gebaseerd op de uitgangspunten van Vernieuwend Welzijn: uitgaan van de kracht en eigenwaarde van het individu. Inwoners van Utrecht zijn zelfredzaam en Utrecht kent een sterke 'civil society'. Ter uitvoering van deze twee hoofddoelstellingen zijn er twee subsidiabele onderdelen benoemd: Informatievoorziening en Cliëntondersteuning en Sociaal makelaarschap. De activiteiten die uitgevoerd worden onder de vorige subsidieregeling richten zich op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners en het zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. We hebben ingezet op informatieverstrekking op het brede terrein van zorg en welzijn op zowel stedelijk als wijkniveau. Ook hebben we inwoners individuele ondersteuning en advies geboden op sociaal juridisch vlak, zoals onder meer sociale zekerheid, belastingen, arbeid, huisvesting en vreemdelingenrecht. Inwoners met vragen of problemen op het gebied van financiën en administratie zijn zowel in groepsverband als individueel ondersteund vanuit de sociale basis. Tot slot is onder de vorige subsidieregeling de functie onafhankelijke cliëntondersteuning ingericht zodat inwoners gratis, levensbreed, onafhankelijk en in het belang van de cliënt wordt ondersteund.

De te maken beweging naar voren, de verbinding tussen de sociale basis en de basiszorg was en is daarbij belangrijk. Daarmee ondersteunen en versterken we kwetsbare bewoners en daarmee bereiken of voorkomen we dat zij zwaardere zorg of ondersteuning nodig hebben. In deze notitie geven we de visie en de uitgangspunten voor de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning 2019-2024 weer, nader uitgewerkt per activiteit.

1 Visie en uitgangspunten subsidieperiode 2019-2024

De komende subsidieperiode willen we voortborduren op hetgeen is opgebouwd tijdens de vorige subsidieperiode. Utrecht is een vitale sociale stad, waar inwoners betrokken zijn en verantwoordelijkheid voor hun omgeving nemen maar waar ook kwetsbare inwoners de kans krijgen om hun toekomst in eigen handen te nemen, mee te doen en zich te ontwikkelen. Dit is ook de ambitie voor de komende subsidieperiode. Om dit te kunnen realiseren wordt gewerkt aan een sterk netwerk aan basisvoorzieningen dat voor alle inwoners toegankelijk is, een hoogwaardige generalistische basiszorg met buurtteams sociaal, en een solide vangnet voor de meest kwetsbare inwoners in de stad. Het Utrechtse model werkt langs deze drie sporen. In de nieuwe subsidieperiode willen we versterken wat er al is, door voort te borduren op en te leren van ervaringen uit de praktijk. De activiteiten die uitgevoerd worden onder Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning richten zich op de beweging naar voren, de verbinding tussen de sociale basis, de basiszorg en de aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken. We ondersteunen en versterken kwetsbare bewoners en daarmee bereiken of voorkomen we dat zij zwaardere zorg of ondersteuning nodig hebben. De komende subsidie-periode willen we hier verder op inzetten door samen-werking en afstemming met partijen in de sociale basis verder vorm te geven en te intensiveren. Ook de samenwerking met deze partijen en de basiszorg willen we verder versterken. We zien kansen in het bieden van meer maatwerk, zowel op buurt- als op cliënt-niveau.

1.1 Uitgangspunten

De maatschappelijke doelstelling van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning blijft onveranderd. De komende subsidieperiode wil de gemeente verder werken aan de thema's:

- Informatievoorziening
- Advies
- Onafhankelijke Cliëntondersteuning
- Schuldhulpverlening

Daarbij zetten we inhoudelijk in op:

1. Versterking wijkgerichte inzet van informatievoorziening
2. Versteviging positie onafhankelijke cliëntondersteuning
3. Versterking verbinding en samenwerking met partijen in de sociale basis, basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken
4. Doorontwikkeling en innovatie van het aanbod schuldhulpverlening in de stad en in de wijken

1.2 Randvoorwaarden

De maatschappelijke doelstelling van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning blijft onveranderd.

- Continuïteit

  We willen de opbouwde kennis, ervaring en netwerken niet verloren laten gaan. Continuïteit en doorontwikkeling vinden wij voor de komende subsidieperiode belangrijk. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van de subsidieregelingen voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap. Daarnaast kiezen wij voor een subsidieperiode van 6 jaar, waarmee we ook aansluiten bij de subsidieperiode van de buurtteams en het sociaal makelaarschap. Dit betekent dat in spoor 1, spoor 2 en de verbinding tussen beide sporen, sprake is van continuïteit en daarmee de opgebouwde relaties en netwerken.

  Alhoewel een langere subsidieperiode minder ruimte biedt beleid tussentijds te wijzigen, wordt dit ondervangen door in de nieuwe subsidieregeling op te nemen dat de inzet op zowel stedelijk als buurt- en wijkniveau op basis van een gezamenlijke behoeftebepaling en prioriteitsstelling met belanghebbende partijen wordt geleverd. Daarbij is de behoeftebepaling op wijkniveau van belang. Ook wordt in de nieuwe subsidieregeling opgenomen om, net als bij de subsidieregeling van de buurtteams, na drie jaar een tussenevaluatie te organiseren waarbij ook partijen uit de stad en bewoners worden betrokken. Dit kan richtinggevend zijn voor de co-creatie en ontwikkelopgave voor de laatste drie jaar.

- Eén organisatie

  We willen net als de vorige subsidieperiode één organisatie selecteren om de activiteiten van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning uit te voeren. Gezien de aard van de activiteiten die ontplooid moeten worden in de stad en in de wijken en de wetenschap dat het Utrechtse zorglandschap veel partijen kent, is het zinvol om één organisatie te selecteren om de activiteiten uit te voeren.

- Inhoudelijke aansluiting bij subsidieregeling voor de buurtteams en het sociaal makelaarschap

  De subsidieregeling dient inhoudelijk aan te sluiten bij de leidende principes en de subsidieregelingen van het sociaal makelaarschap en de buurtteams. De activiteiten van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning moeten de beweging naar voren versoepelen. Het uitgangspunt is dat deze kanteling verder gestalte krijgt door het nog beter aansluiten door de professional bij het gewone leven van de inwoners en het bevorderen van de inzet van eigen kwaliteiten en talenten van de inwoners.

2 Uitwerking op activiteiten

Inhoudelijk borduren wij voort op de beleidsregel Informatievoorziening en Cliëntondersteuning 2013-2017 en actualiseren wij deze beleidsregel op basis van ervaringen uit de praktijk en de ontwikkelopgaven voor de buurtteams, sociaal makelaarschap en de informele zorg.

2.1 Informatievoorziening

Het verstrekken van informatie op het brede terrein van welzijn en zorg vindt op dit moment als volgt plaats:

- Stedelijke informatie: informatie over het brede terrein van zorg en welzijn d.m.v. website, de Ugids en Plusgids en (telefonische) spreekuren.
- Informatie in de buurtteams: vrijwilligers ondersteunen de professionals in de buurtteams bij het vertrekken van informatie en het oppakken van eenvoudige vragen.

Uit gesprekken met U Centraal, de buurtteams, sociaal makelorganisaties en informele zorgpartijen blijkt dat informatievoorziening verder ontwikkeld en versterkt kan worden. De huidige wijze van informatieverstrekking sluit nog niet goed aan op de behoefte van inwoners en professionals in de wijken. De diversiteit in het aanbod van het informele zorgveld vraagt een goede informatievoorziening en een goede verbinding op dit punt met de basiszorg en aanvullende zorgpartijen die wijkgericht werken, waardoor de beweging naar voren versoepeld wordt.

Vanuit het participatietraject van het sociaal makelaarschap is het idee ontstaan om de informatievoorziening op het brede terrein van welzijn en zorg (deels) te beleggen bij het sociaal makelaarschap. Het gaat om informatievoorziening (digitaal en op papier) op zowel stedelijk niveau als op wijk/buurt niveau. De komende maanden verkennen we met partners hoe deze functie of onderdelen daarvan, vanaf 1 januari 2019 toegevoegd kan worden aan het sociaal makelaarschap. De uitkomst van deze verkenning wordt verwerkt in de op te stellen beleidsregels en budgetten.

2.2 Advies

De adviesfunctie wordt uitgevoerd door sociaal raadslieden, medewerkers met een sociaal-juridische achtergrond. Deze individuele ondersteuning biedt informatie, advies en ondersteuning, in het bijzonder op de rechtsgebieden sociale zekerheid, belastingen, arbeid, huisvesting, vreemdelingenrecht, personen- en familierecht, onderwijs en consumentenzaken. De sociaal raadslieden doen dit in samenwerking met generalisten van het buurtteam maar ook met vrijwilligers.

Specifieke doelen van het sociaal raadsliedenwerk zijn:

- Optimaal gebruik van regelingen en voorzieningen door buurtbewoners.
- Informeren van buurtbewoners over hun rechten en plichten met betrekking tot de voor hen geldende wet- en regelgeving.
- Bevorderen van de zelfredzaamheid van buurtbewoners en hun probleemoplossend vermogen in de omgang met instanties en de door deze instanties verstrekte informatie.
- Signaleren van knelpunten en onrechtvaardigheden in wet- en regelgeving en in de uitvoering ervan.
- Instanties wijzen op het bevorderen van toegankelijkheid en servicegericht werken.
- Buurtbewoners actief doorverwijzen en/of toeleiden naar andere instanties in het kader van ketensamenwerking en integrale hulpverlening.

De adviesfunctie is op een toegankelijke en laagdrempelige wijze ingericht op het brede terrein van zorg en welzijn:

- Stedelijk advies: deskundigheidsbevordering en werkontwikkeling van het sociaal raadsliedenwerk en ondersteuning van het sociaal raadsliedenwerk in de wijken.
- Advies in de buurtteams: de sociaal raadslieden ondersteunen de professionals in de buurtteams bij complexe casussen.

Dit specialisme is nauw verbonden met het generalistisch werken door de buurtteams. Het is dan ook belangrijk om deze functie in de nabijheid van de buurtteams te organiseren: enerzijds heeft de inwoner één loket dat laagdrempelig en toegankelijk is, anderzijds wordt gewaarborgd dat de sociaal raadslieden goed verbonden zijn met het werk van de buurtteams. Dit willen wij behouden en ook de komende subsidieperiode positioneren wij deze functie in de nabijheid van de buurtteams. Door onderlinge samenwerking kan er tijdig en adequaat worden ingespeeld op de behoefte uit de stad.

De komende subsidieperiode willen we deze functie verder versterken, door voort te borduren op wat is opgebouwd en door te leren van ervaringen uit de praktijk. We zien kansen in het bieden van nog meer maatwerk in de wijken door flexibeler in te spelen op de behoefte in de wijk.

2.3 Onafhankelijke cliëntondersteuning

De Wmo 2015 bepaalt dat gemeenten onafhankelijke cliëntondersteuning moeten bieden. Het moet gratis zijn, levensbreed, onafhankelijk en in het belang van de cliënt. De regering koos ervoor de verplichting voor gemeenten om onafhankelijke cliëntondersteuning voor alle cliënten, van alle leeftijden en over alle levensdomeinen, in één wet te regelen: de nieuwe Wmo. De cliëntondersteuning voor Jeugd (en gezin) is dus ook in de Wmo 2015 geregeld en niet in de Jeugdwet.

De wettelijke definitie luidt: *"Onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen."*

Een belangrijk punt bij de visie op onafhankelijke cliëntondersteuning is de gewenste onafhankelijkheid van deze cliëntondersteuners. Een onafhankelijk cliëntondersteuner zoals bedoeld in de wet dient alleen te werken vanuit het belang van de cliënt.
Er zijn in de wet twee harde criteria genoemd:

- De cliënt heeft het gevoel dat zijn belang wordt gediend en de ondersteuner in de positie is om dat te doen.
- De onafhankelijke cliëntondersteuner is niet betrokken bij toegangsbeslissingen.

In Utrecht is cliëntondersteuning op twee manieren ingericht: de buurtteams bieden cliëntondersteuning en een stedelijke organisatie biedt onafhankelijke cliëntondersteuning. Hiervoor is gekozen omdat de stedelijke organisatie niet betrokken is bij toegangsbeslissingen. De praktijk wijst uit dat de functie nog niet voldoende bekend is bij inwoners en professionals[1]. Het is van belang om deze functie in de komende subsidieperiode beter bekend en vindbaar te maken[2]. Daarnaast is het van belang om de brede ontwikkeling op dit gebied mee te nemen in de nieuwe nota van uitgangspunten[3]. Dit betekent dat naast bekendheid en vindbaarheid, ook de overgang van cliëntondersteuning vanuit de Wmo naar de Wet langdurige zorg (Wlz) en visa versa en de positionering van de functie in het ondersteuningsaanbod wordt meegenomen. Dit is een ontwikkelopgave voor de komende subsidieperiode. Tot slot is het van belang om de onafhankelijkheid van deze functie goed gewaarborgd te houden. Gezien de aard van de functie onafhankelijke cliëntondersteuning is het niet mogelijk dat de uitvoerder van taken op het gebied van de basiszorg (de buurtteams) en aanvullende zorg, ook deze functie uitvoert.

2.4 Schuldhulpverlening

Onderdeel van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning is ook om op een toegankelijke en laagdrempelige wijze inwoners te leren om gaan met geld, schulden en administratie. Deze opdracht is nauw verbonden met de huidige Informatie en Adviesfunctie, welke in de nabijheid van de buurtteams gepositioneerd zijn, omdat de praktijk uitwijst dat inwoners zich daar melden met vragen en verzoeken tot ondersteuning bij financiële kwesties.

Op het terrein van schuldhulpverlening wordt samengewerkt met organisaties als het buurtteam, Stadsgeldbeheer (SGB) en de gemeente (Werk en Inkomen). Gezamenlijk bieden zij aanbod op maat, waarmee de cliënt de financiële problemen kan oplossen. Hiervoor is nauwe samenwerking nodig waarbij buurtteam en andere instellingen elkaars expertise benutten. Beoogd effect is dat het aantal cliënten dat beschermingsbewind nodig heeft of bij wie schulden oplopen zo klein mogelijk te houden.

De ondersteuning en hulp die onder de huidige subsidieregeling wordt geboden vanuit de informele zorg is zowel individueel als in groepsverband. Deze ondersteuning bestaat uit het verstrekken van informatie en het adviseren bij financiën en administratie. Maar ook sociaal juridische domeinen als sociale zekerheid, belastingen en toeslagen, wonen, werk en re-integratie, schulden en gemeentelijke voorzieningen en regelingen.

Alhoewel het niet noodzakelijk is om de activiteiten op het gebied van schuldhulpverlening op te nemen in de uitvraag Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning, is dit wel gewenst. Onder de huidige subsidieregeling wordt het meeste en meest gevarieerde aanbod zowel in groepsverband als individueel vanuit de informele zorg geboden. Dit zal ook in de toekomst nodig zijn, waarbij vroegsignalering bij schulden een belangrijk thema is. Daarnaast sluit het huidige aanbod goed aan op de kanteling schulddienstverlening dat vorig jaar is gestart. Dit is de reden om dit onderwerp ook de komende jaren mee te nemen in de nieuwe subsidieperiode Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning. De ontwikkelopgave daarbij is om het aanbod, de samenwerking met andere partijen en de inzet van vrijwilligers op basis van gesignaleerde behoefte uit de stad verder vorm te geven en te verstevigen.

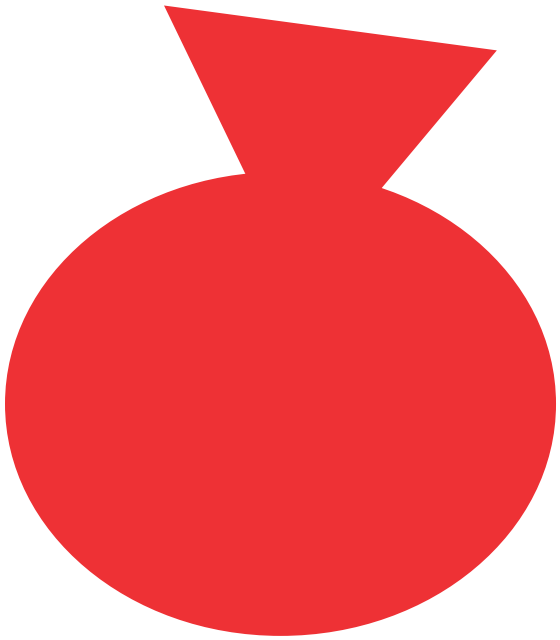

[1] Expertsessie met raadsleden, Wenselijkheid voor een lokale ombudsfunctie sociaal domein, april 2017

[2] Handreiking voor onafhankelijke cliëntondersteuning, VNG, 26 januari 2017

[3] Kamerbrief brede voortgang onafhankelijke cliëntondersteuning Wmo Wlz, juni 2017

3 Budgettaire kader

Voor de uitvraag Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning gaan wij uit van een jaarlijks subsidiebedrag van € 3,5 mln. per jaar. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- Informatievoorziening: €625.972,05
- Advies (sociaal raadsliedenwerk): €1.856.421,00
- Onafhankelijke Cliëntondersteuning: €131.536,70
- Ondersteuning schuldhulpverlening vanuit de informele zorg: €864.295,15

Totaal: €3.478.224,90

De exacte hoogte van het bedrag wordt jaarlijks vastgesteld afhankelijk van de gevraagde activiteiten aan de subsidieontvanger en eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving. Binnen de Wmo maakt de gemeente een zorgvuldige en integrale afweging over inzet van budget over de drie sporen van het Utrechts model, waarbij we inzetten op de beweging naar voren, met waar mogelijk verschuiving van budget van de (basis- en aanvullende) zorg naar de sociale basis. Op dit moment is nog onvoldoende zicht op de (financiële) gevolgen van de decentralisaties. Gecombineerd met de onzekerheid van beschikbare budgetten Wmo op Rijksniveau en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de praktijk is het niet mogelijk de inzet en verdeling van budget voor langere termijn met volledige zekerheid te bepalen. Dit zal daarom jaarlijks bij de Voorjaarsnota worden voorgelegd en is van invloed op de jaarlijkse te beschikken bedragen en bijbehorende opdrachten.

4 Vervolgproces

De nieuwe subsidieperiode gaat in op 1 januari 2019 en loopt af op 31 december 2024. Deze periode is gelijk aan de subsidieperiode voor de sociaal makelaars en de buurtteams.

- Publicatie beleidsregels: januari 2018
- Indieningstermijn: februari 2018 – 1 mei 2018
- Besluit: 1 juli 2018
- Start nieuwe subsidieperiode: 1 januari 2019
- Evaluatie: najaar 2021

Colofon

UITGAVE GEMEENTE UTRECHT
Maatschappelijke ontwikkeling
September 2017
Vormgeving: Delta3
Fotografie: Allard Willemse
Anna van Kooij
Remke Spijkers

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	146
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	13.a
Omschrijving	Raadsbrief Toelichting op Nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	21 december 2017

Burgemeester en Wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.A. Pijnacker	**Datum**	1 december 2017
Doorkiesnummer	030 - 28 61327	**Ons kenmerk**	4961705
E-mail	j.pijnacker@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toelichting op Nota van uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning
Bijlage(n)	Geen		
Uw kenmerk		**Beleidsveld**	Welzijn
		Verzonden	
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van de raad,

Tijdens de commissie Mens & Samenleving van 21 november jl. is het raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning besproken. Daarbij heeft u voorafgaand aan de raadsbehandeling gevraagd om een toelichting op de flexibiliteit in de inzet van het budget voor informatievoorziening en de positionering van schuldhulpverlening (dit in relatie tot het overige aanbod op schuldhulpverlening vanuit de informele zorg en de kanteling van de schulddienstverlening). Met deze brief geven wij u een nadere toelichting op deze twee punten.

Buurt- en wijkgerichte informatievoorziening: stevige rol initiatieven van bewoners

In de Nota van Uitgangspunten is versterking van de wijkgerichte inzet van informatievoorziening opgenomen als belangrijke ontwikkelopgave. Dit thema is ook aan de orde gekomen tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst van 16 november jl. en de behandeling tijdens de raadscommissie op 21 november jl. De ontwikkelopgave sluit verder nauw aan bij het recent verschenen rapport van de Rekenkamer over “Langer zelfstandig thuis wonen met ernstige beperkingen”. Ook de Rekenkamer signaleert de behoefte aan versterking van informatievoorziening.

Buurt- en wijkgerichte informatievoorziening willen wij op twee manieren versterken. Ten eerste hebben wij buurt- en wijkgerichte informatievoorziening in de Nota van Uitgangspunten zelf nadrukkelijk als opgave benoemd voor de nieuwe subsidieperiode. Om een goede verbinding en wisselwerking te kunnen realiseren tussen de stedelijke en wijkgerichte informatievoorziening, blijft de toekomstige uitvoerende organisatie dus verantwoordelijk voor zowel stedelijke als adequate wijk- en buurtgerichte informatievoorziening.
Ten tweede willen wij de komende jaren vanuit de middelen beschikbaar voor versterking van de sociale basis een aanvullende impuls geven aan buurt- en wijkgerichte informatievoorziening. De ambitie is om bewoners(initiatieven) ruimte te bieden door hen daar waar mogelijk een stevige rol te geven waar het gaat om buurt- en wijkgerichte informatievoorziening. Zoals u weet wordt momenteel in een tweetal buurten daaraan al vormgegeven. Zeker in de eerste fase kunnen de sociaal makelaars een rol spelen in het op gang brengen en faciliteren van bewoners, initiatieven en vrijwilligers die een actieve rol willen spelen in buurt- en wijkgerichte informatievoorziening. Wij komen hier nader op terug in de aan u reeds toegezegde notitie over de versterking van de sociale basis.

Daarnaast is en blijft het bijdragen aan goede informatievoorziening, die aan de behoefte van inwoners en professionals voldoet, een taak van alle partijen die zich in het sociale domein begeven. Wij vragen van al deze partijen dat zij zorgdragen dat relevante informatie zowel stedelijk als op buurt- en wijkniveau beschikbaar is en dat zij hierin goed samenwerken met de toekomstige opdrachtnemer van Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning en met de initiatieven die op

wijk- en buurtniveau ontstaan.

Positionering schuldhulpverlening

De dienstverlening op het gebied van schulden, financiën en administratie is breed, zowel qua aanbod als qua aard van de ondersteuning. Veel partijen bieden inwoners ondersteuning op dit terrein, verbonden aan de drie sporen die we in Utrecht onderscheiden binnen het sociaal domein.
Zo bieden vrijwilligers van bijvoorbeeld U Centraal, Humanitas en Schuldhulpmaatje vanuit *de sociale basis* schuldhulpverlening bij het op orde brengen van de administratie en het verkrijgen van zicht op de eigen financiën door onder meer sorteer- en budgetgroepen en individuele ondersteuning. Deze partijen maken, tezamen met Het Leger des Heils en Al Amal, deel uit van een platform Financiële ondersteuning thuis, waaruit de hulp aan inwoners onderling gecoördineerd wordt vanuit de informele zorg.
De toegang tot de schulddienstverlening ligt volledig bij de *buurtteams*. Wanneer er financiële problemen spelen, werkt het buurtteam nauw samen met de (specialistische) trajectbegeleiders van de schulddienstverlening van de Gemeente Utrecht. De buurtteams verwijzen voor *specialistische ondersteuning* ook door, bijvoorbeeld naar Stadsgeldbeheer waar het gaat om (ex) dak- en thuislozen. Soms zijn mensen (tijdelijk) niet in staat om hun eigen financiën te beheren. Voor deze mensen is er Budgetbeheer dat door onder meer Stadsgeldbeheer en de gemeente Utrecht zelf wordt geboden. Tot slot kan een rechter bepalen dat, wanneer iemand met bijvoorbeeld een verstandelijke beperking, verslaving, dementie of complexe schulden onder curatele, beschermingsbewind en mentorschap wordt gesteld.

Wij willen inwoners zo goed mogelijk en in een zo vroeg mogelijk stadium ondersteunen en dat betekent dat ondersteuning breed wordt ingezet: van preventie en vroegsignalering tot ondersteuning bij de aanpak van (problematische) schulden en nazorg. In de Nota van Uitgangspunten Informatievoorziening, Advies en Onafhankelijke Cliëntondersteuning is de ondersteuning bij schulden, financiën en administratie (schuldhulpverlening) daarom niet als een product opgenomen, maar als een samenwerkingsverband en een vorm van dienstverlening. Deze ondersteuning is in de praktijk nauw verweven met de werkwijze van de buurteams. Deze aanpak en positionering functioneert momenteel goed. Veel inwoners die zich tot het buurtteam wenden (of binnenkomen via de informatie-en adviespunten van U Centraal die verbonden zijn aan de buurtteams) hebben vragen of problemen op het gebied van schulden, financiën en administratie. Door nauwe samenwerking tussen de generalisten van het buurtteam en de sociaal raadslieden van de informatie- en adviespunten (die de vrijwilligers coördineren en begeleiden) worden deze inwoners direct en laagdrempelig naar de juiste vorm van ondersteuning geleid. Zowel naar de informele als de formele ondersteuning. Dit werkt efficiënt en is mede door de inzet van veel vrijwilligers ook niet duur. Wij willen zorgvuldig omgaan met de belangeloze inzet van deze vrijwilligers, zij spelen immers een cruciale rol in de beweging naar voren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Gemeenteraad

Dossiernummer	69
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 december 2017
Agendapunt	14
Omschrijving	Voorstel inzake de Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Commissie Mens en Samenleving	23 november 2017
Gemeenteraad	7 december 2017
Gemeenteraad	**7 december 2017**
Gemeenteraad	21 december 2017

voorstel aan de raad

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Velthuis, A.W. (Antje)
Kenmerk	4655433/20170720
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Sport

Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1 De opdrachten 'Sport en Bewegen in de Buurt', 'verenigingsondersteuning, verenigingsmanagement en topsport' en de 'uitvoerende combinatiefunctionarissen sport' samen te voegen, op inhoud overeind te houden en waar nodig aan te scherpen.

2 De uitvoering wordt te beleggen bij één stedelijke sportorganisatie waarbij aandacht is voor continuïteit in de uitvoering.

3 Belangenbehartiging te verankeren in de stedelijke sportorganisatie en vast te stellen dat belangenbehartiging zich richt op sportverenigingen en anders georganiseerde sport- en beweegaanbieders.

4 In te stemmen met de volgende leidende principes bij het invulling geven aan de activiteiten door de stedelijke sportorganisatie: 'aansluiten bij vragen en initiatieven van sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners', 'werken vanuit wijk- en buurtperspectief' en 'doen wat nodig is'.

5 De duur van de subsidieperiode vast te stellen op 6 jaar en 5 maanden; van 1 augustus 2018 tot en met 2024.

6 Het jaarlijks basisbudget vast te stellen op € 2.672.550.

7 De "nota van uitgangspunten sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024" vast te stellen.

8 De nota 'Professionalisering in de Sport/Sport en bewegen in de buurt' uit september 2012 in te trekken

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. G.G.H.M. Haanen	Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Gemeente Utrecht

Bijlages
Voorstel: Voorstel_8738
Bijlage: Nota van uitgangspunten sport, bewegen, verenigingsondersteuning 2018-2024

Eerdere besluitvorming
Notitie Professionalisering in de Sport / Sport en Bewegen in de Buurt (2012)
Subsidie-uitvraag Sport en Bewegen in de Buurt (2012)
Sportnota Utrecht Sportief en Gezond 2017-2020 (2016)

Uitvoering

Gemeente Utrecht

Context

In de nota van uitgangspunten 'sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024' wordt beschreven op welke manier invulling wordt gegeven aan de opdracht voor sport, bewegen en verenigingsondersteuning voor de stad Utrecht. Onderdeel daarvan is belangenbehartiging (voor georganiseerde en anders georganiseerde) sportaanbieders. De nota van uitgangspunten beschrijft hoe de uitvoering van het Utrechtse sport- en beweegbeleid eruit ziet voor de toekomst en hoe er wordt gewerkt aan de doelstelling 'Utrecht heeft een optimale sportinfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl'.

De huidige uitvoering van het sportbeleid is verdeeld over diverse partijen, met name Harten voor Sport en de Vereniging Sport Utrecht (VSU). De verschillende opdrachten worden in de nieuwe situatie samengevoegd om zo te komen tot de uitvoering door één nieuwe organisatie. Deze nieuwe organisatie geeft praktische invulling aan de in de sportnota 2017-2020 'Utrecht, sportief en gezond' benoemde ambities en doelen. De organisatie richt zich op sport- en beweegstimulering, verenigingsondersteuning en belangenbehartiging en start op 1 augustus 2018.

De afgelopen jaren is de wijze van sportbeoefening en het sportlandschap in ontwikkeling; van gericht op de sportvereniging naar ook gericht op anders georganiseerde en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Daarnaast is het meedoen aan sport niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige mensen ervaren een drempel vanwege bijvoorbeeld een beperking of hebben moeite bij het huidige aanbod aan te sluiten. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat er steeds meer behoefte is aan een brede, integrale en wijkgerichte inzet op sport en bewegen. Waarbij ook meer verbinding wordt gelegd tussen sport en andere domeinen. Eén stedelijke sportorganisatie past hierbij. Deze organisatie werkt samen met partners zoals de sociaal makelaars, buurtteams, geïntegreerde eerstelijnszorg, het jongerenwerk en NOC*NSF.
Vanuit één stedelijke organisatie wordt er ook meer bereikt als het gaat om het versterken van de samenwerking en de uitwisseling tussen de sportverenigingen, het anders georganiseerd sporten en de initiatieven van ongeorganiseerd sport- en bewegingsaanbod. Eén organisatie betekent één herkenbaar aanspreekpunt voor iedereen (op het gebied van verhuur van accommodaties blijft de gemeente eerste aanspreekpunt).

Ook op organisatorisch vlak zijn er voordelen bij één sportorganisatie. Door dit in één organisatie onder te brengen is de verwachting dat het rendement hoger zal zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aansturing van de combinatiefunctionarissen die nu plaatsvindt vanuit de diverse betrokken partijen. Ook geldt dit voor activiteiten zoals aangepast sporten, de maatschappelijke bijdrage vanuit de sportvereniging (Sport doet Meer) en de inzet ten behoeve van sportevenementen; één organisatie kan hier beter sturing in geven door het efficiënter en effectiever inzetten van mensen en middelen. Bij het ontwikkelen van de website www.sportstad-utrecht.nl en het scholen van combinatiefunctionarissen is al gebleken wat de waarde is van gezamenlijk optrekken.

De nieuwe opdracht werkt aan bredere doelen; een deel van de inzet op het gebied van gezonde leefstijl, toegankelijkheid en het versterken van de sociale basis - dat voorheen op projectbasis plaatsvond - wordt structureel onderdeel van de nieuwe sportorganisatie. Daarmee wordt nog meer een bijdrage geleverd aan waarden op het gebied van gezonde verstedelijking, een gezonde leefstijl en het kunnen meedoen voor alle inwoners van de stad Utrecht. Op die manier zetten we erop in dat zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen.

Beslispunt

1 De opdrachten 'Sport en Bewegen in de Buurt', 'verenigingsondersteuning, verenigingsmanagement en topsport' en de 'uitvoerende combinatiefunctionarissen sport' samen te voegen, op inhoud overeind te houden en waar nodig aan te scherpen.

Gemeente Utrecht

Argumenten

1.1 Het speelt beter in op het veranderende sportlandschap en de veranderende samenleving.
In de afgelopen jaren is de wijze van sportbeoefening en het sportlandschap in ontwikkeling; van meer gericht op de sportvereniging naar ook anders georganiseerd en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Daarnaast ervaren sommige mensen een drempel om mee te doen en bestaan er grote verschillen in gezondheid van bewoners. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat er steeds meer behoefte is aan een brede, integrale en wijkgerichte inzet op sport en bewegen. Waarbij ook meer verbinding wordt gelegd tussen sport en andere domeinen.

1.2 De opdracht wordt aangescherpt op onderdelen.
De opdracht bevat de volgende vijf onderdelen: sport en beweeginfrastructuur, sport- en beweegstimulering, talentontwikkeling en topsport, promotie van sport & bewegen en belangenbehartiging. De sportorganisatie richt zich in nog sterkere mate op de verbinding van sportverenigingen en sportaanbieders in de wijk met andere domeinen, het bevorderen van een gezonde leefstijl, meedoen van kwetsbare bewoners en het bredere aanbod van sportaanbieders (georganiseerd, anders georganiseerd en ongeorganiseerd) en sporten in de openbare ruimte.

1.3 In de aansturing van de nieuwe organisatie wordt vanuit Sport en Volksgezondheid nauw samengewerkt.
Van de nieuwe organisatie wordt een bijdrage gevraagd op het gebied van gezonde verstedelijking en een gezonde leefstijl. De organisatie geeft vorm aan de uitgangspunten van Bouwen aan een gezonde Toekomst.

Kanttekeningen

1.1 Het samenvoegen van de opdrachten betekent een schaalvergroting.
Door te werken volgens de leidende principes is de verwachting dat de schaalvergroting niet ten koste gaat van de vraag- en wijkgerichte aanpak.

Beslispunt

2 De uitvoering wordt te beleggen bij één stedelijke sportorganisatie waarbij aandacht is voor continuïteit in de uitvoering.

Argumenten

2.1 Eén organisatie kan efficiënter en effectiever invulling geven aan het sportbeleid.
Eén organisatie kan beter sturing geven door het efficiënter en effectiever inzetten van mensen en middelen. In het huidige sportlandschap zijn er veel betrokken partijen waardoor er onduidelijkheid in de uitvoering ontstaat. Het samenbrengen van de verschillende opdrachten in één organisatie biedt een betere structuur.

2.2 Continuïteit is belangrijk om voort te kunnen bouwen op bestaande netwerken en contacten.
We streven naar continuïteit voor sportverenigingen, bewoners en de diverse samenwerkingspartners. We willen bestaande netwerken zoveel mogelijk intact houden en voortbouwen op opgedane kennis en ervaring van de sportprofessionals in de afgelopen periode.

Kanttekeningen

2.1 Een nieuwe organisatie heeft enige tijd nodig om zich te organiseren en positioneren.

Beslispunt

3 Belangenbehartiging te verankeren in de stedelijke sportorganisatie en vast te stellen dat belangenbehartiging zich richt op sportverenigingen en anders georganiseerde sport- en beweegaanbieders.

Argumenten

3.1 Belangenbehartiging is van grote waarde voor de sport.
Sinds de oprichting heeft de Vereniging Sport Utrecht (VSU) een fundamentele rol in de belangenbehartiging van de georganiseerde sport. Met belangenbehartiging komt de nieuwe organisatie op voor de wensen en behoeftes van sportaanbieders (georganiseerd en anders georganiseerd) richting de politiek en geeft het – gevraagd en ongevraagd – advies aan het college en/of de gemeenteraad.

Beslispunt

4 In te stemmen met de volgende leidende principes bij het invulling geven aan de activiteiten door de stedelijke sportorganisatie: 'aansluiten bij vragen en initiatieven van sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners', 'werken vanuit wijk- en buurtperspectief' en 'doen wat nodig is'.

Argumenten

4.1 De ervaringen met leidende principes bij de inrichting van het nieuwe zorgstelsel zijn positief.
Bij de inrichting van het nieuwe zorgstelsel is een aantal leidende principes geformuleerd. De visitatiecommissie Simons beveelt aan om ook voor de sociale basis leidende principes te formuleren. Dit kan de onderlinge samenwerking versterken. Leidende principes geven richting aan de manier waarop sportprofessionals werken en vormen leidraad voor hun handelen.

Beslispunt

5 De duur van de subsidieperiode vast te stellen op 6 jaar en 5 maanden; van 1 augustus 2018 tot en met 2024.

Argumenten

5.1 De ervaring leert dat de subsidieperiode van vier jaar erg kort is.
De huidige periode voor Sport en Bewegen in de Buurt liep van augustus 2013 tot en met 31 december 2017. Deze is opnieuw verleend tot 31 juli 2018 om de subsidieperiode gelijk te trekken met die van de combinatiefunctionarissen sport/buurtsportcoaches. Een nieuwe organisatie heeft enige tijd nodig om zich te organiseren en positioneren. Om voldoende continuïteit te waarborgen en te kunnen doorontwikkelen is een subsidieperiode van zes jaar wenselijk. Dit vraagt van ons als gemeente scherp te blijven in onze rol als opdrachtgever en co-creator. Jaarlijks legt de sportorganisatie een werkplan ter goedkeuring voor. Indien nodig vindt bijsturing plaats.

Kanttekeningen

5.1 Een langere subsidieperiode geeft minder ruimte om wijzigingen in het beleid door te voeren.
We sturen constant bij en leren samen van de praktijk zodat de doelen nog beter bereikt kunnen worden. Omdat in de opdracht voor de nieuwe subsidie is opgenomen dat de inzet

gebeurt op basis van de wijkanalyse en gezamenlijke prioriteitsstelling in de buurt, verwachten we dat dit geen knelpunten op gaat leveren.

Beslispunt

6 Het jaarlijks basisbudget vast te stellen op € 2.672.550.

Argumenten

6.1 Het totaal beschikbare budget wordt vanuit verschillende programma's opgebouwd.
De budgetten van de drie opdrachten 'Sport en Bewegen in de Buurt' (€ 767.350), 'verenigingsondersteuning, verenigingsmanagement en topsport' (€ 767.200) en de 'uitvoerende combinatiefunctionarissen sport' (€ 832.000) worden samengevoegd. Daarnaast worden vanuit de volgende programma's bijdragen geleverd aan de sportorganisatie:
• € 120.000 vanuit het budget Volksgezondheid tbv het bevorderen van een gezonde leefstijl
• € 50.000 vanuit het budget Sport doet Meer (Sport)
• € 23.000 vanuit het budget schoolvoetbal (Sport)
• € 48.000 vanuit het budget versterken sociale basis jeugd (Gewoon opgroeien) tbv het meedoen van kinderen met een ondersteuningsvraag
• € 65.000 vanuit het budget Toegankelijkheid (Maatschappelijke ondersteuning) en Buurtsportcoach tweede tranche (Sport) tbv de consulenten aangepast sporten.
Dit betreft taken die nu al door de organisaties worden uitgevoerd, maar waarvoor jaarlijks een aparte aanvraag wordt ingediend. Deze taken worden in de nieuwe subsidieperiode structureel toegevoegd aan de kernopdracht vanwege de logische inhoudelijke verbanden tussen de doelstelling en de opdracht. Tevens worden hierdoor de administratieve lasten beperkt.

6.2 Er wordt jaarlijks een afweging gemaakt met betrekking tot het mogelijk aanvullen van het budget in het kader van de beweging naar voren en andere gemeente brede ontwikkelingen.
Sport is een essentieel onderdeel van de sociale basis en kan betekenis hebben voor de doelstellingen op andere gebieden zoals duurzame energie.

6.3 Er wordt rekening gehouden met de groei van de stad.
Jaarlijks wordt er vanuit het referentiekader Leidsche Rijn extra structureel budget beschikbaar gesteld voor sport in Leidsche Rijn en Vleuten De Meern, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners. Ook in de rest van de stad wordt er rekening gehouden met groei zoals voorgesteld in de maatschappelijke investeringsagenda. Jaarlijks worden de bedragen vastgesteld, gekoppeld aan de groei van het aantal inwoners.

Beslispunt

7 De "nota van uitgangspunten sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024" vast te stellen.

Argumenten

7.1 De nota van uitgangspunten is kaderstellend.
Het vaststellen van de beleidskaders is een raadbevoegdheid. Deze nota wordt – na vaststelling - uitgewerkt in een beleidsregel voor de subsidieperiode 1 augustus 2018 tot en met 2024. De beleidsregel wordt begin februari 2018 gepubliceerd.

Gemeente Utrecht

7.2 De nota van uitgangspunten is in samenwerking tot stand gekomen.
De Vereniging Sport Utrecht, Harten voor Sport, sportaanbieders, combinatiefunctionarissen sport en medewerkers van organisaties van zorg en welzijn, onderwijs en gemeente hebben meegedacht en adviezen gegeven.

Beslispunt

8 De nota 'Professionalisering in de Sport/Sport en bewegen in de buurt' uit september 2012 in te trekken

Argumenten

8.1 De "nota van uitgangspunten sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024' vervangt de nota uit september 2012

Raadsbesluit

Gemeente Utrecht

Opgesteld door	Maatschappelijke Ontwikkeling Velthuis, A.W. (Antje)
Kenmerk	4655433/20170720
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Sport

Nota van uitgangspunten sport en bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024

besluit

1 De opdrachten ‘Sport en Bewegen in de Buurt’, ‘verenigingsondersteuning, verenigingsmanagement en topsport’ en de ‘uitvoerende combinatiefunctionarissen sport’ samen te voegen, op inhoud overeind te houden en waar nodig aan te scherpen.

2 De uitvoering wordt te beleggen bij één stedelijke sportorganisatie waarbij aandacht is voor continuïteit in de uitvoering.

3 Belangenbehartiging te verankeren in de stedelijke sportorganisatie en vast te stellen dat belangenbehartiging zich richt op sportverenigingen en anders georganiseerde sport- en beweegaanbieders.

4 In te stemmen met de volgende leidende principes bij het invulling geven aan de activiteiten door de stedelijke sportorganisatie: ‘aansluiten bij vragen en initiatieven van sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners’, ‘werken vanuit wijk- en buurtperspectief’ en ‘doen wat nodig is’.

5 De duur van de subsidieperiode vast te stellen op 6 jaar en 5 maanden; van 1 augustus 2018 tot en met 2024.

6 Het jaarlijks basisbudget vast te stellen op € 2.672.550.

7 De “nota van uitgangspunten sport, bewegen en verenigingsondersteuning 2018-2024” vast te stellen.

8 De nota 'Professionalisering in de Sport/Sport en bewegen in de buurt' uit september 2012 in te trekken

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Sport, bewegen en verenigingsondersteuning

Nota van uitgangspunten 2018-2024

Inhoud

1	**Inleiding**	**3**
2	**Een sterke sociale basis en leidende principes**	**5**
2.1	Een sterke sociale basis	5
2.2	Maatschappelijke meerwaarde	6
2.3	Leidende principes	6
3	**Doelstellingen, wat willen wij bereiken**	**7**
3.1	Sportinfrastructuur	7
3.2	Sport- en beweegstimulering	8
3.3	Talentontwikkeling en topsport	9
3.4	Promotie van de sport	10
3.5	Belangenbehartiging	10
4	**Organisatie en budget**	**11**
4.1	Budget	11
4.2	Subsidieperiode	12
4.3	Monitoring en evaluatie	12
4.4	Planning	12

1 Inleiding

In deze nota van uitgangspunten wordt beschreven op welke manier invulling wordt gegeven aan de opdracht voor een nieuwe sportorganisatie voor de stad Utrecht. Deze nieuwe organisatie geeft praktische invulling aan de in de sportnota benoemde ambities en doelen. De organisatie richt zich op sport- en beweegstimulering, verenigingsondersteuning en belangenbehartiging en start op 1 augustus 2018.

Een sterke stedelijke organisatie voor sport en bewegen en verenigingsondersteuning[1] draagt bij aan een gezonde stad met een sterke sociale basis.

De gemeente streeft ernaar dat zoveel mogelijk bewoners kunnen sporten en bewegen. De afgelopen jaren is de wijze van sportbeoefening en het sportlandschap in ontwikkeling; van gericht op de sportvereniging naar ook gericht op anders georganiseerd en ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Daarnaast is het meedoen aan sport niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sommige mensen ervaren een drempel vanwege bijvoorbeeld een beperking of hebben moeite bij het huidige aanbod aan te sluiten. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat er steeds meer behoefte is aan een brede, integrale en wijkgerichte inzet op sport en bewegen. Waarbij ook meer verbinding wordt gelegd tussen sport en andere domeinen. Eén stedelijke sportorganisatie past hierbij. Vanuit één stedelijke organisatie wordt er meer bereikt als het gaat om het versterken van de samenwerking en de uitwisseling tussen de sportverenigingen, het anders georganiseerd sporten en initiatieven van het ongeorganiseerde sport- en bewegingsaanbod. Eén organisatie betekent één herkenbaar aanspreekpunt voor iedereen[2].

Ook op organisatorisch vlak zijn er voordelen bij één sportorganisatie. De huidige uitvoering van het sportbeleid is verdeeld over diverse partijen. Door dit in één organisatie onder te brengen is de verwachting dat het rendement hoger zal zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aansturing van de combinatiefunctionarissen die nu plaatsvindt vanuit meerdere partijen waardoor er in de uitvoering onduidelijkheid ontstaat. Ook geldt dit voor activiteiten waaraan zowel Harten voor Sport als de Vereniging Sport Utrecht invulling geven, zoals aangepast sporten, de extra

[1] Voortaan in deze Nota van Uitgangspunten te noemen de 'sportorganisatie'.

[2] Op het gebied van verhuur van accommodaties blijft de gemeente eerste aanspreekpunt.

maatschappelijke bijdrage vanuit sportverenigingen (Sport doet Meer) en sportevenementen. Eén organisatie kan hier beter sturing in geven door het efficiënter en effectiever inzetten van mensen en middelen. Bij het ontwikkelen van de website www.sportstad-utrecht.nl en het scholen van combinatiefunctionarissen is al gebleken wat de waarde is van een gezamenlijke aanpak.
De nieuwe opdracht werkt aan bredere doelen; een deel van de inzet op het gebied van gezonde leefstijl, toegankelijkheid en het versterken van de sociale basis die voorheen op projectbasis plaatsvond, wordt structureel onderdeel van de nieuwe sportorganisatie. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan waarden op het gebied van gezonde verstedelijking, een gezonde leefstijl en het kunnen meedoen voor alle inwoners van de stad Utrecht. Op die manier hopen we dat zoveel mogelijk Utrechters sporten en bewegen.

2 Een sterke sociale basis en leidende principes

2.1 Een sterke sociale basis

Utrecht zet in op buurten met een sterke sociale basis. Dat wil zeggen dat alles wat we gewoon vinden in het leven goed toegankelijk en bereikbaar is voor iedereen. Die voorzieningen vormen namelijk de basis waarop we ons leven inrichten. Het gaat over opvoedingsondersteuning, onderwijs, (jeugd)gezondheidszorg, sport, welzijn, cultuur en werk- en inkomensvoorzieningen. Bewoners die zich vrijwillig inzetten voor elkaar en voor de buurt en veel organisaties en maatschappelijke initiatieven dragen bij aan deze sterke sociale basis. Daarbij streeft Utrecht naar zo veel mogelijk inclusiviteit: iedereen maakt deel uit van onze samenleving, iedereen kan meedoen. We beogen dat mensen met verschillende achtergronden, jeugd en volwassenen, met of zonder beperking, in kwetsbare situaties en in sterke posities, gebruik kunnen maken van sport- en beweegaanbod.

2.2 Maatschappelijke meerwaarde

De maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen is groot. Het brengt mensen bij elkaar, het geeft plezier, helpt talenten te ontwikkelen, draagt bij aan burgerschapsvaardigheden, leert omgaan met tegenslagen, en biedt veel mogelijkheden voor vrijwilligerswerk. Daarnaast draagt het eraan bij dat inwoners gezond(er) zijn en dat ook zo ervaren. Daarom streeft de gemeente Utrecht naar een sport- en beweeginfrastructuur die mensen uitnodigt tot sporten en bewegen.

2.3 Leidende principes

We hebben de volgende drie leidende principes geformuleerd voor de sportorganisatie:

- Aansluiten bij vragen en initiatieven van sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners

  Het werk van de sportprofessionals (zoals de beweegmakelaars, buurtsportcoaches, verenigingsadviseurs ed.) sluit aan bij de vragen die er leven bij sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners. De sportorganisatie biedt een ondersteuningsstructuur voor vrijwilligers en ondersteunt bij vragen en initiatieven vanuit sportverenigingen, andere sportaanbieders en bewoners. De inzet is gericht op het versterken van het eigenaarschap bij de vereniging, aanbieder of bewoner. Sport en beweegactiviteiten worden aangeboden aansluitend bij de vraag die er leeft.

- Werken vanuit wijk- en buurtperspectief

  De sportorganisatie werkt op zowel op stedelijk als op wijk- en buurtniveau. De sportprofessionals kennen de stedelijke ontwikkelingen en weten wat er speelt in de wijk. De sportorganisatie sluit aan bij bestaande (met wijkpartners en gemeente afgestemde) wijkprofielen/-speerpunten met het oog op het versterken van de sociale basis en de Gezonde Wijk.

- Doen wat nodig is

  Inspanningen van sportprofessionals kunnen variëren per situatie. De sportprofessionals ervaren de ruimte om hierin, in afstemming met relevante (wijk)partners, zoals sociaal makelaars, buurtteams, jongerenwerk en eerstelijnszorg, prioriteiten te stellen en aanpassingen te maken. Zo kunnen zij 'doen wat nodig is'.

3 Doelstellingen, wat willen wij bereiken

De sportorganisatie geeft invulling aan een groot deel van de doelstellingen en ambities beschreven in de sportnota 2017 – 2020 'Utrecht Sportief en Gezond'. Ook sluit de organisatie aan bij de nota Volksgezondheid 'Bouwen aan een gezonde toekomst' 2015-2018 en de Uitvoeringsnota 'Zorg voor Jeugd' en de transformatieagenda WMO 'Samen verder bouwen aan een zorgzame en toegankelijke stad'.

3.1 Sport- en beweeginfrastructuur

Het doel is om de sport- en beweeginfrastructuur te versterken zodat zoveel mogelijk Utrechters kunnen sporten en bewegen met een kwalitatief hoogwaardig en betaalbaar aanbod. Ook sport- en beweegactiviteiten die plaatsvinden in de openbare ruimte vormen onderdeel van deze infrastructuur. De sportorganisatie zet zich, met de inzet van verenigingsadviseurs, in voor het vitaal krijgen en houden van sportverenigingen. Vitale clubs waarbij de 'driehoek' van aanbod, kader en accommodatie op orde is, slagen er goed in om sporters langdurig aan zich te binden. Verenigingen die vitaal zijn, zijn beter in staat maatschappelijk een bredere rol te vervullen. Dit sluit aan bij Sport doet Meer én een mogelijke ontwikkeling richting Buurthuis van de Toekomst. De sportorganisatie ondersteunt verenigingen en andere sportaanbieders en heeft daarbij aandacht voor efficiënt gebruik van sportaccommodaties. Tevens agendeert zij thema's op het gebied van gezondheid, veiligheid, veilig sportklimaat, duurzaamheid en vernieuwend sportaanbod/sportinitiatieven. Voor de (her)inrichting van de openbare ruimte is het belangrijk dat sportaanbieders en sporters hierover kunnen meedenken. De sportorganisatie is hiervoor een belangrijke intermediair, bijvoorbeeld via de netwerken van takken van sport en/of de buurtnetwerken.

Anders en ongeorganiseerde sport

De sportorganisatie geeft naast de georganiseerde sport (verenigingen) een stem aan de ongeorganiseerde sporters en anders georganiseerde sport. De website www.sportstad-utrecht.nl kan informatie bieden over al het sportaanbod in de stad. De sportorganisatie brengt de website zo goed mogelijk onder de aandacht van alle sportaanbieders en (potentiële) sporters. Via deze website kunnen ook geschikte beweeg- en sportlocaties in de openbare ruimte onder de aandacht van de bewoners worden gebracht (zie verder ook 3.4).

3.2 Sport- en beweegstimulering

De sportorganisatie werkt aan het verhogen van de duurzame sport- en beweegdeelname van de Utrechtse inwoners voor wie dat niet of minder vanzelfsprekend is. De beschikbare capaciteit wordt ingezet met een accent op de buurten met de grootste achterstand in gezondheid en in sport- en beweegdeelname. Sporten en bewegen vormen hierbij een doel op zich, maar zijn ook middel om deel uit te maken van de samenleving.

Toegankelijk voor iedereen

Regulier sport- en beweegaanbod is zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk. Voor zover dit niet mogelijk is, wordt ingezet op het bieden van maatwerk en ondersteuning om meedoen mogelijk te maken. Ook faciliteert en coördineert de sportorganisatie het netwerk Utrecht Sport Op Maat. Het netwerk richt zich op het verhogen van de sportparticipatie van mensen met een beperking door onder andere het vraaggericht ontwikkelen van aanbod, het ontplooien van gezamenlijke activiteiten, het wegnemen van drempels en het promoten van sport- en beweegaanbod onder de doelgroep. Binnen de sportorganisatie is een buurtsportcoach aangepast sporten werkzaam. Deze buurtsportcoach ondersteunt en begeleidt mensen met een beperking naar passend sportaanbod. De buurtsportcoach stimuleert sportverenigingen en andere sportaanbieders vanuit de vraag sportaanbod te ontwikkelen en heeft daarbij een belangrijke adviserende rol.

Gericht op gezonde leefstijl

De sportorganisatie werkt aan het bevorderen van gezonde sportverenigingen. Daarnaast bevordert de organisatie een gezonde leefstijl van bewoners, bijvoorbeeld door het versterken van gezondheidsvaardigheden (basisvaardigheden voor een gezonde leefstijl) en door inzet van vitaliteitsmakelaars (beweegmakelaars met aanvullende taken op het gebied van voeding en ontspanning die jeugd en volwassenen ondersteunen bij het vormgeven van een gezonde leefstijl). Inzet is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Samenwerking onderwijs

Samen met het onderwijs, sportverenigingen en andere sportaanbieders werkt de organisatie aan de ontwikkeling van kinderen. Met sport- en beweegactiviteiten wordt gewerkt aan een gezonde leefstijl, het ontdekken van talenten en vaardigheden. Hiervoor wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de Leerlijn Sportief Vermogen en de methode Vreedzaam, waarmee een goed pedagogisch sportklimaat ontstaat.

Anders dan in de huidige situatie worden de combinatiefunctionarissen vanaf 1 augustus 2018 onderdeel van de sportorganisatie die het werkgeverschap en de aansturing verzorgt. De term combinatiefunctionaris roept in de praktijk vaak vragen op, in lijn met de landelijke terminologie kiezen we voor de benaming buurtsportcoach. Deze doet recht aan hun werkzaamheden.

Buurtsportcoaches zijn werkzaam in het (speciaal)onderwijs, in de wijk en bij de sportvereniging of sportaanbieder. Het werk voeren ze uit vanuit de diverse wijksportteams of het stedelijk sportteam. De inzet van een buurtsportcoach is gericht op het verhogen van de sportparticipatie van jeugd in buurten waar de sportparticipatie laag is. Aanvragen worden gedaan door sportverenigingen en andere sportaanbieders waarbij de inzet van de buurtsportcoach in samenwerking met de sportorganisatie plaatsvindt. De coördinatie van deze inzet vindt plaats vanuit de sportorganisatie.

3.3 Talentontwikkeling en topsport

De sportorganisatie is hét aanspreekpunt voor talentvolle topsporters en topsportorganisaties in de stad. De organisatie geeft als Regionale Topsportorganisatie (RTO) invulling aan het beleid op gebied van topsport en talentontwikkeling van het NOC*NSF. Hierbinnen ondersteunt de organisatie bestaande en nieuw te ontwikkelen Regionale Talent Centra (RTC). Het Nationale Trainingscentrum Waterpolo valt onder de uitvoering van het RTO. Daarnaast krijgt het Nationale Hockeycentrum ondersteuning. De sportorganisatie ondersteunt Utrechtse verenigingen bij het realiseren van hun topsportambities. In samenwerking met topsporters, verenigingen, onderwijs, Utrecht City Marketing en topsportorganisaties zorgt de sportorganisatie voor een optimaal klimaat in Utrecht waarbinnen talentvolle sporters de laatste stap richting de top kunnen zetten. De sportorganisatie is één van de drijvende krachten achter de ontwikkeling van het Utrecht Talent Centre, waarin de hiervoor genoemde partijen met elkaar samenwerken op het gebied van talentontwikkeling en kennisoverdracht.

De sportorganisatie maakt de inzet en prestaties van talenten, topsporters en topsportverenigingen zichtbaar. Sportprestaties worden jaarlijks geëerd op de uitreiking van de Sportprijzen en topsporters en talenten zetten zich waar mogelijk in voor sportstimulering en evenementen in de stad. De sportorganisatie werkt op het gebied van marketing nauw samen met Utrecht City Marketing. Op het gebied van begeleiding van topsporters en talenten heeft de organisatie een adviserende rol inzake U10 gemeenten en de provincie Utrecht.

3.4 Promotie van sport en bewegen

De organisatie vormt één duidelijk loket voor sportverenigingen, sportaanbieders, talenten, sporters en bewoners met een sport of beweegvraag en voor de belangrijkste partners in de stad. De sportorganisatie staat ervoor om sport en bewegen in de stad te promoten. Er is ruime aandacht voor communicatie en het zichtbaar maken en promoten van sport en bewegen en de kracht van sport en bewegen in Utrecht. De website sportstad-utrecht.nl is dé portal met alle informatie op het gebied van sporten en bewegen. De organisatie beheert en onderhoudt deze website en zorgt voor de promotie ervan.

Utrecht heeft de afgelopen jaren verschillende grote topsportevenementen in haar stad mogen ontvangen. Deze evenementen zijn voor de stad een middel om bredere maatschappelijke en economische effecten te bereiken. Voor het bereiken van deze maatschappelijke effecten - als sportstimulering of het promoten van een gezonde leefstijl - is voor de sportorganisatie een rol weggelegd. Deze rol zien we in het betrekken van sportverenigingen, sportaanbieders, onderwijs, wijkorganisaties en bewoners bij side events rond grote evenementen.

3.5 Belangenbehartiging

De Vereniging Sport Utrecht (VSU) heeft sinds haar oprichting een fundamentele rol in de belangenbehartiging van de georganiseerde sport en heeft in die zin grote maatschappelijke meerwaarde voor de sport in Utrecht. Deze functie wordt verankerd in de nieuwe sportorganisatie. Belangenbehartiging richt zich in de nieuwe situatie behalve op de georganiseerde Utrechtse sportverenigingen ook op de anders georganiseerde sport- en beweegaanbieders (not for profit). Met de belangenbehartiging komt de sportorganisatie op voor de wensen en behoeftes van deze sportaanbieders richting de politiek en geeft het - gevraagd en ongevraagd - advies aan het college en/of de gemeenteraad. Afhankelijk van het onderwerp treedt de sportorganisatie op als vertegenwoordiger van de sport of als intermediair tussen sportaanbieders en gemeente. Voorop staat dat er altijd beleidsparticipatie zal plaatvinden, waarbij belanghebbenden worden betrokken bij het maken van nieuw beleid voor de stad, Utrecht maken we immers samen.

4 Organisatie en budget

4.1 Budget

De huidige subsidies voor de uitvoering van het sportbeleid van de gemeente Utrecht worden samengevoegd tot één beleidsregel. Het gaat om de volgende subsidies:

- Sport en bewegen in de buurt
- Verenigingsondersteuning, talentontwikkeling, topsport
- Uitvoerende combinatiefuncties sport

Daarnaast versterken bijdragen van Volksgezondheid, Meedoen naar Vermogen, Jeugd, Zorg en Veiligheid en Milieu & Mobiliteit de organisatie.

Taak	Budget	Programma
Verenigingsondersteuning, belangenbehartiging, talentontwikkeling en topsport	€ 767.350	Sport
Sport en bewegen in de buurt	€ 767.200	Sport (deels cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Inzet buurtsportcoaches (voorheen combinatiefuncties sport)	€ 832.000	Onderwijs (cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Gezonde leefstijl	€ 120.000	Volksgezondheid
Consulent aangepast sporten	€ 65.000	Maatschappelijke Ondersteuning en Sport (deels cofinanciering onder voorbehoud van rijks financiering)
Sport doet Meer	€ 50.000	Sport

Taak	Budget	Programma
Meedoen kinderen met een beperking/ondersteuningsvraag	€ 48.000	Jeugd
Schoolvoetbal/-sporttoernooien	€ 23.000	Sport

De sportorganisatie levert een bijdrage aan social return en biedt daarvoor ruimte aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Voor social return wordt 5% van de subsidie gereserveerd tot max 2% van de totale inkomsten van de organisatie.

4.2 Subsidieperiode

De huidige periode voor Sport en Bewegen in de Buurt liep van augustus 2013 t/m 2017 (vier jaar en vijf maanden). Deze is verlengd tot augustus 2018. De ervaring leert dat een subsidieperiode van vier jaar erg kort is. De subsidieperiode bedraagt ruim zes jaar. Ingaan per 1 augustus 2018, doorlopend tot eind 2024. Hiermee loopt de subsidieperiode gelijk aan die van de sociaal makelorganisaties.

4.3 Monitoring en evaluatie

Verantwoording gebeurt zowel kwantitatief als kwalitatief. Naast het meten van het bereik van de inzet worden periodiek kwalitatieve evaluaties, in de vorm van horizontale verantwoording, gehouden. De sportorganisatie sluit aan bij de ontwikkelingen binnen de gemeente op het gebied van sturen, monitoren en verantwoorden op maatschappelijke waarde.

4.4 Planning

Op basis van deze nota van uitgangspunten wordt een beleidsregel opgesteld. Deze wordt uiterlijk begin februari 2018 gepubliceerd.

Colofon

Uitgave gemeente Utrecht

Sport en Samenleving
Maatschappelijke Ontwikkeling
September 2017

030 - 286 00 00
sport@utrecht.nl
www.utrecht.nl/sport

Fotografie

Anton van Daal
Joris Knapen
Desiree Meulemans
Kyra Jansen